

DECISIONVM
REGIÆ CAMERÆ
SVMMARIÆ NEAP.

Pars altera.

ARGUMENTVM.

Releuium, an, & quando veniat compensandum cum adoha, si contigerit feudatarium mori eodem anno, quo hoc Adoha onus imponitur. Releuij in liquidatione, quæ, & qualia onera deducenda sint; Et an sit pariter deducenda vita, & militia secundogenitis debita. Tempus anni, & diei ad mortem feudatarij directo Domino denunciandam, à quo die successor in feudo currat, & de alijs.

DECISIO CCCLXXI.

DE FUNCTO sub die 4. mensis Septembris 1521. Michaële de Afflicto Comite Triuenti, Regiæ Cameræ Locumtenente, cum hæres eius releuium Regiæ Curie soluere voluisset, instabat sibi bonificandam Adoham, quam de mensis Ianuarij præcedentis defunctus soluerat, & hoc, ne vno, eodemque anno duplici onere grauaretur, ad tex. *in l. nauis onusta ff. ad leg. Rod. de iact.* cuius attenda dispositione dicit Andr. *in tit. quæ sint regal. in verb. & plaustorum.* feudatarios in Regno collectas soluere cogi non posse, quia pro feudis soluunt Adohas; vnde dubitabatur an iuri consentanea esset prætensio hæc.

Per Regiam Cameram fuit decisum modernum Comitem ad integrum soluendum releuium esse cogendum, nec aliter Adoham à defuncto eodem anno mortis solutam fore ei bonificandam, etenim dicebatur, hæredis prætensionem tunc demum procedere posse, si mortuo feudatario intra annum à die mortis computandum, Adoha imposita esset; hoc enim casu vnum cum altero veniret compensandum, & hoc, vt feudatarius habeat vnde viuat, quia si vno, eodemque anno Adoham, & releuium solueret, omnes ferè fructus illius anni fiscus consequeretur, quod tolerandum non est; non sic in casu, de quo agebatur, in quo Adoha imposita erat tempore, quo Comes Michaël viuebat, à quo fuerat iam Regiæ Curie soluta, & licet eodem anno mortis, tamen cum de releuij solutione tractaretur, annus computabatur à die, quo feudatarius decessit, *cap. 1. quæ sit r. caus. benef. amit.* vt nimirum teneatur hæres pro releuium ad medietatem fructuum, quos intra annum illum percipiet, iuxta Andr. Theoricam *in constit. post mortem col. fin.* annus enim duplex est, quidam est annus naturalis, qui constat 365. diebus, & hic incipit ab illo die, quo actus, de
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

quo agitur, geritur, ad tex. *in l. ita vulneratus ff. ad l. Aquil. & in l. cum hæres stichus ff. de stat. hom.* Alius verò est annus artificialis, & iste computatur à natiuitate, vel Incarnatione Domini, prout bene declarat Arret. *in l. Diuortio §. Item si messes ff. sol. matr.* Ex hoc dicebatur heredem in casu proposito duplici onere non grauari, quia defunctus octo mensibus antequam moreretur Adoham soluerat integram, quæ eo tempore imposita erat; demum hæres in anno suo soluebat releuium, & de fructibus, quos intra annum computandum à die mortis defuncti Feudatarij percepit, non autem de illis, qui ante feudatarij mortem percepti extiterant, Vnde

OBSERVATIO.

Satis impertinens extitit prætensio huius hæredis; sedum putabat in releuium sibi excomputandam Adoham à defuncto Feudatario per octo menses ante illius mortem solutam; scitum est enim, quod dispositum est de iure communi Feudorum circa tempus vnius anni; & diei, quo hæres in feudo tenetur feudatarij mortem Domino denunciare, ad tex. *in cap. 1. quo tempore miles, in c. 1. quæ sit prima causa benefic. amittendi, in c. fin. de prohibita feudi alienatione per Lothar. & in c. Imperialem §. præterea si quis infensatus, de prohib. feudi alienat. per Frederic.* Pariter statutum esse de iure Regni, per text. *in c. apud foggiam* Qui quidem annus, & dies, attentis iuribus prædictis, numeratur à die mortis vltimi possessoris feudi, vt aduertit Rouit, *in pragm. 1. mem. 6. de offic. procurat. Cesaris,* & intra hoc tempus moribus introductum est, vt Regiæ Curie soluatur releuium, quod est medietas fructuum, qui in illo, anno à feudo percipiuntur: Est tamen verum, quod si infra hoc tempus Adoha imponeretur in calculo releuij illa deduceretur, ne Baro duplici onere grauetur, nam sic solueret omnes fructus, qui ex feudo in illo anno perciperentur, ita probat D. Regens noster hic, idemque Loffred. *in c. 1. §. sed & res per quos fiet investitura, Iacob. de Agello de iure adoha num. 77. & 95. Campagna in d. c. apud Foggiam num. 43. Freccia de subfeudi lib. 2. in 3. auctoritate n. 26. vbi testatur genitorem suum ita in Regia Camera pro D. Principe Bisiniani obtinuisse D. Regens Moles decis. 5. de iure releuij, & alij, quos refert*
R r r Capati.

Capani. de iure releuij par. 2. *question. 16. à numer. 6.*

2 Diximus, releuium importare medietatem fructuum, qui in anno mortis feudatarij à feudo percipiuntur, hoc sane intellige, deductis oneribus feudi, & expensis, quæ in collectione fructuum erogantur, ita D. Regens de Pont. *in tract. de potest. Proreg. tit. 8. de resur. feud. §. 4. num. 15.* vbi ait releuia, deductis oneribus, ad nihilum reduci solere, & Capan. *loc. cit. par. 1. quest. 13.* vbi à *num. 24.* decisiones refert, & *quest. 14. par. 2.* probat vitam, & militiam fratribus secundogenitis debitam, quamuis dicamus feudi onus esse, in liquidatione tamen releuiorum non esse deducendam, nec releuium illam minuere, rationibus vt per eam.

3 Diximus pariter, successorem in feudo tam de iure communi feudorum, quam Regni huius teneri pro inuestitura obtinenda infra annum, & diem feudatarij mortem Domino denunciare, & hoc sub pœna amissionis feudi, iure communi feudorum attento; de iure verò Regni sub pœna duplicati releuij, hoc tamen tempus intellige, vt nullatenus successori currat, nisi à die scientiæ mortis feudatarij, nam si is probabilem haberet ignorantiam, non curret sibi tempus, sed esset excusatus, Campag. *in d.c. apud Foggiam numer. 13.* & DD. communiter *in d.c. 1. quo tempore miles,* & *in d.c. 1. qua sit prim. causa benef. amittent.* & ita alias obtinui in Regia Camera

4 Sed an tēpus hoc vnus anni sit vtile, vel continuū; & quæ sint iustæ causæ, quæ vasallo excusationē præstant à petendo inuestituram infra annum, & diem, & quid si intra annum cesset causa excusationis, an vasallus habeat adhuc integrum annum & diem, vel solum illud quod superest; & an detur moræ purgatio, videndi sunt Aluarat. & Martin. *Laud. in c. 1. quo tempore miles,* Henricus Boceri *in tract. de feudis, in tit. de modis amittendi feudum à numer. 21.* & ex Nostratibus, Campag. *in d.c. apud Foggiam.*

ARGUMENTVM.

Mandatum an, & quando per mutationem status Procuratoris reuocatum censeatur. Soluens adiecto post illius status mutationem, an rectè soluere dicatur. Eligendi potestatem habens siue aliquid declarandi, an post status mutationem eligere, siue declarare possit. Pecunia an, & quando in generali bonorum obligatione veniat. &c.

DECISIO CCCLXXII.

IN facto supponebatur Illustr. Hieronymum Carrafa constituisse procuratorem Stephanum Grimaldum ad vendendum super introitibus suorum Castrorum annuos ducatos sexcentum, pro pretio ducatorum sex milium, eo addito in mandato, quod de pecunia illa consequenda potuisset hic Procurator secundum voluntatem Anelli Gutierrez disponere, & cum sequuta fuisset venditio, di-

ctus Stephanus Procurator de voluntate dicti Anelli, vt dicebat, sibi ipsi soluit ducatos quatuor mille, & reliqua bismille retinere voluit tanquam creditor dicti D. Hieronymi; contradicebat Regius Fiscus, & præsupposito Anellum declarasse, quod Stephanus totam illam quantitatem solueret Regiæ Curia, cuius Anellus ipse erat debitor, sicque non potuisse Stephanum summam prædictam retinere; sed eo replicatè declarationem ab Anello factam nullius fuisse momenti, ex quo sic ille declarauerat tempore, quo conditionem suam propter sequutam eius decoctionem mutauerat, dubitatum fuit quid iuris.

Considerabatur pro parte Regij Fiscus, quod nihil ad rem pertinebat, declarationem ab Anello fuisse factam post sequutam eius decoctionem, quia non fuerat ille constitutus Procurator à Hieronymo, ita vt per mutationem conditionis, mandatum reuocatum fuisset, ad tex. *in l. si cum Cornelius* vbi Bar. & *in l. cum quis ff. de solut.* Etenim Stephanus erat ille, quia à Hieronymo constitutus fuerat procurator, neque dicebatur Anellus solutioni adiectus, quo casu mutata illius conditione, non potest eidem fieri solutio, vt *in d. l. cum quis in princ.* nulla enim dumtaxat voluntas fuerat in Anellum collata; nimirum, vt Stephanus procurator solueret illi, quem Anellus designasset, quo fit, vt nil reterat, adhuc si verè conditionem suam mutasset, quia non per hoc declarare impediatur, vt in simili ratiocinatur Bar. *in l. institutio, in fine ff. de condit. instit.* est bonus text. *in l. cum Pater §. Hereditatem ff. de legat. 2.* & *in l. ex facto §. si quis rogatus, il 2. ff. ad S.C. Trebell.* vbi si Pater in suo testamento dederit alicui filio potestatem eligendi, cui ex filiis suis esset danda hæreditas, hic filius, etiam si esset deportatus posset eligere; sic in casu proposito dicebatur, quod licet Anellus conditionem mutasset, non per hoc potestas illa Hieronymo ei tributa eligendi, cui erat soluenda pecunia, euauerat; At dum sic Regius Fiscus, & Stephanus contenderent, ad causam venit Magnificus Ioannes Baptista Rauascherius, qui dictos annuos ducatos sexcentum emerat, & vti creditor Hieronymi credens Stephanum vti nomen debitoris Hieronymi esse sibi obligatum, siue pecuniam illam adhuc fuisse in Hieronymi dominio, super ea sibi satisfieri petebat; nam quod pecunia possit esse hypothecæ obnoxia, est text. *in l. cum tabernam §. fin. ff. de pignor. & in l. idemque §. fin. ff. qui pot. in pign. hab.* verum Fiscus excipiebat, quod licet verum sit sub obligatione omnium bonorum generali ad fauorem Titij facta, adhuc pecunia ab alio mutuo habita veniat, attamen secus est, quando illa pecunia debitor recipit ab eodem creditore, cui bona obligantur, quia tunc nullatenus in obligatione, & hypotheca venire potest

potest, vt est text. à contrario sensu, *in d. l. cum taberna §. fin.* ita Alber. Guid. *in sua margarita in tit. de pignor. vers. sed pone accepi.* Fulgos. *in dicta l. cum Tabernam*, Ludouic. Roma. *in sing. 605. & Negul. tract. de pignor. in 3. membr. 2. par. vers. sed nunc;* quare causa per Regiam Cameram relata in Collaterali Consilio, & coram Illustr. Prorege prodiit decisio pro Fisco, qui ab impetitis per d. Io. Baptistam fuit absolutus &c.

OBSERVATIO.

1 **T**res conclusiones principales in hac decisione obseruo, primam vt nullatenus solui possit adiecto, si conditionem, & statum in deterius mutauerit; scitum est enim, quod quamuis adiectus solutioni agere prohibeatur, bene tamen solutionem recipere, ad text. *in l. quod stipulatus 10. ff. de solut. sed nec etiam ei solui posse, quando statum, & conditionem mutasset* probat D. Regens noster hinc, idemque ex recentioribus D. P. de Franchis *decis. 55. n. 15.* Io. B. Costa *de ratio. rat. quast. 20. num. 2. & de re integr. quast. 82. num. 1.* D. Card. Tuschus *pract. conclus. list. A, concl. 178. num. 2. & 180. num. 5.* & ante istos Benuen. Strac. *de ad. ect. par. 3. num. 112.* vbi expressis verbis dicit soluentem non liberari, dum soluit adiecto, qui conditionem suam deteriore fecit, & *numer. 120.* idem affirmat si adiectus Religionem aliquam ingressus esset.

2 Obseruo secundam, vt qui eligendi potestatem habet, siue aliquid declarandi, ab aliquo ei tributa, valeat hic eligere, & declarare; quamuis conditionem mutauerit, nam etsi alias decoctus pro mortuo habeatur; sicque agere non possit, quasi à commercio exclusus; hoc tamen procedit quoad ea tantum, quæ ageret in præiudicium creditorum, seu tertij: Scaccia *de commerc. & camb. §. 2. glos. 5. num. 329. & seq.* & ita intelligo Rot. Ianuen. *decis. 2. num. 3.* dum dicit mercatore decocto omne mandatum, omnemque commissionem dici reuocatam; Nam hoc intelligitur respectu negotij; secus verò si ageretur de re, quæ creditoribus nullum inferret præiudicium; hinc alias dicebam testamenti exequutorem, quamuis post mortem Testatoris conditionem murasset, potuisset tamen coram Iudice comparere, sicque pro adimplemento voluntatis defuncti instare.

3 Ad confirmationem verò alterius conclusionis, quæ desumitur ex text. *in l. cum Tabernam 34. §. fin. ff. de pignor.* vt in generali bonorum obligatione per debitorem ad sui creditoris fauorem contracta veniat pariter pecunia, videndi sunt Roma *sing. 611. Afflic. decis. 190. num. 4.* Stracc. *de mercat. in tit. mandati §. reliquum num. 5.* Negul. *de pignor. par. 2. membr. 2. num. 11.* Bertazol. *de claus. instr. claus. 12. glos. 2. num. 4. vers. prater ea venit pecunia*, Rota, *decis. 49. n. 3.* penès Coccin. Mant. *de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 4. numer. 95.* Thel. Fil. *quast. forens. lib. 2. quast. 16.* Gait. *de credit. cap. 4. num. 12.* & alij, quos refert Mercur. Merlin. *de pignor. lib. 2. tit. 1. quast. 48. num. 1.* vbi *num. 10.* indiuidualiter confirmat limitationem traditam à D. Regente nostro hinc, vt conclusio hæc non procedat quoad personam mutuantem pecuniam alteri; nimirum vt illa pecunia mutuo data in generali obligatione, & hypotheca contracta per mutuatarium ad fauorem mutuantis non veniat, rationem assignat ex Riccar. da Malumbri. *in l. obligatione ff. de pignor.* nimirum quia debitor ex intentione pecuniam accepit, *D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.*

vt posset negotia sua explicare, deque ea libere disponere, sicque verisimile non est quod eam obligare voluerit mutuo danti.

ARGUMENTVM.

Gabella nùm sit soluenda à Conducto-ribus bonorum feudalium pro fructibus, qui ex bonis illis colliguntur, Et quid in emente fructus ex feudo collectos. Immunitas concessa alicui, vt pro fructibus sui prædij gabellam non soluat, an censeatur realis, vel potius personalis & de alijs.

DECISIO CCCLXXIII.

IN Ciuitate Manfredoniæ exigitur quædam Gabella, quæ nominatur Anditus maris, certis particularibus illius Ciuitatis in feudum concessa; fuit aliàs in Regia Camera dubitatum si Gabella illa ab vtilibus Dominis locaretur, an cōductores pro fructibus, siue redditibus, quos ex illa percipiunt, iura Dohanæ, & datiorum soluere teneantur.

Pro conductoribus dicebatur, quod cum Feudalis esset Gabella ista pro qua Regiæ Curiæ ius Adohæ soluitur, aliud ius solui non debet, ne feudatarius duplici onere grauetur, *l. nauis onusta ff. ad leg. Rod. de iact.* Andr. *in terminis, in cap. 1. qua sint regul. in verb. & plausorum;* sed replicabat Fiscus istud benè procedere, quando à Gabella feudatario possideretur, secus si per eum fuerit alteri locata, quia tunc conductor tenetur, per text. *in l. licitatio §. fin.* vbi Bar. *ff. de publicat. & vectig.* At vltèrius considerabatur, quæstionem istam omnidubio carere; nam si verum est, quod, qui pro feudo quod possidet Adoham soluit, ad Gabellarium, & datiorum solutionem non tenetur, Ergo & eodem modo erit in suo conductore, cum adhuc idem Feudatarius remaneat Dominus, & possessor. Is enim possidere dicitur, cuius nomine possidetur: *l. quod meo ff. de acquir. possess.* nec conductor possidere censeatur, sed tantum detinere, *l. quamuis §. conductor ff. cit. tit. de acq. possess.* Etenim si aliter diceremus, sequeretur, quod per indirectum feudatarius solueret, & Adoham, & Gabellam, nam si ad hæc duo teneretur conductor, tanto minus feudatarius fructus feudales locaret; id, quod in dies in Regni Baronibus practicatur; illi enim ferè annis singulis suorum feudorum fructus in affictum dant, & tamen conductores de fructibus illis datia non soluunt, & ita in terminis dicit Alex. *cons. 41. lib. 5.* Nec obsta-

re dicebatur, *rex. in d. l. licitatio §. fin.* quia loquitur in emptore, qui non est neque Dominus, neque possessor; & ita per Regiam Camerae in causa praedicta pro conductoribus decisum fuit.

OBSERVATIO.

Decisio haec D. Regentis nostri reperitur de verbo ad verbum impressa inter decisiones D. Regentis Salernitani, & sub eius nomine, provt. & aliaz decem, quas supra notauimus, hic habemus individualiter determinatum conductorem bonorum feudaliū pro fructibus, quos ex bonis illis collegit, gabellam soluere non teneri, licet secus sit in emente fructus ex feudo perceptos; Tu modò ad huius decisionis confirmationem vide que in terminis terminantibus consuluit Paul. Staiba. *conf. 28. per tot.* quo loci partes Marchionis Salicis tuens, ait, quod sicut Baro pro fructibus feudi vniuersitati collectas soluere non tenetur, ita pariter, & eius conductor bonorum feudaliū, sic probans immunitatem rebus seu fructibus feudaliū concessam non personalem; sed prorsus realem esse, per *rex. expressum in c. Regni*, quod incipit *Porrecta*. Secundum ordinem Io. Anton. de Nigr. 199. *ibi exclusis ab ipso appretio omnibus feudaliū omnium, & singulorum Comitum, Baronum &c.* si igitur realis est concessio haec, sicque non Baronibus, sed ipsis bonis feudaliū concessa, consequens est dicere, vt nedum Baro, qui utilis dicitur Dominus feudi, sed, & eius conductor nullo pacto abstrungi possit ad soluendum collectas, siue ius Dohanz pro fructibus, quos ex Territoriis feudaliū conductis collegit; idemque de immunitate reali loquentes, scripserunt Bertach. *de Gabell. par. 7. num. 1. circa fin.* Bertaz. *de claus. instrum. claus. 21. glos. 24. num. 1. in fine.* Ego ipse *resoluit. iur. lib. 1. cap. 169. num. 7.* vbi in puncto principali, secus dicendum probaui, quando immunitas est personalis; quocirca sustinui immunitatem alicui concessam, vt pro fructibus sui praedij gabellam non soluat, nullo pacto comprehendere fructus illos ementes, siue conducentes, quia personalis dicitur immunitas; & ob id pariter dixi, quod licet Ecclesia à solutione Gabellae pro fructibus suorum praediorum immunis reputetur, & exempta, tamen si fructus illos laico vendit; non potest laicus ille se tueri immunitate Ecclesiastica; sed ad Gabellae solutionem eum teneri, ad quod allegaui Specul. *in tit. de immunit. Eccles. in fin.* Bald. *conf. 31. num. 1. lib. 1. & conf. 496. lib. 4.* Archid. *in c. quamquam de Censib. in 6.* Guid. Pap. *singul. 273. num. 2.* Tiraquel. *de utroque tract. lib. 1. glos. 13. num. 12.* Boer. *decif. 203. num. 19.* Rola à Vall. *conf. 6. lib. 4.* Bertach. *loco superius relato num. 19.* Lassart. *de decim. vendit. cap. 19. num. 27.* Guertier. *de Gabell. quest. 4. num. 5.* Parlador. *rer. quot. c. 3. §. 1. num. 14.* & Genuens. *in praët. Eccles. quest. 212.* quibus nunc addo D. Reg. Rouit. *decif. 71.* & vide, quae dixi supra in obseru. ad *decif. 37.*

ARGUMENTVM.

Assensus Regius si fuerit concessus feudatario legitimo carenti successore, feudum alienandi, sequuta demum

alienatione cum pacto tamen de retrouendendo, nūm cum eodem assensu possit feudatarius ipse de iure illo luendi disponere. Feudi alienatione permessa, an censeatur pariter permessa pignoratio, & de aliis notabilibus ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCLXXIV.

DE FUNCTO Ioanne de Iuagna absque legitimo successore in bonis feudaliū, instabat Regius Fisco declarari ius, quod in defuncti haereditate remanserat luendi & redimendi, quaedam Castra cum pacto de retrouendendo, ab illo alienata, vt feudale ad Regiam Curiam ob lineam finitam fuisse deuolutum; contradicebat quidam defuncti nepos, asserens Ioannem prius quam moreretur de castris praedictis in ipsius nepotis beneficium disposuisse, & hoc vigore potestatis, quam Caesarea Maiestas ei tribuerat vendendi, disponendi, & pignorandi Castra praedicta in personam sibi beneuissam; sed replicante Regio Fisco de inualiditate dispositionis per d. Ioannem ad fauorem, dicti eius nepotis factae, fuit quid iuris dubitatum.

Per Regiam Camerae fuit pro Fisco pronunciatum, sicque declaratum ius illud feudale redimendi, ob lineam Ioannis finitam, fuisse ad Regiam Curiam deuolutum. Ratio decisionis fuit, quia consensus à Caesarea Maiestate praestitus, vt potuisset Ioannes de dictis suis Castris disponere, hoc ius redimendi haec Castra comprehendere non poterat; Est enim assensus stricti iuris, ac proinde extensionem aliquam non recipit, neque de re ad rem, neque de contractu ad contractum, neque de persona ad personam, neque de tempore ad tempus, iuxta vulg. Andr. Theoricam *in c. Imperialem de prohib. feud. alien. per Frederic.* in casu proposito si diceremus Caesaris assensum adhuc ius hoc redimendi comprehendisse, fieret extensio de re ad rem, quia aliud est habere Castra, aliud habere actionem ad Castra, vt expresse dicit Aretin. *in l. 1. c. si aduers. vendit.* vbi notabiliter notat quod licet actio iudicetur mobilis, vel immobilis respectu rei super qua interponitur, tamen in substantia diuersa est actio à re, & speciem facit de per se diuersam vt est text. *in l. quam Tiberonis §. penul. ff. de pecul.* Et licet dicamus quod qui habet actionem ad rem recuperandam, ipsam rem habere videatur *l. qui actionem ff. de req. iur. & l. si quis rei ff. de acq. posses.* tamen hoc est verum per viam fictionis, non autem verè, vt in locis modo citatis declarant Imol. & Aret. hinc

hinc Bar. in l. Gallus §. videndum in fin. ff. de liber. & posth. notabiliter dixit, quod si statuto cauetur, vt quis rem suam vendere non possit nec vendenti consentire, non habet locum in eo, qui vendidit actionem, quam ad rem consequendam habet, ea quidem ratione, quia licet qui habet actionem ad rem videatur rem illam habere, hoc tamen est perfectionem, quæ in statutis locum non habet, l. 3. §. hac verba, vbi benè Bal. ff. de neg. gest. & in fortioribus terminis Andr. in dicto c. Imperialem sol. 2. & 5. dum dixit quod si quis à Domino assensum obtinuerit vendendi feudum, quod possidet, non poterit cum hoc assensu illud pignorate, quia fieret locus extensioni de contractu ad contractum, quæ in assensu prohibetur, Vnde

OBSERVATIO.

1 Vri consentanea est decisio hæc, nam & si singulo quoque die canamus, idem iudicari de actione ad feudum, quod de feudo ipso, vt per Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. quest. 12. Io. Vinc. de Anna alleg. 122. & D. de Franch. decis. 475. & 593. quos insecutus fui ego lib. 1. resol. iur. cap. 126. n. 89. Attamen conclusio hæc ad casum, de quo in hac decisione applicari non poterat, concesserat enim Cæsarea Maiestas huic feudatario potestatem vendendi, disponendi & pignorandi Castra per ipsum possessa, quæ cum demùm alteri eum pacto de retrouendendo vendidisset, gratia iam suam habuit effectum; vnde si dicamus remansisse penes venditorem ius, & potestatem feuda illa reemendi, hoc nil commune habere poterat, cum Gratia à Carolo Cæsare concessa, quæ certè non nisi venditionem, dispositionem, & pignorationem illorum Castrorum tantùm respiciebat, nullatenus verò dispositionem iuris luendi, quod illi competere potuisset, quando feuda illa cum pacto de retrouendendo distraxisset, steret enim extensio, vt aduertit D. Regens noster, de re ad rem, quod est omnino prohibitum.

2 Placet tamen hinc aduertere quod licet in dies in his supremis Tribunalibus, nos pariter canamus regulam illam, vt assensus sit stricti iuris, ac proinde extensionem aliquam non recipiat, nec de re ad rem, nec de persona ad personam, nec de tempore ad tempus, nec de contractu ad contractum, vt probant omnes iuxta Imperialem de prohib. feud. alienat. per Freder. signanter Andr. qui indiuidualiter docet, assensu præstito super alienatione feudi non censeri illum præstitum super obligatione, idemque Marin. Frecc. de subf. lib. 2. quest. 9. per totam, Lanar. conf. 80. n. 220. post Camer. in d. C. Imperialem. fol. 49. litt. E, ad id expeditentes text. in l. si pupillorum §. si prætor. ff. de reb. eorum. vbi si Prætor tutoribus rem minorum vendere permiserit, & illi obligauerint, & sic fecerunt minus, quod sit eis permillum, deciditur nil valere, attamen memindum de his agerem, lib. 1. mear. resol. cap. 28. à num. 10. ad finem, his me respondisse, hæc omnia verissima esse recipiendo partem extensiuam assensus, secus verò comprehensiuam, auctoritate Afflict. & aliorum in d. cap. Imperialem, & præcipue Camer. fol. 52. litt. S. vers. Othana conclusio & fol. sequa litt. K, vsque ad P. vbi ex text. in l. siout §. sed & si permiserit. ff. quib. mod. pig. vel hypoth. solu. docet, quod vbi causa locum habet, habet etiam locum assensus com-

prehensiuæ, & vbi deest causa, restringitur Bar. insequens Theoricam in eo. rar. vbi singulariter docuit, quod si Episcopus permisit cuidam Ecclesie, pro are alieno satisfaciendo, bona alienare immobilia, si Ecclesia huius permissionis vigore defacto vnum fundum cum alio permutauerit, hæc permutatio non subsistet, quia non satisfit cause, propter quam fuit permilla alienatio; non enim ex fundo permutato satisfit creditoribus, quibus est soluenda pecunia, nisi poneret, addit Bar. quod ille fundus, qui fuit permutatus vendi non poterat, sed bene vendi potest iste, quem Ecclesia ex permutatione accepit, & sic ex hac theorica Bar. concludit Camer. assensum præstitum in vna re, quæ ad aliam non extenditur constituto de mente, extensionem pati de re ad rem, ex mente comprehensiuam.

Et ad illud, quod dicitur feudi alienatione permilla, illius pignorationem, siue hypothecam permillam non intelligi, aduertit pariter id non esse sine controuerfia; quandoquidem D. Regens de Ponte in siout. de potest. Proreg. tit. 8. §. 6. contrariam sublinuit sententiam, nimirum quod vbi Rex alienandi feudum licentiam concedit, concessisse intelligatur eiusdem feudi hypothecam, siue pignorationem; Et in assensu Apostolico, qui adhuc stricti iuris est, vt per Ricc. decis. 230. lib. 4. tutatus sum pariter & Ego d. cap. 28. vt illo super bonorum Ecclesiasticorum alienatione facienda impetrato, extendi possit ad constitutionem annui census super bonis Ecclesiasticis.

ARGUMENTVM.

Nominatus si fuerit fiscus à Patre in aliquo officio, idque vigore potestatis sibi à Rege tributæ, patre demùm in officio delinquente, nùm istius delictum filio iam per prius nominato noceat, itavt officio priuari possit. Nominatus in officio an tentatur ad onera hæreditaria nominantis, & de aliis notabilibus ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCLXXV.

 M Ioannes Baptista Gazella Prouinciarum Aprutij Magister Portulanus existeret, ex facultate sibi tributa nominandi in hoc officio filium, generum, vel alium quemuis hæredem, nominauit Marcum Antonium filium, demùm ob eius culpas in officio commissas fuit eo priuatus, denique illo à Carolo Cæsare tunc Rege nostro Martino Segura inuestito, tandem ipso Io. Baptista vita functo egit Marcus Antonius filius contra Martinum nouum concessionarium petens declarari officium prædictum ad se spectare vti à Patre nominatum priusquam in officio delinqueret; sed opponente Martino rei iudicatæ exceptionem, dubitarum fuit quid Iuris.

R r r } Dicebatut

2 Dicebatur, quæstionem hanc in terminis officij non fuisse ab aliquo Doctore tactam, nimirum, an delictum à Patre in officio commissum, ob quod fuit eo priuatus, noceat filio, cui in vita Patris ante facinus commissum, ius quæsitum extiterat; vndè pro decisione annuitur opus fuisse, ad similia recurrere, etenim ratiocinabatur si officium feudo æquiparemus, & satis dicitur quæstionem fuisse contra filium determinatam ab Andr. *in c. 1. §. 1. col. 1. & 2. si vassall. fuer. priu. cui defe. in cap. 1. §. si libellus de alien. feud. Pater. in cap. 1. §. denique qua sit prima caus. benef. amitt. & in c. 1. de nat. success. feud.* adhuc si feudum esset ex pacto, & prouidentia, cum filius illud nisi sit Patris hæres habere non possit: *cap. 1. vbi Andr. in tit. an agna.* & consequenter sententia contra Patrem lata filio obest omnino; si verò officium emphyteusi æquiparare velimus, & tunc licet diuersæ sint Doctorum sententiæ, tamen verior est opinio contra filium, vt videre est apud Bar. *in l. 3. ff. de interd. & releg. & in l. vt iusiurandi §. si liberti, ff. de oper. libert. Bald. in l. 1. C. per quas perso. nob. acquir. Alex. in l. apud Iulianum §. si quis alicui ff. de legat. 1. & in cons. 105. & 106. lib. 4. Aret. in d. §. si quis alicui Ias. in l. 2. in fin. C. de iur. imphyt. & Curt. in suo tract. feud. in 5. par. princ. vers. sextus principalis sit tractatus;* sin autem officium vsufructui æquiparemus, potius quàm feudo, vel emphyteusi, vt est de mente Bar. *in l. si vsufructus mihi in biennium ff. de vsufr. legat. Aret. in c. fin. in 6. notab. extra de feud. & Ang. cons. 110. col. 2. & tunc licet dicendum videtur delictum Patris filio non obesse, tamen contrarium probatur hîc, quod imò hoc patris delictum filio noceat siue vt filio, siue vt hæredi vocato; nam inspecto tenore inuestituræ, ad quam semper est recurrendum *cap. 1. de duob. fratrib. de nouo benef. inuestit.* non esse inconueniens dicebatur Marcum Antonium in casu proposito vti hæredem vocatum esse; data enim erat nominandi potestas Io. Baptistæ pro vno filio, genero, vel alio quocumque hærede; dictio, *alius,* similitudinem importat, *glos. in l. si fugitiui C. de seruis fugit. & sic ac si dictum esset pro filio hærede, vel genero hærede;* Tum etiam quia in eodem priuilegio dicebatur quod si Io. Baptista non nominasset, ille electus, & nominatus censeretur, qui ab intestato ei successisset, sicque vera Regis intentio fuit, vt nominandus officium cum qualitate hæreditaria haberet; & si dicamus Marcum Antonium vocatum fuisse vti filium, adhuc attenda. Bar. sententia *in d. l. 3. ff. de interd. & releg. & in l. vt iusiurandi §. si liberi ff. de oper. libert.* quam communem fatetur Alex. *in cons. 19. lib. 5.* Patris delictum ei nocebat; Præterea & tandem considerabatur, hoc officium fuisse profectitium respectu filij, quia mediante pecunia Patris erat ei acquirendum, *l. sed & si plu-**

res §. in arrogato vbi Bar. Bal. & omnes ff. de vulg. & pupill. & in l. cum oportet. C. de bonis qua liber. in l. 1. §. nec Castrense ff. de collat. bonor. & in l. profectitia ff. de iur. dot. si profectitium, ergo in mera Patris dispositione remanebat, tam respectu proprietatis, quàm vsufructus, notant Bar. & omnes *in l. cum oportet C. de bonis qua liber. & in l. fin. ff. de acq. hered. latè Alex. cons. 179. lib. 5. & in feudo quod à Patre pro se, & liberis suis, pecunia mediante acquiratur quod sit illud profectitium tenent expressè Andr. in cap. 1. §. præterea ducatus, in 2. addit. de prohib. feud. alien. per frederic. & latius in d. §. & si libellus. Bal. in l. 1. in fin. C. per quas perso. nob. acq. & Aret. in d. l. apud Iulianum §. si quis alicui ff. de legat. 1.* imò hinc DD. affirmant semper quod feudum, vel emphyteusis patris contemplatione acquiratur, poterit Pater ipse filio præiudicare, tam contrahendo, quàm delinquendo, & in hoc omnes concordant; quare facta relatione per Regiam Cameraam in Collaterali Consilio, fuit communi voto, tam per Dominos, Regiam Cancellariam Regentes, quàm per Dominos Regiæ Camerae Præsidentes pro dicto Martino pronunciatum, eum ab impetitis per dictum Marcum Antonium absoluentes, excepto D. Præsidente Marcello Pignono, qui solus fuit in voto contrario, pro qua decisione in officio additur se offerre Capic. determinationem *in decis. sua 121. col. fin.*

OBSERVATIO.

Decisionem hîc habemus indiuidualem, vt habens Officium à Rege cum facultate nominandi vnum hæredem, quod si post nominationem factam deliquerit, adeo vt sit officio priuatus deque illo alius à Rege inuestitus, nulla supersit nominato actio aliqua officium illud acquirendi; sicque decretum, delictum nominantis, quamuis patratum post nominationem nominato nocere; cum hac decisione concordat altera, licet in casu minoris ponderis, quæ prodiit in anno 1629. sub die 31. Mensis Martij in causa Regij fisci cum Dominico Guadagno; hic cum esset filius notarij Iulij Cæsaris, qui officium Notarij Reg. Curia; tenebat cum facultate nominandi vnum hæredem, sequuta demùm eiusdem Officij priuationis sententia, ob delictum in officio à parente commissum, prætensionem habuit vti ab ipso Patre in officio nominatus, quamuis nedum post delictum, sed etiam post priuationis sententiam, nullo pacto ad venditionem officij prædicti procedi posse; sed declarari debere, stante nominatione prædicta, ad ipsum filium officium prædictum spectare, & pertinere; sed à Dominis Iudicibus delegatis sententiam contra reportauit, Regij Fisci iura tuens D. Scipio Rouitus tunc Præsidentis Regiæ Camerae, demùm Regiam Cancellariam Regens meritissimus, provt videre est *in eius Consiliis 104. & 106. in calce quorum pro confirmatione emanatæ determinationis imprimi curauit decisionem istam provt fuit scripta à D. Regente nostro; principale D. Rou. fundamentum est illud idem, quod hîc habetur, nam si officij concessio fa-*

Et proponitur pro se, & hærede, hoc operatur, vt successor nominatus non possit illud habere nisi cum qualitate hæreditaria, & successiue tanquam hæres teneretur ad omnia onera hæreditaria, prout de feudo docet Andr. in c. 1. §. hoc quoque col. 1. de success. feudi & in c. 1. an Agnat. & in c. 1. §. huius autem generis, ex quib. caus. feud. antr. Camer. in d. cap. 1. q. 1. n. 22. vers. Et si queris eod. tit. an Agnat. Calder. de emphytheusi verba faciens in suo tract. de iure emphyt. lib. 2. quest. 22. Frecc. indiuidualiter de officio loquens lib. 2. de subfeud. author. 1. q. 53. num. 4. quo loci expressis verbis dicit, quod nominatus in Officio, ratione huius qualitatis hæreditariæ, si officium assequi vult, ad onera per defunctum imposita tenebitur, idemque D. Regens de Tap. in constit. officia qua personis num. 10. & nouissimè Monta. in repetitio. l. Imperialem §. praterea Ducatus num. 31. & seq. de prohib. feud. alienat. per Frederic. addit D. Rouit. quod imò ipsemet vsusfructus, qui de per se personalissimus est, si tamen pro se, & hærede quæsitus fuerit, hæreditarius efficitur, itavt ad hæredem cum hac hæreditaria qualitate transeat, quamuis nouus dicatur vsusfructus penès hæredem, ad text. in l. stipulatio ista 38. §. sed si quis ff. de verb. oblig. id; quod notanter aduertit Frecc. de subfeud. lib. 2. author. 13. post numer. 9. vers. si tamen conceditur, vbi docet, quod licet in hæredis persona nouus consideretur vsusfructus; & quia ab initio fuit sic concessus, habebit hæres ipse vsusfructum ex defuncti stipulatione, prout rem hæreditariam, quam quidem sententiam latè comprobatur Phan. in tract. de Inuent. diuersor. quest. 243. n. 48. & seq. qui proinde concludit, quod sit in Inventario describendus prout, & alia bona hæreditaria, & nouissimè Consiliarius Arias var. resol. lib. 3. cap. 49. num. 22.

Supposito hoc, idem D. Rouit. ad ea, quæ pro filio nominato contra fiscum ponderabantur respondebat, vt benè procederent, quando officij concessio patri facta esset pro se, & vno ex filiis nominando, aut pro persona nominanda, nulla mentione facta de hærede, quæ qualitatem operatur hæreditariam, iuxta tradita per Mastr. de magistr. lib. 1. c. 28. post n. 28. vers. non obstant. contrarij; hinc DD. communiter in questione illa, an pater non soluens Canonem filio in emphytheusi praiudicet, nullatenus præiudicare responderunt, si concessio facta fuit Patri pro se, & filiis vti filiis, sec. verò si pro se, & filiis hæredibus, videantur Alex. in additio. ad Bar. in l. 3. in verb. non transeunt ff. de inrerd. & relegat. Aluar. Valasc. de iur. emphyt. quest. 49. num. 3. Cald. eodem tract. lib. 2. quest. 15. num. 21. & 22. Andr. noster de feudo loquens in cap. 1. §. hoc quoque, de success. feud. & in c. 1. de alienat. feud. pater. Afflict. de tiff. 112. vbi Virsil. & alij.

ARGUMENTVM.

Præscriptio centenaria, vt illam alleganti sit proficua, an scientia requiratur illius, contra quem dicitur præscriptum. Priuilegium quando dicitur in forma communi, & quando ex certa scientia confirmatum. Dispositio tex. in c. 1. §. si quis per triginta, in tit. si de feudo defunct. &c. An in Regno contra fiscum allegari

possit. Assensus Regius, an temporis causa interuenisse præsumatur. Descriptio facta in marmore an, & quando probet, quæ ibi asseruatur. Clausula Ex certa scientia, quid importet.

DECISIO CCCLXXVI.

VM instaret Regius Fiscus condemnari Baronem Pulsanæ Hydruntinæ Prouinciæ ad iurisdictionem ciuilem, & criminalem, ac ius vasallagij illius Castri relaxandum, ex quo absque titulo possidebat, idem Baro ad Fiscum excludendum centenariam allegauit præscriptionem, quæ vim tituli habet, ad text. in l. hoc iure §. ductus aqua ff. de aqua quotid. & astiua, & in cap. super quibusdam §. praterea de verb. signif. tutus enim centenaria præscriptione alia probatione non indiget, neque respectu tituli, neque scientiæ illius, contra quem dicitur præscriptum, vt per Alex. cons. 6. lib. 1. Dec. cons. 85. & Affl. dec. 368. & cum illam per Testes probasset, ad corroboracionem produxit priuilegium Caroli Cæsaris, quod iurisdictione illa confirmata apparebat ad supplicatione Patris huius Baronis conuenti, qui suæ Cæsareæ maiestati narrauerat dictam iurisdictione tanto possedisse tempore, quod in contrarium hominum memoria non extabat; vnde sua Maiestas illam confirmauit, & quatenus opus erat, eandem de nouo ex certa scientia dabat; nec admittendam fisci prætensionem, huiusmodi confirmationem nil noui tribuisse, eo præsupposito, quod esset illa in forma communi, iuxta glos. notabilem in l. ex verbis C. de donat. inter vir. & vxor. Abbas; post Inn. in c. inter dilectos de fid. instr. Bar. in l. more maiorum ff. de iuris. omn. iudic. Nam dicebatur, quod imò erat ex certa scientia id, quod ex priuilegij tenore apparebat, cum in eo priuilegio legebatur, quod sua Cæsarea Maiestas ex certa scientia confirmabat, & quatenus opus erat de nouo concedebat, quo casu licet alias confirmatio in forma communi, tamen per illam clausulam, ex certa scientia sic facta censebatur, non autem in forma communi. Abb. in cap. examinata in fin. & in c. venerabilis in ultimo notab. de constit. util. vel inutil. Alex. cons. 16. col. penult. lib. 5.

Præterea in processu probatum apparebat, Barones pro tempore Adoham Regi Curie & sic seruitium Domino præstitisse, illo sciente, & patiente nedum spatio annorum triginta, iuxta tex. in cap. 1. §. si quis per triginta, si de feud. defun. contr. sit. &c. sed etiam vltra annos octuaginta; quo casu censebatur Baro inuestitus, vt est tex. ibi Confirmabantur, vterius hæc

hæc omnia per inscriptionem lapidis de anno 1430. positi super Porta Castri, in quo legebatur Castrum illud à Marino de Falconibus seniore constructum, & ædificatum fuisse, & licet descriptiones in marmore non probent, *ut in l. monumentorum C. de relig. & sumpt. funer.* dicebatur tamen quod quando sunt in loco publico positæ, benè probant, *ut est tex. in l. 2. §. exactis vers. pro rostris ff. de orig. iur.* Aret. per illum *tex. in c. cum causam*, vbi glos. *de probat.* idemque quando de Partium voluntate scripta apparet, Bar. *in l. 1. in prin. ff. de honor. possess.* secundum tabul. & Aret. *in d. c. cum causam.* ac & tandem vbi versaremur in antiquis, *pro-ut in casu, de quo agebatur. Bal. conf. 310. An Patronus lib. 5. Dec. conf. 130. Imol. conf. 60. Calcan. conf. 89. Aym. Crau. in suo tract. de antiq. temp. dum tractat de scriptura priuata vers. ergo datur limitatio.* Ex quibus facta relatione per Regiam Cameraam in Collaterali Consilio coram D. Prorege, fuit pro Barone pronunciatum, eo à Regij Fiscij impetitione penitus absoluto.

OBSERVATIO.

AD confirmationem eorum, quæ in hac decis. habentur, dicamus semper, quod quando lapsus se offert annorum centum, siue de feudo, siue de iurisdictione agatur, sit locus legitime prescriptioni, quæ priuilegio æquiparatur, siue mauius præsumptæ inuestituræ, quæ ex ista immemorabili possessione seu quasi exoritur, Domini Nostri Regis absentia, siue ignorantia non obstante; nam quod dicitur *tex. in c. 1. §. si quis per triginta* hîc à D. Regente nostro allegatum, propter Regis absentiam in Regno contra fiscum allegari non posse, *ut dicamus per hoc tempus præsumptam induci inuestituram sine contradictore* Nostros declarant, secus esse quoties immemorabilis temporis lapsus concurreret, iuxta *constit. quadragenalem*, ita sanè ex recentioribus ratiocinati sunt Camill. de Cur. *in diuers. iur. feud. 1. par. fol. 73. n. 94. & seq. & fol. 76. à num. 135. vers. & propterea inferitur ad notabilem questionem usque ad finem.* Io. Franc. de Ponte *conf. 32. num. 18. & 19. lib. 2. Octau. Bamm. in d. §. si quis per triginta, quest. 10. per tot. prælettim num. 70. Io. Andr. de Georg. in repet. feud. cap. 24. 25. 26. 27. & 28. Io. Baptista Valenz. conf. 93. n. 44.* vbi notabiliter probat, inter alias prærogatiuas consuetudinis immemorabilis, eam esse, quod non requiritur scientia illius, contra quem introducitur, & *num. seq. Bar. Imol. & aliorum auctoritate pro indubitato affirmat, Officialium scientiam in præscriptione contra Principem sufficere, Iul. Cæs. Gallup. in method. iuris feud. par. 1. cap. 4. num. 25.*

Et à simili in terminis Regij assensus pro firmitate contractuum bonorum feudalium requisiti, qui in Regno successit in locum inuestituræ, *ut per Andr. in c. 1. quib. mod. feud. constit. pot. & alios relatos per Octauium Bamm. in c. 1. §. si minori num. 37. in tit. si de feud. def. si non producitur impetratus in forma solita, quod præsumatur concessus ex longissima possessione feudi dixerunt Paris. de Puteo in tract. de reintegr. feud. c. 40. num. 23. & cap. 133. num. 30. Marin. Frecc. lib. 2. de subfeud. q. 28. num. 4. & 5. Io. Ant. Lanar. conf. 94. in fin. Io. Franc. de Ponte conf. 155. num. 12. lib. 2. Scipio Rou.*

in pragm. 1. ante num. 20. de prinleg. vniuersit. vbi tueretur validam fuisse capitulationem initam inter Baronem & vniuersitatem, quamuis Regius assensus super illa non produceretur quia iam erant elapsi anni centum, vnde Capitulatio illa vallata censebatur assensu Regio præsumpto, ex dispositione legis, quem vniuersitas allegauit, sicque opus non habebat illum exhibere in forma solita, Ego ipse resolut. iur. lib. 1. capit. 234. num. 15. & alij.

De vi autem, & effectibus clausulæ *ex certa scientia*, de qua hîc per D. Regentem nostrum videndi sunt DD. quos refert Barbol. tam *in c. in dilecta n. 20. de confir. util. vel inutil. quàm in tract. de claus. vsufr. præstit. claus. 59.* vbi viginti quatuor huius clausulæ connumerat effectus, & inter alios *num. 19. & 20. vt ea posita in confirmatione priuilegij, vim habeat nouæ concessionis, dummodo constet concedentem plenam rei habuisse notitiam, citat Rota decis. 192. num. 3. & 666. num. 7. par. 1. recen. post Ruin. conf. 31. num. 5. lib. 1. & Gozadin. conf. 62. n. 15.*

Quantum verò attinet ad aliam conclusionem hîc tentam, *ut probationem faciat, descriptio facta in lapide posito in loco publico, & maxime si in antiquis versaremur, ad confirmationem, vltra DD. hîc à D. Regente relatos, videndi sunt, & alij quos nouissimè recensent Episc. Ricc. in praxi probationis iurisp. patr. resol. 34. & Viuia. de iure patr. par. 2. lib. 11. c. 5. numer. 63. & cap. 7. num. 25.* qui dixerunt per scripturam in lapidibus, & marmoribus sculptam maxime in antiquis ius patronatus probari.

ARGUMENTVM.

Assensus Regius generaliter concessus mulieribus Neapolitanis super obligatione bonorum feudalium virorum pro dotium conseruatione, & restitutione, nùm possit patri nuptæ mulieris, ad quem dotis restitutio spectat; itavt possit ille hypothecaria actione de iuribus suis super feudo obligato experiri. Priuilegium tacitæ hypothecæ cum prælatione mulieri competens, an ad eius hæredes transeat, & de aliis notabilibus.

DECISIO CCCLXXVII.

IN Causa vertente in Regia Camera Summarie inter Magnificum Gasparem Fumat actorem ex vna, & Regium Fiscum conuentum ex altera, fuit dubitatum si gratia à Rege Catholico mulieribus Neapolitanis concessa, *ut super obligatione facta bonorum feudalium eorum virorum, pro conseruatione, & restitutione Dotium, Regius assensus pro præstito habeatur, possit ne patri nuptæ mulieris ad quem dotis restitutio spectat.*

Et per Regiam Cameraam nemine contradicente fuit decisum, gratiam prædictam Pa-

tri non prodesse, sicque Regius Fiscus, qui bona feudalia viri sic absque hominis assensu obligata possidebat, ab impetitis per Gasparē absolutus extitit. Ratio decisionis fuit, quia verbis dictæ gratiæ, ac mente Regis illam concedentis benè ponderatis, non nisi ad personas mulierum referuntur; vnde cum priuilegium sit personale, & non reale, ad mulieris hæredes non suos transmitti non potest, ad text. in *l. dabimus ff. de priuileg. cred.* Bald. Paul. de Castr. Alex. Ias. & reliqui in *l. 1. ff. sol. matrim.* hinc priuilegium tacitæ hypothecæ, vt mulier omnibus viri creditoribus tacitam hypothecam habentibus, etiam anteriorem præferatur, ex dispositione text. in *l. assiduis C. qui prior in pign. hab.* ad ipsius mulieris hæredes non transit; sed tantum ad filios, *l. 1. C. de priuileg. dot.* & in materia est text. notabilis in *l. §. fin. ibi aliis enim omnibus prater mulierem huiusmodi priuilegia, nec ex antiquo dedimus neque nunc damus, Auth. vt immobil. ante nuptial. donatio- nis.* &c. quæ omnia benè declarat Bar. in *l. 1. ff. solu. matr.* vbi dicit quoddam considerari priuilegium, quod dicitur personale, vt mulier aliis præferatur, & istud datur mulieri, & ad hæredes non transit, *d. l. dabimus ff. de priuileg. credit.* quoddam verò est priuilegium, quod datur meræ actioni, fauore mulieris, & quod illa tacita hypotheca sit priuilegiata, & tunc non transit, nisi ad suum hæredem, vt in *d. l. assiduis, & in §. fuerat instit. de actio.* & sic dicebatur expressè se offerre. Bar. decisionem communiter approbatam, quod siue lex dirigat verba ad ipsam mulierem, siue ad actionem de dote, fauore tamen mulieris nunquam tale priuilegium competit nisi mulieris; facit etiam bonus text. in *auth. vt exact. instan. dot. in princ.* vbi priuilegium dotis filiis datum censeatur, non autem creditoribus, aut hæredibus mariti, & Bar. in *l. post dotem col. penult. ff. sol. matr.* addit quod si Pater mortua filia, pro dote recuperanda egerit, licet actionem habeat ex stipulata, & tacitam hypothecam, non tamen facit locum priuilegio, quia cessante persona, cessat priuilegium: *l. in omnibus, & l. priuilegia ff. de reg. iur.* vnde cum in casu de quo agebatur, mulier faciebat causam priuilegio ne indotata remaneret, ergo cessante persona mulieris, cessabat insimul priuilegium, idemque scripserunt Bal. in *l. vnic. §. & vt plenius C. de rei vxor. act.* Io. Fab. Ang. & Ias. in *d. §. fuerat, idem Ang. in Auth. vt exact. iur. dot.* Vltimo comprobatur decisio ex alijs decis. in terminis Antefati; nam si verum esset quod assensus esset præstitus simpliciter instrumento dotali, sequeretur vt præstitus pariter censeretur pro consecutione antefati, & tamen semper in his supremis Tribunalibus fuit decisum gratiam prædictam mulieribus Neapolitanis pro dotium recuperatione

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

concessam pro consecutione antefati non prodesse Vndè.

OBSERVATIO.

Decisio hæc, attendis gratiis Regis Catholici, & Caroli Cæsaris felicitis recordationis iuri consentanea est; & certè aliter decidi non poterat; Non enim in hoc casu defunctæ mulieris pater vri eius hæres veniebat, quo quidem casu forsan in medium se offerre poterant ea, quæ ponderantur per Frecc. *de subfeud. lib. 2. in 1. auctor. quest. 12.* sed veniebat iure proprio; illa enim erat facta permissio restituendi dotem soluto matrimonio per mortem sponsi; vnde cum verba gratiarum, circa dotis restitutionem non nisi mulieris personam respiciebant, consequens erat dicere, vt perperam patri, cui fuerat permissa restitutio, largitio hæc opitulari potuisset.

Sed aduertendum est, quod post hanc decisionem, **D.** Regente nostro iam defuncto; altera de anno 1586. superuenit gratia à Serenissimo tunc Rege nostro Philippo I. elargita, qua mediante dispositum est, vt assensus obligationibus bonorum feudaliū viri pro præstito habeatur, ad beneficium illorum omnium quibus in casu soluti matrimonij fuerit permissa dotis restitutio, seruata forma instrumenti dotalis; quo sic stante, decisio ista hodie est nullius ponderis, & momenti, profusque cessat quæstio de qua per Frecc. *loco cit.* nimirum an gratia Regis Catholici, quæ prodest mulieri, & eius hæredibus ex corpore legitime descendentibus, profit pariter, & hæredibus extraneis; nam attenda gratia ista nouissime concessa iura hæredum, siue ex corpore, siue extraneorum in tuto sunt, prout docent Regens de Ponte *de potest. Proreg. tit. de assensibus Regis super dotibus in princ.* Theodor. *alleg. 67. num. 5.* nec dissentit Rouit. *in prag. 8. num. 2. de feud.* Ego ipse *resol. iur. lib. 2. cap. 28. num. 1.* vbi à *n. seq. usque ad 10.* pariter probaui assensum Regium generaliter concessum obligationibus bonorum feudaliū pro restitutione dotium mulierum Neapolitanarum, illorum hæredibus prodesse, etiam super bonis feudaliibus soluto matrimonio per virum quæsitis; tenor vero gratiæ prædictæ est vt sequitur.

Item essi fidelissimi Citta, Baronaggio, è Regno esposto à V. M. como la Serenissima Maesta del Rè Catolico, è dopo la Maesta Cesarea di glorioso ricordo hanno conceduto assenso sopra l'obligatione de Beni feudali costi à beneficio del Marito, per la consecutione delle dote, ed mutui da esso dependenti con l'Interusury nelli Casamenti; liquali si facenano tra persone delle quali una al meno sia Napolitana habitante in Napoli, iusta la continentia, forma, e tenore di essi Instrumenti; e perche Catolica Maesta detto assenso conceduto per modum legis in remunerare de seruitij senza clausula, quoad expressa tantum, re- larine alla forma ed clausula di essi Instrumenti, deue intender si prestato à beneficio di tutti quelli, à quali si permette la restituzione di esse dote nelli Instrumenti dotali, alli quali esso assenso se riferisce generalmente, desiderando però essi supplicanti di reconoscere dalla mano liberalissima di V. M. per gratia, tutto quello che per ragione ad essi supplicanti si douesse, la supplicano si degni ordinare che detto assenso s'intenda prestato in detta hypoteca de Beni feudali a beneficio di tutti quelli, alli quali si deue fare il pagamento, o restituzione di dette dote, mutuo, ed interusury, secondo la forma di essi Instrumenti. Placet Regiæ, & Catholicæ Maiestati, citra tamen præiudicium Regiæ Curie quancumque, & quomodocumque dicta feuda ei deuoluentur.

Cessat pariter hodie alia animaduersio facta hinc à

S. S.

D. R.

D. Regente nostro, dum testatur semper in his supremis Tribunalibus fuisse decifum, gratiam Regis Catholici mulieribus Neapolitanis pro dotium recuperatione concessam, pro consecutione antefati non prodesse; Etenim vt aduertimus nos supra in obseruationibus ad decifiones 229. & 368. hoc bene procedit, attenta gratia praedicta, secus verò, attenta altera Caroli Caesaris Madriti sub die 5. mensis Septembris 1539. exequutoriata in hac Ciuitate sub die vltima mensis Februarij 1540. fol. 128. à t. cap. 7. inter capitula, & gratias huius Ciuitatis, cuius verba sunt.

5 *Item si supplica V. M. si degni declarando ampliare, & quatenus opus est aequè principaliter, & de nouo cōcedere, che alle Donne Napolitane ò Cittadine, ò vero maritate con Napolitani, ed abitanti in Napoli intelligatur, & sic praestitus assensus Regius super quibusuis bonis, & iuribus feudalibus, etiam titularis, obligatis, vel obligandis, per la consecutione, constitutione ed assecuratione dell' antefati, e loro usufrutti iusta la forma, continentia, e tenore delli Instrumēti, e cautele confette, e conficiende per la constitutione, restitutione, e assecuratione delli predetti antefati, & usufrutti; Placet Caesarex &c.*

6 Quantum verò attinet ad aliam conclusionem hīc à D. Regente nostro firmatam, nimirum vt priuilegium tacitæ hypothecæ cum prelatione mulieri competens ad ipsius hæredes non transeat, sed tantum ad filios & quod, siue lex dirigat verba ad ipsam mulierem, siue ad actionem de dote, fauore tamen mulieris nunquam tale priuilegium competat, nisi ipsi mulieri; ad pleniorē intelligentiam videnda sunt omnino quæ Ego scripsi cit. lib. 2. mear. resolut. cap. 19. à num. 11. vsque ad 17. vbi de cessionario mulieris principaliter agēs probaui magis communiter affirmasse Doctores, vt cessionarius eodem mulieris priuilegio vtatur, si cessio mulieris cedentis commodum, & vtilitatem respiceret, secus verò si de cessionarij tantum commodo, & vtilitate ageretur, prout in exemplis tam primi, quam secundi casus ibi positus, idemque Mercur. Merlin. in suo tract. de pignor. lib. 3. tit. 2. quest. 47. num. 41.

7 Et quid in hærede mulieris, an priuilegium doti concessum ad eiusdem mulieris extraneum hæredem transeat; & in hoc distinguendi sunt duo casus principales, quorum primus, si loquamur de simplici priuilegio tacitæ hypothecæ quam mulier à lege ex priuilegio acquirit, & in hoc communis est omnium conclusio, vt ad hæredes siue suos, siue extraneos transeat, pariterque, & in successorem particularem, & cessionarium; ita sanè scripserunt Doctores, quos refert Merlin. loco proximè cit. num. 18. sicque intelligenda sunt scripta per me cit. cap. 28. num. 8. & 9. Alter casus est si disputari contingit de priuilegio tacitæ hypothecæ cum iure prelationis aduersus alios creditores, iuxta dispositionem text. in l. assiduis C. qui potior. in pignor. hab. & priuilegium hoc ad hæredes extraneos transire non posse scripserunt ex recentioribus Barbof. in l. 1. par. 6. à num. 13. ff. sol. matr. Rodriq. de concur. credit. par. 1. art. 1. num. 16. & 17. Thes. fil. quest. forens. lib. 1. §. 5. per totam. Gallup. noster in praxi §. C. in tit. de concur. credit. cap. 3. num. 12. & alij plures, quos refert, & sequitur Merlin. loco citat. numer. 23.

ARGUMENTVM.

Fiscus pro iure Gabellæ an super Vegetibus vino plenis sit præferendus,

Domino Domus pro facienda taberna conductæ, vt creditori ex causa pensionis. Merces pro domus pensione an, & quando tacitè hypothecata censeantur. Instrumenta si vno, eodemque die stipulata reperiantur, vnum pro fisco, alterum pro priuato; siue pro dote, quodnam prius stipulatum censeatur, & de alijs notabilibus.

DE C I S I O CCCLXXVIII.

V I D A M Caupo pro viro in Tabernam immisso debitor erat Regiæ Curia in certa pecuniarum quantitate pro iuribus Gabellæ Tertiariæ, erat similiter debitor Domino Domus, pro facienda Taberna, conductæ; vndè super Vegetibus vino plenis concurrentibus Regio Fisco, pro iure Gabellæ, & Domino Domus pro pensione, fuit dubitatum in Regia Camera vter præferendus.

Considerabatur negari non posse, vinum in Taberna repositum tacitè esse hypothecatum tam Regio Fisco pro iuribus Gabellæ (statim enim, quod cum fisco contrahitur, vel quasi, tacita hypotheca ad sui beneficium oritur, l. aufertur §. fiscus ff. de iure fisci.) quam Domino Domus pro pensione, l. 2. ff. in quibus causis pig. vel hypoth. tacitè contrah. & licet quando domus est ad habitandum, conducta, merces illæ venales illatæ pro domus pensione tacitè hypothecata non censeantur, tamen vbi in Domino conducta, aliæ res, quam illæ venales non reperiantur, benè merces illæ pro pensione obligatæ erunt, ita Gomez. & benè in §. item Seruiana instit. de actionib. At in casu proposito dicebatur potiore esse fisci causam; Etenim si asseueramus, statim quod vinum in Tabernam immittitur esse illud pro pensione tacitè obligatum, similiter asseuerandum est in eodem instanti esse hypothecam fisco pro Gabella, ratione gabellationis, & ex hoc loquitur vt fiscus veniat præferendus, probatur hoc ex dictis per glos. Bar. Andr. de Barul. & Io. de Plat. in l. 1. C. de iure fisci lib. 10. vbi affirmant, quod si vno; eodemque die duo, reperirentur stipulata instrumenta, vnum pro Fisco, alterum pro priuato, nec de temporis prioritate constat, semper illud fisci prius stipularum præsumendum, & licet Bar. in l. non puto ff. de iure fisci contrarium sentire videatur, tamen opinionem pro fisco magis communem fatetur Soc. post Alex. & Ias. in l. 1. ff. solut. matr. Idemque Negus. in tract. de pignor. in 4. membr. 2. par. vbi tenet quod quoties fiscus causam tractat lucratiuam, & priuatus onerosam, priuatus fisco præfertur, & quod ita procedit text.

in d. l. non puto, At si uterque tractarent de causa, onerosa, tunc fiscus in rebus dubiis priuato præfertur, & hæc est pura veritas; præterea, & tandem considerabatur, fiscum in casu proposito duo habere priuilegia, primū actionis personalis, *l. quod quid ff. de priuileg. credit.* alterum tacitæ hypothecæ, Dominum verò Tabernæ illud tantum tacitæ hypothecæ; vndè postquam vno, eodemque die vtraque hypotheca habuerit ortum, & Fiscus duobus inuenitur munitus priuilegiis, ergo præferendus.

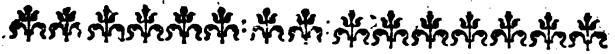
de iur. dot. idemque & Nicol. de Neap. *in l. i. ff. solut. matr.* & Bald. Nouell. *in tract. de dot. p. 9. priuil. 1.* qui omnes illam principalem afferunt rationem; quia quando duæ personæ priuilegiatæ ad inuicem contendunt, tunc magis priuilegiata præfertur; id quod scripsit Cyn. *in authen. quas actiones C. de Sacr. Eccles.* sed mulier est magis priuilegiata, quàm fiscus, quia illa præfertur habentibus saltem priorem tacitam, ad *tex. in l. assiduis C. qui pot. in pign. hab.* quibus tamen fiscus non præfertur, *l. i. C. rem alien. gerent.* ergo; Cætera ad hanc materiam pertinentia, vide penès me *lib. 1. resolut. iur. capit. 72.* vbi multa inuenies notabilia.

OBSERVATIO.

Dvas notabiles conclusiones in hac decisione obseruo, primam vt merces introductæ ad domum ad habitandum conductam, pro pensione nullatenus tacitè obligatæ sint, nisi in subsidium; nimirum si aliæ res, quam illæ venales non reperiantur, tunc enim bene merces illæ, pro pensione obligatæ erunt; Tu modo ad huius conclusionis confirmationem vide *Bal. in l. certi iuris num. 12. C. loc. & Io. Crot. in l. si constante num. 95. ff. solut. matrim.* vbi dixerunt quod licet ex legis dispositione inuecta, & illata ad domum conductam sint tacitè locatori pro pensione obligata, non tamen venalia, neque pecunia, rationem assignant; quia illa in esse non videntur, propter celerem motum, allegant iura, *in l. debitor. ff. de pignor. in l. Caius ff. de usufruct.* Idemque scripserunt Angel. Aret. *in §. item Seruiana, instit. de actio.* ibique *Ias. num. 48. Negul. de pignor. par. 2. membr. 4. num. 153. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 5. num. 2. Menoch. de adipisc. possess. remedi. 3. numer. 127. Marefc. var. resol. lib. 2. cap. 118. num. 28. 30. & 35. Statil. de Salu. interd. insp. 3. cap. 5. n. 93. & Mercur. Merlin. de pignor. lib. 2. tit. 1. quest. 46. n. 5. & 18.* qui ferè omnes conclusionem limitant, quando alia non extarent bona, & hoc ne hypotheca tunc vana reddatur.

2 Altera conclusio, quam hîc obseruamus ea est, vt si vno, eodemque die duo reperirentur stipulata instrumenta, vnum pro fisco, alterum pro priuato, semper illud fisci prius stipulatum fore præsumendum. Tu modo ad huius conclusionis maiorem declarationem vide omnino *Negul. qui in suo tract. de pignor. 4. membr. 2. par. num. 117. & seq.* putauit magis veram, & communem opinionem esse vt distinguamus inter causam fisci onerosam, & lucratiuam, vt in prima, in dubio sit semper fiscus priuato præferendus, in secunda verò nimirum lucratiua, priuatus, in dubio semper fisco præferatur, subdens sic affirmasse, *Iacob. de Beluis. in l. 1. in fin. C. de caduc. tollen. Raphael Cuma in l. sciendum ff. de appellat. recip. Angel. Aret. in §. fin. ad fin. instit. quib. mod. testam. infirm. & Ias. in l. i. ff. sol. matr.* sicque procedere addit *Negul. disposita in l. non puto. ff. de iure fisci;* vt nimirum responsum illud loquatur in causa lucratiua, ac iura, quæ in contrarium allegantur, in causa onerosa procedere, cui quidem distinctioni adhæsit pariter, & nouissimè *Mercur. Merlin. de pignor. lib. 3. tit. 3. quest. 92.*

3 Sed videamus breuiter, an idem dicendum sit quando cum fisco concurreret mulier pro eius dote recuperanda; si enim duo instrumenta vno, eodemque die stipulata apparerent, vnum pro fisco, alterum pro muliere, vter istorum concurrentium præferatur, in hoc dubio est pariter videndus *Negul. cit. membr. 4. 2. par. ante n. 110. vers. quarto quando,* vbi pro muliere, respondit sic allegans *Bald. hoc tenentem in l. dotis C. D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.*

ARGUMENTVM.

Hypotheca quam habet mulier super Bonis viri sui ex dispositione *text. in l. vnic §. & vt plenius C. de rei vxor. act.* à quonam die currere incipiat, à die forsan dotis promissæ, vel potius à die, qua dos viro soluta fuit, & de aliis notabilibus ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCLXXIX.

IN causa Thomasinæ de Giorno vti filiæ, & heredis Pascarelle de Bionto, cum Regio Fisco, fuit in Regia Camera dubitatum, à quonam die incipiat currere hypotheca, quam pro dote habet vxor super bonis viri, ex dispositione *text. in l. vnic. §. & vt plenius C. de rei vxor. act.* à die inquam dotis promissionis, an verò à die, qua dos viro soluta fuit; potest enim contingere, vt facta dotis promissione vir alteri bona sua obligaret, & demum fiat dotis solutio, sicque dubitari, quis super bonis obligatis dicatur anterior; etenim si tempus promissæ dotis attendimus, & erit mulier prior; at si solutæ dotis, & erit posterior.

Dictum fuit dotis promissæ tēpus attendendum, & consequenter in concursu cum altero creditore, qui postea contraxit, licet ante dotem solutam priorem esse mulieris causam per *tex. in l. i. vbi Bar. ff. qui pot. in pign. hab. latè Alex. in l. si constante §. 1. ff. sol. matr.* & hoc etiam si constante matrimonio dos soluta non fuisset sed postea eo soluto per mortem vxoris, quia sicut actio datur viro constante matrimonio ad consequendam dotem sibi promissam, vt est *text. in l. si pro te Pater C. de Dot. promiss.* ita pariter & illo soluto, vt per *Bar. ibi, Alex. Imol. Paul. de Castr. & cæteri, in l. si focer. §. Lutus ff. sol. matr.* *Guid. Pap. decis. 375.* sed quia in casu, de quo agebatur; dos constituta fuerat in bonis stabilibus, & licet æstimationis, non tamen estimationis emptionem fa-

511 a eiebat

ciebat, ad not. per Paul. de Castr. in l. si est-
matis. ff. sol. matr. proinde dictum fuit actio-
nem ad dicta bona recurrere debere, quamvis
in tertium male alienata.

OBSERVATIO.

1. **Q**uod attendatur dies initorum capitulorum ma-
trimonialium, ut dicamus omni iure esse con-
stitutam hypothecam siue tacitam siue expressam, ad
beneficium mulieris super bonis viri pro dote promissa
& postea soluta, iuxta sententiam D. Regentis nostri
hic per tex. in l. i. ff. qui pot. in pign. hab. affirmarunt
pariter verbis expressis, contraria reiecta opinione,
D. P. de Franch. decis. 677. per tot. Io. Griuel. decis. 133.
Gasp. Anton. Thel. quest. for. lib. 2. quest. 34. circa fin.
Alex. Trentacinq. conf. 53. sub numer. 11. & 12. lib. 1.
Io. Petr. Fontanell. de pact. nuptial. tom. 2. claus. 7. glos.
2. par. 1. per tot. signanter numer. 35. Andr. Molfes. ad
consuet. nostras par. 6. tit. de iur. dot. quest. 2. à num. 16. &
par. 7. quest. 15. num. 18. & Christoph. Martius; aliis
quamplurimis omissis, decis. Senen. 76. vbi num. 5. vers.
attamen. dicit, de hoc esse tex. clarum; & expressum
in d. l. 1. sub illis verbis non utique solutionum obser-
uanda sunt tempora, sed dies contracta obligationis; sub-
dens num. 11. vers. sed in casu nostro, & num. seq. huius
tex. dispositionem esse intelligendam non solum de
hypotheca mulieris super bonis viri, de qua affirmat
Iurisconsultum Papinianum alloquutum; sed etiam de
hypotheca constituta ad fauorem mariti super bonis
soceris, siue cuiuslibet dotem promittentis.
2. Quibus sic stantibus, fas sit mihi affirmare nullo pacto
recipiendam esse sententiam D. Regentis Rouit. qui
in conf. 57. lib. 2. in hac retrotractionis materia distin-
guere voluit, inter hypothecam mariti, super bonis
soceris; & illam mulieris super bonis viri, ut in prima
procedat conclusio supra firmata, subdens de hac hy-
potheca fuisse alloquutum D. de Franch. & P. Molfes.
locis cit. secus in secunda, in qua non nisi à die con-
tracti matrimonij hypothecam ad mulieris fauorem
otiri contendit, non autem à die initorum capitulo-
rum; sed certe D. Rou. prout & D. Reg. Sanfel. de-
cis. 129. loquutus fuit contra magis veram, & rece-
ptam opinionem Doctorum, qui indiscriminatim di-
xerunt, ut dicatur hypotheca legitime contracta ad
fauorem mulieris super bonis viri, & ad fauorem viri
super bonis soceri, diem initorum capitulorum ma-
trimonialium esse attendendam; & D. de Franch. loco
cit. aperte loquutus fuit de hypotheca mulieris super
bonis viri, legatur quæso num. 4. dum dicit quæstio-
nem hanc de facili in hac nostra Ciuitate accedere
posse, Quia ut plurimum (sic loquitur) sunt capitula
matrimonialia, & semper aliquo, & aliquando longo
tempore subsequitur matrimonium, & viri, seu sponsi
pro honorando matrimonio vendunt eorum introitus cum
promissione solvendi sub expressa hypotheca honorum,
quomodo ergo Dom. Rouit. affirmare potuit Dom.
de Franch. loqui de hypotheca mariti super bonis
soceris?
3. Nec pronis auribus est audiendum, quod D. Rou.
dicit, nimirum ideo esse attendendum diem matrimo-
nij non autem initorum capitulorum, quia in potesta-
te viri est matrimonium non contrahere, sicque con-
ditionem de matrimonio contrahendo esse merè po-
testatiuam; scitum est enim, quod quando in debitoris
potestate est post celebratū contractum se non obliga-
ri, & sic pecuniam non recipere, ut tunc numeratio-
nis tempus sit inspiciendum, hic est tex. in l. Potior.
ff. qui pot. in pign. hab. & in l. penult. ff. qua res pign. oblig.

poss. quæ quidem iura expendi Ego, hanc materiam
declarans lib. 2. mear. resol. cap. 60. per totum. Etenim
respondetur primò cum D. de Franch. qui in cit. de-
cis. 677. num. 7. expressè negat hoc sponso licere; nam
etsi initis capitulis, posset sponso recedere à matrimo-
nio iam concluso, non tamen commodè, nec sine
verecundia; neque absque futuri scandali timore; sic-
que quando quis affirmare vult post inita, & firmata
capitula matrimonialia posse sponsum à sponsalibus
factis recedere, dic Tu hoc de facto sequi posse, non
autem de iure. Respondetur 2. in casu d. l. 1. Iuriscon-
sultum supponere matrimonium esse sequutum, cum
expressè dicat non esse in potestate viri residuum pe-
cuniæ pro dote sibi promissa non recipere, rationem
assignat ne mulier minus dotata remaneat; sicque
supponit Papinian. matrimonium fuisse iam contra-
ctum, cum dos sine matrimonio esse non possit; si con-
tractum, impertinens est indagatio, an sit in potestate
viri matrimonium non perficere.

Post hæc scripta prodiit tractatus de pignor. D. Mer-
cur. Merlin. qui post multa ab opinione tantorum
Doctorum, quos in principio allegauimus recedere
non potuit, lib. 3. tit. 2. quest. 47. vbi à num. 23. ratio-
ne, & auctoritate siue de expressa, siue de tacita hy-
potheca agamus, affirmat hanc sententiam pro mu-
liere veriore, & magis communem esse, quam ta-
men num. 26. & seq. limitat primò quoties non cor-
staret verè de antecedenti, & primaria promissione,
adhuc si instrumentum exhiberetur, in quo enuntia-
retur præcessisse vsque de tali die, & tempore; huius-
modi enim Partium attestatio in creditorum præiudi-
cium nullatenus esset attendenda, prout à simili quã-
do vir dotem confitetur recepisse, non docto de præ-
cedenti eiusdem dotis constitutione, qua de re latè sup.
in observ. ad decis. 370. Limitat secundò Merlin. con-
clusionem nostram in dotis augmento, pro quo, ut di-
cetur, hypotheca legitime ad mulieris fauorem con-
stituta, solutionis dies erit attendenda, citat Bald. &
Salic. in l. si constante ff. solut. matr. & D. Card. Mantic.
de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 26. num. 14.

ARGUMENTVM.

Fiscus an, & quando possit auocare pe-
cuniam à debitore creditori suo so-
lutam, & iam consumptam, prin-
cipali illo debitore prius non discus-
so, Et de casibus, in quibus auoca-
tioni est locus. Fiscus an, & quando
in bonis post eius obligationem quæ-
sitis, cæteris creditoribus anteriori-
bus sit præferendus. Hypotheca, à
quonam die currere incipit ad bene-
ficium Fisci super bonis eius admi-
nistratoris à die forsan incepti officij,
vel potius à die commissæ fraudis,
& de aliis notabilibus.

DECISIO CCCLXXX.

- I** Magnificus Michael Villagut Regius Perceptor Prouinciæ Basilicatæ pecuniam fiscalem ad hanc Ciuitatem transmisisset directam Gaspari de Basalu, ad hoc vt illam statim Regio generali Regni huius Thesaurario consignaret, dictus Gaspar, sibi vtilius existimauit, creditores suos ea pecunia dimittere, & demum fugam arripere; vnde Regius Fiscus pecuniam suam recuperare volens, creditores Gasparis, quibus soluta fuit, in ius vocauit; fuit in Regia Camera dubitatum Camera dubitatum, an iuri consentanea esset petitio hæc, dicto Gaspare principali debitore prius non discussio?
- 2** Pro cuius dubij resolutione duo casus fuerunt distincti, quorum primus, quando Debitor Fisci, propria pecunia creditorem suum dimisit; secundus quando pecuniam fiscalem creditori suo soluit; quoad primum, dictum fuit posse Fiscum pecuniam auocare, & actione hypothecaria si illa extat, sin autem conditione, ex l. vt est text. in l. pecunia C. de priuileg. fisci, & in l. deferre §. fin. cum duob. seqq. ff. de iure fisci, duobus tamen concurrentibus & primò vt sit prior ratione hypothecæ vel expressæ, vel tacitæ, siue sit potior, ratione actionis suæ personalis priuilegiatæ, de qua in l. quod quis, & in l. penult. §. Respublica ff. de priuileg. credit. & benè per Io. de Plat. quem vide in l. 1. C. panis fiscalibus credit. prafer. lib. 10. Secundò, vt debitor principalis fisci non sit soluendo, nam si esset soluendo certe agere non posset, l. non prius C. quando fisc. vel priuat. notant Alber. & Cuman. in l. deferre §. Papiuanus ff. de iure fisci & Angel. in l. Pupillus ff. qua in fraud. credit.
- 3** Quo verò ad alium casum, de quo propriè agebatur, nimirum, quando debitor fisci creditorem suum pecunia fiscali dimisit; & in hoc dictum fuit, nulli dubium esse, quod si illa pecunia fiscalis extaret, posset fiscus illam vindicare, per text. in l. ex facto §. planè ff. de pecul. at si consumpta, fiet locus conditioni ex lege, nec aliter alia principalis debitoris discussio requiritur, ita ex text. in l. non intelligitur §. multa ff. de iure fisci; docent ibi Bar. Alber. & Salic. Idemque glos. & Bal. in l. si debitum C. quando fiscus, vel priuat. Considerabatur etiam, opus nõ esse hanc discussionis materiam subintrare, cum notoriè constaret Gasparem non esse soluendo, quo casu fit locus communi conclusioni, de qua per Bar. Bal. & aliàs vt nulla requiratur excussio in l. fin. ff. si cert. pet. vnde de his omnibus facta relatione in Regia Camera pro fisco pronunciatum extitit, sicque illi, quibus soluta fuit fiscalis pe-

cunia, ad illam Fisco restituendam condemnati fuerunt.

Idem pariter pro Fisco decisum contra creditores Anelli Gutterij-Perceptoris Prouinciæ Capitinatæ; nam, & si liquidò non constaret hunc officialem de pecunia fiscali creditoribus suis soluisse, tamen hoc tentum fuit pro indubitato, ex quo in facto probatum extitit prædictum Anellum tempore, quo officij administrationem absumpsit, nihil in bonis habuisse sicque præsumendū pecuniam illam Creditoribus solutam fiscalem fuisse; sicut dicimus de officiali pecuniario, qui administratione pendente diues est effectus, vt præsumatur de bonis Domini ditatus, ita glos. Io. de Plat. & Lucas de Pen. in l. defensionis facultas C. de iure fisci lib. 10. Bal. in l. cum oportet C. de bonis qua liber. & aly; & quando diceretur pecuniam ab Anello Creditoribus suis solutam propriam fuisse, & iusto titulo quesitam, adhuc fisci iura in tuto erant, vt potuisset pecuniam illam à posse creditorum auocare; siue anteriores, siue posteriores illi fuissent, nam etiamsi supponimus, post susceptam administrationem quesitam, licet iusto titulo, sit locus nimis claræ dispositioni text. in l. si is, qui ff. de iure fisci, vt semper fiscus in bonis post eius obligationem quesitis cæteris Creditoribus, quamuis anteriorem hypothecam habentibus præferatur, & ex hoc dicebatur, quod si tempus erat attendendum, quo dictus Anellus administrare incœperat, non autem illud, quo male administrauerat; & erat fiscus multis Creditoribus, qui postea contraxerunt, anterior, vt est text. in l. cum oportet §. fin. C. de bonis qua liber. & in l. pro officio, iuncta glos. ibi C. de administ. tutor. & si aliud erat attendendum tempus, quo Anellus officium assecutus fuerat cum obligatione bonorum de benè administrando; sed eo tempore administrare non cœpit, sed postea, & tunc, adhuc fiscus dicebatur anterior, quamuis creditores antequam Anellus administrare cœpisset, contraxissent, per text. in l. 1. in l. qui. Bal. reum, & in l. Potior. ff. qui potior. in pign. habean. vbi sunt iura expressa, quod quando non est in potestate contrahentis se non obligare, prout in casu proposito, tunc semper tempus contractus, non autem numerationis attenditur; secus verò si esset in potestate contrahentis, vt puta quando quis sub spe futuræ numerationis se obligat, eo enim casu quia à principio nulla est orta obligatio, antequam pecunia numeraretur, & in mera ipsorum facultate est pecuniam non accipere ideo tunc contractus tempus non attenditur, sed numerationis. Vnde &c.

OBSERVATIO.

1 **Q**uamuis sine controversia procedat, ut creditor anterior non possit auocare pecuniam à communi debitore, creditori posteriori solutam, si tamen ea sit bona fide consumpta, iuxta ea, quæ scripserunt Afflict. in vulg. decis. 190. vbi Addentes Capyc. dec. 78. Gram. quest. 1. post decisiones, Cartar. decis. Genua. 19. Franc. Stephan. decis. 31. Ant. Fab. decis. 33. C. de distract. pignor. & alij per me relati lib. 1. resol. iur. c. 71. num. 2. atamen in primo casu huius decisionis conclusio hæc limitatur in fisco, dummodo sit ille prior ratione hypothecæ, siue expressæ, siue tacitæ, & quod principalis debitor non sit soluendo, ex quo dicimus ut fiscus cum sua hypotheca agere possit contra posteriorem creditorem, requiri omnino discussionem bonorum principalis debitoris quo non soluendo repperito, conceditur auocatio, id quod pro indubitato in hac auocationis materia affirmat Anton. de Amat. post plures, quos citat Doctores resol. 51. num. 22. & per me, in cit. cap. 71. num. 14. vbi vide omnino; at si hic creditor siue esset posterior, siue anterior fiscali pecunia esset dimissus nulla requireretur principalis debitoris excussio; sed directò contra illum ad pecuniam sibi solutam condicendam agi potest, & sumus in secundo casu huius decisionis; Idemque si versaremur in dubio, quia forsitan liquido non constaret fiscalem pecuniam fuisse huic creditori posteriori solutam, prout in exemplo, quod hic ponitur.

2 De hac decisione D. Regentis nostri memoraui ego cit. cap. 71. num. 5. vbi pariter aliam decisionem Regiæ Camerae cumulavi, & Doctores hoc eidem firmantes: alias etiam limitationes ad communem conclusionem ibidem collegi, ut sit locus auocationi, nimirum, si posterior cui fuit facta solutio, creditor esset ex causa lucratiua, ex Grammat. loco cit. num. 7. Fontanell. de pact. nups. tom. 2. glos. 8. claus. 5. par. 7. num. 54. & Anto. de Amat. relata resol. 51. num. 9. vel si creditor anterior esset mulier pro dotis recuperatione agens, ut per Couar. pract. quest. cap. 29. per tot. Gutierrez. pract. quest. ciuil. lib. 3. quest. 101. Barbof. in l. 1. par. 6. num. 24. ff. solut. mar. & Amat. loco cit. num. 24. siue & tandem si creditor anterior esset fabrica Sancti Petri de vrbe, quæ ad instar fisci posset etiam pecuniam bona fide consumptam à posteriori creditore auocare. Mart. vot. 42. Ricc. par. 2. prax. eccles. resol. 375. & Genuen. in practicab. eccles. quest. 602.

3 Sed an in casibus, in quibus auocationi sit locus teneatur creditor posterior pecuniam, quam habuit restituere, vnà cum interesse; negatiuam partem amplexus fuit D. Regens de Pont. conf. 19. num. 3. lib. 2. vbi loquitur in fisco; videatur etiam D. Regens Sanfelice. decis. 124. num. 14. & Thor. in 2. par. sui compendij, in verb. pecunialiberata.

4 Quantum ad illam conclusionem hinc pariter firmatam ex tex. in l. si is qui 13. ff. de iure fisci, ut semper fiscus in bonis post eius obligationem quæsitis cæteris creditoribus, quamuis anteriorem hypothecam habentibus præferatur; aduertendum est, ut procedat, quando creditor anterior esset persona priuata nullo iuris priuilegio munita, quia si esset persona priuilegiata, ut est creditor ex causa Tutelæ, ex causa dotis, ex pecunia mutuo data ad rei refectio-nem, vel ad rem emendam cum eodem speciali pacto, tunc fiscus in bonis post eius obligationem quæsitis non esset istis creditoribus præferendus, ut post glos. Bar. Card. Mant. & alios probat noster Gair. de

credit. cap. 4. quest. 11. num. 158. cum seqq. in muliere autem pro dote agente, quod non procedat text. in d. l. si is, qui, nimirum, ut præferatur creditoribus anterioribus in bonis post eius obligationem quæsitis, sicque ut text. ille tantum procedat in fisco, cum priuatis creditoribus concurrente, habemus singularem decis. Gizzarell. in ordine primam, & nouissimè scripta per Merlin. de pignor. lib. 3. tit. 2. quest. 68. per totam.

Vterius tangit hic D. Regens noster quæstionem illam, nimirum quod nam tempus sit attendendum ad inducendam hypothecam ad fisci beneficium in bonis eius administratoris, illud forsitan incœpti officij, & administrationis, vel potius aliud commissæ fraudis, & quod vnà simul cum administratione hæc hypotheca incipiat, nec aliter necessarium sit, ut illa contrahatur diem malæ administrationis expectari, dixerunt ex recentioribus Peregr. de iure fisci lib. 6. tit. de pignor. & hypoth. n. 1. Alex. Turam. in l. non puto cap. 3. à num. 4. ff. de iure fisci, Alfar. de offic. fiscal. glos. 34. §. 1. num. 117. & D. Regens Const. in l. 1. à numer. 22. C. de iure fisci lib. 10. quo loci eidem dicendum affirmat in hypotheca, quam habet pupillus in bonis eius Tutoris, & in illa, quam habet fiscus in bonis eius Patris administratoris, ac, & tandem in administratione procuratorum, eorumque fideiussorum, Ego ipse resol. iur. lib. 1. cap. 148. num. 1. & 2.

Ad confirmationem verò alterius conclusionis, quàm hic firmavit D. Regens, ut quando non est in potestate contrahentis se non obligare, sit semper initi contractus tempus attendendum, non autem aliud pecuniæ numerationis, secus verò quando est in ipsius contrahentis potestate, videnda sunt scripta per me lib. 2. resol. iur. cap. 60. per totum. ut superius in obseruat. ad decis. præcedentem.

ARGUMENTVM.

Hæres extraneus, an, & quando possit in officio succedere vbi primus acquirens stipulatus fuit pro se, & hæredibus ex suo corpore legitimè descendentibus, Et an mulier possit in hoc officio succedere. Hæredes extranei an possint in emphyteusi succedere & de aliis.

DECISIO CCCLXXXI.

MOLESTABATUR à Regio Fisco Iacobus Cicala super officio, quod tenebat Vicescereti ciuitatis Hieracis in Prouincia Calabria; Nam cum illud concessum reperiretur à Rege Frederico cuidam Perrono pro se, & hæredibus suis in perpetuum ex suo corpore legitimè descendentibus, compertum fuit dictum Iacobum non esse ex descendentibus dicti Perroni primi concessionarij, sicque dicebatur male ab illo hoc officium teneri: vnde quid iuris dubitarum extitit?

Pro fisco considerabatur, in hac materia inuestituræ

Inuestituræ formam esse semper attendendam, *cap. 1. de feud. non habent. prop. naturam feud. & cap. 1. de duob. fratribus de nouo benef. inuest.* notat Bal. in *l. liberti, libertaque C. de oper. liber.* quem sequitur Alex. in *l. gallus §. & cum si à parente ff. de liber. & post.* hinc licet aliàs in emphyteusi hæredes succedant extranei, tamen si Inuestitura caneret pro se, & hæredibus suis masculis tunc illi non venirent, quanto magis dicebatur in casu proposito in quo hæredes ex corpore vocati extiterant, & licet ponderabatur, quod illa clausula operetur si aliter non esset per concessionarium dispositum, ita vt si ille, qui habet officium in hac forma, in vita aliter disposuerit, teneat dispositio, etiam in filiorum præiudicium, vt probat Imol. in *l. si domus §. fin. in fin. ff. de legat. 1.* tamen responsum fuit hoc bene procedere, quando fit alienatio cum Regis assensu, cum officia absque supremi Domini assensu alienari non possint, vnde cum in casu, de quo agebatur hæc solemnitas deficeret, ergo; nec admittendum illud, quod motiuabatur, quod respectu officij prædicti erant mutata natura, quoad transmissionem ad hæredes, ex quo vidimus officia cum persona extingui, nec ad hæredes etiam filios transmitti, *l. cuius bonis ff. de curat. furio. & l. tutela ff. de tutel. c. fin. de testam. in 6.* adhuc si diceremus factam esse concessionem Titio in perpetuum, vt per Aret. in *l. maritum ff. solu. matrim. &* tamen secus est, vbi dictum esset, *pro hæredibus in perpetuum*, vt notant Andr. in *cap. 1. quis dica. dux. &* Bal. in *l. 1. ff. de fideiuss. tut.* etenim ad hoc motiuum responsum fuit, quod natura dicti officij respectu hæredum ex suo corpore descendendum mutata non erat ac ideo hæredes extranei venire non poterant.

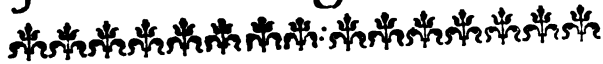
3 Fuit etiam in hac causa dubitatum, an mulier in hoc officio sic vt supra concessio succedere potuisset, & dictum fuit, quod non, *l. femina ff. de reg. iur.* etenim vbi officium pro hæredibus in perpetuum concessum reperiretur, debet secundum subiectam materiam pro hæredibus masculis intelligi, *glos. in l. ex facto §. fin. ff. ad S. C. Trebell.* hinc si feudum concessum est pro Titio, & hæredibus suis, secundum subiectam materiam pro hæredibus in corpore concessum intelligitur, ad *tex. in c. 1. de success. feud.* notat Bar. Aret. & omnes in dicto §. *etiam si à parente.* Angel. *conf. 182. &* Alex. *conf. 49. lib. 6.* adhuc si dictum esset pro se, & successoribus in infinitum Bal. in *l. 1. ff. de rer. diuis.* & Aret. vbi supra, nisi addita essent verba illa, *quibuscumque*, vt per Alex. & *as. in d. §. etiam si à parente.* & Dec. in *c. in presentia extr. de prob.* licet quoad fœminas successio denegaretur, cum sint illæ omnino feudalis successio incapaces; nunquam enim fœminæ ad feudi successioem habilitatæ censentur, nisi expressè dicatur, *cap. 1. de feud. femi.*

provt in Regno in defectum masculorum, vt in Constit. *vt de successioibus*; semper namque, quod verbum istud *in perpetuum* in privilegio scriptum inuenies, dic officij naturam respectu temporis teneri mutatam, non autem respectu qualitatis successiois, adeo quod, licet officia ex propria natura ad hæredes etiam sanguinis non transeant, tamen vt transmissio concedatur, additur *pro hæredibus*; & quia dubitari poterat an tantum primus hæres veniret, vt venient omnes, additur *in perpetuum*, sed hoc intelligitur de masculis tantum in infinitum, non autem de fœminis, cum verbum hoc *in perpetuum* qualitatem successiois mutare non possit; ita de emphyteusi ecclesiastica loquebatur Bal. in *l. etiam ff. solu. matr. &* Loffred. *conf. 1. n. 188.*

OBSERVATIO.

Bene hinc dicit D. Regens noster, vt semper inuestituræ forma sit attendenda. Hæc enim dicitur esse tenor gratiæ concessiois feudi, quam facit supremus Princeps, quando feudum alicui concedit, *c. 1. de natura success. feud. & c. 1. de gradib. succed. in feudo, Marin. Frecc. de subfeud. lib. 3. in tit. de formul. inuestit. in princ. num. 2. vbi cap. seq. num. 3.* addit inuestituræ formulam illam esse quæ dat esse feudo, illudque qualificat, iuxta seriem, & tenorem ipsius; verbaque in ipsa apposita loco esse conditionis, & formæ; hinc quando apud nos dubitari contingit, an feudum sit ex pacto, vel potius hæreditarium ad illius inuestituræ formulam semper recurrimus; nam si in illa inueniamus hæredis nomen expressum, vel simpliciter hæreditarium, vel ex pacto cum qualitate hæreditaria feudum illud diiudicamus, & si verba quæcumque addita sint; quicquid circa hoc sibi dixerit Afflict. tam in *constit. vt de successioibus num. 69.* quam in *c. 1. in tit. an agnat.* At si hoc hæredis nomen in ea formula non legatur quia simpliciter fuit facta concessio Petro, & filiis, & ex pacto feudum illud putamus, videantur, quæ Ego nouissimè scripsi *lib. 2. resol. iur. cap. 86. per tot.* post Frecc. loco cit. in *3. formula num. 3.* vbi ait quod licet hæc verba *hæres, & filius* in dispositione feudali Synonima sint, sicque vnum pro alio exponantur, suntque secundum aliquos eiusdem naturæ, attamen data hac formula, dicitur feudum hoc hæreditarium, non autem ex pacto, est tamen vtile hoc scire, quia, vt hinc aduertit D. Regens si inuestitura caneret, *concedo Petro, & hæredibus suis in perpetuum*, concessio hæc secundum subiectam materiam intelligitur facta pro hæredibus ex corpore, & sic pro filiis sed cum qualitate hæreditaria.

Ad illud autem, quod hinc dicitur, vt fœmina officij successiois sit incapax, dic Tu hoc bene procedere, si incapacitas hæc à natura concederetur, secus verò vbi à consuetudine fieret capax, sic loquitur Montan. *de regalib. fol. 20. num. 21.* quodque succedat in officiis alteratis pro hæredibus affirmat *fol. 18. numer. 16. & 17.* istoque iure vtuntur in hac Ciuitate, quicquid sibi dixerit. Marin. Frecc. *lib. 2. de subfeud. quest. 51.*

ARGUMENTVM.

Officium si fuerit ab aliquo acquisitum pro se, & vno hærede, primo concessionario mortuo, an possit in illo hæres extraneus succedere. Officium an Feudo æquiparatur. Succedens in Officio ex nominatione à defuncto facta, an teneatur ad onera nominantis. Fœmina, an possit hæres institui in officio. Hæredis appellatione an, & quando veniat tantum hæres sanguinis, & de aliis.

DECISIO CCCLXXXII.

DVBITABATUR in Regia Camera, si in Officio Guardianiæ Maioris fundaci huius Ciuitatis, quod à Rege Frederico, Titio pro se, & vno hærede concessum reperiebatur, poterat, Titio mortuo, nepos ex fratre succedere. Dicebat enim Regius fiscus, quod nullo pacto hic nepos erat admittendus, ex quo concessio illa pro vno hærede intelligi debet de hærede sanguinis, sicque quidam Aduocatus in Regia Camera affirmabat.

² Sed responsum fuit hoc probari non posse, ex quo nullo iure cauetur, vt quando officium concessum est pro vno hærede, intelligatur de hærede sanguinis, vt in præcedenti decisione dictum est, bene tamen credebatur quod si fœmina in officio prædicto fuisset hæres instituta succedere non potuisset; & si dicas hoc probari posse, officium feudo æquiparando, vt sicut in feudo hæredis appellatione intelligitur de hærede ex sanguine, ita & in officio, responderetur hoc nec etiam iure probari, nimirum, vt officium feudo æquiparetur nam mille reperiuntur differentiæ inter feudum, & officium; & si dicamus officium vsufructui æquiparari, iuxta notata per Bar. *in l. si vsufructus mihi ff. de vsufr.* & quod possit in eo succedere primus hæres, quando in concessione hæredis est facta mentio, *l. antiquitas C. de vsufr.* tamen nec in hoc tex. nec alibi probatur, quod hic hæres de sanguine esse debeat, non autem hæres extraneus, solum enim in feudo, & emphyteusi Ecclesiast. hoc iure probatur, vt bene per Ang. *conf. 182.* & Alex. *conf. 49. lib. 6.* Etenim nulla absurditas, nulla impossibilitas, nullaque iniquitas resultat, vt in officio succedere non possit hæres extraneus; Vnde cum regula sit quod hæredis appellatione veniat hæres tam suus, quam extraneus, tam ab intestato, quam ex testamen-

to, tam veniens de iure ciuili, quam de iure prætorio, *l. hæredis appellatione ff. de verb. signif. l. fin. l. de hæred. instit.* Ergo in casu proposito standum est regulæ vt veniat hæres licet non sit de sanguine per lineam descendantem, quamuis talis erat per lineam collateralem.

OBSERVATIO.

Questio, quam D. Regens noster hic proponit, apud nos hodie nullam patitur difficultatem; passim enim, quando officij concessio facta est Petro pro se, & vno hærede nominando, si Petrus ab intestato moreretur, in hoc officio legitimus eius hæres à lege vocatus succedet, quamuis non sit de descendantibus, sed ex linea transuersali, & si ex testamento, poterit in eo officio, quem velit nominare hæredem, ita Io. Vinc. de Anna *sing. 391.* D. Regens de Ponte *conf. 136. num. 7. lib. 2.* D. Regens Rouit. *in conf. 106. num. 4.* & melius *num. 11.* vbi obseruantiam, & decisionem refert *lib. 2. Montan. de regalibus fol. 187. num. 19.*

Illud autem est de quo nouissimis temporibus fuit in hac materia apud nos controuersum, an qui in hoc officio succedit siue ex testamento siue ab intestato teneatur ad onera hæreditaria defuncti qui officij concessionem sic obtinuerat, & affirmatiue fuit resolutum, sic attestante eodem D. Regente Rouito *conf. 104. num. 9. lib. 2.* vbi ait omnia, quæ ex aduerso ponderabantur, locum sibi vindicare in concessione facta pro filio nominato, aut nominando, seu pro se, & vno ex filiis, aut pro persona nominanda, absque expressione, & mentione hæredis, quæ qualitatem operatur hæreditariam idemque D. Regens Capycius Latino scripsit *decif. 6. à num. 20. & decif. 26. à n. 15.* & nos diximus superius *in obseru. ad decif. ...*

Et quod hic dicit D. Regens noster, nimirum quod si fœmina in officio, de quo agebatur, fuisset hæres instituta, succedere non potuisset, nec etiam apud nos hodie procedit, quia quotiescumque concessum esset officium cum facultate nominandi hæredem, poterit hic concessionarius instituere hæredem fœminam, eamque verbis expressis in officio nominare, quæ tamen ob sexus impotentiam per substitutum deseruiet, ita satis bene Montan. *de regalibus fol. 184. num. 17.* vbi testatur sic seruatum fuisse in officio actorum Magistri Sacri Regij Conf. stalos de Ciuite'la, & successiue de Mondellis, & in alio Ascannij longo, qui propriam conugem in hæredem nominauerat; Idemque his diebus practicum in personam Annæ dell'Acqua, quæ vi hæres quondam Francisci dell'Acqua eius fratris præuio decreto Regiæ Camerae fuit admissa ad officium Portulani Furloris, quicquid dixerit Dom. Regens de Ponte, *de potest. Proreg. titul. 10. rubr. de potest. substitut. in offic. numero 4. fol. mihi 329.* alia ad materiam vide infra *decif. 411.*

⁴ Ad confirmationem autem illius conclusionis hic tentæ, vt tantum in emphyteusi Ecclesiastica verbum hæres, intelligatur de sanguine, sicque vt quando Ecclesia rem suam in emphyteusim concedit Petro, & hæredibus suis, quod hæredes debeant esse descendentes, nec aliter extranei, admittantur, vide DD. hoc idem firmantes, quos ad nauseam refert Iul. Clar. *in §. Emphyteusis quæst. 28. per totum num. 6.* vbi inter alios meminit de nostro Afflict. *decif. 100.* Est etiam videndus Aurel. Corbula *de iure emphyteut. in tit. de caus. priuat. ob lineam finitam num. 51.* vbi auctoritate Berol *conf. 102. num. 8. lib. 1.* ait quod licet quando in concessione

cessione rei Ecclesiæ indefinite ponitur verbum, pro heredibus solum descendentes, & non hæredes extranei comprehendantur, attamen hoc limitandum monet quoties verbo *heredis* signum esset appositum vniuersale, dicendo sic Petro, & omnibus eius hæredibus, quia tunc etiam extranei hæredes comprehenderentur: citat Bald. in *c. in presentia num. 20. de probat.* Gozadin. *d. conf. 27. num. 22.* Alex. in *conf. 195. num. 4. lib. 6.* Curt. Iun. *conf. 1. num. 4.* & Rolan. à Valle *conf. 79. num. 35. lib. 2.* & in *conf. 96. numer. 29. lib. 1.* Illud namque signum vniuersale omnibus mentem declarat concedentis, eam scilicet fuisse vt omnes hæredes etiam extranei admittantur.

3 Diximus superius, quod quando femina, vel vt hæres in officio nominata, vel ab intestato in eo succedens est ad illud admittenda, quia ob sexus impotentiam exercere non potest, per substitutum deseruiet; nunc addo hoc intelligendum Regis accedente permisso, nam absque Regia facultate, vt per substitutum deseruire possit, nullatenus per substitutum deseruire ei liceret, obstantibus nouissimis Regiis ordinationibus, de quibus infra in *observat. ad decis. 390.* vbi dubitauimus, An minor in officio nominatus possit per substitutum deseruire.

ARGUMENTVM.

Eximens è manu Officialium intercepta, qua pœna veniat puniendus, Et quid in eximente carceratum à posse familiæ. Eximens aliquem à carceribus pro debito ciuili detentum, si demùm illum exhibuerit, an ad aliquid creditoribus teneatur, & de aliis &c.

DECISIO CCCLXXXIII.

INTERCEPTIS duobus Equis, qui à Regno contra Banna, & prohibitiones Domini Proregis extrahantur, fuerunt illi à quodam Illustri viro siue à suis famulis de eius mandato, vi, & violentia erepti, cum in manibus Regionum officialium intercipientium reperirentur; vnde fuit dubitatum in Regia Camera, qua pœna esset hic plectendus, illa forsàn à Regiis bannis præscripta.

2 Considerabatur Banni pœna in hoc casu non subintrare, cum illa locum habeat contra extrahentes à Regno, hic non extraxerat, ergo; Vnde dicebatur, teneri posse pœna, qua tenentur auxilium præstantes, quia dubitari non potest, quod hic auxilium præstiterat, cum è manibus Officialium Curia Equos eripere fecerit, ad text. in *l. is qui opem. ff. de furt. & in §. Ope. Instir. de obligat. qua ex quasi delict. nascuntur*, Felin. in *c. sicut dignum, de homicidio.* & latissimè Hippolit. de Marfigl. in *praxi caus. crim. §. constançe*, vbi tractat, quando quis dicatur opem præstare, & qua pœna puniatur.

D. De Marinis observat. ad decis. D. Reuerterij.

niantur opem præstantes; Etenim pœna perpetuæ remigationis cum hoc viro Illustri practitari non poterat, quamuis bene illa ducatorum mille, & amissionis Equorum, siue vt teneretur illa pœna, qua puniuntur illi, qui à manibus Curia carceratum eximunt, de qua est text. & ibi Bar. in *l. 4. ff. ad leg. Iul. Maest.* Bald. in *l. addictos C. de Episcop. audient.* Alex. in *addit. ad Bar. in l. eiusdem §. transfugas ff. ad leg. Cornel. de sicar.* & Iaf. post alios in *l. 1. §. is videtur ff. si quis ius dicenti non obtemper.* & Latius in *l. 3. §. quod prator. col. penult. & fin. ff. ne quis eum, qui in ius voc. est vi exim.*

OBSERVATIO.

Dominus Regens noster hîc non aperit quænam pœna veniat imponenda illis, qui carceratum de manu familiæ per vim eximunt; sed remittit se ad iura, & DD. quos hîc allegat; Tu modò si cupis pœnam hanc aperire, distinguas, an captus, & demùm exemptus à manibus Birruariorum carceratus extiterat pro debito ciuili, an verò pro causa criminali; vt in primo casu pœna sit arbitraria secundum Cagnol. in *l. 1. §. is videtur num. 27. ff. si quis ius dicen. non obtemper.* de quo meminit Menoch. *de arbitr. Iudic. cas. 583. num. 2.* relegationis verò in nobile; triremium autem in plebeio, & ad interesse Partis suo tempore per S. C. decisum testatur DD. de Franch. *decis. 442. per tot.* de qua memor fuit Cabal. *resol. crim. cap. 8. numer. 22. & 27.* semel autem in hac Ciuitate seruatum comperimus (sed iniuste dicit Baiard. ad Clar. in *quest. 68. num. 33.*) vt illi qui eximerant carceratum pro debito ciuili morti traderentur, sicque exequuntur, solo tamen mandato Domini tunc Proregis, videatur Carrau. in *Rit. 160. num. 2. in fine*, quem citant Iul. Clar. *loco modo relato.* Viuius *decis. 92.* & D. Riccius in *collecl. 586.* est etiam videndus Foller. in *c. Regni item caueant Iustitiarum num. 14. fol. mihi 126.* & Farinac. *de carceribus, & carcer. q. 32. n. 6.* vbi testatur in principio Pontificatus Sixti Quinti ipsum vidisse quendam famulū furcis suspensum, ex quo asellum in executione ciuili captum à Birruariorum manibus eximerat.

In secundo verò casu, & sic in eximente carceratum pro causa criminali, Iacob. Menoch. *cit. ut. casu 583. num. 1.* multorum autoritate probat, hunc eximentem teneri pœna criminis lætæ Maestatis, si qui è manibus familiæ exemptus fuit, capitali pœna conuictus, & condemnatus extiterat, idemque dixerat. Plat. in *Epito. delict. lib. 1. cap. 38. num. 7.* Vbi testatur sententiam hanc frequentiori Doctorum calculo fuisse receptam, Iul. Clar. *cit. quest. 68. à num. 10.* At si ille, qui fuit exemptus capitali pœna, neque conuictus, neque condemnatus est, posset certè puniri eximens ea quidem pœna, qua exemptus puniretur, si in fortiis existeret, ad tradita per DD. quos congerit Mangon. *decis. Lucens. 90. num. 3.* vbi *num. seq.* addit notabile dictum, nimirum, vt eximens aliquem à carceribus pro debito ciuili detentum, teneatur creditoribus, etiam quod exemptus debitor postea ad carceres reducatur, quia non per hoc eripiens censetur liberatus ab obligatione, in quam eripiendo incidit, id, quod post Angel. Salyc. Iaf. Roma. & alios probant pariter Farinac. *cit. quest. 32. num. 14.* & ex Nostratibus Io. Arcamonus *inter comment. Io. Anton. de Nigris in c. Regni item statuimus 132. n. 14.* sed tu quando casus acciderit sequere sententiam no-

T E E

stri Foller. in dicto c. Regni, Item caueant à num. 8. nimirum vt pro fit exhibitio erepti debitoris pro eo, quod tangit interesse creditoris, per text. in l. penult. §. Docere ff. ne quis eum, qui in ius vocat. est vi eximat. nisi (addo Ego) inter tempus exemptionis, & exhibitionis status mutatio respectu personæ ereptæ consideretur; pro eo verò, quod tangit interesse fisci, vt exemptionis delictum puniatur, secus affirmandum, & ita teneo, quicquid Foller. ipse demùm numer. 13. concludere videatur, per text. in l. quoribus C. de exactoribus tribut. lib. 10. Cætera ad materiam pertinentia vide apud me lib. 1. resol. iuris cap. 115.

ARGUMENTVM.

Testes, qui ex dispositione Regiæ Pragmaticæ 50. de officio S. R. Conf. in qualibet causa non possunt recipi ultra numerum quadragenarium, si tot in termino ordinario fuerunt recepti, nùm alij ad instantiam personarum priuilegiatarum recipi possint in termino beneficiorum, & de aliis &c.

DECISIO CCCLXXXIV.

IN causa vertente in Regia Camera Summaria super Terra Cepaluni, in qua pro parte vxoris Magnifici Ioannis Baptistæ Carrafa, tam in termino ordinario, quàm in primo beneficio examinati reperiebantur testes vsque ad numerum quadraginta, cum mulier ista secundum petiisset beneficium, ad finem, vt alios potuisset producere testes, se opposuerunt Regius fiscus, & Magnus Rodericus de Aualos vtilis Dominus, & possessor dictæ Terræ, contendentes non posse amplius in causa produci testes, idque attendita Pragmatica Sanctione, qua statutum est, vt in omni causa, non nisi quadraginta testes examinari possint, adhuc si alter ex litigantibus esset vniuersitas vel minor; vnde dubitatum fuit, an petitum secundum beneficium, esset concedendum?

Et per Regiam Cameraam, tam in prima instantia quàm in gradu reclamationis in Collaterali Consilio fuit decisum secundum beneficium non esse concedendum. Ratio decisionis fundabatur in dicta Pragmatica Sanctione, quæ tam enixè mandat, vt quadragenarius testium numerus non excedatur, id, quod de iure communi comprobabatur; Etenim dicebatur posse Iudicem in causa testium numerum, siue multitudinem refrenare: l. i. §. fin. ff. de testib. c. cum causam lo grande, ext. eodem, & hoc ob subornationis timorem etiam in causa minoris, cui nulla

conceditur restitutio, nisi præuia causæ cognitione, quod sit læsus, optimè Aret. in l. nam & postea §. si minor ff. de iur. iur. & in terminis Bar. in l. i. §. numeratio ff. de noui oper. nunciat. vbi format, quæstionem, an minor post didicita testificata, possit de nouo per beneficium restitutionis in integrum testes producere, & post Innocent. & alios, quos refert concludit, quod si in primo termino nullos produxit testes, poterit postea illos producere, & si produxit, sed fortè non bene suam intentionem probauit, tunc dicit Bar. quod non potest absque causæ cognitione alios producere, in muliere autem, & rustico indistinctè decidit illos non esse audiendos; idemque Aret. in dicto c. fraternitatis, extra de testibus; Nec dici poterat Pragmaticam de mulieribus non loqui, nam eius tenore attento, habet locum dispositio illa in quacumque priuilegiata persona, etiam priuilegio in corpore iuris clauso, ergo loquitur expressè de minoribus, mulieribus, & aliis, quibus in integrum restitutio competit, alias verba illa essent superflua, contra text. in l. quoniam C. de inoffic. testam. quod dicebatur consonum esse legi, ad text. in l. sine hærede §. Lucius ff. de administr. tut. vbi consuetudo, siue statutum, quod rem respicit, tam minores, quàm maiores comprehendit, & per hunc text. dicit Bal. in l. non videtur C. de in integr. restit. quod si statuto cauetur, quod causæ consanguineorum compromittantur, hoc statutum, etiam minores comprehendit; ideoque si minor compromittit, & est læsus restitui non potest, quia vsus fuit lege communi, siue statuto eum compromittere cogente, idemque dixit Imol. & clarius Aret. in l. possessionem pupillus ff. de acquir. possess.

OBSERVATIO.

Pragmatica Sanctio, de qua in hac decisione, est decretum Sacri Regij Consilij promulgatum sub die 18. Iulij 1524. quo tempore supremum hoc Tribunal residebat apud Monasterium Sanctimonialium Sanctæ Claræ huius Ciuitatis, illudque registratum habemus in volumine Regiarum Pragmaticarum, & est 50. in ordine sub tit. de officio Sacri Regij Consilij, inibi enim expressis verbis sancitum comperimus, vt in qualibet causa non recipiantur testes ultra numerum quadragenarium, aut ex causa quinquagenarium adhuc si alter ex litigantibus persona esset quouis priuilegio in iure expresso munita; vnde cum hic dubitari contigisset, an mulier, quæ in termino ordinario, & in primo beneficio examinari curauit testes quadraginta, potuisset in secundo beneficio alios examinari facere, negatiuè per Regiam Cameraam decisum extitit, sicque tentum, secundum beneficium nullo pacto impartendum; Tu modò adde ita pariter alias tam per Regiam Cameraam, quàm per Sacrum Consilium in plurimis factorum contingentis decisum fuisse, prout attestatur D. Regens Rouit. in comment. ad dictam Pragmaticam 50. cuius dispositio

dispositionem dicit concordari cum tex. in c. cum causa in fine, extra de testibus; Idemque Iul. Cas. Imbr. in suo opusculo de primo, & secundo beneficio considerat. 7. n. 16. & Ioannes Maria Nouar. in collect. ad eandem pragmat. 50. de offic. Sac. Reg. Conf.

ARGUMENTVM.

Indemnitas promissio an per testes probari possit. Promissor Indemnitas, an priusquam principalis debitor discutiatur conueniri possit. Domestici, & Familiares, an & quando legitimi, & idonei dicantur testes.

DECISIO CCCLXXXV.

VM Illustr. Marchionissa Padula fideiussisset pro bona administratione Anelli Gutterij Perceptoris Prouinciæ Capitanatæ, eique indemnitas promississet

Stephanus Grimaldus, quia demum contigit fuga d. Anelli debitoris Regiæ Curia ultra summam ducatorum duodecim millium, ob quod Marchionissa soluit quantitatem, pro qua fideiusserat, fuit dubitatum in Regia Camera, an promissio illa indemnitas à stephano facta, quia non apparebat in scriptis, potuisset per testes familiares, & domesticos probari.

2 Per Regiam Cameram fuit pro Marchionissa pronunciatum, etenim considerabatur nulli dubium esse indemnitas promissionem de iure sustineri, illamque in esse produci, cum quis dixerit, promitto tibi, quod ex tua obligatione ad Caij beneficium facta, nullum damnum senties, ita Aret. in l. quamuis §. 1. ff. ad Senatus Consultum Velleianum, notat Bar. in l. quero ff. locat. & in l. 1. C. de conu. fisci debit. lib. 10. Vbi etiam Io. de Plat. & in l. 1. & 2. C. de decu. lib. 10. Est bene verum quod qui indemnitas promittit, nunquam conueniri potest, nisi principali debitor prius discussio, vt per DD. modo relatos, quam tamen discussionem in casu proposito dicebatur nullatenus esse necessariam, ex quo notorie constabat Anellum in fugam positum non esse soluendo; notat Alex. in l. decem ff. de verb. oblig. Nec obstare dictum fuit, testes qui ad promissam indemnitas probandam deposuerunt Marchionissæ fuisse familiares, & Domesticos, qui regulariter à testificando pro Dominis repelluntur; *letiam.* vbi Bal. Salyc. & reliqui C. de testib. Innocent. & Canonistæ in c. in litteris, extra eodem; Nam responsum fuit conclusionem hanc, etsi verum, limitari in familiaribus Prælatorum, Abbatis. *D. De Marinis obseruat. ad deos. D. Reuerterij.*

tum, & aliorum nobilium Dominorum; præsumitur enim hæ personæ bonæ famæ, vitæ & conditionis; Vnde bene pro eorum Dominis legitimi testes esse possunt, ita Innocent. Ant. de Butr. Imol. & Felin. in d. c. in litteris Bald. & Salyc. optimè in d. *letiam*, licet Bar. *ibidem* hoc Iudicis arbitrio relinquat personæ domesticæ qualitatem, & conditionem considerantis; Vnde cum in casu, de quo agebatur, testes productos quamuis Marchionissæ familiares, nobiles esse constaret, optimeque famæ, & conditionis, decisum fuit satis illos esse sufficientes, ad dictam indemnitas promissionem probandum.

OBSERVATIO.

Q Via indemnitas promissio importat promissionem solutionis eius, quod soluet ille, cui indemnitas promissa fuit, l. 2. C. de senten. qua pro eo, quod interest, Bar. in l. quero in princ. ff. locat. Paul. de Castr. conf. 297. Soccin. conf. 29. lib. 3. notemus hæc quod qui indemnitas alicui promittit nunquam conueniri potest, nisi principali debitor prius discussio; hoc enim est de iure, vt promittens releuare aliquem indemnem, ita demum teneatur, si aliunde is, cui indemnitas promissa est, releuari non potest, ac proinde prius non agat si aliunde indemnitas conseruari potest; probat hoc pariter Alex. conf. 114. incipit super eodem. 2. & in aliis codicibus 118. lib. 3. Vinc. Caroc. in tract. de excuss. bonor. par. 2. quest. 14. num. 37. D. Card. Tusch. pract. concl. lit. 1, conclus. 88. num. 1. Petr. de Benintend. satis bene decis. 81. num. 12. 13. & 14. vbi dicit quod aliud est fideiubere, aliud promittere, quem indemnem conseruare, quia intelligitur in subsidium, si principalis non est soluendo, allegat Felin. in c. ex rescripto post num. 19. vers. extra glos. de Incurando; idque adeo verum affirmat, vt adhuc procedat conclusio hæc, si qui indemnitas promittit, beneficio de fideiussoribus renunciauerit.

Ad confirmationem autem illius Conclusionis hæc firmatæ; nimirum, vt legitimi sint testes domestici, & familiares Abbatum, Prælatorum, cæterorumque Nobilium Dominorum, ex eo quod hæ personæ vt plurimum sunt bonæ, laudabilis, & honestæ vitæ, ultra DD. quos D. Regens noster hic allegat, videndi sunt, alij quos ad nauseam referunt Ant. Gabr. commun. conclus. tit. de testibus, conclus. 10. num. 20. Ioseph. Mascac. de probat. § 34. num. 28. & 757. n. 2. & Prosp. Farinac. tract. de testib. quest. 55. num. 23. 82. & 127. vbi num. 36. Idem dixit quando sumus in facto, de quo verisimiliter domestici sunt magis informati, quam extranei, & num. 38. si versaremur in factis, & delictis domi patris de nocte, quæ cum de se difficilis sint probationis, propter temporis nocturni qualitatem, ideo eò magis ad illorum probationem domestici testes admitti debeant.

ARGUMENTVM.

Vasalli Burgenses an, & quando pro eorum Barone validè fideiubere possint. Instrumentum, quod nullum

T t t 1 est

est, quia stipulatum per Notarium Vassallum an per testes probari possit; Et quid de obligationibus penes acta stipularis à Vassallo non vti Notario, sed vti Baronalis Curiae actuario; Et quid, si Notarius esset tantum habitatione subditus; Et quid de instrumento stipulato pro conductore Iurisdictionis illius loci, in quo Notarius est subditus, & de aliis ad ornatum cap. Regni *Ladislaus*.

DECISIO CCCLXXXVI.

INSTABANT quidam mercatores de Criuellis fore cogēdos quosdam particulares Terrae Ferrandinae ad sibi soluendam summam, quam debebant ex causa fideiussionis praestitae, pro Illustr. Duce dictae Terrae; sed excipientibus conuentis de nullitate huius fideiussionis, tum primò, quia institutae actioni directo obstabat Regia Pragmatica de anno 1536. qua prohibetur vassallos pro Dominis fideiubere; tum, & secundò, quia fideiussio per Notarium vassallum scripta erat contra id, quod *per cap. Regni* dispositum habemus; dubitatum fuit quid iuris.

2 Per Regiam Camerae fuit pro dictis particularibus pronunciatum, illos ab impetitis per actores absoluendo. Ratio decisionis principaliter fundabatur quia fideiussionis instrumentum per Notarium vassallum extiterat stipulatum, contra id, quod *per Regni cap.* sancitum est; in nihilo obstante quod Actores per Testes fideiussionem probauerant, ideoque illam valuisse, quamvis non vti instrumentum, ex quo nullum vigore *cap. Regni*, benè tamen vti scripturam priuatam; nam responsum fuit hoc nullius momenti esse; ea quidem ratione quia *cap. Regni* non solum instrumentum; sed etiam contractum annullat, iubens legislator talem scripturam nullatenus in iudicio recipiendam, sicque neque vti instrumentum publicum, neque vti scripturam priuatam valere; vnde dicebatur, quod Testes nihil probabant, quia de stipulatione solemniter facta per interrogationem praecedentem, & responsionem subsequenter, prout requirit text. *in vulg. l. blanditus C. de fideiussor.* non attestabantur, sed tantum ad instrumentum, & sic ad actum nullum & in actis non recipiendum se referebant; respectu vero nullitatis, quae allegabatur, quia fideiussio à vassallis praestita erat contra dispositionem Regiae Pragmaticae, licet per Actores replicaretur Pragmaticam loqui vti vassalli inuiti ad fideiubendum non cogantur, tamen ponderabatur, quod quando quis superioris iussu

actum aliquem facit, in dubio coactus, non autem sponte actum illum facere censetur, ad quod fuit allegatus. text. & ibi glos. & Aret. *in l. qui putat §. qui bona fide. ff. de acq. hered. & in l. liber homo ff. de acq. rer. domin.* & comprobatur idem Aret. *conf. 24.* vbi dicit, quod solus superioris iussus iustum metum inducit verum circa hoc, poteratis probationibus, coeptum fuit particulares conuentos, nedum ex eorum parte metum probatum non fuisse imò ab Actoribus per plures testes benè doctum de istorum particularium spontanea voluntate ad fideiubendum cum assignatione causae eorum dicti, quo casu dicebatur, quod spontanea voluntas benè probatur, vt per Imol. *in c. super hoc de renunciat.* nec aduersabatur text. cum glos. *in dicto §. qui bona fide,* quia loquitur in eo, qui iuste poterat iubere, sicut Dominus seruo; secus in aliis, prout in casu, de quo agebatur; tunc enim si non possunt iuste iubere; sed iniuste, vltra metum reuerentialem requiritur timor cum minis, & quod ille, qui iubet solutus sit iussus vel praeces suas ad effectum ducere, vt tenet Bar. *in l. ad inuidiam, & in l. procul. C. de his qui vi, metusue caus. fiunt,* est text. & ibi glos. *in c. insinuante, qui clerici vel vouentes, Aret. cit. conf. 24.* & alij.

OBSERVATIO.

PRagmatica, quae in hac Decisione allegatur, mandans, vt Vassalli cogi non possint pro Baronibus fideiubere, est 10. sub tit. *de Baronibus*, ad cuius ornatum sunt omnino obseruanda, quae hic exarat D. Regens noster, ait enim, vt locus sit huic Regiae Sanctioni probandum fore Baronis violentiam, quia si vassalli eorum spontanea voluntate, ab omni metu procul pro suo Barone fideiuberent valida dicitur haec obligatio, cui sententiae mihi videtur pariter adhaesisse D. Reg. Rouit. *in eadem pragmat. num. 3.* dum dicit quatenus praetenderetur, vt fideiussionis contractus à Vassallis pro Barone celebratus annulletur, sat non esse ad metum praesumendum, quod celebratus sit in Castro; siue in Domo Baronali; sed aliunde metus illatus erit omnino probandus.

Sed an Pragmatica haec, quae loquitur de Barone, procedat in Affictatore, videndus est Io. Maria Nouar. *quest. foren. lib. 2. quest. 45. num. 8.* vbi affirmatiue respondit, & addit quod sicut, per Regni iura prohibitum est Baronibus suarum vniuersitatum Gabellas, defensas &c. conducere, ita & Affictatoribus.

Vterius allegatur in hac decisionem *cap. Regni*, per quod annullantur omnia, & singula instrumenta, scripturae, & contractus publici, qui per Notarios Vassallos, tam pro, quam contra Baronem celebrantur, hoc cap. incipit *Ladislaus*, siue *non sine prudentis*, sub tit. *de non consciendo instrumento per Tabelliones subditos dominorum, secundum ordinem Nigri 289.* Hic decisum habemus nullam fuisse habitam rationem, de fideiussione praestita per vassallos ad beneficium Baronis, non certe ex eo quod obstabat dispositio Pragmaticae Sanctionis supra relata, quia iam constabat non per vim vassallos, imò de eorum spontanea

spontanea voluntate se obligasse, sed ex eo, quia hic fideiussionis contractus stipulatus erat per Notarium Vassallum, cui directè obstat dispositio præcitati cap. quod incipit *Ladislaus*, siue *non sine prudentis*, & quamuis interesse habentes conati essent contrarium probare per testes, attamen de eorum dictis Regia Camera non curauit, quia nihil probabant, ex eo quod ad instrumentum fideiussionis, & sic ad actum nullum se referebant, quod certè contrarium fuisset iudicatum, vbi testes simpliciter deposuissent se fuisse presentes quando hi Vassalli interrogati, an pro eorum Barone se obligarent, affirmatiuè respondissent, nulla habita relatione ad instrumentum per Notarium stipulatum. Constat enim Regem Ladislaum illud tantum ordinasse, nimirum vt instrumenta stipulata per Notarios Vassallos, nullam fidem facerent; quare si contrahentes per testes, qui huic instrumento per Notarium Vassallum stipulato interfuerunt, contrarium probare vellent, nulla relatione habita ad instrumentum iam celebratum, certè hoc prohibere nullibi in text. prædicto legimus, sicque in terminis scripserunt Capiblan. in prag. 1. n. 348. & 349. de Baronibus, & Gait. in tract. de credit. cap. 3. num. 835. & in appendic. a. cap. num. 5.

4 Multa ad ornatum, & pleniorè intelligentiam dicti capituli non siue prudentis videnda sunt penes D. Præsidentem de Franch. in decis. 18. vbi dispositionem illam locum non habere decisum refert in eo notario vassallo, qui non vti notarius, sed vti Baronialis Curie Actuarius obligationes penes acta ad Baronis fauorem recepit; secus verò si vti notarius, provt in exemplo posito per me lib. 2. resol. iuris cap. 149. est etiam videndus Mart. voto 186. vbi dicit statutum mandans instrumenta fieri non posse per notarium subditum si in eo habet interesse Dominus comprehendere Notarium non modò natalibus; sed etiam habitatione subditum; & Horat. Visconte in addit. ad D. Præsidentem cit. dec. 18. affirmat dispositionem dicti capituli, adhuc procedere in Conductore Iurisdictionis illius loci in quo Notarius est subditus, quod tamen ego non admisi cit. lib. 1. mear. resol. cap. 280. num. 3. sed an dispositio dicti c. procedat si Baro manu Notarij Vassalli vellet testamentum condere, vide scripta per me, tam in dicto cap. 280. lib. 1. quàm in c. 230. lib. 2. vbi affirmatiuam tutatus fui sententiam.

ARGUMENTVM.

Collecta nùm sit à Clue eius communitati soluenda pro bonis, quæ possidet extra territorium si vbi sita sunt, non collectantur. Collecta si pro bonis in alieno territorio sitis fuerit soluta in loco, vbi hic bona possidens est originarius, quia in loco vbi sita sunt viuebatur per Gabellas, nùm si hic locus vult viuere per catasta, possit inibi bona illa collectari. Collecta vbi est soluenda si quis in vno loco est natus, & in alio habitat.

DECISIO CCLXXVII.

R VIT dubitatum in Regia Camera, si particulares Calalis, Calimeræ poterant ab illa vniuersitate collectari pro bonis, quæ in Territorio alterius loci possidebant, & sic in feudo inhabitato de Malodugno, in quo bona illa non collectabantur; sed tantum Baroni certos redditus siue centum soluebant.

Per Regiam Camera fuit decisum teneri hos particulares in dicto Casale vbi inhabitabāt pro dictis bonis Collectas soluere, dum in loco, vbi sita erant non collectabantur, vti tamen bona tenentes, & deductis illis redditibus qui Domino illius feudi soluebantur, & ita in puncto dictum fuit firmasse Bart. & Io. de Plat. in l. 1. C. de mulier. & in quo loco lib. 10. Idem Io. de Plat. in l. in dictiones C. de annon. & trib. lib. 10. Salic. in l. cunctos populos col. 3. vers. Confirmatur secundo C. de sum. trin. & fide cathol. Socc. cons. 302. lib. 2. Lucas de Pen. in l. 1. col. 8. C. de imponen. lucrat. descrip. lib. 10. Io. Andr. Dominic. & Franch. in cap. 1. de immun. eccl. in 6. sed hoc fore intelligendum dicebatur pro functionibus fiscalibus ordinariis, & extraordinariis non autem pro oneribus quæ ab eisdem Ciuibus imponebantur ex causa aliarum necessitatum, quas patiebantur, ea quidem ratione, quia ciues illi bona illa in alieno Territorio sita obligare non poterant, vt dixit Bar. loco cit. etenim in Regia Camera res est decisa, & indubitata, quod Bonatenens pro bonis in alieno Territorio sitis, in quo ipse non est foculare ibi non contribuit, nisi pro functionibus fiscalibus ordinariis, & extraordinariis, ergo dicebatur eodem modo debebant particulares prædicti in eorum patria contribuire; nimirum solum, vt Bonatenentes, provt contribuerant cum illa vniuersitate, in cuius Territorio sita sunt, quando ibi collectantur.

OBSERVATIO.

P RINCIPALEM conclusionem hinc tentam, vt teneatur Ciuis soluere eius vniuersitati Collectas etiam pro bonis, quæ extra Territorium possidet, si tamen bona illa in loco vbi sita sunt non collectantur, quia forsitan ibi viuatur per Gabellas, vltra Doctores hic citatos probarunt pariter Paul. de Eleaz. & Card. in Clem. 1. §. sanè, de inrepatr. Federic. de Senis cons. 146. Alex. cons. 128. lib. 1. & 78. lib. 6. Ruin. cons. 195. lib. 2. Petr. de Vbaldis in rit. de collect. num. 78. Curt. Jun. cons. 106. Anton. Capyc. in inuestit. feud. in verbo feudorum clause vers. quod autem forensis fol. 120. col. 2. vbi dicit hanc esse Regni obseruantiam Alexand. Trencanq. cons. 25. numero 4. lib. 1. Ego ipse resol. iur. lib. 1. cap. 63. num. 1.

Sed quid dicendum si hic, qui bona possidet in alieno Territorio, pro illis, per tempus immemorabile collectas sicut Civitati soluat, ex eo, quod, in loco;

vbi ea sita sunt, viuebatur per gabellas, nam si postea hic locus intendit viuere, vt nos dicimus *per carta*, possit bona illa collectare in præiudicium illius loci, in quo fuit in præteritum collecta soluta, affirmatiuam sententiam amplexus fui Ego *cit. cap. 63. numer. 3. 4. & 5.* per rationes, vt ibi; quo loci *num. seq.* pariter dubitauit onus focularij, in quonam loco soluere teneatur ille, qui in vno Castro natus est, & in alio habet domicilium; & quod sit soluendum in loco originis dixerunt *glos. & Rebuff. in l. 1. C. de municip. & or. ginar. lib. 10.* sed apud nos veritas est quod contribuere debet in illo loco, vbi eius foculare numeratum reperitur, rationibus, vt ibi.

- 3 Et pro coronide vide D. Regentē Salernit. *decis. 38.* vbi per Regiam Camerae *decisum* refert, quod si quis bona possideret in feudo aliquo inhabitato, teneretur hic Collectas soluere in loco, in quo est numeratus, quod pariter affirmavi Ego *cit. cap. 63.* in nouissimis.

ARGUMENTVM.

Vniuersitas, an pro suis necessitatibus absque Principis licentia nouas possit imponere Gabellas. Vniuersitatis maior pars, vt minori præiudicet, quæ requirantur; Et an possit reuocare, quæ tota vniuersitas, nemine discrepante, statuit. Confirmatio Officialis facta per vniuersitatem, vno reluctante, an de iure subsistat, & de aliis.

DECISIO CCCLXXXVIII.

IN causa Vniuersitatis Seminariæ, cum octuaginta particularibus Ciuibus eiusdem, fuit dubitatum, an Vniuersitas pro suis necessitatibus, absque Principis licentia nouas possit imponere Gabellas.

- 2 Et per Regiam Camerae fuit *decisum*, quod non, per *text. cum rubr. in l. 1. C. noua vectigalia institui non posse*, vbi forma traditur, quando Ciuitas aliqua ære alieno grauata inuenitur, quid agendum; nimirum, vt Præses Prouinciæ se informet, & postea Principi omnia referat, ad finem, vt si ipsi videbitur nouæ impositioni præstet consensum, ad idem est *text. in l. 2. eodem tit. & in l. vectigalia ff. de public. & vectigal.* vbi expressè deciditur absque Imperatoris licentia nullo pacto nouum vectigal imponi posse; idemque probant *Iacob. Butr. & Bal. in l. 2. C. de iure aureorum annullorum, Salic. in l. 2. C. cit. tit. noua vectigal. instit. non poss.* Bertach. *in suo tract. de Gabell. par. 1. quest. 4.* Capyc. *decis. 148.* vbi ad ea, quæ pro contraria parte allegantur benè respondet; nimirum vt procedant in collectis, quas vniuer-

sitates ad inuicem pro eorū necessitatibus sine superiorum licentia imponere possunt, quo casu maior pars minori nocet; ita enim loquitur *text. in l. 1. §. quibus autem ff. quod cuiusque vniuersitatis nomine*; etenim Gabellarum impositio dicitur esse de regalibus solo Principi reseruata, vt *in tit. qua sint regal. & in c. super quibusdam §. Præterea, extra de verb. signif. & ita inter Gabellæ & Collectæ impositionem distinguebatur cum Io. de Imol. *in dicta l. vectigalia*; benè tamen existimabatur, quod si omnes de vniuersitate in imponenda Gabella consentirent, valeret quidem impositio illa in vim pacti, sed nunquam maior pars absentibus, vel dissentientibus præiudicium aliquod inferre posset. Hinc Regia Camera passim mandat, vt ille, qui nouæ Gabellæ absque superioris licentia impositæ non consenserat, ad eius solutionem nullatenus cogatur.*

OBSERVATIO.

Hoc iure vtimur in Regno, vt Vniuersitates absque Regio assensu, & beneplacito gabellas imponere non possint; obtenta autem licentia imponuntur, & in impositione maior pars minori præiudicat, ita D. Regens noster hîc & supra *decis. 53.* D. Regens Rouit. *in rubr. pragmat. de vectigal. num. 22.* post Capyc. *decis. 148.* quam hîc allegat D. Regens, Camillus Borrell. *in summa decis. par. 3. tit. 15. num. 44. & 45.* post plures, quos refert; vbi autem vellet Vniuersitas Gabellam cum Principis permissu impositam tollere, hoc ei permittitur, nullo super hoc nouo Regis consensu accedente; possunt enim statuentes tollere statutum à Principe confirmatum, quando id fieri esset eis vtile, & expediens, Io. Anton. de Nigr. *in c. Regni*, quod incipit *cum nihil primo*, in ordine *n. 14.* Petra ad Capyc. *in tit. decis. 148.*

Diximus in Gabellæ impositione, quando Princeps suum præstat consensum maiorem partem vniuersitatis minori præiudicare, quia in his, quæ communia sunt pluribus vt vniuersis, quod à maiori parte fit, attenditur; *vulg. l. quod maior ff. ad manc. p. & l. nulli ff. quod cuiusque vniuersitatis nom.* hinc aggregare nobilem ad hos sediles, quod à maiori parte fit, præfertur, licet minor contradicat, D. de Franch. *decis. 2.* quamuis secus dicendum in confirmatione Officialis facta per vniuersitatem, quia tunc vno reluctante, confirmatio censeretur nulla, vt per eundem D. de Franch. *decis. 609.* & per Viuium *dec. 129.* verùm hæc vnus contradictio, vt confirmato noceat, necesse est, vt in illo confirmationis actu fiat, secus autem si post, vt per eundem de Franch. *loco mox cit.* post Io. Vinc. de Anna *alleg. 15. in fin.*

Vt autem maior Vniuersitatis pars possit minori præiudicare, duo præcisè requiruntur, & primò quod omnes sint vocati, citati, & rectè congregati, aliàs nihil agitur: *l. 1. vbi Bar. & l. nominationum C. de decurio. lib. 10.* idem Bar. *in dicta l. nulli, in fine.* Secundò quod saltem duæ partes vniuersitatis ex tribus sint congregatæ, *glos. in dicta l. quod maior.* per *text. in dicta l. nulli*, intelligendo tamen vt per Iaf. *in l. & sum haredem §. hodie n. 9. ff. de pact. s.*

Sed quæritur eleganter, num maior Vniuersitatis pars possit reuocare gesta per totam vniuersitatem nemine

nemine discrepante? Alphonfus Moditius in §. plebif-
citurum, dubitat. 99. censuit negatiuè respondendum,
 sicque scripsit maiorè Vniuersitatis partem gesta per
 Vniuersitatem totam, nemine discrepante, reuocare
 non posse, rationem assignat, quia maior pars in isto
 casu non videtur sufficere; sed eadem solemnitas vide-
 tur necessaria in reuocando, quæ adhibita est in con-
 stituendo; *l. nihil tam naturale ff. de reg. iur. DD. in l. om-
 nes populi ff. de iust. & iur. & in c. omnes de constit. Roma.
 conf. 352. Crauet. conf. 132. num. 1. lib. 1.*

ARGUMENTVM.

Assensus Regius, lite pendente impe-
 petratus super cessione, nulla de
 mota lite facta mentione, an Ces-
 sionario, qui iudicium pro conse-
 quutione crediti super feudo insti-
 tuerat, proficius dicatur, ad finem,
 vt obtinere possit. Taciturnitas, an,
 & quando assensum faciat subrepti-
 tium, & de aliis notabilibus.

DECISIO CCCLXXXIX.

M Magnificus Cæsar de Ianua-
 rio creditum, quod cum obliga-
 tione Bonorum feudaliu habebat
 contra olim Marchionem
 Montisherculis, cessisset Magnifico Domino
 Marchesio; hic pro eiusdem crediti conse-
 quutione vigore cessionis sibi factæ Iudicium
 Reale in Regia Camera instituit, sed aduer-
 tens demùm, quod super hac cessione, Re-
 gius assensus impetratus non erat, prout re-
 quirebatur, illum causa iam conclusa, impe-
 petravit, nulla tamen de lite mota facta men-
 tione; vnde fiscus, de cuius interesse ageba-
 tur assensum fuisse nullum vti lite pendente
 impetratum, allegabat, quò factum fuit, vt
 quid iuris dubitaretur.

Per Regiam Camera fuit decisum, con-
 uentos esse absoluendos ab obseruatione Iu-
 dicij, sicque tentum assensum fuisse nulliter
 impetratum, dum de lite mota nulla extite-
 rit facta mentio, & ad hoc primò fuit allega-
 tus text. in c. fin. vbi optimè Imol. vt lit. pend.
 per quem probatur, subreptitium dici priui-
 legium quod à communi Domino lite pen-
 dente impetratur, dum de mota lite non fuit
 facta mentio, imò quod nedum de lite est
 facienda mentio; sed etiam de statu litis, &
 processu, vt est text. in c. inter Monasterium de
 re iudic. Felin. latè in c. ceterum, de rescrip. &
 Aret. in c. causam qua, post glos. ibi, extra de
 testibus, bonus text. in Auth. in medio litis non
 fieri nouas iussiones; Etenim dicebatur priui-
 legium lite pendente impetratum duplici mor-
 bo laborare, quod impetratum lite penden-

te, & quod subreptitium, non facta mentio-
 ne de lite; ita Aret. in dicto c. causam, qua; hæc
 opinio alio inuitabili fundamento compro-
 batur; nimirum quia nemo in Iudicio sine
 actione experitur; *l. si pupilli §. videamus ff. de
 neg. gest. l. si Titius* vbi omnes notant *ff. de verb.
 oblig.* vnde quando iurium feudaliu in per-
 sonam Magnifici Domitij fuit facta cessio, quia
 defecit assensus, nullū in eum fuit ius trans-
 latum, per text. in *Constit. constitutionem diue
 memoria*; sicque Iudicium hoc absque actio-
 ne intentatum processit, & si diceretur, quod
 quando lite pendente ius superuenit ex cau-
 sa de præterito, iudicium conualidatur, itavt
 sententia sequi possit; *l. si rem §. fin.* vbi Bar.
ff. de pignor. act. Aret. in d. l. si Titius *ff. de verb.
 oblig.* responderetur hoc non procedere, quan-
 do ius post in causa conclusum superuenit,
 ita declarat Bar. in l. si mater §. & eandem, in
fin. ff. de except. rei iudic. quæ opinio commu-
 niter recipitur, vt notat Aret. post Roma: in
*dicta l. si Titius, & in l. heres quandoque ff. de ac-
 quir. hered.* paria enim sunt esse in causa con-
 clusum; & esse latam sententiam, vt latissimè
 per Ias. in *l. admonendi ff. de iur. iur.* & Felin.
in c. cum dilectus, de fide instrum. post Innoc.
 quem non allegant in c. pastoralis, de caus. pos-
 sess. & propriet. vnde concludebatur quod cum
 assensus in casu proposito, post in causa con-
 clusum extiterat impetratus, nihil operaba-
 tur; ac ideo per omnes Dominos de Regia
 Camera fuit decisum prout supra, nimirum
 conuentos ab obseruatione Iudicij fore absol-
 uendos, & ita decretum diffinitiuum pro-
 latum fuit.

OBSERVATIO.

Dominus Regens, in facto quod proponebatur, &
 refert hic decisum, conuentum esse absoluend-
 um ab obseruatione Iudicij, ex quo facta cessione
 crediti quod bonorum feudaliu habebat hypothe-
 cam, cessionarius pro cessi crediti consequutione ege-
 rat, nullo super cessione prout requirebatur, obtento
 Regio assensu, & quamuis demùm post litem motam
 impetratus appareret, de illo nulla fuit habita ratio;
 primò quia fuit subreptitium, ex quo de lite mota non
 extiterat facta mentio, secundò quia licet quando
 ius lite pendente superuenit, ex causa de præterito,
 possit sequi condemnatio, hoc tamen non procedit,
 quando ius illud superuenit post conclusum in cau-
 sa, idque ex sententia Bar. & aliorum hic relato-
 rum, quorum memini Ego lib. 1. mear. resolut. cæ-
 pit. 217.

Hæc decisio in puncto iuris mihi turæ non videtur;
 Nam quod attinet ad motiuum de assensu subrepti-
 tium, ex quo impetratus extiterat lite pendente, imò
 post conclusum, nulla de litigio facta mentione, hoc,
 iudicio meo nullius est ponderis; scio enim tunc de-
 mum taciturnitatem assensum facere subreptitium,
 quando illud, quod omissum est exprimi, si esset ex-
 pressum Princeps non consentiret, vel difficilius, ita
 est text. in c. super litteris, extra de rescript. firmat. D.
 Regens de Ponte in repet. feudat. sect. 6. num. 28. &
 conf.

cor. f. 2. num. 14. lib. 2. hoc posito quero ego, si cessionarius post litem motam ad Principem recurreret, ut dignaretur super cessione, quam obtinuit suum præstare consensum, ex quo in lite mota pro consequitione crediti cessi opponitur quod cessio caret assensu, hæc expressio litis motæ est forsan alterius considerationis, ut Principem obligaret ad denegandum assensum, certè non, quia in illius concessione nulla consideratur collitigantis iniuria, minusque interesse ipsius Domini, nam si creditum, quod cessum est, feudum, super quo fuit mota lis validè habet obligatum, & sic cum assensu, nullius momenti est, quod præstetur assensus super cessione; vnde ut deveniamus ad autoritates Doctorum, quod assensus impetratus post litem motam, imò post conclusionem in causa, sit omni iure validus, nec aliter subreptionis nota dignus, ex eo, quod fuit impetratus, nulla de mota lite mentione facta, in fortioribus terminis respondit Capyc. in sua inuestit. in verb. feudorum executiones, & per hæc verba, *Et quid si actum est in Iudicio hypothecaria super feudo, siue quod assensus impetratus fuerit, & deinde lite pendente & causa fortè conclusa, assensus impetraretur, an possit ferri sententia, ex illo processu, cogita Sacrum Concilium in causa Antonia Valuisana cum Duce Ariani, & Comite Potentia habuit assensum pro valido.* Hæc ille, D. Regens Lanar. qui in hoc articulo nihil reliquit intactum in conf. 17. per totum, Octavius Bamnacar. in c. 1. §. moribus, num. 14. in tit. si de feudo def. & Io. Andr. de Georg. in repet. feud. cap. 43. num. 47. & 48.

ARGUMENTVM.

Nominandi potestatem habens in officio à Rege sibi concessio filium, generum, vel alium quemuis hæredem, an possit sibi nominare hæredem extraneum, & particularem in eo Officio. Dicitio *quibuscumque*, siue *quibus dederit*, cuius sit importantia. Minor in officio hæres nominatus an possit minori ætate durante per substitutum deseruire.

DECISIO CCCXC.

HIERONYMVS Ferratus Perceptor Prouinciarum Terræ laboris, & Comitatus Molisij cum amplissimam obtinisset facultatem nominandi sibi in officio prædicto vnum hæredem, nimirum filium, vel generum, vel alium quemuis hæredem; in vltimis constitutus filius carens vxorem suam vniuersalem sibi instituit hæredem, particularem verò in officio prædicto, Christophorum Grimaldum cum onere tamen soluendi Regiæ Curia omnem illam pecuniæ quantitatem, quam deberi appareret, & ducatos mille venerabili Hospitali Sanctæ Mariæ Annunciatae huius Ciuitatis; demùm cum hic nominatus of-

ficij possessionem seu quasi assequi voluisset, de tribus dubitatum exitit; & Primò si hæc nominandi potestas hæredem extraneum comprehendere poterat; Secundò si nominatio hæc sapiebat potius contractum emptio- nis, & venditionis officij prædicti, ex eo, quod grauatus extiterat Christophorus nominatus ad soluendum quantitates supra descriptas; Tertiò & tandem si nominatio prædicta pura esse debebat, mera, & simplex, absque alio onere, seu grauamine.

Quoad primum, non dubitabatur nomi- nandi facultatem fuisse aptam comprehen- dere hæredem extraneum, per illa verba, *vel alium quemuis hæredem*, iuxta text. in cap. 1. de feud. non habent. propr. nat. feud. Bald. in l. 2. in 34. quest. ff. de rer. diuis. & in c. imperialem de prohib. feudi alien. per Freder. Abb. in conf. 3. lib. 1. Alex. in l. Gallus §. etiam si à Parente ff. de liber. & Posth. & alij; & licet dubitari poterat, an veniret hæres particularis, ad text. in l. quoties C. de hæred. instit. vbi institutus particularis non est neque proprius hæres, neque proprius legatarius, ut ibi tenent Bar. & DD. communiter, tamen quando est appositæ dictio illa geminata, *quibuscumque*, prout in casu proposito non est dubium quod venit hæres particularis in re certa institutus, ita Imol. in l. quod dicitur ff. de verb. oblig. Alex. Soccin. & Aret. in dicto §. etiam si à parente, & Dec. in c. in presentia de probat. tum etiam, quia quando sumus in re ad hæredes extraneos non transitoria, tunc hæredis appellatione venit hæres in re certa institutus, ita Paul. de Castr. in dicta l. quoties, & Alex. qui plura allegat in conf. 8. lib. 3.

Quoad secundum, similiter non fuit du- bitatum nominationem prædictam, nullo pacto contractum emptio- nis, & venditionis sapere, quia actus agentium ultra eorum intentionem non operantur; *l. non omnis ff. si cert. pet.* contractus enim emptio- nis, & venditionis non nisi duorum consensu perficitur, in casu proposito hoc non considerabatur, quia Christophorus expresse in officio hæres institutus extiterat, cum eo onere, de quo supra, Ergo.

Quo verò ad tertium, dictum fuit nullum considerari inconueniens, ut institueretur hæres particularis Christophorus, & cum oneribus, de quibus supra; nam verum est quod non modò hæres vniuersalis potest legatis, & fideicommissis grauari, sed etiam legatarius; *l. ab eo grauari C. de fideicommiss. l. plane la 2. §. fin. cum l. seq. ff. de leg. 1. & l. quibus diebus §. Termitius*, vbi Bar. & DD. ff. de conditio. & demonstr. notant Salicet. & Aret. in l. omnia ff. si cert. pet. Vnde dicebatur quod dum concessa extiterat potestas nominandi vnum hæredem in officio, intelligi illa debebat prout ius intelligit: *l. hæredes mei §. cum ita ff. ad trebell.*

bell. l. ex facto. vbi hoc notant Bal. & Aret. ff. *de vulgar. & pupill.* vbi priuilegium intelligi, & interpretari debet secundum mentem concedentis, quæ in dubio præsumitur, prout debet esse de iure; sed de iure omnes illi, qui in testamento honorantur possunt grauari; ergo in casu proposito bene poterat Christophorus grauari; quibus omnibus sic stantibus facta relatione per Regiam Cameram in Collaterali Consilio, & coram Illustr. D. Prorege, fuit pro maiori parte votantium pro Christophoro pronuntiatum.

OBSERVATIO.

Hic notamus, quod si quis officium à Rege affectus fuerit cum facultate sibi in hoc officio nominandi vnum hæredem, nimirum filium, vel quemlibet, posse nominari hæredem extraneum, & particularem in eo officio, idemque Io. Vinc. de Anna *alleg. 32.* quam allegat Horatius Monta. *de regalib. fol. 215.* & hoc propter dictionem, siue clausulam illam, *quemlibet*, quæ est apta comprehendere hæredem extraneum, & particularem, prout, adde Tu, Doctores dixerunt de clausula, & quibus dederis, quæ à pari procedit; Etenim idem est dicere, Concedo tibi hoc feudum pro te, & hæredibus tuis quibuscumque vel pro te, & hæredibus, quibus dederis; ita Rolan. à Valle, *de lucro doris quest. 54.* Magon. *decif. lucen. 12.* Menoch. *conf. 378.* Costa de Claus. *conuen. claus. 106. num. 1.* & alij; plus dixerunt Doctores, nimirum quod si res aliqua fuerit concessa mihi, meisque hæredibus, & successoribus, venient certe hæredes extranei; etsi addita non esset dictio illa, *quibuscumque*; ita Bal. *conf. 442. n. 5. lib. 5.* Alex. *conf. 193. lib. 2.* Dec. *conf. 171. num. 5.* Crauet. *in responso pro genero num. 308.* Curt. Iun. *conf. 4. 9. & 10.* Menoch. *conf. 61. n. 24. & conf. 378. numer. 1.* D. Card. Mantica. *de coniect. vltim. volunt. lib. 8. tit. 14. num. 18.* & Corbul. *de iure emphyt. tit. de caus. priuat. ob mortem civilem num. 51.* Discrimen autem, & non leue constituitur, quando concessa est res pro se, & suis &c. & quando est quid cõcessum pro se, & successoribus quibuscumque; nam in primo casu si reperitur sic concessa Emphyteusis Ecclesiastica, sub hac concessione, soli descendentes continerentur, secundo verò etiam extranei; ita Bero. *quest. 17. & 18.* Borg. *Caua. decif. 30. num. 370. 374. & 400. par. 2.* Rolan. à Valle *de lucro dot. quest. 54.* Iul. Clar. *in §. emphyteusis quest. 28. num. 9.* & Io. B. Costa *de claus. conuen. claus. 79. n. 2.*

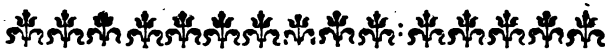
2 In puncto autem, quod quando facta est acquisitio pro se, & hæredibus quibuscumque, siue vocati sunt hæredes quicumque, vt possit venire hæres in re certa, siue singularis successor, dixerunt Bald. *in c. Imperialem, in princ. col. penult. de prohib. feud. alien. per freder. in cap. 1. §. donare, col. 2. qualit. olim pot. feud. alien. & in l. 1. quest. 48. ff. de rer. diuis. Roman. in l. Id tempus §. ff. de usucap. Alex. in l. quadam §. nihil interest ff. de edendo, & in l. si Patroni ff. ad Trebell. & in l. Gallus §. etiam si à parente ff. de liber. & posth. & in l. quod dicitur ff. de verb. oblig. Curt. Iun. *conf. 62.* Alciat. *in l. hæredis appellatione ff. de verb. signific. Peregr. de fideicom. art. 32. in fine.* & alij, quos refert Ant. Gabr. *com. conclus. in tit. de verb. signific. conclus. 4. num. 5.* quibus ex nouissimis addo Fufar. *de D. De Marinis obseruat. ad decif. D. Reuerterij,**

substit. quest. 341. num. 7. & August. Barbof. *de appell. verb. vtriusque iuris appellat. 113. n. 29.*

Sed aliàs dubitari contigit, si Officialis, qui potestatem habet nominandi, sibi in officio, quemuis hæredem, prout in casu huius decisionis aliquem nominauerit, qui esset in minori ætate constitutus, nùm hic minor sic nominatus ex quo inhabilis ad officium illud exercendum, valeat, minori ætate durante, per substitutum deseruire? & pro ratione dubitandi videbatur affirmandum. Nam etsi tam iure communi quàm Regni huius attentio, cuiuslibet Officiali prohibitum sit per substitutum deseruire, prout de iure communi est text. *in l. nullus qui nexu C. de decur. lib. 10.* vbi Bar. illum summando, sic loquitur *Non potest quis seruire per substitutum nisi habeat de hoc priuilegiũ, &c.* aut verò illustris persona sit, & de iure Regni sunt Regiæ ordinationes *in cap. 276.* secundum ordinem Io. Ant. de Nigr. *in ritu M.C. 2. & 309.* secundum ordinem Carau. & *in prag. 1. sub tit. de Actuariis & scribis, in prag. 1. & 2. sub tit. de administrato-ribus & quod ipsimet seruiant, & non per substit. & in prag. 2. §. 12. de offic. indic. Andr. in cap. 1. de feudo March. Capyc. *decif. 151.* D. Regens de Ponte *decif. 28. num. 45. & seq.* & D. Regens Constant. *in d. l. nullus qui nexu. num. 6. & seqq.* attamen iuris hæc conclusio à Doctores multifariam limitatur vt per D. Regentem Constant. *loco cit. num. 10.* signanter quando necessitas expostularet, vt quis per substitutum, deseruiat, prout in casu proposito, minor enim cum sit inhabilis, necessitas exposcit, vt per substitutum deseruiat, vel vbi infirmitatis impedimentum se offerret; in his enim casibus licere officiali per substitutum deseruire; scripserunt Bal. *in cap. 1. §. si quis decesserit, num. 2. in tit. si de feud. defun. cont. fuerit inter Domum, & agnat. vassal. & in l. fin. ff. de excusat. Tutor. Felin. in cap. 1. num. 5. vers. hac autem conclusio, limitatur, de summ. Trinit. & fide Catholic. Carauit. *in dicto ritu 2. post num. 20. vers. Tertio limita. & faciunt dicta per glos. in c. Pastoralis, in verbo exonerare, de offic. & potest. iudic. deleg. & magis ad casum, de quo agimus per Montan. in repet. cap. Imperialem §. Præterea Ducatus n. 43. de prohib. feudi alien. per Freder.***

Cæterùm, his non obstantibus, quamuis verissimis, contrarium, attentis nouissimis regiis Ordinationibus, est affirmandum; nimirum, nullo pacto absque expressa Regia facultate licere minori in officio aliquo hærede nominato, eius minori ætate durante per substitutum deseruire; Ni dicamus melioris conditionis esse nominatum, quàm nominantem; Etenim Serenissimus D. Rex noster suis Regiis litteris mediatis sub datum Madridi die 18. Iulij 1622. expressis verbis madauit non licere Officiali per substitutum deseruire, nisi in casu absentia per vnum, vel duos menses cuiuslibet anni, vel in casu infirmitatis per menses sex; & vbi maior desideraretur dilatio, quod ad suam Catholicam Maiestatem sit recurrendum, itavt si infra menses sex in Tribunali Regiæ Cameræ Regia hæc facultas non præsentaretur, eiusdem supremi Tribunalis sit onus vsum, & exercitium officij, officialis impediti vita durante, personæ habili, & idoneæ vendere, illiusque pretium eidem officiali solui, & vbi emptor non inueniretur, quod eligatur persona habilis ad officium illud exercendum, cui ex emolumentis officij, certa mercede soluta reliquum eidem officiali solvatur; harum Regiarum litterarum tenore attentio, constat apertissime officiali, quamuis infirmo, & sic impedito nullatenus absque Regis permisso licere per substitutum deseruire; Ergo & idem omnino affirmandum, quando

minor esset in officio hæres nominatus; illa enim Regis voluntas ut per substitutum non deseruiatur quæ consideratur in officiali infirmo, & impedito, consideratur pariter in minore, qui minori ætate durante exercere non potest, id, quod indubitatum redditur attento tenore aliarum Regiarum litterarum, in quibus D. Rex noster ægrè ferens, quod multoties contingit, officia vendi, emptoresque declarare emere velle pro persona nominanda, quodque postea nominatur minor, cui facultas tribuitur per substitutum deseruire, id, quod ait (nota) ipsi solum esse reseruatum, mandat verbis expressis, ut quando quis vellet officium emere pro persona nominanda, declararetur prius persona, pro qua emitur, & ubi existimaretur conueniens declarationem non esse prius faciendam, ad minus, si persona, quæ postea nominatur, ad officium exercendum non est habilis, quod absque expressa Regis dispensatione non admittatur; quid clarius D. Rex loqui poterat ad demonstrandum, ut nemini liceat absque expressa Regia facultate per substitutum deseruire, adhuc si hic talis minor esset?

ARGUMENTVM.

Iurisdicção an comprehendatur sub concessione Castrum simpliciter facta; Et quid si dictum esset cum pertinentiis; Et quid si fuisset concessum Castrum cum designatione Territorij. Ecclesia feudum siue iurisdictionem aliquam possidente, si nulla appareret inuestitura, an præsumatur facta concessio in feudum, vel potius in allodium. Iurisdicção an præscribi possit, & quanto tempore; & de aliis notabilibus.

DECISIO CCCXCI.

RÆTENDEBAT Illustris Princeps Squillacij sub concessione facta à Comite Rogerio Venerabili Certusæ Sancti Stephani del Bosco, duorum Castrorum, quæ nominantur Montaurum, & Gasparinum, confirmata demùm ab Imperatore Frederico Barbarossa tunc Regni huius Rege, nullo pacto eorundem Castrorum iurisdictionem ciuilem, & criminalem fuisse comprehensam; vnde re in iudicium delata; de vulgata illa quæstione dubitatum exitit, an concessio Castro, veniat iurisdicção, si de illa specialis mentio facta non est.

2 Et per Reg. Camerae in causa ista, tam in prima, quam in secunda instantia, facta relatione in Collaterali Cõsilio, pro Monasterio pronunciatum exitit, sicque tentum, magis commu-

nem esse DD. sententiam ut concessio Castro, maxime gratiose veniat iurisdicção, ita per tex. in l. 1. ff. de off. præfect. urb. docent ibi Bar. & in l. 2. ff. de verb. sig. Innoc. in c. ex litteris de iure patro. Bal. late & optime in cap. 1. §. 1. de capit. qui cur. vend. Luc. de Pen. in l. 1. C. de priuileg. scol. lib. 12. Alex. & Ias. in l. 1. & in l. Imperium ff. de iurisd. omn. iud. Paris. de Pur. in tract. de reintegr. feud. in cap. quod incipit Baro habens feudum & melius in cap. seq.

Nec obstare dictum fuit, communem hanc Doctorum sententiam bene procedere, quando Castrum, quod conceditur de per se habet iurisdictionem, & Territorium; at secus, ubi reperiretur sub alicuius Ciuitatis iurisdictione, prout in casu, de quo agebatur, in quo duo illa Castra erant de Territorio, & sub iurisdictione Ciuitatis Squillacij; vnde illis concessis, iurisdictionem insimul concessam affirmari non potest, nisi Princeps, qui concedendi potestatem habet expressè iurisdictionem concedat, ut probant Innocent. in d. c. ex litteris, Bar. in dic. l. imperium Bal. in cap. 1. de allodio, & Castrenf. cons. 4. vers. 4. quaritur; Etenim responsum fuit, ex tenore Priuilegij concessionis Monasterij iustitiam in tuto esse; quandoquidem dictorum Castrorum concessio facta apparebat cum pertinentiis, quæ quidem verba iurisdictionis concessionem importabant. Alex. in l. 1. ff. de iurisd. omn. iud. vlt. rarius, cum territorio limitato, & confinato Bar. in l. 1. §. cum Urbem ff. de off. Præfect. urb. Alex. cons. 88. lib. 5. Insuper omne ius, quod concedens in dictis Castris habebat, Bal. in cap. 1. de capit. qui cur. vend.

Præterea nec obstare dicebatur, Ciuitatem prædictam Squillacij cum dictis Castris expressè mentionatis fuisse à Rege Frederico Aragoneo Loffredo Regiæ concessum; sicque fieri locum dispositioni Regiæ Pragmaticæ editæ Thori in 2. capite; nam responsum fuit, quod si casus versaretur in alio, quam in Ecclesia, vel clerico, res dubium non haberet; sed quia in Ecclesia, dicebatur, quod dispositio dic. Pragm. locum habere non poterat, eo præsupposito, quod Castra prædicta penes Monasterium bona allodialia dicebatur; ex quo Comes Rogerius illa concesserat, nulla de feudo facta mentione, sicque libera remanserunt; l. altius C. de seruit. semper enim quod Rex rem aliquam alicui simpliciter concedit, non exprimendo in feudum, libere dat; ita Andr. in cap. 1. §. huius autem generis, ex quibus caus. feud. amitt. Bal. cons. 351. lib. 1. Oldra. cons. 159. Tiraquell. in l. si vnquam in 19. quæst. num. 263. Afflic. in l. præludiis Constit. in 25. quæst. Et licet hodie in Regno eo ipso quod est Castrum, dicitur esse feudum quaternatum, ut in constit. Iustitiarij nomen, ubi Andr. & in constit. Post mortem

mortem; tamen non habet locum in Ecclesia, quæ si feudum aliquod possidet, quod ei simpliciter fuit concessum, erit burgenfaticum, non autem feudum, ut per Andr. in d. *constit.* *Iustitiarum nomen.* eoque magis in casu proposito, in quo tempore concessionis, Regni Constitutiones emanatæ non erant, cum illarum fuerit Conditor Imperator Fredericus, qui longè post Comitem Rogerium regnavit, & sic concessio illa duorum Castrorum in feudum facta dici non poterat, cum de iure Constitutionum, concessionem in feudum sint introductæ.

2 Ultimò nec obstabat præscriptio per Principem allegata, dum præsupponebat ille iurisdictionem in dictis Castris spatio sexaginta annorum exercuisse, & quod quamvis merum imperium non nisi centum annorum spatio præscribatur, hoc procedit contra Principem, notant omnes, signanter Ias. in d. *Imperium*; secus verò contra Privatum, quia tunc minori tempore præscribitur, Bar. in l. *publicanus* §. *fin. ff. de public. & vectigal.* late Alex. *conf. 6. lib. 1.* & in Ecclesia requiritur spatium quadraginta annorum; *c. de quarta de præscript. c. peruenit de censibus.* Etenim responsum fuit, & primò præscriptionem fuisse interruptam; secundò quatenus diceretur completa, fiebat locus restitutioni in integrum, *ex capite ignorantia*, quæ bene fuit in processu probata; nimirum per mutationem Abbatum, quorum maior pars semper fuerat absens. DD. in c. *vigilanti de præscript. Afflict. dec. 37. & 329.* Capyc. *decis. 4.* quare meritò fuit per Regiam Cameram semel atque iterum decisum, Monasterium prædictum forè, & esse in merum, & mixtum imperium, & cum omnimoda dictorum Castrorum civili, & criminali iurisdictione reintegrandum.

OBSERVATIO.

1 **H**ic habemus per Regiam Cameram decisum, sub generali castri concessione iurisdictionem comprehendendi; idemque scripsit Dom. Reg. de Pont. *decis. 2. num. 12.* ubi expressis verbis dicit, quod concessio Castro, vel villa à Principe, iurisdictionem pariter concessa censetur, ac etiam merum, & mixtum imperium, maximè in Ecclesia; eoque magis si solitum erat merum, & mixtum imperium concedi; sed Marinus Frec. *lib. 2. de subfeud. authorit. 13. numer. 8. & 9.* & clarius Octavius Bammacar. in *cap. 1. §. in generali à numero 105. in titul. si de feud. defunct. conten. sit inter dominium, & agnat.* Vassalli distinguunt inter iurisdictionem civilem, & criminalem, ut in prima dubitandum non sit, ut concessio Castro cum territorio, iurisdictionem civilem in concessione comprehendatur, criminalis verò nullatenus, nisi specialiter nominetur, præsertim in Regno nostro, cum sit illa de regalibus, ut in *Constit. Ea que ad decus.* & quod ita intelligendus est Cuiacius, qui contrarium scripsit *lib. 4. de feud. titul. 19. nisi* (ad dit Bammac. *numero 120.*) sub Castri concessione *D. De Marinis observat. ad decis. D. Reutererij.*

aliàs facta iurisdictionem criminalis fuerit comprehensa; quia si postea Castrum illud genericè & simpliciter concederetur, adhuc iurisdictionem criminalis: hac concessione veniret; sicque concluditur tunc demum Castro simpliciter concessio cum territorio, iurisdictionem non includi criminalem, nec merum imperium, si feudum de nouo à Domino erigeretur, formaretur, atque concederetur.

Quantum verò attinet ad aliam conclusionem hinc tentam, ut in dubio, nulla apparente inuestitura, Ecclesia feudum, siue iurisdictionem possidente, præsumatur facta concessio in allodium, non autem in feudum, quamvis omne Castrum in Regno in dubio dicatur feudum quaternatum, ad confirmationem vide Dom. Reg. Lanar. in *repet. §. huius autem generis numero 137. in tit. ex quib. caus. feud. amitt. Montan. in suo tract. de regal. fol. 139. numero 20. & 21.* post Dom. Reg. de Pont. in *decis. 2. per totam*, ubi hoc idem pro indubirato affirmat in Ecclesia, tam iure communi, quam Regni huius attentio, verum quod à sententia proferenda ab Officiali, quem Ecclesia eligit, appelleretur ad D. Regem nostrum, non autem ad Iudicem superiorem Ecclesiasticum. Ratio assignatur, quia cum omnis iurisdictionem in Principe resideat, ab eoque concessa præsumatur, quamvis omnem iurisdictionem concedat; non tamen per hoc intelligitur à se superioritatem, & causas appellationis abdicasse; & ob id dicamus, quod quando contingeret, iurisdictionem illam vendi, ad venditionis contractum validandum, assensum Dom. Regis nostri omnino requiri, ut per eundem Dom. Reg. de Pont. *conf. 30. numero 13. lib. 1. & D. Reg. Rouit. in pragmat. 3. num. 20. de ord. iudicior. & in conf. 77. num. 8. lib. 2.*

In articulo autem, an iurisdictionem, siue merum, & mixtum imperium, præscribi possit, & per quantum tempus ultra D. Regentem nostrum hinc, videndi sunt Camill. de Curt. in *diuers. iur. feud. 1. par. fol. 73. n. 94. & seq. & fol. 76. à numero 135. vers. & propterea inferitur ad notabilem questionem, usque ad finem*, Reg. de Pont. *conf. 32. num. 18. & 19. lib. 2.* Octau. Bammac. in *cap. 1. §. si quis per triginta, quest. 10. per totam præsertim numer. 70.* Io. Andr. de Georg. in *repet. feud. cap. 24. 25. 26. 27. & 28.* Reg. Valenzuela *conf. 93. num. 44.* Iul. Cæsar. Gallup. in *Methodo iuris feudalis par. 1. cap. 4. num. 25.* Ego ipse *resol. iur. lib. 2. cap. 115.*

ARGUMENTVM.

Exceptio rei iudicatæ in iudicio instituta in actione personali, an & quando opponi possit aduersus agentem actione reali. Exceptio rei iudicatæ, ut legitimè opponi possit, quæ copulatiue requirantur. Fiscus, an ut hæres, vel potius iure dominico in feudo succedat feudatarij linea finita, vel illo in dominum delinquentem, & de aliis.

CM ob rebellionem Francisci de Loria bona sua feudalialia ad Regiam Curiam iure directi dominij reuersa essent; Magnificus Ioannes Villanus in actione personali instabat, Regium Fiscum fore, & esse condemnandum ad ipsi soluendum id, quod dictus Franciscus ei debebat; & cum absolutoria sententia suborta esset; iterum Ioannes in actione reali Regium Fiscum, aliosque bonorum feudalium dicti Francisci possessores in ius vocauit; sed opposita ei exceptione rei iudicatae, fuit dubitatum, an illa de iure obstaret? Ratio dubitandi fuit quia prima sententia dicebatur lata in actione personali, vnde videbatur diuersum esse iudicium.

Per Regiam Cameraam decisum fuit exceptionem hanc oppositam rei iudicatae adhuc in hoc secundo iudicio in actione reali moto obstare, per tex. *in l. si deferente ff. quib. mod. pignus, vel hypot. sol.* Etenim dicebatur quod sententia illa absolutoria, non nisi actionem realem respiciebat, ex quo instantia Io. extitit, vt condemnaretur Regius Fiscus ad sibi soluendum tot annuos, quos tenebat super bonis feudalibus dicti Francisci; vnde cum nulla poterat competere actio dicto Ioanni contra fiscum, nisi illa realis; ergo sententia lata censebatur, vel quia Creditum non erat verum, vel quia non probatum, sicque locum habere tex. *in d. l. si diferente*; & haec fuit prima decisionis ratio. Altera, quia videbatur a pignore, & hypotheca discessum per satisfactionem a Regia Curia ad fauorem dicti Ioannis praestitam, ad tex. *in l. soluitur §. 1. & in l. cum colono ff. quibus mod. pig. vel hypot. soluitur, & in l. si rem §. omnis ff. de pignorat. action.* Etenim solutionis loco contentus fuit Ioannes satisfactionem recipere, quam Collaterale Consilium praestari a Regio Fisco mandauit de soluendo quicquid fuisset iudicatum; sicque sublata fuit hypotheca, quam super bonis Francisci habebat: *l. item liberatur §. 1. & ibi glos. in verb. inducta, ff. eod. cit. tit. quibus mod. pig. vel hypot. sol.* & consequenter dum lata fuit sententia absolutoria, cognitum extitit creditum non deberi, sicque exceptioni propositae rei iudicatae fieri locum.

OBSERVATIO.

VT obstat exceptio rei iudicatae communiter dixerunt DD. ex text. *in l. cum queritur cum seqq. ff. de except. rei iudic.* tria copulatiue requiri; nimirum quod sit eadem res, idem modus agendi, & inter easdem personas, videantur ex Noltratibus D. Reg. de Pont. qui hanc materiam bene declarat *conf. 49. 62. & 90. lib. 1. & in decis. 32. n. 6.* Io. Vinc. de Ann. *alleg. 8. & 48.* Iul. Caesar. Gallup. *in sua prax. p. 2. cap. 13. per*

totum, & caeteri practici; hoc posito in casu huius decisionis necessarium est supponere in primo iudicio instituto in actione personali fuisse bene cognitum, debitum non fuisse verum; vel saltem non probatum, vt Dominus Reg. noster hic annuit, cum nullo pacto affirmandum sit, actionem realem fuisse ab Actore contra fiscum institutam, vt supponitur, *in hac decis.* nam si Actor petiit condemnari fiscum ad soluendum, hoc iudicium est in actione personali, quod certe contra fiscum institui non poterat, cum bona, quae possidebat feudalialia principalis debitoris rebellis, non vti illius haeres; sed iure proprio reacquisuerat; At si supponere vellemus, creditum Actoris fuisse verum, & probatum, non video, cur agenti contra fiscum, vti possessorem bonorum obligatorum actione reali, rei iudicatae exceptio obstare potuisset, quandoquidem nullatenus concurrebant omnia illa tria cumulatiue, & coniunctim, de quibus supra; etenim non idem; sed diuersus, ac penitus separatus modus agendi consideratur in hoc secundo iudicio moto, arg. tex. *in l. fin. ff. de except. rei iudic.* quem bene expendit Io. Vinc. de Ann. *cit. alleg. 48. num. 10.* Ac proinde non est cur dici possit, fieri locum exceptioni rei iudicatae; & ita in puncto aduertit Gallup. *loc. cit. num. 15.*

Dixi paulo ante, quod non poterat Regius fiscus actione personali conueniri, quia non erat debitoris Rebellis haeres; sed iure Dominico possidebat; scitum est enim feudatarij in Dominum delinquente, siue absque legitimo successore decedente, fiscum omnia bona feudalialia praecapere, illaque postea tenere, & possidere ex lege contractus, proprio siquidem iure, non autem vti rebellis haeredem, vt satis bene ratiocinatur Marcell. de Maur. *allegat. 1. num. 20.* & Reg. de Pont. *conf. 82. in 3. dub. lib. 1.* & licet possit actione reali conueniri; quando creditum, quod petitur Regio assensu vallatum est, attamen soluendo siue bona dimittendo, obtinet a Creditore iurium cessionem contra haeredem in allodio, qui propterea tenebitur fisco ad omne totum & c.

ARGUMENTVM.

Termino concesso in Repulsa Repulsa, an in eo possit de directo contrarium articulari eius, quod fuit articulatatum in termino Repulsa. Casus enumerantur, in quibus Repulsa denegatur, & de aliis.

DECISIO CCCXCIII.

IN causa vitae & militae, quam a Comite Turellae petebat Archiepiscopus Materae, fuit dubitatum, si in termino concesso ad repulsandum testes, quos colligantes in termino Repulsae producerant; & sic in Repulsa Repulsa poterat de directo contrarium articulari eius, quod fuit articulatatum in termino Repulsae.

Et per Regiam Cameraam cum aliquibus adiunctis de Sac. Conf. inter quos fuit Dom. Marin. Friccia, fuit decisum, quod non obstante

stante regula, quæ se habet, vt facta publicatione non possit articulari idem de directo contrarium eius, quod in primis articulis à Colligante deductum fuit, & hoc propter subornationis timorem, *Authen. at qui semel.* vbi Bar. Bal. Angel. Alber. Salicet. & Paul. de Castr. *C. de probat.* Canonistæ per illa iura in *c. fraternitatis, extra de testibus & in clem. 2. eod. tit.* id quod in Regno procedit etiam in causa appellationis, per *Constit. Iurisperitorum*; & per *Prag. Dispendia litium*, vt puta si ego articulauit, Titiam esse Virginem, Tu demùm in termino Repulsæ vel in secunda instantia vis articulare esse corruptam, certè prohiberis, quia directò esset contrarium eius, quod ego articulauit, benè tamen admittunt aliqui, vt per indirectum hoc fieri possit: ponitur exemplum. Tu articulasti, quod Romæ mutuo dedisti centum tali die; non potero ego postea in termino Repulsæ articulare, & per testes probare, quod eo tempore Neapoli commorabar sed demùm in termino Repulsæ Repulsæ poteris Tu articulare, quod imò dicto tempore Romæ ego commorabar; sicq; decisum ait *Capyc. dec. 62. in primo dubio.*

OBSERVATIO.

Agitur hinc an in termino Repulsæ Repulsæ possit de directo contrarium articulari eius, quod fuit articulatam in termino Repulsæ; habemus igitur Repulsam, & Repulsam repulsæ, de quibus Iulius Cæsar. Imbrian. elegans scripsit opusculum. Repulsæ illa dicitur, quando facta publicatione in causa, alter ex litigantibus intendit repulsare testes contra se productos, sicq; e instat impartiri sibi terminum ad illos repulsandum, & dum conceditur dilatio, erit medietas primi termini, vt in *Prag. cursu dilationum*, quicquid Ritus M. C. 73. in hoc disposuerit, vt bene aduertit practicus Muscatell. *in prax. par. 6. glos. momentum num. 13.* est tamen verum quod in hoc termino Repulsæ nullatenus testium audientia committitur etiam quoad impeditos, sic disponente ritu. M. C. 146. vbi Carauita & Afflict. *in constit. in pecuniariis n. 70.* & ibi *glos. in verbo quo quidem casu*, idemque Dom. Reg. Rouit. *in prag. 11. n. 19. de ordin. iudic. & Dom. Reg. Sanfelice. in praxi iudic. sect. 57. num. 11.* vbi *num. seq.* aliquos connumerat casus; in quibus Repulsæ denegatur, & primò quando ante publicationem processus, non fuit protestatum de Repulsæ. Afflict. *decis. 351. num. 8.* licet *Grammat. ibi in additio.* hoc limitet in tribus casibus, vt ibi. Secundò denegatur Repulsæ in causis summariis, quando tamen Iudici videtur, quod per calumniam petitur, vt per Afflict. *loc. cit. & Rouit. in dic. Pragm. 11. num. 11. 12. & 13.* Tertiò denegatur fisco, qui tamen loco Repulsæ habet interrogatoria, vt per Carauit. *in rit. 258.* Quartò denegatur Repulsæ, quando testes ad mei instantiam examinati, vellem ego repulsare, quia inueni pariter examinatos ad instantiam Aduersarij mei; hoc tamen quoad personas, secus quoad dicta, *Salyc. in l. si quis testibus C. de testibus. Capyc. decis. 62. num. 5.* idque procedere, etiam si ad mei instantiam fuerint citati, licet non examinati, *Alex. conf. 191. num. 3. lib. 7.*

Repulsæ repulsæ dicitur illa, quando facta publicatione in causa Repulsæ, alter ex litigantibus intendit repulsare testes ad instantiam aduersarij in termino repulsæ examinatos; & dum conceditur, dilatio erit medietas termini primæ Repulsæ, vt puta dicit Muscat. *loc. cit. in glos. Repulsæ*; si in prima Repulsæ fuerit datus terminus dierum sex, in ista dabitur terminus dierum trium, & in Regno circa hoc habemus *rit. 74.* & *Pragm. cursu dilationum. supracitatum.*

ARGUMENTVM.

Gabella imposita super pretio alicuius rei, vt exigatur ad rationem tot pro centenario, si noua super pretio eiusdem rei imponeretur, similiter ad rationem tot pro centenario, num in estimatione pretij illius rei debeat deduci Gabella, quæ per prius soluebatur, ita vt emptor rei ad nouum vectigal soluendum non teneatur, nisi habito respectu ad verum pretium rei, deducto eo, quod pro antiqua Gabella soluitur; vel potius habito respectu, etiam ad id, quod pro antiqua gabella soluitur, & de alijs notabilibus ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCXCIV.

T solui posset ea pecuniæ quantitas, quæ in tunc Regem nostrum occasione sui aduentus ad hanc ciuitatē elargita fuit, nouum impositum fuit vectigal exigendum in Regia Dohana huius Ciuitatis, nimirum vt de omnibus mercibus ibi vendendis emptor soluere deberet quinque pro quolibet centenario; sed quia pro ferro, quod ibi vendebatur, per prius gabella soluebatur; dubitatum fuit in Regia Camera an emptor ferri nouum vectigal soluere cogatur, habito respectu ad verum pretium ferri, deducto eo, quod pro antiqua gabella soluitur, an verò habito respectu etiam ad id, quod pro antiqua gabella soluit. v. g. pretium ferri, quod Ego emo ascendit ad valorem Ducatorum centum; pro prima antiqua gabella teneor soluere puta decem, & sic centum, & decem; cumque nouum pariter cogar soluere vectigal, an illud sit à me soluendum habito respectu ad integra centum, & decem, quæ exbursauit; an verò habito respectu ad verum pretium ferri; quod est Ducatorum centum.

Dicebatur nouum vectigal esse soluendum, habito respectu ad verum pretium ferri, nimirum

mirum Ducatorum centum, & sic ad pretium, quod in posse venditoris peruenit, quia alias si exigeretur, habito respectu ad integra centum & decem, quæ ab emptore exbursantur, solueretur gabella de gabella, ad quod fuerunt allegata dicta per Bar. *in l. sed si hoc* 61. §. 1. ff. de conditio. & demonstratio. & per Bal. Raphaël. Cum. Paul. de Castr. Aret. Alex. & Ias. *in l. non amplius* ff. de legat. 1. & per Ang. *in l. Ciuitatibus* §. fin. eod. tit. ad idem faciunt notata per eundem Bar. *in l. quoties* ff. ad l. falcid. vbi dicit, quod licet de iure communi Donatio, quæ summam excedit Ducatorum quingentum insinuatione indigeat, secus si vsque ad quingentum: *l. sancimus* C. de Donat. tamen si ex hac Donatione, quæ fit vltra quingentos aureos soluitur gabella, itavt non remaneant quingenti aurei, certe tunc nulla requireretur insinuatio, quia inspiciendum est illud, quod remanet deducta gabella.

OBSERVATIO.

¹ Ignatius Lassarte in suo eleganti tract. de decim. venditio. & permutatio. cap. 16. in terminis illius l. 1. tit. 17. lib. 9. recopillat. qua statutum est, vt vendens rem aliquam pro gabella soluat Decimam totius pretij, quo vendiderit, in dubium reuocat, an ex toto pretio hæc decima solui debeat, vel ex residuo pretij, deductis prius expensis, aut propter itinera, vel in proxenetis, vel alio modo erogatis; Et pro vera, vt ipse dicit, huius quæstionis resolutione, putat fore obseruandam elegantem Bar. distinctionem in loco per Dom. Reg. nostrum hîc allegato, *in l. sed si hoc* §. 1. ff. de condit. & demonstrat. qua vtitur pariter Alexand. similiter hîc relatus *in l. non amplius* ff. de leg. 1. & ex recentioribus Roderic. Suarez *in l. 1. fori* tit. de agris num. 5. fol. mihi 259. dicit enim Bar. l. quod si statutum disponderet, vt de pretio rei venditæ soluatur gabella sex Denariorum pro qualibet libra; quod si aliquis vendidisset rem pro centum, & in proxenetis, & in faciendis subhastationibus expendit viginti solum, pro octuaginta debet solui gabella, quia pretium rei dicitur, deductis expensis, & labore, vt per glos. & Bar. *in l. per diuersas*. C. mandati. & iuxta hunc casum, ait Lassart. procedere ea, quæ tradit Anton. Gomez. *var. resolut. lib. 1. capit. 12. numero 25.*

² At si statutum disponderet, vt ex pretio, quo res venierit, gabella soluatur, & tunc aliter dicendum, nimirum vt absque vlla impensarum deductione ex toto pretio conuento, & per contrahentes in venditionem deducto soluenda sit gabella, quia verum est, rem tanti venditam esse, quamuis non tantum propter expensas factas ad venditorem peruenerit, sicque scripsit Ioan. Parlador. *rer. quot. capit. 3. §. 7. numero 46.*

ARGUMENTVM.

Filij Præsidentium, ac Rationalium Regiæ Camerae an sint immunes à iure sigilli, sicut ipsi Præsidentes, & Ra-

tionales exempti sunt. Immunitatis priuilegium patri concessum, an & quando ad filios transeat. Nobilitas à fisco acquisita an ad patrem porrigatur; itavt in genere pœnæ vti nobilis sit puniendus, & de aliis.

DECISIO CCCXCV.

V M Præsidentes, & Rationales Regiæ Camerae à iure sigilli sint immunes, & exempti, dubitatum fuit an pariter & eorum filij hac immunitate potiantur. Dictum fuit, semper in Regia Camera fuisse obseruatum vt Filij Dominorum Præsidentium, & Magnificorum Rationalium eadem exemptione gaudeant, qua & eorum patres potiuntur; Ratio assignatur, quia de iure, filius, Patris priuilegio gaudet, saltem illo viuente, *l. senatoris filius* cum l. seq. ff. de senator. l. Moris §. parentes ff. de pœnis l. diuo Marco C. de quæstio. l. medicos, & l. fin. C. de Profess. & Medic. lib. 10. & ibi optime Io. de Plat. vbi dicit immunitatis priuilegium patri concessum, ratione professionis, & artis, vt quia legit, ad filium transire, patre tamen viuente, at si ratione dignitatis, etiam patre mortuo; idemque Aret. *cons. 130.* ex hoc non dubitabatur Dominos Præsidentes Regiæ Camerae officium cum dignitate habere, quia iurisdictionem exercent; ad notata per Innoc. *in c. de multa, in fine de praben.* & consequenter priuilegium patri concessum, etiam, eo mortuo, ad filium transire, ad idem Bar. *in l. filius* §. senatores ff. de muner. & honor. & Cyn. *in l. 2. C. de epis. & cler.* vbi tres distinguit casus; quorum primus est quando priuilegium conceditur ratione dignitatis innatæ: secundus, quando conceditur ratione officij, siue professionis: tertius quando conceditur ratione necessitatis, vt in primo casu transeat priuilegium ad filios, etiam post mortem Patris, ad text. *in l. eum qui* ff. de excusat. muner. & *in l. femina* ff. de senator. Secundo verò casu, vt dum pater viuit, filij eodem potiantur priuilegio: secus verò eo mortuo, ad text. *in l. medicos* C. de professor. & *medic. lib. 10.* In tertio autem casu, vt nec in vita, in morte priuilegium patri concessum ad filios transeat.

OBSERVATIO.

D Ominus Regens attestatur hîc semper in Regia Camera fuisse obseruatum, vt filij Dominorum Præsidentium eodem gaudeant priuilegio, quo & eorum Parentes potiuntur, quia de iure filius patris priuilegio gaudet; sed videamus breuiter an e conuerso idem dicendum sit; nimirum, vt priuilegium filio concessum ad patrem transeat? Tiraquell. *in suo traet.*

tract. de nobilit. cap. 7. & 16. videtur sequi negatiuam partem, ea ratione, quia dignitas non ascendit, sed descendit, & quod de hoc est tex. *in l. 1. ff. de senat. idemque dixerat prius Io. de Plat. in l. in sacris la. C. de proxim. sacr. scriuor. lib. 12. vbi num. 1.* pro regula firmat, priuilegium dignitatis ad inferiores descendere, non autem ad superiores ascendere; istamque partem pariter amplecti videtur noster Paschal. *de virib. patr. potest. par. 4. cap. 2. num. 28.* sed Lucas de Pen. *in l. mulieres num. 5. C. de dignitatibus lib. 12.* videtur contrarium firmare, dum dicit nobilitatem progredi etiam ad Ascendentes, ac proinde Patrem notrem nobilitari ex dignitate filij, per tex. *in §. generaliter Auth. Constitutio qua de dignitatibus;* idemque Anton. Gamma *decis. iuris. 112.* vbi decisum refert, Patrem, qui arte vinebat mechanica in carcere publico pro debito ciuili non esse incarcerandum; sed propriam domum loco carceris assignandam, ex quo filium habebat in Episcopali dignitate positum; noster verò Gizzarell. de his agens *in decis. 10.* post alios, quos allegat, distinguit sic; aut enim agimus, & tractamus de honoribus, prerogatiuis, & immunitatibus ex dignitate, & accidentaliter nobilitate filio superuenienti, nascentibus, & ad patrem non pertingunt, neque extenduntur, quodque in hoc casu vera sit regula negatiua; aut verò agimus quoad odiosa euitanda, vt tormenta, & viles poenae; & tunc vt nobilitas, siue immunitas, aut priuilegium vni superueniens, siue patri, siue filio, profit alteri; vnde in casu de quo agebatur Sacrum Consilium erat in voto, vt pater, qui artem sutoriam exercebat in genere poenae iudicaretur nobilis, quia filium habebat in Doctoratus dignitate constitutum.

ARGUMENTVM.

Instantia iudicij capta cum priuato feudatario super feudo, eo demum effecto reo criminis læsæ Maiestatis, nùm transeat in fiscum. Instantia iudicij capta pro consequutione rei ad feudum spectantis, feudo illo demum distracto, nùm absque cessione in emptorem transeat; Et de alijs notabilibus.

DECISIO CCCXCVI.

DVM pendebat lis in Sacro Consilio inter Baronem Mirabellæ, & Baronem Gryptæ Minardæ super quodam Nemore feudali, quod nominatur *la Masaria*, contigit Baronem Gryptæ in perduellionis, seu felloniæ crimen incidissæ, ob quod omnia eius bona feudalia ad Regiam Curiam reuerfa fuere, verum prosequente Barone Mirabellæ instantiam suam in S.C. sententiam ad sui fauorem reportauit, quod cum ad Regij Fisci notitiam peruenisset, comparuit, sententiam illam nullam allegans, ex eo quod tenebatur Baro Mirabellæ, si quid prætendebat nouum

contra fiscum instituere iudicium cum instantia illa ad fiscum non transierat, quo factum fuit vt dubitaretur an instantia capta cum priuato feudatario super feudo, eo demum effecto reo crimine læsæ Maiestatis, transeat in fiscum? Ratio dubitandi contra fiscum desumebatur ex tex. *in l. fiscus la prima ff. de iure fisci*, vbi si fiscus priuato succedit, vitur pro tempore præterito omnibus iuribus, quibus utebatur priuatus ille, cui fiscus successit; sed hac dubitandi ratione non obstante, in contrarium se offert communis DD. sententia, siue actor, siue reus fuerit ille, cui fiscus successit, ita per illum tex. *in l. si obstante §. fin. ff. sol. matr.* firmarunt Iacob. de Aret. Bar. Bal. Ang. Castrenf. Imol. Roma. & DD. communiter, Bar. *in l. si cum hoc modo ff. de fideiuss.* Ang. Fulgol. Curt. & Iaf. *in l. cum quedam puella ff. de iuris. omn. iudic.* Ant. de Butr. Abb. Imol. & Felin. *in c. quia v. extra de iudic.* vbi Aretin. addit hanc opinionem propter tantorum Virorum autoritatem in practica seruari, idemque Bal. *in l. 1. C. de hered. vel act. vendit.* Io. de Plat. *in l. fin. in fine C. de conuen. fisc. debit. lib. 10.* Florian. *in l. in iudicio ff. famil. erisc.* & alij. Nec obstare dicebatur tex. *in d. l. filius*, vbi fiscus succedens priuato vitur iure priuati, quia dupliciter responderetur; vel & Primò quod hoc procedit regulariter, sed fallit in instantia, quæ in fiscum non transit; cum suos habeat iudices, vel & Secundò quod conclusio illa quæ desumitur ex tex. *in l. filius procedit*, quando fiscus à priuato est hæres institutus; tunc enim dici potest, vt instantia capta cum priuato in fiscum successorem transeat, at vbi ex legis dispositione successerit, vtputa propter delictum alterius ex colligantibus, vt in casu proposito, tunc licet largo modo fiscus successor dicatur, tamen quia personæ non succedit, sed solum bonis, instantia in ipsum non transit; etenim personam, non autem bona instantia respicit, notat Floria. *in d. l. in iudicio*, & sentiunt Bal. & Ang. *in d. §. fin.* Præterea nec obstare dictum fuit, quod cum feudum ius sit vniuersale vt notat gl. & Andr. *in const. consuetudinem prauam*, sicut instantia transit de defuncto in hæredem, ita pariter quando in feudo succeditur; nam responderetur primò, quod licet feudum sit vniuersitas facti, vt est grex; non tamen est vniuersitas iuris, vt est hæreditas, optimè Andr. *in const. prosequentes*; vnde cum non sit vniuersitas iuris, successio cadere non potest, & consequenter fiscus, neque vt hæres, neque vt successor vniuersalis, neque vt particularis dicitur venire; sed benè suo proprio iure, vt dominus directus. Secundò respondet Afflic. *in const. post mortem col. 10.* quod tunc feudum dicitur ad dominum vniuersali titulo punire, quando vassallus dominum instituit hæredem; at quando vassallus sine liberis decedit, tunc feudum

feudum dicitur ad dominum peruenire ex pacto, idemque satis benè Ang. *conf.* 110. qui loquitur in terminis Const. *ut de successioneibus*; & *num.* 6. quando feudatarius sine legitimo successore decedit, subdit, quod fiscus non successione vi, sed proprietatis natura feuda reposcit; sicq; dicitur potius reuersio ad suum directum dominum, quàm noua acquisitio ex aliqua dispositione feudatarij; vndè ex his dicebatur, clarè in casu proposito de iure constare, iudicium fuisse extinctum; nec aliter instantiam in fiscum transiuisse; nulla tamen prodiit decisio, quia Partes concordantes fuerunt, vt causa ad Regiam Cameraam reuideretur; ibique ex eisdem Actis decideretur, an bene fuerit per Sacrum Consilium iudicatum.

OBSERVATIO.

- 1 **H**anc eandem sententiam, quam hinc tueretur Dom. Reg. noster amplexus pariter fuit Francisc. de Alfar. *in suo trac. de offic. fiscali glos.* 16. *num.* 23. & 24. vbi autoritate Alex. per illum tex. hic allegatum, *in l. si constare §. bona num.* 3. *ff. sol. matrim.* affirmat fiscum per confiscationem in bonis delinquentis succedentem non ligari instantia cæpta per alium super bonis illis confiscatis; sed ad suum tribunal causam esse remittendam.
- 2 Quantum autem attinet ad illud dictum, nimirum vt cum feudum sit ius vniuersale, sicut instantia transit de defuncto in hæredem, ita pariter quando quis in feudo succedit; pro maiori declaratione aduertendum est, quod licet regulariter causæ instantia in singularem successorem voluntarium non transeat, ad tex. *in l. 2. §. non solum ff. famil. ercisc.* Bar. *in l. si cum hominem ff. de fideiuss.* & in notabili casu Rot. *decis.* 1. *de testam. in antiquis*; attamen quando feudatarius iudicium aliquod instituit de re feudali ad feudum ipsum pertinente, vt in exemplo per me posito *lib.* 1. *resol. iur. cap.* 129. si demùm idem, qui feudum possidet, & qui iudicium sic instituit feudum illud alteri vendiderit, instantia hæc ad emptorem, singularemque successorem bene transibit; Ratio assignatur, quia cum agatur de petitione rei feudalis ratione ipsius feudi, feudatarius non dicitur agere ex propria persona, sed nomine feudi; ita vt feudum illud agere dicatur, ad tradita per glos. magnam in Constit. Regni *Consuetudinem prauam*, ita satis bene Dom. Reg. Rouit. *conf.* 82. *lib.* 1. Dom. Reg. Capyc. *Lat. dec.* 33. *num.* 24. & seq. & fusissimè Dom. Reg. Marcian. *disput. iur. lib.* 1. *disput.* 15. *per totam*, Ego ipse *cit. lib.* 1. *resol. iur. cap.* 185. vbi plures Sacri Consilij Decisiones pro hac parte allegaui & dixi supra *in obser. ad decis.* 290.

ARGUMENTVM.

Exceptio hostica, de qua in constitutione Regni *Hostici exceptionem* an possit opponi post conclusum in causa; Et an Constitutio hæc proce-

dat, quando conuentus, qui Exceptionem opponit hosticam procuratorem in causa constituerat; Et an opponi possit contra mulierem pro dote agentem; Item contra Ecclesiam. Miles qui hosticam opposuit exceptionem nùm alios in ius vocare possit. Author laudatus si fuerit Miles, an possit hosticam opponere exceptionem; & de alijs.

DECISIO CCCXCVII.

EX duobus potissimum prætendebat Magnificus Ioannes Vincentius Cossus fore reiiciendam hosticam exceptionem, aduersus ipsum oppositam pro parte Illustris Marchionis Vasti in causa inter eos vertente super Insula Procitæ. Primò quia exceptio ista post in causa conclusum opposita erat, imò ab vtraque Parte pro causæ expeditione, iuris allegationibus Dominis iudicantibus traditis. Secundò quia Regni huius Constitutio, quæ incipit *Hostici exceptionem*, non nisi inter illas personas locum habet, quæ causas per se ipsos, non autem per Procuratores facere solent; vndè fuit dubitatum, quid iuris.

Hæc causa fuit relata in Collaterali Consilio, & coram Illustrissimo Domino Prorege, isto Domino Regente referente, & cum votantes essent numero duodecim, esse locum exceptioni Hosticæ, nemine discrepante, decisum extitit; sic enim illius Constitutionis Dispositione attendita, dictum fuit And. & Afflict. ibi firmasse, ea quidem ratione, quia fauorabilis est dispositio, & simpliciter loquitur; sicque dicebatur in quacunque parte iudicij posse exceptionem illam opponi, & quod ita indistinctè tam in Sacro Consilio, quàm in Regia Camera seruetur; imò aliàs in causa Commendatoris della Rosa determinatum vt etiam post sententiam opponi possit; nec aliter fuit admissum Constitutionem prædictam non nisi inter personas, quæ per se ipsas lites agunt locum habere; non autem si per Procuratores, quia dictum fuit, hoc falsum esse, vt nimis clarè ex littera eiusdem Constitutionis desumitur, & notant Andr. & Afflict. *ibidem*, dum dixerunt, quod etiam si summunitus per substitutum deseruiret exceptio Hostica locum haberet; imò fortius dicebat Bartol. de Capua, quod etiam si loco militaris seruitij feudatarius Adoham solueret, exceptione illa potiri posset, quod tamen Afflictus *ibidem* non admittit. Vndè &c.

OBSERVATIO.

Decisio est indiuidualis, vt Hostica Exceptio, de qua in *constit. Regni hostici exceptionem* possit opponi, etiam causa conclusa; Tu modò adde sic pariter vltra Andr. & Afflict. hic citatos affirmasse Ant. Capyc. in *sua inuestit. feudali in verbo feudatiorum exceptiones* vers. *hostici exceptione*. in fina ibus verbis, Dom. Reg. Tap. in *ead. constit. num. 4.* Io. Baptista de Thor. in *suo compend. decis. par. 1. in verbo exceptio hostica*, licet secus dicendum, quando lata iam sententia, exceptio hæc opponeretur; nam tunc illius executio non impediretur, ita Dom. Reg. Tap. *loc. cit. num. 14.*

2 Hæc exceptio est aded fauorabilis, vt adhuc illa opponi possit contra Mulierem pro dotis recuperatione agentem; sicque pluries in S. C. decisum testatur Capyc. *loc. cit.* post Afflict. in *dic. constit. n. 18.* Marin. Frecc. de *subfeud. lib. 1. in tit. de offic. Admirati sub num. 18.* D. de Franchis *decis. 206.* vbi tamen de hoc fuit valde dubitatum Masull. ad Capyc. *decis. 76. intra num. 1.* Dom. Reg. Tap. *loc. cit. num. 3. & 9.* Iul. Cæs. Imbrian. de *1. & 2. beneficio consider. 5. num. 38.* Camill. Borrell. in *sum. decis. par. 3. tit. 5. num. 483. cum pluribus seqq.* D. Episcop. Ricc. *loco cit. vers. & an ista exceptio, & alij.*

3 Contra Ecclesiam verò hanc exceptionem opponi non posse, pluribus mediis probaui Ego *lib. 2. mear. resol. cap. 74.* sic etiam quando huic exceptioni esset renunciatum; ita Dom. de Franch. *decis. 64. num. 9.* Masull. ad Capyc. *loc. cit. decis. 76. in fine.* Giurb. *decis. 118. num. 14.* Ricc. *loc. cit. vers. & quid si fuerit renunciatum* Thor. in *comp. decis. p. 1. in verbo, Exceptio hostica an possit opponi.*

4 Sed an allegans exceptionem hanc contra suos creditores possit alios in ius vocare, vel seruandus est tit. *quod quisque iuris &c.* vide Io. Vinc. de Ann. *alleg. 75.* vbi per S. C. decisum testatur, esse ad vltiora procedendum, oppositis per conuentum non obstantibus Dom. Reg. Tap. *loco cit. num. 10. & 11.* D. Episc. Ricc. *vbi supra, vers. An autem,* Thor. in *comp. decis. par. 1. in verbo Exceptionem hosticam;* An autem Author laudatus hanc possit opponere exceptionem; vide Io. Vinc. de Anna *singul. 177.* & Dom. Reg. *notitrum infra decis. 406.*

ARGUMENTVM.

Baro an possit reuocare vassallum, qui cum vxore, & familia ad alium locum domicilium suum transtulit; sicque vt redeat ad propriam, & originariam patriam. Episcopus nùm possit suæ diocesis Præbiteros in aliena commorantes vocare illosque ad residendum, & seruiendum propriis Ecclesiis, in quibus adscripti sunt, cogere, ac de aliis.

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

DECISIO CCCXCVIII.

DEBITABATUR in Regia Camera, an Magnus Ioannes Tomacellus vtilis Dominus Terræ Roccæ Rainolæ poterat de iure cogere Ioannem Baptistam Gargarium suum originarium vassallum, qui domicilium cum vxore, & familia ad Ciuitate Nolæ transtulerat, vt ad habitandum rediret in dicta Terra Roccæ, non obstante, quod in dicta Ciuitate habitauerat, & ibi vti focalis numeratus extiterat.

Et per Regiam Camera, isto Domino Regente referente, fuit pro Ioanne Baptista pronunciatum, illum ab impetitis per dictum Ioannem absoluendo; Ratio decisionis fuit, quia ad hoc vt Baro possit vassallum, qui ad Terram domanialem transtulit domicilium, reuocare; requiritur quod sit parangarius; nam si Angarius tantum, nullo pacto permetteretur, nisi à Terra alterius Baronis; sicque dicebatur quotidie in Regia Camera seruari; etenim ille dicitur Angarius vassallus, qui expensis Domini eidem personaliter seruire cogitur; ille verò qui sumptibus propriis Parangarius appellatur; ita gl. Andr. & Afflict. in *Constitut. prosequentes.* idem Afflict. in *Constitut. omnes officiales;* vnde cum dictus Io. Baptista Parangarius non dicebatur vassallus, ab eius Barone nullo pacto repeti poterat; nemo enim absque titulo, & priuilegio Angarios, & Parangarios potest possidere vassallos, quia cum ista regalia sint *c. 1. qua sint regalia in verbo Angarius & Parangarius,* certe sine titulo possideri non possunt, vt ibi late per Affl. Baro enim in casu proposito nullo Angariorum, & Parangariorum poterat priuilegio, ergo; & licet contenderet ille Angarium, & Parangarium ex centenaria præsumptione sibi competere, idque per quatuor testes probasse; tamen dictum fuit, quod de illorum Depositionibus nulla poterat haberi ratio, quia vassalli. Afflict. *decis. 304.*

OBSERVATIO.

AD materiam huius Decisionis, quam de verbo ad verbum; prout fuit scripta à Domino Rege nostro imprimi cutaui Ego *lib. 1. mear. resol. quar. cap. 107. num. 16.* vltra DD. hic citatos, videndi sunt Paris. de Put. in *tract. de syndic. in tit. de excessibus Baronum erga subditos n. 41. fol. 35. in impressis Francosurti,* Afflict. *decis. 265. num. 81.* & ibi Addentes Capyc. *decis. 118. & 168.* Frecc. de *subfeud. lib. 2. in 15. author. per totam,* Anna *alleg. 64. num. 14.* Capibl. de *authorit. Baron. prag. 10. à n. 60. in nouiss. Ricc. decis. 346. num. 5. par. 4. & alij per me relati citat. cap. 107. num. 14. & 15.* vbi in puncto principali sustinui, Episcopum nullatenus posse simplices suæ diocesis Præbiteros in aliena commorantes vocare, illosque ad residendum, & seruiendum propriis Ecclesiis, in quibus adscripti sunt cogere; imò addidi ex sententia Sacræ

X x x

Congte

Congregationis ad interpretationem Sacri Tridentini Concilij *sess. 22. cap. 16. de reformat. nec posse Episcopum Sacerdotibus, & Clericis sibi subditis è propria patria discedentibus beneficia residentiam requirentia non habentibus litteras commendatitias denegare.*

² Dixi tamen quod si Ecclesia, in qua sunt hi Sacerdotes adscripti, propter eorum absentiam esset taliter destituta, quod verè seruitium in ea deficeret, posse eo casu practicari, quæ dixerunt Innoc. & Ant. de Butr. *in cap. fin. de cleric. non resident. Abb. in c. ex tua deuotionis, num. 14. eodem tit. Felyn. in c. quoniam frequenter num. 23. vt lite non contest. & omnium latissimè Io. de Imol. in dic. c. fin. num. 8. vers. & ex prædictis, extr. de cleric. non residentibus; hi enim Doctores conclusionem firmarunt, posse Episcopum Clericos beneficiatos absentes reuocare, non obstante quod Ecclesia residentiam non requirat, si tamen de facto in ea Ecclesia Clericorum superueniret penuria, ita vt seruitium in ea deficeret, nisi absentes Beneficiati reuerterentur, vel etiam in casu quo Clerici essent vagabundi; idemque & satis benè scripsit noster Afflict. *decif. 289. n. 2. & 3.**

ARGUMENTVM.

Feudum in Regno an in dubio dicatur quaternatum, quamuis in Quinternionibus Regiæ Camerae descriptum non reperitur; nec pro eo Adoha Regiæ Curie soluta dum constat non teneri à Barone, vt dici possit Planum, & de Tabula. Rem esse feudalem an & quando ex feudatarij Confessione probetur, & de aliis.

DECISIO CCCXCIX.

¹ **I**N causa Magnifici Ioannis Baptistæ Gargani, cum Regio Fisco super feudo *delli schiani*, in pertinentiis Capuz, fuit dubitatum, cuius qualitatibus esset feudum illud, an Quaternatum, an verò Planum, & de Tabula, ad finem videndi, an dictus Ioannes Baptista potuisset in illo succedere; nam si Quaternatum, quia cum defuncto feudatario tertio non cõiungebatur gradu; sed vltiori, ex dispositione Constit. *Vt successionebus*. succedere prohibebatur, secus si Planum, & de Tabula, in quo Constitutio hæc locum non habet, sed benè ius commune feudorum, quo attento, Collaterales vsque ad septimum gradum succedunt, vt ibi tenent gl. Andr. & Afflict. Lucas de Pen. *in l. 1. C. de imponend. lucrat. descript. lib. 1.* idem Afflict. *in cap. 1. de feudo Marchie*. Ratio dubitandi contra fiscum illa fuit, quia hoc feudum in Quinternionibus Regiæ Camerae descriptum non reperiebatur, neque apparebat illud à Rege teneri; ergo dicebat Ioannes Baptista, esse Planum, & de Tabu-

la, & consequenter legitimum esse successorem.

Cæterum contrarium fuit per Regiam Camerae decisum; nimirum feudum illud ob lineam finitam fuisse Regiæ Curie apertum; Ratio Decisionis fuit, quia quando non dubitatur, quod sit feudum; nec constat, quod à Barone immediatè, & in capite teneretur, dum reperitur situm, & confinatum in territorio domaniali, dicitur omnino feudum Quaternatum, quamuis in Quaternionibus Regiæ Camerae descriptum non reperitur; neque aliàs Adoham fuisse solutam appareat; non enim sequitur, hoc feudum in Quinternionibus descriptum non reperitur, nec pro eo Adoha fuit vnquam soluta; ergo dicitur Planum, & de Tabula, ad finem, vt Constitutio *vt de successionebus* locum non habeat; satis namque est, vt constet quod sit feudum, & quod à Barone, vel Comite non teneatur, vt Dispositioni huius Constitutionis fiat locus, cum eo casu semper dicendum sit à Rege teneri, ex quo situm reperitur in suo Regno, & in Territorio Terræ Domanialis, vt satis probatur in alia Constitutione *si dubitatio* vbi gl. Andr. & Afflict. hinc compertum fuit sæpè sæpius in Regia Camera seruatum, quod quædo feuda nunquam in quinternionibus Regiæ Camerae descripta, neque in Cedulariis Adoharum annotata fuerunt, ordinatum exitit, vt taxentur, & describantur.

Quod autem feudum prædictum *delli schiani* 3 esset verè feudum dictum fuit satis constare per assensum, quem aliàs Prædecessores feudatarij à Rege impetrarunt, in quo impetrans asseruit, dictum feudum *delli schiani* esse feudum, ac proinde in illius distractione Regio assensu indigere, vt in simili loquebatur Ardizo *in sua summa*, vbi firmat quod per breue testatum, in quo feudi possessiones scribuntur, rem esse feudalem probatur, eoque magis in casu proposito, cum semper feudum prædictum, pro tale fuerit communiter habitum, & denominatum.

OBSERVATIO.

¹ Scripsit in hac causa pro Io. Baptista Gargano Iacobus Ant. de Matr. prout videre est *in suis allegationibus* 20. & 21. sed sententiam contra clientem reportauit, vt in hac decisione, in qua habemus feudum in Regno semper dici Quaternatum, quamuis in Quinternionibus Regiæ Camerae descriptum non reperitur, dummodo constet, non teneri à Barone, & successivè in eo succedi, secundum Constit. Regni *vt de successionebus*. quæ bonorum feudalium successionem ad tertium gradum restrinxit, quæ de re latè per Me *resol. iuris lib. 1. cap. 126.*

Supposito igitur, quod feudum hoc *delli schiani* 2 Quaternatum dicebatur, non autem Planum, & de Tabula, iuri consentanea fuit Decisio, quæ prodiit, declarando ob lineam finitam fuisse Regiæ Curie apertum

apertum, ex quo Ioan. Baptista Actor, qui in eo succedere volebat, quarto coniungebatur gradu cum Pyro Aloyfio Gargano feudatario ultimo decedente, cui certe bene succedere poterat, si feudum illud existimatum fuisset, esse planum, & de tabula, in quo, vt centies diximus, succeditur secundum ius commune feudorum, vt per DD. quos retuli *cit. cap. 126. numer. 87.*

3 Notamus pariter in hac decisione, pro indubitato fuisse tentum ex confessione feudatarij probari, rem esse feudalem, quod non negabat Iacob. Anton. de Maur. *in cit. alleg. 21. vbi num. 12.* hoc expressè affirmavit, autoritate Andr. *in cap. 1. vers. quidam tamen, de controuers. inter mascul. & femin. & in c. Imperialem §. praterea si inter duos de prohib. feud. alienas. per Frederic.* sed circa hoc sunt omnino videnda, quæ scripsit Dom. Reg. de Pont. *conf. 30. num. 12. & 13. lib. 1. dum addidit, nisi ex errore facta fuisset confessio;* nam si confitens post emanatam Confessionem se corrigeret, velletque contrarium probare, esset audiendus, quodque Andr. Par. de Put. & cæteri, qui voluerunt ex Confessione probari rem esse feudalem, intelligendi sunt, prout loquuntur, nimirum, vt hæc Confessio cum causa, & formiter facta sit, Domino præsentem, aliàs si fieret, Domino absente, confitenti non præiudicaret, & ita subdit de Ponte hoc declarasse Andr. *in rubr. ex quibus caus. feud. amitt. & in Constitut. Regni, probationum defectum. & in cap. 1. §. item sacramenta puberum, post num. 42. vers. in Confessione oportet, de pace iuram. firman.*

ARGUMENTVM.

Peculatus crimen, quodnam sit; quodve legis Iuliæ repetundarum; ac legis Iuliæ de residuis; Et quæ pœna pro his criminibus sit à iure imposita, Et vbi crimen hoc non fuerit probatum, quænam indicia sat sint, vt Reus torqueri possit.

DECISIO CCCC.

1 **I**N causa inquisitionis formatae ad instantiam Regij Fiscii, contra Nicolaum de Montellis Dohaneriu salis huius Ciuitatis, compilato processu, fuit in Regia Camera dubitatum quam pœna esset ille plectendus, ex eo quod diuersis vicibus certam salis quantitatem extra dohanam vendiderat, & cum prærium Regiæ Curia soluere teneretur, in proprios vsus conuertit, nec aliter illud in computis adscripsit.

2 Considerabatur quod attentata Io. Fabri sententia in §. item lex Iulia peculatus instit. de publ. iudic. tenebatur illa pœna de qua in l. 1. & 3. ff. ad l. Iul. pecul. nimirum deportationis & bonorum publicationis; attentata verò opinione gl. & Salycet. in l. 1. C. ad l. Iul. pecul. tenebatur lege Iulia de residuis; eoque magis, quia delicta erant sæpius repetita, quo casu D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

pœna pecuniaria in corporalem conuerti solet, imò vsque ad mortem, saltem civilem extendi, iuxta tex. in l. 1. vbi Bar. Ang. & Ioan. de Plat. C. de superexactoribus lib. 10. & in l. omnes C. de delator. eod. lib. Sed quia delictum sufficienter probatum non apparebat, dubitabatur, an prædictus Nicolaus posset quæstionibus subiici, etiam attentis Regni Capitulis vt quis torqueri non possit nisi in criminibus, in quibus pœna maior relegatione imponi possit; & quia visum fuit, indicia ad torquendum fuisse sufficientia, fuit per Regiam Cameram ordinatum, quod torqueretur, & cum semel atque iterum fuisset tortus, nunquam confiteri voluit; sed semper in negatiua persistit, quare, causa relata in Collaterali Consilio, & coram Illustrissimo Domino Prorege, vt decideretur, qua pœna esset afficiendus; Discussis omnibus de iure discutiendis, fuit præfatus inquisitus officio priuatus, & ad fisco Sal per eum venditum restituendum condemnatus, &c.

OBSERVATIO.

Peculatus pœna tenetur ille, qui pecuniam sacram, religiosam, publicam, & sic fiscalem in rem suam conuertit, aufert, vel intercipit, quæ licet sit deportationis ex l. 1. & 3. ff. ad l. Iul. pecul. aliquando tamen, qui in hoc graue crimen incidit mortis naturalis reus efficitur, & hoc continget primò quando is, qui de hoc graui crimine inquiritur, est Iudex; is enim si suæ administrationis tempore deliquit, pœna mortis naturalis punitur; ita tex. in l. 1. C. de crim. Peculatus. quicquid gl. ibi dixerit interpretati sunt Petr. de Gregor. *sent. agm. iur. lib. 33. cap. 19. num. 14. in rubr. de l. Iul. pecul. Decia. tract. criminal. lib. 8. cap. 28. n. 29. & cap. 30. num. 6. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cas. 86. Iul. Clar. in prax. crim. §. fin. quæst. 68. num. 3. Caball. resol. crimin. casu 99. num. 2. quos omnes retuli Ego lib. 1. mear. resol. cap. 291. num. 2. vbi addidi, esse de hoc text. indiuidualem in §. item lex Iulia peculatus. Instit. de publ. iudic. per quem ita in puncto affirmarunt Farinac. de furt. quæst. 171. num. 14. & seqq. & Reg. Sanfelici. decis. 166. num. 4.*

Prædicari etiam posset pœna mortis naturalis, & ab illa deportationis recedi, quando peculatus crimen pluries extitit reiteratum; sicque seruatum Florentiæ testatur Caball. *cit. cas. 99. num. 4.* quamuis rigoroze fuisse processum existimauit Farinac. *cit. tract. de furt. quæst. 172. num. 48.* itemque quando cum peculatu concurreret falsitas; prout est text. in l. 2. C. de his qui ex publ. ratio. & ibi gl. in verb. omnibus, Pappon. lib. 22. arrest. tit. 2. Ego ipse loco citato.

Pœna verò leg. Iul. de residuis, quæ est etiam capitalis ille tenetur, qui publicam pecuniam penes se retinet, nec aliter in vsum destinatum erogat & expendit; ita habetur in l. 2. & in l. 4. §. lege Iulia ff. ad leg. Iul. peculatus. optime Dom. Reg. de Pont. *dec. 7. num. 79. vers. aut tandem & num. 30. & Dom. Reg. Sanfel. decis. 289. per totam; præsertim numero 64. & seqq.*

Habemus pariter pœnam l. Iul. repetundar. in quam incidit Officialis ad ius dicendum deputatus, qui iniustitia administranda pecunia patitur corrumpi, & de hoc sunt iura ff. & C. ad l. Iul. repet. & plura sive

runt adducta supra in decis. 46. & multa per me dicta ibi, in obseruat. & lib. 1. resol. iur. cap. 244.

ARGUMENTVM.

Appellatio, seu reclamatio, vbi à sententia fuerit interposita, ac insimul de nullitate dictum, si respectu appellationis, seu reclamationis fatalia lapsa sunt, an de nullitatibus allegatis agi possit. Ius in iudicio deductum per viam exceptionis, si fuerit reiectum, an possit postea per viam actionis proponi. Nullitates aduersus sententiam diffinitiuam siue Decretum interloquutorium intra quantum tempus in Regno proponi possunt. Vita & militia an debeatur Clericis in sacris constitutis; Et de aliis Notabilibus.

DECISIO CCCCI.

RÆTENDENTE Comite Turrellæ prosequi reclamationem per ipsum interpositam à sententia Regiæ Camerae, qua mediante declaratum extiterat deberi Domino Ioanni Michaeli Saraceno Archiepiscopo Materæ vitam, & militiam super bonis feudilibus quondam Patris sui ad Regiam Curiam deuolutis per rebellionem Io. Fabritij fratris, ac demùm à Domino tunc Rege nostro dicto Comiti concessis, dictus Archiepiscopus allegauit, appellationem, seu reclamationem esse desertam, ex quo nedum annus, siue biennium; sed fere quinquennij spatium à die reclamationis interpositæ erat elapsum; quo factum fuit, vt dubitaretur vtra partium meliora foueret iura.

Dicebatur, nullo pacto esse dubitandum fatalia fuisse delapsa, quamuis Comes allegaret ex facto tertij reclamationem ab eo non esse prosequutam; sed quia cum reclamatione fuerat de nullitate sententiæ dictum, contendebat, quod etsi dicebatur fatalia fuisse decursa, non tamen impediatur quin de allegata nullitate tractari posset, ad notata per Bar. & Imol. in l. si expressim ff. de appellat. per Ant. de Butr. Abb. Philipp. Franc. & eundem Imol. in c. si ex ratione, extra eodem. Ratio assignatur, quia quando alicui duo competunt remedia si vni renunciat alteri renunciari non censetur, l. si domus, vbi Bar. & Floria. ff. ad S. C. Trebellian. licet enim per biennij lapsum, sit tacite appellationi, seu reclamatio-

ni renunciatum, non tamen nullitati renunciatum censetur, cum hoc remedium vsque ad annos triginta duret, vt per DD. in dicta l. si expressim, & in d. c. si ex ratione. Nec in aliquo obstabat aliàs per Regiam Cameraam de huiusmodi nullitate fuisse cognitum, dum dictum apparebat fore procedendum ad sententiæ executionem, allegatis nullitatibus non obstantibus; nam fuit responsum, quod licet nullitas per viam exceptionis ad vnum effectum, nimirum vt sententiæ executio impediretur deducta extiterat, non tamen hoc impediabat, quin postea per viam principalis petitionis potuisset sententiæ nullitas proponi, notat Philip. Franc. in c. dilecto in 26. quest. de appell. ea quidem ratione, quia quando vnum ius in iudicio est deductum per viam exceptionis, quamuis de eo sit plene cognitum, non tamen impeditur, quin postea per viam principalis petitionis proponi possit, ita Bar. in l. qui Romæ S. duo fratres in 5. opposit. quem omnes ibi sequuntur ff. de verb. obligat. eoque magis hoc procedere dicebatur, quando Pars appellata passa fuit, vt appellans admitteretur, tamen si appellatio esset deserta, est text. singul. in d. c. dilecto de appell. Innoc. in c. cum Bertoldus col. 3. vers. vel dic, de re iudic. vbi probat quod licet à principio possit quis ab appellatione repelli, tamen si de facto ad appellandum admitteretur, posset Iudex sententiam non benè latam reuocare; cuius sententiæ adhæserunt Ant. de Butr. Abb. Imol. & communiter Canonistæ ibidem, & Ias. in l. 1. ff. de noui oper. nunciat. vnde facta de his omnibus relatione in Regia Camera cum interuentu aliquorum Regionum Consiliariorum, inter quos D. Marius Freccia, fuit decisum fore procedendum ad expeditionem causæ, & quod de reclamatione sententiæ, ac nullitatibus allegatis habeatur ea ratio, quæ in decisione causæ de iure habenda erat.

Et cum de illius meritis tractaretur, nulla fuit habita ratio de allegata rebellionem, quàm dicebatur ab Archiepiscopo fuisse etiã commissam, stante plenissimo suæ Catholicæ Maiestatis indultu, per quem omnes illi, qui non fuerunt exceptuati censebantur plenissime ad omnia bona restituti: l. 1. & fin. C. sent. pass. & in terminis dixit Afflict. in Const. Comitibus, vbi dicit quod si vita, & militia per secundogeniti rebellionem ad beneficium primogeniti esset extincta, superveniente demùm Principis restitutione, reuiuiscit; eoque magis quia Archiepiscopus tempore præteritæ rebellionis erat clericus beneficiatus, & sic Regi non subditus, quod proinde dici non poterat illum læsæ Maiestatis crimen commisisse, vt est text. in extrauag. ad reprimendum, in verbo subditus, & ibi Bar. & Canonistæ in clementina pastoralis, per illum tex. de re iudic. Et si forte diceretur, hic sumus in feudo, pro quo

quo etiam clericus est Domino temporali subditus, *cap. ceterum de iudic. c. ex transmissa de foro compet.* respondetur minime tractari de feudo, sed de vita, & militia, quæ non est feudum, neque pars feudi, neque ius feudale, cum vita, & militia etiam Clerico in sacris constituto debeat, ut per Afflict. *in dict. Constit. Comitibus*, & sæpè fuit in Regia Camera iudicatum. Vtèrius dicebatur dato quod tractaretur de feudo, tamen quia Clericus dicitur Papæ subditus, non potest dici, quod committat læsæ Maiestatis Crimen contra Principem temporalem, adhuc si aliàs fuisset vassallus ut per Oldra. *conf. 43.* Et licèt Andr. *in const. de personis* sentire videatur, Clericum pro feudo posse de crimine læsæ Maiestatis coram Iudice laico conueniri; idemque Affl. *in cap. 1. §. si clericus, si de feud. defunct. & c.* Hoc tamen verum non est, & contrarium tenet Paris. *in tract. de reintegrat. feud. cap. 198. à numer. 8.* vbi dicit hoc verum; quando agitur ciuilitèr pro feudo, secus vbi criminalitèr ageretur, vel etiam ciuilitèr, ex causa tamen ex delicto proueniente; idemque Luc. de Pen. *in l. nullus num. 4. C. de veteran. lib. 12.* tamen in Regno videtur Andr. & Afflict. sententiam veriore esse, quando tractatur de feudo, quod Clericus tenet à Rege, cui fidelitatis iuramentum præstitit, & ita annuitur hic, maiorem Dominorum Votantium Partem in hac causa inclinasse; sed quia delictum, de quo Archiepiscopus imputabatur, bene probatum non extiterat, prout eidem maiori Votantium Parti visum fuit, dicebatur, opus non esse alias subingredi difficultates; & dato, sed non concessio, quod fiscus fuisset in probatis; tamen verum est, Clericum dici non posse læsæ Maiestatis committere crimen, adhuc si feudum à Domino temporali teneat; sed tantum culpam, & felloniam, quo casu feudatarius ipso iure feudo priuari non potest, cum sententia requiratur; *c. 1. de feudo sine culp. non amitten. glos. in c. 1. §. 1. in verbo amittere, quibus mo. feud. amittat.* cum qua ibi transeunt Andr. & Aluar. Bald. *in c. imperialem §. callidis de prohibet. feud. alien. per Freder. & in c. qua. in Ecclesiarum de const. Alex. in conf. 40. lib. 7. Angel. in Leorum ff. de damn. infecto* Curt. qui hanc communem opinionem testatur *in tract. de feud. num. 4. par. 12. 2. quest. imò & fortius dicebatur, quod etiam eo casu, quo ipso iure feudum amittitur, intelligeretur Domino volente, & petente, notant omnes per illum text. in l. 2. C. de iure emphyt. Imol. in c. ex parte, de feudis. Bal. optimè in l. fin. C. de reuoc. donat. vbi Regulam constituit, nimirum semper quod ex legis dispositione Dominium in aliquem ipso iure transfertur, intelligitur, eo volente, & petente, sequitur Abb. *conf. 67. lib. 2.* Vnde cum in casu proposito de læsæ Maiestatis Crimine non tractaretur; sed de*

fellonia dominium transferri non poterat, nisi Rege volente, & petente; sed sic est quod Rex non modo contra Archiepiscopum non egit, sed imò ei indulgit, ergo vita, & militia non erat extincta, neque in alium translata; ad iura autem *in c. nuper apud Trantum. in c. bona damnatorum & in c. die mercurij* responsum fuit, ea in manifesto proditore locum habere; at casus versabatur neque in manifesta, neque in occulta prodicione; sed in mera culpa seu fellonia; meritò igitur, isto Domino Regente referente, pro Archiepiscopo pronunciatum extitit.

OBSERVATIO.

Hæc decisio multa continet notabilia, & si eam quis legere cupit, prout à Domino Regente nostro scripta extitit, adeat tract. *de vita, & militia*, scriptum ab Andr. Capa. nam ibi impressam inueniet *fol. 225.* Est tamen aduertendum ad illud, quod hic dicitur, ut remedium nullitatis, quando ad appellandum, siue reclamandum tempora non largiuntur, proponi possit vsque ad annos triginta, hoc procedere de iure communi, quo attento, potest quis aduersus sententiam per viam actionis intra annos triginta nullitates proponere; nam cum pro huiusmodi remedio officium competat Iudicis Nobile, facultas tale officium implorandi eatenus durabit, quatenus reliquæ personales actiones durant; nimirum triginta annorum; ita glos. Spec. Bal. & alij, quos citat Van-tius *de nullitat. rubr. quoties & intra quod tempus. numer. 8.* in Regno autem attenda nouissima Sanctione longe post hanc Decisionem promulgata, hoc tempus annorum triginta restrictum est vsque ad decem, quo elapso, ut reuideatur sententia, nullum superest remedium, ita cautum est *in prag. 4. §. 2. 1. sub tit. de dilatio.* Respectu verò Decretorum, quæ interloquutoria appellantur, eadem Pragmatica Sanctione §. 18. prouisum est, ut elapsis sex diebus à die notificationis decurrendis, amplius de nullitate dici non possit, ad quod Dom. Reg. Rouit. aduertit *ibi num. 10.* actualem intimationem, & notificationem, requiri nec sat esse scientiam aliunde habitam, sicque subdit de anno 1615. per S.C. determinatum, quæ quidem Pragmatica sanctione sic stante, semper ego existimaui ut de executione Decreti interloquutorij tractari non possit, nisi elapsis iam sex diebus, quamuis antea nulla sit præsentata Regia Decretatio; quæ mandaret causæ Commissario, ut iterum causam referat; nam dum superest hoc nullitatis remedium, partes iudicis conuiescere debent.

Quantum verò attinet ad illud dictum hinc, ut Clericus ratione feudi Domino temporali subditus, *ex c. ceterum de iudic. & c. ex transmissa & c. verum de foro compet.* Ad confirmationem dicito, semper hoc procedere sine controuersia; nam quod Clerici feudatarij cum Domino feudi, & Paribus æquè ut cæteri vassalli conueniri, & in ius vocari possint attentis iuribus prædictis, & *cap. 1.* vbi Bal. & feudistæ communiter de *contro. inter. Vassall & Episc.* nemo dubitauit; Etenim tenentur Domino directo feudi fidelitatis præstare iuramentum, Abb. & cæteri *in c. veniens num. 4. de accusar.* omniaque eos obseruare teneri, ad quæ aliàs vassalli adstricti sunt, scripserunt Bal. *in l. fin. C. sine cens. vel. reliq. Afflict. in cap. 1. §. item si clericus de Capit. Corradi. Curt. in tract. feud. par. 4. quest. 2. &*

ex quibus causis laicos vassallos ex eisdem quoque Clericos feudo priuari cautum est, in cap. 1. §. item si clericus, de cap. Corradi.

3 Sed an feudi priuatio ciuilis, vel potius criminalis poena sit; dico audacter ciuilem esse; quia illa actio, quae intentatur contra aliquem ad priuationem officij, vel beneficij dicitur Ciuilis; non autem Criminalis: c. per tuas, & ibi gl. & DD. de simon. c. quoniam & c. tam litteris de restibus glos. in c. constitutum 16. quaest. 1. Abb. in c. illa propositorum num. 4. Bar. num. 6. de accusat. & in specie de feudo loquentes, Bal. in c. 1. §. si qua controuersia num. 2. de pace constantia, Alex. in l. si finita §. si de vectigal. num. 2 §. de damn. infecto. Iacobin. in tract. feudor. in verbo dictique vassalli num. 53. Siluan. in tract. de feud. cognit. quaest. 29. limit. 5. idem Abb. in cap. 1. num. 20. & ibi Præpos. in §. item si fidelis num. 3. quibus mod. feud. amitt. & in cap. 1. an ille, qui interf. fratrem domini sui, ibique Aluar. & Afflict. numer. 40.

4 Quod autem Clericis secundogenitis, adhuc in sacris constitutis, cæterisque Prælati vita, & militia debeatur, vltra Afflict. hic citatum, dixerunt pariter ex nostratibus Paris. de Put. de reintegr. feud. cap. 40. num. 2 §. Anton. Capyc. decis. vltim. Petr. de Gregor. tract. de dote de paragio quaest. 22. numer. 6. Io. Thom. Minad. in constit. in aliquibus in verbo filius. num. 7. Io. Ant. de Nigr. in c. Regni Alienationis actus. numer. 16. Fab. de Ann. conf. 170. in princ. Io. Aloyf. Mormil. in constit. Comitibus. Carol. de Crass. de effectibus Clericat. effect. 4. num. 257. Nicol. Intrigliol. de feudis cent. 1. quaest. 57. num. 22. D. Marta de iuris. par. 4. cas. 23. Mastri. decis. 165. num. 3. Paul. Staiban. conf. 2. num. 3. Reg. de Pont. tract. de potest. Proreg. tit. 7. §. 4. à num. 28. vbi dicit sic communiter in Regno praticari Bammacarium reprehensens, qui solus contra communem contrariam ausus fuit firmare sententiam in comment. ad tit. si de feud. defun. milit. quaest. 10. num. 162. Theodor. allegat. 20. numer. 23. & alleg. 25. & alij per me relati, lib. 2. resol. iur. cap. 45. num. 7. & 8. vbi in fine sic per S. C. facta relatione in Collat. Consilio, me patrocinate decifum retuli.

ARGUMENTVM.

Creditor an & quando ex sola scientia, quod Debitor rem sibi obligatam alienat, censeatur hypothecam remittere. Creditor si consenserit alienationi rei sibi obligatae, ob quod censeatur pignori renunciaſſe, nùm re illa denuo à Debitore ex noua causa reacquisita in primam reincident obligationem. Mulier an & quando possit renunciare hypothecæ, quam habet super bonis viri. Vendere rem suam cum quis ob bonum publicum cogatur, appretio mediante, eo facto, an sit locus deductioni sextæ, & de alijs notabilibus.

V M Ioannes Paulus Marzanus per quinquennium à Regia Curia arrendasset Dohanam Fortorij, cum nundinis Luceriae, contigit demùm, hoc quinquennij tempore pendente, arrendari Dohanam huius ciuitatis, cum suis alijs Dohanis connexis, & cum has etiam arrendare voluisset, suam præsentauit oblationem in qua dicebatur, quod per annos quatuor arrendare intendebat, nedum Dohanam huius ciuitatis, cum alijs connexis, verùm etiam illam, quam tenebat Furtorij; sed quod respectu istius, tempus currere inciperet, completo tempore sui Arrendamenti; demùm in casu oblationis dicebatur, quod non posset dictum Arrendamentum incantari, & incantandosi, che hui habbi guadagnato mille Ducati, dubitabatur, si per hæc verba che incantandosi &c. ipse Io. Paulus renunciare voluisset suo arrendamento Dohanæ Fortorij, & Nundinarum Luceriae. Ratio dubitandi fuit, quia dum Dohanæ prædictæ licitarentur, comparuit Carolus Monilis, & meliorem obtulit oblationem, ideoque prætendebat, etiam includi Dohanam Furtorij, & Nundinas Luceriae, non obstante quod Arrendatæ tenerentur à dicto Ioanne Paulo, qui suum arrendamentum continuare contendebat.

In discussione huius causæ multa fuerunt hinc inde ponderata; D. Præsidens Villanus causæ Commissarius audacter dicebat, per illa verba vt supra fuisse renunciatum Arrendamento Fortorij, & huiusmodi sententiæ pariter erat Dominus Locumtenens, ea quidem ratione, quia Ioannes Paulus de omnibus prædictis Dohanis fecit vnum Arrendamentum, eas insimul vniens posteaque permittens quod potuisset incantari; sicque videbatur quod tacitè iuri suo renunciauerat, per text. in l. sicut §. si voluntate ff. quib. mod. pign. vel hypoth. sol. vbi si pignus à Debitore venditur de voluntate Creditoris, ius hypothecæ tollitur; imò fauore fisci ex sola scientia Creditoris pignus tollitur, prout est text. & ibi Bal. Alber. & Salicet in l. si hypothecas C. de remis. pignor. Quod secus est in priuato, cuius scientia venditionis rei sibi obligatae, non facit, vt pignus tollatur, d. l. si voluntate §. non videtur. At Dominus iste Regens videbatur esse voti, quod quando diceretur fuisse Arrendamento prædicto renunciatum; sicque Ioan. Paulum in re sibi præiudicasse, non tamen quoad interesse, quod petebatur, ex renunciatione sui Arrendamenti Dohanæ Furtorij, ad notata in l. si fundum per fideicommissum ff. de legat. 1. hinc licet aliquando fauore Reipublicæ priuatorum bona capi possint; tamen pretium Domino solui debet: l. item si verbera-

tum §. Reipublica ff. de rei vindic. l. Lucius ff. de evictio. Bar. in l. fin. ff. de pignorat. action. Dominus autem Regens Martialis optimi ingenij vir, & summæ doctrinæ existimabat, Ioann. Paulū, neque in re, neque in pretio præiudicium aliquod sibi attulisse; sed facta relatione in Collaterali Consilio, & coram Illustrissimo Domino Prorege prodiit decisio, quod remaneat oblatio facta per Ioannem Paulum, nulla habita ratione de incantu facto per Carolum Monile.

OBSERVATIO.

1 **A**D illam Conclusionem, quæ hîc habetur, nimirum ut remissa censeatur hypotheca, quam creditor acquisiuit super re debitoris sui, quoties debitor ille, creditore consentiente, rem hypothecatam distraxerit, ex tex. indiuiduali *in l. sicut §. si voluntate ff. quibus mod. pig. vel hipot. solu.* cum quo concordant iura *in l. 2. & in l. 4. C. de remiss. pignor.* Adde Tu, dictum hoc adeo verum esse, ut si post rem illam alienatam, sicque à nexu pignoris liberatam debitor ex aliqua causa eandem rem reacquisierit, nullo pacto affirmandum, ut veniat in generali obligatione, etiam futurorum quam creditor à Principio super bonis sui debitoris præsentibus, & futuris acquisiuit, hic est tex. singularis *in l. fin. C. cit. tit. de rem. sso. p. gnor.* quæ his verbis à Salyc. summarur. *Res hypothecata à debitore alienata, creditore consentiente, & postmodum reacquisita non reincident in generalem obligationem, etiam futurorum, hoc dicit; & multi hunc casum singularem ignorantes, contrarium responderent, unde oblivioni non est tradendum.* Est tamen aduertendum quod hæc dispositio procedit, quando reacquisitio illius rei contingit ex aliquo nouo titulo, quia si forte alienatio facta nulla fuisset, vel quia ex Partium consensu sequeretur distractus, habetur ac si vnquam præstitus fuisset; hæc sunt iura indiuidualia *in l. 4. §. 1. vers. quaritur si forte & in l. voluntate 10. ff. quibus mod. pignor. vel hipot. sol.* & in his locis Bar. & DD. communiter Negul. *de pignor. in 3. memb. 6. par. n. 27. D. Præl. de Franch. decis. 64. num. 7. & 8.*

2 Est pariter hîc aduertendum, quæ iura, & Doctores dixerunt de remissione hypothecæ vbi debitor, creditore consentiente, rem obligatam alienauerit, non procedere in muliere, quoties ex consensu, siue expressa renuntiatione per ipsam facta de hypotheca, quam habet super bonis pro dotis restitutione sibi obligatis, indotata remaneret; etenim notissimi iuris est remissionem hanc hypothecæ in muliere tunc iure factam dici posse, vbi mulier super aliis bonis viri, siue acquisitis, siue acquirendis cauta remaneret; at secus si indotata, considerato tam tempore contractus, quam restitutionis dotis; eo enim casu quilibet actus à muliere gestus hypothecæ remissionem importans nullus diceretur; hic est tex. vulgatus *in authen. siue à me C. ad sen. Conf. Velle. glol. in l. etiam in addit. ad finem C. eodem. Bar. in l. Menia §. fundus ff. sol. matrim. & in Liubomus C. ad Velle. Bal. Salyc. & communiter omnes in authen. si qua mulier. C. ad Velle. Gallarat. in suo tract. de renunciat. lib. 5. cap. 9. num. 10. & Afflic. satis bene decis. 313. vbi reprobat Paul. de Castr. in dicto §. fundus, ante num. 4. dum imprudenter dixerat, sat esse, quod tempore renuntiationis hypothecæ supererant alia viri bona, super quibus potuisset mulier sibi satisfacere, licet postea tempore restitutionis non existant.*

Ad confirmationem verò alterius conclusionis hîc firmatæ, nimirum ut quando ob bonum publicum priuatorum bona capiuntur, & venduntur, sit pretium Domino soluendum, iuribus hîc citatis, dic Tu ut in pecunia numerata sit illud soluendum, nec aliter venditor ad finem de pretio habendam cogi potest, quamuis ad vendendum iure cogatur, glol. singularis *in l. 1. in verbo necessitatem C. de com. ser. manum ff. Aluar. Valasc. omnino videndus decis. 22. per totam*, vbi pariter dicit, iustum pretium in hoc casu esse soluendum, quod apud nos dicitur, quando Experti, quos Tabularios in hac Ciuitate appellamus, procedunt ad æstimationem illius rei, quæ distrahi mandatur, sine vlla deductione sextæ, quæ deduci solet in omnibus alienationibus bonorum, quæ ad instantiam creditorum sub hasta fiunt; & ita iudicauimus in Regia Camera sub die Sabbati 13. Mensis Nouembris 1655. in qua officij Præsidentis possessionem adeptus fui; nam cum ex appretio facto per tabularios cuiusdam Domus in foro magno huius Ciuitatis, ad quam vendendam ob bonum publicum priuatus cogebatur, prætenderet fiscus sextam deducere, omnes nos Præsidentes de Regia Camera censuimus, in hoc casu non esse locum sextæ deductioni.

ARGUMENTVM.

Releuium, quod successor in feudo ob mortem feudatarij fisco soluere tenetur, an sit pariter soluendum, quando quis succedit ex contractu inter viuos, puta ex Donatione Regio assensu vallata. Releuium an sit soluendum ob ingressum feudatarij in aliquam religionem, & professionem inde sequutam; siue vbi quis in feudo succedit ob Agnati feudatarij foriudicationem. Ecclesia, quæ feudum tenet à Rege, Prælato mortuo, an ad Releuium teneatur. Pater an succedat filio in feudo eidem cum Regio assensu donato, & de successione quindenij, quando res emphyteutica, vel feudalis à posse laici ad manus mortuas peruenit.

DECISIO CCCCIII.

RÆSVPPOSITO, quod permortuam Illustris Principis Francauillæ bona feudalia ad Illust. Marchionē Vasti peruenerant, instabat Regius fiscus Marchionem fore cogendum ad sibi Releuium soluendum; sed excipiente Marchione ad feuda prædicta non ex vltimæ voluntatis titulo; sed ex contractu, nimirum Donationis Regio assensu vallato fuisse admissum

missum, dubitatum fuit quid iuris.

Per Regiam Cameraam diffinitive pronunciatum extitit, Marchionem nullo pacto ad releuium soluendum cogi posse; Ratio Decisionis, quia verè compertum fuit, non aliter ex vltima voluntate; sed ex contractu Donationis Regio assensu roboratae Marchionem feuda praedicta obtinuisse, in nihilò obstante, quod à fisco replicabatur, hoc verum esse, quando feudum alicui obuenit ex contractu de re particulari, secus vbi Pater bona omnia sua feudalia filio donaret, seu refutaret, quia tunc cum fraus praesumatur, ne fiscus post patris refutantis mortem releuium esset habiturus, illud omnino debetur; etenim responsum fuit, fisci praetensionem bene, ac de plano procedere, quando feudatarius in proxime successurum, nullo hominis impetrato assensu; sed ex solo assensu legis feudalis feuda omnia refutaret; ad text. in cap. 1. vbi latissime Andr. de alienat. feud. pater. eo enim casu teneretur omnino refutarius ad releuium praestandum, & vera est opinio, refutationem in fraudem, domini, vt releuium fraudaretur praesumi, at quando fit donatio cum assensu Regis illi, qui non erat aliàs in feudo successurus, & nullatenus poterat in feudo succedere, prout in casu, de quo agebatur, nisi mediante illa donatione Regio assensu vallata, tunc Releuium nullo pacto debetur, nõ enim Marchio Principis donantis legitimus ab intestato dicebatur successor; imò plus, & fortius annuebat excellens Dominus Bartholomeus Camerarius locumtenens, & Dom. Franc. Ant. Villan. Praesidens, & Causae Commissarius viri doctissimi, quod etiam si Marchio in feudis praedictis fuisset proxime successurus, verum Dom. Princeps non simpliciter ei feuda refutasset; sed illa, mediante Regio assensu, donasset, & Rex in assensu, quæ praestitit releuium sibi non reseruasset; nec etiam illud deberetur; Ratio est in promptu, quia iste Donatarius non nisi ex Donationis contractu, non autem ex simplici refutatione veniret; etenim dicebatur discrimen maximum considerari, quando pater feudum filio refutat, & quando in eundem Donationis titulo illud transfert, quando enim refutat, tunc temporis praeventio consideratur, ita vt nulla requiratur insinuatio, vt dicit Bal. cons. 168. lib. 1. & si filius feudatarius, viuo patre moreretur, in feudo illo refutato idem pater succederet, vt per Andr. in dicto cap. 1. de alien. feud. pater. At quando feudum cum Regio assensu filio donatur, quia tunc in persona filij esset nouum feudum, pater filio non succederet, vt tenet Roma. in c. imperialem, quem tamen dicit Dominus Regens ipsum non inuenisse, sed, quod à Domino locumtenente allegatus extiterat, & si diceretur in casu proposito, quod adhuc praesumebatur fraus, responsio

esset, hoc verum non esse, quia scienti nunquam fit fraus, neque dolus, l. venditor, vbi Bal. C. de rescind. vendit. l. cum donatione. vbi Bar. C. de transact. l. in summa §. 1. vbi gl. ff. de condit. indeb. Rex enim, qui assensum donationi praestitit, benè sciebat, illud, quod Princeps Marchioni dabat, ergo remittere censebatur releuium; nam eius scientia omnem fraudem, & dolum exclusit. Vnde.

OBSERVATIO.

P Lura ad hanc decisionem pertinentia scripsimus supra in observationibus ad decis. 271. quæ conuenit cum ista & 294. quas omnino vide. Vt cernis hinc determinatum habemus, non esse locum praestationi Releuij ad beneficium Regiae Curiae, quando quis in feudo succedit, non vt proximior agnatus; sed vigore donationis inter viuos eidem à feudatario factæ, Regio mediante assensu, rationibus, vt hic, & aliis in allegatis Observationibus relatis, quibus nunc aliam placet subnectere nimirum, quod cum nulla lege, nec communi nec municipali cautum sit in hoc Regno, vt feudatarij, qui in feudo succedunt ad Releuium soluendum cogi possint; sed moribus, sic loquuntur Nostrates, siue consuetudine fuisse releuij solutionem introductam, vt per Andr. in cap. 1. §. sed & res n. 7. & 8. per quos fiat inuestit. & in const. post mortem, & per alios vbique, Dico Ego apud nos in illo tantum casu, consuetudine siue moribus fuisse introductum, vt soluatur Releuium, nimirum quando feudatarius moritur, vt ad hoc onus praestandum filius, vel agnatus, qui ex lege inuestituræ in feudo succedit, teneatur; non autem quando quis non existens in feudo legitimus successor, illud acquirit, mediante contractu Donationis, Regio assensu vallata.

Hinc cum dubitaretur an successor in feudo ob ingressum feudatarij in Religionem, & professionem solemnem inde sequutam, teneatur soluere Releuium, negatiuè fuit responsum, quia consuetudo, quæ Releuij solutionem introduxit, loquitur de morte feudatarij, & licet ob Religionis ingressum, professione sequuta, hic qui professus est, pro mortuo habeatur, authen. ingressi C. de sacros. Eccles. ob quod feudum perdit, quia Domino seruire non potest; tamen verè non potest dici mortuus; & cum mos soluendi Releuium intelligatur in eo, qui propter veram mortem ad feudum admittitur, non autem in eo, qui propter fictam; ergo ita Marin. Frec. de subfeud. lib. 2. in 3. author. à num. 22. vsque & per totum num. 26. vbi addit, hac eadem ratione attenda, idem esse dicendum de eo, qui propter foriudicationem agnati feudatarij in feudo succedit; quibus sanè repetitis conclusionibus, insignis Camill. de Medic. cons. 55. consuluit, & prudenter, nullo pacto posse Reg. Fiscum Releuium praetendere per mortem defuncti feudatarij, quando filius, vel Agnatus videns æs alienum feudi valorem excedere, hæreditatem repudiat, quia cum consuetudo introduxerit, vt ab hærede tantum, & successore in feudo soluatur Releuium, & pro renouatione inuestituræ, vt per gl. in const. post mortem, in verbo recepto, & per Andr. in cap. 1. §. si mulier num. 14. de Capitulis Corradi, quia hic filius non vult esse hæres, nec ad feudum habet introitum, consequens est vt ab hoc onere releuij sit ille exemptus.

Vlterius cum pariter fuisset dubitatum, an Ecclesia, quæ feudum tenet à Rege, Prælato defuncto, ad Releuij solutionem teneatur, communiter Nostrates negatiuè

negatiue responderunt, & primus omnium Andr. in d. cap. 1. §. si mulier. num. 15. & seq. de capit. Corrad. vbi Afflict. & cæteri sine contradicatore, nisi in concessione (sic ratiocinantur Andr. & Afflict. fuerit expressè à concedente feudum Ecclesiæ, reseruatum Releuium; idemque satis bene Marin. Frec. loc. cit. num. 39. vbi disertis verbis docet, Ecclesiam in Regno, per mortem Prælati non soluere Releuium, quia de Prælato non introduxit consuetudo, neque fuit cum eo vsitatum; item quia Prælatus in feudo iure hæreditario non succedit; sed tanquam Administrator cap. 1. qui success. tene. nisi aliud actum sit tempore dationis feudi; vel Curia esset in possessione illud exigendi; qua quidem ratione attenda, subdit Marin. idem dicendum de Vniuersitate, feudum à Rege tenete, quæ cum nunquam moriatur, provt Ecclesia, quamuis mutantur Administratores, ad Releuium non tenetur, provt nec etiam hæres in iurisdictione criminali in feudum concessa succedente, vt de prouentibus huius iurisdictionis Releuium soluere non teneatur, eadem nimirum supra sæpius repetita ratione, quia nunquam fuit consuetum ab istis hæredibus præstari Releuium, quod fuit introductum ex vsu, & consuetudine; quæ quidem consuetudo, inquit Frec. optima est interpret eorum, quæ in facto occurrunt; idemque satis notanter Marcus Ant. Genuens. in practic. Eccles. tri. 1. quæst. 21. vbi relata communi conclusione; nimirum vt Ecclesia in Regno non soluat Releuium, ex Andr. & Afflict. illam limitat; & primò quando fiscus releuij exactionem contra Ecclesiam quadraginta annorum spatio præscripsisset, ad text. in c. de quarta. de prescriptio. latque esse ait, si semel Prælatus soluisset, & 40. annis vixisset secundò vbi expressè Rex inuestiens in concessione, siue inuestitura dixisset, vt Ecclesia Releuium soluere deberet, & tertio, quoties fiscus per sua regesta probaret, quod Ecclesia Releuium soluit, quia tunc creditur regestis, ad text. in l. censu ff. de probatio.

3 Et si dices nostris temporibus praxim seruare, vt quando feudum, siue emphyteusis perueniunt ad manus mortuas, sic loquitur vulgus, singulis quindecim annis Releuium, siue laudemium directo Domino soluat, memini me aliàs respondisse pro Monasterio Montis Oliueti huius Ciuitatis vtili Domino Casalis Aprani pertinentiarum Ciuitatis Auerlæ, à Regio fisco ad hoc onus præstandum conuento, hoc verum esse; sed id contingere, quando laicus feudum, vel emphyteusim possidens, illud, vel illam in Ecclesiam transferre vult, quo casu, quia directi Domini Consensus in tali concessione, siue alienatione necessarius est, si tractatur de venditione feudi, fiscales curant, vt volens Dominus Rex noster assentire, addat, vt Ecclesia illa, in quam feudum transfertur, singulis quindecim annis Releuium Regiæ Curia soluat, quod vulgo quindennium appellamus, sic loquuntur recentiores de his tractantes; At vbi de hoc onere verbum aliquod in assensu, siue concessione non profertur, Rex sic assentiens, saltem videtur Releuium remittere; sciebat enim feudum ad Ecclesiam deuenire, quæ nunquam moritur; sicque obstabat fisco regula, in contractibus omisum haberi pro omisso, in damnum stipulantis, cum in posse ipsius erat verba latius concipere, & sibi prouidere, ad text. in l. quicquid adstringenda ff. de verb. obligat. in l. si extraneus ff. de condit. ob caus. & in l. si cum dotem, in principio, vbi Alexand. numer. 14. ff. sol. matr. Bar. in l. si constante num. 53. ff. hoc tit. & alij penès Surd. dec. 202. num. 9. & 10.

4 Ad confirmationem verò illius Conclusionis hinc tentæ, vt in feudo à patre filio refutato, decedente D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

postea filio refutato abique liberis, idem Pater, qui refutauit, succedat, videndi sunt Io. Vinc. de Ann. in rubr. de vassal. decrep. etat. à num. 367. vsque ad n. 405. vbi ita bis per S. C. iudicatum refert, Georg. alleg. 17. num. 48. & Rouit. in Pragm. 1. à num. 57. vsque ad 71. in titulo de titulorum abusu, vbi pro patre contra sororem obtentum refert; & in illo casu successit frater non solum in feudo refutato; sed etiam in titulo, & Marchionatus dignitate, quam defunctus filius acquisierat, idemque Dom. Reg. de Pont. in tract. de potest. Proreg. tit. 8. in princ. num. 14. vbi pariter voluit, feudatarium succedentem ei cui refutauit vt hæredem ad releuium teneri; & post num. 20. citat Andr. in d. cap. 1. de natur. success. feud. in additio. vers. quid ergo, quem dicit formare quæstionem in feudo filio refutato decedenti superstitibus Patre, & fratre, vt pater præferatur, quia proximior agnatus. Ego ipse resol. iuris lib. 1. cap. 126. num. 5. & 6.

Quatenus autem Dom. Reg. noster addat, secus dicendum, quando Pater feudum cum Regio assensu filio donaret, vt tunc pater filio non succedat, cogita an bene dixerit; & pro nunc vide Dom. de Franch. decis. 3. vbi agit de donatione feudi facta à Patre contemplatione matrimonij filio, qui erat immediatus successor, quo mortuo abique liberis, idem pater in feudo donato successit, licet ad æs alienum interim per filium contractum persoluendum condemnatus extitisset.

ARGUMENTVM.

Releuium an sit fisco soluendum ex donatione bonorum feudalium facta à Patre filio primogenito contemplatione matrimonij ex nunc pro tunc sequuta morte, defuncto demùm donante ac si donatarius per mortem donantis in feudo successisset. Donatio facta à Patre filio in Capitulis matrimonialibus, ex nunc pro tunc sequuta morte, & è contra cum clausula constituti, an dicatur Donatio inter viuos, vel potius causa mortis.

DECISIO CCCCIV.

ERE similis casus, de quo in Decisione præcedenti contigit in personam Illustris Principissæ Melfiti contra quam instabat Regius fiscus, vt cogereetur ad soluendum Releuium ob mortem sequutam Illustris Dominae Antonia de Baucio Comitissæ Alexani eius matris; sed excipiente Principissa, bona feudalia Comitissæ matris ad ipsam ex titulo donationis contemplatione matrimonij peruenisse, fuit similiter dubitatum, an Releuium esset soluendum.

Pro cuius quæstionis resolutione dicebatur

Y y primo

primò, dubium non esse, contrarium initum inter Comitissam matrem, & Principissam filiam non fuisse simplicis refutationis, quæ pura, & simplex esse debet, vt late per Loffred. *in suo cons. 3.* sed facta apparebat Donatio contemplatione matrimonij ad fauorem Principissæ, eiusque filiorum ex eodem matrimonio nascendorum, quamuis sequuta morte donantis, & cum reservatione ducatorum bismillium, quæ quidem Donationem fuit habitum pro, absoluto fuisse irreuocabiliter inter viuos, licet illius effectus post Donantis mortem fuisset collatus, ad text. *in l. vbi ita donatur.* vbi Bar. *ff. de donatio. causa mortis* idem Bar. *in l. Seia eod. tit.* Alex. *in l. qua dotis ff. solut. matrim.* Iaf. *in l. non omnis ff. si cert. pes.* Aret. *cons. 41.* Dec. *cons. 305.* & alij. Hoc præsupposito, dicebat Principissa feuda materna non ex vniuersali successione; sed mediante contractu Donationis ad ipsam peruenisse, quo casu ex dictis *in preced. Decisione.* releuium non debetur; in nihilo obstante Andr. sententia quod in refutatione omnium bonorum debetur Regio Fisco releuium, ratione præsumptæ fraudis, ne aliàs patri liceret, refutando omnia bona feudalia filio, fiscum Releuium fraudare; etenim cessabat in casu proposito omnis fraus, cum casus non aliter verfabatur in contractu refutationis; sed in donatione facta ob causam legitimam, nimirum ob matrimonium contractum cum Illustrissimo Domino Don Ferdinando de Gonzaga, & in augmentum dotis; quo casu licet aliàs fraus præsumatur; tamen in Donatione de qua agebatur, cessabat prorsus, vt in terminis dicit Ang. *in l. si quis post hac C. de bonis proscript.*

3 Præterea nec obstare dictum fuit, quod sub illis verbis, quæ in assensu super dicta Donatione præstito legebantur, videlicet *Iuribus nostris semper saluis*, censebatur releuium reseruatum, quia hoc verum non est, cum illa tantum censebantur reseruata iura, quæ Regiæ Curia competebant; sed ex contractu Donationis nullum habet ius Regius fiscus ad releuium consequendum, ergo; Vnde facta de his omnibus relatione in Regia Camera, omnes Præsidentes excepto Domino Ioanne Baptista Ogeda, fuerunt voti, releuium non deberi; sed quia demùm compertum fuit, quod assensus per suam Catholicam Maiestatem super dicto contractu Donationis præstitus infra annum in Regno præsentatus non extiterat, ob quod ex dispositione Regiæ Pragmaticæ nullus reddebatur; propterea tres ex Dominis Præsidentibus fuerunt voti, quod stante nullitate assensus, solvatur releuium, ex quo Donatio ipso iure erat nulla, & successiue Principissa, non nisi mediante vniuersali successione veniebat, quo casu releuium erat omnino soluendum; at Dom. Præ-

sidens Paulus de Magnanis, ac Domitus iste Regens fuerunt in voto contrario, ea quidem ratione, quia Pragmatica non erat in iudicio producta, nec aliàs allegata, nec obseruata; nam si fuisset in obseruantia, dubium non erat, quin esset benè dictum per DD. Præsidentes; tamen quia illi erant in maiori numero, ideo fuit decretum, & prouisum quod solvatur releuium.

Contigit demùm casus similis in personam D. Pauli de Tufo, cui mater sua omnia bona feudalia cum Regio assensu donauerat, & referente Domino Francisco Antonio Villano, fuit decisum, non deberi releuium; idemque in illa causa pronunciatum ad fauorem Magnifici Annibalis de Ianuario, cui Magnificus Alexander de Ianuario eius Patruus Ciuitatè Nicoteræ cum Regio assensu donauerat; & fuit dictum, releuium non deberi, Tum primò quia ex contractu fuerat feudum acquisitum Domino Annibali; non autem ex vltima voluntate, Tum secundò, quia non erat Donatio omnium bonorum feudaliū, licet maioris partis, Tum & tandem, quia Donatio ex legitima causa facta extiterat, quia principalis efficiebatur Episcopus; & feudum iam emprum defendere non poterat.

OBSERVATIO.

DE his, quæ ad hanc Decisionem pertinent satis dicta sunt *in decisione precedenti*, & *in alijs 271. & 294.* quare ad ibi scripta, & obseruata me remitto; est tamen omnino hæc decisio commendanda, dum probat, releuium non esse soluendum, quando quis in feudo succedit ex donatione contemplatione matrimonij Regio assensu vallata, quamuis post mortem feudatarij donantis: cessat enim in hoc casu omnis fraudis suspicio, quæ consideratur in refutatione omnium feudorum sine causa in legitimum successorem immediatum facta; sicque aliàs pariter decisum testatur D. Reg. de Pont. *tract. de potest. Proreg. tit. 8. in principio num. 7.* Thor. *in prim. part. compend. in verbo refutatio.*

Quod autem donatio facta ex nunc pro tunc, sequuta morte donantis, dicatur inter viuos, & irreuocabilis ex text. hic allegato *in l. vbi ita donatur ff. de donatio. causa mort.* vltra DD. hic citatos, pro indubitato scripserunt Crauett. *cons. 617. n. 1.* Natt. *cons. 123.* Rolan. à Valle *cons. 61. num. 13. vol. 2.* Bero. *cons. 60. num. 15. lib. 1.* Hippol. *Riminal. in tit. inst. de donatio. in princ.* Mantic. *de coniect. vltim. vol. lib. 1. tit. 13. num. 12. & 21.* Menoch. *de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 35. num. 4.* Iacob. Thominc. *decif. 10. num. 12.* Hartem. Pistor. *quæst. iur. lib. 3. quæst. 8. num. 2. & 3.* quos omnes congerit Io. Baptista Baiard. *in additio. ad Iul. Clar. in §. donatio. quæst. 4. num. 5.* & his addo D. Præs. de Fran. *decif. 213.* vbi fuit tentum, donationem factam à Patre filio in capitulis matrimonialibus ex nunc pro tunc sequuta morte, & è contra, & in præambula hora mortis, cum clausula constituti, dominij translationem in donatarium à principio operari; sicque inter viuos iudicari; eo habito pro indubitato quod non dicatur Donatio causa mortis, quando apponitur hoc verbum pro demonstratione temporis, quo

quo donatio est effectum habitura, ad tradita per Gugliel. de Benedic. *in repet. c. Rainutus in verb. testamentum il 4. de testam. & per Gram. decis. 103.*

3 Pragmatica autem hic relata, qua dispositum est, ut omnia priuilegia, qua in Curia à Domino Rege nostro obtinentur, sint sub poena nullitatis infra annum Excellentissimo Domino Proregi presentanda, est vnica sub tit. *de priuileg. infra annum exhiben.* qua est in viridi obsestantia, vbi Dom. Reg. Rouit. *numer. 4.* prudenter aduertit, huiusmodi priuilegia ius aliquod non tribuere, nisi à die exequutionis, seu interinacionis, & interinata, seu exequutoriata non prauidicare tertio, cui interim fuisset ius quaesitum; Aduertit pariter illa verba, quod elapso anno, nullius efficaciam, valoris, & momenti existat, latam importare sententiam, ipsoque iure nullitatem inducere, ex dictis per Gratia. *discep. forens. lib. 4. cap. 691. numer. 2. & 3.*

ARGUMENTVM.

Filius naturalis ad feudorum successionem à Principe legitimatus, an capax sit successionis feudi à patre acquisiti pro haeredibus ex corpore legitime descendentes; Et quid in filio legitimo per subsequens matrimonium. Legitimus an & quando pro legitimo habeatur. Substitutus in casu, quo, quis decesserit sine liberis de legitimo matrimonio natis an excludat legitimum per subsequens matrimonium; & de aliis notabilibus ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCC V.

 TA functo Magnifico Alvaro de Grado Capitaneo equitum leuis armaturae, ac duorum castrorum in prouincia Aprutina, & vnus feudi inhabitati in pertinentiis Terrae Auellae ex Regia largitione vtili Domino, duabus sibi superstitis filiabus naturalibus; sed à sua Catholica Maiestate etiam ad bonorum feudalium successionem legitimatis, dubitabatur in Regia Camera an Regius Fiscus dictorum feudorum possessionem vigore *cap. ex praesumptuose*, capere poterat, legitimatione amplissima non obstante, attento, quod feuda praedicta dicto Alvaro concessa apparebant pro haeredibus ex corpore legitime descendentes, quo casu licet filius legitimatus sit vere legitimus, vt per Bar. & Ias. *in l. si is, qui pro emptore ff. de usucapio.* & per Aret. *in l. galus §. si eius ff. de liber. & posthum.* tamen nullo pacto dici potest, quod sit legitime natus, nec *D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuertetij;*

quod attentata eius natiuitate, ex suo corpore legitime descendat, vt per Bal. & Aret. *in d. §. si eius*, & per Ang. *in sua disput. Nobilis quidem genere*, & per Afflict. *decis. 195 ante num. 5. vers. nec obstat*; haec enim fuit dubitandi ratio.

Verum hac dubitandi ratione non obstante, Regia Camera censuit, nullo pacto in casu proposito fieri locum dispositioni *cap. ex praesumptuose*; sicque filiam primogenitam dicti feudatarij, claro, apertoque iure in feudis praedictis successisse; Ratio decisionis fuit Primò, quia nullatenus de agnatorum prauidicio hic tractabatur, ex quo feuda omnia in persona dicti Aluari erant noua, in strictaque forma concessa, nimirum pro haeredibus ex suo corpore, sicque solum filij succedere poterant, ergo; Secundò quia in priuilegio expresse derogatum extiterat dispositioni *c. 1. §. naturales in tit. si de feud. defun. sue. contro.* Tertio quia haec est forma communis inuestiturae in Regno; vnde Afflict. *in d. §. naturales.* tenet, quod quando filius est ad feuda legitimatus, legitimitas eidem facta censetur pro se, & haeredibus ex suo corpore legitime descendentes; legitimando enim Rex naturalem ad feudum censetur omnimodo illum legitimare, habito respectu ad communem formam inuestiturae, quae viget in Regno; expressa namque dicuntur, quae consueta sunt: *l. quid si nolit §. asueta ff. de edendo*, & facit text. *in l. certi §. si nummos ff. si cert. pet.* & quod ibi DD. notant, & *in c. ex pacto de consuet.* hinc Andr. Afflict. & communiter feudistae *in d. §. naturales*, & Canonistae *in c. per venerabilem, qui filij sint legit.* dixerunt filium per subsequens matrimonium legitimatum in feudo patri concessa pro haeredibus ex corpore bene succedere; & tamen inspecto iuris rigore, filius ille tempore suae natiuitatis legitime natus non dicebatur, neque ex corpore legitime descendens; sed quia legitimitas per subsequens matrimonium ad tempus conceptionis retrotrahitur, merito feudorum successionis capax efficitur; idem in casu proposito in legitimatione à Principe facta dicebatur, quia cum de alterius prauidicio non tractabatur, legitimitas ad natiuitatis, & Conceptionis tempus retraheretur, adeo quod lex fingit filium legitime natum, & conceptum, notant gl. Bar. Bal. Ang. Aret. Alex. Soc. Ias. & Ruin. *in l. gallus §. & quid si tantum*; Vnde &c.

OBSERVATIO.

SVpposito quod feuda, de quorum successionem agebatur à defuncto feudatario ex Regia largitione acquisita erant; sicque de Agnatorum prauidicio tractari non poterat, attentata forma inuestiturae, quae producebatur; iure quidem per Regiam Camerae decisum extitit, non esse locum in hoc casu dispositioni *c. ex praesumptuose*, & successiue has filias naturales

rales à Rege legitimatas, etiam ad bonorum feudali-
 lium successionem ad fisci exclusionem in successione
 horum feudorum aperto iure venisse, rationibus de
 quibus hîc. Dicebam, quod non tractabatur de præ-
 iudicio Agnatorum, stante quod concessio facta ex-
 titerat in forma stricta pro hæredibus, nimirum ex
 corpore, feudaque pecunia quæsitæ non erant, sed
 ex Regia largitione concessa, quo quidem casu
 vendicant sibi locum scripta per me *lib. 2. mear. resol.*
cap. 102. imò etiam si fuisset pecunia quæsitæ. Nec
 etiam subintrabat interesse agnatorum; eo enim tem-
 pore, adhuc Regno cõcessæ non erant gratiæ, de qui-
 bus per me *lib. 1. mear. resol. cap. 126. à numero 44.*
vsque ad 51.

² Sed fingamus, vt hic casus nostris eueniret tem-
 poribus, essetque superstes cum filiabus sic legitima-
 tis defuncti feudatarij frater, siue vtrinque coniun-
 ctus, siue ex altero tantum latere, feudaque essent
 pecunia quæsitæ, vter eorum in his feudis ab intestato
 succederet? dic nullum in hoc dubio posse dari de
 iure responsum, cum, vt illud solui posset, necesse esset,
 vt tenor priuilegij legitimatiõis inspiceretur, an sci-
 licet aliquo subreptionis, vel obreptionis vitio labo-
 raret; nam si priuilegium nullum pateretur defectum,
 fieret locus dictis per Afflict. *decis. 195.* hîc à Domino
 Regente allegata.

³ Quantum verò attinet ad rationem, quæ fuit in
 hoc casu dubitandi, placet hic generaliter aduertere,
 legitimatum haberi pro legitimo in his tantum, quæ
 à lege, non autem in iis, quæ testatoris iudicio defe-
 runtur, quia tunc eius est spectanda voluntas, vt sa-
 tis bene dicebat D. Card. Mantic. *de coniect. ult. vol.*
lib. 1. tit. 12. num. 21. Hinc Ego dum de his agerem
cit. lib. 1. resol. iur. cap. 226. probaui legitimatum per
 subsequens matrimonium nullo pacto presentari posse
 in iure patronatus, quod fundatum reperiebatur, ea
 expressa conditione vt in eo presentari non posset,
 nisi ille, qui esset de legitimo matrimonio natus, id-
 que addidi in substitutionibus, & fideicommissis re-
 ceptissimum esse; nimirum vt substitutus in casu, quo
 quis decesserit sine liberis de legitimo matrimonio
 natis excludat prorsus legitimatum per subsequens
 matrimonium, ad quam firmandam conclusionem
 plures, & ad nauseam allegaui DD. eam probantes.
 Dixi præterea legitimatum per subsequens matrimo-
 nium haud potuisse gaudere beneficio Montis à quo-
 dam Episcopo erecti pro maritandis filiabus de sua
 familia legitime procreandis, ac etiam pro pauperum
 mascululorum subuentione, cum ille seu illi licet per
 subsequens matrimonium legitimati dicerentur; non
 tamen legitime procreati iuxta fundatoris volunta-
 tem, quæ potissimum in conditionibus primum oc-
 cupat locum *l. in conditionibus, in principio. ff. de condit.*
& demonstrat.

ARGUMENTVM.

Exceptio hostica opposita ab authore
 laudato, an sicut differt iudicium in-
 ter ipsum, & rei emptorem; ita pariter
 differre debeat iudicium à Tertio
 contra Emptorem motum. Statuto
 existente, vt inter coniunctos bis
 compromittatur, si inter Authorem
 laudatum à Reo conuento, & acto-

rem adsit sanguinis coniunctio, nùm
 possit Author ipse laudatus petere,
 vt super lite mota per Actorem eius
 consanguineum fiat compromis-
 sum. Dilatio quinquennalis à Prin-
 cipe Debitori concessa nùm eius fi-
 deiussori proficit.

DECISIO CCCCVI.

VM Magnificus Ioannes Bapti-
 sta Mansus à Fabio de Aprano
 reiuindicationis iudicio esset con-
 uentus ad relaxandum Ciuitatem
 Bisaciarum, in authorem suum
 laudauit Illustrem Marchionem Vasti, à quo
 causam habebat, ad hoc vt ad iudicij onus
 suscipiendum veniret, & cum Marchio, siue
 eius Procurator comparuisset, hosticam alle-
 gavit exceptionem, quam eidem competere
 alias fuerat per Regiam Cameraam decisum, in
 causa Insulæ Prociatæ, provt supra *decis. 397.*
 Ex hoc dubitari contigit, cum exceptio illa
 pro parte Marchionis opposita iudicium con-
 tra illum à Ioanne Baptista institutum differ-
 re faciebat, an ita pariter & aliud à Fabio con-
 tra Ioannem Baptistam motum.

Dicebatur rem claram esse, quod sic, primò ²
 ex dispositione Regiæ Pragmaticæ *dispensatio*
litium, qua sancitum est, vt quando quis in ius
 vocatus causam habet ab alio, qui est absens,
 datur ei dilatio ad denunciandum, & interim
 lis suspenditur, ad hoc vt demum denuncia-
 tione facta, possit in vtraque causa procedi,
 & inde vnica sententia iudicium terminari,
 in casu proposito si in iudicio à Fabio contra
 Ioannem Baptistam moto ad vltiora proce-
 deretur, & respectu Marchionis suspendere-
 tur, certè vnica sententia terminari non po-
 terat, ergo; Etenim considerabatur exceptio-
 nem, quæ competit venditori semper & em-
 ptori competere adhuc si personalis esset ex-
 ceptio, *l. Mater filij. §. item Iulianus ff. de ex-*
cept. rei iudic. siue actiue siue passiuè l. si à te §.
fin. vbi Paul. de Castr. eod. tit. Bar. in l. cum vir
ff. de vsucapio optimus text. in l. emptori C. de
euictio & ibi Bal. & Salycet. & in l. procurator
ad exhibendum §. 1. ff. rem rat. haberi, vbi Bar.
 in terminis statuti causas inter consangu-
 neos compromitti mandantis, per illum text.
 dicit quod si super fundo, quem à Titio emi-
 lis à Caio moueretur, quod proinde Titium
 in Authorem laudo, hic si est consanguineus
 Caij litem mouentis, poterit petere, vt causa
 illa compromittatur; idemque Ioan. de Plat.
 in *l. si minori C. de iure fisci lib. 10. & Soc. cons. 91.*
lib. 3. Confirmabantur hæc ex notatis per Bal.
 in *l. tam mandatori col. 2. C. de non numer. pecun.*
 vbi dicit quod si ex beneficio Principis dila-
 tio

tiō quinquennalis concederetur omnibus debitoribus cruce signatis, certè hoc beneficium non prodesset illorum fideiussoribus, quia illi non sunt cruce signati; tamen fideiussor contra principalem regressum habere posset; verùm eo casu posset principalis debitor comparere, & pro suo interesse opponere contra Creditorem de beneficio suo, ne à fideiussore conueniatur; idemque notant Cin. idem Bal. & Salicet. in l. quoties C. de precib. imper. offer. id quod speciale est in defensore necessario, vt principalem conuentum ex iure proprio iuuare possit; in casu proposito dubitari non poterat Marchionem ratione promissionis euictionis defensorem esse necessarium; ergo benè ex sua persona poterat opponi exceptio hostica, ad finem vt non modo iudicium contra ipsum à Ioanne Baptista motum differretur, sed etiam & illud à Fabio contra Ioannem Baptistam institutum.

OBSERVATIO.

Dominus Regens in hac decisione in ea est sententia, vt exceptio hostica per authorem laudatum opposita impediat prosecutionem iudicij ab actore contra reum laudantem instituti; Tu modo vide Ioan. Vinc. de Ann. qui in *sing.* 177. hanc eandem sequitur sententiam, si author laudatus in se suscepit iudicium; nam tunc viderur quod ipse sit loco rei; addit postea quod de hoc fuit dubitatum in Regia Camera in anno 1555. quodque Dom. Præsident Paulus de Magnanis, quem doctum Præsidentem appellat, ei dixerat propter varietatem votorum Dominorum Præsidentium, decisionem non prodiisse sed quod ipse Dominus de Magnanis in partem inclinabat negatiuam; sed ego non recedo ab opinione hic firmata per rationes à Domino Regente nostro consideratas.

2 Vterius hic notamus dilationem quinquennalem à Principe debitori meo concessam, eius fideiussori prodesse, quia si agerem contra istum, posset ipsemet contra principalem debitorem, pro quo fideiussit, habere recursum; sicque ille comparens opponere posset mihi de beneficio suo. Tu ad huius conclusionis confirmationem vltra Bal. Salyc. & Cyn. hinc relatos, vide hoc idem firmantes Ias. in l. si cum Procuratore col. 1. ff. de re iudic. Felyn. in cap. 2. num. 34. extra de sponsal. Franc. Bursa. conf. 274. num. 29. lib. 2. Marc. Anton. Bard. in tract. de tempore utili, & continuo num. 10. vers. in supradicto. Cæs. Ursill. omninò legendus in additio. ad Afflic. decis. 288. sub num. 1. & Ant. Hering. satis bene in suo tract. de fideiuss. cap. 27. numer. 69. & seq. par. 4. quorum quidem sententiam amplexus fui pariter & Ego lib. 1. mear. resol. cap. 134. numer. 20. circa finem, vbi addidi nec dissentire Carauit. in rit. 287. num. 16. in fine & Apicell. de dilatio. quinquen. tit. 1. n. 81. in fine.

3 Ad confirmationem autem alterius conclusionis hic firmatæ, nimirum, vt stante statuto, quod inter coniunctos fiat compromissum, si inter authorem laudatum à Reo conuento, & actorem adsit sanguinis coniunctio, suscepto iudicij onere, possit author ipse laudatus petere, vt super lite mota per Actorem eius Consanguineum fiat compromissum, vltra Bar. in loco hic citato & in quest. 2. per totum. videndi sunt

Lanfranc. Oria in tract. de arbitr. parte vltima. quest. 47. Rober. Maran. in sua praxi par. 6. actu 2. n. 7. & Camill. Borrell. in tract. de compromiss. §. 5. glos. 3. n. 313. fol. 37.

ARGUMENTVM.

Feudatarius si legitimum habens in feudo successorem gratiam à Principe obtinuerit de feudo disponendi in certam personam, quæ aliàs de iure succedere non posset, si priusquam facultate illa vteretur, legitimus successor è viuis decesserit, nùm valeat postea ea vti. Legitimitas facta à patre in personam filij naturalis, an per superuenientiam filiorum legitimorum, & naturalium reuocetur, & de aliis.

DECISIO CCCCVII.

RÆTENDENTE Regio Fisco. 1
ob mortem Comitis Burgenziæ Alfonsi Caraccioli sine filiis, vigore cap. ex præsumptuosè possessionem Terrarum Valuani, & Recigliani, ac alterius feudi inhabitati apprehendere, se opposuit Iacobus Caracciolus defuncti feudatarij ex fratre Barnabo præmortuo nepos, dicens esse ipsum in dictis feudis legitimum successorem, ex quo Comes patruus in suis Codicillis vigore potestatis, quàm obtinuit à Domino Regni huius Prorege disponendi, tam per contractum, quàm per vltimam voluntatem in vnum ex filiis dict. Barnabo sui fratris vtrinque coniuncti, disposuerat ad beneficium ipsius Iacobi; sed replicante fisco, potestatem Comiti à Domino Prorege tributam, ex pluribus nullius momenti esse dubitatum fuit quid iuris.

Quod Regius Fiscus principaliter aduersus dispositionem per Comitem factam dicebat, illud erat potissimum; nimirum, quod tempore, quo Dominus Prorex assensum præstiterat Comiti disponendi de dictis feudis, habebat ille fratres vtrinque coniunctos, iuxta Constitutionem vt de successibus, qui legitimi dicebantur successores; sicque poterat Prorex, cuiuslibet dispositioni assensum præstare; sed quia tempore dispositionis fratres omnes mortui reperiabantur, quo casti cum Iacobus nepos non poterat legitimus successor nominari, directò obstabat Pragmatica sanctio prohibens Proregibus assensum præstare, quoties feudatarius legitimum in feudo non haberet successorem; ex hoc dicebat Regius

Y y 3

Fiscus

Fiscus, fieri locum regulæ, quod quando res deuenit ad eum casum, à quo incipere non potest, actus reuocatur, Bar. & omnes in *l. pluribus §. & si placeat ff. de verb. oblig.* & licet dici potuisset gratiam fuisse perfectam, non tamen vltima consummatione consummatam, cum non disposuerat Comes, dum eius fratres viuebant; etenim si Dominus Prorex posset assensum præstare feudatario successorum in feudo non habenti, quod quidem feudum venit recasurum ad Dominum directum, non diceretur simpliciter assentire; sed vtile dominium omnino donare, id, quod Procurator quamuis cum libera, nisi habeat speciale mandatum ad donandum, peragere non potest, hic est text. in *l. filiusfamilias* vbi Bar. ff. de donatio. gl. in *l. procurator, cui generaliter ff. de procurator*; ideo enim in casu proposito Prorex assentiit, quia Comes fratres habebat, qui poterant in feudis succedere; nam aliàs assentire non potuisset; vnde cessante hac causa, quia præmortui fuerunt, antequam disposuisset Comes, reuocatur assensus; hoc autem erat principale Regij fisci fundamentum.

3 Sed pro parte Iacobi ponderabatur quod cum assensus tempore habili fuerit præstitus, gratia statim supplicatione signata, vel saltem egressa à Cancellaria fuit perfecta, ea quidem ratione, quia ex parte Proregis assensum præstantis nihil vltra erat agendum. Nec obstat regula, quod quando res deuenit ad eum casum à quo incipere non potest, actus vitiatur; nam pro eo, quod ad casum propositum attinebat, habito respectu ad Proregem, qui assensum concesserat, res erat perfecta, & consummata, quia ex parte Regis Domini directi nihil vltra erat faciendum, ad quod fuit allegatus text. in argumentum in *l. qui in potestate §. mutus, & surdus ff. de testam.* vbi est casus, quod si quis tempore habili testamentum condiderit, licet demùm surdus, vel mutus efficiatur, testamentum quidem non irritatur, & tamen deuenit ad eum casum, à quo inchoari non poterat, quia Mutus, & surdus testamentum facere non possunt, id, quod bene ibi Paul. de Castr. & Aret. declarant; idemque dixerunt DD. in materia legitimationis; si quis enim filios non habet legitimos, naturalem sibi legitimauerit, & demùm vxorem duxerit, filiosque legitimos, & naturales procreauerit; non tamen reuocatur legitimatio, quamuis deuenit res ad casum, à quo incipere non poterat, quia dicit Bar. in *l. ex facto ff. de vulg. & pupill.* regulam illam nullatenus procedere, quando res à principio est perfecta, bonus tex. in *l. sicut §. si debitor ff. quib. mod. pign. vel hipot. soluit.* vbi disponitur, quod si debitor pignus vendiderit de creditoris consensu, licet traditio sequuta non sit, pignus tamen liberatur, quia perfecta fuit venditio.

Hæc causa fuit per Regiam Cameraam in 4 Collaterali Consilio relata, & coram Illustrissimo Domino Prorege; & cum votantes essent numero septem, nimirum tres Regiam Cancellariam Regentes, & quatuor Regiæ Camerae Præsidentes, quatuor vota fuerunt pro Fisco, secundum quorum sententiam prodiit decisio, & hi fuerunt Domini Regentes Hyeronimus de Colle, & Ioannes Martialis, ac Domini Præsidentes Franciscus Antonius Villanus, & Doctor Guerrera; Pro Iacobo autem fuerunt Dom. Reg. Ciccus Loffred. Dom. Præs. Hyeron. Albert. & D. iste Regens, tunc Regiæ Camerae Præs. & causæ Commissarius; sed quia Dominus Prorex votantium rationem perpendens fundamenta illorum trium, qui pro Iacobo responderunt, fortasse de iure veriora fuisse sibi persuaserat, mandauit vt Iacobus de dictis Castris inuestiretur, solutis Regiæ Curia Ducatis duodecim mille, quamuis maioris fuissent æstimationis, nimirum Ducatorum viginti quatuor millia.

OBSERVATIO.

Tempore quo hæc Decisio prodiit, adhuc gratiæ de quibus modò, Regni Batonibus concessæ non extiterant; vigeat enim ius Constit. *Vt de successio-nibus*, quo attento, in feudo nouo frater tantum fratri succedit, nepos autem excluditur, ibi *In acquisitis autem patruo ex largitione nostra, vel quolibet titulo iure suo Nepotes ex fratribus non succedunt*; superuenit demùm ius nouarum gratiarum quibus mediantibus, nepos ex fratre, vel sorore, siue ex vtroque latere, siue ex altero tantum, in feudo nouo patru, siue Auunculi bene succedit, quamuis inuestitura, canat pro se, & heredibus ex corpore legitime descendentibus, vt in Pragm. 25. & 29. sub tit. *de feud.* ad cuius ornatum sunt videndi Theodor. *allegat. vltim. num. 35. vers. sed cum in hoc benignitas Regia*, Dom. Reg. Rouit. *decis. 32.* Dom. Reg. Vrsin. *in tract. de success. feudi par. 2. quest. 4. art. 3. num. 26.* Ego ipse *resol. iur. lib. 1. c. 126. num. 55.* & alij recentiores; vnde in casu huius Decisionis merito dubitatum fuit, an hic nepos potuisset Comiti Patruo suo succedere, ob facultatem à Domino Regni huius Prorege illi tributam disponendi, tam per contractum, quam per vltimam voluntatem in vnum ex filiis fratris tunc viuentis; nam sine facultate illa, nullo iure successionem prætere potest, obstante dispositione præcitæ Constit. *vt de successio-nibus*; & vt cernis, decisum fuit pro fisco contra Nepotem, ea siquidem principali ratione, quia tempore quo Patruus feudatarius facultate sibi à Domino Prorege concessa vsus fuit, erat iam præmortuus frater, qui legitimus dicebatur successor; sicque eo dispositionis tempore feudatarius legitimo carebat successore, quo casu Proreges assentire non possunt ex Pragm. *hic cit. quest. 4. in 2. cap. sub tit. de feud.* quod certe secus fuisset, si tempore obtentæ facultatis per contractum feuda illa in nepotem trāstulisset, quamuis demum frater, istiusque Nepotis Pater mortuus esset, vt in terminis loquebatur Marcell. de Maur. *alleg. 17. n. 2.* dum dixit, sat esse quod tempore assensus præstiti, & sic alienationis adsit successor, licet postea moriatur; non enim, inquit ipse, considerandum

dum nobis est, si successor mori possit; nam ubi lex requirit aliquid fieri, vel adesse certo, & determinato tempore, punctualiter illud tempus exequendum est, ut alia tempora non curentur, allegat *tex. in l. cum qui §. publiciana ff. de public. in rem actio. Ang. in l. sciendum §. fin. ff. qui satisf. cogantur & Dec. conf. 24.*

ARGUMENTVM.

Restitutio in integrum an Ecclesie eam petenti concedenda sit aduersus prescriptionem centenariam. Debitor, qui per decem annos continuos alicui certam pecunie quantitatem soluit, si deinde solitam continuare prestationem renitens fuerit, num possit compelli ad in futurum correspondendum, prout in preteritum soluit, ad ornatum *tex. in l. cum de in rem vers. ff. de usuris.*

DECISIO CCCCVIII.

DOSSIDENTE Sacro Hospitale Sanctissimæ Annuntiatæ de Napoli Ciuitatem Læsenæ, ex concessione sibi facta in anno 1411. à Serenissima Regina Margarita Regis Ladislai Matre Æconomi, & Procuratores illius in Regia Camera comparuerunt, reintegrationem petentes territorij, quo Regia Curia pro vsu herbagiorum pecudum Regiæ Dohanæ utebatur; sed excipiente Regio Fisco, quod Regia Curia dicto territorio, pro pascuo, & vsu prædicto ultra centum annos vsa erat, annuo censu Æconomis pro tempore soluto, sicque centenariam allegante prescriptionem, quæ vim tituli habet, *l. hoc iure §. ductus aqua ff. de aqu. quotid. & est. & c. super quibusdam §. præterea, de verb. sig.* principaliter dubitatum fuit, an Sacrum Hospitale aduersus allegatam centenariam prescriptionem in integrum restitutionem petere poterat.

2 Etenim pro parte Regij Filci dicebatur, quod cum in facto verum esset, sic territorio prædicto Regiam Curiam ultra annos centum vsam fuisse, nulla interruptione concurrente, amplius tractari, siue quæri de titulo non poterat, neque pariter de bona fide, prout est casus expressus *in c. 1. de prescript. in 6. Innocent. in c. si diligenti eod. tit.* quia tantum tempus pro titulo habetur, ut supra dictum est; & licet iuxta Aimon. Crauet. sententiam quem Aduocatus Æconomorum allegabat, *in tract. de antiq. temp. in 3. par. num. 237.* dixerit quod possit eo casu Ecclesia in integrum restitutionem petere, tamen dictum fuit quod in contrarium est veritas, prout firmarunt

Petr. de Anchar. *conf. 130. Dec. in conf. 19. col. fin.* ubi dicit absurdum esse satis, quod post 60. & 100. annos restitutio in integrum peti possit, quia aliàs nunquam litium esset finis, *l. fin. ff. pro suo*, & semper rerum dominia essent sub incerto, contra *tex. in l. 1. ff. de usucapio.* idemque tenet Ias. *conf. 209. lib. 2.* ubi dicit, ideo aduersus centenariam prescriptionem in integrum restitutionem non competere, ex quo illa habet vim tituli & expressæ concessionis, ac specialis priuilegij, subdens, ipsum credere neminem sani capitis contrarium attentare; non enim dicitur proprie prescriptio, cum quis tanto tempore possiderit, cuius initij non est memoria in contrarium; sed potius ex tanto tempore presumptionem resultare concessionis; Vnde Doctores dixerunt, in libello prescriptionem non esse allegandam, sed narrare rem fuisse sibi concessam; & ad concessionem probandam tanti temporis vsum afferre, quia aliàs posset succumbere, tanquam ineptè agens, ut in simili notatur *in l. si certis annis C. de partis & in l. cum de in rem verso ff. de usuris*; ita hæc omnia notabiliter declarat Paul. de Castro *in l. seruitutes la grande col. penul. ff. de seruit.* post Innocent. quem omnino vide *in dicto c. si diligenti in fine*, licet aduersus prescriptionem tituli, quæ oritur ex dispositione *d. l. cum de in rem verso* admittatur probatio in contrarium, ut per Cyn. Aret. & Ias. *in d. l. si certis annis* secus tamen aduersus prescriptionem centenariam.

OBSERVATIO.

Concurro libenter cum Domino Regente hinc, ut aduersus centenariam prescriptionem in integrum restitutio peti non possit: Sed quod Ecclesia ex capite iustæ ignorantie aduersus prescriptionem 40. 60. & 100. annorum in integrum restitui possit, quamplurimorum Doctorum autoritate probat Sforzaodd. *in suo tract. de restit. in integr. par. 2. quest. 90. art. 7.* idemque dixerat *par. 1. quest. 16. num. 51.* sic putans, aduersus prescriptionem immemorabilem, quæ dicitur, inquit ipse, facere veritatem, & possessioni titulum præbere, ex capite iustæ ignorantie restitutionem ex clausula generali rectè concedi; quodque aduersus prescriptionem quadragenariam intra quadriennium possit Ecclesia in integrum restitutionem petere, affirmare videtur Couar. *in regula possessor, par. 3. §. 3. num. 4.* Mencha. *contro. usufreq. cap. 9. numer. 3.* Rodoan. *de reb. Eccles. non alienand. quest. 23.* Sforzaodd. *cit. quest. 90. art. 3.* & alij relati à Barbof. *in collect. ad authen. quas actiones numero 10. C. de sacros. Eccles.*

Notamus hinc quando quis immemorabili prescriptione tutus est, si in iudicio conueniretur prescriptionem eum allegare non debere, sed opponere rem sibi fuisse concessam, & ad concessionem probandam tanti temporis vsum afferre, concordant Ioan. Vinc. de Anna *alleg. ... & Camill. de Curt. in suo diuers. fol. 75. num. 130. p. 1.* ubi dicit, quod cauti Aduocati debent allegare titulum, & probare possessionem; istudque

que dictum, adde Tu, indubitanter procedere, etiam in terminis *l. cum de in rem verso. ff. de usur.* quam hic citat Dom. Regens; si quis enim per decem annos continuos mihi certum quid soluerit, si postea continuare fuerit renitens, possum Ego, huius legis dispositione attendita, illum cogere ad correspondendum in futurum, prout soluit in praeteritum, allegando tamen titulum, seu causam, propter quam per decem annos continuos mihi soluit, licet eam non probem; etenim licet alias quando quis in solo temporis cursu se fundat, obtinere non possit ad tex. in *l. si certis annis C. de pact. & in l. Creditor C. de usur.* tamen quando fundat se super titulo, diuturnamque probat praestationem, obtinet allegando solum titulum, licet alias illum non probet; sic omnes intelligunt in *d. l. cum de in rem verso*, quicquid sibi dixerit Salyc. in *d. l. si certis annis*, ubi voluit, sat non esse allegare titulum, seu causam, nisi probetur, quod solutio diuturna fuerit facta ex illa causa allegata; nam contra Salyc. stat communis omnium sententia; & si aliter diceremus, esset penitus destructa dispositio dict. *l. cum de in rem verso*; & nunquam locum haberet, ita satis bene ratiocinatur Robert. Maranta *conf. 40. num. 10.* caetera ad materiam dict. *l. cum de in rem verso*, pertinentia videnda sunt apud Diaz de Mena, *question. iur. lib. 2. questio. 2.* & apud Me *lib. 1. resolut. iur. capit. 78. per totum.*

ARGUMENTVM.

Priuegium in seruitiorum remunerationem à Principe subdito suo concessum, nùm reuocari possit. Priuegium domanij pretio, vel mediantibus meritis concessum, an & quando possit à Principe reuocari. Vassalli an & quando inuiti alienari possint. Princeps an & quando possit filium naturalem in agnatorum prauiudicium legitimare. Donatio propter benemerita facta, vt valida iudicetur, quæ concurrere debent. Promissio facta sub verbo, & fide Regis, quid importet; Et de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCIX.

VM Terra Seminarix à Rege Ferdinando secundo quondam D. Carolo spinello alienata reperiretur, quia Vniuersitas illa ob priuegium, quo potiebatur Regij domanij, alienationem fuisse nullam pretendebat; non tamen valens de iuribus suis experiri, ex quo alias iudicatum extiterat, obstare ei exceptionem Regix Pragmaticæ editæ Thor. in 2. cap. ad Collaterale Consilium recursum habuit, pro consultatione faciendâ suæ Catholicæ Maiestati, ad finem dispensationem ob-

tinendi, vt dicta Regia Sanctione non obstantem, potuisset Vniuersitas ipsa in iudicio comparere, & contra nouum Dominum super inualiditate dictæ venditionis agere, quo factum fuit, vt dubitaretur si Vniuersitas, obtenta dispositione, ius bonum foueret, vt ad Regium domanium reintegraretur.

Etenim dicebat Vniuersitas, dubitari non posse, quod alienatio prædicta fuerit nulla, idque satis constare ex tenore priuelegiorum ab omnibus Serenissimis Regibus domus Aragonix in seruitiorum remunerationem concessorum; nimirum vt Terra prædicta vlllo vnquam tempore alienari potuisset; sed quod semper in Regio domanio remanerët, & casu quo alienaretur quod Vassalli nouo domino obedire nullatenus tenerentur; imò quod armata manu resistere potuissent; vnde dicebatur, indubitatum esse, sequutam alienationem fuisse nullam, & contra priuelegia prædicta, non in meram gratiam; sed in seruitiorum remunerationem elargita; sicque in contractum transfusa, & consequenter irreuocabilis, quamuis subditis concessa; Princeps enim vt priuatus ex suo contractu obligatur, etiam si cum subdito contrahat. Bal. in *l. qui se patris intra numer. 34.* & ibi addentes *C. vnde liberi, Aret. in cap. 1. de constit.* & alij passim in locis vulgaribus. Secundò, quia hæc priuelegia sunt de iure communi introducta, vt Vassalli, ipsis inuitis, alienari non possint, glos. in *l. inuitus ff. de fideicom. libert.* & in *c. dilecti*, vbi etiam Bal. *de maior. & obed.* Andr. in *c. imperialem §. praterca Ducatus, vers. nec Dux. num. 41. de prohib. feud. alien. per Freder. & Neuiza. in conf. 12. inter conf. feudal. Alber. Brun.*

Caeterum per Dominos Regiam Cancellariam Regentes, Sacri Consilij Præsidentem, & Regix Camerae locumtenentem, discussis omnibus in Collaterali Consilio, contrarium iudicatum extitit, eo primò perpenso, Regem Ferdinandum Terram prædictam tempore, quo maxima comprimebatur necessitate alienasse, pariterque attentis quamplurimis clausulis in contractu venditionis appositis, quibus Ducis seminarix iustitia detegebatur. Secundò quia verum erat domanij priuegium non aliter in seruitiorum remunerationem; sed ex mera gratia concessa fuisse, & successiuè eundem Regem potuisse illa de potestate ordinaria etiam sine causa reuocare, quia sola Principis voluntas pro causa habetur glos. in *l. relegati ff. de pœnis*; sunt enim hæc iuris positiui, supra quod Princeps est *c. proposuit, de concess. praben.* Innocent. in *c. cum ad Monasterium de stat. Monach.* Paul. de Castr. in *l. gallus §. & quid si tantum in fine ff. de liber. & posth.* vbi dicit Principem filium naturalem legitimare non posse in prauiudicium Agnatorum, à quibus defuncti hæreditas est adita,

ex quo dominium, quod est de iure gentium, est illis perfectè quæsitum, nisi de potestatis plenitudine, & ex causa Reipublicæ; secus verò si hæreditas adita non esset, sed solum ius succedendi delatum, quia cum illud sit de iure civili, potest à Principe, etiam sine causa tolli, idemque ibi Ruin. post Bal. in *dict. l. qui se patris & Soc. conf. 87. num. 12. 13. & 19. lib. 3.* qui in *conf. 4. eodem libro*, plus dicit, nimirum quod si priuilegium pecunia mediante, fuisset concessam, si tamen gratia præponderet pecuniæ, censeretur illud merè gratuitum, optimus tex. in *l. Titius puerum ff. de obseq. paren. & patr. præstan.* Nec in aliquo obstabat, quod dicebatur domanij priuilegia meritorum intuitu fuisse concessa, nam cum de illis, non nisi in genere fuerit facta mentio; non autem specialiter, nullo pacto dici poterat, merita fuisse probata, illorumque enunciatio ad colorem potiùs facta censebatur, ita Oldra. *conf. 5. Bal. in c. suscitatus de rescript. Alex. in l. si donatione C. de Collatio.* vbi expressè dicit, sat non esse seruitiorum expressionem, etiam in specie, nisi aliunde seruitia probentur; hinc Ias. in *d. l. Titius puerum.* dicebat, quod ad hoc vt donatio propter benemerita facta valida iudicaretur, tria requiruntur. Primò quod de benemeritis constet: Secundò quod rei donatæ sint illa æquiualentia; & Tertio quod talia benemerita obsequialia non sint; vnde resoluendo materiam, dum priuilegia domanij Vniuersitati ex mera gratia concessa extiterant, poterat indistinctè, & absolutè eis derogari, prout expressè fuit derogatum per priuilegium, siue venditionis contractum initum cum dicto quondam Carolo dictæ Terræ Emptore, ad notata per Canonistas in *c. 1. de rescript. & latissimè per Luc. de Pen. in l. fin. C. de locatio. prædior. civil. lib. 1. 1.* Et si diceretur domanij priuilegia, mediantibus meritis, & seruitiis verè fuisse Vniuersitati concessa, adeo quod contractus vim haberent, & consequenter reuocari non possent, iuxta ea quæ notant Canonistæ in *c. qua in Ecclesiarum, de constitutio. & in cap. 1. de probat. Paul. de Castr. & Aret. in l. gallus §. & quid si tantum ff. de liber. & posthum. & alij infiniti.* Responsio est, quod hæc communis conclusio limitatur, nisi Princeps ex causa legitima, publicæ nimirum vtilitatis contrarium disponderet, quia tunc contractum à seipse cum subdito initum bene tollere posset, ita Paul. de Castr. in *l. digna vox. C. de legib. Aret. & Felin. in cap. nouit de iudic.* optimè Socc. ad quem omnino recurrendum *d. conf. 87. numer. 13. & 14. lib. 3.* vbi tres constituit casus.

4 Vterius ponderabantur causæ in contractu venditionis expressæ, quæ Regem Ferdinandum ad Terram prædictam vendendam mouerant, nimirum necessariæ, & vt
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

gentissimæ, & quamuis per testes probatæ non extiterant, tamèn Principi sic asserenti erat credendum, præsertim cum in priuilegio subscripti erant suprèmi Regij Consiliarij, ad notata per Andr. in *cap. 1. qui successe. ne. & per Ias. in terminis nostris in conf. 227. lib. 2.* Nec aliquid faciebat, quod in priuilegio Regis Alphonsi legebatur, domanium sub verbo, & fide Regis, Regem illum promississe, quæ verba dicebatur, iuramentum importare; sicque priuilegium vltimum in dubio contractum iuratum non tollere, secundum Cin. Paul. de Castr. & Ias. in *l. fin. C. si contr. ius, vel vtilit. public. & est glos. singularis in c. cum non deceat, de elect. in 6. & in c. constitutus de rescrip.* satis enim ad hoc motiuum respondet Socc. quem vide *conf. 58. vol. 3.* etenim verba hæc potius ex quadam consuetudine apponuntur, quàm quod Rex iurare voluerit. Præterea & tandem nec obstare dicebatur prætensionem alteram Vniuersitatis, quod Vssalli inuiti alienari non possint, quia hæc conclusio procedit, quando directum alienaretur dominium, vt est glos. in *dict. §. præterea Ducatus;* Secundo venit limitanda, vbi in contrarium vigeret consuetudo, prout in hęc Regno, in quo fuit semper Terrarum domanialium obseruata venditio, prout est *Decis. Capic. 166. & alias pluries seruatum hęc refertur.* Tertio limitatur Conclusio, quoties Rex, seu directus dominus Terram domanialem cum Vassallis ex iusta causa alienare vult, itavt magnum damnum, & detrimentum Regiæ Coronæ non inferatur, iuxta *c. intellect. de iureiur.* quia tunc bene potest fieri alienatio, etiam Vassallis inuitis; Ex quibus principaliter fuit conclusum, quod Dux notoriam, clarissimam, & indubitam in causa principali fouebat iustitiam, ac proinde esse faciendam consultationem suæ Catholicæ Maiestati, dispensationem ad d. Regiam Pragmaticam nullo pacto esse concedendam, cum nunquam fuerit concessa; nam si dispensaretur, nunquam esset litium finis; eoque magis quia Terra illa non erat fortis; & quæ statum conseruaret, cum non haberet Castrum, neque mœnia, nisi debilissima, nec portum maritimum, adeo quod respectu status Regni nullius penitus momenti erat, neque homines illius Terræ multum fideles & è contra Illustris Dux semper fidelis, qui continuo suæ Cæsareæ Maiestati inferuuit, cæterique de eius nobili, & Illustri familia omnibus huius Regni Regibus Domus Aragoniæ.

OBSERVATIO.

Quatuor principales Conclusiones in hac notabili Decif. obseruo, quarum prima est, vt Princeps, vt priuatus ex suo contractu obligetur, etiam si cum subdito contrahat. Secunda, vt Princeps filium naturalem in præiudicium Agnatorum, à quibus defuncti hæreditas est adita, legitimare non possit; secus verò si hæreditas non esset adita, sed tantum ius succedendi delatum. Tertia vt possit Serenissimus Rex noster ex causa publicæ utilitatis domanij priuilegium, quamuis mediantibus meritis, & seruitiis concessum reuocare. Quarta, & tandem vt Principi aliquid in suis litteris asserenti sit omnino credendum, præsertim si in illis Regij Consiliarij sunt subscripti. Circa primam conclusionem dic Tu, quod licet regulariter Princeps cum subdito contrahens ciuiler non obligetur, bene tamen naturaliter, quæ quidem naturalis obligatio est tam efficax ad ipsum obligandum, quam ciuiler; ita satis bene Ferdin. Valq. *quest. illustr. cap. 51. num. 29.* imò quod etiam ciuiler obligetur, dixerunt Ant. Gomez *var. resol. cap. 1. num. 1.* & Molin. omnino legendus *de contract. disp. 261. num. 9.* quare DD. communiter voluerunt Principem non posse contractum, etiam cum subdito celebratum reuocare, & præ cæteris noster Foller. *in prax. cens. in verb. & submissionis n. 6. & 8.* Burgn. Caualc. *decif. 35. numer. 100. vers. quarto non potest.* Surd. *decif. 234. num. 10.* alique plures per me relati supra *in obser. ad decif. 54.*

2 Circa secundam Conclusionem, quæ se habet, vt Princeps in præiudicium Agnatorum, à quibus defuncti hæreditas obuenit filium naturalem legitimare non possit; secus verò quando hæreditas non esset adita; sed tum ius succedendi delatum; dic Tu cum hac distinctione omnes conuenire, nimirum vt Princeps non possit post Patris mortem si ium naturalem legitimare in venientium ab intestato præiudicium, si iam illi defuncti hæreditatem adiuerunt; secus verò si hæreditas non est adita; sed tantum ius succedendi delatum, quia tunc bene Princeps posset, proceditque legitimatio in agnatorum præiudicium. Ratio assignatur quia cum ius illud adeundi sit merè de iure ciuili, *l. lege obuenire ff. de verb. sign. potest Princeps ad sui libitum illud tollere;* sic sane ex sententia Bal. Paul. Castrenf. & Salic. distinguit Alex. quem omnino vide, *in l. gallus §. quid si tantum numer. 26. & 27.* vbi de comm. testatur *ff. de liber. & posthum. sequitur Ias. ibid. num. 122. vers. si autem hæreditas nondum est adita.* Franc. Aret. similiter omnino videndus *intra num. 26. vers. sed dubitatur.* Socc. *num. 23. Crot. num. 131. Resp. in l. ex facto §. si quis rogatus num. 25. ff. ad S. C. Trebell.* Boët. *decif. 122. num. 8.* & alij passim, quibus addo Nostrium Reg. de Pont. omnino videndum *in conf. 152. num. 6. 7. & 8.* & Mart. *in summ. success. lega. par. 4. quest. 4. art. 4. in appendic. num. 37. fol. mihi 91.* quos omnes retuli Ego *lib. 2. resol. iur. cap. 46. num. 24. & seq.* vbi in puncto principali sustinui clericum feudorum successionis incapacem posse à Principe tuta conscientia habilitari, seu in integrum restitui, vt in feudis per patrem relictis succedere valeat, non obstante, quod tempore mortis feudatarij, ob eiusdem filij incapacitatem, sequenti in gradu successio delata fuerit.

3 Circa tertiam Conclusionem, nimirum vt valeat Serenissimus Rex noster ex causa publicæ utilitatis Domanij priuilegium, quamuis mediantibus meritis, & seruitiis concessum reuocare, ad confirmationem vide omnino ex recentioribus post alios, quos citat

Dom. Reg. Capic. Ga'eot. *respon. fiscal. 23. num. 25.* quo loci de priuilegio remuneratorio agens, pluribus rationibus probat, & prudenter, posse Principem ex iusta causa superuenienti illud reuocare, etiam quod transferit in contractum, & *num. 31.* citat Arium Pirell. qui *l. 1. par. 3. post num. 59. vers. extra hunc casum,* dixit, concessionem ob benemerita non ideo effici irreuocabilem, vt priuilegia, & concessiones Principum non alterentur, adhuc si de meritis constaret; citat & tandem Cabed. qui *in decif. 75. p. 2. num. 10. & seq.* plures recenset reuocationes factas per illos Reges Lusitanos Alphonsum, & Ioannem concessionum ob merita factarum; addit demum ad hoc vt *concessio facta dicatur in remunerationem seruitiorum ex causa præcedentis obligationis, opus esse, quod seruitia illa, quæ remunerantur non sint præstita à subdito, qui ratione stipendij, vel debito officij ad ea tenebatur, quia si à subdito, seruitia hæc nullius erunt ponderis ad aliquam producendam obligationem, etiam antidoralem, ac proinde fiscum ad aliquam emendam non teneri, ex Afflict. decif. 307. numer. 13.* Tiraquel. *in l. si unquam, in verbo donatione largitus num. 106.* Ant. Gam. *decif. 29. post numer. 1.* D. Reg. de Pont. qui sic decifum testatur *conf. 59. numer. 17. lib. 1. & de potest. Proreg. tit. 5. num. 24.* Dom. Reg. Rouit. *in sua consultat. impressa post eius conf. lib. 1. num. 9. & 10.* Io. Baptist. Cost. *de remediis sub. sib. remed. 114. num. 3.* & D. Reg. Constant. *in l. 2. & 2. à numer. 38. usque & per totum 42. C. de filiis offic. mel. lib. 12.* vbi geminatas refert Decisiones.

Hæc autem omnia Ego semper intellexi, quando domanij priuilegium gratuito, vel etiam in seruitiorum remunerationem Dom. Rex. noster concessisset; nimirum, vt possit in hoc casu, publica superueniente necessitate, illud reuocare; secus verò si pretio, & sic quando Ciuitas, pecunia mediante, libertatem acquisiuit; tunc enim procedere dico, quæ scripserunt Lucas de Pen. *in l. 1. numer. 40. C. de capit. Ciuit. cens. eximen. lib. 11.* Soc. iun. *conf. 78. lib. 1.* Iacobus Rebuff. *conf. 146. col. 3. vers. quarto.* & longè Afflict. *in cap. 1. §. ex eodem, de lege Corradi, Sola ad consuet. Sabaud. in tit. de pact. inter empt. & vendit. num. 62. vers. & maxime, Aimon. Crauet. conf. 141. num. 9. in fine, vers. rursus ipsa communitas, Ioann. Neuz. conf. 12. per totum, inter conf. feudalia. Alber. Brun. Ferdin. Valq. *quest. illustr. cap. 1. num. 14. in fine. vers. decimo apparet.* Octau. Caccher. *conf. 26. per totum.* Amede. de Ponte, *in tit. qui feud. dar. pos. num. 117.* & Cancr. *var. resol. lib. 3. cap. 3. de priu. leg. num. 368.* & Iacob. Anton. de Maur. *alleg. 48. & 78.**

Non obstant, quæ in contrarium scripserunt Socc. *conf. 4. lib. 3.* Ias. *conf. 227.* & Raphael Fulgos. *conf. 20.* etenim in illa causa, in qua consilium præstiterunt, contrarium fuit decifum, & Decifio ter approbata fuit, sic attestante Octau. Caccher. *in alleg. conf. 26. numer. 35.* Minus etiam obstat Decifio Capyc. 66. Primò quia ibi non fuerunt ponderata, quæ ponderari debebant. Secundò quia Decifio fundatur in relatione Domini Hieronymi de Colle, & Ludouici Montalti Regiam Cancellariam Regentium, qui attestati fuere, quod non poterat absque illarum Ciuitatum venditione belli necessitatibus subueniri, vt legitur *num. 8. in fin.* Nec similiter obstant dicta per Ferdin. Loazes *in quodam responso Cappidi Mula,* quia loquitur in terminis gratiosi priuilegij domanij; & vti veritatis amator contrarium docuit *in repet. l. filius familias §. diui, numer. 105. ff. de legat. primo.*

Ad confirmationem autem alterius conclusionis, nimirum vt Principi aliquid in suis litteris attestanti sit

fit omnino credendum, præsertim si adest sui Con-
filiij subscriptio, videndi sunt DD. quos recensent
Dom. Reg. Capyc. Galeo. cit. resp. 23. n. 85. & D. Reg.
Sanfelic. in discept. unica, de donatio tempore belli
n. 4. & 5. post 1. par. decisionum.

ARGUMENTVM.

Procurator constitutus ad vendendum, & ad pretium recipiendum, si confitetur pecuniam recepisse, quam forsitan non recepit, quia de illius numeratione non constat, an Domino præiudicet, itavt emptor ob illam confessionem liberatus remaneat; Et quid in Tutore, Curatore, Sindico, Vniuersitatis Exequutore, & in Patre legitimo filiorum Administratore.

DECISIO CCCCX.

RETENDENTE Regio Fisco in hæreditate filiorum quondam Magnifici Ioannis Francisci de Mastroiudice absque legitimo successore defunctorum, remansisse annuos Ducatos tercentum feudales, quos dictus Ioannes Franciscus tenebat emptos cum pacto de retrouendendo à Comitissa Ciuitatis Nusci, & successiuè ad Regiam Curiam fuisse deuolutos, comparuerunt Creditores hæreditatis prædictæ, excipientes, dictos annuos introitus fuisse iam à dicta Comitissa reemptos, & in aliam emptionem conuersos; nam cum Magnus Matheus de Mastroiudice Auus, & legitimus Administrator dictorum Ioan. Francisci filiorum, Marinum filium ad faciendam dictam retrouentionem procuratorem constituisset, hic vigore mandati sibi iniuncti cum effectu dictos annuos Ducatos tercentum retrouendit, sortem ducatorum triummillium recepisse confitendo, sed replicante fisco, simulatam fuisse confessionem, cum verè Comitissa nullatenus summam prædictam exbursauerat ducatorum trium millium; sed tantum illos bonos fecerat in pretio venditionis de dicta Ciuitate in personam dicti Marini Procuratoris factæ, dubitari contigit si confessio illa de recepto à Procuratore facta extinxerat Creditum dictorum pupillorum, itavt Comitissa liberata remanserit ad finem videndi, an fisci pretensio cessaret, vel potius subsisteret? Ratio dubitandi fuit quia videbatur Procuratorem in retrouentione facta mandati fines excessisse; sicque illam fuisse nulliter peractam ex de-
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerteri.

fectu mandati, & consequenter dominium illorum feudaliu introituum nunquam à dictis pupillis discessisse.

Sed hac dubitandi ratione non obstante, contrarium in Collaterali Consilio per omnes Dominos Regiam Cancellariam Regentes, & per Regiam Cameram Summaria, nemine discrepante, iudicatum extitit; Ratio decisionis fundabatur ex tenore mandati procurationis, in quo data apparebat potestas Marino Procuratori retrouentionem faciendi, pretium recipiendi, vel illud recepisse confitendi; quo casu dicebatur communem esse Doctorum sententiam, quod quando Procurator hanc callens facultatem pretium à debitore recepisse cōfiteatur, licet verè & manualiter non receperit, sat esse vt ille cum contraxit, & à quo pecuniam recepisse confessus fuit, liberatus remaneat; & licet huic Cōclusioni obitare videatur Theorica Bar. in l. à diuo Pio §. sed si emptor ff. de re iudic. & in l. 2. §. fin. ff. si cert. pet. prout per Alex. in d. §. sed si emptor, & per Canonistas, in c. si cautio de fid. instrum. tamen dictum fuit, Bar. sententiam bene procedere, quando in mandato data est potestas recipiendi pretium tantum, absque quod additum sit, & ad illud recepisse confitendum; tunc enim communis opinio est cum Bar. vt Procuratoris confessio domino non noceat, vt per Alex. in d. §. sed si emptor, & Ias. in l. 2. §. fin. à num. 20. ad finem ff. si cert. pet. At vbi in mandato vtrumque contineretur, nimirum ad pretium recipiendum, & ad illud recepisse confitendum, tunc talis confessio omnino Domino præiudicat; eoque magis in casu proposito, in quo dici poterat, verè pretium à Procuratore fuisse receptum, postquam ille ad pupillorum beneficium annuorum introituum venditionem fecerat ad rationem Ducatorum decem pro centenario quos per plures annos punctualiter soluerat; etenim dicebatur, quod si pecunia realiter ad procuratoris manus peruenisset, & in proprios vsus conuertisset, nulli dubium esse, quod soluens esset liberatus, ita probat tex. in l. diligenter §. item si mandauero ff. mandati, ex eo quod soluit debitor procuratori ad pretium recipiendum mandatum habenti, licet Procurator ipse Domino mandanti obligatus remaneat; Vnde &c.

OBSERVATIO.

Dominus Reg. testatur hic decisum, Procuratoris confessionem de recepto Domino præiudicare, si in mandato iniuncto data apparet potestas hæc confitendi pecuniam recepisse, & Bar. sententiam in l. 2. §. fin. ff. si cert. pet. procedere indubitanter, quando Procurator potestatem tantum haberet pecuniam

recipiendi; non aliter addito, & ad illam recepisse confitendum; Est tamen verum adde Tu, quod Bar. loquutus fuit expresse, etiam in casu, quo Procuratori data est potestas confitendi recepisse, in d. §. fin. n. 7. sed quod verior sit sententia hic tenta, contra Bar. licet frequentius ea sit recepta, scripserunt Alcia. in l. solutionis num. 3. ff. de verb. sig. Stracca de adiect. par. 3. num. 125. Grat. conf. 12. num. 72. lib. 1. Pract. Papienf. de form. libell. in act. hypot. in verbo mortuo n. 23. quos citat Hercul. Morisc. var. resol. lib. 2. cap. 93. num. 3. vbi in hac materia confessionis factæ per Procuratorem de recepto, pro pleniori intelligentia quatuor constituit casus; quorum Primus est, quando Procurator nullum habet mandatum speciale ad exigendum vt tunc nulli sit dubium, eius confessionem Domino non nocere, adhuc si de numeratione constaret ad tex. in l. hoc iure ff. de solutio. Secundus casus, quando Procurator mandatum tantum haberet ad exigendum, vt tunc eius confessio similiter Domino non præiudicet, nisi de numeratione constaret, ex Bar. loc. cit. num. 6. Cephal. conf. 101. num. 18. & seq. lib. 1. & Sermien. qui de communi testatur select. interpret. lib. 3. cap. 11. num. 1. licet ibidem contrarium defendat. Tertius casus, de quo in hac Decisione. Quartus est casus quando de Procuratoris confitentis fraude constaret, vt tunc nullatenus Domino eius confessio noceat, adhuc si potestatem confitendi recepisse haberet, ex Sermien. loc. cit. num. 6. & 11.

2 In Tutore autem, Curatore, Exequutore, Syndico Vniuersitatis, & in Patre legitimo filij Administratore, quod eorum confessio de recepto principalibus non noceat, quando de vera numeratione non constaret, dixerunt glos. per illum tex. in l. certum §. sed an & ipsos ff. de confess. Bar. ibidem, & alij, quos referunt Geor. Nat. conf. 543. num. 13. 14. & 16. lib. 3. Tiraquell. de retract. conuent. §. 4. glos. 6. num. 12. & Morisc. loc. cit. num. 7.

ARGUMENTVM.

Feudum si quis à Domino emerit, eo pacto, vt si absque liberis mori contingerit posset in feudo illo, verbo, vel in scriptis sibi nominare hæredem; mortuo demùm feudatario, absque liberis, & ab intestato, nulla nec in vita; nec in morte nominatione facta, an in feudo prædicto legitimus bonorum allodialium ab intestato hæres succedere possit. Potestas nominandi hæredem in feudo, vel in officio, an ad hæredem transeat & de alijs &c.

DECISIO CCCCXI.

 M Magnificus Cornelius Caracciolus à Regia Curia emisset Terram Lauriani in pertinentiis Cilenti, quia filios non habebat, & ex tenore inuestituræ, quæ canebat pro se, & hæredibus ex corpore, nemo ex Agnatis

in feudo illo succedere poterat; in emptionis instrumento expresse se conuenit, vt si absque liberis mori contingeret, potuisset in dicto feudo, verbo, vel in scriptis sibi nominare hæredem; euenit postea vt diem suum clauderet postremum, nullo sibi nominato hærede, ex quo ab intestato decessit, quo factum fuit, vt Regius Fiscus feudi prædicti propter legitimi successoris defectum caperet possessionem; sed comparente demùm Lucretia Caracciola defuncti feudatarij sorore vtrinque coniuncta, & se legitimam esse succedtricem in dicto feudo prætendente, dubitatum fuit quid iuris.

Etenim non dubitabatur, attento tenore inuestituræ, Lucretiam non potuisse in feudo illo succedere; nam etsi ex Constit. Regni huius vt de successionibus, frater in feudo nouo fratris succedere possit, hoc tamen vbi inuestitura caneret pro se, & hæredibus simpliciter secus si addita esset Clausula ex corpore, quia tunc cum frater non possit dici ex corpore fratris, nullo pacto succedere potest vt per Andr. in ead. Constit. in verbo fratres, & per alios Nostrates passim; quod autem allegabat Lucretia illud erat, nimirum, quod cum negari non poterat, Cornelium ab intestato esse defunctum, tacito eiusdem iudicio bona eius omnia ad ipsam sororem spectabant, & pertinebant, & consequenter eandem ceteri ad successionem dicti feudi nominati per iura vulgata in l. conficiuntur, in princ. & in l. si quis cum nullum ff. de iur. Codicill. vbi dicit Bar. Nota quod quando quis decedit intestatus videtur instituere illum, qui ab intestato succederet; & Bal. addit, illum qui ab intestato succedit grauari posse, quia à testatore institutus videtur; si institutus, ergo (dicebat Lucretia) quod cum Cornelius nulla facta nominatione decesserit, habebatur ac si soror ipsa nominata esset; hoc erat vnicum sororis fundamentum.

Sed pro parte Regij Fiscus dicebatur quod cum attento tenore inuestituræ, Lucretia quamuis soror in hoc feudo succedere non poterat, nec eius iura in alio fundabantur nisi in pacto quod Cornelius in emptionis instrumento, apponi curauit, vt potuisset in feudo prædicto suum nominare hæredem; considerabatur, quod altero ex duobus modis poterat Lucretia ad successionem huius feudi venire, vel & primò, vt hæres vniuersalis ab intestato bonorum allodialium, & incapax erat omnino successionis huius feudi, quia attento tenore inuestituræ, vti extranea habebatur; aut & secundò succedere intendebat, vt nominata à Cornelio vigore potestatis ei tributæ, & nullatenus quia nominata à Cornelio non extiterat, cum expresse esset nominanda iux. tex. in l. 1. & 2. ff. de liber. & posthum. in l. nominatim. ff. de lega. 3. &

& in l. nominatim ff. de condit. & demonstrat.

4 Vltterius conuentum extiterat, vt nominare potuiffet, quem voluiffet tam verbo, quam in fcriptis; fi verbo, oportebat quod verè nominaffet, quia aliter fine verbis non diceretur facta nominatio, vt in *l. 1. in princ.* vbi Bal. Alexand. Iaf. & omnes *ff. de verb. obligat.* bonus tex. in *l. obligamur. §. verbis ff. eodem*; fi autem in fcriptis, neceffe erat, vt de fcriptura constaret, cum illud dicatur fcriptum, quod legi potest, *l. 1. in princ. ff. de his, qui testam. delent.* Vndè cum vtrumque deficeret, non poterat cenferi vocata Lucretia ab intestato veniens; quia, qui ab intestato fuccedit, venit extacita, non autem expreffa voluntate defuncti, ita glos. in *l. fed cum patrono §. bonorum poffeffionis beneficio in verb. habentibus*, & ibi etiam Alber. *ff. de bonor. poff. & in l. 1. §. quoties in verb. meruit ff. de collat. bonor.*

5 Præterea confiderabatur nominandi facultatem Cornelio tributam, non nifi meram difpenfationem continere; quæ quidem difpenfatio odiofa dicitur, ac proinde reftinguenda, Abb. in *c. fin. de simon.* & Iaf. in *l. si ita fcriptum ff. de liber. & posthum.* ftrictèque interpretari debet, Felin. in *c. causam, qua, & in c. postulasti de re fcriptis*, vbi dicit regulam effe vt in difpenfationibus, etiam ad cafum minorem, & maiorem habentem rationem non fiat extenfio; idemque Hof. *ibidem*; quibus quidem principaliter confideratis, relata caufa per Regiam Cameram in Collaterali Confilio, pro maiori, & faniori parte Dominorum Votantium fuit pro fifco pronunciatum, eo ab impetitis per dictam Lucretiam penitus absoluto; & cum ab hac determinatione fuiffet reclamatum iterum difcuffo articulo, fuit tam per Dominos Regiam Cancellariam regentes, quam per Dominos Regiæ Cameræ Præfidentes, vno excepto, prima fententia confirmata.

OBSERVATIO.

1 DVbium de quo in hac Decifione hodie ceffat prorfus, cum attentis gratiis huic Regno concessis, de quibus fupra in *Obfer. ad decif. 407.* frater, foror, & Nepos legitimi fint fucceffores in feudo nouo, quamuis inueftitura caneret, pro fe, & hæredibus ex corpore; poffet tamen adhuc hodie dubitari, fi quis nullum habens legitimum in feudo fuccefforem à Regia Curia feudum emerit, ea conditione, & pacto vt fi absque liberis mori contingeret, poffet in eo feudo nominare fibi hæredem, quantumuis extraneum; an, fuccedente cafu mortis absque liberis, nulla facta nominatione, poffet in feudo illo fuccedere legitimus ab intestato fucceffor, quamuis non in gradu fucceffibili in feudis? & fecundum ea quæ hîc decifa fuerunt, fi cafus contingeret negatiue effe respondendum; ad cuius quidem Decifionis confirmationem vide omnino Marin. Frecc. in *fuo tract. de fubfeudis lib. 2. quæft. 44.* vbi quærit an potestas no-

minandi hæredem in feudo, vel in officio tranfeat ad hæredem, qui poffit nominare fuccefforem, quem defunctus non nominauit, & negatiue refpondet primò, quia verba gratiæ, quæ de tali feudatario loquuntur perfonalia effe cenfentur; Secundò quia Rex confidit de eo feudatario, vt nominationem faciat; non autem de hærede eius, quem Rex ipfe ignorat; Tertio quia nominatus ab hærede vere & realiter non effe nominatus à defuncto; Quarto quia nominandi facultas, quæ cohærebat perfonæ feudatarij erat potestatiua, nimirum fi veluiffet in feudo, vel in officio nominare fuccefforem; ficque conditionalis videbatur, quæ ad hæredem non tranfmittitur; Quintò quia gratia loquitur de feudatario, qui Dominus erat feudi, de hærede feudatarij non loquitur, cum ipfe non habeat feudum; Et cum in illo fuccefferit Curia, defuncto feudatario, non nominante, res non dicitur integra, ficque gratiæ effectus euafcit; Sextò quia ea nominandi potestas collata videtur feudatario fecundùm naturam rei, vt eatenus capiat hæres, quatenus à moriente erat nominatus; ficque interpretationem recipit à perfonâ, in quam confertur; Vndè antequam ipfe nominet, non confideratur aliquis hæres formatus, nec in re, nec in fpe, nec in iure; ergo. Iftamque fententiam amplexus pariter fuit Montan. *de regalibus fol. 213. num. 44.* vbi bene loquitur.

Pergit vltterius Marin. Frecc. in *quæft. feq. fic quærens quid dicendum fi hic feudatarius condiderit teftamentum, fibique inftituerit hæredem vniuerfalem Petrum, nulla tamen facta expreffione, quod eum nominabat hæredem in feudo, vigore potestatis, quam habebat, an fic inftituendo eum hæredem vniuerfalem, intelligatur etiam eum nominaffe in eo feudo fuccefforem; & in hoc cafu affirmatiue refpondet; nam cum hic, qui effe hæres vniuerfalis inftitutus, hæres dicatur totius patrimonij, quod tempore mortis reperitur; confequens effe dicere, vt in eum omne morientis iudicium collatum fit, non quidem ab intestato; fed ex teftamento; non enim (inquit Frecc.) cogitauit Rex hæredem in feudo nominare fpecialiter, fed tantùm an fua voluntate, fuoque iudicio expreffo morienti hæres fit, & fucceffor, vnde expreffum effe, quod in genere dicitur; ficque fuae moriens hæredem in feudo faciat, vel generaliter fuccefforem nominet, in tota hæreditate hæres effe; ergo; idemque fcripfit Montan. *loc. cit. fol. 216. num. 50.* vbi addit, idem effe in officio, vt nimirum hæres inftitutus vniuerfalis in eo fuccedat, quamuis nulla facta nominatio; imò etfi ab intestato decederet, adhuc venientes ab intestato in officio fuccedere poffe, putauit Ioan. Vinc. de Ann. *fing. 391.* cui tamen non fe fubfcripfit Montan. *loco propriè cit. n. 51.* fed circa hanc materiam nominationis in officio vide quæ dixi fupra in *obfer. ad decif. 382.* & quæ fcripfit Iacob. Ant. de Mauro *allegat. 43.**

ARGUMENTVM.

Verba enunciatiua instrumentorum, an & quando probent. Tempus antiquum quodnam dicatur. Rex fi fcienter Clericum de feudo inueftiet, an ei videatur gratiam facere, vt feudum tenere poffit. Difpenfare

an censeatur Episcopus super aliquo defectu, quod promouendus patitur, si scienter illi ordines confert, & de aliis.

DECISIO CCCCXII.

IN causa Magnifici Balthazaris Milani cum Illustri Duce Sueffano, lata sententia per Regiam Camerae, qua mediante, declaratum extitit, Baroniam Sancti Georgij cum pertinentiis suis ad dictum Magnificum Balthazarum spectare, & pertinere, prout supra *decis...* dubitari contigit, si duo illa Casalia Melicussi, & pars iurisdictionis criminalis Galasij, aliudque feudum inhabitatum de *Prataria* dicerentur de pertinentiis dictae Baroniae, ad finem videndi, an sententia praedicta ad fauorem d. Balthazaris, etiam respectu dictorum feudorum veniret exequenda.

2 Quod dicerentur de pertinentiis Baroniae, producebat Balthazar aliqua instrumenta antiqua, inter diuersas personas stipulata, in quibus annuebatur feuda praedicta esse de pertinentiis eiusdem Baroniae; vnde dicebatur, quod cum plura essent, in antiquis probabant, vt per Canonistas, praecipue Aret. *in c. causam, extra de probat.* Secundò plures testes producebantur illud idem deponentes, & cum illis quatuor numerationes Regiae Camerae, ex quibus constabat, dicta duo Casalia fuisse numerata, vti de pertinentiis dictae Baroniae; Tertiò & tandem producebatur priuilegium Regis Ferdinandi primi in personam Comitis Terrae Nouae vtilis Domini dictae Baroniae confirmatorium alterius Regis Alphonsi, in quo haec feuda de pertinentiis praedictis fuisse legebatur; & ex his praesupponebat Balthazar esse in probatis, vt sententia praedicta etiam respectu dictorum feudorum esset exequenda. Pro parte autem Illustris Ducis, quod feuda praedicta de pertinentiis dictae Baroniae censi non possent, producebatur prima, & originalis inuestitura dictorum feudorum vti de pertinentiis Terrae & Baroniae Quinquefrondium, quae omnino erat attendenda *cap. 1. §. fin. de eo, quem sibi vel suis heredibus, late Dec. cons. 93.* & alij statim enim quod Rex disponendo non enunciando nominauit Baroniam, & Terram Quinquefrondium censebatur eam in Baroniam erigere, vt per Andr. *in c. 1. §. similiter in 2. addit. de capit. qui cur. vendit. & Bar. in extrauag. qui sint rebelles, in verbo Lombardia,* vbi dicit, quod quando Rex scribit, vel nominat aliquam Terram, vel Ciuitatem, censeatur eam in talem erigere; idemque Innoc. *in c. cum ab Ecclesiarum, de officio ordina.* Et licet obstare videatur tex. *in clem. fin. de*

sent. excomm. tamen tex. ille intelligitur, quando verba enunciatiue & propter aliud prolata sunt, vt ibi Card. & Ioan. de Imol. bene declarant; in casu proposito principaliter & dispositiue Rex concesserat Comiti Terrae nouae Baroniam Quinquefrondium cum dictis Casalibus; & sic de certa scientia fuerat facta concessio; tractabatur enim de facto proprio Principis; & successiue ignorantia praesummi non poterat, neque error, ad notata per Andr. *in cap. 1. in fin. de benef.* vbi si Rex scienter Clericum de feudo inuestit, videtur ei gratiam facere, vt possit feudum tenere, & per substitutum interuire, & sic censeatur eum habilitare, cum alias esset incapax, *cap. 1. de milt. qui arm. bellic. depof.* Nec obstare dicebantur instrumenta vt supra producta, quia enunciatiue annuebatur, feuda praedicta esse de pertinentiis Sancti Georgij; & sic fidem non faciebant, nisi in antiquissimis, nimirum vt annuorum centum spatium sit elapsum, vt per Innoc. *in c. veniens de verb. sign. Bal. & Ial. in l. cum aliquis C. de iur. deliber.* quod quidem tempus in casu proposito deficiebat, & ad priuilegium Regis Ferdinandi dicebatur, quod non erat, nisi confirmatorium, & relatiuum ad aliud priuilegium Regis Alphonsi, in quo aliter habebatur; sicque relatum, non autem referens erat attendendum, Dec. *in c. ex parte, de rescrip. & cons. 63.* vbi late; Vnde ex his principaliter fuit pro Illustri Duce pronunciatum; Sed cum demum esset ab hac determinatione reclamatum, melius discussio articulo, comperitum fuit, quod feudum praedictum inhabitatum de *Prataria* verè erat de pertinentiis Sancti Georgij; ac proinde respectu huius feudi, fuit haec vltima sententia reformata; sicque ordinatum, vt sententia lata ad fauorem dicti Balthazaris exequeretur, etiam respectu huius feudi de *Prataria*; In hac causa reclamationis interuenit totum Sac. Consilium Castri Capuanæ, tota Regia Camera, & duo Regiam Cancellariam Regentes; nimirum Salernitanus, & Iste &c.

OBSERVATIO.

Dominus Reg. noster inter alia, quae hic scripsit illam firmat Conclusionem, vt verba enunciatiua instrumentorum non probent, nisi in antiquissimis; nimirum vt annorum centum spatium sit elapsum, ex Innocent. Bal. & Ial. hic relatis; Tu modò adde quod circa hoc Doctores nostri varie loquuti fuere; sunt enim qui dixerunt, tempus antiquum dici, quando elapsi sunt centum anni, alij quando elapsi sunt octuaginta, alij quinquaginta, alij alia dixerunt, prout videre est apud Crauert. *de antiquit. temp. par. 1. cap. 1. in princ.* Iacob. Menoch. *de arbitr. Iud. lib. 2. cent. 1. casu 3.* vbi septem recitat DD. opiniones, Mascar. *de probat. concl. 103.* Lader. *cons. 10. num. 1.* Honde. *cons. 57. n. 56. lib. 1.* Peregr. *de fideicom.*

art. 43. num. 83. Polid. Rip. obser. 69. & Cæs. Barz. decis. 2. num. 32. quos omnes citat Nicol. Genua de verbis enunciat. lib. 2. quest. 1. num. 42. vbi num. seq. addit, communem esse sententiam, & fere ab omnibus receptum, vt centum annorum spatium requiratur, ex Mascar. loc. cit. à num. 1. ad 7. Maluas. qui etiam de communi testatur conf. 91. numer. 46. Dec. conf. 21. num. 28. lib. 1. Barz. & Peregr. locis modo relatis; subdit demùm num. 44. hac in re semper sibi placuisse sententiam illorum, qui dixerint id omne iudicis arbitrio deferendum, nimirum vt secundum qualitates difficultatum occurrentium iudicare debeat quot anni ad tempus antiquum constituendum requirantur; vidimus enim Sacrum Romanum Auditorium tempus antiquum aliquando arbitratum quinquaginta, aliquando septuaginta; aliquando nonaginta nothem, aliquando centum annorum, sic attestantibus Bartholo Romul. in l. sciendum num. 124. in fine ff. de verb. oblig. Card. Put. decis. 213. num. 1. lib. 1. & 209. lib. 2. & Verallo. decis. 28. num. 4. lib. 1. & in Senatu Mantuano tempus annorum sexaginta pro antiquissimo fuisse iudicatum, testatur Bursar. conf. 151. num. 34. lib. 2.

² Quod autem verba enunciatiua instrumentorum probent, scripserunt Mandell. de Alba. conf. 83. n. 6. lib. 1. Barbat. conf. 65. num. 14. & 15. lib. 3. Riminal. Senior. conf. 93. num. 5. lib. 1. Ferrett. conf. 61. num. 7. lib. 1. Cephal. conf. 608. num. 17. lib. 4. Purpur. conf. 319. num. 10. lib. 1. & conf. 542. num. 15. lib. 2. Barba. conf. 410. num. 66. & 67. lib. 4. Honded. conf. 31. num. 8. lib. 2. Mascar. concl. 106. & alij, quos citat, & sequitur Genua loco cit. num. 38.

³ Ad confirmationem autem illius Conclusionis hinc tentæ, vt si Rex scienter Clericum de feudo inuestit videatur ei gratiam facere, vt possit feudum tenere, cuius, tam iure communi, quam Regni huius attentio, est incapax, videndi sunt hoc idem probantes Andr. in cap. 1. vers. de nouo, de vassall. milit. qui arm. bellic. depof. Aluaror. in cap. 1. in fine vers. quod intellige, de feudo femina. Rosentall. de feud. cap. 7. concl. 73. Beretta conf. 82. Riminal. iun. conf. 786. lib. 7. Pancirol. conf. 111. num. 13. & Octau. Bammac. qui hoc citat in comment. ad cap. 1. §. qui clericus numer. 5. si de feud. defun. conten. sit & c. idemque DD. dixerunt in eo, qui ex aliquo defectu ad ordines promoueri non possit: nam si Papa, vel Episcopus ex certa scientia illum ad ordines promouerent, tunc promouendo, dispensant; ira sane scripserunt DD. quos allegat Grammat. decis. 81. n. 8. & 9. Rebuff. in prax. benefical. de dispensat. super defect. natal. num. 9. Viuian. tract. de iur. patron. par. 2. lib. 6. cap. 4. n. 37. Ego ipse resol. iur. lib. 1. cap. 168. num. 16.

ARGUMENTVM.

Processus an dicatur legitimè compilatus cum Procuratore, de cuius mandato non constat, si principalis scientiam iudicij mori habuerit. Terminus datus tam super conuentione, super qua erat iam conclusum, quam super reconuentione, an dicatur legitimè impartitus. Clericus actor coram Iudice sæculari an

post in causa conclusum reconueniri possit. Et de alijs &c.

DECISIO CCCCXIII.

DVAS proponere nullitates Illustris Princeps Sulmonis aduersus sententiam contra se latam ad fauorem Illustris Ducis Boiani primam, quia termino in causa dato nondum elapso, lata extiterat sententia prædicta, contra tex. in l. siue pars, vbi hoc notant glos. Bal. Salicet. & DD. communiter C. de dilatio. qui addunt, hoc verum esse, adhuc si Iudex videat de termino tam modicum remanere tempus, vt sit plusquam certum, nil posse vterius Partes probare; alteram, quia processum fuerat cum Magnifico Ioanne Antonio Toruo, vti ipsius Principis Procuratore, cum talis non esset; nam & si aliàs in causis ipsius Principis vti Procurator interuenerat; fuerat tamen constitutus ab Illustri Principissa Matre, vti Balia, & Tutrice, cuius baliatum longo tempore antequam lis moueretur expirauerat; vnde baliatu extincto, dicebatur insimul extincta procurationis constitutio, re integra, idest in negotiis non inceptis, per tex. in l. si per epistolam. vbi DD. omnes ff. de acquir. hered. Bal. in l. mandatum C. mand. & Alex. conf. 128. lib. 6.

Discussis his duabus nullitatibus, in Regia Camera, fuit decisum illas non obstare, ac proinde sententiam ad fauorem Illustris Ducis latam esse exequendam. Ratio Decisionis respectu primæ propositæ nullitatis, ea fuit, quia verum est, quod pendente cursu termini, iudicis officium conuiescit; hoc tamen quando terminus ritè ac rectè impartitus est; secus si nulliter, prout in casu, de quo agebatur, vbi facta conclusione in causa, Princeps conuentus Ducem Actorem reconuenerat, fueratque impartitus terminus, vt ab eo tempore curreret, tam in causa conuentionis, quam reconuentionis; id enim peragi non poterat, ad notata per Bar. in Authen. & consequenter C. de sentent. & interloquit. omn. Iudic. quocirca decretum prædictum fuit ipso iure nullum, quia secunda fuit data dilatio, quæ dari non poterat, maximè in causis summaris, prout sunt omnes in Regno ex Prag. Dispendia litium, vt per glos. in clem. sapè in verbo amputet. de verb. sign. Dando igitur Iudex secundam dilationem in casibus, in quibus illa dari non potest, nulliter procedit, & consequenter probationes inde receptæ nullæ dicuntur, notat. Paul. de Castr. in l. fin. numer. 6. vbi dicitur ita Bar. consuluisse, ff. de feriis. Vnde cum in casu proposito ad causæ terminationem fuerit processum, censebatur decretum illud impartitionis termini fuisse reuocatum

uocatum, ad tex. in l. à procedente C. de dilatio. & in l. 1. C. de ord. cognit. Hæc respectu primæ nullitatis. Respectu verò alterius dicebatur, quod in facto non procedebat, quia verum erat, Principem conuentum plenam habuisse notitiam, quod procedebatur in causa cum dicto Ioanne Antonio, uti eius Procuratore, qui eum defendebat in præsentia Procuratoris generalis ipsius Principis, sicque fiebat locus dictis per Innoc. in c. ex parte Decani, de rescrip. vbi voluit quod si Dominus aliquem in iudicio suo nomine agere sciuerit, videtur eum suum procuratorem constituere; & licet hoc dictum ab aliquibus impugnetur, ut videre est apud Alex. in l. sepè num. 87. ff. de re iudic. & Aret. in l. 2. §. voluntate ff. solut. matr. tamen alij plures Innocent. sententiam sequuntur, ut per Felin. in c. fraternitatis col. 4. de testibus; & cum tantæ sit auctoritatis eius opinionem in iudicando sequi non est erroneum, imò dicebatur Iudicem in conscientia tutum esse; Vnde &c.

OBSERVATIO.

- 1 **Q**uod attinet ad primam partem huius Decisionis, dicamus omni semota controuersia, ut terminus causæ reconuentionis insimul ac simultaneo processu cum illo reconuentionis currere possit, necessarium esse, ut reus actorem reconueniat antequam super negotio in iudicium deducto lis sit contestata; sic enim reus ipse releuabitur; nam Iudex terminum in vtraque causa, conuentionis nimirum, & reconuentionis dare tenetur, & processu postea compilato, vtrumque iudicium simul, & semel expediet, ita post Specul. Marian. Soccin. Addentes ad Marant. Muscatell. & alios, quos citat, aduertit noster Gallupp. in sua recentiss. praxi par. 2. cap. 14. num. 1. vnde cum in casu huius Decisionis, facta conclusione in causa reus Actorem reconuenerit, malè fuit terminus impartitus tam super conuentione; super qua erat iam conclusum, quàm super reconuentione; ac proinde merito de hoc actu, nulla hic exitit habita ratio.
- 2 Est tamen verum, quod si reus ante litis contestationem, vel in ipso actu, siue illico post litem contestatam actorem non reconuenerit, non per hoc erit ei præclusa via, in quacunque parte iudicij suam instituere reconuentionem, ad tradita per glol. in cap. 1. in verbo respondere de mut. petit. & in c. dispendia §. reus quoque, de rescrip. in 6. & per Caraut. in rit. 67. n. 7. at eo casu conuentio, & reconuentio pari passu non ambulabunt, sicque expeditio causæ conuentionis per reconuentionem non retardabitur, ita Marant. in praxi par. 4. distinct. 6. post Dec. & Lanfranc. quos citat.
- 3 Et licet aliquando fuerit controuersum, an si actor esset clericus possit ille post conclusum in causa reconueniri; attamen quod ritè & rectè procedat reconuentio, nec aliter fiet locus remissioni ad Iudicem Ecclesiasticum, decisum testatur D. Præf. de Franch. decis. 376. sicque tentum, veram esse conclusionem, reconuentionem fieri posse vsque ad conclusum in causa, imò vsque ad sententiam, non tamen ad finem ut pari passu procedatur, quia hoc casu esset necesse, quod fieret renunciatio ante litis contestationem, vel

statim post; sed ad finem, ut teneatur stare iuri coram illo Iudice, quem elegit; & ita annis non longe decursis per S. C. iunctis aulis decisum fuisse scio, in causa in S. C. vertente inter Abbatem Ludouicum Ridolfi & Marchionem Baselicis, ut videre est penes Thor. in compen. decis. par. 3. in verbo reconuentio.

Quò verò ad alteram huius Decisionis partem, in qua fuit tentum processum fuisse legitime compilatum cum Procuratore, quamuis de mandato non constitisset, ex eo quod principalis plenam habuerit scientiam, quod lis agitabatur suo nomine cum illo procuratore, nec in iudicio comparuit ante sententiam, se protestando, illum non esse eius Procuratorem; dic Tu, quod licet circa hoc dictum adsit aliqua inter DD. controuersia; tamen cum decisus hic conuenit Afflict. quem miror ab oculatissimo D. Rege nostro non fuisse allegatum, in decis. 308. n. 8. quo loci expressis verbis dicit, quod si aliquis agat tanquam procurator meus, me sciente, & patiente, videor sibi mandatum dedisse, & sic sententia lata contra illam mihi nocebit, licet de alio mandato non appareat, allegat Innocent. in loco cit. idemque scripserunt Balb. de prescript. in 3. par. vers. tertio principaliter limita, Brunus conf. 95. Gozad. conf. 93. Ruin. conf. 161. lib. 1. & Anton. Gabr. qui hos refert commun. conclus. lib. 2. tit. de procurator. conclus. 1. num. 12. vbi dicit semper mandatum præsumi, quando scientia, & patientia principalis interuenit.

ARGUMENTVM.

Exceptio discussionis inuentarij an post sententiam condemnatoriam ab hærede opponi possit ad finem, ut illa exequi non possit. Exceptiones modificatiuæ, quæ sententiam non impugnant infra quantum tempus in Regno opponi possunt. Nullitates propositæ per modum exceptionis, an proponi possint, elapso tempore, intra quod exceptiones modificatiuæ opponi possunt. Et de aliis &c.

DECISIO CCCCXIV.

DEBITABATUR in Sacro Regio Collaterali Consilio, ad relationem Regiæ Camerae, si exceptio discussionis Inuentarij post sententiam condemnatoriam ad illius executionem impediendam opponi poterat; & affirmatiuè fuit decisum, sicque ordinatum, ut donec inuentarium discuteretur, sententia exequi non posset. Ratio decisionis fuit, quia regula est, quod omnis exceptio, quæ in iudicio opposita non fuit potest post sententiam opponi, si illam non impugnet, ad quod fuerunt allegata iura in l. Nesennius §. fin. ff. de re iudic. in Lex diuerso §. fin. ff. sol. matr. & in l. penul. ff. de confessis, notant Bar. Bal. & alij in l. 1. ff. de iuris & facti ignor. & in iuribus

modo

modo allegatis; idemque Arēt. in *l. more & in l. necessariis ff. de acquir. heredit.* & melius in *l. si soror. C. de collat.* vbi autem ante sententiam fuerit opposita, & discussa, ampliùs in executione sententiæ opponi non potest: *l. duobus*, vbi casus *ff. de except. rei iudic.* notat glōf. in *d. l. Neseñnius §. fin. in verb. non tenetur.* & Bar. in *l. qui Roma §. duo fratres ff. de verb. obligat.*

OBSERVATIO.

Decisionem habemus indiuidualem, vt exceptio discussionis Inuentarij post sententiam condemnatoriam opponi possit ad finem vt illa exequi non possit, donec, & quocunque inuentarium non discutatur. Ratio assignatur, quia huiusmodi exceptio sententiam ipsam non impugnat, nec illi contradicit; sed illam tantum modificat; cum hac decisione conuenit longa Doctorum series, quam refert Rola. à Valle in suo tract. de inuent. quæst. 212. per totam, in tract. diuers. vbi contrariis respondet, & aliquas ad hoc dictum accommodat limitationes, quas vide; idemque etiam determinatum in M. R. C. Regni Siciliæ testatur Mastrill. decis. 24. qui licet conclusionem hanc procedere dicat, quando hæres fuit condemnatus ad instantiam legatariorum, & fideicommissariorum; secus verò si instantibus creditoribus; attamen aduerte quia hæc eius asseueratio est contra magis communem DD. sententiam, qui indistinctè scripserunt, siue condemnatio sequuta sit ad instantiam legatariorum, siue creditorum, semper post sententiam exceptionem hanc discussionis inuentarij opponi posse; & adhuc si Inuentarium ante sententiæ prolationem fuisset in actis presentatum, nam vt idem Mastrill. aduertit num. 8. requireretur eo casu, quod super ea exceptione fuisset discussum quodque Iudex illam expressè reprobasset, idemque Dom. Reg. Capyc. Galeo. contro. lib. contr. 62. num. 58.

2 Est tamen apud nos aduertendum, quod exceptio hæc, & quælibet alia modificatiua est opponenda intra triginta dies, post latam sententiam, siue post illam notificatam; nam si post hoc elapsum tempus opponeretur, sententiæ executio non impediretur, sic disponente Regia Sanctione, quæ est 4. §. 25. de dilatio. quam tamen non procedere, nec locum habere si nullitates aduersus sententiam per viam exceptionis essent oppositæ, adhuc elapsis triginta diebus dixit & prudenter Dom. Consiliar. Carleual. tom. 2. de iudic. disput. 16. num. 19. vbi expressis verbis voluit sub hac dispositione nullatenus comprehendi nullitatem propositam per modum exceptionis adhuc si illa opponeretur post terminum triginta dierum, quia nihilominus executionem impediret; etenim exceptio nullitatis non est propriè exceptio, ac proinde non est cur dici possit vt sub termino à statuto præscripto ad exceptiones proponendas comprehendatur exceptio nullitatis, ita satis notanter Bal. in *l. 1. num. 6. C. de iur. & fact. ignor.* vbi sic loquitur. *Ex prædictis collige quod exceptio nullitatis non est propriè exceptio; ergo terminus statutus à statuto municipali ad excipiendum non comprehendit exceptionem nullitatis, quod est notatu dignum, & ideo non excludit venientes post terminum, quod tene menti.* Hæc Bal. & ita ne rerum iudicatarum autoritate careamus per S. C. referente Dom. Regio Consiliario Ioan. Baptista Iouino, fuit decisum sub die 13. mensis Aprilis currentis anni 1654. in causa hæredum quondam Ioannis Camilli Greet *D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij;*

cum D. Isabella Vries quæ longè post terminum in dicta Pragm. Sanctione præscriptum, per viam exceptionis nullitates propoluerat aduersus sententiam contra se latam ad fauorem dictorum hæredum; & cum sub die 27. mensis Iunij 1648. per S. C. ordinatum extitisset, nullitates esse recipiendas, hæredes prædicti à Decreto sic interposito reclamationum, contententes, nullitates per D. Isabellam tanquam propositas post elapsum tempus in d. Regia Pragmatica statutum, recipi non posse, ad finem impediendi executionem sententiæ ad eius fauorem latæ; & cum ita fuisset per S. C. decretum sub die 9. mensis Iulij 1650. & per hæc verba *Suspensio decreto S. C. lato sub die 27. Iunij 1648. non recipiantur nullitates proposita pro parte D. Isabella Vries.* Hæc ab ordinatione sic precipitanter facta reclamauit; demumque discussis plenissimè, & per longum tempus quæ in re tam graui discuti debebant, fuit per S. C. interpositum decretum pro D. Isabella tenoris sequentis, *Suspensio Decreto lato sub die 9. Iunij 1650. per S. C. declaratum est bene fuisse prouisum per idem S. C. sub die 27. Iulij 1648.*

ARGUMENTVM.

Tortura an & quando in Regno ex processu informatiuo inferri possit. Falsi crimen committi mandans, an ex processu informatiuo torqueri possit. Ætas an ex aspectu probatur. Socius criminis an & quando, & in quibus casibus indicium faciat ad torturam. Tortus si reus fuerit ex processu informatiuo, num datis defensionibus, iterum torqueri possit; & de aliis ad ornatum, c. Regni si quis cum sceleratis.

DECISIO CCCCXV.

DEBITATVM fuit in Sacro Regio Collaterali Consilio, an ab Illustrissimo Domino Prorege esset concedenda dispensatio, vt ex processu informatiuo torqueretur, quidam Nobilis huius Ciuitatis, quem pro liberando patrem à Carceribus Magnæ Curia, in quibus reperiatur, falsum commississe præsupponebatur, testes nimirum suadendo vt aliter deponeret, quam res se habebat; qui enim mandat falsum fieri, falsi crimine tenetur, sicut qui falsum committit Bar. in *l. transigere, in fine C. de transact. & in l. unica §. ne autem C. de caduc. tollen.* supposito hoc crimine, quia falsi poena est deportatio, attentis capp. Regni, quibus disponitur tormenta adhiberi posse in criminibus, quorum poena est ultra relegationem, sequebatur, quod dispensatio concedi poterat; sed pro inquisito considerabatur hanc dispensationem

non nisi in grauissimis delictis, & aduersus personas valde diffamatas concedi; sed in casu, de quo agebatur vtrumque cessabat, ergo. Præterea erat hic nobilis minor decem, & octo annis, quem tormentis subiici de iure prohibetur, Hippoly. de Marfig. in l. edictum ff. de questio. & testes contra eum examinati socij erant criminis, qui regulariter initium ad torturam non faciunt, nisi quatuor interuenientibus, de quibus per Bal. Salic. & omnes in l. fin. C. de accusat. & Hippolyt. in pract. crim. in §. diligenter. Tandem considerabatur quod quando tractatur de pœna ætate minori infligenda, Iudex potest ex arbitrio illam minorare; l. auxilium. §. in delictis ff. de minor. & quod ita in S. C. Castr. Capuanæ seruatur. Si igitur erat in arbitrio Iudicis, & pœna patratæ facinoris erat deportatio, dum poterat minui, fiebat locus relegationi, qua attentata, ex dispositione cap. Regni, tortura inferri non poterat; quibus sic præsuppositis Regius fiscus difficultatem agnoscens noluit Decisioni insistere, sed passus fuit ad vltiora procedi, & tandem datis defensionibus, ac processu compilato, denuò instabat pro tortura, causaque relata in Collaterali Consilio, fuit decisum, prædictum Nobilem esse liberandum; & Ratio decisionis fuit, primò, quia hic inquisitus fuit habitus pro minori; & licet de eius ætate non constaret, tamen ex aspectu talis præsumebatur; nam quod ex aspectu possit minor ætas probari est tex. & ibi Bar. in l. minor 25. annis addito, & in l. de ætate ff. de minor. Secundò quia inquisitus iustam habebat causam testes suadendi, nimirum pro patris sui, honoris, famæ & bonorum defensione, optimè in terminis Paul. de Castr. in cons. 331. lib. 1. omninò videndus. Tertio quia testes examinati cum essent socij criminis, si indicium ad torturam facere non poterant, quantò minus probationem ad condemnandum; nam licet in aliquibus casibus socius criminis indicium ad torturam facere soleat, nunquam tamen probationem ad condemnandum, vt tenet Salic. in l. fin. col. fin. C. de accusat. Angel. in l. si certus ff. ad Syllan. Alex. cons. 90. lib. 3. Corne. cons. 58. in fine lib. 1. Dec. cons. 189. & Hippolyt. in dic. §. diligenter num. 68. Præterea Aret. in c. cum l. 10. extr. de accusat. dicebat vt in criminibus exceptis socio criminis credatur, vltra adminicula, & coniecturas requiri, vt Iudex pensis numero testium, eorumque qualitate, & persona eius, contra quam deposuit, verosimile sit eum non mentiri, allegat tex. in c. fidei fauorem de heret. in 6.

OBSERVATIO.

Quamuis Bar. in l. si quis adulterium in princ. ff. ad l. Iul. de adult. & in l. 1. in l. vnus & in l. fin. ff. de questio. dixerit ad quæstionem inferendam de iure deueniri non posse nisi facta prius litis contestatione, ac testibus, citata Parte, repetitis, imò & processu publicato; in Regno autem nostro in delictis atrocibus hæc Bar. theorica non seruatur, per c. quod incipit, si cum sceleratis, quod est 272. secundum ordinem Ioan. Ant. de Nigr. hac enim attentata dispositione concurrentibus delicti atrocitate, qualitate Personæ, & inditiorum sufficientia, posse reum ex processu informatiuo quæstionibus subiici, scripserunt Ass. decis. 391. num. 10. Dom. de Franc. decis. 143. & Dom. Reg. Tap. in annotat. ad d. c. si cum sceleratis num. 1. est tamen verum quod contra Neapolitanos, ac omnes Casalenses etiam Turris Octauæ, & Mileti ex peculiari priuilegio Regis Catholici, & Imperatoris Caroli immortalis memoriæ, absque Regia dispensatione non potest Reus ex processu informatiuo torqueri, quantumuis de atrocissimo crimine inquiretur, vt passim DD. nostri aduertunt, & inter cæteros Dom. de Franch. dec. 316. in fine, & aliquando hæc dispensatio denegatur ex causis, quas iustas, & conuenientes Collaterale Consilium existimabit, prout fuit seruatum hic; quando autem ex processu informatiuo quis torquetur, datis demùm defensionibus non potest iterum torqueri, vt aduertit Io. Ant. de Nigr. in d. c. si cum sceleratis num. 20. licet Dom. Reg. de Tap. loc. cit. num. 8. Contrarium practicum testetur; sed malè vt ipse dicit; subdit demùm in fine hæc verba. *Hæc tamen omnia iusto iudicantium arbitrio relinquuntur, cum delicta sint tam graua, & tam frequentia, vt vix ordo seruari possit.*

Quantum verò attinet ad illam conclusionem hic tentam, vt dictum socij criminis initium non faciat ad torturam, nisi quatuor concurrentibus, ex Doctoribus hic citatis, pro pleniori huius dicti intelligentia ex recentioribus videndi sunt Iul. Clar. in §. fin. quest. 21. num. 7. post nostrum Carrer. & alios, quos citat Mascar. de probatio concl. 1311. per totam, Farinac. in sua praxi in tit. de indic. & tort. quest. 43. Petrus Caball. resol. crim. cent. 1. casu 84. In crimine verò Sodomie memini semel vidisse in M. C. seruatum sodomitam esse torquendum ex processu informatiuo, cum nullum contra ipsum adesset inditium, nisi dictum criminis passus, qui hoc etiam in tortura asseuerauerat, qua de re est videndus Triuis. decis. cum. 14. & Farinac. cit. quest. 43. à num. 89. vsque & per totum num. 99. post Boss. quem allegat in tit. de indit. & considerat. ante tortur. num. 106.

ARGUMENTVM.

Banniti, qui in Regno aliquando more militari depredantur, aliaque atrocissima sic patrantres, nùm vti rebelles existimandi sint, ita vt puniri possint ea pœna, qua plectuntur, qui in crimen læsæ Maiestatis incidunt. Offendentes Consiliarios Principis an læsæ Maiestatis Rei efficiantur, & de aliis.

DECI

DECISIO CCCCXVI.

1 **Q**UANTIGIT dubitari in Sacro Regio Collaterali Consilio, si uti rebelles suæ Catholicæ Maiestatis puniri poterant contumaces illi, banniti, foriudicati, cæterique delinquentes vulgò *foras citi* appellantur, qui in Regno, præsertim in Prouinciis Calabriae in maximo existentes numero, more militari cum omni armorum genere deprædabantur, homines, etiam officiales Regios occidebant, Virgines rapiabant, aliaque similia enormia patrantes.

2 Consideratum fuit quod omnes Doctores, qui materiam criminis læsæ Maiestatis tractarunt, tam *in l. 1. 2. & tot. tit. ff. ad leg. Iul. Maiest. in l. quisquis C. eod. & in c. felicitis, de penis in 6.* quam ex nostratibus Andr. & Afflict. *in tit. qua sint regal. in verb. & bona committentium, & Capyc. decis. 130.* dixerint, illum propriè dici, & cenferi læsæ Maiestatis crimen committere, qui principaliter, & non secundariò Regiam offendit Maiestatem; ideòque si quis Regium Officialem offenderet ex particulari inimicitia, vel odio, & non principaliter siue intentionaliter, ut Regem offenderet, licèt secundariò Rex offendatur, non tamen dicitur læsæ Maiestatis crimen committere; Ex hoc dicebatur quod si contra prædictos facinorosos homines pro patratis criminibus, uti de læsa Maiestate erat procedendum; & oportebat ut per edictum citarentur, & contra eos procederetur iuxta formam, & tenorem Extrauag. *Ad reprimendum.* At si potius existimabatur conueniens, & necessarium Pragmaticam Sanctionem emanare, qua declararetur, ut huiusmodi crimina de cætero committentes in perduellionis crimen inciderent, & ut contra eos procederetur, ac si aduersus committentes crimen læsæ Maiestatis; & per omnes Dominos votantes fuit conclusum, legem hanc promulgari posse, adhuc si verè crimina prædicta non essent læsæ Maiestatis, suaque Regia Maiestas principaliter non offenderetur, quia ita pro Dei, Regis, ac Regni seruitio expediebat; nec hoc nouum erat, cum aliàs sic in similibus fuerat per Summum Pontificem sancitum *in d. c. felicitis de pan. in 6. & in extrauag. eiusdem tit. quæ incipit dierum crescente;* idemque aliàs per Carolum Cæsarem Regem nostrum prouisum contra Magnum illum feudistam Bartholomeum Camerarium, cui extra Regnum existenti mandauit, ut cenferetur rebellis, si infra certum tempus ad hanc Ciuitatem Neapolis non se conferret, quamuis nunquam huius criminis fuisset reus. Fuit tamen maxima contentio inter Votantes an de his esset prius consulenda sua Catholica Maiestas, huius voti erant Domini Regiam

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij;

Cancellariam Regentes; alij verò Collaterales Consiliarij dicebant, quod absque alia consultatione suæ Catholicæ Maiestati faciendâ, conueniens, & necessarium erat, ut Illustriss. D. Prorex legem hanc statim promulgaret; sed ille voto Dominorum Regentium adhæsit, ut priusquam in dicta Pragmatica emanaretur, super ea sua Catholica Maiestas esset consulenda.

OBSERVATIO.

SI credendum est, hunc D. Proregem sic adhærentem voto Dominorum Regiam Cancellariam Regentium, suam Catholicam Maiestatem de his omnibus certiore fecisse est pariter credendum D. Regem denegasse legem promulgare, ut hi exules pro reis criminis læsæ Maiestatis haberentur, cum vsquè ad huc Regiam aliquam ordinationem hòc disponentem nullatenus legamus; est tamen verum quod Io. Grandis *in suo opusculo de bello exulum speciali 65.* dicit exules nostri temporis effectos esse verè foriudicatos Regiæ Curia diffidatos, & rebelles vigore Regiorum Bannorum, quæ tamen in volumine Regiarum Pragmaticarum non habemus impressa; vnde sequitur, dicit ipse, omnia specialia inducta in odium foriudicatorum rebellum, & reorum læsæ Maiestatis contra exules istos repeti posse.

Quantùm verò attinet ad illam conclusionem, quam hîc firmat Dom. Reg. noster, ut si quis Regium officialem offenderit, nullatenus fiat criminis læsæ Maiestatis reus, dic Tu, hoc bene procedere in Regio Officiali inferiore, qui non stat circa latus Principis, quodque supremus non sit, ut per Bar. *in l. hostes num. 15. ff. de capt. & posthum. reuers. Andr. in tit. qua sint regal. in verb. & bona committentium. Dec. conf. 410. Gigans in tract. de crim. læs. Maiest. l. b. 3. cap. 23. num. 7. Alcia. conf. 19. lib. 7. & per Vulpell. conf. 21. num. 5.* vbi testatur de communi sententia, & hos citat, & sequitur Io. Bapt. Barard. *ad Iul. Clar. in loco inferius citando;* secus verò dices si offendatur Officialis, qui dicitur Consiliarius residens apud personam Principis, prout fuit decisum contra Occifores nostri D. Andreae de Ifernina Consiliarij intimi Reginae Ioannæ primæ, ut testatur Afflict. *in constit. ut participatio num. 9.* quo loci per hæc verba loquitur: *Ego vidi edictum Reginae Ioannæ primæ factum die 15. Octobris 12. indiēt. M. CCC. LIII. vbi condemnauit occifores D. Andreae de Ifernina Consiliarij dictæ Reginae crimine læsæ Maiestatis; & statuit quod tale edictum habeat locum, etiam in occurrentibus fortassis in similibus casibus, & personis, nec ibi sit aliqua mentio, vtrum illa occifio fuit ex particulari odio, vel inimicitia, vel ut Rex careat illo Consiliario; & sic patet quod illa Constitutio eos, quæ distinguit ut supra cessat, quando Occidetur Regius Consiliarius; tunc enim committitur crimen læsæ Maiestatis, siue odio particulari, siue ut Rex careat dicto Consiliario sit occifus &c. hanc eandem sententiam Afflict. insequens amplexus fuit Iul. Clar. *in sua praxi crim. in §. crimen læsæ Maiestatis num. 5.* signanter sub illis verbis. *Et licèt aliqui distinguant, an id fiat in odium Principis, ut scilicèt priuetur illo Consiliario, an ob priuatum odium ipsius Consiliarij. Ego tamen indistinctè teneo, quod committatur crimen læsæ Maiestatis, nam Consiliarij sunt Pars corporis ipsius Principis, & ideo illos offendens indistinctè censendus est Principem offendere, semper tamen intelligo de Consiliariis residentibus, apud personam principis, & sententiis**

dentibus in eius supremo Consistorio & non aliter. Hæc Clar.

- 3 An autem occidens Consiliarium Principis indignus sit immunitate Ecclesiastica, prout quilibet lætæ Maiestatis reus, Vide quæ dixi lib. 1. mear. resolut. cap. 172.

ARGUMENTVM.

Paragium, quod filiæ debetur super bonis paternis, & maternis feudali- bus, & allodialibus, an ab illa peti possit, vnâ cum fructibus à die mortis parentum. Soror in Ciuitate Neapolis nûm in bonis per fratrem quæ- sitis intra districtum existentibus cum aliis fratribus, & ascendentibus suc- cedere possit, Et de aliis ad orna- tum, & declarationem Consuet. Neapol. si moriatur, & alterius, sed si morienti.

DECISIO CCCCXVII.

RIA exposcebat Illustris Domi- na D. Isabella de Aragonia ab Il- lustri Duce Montis-alti Don An- tonio fratre suo, per mortem Illustr. Ducis Don Petri communis fratris, cui Dux D. Antonius successerat, paragium nimirum super bonis paternis, & maternis vnâ cum fructibus, siue interesse decurso, à die mortis eorundem, successionem super bonis quon- dam Illustris Donnæ Susannæ de Gonsaga Auix maternæ, & successionem, vel saltem paragium super bonis dicti Illustris Ducis Don Petri, tam eidem obuienti ex successio- ne communium parentum, quàm per ipsum Don Petrum acquiritorum; fuit dubitatum in Collaterali Consilio ad relationem Sacri Consilij, an iuri consentanea esset petitio hæc.

- 2 Quò ad primum dicebatur, nulli dubium esse, deberi D. Isabellæ paragium super bo- nis paternis, & maternis, tam burgenfaticis, quàm feudali- bus, & hoc attentis Constitutio- nibus in aliquibus, & Vt de successione- bus, quæ iuxta Afflicta sententiam ibidem semper à Re- gni peritis fuerunt interpretatæ, vt locum habeant, tam in successione patris, quàm Ma- tris; & hoc propter verbum illud *parentum*, in d. Const. in aliquibus positum, quod omnes Ascendentes vsque ad Tritauum includit, vt est tex. in *Liurisconsultus §. parentes ff. de gradib. Affinit.* idemque attenda consuetudine huius Ciuitatis quæ incipit *si moriatur*; respectu ve- rò fructuum, siue interesse eiusdem paragij à die mortis communium parentum petiti,

cùm D. Isabella adhuc nupta non erat, deci- sum fuit non nisi alimenta deberi, non autem fructus, siue interesse per tex. in *l. qui filiam* vbi Bal. ff. vbi pupill. educ. deb. vbi est casus, quod si cautum est statuto, vt soror in bonis parentum non succedat; sed quod frater te- neatur tantum eam dotare, donec nubat, non nisi alimenta petere potest; idemque Soc. conf. 57. lib. 4. Nec obitare dictum fuit, quod dos de paragio, non vt merum paragium, sed vt legitima debetur; & vt talis fructus parit, iuxta tex. in *l. scimus. §. repletionem C. de inoffic. testam.* glot. Bar. & Ang. in *l. Papiianus §. inde si quis ff. eod.* Nam responsum fuit, hoc bene procedere, quando filix deberetur legitima; sed in Regno non nisi dos de paragio debetur, vt in terminis huius statuti ratio- cinatur Paul. de Castr. in *l. Titio centum §. Titio genero. ff. de condit. & demonstrat.* post Bar. in *l. fin. ff. ad S. C. Tertull.* vbi dicit, quod si filia in locis, in quibus hoc viget statutum exclusiuum for- minarum, fuerit à Patre præterita, testamen- tum non erit nullum, quia postquam non po- test ab intestato succedere, nec pariter pote- rit testamentum nullum allegare; & ex hoc sequitur, quod cum dos non nisi, matrimonio contracto, debeat, quia dos sine matrimo- nio esse non potest: *l. 3. ff. de iur. dot.* dum so- ror non habet actionem pro dote, minus etiam pro fructibus, siue interesse illius; & ita per omnes Dominos Votantes respectu huius primæ petitionis fuit conclusum.

Respectu verò alterius, nimirum succes- sionis in bonis Auix maternæ, fuit pariter communi Dominorum Iudicantium voto decitum, non posse Dom. Isabellam in bonis Auix succedere, sed tantum eidem para- gium deberi; nam si ex superius dictis Con- stit. in aliquibus filium, stantibus Masculis ex- cludit, & nedum à successione patris, sed etiam matris; ita pariter à successione Auix; & quod statutum, quod loquitur de Matre in Auia locum habeat, dixit Bal. in *l. Neseni- nus la prima ff. de nego. gestis.*

Quò verò ad successionem bonorum ac- 4 quiriturum per Ducem D. Petrum, ac alio- rum eidem per successionem maiorum obu- entorum intra districtum existentium; dicebat D. Isabella soror quod de eius iustitia dubitari non poterat; nam etsi, attenda Con- suetudine huius Ciuitatis, sed si morienti, soror à fratris successione propter aliorum fratrum existentiam excludatur, tamen cessat prorsus dispositio illa, quando aliquis ex Ascenden- tibus in medio existeret, prout supponebatur in hoc casu, ad quod allegabatur Napoda. in Consuet. si quis vel si qua, in verb. præterquam vers. sed quid in patre; sed hoc verum non esse ex aduerso dicebatur, ex indiuidualiter dictis per eundem Napoda. in d. Consuet. sed si morien- ti. in verb. Neptis n. 272. vbi dicit quod si quis decesserit

decesserit, superstitibus sibi Matre ac nepote, & nepte ex fratre vtrunque coniuncto, ad illius successionem non nisi Mater, & Nepos admittuntur, Nepte prorsus exclusa; illud enim, quod dicit Napod. *in d. consuet. si quis vel si qua*, nimirum quod patre, vel matre in medio existentibus, consuetudo locum non habeat, procedit quoad eorum fauorem, ne à filiorum successione excludantur, cum in Consuetudinibus nostris eorum exclusio non legatur; Vndè plenè discusso hoc articulo, ab omnibus tentum fuit, sororem hanc succedere non posse, nec in bonis D. Petro obuentis ex successione communium Parentum, nec in aliis per ipsum in vita acquisitis, sed bene fuit controuersum, an saltem D. Isabellæ super bonis per Ducem fratrem acquisitis debeat paragiū; & in hoc fuerunt vota contraria, sed maior pars in affirmatiuam descendit sententiam, nimirum super bonis prædictis deberi D. Isabellæ paragiū, quamuis omnes tres Regiam Cancellariam Regentes, inter quos fuit iste, in contrario fuissent voto, pro indubitato tenentes Consuetudinem *sed si morienti*, sororem à fratris sui successione absque aliquo paragio simpliciter & indistinctè excludere; sed circa hoc non prodiit determinatio aliqua, quia illi qui eorum protulerant vota pro Illustri D. Isabella, cum essent numero maiores, auditis à Domino isto Rege rationibus maximi ponderis, quæ faciebant contra D. Isabellam, punctum declarare noluerunt, meliorem sibi reseruantem deliberationem, cum procederetur ad liquidationem paragij in bonis paternis debiti, fuerunt tamen omnes concordēs, vt in bonis burgenfaticis, extra Ciuitatem, & districtum existentibus deberetur D. Isabellæ portio virilis in bonis dicti D. Ducis fratris.

OBSERVATIO.

Scripsit in hac causa pro D. Isabella sorore latè, præter suum institutum, & doctè satis insignis Ioan. Vinc. de Ann. prout videre est *in eius alleg. 70.* vbi in fine decisionem notat sed non bene declaratam, & *in alleg. 117.* Vndè attento tenore Decisionis scriptæ à Dom. Reg. nostro, qui fuit vnus ex Votantibus, dicamus fuisse primò decisum ad D. Isabellam spectauisse, & spectare paragiū super bonis paternis, maternis, & auitis, absque tamen fructibus, siue interesse, sed illorum loco sat fuisse alimentorum præstationem. Hæc Decisio, quæ summa cum ratione processit est bene intelligenda, prout eam declarauit D. Felix de Rubeis qui huius causæ fuit Commissarius, vt *in sua Apostilla ad Napod.* quam refert Dom. de Franch. *decis. 559. in fine*, dicit enim hoc fuisse decisum pro tempore, quo D. Isabella soror alimenta in domo fratris receperat, vt pro eo duntaxat tempore, aliquid ultra prætere non potuisset, ac pro tempore, quo seorsum à fratre vixerat, potuisset alimenta petere pro portione paragij saltem quousque dos de paragio fuisset liquidata, & ita sub-

dit Dom. de Franch. concordari posse Decisionem in hac causa factam, cum decisionibus relatis à Minad. *in constit. in aliquibus in 7. notab.* nimirum vt decisio ista procedat pro tempore, quo domi cum fratribus soror alimenta percepit; at pro tempore, quo soror permansit extra domum, debeantur alimenta proportionata paragio, & sic fructus saltem ad rationem quinque pro centenario; idemque Dom. Reg. Capic. Galeo. *contro. lib. 2. contro. 9. num. 4. & 5.* & Consiliar. Prouenzalis *in suis obseruat. ad consuet. Neap. obser. 16. fol. 34.*

Secundò fuit decisum, D. Isabellam nullo pacto succedere potuisse in bonis D. Petri Fratris intra districtum existentibus, tam illi obuentis ex successione communium parentum, quam nouiter per eundem fratrem acquisitis, licet respectu bonorum nouiter acquisitorum intra districtum fuerit reseruata deliberatio, an super illis D. Isabellæ deberetur paragiū; etenim super bonis antiquis successionem prætere non poterat, quia consuetudo *sed si morienti*, sororem excludit ob existentiam fratris, nec eam, hæc consuetudine attenda, super illis paragiū prætere, quia sat erat fuisse declaratum deberi eidem paragiū super bonis paternis, & maternis, & in hoc omnes fuerunt concordēs, dicit Dom. Reg. Noster, vt vnicum debeat paragiū, & non duo; & licet addita hæreditate à fratre non amplius dicantur bona paterna, sed fraterna, tamen quoad hunc effectum eadem dicuntur bona, vt dicebat Napod. *in consuet. si quis, vel si qua. in verb. materna, & in verbo à Matre.* Vndè satis videbatur absurdum, vt hæc soror de eisdemmet bonis duas haberet dotes, siue duo paragia; repugnat enim mens consuetudinis, quæ ideo filiam à parentum successione excludit, & sororem à successione fratris, aliis superexistentibus fratribus, siue filiis masculis, vt bona in familia conseruentur; idemque bene dicebat Dom. Reg. nost. vt nec etiam soror possit prætere paragiū super bonis per fratrem defunctum quæsitis, dum habet paragiū super bonis paternis, & maternis, cum quo si non est nupta, nubere possit; etenim, attendamus quæso, nullibi canetur in consuetudine, *sed si morienti.* per quam soror à successione fratris fuit exclusa, vt super bonis illis à quibus excluditur frater, qui succedit fratri, teneatur sorori paragiū prætere; sed illud tantum in ea consuetudine disponitur, vt fœminæ à fratrum successione excludantur, cum fratres ipsas habeant maritare, vt superius dictum est; quæ quidem verba referuntur ad Consuet. *si moriatur* supra positam; vbi fratres à parentum successione sorores excludunt, cum hoc vt eas nuptui tradant, secundum paragiū, & facultates; sicque attento tenore istarum Consuetudinum; per quas fœminæ propter Masculorum existentiam à parentum, & fratrum successione excluduntur, datur paragiū fœminis, vt nupere possint super bonis paternis, & maternis tantum; & ita intelligenda sunt quæ dixi: *lib. 2. near. resol. cap. 208. num. 3.* quodque hoc verum sit, cum casus contigisset, vt soror, quæ reperiebatur maritata; sed non apparebat, an fuisset dotata, succedere præterisset in bonis prædefuncti fratris, vna simul cum alio fratre superstiti, fuit per S. C. iudicatum, vt frater tantum succederet; tamen dictum fuit quod poterat ipsa petere paragiū super bonis patris; non dixit Sacrum Consilium quod deberetur paragiū super bonis fratris, videatur Io. Ang. Pisanell. qui decisionem hanc refert *in Apostilla ad Napodan. in dic. consuet. sed si morienti, vers. quod autem dictum est, incipit pone quod soror. fol. 156.* Agnouimus igitur ab omni dubio procul, in Ciuitate fratrem in linea collateralis sororem excludere à successione alterius fratris prædefuncti, absque quod per

hoc cogatur eidem paragium super bonis illis præstare, & vide quæ scripti supra *in obser. ad decis. 52. & in d. cap. 208. num. 5. & 6.* & vide pariter casum in terminis *in decis. sequenti, in fine.*

3 Tertiò fuit decisum deberi D. Isabellæ sorori portionem virilem super bonis burgenfaticis remansis in hæreditate prædefuncti fratris, extra districtum existentibus; & hoc quia consuetudines nostræ extra territorium huius Ciuitatis locum non habent, quamuis bona sint nostrorum ciuium, vt post Napod. *in proæmio.* omnes nostri vno ore scripserunt.

4 Ad confirmationem autem illius dicti, nimirum vt attento iure nostro municipali, defuncto fratri, superstitionibus sibi fratribus, fororibus, & Ascendentibus, fratres tantum & Ascendentes succedant fororibus prorsus exclusis, quamuis contrarium sit de iure communi, ex Napoda quem hic allegat Dom. Reg. *in d. consuet. sed si morienti, in verb. neptis num. 272.* videnti sunt hoc idem firmantes Consiliar. de Beotif. ibidem *in Apostill. qua incipit, in causa Illustrissima D. Isabella,* vbi de hac decis. meminit, Dom. Regentem nostrum allegans, D. de Franch. *decis. 486. & 543. num. 4. P. Molfes. par. 4. quest. 46. num. 3. & seq. Dom. Reg. Capyc. Galeo in addit. ad D. Camill. de Medic. conf. 11. numer. 20. Ego ipse resol. iur. lib. 2. cap. 208. numer. 8.*

ARGUMENTVM.

Nepos ex fratre præmortuo, qui in bonis patris sui defuncti, cum alio patruo, & Ascendentibus legitimus est successor, an pariter succedere possit, si defuncto solùm superessent ascendentes, sicque cum illis ad succedendum concurrere. Concurrentibus ad successionem defuncti, Nepote ex sorore, & filio Neptis, quæ soror extitit vtrinque coniuncta huius Nepotis, an ambo ad succedendum admitti possint. Filia à Patre dotata, an mortuo demum fratre, super illius bonis in Ciuitate Neapolis paragium prætereendere possit. Et de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCXVIII.

1 B intestato defuncto Episcopo Policastrensi, dubitari contigit in Sacro Consilio, an ad illius successionem, ad quam aperto iure veniebant duo Nepotes de Venato ex sorore præmortua potuisset insimul concurrere filius alterius Neptis similiter præmortuæ, quæ fuerat soror vtrinque coniuncta dictorum duorum Nepotum.

2 Dicebat hic Pronepos Annibal Macedonius vocatus, quod omninò poterat concurrere cum suis Auunculis Matris gradum sub-

ingrediens, quæ si viuerebat, omninò de iure admittebatur, *authen. cessante C. de legit. d. red.* vbi in Collateralium successionem, Masculi, & fœminæ æqualiter admittuntur. Nec ei obstabat consuetudo huius Ciuitatis *sed si morienti;* cum illius dispositio in casu proposito locum habere non poterat; loquitur enim consuetudo illa quando frater sine liberis ab intestato decedit, superstitibus fratribus, & fororibus, vt tunc fratres solùm succedant, fororibus prorsus exclusis, at in casu proposito, qui mortuus fuit, erat Auunculus, superstitibus sibi ex sorore præmortua Nepotibus, & sic dicebatur, casum esse diuersum; & cum consuetudo sit stricti iuris, & correctoria iuris communis, extensionem aliquam non recipiebat, ad tex. *in clem. 2. de atat. & qualit. & in l. si verò §. de viro,* vbi Imola, & Roma. *ff. solut. matr.*

Cæterum discussio articulo in Collaterali Consilio ad relationem Sacri Cons. Castri Capuanæ, sub die 5. Iulij 1565. cum votantes essent numero vndecim, fuit contrarium decisum, nimirum ad successionem prædictam nullo pacto cum Nepotibus concurrere potuisse pronepotem ex Nepte præmortua, quæ erat soror dictorum Nepotum; sicque individualiter tentum, fieri locum in casu proposito dispositioni dictæ consuetudinis, *sed si morienti,* & hoc ex dictis per Napod. *ibidem in verb. in infinitum,* vbi dicit, consuetudinem illam loqui in linea transfuersali, nullam inter illos de hac linea distinctionem aliquam faciens; id quod expresse decidere videtur tex. *in vers. quod autem;* & clarius dixit idem Napod. *in verb. soror. num. 298.* vbi dicit quod si aliquis decesserit, superstitibus sibi fratre Consobriano, & filio sororis Consobrinæ quod solus frater Consobrinus succedit, excluso prorsus filio sororis Consobrinæ. Vnde si in casu, de quo agebatur, superstes fuisset Neptis præmortua, quæ erat nupta, certe cum fratribus concurrere non poterat, ergo & eius filius, ad text. *in cap. 1. §. hoc autem notandum, de his qui in feud. dar. poss. & per Andr. in cap. 1. in addit. in princ. de natur. succes. feud.* Nec pariter dictum fuit, potuisse hunc pronepotem super bonis dicti Episcopi ex persona eius præmortuæ Matris paragium prætereendere, ex eo quod fuerat illa à patre suo dotata. Minus etiam obstare dictum fuit quod tractabatur de successionem bonorum Clerici, qui consuetudinibus nostris non ligatur, vt per Napod. *in proæm. consuet. in verb. terrorem,* quia hoc procedit, quando Clericus testatus decedit; secus si intestatus, ita loquitur Capyc. *decis. 98.* Idemque demum fuit decisum in alia causa vertente inter Hieronymam de Venato, & Magnificum Camillum Villanum

num ac litis consortes; nimirum vt soror, vel alia foemina lineæ Collateralis, quæ aliàs à Patre suo, vel à Matre, vel à Patruo fuerit dotata, si contigerit fratrem ab intestato sine liberis mori, aliis fratribus relictis, nullo pacto super illis bonis, quamuis à defuncto quæsitum paragium prætere possit.

OBSERVATIO.

Decisionem hanc, prout & aliam præcedentem commendat Iacobus Anellus de Bottis in *apostilla ad Napod. in consuet. sed si morienti*, incipit in *causa Illustrissima D. Isabella fol. 151*. Deciditur hic quod si quis ab intestato decesserit, superstitibus sibi duobus Nepotibus, ex sorore, & filio alterius Neptis, quæ soror extiterat vtrinque coniuncta dictorum Nepotum, istos tantum ad intestatam Auunculi successionem esse admittendos. Decisio hæc summa cum ratione prodiit, siue ius commune, siue nostrum Municipale attendamus; etenim iure communi attento, hic filius præmortuæ Neptis ad Auunculi magni successionem, non nisi per viam repræsentationis venire poterat, nimirum repræsentando personam Matris suæ, quæ si viuebat certè ab omni dubio procul poterat cum fratribus suis concurrere, quia omnes in pari gradu reperiebantur, *Authen. Cessante hic cit.* sed de iure communi, in linea Collaterali repræsentatio non datur, nisi in vno tantum casu, nimirum quando tractatur de succedendo patruo, prout est text. apertus in *§. reliquam ibi. Nulli alij omnino persona ex hoc ordine venienti hoc ius largimur, Authen. de heredibus ab intestato venien.* hic autem tractabatur de succedendo Auunculo magno, ergo; hinc Cyn. in *dicta Authen. Cessante in fin. C. de legit. hered.* dicebat, quod si quis decesserit, superstitibus sibi patruo, & filio alterius patruus tantum succedet, alterius patruus præmortui filio prorsus excluso, idemque Marant. *conf. 19. num. 2. Petrus Caball. conf. 107. per totum lib. 2. Georg. alleg. 12. n. 47. & Parlador. rerum quorid. 1. b. 2. cap. 15. qui omnes fuerunt per me relati lib. 2. near. resol. cap. 216. num. 4. & §. vbi addidi, idem in feudorum successione procedere; quo quidem iure attento, dixi quod si Titius feudarius decederet, superstitibus sibi Seio patruo, qui est in tertio gradu, & Caio fratre patruelle, qui est in quarto, Seius defuncti patruus in tertio gradu excludit Caium defuncti fratrem patruellem in quarto, quamuis filiū fratris, qui Seio maior natu erat.*

2 Minus etiam poterat hic filius prædefunctæ Neptis, iure nostro municipali attento, cum Auunculis suis concurrere, quia adhuc si Mater sua esset viua, cum fratribus ad communis Auunculi successionem concurrere non poterat; etenim nimis vulgatum est, vt in hac Ciuitate frater sororem excludat, etiam in linea Collaterali, per text. apertum, in *consuet. sed si morienti. hic relata*; & notauit Montan. *contro. 10. n. 18. Ego ipse resol. iuris lib. 2. c. 208. n. 11. & seq.*

3 Dixi paulò ante, iure communi attento, quando tractatur de succedendo patruo defuncto, superstitibus sibi fratre, & nepotibus ex altero fratre præmortuo, posse istos Patris personam repræsentantes, cum altero patruo superstitite concurrere, & sic etiam, si adhuc superessent Ascendentes, iuxta text. vulgatum in *Authen. Defuncto*; sed queritur vtiliter an idem dicendum esset, si Defuncto solum superessent pater, vel mater, & nepos ex fratre præmortuo, an hic pariter ad succedendum patruo concurrere possit cum eius Auo, vel Auia defuncti parentibus, non obstante

quod non superstit nemo ex Defuncti fratribus; id quod Doctoribus dubitandi rationem præbuit, vt infra, & posse istos eorum patruo insimul cum Auo, vel Auia succedere teneo indubitanter; nam quamuis de primæuo Auth. iure statutum fuerit, vt aliquo moriente, superstitibus sibi Ascendentibus, fratribus vtrinque coniunctis, & aliorum præmortuorum fratrum filiis, ad illius intestatam successionem; non nisi Ascendentes, & fratres vtrinque coniuncti concurrere possint; non autem fratrum præmortuorum filij, prout est text. nimis clarus in *§. si autem cum fratribus, Auth. de heredibus ab intest. venien.* Attamen post legem hanc conditam eundem Conditorum Iustinianum illam emendare non piguit, dum abolita prorsus dispositione hac, expressis verbis decreuit, in *§. 1. Auth. vt fratrum filij, vt si quis moriens* (Hæc sunt verba text.) *relinquat Ascendentium aliquem, & fratres, qui possunt cum parentibus vocari, & alterius præmortui fratris filios cum Ascendentibus, & fratribus vocantur, etiam præmortui fratris filij, & tantam accipient portionem, quantum eorum futurus erat pater accipere, si vixisset.*

Nec dices cum Alber. in *d. Authen. Defuncto n. 2. 4 vers. sed in hoc casu C. ad S. C. Tertul.* huius text. dispositionem tunc demum procedere, quando cum Ascendentibus superstitibus defuncti fratres vtrinque coniuncti, vt eo casu possint insimul concurrere fratris præmortui filij; at secus, si nullus superesset frater, sed tantum Ascendens aliquis, prout in casu, de quo noster est sermo, quia tunc fratris præmortui filij ad succedendum cum Ascendente concurrere non possent; etenim responderet Alber. illiusque si qui sunt, affectas satis à Iustiniani mente deuialle; nam si legem per ipsum conditam emendans, habiles fecerit præmortui fratris filios, vt vnà simul cum Ascendentibus, vt patruis, Defuncto patruo succedere possint; quæro ego, quænam diuersitatis ratio esse possit, vt voluerit Iustinianus filios præmortui fratris admittere, cum in medio extiterint defuncti fratres vtrinque coniuncti, secus verò si illi non superessent, certè nulla potest diuersitatis ratio considerari. Ratio enim quæ mouit Imperatorem ad disponendum, vt fratris præmortui filij defuncto succedere possint insimul cum Ascendentibus, & patruis ea fuit, vt dum defuncti fratres vtrinque coniuncti cum Ascendentibus concurrere poterant; existentibus pariter alterius præmortui fratris filiis, qui illum repræsentabant, conueniens erat, vt isti portionem illam essent consecuturi, quam eorum Pater, si vixisset habiturus fuisset. Hæc sanè ratio, dico Ego, sicut procedit quando defuncto superstitibus fratres vtrinque coniuncti; ita quoque cum nullus superesset; de quo enim Pater, siue Mater conquæri possunt, vt defuncto filio, Nepotes ex filio præmortuo cum eis ad succedendum concurrant, adhuc aliis filiis defuncti fratribus vtrinque coniunctis non existentibus, si iam illis superstitibus, sancitum est, vt admittantur; opportuna certè esset in hoc casu ascendenti quærela, bonumque isti fouerent ius, si Imperator primæuam corrigens dispositionem, in hac secunda fratris præmortui filios vocasset, ea quidem ratione, & causa, quia superstitibus fratres vtrinque coniuncti, qui cum ascendenti ad succedendum concurrunt, sicque causa vocationis fuisset superexistencia patruorum; sed hoc nullibi in eo text. legitur; nam quamuis ibi fratrum superexistenciam legamus, hoc, ex eo, quia volens Imperator emendare dispositionem text. in *d. §. si autem cum fratribus, Authen. de hered. ab intest. venien.* vbi sancitum erat, quod si aliquis decederet, superstitibus Ascendentibus, fratribus vtrinque coniunctis, & aliorum præmortuorum fratrum filiis, vt isti cum Ascendentibus,

dentibus, & fratribus defuncti ad succedendum concurrere non possent, opus erat, ut idem casus, qui corrigebatur, in emendatione exemplificaretur, ut nimis clarè constat ex littera tex. primæium ius corrigentis.

5 Quodque verè Imperator voluerit vocare fratris præmortui filios, siue in medio existant defuncti fratres vtrinque coniuncti, siue non, satis constat ex rubro, per hæc verba inscripto. *Vi fratrum filij succedant pariter ad imitationem fratrum, etiam Ascendentibus extantibus*; sicque satis clare loquutus fuit Imperator nimirum, ut fratris præmortui filius possit cum Ascendentibus concurrere, sicut cum illis concurrunt defuncti fratres vtrinque coniuncti, quo fit, ut dicamus, factam fuisse æquiparationem inter patruos, & Nepotes, ut sicut cum Ascendentibus concurrunt defuncti frater vtrinque coniunctus, sic pariter alterius fratris prædefuncti filius; & ex hoc, aiunt Doctores infra allegandi, quod cum rubrica hæc perfectam contineat orationem, decidit casum, & pro tex. allegari potest.

6 Nec quæsi opponat quis fratris præmortui filium ad succedendum cum Ascendentibus nullo pacto concurrere posse, nisi cum in medio existat defuncti frater vtrinque coniunctus, ex eo quod cum fratris præmortui filius venire non possit, nisi ex priuilegio repræsentationis, nimirum repræsentando personam patris sui, qui si viueret ad successionis concursum nullum haberet obicem; hoc inquam, priuilegium præmortui fratris filiis concessum inuenimus, quando cum patruis concurrunt, ut nimis clare habetur in §. *sed & ipsis Auth. de heredib. ab intest. venient.* vbi Imperator sic loquitur. *Sed ex ipsis fratrum filiis, tunc hoc beneficium conferimus, quando cum propriis vocantur Theiois Masculis, & feminis; &c.* ergo arguentatur ex aduerso, vbi non supersunt defuncti fratres vtrinque coniuncti, quia cessat repræsentatio, præmortui fratris filius cum Ascendentibus concurrere non potest. Etenim huic factæ oppositioni facili quidem modo responderetur, si attentè perpendamus verba Nouellæ 118. ex §. *si igitur defunctus, neque descendentes vers. si autem defuncto usque ad §. si vero neque fratres cit. tit. de heredibus ab intest. venient.* inuenimus enim repræsentationis beneficium generaliter & indefinitæ fratrum præmortuorum filiis fuisse ab Imperatore concessum, nec aliter restrictum, ut eo iure uti non possent, nisi in casu, quo cum patruis, ad succedendum concurrant, sed in illo tantum casu, nimirum quando insimul cum patruis supersunt pariter Ascendentes, ut tunc fratrum præmortuorum filij succedere non valeant; sed tantum defuncti Ascendentes, & fratres vtrinque coniuncti, id quod postea idem Iustinianus reuocauit in *Nouella 127.* ut superius dictum est, Attendamus quæsi quid dispositum est, in d. §. *si igitur defunctus; vers. si autem defuncto;* etenim inibi sancitum comperimus, ut si quis absque descendentes decesserit, supersitibus sibi fratre vtrinque coniuncto, & alterius fratris, siue sororis præmortuorum filiis, isti cum patruo ad successionem admittuntur, ita ut tantam accipiant portionem quantum eorum Pater, si esset superstes, consequitur esset; Prosequitur demum Imperator in *vers. huiusmodi*, ut hoc repræsentationis priuilegium filiis tantum præmortuorum fratrum censetur collatum, nimirum ut in eorum parentum iure succedant, addit postea in *vers. sed & ipsis*, ut hoc repræsentationis ius tunc dicatur fratris præmortui filiis concessum, quando cum propriis vocatur patruis; sed subiungit immediatè in §. *seq.* quod si defuncto superessent Ascendentes, fratres vtrinque coniuncti, & alterius fratris præmortui filij, isti ad successionem non admittun-

tur; sicque Imperator dicere voluit ut hoc repræsentationis beneficium detur filiis fratrum, quando concurrunt cum patruis; non autem quando defuncto supersunt, etiam Ascendentes, & fratres vtrinque coniuncti; sed eum demum in *Nouella 127.* adhuc fratrum præmortuorum filij ad patruo succedendum cum Ascendentibus sint vocati, remanet firmum eorum priuilegium in omnibus casibus, ut patrum præmortuorum personas representare possint; ita sane iura prædicta interpretati sunt noster Napodan. omnino videndus in *consuet. sed si morienti in verb. in stirpem. num. 176. vers. sed pro Azone videtur facere.* Anton. Fab. in *sua unica disputat. forens. fol. 359. post tract. de variis nummariorum debitorum solutionibus.* Robles de *representat. lib. 2. cap. 26. numer. 68. cum plurimis seqq.* Dom. Reg. Vrlin. de *succef. feud. par. 2. q. 6. art. unico sub numer. 24. vers. rursus*, & nouissimè subtiliter & eleganter Dom. Consiliar. Marcian. *disputat. iur. lib. 1. disput. 1. vbi à num. 24. ad finem.* materiam satis bene enucleauit, & his addo Gabriel. Pereira post hæc scripta visum *decis. 3. num. 12.* sub illis verbis, *Deinde quia in dict. §. si igitur repræsentatio inducta fuit simpliciter, & sine ulla restrictione, & durum nimis videtur illam decisionem restringere ad casum, quo cum patruo datur concursus, & non alias &c.* num. seq. sic loquitur. *Dubitabatur ergo an sicut frater ex utroque latere cum Ascendentibus admittatur ita & eius filius deberet admitti cum Ascendentibus ex beneficio repræsentationis, & occurrit Imperator dicens, quod repræsentatio habet locum, quando cum Theiois succedunt, non vero quando cum Ascendentibus, quia eo casu, licet pater succedere posset, nulla tamen reperitur filiis concessa repræsentatio, licet etiam hoc casu postea concessa fuerit in Authen. ut fratrum filij in princip.*

Et quod hoc sit verum, & indubitatum, videmus, 7 Imperatorem in *vers. sequen. incipit. illud palam est;* ex quo desumpta est *Authen. post fratres C. de legie. heredib.* expressis verbis statuisse, ut si quis decesserit, supersitibus sibi patruo, & fratris præmortui filio, quamuis omnes in tertio sint constituti gradu, tamen fratris præmortui filius in succedendo præfertur patruo. Ratio assignatur, quia hic filius ad successionem venit patris sui præmortui personam repræsentans; nam aliis omnes admitterentur æqualiter, cum omnes sint in pari gradu, ut bene aduertit *glos. ibi in vers. similibus* & Dom. Consil. Marcian. *cit. d. sp. 1. num. 32. 33. & 34.* ergo datur casus quo fratrum filij repræsentationis priuilegio subueniuntur, etiam quod cum propriis non vocentur Theiois.

8 Vltorius, in illa non tam celebri quam vulgata quæstione per tot secula inter DD. agitata, nimirum an filij duorum fratrum in successione patri admittendi sint in stirpes, vel in capita, qui Accur. contra Azor. insequuti fuere, ut successio fiat in stirpes, non autem in capita, aliud principale fundamentum non afferunt, nisi Imperatoris dictum in *dict. §. siue, vers. huiusmodi*; ibi enim putarunt esse casum huius quæstionis sic arguentes, generaliter ibi statutum est fratrum filios in locum parentum succedere, eamque portionem repræsentationis beneficio ferre, quam eorum parentes essent consequuturi; Vnde aiunt generaliter hoc intelligendum, siue soli inter se filij fratrum succedent siue cum patruis, aut auunculis; quæ de re latè per *Bec. cons. 16. num. 3.*

9 Vltorius ad prædicta confirmandum, quod dispositio tex. in *Authen. frat. filij*, sicut procedit, quando defuncto supersunt fratres vtrinque coniuncti, ita pariter si illi non superessent, sed tantum Ascendentes, & fratrum præmortuorum filij, cum diuersitatis ratio assignari non possit, dixerunt infra scripti magni nominis Doctores, & sit omnium primus.

- I. Iacob. de Beluifio in d. *Authen. vt fratr. filij* & per hæc verba, *idem etiam puto, si non supersint fratres, sed Ascendentes tantum, vt filij fratrum cum eis succedant, cum sit eadem ratio &c.*
- II. Cyn. in *Authen. defuncto num. 5. C. ad S. C. Tertull. in Authen. cessante C. de legit. hered. & in tract. de success. ab intest. vers. in hac secunda parte num. 3. & melius num. 4. vers. nunc ante, memb. 3.*
- III. Dinus de Mugello in tract. de success. ab intest. num. 15. vers. *si autem habet Ascendentes.*
- IV. Bar. in dic. *Authen. vt fratrum filij vers. sed quare hic loquitur.*
- V. Bal. in dict. *Authen. cessante vers. idem dico, & vers. nisi quando fratrum filij, & in Authen. post fratres C. de legit. hered.*
- VI. Paul. de Castr. in d. *Authen. defuncto. vers. cum alia glos. qua incipit non autem.*
- VII. Io. Fab. in §. *ceterum num. 4. vers. sed ubi nulli sunt patrum instit. de legit. agnat. success.*
- VIII. Matthesil. de success. ab intest. vbi Ludouic. Bolognin. in addit. art. 2. princip. n. 13.
- IX. Napodan. in consuet. si quis vel si qua. §. *sed si morienti num. 272. vers. & idem dico si decessit & n. 277. vers. præterea hodie.*
- X. Ang. Aret. in §. *preferuntur, instit. de senat. Cons. Velle. a num. 2. vers. prædicta omnia.*
- XI. Oliuer. Testor. de success. ab intest. à n. 76. ad 79. vbi optime loquitur.
- XII. Cassane. in consuet. Burgundia, titul. de success. rubr. 7. §. 6. in glos. & *les enfans, vers. sed quid quando.*
- XIII. Couar. in Epito. de success. ab intest. vers. *sexta conclusio.*
- XIV. Maturin. Montan. de heredib. ab intest. venientibus in tract. de success. ab intest. vers. *si igitur defunctus, ibi tertius casus &c.*
- XV. Valentin. Forster. de success. lib. 7. cap. 7. num. 2. vbi quod hoc casu succedunt in stirpes.
- XVI. Guido Pancirol. in thes. var. lect. lib. 3. capit. 16.
- XVII. Petrus Gudelinus de iure nouiss. lib. 2. cap. 14. num. 11. vers. *quod si nulli.*
- XVIII. Corradus Rittershuscus in iure iustiniano, siue in Nouellis par. 7. cap. 10. thes. 6. n. 8. & 9.
- XIX. Vultei. Instit. de heredib. qua ab intestat. defer. lib. 3. n. 39. vers. *item cum superest.*
- XX. Io. Oinot. eod. tit. instit. de hereditat. qua ab intest. defer. in tit. de secund. grad. success. ampliat. 4. num. 29.
- XXI. Blasius Robles omnino videndus lib. 2. de represent. cap. 23. à num. 1. cum seqq.
- XXII. Marta. in sum. success. legal. par. 2. quest. 1. art. 2. num. 2. vers. *quod si hoc casu non superessent fratres.*
- 9 Vltimò hæc mea, & tantorum Patrum sententiarum iudicatarum autoritate confirmatur; nam quod Nepos possit cum Auo, vel Auia concurrere ad succedendum patruo, quamuis nemo ex defuncti fratribus supersit, fuit per M. C. decisum, mediante decreto Præambuli sub die 15. Ianuarij 1630. & in gradu appellationis per S. C. confirmatum sub die 12. Iulij 1632. referente Dom. Consiliario Marcello Marciano in causa Dominorum Raynaldi, & Antonij de Miroballis cum Curatore hereditatis quondam eorum Auix, Processus est in Banca Ciani S. C. Actorum Magistri.

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Renertery.

ARGUMENTVM.

Releuium an soluere teneatur legatarius, cui mediante Regio assensu, feudum legatum extitit. Successoris appellatione an tantum vniuersalis veniat, vel etiam, particularis, Et de alijs.

DECISIO CCCCXIX.

IN Causa in Regia Camera vertente inter Regium Fiscum & Magnificum Antonium Mariam de Bucchis, fuit dubitatum, an is, cui mediante Regio assensu, feudum aliquod est legatum, releuium Regiæ Curix soluere teneatur.

Pro parte Antonij Mariæ conuerti dicebatur, nullo pacto releuium in hoc casu deberi, ea quidem ratione, quia cum illius solutio moribus sit in Regno introducta, non quod ius commune feudorum aliquod circa hoc disposuerit, vt dicebat Andr. in *Const. post mortem, & alibi*, Mos Regni fuit semper vt à successore vniuersali debeatur, & per mortem feudatarij, vt per eundem Andr. loco cit. Vt de cum legatarius ad feudi successionem ex titulo particulari admittatur, nimirum legati, mediante Regio assensu, extensio aliqua fieri non potest, etiam ex identitate rationis, cum solutio ista sit odiosa, ac proinde non extendenda.

Pro parte verò Regij Fiscij replicabatur, omnino releuium esse soluendum, cum satis sit, vt legatarius veniat ex titulo vltimæ voluntatis, & habeatur vt hæres: *l. id tempus §. 1. ff. de vsucapio.* vbi dicit Paul. de Castr. quod per illum text. legatarius loco hæredis habetur, ad idem est text. in *l. in conuentionibus ff. de verb. sign.* vbi Bar. notat in eo text. probari, hæredis appellatione legatarium contineri, quasi sit ille hæres; & licet non possit dici quod sit successor vniuersalis, bene tamen in re legata successor est particularis; est tamen verum, quod quædo lex de successore mentionem facit de vniuersali, non autem de particulari intelligitur. Aret. & Ias. in *l. Pomponius §. quaesitum ff. de acquir. poss.* est text. & ibi gl. in *l. quedam §. nihil interest ff. de eden.* vbi Alex. post alios hoc notat, & melius, quam alibi, Felin. in *c. quia col. fin. extr. de iudic.* vbi allegat Bal. in *l. emptorem col. pen. vers. quod si instrumentum C. loca.* & Imol. in *l. qui nititur ff. de verb. obligat.* vbi dicit, quod si quis sit inuestitus pro se, & successoribus suis de vniuersalibus; non autem de particularibus intelligitur, idemque Bal. in *c. si pater, de testam. in 6.* eoque magis in casu proposito, in

quo cum legatarius esset secundogenitus, legatum consequi non poterat, nisi mediante Regio assensu, & successiue cum in sui persona feudū diceretur nouum, releuium exigere non erat conueniens, vt per Loffred. *cons. 14.*

OBSERVATIO.

Quæ in hac materia, in puncto principali considerari possunt, videnda sunt apud eundem D. Regentem supra in *decis. 248.* & apud me *ibidem in obseruat.* hic superest solum notare conclusionem illam hic tentam, nimirum quod quando mentio fit de successore, de vniuersali, non autem de particulari intelligitur iuribus, & Doctoribus hic citatis; hoc idem adde tu, scripsisse Peregr. *de fideicomm. art. 32. n. 48.* quo loci ad hanc conclusionem tres accommodat limitationes, illamque primam, & principalem, nimirum, quando mentio fieret de successoribus quibuscunque vt tunc etiam singulares cōtineantur, quod placuit Fufar. post plures quos allegat *de subst. qu. 341. n. 7.* sic etiam censuit Rota, in actione spoliij, vt non solum ea transeat in hæredem vniuersalem; sed etiam in successorem singularem, absque alia cessione, *dec. 307. num. 3. part. 1. recent.* & in vna Romana spoliij 27. Nouembris 1615. coram Domino Manzanedo, quam refert Oliuer. Beltran. in *addit. ad D. Ludonif. decis. 542. num. 10.*

2 Ex his nullo pacto sunt recipienda, quæ dixit Alex. *cons. 192. lib. 2.* vbi voluit, quod si verba *heredes*, & *successores* cumulantur, verbum *heredes* vniuersalem denotat hæredem, & verbum *successor* particularem; etenim Fufar. *loc. cit. num. 6. vers. responderetur* dicit falsum esse Alex. fundamentum; nam verbum *successores* nullo pacto superfluum dici potest, cum denotet successorem vniuersalem, qui de iure prætorio succedit, & verbum *heredes*, vniuersalem hæredem, qui succedit de iure ciuili.

ARGUMENTVM.

Reclamatio an & quando sit admittenda, quando duæ sententiæ sunt conformes, si lata fuit alia intermedia, quæ est difformis. Reclamatio an sit deneganda à decreto Sacri Consilij in causa criminali prolata confirman- te Decretum M.C.

DECISIO CCCCXX.

VM in causa vertente inter Illustris Principem Melphicæ ac Regium Fiscum ex vna, & Reuerendissimum Archiepiscopum Conzæ, ex altera, super rei vindicatione territorij Palerotundi, lata fuisset per Regiam Cameraam sententia, qua mediante, dictus Illustris Princeps ad restituendum dictum territorium vnà cum fructibus Domino Archiepiscopo condemnatus extiterat, fuisset

que ab ea reclamatum, & in gradu reclamationis prima sententia reuocata, ac successiue Princeps absolutus; Dominus Archiepiscopus ab hac vltima sententia reclamauit, obtinuitque, primam sententiam ad sui fauorem latam esse confirmandam, ac proinde Principi esse perpetuum silentium imponendum; verum sentiens Princeps se grauatum instabat, vt ab hac vltima sententia admitteretur reclamatio, contradicebat Archiepiscopus contendens, quod cum duæ essent sententiæ conformes pro se latae, cum impositione perpetui silentij, non poterat amplius de reclamatione ab hac vltima sententia tractari, obstante *text. in l. si quis aduersus C. de prec. Imper. offer.* quare dubitatum fuit quid iuris.

Vt Princeps reclamationem obtinere potuisset, dicebat dubitari non posse, quod quando sunt duæ sententiæ conformes, denegatur reclamatio, per *text. in d. l. si quis aduersus*; sed quod hoc procedebat, quando vltima sententia vltima non esset nulla; Vnde cum in casu suo nulla esset sententia vltima pro Archiepiscopo lata; ergo non poterat esse locus dispositioni *d. l. si quis aduersus*: Quod fuisset nulla sententia illa postrema; constabat patenter, quia cum in causa formatum interesset haberet Regius Fiscus, eo absente lata extiterat, ad *text. in l. si aduersus circa finem C. si aduers. fisc.* Nec poterat dici, quod saltem respectu Principis diceretur valida, nam cum vnica esset causa; ergo vnica sententia, qua existente nulla quoad fiscum, ita pariter quoad Principem. Nec dicendum ab hac sententia nulla fuisse per Principem reclamatum, quod proinde dicebatur approbasse sententiam, vt est *text. in l. 3. §. falsus ff. rem rat. hab.* Nam fuit responsum, *text. illum loqui*, quando sententia est nulla ob defectum consensus Domini, quia Procurator sine mandato egerat, ideo Dominus appellando, censetur factum Procuratoris approbare, vt per Imol. in *l. si expressim ff. de appellat.* At in casu, de quo agebatur sententia erat nulla ex legis dispositione, quia lata contra fiscum, ipsius inaudito Aduocato, ac proinde ratificationis termini non applicabantur. Hæc causa fuit relata per Regiam Cameraam in Collaterali Consilio, omnibusque de iure discutendis plene discussis, fuit decisum licere Principi Melphicæ reclamare; verum quod prius sententia ad fauorem Archiepiscopi lata exequeretur, præstita cautione in forma in casu retractationis; quibus sic peractis, compilato demum processu in gradu reclamationis, fuit pro maiori parte votantium ex nouiter deductis in fauorem Principis pronunciatum.

OBSERVATIO.

1 Q Vando sunt duæ sententiæ conformes Præfecti Prætorio, ad fauorem vnus latæ, prohibetur omnino victo de cætero reclamare, hic est text. nimis vulgatus, quem allegat Dom. Reg. noster in l. si quis aduersus C. de prec. imper. offer. cum quo concordat nostra Regia Ordinatio, quæ est 5. de officio sac. Reg. Consil. in volum. Pragmat. verum si Princeps vellet supplicationem admittere, vtique eum posse, licet non sine magna ipsius gratia, scripserunt Aluar. Valasc. decis. 51. num. 49. Thomas Valasc. alleg. 90. num. 25. & August. Barbof. in Collect. ad d. l. si quis aduersus in fine.

2 Hic sunt omnino obseruanda, quæ scripsit Dom. Præf. de Franch. dec. 135. ne dicamus dicta per Dom. Regent. hic esse contraria, etenim Dom. Præf. decisum refert, lata sententia ad fauorem vnus, si victus reclamauit, & in reclamatione obtinuit, quod si ab hac secunda sententia, qui primam obtinuit fauorabilem, postea reclamasset, & causa tertia vice discussa, fuisset pro eo iudicatum, taliter prima sententia confirmata, non posset vtique victus, & sic, qui in prima, & tertia instantia succubuit, iterum reclamare, quia duæ essent sententiæ Præfecti Prætorio conformes, licet intermedia earum esset difformis, sicque fieri locum dispositioni tex. in d. l. si quis aduersus; idemque nouimus scripsisse Socc. conf. 39. lib. 4. Barbat. conf. 49. & 385. aliosque relatos per Io. Vinc. de Ann. alleg. 26. num. 6. qui omnes concludunt, quod si vnus primam, & tertiam habuit sententiam fauorabilem conformem, alius habuit mediam, stante statuto conformi dispositioni d. l. si quis aduersus, non conceditur amplius reclamatio in casu autem huius Decisionis fuit concessa supplicatio ab vltima sententia, quæ erat conformis primæ, quia hæc vltima sententia erat nulla, & sic sententiæ nomen non merèbatur.

3 Diximus, quod quando sunt duæ sententiæ conformes Præfecti Prætorio, supplicatio, siue reclamatio prohibetur; secus vero dicimus si prima esset Tribunalis inferioris Præfecto Prætorio, provt est nostra magna Curia; si enim per M. C. fuisset in prima instantia iudicatum ad fauorem vnus à qua determinatione victus ad Sac. Consilij appellasset, & discussa causa, esset sententia M. C. confirmata, posset vtique victus à sententia Sacri Consilij reclamare, quia non sunt duæ sententiæ conformes Præfecti Prætorio, sed vna tantum, hoc tamen aduerte bene procedere in causis ciuilibus; secus vero in causis criminalibus, in quibus à Decreto Sac. Consil. confirmante Decretum M. C. reclamatio denegatur, vt per Dom. de Franc. decis. 710. vbi addit hoc idem locum habere in incidentibus ciuilibus, remissionis nimirum, qui ex causis criminalibus oriuntur. Nec aliter obstare eiusdem D. Præsidis decis. 470. vbi contrarium seruatum apparet; nam vt Dom. Præf. aduertit, hoc in illa causa Ducis Suessæ non fuit oppositum, semperque contrarium seruatum.

ARGUMENTVM.

Turcæ, si in aliquo loco Regni à particularibus hominibus capiuntur sicque illi in seruitutem redacti sint; præda hæc ad quem spectat, an ad D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

Capietes, an ad Regiam Curiam, an ad Prouinciæ Gubernatorem, an verò ad Regni Proregem, & generale Capitaneum. Hostium bona ipsorumque personæ an capientium fiant, adhuc si in belli conflictu non capiantur; & quid in bonis hostium naufragatis; & de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCXXI.

V M in Prouincia Hydruntina ab aliquibus particularibus quadraginta Turcæ capti essent, sicque illi in seruitute redacti; ad prædam consequendam quatuor concurrerant; primò Regius Fiscus, qui dicebat, illos ad Regiam Curiam de iure spectare; secundò Illustrissimus Dom. Prorex vti generalis Capitaneus; tertio Illustris Ciccus Loffredus vti illius Prouinciæ Gubernator, qui allegabat, in illa Prouincia consuetudinem vigere immemorabilem, vt hæc præda Gubernatorum, siue Præsidum pro tempore lucro cedat; & quartò Particulares capientes; fuit dubitatum in Collaterali Consilio, Regia Camera referente, ad quem ex his quatuor concurrentibus Serui prædicti spectarent.

Et pro Particularibus, qui seruos illos apprehenderunt, solemniter iudicatum exitit; sic enim dictum fuit omni iure esse cautum, gentium nimirum, ciuili, & militari; gentium, siquidem hoc iure attento, cum serui capiuntur statim capientium efficiuntur: *l. naturalem in fine ff. de acquir. rer. domin. §. ea qua ab hostibus inst. de rer. diuis. & §. ius autem gentium, inst. de iur. nat. gent. & ciuili.* & in his locis DD. communiter; idem de iure ciuili quoad bona mobilia DD. per illa iura *in l. si captiuus §. si expulsus ff. de capt. & postlim. reuers. l. in agris, & l. transfugam ff. de acquir. rer. domin.* Bar. *in l. si quid in bello ff. de capt. & postlim. reuers. Salic. in l. ab hostibus C. eod. tit.* aliqua ponit singularia Grammat. dec. 71. de iure verò militari, quamuis bona mobilia in acie belli capta, Duci belli præsentari debeant, vt inter milites distribuuntur, vt per DD. *in l. 1. ff. de acq. poss. & est text. in c. ius militare in fine 1. dist. & in c. dicit aliquis 23. quest. 5.* secus tamen quando absque prælio ab aliquibus particularibus caperetur, provt erat casus, de quo agebatur, ita declarat Salicet. *in d. l. ab hostibus col. 1. in fine C. de capt. & postlim. reuers.* Vndè facta relatione per Regiam Cameram in Collaterali Consilio, & pro adiunctis, tribus Regiis Consiliariis interuenientibus, omnium consensu decisum exitit Turcas, seu mancipia prædicta, neque ad Regiam Curiam, neque ad Illustrissimum Proregem; neque ad Illustris Prouinciæ Gu-
Bbbb 2 bernato

bernatorem, sed solum ad illos Particulares capientes spectare & pertinere.

OBSERVATIO.

AD ornatum huius Decisionis, eiusque plenior intelligentiã obseruanda sunt, quæ scriptis Dom. Jo. Franc. de Pont. decis. sua 21. vbi occasione naufragij, quod passi fuere quidam mercatores Turcæ in Mare, prope Ciuitatem Brundusij, refert fuisse de pluribus in Collaterali Consilio dubitatum, Regia Camera referente; & Primò an bona hostium, ipsorumque Personæ, capientium fiant, adhuc si in belli conflictu non capiantur; sed casu, prout in Decisione ista Dom. Reg. nostri; Secundò quid in bonis hostium naufragatis; Tertid quid de consuetudine, vel saltem per particulares suæ Catholicæ Maiestatis prouisiones; Quartò & tandem an in casu de quo agebatur bona naufragata dici potuissent.

2 Quò ad primum, & secundum dicebatur, articulum nullam habere posse dubitationem, quin bona hostium de iure gentium Capientium fiant, excepto, si bona caperentur in alieno territorio, quod non esset sub inimicorum dominio, in eoque hostes essent affidati, quia tunc Capientium non fierent; propter hunc casum semper bona Capientium efficerentur, siue sint capta in bello, siue extra bellum, prout sunt iura hic citata, in *l. naturalem §. fin. & in l. transfugam. ff. de acquir. rer. domin. Alcia. in l. hostes ff. de verb. sig. post Bar. in l. hostes ff. de capt. & postlim. reuers. Aret. in Authen. Nauigia. C. de furt. vbi dicit, posse infidèles cum eorum bonis in quocunque loco impunè capi, quia sunt publici hostes, & diffidati, Salic. satis bene in *l. ab hostibus num. 6. ff. de capt. & postlim. reuers.* Est tamen verum, quod quando capiuntur in conflictu belli propter reuerentiam, & autoritatem Ducis Belli, & propter rationem, quam posuit Petr. de Bellapert. in *l. penul. C. de donatio.* debent bona illa, siue persone, quæ capiuntur præsentari Duci Belli; sed quando in discursu territorij, vel ante bellum campestre, vel casu (nota) bona inimicorum reperiuntur, tunc iuxta disposita in *d. l. transfugam*, absolute fiunt Capientium; nec fisco aliquid prætere potest; prout fuit decisum hic, & apud Grammat. decis. 71.*

3 Quò verò ad tertium, & quartum concludit Dom. Reg. de Pont. nullam circa hoc se offerre consuetudinem iuri communi derogatoriam, imò semper seruatum, & pluries iudicatum, secundum ius commune, ad hoc allegans Decisiones Dom. Reg. nostri, quem virum oculatissimum, & eminentis scientiæ appellat; subdit tamen fuisse in causa per ipsum relata præsentatas prouisiones suæ Catholicæ Maiestatis expeditas in anno 1583. (quo tempore Dom. Regens noster defunctus reperiatur) per quas declaratur quod omnia bona hostium naufragata spectant ad Regium fiscum cognitumque bona, de quibus agebatur, fuisse verè naufragata; Vnde discussis omnibus de iure discutendis, Regio fisco, & Castellano Brundusino, à quo bona, & personæ Turcarum, captæ fuerunt auditis, pro maiore parte Dominorum Votantium decisum extitit, bona, & personas Turcarum haberi pro naufragatis, & tanquam naufragata, stantibus Regiis prouisionibus, ad Regium fiscum spectare, nullumque ius capientibus competere verba determinationis sunt hæc.

Die 18. Nouembris 1605.

In causa Magnifici Ioann. Ortiz de Mestanza Regij

Castellani Castri Insula Brundusij cum Regio fisco super petita declaratione quod persona & bona Turcarum applicata in littore Maris prope Turrim de Penna, dicta Ciuitatis Brundusij spectent ad ipsum Castellatum, tanquam capta per ipsum; & è contra prætendente Regio fisco, personas, & bona dictorum Turcarum tanquam naufragata fuisse, & esse acquisita Regio fisco, rationibus, & causis, prout in actis.

Facta de omnibus relatione Illustrissimo, & Excellentissimo huius Regni Vice Regi in Regio Collaterali Consilio per Regiam Cameraam Summaria, referente Magnifico Milite V. I. D. Ioanne Montoya de Cardona Regio Consiliario, ipsius Regia Camera Presidente, & causa Commissario, auditis Magnifico V. I. D. Iacobo Salutio Aduocato Regij patrimonij, & Magnificis Aduocatis dicti Ioannis Ortiz Regij Castellani, & accedente voto Illustrium, Magnificorum, & circumspetorum Regiam Cancellariam Regentium, prouisum, & declaratum est, personas, & bona dictorum Turcarum, tanquam naufragata spectauisse, & spectare ad Regium fiscum, nullumque ius in bonis naufragatis spectare ad capientes; verum ex causis discussis, dentur dicto Regio Castellano de pretio dictorum bonorum Ducati mille; hoc suum & c. Montoya de Cardona.

Hæc determinatio nullo pacto officit Decisioni D. 4 Regentis nostri; habet enim pro fundamento determinatio hæc prouisiones suæ Catholicæ Maiestatis, quæ loquuntur de bonis naufragatis; sicque subdit Dom. de Pont. quod quando bona non sunt naufragata, prout in casu Decisionis à Dom. Reg. nostro relato, prouisiones prædictæ nullius sunt ponderis, & momenti, & remanet articulus, si bona hostium efficiuntur Capientium, in quo testatur, maiorem Votantium Partem in affirmatiuam sententiam concurrisse.

Cætera ad hanc materiam pertinentia videnda sunt supra in decis. 76. & 77.

ARGUMENTVM.

Mandans aliquem vulnerari, an & quando de homicidio teneatur, si vulnere patrato, illinc ad certum tempus mors sequuta fuerit; Et quid si mandatum fuisset datum ad occidendum; sed mors non ex vulnere, sed ex aliquo accidenti sequuta sit. Et de aliis.

DECISIO CCCCXXII.

DVBITABATUR in Sacro Consilio in gradu appellationis à sententia magnæ Curie, an poenâ mortis naturalis esset plectendus quidam Nobilis, qui confessus fuit familiari suo mandatum dedisse ad vulnerandum certam personam, ex quo vulnere mors sequuta fuit.

Considerabatur inquisitum prædictum, non nisi de vulnerato teneri & non de occiso; ita enim consuluerunt magni nominis DD. sic

DD. sicque compertum aliàs Sacrum Consilium iudicasse, in causa Cosmi de Rescia, cùm Regio fisco. Nec obstare quod dicebatur, mandantem fuisse in latissima culpa, ex eo quod præuidere poterat & debebat, ex vulnere de facili mortem oriri; nam in facto constabat vulneratum potius ex mala curatione, & defectu boni regiminis mortuum fuisse, quàm ex vulnere, ex eo quod per dies quinquaginta quatuor vixerat; & ita in specie medici attestati fuere; idque adeo verum, quod adhuc si mandatum iniunctum fuisset ad occidendum, & mors non ex vulnere sequuta esset, sed ex alio accidenti, mandans, seu vulnerans de occiso non teneretur, notat Bal. *in l. qui occidit. §. fin. ff. ad leg. Aquil.* & in hoc neminem discrepare, annuit Riminal. *conf. 218.* vbi addit ad mortem vulneratum, vltra dies quadraginta viuere non posse; idemque Iul. Clar. *in §. homicidium num. 38.* Ex quibus principaliter pro maiori Parte Dominorum iudicantium pronunciatum fuit, sententiam magnæ Curix, qua prædictus Inquisitus ad mortem naturalem condemnatus fuerat, fore ad mortem ciuilem nimirum deportationis commutandam; sed id euenisse annuitur hic potius ex æquitate, quàm de iure; nam ad illud, quod dicebatur, ideo vulneratum fuisse mortuum, quia non fuerat ille benè curatus & quod vixerat vltra quinquaginta quatuor dies, responsum fuit, cum Salicet. *in l. i. C. de emendat. seruo*, quem sequitur Felin. *in c. presbyterorum, de homicid.* quod, quando constat vulnus esse mortale, non aliter est attendendum quanto tempore vulneratus venerit, nisi verè cõstaret, quod mortuus fuit ob defectum boni regiminis, vel ex aliquo accidenti, puta ex coitu, tunc enim non ex vulnere mortuus censeretur, *cap. 1. de cleric. percuss.* vbidicit textus quod si vulneratus post octo menses moreretur, ex vulnere non diceretur mortuus, vel & secundò quando vulnus non fuit mortale, quia tunc nec tempus inspicitur, nec mors sequens vulneranti nocet *l. qui occidit §. fin. ff. ad l. Aquil.* vel & tertio quando est dubium; quo casu gl. *in d. l. prima C. de emendat. ser.* ait quod si vulneratus post triduum ambularet, mortuum ex vulnere non est præsumendum.

OBSERVATIO.

Hic proponitur quæstio inter DD. satis vulgata, nimirum an mandans aliquem vulnerari, de homicidio teneatur, si vulnere patrato, illinc ad certum tempus mors sequuta fuit; & magna Curia pro parte affirmatiua pronunciauit, dum decidit, esse mandantem illum pœnâ mortis plectendum, quamuis demùm in gradu appellationis Sacrum Consilium æquitati inhærens vt pœna mortis ciuilis hic impius afficeretur, decreuisset; sed certè in hac quæstione, magis communiter scripserunt DD. vt fiat locus pœnæ

ordinariæ à iure pro homicidio præscriptæ; sic duos distinguentes casus; quorum Primus, quando mandatum iniungitur ad vulnerandum; nam si demùm mandatarius taliter vulnerauerit, vt sequutum sit homicidium, vtique tenetur mandans de homicidio, quia vulnera non dantur ad mensuram, & vt dicit Iul. Clar. modò allegandus, nulla ferè est pars corporis, præter faciem, in qua vulnera non possunt esse læthalia. Alter casus est, quando mandatum datur ad aliquem baculo, pugnis, vel alapa percutiendum; nam si tunc mandatarius illum talem occiderit, vel tali percusserit vulnere, vt mors sequuta fuerit; & tunc mandans de homicidio puniri non potest; sed pœna extraordinaria plectendus; videantur *Ægid. Boss. in sua praxi in tit. de mandato ad occidendum num. 10.* Cepol. *conf. crim. 34.* Grammat. *conf. crim. 20. & voto 15.* Iul. Clar. satis benè *in prax. crim. §. fin. quæst. 89. num. 5.* Carrer. *in praxi in quæst. quæ incipit Circa tertium de causis excusantibus mandantem fol. mihi 146. a. vbi num. 3.* plus dicit; quod si mandans aliquem vulnerari, expressè mandatario prohibuerit, ne occidat, morte sequuta, de homicidio tenebitur; idemque Tiber. Decia. *in tract. crim. lib. 9. c. 36. n. 11.*

ARGUMENTVM.

Ludo Taxillarû si quis pecuniam suam amiserit, quam tamen non soluit, quia forsan credito ludebatur, an ad illam soluendam cogi possit; Et quid si eam soluit an sit locus repetitioni. Mutuo dans suo Collusori pecuniam ad ludendum, an eam repetere possit; Et quid in tertio, qui non colludit, sed pecuniam ad ludendum mutuo dat, ad ornatum *Prag. 1. sub tit. de Aleatoribus.*

DECISIO CCCCXXIII.

IN causa vertente in Sacro Regio Consilio residente in Castro Capuane, inter Iulium Carrasa Actorem, & Hæredes quondam Frederici Pignatelli conuentos, eorumque creditores; ordinatione Domini Cardinalis Graculani Regni huius locumtenentis, referenda, & votanda in Collaterali Consilio, fuit eleganter dubitatum, An quod dictus Iulius Taxillis lucratus fuerat, ludens cum dicto Frederico, dum non fuit solutum, ex quo pecunia non fuerat præfens, exigi potuisset ab hæredibus dicti Frederici; summum enim importabat lucrum ducatorum septem milium, & quingentum.

Dicebatur materiam latè fuisse tractatam per Doctores *in Authen. Aleatorum usus C. de Aleator. in tit. ff. hoc titulo in c. Clerici*, vbi Abb. & cæteri Canonistæ, *de vit. & honest. Cleric.* latissimè per Innoc. *in c. plerique de immunit.*

eccles. Addentes ad Cappell. Tholos. *decis.* 193. Paris. de Put. *in tract. de ludo.* & Bal. *in rubr. de condit. ob turp. caus.* Ex quorum dictis illa desumitur conclusio; nimirum quod quando tractatur de ludo lucri, qui à fortuna non dependet; sed solum pro corporis exercitio fit, prout est ille latruncolorum, palei, lintæ & similes, de quibus *in d. Authen. Aleorum usus & in l. 2. ff. de Aleator.* quia licitus, & permittus est; quod lucratum est, dummodo sit parui momenti, lusor lucrans iure permittente exigit, solumque neque in foro fori, neque in foro poli repeti potest; at si prohibitus esset, prout est ille Taxillorum, seu Talorum, quod in eo lucratum est, per lucrantem peti non potest, imò quod solum est, à solvente repeti potest, per text. *in d. Authen. Aleorum usus*, ubi est casus expressus; sicque DD. omnes supracitati vno ore faxi sunt; qua conclusione sic stante, dicebant, hæredes Frederici, nullo pacto ad soluendum dicto Iulio dictos ducatos septem mille, & quingentum Taxillorum ludo amissos, eos teneri, ex eo quod indubitatum erat, ludum fuisse prohibitum; sed contra fortiter obstabat generalis ferè totius terrarum Orbis Consuetudo, qua ludere omnibus est permittum, etiam ludis prohibitis; sitque quantitas quantumuis magna, de cuius validitate attestatur D. Thor. 2. 2. q. 32. art. 3. Et hoc ea ratione, quia ludus per se non dicitur principaliter prohibitus; sed propter multa mala, quæ ex illo proueniunt; & quod dictum est per iura, & DD. supra allegatos, vt quando ludus est prohibitus, quod lucratum est exigi non possit, procedere dicebatur, cum statim lucrans, lucratum exigere velit; nam si ex post facto, & ex interuallo, qui pecunia ludo amisit, contractu mediante, illam promittit, prout in casu, de quo agebatur, tunc quia purgatur vitium causæ originalis nullo pacto conclusio superius relata locum habet, prout dicitur de pecunia à Collusore in ludo mutuo data, quam si postea mutuatarius, per stipulationem promiserit, illam soluere cogetur, est solemne dictum Alberti Galeot. *in l. solent §. 1. ff. de Aleator.* de quo magni faciunt Io. Andr. *in addit. ad specul. in rubr. de actio & obligatio.* Aufrer. ad Tholos. *in cit. decis.* 193. circa finem, & *in addit. ad Salicet. in d. Authen. Aleorum usus*; idemque Paris. de Put. *in tract. de ludo num.* 21.

3 His tamen non obstantibus, per S. C. iunctis duabus Aulis; ac per Dominos Regiam Cancellariam Regentes, nemine discrepante, decisum extitit, Hæredes dicti Frederici nullo pacto ad soluendum pecuniam, quam dictus Iulius vt supra lucratus est, molestari posse, per text. *in d. Authen. Aleorum usus & in l. fin. ff. de Aleator.* & in his locis DD. communiter; Nec obstare dictum fuit quod de generali consuetudine ex aduerso opponebatur; nam quic-

quid sit, an potius corruptela diceretur, ad notata per Abb. *in d. c. Clerici.* & per Ang. de Clau. *in sua sum. in verbo ludus*, cum sit nutritiua peccati; proueniunt enim ex ludo prohibito blasphemix, rixæ, furta, inimicitix, depauperationes, & similia; respondebatur, consuetudinem prædictam locum habere posse, quando pecunia ludo amissa fuit iam soluta, & ille, qui eam amisit, vult repetere; in hoc enim casu procedit consuetudo; at secus vbi lusor, qui pecuniam lucratus fuit, velit illam consequi, & exigere ab alio, qui eam amisit. Præterea nec obstare, tantum fuit id, quod dicebatur, hæc omnia locum non habere, quoties ex interuallo, stipulatione mediante, lusor, qui pecuniam amisit illam infra certum tempus soluere promiserit; ex Alberto Galeota, Io. Andr. & aliis; nam responsum fuit Doctores prædictos alloquutos, quando pecunia in laudo est mutuo data, quod in casu proposito non considerabatur; secundo expressè *in tex. d. Authen. Aleorum usus* instrumenta annullantur, nulla adhibita distinctione, si ludi tempore, vel postea fuerint stipulata, sicque expressè annuit Salic. *ibidem in 2. notab.* dum dixit, instrumenta obligatoria ex ludi causa confecta, nullo pacto posse admitti, nec executioni demandari; sufficit enim quod sint stipulata ex causa ludi, siue statim, siue ex post facto, cum infecta origo sit attendenda; ex quibus omnibus principaliter fuit decisum, prout supra ad fauorem dictorum hæredum; & cum pro parte dicti Iulij à sententia contra ipsum prolata reclamatum fuisset, iterum relata causa in Collaterali Consilio, referente Domino Vincentio de Franchistunc Regio Consiliario, fuit prima sententia, nemine discrepante, confirmata cum impositione perpetui silentij, imò dicto Iulio reclamante, in expensis factis in hac causa reclamationis, condemnato. &c.

OBSERVATIO.

Credo indubitanter quod controuersia hæc si inter hos collusores suborta motuum præbuerit Illustrissimo Ascalonorum Duci, eo tempore in hoc Regno Regis vices implenti, cum voto Domini Regentis nostri, & Dom. Reg. Villani, vt promulgaretur Pragmatica sanctio, prima in ordine *sub titulo de Aleatoribus*, qua mediante, inter alia prouisum, & sancitum est, vt qui in ludo quantitatem aliquam pecuniæ amisit, ad illam soluendam nullatenus cogi possit, Officialibus omnibus & Tribunalibus iniuncto mandato, ne in huiusmodi causis procedant; plus sancitum fuit, ne inter ipsos collusores pro effectu ludendi vnus alteri possit pecuniam mutuo dare, & vbi contraueniretur, qui pecuniam accepit, ad illam restituendam non cogatur, id, quod in terminis iuris communis probat pariter Matthias Berlichius *dec.* 66. par. 1. vbi *num.* 1. hanc firmat conclusionem; nimirum mutuo dantem suo collusori pecuniam ad ludendum, eam repetere non posse; ad quod probandum plures

plures citat DD. & hi sunt gl. in l. 1. §. quod autem in verbo simpliciter, vers. si omnis actio. ff. de aleator. Iodoc. Damhaud. in sua prac. crimin. cap. 126. num. 11. vers. qui ludens. Salyc. in l. fin. num. 6. C. de relig. & sumpt. fun. Imol. in l. si quis cum sciret. num. 3. ff. pro emptore, Paris. de Puteo in tract. de ludo num. 15. & seqq. Ang. Aret. in tract. de malefic. in verb. Meditore demelidadi num. 14. Prosp. Farinac. in sua prac. crim. par. 3. quest. 109. num. 216. Franc. Viuius commun. opin. lib. 4. opin. 470. num. 4. Matthe. Coler. qui ita decisum testatur, decis. 173. num. 9. & alij; quam conclusionem idem Berlich. num. seq. ex Par. de Pur. & Farin. locis citatis, adhuc procedere affirmat si collusor, cui pecunia mutuo data est, illam non perdat, excepto, si in ludo licito, & permissio pecunia mutuo data fuerit, ex Aufrer. ad Cappell. Tholos. decis. 192. num. 9. vel ille, qui pecuniam ad ludendum accepit, ex interuallo ad eam restituendam se obliget, ex Alber. Galeot. in l. solent. §. 1. ff. de aleator. quem insequuti fuere Io. Andr. in additio. ad Specul. in tit. de obligat. & solutio. in princip. August. Bonfranc. in addit. ad Angel. de Malefic. loc. cit. vbi limitationem hanc mirabilem appellat, Aufrer. ad Cappell. Tholos. loc. cit. numer. 9. vers. tamen si postea.

2 Sed controuersum est, an si tertius, qui non colludit alicui pecuniam ad ludendum mutuo dat, eam repetere possit; sunt qui in hac re dicenda, distinctione vsi sunt, an scilicet scienter, an vero ignoranter mutuum fecerit; sed quod possit hic tertius pecuniam suam sic mutuo datam repetere, & recuperare indistinctè scripserunt Azor. in sum. C. de Aleator. num. 27. Abb. in c. Clerici num. 15. de vit. & honest. Cleric. Aufrer. loco cit. August. Bonfranc. in addit. ad Angel. loco superius relato. vbi hoc in praxi seruari testatur Franc. Viu. cit. opin. 470. in princ. Iul. Clar. in §. ludus num. 8. Matthe. Coler. cit. decis. 173. num. 12. & alij, quos citat, & sequitur Berlich. loco cit. num. 6. vbi num. seq. secus dicendum contendit, si is qui pecuniam ad ludendum mutuo dedit, sit caupo, vel alius, qui lusores recipit, vel domi ludum tenet, vt hic nullo pacto repetere possit, etiam si non colludit, ad quod plures allegat, signanter ex recentioribus Franc. Viuius cit. opin. 470. Thom. Grammat. decis. 40. num. 2. circa finem. & Farinac. cit. quest. 109. num. 214. vbi hoc ampliat, etiam si is, cui mutuum factum fuit pecuniam non amittat sed vincat; imò huiusmodi Cauponibus, & lusorum receptantibus non solum pecuniæ mutuo datæ repetitionem fore, & esse denegandam, sed eos pœna extraordinaria puniendos esse, post alios scripserunt Matthe. Coler. & Matthias Berlich. locis supra citatis.

3 Diximus in principio ex pecunia in ludo amissa, & non soluta, nullam ad beneficium collusoris pro illa consequenda competere actionem; Sed quid si fuerit soluta, an collusoris, qui illam amisit competat repetitio? Dom. Reg. noster obiectioni factæ quod de consuetudine detur actio collusori ad acquirendam pecuniam, quam in ludo lucrata fuit, respondet, consuetudinè illâ posse procedere, quando pecunia soluta iam fuit, vt ea repeti non possit; secus verò quando non fuit soluta; sicque certo modo videtur affirmare, non esse locum repetitioni; sed quod repeti possit pecunia soluta, quando ludus est prohibitus decisum testatur Gabriel Pereyra decis. 88. quam vide post Coler. dec. supracit. 173. idemque Dom. Reg. Rouit. in dic. Prag. 1. de Aleator. circa finem, & quod omnes contractus subsequuti ludi occasione sint nulli, & inualidi probat Dom. Ludouif. decis. 47.

✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱

ARGUMENTVM.

Mulier, mortuo viro, cui fuit dos promissa, & non soluta num possit nomine proprio agere contra promittentem pro consequutione quantitatum in dotem promissarum, vel vt possit agere opus habet, vt ab hæredibus viri, cui fuit facta promissio, iurium cessionem exquirat.

DECISIO CCCXXIV.

IN Capitulis Matrimonialibus initis inter Illustr. Galeazium Farnesium Nobilem Romanum, & Illustr. Lucretiam Tomacellam Nobilem Neapolitanam expressè conuentum extiterat, vt de dote viro promissa Ducatorum triginta duorum millium, die solutionis cedente pro summa Ducatorum viginti millium in hac ciuitate tot annuorum introituum fieret emptio, & cum ita pro summa Ducatorum quindecim millium obseruatum fuisset, quia dotantes reliquos ducatos quinque mille soluere non curabant, coactus fuit Galeatius vir contra eos iudicium in Sacro Consilio instituire; At quia eo pendente, è viuis decessit, vxore, ac duobus filiis sibi superstitibus; vt potuisset vxor iudicium prædictum prosequi, sicque dictos ducatos quinque mille à fratribus recuperare, curauit, vt à filiorum tutoribus instantia à defuncto cœpta in eam, cessione mediante transferretur, hac autem peracta cessione, instabat lucretia vxor, tam nomine proprio, quàm cessionario fore fratres cogendos ad quantitatem prædictam Ducatorum quinque mille soluendam; Contradicebant fratres ipsi præsupponentes, sororè actione carere, quia vel agebat nomine proprio, & non poterat; quia dos viro non ei promissa extiterat, sicque actio hæredibus viri, non autem ipsi competebat, prout est text. in l. si pater §. C. de dot. promiss. sin verò cessionario nomine, dum iudicium institutum à viro prosequeretur, nullo pacto poterat reliquos ducatos quinque mille consequi, nisi lege in capitulis matrimonialibus apposita omnino seruata, nimirum vt implicarentur in emptionem tot introituum in hac ciuitate; non autem vt quantitas hæc ad vrbe[m] transmitteretur, prout ipsa prætendebat; quare quid iuris dubitatum exitit.

Pro vxore dicebatur, potuisse illam adhuc nomine proprio agere ex Decisione Guid. Pap. 375. vbi sic in illo Parlamento, per iura, & rationes, quas allegat decisum fuisse testatur sed respondebatur, decisionem illam veram

non esse, quia contra text. *in d. l. si pater*, vbi Bal. notat, quod licet lex illa loqui videatur, quando viuit vir, cui dotis solutio fuit promissa; tamen in fine concludit etiam, eo mortuo. Vterius dicebatur quod iura per Pap. allegata, nimirum text. *in l. unica §. videamus & §. accedit. C. de rei vxor. actio.* loquuntur in dotis repetitione ab hæredibus viri, vt matrimonio soluto, possit vxor dotem viro solutam ab hæredibus repetere; at casus propositus erat in dote promissa viro, & per eum non exacta: benè verum quod si mulier, mortuo viro egisset actione hypothecaria contra promissores dotis, tanquam in nomen debitoris sui hoc facere potuisset, vt velle videtur Bal. *in d. l. si pater*, dum allegat text. *in l. heredem C. de hered. actio.* sed quia vxor in casu, de quo agebatur, vt cessionaria tutorum eius filiorum à marito institutum prosequeretur, dicebant fratres, quod omnino quantitas ab eis debita conuerti debebat in emptionem in hac ciuitate, nulla habita ratione de instantia, quæ pro eius parte fiebat, vt transferretur in urbem; etenim præsupponebatur, quod hæc instantia erat coacta, & quod vere ipsa cupiebat, vt pecunia à Regno non extraheretur; sicque vt seruaretur, quod in capitulis matrimonialibus conuentum extiterat, prout ita, discusso articulo, per S.C. decisum fuerat; vnde causa iterum relata in Collaterali Consilio, & coram Domīno Cardinale Granuelano Regni huius locumtenente, eiusdem voti fuerunt iidem Regij Consiliarij, qui priore loco causam determinarunt, ac omnes Domini Regiam Cancellariam Regentes, eo tantum addito, vt fratribus dictæ Lucretiæ terminus ad illius explorandam voluntatem cōcederetur ad finem, vt verè percipi potuisset, quæ sua esset voluntas, an vt pecunia Neapoli, an verò vt Romæ inuestiretur; erat enim pactum hoc in mulieris fauorem appositum; ac proinde, quamuis ex stipulatione instrumenti dotalis, in quo fiebat relatio ad capitula matrimonialia, videbatur quod omnia in illis contenta approbauerit, ad text. *in l. asse toto ff. de heredib. instit. Ang. & Aret. in l. Titia §. idem respondit ff. de verb. obligat.* tamen quia pactum hoc erat vxori fauorabile, benè poterat ipsa fauori suo renunciare; meritò igitur fuit terminus impartitus, pro eius voluntatis exploratione, si volebat, vt pecunia hîc remaneret, vel potius vt à Regno extraheretur.

OBSERVATIO.

Scriptis in hac causa pro Domina Lucretia Tomacella Aëtrice insignis causarum patronus Ioan. Vincent. de Anna, prout videre est *in eius allegat. 129. & in sing. 600.* scripsisse pariter comperimus Decisionem D. Vinc. de Franch. prout *in sua decis. 22.* hic agitur de illa vulgari quæstione, quæ desumitur ex

text. *in l. si pater C. de dot. promiss.* nimirum an mulier, mortuo viro, cui fuit dos promissa & non soluta, possit nomine proprio agere contra promittentem, pro consequutione quantitatum in dote promissarum, vel vt possit agere, opus habet, vt ab hæredibus viri, cui fuit facta promissio iurium cessionem exquirat, iuxta ea quæ scripsit Dom. de Franch. *loc. cit.* Et quod mulier pro consequutione dotis olim eius viro promissæ nulla indigeat iurium cessione; sed quod directo proprio nomine valeat contra promittentes agere, & obtinere, multiplici ratione probaui *lib. 1. mear. resol. cap. 139.* dixi & tandem *num. 13.* assistere pro muliere rerum iudicatarum auctoritatem, sic enim in Senatu Gratianopolitano decisum retuli, apud Guid. Pap. *decis. 375.* à Dom. Reg. nostro hîc allegata in senatu Parisiensi apud Ioan. Pappon. *l. 15. tit. 4. arrest. 3.* in Rota Romana, apud Gratia. *discept. forens. cap. 49. & 362.* in Senatu Sabaudia, apud Ant. Fab. *d. ff. 6. C. sol. marr.* in Senatu Cathaloniz, penes Io. Petr. Fontanell. *to. 2. de pact. nuptialibus clas. 6. gl. 1. par. 1. à num. 20.* vbi *num. 21. & seq.* huic sententiæ tanquam æquiori omnino inhærendum suadet, quia illam tot viri docti, & amplissimi senatus insequuti fuere; & hoc ad circuitum prorsus inutilem, vt ipse dixit euitandum, idemque dixi scripsisse Ioan. Bapt. Laderch. *conf. 131. per totum,* & Io. Vinc. de Ann. *loc. cit.* vbi fatetur, olim Dom. Reg. nostrum, quem eruditissimum virum appellat, sibi dixisse, quod Decisio Guid. Pap. erat verissima; addidi, & tandem, hanc eandem sententiam nouissime insequentum Dom. Reg. Sanfelice. *decis. 130.*

ARGUMENTVM.

Tractas Frumenti si Regia Curia alicui vendiderit, an ex aliqua superuenienti causa possit postea illas prohibere; Et dato quod possit, ad quodnam interesse propter hanc prohibitionem fiscus teneatur, Et de aliis notabilibus.

DECISIO CCCXXV.

ENDIDERAT Regia Curia de mense Maij 1569. Hyeronimo à Monte nigro tot Tractas Frumenti pro certo pretio conuento, & iam soluto, eo appposito pacto, vt nullatenus potuisset per totum mensem Octobris immediatè sequentis extractionem prohibere, verum si hoc mense elapso, prohibitio sequeretur, teneri Regiam Curiam ad pretij habitum restitutionem, vna cum interesse ad rationem decem pro centenario; contigit demum ob sterilem Frumenti recollectionem in hoc Regno, propter bonum publicum Tractarum prædictarum mense sequenti fieri prohibitionem; vnde instabat Hyeronimus forè condemnandam Regiam Curiam ad ipsi solvendum pretium Tractarum ad rationem Ducatorum sexaginta pro quolibet Curru, ex eo quod

quod tanti fuisset in Ciuitate Venetiarum venditurus, vel ad interesse quanti plurimi. Contradicebat Regius fiscus, & ad aliud non teneri contendebat, nisi ad pretij restitutionem, vna cum interesse ad rationem Ducatorum decem pro quolibet centenari, quamvis prohibitio ante mensem Octobris peracta fuisset, quocirca quid iuris dubitatum extitit.

2 Hæc causa fuit priore loco pro fisco in Regia Camera terminata, demùm in Collaterali Consilio pro maiori parte ad relationem eiusdem Regiæ Cameræ pro Hieronymo Actore decisa condemnato Regio fisco ad solvendum Ducatos triginta pro quolibet, curru, tandem, eo ab hac determinatione reclamante, relata iterùm causa prodiit Decisio pro Regia Curia cum impositione perpetui silentij, dum non nisi ad pretium soluendum vna cum interesse ad rationem decem pro centenari illam condemnari Dominis iudicantibus pro maiori parte visum fuerit. Ratio Decisionis fuit primò quia sic necessitas exposcebat; nam cum contractus initus fuisset de mense Maij, quo tempore frugum magna demonstrabatur fertilitas, demùm in fine sequentis maxima contigit sterilitas; quocirca ne subditi suæ Catholicæ maiestatis fame perirent, necesse fuit concessam extractionem reuocare; licet enim Princeps suum teneatur seruare contractum, tamen si iusta superuenerit causa ab illo recedendi, poterit, quod promisit, reuocare; ita Felin. *in c. 1. in §. limit. de probat.* post. Ant. de Butr. & Imol. *in c. cum M. extra de consuet.* Bal. *in l. penul. C. de donat. inter vir. & uxor. & lal. in l. Barbarius n. 32. ff. de offic. Præs. sicque compertum fuit Regiam Cameram per prius censuisse, dum expressè. Illustrissimo Proregi consuluit extractionem Frumenti nullo pacto fore permitendam, contractu prædicto non obstante, eoque magis cum Regia Curia in casu proposito non pro sui vtilitate, sed totius Regni extractionem prohibuerit; quo casu succedit regula *l. si fundus, ff. loca.* Secundò consideratum fuit, quodammodo ita fuisse conuentum; nam si in contractu expressè contrahentes pacti fuerant, nimirum vt vbi extractio ante mensem Octobris non contingebat, esset Regiæ Curia permissum extractionem prohibere restituto tantum pretio vna cum interesse ad rationem Ducatorum decem pro centenari, ergo dicebatur, idem censi conuentum si ante illud tempus fieret prohibitio, maximè ex iustissima causa; ad quod in argumentum fuit alleg. *tex. in l. qui filiabus in princ. ff. de leg. 1.* vbi dicit Bar. quod verbum ambiguum in vna parte testamenti positum declaretur ex alia, in qua magis expressè loquutus fuit testator, ad idem *tex. in l. seruus plurium §. fin. eod. tit.* vbi habetur quod ex ver-
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.*

bis præcedentibus, & subsequenter de-claratur id quod dubium est in testamento.

Post hæc de hoc eodem articulo bis dubitari contigit in Regia Camera; & fuit decisum idem, quod hinc iudicatum extiterat, nimirum Regiam Curiam non teneri nisi ad restitutionem pretij vna cum interesse ad rationem decem pro centenari, quamuis ex octo votantibus duo fuissent voti quod Regia Curia ex causa interesse passi solueret ducatos triginta, alij duo ducatos viginti; alij verò quatuor ducatos decem pro quolibet centenari; & ita fuit decretum publicatum, cum hæc pars maior, & sanior fuerit.

OBSERVATIO.

EX his, quæ in hac Decisione adducuntur, asseuerandum nobis est omninò magnam fuisse causam, quæ superuenit, vt prohiberetur frumenti extractio ab hoc Regno; sicque iure licito potuisse Regiam Curiam in casu, qui hinc refertur à contractu inito concessionis tractarum recedere; etenim ad confirmationem Conclusionis à D. Regente nostro hinc firmata, licere fidem fallere, vbi non implendi rationabilis superuenit causa, ex Theologis scripsit D. Anton. *in sum. pa. 2. tit. 10. §. 4.* quodque ex iusta superuenienti causa, vt puta pro bono pacis, vel alia simili possit Princeps à promissis recedere, dixerunt Affl. *decis. 361. à num. 6. vsque ad 11. & in c. 1. §. sim. liter à num. 25. cum seqq. de capit. qui Curiam vendid.* Ruinus *conf. 230. num. 5. & 9. lib. 1.* Gozad. *conf. 5. & 18.* Crauet. *conf. 135. num. 22.* Menoch. *conf. 350. num. 27. lib. 4.* Nec dissentit Azeuedus *lib. 5. tit. 10. lib. 3. à num. 2.* vbi probat, Principem contractum à se iuratum reuocare non posse, id quod est ipsa veritas, nisi addit, iusta reuocandi superuenerit causa, prout in casu huius Decisionis; idemque Ferdin. Loazes *in conf. pro oppido de Mala num. 140. cum seqq.* Dom. Reg. Tappia *in l. fin. cap. 9. p. 3. num. 41. & seq. de constit. Princip. Dom. Reg. Valenz. conf. 99. num. 33. cum seqq. lib. 1. & Dom. Reg. Capic. Galeo. in resp. fiscal. 23. à num. 59. ad 71. & in terminis casus huius Decisionis sunt videndi Marcell. de Maur. *alleg. 38. num. 9.* vbi Addentes; & Dom. Reg. de Ponte *tract. de potest. Proreg. tit. 5.* vbi docent quod sepe sapius per Regem nostrum, siue eius vices gerentes cōceduntur tractæ pro frumenti extractione, quæ tamen concessio intrinsecam, & insitam habet naturam, & conditionem, quod licitum sit extrahere, quatenus Regnum remaneat munitum, & his opus non habeat, &c.*

ARGUMENTVM.

Apostata an in bonis agnati sui possit ex testamento succedere. Ius adeundi hereditatem alicui delatam an à Principe seculari tolli possit. Statutum Principis secularis processionem compilationem concernens, seu dans ordinem iudicio, & instantiæ, an Cleri-

cum coram Iudice seculari litigantem comprehendat. Clericus feudatarius si in Dominum delinquit, an sicut potest ab eodem Domino feudo priuari, ita & poena corporali puniri.

DECISIO CCCCXXVI.

INSTABAT Magnifica Iulia de Anna ex dispositione Constitutionis Regni *Apostatantes*, nullo pacto fore permittendum, Iustinam sororem in bonis praedefuncti fratris posse succedere, quamvis illa ad successionem ex testamento veniret, eo praesupposito, prout credebatur, quod a Curia Romana fuerat Apostata declarata; haec enim existens Monialis professa in Monasterio sancti Marcellini huius Ciuitatis ab illo exierat uti secularis in propria domo vitam ducens, habito tamen non dimisso, quo factum fuit, ut dubitaretur, an iuri consentanea esset instantia haec.

Haec causa in prima instantia fuit in Sacro Consilio decisa pro Iustina, idque ex duobus; Et primo quod in facto de praetensa declaratione in Curia Romana, quoad Apostasiam, de qua imputabatur, non bene constabat. Secundo quod cum dicta Constitutio *Apostatantes* sit Principis laici; fuerat enim Imperator Fredericus illius Sanctionis Conditor; & successiue personam Ecclesiasticam ligare non poterat; at Iulia sentiens se grauam, ab hac sententia reclamauit, & ut ea de re in Collateralli Consilio ageretur, a Domino Cardinale Granuelano tunc Regni huius locumtenente obtinuit, ac tandem in eo supremo Praetorio relata, fuit prima sententia confirmata, ea quidem principali ratione, quia Constitutio praedicta personas Ecclesiasticas comprehendere non poterat; Et quamuis Affl. *ibi*, dixerit, Constitutione de illo Apostata loqui, qui a fide aberrauit, & sic de haeretico, cuius quidem sententia attenda, res omni difficultate carebat, quia non loquebatur de hoc casu; tamen quia gl. & Andr. *ibi*, tenuerunt, quod de utroque Apostata Sanctio illa loquitur, & sic tam de illo, qui a fide, quam de eo, qui a religione recessit; Considerabatur, vel vna, vel altera attenda opinione non esse dubitandum legem illam personam Ecclesiasticam non comprehendere: non enim dubitari potest, Apostatam adhuc remanere de foro Ecclesiastico, cui nullo pacto renunciari potest: *c. si diligenti de foro compet.* hinc licet Clericus, vel Monachus feudum possidens dicatur respectu feudi, de iurisdictione Iudicis laici: *c. caterum & c. nouit. de iudic.* verum si prodicionem aduersus Dominum, a quo feudum tenet, committeret, &

si posset feudo priuari; nullatenus tamen poena aliqua corporali puniri, ita Imol. quem omnes sequuntur, *in c. verum de for. compet.* Vnde dicebatur quod cum Clericus laico Principi subditus non sit, nullo pacto poterit Princeps ille aliquid contra eum statuere; recipit enim statutum vires a potestate statuentium, vulgatis iuribus, ideo non potuit Imperator Fredericus ex potestatis defectu constitutionem illam condere *c. Ecclesia Sancta Maria, de constit. cum similibus, Authen. cassa, & irrita. C. de Sacros. Eccles.* Ob quod bene dicebat Imol. *in c. 1. de reb. Eccles. non alien.* nimirum solemnitate ab Imperatore introductam circa alienationem rei Ecclesiasticae, de qua *in Authen. hoc ius porrectum, C. de Sacros. Eccles.* necessario seruandam non esse, quia a Principe laico decretam; etenim quoties statutum in detrimentum, & praedictum Ecclesiasticarum Personarum dirigeretur, nullo pacto seruandum, ita Canonistae communiter per illum tex. *in d. c. Ecclesia Sancta Maria. Aret. in l. cunctos populos, C. de sum. Trin. & fide Cathol.* ubi dicit, sententiam Bar. in hac re esse falsissimam; hoc tamen in decisoriis, in ordinatoriis autem iudiciis, quid iuris sit videndi sunt Doctores *in d. c. Ecclesia Sancta Maria*; quibus omnibus pro decisionis confirmatione addebatur, nullibi in sacris Canonibus legi, clericos, vel Monachos ab eorum Religione Apostatantes insuccessibiles esse; idque videri ex tex. *in c. 1. ubi Henric. Boich. & Io. de Anania in c. a nobis & in c. fin. de Apostat.*

OBSERVATIO.

EX littera tex. in Constit. nostra *Apostatantes* desumitur, ni fallor apertissime Imperatorem Fredericum alloquutum non solum de illo Apostata, qui a fide Catholica aberrauit, ut quia effectus est Idolatra, Turca, Iudaeus, Maurus, &c. sed etiam de illo, qui a Religione aliqua a sancta sede Apostolica approbata, in qua solemniter professus est, aufugit; ita gl. & Andr. *ibi*, & Dom. Reg. noster hic, quicquid aliter senserit Affl. *in ead. Constit. in princ.* dum triplicem Apostasiae speciem referens; Primam nimirum quando quis a fide Catholica aberrat; Secundam quando quis transgreditur praecipuum Praelati, vel sacris Canonibus non obedit; & alteram cum quis ab ordine suo, siue secta suae Religionis egreditur; subdit de secunda, & tertia. Constitutionem praedictam non loqui.

Supposito autem quod Constitutio nostra illum etiam comprehendat Apostatam, qui a Religione sua in qua tria emisit substantialia vota, aufugit, satis dubito de veritate huius Decisionis, quando pro indubitato supponere vellemus, Monialem, de qua hic, professam propria autoritate a Monasterio exiisse: nam si verum est ius adeundi alicuius hereditatem esse merè de iure civili: *l. lege obuenire ff. de verb. sig.* dubitandum non est, quin possit Princeps ad sui libitum illud tollere, ut post Bal. Paul. Castrenf. & Salic. firmat Alex. *in l. gallus §. & quid si tantum num. 26. & 27. & ibid. Iaf. num. 122. Aret. satis bene intra*

intra num. 26. Socc. num. 23. & Croc. num. 131. ff. de liber. & posthum. & ex recentioribus Dom. Reg. de Ponte cons. 152. num. 6. 7. & 8. lib. 2. & Mart. in sum. success. legal. par. 4. quæst. 4. art. 4. in appendic. num. 37. Ego ipse resol. iur. lib. 2. cap. 46. num. 24. 2. & 26. Si igitur potest Princeps ius adeundi tollere, quo pacto affirmari potest non potuisse Imperatorem Fredericum legem condere, ut qui à Religione sua, propria autoritate exiuerit, sicque efficeretur Apostata, ius successionis suorum Agnatorum non habeat, quamuis dicamus remanere illum religiosum, certè hoc tentari non potest; est tamen verum, quod cum hinc Religiosus per professionem, quam emisit, in Monasterium, in quo fuit professus, bona omnia transtulerit, iura, & actiones, quæ certè, fuga non obstante, adhuc per Monasterium retinentur, cum illum loco filij, & serui habeatur sequitur, ut non ad ipsum, sed ad Monasterium successio deferatur, ita satis benè ratiocinatur Dom. Reg. de Tap. in d. Constit. Apostatantes n. 11. ex Constit. Sanctæ Memoriz Gregorij XIII. incipit officij nostri partes, & est 43. in ordine promulgata de anno 1577.

Uterius Dom. Reg. noster firmat hinc, statutum Principis secularis in decisiis Ecclesiasticas personas non ligare; in ordinariis autem iudiciis, quid iuris sit remittit se ad dicta, per DD. in c. Ecclesia Sancta Maria de Constit. Tu modo dic statutum laicale concernens compilationem processus, seu dans ordinem iudicio, & instantiz Clericum litigantem coram iudice seculari benè comprehendere, ita DD. communiter in l. cunctos populos, C. de sum. Trin. & fid. Cathol. & in Authen. cassâ, & irrita, C. de sacros. Eccles. & in d. c. Ecclesia Sancta Maria de Constit. Gaill. pract. obser. lib. 2. obser. 32. num. 10. Mart. de iuris. par. 4. cent. 1. cas. 31. fol. mihi 74. & cent. 2. cas. 160. fol. 267. Minado decis. 4. Ioseph. Ludouic. decis. Lusens. 39. n. 1. Duard. in Bulla Cane fol. 589. n. 14. De Grass. de effect. Cleric. effect. 2. num. 145. & 147. & alij.

ARGUMENTVM.

Præscriptio centenaria an illam alleganti suffragetur, quando de vitio litigioso constaret; Et an proffit, mala concurrente fide. Productio tituli nulli, & iniusti an & quando centenariæ præscriptioni noceat. Scriptura, quæ in iudicio præsentatur, ut fidem faciat, quæ concurrere debeant, & de alijs.

DECISIO CCCCXXVII.

LATA sententia per Regiam Cameram, qua mediante, Vniuersitas Sicignani absoluta extiterat ab impetitione Iacobi Caraccioli eius vtiles Domini, circa relaxationem baiulationis, in cuius possessione, seu quasi Vniuersitas ipsa reperiebatur; reclamauit Iacobus ab hac determinatione, obtinuitque, ut de omnibus fieret relatio in Collaterali Con-
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

filio; & cum iterum de meritis cause videretur, fuit prima sententia confirmata, quicquid Iacobus prætenderet, eius iustitiam fundari ex dispositione *Constit. Regni Magistri Camerary*, & ex priuilegio inuettituræ prædecessori Baroni concessio, in quo in specie baiulatio ei concedebatur. Ratio Decisionis fuit primò, quia per publicum Instrumentum Regio assensu vallatum constabat de conuentione olim inter d. Predecessorem Baronem, & Vniuersitatem inita, ut proprietas baiulationis esset Vniuersitatis, solutis Barionali Curiz annis singulis vncijs duodecim; Vnde dictum fuit, dicto instrumento standum fore, ad text. in l. cum præcibus vbi gl. & DD. C. de probat. nec alicuius momenti fuit id, quod allegabatur circa huius instrumenti nullitatem; nimirum quod per vim, & violentiam à vassallis illatam stipulatum illud extiterat; nam cum ad hoc probandum aliquæ producerentur scripturæ, compertum fuit, illas authenticas non esse, & successiuè nullam facere fidem; ut enim scriptura, quæ in iudicio producitur fidem faciat, requiritur, ut ex Archiuio sit extracta, & quatuor concurrentibus, de quibus per Nicol. de Mattarell. doctorem insignem, magnæque autoritatis, quem refert, & sequitur Io. Andr. in addit. ad specul. in tit. de instrum. edit. §. nunc dicendum, & Aret. in c. cum causam col. 2. de probat. Secundò quia Vniuersitas alio nitebatur titulo, nimirum centenaria præscriptione, ad text. in l. hoc iure §. ductus aqua ff. de aqua quotid. & ast. & in c. super quibusdam, §. præterea de verb. sig. latissimè Alex. in disputatione sua incipiente, Sigismundus post reper. l. Imperium ff. de iuris. omn. iud. vbi melius quam alibi de hac centenaria præscriptione tractatur, & Dec. cons. 85. col. 2. tempus enim centum annorum supplet bonam fidem, & præsumere facit causam, & si priuilegium produceretur, ut per DD. modo relatos. Nec obstabat in quantum dicebatur, centenariam præscriptionem nullius releuantiz esse, quando de initio vitioso constaret, prout in casu proposito præsupponebatur, attento Instrumento, de quo supra; quod allegabatur per vim, & violentiam vassallorum stipulatum, ad text. in c. dudum de decimis, Crauet. in tract. de antiquit. temp. in 4. par. absolutis differentiis n. 39. & seq. vbi allegat Paul. de Castr. in cons. 223. lib. 2. & Alex. in cons. 23. lib. 1. nam ad hoc dupliciter fuit responsum; & primò quod in facto verum non erat, constare de initio vitioso; secundò de iure centenariam præscriptionem suffragari, adhuc si de vitioso initio constaret, per text. in c. 1. in fine de præscript. in 6. vbi disponitur, quod licet in præscriptione longi temporis, etiam si sit quadraginta annorum titulus bonaque fides requiratur, tamen seus si centenaria præscriptio se offert; in ea
Cccc 2 enim

enim neque titulus, neque bona fides requiritur, unde adhuc mala fide concurrente, centenaria prodest, ita Archid. *in dic. c. 1. de praescript. in 6.* Butr. *in c. peruenit de censibus*, & Alex. *in dic. sua disput. sigismundus*, & Doctores, quos Aimon. Crauet. allegat non aliter in terminis centenariae praescriptionis alloquuntur, sed in aliis 10. 20. 30. vel 40. annor. sic pariter & text. *in d. c. dudum*; & merito quia praescriptio centenaria non est proprie praescriptio, sed titulus, hinc si statuto cauetur quod nulla unquam currat praescriptio, in illa centum annorum locum non habebit, ita optimè & latè Ang. *in l. 1. C. ne rei Dominica &c.* & latius Aret. *in l. cum stipulatus ff. de verb. obligat.* Praeterea licet alias aduersus praescriptionem, etiam quadraginta annorum detur in integrum restitutio, ex dictis per Alex. *conf. 269. lib. 2.* & Dec. *conf. 29.* tamen denegatur omninò aduersus praescriptionem centenariam, ea quidem supra allegata ratione, quia non dicitur proprie praescriptio; sed potius titulus nulloque iure cauetur, ut aduersus eam detur in integrum restitutio, imò nec vllus Doctor hoc dixerit, nec dicere potuit.

OBSERVATIO.

Hic agitur, an centenaria praescriptio illam alleganti suffragetur, quando de vitio litigioso constaret, & suffragari Dom. Reg. noiter hic affirmare videtur, imò quod ea profit, etiam mala concurrente fide, ex eo quod praescriptio haec non est proprie praescriptio; sed titulus; At est omninò aduertendum quod in hac conclusione firmanda Doctores nostri discreparunt; sunt enim qui dixerunt quod quando possessor producit titulum vitiosum, & iniustum; nam cum tunc constet de initio vitioso, nulla procedet praescriptio, cum in effectu videatur de mala fide constare: ita Anchar. *conf. 82. n. 7.* Paul. de Castr. *conf. 423. num. 2. lib. 2.* Crauet. post plures, quos citat. *de antiqu. tempor. §. absolutis num. 6.* & alibi, Paris. *conf. 114. à num. 10. lib. 1. & n. 27.* Nat. *conf. 636. n. 114. lib. 3.* Rola. *conf. 6. num. 45. lib. 3.* Caualer. *decif. 28. n. 25. par. 1.* Pereg. *de iure fisci lib. 6. tit. 8. num. 25.* Molin. *de primogen. lib. 2. cap. 6. n. 61.* & Mascar. *de probat. lib. 1. concl. 225. n. 24.* & alij.

Sed contra quod productio tituli nulli, vel iniusti huic centenariae praescriptioni nullo pacto nocere possit scripserunt Bero. *conf. 144. n. 77. lib. 3.* Hyeron. Gabr. *conf. 88. à num. 17. lib. 1.* Menchac. *quest. illustr. cap. 81. num. 16. & cap. 84. num. 12.* Pute. *decif. 356. n. 2. par. 1.* & alij; pro quorum quidem opinione fortiter stringit text. hic allegatus *in c. 1. de praescript. in 6.* vbi quis possidebat cum titulo nullo, & iniusto, & cuius resistebat; & consequenter ex eo constabat de mala fide; & tamen is tempore praescripsit immemorabili.

At insignis Petr. Barbof. de his agens *in rubr. de praescript. 30. vel 40. ann. à num. 364.* pro istarum opinionum concordia, duos casus distinguendos esse putat, quorum primus est, quando de titulo non constat; sed magis creditur quem sine titulo rem occupasse, & in his terminis ait procedere text. *in d. c. 1. de praescript. in 6.* unde merito subdit, Doctores nostros in hac ma-

teria monitos nos fecisse, vtilius esse titulum non producere, ad quod allegat Bellamer. *decif. 287. Paris. conf. 12. num. 4. lib. 4.* Rebuff. *de decimis quest. 13. num. 92.* & Molin. *de primog. lib. 2. cap. 6. 75.* Alter casus est, quando producitur titulus nullus, vel iniustus; & eo casu firmat, magis communiter receptum esse, praescriptionem etiam immemorabilem non procedere; idemque addo Ego ex recentioribus affirmasse Gratia. *discept. for. lib. 3. cap. 441. n. 17.* Castill. *decif. 12. lib. 1.* Capibl. *in prag. 1. n. 143. & in prag. 11. n. 146. de Barouibus*; & Dom. Reg. Galeo. *contro. 53. n. 45. lib. 2.*

ARGUMENTVM.

Reintegrationes ad sedilia Ciuitatis Neapolis ex quibus iustificentur. Possessio domus antiquae in pertinentiis Sedilis, an sat sit ad inducendum actum possessiuum in sedili in personas maiorum, qui domum illam possederunt. Sententia in causa nobilitatis prolata, nùm absentibus, & non vocatis eiusdem sanguinis profit. Et de aliis notabilibus ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCXXVIII.

HIERONYMVS de Morra ad fundandum intentionem suam super reintegratione petita ad honores sedilis Capualæ, uti descendens per lineam rectam à Francisco, & Iacobo de Morra patre & filio. Primò producebat priuilegium quondam Regis Ladislai de anno 1411. in quo Rex ille Franciscum de Morra Nobilem de platea Capuana denominauit; secundò aliud priuilegium Reginae Ioannæ secundæ de anno 1428. in quo Iacobus de Morra, qui fuit filius dicti Francisci Miles Neapolitanus de sedili Capuanæ appellatur; Tertio demonstrauit, Praedecessores suos in quarterio Capuanæ domum possedisse; Quarto praesentauit quaedam Instrumenta dotalia, quibus constabat de matrimoniis contractis inter nobiles de Morra cum aliquibus de eodem sedile, signanter cum familia Caracciola; Quinto & tandem legebatur in processu depositio plurium testium de auditu, Nobiles de Morra gauisos fuisse honoribus sedilis Capuanæ; ex quibus praesupponebatur actor, fuisse in probatis; Contradicebant nobiles de Sedili; quocirca dubitatum extitit in Collaterali Consilio ad relationem sacri Consilij, an hæc, quæ ad suam fundandam iustitiam producebat Hieronymus, sat essent ad petitam reintegrationem obtinendam? Et esse illum reintegrandum ad honores

res dicti Sedilis, referente Domino Vincen-
 tio de Franch. Regio Consiliario, nemine di-
 screpante, decisum extitit. Ratio decisionis
 fuit, quia & si verba enunciatiua, seu narra-
 tiua, quæ in priuilegijs prædictis habebantur
 dispositionem non inducebant, vt per Cano-
 nistas per illa iura *in c. si Papa. de priuileg. in 6.*
in Clem. fin. de sent. excom. & in clem. 1. de probat.
 Tamen verum est, iura modo allegata pro-
 cedere, quando sumus infra tempus centum
 annos non attingens; ideo dicebat Aret. *in c.*
cum causam, de probat. verba enunciatiua,
 propter aliud inter diuersas personas prolata
 nullatenus probare, nisi concurrente centum
 annorum spatio, quia tunc benè verba illa
 probarent; idemque gl. *in d. c. si Papa, & in c.*
cum olim. de censibus, & in his locis Canonistæ
 communiter, idque non modo in his, quæ
 leuia, & parui præiudicij sunt; sed etiam in
 his, quæ sunt magnimomenti, vt in dominio,
 confinibus, & alijs similibus, vt per DD. su-
 pra relatos, & Ias. *in repet. l. admonendi n. 244.*
ff. de iur. iuran. est benè verum quod si vnum
 produceretur instrumentum, sat non esset
 ad probandum; sed ad minus duo, Bal. *in leg.*
optimam, C. de contra & committ. stipul. Specul.
in tit. de instrum. edit. §. restat, vers. illud autem,
Imol. in c. 1. de fid. instrum. & Aret. in d. c. cum
causam. Vnde cum in casu proposito duo
 præsentarentur priuilegia, accedente tem-
 pore, quo concessa erant supra annos cen-
 tum quinquaginta, in quibus Rex, & Regina
 prædictos Franciscum, & Iacobum patrem,
 & filium Milites de Sedili Capuanæ nomina-
 uerāt, non erat de quo dubitari posset, hoc ve-
 rum fuisse; Præterea considerabatur, hic non
 agi de pecuniario sedilis interesse, neque in
 vniuerso, neque in particulari; & isti de do-
 mode Morra sunt nobilissimi, & antiquissimi,
 plura enim castra demonstratum fuit, eos in
 Regno possedisse; pluresque testes de auditu,
 & fama attestati fuere, hos nobiles de Morra
 honoribus Sedilis Capuanæ gauisos fuisse; Et
 licet regulariter testis de auditu non probet;
 tamen secus quando sumus in antiquissimis,
 notant DD. *in c. veniens,* præsertim Aret.
extra de testibus, Ias. *in repet. d. leg. admonen-*
di, de iureiur.

OBSERVATIO.

IN hac eadem causa suam composuit Decisionem
 Dom. Vinc. de Franc. tunc Reg. Consiliarius, & Cō-
 missarius, prout videre est *in dec. 357.* Hic notamus re-
 integrationes ad sedilia huius Ciuitatis iustificari non
 solum ex scripturis, quibus constat, aliquem ex As-
 cendentibus illius, qui petit reintegrationem gauisum
 fuisse honoribus, & prærogatiuis illius sedilis, ad
 quod reintegrari petitur; sed etiam ex alijs documen-
 tentis, in quibus denominatur quis de aliquo se-
 dile, iunctis adminiculis domus in quarterio, & ma-

trimoniorum contractorum cum nobilibus eiusdem
 sedilis; sic pariter semel atque iterum decisum pro
 nobilissima familia Dominorum de Ponte descen-
 dentium à Nicolao secundo huius nominis, quæ fuit
 admilla, & reintegrata ad honores Sedilis Portæ nouæ;
 etenim fuit productum priuilegium Regine
 Ioannæ secundæ concessum dicto Nicolao, quo me-
 diante, disponebatur, vt ipsius Nicolai absentia ab
 hac ciuitate, dum domicilium trahere intendebat ad
 Costam Amalphiam nullo vnquam tempore præiu-
 dicium aliquod ipsi, suisque descendentes afferre
 potuisset circa honores, dignitates, & prærogatiuas,
 quibus tam ipse Nicolaus, quam maiores sui in hac
 ciuitate gauisi fuere, ita quod omni futuro tempore,
 quo ipse, vel descendentes eius ad habitandū ad hanc
 ciuitatem redirent, honoribus, dignitatibus, & præ-
 rogatiuis prædictis gaudere debuissent; & quamuis
 in eo priuilegio nulla esset facta mentio de Sedile, in
 quo Nicolaus, eiusque antecessores gauisi fuere; At-
 tamen quia dubitari non poterat, fuisse illos de ali-
 quo sedile, dum honoribus, & prærogatiuis huius
 ciuitatis gaudere non possunt, nisi Nobiles de sedile,
 ad tradita, & in puncto per Dom. Reg. Capic. Latr.
consult. 128. num. 4. lib. 2. necessario dicebatur, hoc esse
sedile Portæ nouæ, in cuius quarterio Nicolaus do-
mum habebat, & cum nobilibus eiusdem matrimo-
nia fuisse contracta constabat; quocirca asseueraba-
tur, huius præclarissimæ familiæ iustitiam rectè fun-
dari, iuxta ea, quæ scripsit Dom. Reg. Rouit. in
conf. 83. num. 6. lib. 1. sub illis verbis; Nam in causis Se-
ditium sola possessio domus antiqua in pertinentiis sedilis
sufficit ad inducendum actum possessiuum in sedili in per-
sonam maiorum, qui possederunt domum in pertinentiis
ibidem sedilis, vt pluries fuit determinatum, & prisca,
& nouissimis temporibus, &c. idemque probat Franca-
de Petr. conf. 14. num. 12. & conf. 20. à num. 6. & nouis-
simè in propriis terminis Dom. Reg. Capic. Latr. con-
sult. 129. quo loci iura tuens aliquorum nobilium fa-
miliæ de Caieta circa reintegrationem ad sedile Por-
tus, pro quibus demum, sententia mediante, iudica-
tum extitit; priuilegium ponderabat concessum à
Regina Ioanna Carolo de Caieta, quantum ad ho-
nores, & prærogatiuas, quibus, vt cæteri huius Ci-
uitatis nobiles fruebantur (de quo quidem priuilegio
meminit Marcell. de Mauro alleg. 7. num. 13.) sic enim
loquitur Dom. Reg. à num. 37. Insuper probata est
etiam nobilitas in genere per declarationes, & priuilegium
Regine Ioannæ in personam Caroli fratris Philippi Abo-
nis, à quo descendunt omnes actores; in quo priuilegio
mandat, quod omnes gaudeant honoribus, sicut alij no-
biles Ciuitatis Neapolis gaudent, quod specificè probatum
fuit in personam descendentium à dicto Carolo in sedile
Portus; Probatum est etiam possedisse domos in remen-
to, & confinibus eiusdem sedilis; ex quo probata nobili-
tate antiqua in Ciuitate, nobiles fuisse de illo sedili etiam
presumitur. Bar. &c. Insuper, de hoc eodem priuilegio
verba facit Io. Vinc. de Ann. alleg. 130. num. 19. & 20.
 vbi dicit ex sola veritate huius priuilegij; & quia in
 quarterio habitabant, & affinitates contraxerant,
 fuerunt descendentes ex Carolo, sententia mediante,
 allekti; sic loquitur, sed melius dixisset reintegrati
 ad honores dicti sedilis: verbum enim *aligo alligis* ag-
 gregationem importat, quæ per Iudicis sententiam
 sequi non poterat, cum aggregatio ad honores sedi-
 lium ad nobiles sedilium spectet; præuia licentia, &
 consensu serenissimi Domini nostri Regis.

Dixi nobilissimam familiam de Ponte, semel at-
 que iterum fauorabilem obtinuisse sententiam, circa
 reintegrationem ad honores sedilis Portæ nouæ; Pri-
 mò enim per Iudices sediliu, referente Domino
 Regente Valenzuela tunc Regio Consiliario, fuit

de anno 1616. decisum ad fauorem D. Marci Antonij de Ponte. S. R. C. Præsidis, & Sancti Angeli Marchionis, demùm, me patrocinate, ad fauorem D. Ducis Flumaris, cæterorumque eius Domino- rum fratrum Erasmi, Andree, & Claudij, similiter à dicto Nicolao descendenti, provt & Dominus Marcus Antonius; idemque sub die 9. Octobris 1651. facta relatione per S. C. in Collaterali Consilio; nam cum vorantes essent numero tresdecim; quatuor nimirum Regiam Cancellariam Regentes, & nouem Regij Consiliarij, inter quos Dom. Ioan. Franc. Marcianus Commissarius, prodiit Decisio pro dictis Dominis fratribus, & vt audiuius, nemine contradicente.

Et iure quidem; nam erat iam cognitum de iustitia huius familæ, cum prolata esset sententia pro Dom. Marco Antonio; nec aliud ad victoriam consequendam necesse habui demonstrare, nisi hos Dominos fratres per lineam rectam esse pariter descendentes à Nicolao; id, quod in facto facili quidem modo per publica documenta fuit demonstratum; etenim sententia illa pro D. Marco Antonio lata, iuxta communem omnium sententiam, vt in causa status dignitatis, & signanter nobilitatis prolata, ius faciebat quoad omnes eiusdem sanguinis, seu cognationis; eoque magis descendenti ex vno, eodemque stipite, ad text. in l. ingenuum la prima ff. de stat. hom. & in l. 1. §. fin. cum duobus legibus seqq. ff. de liber. agnosc. ac pro regula traditur in l. res iudicata ff. de regul. iur. Bal. optinè in eadem l. ingenuum. quo loci in principio huius conclusionis rationem tradit, nimirum quia si ius non faceret quoad omnes, casu contingente, vt demùm respectu aliorum contrarium diiudicaretur, secunda sententia primam rescinderet, quod dicit Bal. impossibile esse; etenim quoties sententia in causa nobilitatis cum legitimo contradicente profertur, adhuc prodest absentibus, & non vocatis eiusdem sanguinis; ita satis benè Ang. in §. 1. vers. sed ad hac, in sine Auth. vt l. ceat matri, & auia; quo loci notabiliter dicit, quod si sunt plures fratres ex eodem patre geniti, quorum vnus sententia mediante, Ciuis Perusinus sit pronunciatus, sententia hæc tantam vim habet, vt per illam omnes fratres ciues Perusini pronunciati intelligantur; quam quidem Ang. Theoricam recitat noster Affl. in Const. quæ incipit *Intentionis* num. 31. vbi in fortioribus terminis quærens, an nobilitas Sedilis, quæ erat in persona defuncti Collateralis transeat in Collateralem, respondit, quod cum tẽpore suo nobiles de Sedile Nidi de hoc dubitassent, fuit quinque eiusdem Sedilis nobilibus causa commissa, qui à pluribus Doctoribus consilio accepto, iudicauerunt, quod ex quo probata erat nobilitatis antiquitas in genere communis Ascendentis, licet in specie respectu Sedilis in sola persona Collateralis mortui; adhuc tamen illa specialis Collaterali proderat, supposito, quod erat ille nobilis, & nobiliter viuebat; & magis ad rem nostram Gregor. Lopez in l. 7. tit. 15. par. 4. gl. 9. Tiraquel. de nobilit. cap. 17. num. 3. & cap. 37. num. 1. & seq. Garf. in suo tract. de nobilit. gl. 6. num. 48. versimò, Hotalor. eodem tract. cap. 9. 3. par. principalis num. 8. & cap. 82. par. 3. par. princ. n. 6. Escob. de purit. & nobilit. quest. 13. in tit. de testibus §. 1. num. 7. cum seqq. Catellian. Cott. in suis memorab. in verb. sententia dicta pro vno ex fratribus. Pelæz de maior. p. 2. q. 4. illat. 20. n. 30. & seq. Couar. pract. q. cap. 13. n. 5. Ioan. Petr. Surd. dec. 289. n. 17. D. Præf. de Franch. cit. decis. 357. ante n. 6. Dom. Consil. de Aretio demùm S. R. E. Cardinalis & Neapolitanus Antistes inter conf. D. Reg. Rouit. conf. 33. n. 3. 4. & 5. lib. 2. Ioan. Vincent. de Ann. sing. 468. vbi per S. C. decisum testatur sententiam ad fauorem vnus

fratris prolata in Sedilibus alteri fratri consanguineo prodesse Flau. Amend. in addit. ad D. Præf. de Franch. decis. 523. num. 6. Pascal. de vir. patr. potest. par. 4. cap. 2. num. 70. Dom. Reg. Valenzuel. omninò videndus conf. 92. num. 65. vers. & ita sententiam latam in causa nobilitatis & num. 67. vers. & in terminis Sedilium fidelissima Ciuitatis Neapolit. vbi omnes Nostrates allegat, idemque Franc. de Petr. conf. 39. vbi in fin. testatur, Sacrum Consilium, ipso patrocinate, non semel iudicasse transuersales etiam non demonstrata possessione stipitis, fore, & esse admittendos, & reintegrandos. (confundit hic Doctor, qui fuit satis eruditus verbum, Admittere, & reintegrare) ad honores Sedilium, cum solum demonstrassent esse nobiles, & descendere ab vno eodemque stipite, à quo cæteri, qui gaudent descendebant, Dom. Reg. Capic. Latt. cit. consult. 28. num. 12. & 13. vbi inter alios citat Dom. Reg. Rouit. in cit. conf. 8. num. 5. cum seq. lib. 1. quo loci respondet, sententiam latam ad fauorem Ant. de Sangro, vt descendenti à Nicolao Abauo, vt in Sedile Nidi illis honoribus, dignitatibus, & prærogatiuis frui potuisset, resultare rem iudicatam ad fauorem omnium aliorum descendenti ab eodem Nicolao, subdens num. 9. ex Bal. Iaf. & aliis in hac materia cooptationis ad collegium semper in dubio iudicandum pro eo, qui ad Collegium se cooptare petit; ad quam conclusionem fundandam multiplicem assignat rationem; & primò, quia in dubio semper iudicandum pro ea parte, quæ nemini est onerosa l. 1. ff. si quis cautio. Secundò quia in eo, quod nemini læditur, leuior via est sequenda: l. 2. §. item vnus, ff. de aqua pluuiæ arcen. Tertio, quia quod mihi prodest, & tibi non nocet, debet obtineri: l. 2. in prin. ff. solu. matr. Quarto, quia honor Collegij est, vt ille plenum sit hominibus: l. Magistrus, C. de Professor. lib. 10. l. 3. ff. de decurio; quæ omnia in propria materia Sedilium expendit Dom. Præf. de Franch. decis. 2. n. 28. in fin. & Fab. de Ann. conf. 88. Seraph. decis. ... Franch. de Petr. conf. 20. num. 2. & conf. 30. num. 16. & conf. 39. num. 33. & conf. 53. num. 30. idem Rouit. conf. 31. & 32. vbi Dom. Cardin. de Aretio conf. seq. lib. 2. & his addo Religiosissimum Dom. Reg. Valenzuel. conf. 90. a. num. 196. ad finem, vbi iuribus, & rationibus modò relatis, Dei, & Sanctorum præceptis Iudices monet, vt in huiusmodi causis nobilitatis semper cum magna æquitate ad Partium fauorem iudicare debeant, quia sic Deus illis, eorumque posteris fauebit; & indulgebit.

Quibus sic se habentibus, Conclusio supra firmata nullum reciperet obicem, si quis articulo non degustato, contendere vellet, non esse vndique verum, vt sententia in causa nobilitatis ad vnus fauorem lata ius faciat quoad omnes eiusdem sanguinis, ex quo non defunt Doctores, & grauissimi, qui dixere, sententiam in causa nobilitatis contra vnum latam alteri eiusdem sanguinis non obesse; quo fit, vt ex contrariorum natura, quæ affirmare velimus in sententia exclusiua, vt non noceat, ita pariter in sententia inclusiua, vt non proficit; etenim respondetur argumentum hoc in huiusmodi status causis nullo pacto procedere à sententia fauorabili ad contrariam; sicque dicimus vndique fuisse magis receptam distinctionem illam, nimirum quod aut tractatur de sententia nobilitatis exclusiua; & tunc vbi sententiam contra vnum prolata inuenimus, hæc alteri non nocet, aut verò ageretur de sententia fauorabili, & sic nobilitatis inclusiua, & tunc lata ad beneficium vnus, alteri eiusdem sanguinis iuuabit, ita indiuidualiter Dom. Cardin. Tulch. pract. conclus. litt. S. concl. 265. num. 50. Ioseph. Sessè decis. Arag. 3. & 4. Fab. de Ann. conf. 28. 19. 89. & 99. Dom. Reg. Valenzuel. conf. 92. num. 62. & 65. notanter Dom. Reg. Capic. Latt. cit. consult.

consult. 129. à num. 14. & singularissimè Escob. citat. tract. de purit. & nobilit. quest. 13. §. 1. de testib. num. 18. & seq. quo loci, Hotalor. Io. Garziam, Pelacz & alios quamplures ad hanc firmandam distinctionem allegat, quos rogo videri. Verba sententiæ latæ pro Dominis Fratribus de Ponte sunt hæc, cui nobiles de Sedile vnanimi consensu acquieuerunt.

In Dei nomine Amen.

Philippus Dei gratia Rex.

Visa supplicatione olim Maiestati nostræ, nostroque Sacro Consilio oblata sub die 14. mensis Ianuarij anno 1650. pro parte Ill. Triphonis de Ponte Ducis Flumeris, ac V. I. D. Erasmi, Andrea & Claudij de Ponte fratrum, contra Ill. Plateam Sedilis Porta noue fol. 426. cuius tenor talis est, &c. Visis demique videndis, &c.

Facta relatione in Regio Collaterali Consilio, accedente etiam voto spectabilium Regiam Cancellariam Regentium, ac audito Regio Consiliario Don Thoma Martinez Fisci patrono, iunctis Regiis Consiliariis duarum Aularum.

Per hanc nostram diffinitiuam sententiam dicimus, pronunciamus, decernimus, & declaramus Ill. Triphonum de Ponte Ducem Flumeris, ac V. I. D. Erasum, Andream, & Claudium de Ponte fratres Principales Actores, eorumque descendentes reintegrandos, & admittendos esse, ac reintegrari, & admitti debere, pro ut hanc presentem nostram diffinitiuam sententiam ipsos reintegrari, & admitti volumus, & mandamus ad honores dicti Illustris Sedilis Porta iouæ, ita ut gaudere debeant, & valeant omnibus honoribus, dignitatibus, & prerogatiuis, quibus ceteri Nobiles de eodem Sedili gauisi sunt, & gaudent.

Hac eadem, &c. Io. Franc. Marcianus.

Letta lata, & publicata fuit presens diffinitiuam sententia in Regio Palatio, & propriè in Regio Collaterali Consilio ibidem assistentibus spectabilibus Dominis Regentibus Collateralis Consilij; Didaco Bernardo de Zusia Propreside S. R. C. Ill. Antonio Caracciolo Marchione sancti Sebastiani, Illustr. Hectore Capicio Latro Marchione Turelli, & Don Hieronymo Garzia Regentibus, & magnificis Regiis Consiliariis Francisco Antonio Muscettola, Aloysio Gamboa, Marco Antonio Cioffi, Ioanne Baptista Amendola, Ioanne Francisco Marciano causa relatore, Don Andrea della Torre, Don Stephano Carrillo, Antonio Capiblanco, & Don Felice Vlloa Regiis Consiliariis, ac Regio Consiliario D. Thoma Martinez in presentem causa Fisci patrono, & nonnullis aliis in numero opportunis, Neapol. die nono mensis Octobris 1651.

Joseph. Caietanus S. R. C. actorum Magister.

Registrata in sentent. S. R. C. anni prædicti 1651. fol. 75.

De Mercat. Secretarius.

ARGUMENTVM.

Antefatum, soluto matrimonio per mortem viri nùm debeat mulieri, si detegitur matrimonium fuisse nulliter contractum, ex quo inter contrahentes impedimentum se offerre-

bat consanguinitatis, vel affinitatis, quod ab illis ignorabatur; Et cum Dos omni iure sit restituenda, an pro illius exactione competant mulieri priuilegia exactioni veræ dotis concessa. Assensus regius, qui super obligatione facta bonorum feudaliū post mortem viri fauore dotis impetrari potest, an ita pariter pro antefato. Et de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCXXIX.

M Illustris Don Cæsar de Gonzaga Melfiti Princeps vti hæres quodam Don Herculis de Gonzaga eius fratris conuentus fuisset in sacro Regio Consilio ab hæredibus quondam D. Catherinæ de Cardenas, quæ fuit vxor dicti quondam D. Herculis ad illis soluendum, primò antefatum per mortem d. Don Herculis viri lucratum; Secundò ad præstandum legatum Ducatorum quatuor millium ab eodem viro vxori factum; & Tertio ad consignandum eisdem bona iocalia dictæ D. Catherinæ donata; excipiebat conuentus ipse ad nihilum teneri, ex eo quod matrimonium verum inter Don Herculem & D. Catherinam nunquam fuisset, sed tantum putatiuum, cum per prius D. Catherina matrimonium contraxerat cum Don Ioanne Caietano, qui erat in quarto gradu consanguinitatis cum dicto Illustri Don Hercule, & successiuè dictus Don Hercules, quarto pariter coniungebatur gradu affinitatis cum d. D. Catherina legitima vxore relicta d. Don Ioannis; Vnde ex hoc fuit dubitatum de illo iuris articulo, an dos idem habeat priuilegium in putatiuo, sicut in vero matrimonio, quæ de re, latè per Doctores in locis vulgaribus.

Pro parte hæredum D. Catherinæ dicebatur, nullo pacto dubitari posse, fuisse illam ignaram gradus consanguinitatis, quem Don Hercules cum dicto Don Ioanne primo viro habebat, eundemque Don Herculem benè fuisse consciū, vnde considerata ignorantia ex parte mulieris, scientia verò ex parte viri fiebat locus lucro antefati, & aliorum à viro vxori donatorum etiam, quod matrimonium fuisset putatiuum, ad quod fuit allegatus text. in l. qui contra in 2. par. C. de incest. nupt.

Cæterum causa relata in sacro Consilio, fuit pro Illustri Principe conuento decisum, idemque in gradu reclamationis, cum de iustitia huius sententiæ ageretur coram Illustrissimo Domino Prorege in Collaterali Consilio; pro cuius geminatæ Decisionis fundamento considerabatur; Primò; quod vbi matrimo

matrimonium intra gradus prohibitos, coniugibus scientibus, fuerit contractum dos amittitur, antefatum non lucratur, nec alia donatio subsistit; in his autem terminis dicebatur loqui text. *in d. l. qui contra in prim par. l. incestas nuptias, C. de incest. nupt. in incesta nuptia cum l. seq. ff. de rit. nupt. & in §. si aduersus, Instit. de nupt.* Optimus text. *in l. cum hic status, ff. de donat. inter vir. & uxor.* Secus verò si impedimentum Coniuges ignorauerint; eo enim casu vterque excusabitur, sicque mulier dotem non amittit; sed antefatum non lucrabitur; ita probat text. si benè intelligatur, *in d. l. qui contra in 2. par. & in Authent. incestas nupt. C. cit. tit. de incest. nupt. glos. à contrario sensu in l. 3. §. videamus, ff. de donat. inter vir. & uxor.* Vnde data vtriusque ignorantia, dum tractatur de lucrandis lucris nuptialibus, siue ex parte vxoris, siue viri, quodvis statutum, siue consuetudo in matrimonio putatio locum non habebit; in hoc enim matrimonium putatio cum vero non æquiparatur, ita Bal. & Felin. *in c. iurauit in fine de probat. idem Bal. in l. 1. num. 2. Angel. & Salice. C. de condiç. ob caus. Card. Zabarell. in c. 1. de donatio. inter vir. & uxor. Napod. in Consuet. quartam autem num. 33. Paris. conf. 34. vol. 3.* Et pro hac opinione dictum fuit esse text. cui non potest dari responsum *in §. si verò ab initio Auth. de nupt.* Nec est nouum, vt mulier sit in dote priuilegiata; non autem in antefato; nam videmus post feudatarij mortem; qui bona sua feudalia pro restitutione dotis, & antefati obligauerit, benè posse Regium assensum impetrari pro dote; secus verò respectu antefati per tex. qui vtrumque probat *in leg. sed si ego, §. si res, ff. de rit. nupt.* etenim quoties ex parte vtriusque coniugis ignorantia consideratur, eorum nemo ius suum amittit, neque mulier dotem, nec vir antefatum præstare tenetur; nam cum matrimonium sit nullum, nullus datur effectus, ac si contractum non fuisset, ideoque ab vtraque parte omnia repetuntur, & hoc dicit text. *in d. §. si verò ab initio Auth. de nupt.* vnde cum in casu, de quo agebatur à dominis iudicantibus fuerit habitum pro indubitato tam virum, quam mulierem fuisse ignaros ignorantia facti impedimenti, quod ad matrimonium contrahendum se offerebat, non erat cur dubitari posset inaniter egisse, & dum non probarunt Don Herculis scientiam, succedebat Regula *l. actore, C. de probat.* non enim præsumi poterat, nec quidem credendum, duas personas nobilissimas voluisse in peccato mortali viuere, cum de facili, & citra omne dubium poterat obtineri dispensatio; quæ omnia dictum fuit sicut procedere in antefato, ita pariter & in legato, vt in donatione iocalium.

OBSERVATIO.

IN hac causa tres habemus Decisiones; primam à Domino Regente nostro, & est ista: secundam à Dom. Præf. de Franch. & est 52. inter illius Decisiones; & alteram à D. Regen. Salernitan. quæ est. 2. inter decisiones eiusdem; in quibus quidem Decisionibus semel atque iterum; & sic tam in prima, quam in secunda instantia determinatum habemus, quod quando soluto matrimonio per mortem viri detegitur, nulliter fuisse illud contractum, ex quo inter contrahentes impedimentum se offerebatur consanguinitatis, vel affinitatis, quod ignorabatur, nullo pacto posse mulierem antefatum à viri hæredibus petere, quod ex solutione veri matrimonij debetur, itemque & legatum, donationes, &c. Tu modo addo quod probant pariter conclusionem hanc Dom. Reg. Lanar. huiusmet causæ patronus iura Principis D. Cæsaris tuens *conf. suo 86. Bal. Nouell. in tract. de dot. par. 11. per totam. Borgnin. Caualc. decis. 18. par. 2. Barbof. in l. 2. in princ. num. 58. ff. sol. matr. Emanuel Costa in c. si pater par. 2. super verbo uxor, de testam. in 6. Couar. de sponsal. p. 2. cap. 6. §. 8. num. 22. & seqq. & cap. 7. §. 1. num. 8. Molin. de iust. & iur. tom. 1. tract. 2. disp. 200. Sanchez de matrim. lib. 6. disput. 20. num. 3. Nunc. Pellic. ad consuet. Auerf. cap. 5. num. 166. & in addit. ad cap. 4. vers. addo an mulier fol. 122. Mofes. ad Consuet. Neapol. p. 2. quæst. 7. num. 16. Fontanell. de pact. nupt. tom. 1. claus. 4. glos. 1. num. 69. & his addo nostrum Tasson. ad Prag. de Antefato, vers. 4. obser. 4. n. 67. & seq. fol. 311. Hæc respectu Antefati.*

Sed videamus breuiter, cum supposita ignorantia impedimenti, dos sit omnino restituenda, an mulier hæc, siue eius hæres in illius exactione priuilegia habeat, quæ conceduntur in exactione veræ dotis, sicque in dubium reuocatur, nùm priuilegia concessa exactioni veræ dotis, competant pariter quando agitur de exactione dotis putatiuæ; & affirmatiuè respondendum est ex dispositione *l. si cum dotem 23. §. fin. ff. solu. matr. in l. 3. C. solu. matr. & in l. 2. §. fin. ff. de priuileg. Credit. Petr. Barbof. omninò videndus in d. §. fin. num. 4. leg. si cum dotem, vbi duabus constitutis conclusionibus, primam nimirum; quod vbi agitur de dotis exactione priuilegia concessa veræ doti competunt etiam & putatiuæ; alteram quod vbi de hoc non agitur, priuilegia concessa veræ doti non competunt putatiuæ; infert primò ad veram illius text. explicationem, dum dicit, mulierem in repetenda dote putatiua alijs creditoribus præferri; nam cum agatur de exactione dotis putatiuæ, & istud priuilegium concessum sit exactioni veræ dotis, meritò etiam competere debet exactioni dotis putatiuæ, cum declaratione tamen de qua per Bal. Nouell. *cit. par. 11. §. hætenus num. 3.* Infert secundo quod cum priuilegium tacitæ hypothecæ veræ doti sit concessum, vt magis in tuto sit, & facilius exigatur ad text. *in leg. vnica §. sed vt plenius, C. de rei vxor. actio.* competat etiam doti putatiuæ, ad id expendens glos. *in d. l. si cum dotem §. fin. in verb. actionem,* vbi Bar. *num. 5. Alex. num. 3. Negul. de pignor. 4. membr. 2. par. num. 104. Tiraquell. post l. Connub. glos. 8. à num. 255.* quicquid contra senserit, & male Bal. Nouell. *loco mox cit. num. 6.* Infert tertio quod quemadmodum bona verè dotalia alienari non possunt, a lhuc, muliere consentiente, *l. vnica §. & cum lex. C. de rei vxor. act.* ita etiam neque poterunt alienari bona do is putatiuæ; probant pariter Conclusiones à Petr. Barbof. firmatas Hyppoli. de Marfig. *sing. 129. alijque relati à Iacob. Cancer. var. resolu. par. 3. cap. 11. à num. 113. & seq.* quibus addo*

Fontanell. de pact. dotal. tom. 2. claus. 7. gl. 3. part. 1.
à num. 22. ad 27.

ARGUMENTVM.

Creditor, cui hypothecaria agenti super re sibi obligata, & à tertio possessa fuerit, creditum solutum, præuia cessione iurium aduersus principalem Debitorem, si demum alij superuenirent Creditores anteriores, & rem illam euincerent; nùm teneatur restituere huic tertio possessori creditum, quod ab illo consequutus fuit. Creditor cedens an & quando teneatur de euictione nominis Debitoris cessi, & quæ promittere teneatur Creditor cum pignus vendiderit; Et de alijs notabilibus.

DECISIO CCCCXXX.

COMES Terræ Turellæ, vt dimitteret magnificam Camillam Pappacoda vxorem magnifici Ioannis Fabritij Saraceni petentem pro suis dotibus, & antefacto se assicurari super dicta Terra, quæ per prius fuerat in bonis dicti eius viri, in solum ei dederat annuos Ducatos 417. pro summa Ducatorum 4570. Dotium prædictarum, præuia tamen iurium cessione, ad beneficium dicti Comitum; contigit demum Terram prædictam ad instantiam Creditorum, qui erant potiores dictæ Camillæ subhastari, & postea vendi Magnifico Domitio Caracciolo pretio ducatorum 31900. in quo si Camilla concurrisset, exclusâ fuisset; ex hoc ortum fuit dubium in Regia Camera, si poterat Comes aduersus Camillam agere ad ei restituendum, quod illi soluerat. Ratio dubitandi contra Comitem ea fuit, quia quando Camilla accipiendo in solum dationem dictorum annorum introituum, iura sua Comiti cesserat nullam pro credito, quod cedebat euictionem, siue prioritatem promiserat, ad text. *in l. 1. C. credit. euict. pignor.* non debere; quod proinde nulla aduersus dictam Camillam ipsi Comiti agendi supererat actio; etenim illud tantum iure cautum est, vt quando contigit alicuius rei possessorem hypothecaria ab aliquo conueniri, posse illum creditori agenti suum soluere creditum, & soluendo eundem ad sibi iura cedendum cogere, sunt iura *in leg. mulier, ff. qui potio, in D. De Maritis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.*

*pign. habe. in l. Paulus §. fin. ff. quib. mod. pign. vel hypot. sol. & in l. si fundus §. in venditione, ff. de pignor. Negulanz. tract. de pignor. 3. membr. 5. par. hæc tamen iura non aperiunt, si postea res illa ab aliquo Creditore anteriore, vel potiore euinceretur, an teneatur Creditor cui possessor soluerat de euictione, cum iura, quæ cesserat inutilia reperta fuere; Nec text. *in d. l. 1. C. credit. euict. pignor.* non deberi aliquid circa hoc disponit, cum solum loquatur, quando Creditor pignus possidens ex pacto, vel ex legis dispositione illud vendiderit, vt eo casu de euictione non teneatur, licet bene illa quatuor promittere, de quibus ibi per glos. signanter se creditorem anteriorem, vt in text. Si igitur iure cautum non reperitur, vt Creditor, qui actione hypothecaria agit ad aliud non teneatur, nisi ad iura sua possessori soluenti cedendum, successiuè dicebatur Camillam à Comite ratione euictionis passæ molestari non posse.*

Cæterum per Regiam Camera, pro Comite, siue eius filio, & hærede decisum extitit; idque primò, quia sic sæpè Sacrum Concilium iudicasse compertum fuit, per text. *in d. l. 1. C. credit. euict. pignor.* non debere, cuius dispositione attentata, cum Creditor, ad cuius instantiam pignus venundatur, teneatur præcisè se creditorem cæteris potiozem promittere, dictum fuit, hoc procedere non solum quando res obligata iure Creditoris distrahitur; sed etiam in casu *d. l. mulier, ff. qui potio, in pignor. hab.* vt scilicet quoties rei obligatæ possessor Creditori agenti hypothecaria, præuia iurium cessione, soluerat; Superuenientibus demum Creditoribus anterioribus, ad quorum instantiam eadem res venderetur, valeat ab illo Creditore, cui soluit, solum reperere, cum eodè militet ratio *d. l. 1.* quod tamen intelligunt Paul. Imol. & Alber. quando ille, cui fit cessione, nomen, quod ei cedebatur non esse soluendum ignorabat, aliàs si sciebat, erit sibi imputandum, ad text. & ibi Bar. *in l. 3. ff. de fideius. idem Bar. Imol. Paul. Alex. & cæteri: in l. si cum dotem §. si mulier, ff. solu. matr.* vnde eum in casu, de quo agebatur Comes, qui pecuniam suam Camillæ creditrici soluerat, ne dum ignorabat, illud nomen cessum non esse soluendo; sed potius illud exigibile credebat, ergo. Præterea, & secundò in casu prædicto non aliter de simplici nominis debitoris venditione tractabatur, iuxta terminos text. *in l. si nomen ff. de hered. vel actio. vend.* sed de iurium cessione, quæ eo tempore, quo fit, debet omnino efficax esse, itavt si eo tempore iura, quæ ceduntur inefficacia essent, cedens, de euictione teneretur omninò, vt est text. secundum communem, & verum intellectum *in d. l. si cum dotem §. si mulier, ff. solu. matr.* Vnde cum in casu proposito cessionis tempore Camillæ

iura inutilia erant; sicque ius, quod cesserat summum erat inefficax, consequens erat dicere, ut ipsa ad restituendum quod acceperat, teneretur, prout sic per praedicta decisum extitit.

ceditur fuerit promissum omni futuro tempore exigibile, ut adhuc si difficilis exactio sit, discussio prius necessaria sit, quam ad cedentem habeatur recursus; ad quod allegavi Marc. Anton. Thomat. *decif. Marchia* 29. num. 18. & seq.

OBSERVATIO.

Dominus Regens noster refert hic per Regiam Camerae decisum, quod ubi tertius possessor rei pluribus obligatae vni ex Creditoribus super re illa hypothecaria agenti creditum suum soluerit, cessis sibi iuribus aduersus principalem Debitorem; superuenientibus demum aliis Creditoribus anterioribus, & rem illam euinentibus, possit ab illo Creditore, cui soluit solutum repetere, sicque in hoc casu adhuc procedere text. in l. 1. *C. credit. euict. pignor. non debere*; etenim in hoc text. sancitum habemus, quod licet Creditor rem sibi obligatam iura Creditoris vendens de euictione non teneatur, nisi expressè eam permiserit; tenetur tamen caeteris Creditoribus rem illam obligatam habentibus se potiorum praestare, id, quod ibi notant. *glos. & DD. communiter*; & ex recentioribus Ioan. Petr. Fontanell. *decif.* 222. & 223. & Mercur. Merlin. *de pignor. lib. 4. quest. 101. per totam*, post alios, quos citat; durum enim satis esset, ut hic tertius possessor bona fide soluens Creditori hypothecariae agenti, perderet quod soluit, ob superuenientiam Creditorum anteriorum, quo fit, ut dicamus, Decisionem hanc esse rationabilem omnino, iurique consentaneam.

2 Notamus secundò ex hac Decisione, ut cedens alicui iura, quae habet aduersus debitorem suum de euictione, siue ad aliud non teneatur, opus esse, ut de tempore cessionis iura, quae ceduntur sint efficacia; sicque ut debitor, contra quem iura ceduntur eo tempore sit soluendo, aliàs si soluendo non esset, cedens de euictione tenebitur. Tu modo ad huius conclusionis confirmationem vide quae scripserunt Dom. de Franch. *decif.* 108. Roder. post alios, quos citat *de annuis redditibus lib. 2. quest. 21. n. 22. vers. si autem Debitor*. Ego ipse *lib. primo resol. iur. cap. 42.* ubi in articulo simplicis cessionis nominis Debitoris tres constitui casus, quorum primus, quando à principio, & sic cessionis tempore nomen Debitoris cessum non fuisse soluendo consideramus, & eo casu benè posse cessionarium, pro sui recuperatione contra cedentem agere; supposito tamen quod cessionarius ipse probabili ignorantia Debitoris cessi inopiam ignorabat. Secundus casus, quoties nomen Debitoris cessum post cessionem non soluendo efficeretur; & eo casu citra omne dubium affirmandum, omne periculum superueniens ad cessionarium spectare ex iuribus vulgaris in *leg. si nomen, ff. de heredit. vel actio vendit. in l. periculum 30. ff. de pignor. & in l. pupilli §. foror. 96. ff. de solutio.* Tertius casus, quando cedens promisit nomen Debitoris, quod cessit, facere verum, & bonum copulatiuè, & tunc dixi sine dubio teneri cedentem praestare nomen illud, & efficaciter obligatum, & soluendo esse; ad quod probandum fuerunt per me allegati *Dec. conf.* 102. *Rot. Genuens. decif.* 156. num. 3. *Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 4. tit. 13. num. 11.* & *Mench. conf.* 778. num. 2. & 3. qui subdit, quod si nomen esset verum, & bonum; sed duræ exactiois cedens non teneretur, nisi adhibita prius diligentia per emptorem cessionarium ex *Ruin. conf.* 45. num. 5. *lib. 5. Eugen. conf.* 73. num. 15. *Maltril. dec.* 240. num. 10. *lib. 3. & Mangil. de euictio. quest. 79. num. 16. cum seqq.* idemque dicendum addidi; quando nomen, quod

ARGUMENTVM.

Litterae Cambij à Campfore alterius contemplatione scripturae, & sub spe futurae numerationis, si à Persona, cui dirigebantur, fuerint acceptatae, die solutionis cedente, nùm hic acceptam soluere cogatur, quamuis scribens valorem non acceperit ab illo, cuius intuitu, & contemplatione litterae scriptae sunt. Scribens litteras Cambij an per solam acceptationem factam ab illo, cui dirigebantur, liberatus censeatur. Acceptans litteras Cambij, die solutionis cedente, nùm ad quantitates in illis contentas soluendum cogi possit, adhuc si ante solutionem scribentis decoctio contigerit. Et de aliis.

DECISIO CCCXXXI.

IN STANTE Regio fisco, uti Creditore Michaelis de Andrea vltioris Aprutinae Prouinciae Thesaurarii, condemnari Christophorum Bols. Alemanum Mercatorem in hac Ciuitate degentem, ad sibi soluendum ducatos bismille contentos in litteris Cambij ab illo acceptatis, quas ad instantiam d. Thesaurarii scripserat alius Mercator similiter Alemanus in Ciuitate Aquilae commorans, excipiebat conuentus ad id non teneri, nisi pro summa ducatorum septingentum, ex eo quod in dictis litteris legebatur, ut soluerentur dicti Ducati bis mille pro valute eiusdem summae, quam scribens à dicto Thesaurario erat consequuturus, & cum non nisi septingentum soluisset, à Prouincia cum magna numerorum quantitate aufugit; sicque reliquum numeratum non fuit; vnde cum litterarum acceptatio sub spe futurae numerationis facta fuerit, contendebat Christophorus acceptans ad aliud non teneri, quocirca quid iuris dubitarum extitit.

Discussio hoc articulo in Regia Camera, pro Christophoro conuento pronunciatum fuit, eo ab impetitis per fiscum penitus absoluto; pro cuius decisionis fundamento tres casus fuerunt considerati, quorum primus fuit,

fuit, quando mercator, cui litteræ Cambij dirigebantur, post acceptationem aufugit; si dubitatur, an eo casu scribens censeatur liberatus, est recurrendum ad Bar. Alex. & Iaf. latissimè in *leg. singularia*, ff. si cert. pet. Bal. & Salic. in *leg. pro debito*, ff. de bonis auctor. Iud. possid. & in *leg. filiusfamil.* ff. ad S.C. Macedon. Paul. de Castr. in *leg. delegare*, ff. de nouatio. sed hîc non erat casus, de quo agebatur; Secundus quando præsentatis litteris Cambij Mercatori, cui erant directæ, illisque acceptatis, prius tamen quàm solutionis cesserat dies scribens decoxit, si dubitatus an eo casu acceptans, adueniente tempore, soluere teneatur, affirmatiuè respondet Salic. in *d. leg. pro debito*. & in *d. leg. filiusfamil.* & de hoc pariter non dubitabatur. Tertius & tandem est casus, de quo propriè agebatur, nimirum quando Mercator litteras Cambij alterius contemplatione scripsit, sub spe tamen futuræ numerationis; & in hoc, si Mercator, cui litteræ directæ fuerunt, illas acceptauit, videtur sic acceptasse sub spe, vt scribenti pecunia illa in litteris contenta numeraretur, à Persona, cuius contemplatione scriptæ fuerunt; non enim rationi consentaneum dicebatur, vt acceptans pecuniam soluere cogere- tur quam non acceperat; veniebat namque pecunia hæc numeranda Personæ, quæ The- saurij in hac Ciuitate negotia gerebat; sicque habebatur ac si ipsi Thesaurio soluenda esset; vnde frangenti fidem fides frangatur eidem, *leg. cum personas*, C. de pact. etenim in contra- ctibus innominatis, si vnus non adimplet, alter adimplere non cogitur, imo si ex parte Ego adimpleui, & alius adimplere non potest, possum quod dedi, repetere, *leg. si pecuniam* vbi glou. & Bar. in *leg. fin.* ff. de condit. ob- caus. quod secus fuisset, si pecunia in litteris Cambij contenta esset soluenda Tertio; tunc enim sequuta acceptatione, acceptans tene- retur omnino, nec exceptione non numerata- tæ pecuniæ se tueri posset; & quia in casu proposito acceptatio facta dicebatur ad fau- orem illius, cuius contemplatione litteræ scri- ptæ fuerant; merito igitur fuit pro acceptan- te determinatum.

OBSERVATIO.

Quantum attinet ad primum casum, ex tribus, qui à Dom. Reg. nostro hîc constituuntur; nimirum an per acceptationem litterarum Cambij factam ab illo, cui dirigebantur; censeatur scribens liberatus, adhuc solutione non sequuta, ex quo acceptans post acceptationem fugam arripuit, respon- dendum est negatiuè; etenim receptissima, & magis communis est Doctorum conclusio, vt quoties, quis, mediantibus litteris Cambij, vel aliter Cam- piori mandat, vt Creditori suo, quod ipse illi debet, soluat, scribens nunquam liberatus censeatur, nisi reali solutione sequuta, cum eius naturæ sint litteræ
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

Cambij, vt in se tacitam habeant conditionem, qua- tenus acceptatæ, & cum effectu completæ fuerint; nam acceptatio nil aliud operatur, nisi vt acceptans remaneat obligatus, tanquam fideiussor, cum scri- bens semper obligatus remaneat, vt principalis, quo- vsque cum effectu fuerit facta solutio; probant con- clusionem hanc ex text. in *leg. si litteram* 23. C. de solu- tio. Bal. conf. 348. post num. 2. vol. 1. & conf. 190. lib. 2. Bolog. in *leg. singularia* num. 89. vers. sed contrariam, ff. si cert. pet. Cagnol. *ibid.* num. 167. Rot. Genuens. decis. 2. num. 41. & decis. 8. num. 17. Cæf. Vifill. in *addit. ad Affli. decis.* 353. Præf. de Franch. decis. 303. Peguer. decis. 126. Mastrill. decis. 221. Alex. Raudens. decis. 4. n. 108. Rot. decis. 217. penes D. Ludouif. & 652. tom. 2. in posthum. Farinac. & 497. penes Burattum, Reg. Rouit. in Prag. 1. num. 1. de litter. Camb. Philipp. Pascal. de vir. pair. pot. par. 1. cap. 8. n. 71. Marefcott. var. resol. lib. 2. cap. 11. vbi num. 5. ex geminatis Sacræ Rotæ decisionibus probat hanc procedere conclusionem, etiam inter- ueniente mora, seu negligentia Creditoris in exi- gendo, Marcell. de Maur. alleg. 62. Sforza Odd. conf. 87. Fab. de Ann. conf. 82. n. 22. Nicol. Gen. de script. priua. in rubr. de litteris Cambij num. 76. Beltram. in *additio. ad D. Ludouif. in dic. decis.* 217. vbi dicit, firmatam con- clusionem locum habere, etiam data mora, & ne- gligentia Creditoris in exigendo litteras, Raphaël de Turri in nouiss. tract. de Cambiis disp. 2. q. 12. n. 20. Ego ipse resol. iur. lib. 1. c. 80.

Quo verò ad secundum casum, an acceptans lit- teras Cambij; die solutionis cedente ad quantitates in illis contentas soluendum cogi possit, adhuc si ante solutionem scribentis decoctio contigerit; & in hoc cum distinctione est respondendum, nimirum aut decoctio subsequuta est post acceptationem, aut verò acceptationem præcesserit, vt in primo acceptans omnino teneatur, sicque per S.C. decisum testatur Dom. Præf. de Franch. cit. decis. 303. per totam, ex Theorica Salic. hîc à Dom. Regente nostro relata in *leg. si filiusfamil.* 18. ff. ad S.C. Macedo. idemque Fab. de Ann. dic. conf. 82. Ricc. collect. 40. Pascal. loc. cit. num. 71. Rouit. in Prag. 1. num. 18. de litter. Cambij, Gait. de Cre- dit. cap. 2. tit. 7. n. 2396. Ego ipse resol. iur. lib. 1. cap. 258. num. 1. & 2. Secus verò in secundo, ratio est euidentis, quia si Campior, qui litteras acceptauit decoctionis scribentis notitiam habuisset, vtique litteras illas non acceptasset, videatur notabilis decisio S. Rot. Rom. in vna Romana litterarum Cambij sub die 1. Februarij 1630. impressa per me loco proximè cit. post plures, quos citant DD. quibus addo Gait. vbi sup. num. 2397.

Circa tertium casum, de quo principaliter hîc age- batur, notamus decisionem, quam alibi non obserua- ui, & ea est, vt acceptans litteras Cambij, die solu- tionis cedente, soluere non cogatur, dum scribens valorem non acceperit ab illo, cuius contemplatione scripserat; sed ita scripsit cum speraret pecuniam sibi fore numerandam, hoc tamen si persona, quæ lit- teras præsentauit, & cui facienda est solutio, nego- tia gerit illius, cuius intuitu litteræ scriptæ sunt; at secus si esset Tertius; huic enim per acceptationem à Campiore factam fuit ius quæsitum, ac proinde quo- ad se nil refert, quod scribens litteras sub spe futuræ numerationis scripserit, vel acceptans sub spe futuræ numerationis acceptauerit; hæc enim exceptio non numeratæ pecuniæ in litteris Cambij, acceptatis nullius est ponderis, & momenti; sicque reicitur pror- sùs, ita Rot. in vna Romana litter. Cambij sub die 11. Decembris 1602. quæ est 54. inter impressas post Marchez de commissio. fol. 887. in nouissimis, Scaccia de Cambiis §. 2. glou. 8. n. 12. & Raphaël de Turri in suo nouiss. tract. de Cambiis, disp. 2. q. 16. n. 15. id quod in
D d d d 2 Regno

Regno est absolutum per Pragmaticam Sanctionem, quæ est 3. §. 12. & 5. §. 3. sub. tit. de litter. Camb.

ARGUMENTVM.

Domanium num à particularibus Ciui-
bus peti possit, non obstante, quod
Vniuersitas ab hoc iure, sententia
mediante, fuerit exclusa. Ius pro-
uocandi ad Domanium nunquid
vni de Vniuersitate competat, cæ-
teris contradicentibus, vel non pa-
rentibus. Maior pars Vniuersitatis,
vel Collegij, num in actibus volun-
tariis minori discrepanti præiudicet;
Et de aliis.

DECISIO CCCCXXXII.

EXCLUSA Vniuersitate Terræ
Ipsiro, mediante sententia Sacri
Consilij à prætenso Regio Do-
manio, cum venderetur à Ra-
phaële de Mari Petro Antonio de Abenante
Pretio ducatorum 29000. aliqui particulares
eiusdem Vniuersitatis ad Carolum Cæsarem
tunc Regem nostrum recursum habuere,
asserentes, dictam Terram esse de domanio;
& cum sua Cæsarea Maiestas Illustrissimo
Domino Proregi scripsisset, vt super exposi-
tis per dictos Particulares de iustitia prouideret,
Regiæ Camerae iniunctum extitit, vt
Partibus auditis, de omnibus suæ excellentiæ
in Collaterali Consilio fieret relatio; sed op-
posita pro parte Baronis de Abenante rei iu-
dicatæ, litisque finitæ exceptione, quid iuris
dubitatum fuit.

2 Pro particularibus dicebatur, nullo pacto
sententiam contra Vniuersitatem latam illos
affecisse, cum diuersæ considerentur perso-
næ leg. in tantum §. Vniuersitatis, ff. de rer. di-
uis. & in leg. sed si hac §. qui manumittitur, ff. de
in ius voca. Bar. in leg. serui electione §. labeo, ff. de
lega. 1. si diuersæ considerabantur Personæ,
rei iudicatæ exceptioni locus esse non pote-
rat, ad text. in leg. cum conuenitur cum leg. seq.
ff. de excep. rei iud. Sed pro parte Baronis re-
plicabatur quod in casu proposito id, quod
cum Vniuersitate, congregato, consilio, fa-
ctum extiterat, cum omnibus gestum cense-
batur, text. in leg. quod maior, ff. ad Municip. &
in leg. aliud §. refertur, ff. de reg. iur. c. 1. extra de
his qua fiunt à maior. par. capit. notant Bar. &
reliqui in leg. quod nulli, ff. quod quisq. Vniuersit.
nom. & in l. 4. §. actor, ff. de re iudic. Bal. bene in
l. 1. ff. de magistr. conuen. Innocent. in c. fin. extra
de maior. & obed. & Loffred. conf. suo penult.

quam tamen conclusionem procedere dice-
batur, quando id, quod fit à maiori parte
Vniuersitatis legitime congregatæ, illius ne-
cessitatem vel beneficium concerneret; secus
verò si de re merè voluntaria ageretur, vt
puta si Vniuersitas donare, vel fideiubere si-
ue alia similia peragere vellet; tunc enim
maior Pars non consentientes haud ligaret;
sed oporteret omnimodo vt omnes consenti-
rent, alias sententia lata contra Vniuersita-
tem non nisi præsentibus; & consentientes li-
garet, ita DD. modo relati, signanter Bar. in
d. l. 1. & Innocent. ac Felin. in c. cum omnes extra
de constit. est bene verum quod Cardinalis,
Abb. Felin. & Dec. ibi tenent, quod in his,
quæ ad Vniuersitatem vti Vniuersitatem spe-
ctant, etiam in his quæ sunt voluntaria id,
quod fit à maiori parte, aliis præiudicat; At
licet hæc opinio in puncto iuris probabilis sit,
tamen communis est in contrarium, in casu
proposito quod Vniuersitas fuisset de doma-
nio, vel sub Baronæ, potius actum concerne-
bat necessarium, quia vel de domanio, vel
sub dominio Baronis esse debebat; vnde di-
cebatur quod non poterat vnus velle esse de
domanio, cum Terra reperiretur sub domi-
nio Baronis, quia iste actus ab Vniuersitate
non est separabilis; quo enim pacto potest
Terra esse sub Barone, & vnus particularis de
domanio.

3 Quocirca causâ relata in Collaterali consi-
lio, quoniam Regius Fiscus citatus reperieba-
tur, dictum fuit, quod iura sua proponeret;
& cum opposuisset tempore, quo fuit vendi-
ta dicta Terra, Vniuersitatem declarasse vel-
le esse de Regio domanio, Notario pro fisco
absente stipulante, per hoc prætendebatur
fuisse tunc fisco ius quæsitum, cum Notarius,
tanquam seruus publicus pro absente stipu-
lari possit, cui etiam absque alia ratificatione
acquiritur actio, Bar. in l. 2. ff. rem pupil. saluam
fore, Bal. in l. non aliter, ff. de donatio. Socc. conf.
127. lib. 1. Corn. conf. 50. lib. 1. & conf. 2. lib. 4. vbi
bene loquitur Guid. Pap. decis. 49. verum con-
clusio hæc ad casum non applicabatur; pro-
cedit enim quando contractus est simplex, &
purus; secus verò si sub conditione, quia
tunc antequam conditio adimpleatur, neque
oritur actio, neque alia obligatio, leg. cedere
diem, ff. de verb. sign. optimè Bar. in leg. ita stipu-
latus, la grande, ff. de verb. obligat. in casu pro-
posito, quando Vniuersitas declarauit velle
esse de domanio, dixit dummodo omnes pro-
uentus, & introitus essent ipsius, non au-
tem Regiæ Curiæ, & quod electio, seu no-
minatio Capitanei esset pariter Vniuersitatis,
aliisque pluribus conditionibus appositis, qui-
bus pendentibus, ius in Regiâ Curiam ex de-
fectu consensus tradentis, transferri non po-
terat, vt est text. in leg. absenti in fine, ff. de do-
natio. Deficiebat & pariter consensus ex parte
acquiren

acquirentis; nimirum Regiæ Curia dum declarauerat nolle eos in domanium recipere, ex quibus fuit pro Barone de Abenante etiam contra Regium fiscum pronunciatum; idemque alias per eandem Regiam Camera decidit pro Magnifico Hannibale de Ianuario vtile Domino Ciuitatis Nicoteræ contra eius particulares, post tot, tantosque annos domanium petentes, facta relatione in Collaterali Consilio, & coram Illustrissimo Domino Prorege cum impositione perpetui silentij, sic illis obstante dispositione Reg. Prag. editæ Thori, in *primo cap.*

OBSERVATIO.

- 1 **D**um quærimus, nunquid vni de Vniuersitate competat ius proclamandi ad domanium, cæteris contradicentibus, vel non petentibus, affirmatiuè est respondendum, dum tamen hic omne onus in se suscipiat; sicque decidit testatur Camill. de Curte in *suo diuers. feud. par. 1. cap. 3.* incipit licet autem. numer. 70. cuius dictis non obstant ea, quæ hic decisa refert Dom. Reg. noster, nam decisio ista particularem habuit rationem, vt particulares à petito domanio excluderentur, quicquid pro inclusione decidit referat Camill. de Medic. *conf. 164. numer. 3.* nimirum quia Vniuersitas iam reperiatur, sententia S.C. mediante exclusa.
- 2 Quantum verò attinet ad illud dubium hic tactum; nimirum nùm in actibus voluntariis, quod facit maior Pars Vniuersitatis, vel collegij minori præiudicet, adhuc discrepanti; vt cernis, ex dictis per Dom. Reg. nostrum Doctores discrepant in *c. cum omnes, extra de constit. licet ipse adhæreat sententiæ, quam dicit communem, vt in actibus voluntariis, puta si Vniuersitas, vel Collegium vellet donare, factum à maiori parte minori non præiudicet; & cum hac opinione, quod omnes debeant consentire, pertransit Socc. in regul. 2. incipit factum à maiori parte; in 5. fallen.* sed in hoc Regno cessat quæstio hæc, nam cum actus, siue voluntarij, siue necessarij, qui ab Vniuersitatibus fiunt, Regio indigeant beneplacito, cum primum pro illo obtinendo ad excellentissimum Proregem recurritur, quod vtilius, & conuenientius est, consideratis omnibus de iure considerandis, per Collaterale Consilium determinatur, vt bene per Dom. Reg. de Ponte in *tract. de potest. Proreg. tit. de diuersis provisionibus, in rubr. de donis, & expensis Vniuersitatum numer. 12.*
- 3 Est tamen verum, quod respectu donatiui, quod aliquando ob imminentes belli necessitates à Baronibus, & Vniuersitatibus Regni Domino nostro Regi fit, semper fuit seruatum, vt factum à maiori parte minori præiudicet, ita Dom. Reg. de Pont. in *tit. de Regalib. impositionibus numer. 18.* vbi sic loquitur. *Et notetur vnum notabile, & quotidianum quod in tantum pro absoluto hoc tenetur in Regno, quod etiam in donatiuis voluntariis maior pars potest concludere, & præiudicare minori, quod dum alias in anno 1533. fuit Casarea Maiestati supplicatum, vt nullo modo maior pars possit minori præiudicare in donatiuis voluntariis faciendis; fuit expressè hoc denegatum, ea ratione quia posset hoc cedere in magnum Regni præiudicium, quia donatiua talia præstantur ad occurrendum imminentibus Regni necessitatibus; & pro illius defensione; pro quo videtur adpositum dictum Innocentij in c. quatuor de iureiur. quod*

negotium Regis reputatur Vniuersitatum Regni, & ideo sufficit consensus maioris partis Regni, & Ioan. Andr. ibidem clarius dicit infra scripta verba, & quia negotium Regis reputatur negotium Vniuersitatis Regni sufficit consensus maioris partis, magnorum Regni & c. Hæc Dom. de Ponte.

ARGUMENTVM.

Euicta re in seruitiorum remunerationem subdito concessa, nùm Princeps concedens de euictione teneatur. Donator an & quando pro rebus donatis de euictione teneatur; Et quid in legato, si res legata fuerit euicta, an hæres testatoris legantis de euictione legatario teneatur.

DECISIO CCCXXXIII.

LIAS fuit in Regia Camera dubitatum, an Serenissimus Rex noster pro re, quam subdito stipendiario in seruitiorum remunerationem donauit, illa demùm euicta de euictione teneatur, pro cuius resolutione negatiuam insequendo sententiam consideratum fuit primò, illud sine controuersia procedere, quod quando donatio incipit à traditione, donator nunquam de euictione teneatur; *l. Aristo §. fin. ff. de donatio.* secus si à promissione, mediante tamen stipulatione, non autem nudo pacto, *l. 2. C. de euictio.* & licet controuersia sit inter DD. an quando remuneratoria est donatio, de euictione teneatur donator, de qua per Bar. & latius Aret. in *l. Iulianus §. qui fundum ff. de verb. oblig.* & per Dec. in *l. si donatio numer. 35. C. de collatio.* Illa tamen communis est sententia, vt quando donatio esset merè remuneratoria, ita vt pro seruitiis præstitis persona quæ inseruiuit nullo modo fuerit remunerata, & eo casu Donator de euictione teneatur; ita loquitur tex. in quo fundatur affirmatiua opinio, in *l. Aquilius Regulus ff. de donatio.* quando enim sic remuneratur, dicitur potius debiti solutio, vt per glos. ibi, & probat tex. in *d. l. si pater §. fin. eod. tit.* & in *l. idem quia §. fin. cum l. seq. ff. mandati,* pro vt hæc iura intelligit Aret. in *d. l. Iulianus §. qui fundum;* secus autem vbi ad colorandam donationem donatur res in seruitiorum accetorum remunerationem; probatur hoc ex dictis per Bal. Alex. & Dec. in *d. l. si donatio C. de collatio. per Salic. in l. filia cuius C. famil. Erisc.* & Ias. in *l. ex hoc iure ff. de iust. & iur.* qui dicunt quod adhuc vt donatio à patre filio facta, vt remuneratoria subsistat, requiritur vt sit de talibus meritis, quibus filius patri non tenebatur

nebatur, secus si essent obsequialia, ad quæ filius tenetur; & propterea dicebatur, quod si subditus Principi suo, stipendio mediante, inseruiuit, & ab eodem in seruitiorum remunerationem aliquid lucratiuo titulo consequutus sit, certè hæc donatio remuneratio cenferi non posset; sed mera, & simplex; cum pro seruitiis præstitis iam fuerat ei satisfactum & consequenter subintrat dispositio *d. l. Aristo §. fin.* Quod pro donatione euictio locum non habeat, faciunt notata per Ias. *in l. quoniam C. ad l. Iul. de vi publ.* vnde cum in casu, de quo agebatur donatio facta à Rege potius ex mera liberalitate, nulloque iure cogente facta fuisset, ad tex. *in l. cum multa in fine C. de bon. qua lib.* consequens erat dicere, re donata euicta, euictioni locum non esse *d. l. Aristo §. fin. & l. ad res donatas ff. de edil. edicto. & c.*

OBSERVATIO.

1 Cvm Domino Regente nostro hic quod Princeps, siue eius fiscus pro largitionibus meritorum causa factis, de euictione non teneatur, conueniant Loffred. *in c. 1. §. Titius si de feud. defun. milit. & c. Dom. Reg. de Pont. in conf. 59. num. 22. & de potest. Proreg. tit. 5. num. 27. Fab. de Ann. conf. 93. n. 15. & Dom. Reg. Constant. in l. 1. num. 42. C. de filiis offic. milit. lib. 12.* qui omnes in his supremis Tribunalibus non semel sic iudicatum testantur; ab istaque sententia, vti recepta, ac rerum iudicatarum auctoritate comprobata, minimè fore recedendum suadet Reg. Constant. *loc. cit.* quicquid sibi velit Renat. Coppin. *de dominio Franc. lib. 2. tit. 14. n. 6.*

2 Cæterùm in articulo generali donationis, hæc est communis omnium distinctio, vt si donatio incipiat à traditione, euicta re donata, donator de euictione non teneatur; at si ex promissione, secus dicendum; discriminis ratio assignatur, quia qui tradit magis distrahit quàm contrahit; qui autem promittit, contrahit, & sic obligatur, probat distinctionem hanc, ex recentioribus Boër. *dec. 67. Bertran. conf. 317. lib. 2. Surd. decis. 11. num. 13. & decis. 290. num. 3. Caball. de euictio. §. 4. numer. 4. & seq. Viuius comm. opin. lib. 1. opin. 214. Seraph. decis. 534. num. 3. Dom. de Franch. decis. 213. num. 7. D. Ludouif. decis. 340. num. 4. & alij, quos ad nauseam refert Io. Ant. Mangil. in suo tract. de euictio. quest. 68. num. 1. & quest. 69. in princip. In donatione autem remuneratoria, siue à traditione, siue à promissione incipiat, re donata euicta, semper donator de euictione tenebitur; sed hoc eo præsupposito, si seruitia, propter quæ fuit facta donatio essent talia, quod pro eis fuisset aliàs data actio aduersus donantem, itavt sat non esset antidotalis tantum obligatio, ita Dec. *in l. si donatione num. 13. C. de collat.* Tiraquell. *ad l. si vnquam in verbo donatione largitus num. 51. & 19. C. de renoc. donat.* Boër. & Viuius, *locis cit.* Loffred. *in d. §. Titius col. 2. vers. tertio potest restringi*, Caball. *loc. cit.* & alij, quos allegat Mangil. *cit. quest. 69. num. 26. & 34.**

3 Sed quid dicemus in legato, an re legata euicta, hæres testatoris legantis de euictione teneatur, tractat quæstionem hanc idem Mangil. *quest. 64.* vbi pro regula firmat, hæredem pro re legata de euictione non teneri, ex traditis per glos. & Bar. *in l. si domus §. de euictione, & in l. qui concubinam §. si hæres ff. de lega. 1.*

Cyn. Bar. & Bal. *in l. cum alienam C. de lega. Imol. & Anchar. in c. filius de testam.* sed ad hanc regulam plures accommodat limitationes, quas vide, signanter quando legatum factum esset Ecclesiæ, vel pro Anima, quia tunc re legata euicta, teneri hæredem de euictione, scripserunt Tiraquell. *de privileg. pia caus. priuil. 66. in princ. & in fin.* post Bal. *in repet. l. 1. n. 44. vers. item pono tertium casum indubitatum C. de Sacrosf. Eccles. Roma. conf. 235. num. 5. Menoch. de presump. lib. 4. presump. 116. num. 30. Card. Mantic. de comest. ultim. vol. lib. 9. tit. 9. num. 4. & c.*

ARGUMENTVM.

Generalis Regiarum Triremium Regni proprias habens Triremes sub tamen Regis stipendio, si in illis condemnatos per Officiales Baronales receperit, an dicatur contrauenire Pragmaticæ Sanctioni, *qua est 7. sub tit. de Baronibus.* Lege noua promulgata, infra quantum tempus quis præsumatur de ea habuisse notitiam; Et an in legibus, & statutis licitum sit à verbis discedere, vt mens, & ratio legis seruetur; Et de aliis.

DECISIO CCCCXXXIV.

DUBITABATUR an Magnus Commendator Gironus à sua Catholica Maiestate generalis Visitator Regiarum triremium deputatus ritè rectèque processerit condemnando Illustr. Don Garziam de Toledo Regni huius Regiarum triremium generalem Capitaneum in Ducatis 4560. ex eo quod in duabus triremibus propriis ipsius D. Garziaz sub stipendio tamen Regiæ Curiaz, centum & septem ad triremes condemnatos per Barones Regni recepisset. Ratio dubitandi fuit Pragmatica Sanctio de anno 1536. promulgata, qua sancitum extitit, quod vbi contingeret aliquos ab Officialibus Baronibus ad triremes condemnari, non nisi ad Regias triremes ad Regni Custodiam destinatas fore transmittendos; ex hoc dicebatur, quod cum Illustris Don Garzia ad suas proprias triremes eos receperit, ergo controuenerat dispositioni dictæ Prag. Sanctionis, sed pro D. Garzia considerabatur quod cum eius triremes sub Regis stipendio existerent, & pro custodia Regni huius, sanior intellectus Pragmaticæ erat, vt simpliciter, & generaliter de omnibus triremibus loqueretur, tam propriis Regiæ Curiaz, quàm cuiusuis alterius, sub stipendio tamen Regio existentibus, ac proinde satis dicebantur triremes Regiæ Curiaz,

ad

ad tex. in l. 1. §. demum ff. de aleator. l. lex Cornelia §. domum ff. de iniur. Bar. & Alber. in l. domum ff. ad leg. Jul. de adult. vbi dicitur, domus appellatione nedum propriam, sed etiam conductam contineri; tum etiam attento communi vsu loquendi, qui præfertur, cui-cunque propriæ significationi, ad tex. in l. librorum §. quod autem. Cassius ff. de legat. 3. & in c. quamuis, vbi Butr. & Abb. de verb. sig. Regiæ Curie triremes dicuntur tam illæ quarum dominium est Regiæ Curie, quàm illæ, quæ pro custodia Regni à Rege sunt conductæ; eoque magis quia ratio in dicta Pragm. appo-sita ita militat in triremibus stipendiatis à Regia Curia, sicut in propriis ad Regni custo-diam deputatis; vnde semper legis ratio, non autem verba est attendenda, ex quo ratio legis est anima legis, vt dixit Cyn. in l. non du-bium C. de legibus, Felin. in c. tu nos de iureiur. Præterea vbi-cunque ratio legis est amplior eiusdicto, extenditur dictum ad amplitudi-nem rationis illius legis, vt est glos. in clem. 1. in verb. eligatur, de elect. quam Card. ibi sin-gularem existimat, optimè Alex. in conf. 52. l. 4. & non eundo per mendicata suffragia, dice-batur, Bar. quem omnes sequuntur in l. con-tra ff. de legibus dubium proposuisse, an liceat in legibus, & statutis à verbis discedere, vt mens, & ratio legis seruetur, & determinasse, quod vbi sententia, & mens legis est clara, & tunc seruando mentem, possunt offen-di verba, secus verò vbi mens legis non est certa, & clara quia tunc verba offendere li-citum non est; ex quibus omnibus prædictis stante ratione, & causa expressa in Pragm-atica, quæ militat tam in triremibus propriis Regiæ Curie, quàm in aliis sub illius stipen-dio existentibus, & sic verba sunt acta omnes triremes comprehendere, ergo non erat cur Illustris Don Garzia molestari posset, eo-que magis quod de Pragmatica sic promul-gata notitiam non habebat; non enim scientia præsumitur, nisi probetur: l. verius ff. de probatio. & licet tex. in Auth. vt facta noua con-stit. dicat quod post duos menses, à die pu-blicationis nouæ legis quis præsumatur de ea habuisse notitiam, vt latissimè per Felin. in c. cognoscentes, extra de constit. tamen sub-dit posse ignorantiam probari, & quod hæc sit communis opinio vt ea adhuc per iura-mentum probetur, vt est glos. in c. proposuisti 82. dist. & in c. qui humanis 22. q. 2. & licet ali-qui contrarium tenuerint, tamen probat Fe-lin. loc. proximè cit. hoc esse Iudici arbitra-rium, attenta persona, & negotij qualitates; in casu proposito considerabatur persona Il-lustris, & Miles, cui ignorare iura licitum est, vt est tex. & ibi omnes DD. in l. 1. C. de iur. & fact. ignor. in l. omnibus C. de vestigal. si enim hæc Pragm. in iure dubia fuisset, an propo-situm comprehenderet casum, dubio pro-

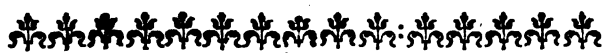
cul licitum esset Illustr. Don Garzia Militi eius intellectum ignorare, adhuc si dicamus de ea notitiam habuisse, tum quia ipse fecit, provt spectabilis Antonius ab Auria, qui post præcitata Pragmat. promulgationem in propriis suis triremibus semper condemna-tos ad triemes per Barones recipi fecerat, ideoque illud idem, & ipse Don Garzia, qui bono viro credere poterat, glos. in l. Titio fun-dus ff. de condit. & demonstrat. Nec dicere erat inconueniens, Pragmaticam prohibuisse Baronibus, ne subditos per eorum Officia-les condemnatos ad alias, quàm ad Regias triemes transmitterent, non autem vt Do-mini particulares triemium eos recipere non possent; & licet huic fundamento ob-stare videatur tex. in l. fin. C. de indic. vidui. sollen. vbi Ias. post alios latissimè, & in l. 1. C. de cupres. lib. 11. vbi in correlatiuis, quan-do est prohibitum vni censetur & alteri pro-hibitum; etenim hoc procedere dictum fuit; quando vtrique ex correlatiuis eadem mili-tat ratio, vt tenet Bal. in l. 1. C. de communi ser-uo manumiss. &c.

OBSERVATIO.

Pragmatica Sanctio, quam Dom. Reg. noster hîc¹ refert, est 7. sub tit. de Baronibus, quæ concordat, cum suis tamen declarationibus, cum prag. 1. sub tit. de condemnatis pro delictis.

Quantum verò attinet ad dubium, nùm in legi-bus, & statutis liceat à verbis discedere, vt mens, & ratio legis seruetur, de quo per Bar. in l. contra ff. de legibus, dicamus communem esse omnium sententiam, licere in statuto impropriare verba, vt menti deseruiatur ita Alex. conf. 116. num. 13. vers. nam præ-suppono lib. 2. hinc Iudex pro seruanda mente testa-toris, vt possit à verbis recedere, docent Rola. conf. 35. num. 3. lib. 3. & Mantic. de coniect. ultim. volunt. lib. 3. rit. 3. num. 9. non intentio verbis; sed verba intentioni deseruire debent, quia verba in dispositione se ha-bent, sicut corpus, & superficies, Mens verò sicut spiritus & anima; & sicut Anima infert spiritum, & essentiam corpori, & est nobilior corpore, ita mens, & voluntas præfertur verbis, Rol. conf. 70. numer. 52. & seq. lib. 3.

Quò verò ad aliud dubium hîc tactum, nimirum à quonam die, siue intra quod tempus lex, vel noua con-stitutio ligare incipiat, dicamus, receptissimam esse conclusionem, vt in Ciuitate, in qua promulgatur, facta publicatione, statim liget; Extra verò, & sic in Prouinciis, & locis remotis, post duos menses à die publicationis tot. tit. Auth. vt facta noua constit. Felyn. in c. ceterum num. 7. & seq. vers. circa secundum, extra de rescript. Abb. conf. 35. per totum lib. 1. Bar. in Extrauag. ad reprimendum in fine, vers. ex nunc D. Card. Tusch. præct. concl. litt. L. concl. 256. vbi multa ad mate-riam &c.

ARGUMENTVM.

Gratia à Principe subdito suo concessa, an per testes probari possit. Et an assensus Regius super obligatione, vel alienatione bonorum feudalium impetrandus scripturam requirat. Pactum, quod in dies in instrumentis Crediti, & Debiti apponi solet, vt solutio debiti per testes probari non possit, an de iure subsistat; & de aliis, &c.

DECISIO CCCCXXXV.

LIVTRIS olim Princeps Salerni à Rege Catholico ad omnia bona feudalìa, quæ per prius possidebat restitutus, per testes probare intendebat, restitutionis gratiam, etiam quoad dohanas obtinuisse; vnde occurrit dubitari, an hoc ei liceret? discussoque articulo in Collaterali Consilio, & coram Illustri Domino Prorege ad relationem Regiæ Camerae, accum interuentu Regionum Consiliariorum Ioan. Thom. Minad. & Io. Andreæ de Curte, his duobus dominis Consiliariis exceptis, fuit communi voto decisum contra D. Principem; & habito pro absoluto gratiam supremi Principis siue Priuilegium ab eodem concessum, non nisi per scripturam probari posse: etenim dicebatur quod quamuis scriptura non sit de substantia gratiæ, quia statim quod est dictum fiat, censetur facta, vt tenent Innocent. in c. constitutus, extra de rescript. Ioan. Andr. Anchar. & alij in proæm. sexti Decret. Aret. in leg. qui absenti in princ. ff. de acq. poss. Bal. in leg. humanum in fine, C. de legibus & latè Felin. in Rubr. extr. de constit. attamen gratia non nisi per scripturam probari potest; ita Bal. in loc. cit. & in leg. si qua per calumniam, C. de Epis. & Cler. Abb. in c. in nostra de rescript. Cardin. in proæm. Clement. §. sane in 5. quest. Felin. in c. ex diligenti de simon. Aret. Butr. Abb. & Imol. in c. auditis, extr. de restitut. in integr. Felin. in rubr. extr. de constit. Bald. in c. i. tit. per quos fiat inuest. glos. in constit. Regni huius si dubitatio, & Affl. decis. 243. 253. 319. & 361. ex quorum dictis clarè constat, hanc esse communem Doctorum sententiam, quicquid sibi dixerit Alex. conf. 101. lib. 2. est tamen benè verum Principis gratiam non posse per testes declarari, vt est text. quem ibi notat Butr. Abb. & Imol. in d. c. auditis de restit. in integr. optimè Aret. in leg. galus §. item credendum, ff. de liber. & posthum. Felin. & Dec. in d. rubr. de

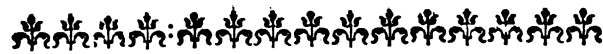
constit. item & secundò gratiæ qualitas potest etiam per testes probari, vt puta si probare velim gratiam meam ante tuam fuisse concessam, est text. in c. duobus de rescript. in 6. Felin. & Dec. vbi suprà & in d. cap. ex diligenti. Tertio & tandem tenor gratiæ poterit pariter per testes probari quando scriptura, in qua gratia continetur, esset deperdita, ad tradita per DD. in c. olim de priuileg. &c.

OBSERVATIO.

CVM decisis hinc, vt gratia Principis non nisi per litteras probari possit, non autem per testes, conueniunt Domini de Rota in decis. 27. alias 332. de rescript. in nouis, & in decis. 458. alias 20. in fin. de concess. praben. similiter in nouis, & alij, quos refert Mascar. de probat. lib. 2. concl. 845. vbi n. 5. huius dicti assignat rationem; nimirum ad hoc vt multa euitentur absurda, quæ euenire possent, si adhiberentur probationes per testes; apud quos difficillimum, & quasi impossibile est scire omnem continentiam gratiæ, omnemque formalitatem, licet non sit omnino impossibile, citat Cad. in proæm. clement. vers. nec sanè & Rebuff. in centur. rubr. de mandato Apostolico, §. 1. hoc tamen quoad probandum substantiam gratiæ, in qua, vt est communis sententia, desideratur scriptura; seculus verò quoad circumstantias, ipsiusque gratiæ qualitates, quas posse vtique per testes probari, dixerunt Domini de Rot. cit. decis. 332. num. 8. Felin. in rubr. de Constit. post num. 8. Gomez ad regul. Cancell. in regul. de non iudicando iuxta formam supplicationis, quest. 13. & alij penès Mascar. loco cit. num. 2. idemque addit num. 24. vbi gratia, litteris mediantibus obtenta, amissa esset, tunc enim probata amissione, posse per testes tenorem litterarum probari, probat Abb. in c. ex diligenti num. 3. de simonia, per text. singul. in l. 3. in fin. C. de testibus, & alij per Mascar. citati d. num. 24. & 27. vbi addit, circa hoc requiri, quod testes deponentes de amissione litterarum deponant se vidisse bullas vitium aliquod non habentes, text. in c. cum olim il primo, de priuileg.

Hinc Nostrates magis communiter dixerunt, quod cum assensus Regius super alienatione, vel obligatione bonorum feudalium impetrandus sit gratia, scripturam requirit, & per consequens per testes probari non potest, qua de re latè per Anna in Constit. Constitutionem diuina memoria à num. 55. vbi alios citat; & quamuis priscis temporibus hoc sine controuersia non processerit; cessat tamen hodie omnis contentio, stantibus Regiis Sanctionibus, ex quibus agnoscimus apertissime assensum scripturam requiri; sicque per testes probari non posse, vt benè aduertit Vrsill. in additio. ad Affl. decis. 398. num. 3. vbi num. seq. vtile satis, & quotidianum proponit dubium; illudque est, an sustineri possit pactum, quod in dies in instrumentis crediti, & debiti apponi solet, vt solutio debiti per testes probari non possit, sed tantum per scripturas; & affirmatiuè per S. C. decisum fuisse restatur sub illis verbis, Contra quam Ego obtinui in praxi in Sacro Consilio in quadam causa Perri Iacobi stella, quod non obstante, quod fuisset demonstrata satisfactio debiti per testes; quia tamen fuerat conuentum in instrumento, satisfactionem non posse testibus probari, nisi per scripturam, maxime existente iuramento, nulla habita ratione testium examinatorum, fuit facta condemnatio ad debitum, & deinde fuit facta executio de anno 1554. Hæc Vrsill. idemque D. Præf. de Franch. decis.

decif. 36 l. n. 4. & Dom. Reg. Sanfelice. decif. 185. secundum quorum sententiam his diebus in facto, quod euenit, iudicauimus in Regia Camera, nemine contradicente, quamuis Gasp. Thes. in additio. ad Patrem decif. 260. existimauerit, hoc esse Iudicis arbitrio remittendum, quia aliquando ait, hoc pactum posse sustineri, aliquando non.

ARGUMENTVM.

Fiscus si pro aliqua sui necessitate cogit subditum ad sibi rem aliquam vendendam quodnam pretium soluere tenetur, illud forsitan iuxta estimationem ab expertis faciendam, vel potius aliud maius quod ab altero inuenitur. Statutum si disponderet, vt in venditione prædij vicinus cuiuslibet emptori præferatur, quodnam pretium exbusare tenetur, an illud, quod ab emptore fuit oblatum, vel potius illud prout prædium, quod venditur ab expertis æstimatur; Et quid in venditione feudi, quando Agnatus emptori præferri petit.

DECISIO CCCCXXXVI.

VM dubitaretur in Collaterali Consilio ad relationem Regiæ Cameræ, an Regiæ Curiæ pro vsu, & pascuo Regiæ dohanæ Mencepecudum Apuleæ liceret omnia particularium personarum capere herbagia; & si liceret, quodnam pretium pro dictis herbagiis esset soluendum, an iustum, & commune, an verò quod ab aliis reperiretur; consideratum fuit primò, quod si quæreretur an liceret Regiæ Curiæ ex causa Reipublicæ capere dicta herbagia, seu alia bona particularia, vtputa domum meam ad finem ibi castrum, vel mænia Ciuitatis ædificandi & similia, & hoc Principi licere, dummodo pretium soluat, sunt iura in *leg. item si verberatum §. 1. vers. item si forte, ff. de rei vindic. & in leg. Lucius, ff. de cuius iur. in leg. venditor §. constat, ff. commun. prædiorum, & in leg. quod semel, ff. de decret. ab ordine faciendis, latissimè Ias. in leg. Barbarius, ff. de offic. Præs. & Felin. in c. qua in Ecclesiarum, extra de constit.* Sed quodnam pretium soluere teneatur, an iustum, & commune, an verò illud, quod ab alio reperitur, adhuc si esset, plus iusto, non est sine controuersia; quandoquidem duæ in hoc sunt inter se pugnantibus DD. opiniones, altera quod solui debeat illud pretium quod ab alio reperitur; ita Ioan.

D. De Marinis obseruat. ad decif. D. Reuerterij.

Andr. in addit. ad Specul. in tit. de emptio. & vendit. §. nunc videndum Bal. in l. 2. C. de rescin. vendit. Salic. in leg. dudum, C. de contrah. empt. Cuma. Imol. & Aret. in leg. qui Romæ §. cohæredes, ff. de verb. obligat. Luc. de Pen. in l. 1. C. de metall. lib. 11. idem Bal. in cap. §. sed & res. per illum text. in tit. per quos fit inuest. ad idem est text. in l. fin. C. de iur. emphyt. & in leg. penul. & fin. C. de locat. prædior. fiscal. lib. 10. Contrariam verò sententiam, nimirum fat esse fisco, siue illi, cui res vigore statuti vendi debet, si iustum offerret pretium, non autem illud, quod alius fortè soluere vellet, dixerunt Angel. & Paul. de Castr. in d. leg. qui Romæ §. cohæredes, & facit glos. in l. 2. C. de rescin. vend. bonus text. in l. ad officium in fin. C. commun. diuidum. Sed pro opinionum conciliatione Alex. Imol. Socc. & Ias. in d. §. cohæredes, quæstionem resoluentes distinguunt; veram esse Ang. & sequacium sententiam, quod vbi lex, vel statutum aliquem simpliciter ad rem suam vendendam cogit, vt iustum pretium, & commune solui debeat; non autem illud, quod alius ex sua affectione offerre vellet; contrariam verò bene precedere, quoties lex, vel statutum disponderet, quod quis in oblatione, seu venditione rei alteri præferatur, vel vt cogar ego potius consorti, siue proximo rem meam vendere, quam extraneo, vt in hoc casu illud dicatur iustum pretium, quod ab alio reperitur; In casu autem de quo agebatur fuit iudicatum, quod pro illis territoriis, qui tempore Regis Alphonsi, seu Ferdinandi primi capta non reperiebantur; sed aliorum Regum, nimirum Regis Frederici, Regis Catholici, & Caroli Casaris, vel quæ nunquam fuerunt pro vsu Regiæ dohanæ capta, soluendum esse pretium, quo herbagia eo anno, quo de his agebatur vendita fuere in annis verò sequentibus, illud pretium fore soluendum, quo herbagia per expertos deputatos appretiantur; quò verò ad illa territoria, quæ fuerunt capta pro vsu dohanæ tempore Regis Alphonsi primi, compertum fuit bis, vel ter fuisse prouisum, illud pretium fore soluendum, quod tunc soluebatur; idemque fuit decisum pro herbagiis captis tempore Ferdinandi primi, dummodò illa saltem bis, vel ter capta reperirentur, quia prouisiones per Regem illum emanatas de herbagiis capi solitis loquebantur; & solitum dicitur quod bis vel ter est continuatum, est text. & ibi glos. in leg. 1. C. de Episc. aud. benè Salic. & Aret. in Authen. sed nouo iure C. de seru. fugit. Et cum dubitaretur, an sub territoriis tempore Alphonsi primi, Ferdinandi primi captis comprehenderetur defensa Marchionis Lauelli, quæ dicebatur de Stringhetto. Pro fisco iudicatum fuit; sed reclamante Marchione, in decisione reclamationis, diuersa fuerunt vota circa partem territorij, quæ erat causa seminandi re-

Eeee linquere

linquenda, etenim omnes fuerunt concordantes, defensionem pro pascuo dictae Regiae Dohanæ capi, posse; sed quæ pars pro semine deferenda esset, tria vota fuere, quod de tribus partibus, vna relinqueretur, alia tria, quod dimidia pars remaneret pro vsu Regiæ dohanæ; aliaque dimidia pro semine, & in hanc partem Illustris Dominus locumtenens generalis inclinavit, &c.

OBSERVATIO.

Hodie hoc iure vtimur, nimirum, vt quando Regia Curia pro aliqua sua necessitate cogit subditum ad sibi rem aliquam vendendam, pretium soluit iuxta æstimationem, quæ fit de re illa, ab expertis, quos Tabularios in hac Ciuitate appellamus, quamuis alius inueniretur, qui meliorem offerret conditionem; in articulo autem generali, si statutum disponderet, vt in venditione predij vicinus cui libet emptori præferatur, quodnam pretium hic vicinus exbursare teneatur, an illud, quod ab emptore fuit oblatum, vel potius illud, prout prædium quod venditur ab expertis, existimabitur, in hoc dubio apud nos distinguendum est, inter Ius Constit. *sanctum*, quæ in Regno legem facit generalem, & Consuetudinis huius Ciuitatis, quæ incipit *Si quis emit, sub tit. de iure congrui*, vt in primo casu illud pretium teneatur exbursare vicinus, quod ab extraneo emptore fuit oblatum, ita autoritate Bal. in l. 2. circa finem C. de rescin. vendit. docet Marant. disput. 8. num. 20. vbi sic loquitur. *Dicitur autem iustum pretium illud, quod reperitur ab extraneo; unde dato, quod secundum communem æstimationem res valeat decem, si tamen alius offerat quindecim, illud pretium oblatum dicitur iustum, & illud teneatur offerre vicinus in iure congrui obtinendo, quia venditor non debet esse in damno, ita pulchrè in terminis nostris tenet Bal. &c. idemque affirmant Vinc. Maxilla ad consuet. Bare. in tit. de iure prothomis. §. venditor num. 5. circa finem, ibi, Quod cessante fraude inter emptorem, & venditorem vicinus debet dare quantum offeritur ab emptore, etiam si sit pretium excessiuum, &c. Prosper. Rendell. in tract. de iure prothomis. in verb. iustum pretium num. 6. fol. 137. & in terminis consimilibus statuti Matthæus Brun. in tract. de cass. bonor. q. 23. principali, num. 4. & per hæc verba. Si verò stante statuto quod cognatus præferatur, & extranei rem pro maiori pretio, quam res valet accipere velent; cognatus verò, pro pretio solum, quod valet extranei cognato præferuntur non è contra secundum Bal. in l. 2. col. fin. vers. sed hic occurrit dubium. C. de rescin. vendit. quia non est quis gratis contrahere compellendus; sed pro pretio quanti plurimi reperitur, dummodo sine fraude, & collusione fiat, &c. idemque Steph. Gratia. discept. forens. lib. 5. cap. 978. num. 15. sub illis verbis. Si verò esset statutum præferens cognatos, illis datur prælatio dummodo extranei plus non offerant, semota tamen fraude; & collusione, &c.*

2 In secundo verò casu, & sic in terminis consuetudinis nostræ *si quis emit*, est nimis clara littera text. vt illud pretium sit ab emptore exbursandum, quod Tabularij declarabunt; & sic iuxta æstimationem expertorum; non autem pretium ab emptore oblatum; sed circa hoc non modica suborta fuit quæstio, si moto iudicio super retractu diù fuerit inter Partes in S. C. vel in M. C. lis habita, & demùm pro vicino terminata, nùm sit soluendum pretium, prout res, quæ retrahitur, valebat tempore venditionis, vel

petitionis, siue litis contestatae, vel potius prout nunc valet tempore executionis sententiæ? super qua quæstione cum diuersis secundum temporum varietatem imo contrariè nostri S. C. suborta essent decisiones factum est, vt de ordine spectabilis Præsidis. S. C. pro articulo vera determinatione habenda omnes quatuor Aulae vnirentur, quibus, & tandem iunctis, sub die 2. Octobris 1623. prodiit decisio per modum legis condendæ, iuxta opinionem D. Præf. de Franch. decis. 390. num. 4. nimirum vt illud premium sit soluendum prout res, quæ retrahitur nunc valet tempore executionis sententiæ; videtur Dom. Reg. Rouit. decis. 24. per totam vbi in fine decreti generalis verba imprimi curauit.

In retractu verò siue prælatione, quæ in venditione feudi competit Agnatio ex dispositione text. in c. 1. §. sed etiam res, per quos fiat inuest. in c. 1. §. porro, qual. olim. pote. feud. alien. & in c. 1. §. Trias si de feud. defun. &c. an sit soluendum pretium, quod ab extraneo emptore fuit oblatum, vel potius illud, iuxta feudi æstimationem ab expertis faciendam, maxima controuerfia est; sunt enim qui putant, illud pretium teneri agnatum prælationem petentem exbursare, quod ab expertis, facto feudi appetio, declarabitur; idque attenda dispositione dictorum iurium, in quibus disponitur, in feudi venditione præferri agnatum, dummodo soluat æquale pretium, quod intelligitur pretium iustum, idest rei adæquatum, quod nec rem excedit, nec ab illa exceditur, & sic æqualitas sit respectu rei, hoc est inter rem, quæ distrahitur, & pretium, quo emitur, videantur Dom. Reg. Tap. dec. 57. per totam, & D. Præf. Lanar. in addit. ad d. Reg. Patrum in d. §. sed etiam res à num. 46. vsque ad 73. vbi pro hac opinione plures S. C. refert decisiones. Alij verò existimarunt ita demùm posse Agnatum prælationem pretendere, & obtinere, dummodo tantum soluat quantum extraneus emptor soluit, siue solueret obtulit, ita verbis expressis scripserunt And. in d. §. porro num. 2. glos. in d. §. sed etiam res in verb. proximiori vers. hic ergo dicitur: Præposit. ibidem sub num. 1. Federicus Schench. num. 3. & Laudens. num. 2. Curt. iun. de feud. par. 4. in rubr. ex quib. caus. feud. amitt. num. 152. & seq. Schrader. de feudis par. 8. cap. 7. quæst. 2. num. 6. Rolcatell. de feud. cap. 9. conclus. 86. num. 3. Mifing. sing. obser. cent. 4. obser. 85. num. 3. Canner. in c. volentes, §. prospexit, in princ. fol. 197. Dom. Reg. de Pont. de feud. lect. 17. num. 4. Pistor. quæst. iur. lib. 1. quæst. 12. n. 1. & 9. Theodor. alleg. 92. Dom. Reg. Capic. Latt. consult. lib. 1. consult. 27. num. 2. Dom. Reg. Sanfelice. decis. 102. quos omnes refert, & sequitur Dom. Consil. Marcian. d. disputat. lib. 1. disput. 38. num. 6. vbi addit, & prudenter, nisi intercederet fraus, & oblationes essent animosæ od finem fraudandi agnatum prælatione, prout fuit in causa Marchionis Vasti, vt per Dom. Reg. Tap. loc. cit. in qua aderat oblatio animosa Principis Conchæ, & in causa Iuliæ Nouæ vbi aderat oblatio Marchionis Corati ducatorum nonaginta millium, dum appetium Ducatos triginta mille non excedebat.

ARGUMENTVM.

Salarium integrum an debeatur Officiali impuberi, qui officium per substitutum exercuit, dum tempore collationis officij, nulla de illius minori

estate

ætate habita fuit notitia. Princeps conferens aliquod officium inhabili, sciens, illum esse talem, an sic censeatur cum eo dispensare; Et quid in Papa, vel Episcopo incapacem ad ordines suscipiendos scienter promouentibus.

DECISIO CCCCXXXVII.

M quidam Matthæus Pellegrinus officium, quod tenebat Secreti Terræ Scalex filio suo impuberi renunciaisset, supponebatur, hunc renunciararium per substitutum administrasse; & quia Salarium nunquam sibi solutum apparebat, egit ille in Regia Camera, ut sibi solueretur; sed opponente generali Regni huius Thesaurario, quod tempore collationis officij in personam dicti impuberis nulla de ætate fuisset facta merito; & per hoc Salarium non deberi; dubitatum fuit quid iuris?

2 Pro parte negatiua considerabatur, impuberem publici officij cum administratione incapacem esse *leg. ad Rempublicam, ff. de muner. & honor. leg. quidam consulebant, ff. de re iudic. facit text. in leg. fin. C. de testam. milit. & licet dicamus posse Principem ad officium exercendum inhabilem, habilem facere, ut est text. in d. leg. quidam consulebant & in leg. idem Vulpianus, ff. de excusat. tutor. tamen oportet quod Princeps sciat, illum esse inhabilem; quia tunc officium ei conferens censeatur cum eo dispensare, ut probant iura modò allegata, & DD. in leg. Barbarius, ff. de offic. Praef. bene Aret. in cap. 1. de rescript. vbi allegat text. & ibi Bar. in leg. si patronus, ff. de confirm. tuto. & in l. 1. C. qui, & aduersus quos, licet contrarium dicamus in eo, qui est Principe inferior; is enim & si dispensandi potestatem habeat, & inhabilitatis scientiam calleat; non tamen videtur cum eo dispensare, nisi summaria causæ cognitio præcederet, ita Innocent. & Canonistæ, in cap. veniant, extra de filiis Presbit. & in c. diuersis fallaciis, de cleric. coniugat. Imo. & DD. communiter in d. leg. quidam consulebant, Ias. in deleg. Barbarus, vbi dicit, quod quando inhabilis, & sic impubes ad officium est promotorus, licet postea pubes sit factus; non propterea actus ille à principio nullus conualescet; idemque Bar. in leg. impuberem. C. ad leg. Cornel. de fals. Sed dubitabatur an saltem hoc salarium substituto, qui officium exercuit deberetur? & hoc ratione personalis seruitij, quod adhibuit, fuit allegatus text. in leg. Titio vbi Bar. latè ff. ad municip. per quem Bal. in leg. non dubium in § 6. opposit. C. de legibus. dixit quod quis meretur salarium ex officio etiam falso ratione laboris, quem sustinuit; idemque D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.*

Ias. in d. leg. Barbarius, quamuis ibi contrarium scripserit Alber. ideoque in casu proposito dicebatur deberi salarium; sed illud, quod substituto ratione laboris dari solet, non autem integra prouisio, quæ proprietario debetur, &c.

OBSERVATIO.

AD confirmationem illius conclusionis, ut Princeps conferens aliquod officium inhabili, sciens illum esse talem, quod censeatur, cum eo dispensare, ultra Iura, & DD. hic à D. Regente allegatos, videndus est text. in c. 1. §. personam, per quos fiat inuestit. in vsib. feudor. vbi seruus, qui aliàs ad feudum tenendum est inhabilis, si Princeps illum inuestit, sciens eius conditionem, legitime dicitur inuestitus, & Bal. in leg. eam quam num. 39. C. de fideicom. quærens nùm filius naturalis feudorum successionis incapax possit patri suo in feudo succedere, ex quo Princeps inuestiens patrem de feudo vocauit eius filios natos, & nascituros, sciens concessionarium non habere, nisi filium naturalem, affirmatiuè responderet; idemque Præpos. in c. 1. §. naturales num. 4. in fin. intit. si de feud. defun. consen. sit &c. & satis bene Oct. Bammacar. ibidem num. 106. cum seqq. vbi huius dicti triplicem assignat rationem, & Primò quia scientia Domini auget effectum, qui propter ignorantiam deficeret, arg. leg. si quis ira de testam. tutel. Nec repugnat natura feudi, quando naturalis inuestitur, si Dominus eius sciret conditionem; Secundò quia verbum illud, Natos, in alio verificari non potest, quàm in naturali, ergo ille succedit, ad text. in leg. heredibus, §. fin. ff. ad S. C. Trebelle. Tertio quia Princeps ex certa scientia gratiam conferens videtur incapacitati dispensare, leg. quidam consulebant, ff. de re iudic. ergo naturalis in casu prædicto succedit, quia Dominus concedens videtur incapacitati dispensasse.

Idemque dixerunt Canonistæ in incapace ad ordines suscipiendos, ut si Papa, vel Episcopus sciens, aliquem esse incapacem, quia naturalem, vel spurium, ordines ei conferat, videtur per hoc promouendo illegitimationi dispensasse, quamuis verbis expressis dispensationem non concefferit, videantur Doctores relati à Grammat. decis. 81. num. 8. & 9. Rebuff. in prax. benefic. tit. de dispens. ex defect. natal. n. 9. sub illis verbis *Ceterum requiritur quod Episcopus ante collationem beneficij vel consura dispense cum hoc illegitimo alias non valebit actus, nec conferendo videtur dispensare DD. in d. c. 1. quod secus est in Papa, nisi Episcopus hoc sciuerit, &c. Viuianus tract. de iur. paroch. par. 2. lib. 6. cap. 4. num. 37. Ego ipse resol. iur. lib. 1. cap. 168. num. 16.*

ARGUMENTVM.

Immunitas à muneribus patrimonialibus concessa patri duodecim filiorum numero onusto, nùm eidem proffit respectu onerum per Vniuersitatem cōtractorum priusquam exemptio hæc superueniret. Bona laicorum ad Clericos hæreditario ti-

tulo peruenta nùm obnoxia sint pro collectis soluendis respectu debitorum contractorum tempore quo possidebantur per Ciues laicos.

DECISIO CCCCXXXVIII.

DEBITABATUR an immunitas cōcessa patri duodecim liberorū de qua in l. si quis decurio pater. C. de decurio. lib. 10. extendatur ad munera iam imposita, siue ad debita per Vniuersitatem antea contracta?

Et per Regiam Cameraam, nemine contradicente, fuit decisum, quod non extendatur, per text. in leg. semper. §. hoc circa, ff. de iur. immun. & in l. 2. §. qui ad munera, ff. de vacatio. & excusat. muner. Nec verum esse dicebatur, quod quidam Aduocatus Calaber allegabat, nimirum iura prædicta in muneribus personalibus procedere, secus in realibus, quia benè perpensis, de utroque munere loquuntur, & ita in terminis glos. in leg. negotiantes C. de excusat. muner. lib. 10. idemque ibi Ioan. de Plat. & expressius Bar. quem omnes sequuntur in leg. incola vers. quamuis, & etiam gl. ff. ad Municipal. Bal. in l. penul. C. de fideicom. vbi dicit quod si forensibus collecta imposita fuerit, illorum vno ciue effecto, non proterea erit ille exemptus, quia postquam semel vt forensis obligatus fuerit, non per hoc effecto Ciue à collecta iam imposita eximitur; ex cuius dicto desumitur manifestè superuenientem immunitatem à debito iam contracto non excusare, idemque Ioannes de Plat. in l. 1. C. de incol. lib. 10.

OBSERVATIO.

Decisio est in terminis, vt immunitas concessa patri duodecim filios habenti ex dispositione leg. si quis decurio C. de decurio. lib. 10. eidem non prosit respectu onerum per vniuersitatem contractorum priusquam exemptio hæc superueniret iuribus, & Doctoribus hic citatis; quibus ad confirmationem addo Ioan. Franch. Rip. in leg. ex facto num. 17. ff. de vulg. & pupill. subst. quo loci ex dispositione text. in l. 2. §. qui ad munera hic cit. conclusionem firmat, quod quemadmodum numerus liberorum deficiens patri non nocet quoad immunitatem adeptam, ita & numerus liberorum superueniens quoad munera suscepta ei prodesse non debet, & hoc, vt idem operetur propositum in proposito, quod oppositum in opposito, ad text. in leg. fin. §. si filius, ff. de lega. 3. & in c. 2. de constit. idemque Dom. Reg. Constant. in d. l. si quis decurio num. 11. & 12. vbi num. seq. notat in dies per Regiam Cameraam prouisiones expediri, vt pater duodecim liberorum non gaudeat immunitate quoad res alienum contractum ante huius immunitatis acquisitionem, & ad hoc eo magis confirmandum allegat dicta per Franc. Viuium in addit. ad eius decisiones in decis. 88. num. 10. vbi refert per Regiam Cameraam

decisum, laicorum bona ad Clericos hæreditario titulo peruenta obnoxia esse pro collectis soluendis respectu debitorum contractorum tempore quo possidebantur per Ciues laicos, sic loquitur Viuius: *Pro ut ita sitidem in facti contingentia prouisum; decisumque extitit in Regia Camera summaria sub die 11. Septembris 1591. super differentia orta an bona, que possidentur per Presbyteros, & Clericos Regni peruenta per hæreditatem, & successionem eorum Patrum, fratrum, & aliorum Ciuium laicorum debeant contribuere in solutionibus, & pagamentis Vniuersitatum respectu Debitorum per easdem Vniuersitates contractorum tempore, quo dicti laici vivebant, & possidebant bona, non existentibus bonis ipsis in specie obligatis; recognitis aliquibus prouisionibus super hoc alias per Regiam Cameraam ipsam expeditis, discussoque negotio in banca e. usdemet Regia Camera, referente Excellente milite V. I. D. Domino Tiberio Coppola Presidente dicta Regia Camera, fuit prouisum, & decretum, quod dicta bona hæreditaria laicorum peruenta ad Clericos debeant contribuere in solutionibus & pagamentis Vniuersitatum impositis, & imponendis ex causis debitorum contractorum tempore quo possidebantur per dictos Ciues laicos non obstante quod bona ipsa non fuerint in specie obligata, sed generaliter, cum sic pro quantitate, que consequi debetur ab ipsis bonis exequatur super eisdem bonis. Hæc Viuius; cuius tamen dicta Ego intelligo vt Vniuersitas in hoc casu pro præcisa coactione adire debeat Iudicem Ecclesiasticum competentem & coram ipso instare vt clericus cogatur ad soluendum id, quod de iure pro debitis contractis teneretur laicus, cui successit, si viveret, vt non aliter, ad tradita per Rot. in vna Brundusina gabella sub die 13. febr. 1604. coram Reuerendissimo Patre Pagna, num. 9. quam nouissimè impressam habemus in decis. 42. p. 2. in posthum. Farinac. & vide scripta per Azor. instit. moral. p. 3. lib. 5. cap. 19.*

ARGUMENTVM.

Immunitas alicui Vniuersitati concessa ab omnibus oneribus tam ordinariis, quàm extraordinariis, nùm extendi possit vt non teneatur ad solutionem gabellæ pro mæniarum constructione, & militum hospitatione impositæ. Clerici an sint immunes respectu contributionis ad refectionem pontium, viarum, & mæniarum. Et de aliis.

DECISIO CCCCXXXIX.

CONCESSA immunitate Villis Foris Ciuitatis Capuæ ab omnibus oneribus tam ordinariis, quàm extraordinariis Ciuitas illa, hac immunitate non obstante, prætendebat habitatores dictarum Villarum cogere ad soluendum gabellas pro mæniarum constructione, & militum hospitatione impositas, fuit dubitatum quid iuris?

Et per Regiam Cameraam fuit pro Ciuitate

re decisum, nulla de allegata immunitate ratione aliqua habita, eo tento pro indubitato, casum propositum in priuilegio prædicto non comprehendendi ad notata per DD. *in leg. placet & in leg. ad instructiones C. de sacros. Eccles. in quibus iuribus cautum esse comperimus Clericos ab omnibus, & quibuscunque muneribus, tam ordinariis, quam extraordinariis immunes esse; & tamen secus quoad impositiones, quæ fiunt pro murorum, & pontium constructione, id quod DD. communiter, præsertim Aret. *in dictis iuribus notant*, ad idem est text. *in l. 1. & fin. C. de quibus muner. vel præstatio. nemini liceat se excus. lib. 10.* ubi habetur quod habitantes in domo Principis, licet immunitatem habeant ab omnibus muneribus, provt est etiam text. *in leg. negotiantes C. de excusat. muner. lib. 10. & in leg. semper §. magistratus, ff. de iur. immunit. nihilominus à pontium, & murorum constructione non excusantur; hinc Ioan. de Plat. *in d. leg. negotiantes, & in d. l. 1. C. de quibus muner. &c.* animaduertit immunitatis priuilegium à publicis muneribus alicui concessum, illam tacitam in se continere conditionem, vt ad munera, & functiones, à quibus nemo excusatur, non extendatur; & in specie ab hospitem receptione, idem Ioan. de Plat. firmavit *in leg. euacuata C. de decurio. lib. 10. & in l. 1. C. ne opera à collat. exigantur, eod. lib. & in l. 2. C. de muner. patrio. eodem, Vnde &c.***

OBSERVATIO.

Hic habemus per Regiam Cameram decisum, vt immunitas alicui Vniuersitati concessa ab omnibus oneribus tam ordinariis, quam extraordinariis, nullo pacto extendi possit, vt non teneatur ad solutionem alicuius gabellæ pro mæniarum constructione, siue refectione impositæ. Tu modò ad confirmationem vide Dom. Reg. Molef. *in tit. de excusat. iur. fiscal. quest. 7.* ubi similiter per Regiam Cameram decisum refert, Vniuersitates Regni à functionibus fiscalibus immunes, à mæniarum refectione immunes non censi; & in *quest. seq.* per idem supremum Tribunal determinatum affirmat, vt immunitas concessa ab oneribus ordinariis, & extraordinariis quibuscunque, etiam imponendis, casum vrgentissimæ necessitatis non comprehendat, probatur ex text. *in l. 1. C. vt nemini liceat in emptio. specier. se excus. lib. 10. & in leg. iubemus ubi Bal. C. de Sacros. Eccles. ubi casus maximæ necessitatis sub quauis etiam maxima immunitate non veniunt; sicque scripsisse Dianum, Cyn. Alber. Salicet. Alex. Rip. & Socc. *in l. si ex toto. ff. de leg. 1.* Ioan. Andr. *in additio. ad specul. in tit. de censib. §. 2. vers. sciendum est Felin. in cap. causam qua num. 17. de rescriptis. Paris. cons. 68. num. 14. lib. 1.* itaque communem esse opinionem affirmat Ias. *in d. leg. si ex toto. num. 8. & 12. Rip. num. 17. & in tract. de peste in tit. de remedijs ad conseru. uber. n. 231. Curt. iun. cons. 61. Boss. in præct. crimin. in tit. de Principe. num. 140. Cepoll. cautela 63.**

2 Ad confirmationem autem alterius Conclusionis hæc firmatæ, ex text. *in leg. placet & in leg. ad instru-*

*tionis. C. de sacros. Eccles. nimirum vt Clerici ab omnibus muneribus immunes, tales non censeantur respectu contributionis ad refectionem pontium, viarum, & mæniarum, videndi sunt ex recentioribus Auenda. *de exequen. mandat. par. 2. cap. 3. n. 8 & cap. 14. num. 19.* Alphons. Viual. *in Candelabro aureo par. 2. in explicat. Bulla in cena Domini cas. 5. num. 45.* Tolet. *in sum. lib. 1. cap. 29.* Ceuall. *commun. contra commun. quest. 414. & 896. num. 617.* Flores de Men. *var. quest. lib. 12. quest. 11. num. 213.* Steph. Quara. *in sum. Bull. in verbo priuilegia. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 5. cap. 13. quest. 8. & par. 2. lib. 10. cap. 7. quest. 9. vers. hinc soluitur, Mart. de iurisd. par. 4. cas. 1. n. 24. & casu 9. per totum, Melin. de iur. & iur. tract. 2. tom. 3. disp. 672. n. 4. & 5. Thom. Valasc. alleg. 47. num. 20. Nicol. Garz. *de benef. p. 2. c. 3. n. 12. & seq. Bonac. de censur. in bulla cena disp. 1. q. 19. prælibo 3. §. 3. n. 15.***

Est tamen verum quod in casu prædicto, & in omnibus alijs in quibus Clerici cum laicis contribuere tenentur, si erunt renitentes pro compulsionem ad Iudicem Ecclesiasticum competentem est recurrendum, provt diximus *in obser. ad decis. præcedentem, & ita vno ore facti sunt DD. quos citat Carol. de Grass. de effect. Clericis. eff. 3. n. 296.* Steph. Gratia. *discept. forens. cap. 16. num. 21. & 25.* & Ioan. Maria Bellettus *disquis. Clerical. par. 1. de exceptio. Cleric. & eorum bonor. à muner. publ. §. 2. num. 9.*

ARGUMENTVM.

Officium si quis acquisierit cum facultate nominandi sibi vnum hæredem, aut successorem, tam in vita, quam in morte, si ob delictum eo priuetur, an post condemnationem facultate hac nominandi vti valeat, itavt nominato facta nominatio proficit. Hæres an pro criminibus peculiaris de residuis, & repetundarum per defunctum commissis conueniri possit, adhuc lite cum defuncto non contestata. Et de alijs.

DECISIO CCCCXL.

EXISTENTE carcerato Magnifico Don Michaële de Sorja ob malam administrationem in officio Perceptoris Prouinciæ Principatus citra commissam, ac tandem ad officij priuationem, & ad quinquennalem deportationem condemnato, priusquam sententia publicaretur fuit ille grauissima pressus infirmitate; & cum testamentum condere voluisset, quia nominandi sibi in officio prædicto vnum hæredem facultatem habebat, huius facultatis vigore Don Antonium eius filium nominauit, & è viuis decessit; vnde instabat hic, administrationem dicti officij sibi vti à Patre nominato concedi, contradicebat

fiscus, quocirca quid iuris dubitatum extitit.

2 Relata hac causa per Regiam Cameraam in Collaterali Consilio, & coram Illustrissimo Domino Prorege, communi omnium voto pro fisco pronunciatum fuit. Ratio decisionis fuit primò quia tempore conditi testamenti erat iam lata priuationis sententia, quamvis non promulgata; vnde non poterat sic condemnatus de officio prædicto aliter disponere, iuxta notata per Bar. *in leg. post contractum, ff. de donatio.* Secundò quia in casu proposito mors delictum non extinxerat; sicque poterat contra hæredem procedi hic est text. *in leg. fin. C. ad leg. Iul. pecul. vbi in crimine peculatus de residuis, & repetundarum iudicium contra hæredes institui potest, ex eo quod principaliter de causa pecuniaria tractatur, & cum non nisi de officij priuatione ageretur, cuius causa ciuilis dicitur, vt notat expressè Aret. in rubr. extra de iudic. in fine, vbi allegat Bar. hoc idem tenentem in l. 1. §. damus, ff. de suspect. tutor. per text. in l. 3. §. tutor ff. eod. consequenter benè poterat ciuiler contra hæredem agi.*

3 Præterea dicebatur quod quando reus delictum commisisse faxus est, tunc illius morte crimen illud non extinguitur; sed benè ad hæredes transit, notat Bar. *in l. 1. ff. de delict. defun.* Vnde cum in casu proposito malam officij administrationem Don Michaël Pater confessus erat, ergo; idemque quando est in causa conclusum; sed in casu proposito nedum erat conclusum; sed sententiatum, ergo.

4 Vterius considerabatur quod quando bona ob delictum patratum ipso iure fisco quæruntur; morte non extinguitur delictum, notant Bal. Ang. & Imol. *in leg. qui à latronibus §. 1. ff. de testam. sed in casu de quo agebatur Officium ipso iure fuit Regiæ Curie quæsitum, ergo poterat de delicto post delinquentis mortem cognosci; probatur; nam cum officium prædictum fuerat in personam d. Don Michaëlis collatum, donec & quousque fideliter, & legaliter se gesserit, dum demum delinquit, fuit eo ipso iure priuatus; hæc enim dictio, donec, quousque, quoadiu, conditionem importat. Aret. *in leg. si quis posthumos, §. si filium, ff. de liber. & posthum. & in leg. quod meo, ff. de acq. poss. Paul. de Castr. in leg. seruitutes, la grande, ff. de seruitut. vbi allegat text. in leg. pater seuerinam §. fin. ff. de condit. & demonstrat.**

OBSERVATIO.

1 Similis casus, de quo in hac decisione contigit in personam quondam Notarij Iulij Cæsaris Guadagni, qui post sententiam condemnatoriam, qua mediante, officio Notarij Regiæ Curie priuatus extite-

rat & ad quinquennalem relegationem damnatus, Dominicum filium in eiusdem officij successorem nominauit; idque vigore facultatis quam à Domino nostre Rege habebat nominandi sibi successorem in officio prædicto; quare prætendebat hic filius vigore nominationis ad sui beneficium factæ, officij venditionem iam ordinatam impedire; quo factum fuit, vt disputaretur, an habens officium à Rege, ac etiam facultatem nominandi vnum hæredem, vel successorem, tam in vita, quam in morte, si ob delictum eo priuatur, an inquam post sententiam condemnatoriam facultate hac nominandi vt valeat, itavt nominato proficit? Et per plura à Dominis Iudicibus delegatis fuit determinatum, quod pro executione sententiæ priuationis procederetur ad venditionem dicti officij in beneficium Regiæ Curie, oppositis, & allegatis per Dominicum nominatum non obstantibus, sic attestante Dom. Scip. Rouit. quia fisci iura tutatus fuit *in conf. 104. & 106. lib. 2. & nos diximus supra in obser. ad decis.*

Quò verò ad aliam Conclusionem hic firmatam, 2 vt in crimine peculatus de residuis, & repetundarum, iudicium contra hæredes institui possit, pro pleniori huius axiomatis intelligentia videnda sunt scripta per Me lib. 2. reso. iur. cap. 244. quo loci num. 3. supposui primò, indubitati iuris esse, per mortem Delinquentis delictum vnà cum pœna extingui, *leg. defuncto, & l. 3. ff. de public. iudic.* Et hoc nedum respectu pœnæ corporalis; sed etiam pecuniariæ fisco applicandæ, vt per glos. *in d. l. 3. Cald. post Bar. Alber. Ang. & Imol. quos allegat in repetitio. l. unica C. ex delict. defun. in 3. par. releet. in princ.* Vnde vt in delictis publicorum iudiciorum contra hæredes agi possit; opus est, vt cum Defuncto sit lis contestata, & condemnatio sequuta prout est text. *in leg. ex iudiciorum 20. ff. de accusat. & in l. defunctis & in l. fin. C. si reus, vel accusat. & in leg. unica C. ex delictis defun. Valq. contra. illust. cap. 96. num. 25. in 4. & 5. limit. Gomez. var. resol. in tit. de delict. cap. 1. n. 78. cum seqq. Cald. in d. leg. unica p. 5. n. 20. & alij.*

Est tamen verum dixi secundo, quod hæc omnia 3 limitantur in crimine peculatus repetundarum, & de residuis, in quo adhuc reis defunctis, contra eorum hæredes agi permittitur, prout sunt iura *in d. l. ex iudiciorum & in l. 2. ff. & C. ad leg. Iul. repet. & in leg. in heredem, ff. de calumniat.* At hoc addidi non esse perpetuum, sed restringi, vt in crimine repetundarum non vterius permittatur, quam si intra annum, & in peculatu intra quinquennium à die mortis delinquentis rei actio instituat, prout expressè dispositum est *in d. l. 2. ff. ad l. Iul. repet. vbi gl. Bar. & ceteri omnes Peregr. de iure fisci lib. 4. tit. 5. num. 32. vers. quintus casus. Cald. satis benè in repet. d. leg. unica par. 4. num. 32. & par. 5. num. 16. & 26. Martinez. in dialogo relator. lib. 3. cap. 25. num. 10. vers. pœna locum habet; optimè Dom. Reg. Moles in decis. 8. in tit. de pœnis, quibus tenentur official. qui pecun. fiscal. retinent. vbi sic loquitur, Si autem Officialis defunctus inquireretur de crimine leg. Iul. repetundar. vel peculatus, vel de residuis, tunc heres etiam, quo ad ipsam nihil peruenerit, & eoiam, licet cum defuncto non contestata, quia ira particulariter est dispositum in iis delictis, vt etiam in crimine lese maiestatis vt notat glos. *in l. 1. C. ex delict. defunctorum per text. in l. ex iudiciorum, ff. de accusat. in leg. fin. ff. ad l. Iul. repet. & in leg. in senatus consulto §. si propter, ff. ad Turpill. sed hac accusatio in criminibus prædictis habet suam instantiam, quia intra annum tantum in crimine repetundarum proponi potest, & intra quinquennium in peculatu l. 2. ff. ad l. Iul. repet. l. peculatus crimen, ff. ad l. Iul. pecul. & hoc tempus, nullis ex causis prorogari potest, vt per Innocent. & c. Hæc Dom. Reg. Moles.**

ARGV

ARGUMENTVM.

Banna pecuniæ extractionem extra Regnum prohibentia, nùm comprehendant exterum illum, qui extrahit pecuniam à Regno, quam secum deportauerat ab aliqua Ciuitate externa, non causa permanendi in Regno, sed per viam transitus, ad ornatum Prag. 10. §. 2. *subtit. de extractione seu asportatione animalium auri, argenti, &c.*

DECISIO CCCCXLI.

VM quidam Mercatores Ianuenses ad urbem hanc Regiam aduenissent, maximam pecuniarum quantitatem secum adducunt, ut se ad Messanam Ciuitatem transferrent, causa ibi sericum emendi; supponebatur in discessu, nulla Regiis Officialibus data notitia, pecuniam illam è Regno extraxisse; & cum à portus custode capta fuisset, dubitatum fuit an in commissum inciderit, ut esset locus pœnæ contentæ in Regiis bannis pecuniæ extractionem à Regno prohibentibus.

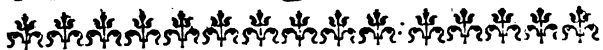
Et per Regiam Cameram, facta relatione in Collaterali Consilio, & coram Illustrissimo Domino Prorege, fuit pro maiori parte dominorum votantium decisum, pecuniam illam in commissum non incidisse. Ratio decisionis fuit, quia Banna pecuniæ extractionem prohibentia, non nisi de illa pecunia loquuntur, quæ in Regno cusa est, vel si alibi, ad hoc Regnum intromissa fuit causa in eo permanendi; at ubi pecunia ab extra Regnum intrat, non ut hic expenderetur; sed tantum per viam transitus, tunc & eo casu Banna illa locum non habebunt; ita expressè determinat Andr. *in rubr. qua sint regal.* idemque Iacob. de Aret. & Cyn. *in l. si quis post hanc,* per illum text. cum glos. *ibi C. de adific. priuat.* Bar. Ang. Imol. & Paul. de Castro. *in leg. cetera S. sed & si quis, ff. de lega. 1.* Petr. de Anchar. & Imol. *in cap. 1. extra de Cleric. non resident.* latè Alex. *conf. 86. lib. 4.* si enim Doctores dixerunt quod si statuto caueretur, ut nemo bladum seu victualia extra districtum Ciuitatis asportare posset, certe ille qui de alia Ciuitate pes statuentium iurisdictionem asportaret ut ad alia loca conduceret, pœnis in statuto Præscriptis non alligarentur; ad idem faciunt notata per Bar. & Io. de Plat. *in l. 1. C. de naufrag. lib. 1.* ubi dicunt quod si statutum dispone-

ret, ut de mercantiis ad portum delatis soluat gabella, locum non habebit, si tempestatis, vel hostium vi nauis in portum se transfulerit; assignat rationem, quia nauis illa in eo portu permanfura non erat; nec fuit ratio aliqua habita de fisci præensione; nimirum Mercatores illos pecuniæ identitatem non probasse; nam dictum fuit, satis ipsos fuisse in probatis, quod ab extra Regnum adueniant, quatuor sacculis scutorum plenis secum allatis; vnde præsumendum non erat, quod alia fuisset pecunia, quia regulariter neque rerum neque summarum neque actuum, neque personarum pluraliter præsumitur, ut notat Bar. & latius Alex. *in leg. triticum, ff. de verb. obligat.* Aret. *in leg. heredes mei, ff. de testam. in cap. in presentia extra de probatio.* & *in c. cum Tu, extra de testibus.* Ias. *in l. 2. C. de bon. poss. secund. tabul.*

OBSERVATIO.

Decisionem habemus indiuidualem, ut pœnæ contentæ in Regiis Bannis pecuniæ extractionem à Regno prohibentibus, locum non habeant contra exterum illum, qui extrahit pecuniam à Regno, quam secum deportauerat ab aliqua Ciuitate extra Regnum, non causa permanendi in Regno; sed per viam transitus; idemque adde Tu scripsisse Barthol. de Capua *in sing. 136. incipit nota ex ista lege fol. 460. in paruis.* ubi dicit quod si statuto caueatur in hac Ciuitate Neapolis, ut frumentum ab illa extrahi non possit, non erit locus huic statuto, si quis à Ciuitate Auerfæ frumentum asportauerit ad hanc Ciuitatem, causa illud ad alium locum deferendi, & non ut hic remaneret; quam quidem sententiam insequutus pariter fuit Franciscus Auiles & satis benè *in cap. 52. pratorum in glos. 10. per ella,* ubi in terminis illius legis hispanicæ monetæ & equorum extractionem prohibentis, ait prohibitionem hanc esse intelligendam, dummodo Monetæ & Equi sint de Regno, quia si essent de alio Regno, & transitum facerent per Regnum, ubi viget prohibitio, causa deferendi ad alium locum sic extrahens in pœnam aliquam non incideret, allegat nostr. Andr. Bar. Ang. Paul. de Castr. & Imol. *in locis hîc à Dom. Reg. nostro relatis, quibus addendus est noster Borrell. in tract. de Magistrat. edit. lib. 3. c. 14. n. 33. cum seqq.*

Est tamen verum, quod hæc omnia apud nos maximam paterentur difficultatem, stante Prag. Sactione, quæ est decima, *num. 2. sub tit. de extractio. seu asportatio. animal. auri, argenti &c.* in ea enim, ut aduertit Dom. Reg. Rouit. *in rubr. huius tituli n. 4. & 5.* videtur expressè prohibitum ne absque licentia Dom. Proregis possit ab hoc Regno extrahi pecunia adhuc extera, sub prætextu, quod fuerit apud nos introducta per transitum, ut ad aliud Regnum deferretur, & hoc ad fraudes euitandas, sed quod ea dispositio non liget exteros legem hanc ignorantes, tum ex defectu voluntatis, quia in ea non est facta mentio de ignorantibus, tum etiam ex defectu potestatis; quia etiam si voluisset expressè ligare ignorantes, id fieri de iure non potuisset, scripsit, dum casus in facto contigisset, & satis eleganter idem D. Reg. Rouit. *in allegatio. insertis inter Comment. d. Prag. 10.*

ARGUMENTVM.

Creditor, ad cuius instantiam res Debitoris sub hasta venditur, dum ab emptore eius creditum consequitur, nùm teneatur illi euictionem promittere, vel potius illa tantum quatuor, de quibus *in l. 1. C. credit. euit. pignor. non deber.* Et quid si facto deposito per emptorem fuerit à Iudice liberata pecunia Creditoribus posterioribus, anterioribus neglectis, nùm hic emptor, & possessor possit demum ab anterioribus molestari.

DECISIO CCCCLII.

DUBITABATUR in Regia Camera an Creditores, ad quorum instantiam Terra Guardiae vendita erat, dum ab emptore eorum creditum consequebantur, tenerentur illi euictionem promittere; pro cuius resolutione fuit negatiue responsum, ex eo quia de euictione ille solum tenetur, qui vt dominus rem vendit, *tot tit. ff. & C. de euitio.* Sed dubitabatur an ad illa quatuor se obligare cogi possent, de quibus per glos. *in l. 1. C. credit. euitio. pignor. non debere.* & in hoc tres fuerunt constituti casus; quorum Primus est, quando quis rem, vt dominus vendit, & tunc de euictione tenetur, adhuc si ad illam non se obligauerit, cum hoc ex natura contractus veniat: *leg. ex empto in prin. ff. de actio. empt.* Secundus casus est, quando Creditor pignus vendit, quia hoc sibi licet, vel ex pacto inter Partes habito, vel ex legis dispositione; & tunc quia ipse solus iure proprio Creditoris & non iudex vendit, eo casu licet de euictione non teneatur, benè tamen promittere compellitur illa quatuor, de quibus per glos. & Salic. *in d. l. 1.* nimirum quod res sit obligata. Secundò quod Creditor, qui pecuniam accipit ceteris Creditoribus sit potior. Tertiò quod credat rem esse Debitoris; & Quartò quod sibi licuit vendere, vel ex lege, vel ex pacto, & iste non erat casus, de quo agebatur, prout nec primus. Tertius & tandem casus est, quando Iudex Debitoris rem vendit ad finem vt Creditoribus satisfiat; & in hoc casu existimatum fuit, Creditorem ad nihilum teneri, neque de euictione; ad illa quatuor, de quibus supra, quia hoc tantum Debitor promittere tenetur ad text. *in l. si ob causam. C. de euitio. & in l. si plus §. 1. ff. eod.* glos. notab. quam Bar. Ang. Paul. Imol. Alex. Ias. & ceteri communiter sequuntur *in l. à diuo Pio §. si post editum, ff. de re iudic.*

OBSERVATIO.

HOc iure vtimur in Sacro Consil. quando Creditoribus instantibus, proceditur ad venditionem bonorum Debitoris, vt facto Deposito per Emptorem sub hasta ementem pretij rei venditæ, illud à Iudice Creditoribus liberatur, iuxta temporis anterioritatem cum solita cautione de restituendo, cui, quibus, & quando, & ad omnem ordinem, & c. Et hoc pro cautela, casu quo alius Creditor anterior, vt contingere solet, in futurum compareret, nec ad aliud se obligaret ad beneficium ipsius Emptoris; vnde si demum aliquo modo rei emptæ sequeretur euictio, nullatenus Creditores, ad quorum instantiam venditio facta fuit, de euictione tenebuntur; sed debitor, qui mediante Iudicis per. ona, vendere intelligitur, ad text. expressum *in leg. si ob causam 13. C. de euitio.* vt probat Dom. Reg. noster hic, idemque Dom. Consiliar. Arias de Meta *var. resol. lib. 1. cap. 6. n. 8. & 9.*

Sed quæri solet, si facto deposito per emptorem, fuerit à Iudice liberata pecunia Creditoribus posterioribus; anterioribus, qui in iudicio erant, neglectis, nùm hic emptor, & possessor possit demum ab anterioribus molestari? Affirmatiuam sententiam tuetur Grat. *discept. forens. cap. 37. à num. 34.* rationibus, vt per eum. Sed contrariam, & melius insequutus est Anton. Fab. *diffin. 29. C. de distraht. pignor.* vbi ait Emptorem, qui sub hasta emit securum remanere, ex eo solo quod pretium soluerit, vel deposuerit penes eum, apud quem deponi, aut cui soluere Iudex mandauit, adhuc si postea contingere depositam pecuniam deperdi; nec ex ea Creditores fuisse aliter dimissos, sequitur Sa'gad. *in suo labyrintho credit. par. 3. c. 10. n. 20.* vbi *num. seq.* addit, Gratia. Sententiam tunc demum procedere, quando emptor ea lege emit, vt soluere posset Creditoribus Debitoris; nam si demum soluerit iuris ordine non seruato, nimirum haud præferendo anteriores in solutione, soluendo posterioribus, Creditorum anteriorum molestias, vt eis soluat, non euitabit.

ARGUMENTVM.

Compensatio debiti, & crediti inter fiscum, & priuatum an & quando locum habeat; Et an ad impediendum cursum vsurarum contra fiscum possit obici compensatio, quamuis Debita, & Credita sint diuersarum stationum. Creditor si quis fuerit fisci in certa sorte, & interesse illius, si postea ex aliqua causa in certa summa declaratur debitor, hæc quantitas an compensari debeat cum sorte à fisco debita; vel potius cum interesse. Compensatio inter debitorem, & Creditorem, an in præiudicium Creditoris anterioris fieri possit. Interesse rei iudicatæ quando à senten-

tia

tia fuit reclamatum à quo die curre-
re incipit, à die forsan confirmatio-
nis sententiæ, vel potius à die sen-
tentiæ confirmata.

DECISIO CCCCXLIII.

REPERIEBATUR Stephanus Gri-
maldu Mercator Ianuensis Cre-
ditor Regiæ Curia in ducatis
quinque mille fortis principalis,
& in aliis ducatis duobus mille, & tercentum
pro interesse; sed cum demùm mediante
sententia Regiæ Camera, declaratus esset
debitor in ducatis duobus mille, poposito
dubio, an hoc debitum cum sorte compen-
sari deberet, vel potius cum vsuris; breui-
ter dictum fuit quid si eo tempore quo Ste-
phanus declaratus fuit debitor, vsuræ vsque
ad concurrentem debiti quantitatem erant
decursa, debebatur ciuilitè, & cum illis
censebatur facta compensatio, non autem
cum sorte: *leg. in his §. Imperator, ff. de solu-
tio. & clarius in l. 1. C. eod.* Quoties enim de-
betur fors, & interesse, & Debitor aliquam
soluit quantitatem, semper intelligitur facta
solutio prius pro vsuris, & si aliquid reman-
et, intelligitur facta pro sorte, prout est
*text. in d. leg. in his & in d. l. 1. vbi Imol. &
Paul. de Castr. & licet iura hæc loquantur,*
quando Debitor soluit Creditori, idem ta-
men quando compensat, quia qui compen-
sat, soluit, & compensatio solutio appel-
latur, *leg. amplius non peti. ff. rem rat. hab. l. 4. ff.
qui potio. in pign. habe. not. Bar. in leg. diuortio. §.
ob donationes, ff. sol. matrim. & in leg. au-
fertur. §. qui compensationem, ff. de iure fisc. latè
Felin. in cap. suborta, extra de re iudic. ob quod
Imol. in l. 1. in fine, ff. de solut. dicebat, quod
sicut inuito Creditore, non admittitur par-
ticularis solutio Debiti, *leg. Lucius §. Creditor,
ff. de vsur.* ita non potest fieri compensatio
debiti non æqualis ad creditum; verùm hæc
Imol. opinio videtur contra *text. in leg. si con-
stat. C. de compensatio.* vbi ad impediendum
cursum vsurarum, ipso iure fit compensatio
debiti vsque ad concurrentem Crediti quan-
titem, & pro reliqua parte vsuræ currunt;
sicque cernitur esse ibi casum expressum;
quod fit compensatio Crediti ad delictum,
etiam quod vtraque quantitas non sit æqua-
lis; in casu proposito non fuit ipso iure facta
compensatio, quia vsuræ erant decursæ tem-
pore; quo dictus Stephanus Regiæ Curia
fuerat declaratus debitor; tum etiam quia
quando vnus est Creditor, & debitor fisci,
ex diuersis tamen stationibus, prout in casu;
de quo agebatur, nunquam fit compensatio,
l. 1. C. de compensat. Vnde dicebatur quod
postquam non fuerat facta compensatio, nisi*

D: De Marinis obseruat. ad decis. Di. Reuortij.

sub die tertia Septembris 1551. vsque ad il-
lum diem, sicut poterat Stephanus pro suo
Credito petere vsuras; ita Regia Curia pro
suo Credito interesse; & licet Stephanus
opponeret, interesse prætensum à Regia
Curia, quod erat rei iudicatæ non occur-
risset, nisi à die confirmationis sententiæ, à
qua reclamauerat, iuxta *text. in l. 2. C. de re iu-
dic.* Attamen quia reclamatio frustratoria fue-
rat, vsuræ cucurrerunt, reclamacione non
obstante: ita *Bar. in leg. fin. ff. de re iudic. & est
text. in leg. tutor, ff. de vsuris, latè Ang. & Imol.
in d. l. fin.*

Præterea pro parte Regij fisci dicebatur, 2
text. in d. l. 2. C. de vsur. rei iudic. loqui in appel-
lacione, quæ sententiam suspendit, *leg. sale.
§. qui pronocauit, ff. de pac.* adeo quod si postea
prima confirmatur sententia, agitur ex con-
firmante, non autem ex confirmato, *l. furti,*
vbi *Bar. & alij ff. de his qui not. infam.* At in
casu proposito, quia in medium se offerebat
Regiæ Camera sententiæ, quæ, reclamacione
non obstante, paratam habet exequutio-
nem, ad *text. in Auth. qua supplicatio. C. de
pracib. Imper. offer.* proinde vsuræ post quadri-
mestræ à die sententiæ latæ, reclamacione
non obstante, cucurrerunt; quocirca facta de
his omnibus relatione in Regia Camera, fuit
pro fisco pronunciatum, nimirum vt idem
interesse, quod fiscus dicto Stephano pro suo
debito soluit, cõsequatur ab eodẽ pro suo cre-
dito, pro concurrenti tamen quantitate; de-
mùm dictum fuit quod licet quando debita,
& credita hinc inde sunt diuersæ stationis,
compensatio non admittatur, *leg. 1. C. de com-
pensat.* tamen hoc intelligitur respectu fortis;
secus verò ad impediendum cursum vsura-
rum, quia tunc ipso iure, etiam contra fis-
cum compensatio inducitur, vt tenent *Bal.
Salicet. & Paulus de Castro. in d. leg. 1. C. de
compensat. &c.*

OBSERVATIO.

AD pleniorẽ intelligentiam eorum, quæ in hac
decis. habentur notandum est, quod quando,
quis est debitor fisci ac in simul Creditor fisci, si
quæres an compensationis exceptionem obiicere pos-
sit, affirmatiuè est respondendum, si Creditum, &
debitum sint eiusdem stationis, secus verò si ex diuer-
sis stationibus ortum haberent; tunc enim fisco agen-
ti pro sui crediti consequitione, compensatio obiici
non potest, sic etiam dicamus compensationem ces-
sare, cum quis sit fisci debitor ex causa tributorum,
stipendorum annonæ, aut pro pretio rerum fisci-
alium venditarum, aut & tandem pro vectigalibus, pro-
bantur hæc omnia in *leg. aufertur §. qui compensationem,
& §. vt debitoribus,* vbi *Bar. ff. de iure fisc. in l. 1.
& in leg. in ea & in leg. fin. C. de compensatio.* sicque scri-
pserunt *Alex. conf. 61. lib. 3. Affl. decis. 192. Tiraquell. de
retract. lignag. §. 3. glos. 3. num. 11. 12. & 13. Alcia. conf.
10. & 57. lib. 6. Peregr. de iure fisci, lib. 6. tit. 7. num. 15.
Alfar. de offic. fiscal. glos. 16. priuileg. 34. & glos. 18. pri-
uileg.*

uileg. 6. Dom. Reg. noster hic Ioan. Borcholten. satis bene de his agens *in suo opusculo de compensat. cap. 5. per totum*, Viuius *commun. opin. lib. 4. opin. 2.1. in fine.* Petr. Greg. *synag. iur. lib. 21. & 22. num. 6.* Monet. *de decimis cap. 9. num. 137.* Molin. *de iust. & iur. tract. 2. disp. 560. n. 25.* & Alex. Trentacinq. *var. resol. l. 3. tit. de compensat. resol. 1. n. 11. & 14.*

2 Quò verò ad illam notabilem conclusionem, quam Dom. Regens noster hic firmavit, nimirum quod licet nulla admittatur compensatio aduersus fiscum, quando debita, & credita sunt diuersarum stationum, ex text. qui in dies allegatur, *in l. 1. C. de compensat.* hoc tamen respectu sortis; secus verò ad impediendum cursum vsurarum, quia tunc ipso iure, etiam contra fiscum compensatio inducitur; ad confirmationem vide omnino, quæ scripserunt Dom. Reg. de Ponte *in conf. 19. num. 4. lib. 2.* Dom. Consiliar. Theodor. *allegat. 69. num. 5. vers. secundo tale interesse.* D. Præf. Ganauer. *decis. 28. num. 13.* Carol. de Grass. *in suo tract. de except. in 16. except. n. 49.* hi enim omnes, ex Bal. Paul. Castrenf. & Salic. *in d. l. 1.* hanc probarunt sententiam, eamque, ne desit rerum iudicatarum autoritas, pro vera habuit Regia Camera in hac die Veneris 11. instantis mensis Februarij 1656. pro limitatione ad text. *in d. l. 1. C. de compensat.* in causa Regij fisci cum Illustri Marchione Arenarum, licet illam in casu, de quo agebatur, non admisimus, ex quo in facto constabat, creditum Marchionis maioris summæ, quod allegabatur impediuisse cursum vsurarum crediti fiscalis, post aliquos annos, quibus debebatur fuisse ab eodem Marchione integre exactum; sicque dicebat vnus ex Dominis, Marchionem compensationem illam legalem ad finem, vt impediretur cursus vsurarum, nullatenus probasse, & consequenter interesse Regij fisci ex suo credito exoriens semper cucurrisset; quod vtique si Marchio creditum suum non exegisset, nullatenus decurrisset, quamuis in hac materia dicamus, verum esse Creditum principale fisci, & sic sortem semper subsistere, nec aliter dici compensatam cum credito priuati, sed tantum, vt istud impediatur cursum vsurarum crediti fiscalis, sic enim ratiocinantur Bal. Salicet. & Paul. de Cast. *in d. l. 1. C. de compensat.* idemque Tindar. *de compensat. art. 5. num. 39. & 40.* Dom. Reg. noster hic, & nouissimè Dom. Consiliar. Theodor. *in supra cit. allegat. 69. n. 7. & 8.*

3 Iudicauimus etiam in eadem causa, interesse, quod ex mora Regio fisco debetur, per sortis receptionem remissum non censeri (quicquid contra; sed malè consulendo scripserit D. Consiliar. Theodor. *citata allegat. 69. num. 5.*) quandoquidem illud interesse ex mora debitum, per sortis receptionem remissum censetur, quod Iudicis officio debetur, vt scripserunt Bar. Paul. de Castro, & cæteri *in leg. centum Capua, & in leg. fin. ff. de eo, quod certo loco;* interesse verò, quod debetur fisco, quamuis ex mora; non aliter Iudicis officio; sed conditione ex lege debetur, vt probauimus supra *in obseru. ad decis.* quam vide, & latius *lib. 1. resol. iur. cap. 299.*

4 Sed quia inter priuatos, quando creditum, & debitum sunt liquida, sit ipso iure compensatio, cum tamen ab altera ex Partibus opponatur; *leg. si constat, vbi glos. & omnes C. de compensat. Prot. Iauen. dec. 19. Mohed. decis. 8. Benintend. decis. 37. Surd. decis. 117. num. 5. & ibi num. 1. Crass. de except. in except. 16. numer. 15. & 47.* & alij, Dubitari solet, an compensatio hæc admitti possit in præiudicium Tertij creditoris anterioris; sunt enim, quia putarunt, quod quamuis regulariter creditor anterior posteriori præferatur, hoc tamen restringi debet quoad nomen ipsius creditoris, qui ex aliqua alia causa esset debitor sui

debitoris, quia in suo nomine præfertur per viam compensationis, cuicumque alteri creditori, etiam anteriori, & hypothecario, ita Scacc. *de commerc. & camb. §. 2. glos. 5. num. 417. 424. & 437.* Gaitus *in suo tract. de credito. cap. 4. quest. 7. num. 355.* Dom. Reg. Capyc. *Latro decis. 25. num. 27.* & alij, quos citat Carleual. *de iudic. tom. 2. disp. 22. n. 2.*

Contrariam verò sententiam, cui omnino adhaerendum est, nimirum, vt hæc compensatio in præiudicium creditoris anterioris fieri non possit, ita vt quando creditor ex alia causa diuersa, & separata efficitur debitor sui debitoris habetis alios creditores anteriores se, vt rumque creditum suam retineat causam separatam absque vlla confusione, aut compensatione, amplexi sunt Roderic. *de annuis reddit. lib. 2. quest. 19. num. 2.* Castill. *controuer. iur. tom. 4. cap. 4. num. 117. cum sequen. & alij,* quos citat, & sequitur Salgad. *in suo labyrinth. Creditorum par. 2. cap. 3. num. 31. & sequentibus.*

Vltterius Dominus Regens noster conclusionem 6 hic firmat, vt text. *in l. 2. C. de vsur. rei iudic.* procedat, prout loquitur in sententia Iudicis inferioris, à qua est appellatum, vt appellatione pendente interesse rei iudicatæ non debeat, adhuc si sententia fuerit postea confirmata, quia agitur ex confirman- te; secus verò in sententia Præfecti Prætorio, à qua adhuc si est ab ea reclamatum, debetur interesse rei iudicatæ, elapso quadrimestre à die latæ sententiæ, reclamatione non obstante, Tu modò ad pleniorum huius rei intelligentiam vide si placet scripta per D. Reg. Capyc. Latro, qui *in decis. 100.* contrarium per Sacrum Consilium iudicatum fuisse refert; sed ad confirmationem conclusionis firmatæ à Domino Re- gente nostro, cui omnino inhærendum est obserua quæso Decisiones eiusdem Sacri Consilij, quas refert Michaël Angel. Gizzius *in addit. ad d. decis. 100.* & considera, quod cum sententia Præfecti Prætorio paratam habeat executionem, nec aliter de iustitia reclamationis interpositæ tractari potest, nisi facta totali executione, quoties victus intra quadrimestre à die lectæ latæ non paruit sententiæ, dicitur esse in mora, & successiuè subintrat petitio interestis, quod dicimus rei iudicatæ; quod secus est in appellatione, qui iudicatum suspendit, siue & melius illud extinguit; ad text. vulgatum, *in leg. fin. in fine ff. ad S. C. Turpillian. in cap. pastoralis. §. præterea de offic. delegati, & in c. venientes, de iureiurando.*

ARGUMENTVM.

Filia à Patre dotata, si nuptiarum tempore, vt moris est amplissimè eidem renunciauit, an & quando sub prætextu enormissimæ læsionis aduersus recunciationem, quamuis iuratam, omnique solemnitate val- latam venire possit.

DECISIO CCCCXLIV.

ILLVTRIS Principissa Hostil. Comitis Altauillæ filia, cum à patre, recepta dote, amplissimè renunciasset, sentiens demùm se enormissimè læsam, ex quo opulentissimæ hæreditati maternæ sibi delatæ pro nihilo renunciauerat; nam dos recepta vix congrua dicebatur respectu bonorum paternorum, quæ erant in annuo reditu supra ducatos octo mille, dubitabatur coram Arbitris, an obtenta absolutione à Iuramento, posset contra renunciationem venire, & Baroniam Prædicatelli in matris hæreditate remansam consequi.

Pro Domina Principissa fuerunt allegati Bal. in cap. 1. §. item sacramentum, de pac. iuram. firm. Aret. in leg. qui superstitis, ff. de acquir. heredit. & in cons. 93. Socc. cons. 263. lib. 3. Dec. cons. 180. & 379. præsumebatur enim dolus ex parte patris, vel ex proposito, vel saltem re ipsa, quia magnus excessus dolum præsumere facit, leg. omnes. §. Lucius, ff. de his quæ in fraud. Credit. Bar. in leg. fin. ff. de prator. stipul. & est casus formalis, cui responderi non potest, in leg. si superstite, in fine C. de dolo; quem text. ad hunc effectum notat ibi Aret. dicens casum esse rotundum, & singularem, quod ex enormi læsione coniuncta cum reuerentia paterna dolus præsumitur; idemque Ruin. cons. 170. lib. 1. & cons. 140. lib. 4. vbi in fine dicit quod quando mulier est immodicè læsa ex renunciatione facta ei, à quo gubernatur, & cui vero similiter reuerentiâ debebatur, sæpè per Excellentissimos Viros consultum vidisse aduersus renunciationem forè iuramentum relaxandum, idemque Ant. de Butr. & Abb. in cap. cum contingat de iurciur. & Affl. cæteris ommissis, decis. 322. quare articulo benè examinato, cum esset compromissa causa Domino Hieronymo Seuerino sacri Consilij Præsidi, ac Dominis Regiis Consiliariis Io. Thomæ Minadoi, Marino Fricciæ, Ioan. Andrea de Curte, & Domino isto Regenti, tunc Regiæ Cameræ Præsidenti, fuit decisum, quod Baronia remaneret penès Comitem renunciarium, solutis Illustri Principissæ ducatis decem & septem mille, quamuis Dom. iste Reg. ac dominus Minadous fuissent voti, quod ad minus soluerentur ducati viginti mille.

OBSERVATIO.

DOm. Consiliar. Ioan. Thomas Minadous, qui in hac causa fuit vnus ex Arbitris suam sententiam, in dubio de quo agebatur, registrauit in repet. Constit. Regni nostri, in aliquibus. in 3. notab. vbi n. 6. probans ex receptissima DD. sententia, valere renunciationem, quæ fit à filia, etiam iuri de futuro in D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

forma pacti, licet de præsentem dependentiam non habeat, subdit *non. seq.* Conclusionem; quæ in hac decisione habetur, sic loquens. *Et valet talis renunciatio, nisi filia, aut soror esset enormiter læsa, quia censetur dolose inducta ad renunciandum, leg. si superstite C. de dolo. latè Andr. & alij in cap. 1. de natur. success. feud. Paul. de Castr. in cons. 184. incip. contra superius, etiam si non præcessissent mina quia sufficit enormis læsio cum reuerentia, ut per Andr. ibi, & ita declarat Socc. text. in l. 1. §. quæ oneranda, ff. quar. rer. actio. non datur in cons. 264. in 3. & 4. col. 2. vol. 3. &c.* Ex his fas sit mihi dicere, Dominos istos Arbitros Viros doctissimos, deque nostra iurisprudencia optimè meritos, pro satis excessiua habuisse læsionem huius Domicellæ in renunciatione ab ipsa ad patris beneficium facta; nam cum accepta dote, quæ respectu bonorum paternorum vix congrua dicebatur, renunciauerat bonis paternis, & vltèrius ad eiusdem patris beneficium opulentissimæ hæreditati maternæ sibi delatæ, certè videbatur renunciationem hanc dolo fuisse à patre extortam, nam alias, & regulariter quando filia à patre est dotata, quamuis incongruè ex magis communi omnium scribentium opinione non admittitur filia ad incongruam donationem allegandam, ita Bal. in Authen. res qua num. 16. & Paul. de Castr. num. 8. C. commun. de legat. Alex. cons. 33. num. 4. lib. 4. Iaf. in l. voluntatis num. 2. C. de fideicom. Dec. cons. 26. num. 2. vbi satis benè loquitur. Tiraquell. ad leg. si vnquam, imperfectione num. 36. Bursat. cons. 8. num. 5. & seq. l. b. 1. Ruin. cons. 52. n. 13. lib. 2. Honded. cons. 10. n. 32. lib. 1. vbi doctè loquitur Laderch. cons. 126. & seq. Cæf. Barzjus decis. 29. num. 24. cum seq. Rot. decis. 940. num. 6. coram D. Seraph. & 432. num. 11. in posthumis Farinac. Camillus Saler. ad consuet. si moriatur, in addit. quæ incipit paragon fol. mihi 96. litt. F. vbi pro hac opinione quamplures refert S. Consilij decisiones. Ego ipse resol. iuris lib. 2. cap. 94. num. 4. vbi nouissimam eiusdem supremi Senatus decisionem de anno 1627. proditam collegi & Dom. Reg. Capyc. Larr. decis. 99. etenim hi Doctores, & alij de his agentes, vno ore, vnanimique consensu censuerunt, dotem, quæ patri congruo visa est, in dubiù reuocari non posse, minusque ei quæstione referendam, quod incongruè filiam dotauerit.

ARGUMENTVM.

Fiscus, an & quando, ob causam publicam possit priuatorum bona capere; Et an pro suo priuato negotio possit vti re priuati, mercede soluta. Seruitus, quæ acquiritur an acquisita intelligatur cum omnibus illis iuribus, sine quibus esset inutilis.

DECISIO CCCCXLV.

HABET Regia Curia Salinas in Ciuitate Baruli, & propè illas hæredes Ioan. Baptistæ Spinelli habebant Pantanum, cuius fauces in mensibus Maij, Iunij, Iulij, & Augusti clausas teneri, fisco instante, ordinabatur, ad hoc vt sal commodius confici potuisset; contradicebant hæredes prædicti, contententes illas Ffff 2 aperiti,

aperiri, ad hoc ut Pisces à Mare ad Pantanum ingredi possent; nam alias non esset in fructu solitæ piscationis; & quatenus aliter videretur, instabant, sibi dari excambium; nam licet fiscus ex causa Reipublicæ possit priuati bona capere, tamen ut hoc fiat, iusto pretio rei domino soluto, ad tex. in *l. Lutus ff. de rei vindicat.* & in *l. venditor. §. si constat ff. comm. pradior.* notant Ias. in *l. Barbarius ff. de offic. Præs. fid.* & Felin. in *c. qua in ecclesiarum, extra de constit.* Vnde quid iuris dubitabatur.

2 Per Regiam Camerae, facta relatione in Collaterali Consilio, & coram Illustrissimo Domino Prorege, fuit pro maiori parte Dominorum Votantium ad fiscum fauorem iudicatum. Ratio decisionis fuit Primò, quia in antiquo, & nouo processu per testes bene probatum extiterat, quod si fauces in dictis quatuor mensibus æstiuis aperirentur, salis confectio impediretur, quod in maximum Reipublicæ detrimentum resultabat; Secundò quia Regia Curia iure suo utebatur; sunt enim salinæ illæ propriæ Regis, ac extra Pantanum, & aqua, quæ ab illo capitur pro sale conficiendo, est etiam Regiæ Curia, cum pro ea Domino Pantani currus viginti salis singulis annis dentur; Tertio quia cum hoc Pantanum esset prius Regiæ Curia, illud Rex Federicus concesserat Marino Spinello atque dictorum hæredum eo modo, & forma, prout ipse tenebat, & possidebat, quo tempore Salinæ erant Regiæ Curia, vna cum aquis dicti Pantani, pro vsu, & confectioe salis; ergo dicebatur non potuisse dictos hæredes opponere, quod nisi Pantani fauces aperirentur omni tempore proprietatis fuisset inutilis, ex eo quod per prius eo iure Regia Curia vsa fuerat; Quartò, quod si diceretur Regiam Curiam in Pantano prædicto seruitutem acquisiuisse, constitutam intelligendam fore cum omnibus illius iuribus, sine quibus aliàs esset inutilis, ad tex. in *l. seruitus §. si domo ff. de seruit. urb. præd. in litem §. qui habet ff. de seruit. rust. præd.* & in *l. refectiones ff. commun. pradior.* Vnde merito Regia Camera fuit voti, quod non possent dictæ fauces, illis quatuor mensibus, quibus sal conficiebatur, aperiri; quodque Parti excambium aliquod non daretur, cum iure licito hoc fiebat; cum Regia Camera ex quatuor Dominis Regiam Cancellariam Regentibus concurreret tantum Dom. Reg. Polo; nam reliqui tres, nimirum Domini Regentes Albertinus, Villanus, & Fonseca fuerunt in voto, quod daretur aliquod paruum excambium; sed Illustrissimus Dom. Prorex mandauit ut maior votorum pars exequeretur, & ita ad fiscum fauorem fuit latum definitiuum decretum, referente Domino Marcello Pignono Regiæ Camerae Præsidente, & causæ Commissario.

OBSERVATIO.

Conclusionem in principio à Dom. Reg. nostro confirmatam, nimirum ut quando fiscus ex causa publicæ utilitatis priuatorum bona capit, teneatur illorum pretium soluere, ex iuribus, & DD. hæc citatis, probant pariter noster Andr. in *c. 1. §. similiter, de capit. qui cur. vendid.* & in *c. 1. in verb. plastrorum, qua sint regalia, in Constit. Reg. s. Vassallus à Domino suo, & in c. 1. §. post mortale, de pace tenen.* Luc. de Pen. in *l. fin. in verb. donauerit C. de locat. pradior. civil. lib. 11.* & in *l. 1. C. ut rustic. ad nullum obseq. eodem lib. Afflict. in præludijs ad Constit. Regni quest. 4. num. 7. & in const. ea qua ad decus, num. 13. & in decis. 221. n. 16. Ant. Gabr. commun. conclus. rit. de iur. quest. non tollen. conclus. 2. num. 26. Rola. à Valle conf. 69. num. 44. l. b. a. vbi num. 51. post Bal. & alios, quos citat, addit alioquin diabolica esset potestas ius auferre alterius absque pretio; & Dom. Reg. Capyc. Galeo. controu. lib. 1. controuers. 52. num. 21. subdens num. seq. quod quando diceremus veram esse opinionem contra Ierni nimirum licere Principi, condendo legem generaliter, etiam non refuso pretio, priuatorum bona auferre, hoc fore intelligendum, dummodo adsit vrgens causa fauoris publici, quæ moralem includeret necessitatem, ita ut aliter consuli non possit; sicque scripsere Alex. conf. 190. num. 3. & 17. vers. hæc autem & n. 19. lib. 2. & in conf. 47. numer. 5. lib. 7. Dec. conf. 420. post num. 10. & in *c. qua in ecclesiam num. 7. de const.* Ruyn. conf. 60. num. 6. lib. 5. Menoch. conf. 105. num. 28. lib. 1. Surd. conf. 210. in fine lib. 2. & 31. num. 107. lib. 3. Reg. de Ponte, de feudis lect. 8. num. 20. & alibi.*

Ulterius posse Principem non solum pro re ad publicam utilitatem spectante, sed pro suo proprio negotio priuatorum rebus, plastris, equis, aliisque rebus uti, soluta tamen mercede, quod priuatis non licere nisi Domino volente, scripserunt Andr. & Afflict. in *d. c. 1. in verbo plastrorum & nauium*, quos citat, & sequitur Peregr. de iure fisci lib. 1. titul. 1. numero 27.

Quantum verò ad aliam conclusionem hæc tentam, nimirum, ut quando seruitutem aliquam acquirimus, acquisita intelligatur cum omnibus illis iuribus, sine quibus aliàs esset inutilis, iuribus hæc citatis ad confirmationem vide omnino & in fortioribus terminis Barthol. Cepoll. tract. de seruit. rust. præd. cap. 83. alias 1. num. 6. & 7.

ARGUMENTVM.

Regens supremi Italiae Senatus apud D. Regem nostrum existentis, si fuerit electus Regens in Collaterali Consilio Regni huius, num præcedere debeat omnes Regentes post ipsum creatos, quamuis illi in eodem Collaterali Consilio prius possessionem adepti fuerint. Prior in administratione an præferatur priori in data priuilegij sed in possessione posteriori.

DECISIO CCCXLVI.

ROMOTIS in anno 1548. mense Aprilis Domino Hieronymo Albertino ad officium Regentis Regiam Cancellariam huius Regni penes suam Cæsaream Maiestatem; in mense verò Augusti immediate sequentis Dominis Laurentio Polo, ac Francisco Antonio Villano & in anno sequenti Domino Galeoto Fonzeca, his tamen apud Illustrem D. Regni huius Proregem, reuersoque postmodum ab Imperiali Curia dicto Domino Regente Albertino ad officium suum in hoc Regno exercendum, exorta fuit inter eoa controuersia, quisnam ipsorum præcedere deberet? Ratio dubitandi contra D. Regentem Albertinum ea fuit, quia licet ille prior aliis electus fuerat, tamen ad exercendum officium in hoc Regno erat posterior, ob quod dicebatur, veram esse iuris conclusionem, vt inter plures idemmet officium habentes, ille sit præferendus, qui prius administravit, licet in data priuilegij sit posterior, ad tex. in l.2. C. vt dignit. ord. seru. lib....

2 Sed hac dubitandi ratione non obstante contrarium fuit decisum, nimirum D. Reg. Albertinum præcedere debere; Ratio decisionis considerabatur prima, quia extiterat ille prior electus; sicque dicebatur priuilegij datam fore attendendam, ad quod fuit allegatus tex. in c. duobus de rescript. in 6. Etenim ex Principis priuilegio ius sine possessione quæritur, notat Bal. in c. ad audientiam, extra de prescript. & confirmabatur ex notatis per Roma. in conf. 298. vbi dicit quod si Papa primò vni beneficium confert, deinde illud idem confert secundo, cui traditur possessio, primus erit prior; & pro hac opinione est tex. in l. sanctimus la 1. C. de Consul. lib. 12. vbi hoc indiuidualiter firmarunt Bar. & Io. de Plat. Secunda fuit ratio, & principalior, quia verè Dom. Albertinus nedum aliis in data priuilegij; sed etiam in administratione prior extitit, capta enim possessione sui officij in Curia Imperiali, censebatur etiam ea capta in hac Ciuitate, & Regno iuxta notatà per Innoc. in c. dilectus extr. de cappell. Monach. Præterea fuit consideratum, D. Regentem Albertinum censerì in maiori dignitate, quàm alios Dominos Regentes constitutum, ex eo quod creatus ille extiterat de supremo Consilio Regis, & sic penes suam Cæsaream Maiestatem; vnde ex hoc debebat alios præcedere adhuc si fuisset in data priuilegij posterior, quia in maiortate dignitatis temporis non attenditur ordo, sed qui maiorem habet dignitatem, cæteris minorem habentibus, licet tempore prioribus præferri debet, vt in terminis docent Io. de Plat. in l. 1. C. de silentiar. lib. 11. & in d. l. 2. C. vt dignit. ordo seru. lib.... & Boët. in tract.

de author. magni Consil. num. 151. Ex quibus dicebatur quod licet si vnus ex illis, quibus æquale sit iniunctum officium prius iuramentum de bene, & fideliter administrando præstiterit, & verè prius officij administrationem cæperit, fore eum præferendum aliis adhuc in data prioribus, qui tamen in possessionis captura posteriores fuerunt; attamen hæc conclusio ad casum propositum non applicabatur, dum fuit habitum pro absoluto Dom. Albertinum in captura possessionis in Curia Imperiali fuisse nedum in data, sed etiam in administratione cæteris anteriorem, & ad magis hanc fundandam opinionem, vt prior in administratione esset præferendus priori in data, dictum fuit, fuisse decisum in Collaterali Consilio per omnes Dominos Regiam Cancellariam Regentes in causa præcedentiæ vertente inter Illustres Collaterales Consiliarios Marchionem Orioli, & Ducem Populi.

OBSERVATIO.

Quod pro vtraque parte fuit in hac causa allegatum habes penes Marin. Frecc. in suo tract. de subfend. lib. 2. in tit. quis dicatur dux à num. 49. vsque & per totum 71. vbi in fine hæc dicit verba. Dominus Franciscus Reuerterius locumtenens Regia Camera accuratissimus Iureconsultus, & D. Scipio de summa Collateralis Consiliarius Eques admodum strenuus ab Illustrissimo Domino Vice Rege Iudices delegati, causa horum Dominorum summam cognita, decreuerunt D. Albertinum Regentem aliis Dominis præferendum fore &c. habemus igitur hinc decisum Regentem supremi Italiæ Consilij electum in Regentem in Collaterali Consilio Regni huius præcedere debere omnes Regentes post ipsum creatos, quamuis illi in eodem Collaterali Consilio prius adepti fuerint possessionem, istoque iure post hanc decisionem sic proditam absque vlla hæsitacione in hoc Regno vtimur; meminerunt pariter de hac decisione Fricc. tantum relato, Dom. Reg. Tap. decis. supremi Italiæ Consilij 21. num. 13. & Laratha conf. 87. num. 44.

Quantum verò attinet ad illud, quod Dom. Reg. noster hinc firmat, vt prior in administratione præferatur priori in data priuilegij; sed in possessione posteriori, ad huius dicti confirmationem vide Cabed. decis. 3. sed contrarium habemus per Collaterale Consilium decisum in causa præcedentiæ Regij Consiliarij Io. Ruiz. de Valdiuiescio cum Regij Consiliariis Cæsare Freccia, & Iacobo de Franchis; nimirum vt præferatur prior in data aliis habentibus posterius priuilegium, sed possessionem anteriorem, testatur Dom. Reg. Constant. in l. 1. num. 26. C. de Consul. lib. 12. Laratha dic. conf. 87. idemque aliàs per prius determinatum in causa præcedentiæ Regij Consiliarij Nicolai Antonij Gizzarelli, cum Regio tunc Consiliario Fulvio Constantio testatur Fab. de Ann. conf. 42. num. 37.

Cætera ad hanc præcedentiæ, seu mauius vanitatis materiam pertinentia, videnda sunt apud Dom. Præf. de Franch. decis. 138. 144. & 365. Dom. Reg. Lanar. conf. 72. Dom. Reg. de Pont. decis. 8. & in tract. de potest. Proreg. tit. de assens. Reg. §. 5. num. 5. Dom. Reg. Constant. in d. l. 1. C. de Consul. lib. 12. D. Reg. Rouit.

conf. 84. lib. 1. & 102. lib. 2. & decis. 65. & 77. & nouissimè apud Dom. Reg. Tap. dict. decis. 21. vbi viginti quatuor casus præcedentiæ diffinitos refert, quos vide. Plura etiam scripsit Marcus Anton. Surg. de Neapol. illustr. lib. 1. cap. 27. per totum; & aliqua Ioan. Dominicus Tassonus in Prag. de Antefato vers. 3. obser. 2. num. 32. cum seq. fol. 85. & fol. 89. num. 28. fol. 105. sub num. 37. fol. 391. num. 85. & 554. num. 72. scripsi pariter aliqua Ego lib. 2. resol. iuris cap. 113. & Marcellus Marcia. conf. 28. lib. 2.

ARGUMENTVM.

Officium si duobus diuersis temporibus concessum reperiatur, vter in illud assequendo præferri debeat, ille forsitan, qui est prior in data concessionis, vel potius ille, qui est posterior in data, sed prius possessionem, siue administrationem fuit adeptus; Et de aliis ad ornatum text. in *leg. quoties C. de rei vindicat.*

DECISIO CCCXLVII.

R VIT dubitatum in Regia Camera summaria, quisnam potior esse deberet in assequendo officium Canuallaratus Regiæ Dohanæ Menepecudum Apuleæ, Didacus de Heredia, cui prius illud concessum fuerat, vel potius Pascantonius Serra, cui postmodum collatum extitit, sed prius quidem eius fuit possessionem, seu administrationem adeptus? Ratio dubitandi desumebatur ex text. in *leg. quoties. C. de rei vindicat.* vbi in duobus habentibus causam ab eodem Domino, ille potior est in dominio, cui prius res traditur, licet alius in titulo præuenerit. Sed hac dubitandi ratione, non obstante, Regia Camera pro Didaco, maiori Dominorum Votantium parte concurrente, pronunciauit. Ratio decisionis fuit primò, quia in his gratuitis concessionibus ille semper erit potior, cui primò concessio facta extitit, licet alius eiusdem rei concessæ possessionem adeptus fuerit, ita Canonistæ communiter per illa iura in *cap. duobus de rescript. in 6. & in cap. si à sede Apostolica de praben. eod. lib. latè Felin. in cap. cum te, extra de rescript.* Etenim ex Principis priuilegio ius prouiso sine possessione quæritur, Bal. in *cap. ad audientiam extra de prescriptio. & in tit. de pace constant. vers. possideant*, latè Iaf. in *d. leg. quoties.* Vbi expressis verbis dicit in Principe contrahente bene illius legis dispositionem procedere, secus autem in Principe gratiam faciente, quia tunc text. ille locum non habebit, sicque semper sit potior ille, qui prior

est in data, ex quo per solam concessionem absque alia traditione concessionario ius quæritur, nec aliter traditio requiritur, quia sicut lex dominium absque traditione, seu possessione transferre potest, *leg. fin. C. de Sacros. Eccles.* ita pariter & Princeps, qui dicitur lex animata in terris: *S. penul. in fine Auth. de Consul. Secundo* quia in iuribus incorporalibus communiter receptum est, text. in *d. leg. quoties* locum non habere, ex quo sola verbalis institutura pro traditione habetur, & statim ius quæritur. Bal. in *leg. traditionibus C. de pact. in l. 1. C. commun. vtriusque iudicij, & in leg. voluntas. C. de fideicom.* Tertia fuit ratio, quia impetratio dicti Officij facta per Pascantonium fuit subreptitia, & ex eo quod asseruerat vacasse officium prædictum per mortem cuiusdam Viti Antonij, quod falsum erat omnino, quia per illius mortem reperiatur iam collatum dicto Didaco de Heredia; & sic fiebat locus dispositioni text. in *c. susceptum de rescript. in 6. in c. 1. moribus.* vbi Andr. in *tit. si de feud. defun. fuerit controuer.* etenim si sciuisset Princeps concedens, quod officium prædictum fuerat alteri collatum, concessionem postremam non peregisset; nam de iure illud potest facere Princeps, quod ius permittit. *leg. Nepos proculo. ff. de verb. sig. Bal. in l. 2. C. de legibus*, vbi dicit quod si Rex Castrum vni prius, & postea alteri concedit, secunda concessio est ipso iure nulla. Vnde, &c.

OBSERVATIO.

IN hac decisione notabilem habemus limitationem ad text. vulgatum in *leg. quoties. C. de rei vindicat.* vbi enim diffinitum habemus, vt si duobus res aliqua diuersis temporibus fuerit vendita, ille in dominij acquisitione potior sit, cui prius res ipsa tradatur, licet alter prius in titulo præuenerit; sed hæc dispositio, istudque iuris axioma limitatur hîc, quoties ageretur de gratuita concessione à Principe duobus facta, nimirum, vt ille semper sit potior, cui primo concessio facta extitit, licet alius eiusdem rei concessæ possessionem adeptus fuerit; idque per text. in *cap. duobus de rescript. in 6. & in cap. si à sede Apostolica, de praben. eod. lib.* iecus verò adde tu, vbi Princeps contraxisset; istamque limitationem, & declarationem probant pariter Tiraquell. *de nobilit. cap. 37. num. 56. & 57. Ant. Gabr. commun. conclus. tit. de empt. & venditio. conclus. ... n. 39. cum seq. Burg. de Paz. conf. 25. num. 2. Mieres de maiorat. par. 1. quest. 26. num. 13. 16. & 27. Cabel. decis. 30. num. 9. par. 2. Ant. Hering. de fideiussor. cap. 29. n. 45. & num. 53. Cald. Pereira conf. 28. num. 23. & de emptione, & venditione cap. 12. num. 40. Valasc. consult. 72. num. 2. & alij quos citat August. Barbof. in collect. ad d. leg. quoties num. 17. vbi num. præcedenti ait, idem esse vt Dom. Reg. noster pariter hîc annuit, in cessione iurium incorporalium, vt is potior sit, cui prius cessio facta fuit, quia res incorporales proprie non possidentur.*

Diximus secus vbi Princeps contraxisset, sicque si Princeps duobus separatim, diuersisque temporibus

rem

rem aliquam vendiderit, is potior sit, cui prius res tradita reperitur, quamuis alius in titulo præcedat quicquid in contrarium scripserit Ant. Fab. *diffin.* 11. C. *de rei vindicat.* qui videns demum eius sententiam non esse tutam in secunda impressione addit hæc verba, *in allegat. numer.* 1. Vide tamen Didac. Couar. *lib. 2. var. resol. cap. 19. num. 3.* vbi ait hoc procedere, si certum sit, eam fuisse voluntatem Principis, vt transferret dominium sine traditione, siue de contractu agatur, siue de feudo, siue de priuilegio, secus si tractemus de simplici contractu quia præsumendum sit, Principem secundum communes regulas iuris contraxisse; sed in priuilegio, & in feudo aliud est, præsumiturque tacita illa voluntas Principis, vt dominium transferre voluerit absque traditione, &c. Alias limitationes ad text. prædictum habes supra *in obser. ad decis.* 107. quas vide.

ARGUMENTVM.

Articuli an & quando dicantur impertinentes; Et an in prima instantia sint admittendi, quando est dubium an faciant ad causam. Articuli si in termino summarissimo, lite pendente, fuerint præsentati, & super eis testes producti, num postea in causa principali poterunt fieri Articuli illud idem, vel de directo contrarium continentes. Et de aliis ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCCXLVIII.

DVBITABATUR in Regia Camera an in prima instantia essent admittendæ positiones, quando est dubium an faciant ad causam? Et resolutum fuit, quod quando articuli non sunt impertinentes, quia, quoquo modo faciunt ad causam, sunt omnino admittendi, iuxta vulgatam Bar. theoreticam *in leg. si duo patroni §. idem Iulianus col. fin. ff. de iureiur.* Vbi dicit quod Articulus est omnino impertinens, quando nihil confert ad causam; vtputa si ponit quod Rex est in Francia; sed si aliquid ad causam confert, non dicitur impertinens, ac proinde est admittendus; idemque Bal. per illum text. *in cap. quoniam, extra de testibus,* quam ad hoc dicit singularem, & addit quod adhuc si modicum confert, dicitur pertinens, & *in leg. cum virum. C. de fideicom. in primo notab.* dicit quod de iure præsumptiuo potest fieri positio & debet ei responderi, & si positio parum facit ad causam, adhuc pertinens iudicatur, idemque Dec. *conf. 84. col. fin.* post Bar. *in leg. ad probationem. C. de probationibus,* vbi firmat, quod articulus, qui adminiculatur ad causam est admittendus; & idem

quando est dubium, an debeat admitti; tenent Bal. & Alex. *in d. leg. si duo patroni. §. idem Iulianus,* vbi dicunt quod quando Iudex probabiliter dubitat, an positiones admittendæ sint, debet eas admittere cum protestatione impertinentium, & non admittendorum & ita fuit decisum per Regiam Cameram in causa vertente inter Illustrem Marchionem Sancti Lucidi, & Magnificum Ferdinandum Carrafa eius filium super Terra, seu Ciuitate Vici.

OBSERVATIO.

CVM Domino Regente nostro hîc, quod Articuli semper debeant admitti, etiam si in minimo relearent, quodque in dubio articulus pertinens dicatur post Bal. *in conf. 143. lib. 2. Card. Paris. in conf. 67. lib. 4. Alcia. in resp. 387. num. 4. & Dec. in conf. 500. num. 13.* Ex nostratibus conuenit Ioan. Vinc. de Ann. *allegat. 77. num. 7.* qui autem dicantur articuli impertinentes, quidve super illorum reiectione praxis seruet, vide Marcell. de Maur. *alleg. 56.* & Ioan. Angel. Pisanell. *alleg. seq.* vbi principaliter agit si testis deponat vltra articulum, an valeat depositio Præsid. de Franch. *decis. 220. & 668.* in quibus locis ait, quod quando ex articulis præsentatis nullus effectus ex eis sequi posset, decretum interponitur generale, vt si facta conclusione in causa reperiantur aliqui articuli impertinentes, seu de iure non admittendi reiiciantur, idemque Dom. Reg. Rouit. *in Prag. 12. num. 1. de ord. iudic.* vbi *num. sequenti,* querit quid si in termino dato in iudicio summarissimo, lite pendente; fuerint præsentati articuli, & super eis testes producti; seruata forma *Prag. 50. de offic. Sac. Reg. Consil.* an postea in causa principali poterunt fieri articuli illud idem, vel de directo contrarium continentes, & per Regiam Cameram, referente D. Salernitano; affirmatiuè decisum refert. Pergit vltèrius Dom. Rouitus inuehens contra Procuratores illos, & Adiuocatos, qui dixerint in prima instantia impertinentiam non dari; etenim aduertit, hanc maximam esse fallaciam, quia impertinentia verè, & propriè dicitur in prima instantia; in causa verò appellationis articuli non dicuntur propriè impertinentes, sed potius de iure non admittendi, allegat DD. *in leg. si duo patroni. §. idem Iulianus ff. de iureiurando.* & D. Præf. de Franch. *in supra alleg. decis. 220. num. 11. & 12.* ex quorum dictis Dom. Rouit. illud resultare addit, illos dici, & censerî articulos impertinentes, qui ad causam non faciunt; & licèt Bal. *in d. §. idem Iulianus.* afferret, hoc procedere, quando nec directè nec indirectè faciunt ad causam, ac propterea quando indirectè ad causam pertinent pro impertinentibus non sunt habendi; aduertit tamen Dom. Rouit. magnam esse differentiam, an articuli sint penitus impertinentes, vel aliquatenus, ac etiam indirectè faciant ad causam, nam in primo casu quando sunt omnino impertinentes, tunc etiam si Pars consentiat, siue in prima, siue in secunda versetur instantia, Iudex debet illos vnà cum testium depositionibus reiicere; at si non essent omnino impertinentes, itavt faciant aliquatè ad causam, etiam indirectè, & tunc si Pars ab initio dissenserit, vel saltem de impertinentibus protestata fuerit, Iudex illos reiicere debet, sed si Pars consentiit, vel saltem non fuit protestata, tunc quia faciunt aliquatè ad causam non sunt reiiciendi, ex Bar. *in d. §. idem Iulianus. n. 11. & Fulgos. n. 7. & 8.*

Vltimò

Ultimò est pariter in hac materia notandum, quod idem Dom. Rouit. aduertit *loco cit. num. 6.* nimirum quod quando articulorum impertinentia incidit in prima instantia, illi non reiiciuntur; sed conceditur Parti aduersæ nouus terminus ad se defendendum aduersus ibi deducta, & probata; at secus si hoc contingeret in secunda instantia, in qua articuli impertinentes, seu de iure non admittendi semper vna cum testium depositionibus reiiciuntur, sicque per Sac. Consilium non semel decisum refert; idemque Galup. *in sua praxi in tit. de probat. per testes par. 2. cap. 2. §. num. 6. in nouissimis fol. 196.*

ARGUMENTVM.

Exceptio rei iudicatæ in iudicio possessorio, an in iudicio proprietatis opponi possit. Succumbens in iudicio actionis realis, quam instituit, an demùm actione personali agere valeat, & è contra. Decretum Iudicis in possessorio latum; an sat sit pro titulo, vt lite pendente, sit quis manutenendus in possessione, etiam earum rerum, quæ sine titulo possideri non possunt. Feudi possessio an possit existere penès illum, qui est incapax successionis, & Dominij rerum feudalium, Et de alijs notabilibus.

DECISIO CCCCLXIX.

REIVINDICANTE Regio Fisco iurisdictionem criminalem Casalis Grumi, in pertinentiis Ciuitatis Auerse, Magnus Philibertus Brancacius possessor rei iudicatæ opposuit exceptionem, contendens de anno 1496. Regiam Cameraam respectu d. iurisdictionis pro ipso determinasse; sed fisco replicante, determinationem illam non nisi in possessorio fuisse sequutam, non autem in proprietate, super qua demùm agebatur, quid iuris dubitatum exitit; Etenim pro fisco dicebatur, dubitari non posse sententiam absolutoriam super possessione latam, rei iudicatæ exceptionem super proprietate non parere; notant Bar. Roma. Iaf. & omnes *in leg. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acq. poss.* hinc sententia in iudicio summario lata rei iudicatæ exceptionem in iudicio ordinario non inducit, etiam super eadem re, & inter easdem personas, est casus *in leg. à diuo Pio §. si super rebus*, vbi Alex. *ff. de re iudic. latè Bar. in l. qui Roma §. duo fratres. ff. de verb. obligat. & in l. 2. C. de ordin. cognit.* ex hoc motiuabatur, quod

veniebat omnino terminus in causa impariendus, quo pendente, Philibertum contentum abstinere debere, eo præsupposito, quod absque titulo iurisdictionem illam criminalem possidebat, seu quasi, sicque lege resistente, ad text. *in cap. cum persona, de privileg. in 6.* est enim iurisdictione de realibus, quæ absque titulo possideri non possunt, *toto tit. qua sint regal. in vsib. feud. & in Constit. ea qua ad decus.* Sed pro parte Philiberti opponebatur, quod cum ipse decretum respectu possessionis pro se haberet, etiam contra fiscum, ergo decretum illud sibi titulum tribuebat, ad text. *in leg. Pomponius. §. si iussu, ff. de acquir. poss. & in leg. iuste possidet*, vbi Alex. & Iaf. *eodem tit.* sat namque est pro tituli colore, quod quis probet possessionem Iudicis autoritate apprehensam, Imol. *in cap. si ex parte in fine de restit. spoliat.* Philipp. Franc. *in c. ad decimas col. 2. eodem titulo in 6.* idem Imol. *in clem. 1. col. antepenul. vers. si autem querimus, de restit. spoliat.* Vbi dicit, ita communiter teneri, siue communem stylum esse, quamuis forte electio, vel collatio sit vitiosa. Confirmabatur hoc ex notatis per Abb. *in cap. constitutus, de elect.* vbi determinat, quod licet in casu illius decretalis Abbates illi Actores ius eligendi respectu proprietatis non haberent; benè tamen respectu possessionis, ob quam in electione vocari omnino debebant; nam vt ipse dicit potest alicuius rei, vel iuris acquiri possessio; cuius tamen proprietas de iure haberi non potest: *l. 1. §. si vir. ff. de acq. poss. & l. 1. §. deicitur, ff. de vi & vi arm.* quare facta de his omnibus relatione in Regia Camera fuit decisum, fore terminum in causa impariendum, & interim dictum Philibertum non esse sua possessione, seu quasi priuandum, rei iudicatæ exceptione per ipsum opposita ad merita reseruata.

OBSERVATIO.

Hic notamus decisionem, vt exceptio rei iudicatæ in possessorio, in iudicio proprietatis opponi non possit, sententiamque in iudicio summario latam rei iudicatæ exceptionem in iudicio ordinario non inducere, etiam super eadem re, & inter easdem personas; sed quid è contra, an exceptio rei iudicatæ in petitorio opponi possit, vbi ageretur remedio possessorio, vtputa quorum bonorum, vide distinctionem traditam à Iacob. Menoch. *de adipisc. poss. remed. 1. num. 108. & seqq.* quem allegat noster Galup. *in sua praxi in tit. de except. rei iudicat. par. 2. c. 13. num. 14.* vbi *num. seq.* ex text. *in leg. & an eadem. §. actiones. ff. de except. rei iudic.* addit, quod si quis in actione reali, quam intentauit succubuerit, actione personali postea agere non poterit, secus si succubuerit in actione personali, nam postea benè poterit agere actione reali; quæ autem requirantur, vt sit locus exceptioni rei iudicatæ, vide Dom. Reg. de Pont. *decis. 32. n. 6.* vbi text. *in l. cum queritur, ff. de except. rei iudicate.* notabiliter declaratur.

Vltimus

2 Vltcrius notamus hîc, Decretum Iudicis in possessorio latum, fat esse pro titulo, vt lite pendente, sit quis manutenendus in possessione etiam earum rerum, prout est iurisdicção, quæ sine titulo possideri non possunt; etenim indubitati iuris est, iurisdictionem absque titulo possideri non posse, vt post multos, tam ex Nostratibus, quàm alienigenis probat Dom. Reg. Merlin. *contro. cent. 1. cap. 13. à numer. 17. & cap. 86. num. 18.* Nec fat esse actus demonstrare possessiuos, si titulo valido non corroborantur, vt per Dom. Reg. Rouit. *in pragm. 2. num. 36. vers. & ex his, de iurisdicção. ad inimicem non turb. vbi num. 26.* post Capyc. *decis. 57.* docet, requiri etiam scientiam & patientiam illius, cõtra quem iurisdicção acquiritur, idemque Dom. Reg. Merlin. *cit. cap. 13. numer. 25.* Est tamen verum, ad finem vt locus sit manutentioni, lite pendente, vbi titulus non producitur, fat esse si constaret de titulo colorato, qui ex diuturna possessione exoritur, ad text. *in cap. cum venissens. vbi Abb. num. 8. & Canonistæ communiter extra de iurisdicção. Andr. noster, in cap. imperialem numer. 68. & ibidem Affl. in §. illud in fin. de prohib. feud. alien. per Freder. Felin. in conf. 2. num. 27. Bellam. decis. 455. num. 2. Anton. Capyc. decis. 6. num. 10. & decis. 189. Achill. de Grass. decis. 5. de restit. spoliat. Rot. decis. 27. num. 18. & 595. num. 4. par. 1. diuers. & 384. num. 1. penes Card. Caualer. & 194. num. 12. in collect. per Postium. Iacob. Menoch. de retinen. poss. remed. ult. num. 24. Capiblan. in Prag. 1. numer. 235. de Baronibus, & cap. 77. num. 17. lib. 2. Ludonic. Postius, de manuten. obser. 44. num. 29. Reg. de Pont. conf. 97. lib. 1. & conf. 31. num. 8. lib. 2. August. Barbof. voto decis. 52. num. 19. lib. 2. Dom. Reg. Galeo. *controu. lib. 1. controu. 51.* Ego ipse *supra in obser. ad decis.**

2 Vltimò ad pleniorẽ illius notabilis conclusionis, quam hîc firmavit Dom. Reg. noster intelligentam; nimirum vt possit quis alicuius rei, vel iuris acquirere possessionem, cuius tamen proprietatem habere non potest, sciendum est in materia feudali, quod vbi non agitur de dominio feudi, sed de illa simplici possessione, quæ consistit in sola commoditate percipiendi fructus, qui illam tenet, nullo pacto affirmari potest, vt dicatur feudum possidere, allegatur ad hoc vulgata Theoric. Andr. *in c. imperialem. §. illud à num. 68. ad. 71. de prohib. feud. alienat. per Freder.* quo loci dixit, feudi possessionem adhuc penes illum existere posse, qui est incapax successionis, & dominij, assignat rationem, quia possessio cum sit facti, iure ciuili infirmari non potest; additque feudum sic à quolibet quoad possessionem detineri posse, ex eo quod possumus nos possidere rem, cuius proprietatem habere non possumus, ad text. *in cap. dilectus 12. quest. prima.* Quam quidem Andr. Theoricam satis eleganter exornat Dom. Reg. Capyc. Galeo. *contro. lib. 1. contr. 36. à n. 30.* dum ait, quod vbi defunctus non fuit dominus, sed simplex feudi possessor; siue detentor, hæres eius, qui aliud non præterdit, nisi possessionem, siue tenutam illam nancisci, non habet necesse ostendere, se verum, & legitimum esse hæredem, ac in feudo immediatum successorem, quia cum non agamus de dominio feudi, sed de simplici possessione, huius est capax etiam ille, qui dominus esse non potest; & *numer. 33.* addit, ex hac ratione, spurium omnino incapacem fuisse per Regiam Cameram ad feudi possessionem admissum, apud Io. Vincent. de Ann. *in singul. 535.* quæ omnia fuerunt à me ponderata *lib. 2. resolu. iuris capit. 38. à numer. 22.* quibus nunc addo, quod licet fe-
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

mina de iure communi feudorum feudi successio- nis sit penitus incapax *capit. 1. de natur. success. feud.* Attamen mortuo patre, & contendente cum Agnato an fundus in defuncti hæreditate reman- sus sit feudalis, vel potius allodialis, controuer- sia pendente, possessio penes filiam remanere de- bet, *in capit. 2. §. inter filiam si de feud. defunct. controuers. sit inter domin. & Agnat. vassalli.* Ratio à Doctoribus assignatur, quia cum non tra- ctetur de acquisitione dominij, sed de simplici possessione, quam tenutam noster Balz. *in eo rex.* appellat, femina, illius simplicis possessio- nis, seu tenutæ, incapax dici non potest, hinc ab immemorabili tempore in hoc Regno obserua- tum agnouimus, nonnulla Monasteria, quorum pecunia, feuda ab aliis empta fuerunt, commo- ditate illa percipiendi fructus, quam nos vulgò tenutam appellamus, absque obice frui, id quod si quid feudale esset, prohiberetur omnino, re- sistit enim lex, & communis feudorum, & Re- gni huius, vt Persona Ecclesiastica feudum teneat, hic est text. *in capit. 1. §. qui clericus si de feud. defunct. cont. sit inter domin. & agnat. vassall. & in Con- stit. nostra* quæ incipit *Errores eorum.*

ARGUMENTVM.

Fiscus, ad quem feudum ob lineam feudatarij finitam, est reuersum, si illud alteri locatum inuenitur, nùm à Conductore conueniri possit ad sibi faciendum restaurum damnorum, quæ ipse in affictu passus est. Iudex an possit iudicare super non deductis explicite, benè tamen implicite; Et an super probatis, in libello non deductis.

DECISIO CCCCL.

IN causa in Regia Camera Sum- marie vertente inter Illustris Ducis Montisalti hæredes actores ex vna, & Regium Fiscum conuentum ex altera, super excomputo petito circa affictum tractarum Ciuitatis Mazzariæ vltioris Siciliæ factum ab illius vtili Domina, fuit dubitatum, cum Ciuitas illa ob lineam finitam vltimæ posseditricis ad Regiam Curiam reuersa esset, potuisset ne Regius fiscus super petito restauero conueniri; etenim hoc nullo modo permitti, fiscus excipiebat, ex quo locatricis non erat hæres; nam iure proprio ob illius lineam finitam ad Ciuitatem illam venerat, ad text. *in cap. 1. §. quid ergo, vbi Andr. & cæteri Feudistæ, de inuestit. de re alien. fact.*
Gggg imò

Imò prætendebat illud, quod conductores pro complemento affictus debebant, ad ipsum spectare; ac ita prouideri instabat; idque per text. in cap. 1. §. *his consequens*, in tit. *hic finitur lex*. Sed ex aduerso dicebatur hoc non fuisse per fiscum petum; & cum processus esset compilatus; terminus super hac præensione impartitus non reperiebatur; unde veniebant omninò absoluendi; sed pro parte Regij fisci replicabatur; quod licet non fuisset explicitè petum, benè tamen implicitè per viam exceptionis; quare poterat Iudex in sui fauorem pronunciare iuxta Innocent. Theoricam in cap. *ex conuastione, extra de restitut. spoliat.* quem sequitur Bar. in leg. *si quis rem. & in leg. exceptio. ff. de exceptio. rei iudic.* istamque communem esse sententiam tenent Bal. Roman. Alex. & Ias. in leg. *sed & si possessioni, ff. de iureiur. & faciunt notata per Bar. in leg. omnes, ff. de regular. iur. & in leg. si auum §. fin. ff. de negot. gest.* Vbi dicit, quod si post litem contestatam aliquid per viam exceptionis opponeretur, poterit Iudex super eo ita pronunciare, ac si actio principaliter instituta esset; verum dicebatur, hanc opinionem procedere, quando de eadem re tractatur, secus verò si de diuersa; vtputa peto à te centum ex causa mutui, & tu excipis, quod ego tibi debeo bis centum ex causa depositi, nec aliter me reconuenis, tunc non posset Iudex sententiam proferre, ita declarat Ioan. de Lignan. & Anton. de Butr. in d. cap. *ex conuastione*. Vnde cum in casu, de quo agebatur erat deductum quid diuersum à prima Partis petitione, ideo facta relatione in Regia Camera, non aliter super opposita exceptione pronunciatum extitit; sed benè fiscus fuit à petitione actorum absolutus, & super extaleo fuit ipsi ius reseruatum.

OBSERVATIO.

Satis inaduertenter Actores in casu huius decis. Siura, quæ habere prætendebant super restauo affictus, aduersus fiscum proposuerunt, nam cum iste non erat locatricis hæres, ex quo res locata ob lineam finitam locatricis ad Regiam Curiam reuersa erat, non est cur dici possit, actionem fuisse ritè, & rectè institutam; etenim sine controuersia procedit, quod quando feudum ad dominum deuoluitur, siue ob lineam finitam, siue ob culpam feudatarij, nulla aduersus dominum ipsum potest institui personalis actio, quæ contra defunctum feudatarium intentari poterat, cum Dominus feudum capiat iure dominico, nec aliter tanquam ultimi possessoris hæres, vt satis benè declarat Marcell. de Maur. allegat. 1. num. 20. post Bal. quem allegat in l. 2. quest. 46. ff. de rer. diuis. imò benè excipiebat, quod debebant conductores pro affictu ipsi Domino fore exbursandum, iuxta

dispositionem text. in cap. 1. §. *his consequens in tit. hic finitur lex*. quem hîc citat Dom. Reg. noster, quamvis super hoc non fuerit aliquid determinatum, cum omni iure debebat fiscus hos conductores reconuenire, & super reconuentione terminu impartiri facere id quod extitit prorsus ommissum; nam si dicebatur posse Iudicem pronunciare, etiam super his, quæ reus per viam exceptionis deduxit; ac si actio principaliter instituta esset, respondebatur hoc procedere, quando de eadem re tractatur, prout in exmplis positus per Ant. de Butr. in cap. *ex conuastione, de restit. spoliat.* secus verò si de re diuersa ab ea, quæ petitur, prout erat casus, de quo agebatur; tunc enim necessaria est formalis reconuentione, ad tradita per DQ. quos citat Iacob. Cancer. var. resol. lib. 2. in tit. *de reconuent. num. 30.*

Sed an proferri possit sententia super probatis, sed in libello non deductis, affirmatiuam sententiam sustinui Ego lib. 1. mear. resol. c. 316. per totum.

ARGUMENTVM.

Donatio alicui facta ex nunc pro tunc sequuta morte donantis, an & quando operetur dominij translationem in donatarium à die contractus iniri; Et an vbi sic fuerit facta donatio, si donatarius donatori præmoriatur, caducetur donatio; Et de aliis.

DECISIO CCCCLI.

POSSIDENTE Magnifica Beatrice Zurula nonnulla bona feudalia & signanter annuos ducatos bis centum in feudum super Ciuitate Monorbini, vt inter Lucium, & Felicem de Tocco Filios, ex tunc prout ex tunc sequuta eius morte, diuiderentur, curauit, adeò vt super diuisione Regius assensus fuerit impetratus; defuncto autem dicto Felice, ad quem dicti annui Ducati biscentum in diuisione prædicta obuenerant, ac & tandem mortua dicta Beatrice, dicto Lucio superstite, instabat Regius fiscus declarari dictos annuos ducatos biscentum feudales ad ipsum ob mortem dicti Felicis absque filiis spectare, ex eo quod cum essent illi nouiter acquisiti per Felicem, & inuestitura canebat pro se, & hæredibus ex corpore, Lucius frater superstes succedere prohibebatur, sed eo excipiente, dominium dictorum annuorum reddituum feudaliū nunquam fuisse in personam dicti Felicis translatum, ex eo quod matri suæ fuerat præmortuus, dubitatum fuit quid iuris.

Discussio hoc dubio in Regia Camera, pro Lucio decisum extitit, eo ab impetitis per

per Regium fiscum penitus absoluto. Ratio decisionis fuit primo, quia fuit habitum pro absoluto, dictum Felicem nunquam dictorum annuorum reddituum acquisivisse dominium, sicquè feudatarium mortuum non fuisse; semper enim dum dicta Beatrix vixerat dictos annuos redditus possederat; & licet in dicta decisione apposita reperirentur verba illa, *ex nunc prout ex tunc sequuta morte dicta Beatricis, dicti annui ducati biscentum transferant in dominium dicti Felicis, &c.* Tamen quia non poterat illud dici verè translatum, nisi post mortem prædictæ Beatricis, sicque non à die contractus, sed mortis realiter transferebatur, consequenter ut redditus illi Felici acquirerentur, necesse prius erat, ut mors matris præcederet: optimè Bal. in cap. 1. num. 17. de milite vassall. qui contumax est, & in leg. si ita stipulatus fuero. §. si Titius, in princip. ff. de verb. obligat. Angel. Imol. & optimè Alex. in leg. huiusmodi la 2. ff. de verb. obligat. Ias. in l. 1. in fine. C. de codicil. quod secus esset affirmandum, si dictum esset *ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc*; sic enim posita clausula ista, dominium in donatarium translatum diceretur à die contractus. Secunda fuit decisionis ratio, quia in assensu super diuisione inter fratres facienda impetrato, verbum nullum de dominij translatione fuit euomitum; & cum in eo aderat clausula, *quoad expressa tantum*, debebat solùm attendi assensus, tanquam inuestitura, capit. 1. de duobus fratribus de nouo benefic. inuestit. Vnde.

OBSERVATIO.

VT cernis Dom. Reg. discrimen hinc constituit, quando donatio facta est cum simplici clausula *ex nunc prout ex tunc*, sequuta morte donantis, & quando facta est cum clausula magis pingua, nimirum *ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc*, ut in primo casu dominium in donatarium non nisi, sequuta morte donantis, transferatur; in secundo verò à die initi contractus; sed hodie discrimen hoc apud nos nullius est ponderis; passim enim, quando hæ donationes fiunt Notarij ex stilo semper canunt *ex nunc prout ex tunc sequuta morte & è contra, & in præambula hora mortis, & per duas horas ante*, adiecta etiam clausula constituiti, quo casu dubitari non potest, quin dominium in donatarium dicatur translatum à die contractus gesti; ita vno ore ex nostratibus faxi sunt D. De Franchis decis. 213. Dom. Reg. de Pont. conf. 6. numer. 27. & 28. & conf. 69. numer. 13. lib. 1. Anna filius conf. 1. in princip. & satis notanter Anna Pater in singul. 156. vbi facta donatione ex nunc pro tunc & è contra, sequuta morte dotantis, & in præambula hora mortis, & per duas horas ante cum reseruatione vsusfructus, vita dotantis perdurante, prætendente hærede donantis, donationem illam esse nullam, per Sac. Consil. decisum fuit, lite pendente, fore, & esse D. De Marinis obseruat ad decis. D. Reuerterij.

donatarium in possessione rei donatæ manutendum.

Supposita hac distinctione, si quæras an caducetur donatio, si Donatarius Donatori præmoriatur, respondeas affirmatiuè, data donatione cum simplici clausula *ex nunc pro tunc sequuta morte*, nam si dicamus, dominium rei donatæ in donatarium non transire, nisi donantis morte sequuta; dum donatarius præmoriatur, non est cur de dominij translatione tractari possit; & sic remanet caducata donatio; secus vbi donatio facta proponitur *ex nunc pro tunc, sequuta morte donantis, & è contra, & per duas horas ante*; eo enim casu, quia dominium rei donatæ translatum est in donatarium à die celebratæ donationis, nil refert, quod Donatarius Donatori præmoriatur, quia dominium illud iam quæsitum, ad eius hæredes transfert, prout & omnia iura, quæ in vita acquisiuit; At P. Molfes. de his agens, in comment. ad consuet. nostras par. 3. quest. 5. num. 8. & 9. relatis Doctoribus in hac quæstione ad inuicem pugnantibus, existimauit, placere sibi distinctionem traditam à D. Præf. de Franch. in decis. 591. quod si donatio facta ex nunc pro tunc sequuta morte, ex pacto apposito, cerni possit, personalem esse, id quod ex donationis formula inspiceretur, & tunc caducaretur per mortem donatarij ante mortem Donatoris; at si secus esset, & tunc donatio iudicaretur realis, & consequenter non caducaretur per mortem donatarij ante Donatorem; quando autem casus acciderit ex facti qualitate quæstio, melius resolui potest; interim horum memor esto.

ARGUMENTVM.

Pragmatica Sanctio edita Thori, quæ tuetur possessores earum rerum, quæ à Serenissimis Regibus domus Aragoniæ concessæ reperiuntur, an locum habeat, si quis esset conuentus ad relaxandum feudum, quod ab illius vtili Domino, & possessore fuit iusto titulo in alium translatum cum consensu, & beneplacito illorum Serenissimorum Regum; Et quid si quis rem aliquam possideret vigore alicuius Priuilegij, quod ab eisdem Serenissimis Regibus fuit confirmatum. Dictio *quouis modo* quid importet; Et de aliis ad ornatum Prag. prædictæ.

DECISIO CCCCLII.

NSTABAT Magnificus Ioan. Donatus de Marra, fore cogendum Illustrem Principem Hostiliani ad sibi relaxandum Comitatum Aliani, in quo ob mortem Comitatus Eligij de Marra sine filiis, successerat eius soror, ipsius

Principis conuenti Auia paterna, eo præsupposito, quod ex antiquis inuestituris constabat in dicto Comitatu non nisi masculos de familia de Marra, feminis prorsus exclusis, succedere potuisse; sed excipiente Principe, obstare Actori Pragmaticam Sanctionem edictam Thori, dubitatum fuit in Regia Camera, an exceptio hæc de iure procederet?

2 Etenim dicebat Illustris Princeps de anno 1452. venditis Terris Aliani, & Alianelli per Henricum de Gueuara Marchionem Vasti Guilielmo de Marra, Regem Alphonsum primum super contractu suum Regium præstitisse consensum pro hæredibus vtriusque sexus; sed ad hoc pro parte Diui Ioannis Donati fuit replicatum, præcitatam Pragmaticam editam Thori loqui solum de bonis, siue feudalibus, siue allodialibus, à Regibus Alphonso, & Ferdinando ereptis, & aliis concessis; & sic eo casu, quo Reges illi iure, vel iniuria dictorum bonorum Dominos, & possessores spoliarunt; nullibi autem legitur, vt procedat dispositio illa eo casu quo vtilis Dominus rem suam feudalem cum illorum Regum assensu vendidissent; tunc enim Rex assentiens nihil dat; sed solum consentiendo tollit obstaculum impeditiuum translationis vtilis dominij, quod est penes feudatarium alienantem, ita optimè declarat Bal. *in leg. si ut proponis. C. de seruo pignor. dat. manu. facit regula, quam ponunt Bar. & Iaf. in leg. more, ff. de iurisd. omn. iud.* nimirum quod qui actum confirmat, nihil de nouo dat; Ex quibus pro indubitato fuit tentum, præcitatam Pragmaticam locum non habere, nisi quando Reges illi bona vel feudalialia vel allodialia aliquo iure, vel iniuria cœperunt, quæ vel penes se retinuerunt, vel aliis concesserunt; non autem quando præstiterunt assensum venditioni rei feudalis. Nec pariter fuit habitata ratio aliqua de alio quod Illustr. Princeps opponebat, nimirum quod per publicas scripturas apparebat, Reges illos dictum Comitatum per quatuor annos possedisse; nam non per hoc Pragmatica locum habebat, ex eo quod demùm Rex Ferdinandus eadem bona Eligio de Marra restituerat; sicque stante illorum bonorum restitutione, omnia ad primum statum redacta extiterant, *l. 1. & fin. C. de sent. pass. Bar. Aret. Alex. Iaf. & Ruin. in l. gallus. §. & quid si tantum, ff. de liber. & posth. & Loffred. cæteris omissis, in cap. 1. de vassall. decrep. at at. vbi annuit, ita in causa Iacobi Carboni per Regiam Cameram iudicatum; Tandem ad suam exceptionem fundandam dicebat Illustr. Princeps, Regem Alphonsum Primum de anno 1442. concessisse Guilielmo de Marra omnia bona feudalialia, quæ fuerunt Iacobo de Manzella, eo addito vt ad successionem vtriusque sexus hæredes venire*

potuissent; & licet in concessionis priuilegio expressa non reperiantur bona, de quibus agebatur; tamen instabat Princeps, terminum sibi impartiri ad verificandum concernentia Regiam Pragmaticam; credebat enim in termino probare posse, bona illa fuisse dicti Iacobi de Manzello; vnde facto verbo per Regiam Cameram in Collaterali Consilio, fuit communi voto decisum, fore impartendum terminum dierum decem ad probandum concernentia Regiam Pragmaticam.

OBSERVATIO.

1 **N**ouimus in hac decisione, pro indubitato, Regiam Cameram tenuisse, Pragmaticam Sanctionem editam Thori, quæ est 4. *in sit. de possessor. non turban.* nullatenus locum habere, nisi quando quis esset conuentus ad relaxandum rem aliquam, quæ concessa reperitur à Serenissimis illis tunc nostris Regibus de Aragonia, quamuis iudem iure, vel iniuria eandem rem acquisiuisent; sicque Pragmaticam hanc illas tantum tueri personas, quæ ab ipsis Regibus causam habent, id quod firmavit pariter Dom. Ioan. Angel. Pisanell. *in commentar. ad hanc legem num. 24.* vnde asserere, vt hæc Regia ordinatio possit etiam prodesse illis, qui bona aliqua feudalialia ab altero emerat, præuio assensu illorum Serenissimorum Regum, trussa est; est tamen verum quod hæc Pragmatica omnino locum haberet, quando quis possideret rem vigore alicuius Priuilegij, quod ab illis Serenissimis Regibus confirmatum appareret, dummodo in confirmatione clausula adiecta esset, nimirum, & *de nouo concedimus*, vt per eundem Pisanell. loco cit. num. 64. Ratio assignatur quia tunc diceretur facta concessio in forma specifica, imo etiam si in forma communi facta reperiretur, adhuc fieri locum dispositioni, putauit Dom. Reg. Rouit. *in d. Prag. 4. num. 29. & 30.* dummodo antiqua sit confirmatio, & possessio penes eum existat, ad cuius beneficium est facta confirmatio; nam cum ad fundandam exceptionem huius Pragm. titulus requiratur ab vno ex illis Regibus Aragonicis; confirmatio adhuc in forma communi titulus dicitur habilis ad præscribendum, & sic ad transferendum dominium, ergo; eoque magis, subdit Dom. Rouit. num. 34. & 35. attentis verbis Pragmaticæ ibi, *quouis modo concessa*, quæ sanè dictio *quouis modo* omnes importat modos excogitabiles, ad tradita per Hyppoli. *conf. 80. n. 26.* quodque Pragm. hæc locum habeat etiam vbi confirmatio in forma communi facta esset, iudicatum refert Camil. de Curte *in suo diuersisur. feud. cap. quod incipit declarata igitur. n. 61. fol. 71.* quo loci num. 57. pariter decisum testatur, vt illius Regiæ ordinationis dispositio adhuc procedat, quando per viam sententiæ aliquid Reges illi determinassent.

2 Cætera ad materiam huius Pragm. pertinentia videnda sunt apud Affl. *dec. 396.* Pisanell. *loc. cit.* Loffred. *conf. 34.* Gram. *decif. 65.* Minado. *in Constit. in Aliquibus in 5. nos ab. n. 2. & 39. & decif. 37.* Iacob. Ant. de Maur. *alleg. 29.* Ann. *allegat. 54. 62. 64. & 87.* Reg. de Pont. *conf. 63. lib. 2.* Camill. de Curt. & Scipio. Rouit. *locis citatis.*

ARGUMENTVM.

Pretium rei venundandæ, quodnam iustum dicatur, illud forsân quod ab extraneo inuenitur, vel potius illud, quod ab expertis rei qualitate considerata, & redditibus attentis, refertur; Et quid, quando tractatur de æstimando nomine Debitoris. Venditor si in pretio rei venditæ enormem, siue enormissimam passus sit læsionem, nùm pro contractus rescissione agere possit contra rei possessorem, quamuis ab ipso venditore causam non habeat; Et de aliis notabilibus ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCCLIII.

RXPOSITA venali quadam domo palatiata Dom. Elenæ de Touar. ac candela accensa, & demùm extincta, deliberata magnifico Zuiz. de Perera, tanquam ultimo licitatori, & plus offerenti pro ducatis sex mille, & quingentum, & ab eodem Perera emprore postea vendita Excellenti Regenti Patinno pro ducatis sex mille, egit d. D. Elena in Sacro Consilio contra hæredes dicti Regentis, etiam per viam restitutionis in integrum, tanquam minor petens, venditionem factam Perera fore rescindendam, prætextu læsionis ultra sextam; ter enim apparebat domus prædicta per expertos æstimata, & primò pro ducatis septem mille tercentum, & nouem. Secundò pro ducatis nouem mille: & Tertio pro ducatis decem mille, & septingentum; sed excipientibus dictis hæredibus, nullam considerari læsionem, fuit dubitatum, an actrix esset in probatis.

Et per Sacrum Consilium fuit pro dictis hæredibus pronunciatum; & cum à sic facta determinatione fuisset reclamatum, Dominus Cardinalis Granuelanus Regni locumtenens, vt causa reclamationis in Collaterali Consilio decideretur, mandauit, vbi & tandem relata, cum octo essent votantes, tres nimirum Regiam Cancellariam Regentes, & quinque Consiliarij, fuerunt in paritate votorum; & cum ad paritatem dirimendam tres alij essent dati adiuncti, ex his duo sententiæ illorum adhæserunt, qui sententiam in prima instantia latam fore confirmandam pronunciarunt; & ita fuit illa contra Actri-

cem publicata cum impositione perpetui silentij. Ratio decisionis fuit, quia cum domus prædicta fuisset sub hasta posita non fuit repertus emptor, qui maius offerret pretium, quam dictus Perera obtulerat; sed contra hanc determinationem considerabatur primò, communem esse omnium sententiam, quod quando quis rem suam vendit, si est deceptus ultra dimidiam iusti pretij, erit rescissioni locus, iuxta text. in l. 2. C. de rescin. vendit. Si verò fit venditio per Iudicem, & tunc sat est, vt læsio ultra sextam sit, docent Bar. in leg. si societatem. §. arbitratorum, ff. pro socio. Alex. in leg. si quis cum aliter, ff. de verb. obligat. & cons. 131. lib. 2. & latius Cagnol. in repetit. d. l. 2. num. 161. C. de rescin. vendit. fiet autem æstimatio secundum rei qualitatem, redditibus attentis, est casus expressus in l. si quos. C. cod. tit. de rescin. vendit. vbi dicit Bar. sufficientem non esse probationem, quod res tanti valet, quia facta subhastatione, plus non reperitur; etenim subhastatio non facit cessare quærelam propter pretij modicitatem; vnde dicebatur, quod in casu proposito nullo pacto domus prædicta plus offerenti liberari poterat, postquam ex tot appetiis de magna læsione constabat; nec aliter attendendum pretium quod in subhastatione reperiebatur; sed illud, quod ab Expertis fuerat relatum; eoque magis, quia dicta D. Elena sæpè institerat, quod dicta domus iuxta verum appetium Creditori adiudicaretur, quod facere debebat Iudex, ad text. in leg. à diuo Pio §. si pignora, vbi glos. Bar. Alex. & Ias. ff. de re iudic. Nec obstare addebatur, in quantum dicebatur, quod nulla actio aduersus hæredes dicti Regentis proponi poterat, ex eo quod nec cum eis, nec cum eorum Patre aliquid gestum fuerat; nam respondet text. in leg. in causa la 2. §. interdum, ff. de minor. quod licet, in integrum restitutio aduersus eum, cum quo nihil contractum fuit, non detur cum hoc iudicium sit tantum personale; tamen aliquando est in rem, vt competat aduersus rei possessorem, etsi cum eo minor non contraxerit; & hoc in duobus casibus, primò si Emptor primus alienauerit, illéque secundus rem ita gestam sciuerit, prout gesta fuit; Secundò si ille primus emptor non est soluendus in his enim duobus casibus datur actio contra possessorem secundum emptorem, vt ex text. in d. leg. in causa §. Pomponius in casu proposito dubium non erat, Regentem Patinnum fuisse conscium omnium eorum, quæ super dicta venditione domus agebantur, ex quo ipse omnino dictam domum emere volebat, & consequenter læsionem sciebat, interposuerat pariter dictus Regens partes suas, ne ab aliis domus prædicta emeretur, prout per testes fuit benè probatum, vnde non bene iudicatum annuitur hîc.

OBSERVATIO.

EX his, quæ D. Regens in hac decisione exarat, Enoscitur apertissimè, votum suum fuisse contra sententiam, etenim duas principales conclusiones hinc firmat, quarum prima est, rei æstimationem non ex subhastationibus; sed ex relatione expertorum, Redditibus attentis probari Doctoribus hinc citatis; Tu modò ad huius dicti confirmationem, dic semper, pretia rerum, pretium accipere vel ex redditibus, vel ex communi æstimatione, provt sunt iura in leg. si fundum 94. ibi *Excusso pretio secundum redditum, ff. de lega. 1. in leg. si fundus. ibi, pro modo fructuum, ff. de rebus eorum, in leg. si quis ibi rei qualitas, & reddituum quantitas æstimatur. C. de rescin. vendit. & in leg. pretia rerum, ff. ad leg. falcid.* quæ iura allegat glos. in l. 2. C. hoc prox. cit. tit. Ioan. de Plat. in l. 2. num. 2. vers. & nota hic tex. C. de pred. & omnibus rebus navicul. lib. 10. D. Præl. de Franch. decis. 54. vbi expressis verbis dicit, veram, & communem esse conclusionem, rei valorem per subhastationem non probari, quia vt plurimum licitationes solent esse animosæ; sed rem illam appretiandam esse per expertes, qui rei qualitatem, & introituum quantitatem considerant; & addit, tunc demùm ad licitationem esse deveniendum, quando aliud non superest remedium; vnde dicamus, quod quando emptor, vel venditor se læsum præten dit, vt rei venditæ valor sciatur, recurrendum est ad Expertos, quos nos Tabularios appellamus, qui reddituum ratione habita, iustum pretium Iudici referunt, inspecto tamen tempore contractus gesti, ex quo læsio suborta allegatur; ita Bar. Bal. Paul. de Castr. & DD. communiter in l. 2. C. de rescin. vendit. & in leg. si voluntate. per illum text. & in l. ad rescindendum. C. eod. Abb. & Canonistæ communiter, per illum text. in cap. cum dilecti, & in c. cum causa de emptio. & vendit. Cagno. in d. l. 2. num. 215. circa medium. Arius Pinell. in eadem l. 2. p. 3. c. ult. n. 15. vbi alios allegat.

2 Hæc quando tractatur de æstimanda re immobili; quando verò de æstimandis bonis mobilibus, puravit Bar. in leg. suus. col. 2. ff. de condict. furt. attendi debere, quod tantum valet res, quantum in loco publico vendi potest; idemque. Dom. Io. Ang. Pisanell. in quadam sua obser. per me impressa lib. 2. near. resol. cap. 41. vbi dicit in bonis mobilibus illum ordinem non seruari, qui in rebus immobilibus seruatur; sicque non esse appretianda, sed liberari debere pro pretio, quod ad subhastationem reperiretur in loco publico, vbi subhastatio solita est fieri; verùm addit, quod si essent bona mobilia pretiosa, seruandum fore, quod in rebus immobilibus seruatur; attestaturque indifferenter practicum vidisse, quod tam in eis quàm in pretiosis, quando iustus non reperitur emptor, & appretiarentur, quod tunc Creditor poterit offerre pro sexta parte minus, quo appretiabuntur; sicque releuabitur Creditor in accipiendo aliud pro alio in sexta parte.

3 Sed quid dicemus, quando tractatur de æstimando nomine Debitoris; dic quod si Creditum non est planè certum, sed periculosum, poterit certè minoris emi, quàm valet, provt difficultas, & incertitudo solutionis maior, vel minor fuerit, ita Bonac. de contractibus dispur. 3. quest. 3. punct. 10. num. 4. Hinc liberantias militares ob solutionis difficultatem posse vilius emi, quamuis ementi facilis sit exactio, Doctores Theologi scripserunt. Ratio assignatur, quia cum hæc debita offeruntur venalia, eorum pretium non pendet ex commodo vnus, vel paucorum; sed ex publica æstimatione; ita satis notanter Lessius de

iust. & iur. lib. 2. cap. 21. in tit. de emptio. & venditio. dubi. 9. n. 26. fol. 284. Egid. Trullench. in præcepta decalogi lib. 7. c. 20. dub. 10. n. 3.

Alteræ Conclusio, quam Dom. Reg. noster hic firmavit, ea est, nimirum vt iudicium læsionis à venditore institui possit, adhuc si res vendita non sit in posse illius, cui vendidit; sed penès alium à primo emptore causam habentem; duobus tamen concurrentibus, & primò si hic secundus emptor de primi contractus læsione notitiam habuerit, & secundò si ille primus emptor non esset soluendo, vt in his duobus casibus contra possessorem secundum Emptorem possit hoc iudicio agi; Tu modò ad huius conclusionis maiorem declarationem vide Cyn. Paul. de Castr. Cagno. & alios in d. l. 2. Ant. Gomez. var. resol. tit. de emptio. & vendit. n. 22. vers. item adde, Diaz. de Mena in addit. ad Ant. Gam. decis. 21. post plures, quos citat, & Matthiam Berlichium decis. 157. par. 1. Ex quorum dictis habes, nullam superesse actionem venditori realem, rem illam venditam prosequendi aduersus tertium possidentem; sed tantùm contra primum emptorem, cum quo contraxit in actione personali pro iusti pretij supplemento, tribus tamen exceptis casibus; & primò si venditio à primo emptore huic secundo facta eodem morbo, quo & prima laboraret; secundo si secundus Emptor fuerit sciens læsionis, quæ in prima venditione concurrat; & tertio, si in hunc tertium possessorem res illa lucratiuo titulo transierit; videnda sunt etiam quæ in hoc articulo scripsi Ego lib. 1. near. resol. cap. 153. à num. 7. ad finem, vbi pariter alterum consideravi casum; nimirum quando prima venditio enormissimam contineret læsionem, rationibus, vt ibi.

ARGUMENTVM.

Testium depositio in vna causa recepta, & inter diuersas personas, si in alia præsentatur, an & quando probationem faciat. Notarius si aliquid in instrumento, quod stipulatur, attestetur, referens se ad aliud instrumentum per ipsum similiter rogatum, an fidem aliquam faciat. Testes recepti, Parte non citata, an & in quibus casibus fidem faciant. Et de aliis.

DECISIO CCCCLIV.

INSTABAT Leonissa Marchesia, vti filia quondam Francisci Marchesij, fore condemnandum Balthazarem Brisegna ad relaxadum, quoddam territorium feudale in pertinentiis Litij, de quo, à Rege Catholico, præsupposito, quod dictus Franciscus absque legitimo in feudis successore decesserat, Christophorus Brisegna dicti Balthazaris Pater inuestitus extiterat, & cum processus esset compilatus, de duobus dubitari contigit

&

& primò an ex parte Actricis probatum esset dominium, quod in reiuindicationis iudicio probari necesse est; Secundò an esset probata filiatio, nimirum Actricem fuisse filiam, legitimam & naturalem dicti Francisci; his enim probatis, de illius iustitia dubitari non poterat.

2 Pro Actrice dicebatur, fuisse vtrumque bene probatum; nam quoad dominium apertissimè constabat ex priuilegio inuestituræ Christophori in quo Rex Catholicus asseruerat, territorium prædictam ad Reg. Curiam fuisse deuolutum ob mortem Francisci Marchesij, nullis ex suo corpore superstibus hæredibus, qui illud à Regia Curia tenebat, & possidebat. Quò verò ad filiationem, in qua maior considerabatur difficultas, constabat pariter; cum in alio processu examinati extiterant plures testes deponentes, inter d. Franciscum, & Matrem ipsius actricis fuisse legitimum matrimonium contractum. Præterea constabat de anno 1514. Regiam Cameram determinasse, deberi à Regia Curia dictæ Leonissæ ducatos quatuor mille, uti filix & hæredi dicti Francisci; ac tandem ponderabatur dicti Balthazaris confessio in quodam transactionis instrumento facta, dum in eo assertum fuerat, Beatricem de Oriola actricis matrem, legitimam fuisse vxorem dicti Francisci; Et ex his dicebatur, satis fuisse probatum matrimonium & filiationem, ad notata per Bar. & Bal. in l. filium ff. de his qui sunt sui, vel alieni sur. per Salic. & alios in l. non nudis C. de probatio. & per Affl. dec. 25. Vnde relata causa per Sacr. Consilium in Collaterali Consilio, pro maiori parte Votantium prodiit sententia ad fauorem Actricis; Sed cum ab ea pro parte d. Balthazaris fuisset reclamatum, iterum fuit satis dubitatum an verè Actrix respectu legitimæ filiationis esset in probatis; etenim enixè Balthazar demonstrabat, filiationem non fuisse probatam, nam respectu testium de contracto matrimonio deponentium, apparebat in alio processu illos deposuisse, & sic in diuersa causa, & inter diuersas personas; & consequenter nullius probationis, ad tex. in c. inter dilectos §. porro de fide instrum. Alex. Aret. & Ias. in l. si duo patroni ff. de iure iur. Felin. in c. penul. extra de re iudic. optimè citatus. Aret. in c. causam quæ, de testibus; Et ea est ratio, quia testis, Parte non citata, examinatus nullum facit inditium. Bar. in l. maritus ff. de quæstion. quo enim pacto illorum testium depositio Balthazari præiudicare poterat, dum eo non citato, testes deposuerant? eoque magis cum ille processus ut supra productus non aliter originalis erat, sed quædam Copia facta ab vno, qui non erat causæ actuaris, neque scriba, nec de alicuius Iudicis ordine facta apparebat, quod necessarium erat, per tex. in c. fin. extra de fide instrum. & respe-

ctu determinationis Regiæ Cameræ, quæ mandauerat; solui ducatos quatuor mille dictæ Leonissæ, dicebatur non aliter fuisse pecuniam illam ei solutam uti filix legitimæ & hæredi dicti Francisci; sed alio modo; non enim poterat esse hæc Mens Regis, ut solvere vellet dictæ Leonissæ uti filix legitimæ & naturali dicti Francisci; quandoquidem contrarium asseruerat in priuilegio inuestituræ dicti Christophori, dum ibi dicebatur, quod fiebat concessio dicti territorij ob mortem dicti Francisci absque legitima prole. Præterea nec obstabat Balthazaris confessio in d. transactione, in qua legebatur Leonissam fuisse filiam legitimam, & naturalem prædicti Francisci; illa enim verba non aliter à dicto Balthazare prolata erant, sed à Notario, & in narrativa instrumenti, nec de ea filiatione poterat Notarius ille fidem facere, ut per Bar. Alex. Ias. & Omnes in l. sciendum ff. de verb. obligat. Aret. in authen. si quis in aliquo documento C. de edendo; solum namque rogatus extiterat Notarius de transactione inter Partes illas initas non autem de legitima Leonissæ filiatione. Tandem Balthazar ad eius fundandam iustitiam præscriptionem allegabat triginta, siue quadraginta annorū, per quam omnis tollitur actio: l. sicut & l. omnes C. de prescript. trig. vel. quadr. annor. Eoque tempore, neque locum neque pestis in Regno fuerant; quare bellum relata causa in Collaterali Consilio in gradu reclamationis, & coram Illustrissimo Domino Prorege cum Votantes essent numero decem, fuit iudicatum, bene fuisse, & esse reclamatum, ac male iudicatum; quatuor tamen ex Dominis Iudicibus contradicentibus.

OBSERVATIO.

Notamus hîc, quod si in vna causa præsentaretur depositio testium, in alia receptorum, & inter diuersas personas nullam faceret probationem, iuribus, & Doctoribus hîc citatis; est enim res inter alios acta, quæ Tertio nocere non potest, toto tit. C. res inter alios acta. Tu modò dic conclusionem hanc veram esse; sed eam fore restringendam, quoties in antiquis versaremur; quia tunc bene testes illi probarent, quamuis in alia causa, & inter diuersas personas essent recepti, prout de instrumentis antiquis loquitur Bal. in l. cum aliquis num. 4. C. de iur. delib. & post. cum Dec. conf. 11. num. 9. vers. nam ex inspectione. Curt. Jun. conf. 106. num. 5. in fine, Crauet. de antiquit. temp. par. 2. n. 49. & Ioseph. Ludouic. decis. Lucens. 29. num. 27.

Notamus secundò nullam fidem facere Notarium, nisi in his in quibus à Partibus fuit rogatus; vnde si Notarius aliquid in instrumento, quod stipulatur, attestetur, dicens, prout continetur in alio instrumento per ipsum facto, nullam faceret probationem, quia Notarius de hoc non est rogatus; ita satis bene Affl. decis. 48. intra num. 2. vbi addit, quod si Notarius dicat in instrumento, prout constat in quodam instrumento procuratoris facto per manus mei Notarij, mandatum

datum illud procuracionis non probaret, nisi exhiberetur, allegat Innocent. in c. quoniam contra falsos C. de probat. idemque dixit in decis. 245. n. 7. sub illis verbis; Sed profecto non est standum verbis dicti asserti Notarii; quia Notarius non potest facere instrumentum, nisi de his, quae coram se gesta sunt, ut dicit Bal. &c.

3 Ad illud autem vulgatum dictum hinc, ut testes recepti, Parte non citata, nullam faciant probationem, prout sunt iura in l. si quando C. de testibus; in l. iudices C. de fide instrum. in l. fin. C. de questio. & in c. 2. de testibus, adde Tu, plures à Doctoribus fuisse consideratos casus, in quibus testes plenam faciunt probationem, quamuis Parte non citata, recepti, & sit omnium primus, quando Pars, quae citanda est reperiretur praesens, sunt iura in l. etiam si pater. §. si hereditate ff. de minor. in l. si eum seruum. §. 1. & §. fin. ff. de fideicom. libertat. in l. recusare in principio ff. ad S. C. Trebell. Alex. in l. fin. C. de procurat. Gratian. discept. forens. cap. 797. Secundus in causa naufragij, vel periculi in partibus longinquis, vel remotis. Tertius ubi lex in aliquo actu plenam non exigit probationem; sed solis contentatur adminiculis, videantur Hippol. de Marfig. sing. 24. & 30. & Corset. sing. 371. ceteros vide apud Roma. sing. 369. & illis adde, quoties testis suum velles declarare dictum ex interuallo, illudque addere, quod omisit, ita singulariter Paul. de Castr. in l. heredes palam §. si quid num. 4. ff. de testament. Hippolyt. in l. do unoquoque num. 7. ff. de re iudic. & in l. 1. §. fin. n. 34. ff. de questio. Rot. decis. 592. num. 1. & 4. par. 1. diuers. Camill. Borrell. in summa decis. tit. 44. de citationibus. num. 445. & Barbol. in collect. ad c. cum causam, extra de testibus.

ARGUMENTVM.

Remissio mercedis, ut ob sterilitatem à locatore conductori facienda sit, ad quam summam damnum à conductoribus passum ascendere debet. Reconuentio casuum fortuitorum, an insolitos, & inopinatos comprehendat, Et de aliis.

DECISIO CCCCLV.

IN causa in Sacro Regio Consilio vertente inter Magnificum Fabium Viues Arrendatorem Gabbellæ, vulgò dicitur *vnus grani pro quolibet rotulo carniū, & piscium*, & fidelissimam hanc Ciuitatem super restauero damnorum passorum, vulgò excomputum appellamus, cum fuisset dubitatum, an petita mercedis remissioni locus esset, Domini de Sacro Consilio negatiuè responderunt, Ciuitatem praedictam ab impetitis per dictum Magnificum Fabium penitus absoluentes; idque siue Bar. attendamus sententiam in l. licet C. loca. quam sequitur Ant. de Butr. in c. propter sterilitatem, extra eodem; ubi dicunt, quod ad hoc ut sit locus remissioni mercedis, opus est, ut colonus demonstret se læsum in amif-

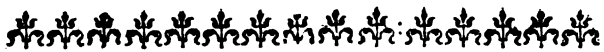
sione fructuum ultra dimidiam; hoc est, eum tot fructus non collegisse, deductis expensis, qui æquipollean dimidiam pensionis soluendæ, nam aliàs si tot percepisset fructus, qui ad dimidiam, vel ultra ascenderent, prout in casu, de quo agebatur, nullo pacto fieret locus remissioni mercedis; siue etiam alteram sequamur opinionem, nimirum ut Iudicis arbitrio remittatur, quandoquidem in instrumento stipulato inter Ciuitatem, & d. Fabium indiuidualiter renunciatum extiterat omnibus excomputis, quæ ex quauis causa in specie, & in genere, & quocunque alio modo peti potuissent, duobus tamen casibus exceptis, scilicet pestis intus hanc Ciuitatem Neapolis, vel ubi contigisset inuasio Regni cum Exercitu, & armata ordinata ad inuasionem Regni huius; & circa Ciuitatem hanc Neapolis per triginta milliaria; in aliis verò casibus; & quibusuis etiam maioribus opinatis, diuinitus vel humanitus, etiam raro contingentibus, & penitus insolitis; & quod per Sac. Consil. fuisset in simili casu iudicatum, seu de æquitate declaratum ut nullo modo mercedis remissio locum sibi vendicasset, expressè conuentum fuerat; quo pacto sic stante, non erat de quo dubitari poterat, petitem restaurum esse denegandum, sunt enim pacta seruanda, quando bonis moribus non aduersantur, l. 1. §. si quis conuenerit ff. de po. l. 1. ff. de pac. non enim pactum praedictum dicebatur contra legem; ideo omnino seruandum *l. inrisgentium §. prator ait ff. de pactis*; Etenim ambigi non poterat, renunciationem hanc specialissimam, & indiuiduam omnes casus in indiuiduo exprimentem, & demùm alios quoscunque generaliter complectentem actam esse, etiam incogitatos comprehendere, notant glos. Bar. Alex. Ias. & omnes in l. sed & si quis §. questum ff. si quis cautio; & est communis opinio; bonus tex. in l. fistulas §. frumenta ff. de contrahen. emptio. Vbi casus fortuitus ab aliquo in se susceptus, intelligitur de casu fortuito inopinato; non autem de illo ex consuetudine proueniente ex quo textu, dictum fuit, quod tollebantur omnia, quæ pro Arrendatoris parte adducebantur.

Fuit etiam consideratum, Arrendatorem non fuisse in probatis, quia si credebatur damnum passum probatum esse ex libris Credenziorum, vana erat credulitas, cum ex his libris veritas exactionis directum apparere non possit, ex quo Arrendatores sæpè sæpius directus exigunt in eorum domibus; sicque non omnes in libris Credenziorum inscribuntur, ad eò quod multa maior quantitas semper ex Arrendamentis percipitur, quàm ex libris Credenziorum apparet.

OBSERVATIO.

- 1 **A**neps quæstio est, vt sit locus remissioni mercedis ob sterilitatem, quæ in re conducta contingit, ad quam summam damnum, quod conductores passi sunt, ascendere debeat, de qua per Iuristas in *l. licet. C. locati*; & in *leg. si merces. §. vis maior, ff. cod. tit.* & per Canonistas, in *cap. propter sterilitatem. extra eod.* tractant eam pariter Bar. in *leg. societatem. §. arbitrarium, ff. pro soc. Rip. in leg. fin. n. 87. ff. de reuocan. donat. Cuma. conf. 50. Ruin. conf. 51. Ceph. conf. 207. Fab. de Ann. conf. 64. Ego ipse resol. iur. lib. 2. cap. 186. & alij, quos refert Dom. Reg. Capic. Galeo. resp. fisc. 17. n. 46. & Anton. de Amat. resol. 18. num. 20. Verior tamen & magis communis sententia est illa, quam Dom. Reg. noster hîc, & alibi amplexus est; nimirum vt Iudicis arbitrio remittatur, id quod pariter firmavit Ægid. Boss. in *tract. de remiss. mercedis num. 12. Sebastian. Medices. de casibus fortuit. par. 2. cap. 3. num. 1. Couar. pract. quest. cap. 30. vers. aliis placet, Iacob. Menoch. de arbitr. Indic. casu 76. num. 3. Barbat. conf. 21. lib. 2. & in d. cap. propter sterilitatem. Neuiza. conf. 90. numer. 15. Cotta in suis memorialibus, in verb. conductor. Rola. à Valle. conf. 86. in fine vol. 3. Bursat. conf. 11. lib. 1.**
- 2 In illo autem articulo an sub renunciatione casuum fortuitarum, insoliti, & inopinati comprehendantur, negatiuam sententiam magis esse communem non dubitamus; vnde si quis periculum casus fortuiti in se suscepit; contingente demum insolito, & inopinato, vt de illo nullatenus teneatur, scripserunt Bar. in *leg. sed & si quis. §. quæstum in fine vers. ubicunque dixi, ff. si quis cautio.* ibique Confiliat. de Bott. in *additio. vers. intellige de solitis*, vbi secundum Bar. sententiam, per Sac. Consil. iudicatum testatur, idem Bar. in *leg. scio. §. medico. numer. 4. ff. de ann. legat. Alber. de Rola. in leg. fistulas. §. frumenta, ff. de contrah. empr. Iaf. in d. §. quæstum numer. 33. Anton. de Butr. in cap. 1. extra de commod. Felin. in cap. sedes 15. vers. per istam regalam, de rescriptis, Bal. conf. 147. numer. 2. lib. 3. Angel. conf. 174. Alex. conf. 28. lib. 1. Socc. conf. 123. lib. 4. Corat. conf. 12. num. 4. lib. 4. Hippoli. Riminal. conf. 637. num. 4. & conf. 42. lib. 6. Crauett. conf. 95. numer. 12. Paris. conf. 10. lib. 1. Grat. conf. 94. num. 42. lib. 2. Neuiza. conf. 91. num. 5. Bursat. conf. 81. num. 6. Alba. conf. 1. num. 4. Rub. Alex. conf. 153. in primo dub. Petrus Caball. conf. 102. num. 11. lib. 2. Gomez var. resol. titul. de loca. num. 19. Bertaz. de claus. fol. mibi 113. à t. num. 4. Caroc. de locato fol. mibi 178. Sebastian. Medic. de casibus fortuitis par. 1. quest. 13. num. 10. Ceuall. commun. contra commun. quest. 702. Menoch. de Arbitr. cent. 1. cas. 80. Gratia. discept. forens. lib. 1. capit. 195. numer. 8. cum pluribus seqq. Mohedanus decis. 5. de locato. Put. decis. 29. lib. 3. Vrsill. ad Afl. decis. 151. numer. 2. Anton. Gam. decis. 394. numer. 11. Hieronym. Mango. decis. Florent. 67. numer. 15. Surd. decis. 326. numer. 52. Anton. de Amato resolu. 18. Maltrill. decis. 299. num. 2. & seqq. & alij per me relati cit. capit. 186. à numer. 7. usque ad finem.*

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

ARGUMENTVM.

Iudex an & quando vti suspectus recusari possit; Et an minor causa repellat Iudicem à iudicando, quàm testem à testificando. Iudex vt ex capite inimicitie recusari possit, an in iudicantium arbitrio remittatur, considerando quæ grauis, & quæ leuis sit inimicitia.

DECISIO CCCCLVI.

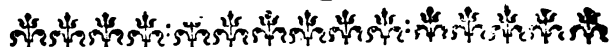
INSTABAT magnificus Petrus Antonius Panfa Magnæ Curie Fisci patronus, per Collaterale Consilium fore declarandum, vt circumspetus Reg. D. Salazar abstinere deberet à iudicando in causis, in quibus ipse Petrus Antonius interesse habebat, & hoc, stante inimicitia inter eos contracta; causaque propositæ recusationis ordinatione Domini Locumtenentis generalis, huic Domino Regenti commissa; duo de iure supponebantur; Primum Iudicem ex minori causa à iudicando repelli posse, quàm testem à testificando, quia facilius quis potest habere Iudices, quàm testes, est glos. quam omnes sequuntur, in *c. ccedens, il primo, vt lit. non contest.* periculosum est enim coram Iudice suspecto litigare, *c. cum inter de except. & l. apertissimi. C. de iudic.* Secundum quod de iure præsupponebatur illud erat, nimirum modicam sat esse causam ad Iudicem à iudicando repellendum; ita glos. in *c. postremo de appell.* quibus sic præsuppositis, dicebatur, quod inimicitia testem à testificando repellit: *l. 3. in princ. ff. de testib. l. si quis testib. & Auth. si testis. C. eod. c. quoties. de testib. & attest.* Et quod inimicitia repellat quem à iudicando, est text. in *l. si pariter. ff. de liberal. caus.* latè Iaf. in *d. leg. apertissimi*, gl. optima in *c. Adrian. 63. dist. in tantum quod Innoc. in c. cum I. & A. de re iud. dixerit*, inimicos non solum ceteri quoad repellendum à testimonio illos, qui odium in mente habent; sed etiam vbi inimicitie causam haberent, vel habere præsumeretur, adhuc citra mentis odium, qua de re exclamat Bal. in *l. prescript. vers. 6. quarit. C. si contra ius, vel vtilit. publ.* idemque Rom. in *rep. rubr. ff. de arbitr. vers. qui autem dicatur inimicus*, Felin. in *c. repellantur, & in c. oportet de accus.* vbi Inno. declarando dicit, quod ad repellendum, quem vt inimicū, non solum sat esse probare de odio capitali; sed sufficere, quod habeat causam odij capitalis, quamuis diligit, vel odium

H h h non

non ostendar, idemque Iaf. *in d. leg. apertissimi*, optimèque Bal. *in sua Margarit. in verb. testis col. 6.* & Petr. de Anchar. *in cap. legitimum, de appell. in 6.* addit, grauem, vel capitalem inimicitiam non requiri, sed probabile sat esse, ad text. *in cap. cum inter de except. imo fortius dicit Ioan. Andr. in addit. ad specul. in tit. de offic. delegat. §. superest, vers. item si est inimicus*, quod inimicitia etiam leuis sat est ad repellendum Iudicem; est tamen verum, quod circa hoc dictum non desunt Doctores, qui contrarium, & melius sentierunt, quos refert Felin. *in d. cap. quoties, circa finem de testibus.* Quæ autem dicatur grauis, vel leuis inimicitia, vt testis à testificando, & Iudex à iudicando repellantur omnes conueniunt, vt Iudicis arbitrio relinquatur, vt per Felin. *in d. cap. repellantur, de accusat. & in d. cap. quoties, de testibus.* Vbi dicit quod Iudex qualitatem inimicitiae arbitraturus procedere debet ex coniecturis; Vnde capta informatione, de inimicitia per dictum Fiscii patronum allegata, benè de illa constitit, non solum in genere, sed in specie cum declaratione qualitatum inimicitiae, quas hinc exprimere non conuenit, ne fieret rumor in populo; est benè verum, quod Regentis recusati non tangebant honorem; facta igitur de omnibus relatione Illustrissimo Dom. Cardinali Granuelano Regni huius generali Locumtenenti, decisum extitit, quod Dom. Reg. de Salazar non interueniat in causis dictum magnificum Petrum Antonium tangentibus.

OBSERVATIO.

Cum D. Regente hinc in illa conclusione quod minor causa repellit Iudicem à iudicando, quam testem à testificando, conueniunt Dec. *in c. postremo, num. 9. de appell. Mascar. de probat. concl. 408. num. 5. & Carol. de Grass. tract. de except. in 24. except. n. 30. & 31. in nouissimis, vbi addit, conclusionem alteram, nimirum, quod inimicitia iudicem à iudicando repellit, procedere etiam, si capitalis non sit inimicitia, sed sat esse quod qualis qualis sit, dummodo in specie, non autem in genere allegetur, ad quod citat Philipp. Franc. *in d. cap. postremo, num. 20. vers. trigesima secunda causa.* Capyc. *decis. 138. num. 32.* Rola. à Valle. *conf. 16. num. 4. lib. 2.* Crauet. *conf. 6. n. 31. lib. 1.* Caraut. *in rit. 265. num. 23.* Marant. *conf. 18. num. 4.* Milanens. *decis. 15. n. 5. lib. 1.* & Dom. Reg. de Pont. *decis. 30. num. 9.* quod secus est in teste; is enim ad hoc vt à testimonio repelli possit, requiritur quod capitalis sit inimicitia; nec aliter sufficere, quod sit illa simplex, ita Specul. *in tit. de testibus in princ.* Hippol. de Marfig. *in l. 1. §. praterea n. 1. & 6. ff. de questionibus, & alij, quos citat de Grass. loc. cit. n. 32. vbi num. 33. & 34.* ad dignoscendum, quæ grauis, vel leuis sit inimicitia, & ex quibus causis capitalis oriatur, conuenit cum D. Regente nostro, vt melius, & tutius sit hoc totum Iudicis arbitrio remitti, qui facti, & personæ testis qualitate attenda, iudicare habeat; ad idque allegat Gram. *conf. crimin. 59. numer. 9.* Menoch. *de arbitr. Iudic. casu 10, num. 3.* Reg. de Pont. *decis. 30. numer. 11.* Farinac. *conf. 102. num. 14. lib. 1. conf. crimin. & alios vt ibi.**

ARGUMENTVM.

Iudex an possit vt suspectus recusari, si inter ipsum, & alterum ex colligantibus maxima intercedit beneuolentia, Et quid in teste. Iudex an possit recusari, ne interueniat in causis illius, qui est filius compatris sui; Itemque in causis vxoris eiusdem Compatris.

DECISIO CCCCLVII.

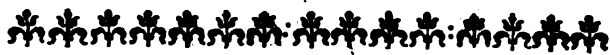
RIVSQVAM recusationis causa, de qua in decisione præcedenti decisa fuisset, idem Magnus Petrus Antonius Pansa fiscii patronus, ratione sui officij recusationem proposuit in personam eiusdem circumspiciti Regentis Salazar; ne in iudicando interueniret in quadam causa criminali per Regiam Cameraam in Collaterali Consilio referenda contra Hieronymum Serra Mercatorem Ianuensẽ, ex eo quod hic cum dicto Domino Regente maxima coniungebatur familiaritate; vnde dubitabatur, an hæc causa ad repellendum D. Regentem à iudicando sufficiens esset:

Pro cuius resolutione considerabatur, quod aliqua, de quibus *in de. is. præcedenti*, afferri poterant signanter, quod modica causa est sufficiens ad repellendum Iudicem à iudicando; glos *in cap. postremo de appell. & quod minor sit sufficiens ad recusandum Iudicem, quam ad repellendum testem, dixit glos. in c. accedens il secundo, vt lit. non contest.* est enim satis periculosum coram Iudice suspecto litigare, *leg. apertissimi. C. de iudic. & c. cum inter, de exceptio.* & cum multum in Iudicis arbitrio consistat ad videndum, quæ inimicitia requiratur ad Iudicem à iudicando repellendum, ita pariter respectu amicitiae, quæ non sit sufficiens vt Iudex recusari possit, Petr. de Bellap. & Bal. qui eum sequitur *in leos. C. de testib.* non enim dubitari potest, quod propter maximam amicitiam potest Iudex à iudicando repelli, Iaf. *in l. apertiss. C. de Iudic. Canonistæ in d. c. accedens, vt lit. non contest.* bonus text. *in c. quoties de testibus*, qui licet loquatur in teste, fortius procedit in Iudice in quo minor causa requiritur, cum in maiori numero reperiantur Iudices; quam testes *gl. in d. c. accedens, Alex. in addit. ad Bar. in l. 3. in princ. in verb. considerare. ff. de testib.* Verum vt amicitia testem à testificando repellat, sat non est, vt sit leuis; sed debet esse magna, Felin. *in d. c. quoties, & Affl. in addit. ad Bar. in l. non solum. §. quod in alieno, ff. de procur.* Nec sufficit probare amicitiam in genere, sed debet in specie probari

probari, & cum suis qualitatibus allegari, ut de inimicitia loquebatur Bal. *in d. leg. si quis testibus, in fine, C. de testibus.* Vnde in casu proposito cum amicitia, quæ allegabatur in specie probata non fuisset, neque eius qualitates, neque quod erat maxima familiaritas; ideò decisum extitit, prædictum circumspectum Regentem posse, & debere in causa dicti Hieronymi Serra uti Iudicem interuenire, allegata amicitia non obstante.

OBSERVATIO.

SVpra *in decis. precedenti*, demonstratum fuit, inimicitiam contractam inter Iudicem, & alterum ex litigantibus, causam esse sufficientissimam ad illum repellendum à iudicando; hinc modò habemus, amicitiam pariter posse esse causam sufficientem ad Iudicem recusandum; etenim possum ego Iudicem, uti suspectum allegare, si inter ipsum, & collitigantem meum maxima intercessit benevolentia; ita Bar. *in leg. sciendum §. 1. & ibi lal. num. 7. ff. qui satisd. cog. Paul. de Castr. in leg. liberi, ff. de in officio. testam. Alex. in leg. apertissimi, C. de iudic. Purpur. conf. 595. num. 77. Grat. conf. 134. num. 5. lib. 2. Oscal. decis. 15. num. 8. Menoch. de arbitr. casu 152. num. 3. & alij, quos refert Carol. de Grass. in suo tract. de except. in 24. except. num. 60. 61. & 62. vbi num. seq. addit, Iudicis arbitrio etiam forè remittendum ad dignoscendum qualis, & quanta debeat esse amicitia, ad hoc ut Iudex ob hanc causam reculari possit, allegat glòf. & cæteros *in cap. insinuante, de offic. deleg. Alex. conf. 154. lib. 5. & Nauar. in relect. cap. cum contingat. in 10. caus. nullit. num. 3.* sic etiam dixerunt Doctores in teste, qui si est amicus illius, pro quo deponit, à testificando repellitur; ita *ex l. 3. ff. de testibus*, scripserunt Thom. Docc. *conf. 89. num. 4. Marc. Anton. Eugen. conf. 63. num. 61. & alij, quos refert de Grass. loco proxime cit. num. 64. & 65. vbi num. seq. probat, spirituales cognationem esse pariter causam sufficientem ad Iudicem repellendum; compater enim in causa sui compatris Iudex esse non potest; idemque ex nostris Dom. Reg. Sanfelic. decis. 83. vbi plus fuit decisum, nimirum ut Iudex interuenire non possit in causis Sempronij, qui est filius Alexandri, cum quo Iudex ipse spirituales contraxerat cognationem; sed ego de anno 1653. obtinui in Sac. Conf. maxima tamen discussione præcedente, ut Iudex non posset repelli à iudicando in causis Annæ Vxor. Antonij, qui ipsius Iudicis erat compater; & hoc, attenta dispositione Sacri Trid. Concil. *sess. 23. cap. 2. cum que Regia Prag. quæ est 15. §. 17. de susp. off. se conformem reddat.***

ARGUMENTVM.

Minor pro suo interesse comparens in iudicio ab aliis instituto, in quo fuerunt examinati testes vsque ad numerum quinquagenarium per Regiam Pragm. præscriptum, num possit aliquibus depositionibus illorum testium renunciare, & alios recipi
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuertery.

facere vsque ad numerum prædictum. Testes recepti in termino ordinario vsque ad numerum quinquagenarium, si alter ex litigantibus esset persona priuilegiata, cui ad pinguius probandum in integrum restitutio competit, nùm in termino primi, & secundi beneficij nouiter concedendo, valeat alius recipi facere testes, vltra illos quinquaginta ad sui instantiam examinatos.

DECISIO CCCCLVIII.

IN causa illorum de familia Sanseuerinorum Terræ Senisij petentium, per Sacrum Consilium declarari, fuisse, fore, & esse de Illustri, & vera familia de Sancto Seuerino, cum subintrassent Nobiles Sedilis Nidi interesse in ea causa habere allegantes, ex eo quod si declarabatur actores esse de vera familia Sanseuerinorum potuissent prætere Nobiles esse eiusdem Sedilis, prout est tota illustris familia; & cum pro vtraque Parte essent testes producti, facta iam publicatione, illud pro parte dicti Sedilis prætendebatur; nimirum ut alij testes ad sui instantiam examinarentur, eo præsupposito, quod causa Sedilis fuisset diuersa ab illa Illustris familiaris; cum ad diuersum tenderet finem, quia illi de illustri familia prætendebant, fore eos absoluendos ab impetitis per alios Sanseuerinos Terræ Senisij; Sedile verò prætendebat, quod illius non poterat gaudere honoribus; adhuc si fuisset declaratum, esse eos de Illustri, & vera familia; sed cum per Sacrum Consilium fuisset circa hoc declaratum, non licere amplius Sedili testes producere; ab hoc decreto fuit reclamatum; factaque relatione in Collaterali Consilio ex mandato Illustrissimi Domini Locumtenentis generalis, fuit primum Decretum confirmatum; nam si pro parte Illustris familiaris conuentæ quinquaginta erant examinati testes, aut dicebatur, causam Sedilis esse eandem causam, prout verè erat illius de Illustri familia, & Sedile non poterat, nisi in causa illa assistere, & in illis terminis, in quibus reperiebatur, ad notata per Innocent. *in cap. cum supra, de re iudic. Angel. in leg. si suspecta, ff. de inoffic. testam.* aut verò diuersa, & alia causa erat, & idem; cum facta publicatione amplius testes produci non possint, *cap. fraternitatis de testibus, & hoc propter subornationis timorem. §. quam verò Auth. de testibus. Bar. in leg. per hanc. C. de tempor. appell. Abb. & Canonistæ, in d. cap. fraternitatis;* quibus sic stantibus, comparuit quidam in minori ætate constitutus eiusdem
H h h h 2

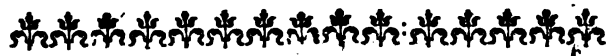
eiusdem Illustris familiae; & per viam restitutionis in integrum instabat, se admitti, ut potuisset renunciare aliquibus testibus examinatis in causa pro parte Illustr. familiae, & in locum illorum alios examinare, usque ad numerum quinquagenarium; unde dubitabatur, an hoc liceret; & per Sac. Consil. affirmatiue decisum extitit; sicque comperit fuit, alias fuisse in eodem Sac. Consil. obseruatum, licet aliquando contrarium in Regia Camera decisum, ac de iure dicebatur opinionem hanc, quod non admittatur minor ad testibus renunciandum; neque in locum renunciatorum alios produci, veriore esse; & licet maior pars decreuisset, pro ut supra; hoc tamen potius de aequitate fauore minorum, quia secus iuris rigore attento; hinc cum Pragmatica Sanctione cautum esset, ut ultra quinquaginta testes, pro altera litigantium parte examinari non possent, additum fuit quocumque privilegio in corpore iuris clauso non obstante, & hoc ut etiam minores, alique privilegiati comprehenderentur.

OBSERVATIO.

- P**ragmatica Sanctio prohibens, ut in qualibet causa testes non recipiantur ultra numerum quinquagenarium, aut ad summum quinquagenarium, est 50. in ordine *sub tit. de offic. sac. Reg. Consil. idemque statutum de iure Canonico, est text. in cap. cum causam in fine. extra de testibus*; de iure vero civili, attenda dispositione text. in *leg. quoties vbi Bar. C. de naufrag. lib. 10. super vnoquoque articulo, non nisi tres tantum testes recipi possunt*; sed circa hoc vide Iacob. Menoch. *de arbitr. Indic. lib. 2. casu 249. Romae vero, attento statuto 73. sub tit. de numero testium in qualibet causa, haec sunt verba text. ultra septem testes non recipiantur super quolibet articulo, seu capitulo*; sed vide Dom. Card. Seraph. *decis. 208. & Ioan. Bapt. Fenzon. in comment. ad idem cap. in Regnis Castella seruatur, l. 7. tit. 6. lib. 4. nona recopillat.* Per quam statutum est, ut super quolibet articulo triginta possint recipi testes; sic testatur Amat. Roderiq. *de modo & form. videndi, seu examinandi processum, cap. 7. num. 71. Cathaloniae, decem Peguera, in praxi rubr. 18. Lusitaniae autem constitutum est, ut super vnoquoque articulo viginti possent recipi testes, adest Regia ordinatio lib. 3. tit. 55. §. 2. Sed illud est hic notandum ex Hippoli. *conf. 92. num. 12. quod si in causa produceretur copia depositionum testium alterius processus, huiusmodi testes non possent numerari in illo certo numero a statutis praedictis requisito, cum talis probatio non dicatur fieri per testes, sed per scripturas.**
- S**ed alias apud nos dubitatum fuit, an praecitate Pragmaticae Sanctionis dispositio procedat, adhuc si alter ex litigantibus esset persona privilegiata, cui ad pinguius probandum competeret in integrum restitutio; quam nos primum, & secundum beneficium appellamus; ita ut si in termino ordinario quinquaginta essent examinati testes, prohibeatur alias recipi in termino primi, vel secundi beneficij; & affirmatiue pluries per Sac. Consil. decisum testatur Dom. Reg. Rouit. *in dicta Pragm. 50. num. 2. sicque declaratum,*

ut in tota causa non nisi quinquaginta possint examinari testes.

Sed super vnoquoque articulo non nisi septem, 3 pro ut dispositum est in *pragm. 1. de testium refrenat.* ita ut si ultra septem, vel decem in materia confinium, & factis antiquis alij essent examinati testes, hi postremi reiicerentur omnino; etiam si melius probarent, quam primi; excepto, si Persona, ad quorum instantiam fuissent recepti, essent privilegiatae; quibus de iure competeret restitutio, quia tunc daretur eis electio reiiciendi, quos voluerint, ita decisum testatur idem Dom. Reg. Rouit. *in d. Pragm. 1. num. 2. & 3. de testium refrenat & Iul. Caf. Gallupp. in praxi par. 2. cap. 25. num. 10. fol 197. in magnis, quos citat Thor. in compend. decis. par. 1. in verb. refrenatio testium.*

ARGUMENTVM.

Creditor habens obligata bona debitoris sui tam feudalialia, quam allodialia, an & quando pro Crediti consecutione ad sui electionem possit agere, vel super bonis allodialibus, vel feudalibus; Et quid si concursus se offerret Creditorum, qui bona feudalialia, & allodialia obligata habent, & illorum, qui non nisi allodialia tantum hypothecata tenent; Et de aliis ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCCLIX.

SUPER bonis remansis in haereditate quondam Praesidentis idiotae Regiae Camerae Martini Segura inter alios Creditores concurrebat Magnificus Ioan. Franciscus Caracciolus, qui non solum bona allodialia; sed etiam feudalialia cum Regio assensu obligata habebat; sed cum super bonis feudalibus suum consequi Creditum, instaret, a facta electione, sacri Consilij decreto exclusus fuit; at eo ab hac determinatione reclamante, ordinatione Illustrissimi Domini locumtenentis generalis, causa reclamationis fuit relata in Collaterali Consilio, Regio Consiliario Petro Paulo Theodoro Commissario, & nemine contradicente, decisum fuit, bene fuisse reclamatum, & male iudicatum, per text. in *leg. Creditoris arbitrio, ff. de distract. pigno. Bar. in leg. Moschis. ff. de iur. fisci Roma. conf. 128. & in terminis Affl. in Constit. si dominus Vassallorum num. 5. & 6. Vbi dicit quod quando quis habet obligata omnia bona alterius tam burgenfatica, quam feudalialia cum Regio assensu potest eligere ut suum consequatur, tam super bonis burgenfaticis, quam feudalibus; per text. allegatum in *leg. Creditoris arbitrio.**

Sed

Scd cùm creditum d. Ioan. Francisci in diuersis partitis consisteret, vnus ex Creditoribus posterioribus illi offerebat ducatos mille pro prima partita, dummodo ei cederet iura sua, etiam super bonis feudalibus, in quibus non habebat assensum; at illo replicante paratum esse omnia iura cedere, dummodo integrum creditum ei solueretur, fuit dubitatum vter istorum esset audiendus? Et per Sacr. Consil. fuit iudicatum, non teneri d. Ioannem Franciscum ad cedendum iura prædicta super bonis feudalibus, in quibus assensum Regium non tenebat; non enim potest fieri cessio ab eo, qui ius in re non habet, vt per Paul. de Castr. qui optimè materiam declarat, in *l. si res obligata, ff. de leg. 1.*

O B S E R V A T I O.

Decisio est in terminis, vt Creditor, qui in forma valida obligata habet bona Debitoris sui tam burgenfatica, & sic libera; quàm feudalìa, possit pro crediti consequutione ad sui electionem agere, vel super bonis allodialibus, vel feudalibus; itavt si super istis egerit, non possit ei obiici, vt prius super bonis burgenfaticis recurrat; idque per text. in *leg. Creditoris arbitrio, ff. de distract. pignor.* Tu modo pro pleniori huius materiæ intelligentia dic ab omni dubio procul, decisionem hanc de iuris rigore benè procedere; nam si hypothecæ supposita habeo bona debitoris mei, tam feudalìa cum Regio assensu, quàm burgenfatica, quoniam iure probare, aut defendi potest, vt sit mihi refrenatum arbitrium agendi prius super bonis allodialibus, & postea super feudalibus; at consideratis considerandis, summa suadet æquitas, vt quandoque Creditoris arbitrium refrenetur, maximè quando refrenatio hæc nociua ei non erit; Vnde quando Creditor instat pro venditione bonorum feudalium sibi obligatorum, quæ per Debitorem possidentur, Iudex æquitatem præ oculis habens permittere non debet, procedi ad venditionem bonorum feudalium, si super bonis allodialibus absque obice potest Creditor suum conqui idemque quando Debitor habet feuda titulata, & non titulata, vt prius super non titulatis sit facienda exequutio; ita sanè scripserunt Ioan. Thom. Minad. in *Constit. in aliquibus in verbo Comitum, & Baronum. num. 42. & 43. & in decis. 13. per totam*, vbi nouissimi Addentes Anna Pater alleg. 141. num. 4. & 6. Anna filius conf. 63. & 76. Dom. Reg. de Pont. in *tract. de potest. Præreg. in tit. de assensibus Reg. super dotibus in princ. num. 38.* Dom. Reg. Tap. in *Constit. Contumacem num. 3. & 4. lib. 3. fol. 77.* Anell. Amat. conf. 95. num. 10. Mart. in *tract. de iurisdic. par. 2. cap. 32. num. 25. & seq.* vbi ex Ludou. Valasc. in *l. 49. Tauri gl. 9. addit*, idem esse, quando tractatur de exequendo super bonis maioratus, vt prius super liberis sit facienda exequutio.

2 Eoque magis, hoc arbitrium fore refranandum dixi Ego *lib. 2. resol. iur. cap. 16. à num. 14.* quando concursus se offerret Creditorum, qui bona feudalìa, & allodialia obligata habent, & illorum, qui non nisi allodialia tantùm hypothecata tenent, tunc enim nullo pacto permittendum, vt Creditor ille, qui potest super bonis feudalibus sibi satisfieri, recursum habeat super bonis allodialibus in præiudicium illorum, qui non nisi bona hæc obligata habent, & qui ad bona feudalìa recurrere non possunt; cuius qui-

dem dicti, in Auctores allegauit Minad. vtrumque Anna, & Reg. de Pont. *locis citat.* & cùm ipsis Addentes ad Capyc. *decis. 33. n. 3. vers. hac conclusio tantum.* Tasson. *allegat. 27. num. 42. vers. quinto; & tandem in tract. de antefato*, & Anell. de Amat. *in cit. conf. 95.* vbi in fine decisionem refert proditam in causa Creditorum Marchionis Montisnigri, in qua concurrentibus anterioribus, qui in forma valida obligata habebant omnia bona feudalìa Marchionis, etiam titulata, & aliis posterioribus, qui similiter habebant obligata bona feudalìa; sed non titulata, solemniter determinatum extitit, vt Creditoribus anterioribus satisfaceret, ex pretio peruento, ex venditione Terræ Montisnigri titulo decoratæ, sic eorum refrenato arbitrio; posterioribus autem esse satisfaciendum super bonis feudalibus non titulatis, & in bonis fideicommissi vinculo obnoxii, vt existente Creditore anteriore, qui habet bona omnia debitoris sui obligata, etiam illa, quæ essent fideicommissio subiecta, non possit ille in perniciem Creditorum posteriorum recursum habere super bonis liberis, ait decisum Molin. *de hisp. primog. lib. 4. cap. 7. à num. 17.* quem allegat, & sequitur Anell. Amat. *cit. conf. 95. num. 12. & seq.*

A R G V M E N T V M.

Hypotecha, quæ extincta censetur, quando Creditor rem obligatam aliquo titulo acquirit, an reuiuiscat, si eadem res à posse ipsius Creditoris euincatur. Annuo Censu super feudo legitimè constituto, & demùm à successore in feudo illo acquisito, defuncto feudatario acquirente, duobus superstitibus hæredibus, altero in feudo, altero verò in allodio, an vti allodialis annuus ille redditus spectet ad hæredem in allodio, vel potius dicendum sit per acquisitionem à defuncto feudatario quocunque titulo factam, fuisse illum extinctum. Donatio facta contemplatione matrimonij à Patre filio, & filiis ex illo nascituris, an dicatur facta cum qualitate hæreditaria. Et de aliis.

D E C I S I O C C C C L X.

IN causa hæredum quondam Vincentij Pij assistentiam petentium super Terra Macchiagodena, quæ possidebatur à magnifico Io. Franciscio Caracciolo, qui causam habebat à Fabio Cicinello, qui insimul cum Antima de Ianuario euictionem promiserant; pro discussione duarum exceptionum propositarum nimirum cedendarum, & dolo factis, si

H h h 3 petis

petis quod statim es restitutus; sequentes fuerunt constitutæ Iuris conclusiones, quarum prima illa fuit, quod si ego rem mihi obligatam emero, quæ postea ab alio euinceretur, hypotheca, quam habebam sublata non censetur, quia tunc tollitur quando illius rei dominium irrevocabiliter est mihi quæsitum, ita procedit text. *in leg. neque pignus, ff. de regul. iur. in leg. ex sextante. §. Latinus largius, ff. de except. rei iudic. & in leg. eleganter in princ. ff. de pignor. actio.* Quando verò dominium non est mihi irrevocabiliter acquisitum, quia potest à me reuocari, & tunc mea hypotheca extincta non dicitur, hic est text. *in l. debitor, ff. ad Trebell. & in l. in rebus. C. de iur. dot. Bar. in d. §. Latinus largius, post Petr. & Iacob. de Rauen. & Cyn. in leg. fin. C. de his, qua in fraud. Credit.* Secunda conclusio fuit, assensum præstitum donationi contemplatione matrimonij, vt sit ille proficiuus pro hæredibus ex corpore donatarij legitimè descendentibus; nullo pacto esse difformem à contractu donationis factæ à Patre filio, & filiis ex illo matrimonio procreandis; verbum enim filiis in contractibus appositum intelligitur sub qualitate hæreditaria, & ita compertum fuit, fuisse per Sac. Consil. iudicatum in causa Creditorum Ioan. Vincentij de Loffredo, nimirum verbum *filiis* positum in donationibus feudorum, quæ fiunt contemplatione matrimonij, qualitatem hæreditariam importare. Tertia conclusio, quæ fuit constituta ea est, nimirum, quod quando fit donatio inter viuos irrevocabiliter cum constituto, & precario, statim rei donatæ dominium in donatarium transferatur, quamuis facta sit, ea adiecta clausula *ex nunc pro tunc sequuta morte Donantis*, sicque pura non autem conditionalis dicitur, solumque corporalis acquisitio, & fructuum perceptio in tempus mortis donantis dilatata censetur; ita præ cæteris Negufanz. *in suo tract. de pignor. 2. membr. 2. par. num. 5. per totum.* vbi melius quam alij hanc declarat materiam; & supposito quod illa dies incerta mortis est omnino ventura; ius illud ad hæredes actiuè & passiuè transmittitur, gl. & Bar. *in l. dies incertus, ff. de verb. oblig. l. in l. sub conditione, ff. de condict. indeb. & in leg. stipulatio ista. §. inter certam, ff. eodem modo citato titulo de verb. obligat.*

OBSERVATIO.

AD confirmationem primæ conclusionis, quam Dom. Reg. noster hic firmavit, dicamus libenter, quod licet sine controuersia procedat vulgatum illud axioma, nimirum vt Dominium, & hypotheca sint incompatibilia, ex Iuribus *in l. neque pign. 46. ff. de reg. iur. in l. Stichum aut Pamphilum 95. §. aditio. ff. de solut. in l. 1. ff. quemadm. seruit. amitt. & in leg. debi-*

ter. 7. C. de pact. sicque vt si Ego rem emero, super qua hypothecam habebam, hæc censetur extincta; at tamen asseuerandum est omnino, hoc benè procedere, vt notat Dom. Reg. noster hic, vbi Ego rei, quam emi, & super qua per prius hypothecam habebam, Dominus euadam irrevocabilis, quia si diceremus, Dominum illius rei fuisse mihi reuocabiliter quæsitum, eo casu, nullo pacto affirmari potest, dominium, & hypothecam esse incompatibilia; sed benè possem Ego dominus esse rei, & super eadem hypothecam habere; idque propriè continget, quando Tu fundum possideres restitutioni obnoxium, & Ego hypothecam, quam super eodem fundo habeo, tibi cederem, tunc enim benè Tu censeris posses illius fundi dominus, & in eo hypothecam habere; & ex hoc oritur, quod cum primò tu morieris, hæres tuus hypothecam tibi cessam valeat exercere contra personam quæ in fundo illo, quem Tu in vita possedisti ex legis, vel hominis dispositione successit; probant dictum hoc Bar. & cæteri per illum text. *in l. ex sextante 30. §. Latinus largius, ff. de except. rei iudic. idem Bar. in leg. si finita. §. Iulianus num. 48. ff. de damn. infecto. Bal. satis notanter in conf. 167. num. 2. lib. 1. Dec. in d. leg. neque pignus num. 2. ff. de regul. iur. Negufanz. omnino videndus, in tract. de pignor. 4. membr. 5. par. num. 2. vers. non obstat. Affl. dec. 8. num. 1. & decis. 16. n. 4. vers. nec obstat quod, & melius decis. 237. vbi Vrsill. ante num. 3. Crauet. conf. 298. num. 2. Anna, conf. 35. n. 4. Seraphin. decis. 872. num. 3. Camill. de Medic. conf. 86. & Stephanus Gratia. discept. for. lib. 2. cap. 204. num. 25. qui omnes fuerunt à me allegati lib. 2. resol. iuris c. 21. vbi sustinui, quod si Tu censum annuum possidens super feudo, cuius vile dominium & possessio est penes me, illud mihi cederes, me defuncto, duobus superstitibus hæredibus, altero in feudo, altero verò in allodio, censum illum ad hæredem in allodio spectare, nec aliter per cessionem mihi factam fuisse extinctum, ea quidem ratione, quia dominium illud vile feudi in mei persona non potest dici irrevocabile, & sic perpetuum, sed, vt aiunt feudistæ, reuocabile, & temporale, seu commutatum, ex quo in morte venit restituendum personæ à lege inuestituræ vocatæ; sicque addidi in materia maioratus scripsisse Ludouic Molin. *de Hist. primogen. lib. 1. c. 26. num. 10.* & Gasp. Boder. omnino videndum, *in tract. de annuis redditibus lib. 2. quest. 16. num. 43.* Ioan. Garz. *de expens. & meliorat. cap. 22. n. 15.* & Rosentall. *de feudis. tom. 1. cap. 7. concl. 37. à n. 9. cum pluribus seq. & melius tom. 2. c. 10. q. 44. n. 10.**

Quantum verò attinet ad secundam conclusionem hæc positam; nimirum vt Donatio facta contemplatione matrimonij à patre filio, & filiis ex illo nascituris dicatur facta cum qualitate hæreditaria, sicque per S. C. decisum in causa Creditorum Io. Vincentij de Loffredo, vt Dom. Reg. noster hic testatur; ad confirmationem videndi sunt Bertran. *in conf. 73. à num. 6. vers. sed his non obstantibus, lib. 2. & in conf. 281. num. 2. lib. 3.* Io. Petr. *Surd. decis. 322.* vbi satis benè loquitur, Fab de Ann. *conf. 52. n. 22.* Camill. de Med. *conf. 142. per totum,* Camill. de Laratha, *conf. 9.* & P. Molfes. *in conf. 2.* hi enim omnes, & alij qui afferri possunt pro indubitato scripserunt, vt in donatione contemplatione matrimonij à Patre facta filio, & filiis ex eo nascituris, nepotes demùm natos in illa succedere non posse, nisi sint patris donatarij hæredes, id quod verissimum esse latissimè ego contrariis respondens demonstraui, *lib. 1. resol. iur. cap. 89. per totum.*

Ad pleniorè verò intelligentiam alterius tertiæ conclusionis, videnda sunt, quæ Ego scripsi supra *in obser. ad decis. 451.*

ARGUMENTVM.

Creditor posterior an possit hypothecaria actione de iuribus suis experiri super re sibi obligata, si Debitor rem illam Creditori anteriori in solutum dederit, vel alteri vendiderit pro dimittendis Creditoribus anterioribus, prout eos dimisit; Et quid si res illa venalis exponeretur; sed posterior hic Creditor nullum ex venditione assequeretur emolumentum. Meliorationes factæ per tertium possessorem an incidant in obligationem contractam per Debitorem ad fauorem suorum Creditorum priusquam res obligata alteri venderetur; Et de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCLXI.

M Magnificus Ioannes Baptista Carrafa Creditorum mole grauatus reperiretur, venditis iam omnibus eius bonis ad instantiam suorum Creditorum; tandem processit ad venditionem cuiusdam suæ Ciuitatis, quam pretio ducatorum quadraginta trium millium Dom. Don Cæsar de Gonzaga emerat; quod pretium demùm fuit solutum Creditoribus anterioribus, quorum cum esset posterior magnificus Nicolaus Maiorana, nihil de pretio prædicto consequi potuit; vnde agebat actione hypothecaria super illo pluri, quod dicta Ciuitas vltra dictum pretium vendi potuisset; quo factum fuit, vt dubitaretur in Collaterali Consilio ad Relationem Sacri Consilij, an iuri, consentanea esset petitio hæc.

2 Pro cuius resolutione fuit habitum pro absoluto, quod Ciuitas illa iure Creditorum priora iura habentium vendita non fuerit, quo casu Don Cæsar Emptor tutus fuisset, ad text. in l. 1. in prim. par. vbi Iacob. de Aret. Cyn. & Salicet. C. si antiq. credit. & in leg. cum prior, ff. de distract. pign. fuit enim dicta Ciuitas à Domino, & Possessore iure sui dominij vendita, quo casu, nullo pacto. D. Cæsar Emptor poterat dici securus, quia feudum illud transiit ad hunc nouum Dominum Creditorum hypothecis affectum; sicque poterant Creditores hypothecarij actione reali super dicta Ciuitate agere, ob quod diceba-

tur, iudicium per dictum Maiorana intentatum ritè, rectèque fuisse institutum; & nedum competeat hypothecaria super re à principio obligata; sed super meliorationibus in ea factis, leg. si conuenerit la 2. ff. de pignor. act. leg. si fundus in princ. §. si res, ff. de pignor. quidquid Ias. in leg. Creditor la prima, num. 6. ff. si cert. pet. quem sequitur Negusanz. tract. de pignor. 4. membr. 5. par. num. 18. hac in re distinguant, vt ibi per eos; ea enim distinctio vera non est; quandoquidem indistinctè, siue meliorationes à Debitore factæ sint, siue à Tertio, ad quem bona peruenerunt, semper hypothecatae censentur, text. est expressus in leg. Paulus. §. domus, ff. de pignor. Io. de Plat. & Alex. in addit. ad Bar. in leg. in his. C. de prædijs & omnibus rebus nauicul. lib. 1. ¶ & licet I. C. in d. leg. in his. dixerit quod meliorationes deducuntur, non propterea negat, quin remaneant in obligatione, prout ibi aduertit Alcia. quando enim fit deductio intelligi debet de sumptibus in melioranda re erogatis, adeo quod si in re hypothecata sunt expensi pro meliorationibus ducati duo mille, illi solum sunt deducendi, & id, quod plus est, quia res est effecta pretiosior, non deducitur, sed remanet in obligatione per text. in d. §. domus. Ex quibus facta relatione per sacrum Consilium in Collaterali Consilio ordinatione Illustrissimi Domini Locumtenentis generalis, fuit, nemine discrepante, decisum ad fauorem dicti de Maiorana, quod benè procedebat iudicium per eum institutum, quod dicta Ciuitas exponeretur venalis, & si plusquam fuerit vendita demùm distraheretur, de illo pluri satisfaceret dictus de Maiorana, prius tamen satisfactis aliis Creditoribus anterioribus.

OBSERVATIO.

Notamus primò ex hac decisione hypothecam posterioris Creditoris non extingui ex eo quod Debitor rem Creditoribus suis obligatam Tertio vendidit pro dimittendis Creditoribus anterioribus, prout dimisit, sicque posse Creditorem posteriorem actione hypothecaria super re sibi obligata, & iam alteri vendita agere, & obtinere; sic pariter scripsi Ego lib. 1. resol. iur. cap. 336. ex iuribus in l. cum prior, ff. de distract. pign. in leg. res pignoris. C. de remiss. pignor. & in leg. si debitor. C. de distract. pignor. in leg. res pignoris. C. de remissio. pignor. & in leg. si debitor. C. de distract. pign. Idemque dixi si res illa non fuisset Tertio vendita, sed Creditori anteriori in solutum data, vt adhuc possit posterior Creditor aduersus illum priorem de iuribus suis experiri, prout per S. C. ait decisum Dom. Præs. de Franch. decis. 453. Addidi demùm sic aduertens, quod si hic posterior Creditor obtenta sententia super instituto hypothecariæ actionis iudicio pro rei venditione instaret, obseruandum esse, an per illius rei venditionem posset vtrique consuli, & sic tam primo, quàm secundo Creditori, quia si ex venditione nullum posterior creditor assequeretur

emolumentum, res è manibus prioris Creditoris, cui fuit in solutum data, siue alterius eiusdem rei emptoris, cuius pecunia fuit dimissus primus Creditor, auferri non potest; sed esset subhastanda ad finem vt illius sciatur valor; ita Paul. de Castr. in l. à diuo Pio. §. sed & illud, in fin. ff. de re iudic. & Dom. Præf. de Franch. decis. 456. circa finem, vers. & est effectus maximus.

2. Secundò notamus, melioramenta facta per Tertium possessorem super re mihi obligata, adhuc in obligationem ad mei fauorem contractam incidere, ita tamen vt ad beneficium possessoris meliorantis deducantur solummodo sumptus, siue expensæ pro re illa melioranda erogata, iuribus hic citatis, quicquid distinguant Ias. & Negufanz. quos Dom. Reg. noster hic allegat, & ex recentioribus Statilius Pacific. de salua. interd. inspect. 13. cap. 4. num. 665. & Mercurial. Merlin. de pignor. lib. 2. tit. 2. quest. 69. num. 4. Putarunt enim Ias. & Negufanz. quod quando meliorationes à Debitore factæ non sunt; sed à tertio possessore, illas non cadere in hypotheca ad fauorem Creditoris; Tu modò considera dicta per Ias. & Negufanz. bene procedere, quando Creditor, qui habet rem melioratam obligatam, vellet super meliorationibus suum consequi Creditum, quia verè affirmare non possumus, melioramenta illa esse Creditori obligata; at si Creditor suam intentaret actionem realem super re sibi obligata, & à Tertio meliorata, ritè, & rectè diceretur iudicium institutum, prout fuit hic decisum; sed postea cum primum de re illa vendenda ageretur, melioramenta venient melioranti soluenda, nisi hic tertius possessor mallet vt beneficio à lege ei tributo iuris offerendi, ad text. in leg. Paulus. §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypot. solu. quo casu offerendo valorem rei obligatæ, prout valebat, priusquam res esset meliorata, eandem sibi retineret rem, ex sententia Bar. in l. 2. C. de prædiis & omnibus nauicul. lib. 11. quem insequuti fuere Paul. de Castr. in leg. si comenerit 18. §. si fundus num. 2. ff. de pignor. act. Negufanz. de pignor. membr. 4. §. par. num. 2. Magon. decis. florent. 51. Dom. de Franch. decis. 38. Thes. filius quest. forens. lib. 1. quest. 71. num. 5. Cyriac. contr. iur. lib. 1. controuers. 194. Dom. Reg. Merlin. controu. cent. 1. cap. 93. num. 12. & alij quos refert Mercur. Merlin. loco cit. n. 5.
3. Sed quæstio est, si hic tertius possessor vellet potius vt pretium meliorationum sibi soluatur, quam vt iure offerendi, quinam valor erit ei exburfandus, an prout hodie melioramenta æstimantur, vel potius soluendum, quod impensum est; vt cernis Dom. Reg. noster in ea est sententia, vt ea pecunia quæ in melioranda re erogata est restituatur; sed Tu, quando casus acciderit recurre ad dicta per Me lib. 2. resol. iuris cap. 133. num. 14.

ARGUMENTVM.

Prorex, in hoc Regno nùm post ingressum successoris ad Regni Confinia possit suo muneri incumbere, sic officia vacantia conferre, gratias facere, omniaque peragere, prout per prius. Successor in gubernio huius Regni, an iurisdictionem aliqua habeat, priusquam actualem possessionem non accipiat, & iura-

mentum de benè & fideliter administrando non præstiterit, &c.

DECISIO CCCCLXII

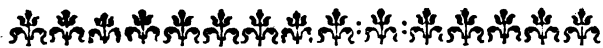
LECTO à sua Catholica Majestate in hoc Regno Vicerege, & Capitaneo generali Domino Marchione de Mondesar; eoque Regno ingresso, & ad Ciuitatem Caietæ peruento, Dominus Cardinalis Granuelanus tunc Locumtenens generalis in hac Ciuitate commorans munus suum deserere non curauit; sed illud potius exercere voluit, nonnulla peragens, ac officia vacantia conferens vsque ad tempus eiusdem Marchionis ad hanc Ciuitatem ingressus; ex hoc dubitatum fuit an gesta eo tempore per D. Cardinalem essent de iure valida, vel potius nulla; itavt per Marchionem nouum Proregem reuocari potuissent.

Ratio dubitandi desumebatur ex text. in leg. obseruare, ff. de offic. Proconsul. & legati. vbi statim atque quod Præses electus Prouinciam est ingressus Prædecessoris officium cessat, ergo. Sed hac dubitandi ratione non obstante, contrarium de iure, maximè in hoc Regno est affirmandum; etenim vt quis officialis sit habendus, sat non est, quod sit tantum electus, & quod officium acceptauerit, sed necesse est quod applicuerit ad locum, vbi decernitur administratio: ita Bal. in leg. meminisse, ff. de offic. Proconsul. Angel. in §. iusurandum, Auth. vt iudic. sine quoquo suffragio. vbi dicit, notandum esse, Potestatem incontinenti cum Ciuitatem ingrediatur, iurisdictionem non habere; postquam iurauerit de bene administrando; bonus text. in §. sic igitur, & in d. §. iusurandum, Authent. vt iudices sine quoq. suffrag. & in terminis terminantibus est text. in leg. unica, ff. de offic. Præf. Agustal. vbi Præfectus Ægitto non prius præfecturam deponit, quam Alexandrinam, successor eius ingressus sit, licet in Prouinciam venerit. Quærit ibi glos. quare Alexandriam? & respondet, quia Alexandria Metropolitana erat Ciuitas, in qua Præfectus consequeretur præfecturam, sicut & Imperator Romæ; ita in casu proposito, nam cum Ciuitas hæc Neapolis Metropolitana, & caput totius Regni sit, & in ea Domini Proreges iuramentum præstant, & administrationem recipiunt, certè donec omnia hæc adimpleta sint, non est cur dubitari possit, nullum considerari obicem, quin priore loco electus, & de proximo è Regno discessurus officium suum exercere valeat, hinc Bal. in d. leg. unica. firmat, quod antequam Imperator insignia Romæ consequatur, propriè Imperator dici non potest; vnde his omnibus in Collaterali Consilio

Domino Marchione Prorege decisum extitit, officia collata à Domino Cardinale Locumtenente, eo tempore vacantia ritè rectèque fuisse concessa; secus verò si fuissent vacatura tempore noui Domini Proregis; idemque in tractis futuræ recollectionis; hæc decisio admodum placuit dicto Domino Proregi, qui vir erat prudentissimus, maximi ingenij, & sanioris iudicij.

OBSERVATIO.

Quæ hîc exarat Dom. Reg. noster ex eius ore scripsit pariter Dom. Præf. de Franch. *in sua decis. 393.* quam vide omnino; ad illamque circa dubium hîc propositum se remittit Dom. Reg. de Pont. *in suo tract. de potest. Proreg. tit. de assensibus Regis super alienatione feudor. §. 6. n. 15.* vbi dicit, omnia, quæ in ea decis. referuntur, conformia esse consuetudini indubitata, quæ est, vt nouus Prorex iurisdictionem in hoc Regno non habeat, quousque actualem possessionem non accipiat, & iuramentum iuxta morem non præstiterit de benè, & fideliter administrando; idque in manibus nostrorum spectabilium Electorum, & in maiori Ecclesia huius Ciuitatis, sic iurans seruare capitula, omniaque priuilegia Ciuitati concessa; vnde passim videmus, Proreges, qui ad curiam Dom. nostri Regis sunt reuersuri interim in conspectu successoris omnia peragere, quæ ante aduentum noui Proregis peragebant; officia vacantia conferentes, gratias pro patris delictis facientes; idque absque vlla noui Proregis quærimonia; idemque scripsere Dom. Reg. Rouit. *in conf. 81. num. 8. lib. 1.* Dom. Reg. Tap *in Constit. Officia n. 12.* Capiblan. *in prag. 5. n. 74. de Baronibus.* Ego ipse *resol. iur. lib. 1. c. 30. n. 8.* & de nostro Præsid. de Franch. *loco citato,* meminerunt pariter Dom. Reg. Constant. *in l. 1. num. 27. C. de Consul. lib. 12.* vbi sic loquitur, & ideo dicit Dominus de Franchis, quod ex quo officium Vice Regis habet annexam iurisdictionem debet iurare in manibus Dominorum Electorum, & ante hac impleta prædecessoris officium non expirat, *l. 1. ff. de offic. Præf. Augustal. & c. Maltril. de Magistrat. lib. 1. cap. 25. n. 19. & lib. 5. cap. 6. n. 197. & Iacob. Cancer. var. resol. lib. 3. cap. 15. num. 54.*

ARGUMENTVM.

Assensus Regius, si fuerit concessus alienationi factæ de feudo cum pacto de retrouendendo, nùm in retrouenditione per emptorem faciendâ alius requiratur assensus; Et an in remissione huius pacti, quæ à venditore fieret ad beneficium emptoris, domini assensus interuenire debeat; Et quid si venditor pactum hoc alteri cederet; Et de aliis.

D. de Marinis obseruat. ad decis. D. Reuenterij.

DECISIO CCCCLXIII.

VENDIDERAT Illustris Princeps B siniani Dominæ D. Catherinæ de Sancto Seuerino eius germanæ forori duas Terras in Prouincia Basilicata pretio ducatorum sexdecim milium, cum pacto de retrouendendo infra certum tempus, quo durante, & nondum elapso, contentus remansit Princeps, mediante publico instrumento, Regio assensu vallato, pactum illud vsque ad tempus mortis d. D. Catherinæ prorogare, itavt eius vita durante, illud exercere non possit; sed mortuo demùm Principe, successor eius Princeps Bernardinus filius de mera, pura, & spontanea voluntate D. Catherinæ Amitæ Terras prædictas reemit, qua tandem vita functa, prætendebat fiscus, retrouenditionem illam fuisse ipso iure nullam, ex quo super ea Regius assensus non interuenerat, nam postquam pactum primum de retrouendendo erat extinctum, dicebatur noua venditio, quæ sine assensu fieri non poterat, & successiuè existente illorum feudorum dominio liberè penès Dominam D. Catherinam, ea demùm mortua absque legitimo successore in feudalibus, quia Princeps ex fratre nepos, amitæ in feudo nouo non succedit, adhuc si inuestitura caneret pro se, hæredibus, & successoribus in perpetuum, dicebantur feuda illa Regiæ Curiæ ob lineam finitam acquisita; contradicebat Princeps; vnde quid iuris dubitatum extitit?

Discussio articulo in Regia Camera, pro Principe pronunciatum fuit, eo ab impetitis per Regium fiscum penitus absoluto; & cum ab hac determinatione à fisci procuratore reclamatum esset, ac obtentum vt causa referretur in Collaterali Consilio; facta iam relatione coram Illustrissimo Domino Prorege Marchione de Mondejar, fuit prima sententia confirmata, cum impositione perpetui silentij.

Ratio decisionis fuit, quia pactum illud de retrouendendo non aliter à Principe fratre, D. Catherinæ forori remissum fuerat; sed tantùm prorogatum vsque ad tempus mortis emptricis; si igitur prorogatum, & non remissum; potuisset Princeps adhuc in vita eius sororis ex vendito, vel præscriptis verbis agere, quamuis exceptionis ope repelli poterat, ob pactum illud, vt durante vita sororis, seu amitæ retrouenditionem exercere non potuisset; vnde si actio non erat extincta, poterat certè Princeps de voluntate eius Amitæ dicta feuda reemere ex quo in hoc pacto de retrouendendo impetratus extiterat Regius assensus, ac proinde alium super retrouenditione impetrari opus non erat;

Confirmabatur decisio, quia ut per instrumentum prorogationis huius pacti apparebat, prorogatio illa in merum D. Catherinæ fauorem facta extiterat; sicque licet, aliter, durante pacto, ea inuita, non potuisset Princeps retrouentionem prætere, per text. *in l. 2. C. de pact. inter empt. & vendit.* tamen secus, ea volente, ad text. *in leg. cum qui ita, ff. de verb. obligat.* Vnde.

OBSERVATIO.

IN hac causa pro Regio fisco de iure respondit tunc doctus eius Aduocatus Marcellus de Mauro, pro ut videre est *in sua allegat. 21.* Duas principales in hac decisione obseruamus conclusiones, quarum prima est, ut quando super pacto de retrouendo appposito in venditione feudi Regius impetratus est assensus dum postea illud exercetur, alius super retrouenditione opus non est, ut impetretur assensus; Ego satis dubito de veritate huius conclusionis; nam cum certum sit, utile feudi dominium in emptorem fuisse translatum, quamuis in venditione appositum sit pactum de retrouendo (perfecta enim est rei venditio, quæ cum hoc pacto fit, ita ut dixerint Doctores, posse vicinum uti iure retractus ut per Affl. *dec. 338. num. 9. vbi Ursill. in princ.*) Sequitur certè dicendum ut ad retransferendum dominium in venditorem, alius requiratur Domini assensus; & ita in puncto docet Marcell. de Maur. *loco cit. num. 7. & ibi Abbas filius in additio. & melius in alleg. 8. num. 31.* quo loci expressis verbis firmat, quod quamuis in assensu super venditione fuisset facta mentio pacti de retrouendo; at tamen quando postea fit retrouenditio, alter assensus super ea erit necessarius; subdens per hoc, quod Practici hodie simul, & semel impetrant assensum super pacto de retrouendo, ac etiam super futura retrouenditione; & in puncto principali agit, nùm assensus impetratus super venditione feudi, nulla facta mentione de pacto de retrouendo in eo contractu adiecto, ita & taliter subintelligatur, ac si de pacto illo expressa mentio facta esset; qua de re latè Marinus Freccia *de subfeud. lib. 2. quest. 16. & Io. Andr. de Georg. in repet. feudal. cap. 12. à num. 19. post Camer. in repet. c. imperialem fol. 58. col. 2. & Gram. decis. 76.*

2 Illud tamen in hac materia puto verum, quod si Venditor feudi cum pacto de retrouendo vellet pactum illud eidem emptori remittere; sicque illum ab onere retrouentionis liberare, tunc Regius non requireretur assensus. Ratio assignatur, quia nulla de re feudali fieret alienatio; sed actio tantum personalis diceretur remissa: ita Affl. *in constit. Constitutionem diua memoria. num. 21. circa finem.* Frecc. *ibidem in 48. limit. Tap. dec. Sac. Consil. 12. num. 13.* Ioan. Andr. de Georg. *in repet. feudal. cap. 44. à num. 24. vbi in fine dicit, Cannetij sententiam in cap. volentes, in §. sed quid si erit fol. 111.* sine dubio procedere, in translatione iuris luendi ad feudum de persona ad personam, ut tunc omnino Regius requiratur assensus, pro ut firmat pariter Tap. *loco cit. num. 2. & seqq.* Secus autem, quando agitur de liberanda persona, quæ retrouendere se obligauit; vnde in casu suo benè dicebat Cannet. ut in venditione facta de feudo cum pacto de retrouendo, si venditor ius illud luendi in alium alienaret, fieri locum dispositioni *cap. 1. §. Titius, si de feud. defun. milit. fuer. contrones. & c.* Itemque & meritò practicam in Sac. Consil. inole-

uisse, ut quoties ad venditionem iuris luendi feudum proceditur, super pretio ex illo iure proueniente præferri creditores cum assensu aliis etiam anterioribus assensu carentibus; ita Ioan. Andr. de Georg. *loco cit. num. 23.*

Alteram, quam in hac decisione principalem obseruamus conclusionem, ea est, ut nepos in feudo nouo patris, seu amitæ legitimus non dicatur successor; hæc conclusio verissima est, attenta tamen dispositione Constitutionis, ut de successibus, quæ fratrem tantum in feudo nouo fratris ad succedendum admittit; sed hodie cessat prorsus Imperialis hæc ordinatio, attentis nouissimis gratiis huic Regno concessis (adhuc si inuestitura caneret pro se, hæredibus, & successoribus ex corpore) de quibus per Dom. Consiliar. Theodor. *allegat. 100. Dom. Reg. Rouit. decis. 32. & alibi. & per Me lib. 1. resolut. iuris cap. 126.*

ARGUMENTVM.

Vendita domo, an veniant vacua circum circa, & quæ ibi sunt posita ut perpetuò remaneant, licet affixa non sint; Et nùm cum hac venditione venditus pariter intelligatur hortus ibi cohærens. Item & vitriatæ, vasa vinaria, &c. Oppositio de iure tertij an & quando sit admittenda. Et de aliis.

DECISIO CCCCLXIV.

MPTA à Domino Principe Cōchæ domo magna palatiata prope Monasterium sancti Petri ad Maiellam huius Ciuitatis cum vacuis ibi existentibus; prætebat ille, vacua existentia circumcirca domum paruum Magnificæ Catherinæ de Rogerio contiguam Palatio dicti Principis sua esse, & ad dictam domum magnam pertinere, quo factum fuit, ut dubitaretur ad quam domum vacua prædicta pertinerent.

Hæc causa fuit discussa in sacro Consilio; & cum remansisset in paritate votorum, Dominus Locumtenens generalis Regni huius mandauit ut decideretur in Collaterali Consilio, vbi cum de ea tractaretur, fuit primò consideratum, domum ex solo, parietibus, & tecto consistere, *leg. solum, cum glos. ff. de rei vindicat.* Sed cum illa venundatur, dicimus, ut & pariter veniat id, quod est domui adiunctum, per text. *in leg. cetera, fin. ff. de lega. 1. vbi Iacob. de Arret. Bal. & Alexand. dicunt, quod vendita, vel donata domo, veniunt ea, quæ ibi sunt posita, ut perpetuo remanerent, licet affixa non sint, bonus text. in leg. Iulianus. §. adibus, ff. de actio. empt. & Bal. per illum text. in leg. conclaue, vbi glos.*

glof. ff. de damno infecto addit, quod vendita vna domo, intelligitur vendita camera, quæ ad vsum illius domus destinata erat; facit quod communiter dicitur, quod vendita domo, intelligitur venditus hortus, si erat ad vsum illius domus, & per domum erat aditus in hortum; idemque probant Bal. & Alex. in leg. olimpico, ff. de seruit. vrb. prad. Quibus sic perhabitis, ad probandum, quod dicta vacua erant de pertinentiis domus parvæ dictæ Catherinæ, ponderabatur, Hieronymum Filerium, qui dictam domum parvam possederat, eam cum illis vacuis possedisse; & si diceretur provt dicebatur, quod Dom. Princeps Conchæ domum emerat cum larghis, & vacuis, quia in emptionis instrumento non habebatur cum quibus vacuis, necessariò intelligi debebat de vacuis magnis ante eius Palatium; non autem de illis vacuis parvis, quæ erant circumcirca dictam domum parvam; eoque magis quia dictæ domui parvæ iuncta erant, ad text. in leg. adeo §. insula vers. quod si alteri parti, ff. de acquir. rer. domin. & in §. Insula instit. de rerum divis. Præterea dicebatur, quod domus illa parva vendita extiterat cum integro eius statu sicque illi adiacentia omnino veniebant, hoc enim important verba illa, cum integro eius statu, vt per glof. Innocent. & reliquos Canonistas in cap. cum dilecti, de donatio. Vnde facta relatione in Collaterali Consilio, fuit pro dicta Catherina pronunciatum; sed interposita reclamatione pro parte Domini Principis dicebatur, quod vacua illa in emphyteusim tenebantur à Monasterio sancti Petri ad Maiellam; & cum empta reperirentur absque Domini directi consensu, nulla erat venditio, & consequenter dominium in Emptorem translatum non fuerat; sed responsum fuit hoc esse opponere de iure tertij, quod de iure non permittitur, ita Bar. in l. 2. ff. de except. rei iudic. Aret. in l. 1. §. si vir. ff. de acquir. possess. & in leg. cum servum. C. de servis fugis. Ias. in l. 1. in 2. lect. C. de iur. enphit. idemque respondebatur alteri oppositioni pro parte Principis factæ, quod tam domus magna, quam hæc domus parva alienari prohibitæ erant; sicque neque vendi, neque distrahi poterant, leg. fin. §. sed quia C. commun. de lega. erat enim adhuc oppositio de iure tertij; tum etiam quia alienatæ erant cum consensu illius, in cuius fauorem alienationis prohibitio facta extiterat, ad text. in leg. si fundum per fideicommissum, ff. de leg. 1. leg. nihil §. 1. vbi Bar. eod. titul. Bal. in Authen. res qua. in fine. C. commun. de legat. & Ias. in leg. filius famil. §. diui in 8. limit. num. 39 ff. de legat. 1. Sed hæc responsiones parvi momenti fuerunt; nam facta iterum relatione in Collaterali Consilio in gradu reclamationis, fuit pro maiori parte Votantium pro Principe

D. De Marinis observat. ad decis. D. Reuerterij.

pronunciatum, & insimul ordinatum, quod ædificata in dicta domo Magnificæ Catherinæ demolirentur, & in pristinum statum reducerentur.

OBSERVATIO.

EX hæc decisione plura colligimus notabilia; & 1
Eprimò, quod vendita, vel legata, siue donata domo, ea omnia veniunt, quæ ibi posita sunt vt perpetuo remaneant, licet affixa non sint; Tu modò ad confirmationem adde, idem ex recentioribus scripsisse Caldas de Pereyra, de emptio. & vendit. cap. 22. n. 16. quo loci ex Bar. sententia generalem constituit conclusionem, quod omnia affixa domui, illius partem constituunt, ac proinde in alienatione continentur; sicque & ea similiter, quæ ad perpetuum domus vsum ibi posita sunt; secus verò si ad tempus; vnde vendita domo, quod in venditione veniant vitriatæ, ex quo ad perpetuum domus vsum destinata sunt, dicit decisum Surd. decis. 134. post Cepoll. de seruit. cap. 63. idemque Gasp. Thef. quest. forens. lib. 1. quest. 84. vbi addit, vendita domo, vasa vinaria, si ad perpetuum vsum destinata, sub venditione contineri; at secus semper dicamus, quando res non ad vsum posita sunt, sed ad ornamenta, vt in casu, de quo per Rot. decis. 822. p. 3. in nouiss. & per Mohedan. decis. 17. & 114.

Quodque vendita domo simpliciter, iuxta aliam 2
conclusionem hîc positam, censetur insimul venditus hortus, ibi cohærens, probat pariter text. in leg. pradiis 89. §. fin. ff. de legat. 3. vbi Iuriconsultus sic loquitur. Qui domum possidebat, ortum vicinum adibus comparavit ac postea domum legavit. Si ortum domus causa comparavit, ut amariorem domum, ac salubriorem possideret; aditumque in eam per domum habuit; & adium ortus aditamentum fuit, domus legato continetur, &c. plura de hoc scripsit Guilliel. de Benedic. in cap. Raynutius in verb. & ortum fol. mibi 181.

Vterius notamus, oppositionem, quæ fit in iudicio de iure tertij opponentem non releuare; sic enim probat text. in leg. loci corpus. §. competit. vbi Bar. & DD. ff. si seruit. vindic. & in leg. si quis emptionis. §. fin. vero nullum. C. de prescript. 30. vel. 40. am. Thef. satis benè decis. 4. vbi ad hanc conclusionem septem accommodat limitationes, quas vide, illamque primam, quæ in ore omnium est, quoties exceptio, siue oppositio hæc, quæ à reo fieret de iure tertij, esset penitus exclusiua intentionis agentis; & est originale dictum Cyn. in l. cum servum, in fine. C. de seru. fugis.

ARGUMENTVM.

Assensum Regius an requiratur, cum pater filium secundogenitum super bonis feudalibus hæredem instituit, primo consentiente. Nepos ex filio primogenito præmortuo, an in successione Aui super feudalibus patris secundogenito præferatur. Et de aliis.

DECISIO CCCCLXV.

CVM D. Victoria de Ayerbo pro suis dotibus creditrix reperiretur hæreditatis quondam Troiani Mormilis eius Viri, eiusdemque bona feudalia in forma valida obligata haberet; in vltimis constituta, duos habens filios, Fabritium, nimirum; & Herculem, hunc cum consensu Fabritij primogeniti vniuersalem instituit hæredem, ob quod exortum fuit dubium, an institutio ista, dum Regio carebat assensu esset de iure valida; tractabatur enim de instituenda actione reali super feudo, vt dictarum dotium quantitas recuperari potuisset.

Dubium hoc perdifficile habitum fuit: quandoquidem in casu, de quo agebatur, si affirmandum erat, filium primogenitum consentiendo, quod secundogenitus institueretur hæres, nihil in secundogenitum transmisisse; sed solum se de medio abstulisse; & quidem ius, quod habebat primogenituræ fuit statim extinctum; itavt secundogenitus succedere diceretur non per viam transmissionis, sed extinctionis, iuris primogenituræ, ita satis benè Bar. in l. 1. §. si sit. Ne-
pos, ff. de collat. dot. & in l. 1. §. si sic filius ff. de coniung. cum emancip. liber. & consequenter hæredis institutio adhuc nullo impetrato assensu, de iure procederet; idemque vbi ius hoc primogenituræ cedi posset, per text. in cap. quam periculosum 3. quest. 1. nam si cedi, & vendi potest; ergo & in hæredem transmitti per Regulam, quod illud, quod est cessibile, est in hæredem transmissibile, leg. de pluribus, ff. de administ. tutor. leg. quadam, ff. de acquir. rer. dom. & l. 1. ff. de fun. dot. id quod potissimum est fundamentum pro illa latissima disputatione, nimirum quisnam potior sit in feudatarij successione, Nepos ex filio primogenito præmortuo, an verò filius secundogenitus iam viuus; etenim ratio illorum, qui nepotem fore præferendum tenuerunt, ea fuit quod hoc ius in filium primogenitum transmissum erat; ita Oldrad. conf. 224. ad quam difficultatem dirimendam Rex Ferdinandus primus, sua sententia mediante, nepotem ex primogenito Auo suo legitimum esse in feudo successorem determinavit; & nedum Nepotem masculum; sed etiam & Neptem foeminam; in casu autem proposito Fabritius primogenitus nedum matri suæ consensum præstiterat, vt Herculem filium secundogenitum institueret hæredem; sed in eundem iura omnia, quæ pro dotium recuperatione super bonis feudalibus obligatis habere poterat, cesserat, nullo super hac cessione intercedente Regio assensu; & licet eo tempore iura cessa adhuc in actu de-

lata non erant, benè tamen in potentia; quæ considerabilia, & transmissibilia erant, eo-que magis cum tractaretur de iuribus feudalibus, à quorum successione filius primogenitus excludi non poterat, nisi cum consensu Regis domini directi; tum etiam quia D. Victoria communis mater, ideo filium secundogenitum instituere voluit, qui à Fabritium filium primogenitum ære alieno admodum grauatum videbatur; ex quibus pro dispositionis inualiditate respectu bonorum feudalium Dom. iste Reg. vna cum Dom. Iacobo Anello de Boëtis Regio Conf. responderunt.

OBSERVATIO.

ESt vndique receptissimum id, quod Dom. Reg. no-
Ester hinc incidenter firmat; nimirum vt in feudi successione Nepos ex filio primogenito præmortuo, patruo secundogenito præferatur, sic enim apud nos determinatum testatur Affl. in cap. 1. num. 21. de natur. success. feud. & Gramm. decis. 1. Dom. Reg. de Pont. satis benè in rit. de success. feud. Lect. 12. num. 48. vbi num. 54. addit, sententiam hanc in Regno, etiam in linea Collaterali indubitata esse, Fab. de Ann. conf. 125. num. 45. Dom. Reg. Rouit. conf. 74. lib. 1. vbi loquitur de Nepte ex filio primogenito præmortuo, vt patrum secundogenitum à feudi successione excludat; Anell. Amat. conf. 15. num. 1. & 2. Ego ipse resol. iur. lib. 2. cap. 145. num. 8. & 9. & vbi que de generali consuetudine hoc seruari, ex alienigenis firmarunt pariter Molin. de hisp. primogen. lib. 3. cap. 6. num. 1. vbi dicit apud omnes gentes, & nationes causam Nepotis ex primogenito aduersus patrum semper potiorum fuisse; idemque Couar. præst. quest. capit. 38. num. 5. vers. 11. illud est, Tiraquell. de iur. primogen. quest. 40. num. 8. Anton. Gomez ad l. 40. Tauri numer. 65. vers. sed his non obstantibus. Auenda. in eadem leg. glos. 14. num. 20. Petr. Greg. Tolos. in tract. de Re-
publ. lib. 7. cap. 10. Gurtier. præst. quest. lib. 2. quest. 80. & Mattienf. aliis omissis lib. 5. noua recopilat. tit. 6. l. 5. gl. 4. n. 4.

Quantum verò attinet ad punctum principalem huius Decisionis, nimirum an institutio hæredis, siue refutatio facta de feudo à patre in personam filij secundogeniti, primo consentiente, nulla dicatur, dum Domini Regis consensus non interuenit, si casus aliquando contingeret, pro veritate pondera, quæ scripserunt Loffred. conf. 1. & conf. 14. num. 46. Ioan. Vincent. de Anna, in reper. rubr. de vassall. decrep. at. à num. 257. vers. sed quid in alio casu, vsque & per totum num. 291. & Dom. Reg. Rouit. in Pragm. 1. n. 117. de titulos seu inscript. abusu in scrib. sublato.

ARGUMENTVM.

Officium ad Regis collationem spectans, si quis longissimo tempore vti Regis Minister possederit, an illud præscripsisse allegare possit. Iurisdictio à Rege alicui in officium concessa, an, & quando eiusdem
Regis

Regis nutu reuocari possit; Et an, & quando iurisdictio cum mero, & mixto Imperio præscriptione quaratur, & de vi immemorabilis præscriptionis.

DECISIO CCCCLXVI.

DVBIFABATVR in Regia Camera ad quemnam spectaret officium Magistri actorum ciuitatis Tropeæ, an ad ipsam ciuitatem, quæ illud possidebat seu quasi, vel potius ad Regiam Curiam.

1 Pro ciuitate dicebatur primò quod possidente officium prædictum Magnifica Gribella de Duce, cui annis singulis Vniuersitas vncias quatuor soluebat, Ciuitas sentiens se grauata, ad Regem Ferdinandum primum recursum habuit, ad hoc vt dignaretur, dictum officium ipsi concedere, vel quod mandaret, vt in posterum dum dicta Gribella in exercitio dicti officij remanebat, ad dictas quatuor vncias soluendas non teneretur, cui quidem supplicationi Rex ille respondit, quod durante vita Gribellæ soluerentur ei dictæ vnciæ quatuor, & quod Vniuersitas deputare posset personam, quæ dictum officium exerceret, dummodo de illius culpis, & defectibus teneretur; hac decretatione, sic stante prætendebat ciuitas officium prædictum ad ipsam perpetuò spectare, & pertinere. Secundò dicebat, quod ipsa spatio quadraginta annorum possederat, sicque præscripsisse.

2 Sed his non obstantibus Regia Camera pro fisco pronunciauit, absoluta tantum Vniuersitate à fructibus perceptis. Ratio decisionis fuit, quia Rex Ferdinandus officium prædictum Ciuitati non concesserat pro vt supplicauerat; non enim respondit *fiat* siue *placet*, aut per alia verba similia, quo casu omnia supplicata, concessa dicerentur; sed solum supplicatis respondens, ad vnam tantum speciem se retulit, & non ad alia; optimè Ang. in §. *praterea, instit. de inut. stipul.* vbi dicit, text. illum facere ad id, quod quotidie in signaturis supplicationum contingit, nam si Princeps in supplicatione ei porrecta responderit per verbum *placet*, vel *fiat*, videtur ad omnia narrata respondere, secus autem si specificè ad vnum de supplicatis responderit, quia tunc decretatio ad illud tantum refertur; facit, quod notat Bart. in leg. *Aurelius. §. Stricho. ff. de liber. leg.* & Arët. in leg. *certi. conditio. §. fin. ff. si cert. pet.* Nec dictum fuit, allegatam decisionem obstare, quia cum tractaretur de possessione, seu quasi officij, cuius proprietates est Regiæ Curiæ, & solum exercitium penès vniuersitatem; vt de mero Im-

perio dixit Alberic. in leg. *fin. C. de iurisdict. omn. Iudic.* præscriptio locum habere non poterat. Exercebat enim Ciuitas officium prædictum vti Regis Minister sicque contra Regem præscribere non poterat; leg. *male agitur. C. de præscript. triginta, vel quadraginta annorum*, ille namque possidet, cuius nomine possidetur; leg. *quod meo, ff. de acquir. possess.* Vnde si Ciuitas Tropeæ nomine suo non possidebat, certè præscribere non poterat, quia sine possessione præscriptio non procedit, leg. *sine possessione, ff. de vsucap.* Confirmabatur decisio ex alio priuilegio producto Regis Frederici, ex quo clarè defumebatur officium prædictum ad Ciuitatem non pertinere. Vnde.

OBSERVATIO.

Illud satis scitu dignum in hac Decisione obseruamus, nimirum, vt præscriptioni nullatenus locus esse possit, quoties quis officium ad Regis collationem spectans, vt illius Minister quantous longo tempore exercuerit. Ratio est potissima, quia proprietas dicitur esse penès Regem, solumque nudum exercitium apud personam, quæ officium exercet; hinc communiter apud nos receptum est, quod quando quis iurisditionem aliquam in officium à Rege tenet, eiusdem Regis nutu illa reuocari potest, ita noster Affl. in cap. 2. §. *Item si quis in tit. quib. modis feud. amitt. & in cap. 1. in verbo potestas. per tot. num. 1. in titul. qua sint regalia*, idemque Montan. in suo tract. de regal. in verbo *potestas num. 15. & 25.* in quibus locis expressis verbis ait, posse Principem Iurisditionem in officium à se concessam pro suæ utilitatis libito reuocare, excepto si concessio ex causa onerosa facta extitisset, quia tunc transiret in vim contractus, ex Dom. Reg. de Ponte in suo tract. de potest. Proregis in tit. de elect. officialium. §. 1. numer. 23. & dixerat prius Andr. in constitut. ea qua ad speciale decus. numero 40.

Est tamen verum, quod cum iurisdictio duplici modo concedi possit, in titulum scilicet, siue dominium, & in officium, vt docet Andr. in tit. *quis dicatur Dux num. 20.* & post eum Ioan. Vinc. de Anna allegat. 44. num. 6. Ioan. Franc. Capiblan. de author. Baron. Pragm. 8. num. 32. p. 1. & Hort. Montan. aliis omiſſis, loc. *superius cit. num. 14. & 18.* Si quis per tempus immemorabile iurisditionem aliquam, etiam cum mero, & mixto imperio exercuerit, nullatenus constituto de titulo hominis, per quod appareret, anni dominium, an verò in officium concessa ea sit, teneo indubitanter fieri locum præscriptioni; vt dicatur vile dominium acquisitum; videatur Domin. Camill. de Curte in suo diuers. feud. in cap. quod incipit, *Declarata igitur num. 90. cum seqq.* quo loci probat, & prudenter tam in regaliis, quam in iurisdictionalibus cum mero, & mixto Imperio, præscriptionem subintrare, & acquisitionem per vsum temporis immemorabilem, quia tanti temporis vsus vim habet priuilegij, legisque potestatem, adeo quod præscriptionem inducit iuris, & de iure, ita vt contra eam probatio non admittatur in contrarium, ac proinde regulam constitui posse, quod omnia priuilegia quælibet per immemorabilem quæri posse, idemque docet Caball. in suo milleloq. 591. vbi dicit tempus immemorabile priuilegij concessionis vim

habere, etiam in his, quae sunt Principi referuata, nec aliter tituli productionem ino nec allegationem necessariam esse, itemque nec scientiam requiri eius, contra quem praescribitur, quodque docto de immemorabili, probatio in contrarium non admittatur, sequitur Montan. *cit. tract. de regalibus in pralud. numer. 31. vers. consuetudine immemorabili*, idemque Dom. Reg. Valenzuela, *conf. 93. num. 44.* vbi notabiliter probat inter alias praerogatiuas consuetudinis immemorabilis eam esse, quod non requiratur scientia illius, contra quem introducit, & *num. seqq.* Bart. Imol. & aliorum auctoritate pro indubitato affirmat, officialium scientiam in praescriptione, contra Principem sat esset.

ARGUMENTVM.

Castrum siue Casale alicuius ciuitatis, si fuerit à Rege alicui concessum cum Iurisdictione, itavt illius ciues nullo pacto coram alio, quàm ipsius Iudice conueniri possent, nùm demum valeat idem Rex Ciuitati priuilegium concedere, vt illius Iudex possit cognoscere de omnibus causis tam ciuilibus, quam criminalibus, quoad omnes personas omnium casalium, etiam quod reperiantur in Dominio quorumcumque Baronum. Priuilegio primo, an, & quando censeatur per secundum derogatum; Et an, & quando registratum non appareat pro non concesso habeatur, Et de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCLXVII.

RÆTENDEBAT Ciuitas Auerfæ, quod poterant eius Ciues in illa Regia Curia ciuilitate, & criminaliter in ius vocare Casalis Casollæ, quod est situm in territorio dictæ ciuitatis, non obstante, quod essent sub vtili Dominio Baronis, & hoc ex priuilegio Regis Ferdinandi primi, ex quo demonstrabatur, Gubernatorem Auerfæ posse cognoscere de omnibus causis tam ciuilibus, quàm criminalibus quoad omnes personas omnium casalium dictæ Ciuitatis, etiam quod essent sub Dominio quorumcumque Baronum, & licet hoc priuilegium esset posterius illo ab eodem Rege Ferdinando concesso dicto Baroni, ex quo constabat, vt nullo pacto Ciues dicti Casalis coram alio, quàm ipsius Iudice conueniri possent; tamen dicebatur pro parte Ciuitatis, hoc Regem illum etiam de potestate ordinaria facere potuisse, vt notabi-

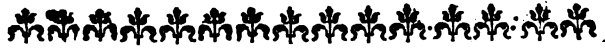
liter dixit Bald. *in leg. qui se patris col. 8. vers. Item in concessione. unde liberi*, & Aret. *in cap. nonit. extra de iudic.* vbi dicit, quod in concessione iurisdictionis, superioris auctoritas excepta censetur, & addit hoc procedere adhuc si concessio in vim contractus transferit; sed circa conclusionem hanc contrarium, & melius firmavit Andr. *in constit. Regni, huius ea, qua ad speciale decus*, cuius sententia in Regno verissima est, & ad vnguem seruatur, quoniam priuilegium Baronis tanquam anterius est semper praefendum, verum necesse est, vt priuilegium producat, ex quo merum imperium sine illo possideri non potest, vti de regalibus: *cap. 1. in verbo ad iustitiam expediendam*, vbi Andr. *in titul. qua sint regalia*, & in Regno est rex. *in dicta. Constit. ea qua ad speciale decus, & in cap. ad regale fastigium*, itavt si Baro dicti Casalis priuilegium non haberet, adhuc si possessio, seu quasi penes ipsum fuisset, obtinere non potuisset, ex quo ius sibi resistebar, ac proinde lite pendente abstinere debebat, ad text. *in cap. cum persona de priuileg. in 6.* Verùm Regia Camera pro ciuitate Auerfæ in casu proposito pronunciauit, nimirum licere ciuibus Auerfanis vassallos Baronis Casollæ conuenire, vel coram Gubernatore Auerfano, vel coram Iudice dicti Casalis ad eorum electionem, & hoc vigore dicti priuilegij Regis Ferdinandi primi dictæ ciuitati Auerfæ concessi, nulla habita ratione de priuilegio anteriori dicti Baronis, quod iuxta Andr. Sententiam erat attendendum, ex eo dumtaxat, quod non reperiebatur registratum in Regia Camera, dum expressè in illius concessione ordinatum extiterat, vt infra sex menses registraretur, alias quod pro non concesso haberetur.

OBSERVATIO.

DE hoc priuilegio à Serenissimo Ferdinando primo Auerfanis ciuibus concesso, verba facit Iacob. Anton. de Mauro. *alleg. sua 79.* quam scripsit pro suis Conciuibus, & in propria materia huius decisionis contra Baronem Sancti Antami, sed cum hoc discrimine, quia ibi priuilegium concessum Baroni cognoscendi vassallos, & homines dicti Casalis priuatiuè ad Regiam Curiam Auerfanam erat posterius priuilegio Auerfanis impartito; hic autem priuilegium concessum Baroni Casollæ erat anterius priuilegio concesso à Rege Ferdinando Auerfanis, in principali verò conclusione dicta hinc per Dominum Regentem conueniunt cum allegatis per Iacob. Ant. de Mauro, nimirum, vt priuilegium secundum primo non deroget, dum de illo non est. Facta specialis mentio; etenim dicebat de Mauro superueniens priuilegium fore intelligendum, vt censeatur concessum absque praedicio, & derogatione iurium alteri per prius mediante priuilegio concessorum, ex quo Princeps in dubio non videtur velle derogare iuri tertij, maximè cum de eo mentionem aliquam non faciat

faciat, provt sunt Iura in cap. super eo, extra de offic. delegat. in cap. quamvis de rescript. in 6. l. nec Auns C. de emancipat. liber, in leg. Impuberi, ff. de admin. tutor. in l. 2. §. merito, & §. si quis a Principe, ff. ne quid in loc. publ. notat Ioann. Andr. in cap. motu proprio, de prabend. in 6. quo loci dixit conclusionem hanc procedere adhuc si Princeps privilegium motu proprio concederet, sequitur Abb. in cap. 1. num. ... extra de iudic. vbi satis bene loquitur, & Bald. in leg. ex facto in princ. ff. de vulg. & pupill. idemque si in secundo privilegio generalis legeretur derogatio, nam non per hoc censeretur derogatum primo alteri concessio, dum de eo specialis, & specifica mentio facta non apparet, ad text. vbi glos. in leg. decurionibus. C. de silentiar. lib. 12. cuius attenda dispositione Ioan. de Platea ibi probat, speciale privilegium alicui concessum, non tolli per generalem legem, vel dispositionem in contrarium factam, quia specialis concessio, specialem requirit ademptionem, idemque dixerat, in l. privati rei, C. de excusat. mun. li. 10. dum probavit, quod si alicui esset concessa specialis collectarum immunitas, licet postea datia imponantur, vel collecta generalis, nimirum ut omnes, & singuli cuiuscumque conditionis sint, illam solvere teneantur, quod non per hoc generali immunitatis privilegio derogatum censeretur.

Quantum vero attinet ad resolutionem questionis hinc propositae, dum de privilegio anteriori in hac causa, nulla fuit habita ratio, ex eo quod non apparebat illud registratum infra tempus ibi a Rege praescriptum, accedente clausula resolutiva & irritante, alias haberetur pro non concessio, dicamus libenter, & ab omni dubio procul iuri consentaneam fuisse determinationem hanc, etenim haec est vis decreti annullatiui, nimirum, ut quoties intra tempus statutum non est adimpletum, quod adimpleri in privilegio mandatur, quod concessum est, pro non concessio habetur, hic est text. in c. se eo tempore, de elect. in 6. Cyn. in leg. fin. ante num. 4. C. de rebus alien. non alien. Bald. in leg. ea lege, num. 12. & ibi Salyc. C. de condit. ob caus. Castr. in l. 1. num. 6. ff. de donat. idem Bald. in leg. Amilius post num. 9. vers. nota quod actus, ff. de minor. Tiraquell. post alios, quos allegat in tract. de retract. connet. §. 1. gl. 7. n. 14. & 15. & melius in tract. de retract. lignager. §. 8. gl. 6. & 7. vbi eleganter ex pluribus docuit, per dictionem illam, alias, vel alioquin, tanquam resolutivam illius dispositionis, in qua ponitur, si non concurrant in actu omnes qualitates praecedentes, illius actus nullitatem ipso iure induci, & operari, volens esse annotandum in statutis, & privilegiis, in quibus tales dictiones describuntur, quod si non verificantur omnes qualitates in illis contentae, privilegium in totum, ipso iure annullatur, ita quod tollatur iudicibus facultas in contrarium iudicandi, siue disponendi, idemque Ias. in leg. fin. num. 26. vers. secundo, & fortius, ff. de feriis, & in terminis omiffae registrationis dixit Affl. decis. 335. a num. 15. quo loci per Sacrum Consilium decisum fuisse testatur, assensum super bonorum feudaliu alienatione praestitum nullum, & invalidum fuisse, cum conditio in illo apposita, quod registraretur infra annum, nunc biennium in registris, siue in quinternionibus Regiae Camerae nullatenus fuerit adimpleta, id quod observant pariter Camer. in cap. Imperialem fol. 14. lit. H. de prohib. feud. alien. per Frederic. D. Reg. de Ponte conf. 5. n. 32. lib. 1. & conf. 60. lib. 2. Franc. de Amic. in tit. de his qui feud. dare poss. §. ulterius. Gizzarell. satis bene decis. 3. n. 15. D. Reg. Rouit. in prag. 20. de feud. in fine vbi sic pariter per S. Conf. decisum testatur, Ego ipse resol. inris lib. 1. cap. 123. num. 17. & alij.

ARGUMENTVM.

Castro in feudum simpliciter concessio, num censeatur insimul omnis iurisdictionio, & sic merum, & mixtum imperium concessum? Et quid si Castrum in officium concederetur? Et an ad hunc effectum discrimen constituatur inter concessionem Castrum, & territorij. Verbum ad potestatem, in concessione Castrum appositum, an iurisdictionem, & imperium importet.

DECISIO CCCCLXVIII.

In causa vertente in Regia Camera Summariae inter Episcopum Auerfanum, & Baronem Sancti Arpini in pertinentiis Auerfae super iurisdictione criminali, quam praetendebat Episcopus habere in quoddam vassallos existentes intus Casale praedictum, ad fundandam suam intentionem praesentavit quoddam antiquum privilegium cuiusdam Iordani Principis Capuae, in quo apparebat, Casale praedictum fuisse concessum Ecclesiae Auerfae, illis additis verbis in exequutiuis, nimirum ad possessionem, potestatem, & dominationem, & cum omnibus pertinentiis suis, ob quod disputari contigit de illo Iuris articulo, an concessio Castro, censeatur concessum merum, & mixtum Imperium.

Considerabatur non fuisse neque probatum, neque deductum verba praedicta merum, & mixtum imperium importare, & licet verbum illud ad potestatem iurisdictionem, & imperium importare poterat, leg. imperium, ff. de iurisdic. omn. iudic. leg. potestatis verbo, ff. de verb. signif. & leg. eum qui, vbi late Alex. ff. de iurisdic. omn. iudic. tamen in casu, de quo agebatur, probatum non extiterat, quod ille Princeps Iordanus merum, & mixtum imperium in dicto Casale habuisse, coque magis quia producta fuerunt pro parte Baronis quatuor, vel quinque privilegia, per quae constabat, qualiter omnes Reges Regni huius domus Aragoniae de iurisdictione criminali horum vassalorum, etiam Ecclesiae disposuerant, nec per spatium centum triginta annorum constabat Ecclesiam Auerfanam iurisdictionem hanc criminalem habuisse quare his, & aliis in facto consideratis, fuit per Regiam Camerae decisum iurisdictionem criminalem dictorum vassalorum respectu

pectiuè, ad Magnificum Baronem dictæ villæ Sancti Arpini, tanquam habentem causam à Regia Curia spectare, & pertinere.

OBSERVATIO.

Vlgaris est quæstio quam Dom. Reg. noster hic tangit, nimirum, an Castro simpliciter in feudum concessio, censeatur insimul omnis iurisdictio, & sicmerum, & mixtum imperium concessum; & affirmatiuam sententiam ex nostratibus, alienigenis ommissis, tutati sunt Andr. in cap. 1. versic. traditionibus in fine in tit. quid sit inuest. & in c. Imperialem. §. preterea si inter duos, de prob. b. feud. alien. per Frederic. vbi dicit, quod in Regno Siciliae non transeunt, quia exceptuantur, ergo si non exceptuantur, argumentatur Anna mox citandus, transeunt, Par. de Put. de reintegr. feudor. cap. ... & in suo repert. in verbo Castrum si concedatur, Loffred. conf. 24. num. 12. Ant. Capyc. in sua inuest. feud. in verb. feudorum accessoria, versic. concessio Castro, Ioan. Vincent. de Anna, allegat. 52. num. 1. vbi plures citat, & num. 12. & 13. Lanar. conf. 5. num. 10. Iacob. de Ant. Mauro, allegat. 26. num. 3. Ioan. Franc. de Ponte, conf. 53. num. 2. lib. 2. Camil. de Medic. conf. 57. num. 2. Scipio Rou. in pragmat. 2. num. 4. 2. de iurisd. inuic. non turb. Carol. de Tap. decis. S. conf. 10. num. 13. & 27. post alios, quos refert, & his addo Fab. Capyc. Gal. controu. lib. 1. controu. 8. num. 7. Vbi notabiliter addit, nullam constitui posse differentiam inter concessionem Castri, & Territorij, quia sicut concessio Castri ex iuris intellectu, omnem iurisdictionem sub se continet, ex Anna loc. nuper allegat. ita, & appellatione territorij iurisdictio quoque comprehenditur, sicque considerat nullatenus, dum Castrum conceditur, specialem requiri expressionem, vt concedatur etiam iurisdictio, quia tunc hac opus esset expressione, quando Castrum in officium concederetur, secus verò si in feudum, hoc enim casu iurisdictio, imò ac merum imperium, etiam non expressum comprehenderetur.

ARGUMENTVM.

Officium si fuerit alicui concessum pro se, hæredibus, & successoribus in perpetuum, nùm concessionarius, eiusque hæredes, & successores teneantur soluere collectas, pro eo quod illud annis singulis est in reditu. Collectarum onus an à Ciue præscribi possit, vt pro bonis, quæ possidet in futurum ad collectas non teneatur. Feudatarius an pro feudo, quod possidet plano & de tabula collectam soluere cogatur? Et de aliis.

DECISIO CCCCLXIX.

DEBITABATUR in Reg. Camera an Vniuersitas Nolæ potuisset cogere quosdam eius Nobiles de Mastrillis ad soluendum collectam pro officio Magistri actorum, quod annis singulis, ex quo per ipsos non exercebatur, producatis tercentum locabant?

Pro Ciuitate considerabatur, officium prædictum Dominis de Mastrillis simpliciter fuisse concessum, non in feudum, ergo in burgenfaticum; & cum omnia bona, dummodo non sint feudalia in libro æstimi poni debeant, leg. munera. §. patrimonium, vbi Bart. ff. de muner. & bonor. & in leg. forma, vbi etiam Bart. ff. de censib. Andr. in cap. 1. in verbo; & plaustrorum, in titul. que sint regal. & Ioan. de Plat. in l. 1. C. de apoc. publ. lib. 10. Ergo & annui introitus, qui ex dicto officio percipiebantur, cum inter bona libera immobilia connumerentur, vt est text. vulgatus in clem. exiui de Paradiso, de verb. signific. Quare discussio articulo in Regia Camera pro Vniuersitate iudicatum extitit, eo principaliter per Dominos Iudicantes considerato, nimirum, quod vbi officium alicui pro se & hæredibus in perpetuum cum potestate substituendi fuerit concessum, prout in casu de quo agebatur, in quo dicti de Mastrillis officium prædictum pro pretio ducatorum tercentum locabant, dubium non erat introitus illos annuos fuisse burgenfaticos, & successiuè collectarum impositioni obnoxios; secus verò vbi officium morte concessionarij extingueretur, tunc enim, quia non transit in hæredem, etiam filium, vt notat Aret. post alios in leg. maritum col. 3. in fin. ff. sol. matrim. per text. in leg. cuius bonis, ff. de curat. furios. nullo pacto potest in libro æstimi poni, cum solum seruitium attendatur personale, adeo quod si magister actorum, siue Notarius, ex sui officij exercitio multum lucraretur, non posset vtique officium illud collectari. Nec obstare dictum fuit, præscriptionem, quæ aduersus ciuitatem allegabatur, nam responsum fuit, illam pro futuris annis, & nouis impositionibus locum habere non posse, vt in terminis dixerunt DD. præsertim Ioan. de Plat. in l. 1. C. de excōctio. & transl. militar. annon. lib. 12. Vnde fuit decisum pro annis præteritis, quibus dictum officium non fuit locatum dictos de Mastrillis fore absolucndos.

OBSERVATIO.

Decisionem hic habemus indiuidualem, vt concessio alicui officio pro se, hæredibus, & successoribus in perpetuum, dum non fuit dictum, in feudum; quod proinde præsumitur facta concessio in burgen-

burgenfaticum, teneri concessionarium, eiusque hæredes & successores soluere collectam pro eo quod officium illud annis singulis est in redditu, nec aliter pro futuris collectis, & impositionibus fieri locum præscriptioni, ex eo quod per multum temporis spatium non fuit collecta vniuersitati soluta; Ex hac decisione, quam meminit Fulu. Lanar. in addit. ad Reg. Lanar. in cap. 1. de success. feud. num. 59. vers. 2. afferitur. fol. 281. duo notemus & primo, dum supponitur pro feudo non solui collectam, adde Tu, quod hoc iure vtimur in Regia Camera, nimirum, vt de feudo quaternato non soluatur collecta, nec de fructibus eiusdem, gabella, sic aduertit Io. Vinc. de Anna sing. 93. ex theorica Andr. in cap. 1. §. plaustorum in tit. qua sint regalia, quamuis contrarium firmet in singul. precedenti. quando. feudum non esset quaternatum, dum dixit de feudo non quaternato solui collectam, ex Luc. de Penna in l. hæredes C. de omni agro desert. lib. 11. & alibi; sed indistincte, siue feudum sit quaternatum, quod à Rege tenetur, siue planum, & de tabula, quod tenetur à Barone, quod collecta non soluatur, & hoc ne feudatarius duplici onere grauetur, satis bene tueretur Afflict. in d. cap. 1. §. plaustorum per tot. num. 13. vbi in fine addit, quod hoc iure vtimur in Regno (quicquid scripserint alij contrarium asserentes) & hoc attenda dispositione c. Regni porrecta & c. Inſtitutio appretij, & c. habuit feudatiorum nostrorum, nec dissentit D. Reg. Rouit. in pragmat. de appretio num. 12. per totam.

2 Notamus secundò pro futuris collectis, & sic nouis impositionibus præscriptionem allegari non posse, & sub colore, quod persona quæ ad collectam pro bonis, quæ possidet tenetur, allegat nunquam pro illis collectam soluiffe, sicque bene ad hoc onus subeundum in posterum abstringitur, idque ex notabili theorica Io. de Plat. in l. 1. C. de excoſtion. & translat. militar. annorum lib. 12. quo loci sic loquitur *Vbi quis ex longissima consuetudine per tantum tempus, cuius non extat memoria non soluit collectas, quod possit se tueri ne grauetur ad soluendum in futurum contra antiquam consuetudinem, sicut hic potest, quis se tueri ab excoſtione panis militaris, stante consuetudine in contrarium, videtur enim communitas perdidisse ius imponendi ei collectam non utendo tanto tempore, argum. l. 1. ff. de nundinis, & l. fin. sup. de seruitur. Doctores tamen dicunt contra, quia non debetur collectio, nisi à tempore quo fuit indicta l. 1. secundum vnã lecturam supra de apoc. public. & ita aduersus futuram præstationem, qua nondum erat indicta non potuit præscribere, argumento l. cum notissimi §. cum his, supra de præscriptio. triginta, vel quadraginta annorum, vide glos. & quod ibi dixi in l. in fraudem supra de annis & tribut. Hæc ille, cuius sententia fuit per Regiam Camera hinc approbata, quicquid demum contrarium attentasset D. Fab. de Anna cons. suo 59. dum iura tuens vniuersitatis Castiglionis aduersus vniuersitatem Sancti Manghi probare nixus fuit, Ciues Castiglionis pro bonis possessis in territorio Sancti Manghi ad collectas soluendum non teneri, idque ex tribus, & primò quia prætendebatur inter has vniuersitates, nunquam fuisse territorij distinctionem, sed vnum, & idem vtrique commune. Secundò quia Ciues Castiglionis pro his bonis collectarum onus in proprio domicilio sustinebant. Tertidò quia quando hæc omnia cessarent, siebat locus immemorabili præscriptioni, cum in facto dubitari non poterat Ciues Castiglionis nunquam pro his bonis collectas soluiffe in castro Sancti Manghi, sicque ipsos tanti temporis præscriptione tutos esse, etiam quod territoria essent distincta, & penitus separata; sed his in nihilo suffragantibus, sententiam contra clientem reportauit, vt ipse idem de Anna fatetur in sua annotatione D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuertery.*

impressa post argumenta Consiliorum 1. 2. & per hæc verba casus consi. 59. decisus contra consilium ex multis, qua hic non dicuntur, sed pendet reclamatio; idemque animaduertit Thor. in prima prima sui comp. in verbo Collecta an sint soluenda, vbi aliam consimilem decisionem Regiæ Cameræ refert in causa ciuitatis Theatini cum vniuersitate Roccæ Monfinæ; vide etiam pro hac opinione Io. de Amicis cons....

ARGUMENTVM.

Antefatum si à viro feudatario vxori suæ super feudo fuerit constitutum, eo demùm defuncto, nùm possit relicta coniux pro huius lucri conſequutione super feudo recurrere, dum hominis assensu caret, ad declarationem Constit. Regni licentiam, Assensus generaliter concessus mulieribus Neapolitanis super obligatione bonorum feudalium virorum pro restitutione dotium, & antefati, an suffragetur, si vir tempore quo feudum pro dote, vel antefato obligauit legitimo carebat successore.

DECISIO CCCCLXX.

IOANNES Bernardus Camba curta portionem antefacti per eius matrem lucrati ad ipsum tangentem super Castro Campi clari, consequi & recuperare prætendebat, & quauis hominis assensu careret, dicebat tamen, quod habebat assensum vigore constitutionis Regni licentiam, contradicebat Fiscus illius Castiri possessor, quo factum fuit, vt quod iuris dubitaretur.

Discusso articulo in Regia Camera pro fisco pronunciatum extitit, sicque pro indubitato tentum, feudum pro dotario in pecunia constituto, nullo pacto sine specialis hominis assensu censerit obligatum, ad quod fuit allegata individualis decisio glos. in constit. mulier, qua dotarium col. 3. in fin. ibi hodie autem per constitutionem nouam & c. cuius sententiam sequi videtur Andr. in c. Imperialem in principio de prohib. feud. alien. per freder. qui licet loquatur in dote, tamen rationes, & omnia, quæ allegat, militant, & in dotario. Vnde dicebatur quod cum glossæ autoritas se offerbat approbata ab Andrea, qui in Regno feudorum auriaga est, ab illius opinione discedere in iudicando non valemus, ad notata per Bart. in l. vt vim ff. de iust. & iure, opinio enim glos. omnibus maior est, vt per Iason. in d. l. vt vim. Nec allegari poterat assensus tacitus vigore gratiarum Neapolitanis mulie-

K K K K ribus

ribus concessarum : nam dictum fuit , illa de dote tantum loqui non autem de antefato, licet postea à Cæsarea Maiestate, etiam respectu antefati obligationi bonorum feudalium viri tacitus fuerit Regius concessus assensus; Insuper considerabatur, quod quamuis mulier hæc filias habens ad secunda vota non transisset, attamen non per hoc affirmari poterat, antefatum ipsam pro virili respectu proprietatis fuisse lucratam, ex dispositione *text. in c. Regni*, quod incipit *mulier dotarium* etenim compertum fuit fuisse illud constitutum vt lucraretur seruata forma consuetudinis in scriptis redactæ exordientis *quartam autem sub tit. de iure quarta*, quæ est conformis iuri communi.

OBSERVATIO.

D Vbium principale, de quo in hac decisione hodie cessat prorsus in hac ciuitate, nam vt annuit D. Regens noster, gratiam habemus specialem à Carolo Cæsare fælisis recordationis mulieribus Neapolitanis in anno 1539. elargitam, nimirum, vt bona feudalium eorum virorum non solum pro dote; sed etiam pro constituto antefato obligata censeantur, cuius quidem gratis verba sunt. *Item si supplica V. M. si degni declarando ampliare, & quatenus opus est aqne principaliter de nouo concedere, che alle donne Napolitane ò cittadine, o verò maritate con Napolitani, & habitanti in Napoli, intelligatur, & sit præstitus assensus Regis super quibusvis bonis & iuribus feudalibus, etiam titulatibus obligatis, vel obligandis per la consequitione, constitutione, & asscuracione dell' antefati, & loro usufrutti, iuxta la forma continentia, & tenore delli Instrumenti, & cautele confette ed conficiende per la constitutione, restitutione, ed asscuracione delli predetti antefati ed usufrutti. Placet Cæsarea & Cathol. Maieitati.*

1 De hac gratia ex nouissimis scribentibus meminit D. Reg. Rouit. in *pragm. 2. num. 4. de feudis* quo loci dicit, gratiam mulieribus Neapolitanis, vt pro dotibus, & antefato intelligatur præstitus assensus super bonis feudalibus viri fore, & esse intelligendam, vt hic assensus præstitus dicatur immediatè ab ipso Rege, sicque suum operari effectum, etiam in illis casibus, in quibus huius Regni Proreges assentire prohibentur, prout in *pragm. nonem capitum qua est 4. sub tit. de feudis*, sed postea *num. sequenti*, addit, quod si hic assensus in his gratiis præstitus dicitur assensus legis, & non hominis, nullatenus suffragabitur si maritus tempore quo feudum pro dote vel antefato obligauit, legitimo carebat successore, & hoc ex dictis per Andream in *cap. 1. num. 6. vers. ex præmissis apparet, & num. 11. vers. aliud quando lex permittit in 1. tit. qui success. teneant*, vbi concludit quod si quis alienat lege consentiente, resolutio iure datoris, resolutur ius acceptoris, sed si homo consentit, resolutio iure datoris, non resolutur ius acceptoris, cui quidem Andree dicto videtur inhærere Camer. in *c. Imperialem fol. 60. lit. P. de prohib. feud. alien. per Frederic.*

3 Quatenus autem de his, quæ principaliter in hac decisione habentur in posterum dubitari contingeret respectu mulierum, quæ non sunt Neapolitanæ, neque Neapolitanis nuptæ hic habemus decisionem indiuidualem, vt mulier, viro mortuo pro consequitione antefati super feudo à quondam viro suo con-

stituti, nullatenus super feudo illo possit habere recursum, dum hominis assensu caret, idque ex sententia *glos. in constit. Regni mulier, qua dotarium col. 3. in fine*, vbi sic loquitur *Hodie autem per consequitionem nouam D. Regis non sufficit consensus generalis super matrimonio; sed requiritur specialis & expressus consensus Domini generalis in feudo dando in dorem, vel obligando pro dote, vel constituendo dotario in eo.*

ARGUMENTVM.

Vita & militia, siue pars pretij an debeatur in linea collateralis, ita vt mortuo fratre primogenito, cui in feudo successit secundus, possit tertio genitus ab hoc successore super feudo illo vitam & militiam, siue partem pretij petere. Filij secundogeniti an, & quando possint à primo petere partem pretij in feudo nouo per communem patrem erogati. *Text. in c. 1. §. si vassallus in tit. hic finitur lex.* an procedat quando in feudo succedit agnatus, & extraneus in allodio, & de aliis.

DECISIO CCCCLXXI.

D Vo petebat Magnificus Annibal Saracenus super bonis feudalibus remansis in hæreditate quondam Ioannis Camilli eius fratris, primum vitam, & militiam, quamuis illam per mortem communis patris obtinisset, alterum, partem meliorationum à communi patre in dictis bonis feudalibus factarum, vnde dubitabatur, an iuri consentanea esset petitio hæc.

Quoad primum per Regiam Cameraam, nemine contradicente decisum extitit, nullo pacto dicto Magnifico Annibali super bonis feudalibus fratris vitam, & militiam competere. Ratio decisionis fuit prima, quia hic illam mortuo communi patre consequutus fuit, vnde super eisdem bonis amplius competere non poterat, dato quod feuda illa penes fratrem bona fratris, & non patris dicerentur, ad *text. in l. sed & si plures §. in arrogato*, vbi notant omnes DD. ff. *de vulg. & pupill. & in l. 1. §. veteres ff. de acquir. possession.* Secunda fuit ratio, quia cum vita, & militia legitima sit filij secundogeniti, illa in bonis fratris vt debeatur, nulla lege cautum esse comperimus, vno dumtaxat excepto casu, nimirum quando turpis persona esset à fratre hæres instituta, sunt iura in *§. 1. Authen. de hæred. & salcidia & in l. fratris c. de inoff. testam.* idemque si dicamus, vitam, & militiam loco alimen

torum haberi, cum frater fratrem alere non cogatur, nisi casu quo non haberet unde se alat: *l. qui filium ff. vbi pupill. educ. deb.*

3 Quò verò ad secundum tentum fuit pro indubitato, filiis secundogenitis, qui insimul cum primogenito à communi patre in bonis allodialibus vniuersales fuerunt hæredes instituti, actionem competere ad consequendam partem meliorationum, quas communis pater in feudo fecit, ad text. *in cap. 1. §. vassallus hic finitur lex*, qui text. licet loquatur quando feudum propter lineam finitam domino aperitur, tamen eadem est ratio, quando filij secundogeniti sunt hæredes in burgensaticis, vt eo casu teneatur primogenitus, qui in feudo paterno succedit meliorationum partem fratribus soluere vel vt permittat illas euelli, & hoc exemplo feudi noui, quod à patre emptum fuit, nam iuxta vulgatissimam Andreæ theoricam *in d. c. Imperialem §. praterca Ducatus in addit. num. 39.* & vbi etiam latissime Loffred. licet in illo primogenitus succedat, tenetur tamen fratribus secundogenitis partem pretij, quo fuit emptum, conferre, ergo, & pari ratione pretium meliorationum à communi patre in feudo, vel nouo vel antiquo factarum.

OBSERVATIO.

1 CVM decisio hic per Regiam Cameram in primo dubio, vt super bonis feudalibus remansis in hæreditate fratris primogeniti, cui successit secundus, non possit frater tertio genitus vitam, & militiam consequi, si tamen per mortem communis patris, cui primogenitus successit, illam consequutus est, conueniunt decisa per Sacrum Consilium penes Consil. Gizzarell. *decis. 36.* vbi fuit idem indiuidualiter determinatum, nimirum vitam, & militiam in linea collateralis non deberi idemque adde Tu scripsisse Camill. de Medic. *conf. 8.* Fab. de Anna *conf. 6.* Scip. Rouit. *in prag. 24. de feud. Scip. Theodor. alleg. 20. per tot. Iul. Cæf. Gallup. in suo methodo feud. par. 3. cap. 4. sub num. 56.* Io. Baptista de Thoro *in suo compend. part. 3. in verbo visa & militia fol. 420.* P. Molfes. *conf. 9. num. 6.* & Capan. aliis omissis *de vita, & militia quest. 2. n. 3.* reprobato prorsus Capyc. *decis. 2. n. 1.* reiectis aliis contrarium affirmantibus, quos idem Capan. *allegat loco modo cit. num. 2.*

2 Idem patiter dicamus, vt in linea collateralis nec pars pretij feudi noui debeatur, vt per Sacrum Consilium, iunctis Dominis Consiliariis duarum aula- rum iudicatum testatur Scipio Rou. *in decis. 38. per tot. de qua decisione memor fui Ego lib. 1. mear. resolut. cap. 126. num. 57. & seq.* Ratio decisionis fuit, nam cum secundogeniti partem pretij feudi noui à primogenito petere alia actione non possint, nisi iure collationis, vt communiter apud nos receptum est, collatio in linea collateralis locum habere non potest, sed tantum in descendenti, vt per glos. *in l. 1. in fin. C. de legis. hered. vbi Paul. de Castro, & omnes in l. si emancipari C. de collation.*

3 Ad confirmationem autem alterius conclusionis in secundo dubio firmata, nimirum, vt instituto à patre feudatario filio primogenito in feudo, eodemque cum *D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.*

aliis secundogenitis bonis allodialibus hæredibus vniuersalibus scriptis, teneatur filius ipse primogenitus fratribus soluere partem meliorationum in feudo factarum, sicque vt text. *in cap. 1. §. si vassallus in rit. hic finitur lex*, qui loquitur quando feudum propter lineam finitam Domino aperitur, procedat pariter quando in feudo succedit filius siue agnatus, & alij in bonis allodialibus, sunt omnino videndi, hoc idem firmantes ex nostratibus Capyc. *in sua inuost. in verbo feudorum augmenta in princ.* Dom. Reg. de Ponte *conf. 11. num. 8. vers. secunda eris conclusio*, & latius, ac melius *conf. 52. à num. 31. ad fin. lib. 1. & conf. 58. num. 2. lib. 2. & decis. 4. num. 33.* Fab. de Anna *in addit. ad alleg. 6. sui Genitoris Borrell. in summa decis. part. 1. rit. de feud. num. 563. & seq.* & D. Reg. Constant. *in rit. C. pen. fiscal. credit. praferri num. 152. lib. 10.* & ex alienigenis Scraeder. *de feud. part. 2. n. 11. principal. sect. 2. quest. 5. num. 20. 21. 38. 39. & 47. concl. 7.* Henric. de Rosent. *de feud. som. 2. c. 10. q. 44. n. 4.* Pistor. *quest. iur. lib. 2. q. 42. num. 22.* Ant. Monach. *de reit. & feudor. interpret. cap. 65. n. 24.* & Nicol. Noalis *de transmiss. casu 37.* quos omnes retuli Ego *lib. 2. mearum resolut. c. 21. num. 24.* vbi numeris sequentibus demonstraui, sub hoc nomine meliorationum, non solum comprehendi augmentum manu factum, sed etiam illud, quod dicitur merè intrinsecum, vt puta feudum ab alio onere, cui erat obnoxium, liberando, prout in exemplis ibi positis.

Quò verò ad aliud, quod Dom. Reg. noster hic annuit, nimirum, vt in feudo nouo, & sic à patre empto, in quo primogenitus solus succedit, competat secundogenitis pars pretij in illius emptione erogati, ex vulgatissima Theorica Andreæ *in c. Imperialem §. propterea Ducatus in addit. num. 39. de prohib. feud. alien. per Frederic.* dic tu, conclusionem hanc hodie citra controuersiam procedere, eamque firmavit pariter Minadous *in const. in aliquibus in Rubr. n. 30.* Fab. de Anna *conf. 26. num. 10.* Reg. Rou. *decis. 38. & alibi*, Montan. *in repet. dicti c. Imperialem §. praterca Ducatus num. 128. & 131.* Ego ipse *resolution. iuris lib. 1. cap. 128. & lib. 2. cap. 45. & 85.* vbi tamen obseruaui hoc nulla lege in Regno cautum esse; sed bene sic passim seruari ex consuetudine præscripta sic iudicandi, & in eo dumtaxat casu, nimirum quando pater ab intestato decedit, vel ex testamento, in quo omnes filij essent vniuersales hæredes instituti, nulla bonorum facta à patre particulari diuisione, quia si pater filium primogenitum hæredem in feudo institueret, secundogenitus verò in allodio, assignata, unicuique sua portione, nullam possent secundogeniti habere præ-tensionem, vt cogatur frater eorum primogenitus, qui in feudo successit nouo ad conferendum pretium in illius feudi emptionem erogatum, sicque per Sac. Consilium me patrocinante decisum retuli.

ARGUMENTVM.

Ius Fidæ, cui nam competat, an Domino particulari alicuius agri existentis intra territorium Terræ, vel Castri alicuius Baronis, an verò ipsi Baroni, qui in Castro, & toto eius territorio, vniuersale vtile dominium, & iurisdictionem omnimodam habet. Baro an, & quando possit in territoriis

Kkkk 2 vassallo

vassallorum siue clausa, siue aperta illa sint exterorum animalia affidare, & de aliis.

DECISIO CCCCLXXII.

IN causa in Regia Camera vertente inter Episcopum Vgenti, & Baronem eiusdem ciuitatis Ferdinandum Pandonum, fuit dubitatum vter istorum obtinere deberet in interdicto vti possidetis intentato super fida, & diffida duorum feudorum in territorio dictae ciuitatis sitorum, quorum vtile dominium praesupponeretur esse penes cathedralem Ecclesiam.

1. Et pro Barone solemniter decisum exitit, nimirum fore illum in possessione fidae, & diffidae manutenendum; Etenim considerabatur, Episcopum nullum dictorum feudorum produxisse priuilegium, nec respectu Iurisdictionis, nec respectu Dominij; Est enim sine controuersia, iurisdictionem, vti de regalibus absque titulo possideri non posse, c. 1. *in verbo potestas constituendorum magistratum*, vbi Andr. *in tit. qua sint regalia*, adeo quod sicut proprietates ex defectu tituli est infecta, ita pariter & possessio. Aret. *in l. 1. §. si vir ff. de acquir. poss. facit*, quod notat Ias. *in l. imperium ff. de iurisdict. omn. iudic.* in illo articulo, an merum imperium praescribi possit, latissime Alex. *disput. sua sigismundus*, in interdicto autem vti possidetis ille vincit, qui possidet de iure communi contra illum, cui resistit ius commune, vti in terminis nostris decidit Ioannes Faber *in §. retinenda instit. de interdict.* de illo qui dicit, iurisdictionem intra fines territorij alicuius Baronis habere, & Lucas de Pen. *in l. 2. C. de fund. limitropho. lib. 11.* Vnde cum in casu proposito Baro priuilegium ostendebat, quo mediante dicebatur, merum & mixtum Imperium, ac omnimodam iurisdictionem, etiam ciuilem habere, non erat cur dubitari possit vti pro ipso in hoc interdicto retinendae responderetur, idque non solum respectu iurisdictionis, etiam ciuilem; sed etiam respectu diffidae, quae non nisi illi qui iurisdictionem habet competere potest, ita vti locorum baiuli diffidam exigunt ratione eorum iurisdictionis.

2. Respectu vero fidae in agrestibus herbis (quae secundum Loffredum *in cons. 44.* dicitur pasuorum venditio seu pretium herbagiorum territorij) cuius illa competat, an Domino particulari alicuius agri existentis intra territorium Terrae, vel Castri alicuius Baronis, an vero ipsi Baroni, qui in Castro, & toto eius territorio vniuersale vtile dominium, & iurisdictionem omnimodam habet, fuit allegatus tex. *in constitutione cum per partes Apulea*, in quo decidi videtur, ius fidae ad

Dominium Castri pertinere; est bene verum, quod potest quis esse Dominus territorij, eiusque proprietatis, & alius iuris Fidae, vt dicit Capyc. *decis. 96.* & in propriis terminis, de quibus agebatur, fuit allegatum solemnne consilium *Loffredi 29.* vbi consuluit pro Ecclesia; & prioratu Sancti Ioannis de Barulo, quae agrum habebat intus territorium Ciuitatis Lauelli, cuius Fida cum ipsius Ecclesiae esset, Magnus Ioannes de Tuso vtilis Dominus dictae Ciuitatis intendebat, Fidam exigere, sed quia totus ager totaque Fida libera erat Ecclesiae, nullo detracto iure, ad ipsam spectabat, merito igitur pro Ecclesia tentum fuit. At in casu proposito, quia Episcopus titulum non produxit, neque aliter probauit, quod dominium illorum feudorum erat Ecclesiae, sed tantum probauit habere decimas, quocirca pro Barone iudicatum exitit, etenim probauerat hic feuda, de quibus agebatur sita esse in territorio Vgenti, aequae Ciuitatis, ad totius territorij Dominum, ac in possessione esse exigendi in dictis feudis Fidam, & diffidam, prout & eius praedecessores, quamuis Episcopus de sua exactione docuisset, non tamen Episcoporum praedecessorum, sicque dicebatur, quod cum possessio Baronis esset antiquior, illa Episcopi praesumebatur clandestina, vt notat Bart. *in l. si duo ff. vbi possidetis DD. communiter in l. si de eo §. fin. ff. de acquir. possess. & in c. licet de probatione. Alex. cons. 89. lib. 5.* vnde merito pro Barone, vt maneretur in sua possessione Fidae, & Diffidae pronunciatum exitit.

OBSERVATIO.

Questio de qua hic per Dom. Reg. nostrum in Regno fuit satis controuersa, non enim desunt, qui pro indubitato scripserint, posse Baronem exterorum animalia nedum in proprio Demaniali territorio; sed etiam in terris appatronatis, apertis tamen, & vt nos dicimus secatis segetibus affidare, ita D. Camill. de Curte *in suo diuers. feud. par. 2. cap. 3. num. 29.* vbi sic loquitur, *In alia vero specie territorij de appatronatis scilicet, an Baro in eis secatis segetibus, & deductis fructibus habeat ius Fidae? Est articulus adeo controuersus, vt varias obtinuerit decisiones, vna enim Aula Sacri Consilij in qua praesidebat tunc temporis doctissimus, & in hac materia feudali consummatissimus Marinus Frescia indicauit, non habere Baronem in hoc territorio ius Fidae, cum eo conuenit Capyc. *decis. 45.* quando scilicet non est prolata consuetudo in contrarium, & altera Aula, in qua praesidebat recolenda memoria genitor meus semper decidit, & fuit in opinione pro Baronibus, quod habeant ius fidae in terris appatronatis secatis segetibus, & in locis apertis, & secundum hanc opinionem hodie passim, & indistincte indicamus, pro qua facit ratio, quia cum Baro habeat ius fidae in toto territorio, quando loca particularium sunt aperta non potest distingui vnus locus ab altero, & propterea concludendum est, Baronem non habere in reliquo ius fidae, quod dicendum non est, sed de hac questione, quam plura scripsit Frescia *in auth. 46.* & post ipsum*

& c.

Et hanc eandem sententiam amplecti pariter videtur D. Reg. Rouit. in *pragm. 1. num. 13. cum seqq. sub rit. de iure Bali*, quoloci, licet in quaestione resoluenda distinctione utatur, attamen in rei veritate, hoc idem affirmat, dum putavit, territoriorum Dominos non posse animalia à Barone affidata ab eorum propriis territoriis expellere, rationibus ut per eum, quod certe idem est dicere, ut possit Baro in territoriis illis affidare.

2/ Contrariam verò sententiam, cui omnino inhaerendum est, & quam ego uti aduocatus semper defendi, veriore, & magis communiter tentam non dubitamus, nimirum non licere Baronibus in territoriis vassallorum, siue clausa, siue aperta illa sint, exterorum animalia affidare adhuc, ut nos dicimus, secatibus segetibus, nisi in promptu docerent esse ipsos in possessione, seu quasi exigendi fidam & diffidam, etiam in territoriis priuatorum (provt docuit Bart. in *casu huius decisionis*) ita ut quando Barones allegare dumtaxat voluerint, reperiri eos in hac quasi possessione legitime praescripta, lite pendente ordinatum compertimus, quod abstineant, ex quo iuris habent resistentiam, ad text. vulgatum in *c. cum persona*; Etenim sic per Sac. Consilium pluries decisum, vno ore attestantur Capyc. *cit. decis. 45. Marinus Frecc. lib. 2. de subfeud. in 46. author. num. 7. & 8. Io. Ant. de Niglis in c. Regni*, quod incipit *Grauamina num. 72. vers. quare* iuxta praedicta, Paul Stayb. *conf. 91. num. 5. & 15. Garz. Tolet. decis. 14. Flau. Amend. in additio. ad Dom. de Franch. decis. 302. Camillus Borrell. in tract. de Magistrat. adit. lib. 4. cap. 6. num. 40. Io. Franc. Capiblan. de auth. Baron. *pragm. 11. num. 28. 29. 30. 31. & 197. Io. M. Nouarius quest. forens. lib. 2. quest. 12. & de grauiam. vassall. lib. 1. grauam. 37. per tot. Dom. Regens Capyc. Latro consult. lib. 2. consult. 83.**

ARGUMENTVM.

Monetæ reprobatio, cuius damno, & periculo cedat, quado debitor fuit in mora soluendi id, quod debeat. Debitor fisci, an ipso iure absque alia die, & interpellatione in mora constituitur; Et an ex causa possit contra ipsum exequi, quamuis nondum solutionis dies cesserit. Exactor pecuniæ fiscalis an statim viso computo absque alia citatione condemnari possit.

DECISIO CCCCLXXIII.

V M Fabritius de Sangro Dohanæ Menæ pecudum Apuleæ Dohanerius debitor esset Regiæ Curia in Scutis 4700. obtulit ducentos 4000. soluere, sed quia pecunia erat tonsa, generalis Regni huius Thesaurarius illam recipere recusauit, ex quo eo die emanatum extiterat bannum reprobationis monetæ tonsæ, vnde dubitabatur damnum illud reprobationis, ad quemnam spectaret, ad Re-

giam Curiam, an verò ad ipsum Dohanerium.

Et per Regiam Cameram facta relatione in Collaterali Consilio, fuit nemine discrepante determinatum damnum ad dictum Dohanerium spectare. Ratio decisionis fuit; quia negari non poterat, fuisse illum in mora constitutum, ex quo statim atque pecuniam exegerat, debebat illam in publicum erarium, & sic in generalem Thesaurariam transmittere: *l. i. vbi Luc. de Penna l. de canone largitionarium titulorum lib. 10. vel saltem infra decem dies, l. quod dicimus ff. de solution. & l. si debitori ff. de iudic.* Etenim fisci debitor absque alia die, seu interpellatione, provt debitor minoris in mora constituitur, est text. iuncta glos. in *l. cum quidam §. fiscus*, vbi hoc notat Salic. & Fulgos. *ff. de usur. Roman. & Aretin. in l. si ex legati causa ff. de verb. obligat.* in terminis autem, ut supposita mora debitoris reprobatio monetæ per bannum, seu statutum, quod cedat damno & periculo debitoris morosi, dixerunt Bart. & DD. omnes in *l. Paulus ff. de solution. & in l. cum quadam*, vbi Alex. Ias. & Dec. *ff. si cert. per. idem Bart. & ceteri in l. quod si mihi ff. eod.* Nec obstare dictum fuit, moram praedictam fuisse purgatam per oblationem pecuniæ, quam transmiserat Dohanerius ad Regiam generalem Thesaurariam, hora 20. illius diei, in qua postea hora 23. emanatum extiterat bannum reprobationis monetæ, quamuis illam Thesaurarius non recepisset, respondens capserium non adesse, nam fuit responsum, quod Thesaurarius ad pecuniam illam ea hora recipiendum non tenebatur; erat enim illo tunc emanandum bannum (de quo Thesaurarius ipse notitiam habebat) reprobationis monetæ; vnde pecuniam recipere legitime recusauit, ut est text. in *l. qui decem ff. de solution.* Luc. de Penna in *l. i. col. fin. C. de suscept. lib. 10.* vbi concordando text. in *d. l. qui decem. cum altero in l. creditor in princ. ff. de solution.*, dicit, quod text. in *d. l. qui decem*, loquitur quando creditor expressè recusat recipere pecuniam, sine aliqua iusta causa, ut tunc sine dubio in mora constituitur, & prima debitoris mora purgetur; sed quando creditor non recusat; sed differt, ut puta, quia vult consulere Aduocatum circa cautelas faciendas, & tunc non dicitur in mora constitutus, & sic procedit text. in *d. l. creditor*. Sunt igitur duo casus constituendi; Primus quando Creditor expressè oblatam pecuniam recusauit, eamque recipere noluit, & tunc sine dubio dicitur ille in mora constitutus, debitorisque mora purgata dicitur. Alter est casus quando Creditor recipere non recusauit; sed distulit, & tunc non dicitur in mora constitutus; consensit enim debitor dilationi creditoris, ideo huic non imputabitur; in casu proposito Thesaurarius nullo pacto pecuniam

cuniam recipere recusauit; sed solum distulit, annuens, ut capserius expectaretur, nec Dohanerius protestatus fuit.

2. Vterius fuit consideratum, pecuniam fuisse à Dohanerio exactam, & non aliter ad generalem Thesaurariam transmissam; sed potius in proprios usus conuersam, & sic fuit mora commissa, unde licet alias admittatur morae purgatio, hoc tamen non habet locum ubi duplex consideratur mora. Bart. in *l. si Insulam in 1. quest.* quem ibi sequuntur Ang. Rom. & Ias. ff. *de verb. obligat.* in casu, de quo agebatur, nedum duae desiderabantur morae sed plures. Primò mora legis, ut supra dictum est, absque alia interpellatione. Secundò fuit Dohanerius pluries à Domino isto Regente interpellatus. Tertiò quia non obtulit congruo loco, & tempore, ad tex. in *l. si solutionis ff. de solution.* Quartò, quia non fuit facta oblatio modo debito, nec totius pecuniae debitae, Paul. de Castro in *l. post fratres ff. si quis caution.* Quintò & tandem quia cum forte principali non obtulit interesse: *l. tutor. §. Lucius. ff. de usur. l. qui Roma ff. de verb. obligat.* Salyc. & optimè Aretin. in *l. si pro te mihi ff. si certum petatur*, unde.

OBSERVATIO.

1. CVM Dom. Regente nostro hinc in illa conclusione, ut debitor fisci, ipso iure absque alia die & interpellatione in mora constituatur, ultra DD. per ipsum relatos conueniunt & alij, quos citat, & sequitur Peregr. in *suo tract. de iure fisci lib. 6. tit. 7. in principio*, & cum sit liquidus debitor potest contra ipsum exequi realiter, & personaliter *l. missi opinatores C. de exact. tribut. lib. 10. Bald. conf. 90. lib. 5. Calicius in Margarita fisci casu 39.* imò iusta suadente causa potest exequi quamuis nondum cesserit solutionis dies, excomputato tamen interusurio, *l. 1. vbi notatur C. de condition. ex lege*, notat Afflict. in *cap. 1. §. vestigalia num. 51. qua sunt regalia*, habetur in *l. iustas C. de iure fisci lib. 10.* quod secus est in debitore priuati, §. *temporales instit. de exception.* idemque Peregr. *loc. supra cit. num. 21.* Exactor autem pecuniae fiscalis, statim viso computo, & libro rationum, absque alia citatione condemnari poterit, *l. 2. §. quod si de frumentaria ff. de administr. rer. ad ciuit. pertinent.* Cum verò fisci debitor soluerit, procuret, ut in libris fiscalibus solutio notetur, quia alias liberatus non censetur, quamuis apocam obtineat de recepto à Camerario; *l. omnes §. ad hac C. de quatr. prescript. & l. 2. C. de conueniend. fisci debitor. lib. 10.* Cetera specialia aduersus debitorem fiscalem videnda sunt apud Peregrin. *cit. tit. 70. per tot.*

2. Ad Confirmationem autem alterius Conclusionis, nimirum, ut quando debitor est in mora reprobatio monetæ cedere debeat damno, & periculo debitoris morosi, videndus est Card. Zabarell. in *clem. 2. num. 13. in fine de decimis*, vbi dicit mutationem cursus monetæ, debitori post moram fore imputandam, vide etiã omnino Thef. Fil. *de augment. moneta n. 71.* Et enim regulare est, ut quando debitor est in mora, periculum casus fortuiti contingens post moram contractam spectet ad ipsum debitorem, sic relatis gloss. &

Bart. in *l. quod te ff. si cert. pet. firmat Afflict. in decis. 150. num. 3. vbi num. 11.* addit secus esse, quoties debitoris oblatio congruo loco, & tempore à debitore facta esset, & creditor fuisset in mora recipiendi, quia tunc creditoris esset periculum.

ARGUMENTVM.

Debitor si est in mora soluendi, an monetæ reprobatio eius periculo cedat, quamuis pecunia quæ erat creditori soluenda, ita penes illum periisset; sicut periit penes ipsum debitorem morosum. Periculum pecuniæ, quod regulariter est debitoris, an, & quando creditoris damno cedere possit, & de aliis.

DECISIO CCCCLXXIV.

ATA sententia de qua in decisione præcedenti, Magnificus Fabricius de Sangro sentiens se grauatum, ab illa reclamauit, & in causa reclamationis demonstrare, & probare nixus fuit, pecuniam illam tantam ipsum exigisse à debitoribus fiscalibus, ex causa Regiæ Fidæ, & successiuè damnum reprobationis, quod contigit, ad Regiam Curiam spectare; sed insistendo decisioni, fuit responsum, hoc factum non fuisse probatum nisi in quibusdam partitis, imò dato, quod res ita se habuisset, non releuabat, ex quo pecunia erat recto tramite ad Regiam generalem Thesaurariam transmittenda; & licet allegabatur consuetudo, nimirum, ut Dohanerius Dohanæ manepedum possit penes se retinere pecunias, vel illas in publicis bancis deponere, tamen dicebatur hoc esse verum, quando pecunia esset consignatariis Dohanæ soluenda, secus verò vbi omnino ad Regiam generalem Thesaurariam peruenienda foret, quia tunc illa statim atque est exacta, est in eam transmittenda, prout exibat decretum Regiæ Camerae, ultra instructiones; & pragmaticas à Regni huius Regibus emanatas, imò eodem anno promulgatus ordo hoc idem disponens, ob quod cessabat prorsus motuum hoc; cessabat, & aliud, dum dicebatur, quod adhuc si Fabricius fuisset in mora pecuniæ deterioratio eius damno non cessisset, ex eo quod eodem modo fuisset peritura penes Regiam Curiam, cum in facto verum erat, quod in dicta Regia generali Thesauraria tempore emanati banni alia exibat pecunia eiusdem qualitatis, cuius erat illa à dicto Fabricio oblata, ita ut si vere ea fuisset antea consignata, adhuc in eadem generali Thesauraria fuisset

comperta

comperta, ad text. in *l. si plures §. fin. ff. de pos.* DD. præsertim Bart. Paul. de Castro Alex. Aret. Ias. & Dec. ff. *si cert. pet.* etenim respondebatur in contrarium communem esse omnium sententiam, nimirum, ut nulla fieri debeat distinctio, de qua in *l. si plures §. fin.* nec seruat opinio Martini, de qua in glos. *d. l. quod, & mihi*, sed bene illa Io. de qua ibidem per glos. illamque communem attestantur Aretin. Ias. & Dec. licet diceretur perdifficile esse respondere ad *d. l. si plures §. fin.* Vnde illa accommodabatur responsio, ut text. modo relatus procedat quando certum est, & citra omne dubium, rem eodem modo fuisse perituram penes debitorem, sicut penes creditorem, at secus si in dubio, quia tunc in pœnam morosi debitoris semper eius erit periculum, nec aliter admittitur distinctio, de qua in *d. l. si plures §. fin.* in casu proposito certum non erat, quod si pecunia ad Regiam generalem Thesaurariam transmissa extitisset, in ea tempore emanati banni reperta fuisset, quia poterat de facili transmissionis tempore creditoribus Regiæ Curia solui, & quia in processu demum fuerunt præsentatæ litteræ Cæsareæ Maiest. iubentes, quod in causa prædicta de æquitate procederetur; ideo pro maiori parte votantium fuit conclusum, quod si dicta moneta tansa verè proueniret ex fida Regiæ Dohanæ; in Regiæ Curia detrimentum cederet, secus verò si Dohanerius illam exegisset, & in proprios vsus conuertisset, & demum aliam pecuniam eiusdem qualitatis ad Regiam generalem Thesaurariam transmississet; quia tunc ipsius esset damnum, ea quidem ratione; quia Dohanerius ut officialis Regiæ Curia tenebatur illam pecuniam soluere, quam à debitoribus Regiæ Curia ex causa fida exegit, in eadem specie, qualitate, & quantitate, cum dominium illius pecuniae statim per officialem exactæ transferatur ad Regiam Curiam, est glos. notab. in *l. pacta conuenta, §. fin.* in verbo *valebit ff. de contrah. empt.*

OBSERVATIO.

Conclusio hæc firmatur, ut quando debitor est in mora soluendi, periculum casus fortuiti spectet ad debitorem, quamuis pecunia, quæ erat creditori soluenda, ita penes ipsum periisset, sicut periit penes debitorem morosum, nec aliter procedere text. allegatum in *l. si plures 17. §. 1. ff. de positi* excepto si certum, & indubitatum esset eodem modo fuisse perituram penes debitorem, sicut penes Creditorem, quia secus si in re dubia versaremur, nam tunc in pœnam morosi debitoris, semper eius erit periculum, hoc dicit Dominus Regens noster, Tu modo vide Cæsarem de Vrill. in *addit. ad Afflict. decis. 150. num. 23.* ex sententia Alexandri reprobantis Angel. in *l. nemo §. post ff. de verb. obligation.* dixit, rei interitum veniens post moram, debitorem non liberare, siue res esset

peritura penes creditorem, siue penes debitorem, idque tam in contractibus bonæ fidei, quam stricti iuris, per text. in *l. si pecunia ff. de condition. ob caus.* subdens, quod licet regulariter periculum pecuniae, & sic generis sit debitoris, ex quo genus perire non potest, *l. in ratione §. certe ff. ad leg. Falcid. l. incendium* ubi omnes ff. *si cert. pet.* Attamen dictum hoc limitatur, & singulariter quando quis creditor, de pecunia mutuo data utilitatem haberet, quia tunc ipsius esset periculum allegat Paul. de Castro in *l. Titius sub versic. se ne ipsius ff. de præscript. verb.* ubi dicit, hoc perpetuo esse menti tenendum, & pro singularissimo dicto, ac alibi non reperiri testatur Ias. in *l. si pascenda pecora C. de pact.*

ARGUMENTVM.

Debitor si quis sit alicuius ex diuersis causis, soluendo, in quam causam soluisse dicendum sit. Causa grauior, siue durior, quænam dicatur, & de aliis.

DECISIO CCCCLXXV.

DE mandato Illustr. D. Ioannæ de Aragonia Ducissæ Paliani exegerat Michael Andreas Regius Thesaurarius in Prouincia Apurina notabilem pecuniarum quantitatem, cuius certa pars erat functionum fiscalium Illustr. Ascanij Columnæ eius viri in eiusque Dominio, & proprietate ducati 2810. proprii ipsius D. Ioannæ, necnon soluere tenebatur ducatos 2090. pro salario officij magni Regni huius Comestabuli, quarum quidem quantitatam parte dictæ Illustr. D. Ioannæ soluta, Thesaurarius ille aufugit, quo factum fuit ut inter dictam Illustr. D. Ioannam, & Regium fiscum controuersia oriretur, in quam causam pecunia, quam Thesaurarius soluerat cedere deberet, an inquam in illam causam pro qua uti procurator dictæ D. Ioannæ soluere debebat, an verò pro salario prædicto, ad quod nomine Regiæ Curia uti Thesaurarius tenebatur.

Dicebat D. Ioanna, pecuniam ei solutam censeretur à Thesaurario uti eius procuratore numeratam, per text. in *l. & magis ff. de solut.* ubi in dubio quis censeretur soluere illam pecuniam magis in causam ad quam nomine proprio tenebatur, quam nomine alieno, ut puta tanquam fideiussor; è contra excipiebat fiscus, quod imò in dubio censebatur pecunia soluta ex causa prouisionis officij magni Comestabulis; erat enim pecunia Regia, quam nomine Regiæ Curia dictus Michael Thesaurarius soluere tenebatur, sicque causa hæc durior dicebatur, primò quia pro ea erant in Regia Camera fideiussores dati de bene administrando

nistrando. Secundò quia ea exacta, & non soluta, sed penes ipsum Thesaurarium retenta, peculatus crimine tenebatur, *toto tit. ff. & C. ad leg. lul. pecul. & in §. item l. Iulia peculatus, instit. de public. iudic.* itavt ex huiusmodi mala administratione poterat officio priuari: *l. Indices vbi Io. de Plat. C. de dignit. lib. 12.* Item ex ordinatione Regia dupli pœna tenebatur; præterea pro huiusmodi pecunia fiscali exacta, & penes se retenta, omnia illius bona erant Regiæ Curia hypothecata, *l. aufertur §. fiscus ff. de iure fisci*, ac insuper poterat statim realiter & personaliter conueniri, *l. missi opinatores*, vbi latè Io. de Platea *C. de exact. tribut. lib. 10.* idem Io. de Platea *in l. si quos C. de fund. rei priua. lib. 11.* Pro alio verò debito priuato huiusmodi pœnæ, & priuilegia non considerabantur, ac ideo in hac materia fiebat locus regulæ, vt quando debitor ex pluribus causis, partem pecuniæ debitæ soluit, & solutionis tempore non declarat in quam causam soluerit, nec in continenti, facta solutione, hoc declarat creditur, quod potest, *l. 1. ff. & C. de solut. in causam grauiorem censetur facta solutio: l. cum ex pluribus 97. ff. eod. tit. de solutio.* vbi gradatim, & successiue ponitur quando solutio à debitore facta est, in quam causam illa cedat, per quem text. dicebatur D. Ioannæ prætensionem quod censetur solutio facta potius nomine proprio, quam nomine alieno, cessare prorsus, quia hoc procedit cæteris paribus, idest quando omnia debita æqualia sunt, alias non attenditur, quod sit debitum ex causa propria, vel ex aliis causis supra allegatis; quare facta relatione per Regiam Camera in Collaterali Consilio, fuit nemine discrepante pro fisco pronunciatum. Verùm ab hac determinatione reclamante Illustr. D. Ioanna; fuit demum exhibitus quidam liber procuratoris dicti Thesaurarij, in quo habebatur, quod illa pecunia quæ fuerat numerata d. D. Ioannæ pro vtraque causa soluebatur, nimirum pro functionibus fiscalibus & prouisione officij, & postea simpliciter scripta alia partita ducatorum 148. sine causa; vnde fuit dictum, quod hæc intelligi, & declarari debebat secundum partitam præcedentem, nimirum vt cederet in vtramque causam, quia vna pars scripturæ aliam declarat, fuit igitur decisum faciendam esse diuisionem pro rata vtriusque summæ debitarum, & quod pro parte deficiente, fieret per fiscum solutio dictæ D. Ioannæ.

OBSERVATIO.

INter alias iuris Conclusiones, quæ in hac decisione habentur, illa est, & satis nota, nimirum vt quando quis est debitor ex pluribus causis, & partem pecuniæ debitæ soluit, si solutionis tempore non declarauit in quam causam soluerit, nec pariter incon-

tinenti facta solutione, creditor voluntatem suam expressit, in causam grauiorem censetur facta solutio, iuribus hic citatis; sed videamus breuiter, quanam dicatur causa ista grauior, siue durior? ad quod respondetur, primam esse causam vsurariam, si enim debeo tibi sortem & vsuras, & partem huius debiti soluero, non expresso, nec à me debitore, nec à te creditore in quam causam, in vsurariam causam dicitur facta solutio, hic est tex. vulgatus *in l. 1. ibi, si neuer voluntatem suam expressit, prius in vsuras, id quod soluitur, deinde in sortem accepto fertur C. de solutio.* Secunda causa dicitur durior, quando vnum debitum est purum, aliud verò in diem, isto enim casu debitore solvente, & nemine declarante, dicitur facta solutio pro debito puro, pro quo quidem debito compelli poterat debitor, hic est tex. *in l. cum ex pluribus ff. de solutio.* Tertia causa durior dicitur propria v.g. Ego debeo tibi centum, quæ mihi mutuo dedisti, debeo pariter tibi alia centum vti fideiussor sempromij, si soluero tibi centum, non expresso in quam causam, solutio dicitur facta, in extinctionem illorum centum quæ debeo ex causa intui, non autem aliorum centum, pro quibus vti fideiussor sempromij me obligauit, hic est tex. *in l. quod meo, & in l. cum ex pluribus vers. post hunc ordinem ff. eod. tit. de solutio.* Alex. *in l. 1. in fin. C. de iure delib.* Quarta causa dicitur durior, pro qua condemnatus sum, si enim debeo tibi mille ex causa iudicati, & alia mille ex alia causa, si soluero mille, & nec ego, nec tu declaramus in quam causam, solutio cedit in causam iudicati, hic est tex. *in l. si quis ex famosa ff. de solutio.* Quinta dicitur causa durior, quando Ego tibi debeo ex pluribus causis, sed in vna cum hypotheca omnium meorum bonorum, & in alia in actione personali, soluendo citra electionem, quod solutum est cedit in causam hypothecæ vel pignoris, hic est tex. *in d. l. cum ex pluribus.* vbi Bart. & *in l. 1. §. illud. vbi Bald. ff. de solution. Casan. in consuet. Burg. in verb. des droicts. §. 2. num. 23. vers. Et qui nescit.* Sexta dicitur causa durior, quando Ego tibi debeo mille; sed pro quingentum dedi fideiussorem, si partem huius debiti soluero, non expresso in quam causam, solutum cedit in causam fideiussionis, hic est tex. *in l. & magis & in l. his ff. eod. tit. de solutio.* Paul. de Castro bene *in conf. 23. & 138. lib. 1. Decian. resp. 60. lib. 2.* Septima dicitur causa durior, causa feudalis, fac enim, vt si ego debitor tui in centum pro quibus in forma valida obligauit bona mea feudalia, & in alia centum, pro quibus sunt obligata tantum bona allodialia, si soluero centum, non expresso in quam causam, dicitur certè facta solutio in illa causa, pro qua est obligatum feudum, quia illud dicitur grauius debitum, pro quo sunt obligata bona feudalia, ita Alex. *conf. 2. lib. 4. in fine,* quodque causa feudalis dicatur ardua, dixerunt Andr. *in c. 1. in princ. de cap. qui cur. vendidit.* Io. Vinc. de Anna *singul. 229. & in repet. cap. 1. num. 41. de vassall. decr. arat.* Fabius filius *in addit. ad alleg. 118. num. 11.* cæteras causas grauiores congerit Sempr. Ascia *in suo opusculo de solutio. in duriolem causam glos. 6. per tot. fol. 35.*

ARGUMENTVM.

Minor procuratorem in iudicio constituens, & cum iuramento, nùm ad pinguius probandum in integrum restitutionem, quæ in Regno primum,

num, & secundum beneficium appellatur, petere valeat. Iuramentum à minore præstitum in iudicio, an maiorem, sicut in contractibus cum repræsentet, & de aliis.

DECISIO CCCCLXXVI.

CONSTITVERAT quidam minor annorum quindecim procuratorem in iudicio, & cum iuramento, datoque termino in causa, & facta iam publicatione ad pinguius probandum primum petebat beneficium, dubitabatur, an esset concedendum: Bart. excitat questionem hanc in *l. minor aduersus emissam ff. de minor.* ubi expressè determinat, nullo pacto minori restitutionem hanc fore concedendam, subdens, Aduocatos cautos esse debere, ne minores litigare faciant per procuratores ab eis cum iuramento constitutos, quia alias restitutionem in integrum demum consequi non poterint, allegat text. in *Auth. Sacramenta puberum C. si aduersus venditionem*, idemque affirmavit in *l. minor vers. quare extra glos. ff. de procur.* Confirmatur opinio hæc ex notatis per glos. in *d. Auth. Sacramenta puberum*, quæ vult, quod licet text. ille loquatur de iuramento minorum in contractibus interposito, tamen habet etiam locum in iudiciis, cuius glos. sententiam Doctores omnes, præsertim Ias. insequuti fuere; cæterum compertum fuit contrarium in Sacro Consilio fuisse iudicatum, ea quidem ratione, quia illud iuramentum in procuratoris constitutione à principio præstitum in omni iudicij parte perperam operatur, nam vt minor ligetur, necesse est, vt in omni actu iuramentum interueniat, ita expressè declarat Ant. de Alex. in *d. Auth. Sacramenta puberum*, id quod dicit esse de mente Paul. Castr. ibidem.

OBSERVATIO.

Hoc iure vtitur in Sacro Consilio, & in omnibus Regni huius supremis Tribunalibus, nimirum, vt ad pinguius probandum semper minor restituatur, siue litiget per se ipsum, siue per eius curatorem, siue per procuratorem cum iuramento constitutum, quicquid in contrarium scripserit. Bart. in loco per Dom. Regentem hic relato; sed pro sententia Bartoli faciunt dicta per Abb. in *c. cum venissent, vers. secundo principaliter; de in integr. restit.* quo loci dicit minorem per procuratorem litigantem non restitui, quia procurator est voluntarius administrator, secus si per tutorem, & curatorem, qui necessarii dicuntur administratores, idemque & clarius Aufrer. qui Bartoli theoricam recitat in *addition. ad Cappellam Tholos. decis. 45.*

² Sed quæri solet, si minor per se ipsum litigauerit, *D. De. Maximis obseruat. ad decis. D. Rennererij.*

& cum iuramento declarauerit non venire contra processum, & sententiam, nùm in casu succumbentia possit ad in integrum restitutionis beneficium recurrere, negatiuam sententiam docent Cappell. Tholos. in *decis. 45. Ias. in Auth. sacram. puberum C. si aduersus vendit.* ubi post Iacob. ibi num. 19. dicit quod quando minor comparet in iudicio absque curatore, cautela est vt iuret de non veniendo contra processum, & sententiam, nam sic propter vim iuramenti valebit iudicium, valebit sententia, & totus processus, idemque Girar. de Petra Sancta *sing. 66.* nec dissentiunt Boër. *decis. 92.* Guid. Papa *decis. 35.* de qua memor fuit in *sing. 50.* & Io. de Armon. *problem. 30.*

Sed contra, quod iuramentum minoris personam in iudicio non legitimet, dixit Bald. in *l. 1. C. de confess.* post Cyn. in *d. Auth. sacramenta puberum num. 19.* ubi pro, & contra, rationibus ponderatis, addit demum hæc verba. *Quid dicemus? satis placet quod non admittatur ad iudicium volens iurare, quia de iure communi non habet legitimam personam standi in iudicio, nec iuramentum prodest, in l. & iurisdictionum §. & generaliter; verum tamen in eo quod iuramento præstito, & eo admissio, iudicium, & processus teneat, & firmetur per iuramentum, non stare in hac sententia, sed teneo opinionem Iacob. Bal. quem supra dixi, maxime cum ista Auth. multum sit aduersa minoribus, & sic non excederem eam.* Hæc Cyn cuius sententiæ adhareo.

ARGUMENTVM.

Donatio, quæ ob filiorum superuenientiam ipso iure reuocatur, nùm reuoualescat, si demum liberi, qui nati sunt illicò moriantur. Debitor si rem alteri obligatam cum consensu creditoris vendiderit, ob quod pignus remissum censetur, an si postea eandem rem ex noua causa reacquisuerit, in primam obligationem incidat. Legitimitio filiorum naturalium an ob natiuitatem filiorum ex legitimo matrimonio susceptorum reuocetur.

DECISIO CCCCLXXVII.

POSSIDENTE Magnifico Francisco de Montibus terram Pollæ ex concessione à Rege Frederico sibi facta, Rex Catholicus Felicis recordationis pro bono pacis è manibus, & posse dicti Francisci eam abstulit, & Principi Salerni restituit, verum dicto Francisco annuos ducatos quatuor centum functionuum fiscalium assignauit; ad hanc enim summam feudalis introitus illius terræ tunc ascendebant, & hoc donec, & quousque excambium in bonis feudalibus cum uassallis daret eidem in quarum quidem functionum fiscalium possessione tam Franciscus, quàm hæres eius

quadraginta octo annorum spatio cum extitissent, nulla vnquam pro excambio promisso porrecta supplicatione, contigit demum propter dicti Principis Salerni rebellionem omnia illius bona feudalia ad Regiam Curiam deuolui; quocirca instabat Marchio Coriliani nepos, & hæres dicti Francisci vigore promissionis prædictæ dictam terram sibi restitui, contradicebat fiscus, vnde quid iuris dubitabatur.

Per Regiam Cameraam facta relatione in Collaterali Consilio, & coram Illustr. Domino Prorege, fuit nemine contradicente pro fisco pronunciatum, & ab impetitis per dictum Marchionem penitus absoluto. Ratio decisionis fuit, quia cum Terra prædicta è manibus prædicti Francisci pro bono pacis, vt Principi Salerni restitueretur ablata fuisset, fuit actus perfectus, & consummatus; vnde licet demum eadem terra ad Regiam Curiam fuerit reuersa, sicque cessabat prorsus causa, ob quam terra illa ab utili Dominio dicti Francisci erepta fuerat, non tamen pro hoc cessabat effectus iam consummatus, ita Bart. quem communiter sequuntur in l. 2. §. fin. ff. de donation. & in l. Titia §. impensa ff. de leg. 2. Vbi dicit, quod etsi donatio alicui facta ob liberorum superuenientiam reuocetur, tamen si filij incontinenti moriuntur, non per hoc donatio illa semel reuocata reuiuiscet, cum sat sit, quod semel reuocationis actus fuerit perfectus, & consummatus, facit ad rem bonus text. in l. fin. C. de remiss. pignor. vbi si ego debitori meo præstiti consensum, vt posset rem mihi hypothecatam alij vendere, prout vendidit, si postea rem illam hinc debitor meus ex noua causa à prima non dependente recuperauerit, nullo pacto in pignus reincident, adhuc si obligatio ab initio facta fuisset omnium bonorum præsentium, & futurorum. Præterea considerabatur, regulam illam, quæ se habet vt cessante causa, cesset effectus, bene procedere, quando à Principio cessaret, ex quo effectus sequutus non fuit, vt puta in casu proposito, si ablata Terra, & Principi nondum restituta pax sequuta non fuisset, ita vt Terra illa penes Regem remansisset; eo enim casu, sine dubio fuisset locus restitutioni ad beneficium illius, à quo fuit erecta, ad notata per Alberic. in l. quod in littore ff. de acquir. rerum domin. At quando res fuit consummata, & perfecta prout in casu prædicto, quia fuit sequuta pax, & Principi Terra restituta, quam per annos vltra quinquaginta possederat, licet postea ad Regiam Curiam ex noua causa, nimirum rebellionem Principis possessoris perueniret, nullo pacto restitutioni poterit fieri locus, tum etiam quia cum Rex valeat ex iusta causa, puta ob bonum publicum rem, quam possideo à me auferre, & alteri dare, soluto tamen mihi pretio: *l. item si*

verberatum §. 1. ff. de rei vindic. & l. Laicus ff. de cunctation. Bart. in proem. ff. & Canonista præsertim Felyn. & Dec. in c. quæ in Ecclesiarum de constit. latissimè Ias. in l. Gallus §. & quid si tantum ff. de liber. & posthum. certè cum Rex hoc faciat, contractus dicitur perfectus, & consummatus, ita vt ille, cui res est tradita, poterit ad sui libitum de ea disponere; si igitur potest hic disponere, ergo, & fiscus ad quem res illa ex noua causa perueniret.

OBSERVATIO.

AD confirmationem illius conclusionis, quam Dom. Regens noster hinc firmat, ex Bart. in l. 2. §. fin. ff. de donation. & in l. Titia §. Imperator ff. de leg. 2. nimirum, vt donatio, quæ ob filiorum superuenientiam ipso iure reuocatur, reconualesci non possit, adhuc si liberi, qui nati sunt illico demum moriantur, videndi sunt DD. quos ad nauseam, prout de more, citat, & sequitur Andr. Tiraquell. in l. si vnquam in verb. suscepit liberos num. 203. de reuoc. donat. reprobata contraria sententia aliorum, quos refert n. seq. vbi in fine addit, frequentiore esse sententiam illorum, qui negarunt, confirmari donationem morte filij, vnde vt reuocata semper remaneat, non obstante quod filius natus, qui fuit causa reuocationis, illico decesserit, decisum per Rot. Auenionens. testatus Hieronym. de Laurent. decis. 23. à num. 8. ad finem, vbi satis bene loquitur, Ricc. collect. 728.

Aduertit tamen Tiraq. loco cit. num. 205. vs conclusio hæc intelligenda sit, & primò dummodò fetus post donationem natus sit tempestiuus, & sic vitalis, ita vt secundum naturam viuere possit, nimirum, vt sit septimo, vel nono mense ortus, ad quod plures citat Doctores, inter quos nostrum Afflic. decis. 236. vbi per Sacrum Consilium decisum testatur, mulierem nato filio octimestre, defunctam, dici non posse cum liberis decessisse, ad effectum, vt defuncto deum filio, possit pater suus in dotibus maternis succedere, sed dotem illam dotanti fore restituendam, ac si nulli ipsi mulieri liberi nati fuissent; secundo, conclusionem præfaram fore intelligendam dicit Tiraquell. n. 211. dummodo donans, qui post donationem filios suscepit, voluntatem suam declarauerit velle donationem reuocare, quia si diu vixerit, & tacuerit, ac postea decesserit, hæredes ipsius reuocare eam donationem non possent, nam cum donans non reuocauerit, videtur in eadem voluntate decessisse; sed circa hoc vide Thesaur. decis. 122. Tertio & singulariter monet Tiraq. eod. cit. loco num. 225. vt quod dictum est, donationem, quæ filij natiuitate est reuocata, illius morte non conualescere, bene procedere in mera donatione, secus verò in legitimatione, quæ licet dicit ipse secundum multorum sententiam per natiuitatem filiorum legitimorum reuocetur, saltem quantum ad effectum succedendi (licet Dom. Regens noster contrarium scripserat, supra decis. 407.) attamen si postea legitimi, qui eam sua natiuitate reuocarunt, moriantur, legitimatio iam per prius facta, hanc succedendi vim reassumit, quam iam per filiorum legitimorum natiuitatem amiserat, ita scilicet vt succedat legitimatus patri, ac si nullas ei post legitimationem legitimus natus fuisset, cuius quidem sententiæ laudat in Authorem Paul. de Castro conf. 22. lib. 2. vbi considerat, quod si conualescit restitutus, quod posthumi natiuitate omnino ruptum est, idque ex dispositione tex. in l. posthumus ff. de in-

*inso, rupto, & irrito facto testam. multò magis legitima-
tio, quæ rupta non fuit; sed tantum diminuta, quan-
tum ad effectum succedendi existentibus legitimis,
subditque etiam idem sibi videri si post mortem pa-
tris filius legitimus moriatur, priùs tamen, quam ipsi
patri successerit, quod puto satis notandum.*

ARGUMENTVM.

Donatio si fuerit facta à patre filio Pri-
mogenito pro se, hæredibus, & suc-
cessoribus in perpetuum, itavt in re
donata, fœminis prorsus exclusis,
nonnisi descendentes masculi suc-
cedere possint; gradus, & ætatis præ-
rogatiua seruata, nùm donatarius
valeat rem illam donatam in vnum
ex filiis suis, quem ipse eligeret alie-
nare. Hæres grauatus de restituendo
hæreditatem agnationi, nùm possit,
quem velit eligere de agnatis. Proxi-
miore de familia ad fideicommissum
vocato, si plures in eodem proxi-
mitatis gradu extarent, nùm om-
nes admittantur, & de aliis notabi-
libus.

DECISIO CCCCLXXVIII.

1 VPPONEBATVR Illustr. Comitum
Sanctæ Seuerinæ donasse Illustr.
Frederico Carrafa Marchioni San-
cti Lucidi Ciuitatem Vici æquen-
sis, pro se, hæredibus, & successoribus in per-
petuum, eo addito, quod in dicta ciuitate suc-
cedere deberent descendentes masculi dicti
Illustr. Marchionis, gradus, & ætatis præro-
gatiua seruata, fœminis prorsus exclusis, ad-
huc in potiori gradu existentibus, ex quo vo-
luntas Comitis donantis erat vt dicta Ciuitas
perpetuo penes descendentes dicti Marchio-
nis donatarij permaneret; & cum prohibitio-
ne de non alienando, nisi inter eoldem ipsius
donatarij descendentes; huius donationis te-
nore sic stante, dubitabatur an Marchio dona-
tarius posset Ciuitatem prædictam in vnum
ex filiis suis, quem ipse eligeret alienare? Ra-
tio dubitandi fuit, quia attendente mente donan-
tis benè declarata videbatur super Ciuitate
prædicta inductum fuisse fideicommissum, &
quod in illius successione ætatis prærogatiua
seruari deberet, itavt omnino primogenitus
succedere debuisset.

2 Caterum per Regiam Cameram, facta re-
latione in Collaterali Consilio cum adiunctis
Regiorum Consiliariorum Io. Thomæ Mina-
doi, & Marini Fricciæ, fuit nemine contra-
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

dicente decisum, licere dicto Illustr. Marchio-
ni donatario dictam Ciuitatem in vnum ex
filiis suis, quem ipse eligere volebat, aliena-
re, Regio tamen interueniente assensu; Ra-
tio decisionis fuit, quia, cum dubitari non
posset feudum prædictum fuisse hæredita-
rium, dum in acquisitione de hæredibus est
facta mentio, vt per Andr. in cap. 1. an agnati
respectu primæ clausulæ, in donatione appo-
sitæ, quod succederent filij masculi, fœminis
exclusis gradus, & ætatis prærogatiua seruata,
nullius momenti illa erat cum expressum ex-
titerat id quod tacitè inerat; hæc enim est
natura feudi in quo viuatur de iure Franco-
rum; respectu verò alterius clausulæ, qua
prohibebatur alienatio, quia permessa erat
inter ipsius donatarij descendentes, bene po-
terat Marchio vnum ex filiis suis eligere, in
quem alienare voluisset; hoc est namque de
iure, vt prohibitus extra familiam alienare,
possit vnum de familia eligere, etiam in vlti-
riori gradu positum, nec contrauenire dici-
tur: l. pater §. quindecim ff. de legat. 3.

Præterea, & cessabat omnis difficultas, fuit
consideratum, quod Regius assensus super
dicta donatione obtentus, quatenus diceretur
super re donata, fideicommissum fuisse
inductum, non releuabat, ex quo ille qui
fuit à Domino Prorege præstitus, suffragari
non poterat; nam quamuis Rege absente,
possit eius generalis vicarius omnia facere,
quæ, & Rex ipse, vt in terminis notat Andr.
in c. Imperialem col. 1. de prohib. feud. alien. per
Freder. secus tamen quando est ei limitata po-
testas, prout in Regno circa assensum præ-
standum, quoties feudatarius super feudo
fideicommissum imponere vellet; respectu
verò assensus à sua Catholica Maiestate ob-
tentus, nec etiam suffragabatur, quia Comi-
te mortuo impetratus apparebat, vt per Andr.
in c. Imperialem col. 6. Vnde meritò demum in
alia controuersia mota super validitate dicti
fideicommissi fuit in Collaterali Consilio de-
cisum, Ciuitatem prædictam nullo pacto fi-
deicommissio subiectam censeri posse, & con-
sequenter potuisse illam etiam extraneo obli-
gari, nedum vni ex filiis, Regio mediante
assensu, donari etiam quod primogenitus non
esset.

OBSERVATIO.

Dominus Regens conclusionem hinc firmat, vt
facta à testatore prohibitione alienandi bona
sua extra familiam, non prohibeatur hæres grauatus
bona illa vni de familia alienare, siue legare adhuc
in vltiori gradu posito, nec aliter fieri locum con-
trauentioni, quia proximiori non alienauit, siue le-
gavit, ad quod probandum allegat tex. in l. pater §.
quindecim ff. de legat. 3. Tu modò ad pleniorum huius
conclusionis intelligentiam, in articulo generali, art

hæres grauatæ de restituendo hæreditatem agnationi possit, quem velit eligere de agnatis, siue per contractum inter viuos, siue in vltima voluntate, considerata, an fideicommissum ordinatum sit in casu alienationis, an verò simplex illud sit, & absolutum, vt primo casu procedat indubitanter conclusio per Dom. Reg. firmata, nimirum, vt possit in quemlibet de familia fieri alienatio, vel etiam relinqui, etsi esset ille remotior, sic enim bene censetur testatoris voluntati satisfactum, & per consequens alij, etsi testatoris, vel hæredis grauati proximiores non reuocent, ita Cuma. & Paul. de Castro in l. peto §. fratre ff. de leg. 2. idem Castrensi. in l. filiusfam. §. cum pater ff. de leg. 1. l. 1. in l. 2. num. 211. C. de iure emphyt. Rain. conf. 119. n. 6. & conf. 117. num. 26. & conf. 124. num. 6. lib. 2. Ceph. conf. 17. num. 11. Honded. conf. 78. n. 34. lib. 1. Menoch. conf. 197. num. 23. vers. tertius casus conf. 211. num. 133. conf. 277. in secundo dubio conf. 327. num. 105. conf. 497. num. 20. & seq. & conf. 1154. num. 9. Peregr. de fideicommiss. art. 14. num. 7. Fular. de subst. i. quest. 380. num. 17. & his addo Ego, alios relatos à Io. Bapt. Surd. in comment. ad cap. 1. §. Titius si de feud. de functi n. 9.

2 In secunda verò fideicommissi specie, & sic in simplici, & absolu o siue restitutorio in casu mortis secus dicendum est, sicque vt non solum non sit in grauatæ electione alienandi, siue remotiori relinquendi ad proximiorum exclusionem; sed nec etiam vbi in pari gradu essent agnati, valeat grauatæ vni ex illis bona fideicommissio subiecta restituere, alienare, legare &c. alioquin ex eis vnusquisque suam auocabit portionem, probant dictum hoc Georg. Natta conf. 110. num. 11. & conf. 111. num. 1. Curt. Iun. conf. 46. circa fin. conf. 114. num. 10. conf. 161. num. 13. conf. 145. & conf. 164. num. 17. Ruin. conf. 101. num. 24. & seq. conf. 114. conf. 117. num. 26. & conf. 167. num. 13. lib. 2. Alcia. conf. 36. num. 9. & 14. lib. 2. Riminal. Iun. conf. 279. numer. 84. & conf. 35. num. 3. Decia conf. 78. num. 9. lib. 3. Menoch. conf. 317. n. 105. Hieronym. Gabr. conf. 123. num. 1. Peregr. loc. cit. & conf. 74. lib. 5. conf. 113. num. 6. lib. 3. & decis. 23. num. 14. Surd. conf. 247. numer. 8. & conf. 415. num. 22. & decis. 238. num. 19. Mantica de coniect. vltim. volunt. lib. 8. tit. 12. num. 15. Petra de fideicommissis quest. 5. num. 137. & quest. 7. num. 32. Fular. loc. cit. num. 18. Ego ipse resol. iuris lib. 1. cap. 131. n. 13. & 14. vbi addidi, indubitatum esse, quod quoties simplex, & absolutum consideratur fideicommissum, mortuo grauato, quamuis proximior defamilia vocatus fuerit, si tamen plures in eodem proximioritatis gradu extarent, omnes admittuntur hic est tex. in §. si plures in stir. de legit. agnat. success. Mantica de coniecturis vlt. volunt. cit. lib. 8. tit. 12. num. 33. Surd. conf. 50. num. 9. Peregrinus de fideicommiss. art. 2. num. 65. in fine, & alij relati per Fular. cit. tract. de substitut. quest. 356. num. 1. vbi num. 2. hoc ampliat etiam si testator, bona indiuisa ad proximiorum agnatum peruenire iussisset vt adhuc pluribus in eodem gradu existentibus omnes admittantur, diuisio vero fieret in vsufructu, non autem in proprietate, ex Decia. conf. 71. lib. 3. & Mantica loc. cit. lib. 7. tit. 10. n. 5. nisi forsan testator vni ex proximioribus indiuisa restitui mandasset, quo casu dicit Fular. dubitationem resultare, an locus esset inter proximiores gratificationi, vel potius dignior, vel maior natu esset admittendus, vide illum, & DD. per eum citatos numero 5. qui pro maiori natu responderunt.

ARGUMENTVM.

Donatio de re aliqua facta duobus, & cuilibet ipsorum vita eorum durante, nùm per mortem vnus tota res donata superstiti accrescat, vel potius dicatur facta in viriles. Dicitio & cuilibet ipsorum an æquiparetur dictioni insolidum. Ius accrescendi an, & quando in feudis locum habeat & de aliis.

DECISIO CCCCLXXIX.

FERDINANDVS de Sancto Seuerino olim Princeps Salerni in excambium cuiusdam officij, quod in suo statu in Prouincia Basilicata tenebat Hyeronimus de Sancto Seuerino cõcesserat eidem, ac Sancia Dentici eius vxori, & cuilibet ipsorum vita eorum durante annuos ducatos biscentum super introitibus Terræ Montis Albani Regio assensu desuper impetrato, defuncta autem dicta Sancia vxore prætendebat Magnificus Regij fisci Patronus, quod dictus Hieronymus non poterat concessione prædicta gaudere, nisi pro medietate, ex quo reliqua, stante morte sequuta eius vxoris dicebatur extincta; vnde dubitabatur, an iusta esset prætensio hæc.

Pro fisco dicebatur quod cum concessio dictorum ducatorum biscentum duobus, facta esset, censenda erat in viriles, idest cuilibet pro dimidiq parte: l. reos secus in tabulis ff. de duobus reis l. si mihi & Titio ff. de verbor. obligat. l. 1. C. si plures vna sententia cap. 1. de fratribus de nouo benef. inuest. cap. 1. à fratribus à cap. inuest. & cap. 1. §. 2. de feud. March.

Etenim in feudis nouis ius accrescendi loci non habet, vt expressè in iuribus modo relatis probatur, adhuc si concessio ab Imperatore facta esset, cum receptissimum sit dispositionem, l. unica C. si soc. Imper. lib. sine hered. decess. lib. in feudis locum non habere, vt alias fuit demonstratum; His tamen non obstantibus contrarium per Regiam Cameraam, facta relatione in Collaterali Consilio iudicatum extitit, nimirum, vt dictus Hieronymus adhuc vxore defuncta, concessione facta ex integro gaudere posset. Ratio decisionis fuit quia dicitio illa, & cuilibet ipsorum in concessione apposita, importat, ac si dictum esset insolidum, ita glos. notab. in l. si pluribus in principio ff. de legat. 2. Et quod etiam in feudis; quando dicitio distributiva in concessione apposita est, ius accrescendi locum habeat, post Bald. & Saly. dixit Alex. conf. 30. lib. 1. in conf. 2. & conf. 13. lib.

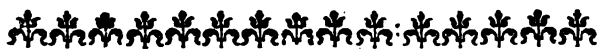
13. lib. 5. & in d. l. si mihi, & Titio ff. de verb. obligat.

OBSERVATIO.

Hic notamus decisionem, vt idem sit, si esset facta alicuius rei concessio Petro, & Sempronio in solidum, eorum vita durante, etsi dictum esset Petro, & Sempronio, & cuilibet ipsorum, vt vno moriente, tota re concessa superstes donec vixerit, fruatur, sicque tentum dictionem, in solidum & equiparari dictioni, & cuilibet ipsorum; hanc eandem sententiam adde Tu in sequutum Bartol. Socin. conf. 50. lib. 1. vbi dicit esse casum in l. si pluribus, vbi Bart. & Io. de Imol. ff. de leg. 2. & in l. non distinguemus §. cum plures, vbi etiam Bart. ff. de arbitr. subdens hæc omnia bene colligi ex plene notatis per Bald. in l. unica C. quando non petent. par. & per Bart. & DD. in l. si mihi, & Titio ff. de verb. obligat. quodque dictio quilibet distributua sit, & in solidum, cuique actum attribuat, dixerunt, vltra Soc. & Bar. in locis modo citatis, idem Bart. in l. hoc articulo ff. de hered. instit. Alex. conf. 30. num. 9. lib. 2. & in l. si mihi, & Titio num. 18. vbi etiam Aret. ff. de verb. obligat. Curt. Sen. conf. 48. num. 20. vers. tertio confirmatur, & latius conf. 49. num. 54. vers. undecimo, & fortius, vbi ait communem hanc esse opinionem, quam pariter sequuntur Paris. conf. 13. num. 16. & seq. lib. 1. Ripa in l. re coniuncti num. 164. ff. de legat. 3. Mandos. in addit. ad Roman. conf. 315. & Afflict. in cap. 1. §. & quia num. 17. & seq. de his qui feud. dar. poss. quos omnes citat, & sequitur Aurel. Corbul. in tract. de iure emphyt. in tit. de caus. priuil. ob lin. fin. num. 87. & 88. fol. mihi 138.

Horum insignium Doctorum auctoritate motus his diebus respondi in donatione certorum bonorum facta à viro, & vxore coniunctæ personæ, reseruato eis, & cuilibet ipsorum vita durante bonorum donatorum vsufructu, altero ex donatoribus defuncto, vsufructum ex integro ad superstite spectare, quod secus fuisset dicendum, si dictio illa distributua, & cuilibet ipsorum apposita non extitisset, prout in casu posito per Guid. Pap. decis. 204. quem vide.

Vlterius hic notamus, quod quamuis in contractu feudali ius accrescendi locum non habeat, itavt si duobus fratribus esset facta feudi concessio, vno deficiente, pars illa deficiens superstiti non accrescat; c. 1. §. fin. de success. feud. Attamen si apposita esset clausula, siue dictio illa distributua, & cuilibet ipsorum, puta Antonio, & Carolo, & cuilibet ipsorum concedimus &c. deficiente vno, totum alteri superstiti accrescit, ita noster Andr. in rubr. de his qui feud. dare poss. post num. 14. Bald. ibid. in §. & quia vidimus & in cap. 1. §. fin. in fine de success. feud. & ibidem Aluar. Præpos. & Affl. idem Afflict. in cap. 1. in princ. num. 7. de fratribus de nouo benef. inuest. Ias. in l. reconuerti numer. 230. de legat. 3. Curt. Iun. de feud. par. 1. q. 3. princip. Capyc. in inuest. feud. in verb. ius accresc. fol. 260. Scrauder. post alios, quos citat, de feud. so. 1. p. 7. cap. 1. n. 16. Rosental. de feud. concl. 72. num. 2. Biloct. de feud. conclus. 59. & Gratia. discep. for. cap. 272. à numer. 29. vsque ad 35. & cap. 707. numero 8. & 9. vbi de emphyteusi loquitur.

ARGUMENTVM.

Ecclesia si reperitur feudum possidere,
an possit illo priuari, si in promptu

de titulo non docet, vel potius erit dandus terminus in causa, & interim in sua possessione, in qua reperitur manuteneri. Verba enūciariua à Principe prolata, signanter fauore piæ causæ, an plene probent, & de aliis ad materiam c. cum persona de priu. l. in G.

DECISIO CCCCLXXX.

POSSIDENTE Abbate Sanchez filio Excellentis Alphonsi Sanchez Regni huius Generalis Thesaurarij Abbatiam Casenouæ, instabat Regius fiscus esse illum cogendum ad ostendendum titulum Castri, quod nomine dictæ Abbatix possidebat, itavt si mox titulum non ostenderet, sua possessione priuari debuisset, iuxta ea, quæ notat Andr. in constit. violentias circa finem, & in l. Imperialem §. illud de prohib. feud. alien. per Freder. & per Capyc. decis. 77. Si quis enim feudi est omnino incapax, quia surdus, mutus vel debilitatus, nisi dispensationem ostenderit, possessione feudi, quod tenet, priuari debet; vnde dubitabatur an idem in Ecclesia esset dicendum. Pro parte Ecclesiæ dicebatur, quod ipsa titulum habebat, ex quo Rex Fredericus, quando concessit iurisdictionem criminalem Castri Ciuitellæ dixerat, Castrum illud esse Abbatix Casenouæ, & vt ab eo teneretur, & possideretur, ex quibus sanè verbis de Ecclesiæ titulo satis constabat, saltem quoad effectum procedendi ad vltiora in causa, nimirum ad dationem termini, & quod interim esset in sua possessione manutenenda, nec in aliquo obitare verba illa Regis fuisse enunciatiua, nec aliter ad hoc principaliter prolata, quia receptum fuit, quod licet regulariter verba enunciatiua, propter aliud emissa non disponant, fallit tamen regula hæc fauore piæ causæ, ita Bart. & Bald. in l. 1. C. de Sacrosanct. Eccles. Alex. conf. 190. lib. 6. Præterea verba enunciatiua à Principe prolata etiam in gestis ab alio, & non à se probationem, vel sufficientem præsumptionem inducunt, nisi contrarium probetur, gloss. in cap. 1. de probation. & in c. nonnulli extra de rescript. Alex. conf. 15. lib. 6. Confirmabatur hæc opinio ex his quæ dicit Afflict. decis. 261. col. fin. vbi respondendo rationi per eum adductæ, quod Ecclesia possidens feudum, nisi titulum ostenderit, debeat possessione destitui, dicit hoc verum non esse, quia Ecclesia est capax feudi, quando illud à Rege sibi donatur, itavt si eo spoliata fuerit, restitutio sit eidem facienda, adhuc titulo non probato, ex quo ius permittit, vt Ecclesia possit feudum penes se habere, vt concludere videtur Andr. in d. constitur. violentias; quilibet enim feudo suo spo-

liatus restitui debet, non aliter prius titulo ostenso, nisi esset mancus, mutus, surdus, quibus expressè ius resistit, ut per Andr. in locis supra citatis; unde benè dicebat Abb. in c. constitutus de elect. ut quis possit possessionem alicuius rei habere, cuius de iure non potest haberi proprietas, ex quibus concluditur, terminum in causa fore impartendum, eoque, pendente, nihil contra Ecclesiam, neque quoad proprietatem, neque quoad possessionem innouandum.

OBSERVATIO.

QUAE hinc scripsit Dom. Regens noster benè probantur, attenta dispositione cap. Regni quod incipit. *Item statuimus*, secundum ordinem Io. Ant. de Nigris 120. ubi sancitum habemus, quod si procuratores fisci prætendunt, bona siue iura ad fictum pertinentia fuisse ab aliquo occupata, tenentur iura, quæ habere credunt ordinarie, & coram Iudice competententi proponere, nec aliter detentor possessione sua priuatur, nisi prius, seruatis seruandis constiterit, ipsum male possidere, unde successiuis temporibus merito agnoscimus possessores lite pendente in eorum possessione fuisse per Regiam Cameraam conseruatos, sic enim loquitur huius dispositionis Author. *Item statuimus, quod si procuratores fisci, vel alij officiales, seu publica persona, ad quorum officium istud spectat, credant possessiones aliquas, siue iura ad fiscum spectantia detineri per aliquos occupata, detentores seu possessores ipsarum possessionum, seu iurium, in competenti Tribunali conuenirent, & contra ipsos seruato Iuris ordine procedatur, nec ipsarum possessione priuentur, antequam legitime conuicti fuerint, & etiam condemnati; in hoc text. Niger. noster, seu Luc. de Pen. num. 5. explicando verba illa text. iuris ordine, dicit hæc verba, in text. ibi iuris ordine, qui est ut possessor citetur, lis contestetur, iuret de calumnia, & sententialiter condemnetur; Ex hac dispositione credo indubitanter, communem illam conclusionem desumptam ex dispositis in vulgato: *c. cum persona, de priuil. in 6.* in Regno nostro cum Regio Fisco nunquam fuisse practicatam, nam ut scripsi lib. 2. *meas. resolut. cap. 115. num. 16. & supra in obseruat. ad decis. 111.* hucusque non vidimus; nec à maioribus audiuius Dominum Regem Nostrum possessores earum rerum, quæ sine titulo possideri non possunt, de facto spoliasse, sed ordinarie iura sua Regium Fiscum proposuisse, possessores ad titulum ostendum in ius vocando, id quod pariter aduertit, & prudenter Dom. Reg. de Ponte in tract. de potest. Proreg. tit. de regal. impost. §. 6. num. 38. & ante eum Afflict. in consil. quæ incipit *Inter multos intra n. 4.**

2 Ad confirmationem autem illius conclusionis, de qua hinc, nimirum quod fauore piæ causæ verba enunciatiua propter aliud emissa probent, licet regulariter non disponant, videndi sunt hoc idem probantes Dec. in l. ex his num. 27. C. de testam. milit. & in consil. 159. num. 2. lib. 1. Iaf. in d. l. ex his num. 2. vers. quinto limita, & in consil. 155. num. 2. lib. 4. Soc. Iun. consil. 189. num. 20. lib. 2. Sforza odd. satis benè in consil. 6. lib. 1. Alex. Raudens. decis. Pisa 46. n. 8. lib. 1. Andr. Facchin. consil. 30. num. 10. lib. 1. Mascard. de probat. conclus. 383. num. 3. & conclus. 176. num. 58. Pancirol. consil. 132. num. 17. Tiraquell. de priuil. pia caus. priuil. 86. Alex. Trentacinq. var. resolut. l. b. 1. tit. de verb. signific. resolut. 2. num. 91. quos omnes citat, & sequitur Nicol. Genua de verbis enunc. quæst. 23. num. 1. ubi num. seq. addit, sen-

tentiam hanc benè probari ex dispositione text. in c. fin. de success. ab intest.

Quantum verò attinet ad aliud dictum hinc, ut Mancus, Surdus Mutus, vel aliter imperfectus prohibetur feudum tenere, pro plena intelligentia, vide, quæ nouissimè scripsit noster Gizzarell. decis. 43.

ARGUMENTVM.

Gratia à Rege concessa si infra certum tempus non fuerit in Regno præsentata an, & quando nulla ipso iure dicatur. Gratiis de futuro, siue expectatiuis generaliter à Principe reuocatis, an sub hac reuocatione comprehendatur illa gratia, quæ contractu mediante facta apparet. Iuramentum an habeat vim clausulæ derogatoriæ, & an à pari procedant iuramentum, & promissio facta sub verbo, & fide Regis. Gratia à prædecessore facta, num possit à Principe successore reuocari, ac de alijs notabilibus.

DECISIO CCCCLXXXI.

VM terra Lauriæ, quæ à Magno Capiteo, Regis Catholici accedente confirmatione, Troiano Mormili concessa extiterat, Illust. Principi Salerni, vigore capitulationis pacis restituta esset, solutis per Principem dicto Troiano ducatis quatuor mille, idem Rex Catholicus ad magis gratificandum eidem Troiano, mediante alberano sub verbo, & fide Regis, promisit, quod ubi quomodocumque, & qualitercumque contingeret Terram prædictam ad Regiam Curiam reuerti, tunc, & eo casu eidem Troiano fore illam restituendam, restitutis tamen dictis ducatis quatuor mille Regiæ Curiæ, quod quidem alberanum mediante priuilegio Caroli Cæsaris Regis nostri confirmatum extitit, cumque ob eiusdem Principis rebellionem factus esset reuersionis casus, Fabritius Mormilis nepos ex filio dicti Troiani egit contra Regium Fiscum, Terram prædictam, eiusque possessionem sibi tradi petens, unde dubitari contigit, an hic actor in sua petitione bonum foueret ius.

Dicebat fiscus priuilegium Cæsareæ Maiestatis confirmatorium gratiæ expectatiuæ Regis Catholici nullius momenti esse, ex quo infra tempus à Regia Pragmatica astatutum non fuerit in Regia Cancellaria Regni huius præsentatum, quod sub pæna nullitatis gratiæ præsen-

præsentari debebat; sed ad hoc respondebat Fabritius actor quod licet priuilegium prædictum confirmatorium verè ex causa prædicta esset nullum, tamen in eo insertus erat tenor Albarani Regis Catholici, per quod quidem Albarani eiusdem Regis voluntas bene probabatur, *l. fin. ff. de reb. dub.* quæ licet in vltimis voluntatibus loquatur, benè tamen in contractibus procedit, ad text. *in l. si ita stipulatus §. Grisogonus.* vbi Bart. *ff. de verb. obligat.* & Aretin. *in l. gerit ff. de acquir. hered.* Præterea producebatur originale albarani à Rege Catholico subscriptum, & cum manu Vicecancellarij Secretarij, generalis Thesaurarij, sicque de eius fide dubitari non poterat, iuxta notata per Andr. *in cap. 1. qui succed. ten.* Aretin. & Felyn. *in c. post cessionem, de probat.* vnde nulla indigebat Caroli Cæsaris confirmatione, tenebatur enim iste vri hæres, & successor, quod à Rege Catholico gestum erat, ratum habere: *l. cum à matre C. de rei vindic.* & in terminis Loffred. *conf. 38.* Sed dubium erat, quia huiusmodi albarani gratiam de futuro, siue expectatiuam continebat; ad text. *in c. 2. & in c. relatum, extra de concess. praben.* & sua Cæsarea Maiestas mediante sua pragmatica sanctione omnes expectatiuas tam suas, quam Regis Catholici reuocauerat, ergo & ista Troiano concessa pariter reuocata censebatur; sed responsum fuit, pragmaticam prædictam, quæ expectatiuas reuocauit, non comprehendere illas mediante contractu factas, non enim ita faciliter reuocatur contractus, sicut priuilegium, vt optimè Paul. de Castro *in l. digna vox C. de legib.* eoque magis, quia erat iurata, quo circa specialis mentio erat de ea facienda, vt est text. & ibi glossa, & Canonistæ communiter *in c. constitutus extra de rescript. ead. glos. in c. cum non deceat de elect. in 6. lal. in auth. Sacramenta puber. circa finem. C. si aduers. vendition. Alex. conf. 170. lib. 2. & Afflict. decis. 5.* habet enim iuramentum vim clausulæ derogatoriæ, pro vt in terminis loquitur Paul. de Castro *conf. 284. in facto præsentis lib. 1.* Nec obstare dicebatur iuramentum non fuisse à Rege Catholico prestitum; sed tantum sub verbo, & fide Regis promissionem factam, nam respondebatur à pari procedere iuramentum, & fidei præstationem; is enim, qui contrauenit iis, quæ sub verbo, & fide Regis promissa sunt, per iurium incurrit, est text. *in c. ad aures, extra de iis qua vi metusue caus. sunt c. peruenit vbi glos. de fideius.* Io. Andr. *in c. cum tempore de arbitr.* & ista est communis omnium sententia, de qua per Felin. *in c. Imperialem, extra de iur. iur. & latius in c. præterea, extra de sponsal.* Quocirca satis dubitabatur, an pragmatica prædicta expectatiuas reuocans, casum, de quo agebatur comprehenderet, vnde relata causa in Collaterali Consilio Domini iudican-

tes in diuersa iuerunt vota; aliqui enim æstimarunt pragmaticam prædictam benè hunc comprehendere casum, ac proind Regium Fiscum fore absoluendum, alij autem casum hunc nequaquam comprehendendi, ac propterea, terram Lauriæ hæredi dicti Troiani esse restituendam; solutis per eum Regiæ Curiaë ducatis quatuor millesalij, & tandem pro maiori parte esse suam Cæsaream Maiestatem consulendam an vellet gratificari illi, qui gratiam obtinuerat.

OBSERVATIO.

PRagmatica Sanctio, cuius Dom. Reg. noster hîc meminit, mandans vt priuilegium à sua Catholica Maiestate in Curia concessum infra annum, in hoc Regno sub pœna nullitatis concessorum præsentari debeat, est prima *sub tit. de priuil. infra annorum exhib.* vbi Dom. Regens Rou. aduertit; ius aliquod huiusmodi priuilegia non tribuere, nisi à die executionis, seu interinationis, adeo vt si prius quam interinarentur, tertio interim fuisset ius quæsitum, interinata demum, & exequutoriata illi non præiurarent; aduertit vltius verba illa pragmaticæ, nimirum, *quod elapso anno, nullius efficacia, valoris, ac momenti existant,* latam sententiam importare, ipsoque iure nullitatem inducere, ex dictis per Gratia. *di cept. forens. tom. 4. cap. 691. num. 2. & 3.* sicque iunctis Aulis per Sacr. Conf. decisum testatur Consil. de Georg. *alleg. 3. num. 11. Amat. conf. 33. num. 12. & seq. D. Reg. Capyc. Galeo. controu. lib. 1. controu. 17.* Ego ipse *resolut. iuris lib. 1. cap. 123. num. 18.* Quatenus autem Dom. Rouit. ibidem in fine aduertat, Dominos Proreges non posse huic pragmaticæ dispensare, scias, quod hodie habemus nouissimam gratiam Domini Regis nostri, per quam huiusmodi dispensandi facultas fuit Proregibus ipsis tributa, vnde passim hæ dispensationes per Collaterale Consilium conceduntur, verba autem huius nouissimæ gratiæ petita in parlamento generali sub die 31. Ianuarij 1636. & concessæ sub datum Madriti 26. mensis Februarij anni 1638. sunt hæc *Item supplicano V. M. che le gratie, lettere, & priuilegij non exequutoriati infra li anno præfisso della Regia Pragmatica si possano esecutoriare, non obstante lapsu temporis dell'anno, citra præiudicio delle ragioni della parti, & del Regio Fisco. Placet sua Regia, & Catholica Maiestati.*

Quantum verò attinet ad punctum principale huius decisionis, nimirum an gratia à prædecessore facta, possit à Principe successore reuocari, vide, quæ doctè satis, scripsit Dom. Reg. Rouit. *in rubr. pragmat. de reuocat. & suspens. gratiarum à num. 4. ad fin. post Alberic. in l. digna vox num. 5. ff. de legib. Abb. in c. nouit num. 26. de Iudic. Paul. de Castro conf. 239. lib. 1.* & alios, quos ibi allegat.

Ad confirmationem autem illius dicti, quod circa obseruantiam eorum, quæ promittuntur, idem operatur promissio sub verbo, & fide Regis, siue Principis, quod iuramentum vide Surd. *decis. 234. num. 1.* & quod frangens fidem eadem pœna puniatur, qua puniretur frangens iuramentum, probat August. Barbof. post Doctores, quos allegat *in Collect. ad c. aures hîc citatum, de iis qua vi metusue caus. sunt.*

ARGUMENTVM.

Creditor, qui pignus possidet tenendum donec, & quousque creditum ei solvatur, nūm possit à debitore cogi ad illud dimittendum, dum pignoris æstimatio eidem offertur, vel potius teneatur debitor integrum creditum differre; Et quid si creditor qui pignus possidet, aliud haberet creditum, absque tamen hypotheca, an ei pro hoc credito retentio competat. Tertius Possessor à creditoribus actione hypothecaria conuentus, nūm vt possit rem, quam possidet penes se retinere, teneatur integrum creditum illis offerre vel sat sit, si rei æstimatio offeratur, & de aliis notabilibus.

DÉCISIO CCCCLXXXII.

NOTISSIMI iuris est, quod si secundus creditor rem sibi hypothecatam pro suo credito possideat, cum à creditore anteriore conueniretur, poterit ad sibi rem illam, quam possidet conseruandam huic creditum suum offerre, ita probatur *in l. si fundus §. in vindicatione ff. de pignor. in l. mulier ff. qui potior. in pignor. hab. & in l. Paulus §. fin. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. solu.* Sed dubitatum fuit, quid dicendum, sit Dominus rei pignoratæ creditori possidenti eiusdem rei æstimationem dumtaxat offerre vellet, eamque recuperare, num valeat creditor, qui possidet, excipere, vt integrum eius creditum sibi solvatur; Et pro creditore fuit responsum, nimirum, vt integrum creditum sit ei offerendum, non autem rei æstimationem, ad quod fuit allegatus tex. *in l. prior. C. qui potior. in. pign. hab.* vbi disponitur, quod si vltimus creditor, qui pignus possidet, velit primum excludere creditorem, poterit hoc facere, dum tamen ei offerat id omne, quod debetur, & sic vult tex. quod totum solvatur debitum, ad idem est tex. *in l. potior §. fin. ff. qui pot. in pignor. hab.* vbi deciditur, quod si posterior creditor paratus sit soluere priori, quod illi debetur, sit omnino audiendus, & sic cernitur, integrum creditum esse soluendum, nec aliter iura hæc loqui de pignoris æstimatione, facit glos. *in d. l. mulier in verb. offerat ff. eod. tit. qui pot. in pign. habeant.* vbi dicit teneri posteriorem creditori offerre pecuniam, pro qua res illa quæ possidetur est

obligata, sicque glos. non nisi pecuniam debitam, non autem rem obligatam respicit, & ita fuit sæpius in Sacro Consilio iudicatum, faciunt bene notata per Negusant. *tract. de pignor. 4. memb. 5. part. in 11. conclus. n. 21.*

OBSERVATIO.

Dominus Regens conclusionem hinc firmat, vt quando creditor possidet pignus à Iudice, vel à debitore, ei datum, tenendum, donec, & quouique creditum ei solvatur, non potest cogi ad illud dimittendum, nisi eidem integrum eius creditum exbursetur, nec aliter debitorem audiendum si pignoris æstimationem tantum offerre vellet, iuribus hic citatis; Tu modò adde, dictum hoc adeo esse verum vt ad finem liberandi pignus, illudque auocandi è manibus, & posse creditoris, teneatur debitor, non solum offerre, & exburfare integrum creditum, pro quo contracta est hypotheca, sed etiam aliud, nimirum si creditor ille qui pignus possidet, haberet cum debitore suo aliud creditum, adhuc sine hypotheca, & sic chirographarium, ita vt vtroque credito non soluto, competat creditori retentio, donec vtrumque solvatur, hinc est tex. ad litteram *in l. 1. C. etiam ob chirographarium pecun. Negul. de pignor. part. 5. memb. 3. n. 46. Marcur. Merlin. cod. tract. lib. 4. tit. 2. q. 78. num. 1.* Hoc tamen quando principalis debitor est ille, qui offert, secus verò si esset secundus creditor, quia tunc sat est, vt hic offerat creditum, pro quo res obligata est vt in eodem tex. habetur ibi in fine, *quod in secundo creditore locum non habet, nec enim necessitas ei imponitur chirographarium etiam debitum priori creditori offerre.*

Hæc, de quæ debitore offerente diximus, dicito, vt procedant pariter in tertio possessore, si enim tertius possessor hypothecaria conuentus vellet creditori agenti offerre tantum rei possessæ æstimationem, repellatur omnino, nisi integrum offerat creditum, quamuis res obligata sit minoris valoris, ita ex tex. *in l. tutor §. lucius ff. de usur. scripserunt post Negul. Iacobus Masull. in addit. ad Capyc. decis. 202. num. 2. D. de Franchis, decis. 38. num. 1. vbi Ricc. in addit. & alij, nisi hinc tertius possessor in re alteri obligata meliorationes fecisset, quia tunc non totum creditum; sed rei æstimationem dumtaxat offerre teneretur, etiã si æstimatio illa ad id quod debetur, non ascenderet, ita Bart. & Io. de Plat. *in l. 2. C. de pradiis nauicul. lib. 11. Negul. in 4. memb. 5. part. num. 21. Couar. lib. 1. var. resol. cap. 8. num. 2. Barbol. in l. diuortio §. fin. in 2. par. numer. 27. ff. sol. matr. Magon. decis. Florent. 51. Mantica tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 26. num. 15. D. de Franch. qui sic decisum testatur decis. 38. Ego ipse *resol. iuris lib. 1. cap. 219. num. 18. & seq. & nouissime Merlin. cit. tract. de pignor. lib. 4. tit. 2. q. 81. num. 1.* qui omnes in rei æstimatione facienda præsens tempus fore attendendum docent, idest tempus oblationis, non autem tempus præteritum, quo iste possessor, rem emit, quia si fortè res ex temporis beneficio aucta fuerit, istud augmentum creditoris beneficio cedit, sicque possessor tenetur soluere valorem præsentis temporis, deducto pretio meliorationum manufacturarum.**

ARGV

ARGUMENTVM.

Exceptioni hosticæ an cum iuramento renunciari possit, itavt si miles conveniretur, hanc non possit opponere exceptionem, dum illi cum iuramento renunciauit. Exceptio hostica an ob publicam, vel potius priuatam vtilitatem sit introducta. Miles an aduersus sententiam contra se latam, possit in integrum restitutionem petere, si per procuratorem fuit defensus, & de aliis.

DECISIO CCCCLXXXIII.

ONVENTO in Regia Camera Illustr. Principe Bisiniani, cum in Regis seruitio contra hostes reperiretur fuit pro eius parte opposita exceptio hostica de qua in *Constit. Regni hostici exceptionem*, sed replicante Actore, fuisse illi per Principem expressè renunciatum, dubitari contigit, an huic exceptioni possit cum iuramento renunciari; Ratio dubitandi fuit, quia allegabat Princeps hosticam exceptionem introductam fuisse ob publicam vtilitatem principaliter, licet secundario ob priuatam, quo casu nulla renunciari prodest; Imol. in *c. cum contingat de iure iur.*

2 Cæterum fuit per Regiam Cameram nemine discrepante decisum esse ad vltiora procedendum, hostica exceptione opposita non obstante, idemque compertum alias per Sac. Consilium determinatum, Ratio decisionis fuit, quia verè exceptio hæc principaliter ob priuatam vtilitatem fuit introducta, & ob publicam secundario, tractatur enim de solo Partis pecuniario interesse, vt per procuratorem litigare non cogatur; sed solum per se ipsum, id quod nullum publicum concernit interesse, sed merum priuatum dumtaxat, & consequenter potest cum iuramento exceptioni prædictæ renunciari, vt bene per Imol. *loc. cit.* probatur hoc, ex tex. in *cit. constit. Hostici exceptionem*, quæ vult, quod si tam actor, quam reus in exercitu reperirentur, cessaret prorsus exceptio hæc, & procedet iudicium cum procuratore, id quod non liceret si principaliter de publica vtilitate ageretur; hinc si miles, qui conuenitur exceptionem hanc non proponeret; bene iudicium procedet, ex quo tacitè exceptioni huic renunciare videretur, quod denegaretur omnino, si ob publicam vtilitatem principaliter introducta esset, & pro hac sententia bene fa-
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

cit; quod dixit glos. in *l. inuitum ff. de testibus*, vbi milites inuiti testimonium dicere non coguntur, bene tamen voluntarie, quia huic exceptioni renunciare viderentur, est bonus tex. ad propositum in *l. si quis in conscribendo, C. de pactis*, vbi licet miles fori priuilegio potiat, ne inuitus coram alio Iudice, quam proprio conueniri possit, tamen si vult, bene suo foro renunciare poterit; confirmatur ex tex. in *l. is qui Reipublica ff. ex quib. caus. maior.* & in *l. fin ff. de restit. in integr.* vbi si quis Reipublicæ causa ab futuris, procuratorem reliquerit, per quem defendi potest, in integrum restitui volens, non auditur; ex his iuribus deducebatur, quod si absentia causa Reipublicæ principaliter publicum concerneret fauorem, certè per procuratorem responderi non posset, sed semper iudicium differretur.

OBSERVATIO.

CVm decisus per Regiam Cameram hic, quod hosticæ exceptioni renunciari possit, sicque conuentus ille, qui in Bello Principi suo seruit, hanc exceptionem dum illi renunciauit opponere non valeat, conueniunt Marin. Frecc. de *subfeud. tit. de officio Admirari num. 18.* D. Præf. de Franchis *decis. 16. num. 9.* Masull. ad Capyc. *decis. 76. in fin.* Carol. de Crall. in *tract. de except. num. 23.* Marius Giurb. *decis. 118. n. 14.* Riccius *collect. 57. & 1373.* Thor. in *comp. decis. part. 1. in verbo exceptio hostica*, & Paul. Gallerat. in *tract. de renunciat. cent. 2. renunc. 151. per tot.*

Ad Confirmationem autem illius dicti, nimirum vt miles aduersus sententiam contra se latam in integrum restitui non possit, dum per procuratorem, quem reliquit, fuit defensus, idque ex dispositione tex. in *l. is qui Reipublica ff. ex quib. caus. maior.* videndus est Marcel. de Mauro *allegat. 6.* sub illis verbis, *Vana est ergo cum reuerentia allegatio prædicti impedimenti; nam, qui Reipublica causa obfuturus erat, si procuratorem reliquerit per quem defendi potuit, in æternum volens restitui presens contra eum non auditur.*

Idemque scripsi Ego *lib. 2. resol. iur. cap. 249. n. 6.* ad quod probandum allegavi iura in *l. fin. ff. de restit. in integr. in d. l. is qui 39. ff. ex quib. caus. maior.* & in *l. 1.* vbi glos. in *verbo indefensus C. quib. ex caus. maior. in integr. restit.* vbi Petr. de Bellapertic. adeo hoc pro indubitato firmavit, vt dixerit, quod si miles vel aliter pro Republica absens fuerit indefensus, quia noluit procurator defensionem causæ vacare eo casu, licet fiet locus restitutioni, tamen dicit ipse quod antequam concedatur restitutio, discutienda sunt bona procuratoris, nam si super illis poterit miles sibi consulere, nullo pacto in integrum restitutioni locus esset aduersus sententiam.

ARGUMENTVM.

Procurator Cæsaris ad bona fisci vendendum constitutus, an possit habere fidem de pretio, & quid in pro-
M m m m curatore

curatore priuati, & an in casibus, in quibus fides de pretio haberi non potest, contractus venditionis dicatur nullus. Procurator simpliciter constitutus ad vendendum, an possit pretium recipere. Vendere rem suam, quando quis cogitur ob publicam vtilitatem, an pariter cogi poterit ad habendum fidem de pretio.

DECISIO CCCCLXXXIV.

VM à Cæsarea Maiestate iniunctum esset mandatum Domino D. Petro Toletano Regni huius Proregi ad vendendum omnia bona feudalia olim Principis Salerni, vendito demum quodam Castro Excellenti Comiti Seminariae, data dilatione ad pretium soluendum, dubitabatur, an Prorex ille potuisset habere fidem de pretio?

2 Et per Regiam Cameraam facta relatione in Collaterali Consilio, & coram Illustr. Dom. Regni Locumtenente, fuit pro maiori parte votantium determinatum, nullo pacto Illustr. Proregi licuisse, dum Castrum praedictum vendebat, tempus ad soluendum concedere, sicque fidem de pretio habere, hoc enim iure cautum est in procuratore Cæsaris, v. nonnisi praesenti pecunia res fiscales vendere possit; *l. si procurator in fine ff. de iure fisci*, Vnde dictum fuit, quod si considerabatur Illustr. Proregem vti Cæsaris procuratorem mandatum generale cum libera habentem vendidisse, & nulli dubium esse poterat, venditionem bonorum fiscalium, non nisi praesenti pecunia fieri debuisse, prout est tex. in *d. l. procurator in fine*, Bart. & Alex. in *l. à Dino Pio §. sed si emptor ff. de re iudic.* vbi rationem assignant, quia fisci procurator vendere non potest, nisi ad finem, vt creditoribus satisfiat, quæ quidem causa, nisi pecunia praesenti fieret venditio, adimpleri non posset; si verò considerabatur Dominum Proregem vendidisse vti procuratorem specialiter à Rege ad vendendum constitutum, cum limitata potestate, vel circa causam, vel circa pretium, & tunc necetiam fides de pretio haberi poterat; secus si simpliciter potestate non limitata, neque in causa; neque in tempore, neque in re, vt per DD. in *d. §. sed si emptor*, in casu de quo agebatur limitata erat potestas circa causam, vt bona praedicta essent vendenda, vt occurrentibus belli necessitatibus, & pro tuitione Regni huius subueniretur, quæ quidem causa expresse demonstrabat, vt praesenti pecunia fieret venditio, quia aliàs habita fide de pretio, necessitatibus praedictis nõ

obueniretur, ita Ang. in *l. 2. ff. de Iurisdic. omn. iudic.* vbi dicit, quod procurator à Cæsare constitutus potest habere fidem de pretio, dummodo non impediatur actus, ad quem debet pecunia conuerti, allegat tex. in *d. l. procurator. in fine ff. de iure fisci*. Est tamen aduertendum quod quando contra legis praescriptum est habita fides de pretio, non per hoc exoritur, vt contractus venditionis sit nullus, sed potest cogi emptor actione ex vendito ad pretium soluendum, vt per DD. in *d. §. sed si emptor. & in l. cum vendente C. vbi causa fiscales.*

OBSERVATIO.

Decisio est in terminis, vt procurator Cæsaris, dum bona fiscalia vendit, non possit habere fidem de pretio, sed teneri emptorem illicò pretium illud conuentum soluere, & exbursare. idque ex dispositione tex. in *l. si procurator*, ibi; *statim fit emptoris pretio soluto ff. de iure fisci*, vbi glōf. in hoc verbo *solutio*. addit, non autem fide habita de pretio, & idem si minor, vel Ecclesia bona sua venderet, vt ad instar procuratoris fisci non possint habere fidem de pretio, id quod notat pariter ibi Bologn. in *apostill.* & prius Bart. in *l. à Dino Pio §. sed si emptor num. 3. ff. de re iudic.* vbi rationem assignat, nimirum quia isti non possent vendere, nisi ex causa, vt scilicet creditoribus satisfaciant, quam quidem causam procurator non implet, si fidem habet de pretio, idemque Bald. in *l. in contractibus, §. sed quoniam num. 4. ff. de fide instrum. & in l. in ciuile num. 3. C. de rei vendic.* vbi *numer. seq.* subiungit, hoc adeo verum in exequutore piæ causæ, quod si hic totum fere pretium perciperet, & de modica particula fidem haberet, dominium in emptorem non transferret, adhuc si vnus nummus deficeret, quia non videtur habere mandatum ad transferendum dominium, nisi integrum pretium reciperet, sequitur D. Card. Mantic. *de tacit. & ambig. lib. 4. tit. 21. num. 4.* & Dom. Reg. de Ponte *de potest. Proreg. tit. 4. §. 6. n. 7. 8. 9. 10. & 11.*

In procuratore verò à priuato constituto ad vendendum, dum queritur, an vendendo possit habere fidem de pretio, communis resolutio est quod si hic haberet mandatum ad vendendum certo pretio, & non poterit habere fidem de pretio, ratio assignatur, quia ratione temporis dati ad soluendum videtur minoris vendere, quam habet in mandato, ad tex. in *l. in lege Falcidia ff. ad leg. Falcidiam & in l. quod in diem ff. de in diem adiect.* si verò pretium non est limitatum, & tunc inspiciendum an limitata sit causa, quæ, ex pretio erat de praesenti implenda, vt hoc casu, nec etiam possit habere fidem de pretio, ad tex. in *d. l. à Dino Pio §. sed si emptor ff. de re iudic.* aut non erat adiecta causa, & tunc posset procurator vendendo habere fidem de pretio, dummodo hoc faciat bona fide, nimirum, vt rem carius venderet pro vtilitate Domini, hæc est theoricæ Bart. in *d. §. sed si emptor. num. 2. vers. aut facit procuratorem*, quem recitat & sequitur Bald. in *dict. l. in ciuile numero 3.* & ex recentioribus Cancer. *var. resol. tit. de procurator. n. 9. 2.*

Ad confirmationem autem illius conclusionis quæ Dom. Reg. noster hîc firmat, nimirum, quod licet quando procurator habuisset fidem de pretio, in casibus, in quibus non potest habere, dominium in emptorem per traditionem rei venditæ non transferatur

atur, attamen contractus sustinetur, videndus est Dom. Card. Mant. *loc. cit. num. 7. 8. & 9.* ubi ait fidem de pretio nunquam presumi habitam in venditione rerum, in quibus pretium statim solui consuevit, velut in nundinis, quod probat pariter noster Consil. Nicol. Ant. Gizzarell. *decis. 39. in nouiss.*

4 An autem procurator simpliciter constitutus ad vendendum possit pretium recipere, negat Roman. *sigul. 23.* quem sequitur Fab. de Monte *de emp. & vendit. num. 27.* Abb. *in c. cum olim Abbas num. 6. de offic. deleg. & alij relati à Cald. de emp. & vendit. cap. 15. num. 16.* quibus addo Cancer. *loc. cit. n. 93.*

5 Sed an in casibus, in quibus lege, vel statuto quis cogitur rem suam vendere, cogi pariter possit ad habendam fidem de pretio, negatiuam sententiam firmat *glos. in l. 1. in verb. necessitatem C. communi seruo manumisso, Aluarus Velasc. decis. 22.*

ARGUMENTVM.

Beneficium Ecclesiasticum si fuerit à Summo Pontifice alicui collatum, an hic in illius possessione, seu quasi capiendi impediri possit ab alio, qui allegaret beneficium illud esse de suo iure patronatus. Collatio, siue præsentatio vnica suum effectum sortita, nùm sat sit ad constituendum, quem in possessione, seu quasi conferendi, vel præsentandi. Creditor an per vnicam census solutionem à debitore ei factam dicatur constitutus in possessione, seu quasi exigendi censum, ad finem manutenendi.

DECISIO CCCCLXXXV.

VACANTE Abbatia Sancti Petri de Castrofontana, illaque à Sancta Sede Apostolica Domino Cardinali Saraceno collata, cum de bullarum exequutione in Collaterali Consilio ageretur, se opposuit Regius fiscus, allegans Abbatiam prædictam esse de Regis nostri iure patronatus; sed replicante dicto Cardinale, siue Nuncio Apostolico in hac Ciuitate residente, Sanctam Sedem Apostolicam vltra annos septuaginta extitisse in possessione, seu quasi conferendi beneficium prædictum, fuit dubitatum, quid iuris?

2 Discussio articulo in Collaterali Consilio, fuit decisum, exequutionem dictarum bullarum nullo pacto impediri posse, saltem respectu possessionis conferendi, Ratio decisionis fuit, quia sancta sedes Apostolica reperiatur in possessione, seu quasi, nedum per vltimam collationem, sed per plures retro continuatis temporibus, vltra annos septuaginta, nec habebatur notitia aliqua, quod huius

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuererij.

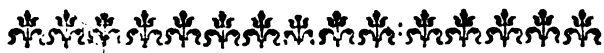
Regni Reges aliquem vnquam in dicto beneficio prætentassent, quo casu dicebatur, vltimam collationem esse attendendam, ad text. *in c. consultationibus, extra de iure patronat.* adhuc si dominij exceptio opponeretur, *c. querelam de elect. in 6.* vbi *glos.* addit sat esse electo, siue præsentato, vt confirmari possit electio, eligentem reperiri in possessione præsentandi, vel eligendi, *c. cum olim, de caus. possess. & propriet. & c. cum de beneficio de præbend. in 6.* Eoque magis cum huiusmodi possessio, seu, quasi in casu proposito iuris fundamento nitetur, collatio enim quorumcumque beneficiorum de iure ad Sanctam Sedem Apostolicam spectat, *cap. 2. de præbend. in 6.* ex quo omnia beneficia sunt de iure positio, quorum omnimoda potestas ad Summum Pontificem spectat, vnde nullius relevatione fuit, quod Regius Fiscus Dominij exceptionem opponeret, plures producens testes, & scripturas, ex quibus deducebatur dictum beneficium esse de Iure patronatus Regis Regni huius, nam cum de possessione, seu quasi non constaret, nulla de probationibus factis poterat haberi ratio.

Vltius dicebatur, quod si Regni huius Rex prætendebat de iure speciali præsentationem dicti beneficii ad se spectare, tenebatur hoc suo loco, & tempore proponere, audita in iuribus suis Sancta sede Apostolica, nec aliter isto interim dictarum bullarum exequutionem impedire, allegans ius præsentandi ad se spectare: res enim integra non erat, sicque fiebat locus communi omnium sententiæ, præsertim Ant. de Butr. & Abb. *in c. ex literis de iure patron.* nimirum, quod vbi reperiretur facta præsentatio ab eo, qui est in possessione, seu quasi præsentandi, debet sequi collatio, non obstante oppositione, quæ fit ab illo qui allegat se esse verum Patronum, vnde.

OBSERVATIO.

NOtamus hic ad finem, vt prouisus de beneficio in assequendo illius possessionem impedimentum aliquod non recipiat, siue vt præsentatus à Patrono sit omnino instituendus, sat esse vt collator siue Patronus qui præsentauit, reperiat in possessione, seu quasi conferendi vel præsentandi per vltimam collationem, siue præsentationem, ad text. *in c. consultationibus de iure patron.* Tu modò ad confirmationem dic, commitem esse omnium sententiam, vt ad constituendum, quem in quasi possessione conferendi, vel præsentandi, sufficiat vnicam collationem, siue præsentationem fuisse effectum sortitam, cum vnico actu hæc quasi possessio acquiratur, ita *glos. in c. cum Ecclesia sutrina, in verbo in trium, & in verbo breuitatem, de caus. possess. & propriet.* quem ibi sequuntur Innoc. & Abb. *num. 22.* Ripa qui de communi testatur *num. 91.* Rocc. de Curt. *de iure patronat. in verbo competens num. 34.* Lambert. *ead. tractat. in lib. 2. par. 1. quest. 3. artic. 11.* Mascard. *de probation. consil.*

com. l. 173. num. 8. Zeuall. *commun. contra commun.* quæst. 717. numer. 4. Parisius *de resignat. benefic. lib. 7. quæst. 23. n. 4.* Crescent. *decis. 5. de iure patronat.* Gucci-
 rez *præcticar. quæstion. lib. 3. quæst. 42. num. 46.* Rota *in*
una sarnens. benefic. coram Domino Orano impressa per
Ricc. in prax. probat. iurispatr. resolut. 239. & alij ad
 nauseam relati per Nicol. Garz. *de benefic. par. 5. cap. 5.*
 num. 59. Id quod pariter magis communiter Docto-
 res nostri admittunt in possessione, seu quasi exigen-
 di censum, ut per vnicam solutionem factam à de-
 bitore creditori, iste dicitur constitutus in possessione,
 seu quasi exigendi censum ad finem manutenen-
 di, ita Roma. *conf. 311. dub. 3.* Alex. *conf. 74. à num. 16.*
 lib. 4. Abb. *in d. c. cum Ecclesia Surrina num. 23.* & Rip.
 num. 52. Rota *decis. 213. num. 1. 235. num. 1. 244. nu-*
mer. 2. 245. num. 1. & 290. n. 1. in collectis per P. Duard.
post eius tract. de censibus, nec dissentit Flores Diaz.
de Men. quæst. lib. 1. quæst. 2. n. 25.

ARGUMENTVM.

Aromatarius pro medelis infirmo datis,
 & medicus pro suo salario in con-
 cursu, nùm præferantur cæteris infir-
 mi creditoribus expressam hypothe-
 cam habentibus, ac si funeralium
 essent expensa.

DECISIO CCCCLXXXVI.

RIT dubitatum in Regia Ca-
 mera, an pro expensis in alicu-
 ius infirmitate erogatis, nimi-
 rum pro medicinis, debeat Aro-
 matarius cæteris creditoribus præferri, ac si
 essent expensæ funeralium, ad tex. *in l. & si*
quis §. si colonus & in l. pen. ff. de religiof. &
sumpt. funer.

Fuit per Regiam Cameraem nemine con-
 tradicente decisum, aromatarium prædi-
 ctum pro medelis infirmo datis, credito-
 ribus expressam hypothecam habentibus,
 nullo pacto præferendum; sed tantùm illis,
 qui tacitam hypothecam habebant, adhuc
 anteriorem. Ratio decisionis fuit, quia nulla
 lege cauetur ut creditores ius habentes pro
 expensis in alicuius infirmitate, vel funere
 erogatis præferantur creditoribus expressam
 hypothecam habentibus, tex. enim *in d. §. si*
colonus expressè loquitur de tacita hypothe-
 ca, quam Dominus Domus in qua habita-
 bit infirmus, demum defunctus pro sua pen-
 sione habebat, ex tex. *in d. l. penult.* quæ vult,
 ut pro impensâ funeris quis omnibus credi-
 toribus præferatur, procedit in aliis credito-
 ribus priuilegiatis priuilegio personali, vel
 in habentibus hypothecam tacitam, ut ibi
 per glos. & Oddofred. *in d. §. si colonus;* & quod
 dicimus de impensis factis in infirmitate, pro-
 cedit indistinctè, tam si infirmi sequuta sit
 mors, quam si valetudo, bonus tex. *in l. lega-*

tum C. de relig. & sumpt. funer. vbi Imperator
 expensas factas in funus, vel in morbum
 æquiparat, nec aliter distinguit de morbo, ex
 quo sequuta fuit mors, & sic nulla est facien-
 da vis si ex infirmitate mors sequuta sit, vel
 non, ad idem Alex. & Ias. *in l. fin. §. in compu-*
tatione C. de iure deliberan. & hoc etiam, quod
 fuit hîc, per Regiam Cameraem decisum, de-
 mum determinatum fuit in Collaterali Con-
 silio, referente Dom. Vinc. de Franchis Re-
 gio Consiliario, & Commissario per Illustr.
 Dom. Proregem specialiter deputato in causis
 dependentibus, ex hæreditatibus quodqua-
 rundam Principissæ Salerni, & Marchionissæ
 Padulæ, in quibus Medici, qui curam dictis
 Dominis Matrinis adhibuerunt, pro eorum
 Salario omnibus creditoribus anterioribus &
 posterioribus, adhuc expressam hypothe-
 cam habentibus se præferri prætendebant;
 sed non fuerunt auditi, imò expressè deci-
 sum, ut creditores expressam hypothecam ha-
 bentes prædictis Medicis, qui operas suas
 præstiterunt, præferrentur.

OBSERVATIO.

Dominus Regens refert hîc per Regiam Cam-
 eram decisum, Aromatarium pro medelis infir-
 mo datis, eo demum defuncto, nullatenus præferri
 illis creditoribus expressam hypothecam habentibus,
 refert pariter in Collaterali Consilio determinatum
 referente Domino tunc Regio Consiliario Vincentio
 de Franchis, nec Medicos pro eorum mercede, &
 salario forè præferendos, & hæc est decisio 51. ei-
 usdem Domini de Franchis, quam scripsit in causa cu-
 ius Dom. Regens noster hîc meminit; dicamus mo-
 do hanc eandem sententiam magni nominis Docto-
 res amplexos fuisse, & inter alios hi sunt Azo. *in sum-*
ma C. de religiof. & sumpt. funer. glos. in l. impensa ff.
eod. tit. Odofr. Ias. & Angel. in l. 2. ff. de priuil. cre-
ditor. Bald. Nouell. de dote par. 10. limit. 9. Borgnin.
Cauale. de usufr. mul. relicto. num. 95. Pellic. ad consuet.
Auers. cap. 4. num. 510. Petr. Venderan. de priuil. cre-
dic. tit. de iis qui priuil. intend. cap. 1. tom. 18. tract. Fab. de
Anna in addit. ad suum Genit. singul. 258. Viu. decis.
307. in fin. Petr. ad Capyc. decis. 34. numer. 2. & alij
 plures.

Contrariam verò sententiam, quod Aromatarij
 & Medici pro medelis, & salario vltimæ infirmita-
 tis, sicut, & creditores ex causa funeraria cæteris de-
 functi creditoribus adhuc expressam hypothecam ha-
 bentibus præferantur, insequuti fuere ex recentio-
 ribus (antiquis omissis) adductis per allegantes in
 prima allegatione post decis. Domini Reg. Salernit.
 Borg. Cauale. sibi contrarius *in sua repee. in verbo cre-*
ditor funeris Gabell. Milleloq. 677. Ferno. ad Consuet.
Burdegal. tit. de testam lib. 2. §. 5. Facchin. controu. in-
ris lib. 12. cap. 49. Sebastian. Medic. de casibus fortui-
tis q. 6. num. 29. par. 2. Muta super consuet. Panorin. ca-
pit. 38. numer. 27. Franc. de Petr. festiuar. lectur. lib. 1.
cap. 5. num. 25. & in conf. 49. num. 7. Borrell. conf. 3. Gra-
tian. discept. forens. cap. 94. Polydor. Ripa obseru. 174.
Spin. in specul. testam. glos. vlt. num. 45. Ant. Gommez
Tellius Fernand. & cæteri in l. 30. Tauri, Aluar. Ve-
lasc. in prax. part. & collat. cap. 19. num. 39. Roderiq.
de concurs. creditor part. 1. art. 3. Cancr. var. resolut.
 lib. 3.

lib. 3. tit. de Inventar. num. 168. Garz. de expens. & meliorat. cap. 8. num. 23. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 1. quest. 15. Ripoll. var. resol. cap. fin. num. 406. Viscont. in addit. ad D. de Franch. cit. decis. 51. vers. declara has decisiones, Gait. de cred. cap. 2. quest. 11. num. 1910. & 1931. Consil. Staiban. resol. 64. à num. 1. Consil. Carley. de iudic. tom. 2. tit. 3. disput. 29. num. 7. vbi innumeros allegat, sicque reprobata decisione Dom. de Franch. supra citata, in eorum Senatibus decifum testantur, Burg. Cauale. decis. 32. part. 1. Ioseph. Ludouic. dec. f. Pers. 78. par. 2. Gerard. Maynard. decis. 50. lib. 5. Thef. filius quest. forens. lib. 4. q. 24. Surd. decis. 112. & 255. Maltrill. decis. 10. Io. Franc. del Castill. decis. 113. Fontanell. de pact. nuptial. claus. 6. glos. 2. par. 5. numer. 26. & 27. Pappon. lib. 18. arrost. 44. Marta vol. 8. num. 65. Amat. decis. Ferrariens. 8. Sic pariter temporibus nostris per Sac. Conf. decifum, nulla ratione habita de decisione Dom. de Franch. testatur Dom. Reg. Capyc. Latro decis. 47. per totam, idemque iustestor per Regiam Camera, me referente hoc anno determinatum, pro Medico Io. Baptista de Melchionne contra creditores patrimonij quondam Illustr. Ducis Nucarię; nimirum vt hic Medicus pręferretur omnibus creditoribus quondam Ducis ad huc expressam hypothecam habentibus, absque tamen assensu, & hoc ne potuisset concurrere super bonis feudalibus ad exclusionem creditorum, qui feuda illa in forma valida obligata tenebant, suntque determinationis verba quę sequuntur.

Die 14. Mensis Maij 1656.

In causa Art. & Med. Doctoris Ioannis Baptista de Melchionne, cum patrimonio quondam Illustris Ducis Nucaria Donati Antonij Loffredi, super solutione Salarij ex causa medicamenti facti dicto quondam Illustr. Duci tempore quo vivebat, & alias, prout in actis.

Visis actis per Dominum M. litem V. I. D. Donatum Antonium de Marinis Regia Camera Summaria Præsidentem, & causa Commissarium, ac facta per eundem relatione in eadem Regia Camera, fuit per Camera ipsam consensu prouisum, & decretum, prout presenti decreto decernitur, & prouidetur, quod dictus Doctor Medicus Ioannes Baptista declaretur, prout declaratur Creditor patrimonij dicti quondam Illustris Ducis in ducatis triginta pro salario, & mercede vltima infirmitatis dicti quondam Illustris Ducis, pro quibus pręferatur ceteris creditoribus dicti patrimonij, etiam hypothecariis absque tamen assensu. Hoc suum Donatus Antonius de Marinis.

ARGUMENTVM.

Restitutus si fuerit Rebellis per viam gratię, ad pristinum statum, & cum verbis amplissimis, num restitutus censeatur ad ea bona, quę penes fiscum non reperiuntur, quia in tertium alienata. Deportatus à Principe plenarie restitutus an recuperet bona, quę per eius successorem fuerit alienata. Princeps an ex causa publica valeat delinquentibus abs-

que Partis remissione indulgere, & de aliis.

DECISIO CCCCLXXXVII.

ONFISCARIS bonis Cæsari Mornilis, ob crimen læta Maiestatis, illinc ad certum tempus serenissimus Rex noster eidem patrati facinoris cum amplissima restitutione in pristinum statum gratiam fecit; sed quia omnia illius bona feudalia à fisco alienata reperiiebantur, fuit in Regia Camera, facta relatione in Collaterali Consilio dubitatum, an stante hac amplissima restitutione bona prædicta sic alienata essent dicto Cæsari restituenda? Ratio dubitandi fuit, quia in restitutione amplissime facta, prout supra, nulla dictorum bonorum alienatorum extiterat facta mentio, sicque dicebatur ceteri solummodo restituta illa bona, quę penes Regiam Curiam reperiiebantur, ad text. in c. quamuis de rescript. in 6. notant Bart. Alex. Arretin. & Ias. in l. Gallus §. & quid si tantum ff. de liber. & posthum. Sed pro parte dicti Cæsaris allegabatur Illustr. tunc Proregem in scriptis declarasse suam Catholicam Maiestatem ei scripsisse, quod sua intentia fuerat, & erat restitutionem bonorum dicti Cæsaris fore intelligendam, etiam respectu illorum alienatorum, qua declaratione sic stante, non erat cur dubitari posset bona prædicta feudalia dicto Cæsari fore restituenda; sed pro parte possessoris bonorum prædictorum opponebatur, quod quatenus sua Maiestas post indultum concessum declarauerit suam fuisse intentionem, quod in dicta restitutione bona prædicta alienata venirent, hæc declaratio tanquam noua dispositio non nisi ab ipso Rege fieri poterat, & Parte, cuius intererat, citata; non enim tractabatur de alicuius verbi dubij declaratione, quam posse à Papa, vel à Rege absque Partis citatione fieri dixerunt Imol. in c. olim. tibi, extra de verb. signific. Paul. de Castro in l. heredes palam. sed & si ff. de testam. & latius Dec. in c. quoniam, extra de constit. eoque magis, quia non erat credendum declarationi, seu attestatiõni dicti Domini Proregis, qui non nisi vt testis de hoc attestabatur, & successiue illi vt soli non erat credendum, & hoc etiam in Cardinale, vel à latere legato; sed quia hæc Domini Regis attestatio rem dubiam omnimode faciebat, discussionibus in Collaterali Consilio, fuit decifum, quod super contentis in attestatiõne per dictum Dom. Proregem facta consulatur sua Catholica Maiestas.

OBSERVATIO.

Quod restitutus per viam gratiæ, siue indulgentiæ ad pristinum statum, cum verbis amplissimis; nimirum *ad honores, dignitates, famam, statum pristinum, officia, atque bona mobilia & stabilia, burgensatica, & feudalia, actiones, & intra vniuersa*, propterea concepta erat gratia, de qua in hac decisione, & quam ego vidi, non aliter restitutus censetur, nisi ad ea bona, quæ penes fiscum reperiuntur, non autem ad illa, quæ post confiscationem in alium Tertium oneroso, vel lucratio titulo peruenerunt, ut quia Princeps alteri ea bona vendidit, vel donauit, scripserunt, ex nostris Andr. in c. 1. num. 5. in tit. de vassall. decrep. atatis, Luc. de Penna in l. 1. C. de his qui in exil. dat. lib. 10. Afflict. in pralud. constit. Regni quest. 25. num. 4. & in c. 1. num. 11 in tit. qui succ. ten. Grama. decis. 103. num. 119. Lanar. conf. 22. Mastrill. de indult. generali cap. 22. num. 111. Camill. de Medic. conf. 164. num. 40. & 41. Scip. Rou. decis. 37. num. 7. & 8. Ego ipse resol. iuris lib. 1. cap. 68. & ex alienigenis quamplures alij, quos citat, & sequitur Sforzaodd. de restit. in integ. p. 2. quest. 99. art. 6. num. 41. quibus adstipulantur dicta per nostrum Napodan. in consuet. si quis vel si qua in verbo praterquam num. 192. & seq. dum voluit, deportato delinquente, cui filius successit, & cui demum defuncto successerunt proximiores, qui bona illa bona fide alienarunt, si demum fuerit à Principe restitutus, bona illa in tertium translata non recuperabit.

2 Est tamen aduertendum, quod conclusio sic, ut supra firmata aliquas à Doctoribus successiuis temporibus recepit restrictiones, de quibus per Sforzaod. loco modo relato, & illa est summè notanda, ut non procedat quando Princeps restitutionem hanc ad pristinum statum ordinaret ex causa publica, eo enim casu indubitater asseuerandū, ut qui gratiam patrati facinoris cum amplissima restitutione obtinuit, dicatur restitutus, etiam ad bona alienata, ratio assignatur, quia Princeps potest ex causa publicæ utilitatis, etiam priuatorum res auferre, ad tex. in l. Princeps ff. ne quis in loc. public. ita ex Bar. in l. quacumque num. 4. C. de fide instrum. lib. 10. Bald. in tit. de pace constant. vers. prima legia omnia. Afflict. in c. 1. num. 30. de vassall. decrep. atatis. & in cap. 1. hic finitur lex Corradi, & in decis. 361. Boss. in prax. crim. in tit. de remed. ex sola Clemon. Princip. num. 12. Ant. Gabr. com. conclus. in tit. de inre quasit. non tollen. conclus. 2. num. 16. & alij docet Sforzaodd. cit. quest. 99. art. 8. vbi tamen ex Afflict. loc. cit. aduertit, ut hæc restitutio procedat, dummodo Princeps hoc dixerit, & expresserit, nimirum quod ob publicam utilitatem restituit.

3 Nec est nouum, ut ex causa publica possit facere Princeps id, quod alias lex prohibet, ius enim resistit, ut Princeps valeat delinquentibus absque Partis remissione indulgere, & tamen publica suadente causa posse illum hoc facere, probant, & satis bene Andreas in tit. que sint regalia, in verbo & bona committentium crimen lese Maiestatis. vbi Afflict. num. 49. & 50. Cassan. in consuetud. Burgund. in tit. de iustitiis, seu iurisdict. §. 5. num. 165. fol. mihi 266. Boss. vbi supra num. 23. & D. Reg. de Ponte de post. Proreg. tit. 3. §. 1. num. 15. & 16.

4 Vtcrius Sforzaodd. cit. art. 8. num. 64. aduertit, & prudenter, ut quando dicimus posse Principem ex causa publica delinquenti indulgere cum plenaria restitutione omnium bonorum, etiam ab alijs possessorum, hoc fore intelligendum, dummodo fiscus his possessoribus pretium restituat, quod pro illorum bo-

norum acquisitione exburstarunt, ad quod allegat Bart. in d. l. quacumque Ang. in l. senatus ff. ad sen. consult. Syllan. Dec. in c. fin. col. 3. vers. & ampliatur, de constit. & Menoch. conf. 103. num. 30.

ARGUMENTVM.

Domanium an sit concedendum Vniuersitati, illud petenti post venditionem factam, & possessionem emptori traditam, sic illud idem offerendo pretium, quod ab emptore fuit solutum. Vassalli an possint inuiti alienari. Vniuersitas an sit præferenda quando venditur iurisdictio aliqua particularis, nimirum ciuilis, criminalis, secundarum causarum, Sicæ, Portuloniæ.

DECISIO CCCCLXXXVIII.

VM ob rebellionem olim Principis Salerni, omnia sua bona feudalia ad Reg. Curiam essent reuerfa inter quæ reperiebatur Casale quod dicitur delli Loppi Baroniæ Cilenti, eadem Regia Curia illud vendidit Magnifico Ionni Francisco Puderico, captaque per illum possessione, instabat vniuersitas ad Regium domanium admitti; vnde fuit in Sacro Consilio dubitatum an post venditionem factam, & possessionem traditam, esset illa audienda? etenim pro parte vniuersitatis dicebatur, vassallos domaniales inuitos alienari non posse, ita glos. in l. inuitus ff. de fideicom. libert. habet latè per Andr. Afflict. & Loffred. in c. 1. §. praterea Ducatus, de prohib. feud. alien. per Frederic. sed respondebatur, hanc conclusionem etsi veram, tamen limitari quando vassalli cum Vniuersitate, puta si est Ciuitas, Terra, Castrum vel Villa alienaretur, hoc enim casu ciuitate cum eius territorio districta, veniunt etiam vassalli. Bald. & Loffred. in d. §. praterea Ducatus, col. fin. & in l. 1. C. de omn. de legat. Aretin. in l. 2. ff. sol. matrim. Guid. Pap. decis. 560. Vtcrius potest Dominus necessitate suadente vassallos in alium trāsferre, etiam inuitos. Andr. in d. §. praterea Ducatus. Insuper potest Dominus vassallos suos adhuc non consentientes in alium, etiam non æqualem transferre, quando tamen ita se habet consuetudo, ita Abb. in c. auditis extra de prescript. Felyn. in c. dilecti de maior. & obediens. Guid. Pap. cit. decis. 560. & latissimè Loffred. conf. 17. in hoc autem Regno nulli dubium est consuetudinem se habere, quod tam Rex, quam quicumque alius utilis Dominus vassallos

cum

cum Regio tamen assensu potest in alium transferre, adhuc non æqualem, nec vnquam vassalli in hoc reluctantes fuerunt auditi; unde successit difficultas an vniuersitas prædicta ad libertatem sibi conseruandam poterat Regiæ Curix offerre illud idem pretium, quod ab emptore fuit solutum; & pro ratione dubitandi videbatur negandum, per tex. in *l. dudum C. de contrah. empt.* vbi habetur, cuilibet licere rem suam, cui vult vendere; sed hac dubitandi ratione non obstante, dictum fuit sæpe in Collaterali Consilio cõtrarium fuisse determinatum, nimirum, vassallos in hoc esse audiendos, vt oblato pretio se redimere valeant *argum. l. 2. C. de patrib. qui fil. distraxerunt*, ad idem est tex. in *§. Dominus*, vbi Io. Faber. *Instit. de noxal. action.* & pro hac opinione faciunt bene iura in *cap. 1. §. porro qualiter olim pater feud. alien. in cap. 1. §. sed etiam res per quos fiat inuest. & in cap. 1. §. Titius, si de feud. defunct. controu. sit inter Dom. & agnat.* & licet diceretur hoc procedere à principio, nimirum, quando nondum est perfecta venditio, secus verò si perfecta, adhuc protestatione interueniente, quia facto contraria nisi emptor consensisset, quod non erat in casu de quo agebatur, in quo vassalli non aliter fuerunt protestati, sed solum in actu captiue possessionis, dixerunt, quod obedientiam & fidelitatem iurabant, citra præiudicium propositorum, vel proponendorum in Regia Camera; non enim verba hæc protestatiua dicebantur, & quatenus talia, sublata extiterant per Capitanei acceptionem absque alia protestatione; tamen his non obstantibus Sacrum Consilium in casu proposito contrarium iudicauit per superius notata & adducta, & per glos. in *d. §. porro*, quæ vult quod in casu, quo feuda à creditoribus vel per statutum, vel consuetudinem possiderentur, Dominus directus potest offerre, & ab illis redimere.

OBSERVATIO.

¹ AD pleniorẽ intelligentiam eorum, quæ in hac decisione habentur, memini dum alias de his agerem *lib. 2. resolut. iuris cap. 117.* me scripsisse, quod quamuis, quando venditur Terra cum vassallis, vt prælatio vniuersitati concedatur, nulla consideratur causa ex illis tribus, propter quas sit locus iuri retractus, vulgo prælationem appellamus, Sanguinis, nimirum; ad tex. in *c. 1. §. Titius in tit. si de feud. defunct. & in cap. 1. §. sed & res, per quos fiat inuest. directi domini*, ad tex. in *cap. 1. §. porro qualiter olim poter. feud. alien. & in l. fin. C. de iure emphyt. & vicinitatis*, de quo est tex. in *c. constitutus, de in integr. restit. & in constit. Regni Sancimus de iure prothom.* Attamen apud nos, vt notat pariter Dom. Regens noster hîc, quando venditur Terra, vel Ciuitas sæpè sæpius vidimus Vniuersitatibus ipsarum, siue cuilibet particulari Ci-

ui ius hoc prælationis ad emptoris exclusionem, citra omne dubium fuisse concessum; imo adhuc si vendita extiterit aliqua particularis iurisdicctio; nimirum civilis, siue criminalis, secundarum causarum, sicut, portulaniæ &c. vt constat ex relatis per Dom. de Franchis *decif. 17.* Camill. de Medic. *conf. 164. numer. 3.* & Dom. Reg. de Curte in *suo dinerforio iur. feud. in quaestione*, quæ incipit, *licet autem verissima vbi num. 47. & 54.* aduertit prælationem hanc sic sæpe sepius ad beneficium vniuersitatum admittam, bene præcedere ex inueterata consuetudine sic iudicandi, quæ legis vim obtinet, non quod iuris termini assistant; nullibi enim iure cautum comperimus, vt quando Baro vendit alteri Terram, siue Ciuitatem, quam possidet, vassalli debeant emptori præferri ni dicamus, ideo sic toties apud nos iudicatum, cum cerro modo petentes vassalli ad hoc ius se admitti, videatur quomodo ipsum Regem vt Dominum directum principaliter tale ius ad sui beneficium exercere, quamuis mediante pecunia Vniuersitatis, ex quo negari non potest vniuersitate ad domanium admittam, vtile illud domanium, quod per prius erat penes Baronem consolidari cum directo, quod est penes Regem, vt satis bene obseruat Dom. de Curte *loc. cit. n. 52.* & Mastrill. in *conf. unico numero 71. post 1. part. eius decisionum*, quos allegaui Ego *resol. iur. lib. 2. c. 117. numero 9.*

Ad illud autem de quo hîc pariter fuit dabitatum; ² nimirum an hæc prælatio vassallis competat, quando venditio non est perfecta, & an sat sit protestatio in actu captiue possessionis noui emptoris, quæ de re satis bene Dom. Camill. de Medic. *allegato conf. 164. à num. 18. vsque ad num. 23.* aduertendum est quod hodie de his differere opus non habemus, quandoquidem pragmatica sanctione, quæ est *63. §. 1. & 5. de offic. procur. Cesar.* statutum est, vt vniuersitates possint ad domanium prouocare intra annum, computandum à die captiue possessionis, & quod eo elapso tempore, amplius non audiatur etiam per viam restitutionis in integrum, sicque non est amplius disputandum de protestatione, & an vniuersitas consenserit, nec ne, id quod bene considerauit Camill. de Curt. *loc. cit. n. 57. cum seqq.* Ego ipse *cit. c. 117. num. 34. & seq.*

ARGUMENTVM.

Promittens aliquid facere intra certum tempus, & in casu non adimplementi, aliud præstare, si priusquam tempus præscriptum compleatur, quod fieri fuit promissum redditur impossibile, nùm statim ex secunda obligatione conueniri possit, vel potius expectandum est, vt illud tempus finiatur. Dicitio *tunc*, siue *tum* cuius est importantiæ; & de aliis.

ENDIDERAT Illustr. Princeps Bisiniani Magnificæ Beatrici de Capua annuos ducatos mille pro Capitale ducatorum decem millium super Dohana Ciuitatis Salerni, eo inserto pacto, quod vbi intra annos quatuor idem Princeps Regium assensum super hoc contractu non impetrasset, teneretur restituere dictæ Beatrici dictos ducatos decem mille, eumque demum propter olim Principis Salerni rebellionem assensus nullo pacto impetrari potuisset, fuit dubitatum, an dicta Beatrix posset contra dictum Principem agere pro recuperatione dictorum ducatorum decem millium, quamuis adhuc tempus annorū quatuor non esset elapsum? Ratio dubitandi desumebatur ex tex. *in l. hoc iure 10. ff. de verbor. obligat.* vbi vt possit quis agere sat est, vt sit defecta conditio, licet dies adhuc non venerit, sed contrarium per Regiam Camera, facta relatione in Collaterali Consilio decisum exitit, nimirum, non potuisse adtricem ante lapsum annorum quatuor de iuribus suis contra Principem experiri, quamuis impossibile diceretur assensum impetrari posse. Ratio decisionis fuit, quia conuentio inita inter Principem & Beatricem temporis extremitatem importabat, sicque fiebat locus dispositioni tex. *in l. 4. §. 1. ff. de condit. & demonstr.* promiserat enim Princeps assensum à Cæsarea Maiestate intra annos quatuor impetrare, eoque intra hoc tempus non obtento, & consignato soluere dictæ Beatrici ducatos decem mille, sicque dicebatur promissionem hanc plus importare, quàm dictionem illam in text. modo allegato positam, nimirum *tum*, siue *tunc* temporis extremitatem importantem; etenim expressè Partes conuenerant, quod elapso tempore annorum quatuor, & assensu non impetrato, Princeps soluere deberet ducatos decem mille, ergo concludebatur diei lapsum fore expectandum licet conditio antea defecisset.

OBSERVATIO.

Habemus hîc decisum, quod vbi quis est obligatus ad aliquid intra certum tempus faciendum, & in casu non adimplementi ad aliud præstandum, adimplemento propter impossibilitatem non sequuto, non posse agi ex secunda obligatione, nisi elapso eo tempore, intra quod promissum fuit aliquid fieri, quamuis antea faciendi impossibilitas se obtulerit. Hac decisione motus alias consului, quod si ego tibi mutuo dedi mille infra quinquennium restituenda, eo inserto pacto, quod infra annum tenearis pro mei securitate, & cautela fideiussorem præstare Alexandrum, & vbi infra istud tempus, hoc non adimpleueris, tenearis hæc mille

mutuo data statim mihi restituere, si postea infra annum Alexander diem suum clauerit extremum, sicque promissio facta dandi hunc in fideiussorem euauit, non per hoc potero ego pro consequitione mei crediti agere, nisi elapso anno, ad idem Bart. *in l. si in lege 27. §. si domus ff. locati*, vbi notat quod quando aliquid fieri debet ad tempus, licet ante tempus destinat posse fieri, non per hoc committitur stipulatio ad totale interesse, nec ante tempus agi permittitur.

Quantum verò attinet ad importantiam dictionis *tunc*, siue *tum*, de qua *in l. 4. §. 1.* vbi glos. & Bart. *ff. de condit. & demonstrat. in l. 1. in principio*, vbi etiam glos. & communiter omnes *ff. de liber. & postb. & in l. cum quidam*. vbi Florian. *ff. de usur. & in l. penult. ff. de testam. tut.* sciendum est, quod ex his iuribus conclusionem desumunt Doctores, nimirum vt dictio hæc *tunc*, siue *tum*, temporis extremitatem significat, sicque eam postremum denotare temporis implementum, conditionemque importare, ita sanè scripserunt Guid. Pap. *decis. 279. num. 2.* Cæsar. de Grass. *dec. 135. num. 1. de reb. Eccles. non alien.* Verall. *decis. 23. num. 4. part. 2.* Anton. Monac. *decis. Forentia 50. n. 30.* Rota *decis. 44. numer. 2. par. 2. recent.* Molina *de primogen. Hispan. l. b. 3. cap. 5. num. 67.* Cardin. Mantica *de coniect. ultim. volunt. lib. 3. tit. 14. num. 10.* Peregrin. *de fideicommiss. art. 29. num. 28.* Galgan. *de condition. & demonstrat. part. 1. cap. 12. num. 5.* Gratian. *discept. forens. cap. 774. num. 7.* Robles *de representat. lib. 2. c. 25. num. 3.* & alij ad nauream relati per Augustinum Barbosa. *de diction. vsufrequent. dictione 168. & 409.* vbi plura ad ornatum huius decisionis cumulauit.

ARGUMENTVM.

Releuium an Regiæ Curia debeat per mortem emptoris, qui Regio assensu super feudi distractione adhuc non impetrato è viuis decesserat, dum demum à venditore impetratus exitit. Feudo vendito absque assensu si contigerit mors venditoris, an istius hæres releuium soluere cogatur. Feudum si fuerit alienatum cum pacto de retrouendendo, emptore postea mortuo, an eius hæres releuium soluere teneatur, dum vëditor infra annum mortis emptoris feudum illud reemit, Et quid si decesserit ille, qui feudum vendidit cum pacto de retrouendendo, & eius hæres infra annum mortis illud reemerit, an pro hoc feudo teneatur Regiæ Curia soluere Releuium.

DECISIO CCCCXC.

DUBITABATUR in Regia Camera, an releuium esset fisco soluendum per mortem emptoris, qui Regio assensu adhuc non impetrato è viuus decesserit, dum demum à venditore impetratus extiterat, emptoris hærede ratum habente, ex quo ille pretij interesse, siue tertias postea soluerat?

2 Dicebat hæres ad hoc non teneri, quia ipse patri suo in dicto feudo non successerat, ex quo dominium dicti feudi mortis tempore penes defunctum emptorem non erat, constat enim rei feudalis venditionem nullam esse sine assensu *c. Imperialem de prohib. feud. alien. per. Frederic. & habetur in constit. Regni, constitutionem Diua memoria*, ad hoc enim vt quis ad releuij solutionem teneatur, necesse est, vt ille à quo solui petitur, in feudo successerit, & succedere intelligitur, si probatur illius dominium penes suum prædecessorem fuisse, vt per Andr. *in pluribus locis*, sed pro parte Regij fisci replicabatur, sat esse fuisse assensum impetratum post mortem emptoris, hærede ipsius ratum habente, nam sic retrahitur ad tempus contractus, ita vt illum confirmare dicatur, ac si ab initio obtentum fuisset, cum de tertij præiudicio non agatur, vbi retrahitio denegatur, ita glos. *in dicta constit. Constitutionem Diua memoria in verbo confirmatur*, & per Afflictum *decis. 286. & 385.* Clarum est enim ratihibitionem ad tempus contractus retrahit *l. fin. C. ad senat. Cons. Macedonian.* in hanc partem inclinabat Dominus iste Regens.

OBSERVATIO.

VT cernis Dom. Regens noster videtur hinc eam amplecti sententiam, nimirum vt Regiæ Curie debeatur releuium per mortem emptoris feudi, sat esse, quod assensus, qui non fuit impetratus in vita emptoris, impetretur post illius mortem, hærede eius sic approbante, nam dum non tractatur de præiudicio tertij, cui medio tempore esset ius quæsitum, quoties assensus super contractu feudali iam celebrato impetratur, retrahitur, ac si impetratus esset tempore contractus, sic enim scripserunt Afflict. hic allegatus *decis. 286. Camer. in c. Imperialem fol. 89. littera R, de Ponte conf. 36. num. 6. lib. 1.* alijque plures per me relati *lib. 1. resol. iur. cap. 25. num. 7. & 9.* Cæterum si in assensus impetratione hæredis consensus, vel dispositiuus, vel approbatiuus non concurreret, nullo pacto posset Regius fiscus releuium exigere per mortem emptoris feudi, dum assensus in vita eiusdem non fuit obtentus, sic enim per Regiam Cameram decisum testatur Dom. Reg. de Ponte *conf. 5. num. 101. lib. 1.* Ego ipse *resol. iur. lib. 2. cap. 182. n. 12.*

2 Et hoc est aded verum, vt si hoc medio tempore mors contingeret venditoris, istius hæres releuium soluere cogeretur, quia vile dominium feudi venditi absque assensu nusquam discessit ab eius persona, sic *D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.*

que in hæredem suum translatum, quamuis ab alio possideatur, ita decisum testatur Io. Vinc. de Anna *allegat. 95.* Ego ipse *loc. proxime cit. num. 11.* vbi conclusionem firmaui, feudo vendito, absque assensu, releuium exigi per mortem venditoris, in cuius persona residet dominium, non autem emptoris, per cuius mortem tunc demum ab eius hærede exigeretur, si esset expeditus assensus per verbum, *fiat*, è viuilque decederet infra biennium concessum ad expediendum in forma Regiæ Cancellariæ, quia tunc dominium dicitur perfecte in emptorem ipsum translatum, & per consequens ad eius legitimum successorem releuij solutio spectat, ad quod allegaui Dom. Reg. Tap. *in annot. ad constit. post mortem iunior. 22. in fine.*

Sed aliàs dubitari contigit, si feudum reperiretur 3 valide alienatum, sed cum pacto de retrouendendo, emptore postea mortuo, num eius hæres releuium Regiæ Curie soluere teneatur, si infra annum mortis emptoris venditor virtute pacti feudum illud reemit Dom. Reg. Moles *in suis decisionibus manu scriptis. in titul. de iure releuij decis. 3. in 2. dub.* per hæc verba respondit. *Hæc quaestio non est facta per Doctores Regni, & ipsam habuimus in releuiio Magnifici Aloysi, Acciapacia de anno 1570. & tunc fuit productum decretum antiquum Camera in libro notamentorum die 4. Nouembris 1547. facta etiam relatione in Collaterali Consilio, vbi per viam legis fuit promissum quod deberet in tali casu releuium consuetum Regia Curia, sed an in integrum ab hærede, vel ab hærede, & reemere pro rata temporis, non fuit decisum tunc, & verè quaestio fuit dubia, quia quando retrouenditio non est facta in fraudem, sed ex necessitate, virtute pacti, quod resoluit contractum, & per consequens tempore petenda Inuestitura heres est sine feudo, & consequenter non vult de eo inuestiri, nec iurare, minus teneretur ad releuium, quod pro illa inuestitura, & pro interitu militia debetur, vt per glos. & Andr. in constit. Regni post mortem, & postquam releuium est medietas fructuum, vt in dicta constitutione hæres non teneretur, nisi pro rata temporis, quo fructus percepit; item quando feudatarius, qui est mortuus emit illud feudum cum pacto, Rex præstitit assensum super iure luendi in beneficium venditoris, & super retrouenditione facienda per emptorem, & eius hæredes, in quo assensu Rex sibi præiudicauit vt per Andream. in c. 1. qui succed. teneantur 3. col.*

Sed Nihilominus Regia Camera iudicauit deberi releuium, quia illud debetur ab hærede, & successore, Andr. *in cap. 1. §. sed etiam res per quos fiat Inuest. sufficit ergo ipsum fuisse hæredem, & quod Baro mortuus fuerit eius dominio, & quod semel hæres habuerit dominium, & possessionem illius feudi, ut successor, & hæres, licet postmodum illud alienauerit ex necessitate, nam ius semel quæsitum Regi, non debet amitti, & ita sapienter fuisse iudicatum, refert Loffredus in paraphrasi &c. Hæc Dom. Reg. Moles.*

Quid autem dicendum si decesserit ille qui feudum 4 vendidit cum pacto de retrouendendo, & eius hæres illud infra annum mortis reemit, an pro hoc feudo teneatur Regiæ Curie soluere releuium? negarunt Iacob. de Ayello *in suo opusculo de iure adoha, & releuij num. 86.* & Marin. Freccia *lib. 2. de subfeud. in 3. auctoritate num. 14.* rationibus, vt per eos, sicque alias per Regiam Cameram sub die 12. Ianuarij 1571. decisum testatur Dom. Regens Moles *loc. cit. in primo dubio*, qui tamen subdit in casu releuij quondam Regentis Albertini de anno 1564. Marchionis Burgentia de anno 1572. eandem Regiam Cameram iudicasse vt hæres reemens intra annum teneatur pro rata à die reemptionis factæ, quia pro rata temporis fructus diuiduntur inter venditorem, & emptorem, N n n n quando

quando venditor virtute pacti vult rem venditam redimere, vt scripserunt Cuman. *in l. diuortio ff. sol. matrim. in l. qui Roma ff. de verbor. obligation. & in l. fin. ff. de iure fisci.* Tiraquell. *de retract. conuent. §. 5. glos. 4. num. 5. & 6.* Cagnol. *in l. 2. à num. 100. G. de pactis inter emptor. & vendit.* Thesaur. *decis. 56.* Ioseph. Ludouic. *decis. Perus. 7. & Burginus Cauaica. de usufr. mulieri relicto num. 244.* quos retuli Ego *lib. 1. mear. resol. cap. 152. n. 7. & cap. 154. in princip.*

5 Super illo autem dubio, quod tacet Dom. Regens loco citato, quando venditor feudi cum pacto de retrouendendo reemit infra annum mortis emptoris, an integrum ab hærede, vel ab ipso hærede reemte debeatur releuium, vel pro rata temporis, dum dicit, quod non fuit decisum, aduerte quod demum determinatio prodiit anno sequenti 1648. sub die 11. Aprilis, & similiter per viam legis, & decisio fuit, quod integrum debeatur ab hærede emptoris, venditoremque ad nihilum teneri referente D. Presidente Franc. Antonio Villano.

ARGUMENTVM.

Fiscus, minor aliæque personæ priuilegiatæ, nùm in causis criminalibus ad pinguius probandum possint petere in tegrum restitutionem, quæ in Regno primum, & secundum beneficium appellatur, Et quid in termino repulsæ. Reus in causa criminali, an ad sui defensionem possit testes producere si processus reperitur compilatus. Minor & aliæ miserabiles personæ, nùm delinquendo fori habeant electionem, & de aliis notabilibus.

DECISIO CCCXCII.

1 B præntensam rebellionem commissam à Ciuitate Sulmonis tempore inuasionis huius Regni de anno 1528. Domino Lautrech nostrorum hostium Duce, fuit de ciuitate illa cum omnibus iuribus, & pertinentiis inuestitus Dominus D. Carolus della Noij, tunc Regni huius Prorex, quo instante, vt condemnaretur vniuersitas ad sibi baiulationem eiusdemmet ciuitatis relaxandam, sub intrauit Regius fiscus, & pro suo interesse audiari, & in causa primum beneficium sibi concedi exposcebat; at vniuersitate cõtradicente dubitatum fuit an petitum beneficium esset Regio fisco concedendum.

2 Considerabatur, quod si causa diceretur criminalis ob rebellionem patratam, quo casu omnia bona ciuitatis fuerunt Regiæ Curia ipso iure quæsitæ, vt *in c. Regni apud Tranennum* & in alio quod incipit *die Mercurij*, &

nullo pacto petitum beneficium poterat concedi; in criminalibus enim neque fiscus neque minor aduersus delictum ab eo commissum restituitur; *l. auxilium ff. de minor.* Baldus *in l. minor. eod. tit. Afflict. in constit. obscuritatem num. 3.* post Andr. *ibidem*, quem in omnibus sequitur; si verò causa diceretur ciuili, hic erat dubium, sed quia Regius fiscus huic petito beneficio renunciauit, instando pro causæ principalis expeditione, ideò propositum dubium non fuit decisum; sed bene ad causæ principalis decisionem processum, in qua cum compertum esset Casaream Maiestatem de anno 1530. generalem concessisse gratiam, & indultum omnibus illis vniuersitatibus, & regniculis de tanto facinore notatis, ideo facta relatione per Regiam Cameraam in Collaterali Consilio fuit nemine discrepante decisum, Ciuitatem prædictam ab impetitis, tam per Principem, quam per Regium fiscum fore, & esse absolendum.

OBSERVATIO.

Cum decisio hæc per Regiam Cameraam, quod in causis criminalibus, fisco, minori, cæterisque personis priuilegiatis, restitutio in integrum ad pinguius probandum, quam nos primum, & secundum beneficium appellamus, nullatenus competat, imò, & in ciuilibus à criminalibus dependentibus, conueniunt aliæ Sacri Consilij decisiones relatæ per D. de Franch. *decis. 439.* idemque Muscatell. *in prax. Sac. Consilij par. 3. glos. fuerunt num. 9.* D. Reg. Tapia *in annot. ad constit. mulieribus num. 6.* Petr. ad Capyc. *decis. 62. ad numer. 4.* Carau. *rit. 71.* D. Reg. Rouit. *in pragmat. 11. num. 20. de ordin. iudic.* qui etiam loquuntur in termino repulsæ, vt in illo minor ad pinguius probandum non restituatur, Gram. *conf. ciuil. 78.* vbi tamen ante *num. 15. vers. ad secundum responderetur* notabiliter aduertit, quod in quantum dicitur, vt in criminalibus fiscus, & minor non restituatur, verum esse, quando ipsi sunt actores, & tractant de lucro ad punitionem alterius; at quando mulier minor, vel respublica sunt rei conuenti, & contra eos proceditur criminaliter, secus dicendum quia tunc etiam maiores vsque ad sententiæ prolationem possunt pro eorum defensionibus testes producere, subden; Gramat. sic per Sacrum Consilium semel, atque iterum determinatum, sequitur Iul. Cæs. Imbria. *de primo, & secundo benefic. considerat. 8. à num. 156.* vbi *numer. 178. & seq.* citans Gramat. *in loco modo relato.* ait, quoad inquisitum nullatenus de restitutione posse contendere, cum is post actum publicationis vsque ad sententiæ, imò, & post, ad suam demonstrandam innocentiam, probationes præsentari; & deducere valeat.

Placet autem hic obseruare, quod quamuis viduæ, pupilli, sue minores, & aliæ miserabiles personæ delinquendo non possint aduersus delictum in integrum restitutionem petere, bene tamen haberent fori electionem, gauderentque priuilegiis: *l. unica C. quando Imperator int. pupill. & vid.* sicque in causis ipsis criminalibus posse eos forum declinare, scripserunt Andr. & Afflict. *in constit. st. tuimus. ille num. 17. iste num. 23.* & ibi pariter Petr. Foller. *num. 69. & seq. sub*

sub tit. de offic. Magistr. Iustit. Viu. decis. 65. numero 1. Ricc. collect. 1. & 2397. Nouar. de elect. fori sect. 4. quæst. 12. numero 1. & in Regno habemus rit. M. Cur. 230. vbi Carau. in princip. hoc punctualiter obseruat dicens, quia attenda dispositione d. l. unica, & constitutione statuimus, dubitari facile poterat an istud priuilegium in delictis sibi locum vendicaret obstante regula, quod reatus omnem excludit honorem, l. 1. C. vbi senat. vel clariss. l. raptores C. de Episc. & l. quoties C. de dignis. lib. 10. quodque in delictis restitutionis in integrum beneficium cesset prorsus, l. auxilium ff. de minor. ideo ad hanc dubitationem fortè tollendam, ait Carau. per hunc ritum fuisse dispositum, vt hæ personæ priuilegiatæ adhuc in delictis fori potiantur declinatoria.

ARGUMENTVM.

Pensio à Principe alicui propter seruitia collata, num per concessionarium Religionem ingredi, & profiteri volentem, possit in alterius beneficium renunciari. Vsfuctus qui vsufructuarij morte finitur, num per illius monachationem extinguatur. Substitutioni factæ, si institutus sine liberis decesserit an locus fiat statim atque, quod hic Franciscanam Religionem profiteretur. Testamentum per testatoris monachationem an confirmetur. Mortis appellatione, an veniat mors ciuilis, & de aliis.

DECISIO CCCCXCII.

CVM Magnificus Cæsar de Azzia propter eius seruitia à potentissimo Rege nostro annuam pensionem ducatorum quatuorcentum vitalitiam obtinuisset ac demum Capuccinorū religionem professus esset, supponebatur ante professionem, omnia eius bona, iura, & actiones, & in specie dictam annuam pensionem ad beneficium Marchionis Latertiae, aliorumque suorum fratrum, illum renunciaisse; vnde prætendebant fratres illi ex professi renunciantis persona, eiusdemque vita durante sibi ipsis, illam annuam pensionem fore continuandam, ad quod fiscus cum se opposuisset, dubitatum fuit an pro dictis fratribus renunciariis esset respondendum.

2 Et pro illis esse iudicandum Domini de Regia Camera responderunt, fiscum condemnantes ad soluendum Marchioni, & fratribus dictam annuam pensionem annuorum ducatorum quatuorcentum, verum facta

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

demum consultatione tunc Reuerendissimo Domino Cardinali Granuela Regni huius Generali Locumtenenti, eaque commissa huic Domino Regenti, eo tempore ad Collaterale Consilium translato, hic valde de hac Regiæ Cameræ determinatione dubitauit, cumque omnia in eodem Collaterali Consilio retulisset, fuit habitum dubium satis probabile, & illud fuit, nam cum Dominus Cæsar mortuus dicebatur ciuilitè, num mors illa ciuilis naturali æquiparari deberet? Ad quod dictum fuit, materiam tractari per Bart. Imol. Aretin. & reliquos in l. ex ea parte, §. in insulam ff. de verb. obligat. in l. Deo nobis C. de Episc. & cleric. per Cynum Bald. Salyc. Iaf. & omnes in l. Gallus §. & quid si tantum ff. de liber. & posthum. Felyn. in c. in presentia de probat. Alex. in l. si decesserit ff. qui satisd. cogant. & alibi in Consilijs, & per Socin. cons. 92. lib. 1. bonus tex. in l. in insulam in princ. ff. solat. matrimon. glos. in c. susceptum de rescript. in 6. & alios Doctores passim in locis vulgaribus ex quorum dictis cernitur, duas esse principales opiniones, alteram, quod nunquam appellatione mortis veniat mors ciuilis, nisi in casibus à iure expressis, huiusceue sententiæ fuit glos. in d. c. susceptum, & in c. placuit il. 2. 16. quæst. 1. cui adhæserunt Io. Andr. & Anton. de Butr. in c. cum lis, extra de conuers. coniug. Alteram. verò quod in dispositione hominis semper mors ciuilis naturali æquiparetur, ita vt si quis fuerit alicui substitutus, casu quo sine liberis decederet, eo Franciscanam Religionem professi, substitutioni fit locus, quia hæres ille sic institutus, professione sequuta pro mortuo habetur, ita Petr. Bald. & Salyc. in d. l. Deo nobis, Imol. & Aretin. post Bart. in d. §. in insulam, Alex. cons. 13. lib. 3. vbi hanc communem esse opinionem attestatur, idem Bald. Alex. & Iaf. in d. l. si decesserit; hinc videmus testamentum in aliqua Religione professi, statim professione sequuta, morte naturali non expectata, confirmari, optimè Bart. in tract. minoritarum in 4. lib. per totum. idem Bart. & Bald. in Auth. si qua mulier. C. de Sacrosanct. Eccles. Confirmatur per tex. in l. corruptionem §. finitur C. de vsufruct. vbi sicut sequuta morte naturali finitur vsufructus, ita pariter maxima, vel media capitis diminutione, idemque in societate, quæ sicut morte naturali extinguatur, l. 1. ff. pro soc. & §. soluitur Instit. eodem tit. ita etiam, & morte ciuili l. seruatum est §. societas, vbi glos. ff. pro soc.

OBSERVATIO.

1 **D**ecisio in hac causa prodita ex antiquo manuscripto Domini Præsidentis de Sancta Cruce, cum adhuc Dominum Regentem nostrum hinc non obseruallem, fuit per me relata *lib. 1. mear. resolut. cap. 166.* ibique dixi pro dubij resolutione, satis conferre scripta per Dom. Reg. de Ponte *in conf. 159. lib. 2.* hic enim vir doctissimus, & religiosissimus, cum ex speciali gratia tunc Domini Regis nostri fuisset admittus ad renunciandum officio Regiam Cancellariam Regentis, ac pari er obtinisset, ut eius vita durante frui potuisset eiusdem officij salario, quod erat annuorum ducatorum mille, & biscentum, cupiens, ut par erat, postremos suos dies claudere feliciter, congregationem Clericorum Regularium, quos vulgo Theatinos appellamus, ingredi, in eaque profiteri determinauit, & dum iam ingressus esset, supplicii libello petiit, ut eius vita naturali durante hac annua præstatione Horatius filius potiri posset, quodque instantia hæc iuri esset consentanea pluribus mediis, ut videri potest, demonstrauit.

2 **V**terius ad decisionem confirmandam considerabam, usufructum, qui usufructuarij morte finitur, §. *finitur inst. de usufr.* per monachationem non extinguatur, iuxta ea, quæ scripserunt glossæ Bald. Castrensis. & Angel. *in auth. idem est C. de bonis qua liber. Speculat. in tit. de stat. monachor.* Innocent. & Felin. *in c. in presentia de probat.* Hyppol. de Marfig. *singul. 668. num. 1.* & Dom. Reg. de Ponte *loc. cit. num. 5.* Id quod procedere affirmavi, non solum in profitentibus Religionem, bona in communi retinentem, sed etiam in illa, quæ penitus est incapax, & in communi habere non potest, ut per Guid. Pap. *decis. 595.* vbi nouissimi adentes; etenim ad hoc, ut quis mortuus ciuiler di ci possit, opus est ut maximam, vel mediam capitis diminutionem patiat, §. *fin. instit. de usufruct.*, at Monachi non nisi minimam, ergo, ita Bart. *in auth. si qua mulier, & in auth. ingres.* vbi etiam Bald. Salyc. & cæteri *C. de Sacros. Eccles.* rationem assignant, quia testimonium ferunt cum superioris licentia, Ciuitatemque retinent, eoque magis assecurabam pro eo, quod ad casum huius decisionis pertinet, cum hæc concessionem à Domino Rege nostro fiant in recognitionem seruitiorum præstitorum ipsius concessionarij, vita durante, sicque concedentis mentem eam fuisse, dubitandum non esse, ut concessio morte dumtaxat naturali extinguatur, cum mortis, & vitæ appellatione regulariter de naturali tantum intelligatur *l. statius florinus §. Cornelio falici*, vbi Bart. & omnes *ff. de iure fisci.*

3 **Q**uibus sic stantibus non obstant, quæ ex aduerso pro ratione dubitandi D. Reg. noster hinc considerauit, illudque principaliter, nimirum ut fiat locus substitutioni factæ si sine liberis institutus decederet, statim atque hic Franciscanam Religionem professus sit; etenim hæc est maxima inter Doctores controuersia, & non desunt viri grauissimi qui hanc conclusionem negarunt, putantes nullo pacto in hoc casu fieri locum substitutioni, nisi morte naturali grauati sequuta, & hi sunt, quos allegat, & sequitur ex nouissimis scribentibus Vinc. Fular. *de substit. quest. 430. num. 16. & 20. vers. ex prædictis autem*, vbi ait utramque sententiam rationibus, & autoritatibus esse munitam; sed veriore sibi videri illorum, qui dixerunt non esse locum substitutioni, grauati vita durante; addit demum *num. 21.* quod deseruit ad confirmandam decisionem hinc relatum, ut si quis vellet adhærere contrariæ sententiæ, quæ substituto fauet,

illa esset limitanda quoties hæres scriptus, & gratuita ante professionem bona illa alteri cederet, quia tunc sine dubio durante vita naturali distrahentis, possessor horum bonorum à substituto molestari non posset, ita Bald. *conf. 280. lib. 1.* Decian. *conf. 31. n. 23. lib. 5.* Peregr. *de fideicom. artic. 28. num. 93. in fine, vbi addit sic iudicatum, & in tract. de iure fisci in tit. de deportato num. 21.* vnde in casu propositæ questionis, si dicere vellemus, annuam illam præstationem sic in seruitiorum remunerationem elargitam, per confessionarij professionem in Religione incapaci omnino extinguatur, dic hoc verum vbi concessionarius ante professionem, de illa dum viueret, non disposuisset, secus verò si alteri eandem renunciasset.

ARGUMENTVM.

Interdictum vtile recuperandæ possessionis nunc locum habeat in iuribus incorporalibus, vbi quis de facto esset hoc iure spoliatus. Spoliatus an, & quando sit ante omnia restituendus, vbi spoliatus vellet in continentem probare dominium ad se spectare, & pertinere, & de alijs.

DECISIO CCCXCIII.

VACANTE officio Regni huius Magni Cancellarij per mortem Comitis Castri ac demum officio Bidelli huius Almi Collegij, fuit itud à D. Cardinale Paceco generali Locum tenente collatum in personam cuiusdam Cæsaris Bisera, qua in possessione, seu quasi dicti officij Bidelli existente, supponebatur fuisse iptum de facto à Vicecancellario spoliatus, vnde agebat hic in Sacro Consilio interdicto recuperandæ possessionis, iuxta tex. *in l. si quis à te fundum C. ad l. Iul. de vi publ. in l. si de vi ff. de iudic. in l. si de possessione in l. inuascr. & in l. si quis in tantum C. vnde vi.* Ob quod dubitatum fuit an in occurrenti casu, institutum interdictum recuperandæ possessionis locum haberet?

Pro Cæsare spoliato dicebatur, quod licet in iuribus incorporalibus, interdictum recuperandæ, locum non habere videatur, bene tamen interdictum vtile, notat Bart. *in l. 3. §. vnde vi ff. de vi, & vi armata*, Innoc. optimè *in c. querelam de elect.* Aret. *in l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. possess.* est bonus tex. *in c. conquereute, de restit. spoliat.* vbi si Iudex aliquem eius beneficij possessione de facto priuaret, poterit contra illum, cui fuit data beneficij possessio interdictum recuperandæ institui, quæ omnia procedunt, adhuc si spoliatus dominium, seu proprietatem non probauerit, ex quo in hoc interdicto recuperandæ dominij exceptio non admittitur

titur, etiam si spoliatus vellet incontinenti probare dominium ad se spectare: *l. si quis ad se l. ad l. iul. de vi publ. c. in litteris, & c. item cum quis, de restit. spoliator.* Aretin. in *l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. possess.* Quare facta relatione in Collaterali Consilio, fuit nemine discrepante decisum, dictum Cæsarem fore reponendum seu restituendum in possessione, seu quasi dicti officij Bidelli; sed quid respectu fructuum à nouiter prouiso medio tempore perceptorum, dicebatur esse pariter eidem Cæsari illos restituendos, deducta tamen opera præstita per prouisum à Magno Cancellario, in seruitiis personalibus per eum præstitis in exercitio dicti officij, maior tamen pars fuit voti, quod circa fructus melior deliberatio referuaretur.

OBSERVATIO.

Hic habemus decisum interdictum vtile recuperandæ possessionis, adhuc in iuribus incorporabilibus, locum habere quoties de facto hoc iure esset, quis spoliatus; idemque & satis bene adde tu scripsisse Iacob. Menoch. *de recuper. possess. remed. 9. num. 268. & seq.* Vtremque notamus spoliatum esse ante omnia restituendum, etiam si spoliatus vellet incontinenti probare, dominium ad se spectare, & pertinere; sed aduertendum est, conclusionem hanc aliquas recipere restrictiones, illasque præcipue, & primo quoties spoliatus passus sit, litem super causa dominij tractari sicque super petitorio cognosci, quia tunc nullo pacto de restitutione posset tractari, hic est *tex. in cap. 1. vbi Abb. in 3. notab. de restit. spoliat.* Nec reperiuntur Doctores, qui hodie ab hoc dissentiat, dixit Iacob. Menoch. *remed. 1. recuper. num. 161.* Secundò restringitur, vbi de Dominio spoliantis per confessionem spoliati constaret, ita Innoc. *in c. constitutus, de filiis presbiter. Rot. decis. 16. 17. & 19. de restit. spoliat. in nouis, Franc. Marc. decis. 316. num. 11.* Iacobin. de sancto Georgio *in l. si de vi numer. 19. ff. de iudic.* vbi ad conclusionem supra positam viginti quinque accommodat limitationes, Alex. qui etiam plures tradit fallentias *in l. naturaliter §. nihil commune num. 27. vers. decimo fallit.* vbi etiam *Zaf. num. 51. de acquir. possess. Petr. Rau. sing. 676.* alique plures, quos allegat Menoch. *loc. prox. cit. num. 216. & seq.* vbi rationem assignat, quia confessio est probatio probata aliaque verior, & potentior. Tertio restringitur conclusio supra posita, vbi ex actis iudicij de spoliantis dominio constaret, quia tunc nec etiam esset spoliatus restituendus, ita Innocent. *in c. cum Ecclesia sutrina, de caus. possess. & propriet. Natta conf. 563. num. 3. lib. 3. & alij relati per eundem Menoch. loc. cit. numer. 231.* Quarto restringitur vbi de spoliatis dominio constaret per sententiam iudicis, siue per publica instrumenta, siue per testes; sed quomodo hoc procedat, vide Menoch. *loc. cit. num. 223. 226. & 233.* Quintò, & notanter restringitur quando hæc Dominij exceptio, non à spoliante opponeretur; sed à Tertio, qui in causa compareret, & allegaret rem illam, super qua spoliium contigit, ad se iure dominij spectare, non autem ad actorem spoliatum, tunc enim bene talis exceptio sic à Tertio opposita est admittenda, quia iustum est, vt verò Domino res restituatur, ita singulariter Cyn. & Bart. *in l. si quis C. loc. & Henric. Boich. in c. cum venissent, extra de instit.* Iacob. de Sancto

Georg. *in d. l. si de vi, num. 19. vers. undecimo fallit. ff. de iudic. Guid. Pap. singul. 276.*

Est tamen hic aduertendum, quod conclusio supra posita, nimirum, vt exceptio Dominij per spoliantem opponi non possit, nisi prius spoliatus restituatur, adhuc si spoliator vellet incontinenti probare rem ad se pertinere, non est sine controuersia, quod proinde quando casus contigerit, recurre ad scripta per Menoch. *cit. remed. 1. recuper. num. 239. & seqq. & vide supra decis. 98. & quæ ibi obseruauit.*

ARGUMENTVM.

Compensationis exceptio nùm aduersus depositantem ad depositum agentem opponi possit; Et quid si depositum in pecunia numerata consisteret; Et quid si esset confessionatum. Præilegia deposito concessa, an in deposito confessionato locum habeant; & de alijs.

DECISIO, CCCCXCIV.

GONVENTIS Hieronymo Serra, & Vivaldo publicis Bancherijs, in hac Ciuitate residentibus, à duobus Mercatoribus Ianuensibus, Caraneo nimirum, & Lumellino ad sibi soluendum ducatos sexmille in illorum Banco numeratos, opposuerunt dicti Serra & Vivaldus exceptionem compensationis, ex quo erant debitores, & creditores, & ex vtraque parte debitum, & creditum liquidum, ac proinde compensationem admittendam: *l. si constat. & l. fin. C. de compensat.* quibus iuribus cauetur, quod ipso iure sit compensatio, dummodò ab homine opponatur, etiam extra iudicium, iuxta omnium receptissimam sententiam in iuribus modo allegatis; & licet dicatur, compensationem ex diuersis stationibus fieri non posse hoc tamen procedit fauore fisci tantum: *l. 1. C. de compensat.* Sed maior fuit difficultas, quia dicti Bancherij dicebantur debitores ex causa depositi in eorum banco, & dum est depositum, compensatio denegatur: *l. fin. C. de compensat. & c. fin. extra deposit.* Id quod procedere asseuerabatur, nedum in deposito regulari, nimirum quando pecunia est vt species deposita, vt in sacculo signata, & non numerata *l. Lucius la. 1. ff. de depositi,* sed etiam si pecunia esset deposita ad numerum, quo casu depositum est, & depositi actio datur, licet depositum sit irregulare, *d. l. Lucius & ibi glos. in verbo terminis,* ac etiam Aret. Verum quia in casu proposito in facto fuit allegatum, & probatum de communi partium cõsensu extraiudicialiter fuisse factam

factam compensationem; hoc enim de visu, & auditu deposuerat quidam Clericus regularis Theatinus, & de auditu, & fama plures alij testes, qui bene conuinci poterant, facta relatione per Sacrum Consilium in Collaterali Consilio, fuit decisum pro dictis Bancheriis, ut admitteretur compensatio, quamuis ex Dominis Iudicantibus duobus contradicentibus.

OBSERVATIO.

AD confirmationem conclusionis hinc firmatae, ut compensationis exceptio nullo pacto aduersus depositantem ad depositum agentem opponi possit, ex nimis clara dispositione tex. in l. si. C. de compens. Et hoc etiam si depositum in pecunia numerata consisteret, quo casu pecuniae depositae dominium in depositarium transit, videndi sunt innumeri Doctores, quos allegant ex recentioribus Dom. Card. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 10. tit. 10. n. 4. & seq. Dom. de Franchis decis. 151. de Grassi. in suo tract. de exception. in 16. except. à num. 70. & Gratia. discep. forens. lib. 4. cap. 728. num. 21. cum seq. qui conclusionem hanc procedere affirmant, adhuc si vera non interuenit numeratio ipsius depositi, sed ficta, ut quia debitum ex vna causa in depositum conuersum esset, ad tex. in l. ex pretio ff. si cert. pet. licet secus affirmant in deposito confessionato, aduersus cuius exactionem aiunt recte compensationem admitti, ad quod allegant Bald. in conf. 384. in fine lib. 1. Socc. conf. 143. col. fin. lib. 1. Milanens. decis. 2. num. 40. lib. 2. Surd. conf. 246. num. 3. lib. 2. Vbi plus dicit, nimirum, ut in deposito confessionato compensatio admittatur, etiam si debitum compensandum non fuisset liquidum, Priminald. lun. conf. 60. num. 36. Cagnol. in l. singularia num. 33. ff. si cert. pet. Mandella conf. 635. num. 2. lib. 4. vbi addentes. Ratio assignatur, quia priuilegia deposito concessa in deposito confessionato, & ficto, locum non habent, sed in vero, & reali, ut per scribentes in l. 2. ff. si cert. pet. Cagnol. in l. contractus n. 21. ff. de reg. iur. & per Caroc. aliis omissis in suo tract. de depos. par. 1. quest. 2. n. 2.

Quantum verò attinet ad aliud dictum hinc, ut quando diuersae sunt stationes, compensatio aduersus fiscum non admittatur, quamuis ex vtraque parte debitum sit liquidum ex l. 1. C. de compensation. Dic Tu hoc verum esse respectu sortis, secus verò ad impediendum cursum vsurarum Dom. Reg. de Ponte conf. 19. num. 4. lib. 2. de Grassi. loc. cit. n. 49. & diximus supra in obseruat. ad decis. 443.

ARGUMENTVM.

Cappellanus Maior in Regno Neapolitano quam iurisdictionem habeat. Cappellani Regij an, & quando ab ordinario cognosci possint, Et de pluribus ad explicationem C. cum persona de priuil. in 6. & c. 1. de praescriptionibus eodem libro.

DECISIO CCCCXCV.

PISCOPVS Castri maris de Stabia, cum Regis nostri in hac ciuitate, & Regno Cappellanus maior reperiretur, prae tendebat cum suis subditis ratione officij multa iura exercere intus hanc Ciuitatem, in Regio tamen Palatio, in Castro nouo, in Castro Sancti Erami, & in Castro Oui, signanter iurisdictionem ciuilem, & criminalem inter omnes Cappellanos Regios exercere; Vnde dubitabatur, an hoc ei liceret, & ad suam intentionem fundandam praescriptionem centenariam allegabat, quae cum vim tituli habeat, l. hoc iure §. ductus aqua ff. de aqua quotid. & aestiua & c. super quibusdam §. praeterea de verbor. signific. debebat lite pendente in sua quasi possessione illius iuris manuteneri; & licet ex dispositione tex. in c. cum persona de priuil. in 6. quando quis solum praescriptione innititur, lite pendente non est manutenedus, hoc tamen procedit in praescriptione quadragenaria, secus verò in centenaria, quae cum vim tituli habeat, ut modo dictum est, tex. ille non procedit, sicque videtur decidi in cap. 1. in fine de praescript. in 6. Fundabatur hoc urgenti ratione, quia praescriptio centenaria est ad instar priuilegij, quod cum primum quis alleget, non debet interim sua possessione priuari, adhuc si possideat iure communi resistente, ut per tex. ibi, ergo idem quando quis allegat centenariam; vnde cum in casu de quo agebatur Cappellanus Maior centenariam allegaret praescriptionem; ergo interim non poterat sua possessione, seu quasi priuari; In quantum vero dicebatur, quod Cappellanus maior poterat licentiam concedere, & dispensare, ut Armigeri Domini Proregis, vulgo Alabardieri, possent absque alia necessitate in diebus quadragesimalibus oua comedere, ex eo quod pauperes sunt, sicque pisces emere non possunt, ad tex. in cap. 2. de obseru. ieiun. satis de hoc dubitabatur, quia hoc expressè sub poena peccati mortalis ab Ecclesia prohibetur, nec tex. modo citatus aliquid facit, quia loquitur tempore famis, quo casu dispensari potest, ut in diebus quadragesimalibus nedum oua, sed etiam caro comedi possit.

OBSERVATIO.

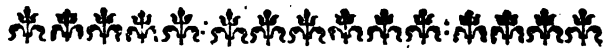
Dominus Regens agit hinc de iurisdictione Domini Cappellani Maioris, de qua hodie non dubitatur, passim enim videmus Dominum Cappellanum maiorem inter Regios Cappellanos iurisdictionem exercere ciuilem, & criminalem, dummodo illi in Regia Cappella actu seruiant, ita, & satis bene Dom.

Dom. Reg. de Curte *in diuers. Iur. feud. lib. 2. cap. 2. num. 178.* Dom. Reg. Constant. *in l. unica num. 21. C. de palat. & domibus dominic. lib. 11.* vbi citat tex. *in c. cum cappella extra de primul. & Sacr. Concil. Trident. sess. 24. cap. 11. de reformat. idemque Paul. Fusc. de visit. lib. 2. cap. 11. num. 1.* Dom. Episcopus Ricc. *in prax. Ecclesiast. lib. 4. resol. 493. 495. & 498.* Nouar. *de elect. & variat. fori sect. 4. quest. 58. numer. 15.* latè Barbosa *in collect. ad d. c. cum cappella*, vbi in specie loquitur de nostra Regia Capella Regiisque Cappellanis, & per hæc verba. *Idem Pontifex Leo X. petente Carolo V. Cappellam Neapolitanam, & eiusdem Cappellanos aduersus iurisdictionem ordinariam munivit simili diplomate die 2. Nouembris 1519. subiicitque maiori Cappellano, præter alias facultates, quas eidem concessit, in eodem fit mentio aliorum priuilegiarum, quas eidem concessere Xistus IV. Innocentius VIII. Alexander VI. Iulius II. Idem priuilegium exemptionis ab ordinaria iurisdictione Cappella, & Cappellanis Regis Catholici, inharendo suorum prædecessorum concessionibus indulget Pauli V. in sua constit. incipiente. Pius Catholicorum Regum votis. sub die 17. Februarij 1613.* Hæc Barbosa.

2. Habet etiam Dominus Capellanus maior iurisdictionem super Regiis Gimnasijs in bidellos, & scolares, quarumcumque scientiarum de qua per Tasson. *in pragm. de aucto. vers. 3. obseruat. 3. num. 271. fol. 163.* potitur, & alijs iuribus in Ecclesijs parochialibus existentibus intus Castra, & Fortilitia Regia, & cum illæ vacent, parochos à Regiis Castellanis nominatos confirmat; in eo autem quod Regia Cappella priuilegiata non reperitur, eius Cappellani sub ordinarij iurisdictione sunt, ita ex tex. *in c. omnes Principes, & in c. solita de maioris. & obediens. & Abb. in dist. c. cum Cappella numero tertio de priuileg. notat Dom. Reg. Constant. loc. cit. numero 22.*

2. Quantum verò attinet ad illud dictum hîc per Dom. Regentem nostrum, nimirum, quod quatenus tex. *in c. cum persona de priuileg. in 6.* disponat, cum possidens contra ius, idest, cui ius commune resistit si solum allegauerit præscriptionem, non sit lite pendente manutenendus, hoc esse intelligendum vbi quadragenaria tantum præscriptio fuerit allegata, secus autem vbi fuerit allegata præscriptio centenaria, quæ cum ista vim tituli habeat, tex. ille non procedit, sicque inrerim lite pendente super allegata centenaria, non debet possidens sua possessione priuari, quodque ita decidatur *in c. 1. de præscr. in 6.* aduertendum est, sententiam hanc, nullo iuris fundamento inniti; & vt pateat de illius erroneitate, dico, nullibi in tex. *in d. cap. 1. de præscr. in 6.* probari, quod quando possidens allegat præscriptionem tantum immemorabilem; debet lite pendente manuteneri, quamuis ius commune ei resistat, sed in eo tex. deciditur tantum, quod vbi vnus Episcopus in Diocesi alterius possideret aliquas Ecclesias, Conuentus ad illas dimittendas & ad restituendum quartam decimarum, quam exegit, si responderit se legitime præscripsisse, allegare tenetur huiusmodi præscriptionis titulum, & probare, nam quoties ius commune resistit bona fides non sufficit; sed est necessarius titulus, qui possessori causam tribuat præscribendi, nisi tanti temporis allegetur præscriptio (hæc sunt verba tex.) cuius contrarij memoria non extat; ex hac dispositione clarè dignoscitur, in eo textu non agi nisi de iudicio proprietatis, sicque decidit Summus Pontifex, ad hoc vt Episcopus conuentus ad dimittendas Ecclesias in aliena diocesi sitas, & ad restituendam quartam decimarum, quam exegit,

obtinere possit in iudicio contra ipsum motu, dum ius commune ei resistit, opus habet, vt aliqualem exhibeat titulum, qui ipsi possessori causam tribuat præscribendi vel allegare, & probare præscriptionem immemorabilem; sed quid lite pendente agendum hic non fuit dubitatum, bene tamen *in d. c. cum persona*, vbi cum quis prætenderet se ab ordinario suo exemptum ab illo requisitus, exemptionis allegauit priuilegium, deciditur ibi, quod illud exhibere tenetur: si autem priuilegium, & præscriptionem allegaret, & priuilegio exhibito, non plenè ex eo de huiusmodi exemptione constaret, sed tale esset, quod saltem causam præbeat præscribendi, tunc quadragenariam tenetur probare præscriptionem, qua quidem probatione pendente, licet ordinarij intentio de iure communi fundetur, tamen deciditur, vt lite pendente, qui exemptionem sic allegauit non turbetur, vt si priuilegium nullatenus fuerit exhibitum, dum tantum in præscriptione exemptionis se fundat, determinatur, vt donec de præscriptione constet, ordinarius sua iurisdictione vtatur: his sic positis, quo pacto Dom. Regens noster affirmare potuit, vt versantes nos in iuribus incorporalibus quando ille, cuius commune resistit, allegat præscriptionem immemorabilem, debet lite pendente manuteneri, in tex. *d. c. 1. de præscr. in 6.* hoc non probatur; in tex. verò *c. cum persona* aperte deciditur, vt donec de præscriptione canonica non constet, Ordinarius iure suo vtatur, ergo; quodque hoc verum sit, & indubitatum, vide si placet, quæ ego scripsi *lib. 2. mear. resolut. cap. 204. per tot.* Cætera ad hanc materiam pertinentia vide supra *in obseruat. ad decis. 111. & 313.*

ARGUMENTVM.

Reclamatio an sit admittenda à decreto Sacri Consilij Neapolitani confirmante decretum Magnæ Curix in causa criminali latum; Et quid si esset interpositum in causa ciuili à criminali dependente; Et quid si esset decretum latum per Curiam Admiratix confirmatum postea per Sacrum Consilium. Iudex causarum criminalium an possit incidenter cognoscere de causa ciuili. Ludens ludo prohibito, an tuta conscientia, quod licet atus est retinere possit. Ludens credito si non soluit, quod amisit, an tuta conscientia possit non soluere. Confessarius an possit absolueret pœnitentem, qui pecuniam credito in ludo amissam soluere recusat.

DVO mercatores Sardi cum essent conuenti in Magna Curia Vicaria à quodam hispano ad sibi soluendum ducatos 7800. contentos in duabus apocis bancalibus, in quibus dicebatur *pro totidem receptis*, opposuerunt pecuniam non aliter fuisse ei numeratam, sed hoc debitum ortum habuisse ex causa ludi taxillorum; At quia Hispanus institutum iudicium nimis audacter prosequabatur, Mercatores prædicti ad eandem M. C. in criminalibus recursum habuerunt, illum accusantes, & condemnari petentes ad pœnam exilij, ac insimul declarari ad quantitatem prædictam soluendam vti ex ludo debitam, ex dispositione Regiæ Pragmaticæ, ipsos non teneri, & cum ita per M. C. determinarum esset, appellauit hispanus ad Sacr. Conf. à quo sententia M. C. confirmata exitit, id quod ægre ferens, ad Illustr. Dom. Proregem recursum habuit, ad hoc vt dignaretur mandare, causam in Collaterali Consilio saltem ciuilitè respectu pecuniæ reuideri; vnde emanato rescripto, vt de contentis in supplicatione per dictum hispanum porrecta Sacrum Consilium in Collaterali Consilio relationem faceret, fuit dubitatum an reclamatio à dicta sententia Sacri Consilij per quam confirmabatur illa à M. C. prolata esset concedenda, vel potius deneganda.

2 Et esse denegandam Domini Regentes Regiam Cancellariam, Regique Consiliarij vno excepto, responderunt; Ratio decisionis, fuit quia antiquissimus viget stylus semper in his supremis Tribunalibus obseruatus, vt in causis criminalibus, quando reus est à M. C. condemnatus, cuius sententia in gradu appellationis à Sacro Consilio confirmata exitit, ad de cætero appellandum siue reclamandum non admittatur, sicque sententia illa exequutioni demandatur; hic stylus, siue iudicandi consuetudo satis rationalis dicebatur ob tot tantaque grauissima facinora, quæ in hac ciuitate & Regno patrantur & licet iure communi attento contrarium esset dicendum ex quo secunda appellatio tunc denegatur, quando sunt duæ sententiæ conformes præfecti prætorio, secus quando vna sententia est lata à Iudice Inferiore, prout M. C. quæ vicem præfecti prætorio non obtinet, ac proinde bene de iure ab hac secunda sententia Sacri Consilij esset concedenda reclamatio; tamen quia in hoc Regno viget stylus in contrarium, qui summa nititur ratione, ergo omnis profusus cessabat dubitatio, vt iuxta illum esset iudicandum; quod procedere dicebatur non solum respe-

ctu causæ criminalis annalis exilij, sed etiam ciuilis, cum condemnato hispano in exilium per annum, fuit in simul declaratum, mercatores Sartos, non aliter ad soluendum pecuniæ quantitatem in duabus illis apodixis bancalibus contentam teneri, vti ex taxillorum ludo dependentem; quamuis enim Iudices Magnæ Curie in criminalibus, non nisi in causis, in quibus de criminalibus agitur iudicare possint ad tex. in l. *solemus* §. *larrunculator ff. de iudic.* & in l. *diuus la 2.* vbi Bart. ff. *ad leg. Cornel. de Falsis*, attamen in casu de quo agebatur bene poterant Iudices illi causam criminalem principaliter cognoscentes incidenter postea, & in consequentiam reum ad pœnam pecuniariam condemnare, vt est tex. valde notabilis in l. *interdum* §. *qui furem ff. de furtis*, vbi Bart. singulariter notat libellum bene procedere cum dixerit, peto Titium condemnari de furto, remque subtractam mihi restitui, seu damna emendari, cum videar criminalitatem tantum intentare, iudicisque officium incidenter implorare, vt curet, rem mihi restitui, seu damnum emendari, iuxta formam l. 4. §. *si dicatur ff. fin. regundorum*. Et ex hoc dicebatur, quod in casu proposito vnica erat sententia, & cum esset indiuidua, ad tex. in l. *hoc iudicium ff. famul. harsisc.* & latè per Aretin. in l. *certi conditio* §. *quoniam ff. si cert. pet.* non poterat pro parte valere, & pro parte non, ita vt respectu exilij bene procederet, secus vero absolutionis à pecunia, vnde si iterum de causa ciuili tractaretur, fieret certe locus exceptioni rei iudicatæ, ad tex. in l. *cum quaritur cum duobus seqq. ff. de except. rei iudic.* Quocirca dictum fuit stylo prædicto diutissimè obseruato omninò standum fore; Sed an hic ludus sit omni iure prohibitus, & Ludenti detur soluti repetitio, & an consuetudo excuset, dicebatur, hoc tractare apud nos non oportere, cum sat sit in hac Ciuitate, & Regno per pragmaticam esse prohibitum, & quid in foro conscientie, est recurrendum ad Angel. in *summa in verb. Ludus.*

OBSERVATIO.

VT vides, hic determinatum habemus, quod quando in causis criminalibus decretum M. C. in gradu appellationis per Sac. Consil. confirmatur, ab hoc decreto confirmante denegatur reclamatio, quæ alias à sententiis, & decretis huius supremi Tribunalis semper concessa exitit, prout passim conceditur, sicque decretum illud M. Cur. per Sac. Conf. confirmatum debitæ exequutioni demandatur, idque ex antiquissimo stylo, siue iudicandi consuetudine, quæ apud nos viget, ne exequutio pœnarum pro maleficiis à iure impositarum retardetur; sed quantocius delinquentes pœnas ipsas patiantur. Tu modò obserua, quod cum hac decisione conuenit, & altera relata

rolata à Dom. Præf. de Franch. quæ est 710. vbi plus fuit decifum, vt hoc etiam procedat in articulis ciuilibus à criminalibus tamen dependentibus, id quod contingit quando aliquis inquisitus, & carceratus reperitur in M. C. petiturque causæ remiffio, vel à Barone, si est laicus, vel ab ordinario si est clericus, nam concessa vel denegata remiffione per decretum M. C. quod in gradu appellationis per Sac. Confil. confirmatur, ab hoc decreto confirmato, nec etiam conceditur reclamatio, sicque decifum in causa remiffionis peritæ pro parte Religionis Hierofolymitanæ de fratre Hieronymo Maluindo testatur Dom. de Franchis *vbi supra* quo loci in fine se corrigit, de eo quod scripserat in *decif. 470.* nimirum, quod in hoc casu dabatur reclamatio, ex quo incidens erat ciuile, sic se excusans, quod in illa causa hoc non fuerat oppositum, reperiitque sic ibi determinatum ad præces Domini Ducis Suesfani; de hac decifione à Dom. de Franchis relata memor fuit Io. Dominic. Tolson. *ad pragm. de artefuso vers. 3. obseruat. 3. num. 274. fol. 165.* idemque, & nouiffimè Dom. Confil. Marcian. qui, in *conf. 4. n. 1. vers. pro responsione lib. 1.* decifionem Domini Præsidentis affert, ad probandum sententiarum conformitatem, ad finem excludendi reclamationem, consistere in eo, in quo sententiæ sint conformes, vt in eo capite perpetuum imponatur silentium, quod impositum intelligatur, etiam, quod expressè in sententia non dicatur, ex theorica Bald. in *l. quid tamen §. si arbitrer. in 3. notab. ff. de recept. arbit.* cuius autoritate sic iudicatum referunt Domini Regentes de Ponte, & Rouit. ille in *conf. 58. num. 18. lib. 1.* iste in *pragm. 5. n. 1. in fine, vers. idem amplia in tit. de officio S. R. C.*

2 Sed alias fuit dubitatum, an hæc omnia procedant respectu decretorum per Curiam Admiratiæ latorum, si ea cum decretis Sac. Confil. conformia essent, & negatiuè Sac. Consilium, iunctis Dominis Consiliariis omnium quatuor aularum iudicatum comperimus in causa Scipionis Russi penes Cioffum S. C. actorum Magistrum, in qua à decreto S. C. confirmante, fuit admiffa reclamatio illaque exiit considerata ratio, quia in Curia Admiratiæ vnus tantum præstet Iudex, secus in M. C. in qua secundum Regias ordinationes quinque præfunt Iudices annales, cum duobus Regiis Consiliariis, ad tradita per Dom. de Franch. *decif. 720. num. 19.* de hac decifione iunctis Aulis per S. C. lata, nimirum, vt à decreto S. C. confirmante decretum Curie Admiratiæ concedatur reclamatio, verba facit Io. Baptista de Thoro in *suo comp. p. 1. verb. decreta M. C. V. in nouiff. fol. 142.*

3 Pragmatica autem, de qua Dom. Reg. noster hic memor fuit, taxiliorum ludum prohibens, in qua ipse vti Regens interuenit, est *V. sub tit. de aleatorib. & Lusoribus.* At in dubium reuocat, quid dicendum in foro conscientie & se remittit ad dicta per Angel. in *summa in verb. Ludus*; Sed tu ex nouiffimis scribentibus, vide P. Salas in *tract. de contract. in tit. de Ludo dub. 26. num. 2. & 3.* vbi post quamplures, quos allegat Doctores, ait, quod qui in Ludo perdidit, si non soluit, quia credito lusit, poterit tuta conscientia non soluere, istamque sententiam, quicquid alij aliter senserint, probabilem putat P. Diana *resol. moral. par. 3. in tract. miscellan. resol. 94.* vbi rationem assignat, quia ei, qui Ludo perdidit, & soluit, datur per leges actio ad repetendum, ergo multò magis eidem competit exceptio antequam soluat, & his addit, quod poterit confessarius absoluerè penitentem, qui pecuniam credito in Ludo omiffam soluere recusat, licet existimet, Lusorem, qui pecuniam sic lucratus fuit, posse tuta conscientia illam sibi retinere, nec aliter ad eam restituendam teneri ex Salas *loc. cit. n. 6.* post alios, quos citat.

D. De Marinis obseruat. ad decif. D. Reuerterij.

✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱

ARGUMENTVM.

Mandatum si fuerit iniunctum alicui ad merces aliquas emendum, illis emptis; sed non cum pecunia mandantis, concurrentibus super pretio creditoribus mandantis decocti, & mandatarij, qui pecuniam exburfauit, quis erit præferendus. Procurator constitutus ad aliquid emendum, contrahens simpliciter, an censeatur nomine proprio, vel potius mandantis contrahere, & de alijs.

DECISIO CCCXCVII.

AND AVERANT Magnifici Gaspar Cataneus, & Lucianus Lumellinus Socij hic Neapoli residentes, Magnificis Centurioni, & de Marinis Panormi commorantibus, vt pro ipsis certam frumenti quantitatem emerent, quæ erat demum hæc transmittenda pro annonâ huius ciuitatis, & cum ita exequutum esset, transmissio iam frumento, vt consignaretur, prout fuit consignatum Magnifico Petro de Franchis hic commoranti, donec pretium solueretur, superuenit decoctio prædictorum Catanei, & Lumellini, & quia frumentum Ciuitati consignatum reperiebatur, dubitari contigit, an super frumenti pretio, quod à dicto Petro dictis de Panormo cessum extiterat istis cæteris creditoribus dictorum Catanei, & Lumellini præferri deberent? cuius dubij resolutionem pendere dicebatur ab inuestigatione, an dominium dicti frumenti in dictos Cataneum, & Lumellinum mandantes translatum esset, & in hoc duo fuerunt constituti casus principales, quorum primus est, quod si Ego mandatum habui à Titio vt eius nomine fundum emam, acceptoque mandato simpliciter illum emi, nulla mentione facta cuius nomine, & censeatur procuratorio nomine emptus, hoc respectu vt ego mandatarius actione mandati cogar fundum illum emptum mandatori tradere, ita Ias. in *l. post dotem numer. 75. ff. sol. matr.* alter casus est, si dominium rei procuratorio nomine emptæ in mandantem sit translatum, & in hoc dictum fuit, quod sic, si emptor verè, & expressè procuratorio nomine contraxit, soluto enim pretio, statim res empta Domino, etiam ignoranti quæsita fuit *l. si procurator ff. de acquir. rer. damin.* Idemque quando venditor habuit animum vendere, & tradere procuratori nomine Domini, adhuc si procurator prætendebat sibi acquiri, hic est tex. in *l. qui mihi donatum*

0000

in

in fine, & ibi glos. ff. de donat. At ubi venditor non contraxit eo animo, ut in Dominum dominium transferatur, licet procurator ita gessisset, ut Domino acquireretur, nullo pacto dicitur Domino acquisitum, ita Bart. in d. l. qui mihi donatum, Alex. in l. 1. §. nuntiatio ff. de noui oper. nunciat. & in l. 1. per procuratorem ff. de acquir. possess. Et hæc est communis opinio, in casu proposito, frumentum ab illis de Panormo venditoribus, nullo pacto transmissum dicebatur ad hanc Civitatem, ut dictis Cataneo, & Lumellino consignaretur sed dicto Petro de Franchis, qui nomine dictorum Centurionis, & de Marinis huic Civitati illud idem frumentum consignauerat, & successuè illius dominium nunquam translatum extiterat in dictos Cataneum, & Lumellinum, unde non erat cur dubitari posset Centurionem, & de Marinis fore omninò præferendos creditoribus dictorum Catanei, & Lumellini, facta igitur relatione in Collaterali Consilio per Dom. Regentem de Salazar, fuit communi Dominorum Regentium voto iudicatum, dictos Centurionem, & de Marinis in pretio dicti frumenti, quod ab hac Civitate solui debebat, præferendos esse, nec aliter cum illis cæteros dictorum Catanei, & Lumellini creditores concurrere posse.

OBSERVATIO.

Dominus Regens noster hinc in ea est sententia ut si Ego mandatum tibi dedi, ut meo nomine talem emeret, acceptoque mandato rem simpliciter emisti, non aliter expresso, quod nomine tuo, vel meo contrahebas, præsumptio est procuratorio nomine te contraxisse, ita ut competat mihi actio ad cogendum te ut rem emptam mihi tradas, Tu modo ad huius sententiæ confirmationem vide Bart. hoc idem affirmantem in l. post datam n. 11. ff. solm. matrim. & in l. qui in aliena §. is qui pnt at ff. de acquir. hered. Bald. in l. si patruus C. comm. utriusque indic. Angel. Imol. Castrenf. & Alex. in d. l. post datam, ubi etiam las. numer. 79. & in l. 1. §. nunciatio num. 3. & in l. cum procurator num. 2. ff. de noui oper. nunciat. Alciat. de presump. reg. 2. presump. 24. num. 2. Tiraquell. de retract. conventional. ad finem num. 117. Mascard. de probation. conclas. 38. num. 3. & 1239. num. 1. 13. & 14. Cald. de emp. & venditio. cap. 7. num. 10. & alios, quos citat & sequitur Menoch. de presump. lib. 3. presump. 49. num. 1. Vbi huius dicti rationem assignat, qua etiam utitur Cald. loc. cit. num. 11. nimirum, quia alias is, qui mandatum suscepit, delinqueret, sic mandantis fidem fallens, licet num. 18. addat, secus esse ubi procurator nomine proprio expresso contraxisset, ut eo casu, non uti procurator, sed pro se contraxisset præsumatur, & ita alias Ego cum nonnullis doctis Aduocatis respondi pro Cesare Guardato, qui accepto mandato à Civitate Surrenti eius patria, ut Dohanam illius Civitatis, que erat in Dominio eiusdem mulieris, emeret, eam nomine proprio expresso emit, unde prætendens Civitas illum cogere ex vi iniuncti mandati ad rem emptam illis tradendam, diximus eum non teneri, & Civitas acquieuit, sic pariter affirmandum, quando quis mandatum haberet generale, nam tunc contra-

hendo, si non exprimit, que nomine proprio contrahere præsumitur, ita Roman. in d. l. post datam, quem sequitur Mascard. citata conclusio 1239. numero 15.

ARGUMENTVM.

Assensus Regius super feudi distractione impetrandus, à quo expediri debet à venditore, vel potius ab emptore; Et si fuerit conuentum, ut ab emptore expediatur si hic reuocet ex defectu assensus, an teneatur ad interesse, quod venditor ex causa reuocationis pateretur. Pactum initum inter feudi venditorem, & emptorem de non reuocando contractum ex quacumque causa, an de iure subsistat & de aliis.

DECISIO CCCCXCVIII.

In anno 1562. exposita venali Terra Ayelli ad instantiam creditorum Illustr. Comitis eiusdem & ad licitandam, concurrentibus Luca Spinula pro Secretario, Ioanne Soro, & Marchione Cerchiaræ pro se ipso, tandem candela extincta, fuit deliberata Illustr. Marchioni pro ducatis 45300. uti ultimo licitatori, & plus offerenti, & cum esset stipulatum instrumentum per Tubictam, ac expeditus assensus per verbum fiat, Secretarius summo conatu Marchionem emptorem ad sibi Terram prædictam pro eodem pretio cedendum induxit, eoque demum possidente, illinc ad plures annos ad instantiam creditorum eiusdem fuit Terra illa vendita Illustr. Principi Massæ pro ducatis triginta octo mille super qua venditione Regius assensus in forma valida fuit expeditus, quibus sic stantibus in anno 1568. idem Secretarius reuocauit contractum, quem dicebat venditionis dictæ Terræ à Marchione sibi factæ ob defectum Regij assensus, quia in quinternionibus Regiæ Camerae registratus non extiterat, sicque credebatur remanere creditorem Marchionis in pretio dictorum ducatorum 45300. pro quibus Marchio terram illi cesserat, vel saltem in ducatis 7300. ex quo reliqui ducati triginta octo mille, quibus fuerat secundo loco vendita terra prædicta, fuerunt eius creditoribus soluti; sed excipiente Marchione, siue eius hærede, & contendente, quod non erat locus factæ reuocationi ob defectum assensus, dubitatum fuit, quid iuris?

Hæc causa solemniter discussa fuit, & tandem

dem pro hærede Marchionis conuento, semel, atque iterum per Sac. Consilium pronunciatum, his quæ sequuntur potissimum perpensis, & primo, eo in factò pro indubitato habito Secretarium omninò Terrā prædictam emere voluisse eiusque nomine, Lucam Spinula accensa candela ducatos obtulisse quadraginta quinque mille, & biscentum, adeoque emptionem hanc affectasse, vt in cessione sibi à Marchione facta contentus remanserit, vt Marchio, non modo de euietione non teneretur; sed nec etiam ad pretij restitutionem, sicque vere, & realiter non fuit vera venditio; sed potius quædam relaxatio, & inter Partes ipsas quædam tacita conuentio, vt censeretur Secretarium non à Marchione, sed à Iudice Terram emisse, ita vt onus Regium impetrandi assensum in forma probanti Secretarij esset ob quod illa succedebat iuris conclusio, quod quando conditio non est adimpleta per eum, ad quem implementum spectat, censetur adimpleta ad sui damnum, *l. iure ciuili. vbi gl. Bart. & Soc. ff. de condit. & demonstr. l. 3. ff. de condition. instit.* Secundò nec in factò dubitabatur, Secretarium impedimentum præbuisse, ne assensus expediretur, ex quo omnia tentauerat dicti Marchionis hæres, vt assensus perficeretur in forma valida, sicque Secretarius damnum sentire debebat, *l. inde Neratius §. idem Iulianus ff. ad leg. Aquil.* Tertiò Terra prædicta Secretarij culpa demum vendita fuit, eius enim verò instantibus creditoribus, vnde culpa propria alteri nocere non debet, Bart. *in l. ex duobus ff. de duobus reis*, ex hoc namque viliori pretio vendita fuit. Quartò ponderabatur, constitutionem Regni huius *Constitutionem Diua memoria* tunc demum locum habere, quando facta feudi venditione, nullo Domini impetrato assensu re integra, alter ex contrahentibus, siue sit venditor, siue sit emptor reuocat. At vbi feudum esset venditum, & emptori traditum, adeo quod ex illo fructus percepit, propriisque creditoribus cum Regis assensu, illud idem hypothecæ submittebat, ob quod demum feudum illud à Iudice venditur, nullo pacto poterit eo casu reuocationi locus esse, etenim dicendum est ex illa venditione, saltem tacite factam fuisse conuentionem de non reuocando, quæ quidem conuentio quando fit ex interuallo, & non eo tempore, quo facta fuit prima venditio, valida sine dubio dicebatur ex *Afflict. in d. constit. Constitutionem Diua memoria num. 49.* Et licet Marinus Frecc. contrarium firmauerit *in suo tract. de subfeud.* tamen non est recedendum ab opinione *Afflict.* qui vir est multæ autoritatis, Quinimò impossibile erat in casu proposito reuocationi fieri locum, nam si Secretarius vti emptor contractum reuocabat, necesse erat, vt possessio feudi ad finem

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Rennererij.

illud restituendi Marchioni, penes ipsum fuisset; vnde cum reperiretur penes Principem Massæ, cui Secretarius ipse vendiderat (factum eim Iudicis, factum Partis est, *l. ob causam C. de euietion.*) ergo nullo pacto poterat terra prædicta Marchioni restitui, etsi non poterat restitui, quo pacto pretij soluti repetitioni locus esse poterat.

OBSERVATIO.

Scripsit in hac causa pro Marchione Cerchiaræ, qui sententiam obtinuit fauorabilem Dom. Ioannes Antonius Lanar. *conf. 82. per tot.* pro Secretario verò Io. de Soto, D. Io. Franciscus de Ponte, prout videre est *in conf. suo §. lib. 1. & conf. 60. lib. 2.* quibus in locis multa doctè & ingeniose, prout de more in re tam graui deduxit, & ponderauit; sed & tandem sententiam contra clientem reportauit, vt in hac decis. ex qua Primò notamus onus expediendi Regium assensum super alienatione feudi, de quo agebatur, emptoris fuisse, sed circa hoc pro clariori materiæ intelligentia est omnino aduertendum, dictum hoc tunc demum sustineri posse, si ex conuentione sic inter contrahentes inita processerit; Cæterum quando aliter cautum non reperiretur semper mea fuit sententia, vt hoc onus ad venditorem spectet, ratio assignatur, quia alienanti lex pœnam imponit, & in eo Domini contemptus consideratur, sicque vt feudatarius licite vendat, dominum requirere tenetur, ita per *tex. in l. fin. C. de iure emphyseut.* probat Paris. *de reintegrat. feudor. cap. ... incip. quando vero plures*, Dom. Reg. de Ponte *loc. cit. num. 91.* Montan. *in repet. l. Imperialem num. 198. de prohib. feudi alienat. per Frederic. & alij.*

Sed siue emptoris, quia sic cautum est, siue venditoris sit onus, illud certum est, quod vbi non fuit expeditus Regius assensus, contrahentibus licitum est contractum reuocare ex nimis vulgata dispositione constitutionis, *Constitutionem Diua memoria.* Verum quando ex pacto empta promissit assensum impetrare, si hic reuocat ex defectu assensus, controuerti solet an teneatur ad interesse, quod venditor forsitan pateretur ex causa huius reuocationis, & non teneri bis per Sac. Conf. decisum refert Dom. Reg. de Ponte *loc. cit. num. 96.* Assignat rationem, quia assensus expeditio, propter ipsius emptoris commodum, & cautelam desideratur, cui quidem commodo, quatenus renunciaret, ex hoc pœnam non meretur, istamque sententiam non semel Ego amplexus fui, alia etiam considerata ratione, nimirum quia cum onus expediendi assensum verè sit venditoris, vt superius ratione, & autoritate probauimus, quamuis emptor ad hoc se obligauerit, non per hoc potest venditor excusari; sed bene de negligentia argui; debebat enim cautius procedere, & curare, vt assensus expediretur, nec aliter pacisci, vt emptor fidem suam abstringeret ad subeundum illud onus, ad quod non tenebatur; vnde non est cur dici possit, quin expeditioni promissæ non vacauit, propter quod venditor damnum passus est, ad aliquod interesse emptor ipse teneatur, hoc tamen intelligo Ego quantum respicit expeditionem assensus, nimirum, vt extendatur in forma priuilegij, registretur in registris Regiæ Cancellariæ, sigillo muniatur ac & tandem registretur in quinternionibus Regiæ Cameræ, de quibus solemnitatibus verba facit Dom. Reg. Rouit. *in prag. 1. num. 5. de fide memorial.* Sed quia pro complemento alia requiritur solemnitas,

O o o o 2

lemnitas,

lemnitas, nimirum præstationis iuramenti vulgò ligium homagium appellatur, præcedentibus litteris, quas dicimus allecurationis vassallorum, quod quidem adimplementum per venditorem perfici non potest, cum spectet omnino ad emptorem, si casus daretur, vt hæc tantum solemnitas deficeret & propter huius solemnitatis defectum emptor ipse reuocaret, quod ei licere defendit, & doctè satis Domin. Consil. Marcian. *disput. iur. lib. 1. disput. 31. per tot.* teneo indubitanter, vt omne damnum, & interesse, quod ex causa reuocationis venditor pateretur, ad illud reficiendum, emptorem sic dolosum teneri, sicque centies consului, nec dissentit D. Consil. Marcian. *cit. disp. 31. num. 17. & 40.*

- 3) Secundò in hac decisione notamus Dominum Regentem nostrum eius sententiæ esse, vt si inter feudi venditorem, & emptorem conueniretur de non reuocando contractum illum, qui alias ex dispositione constitutionis *Constitutionem Diua memoria*, quando caret assensu, reuocari potest, valere quidem pactum hoc si ex post facto, & sic ex interuallo hæc conuentio contingeret, secus à principio, & sic eo tempore quo fuit facta venditio, idque autoritate Afflict. *in eadem constit. num. 49.* Sed nulla facta distinctione hac, quod promissio hæc de non reuocando alienationem feudi sine Regio assensu factam de iure non subsistat, ante Afflict. scripserunt Paris. de Puteo *de reintegrat. feudor. cap. 5.* rationibus vt per eum, quem Afflict. reprobato insequutus fuit Marin. Fricc. *de subfeud. lib. 2. in quest. quæ incipit, pluribus autem modis n. 20. fol. mihi 157.* quo loci sic loquitur. *Sed parcat mihi affinis meus siue ex interuallo, siue incontinenti illi constitutioni renunciari non potest, & esset de facile adinuenire modum eludendi provisionem legis, quia principaliter illa facultas reuocandi est facta favore Regis, qui illud quod iure suo proprio poterat, concessit alienanti, ita quod magis censetur, vt Minister Regis in hoc, quam vt vassallus alienans licet ex ea reuocatione commodum sentiat, quia feudum non amittit, & cum illa potestas, & auctoritas reuocandi sit inducta ad fauorem principaliter Regis, ne feudum suum minuat, vel commutetur de persona in personam, non potest illi renunciari, quia in hoc reputatur vt alius quam vt alienans promittens, sed vt vassallus minister, & exequutor Regis & hoc tenet Paris. de Puteo *de reintegrat. feudor. car. 242.* sed non por dictas rationes. Hæc Marinus, cuius sententiæ hilari animo me subscribo, quicquid esse cogitandum Paris. de Puteo tantum citato dixerit D. Reg. Tap. *in annot. ad dictam constit. Constitutionem Diua memoria col. 2. vers. sed an possit vendens fol. mihi 233.**

ARGUMENTVM.

Fideiussor, an & quando antequam soluat possit principalem cogere, vt ipsum à fideiussionis nexu liberet. Fideiussor datus pro euictione, si diu stetit in obligatione, nùm priusquam res euincatur agere possit contra rei venditorem, vt eum eximat ab obligatione; Et quid in obligatione sub conditione, vel in diem contracta, siue in fideiussione præstita ex causa tutelæ. Correus debent

di an ad instar fideiussoris possit agere contra Correos, vt eum liberet ab obligatione. Dictiq̄ *Diu* quodnam tempus importet, & de aliis.

DECISIO CCCCXCIX.

INSTABAT Magnificus Ioannes Antonius de Duce, forè per Sac. Conf. cogendum Magnificum Io. Alphonsum eius patrem ad ipsum liberandum ab obligatione contracta ad fauorem paternorum creditorum, vnde dubitabatur an iuri consentanea esset petitio hæc.

Pro cuius resolutione dictum fuit quod quamuis regulariter fideiussor non possit principalem cogere, vt eum à fideiussione eximat antequam soluat, tamen conclusio hæc aliquas patitur limitationes, de quibus *in l. Lucius Titius ff. mandati l. si pro ea C. eod. tit. & in c. fin. de fideiussorib.* Et inter alias si debitor diu in debiti solutione cessauerit, aut bona sua dissipare cæperit, vel si fideiussor ipse pro eo debito condemnatus fuerit, aut si inter principalem debitorem, & fideiussorem exorta sit inimicitia, quas quidem limitationes in iuribus præfatis exornant DD. & benè Afflict. *decis. 241.* In casu proposito dicebat Io. Antonius actor, quod omnes hæc limitationes procedebant, signanter, & primò quia diu steterat in obligatione, nimirum per annos quinque, quamuis dictio illa *Diu* pro decennio ponatur, vt est text. *in l. si seruus ff. qui, & à quibus, Aretin. in l. 3. §. si seruus ff. de acquir. possess.* vel vt iudicis arbitrio remittatur, vt per glos. *in d. l. lucius & in d. l. si pro ea.* Secundò quia obligatio, quam sic pater, & filius fecerunt, fuit mediante instrumento garantigato, quod nos liquidum appellamus, vnde sicut quando condemnatio sequuta est, poterit fideiussor instare, vt liberetur, ita pariter quando obligatio facta apparet per instrumentum, quod executionem paratam habet, cum de proximo possit oriri condemnatio, prout in terminis tenent nonnulli Doctores, signanter Bart. *in l. si fideiussor pro venditore ff. de fideiussor.* Sed circa hoc contrarium, & melius tenent Imol. *in d. c. fin. de fideiussor.* Paul. de Castro *in d. l. fideiussor pro venditore,* & Afflict. *in constit. si Dominus vassallum num. 11.* vbi rationem assignat, quia aliàs principalis debitor ex fideiussione, nullum commodum reportaret, quod esse non debet, quibus, & aliis in facto discussis, per Sacrum Consilium, accedente, etiam voto Dominorum Regiam Cancellariam Regentium, fuit pro maiori votantium parte decisum, quod, elapsis aliis tribus annis decurrendis à prima die mensis Ianuarij proximi futuri, teneatur pater filium à fideiussione liberare.

Q B S E R

OBSERVATIO.

1 **Q**uamuis notissimi iuris sit ut fideiussor ante solutionem aduersus personam, pro qua fideiussit, ut eum à fideiussione liberet agere non possit, iuribus hinc per Dom. Regentem citatis, attamen aduertendum est, quod eisdem iuribus attentis, hæc eadem conclusio aliquas patitur limitationes, illamque præcipue, quando fideiussor diu steterit in obligatione, & sic quando principalis debitor diu in debiti solutione cessauit, & cum hic dubitatum esset, quodnam tempus hoc diu sit, fuit à Dominis iudicantibus arbitratum pro annis octo, sicque habemus veram esse opinionem illorum, qui dixerint, quod hoc tempus diu, in iudicis arbitrium remittitur, quicquid aliqui existimauerint, quod importet tempus decennale, siue duorum, aut quatuor annorum, videantur glos. in c. fin. de fideiussor. Bald. in l. si pro ea num. 10. C. mand. Guid. Papa decis. 117. Afflict. decis. 241. num. 1. Ludouic. à Peguer. decis. 190. Iacob. Monach. de arbitr. iudic. lib. 2. centur. 1. casu 41. Alex. Trentacinq. var. resol. lib. 3. tit. de fideiussor. resol. 5. num. 3. & Iacob. Cancr. aliis omissis part. 2. hoc tit. de fideiussor. num. 88. Est tamen notandum, hæc omnia ita demum procedere, vbi fideiussor in fideiussione steterit obligatione principali iam commissa, alias secus prout exemplificari potest in fideiussore dato pro euictione, is enim quamuis diu steterit in obligatione, non tamen agere poterit, priusquam res euincatur, ita Bald. & Imol. in l. facere posse ff. solut. matrim. idem Bald. Iacob. de Aren. & Cyn. in l. lucius ff. mandati. Salicet. in d. l. si pro ea C. mandati, Angel. Aretin. in §. si quis autem, Instit. de fideiussor. Afflict. cit. decis. 241. num. 4. vers. si datus est fideiussor, & ibi Cæsar. Vrsill. in addition. Cencius de Censibus quest. 76. num. 1. in nouiss. Rota decis. 199. in collectis per eundem, idemque quoties, quis pro aliquo tutore, curatore, vel quolibet administratore fideiussit, is enim quamuis diu steterit in obligatione, non tamen agere posset ut à fideiussione eximatur, antequam tutela, vel cura, siue officij administratio completa sit, & pariformiter vbi obligatio esset sub conditione, vel in diem, nam adhuc hic, qui sic fideiussit ante debitum purificatum, vel principalem obligationem commissam agere prohibetur, licet diu in obligatione steterit, videatur Cancr. loc. supra cit. num. 89. & 90. vbi num. sequenti, idem affirmat in fideiussione contractus censualis, ut is nec etiam possit cogere debitorem census, ut à fideiussione eum liberet, licet diu steterit in obligatione, sicque subdit scripsisse Felician. de Solis, de censibus lib. 3. cap. 3. num. 9. tom. 1. & lib. 3. cap. 3. num. 4. tom. 2. quibus in locis ait etiam post centum annos hoc fideiussorem contractus censualis petere non posse, sed certè dictum hoc non est sine controuersia, qua de re videndi sunt Fontanella de pact. nuptial. tom. 1. claus. 4. glos. 18. par. 3. num. 16. Rota decis. 195. & 199. in collectis per Cenc. & decis. 74. penes Caualer. Gaspar. Roderic. de ann. redit. lib. 2. quest. 12. num. 30. Ludouic. à Peg. decis. 190. & Cen. de censibus quest. 76. per totam, in nouiss.

2 Quantum verò attinet ad illam quæstionem, nimirum an conclusio in principio firmata restrictionem recipiat in fideiussore, qui obligatus est per instrumentum guarentigiatum, quod nos liquidum appellamus, subscribo me libenter sententiæ negatiuæ Domini Regentis Nostri, dum existimauit, quicquid aliqui contrarium scripserint, ut nullo pacto, qui sic ut fideiussor se obligauit, principalem debitorem cogere possit, ut eum liberet à fideiussione, nisi diu in illa steterit, istamque partem ex recentioribus pariter

amplexus est Alex. Trentacinque loc. cit. num. 6. vbi sic loquitur. Contra hanc opinionem tenent Rom. in Angel. & Paul. de Castro in d. l. fideiussor pro venait re ff. de fideiuss. & Salycet. in d. l. si pro ea, mouentur isti, quia fideiussor à principio sciebat, posse incipi ab executione, & nihilominus fidem dedit de soluendo unde deciperetur debitor, si statim ab ea posset molestari, ipso adhuc à creditore non molestato, & sic non potest agere, nisi diu steterit in tali obligatione, vel si contra eum peteretur executio instrumenti, hac opinio mihi placet, quam tenet etiam Angel. Aretin. in d. §. si quis autem Hæc ille. Cætera ad limitationem regulæ, vide eundem Trentacinque loc. cit. & Hyppol. de Martig. de fideiuss. n. 216. fol. mihi 420. in tract. diuersor.

Quid autem dicendum in Correo debendi, an iste ad instar fideiussoris possit agere contra Correos ut eum liberet ab obligatione, vide Aluar. Valasc. consult. 36. per tot. de quo meminit Cancr. loc. citato numero 83.

ARGUMENTVM.

Ciuitas Neapolis nùm possit absque Domini Proregis licentia legatum ad suam Catholicam Maiestatem mittere, Et an missus absque licentia sit ab eodem Domino Rege, eiusque supremis Tribunalibus admittendus; Et quid in Baronibus & Regni Proceribus, an pro eorum priuatis negotiis Prorege inconsulto oratorem ad eundem Dominum Regem destinare, & mittere valeant, & de aliis ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCCC.

VM à nobilibus sedilis Nidi huius ciuitatis, ex eis deputati sex essent, ad hoc ut ab Illustr. Domino Prorege veniam obtinerent, ad finem posse destinari personam, quæ ad suam Catholicam Maiestatem se conferret pro tractanda aggregatione aliquorù nobilium benemeritorum ad idem sedile, prout fieri solitum erat, porrectisque præcibus, nullave nec obtenta, nec denegata licentia, fuit destinatus Dominus Ferdinandus Cariafa, id, quod Dominus Prorex ægrè ferens, ut contra deputatos prædictos criminaliter procederetur mandauit, vnde capta informatione, ac instructo processu, fuit dubitatum, qua pœna nobiles illi venirent coërcendi?

Pro cuius dubij resolutione fuerunt primò allegeta quatuor iura, quibus dicebatur probari, nemini licere ad Principem accedere, nisi prius ab eo qui eius vices gerit, licentia petita, & obtenta fuerit, & sunt hæc. l. penult. & fin. C. de legib. l. si quis decurio la 1. C. de de-

curion. li. 10. & §. si tibi quoque vers. alioqui Auth. de mand. Princ. Nec sat esse, licentiam peti, sed oportet, quod omnino obtineatur, ita Philipp. Franc. *in c. si religiosus de elect. in 6.* vbi dicit, quod quando in aliqua dispositione de licentia sic mentio, intelligitur regulariter, quod sit petita, & obtenta, nisi in casibus, vbi aliter lege cautum esset, & quod nunquam per tacitum consensum concessa intelligi possit, firmarunt Archid. & Io. Andr. *in c. si Abbatem, eod. cit. tit. & Alex. in addit. ad Bart. in l. si cum plures ff. de aqua plu. arcend. & licet text. in d. l. penult. & fin. C. de legibus*, nullam videatur poenam imposuisse, tamen text. *in d. l. si quis decurio* poenam praescripsit, nimirum Principis competentis indignationis, idemque text. *in d. §. sit tibi quoque, vers. alioqui.* Sed quae sit poena haec: etenim quando lex aliquid imperat, nec poena aliqua imposita reperitur, dicit glos. *in l. nemo martyres C. de Sacrosanct. Eccles.* arbitrariam esse poenam, idemque ibidem Bald. Aretin. & Iacobi. de Beluis. At idem Bald. altius materiam pertractans *in l. legis virtus ff. de legibus*, dicit posse esse locum supremae poenitentiae, & sic poenae capitis, per text. *in l. penult. C. de vestibus oseberis lib. 11.* item poena exilij *l. fin. C. de fundis limitr. lib. 11.* & interdum sat esse malefacti correctionem, §. *adscriptio, Auth. de nuptiis.* Addit demum, quod si in mandato minima poena determinata est, illa incurritur, & non alia, quia species magis quam genus attendi debet, & quod pro leui contemptu grauis poena imponi possit, dubitandum non est, cum nullum peccatum sit adeo paruum, quod propter inobedientiam maius non fiat, §. *hac considerantes, Auth. vt omnes obed. iudicibus*, tandem concludit, poenam esse arbitrariam, allegat glos. *in l. nemo martyres C. de Sacrosanct. Eccles.* poena enim arbitraria generalis est, ac ideo vbi poena specialis non est praescripta generalis inesse videtur, idemque firmavit Afflict. *in proam. constit. Regni*, Felyn. late *in cap. 1. de maior. & obedientia*, vbi notabiliter inquit, quod quando mandato poena determinata non est, dicitur arbitraria, itavt vsque ad mortem deveniri possit, dummodo excessus qualitas hoc suadeat, & licet non omnis inobediens contemnere dicitur, vt per Dominic. *in c. de libellis 20. distinct.* tamen ex coniecturis cognoscitur contemptus, vt puta, quando quis scienter contra superioris prohibitionem venit, Anton. de Butr. *in c. si celebrato de cleric. excommun. administrante*; In casu de quo agebatur mandatum pendebat Domini Cardinalis Granuelani, tunc Regni huius locumtenentis, & Collateralis Consilij, quod nullatenus nobiles dicti sedilis ad regem nostrum aliquem transmitterent, nisi prius ab eodem Domino locumtenente in scriptis obtenta licentia sub poena ducatorum decem millium

pro eorum quolibet, & alia maiori suo arbitrio reseruata magna enim pecuniaria poena corporali equiparatur, Bart & Ias. *in l. admonendi ff. de iureiur.*

Præterea, quando hoc mandatum in medium non se obtulisset, lex est quæ vetat accessum ad Principem sine licentia, itavt sat non sit vt petatur *in d. l. penult. & fin. C. de legibus*, nisi obtineatur *d. l. si quis decurio la 1. C. decurio. lib. 10.* Nec facit responsio ad iura prædicta, dato nimirum, quod loquantur de iudicibus, cæterisque officialibus, qui eorum officia sine superioris licentia deserere non valent, etenim verum est, quod sic loquitur text. *in d. l. si quis decurio*; Sed bene procedebat in casu proposito; dicebantur namque illi deputati Ciuitatis administratores, de quibus lex illa verba facit, & licet non totius Ciuitatis, benè tamen vnus quartèrij. Vterius text. *in d. §. sit tibi quoque*, adhuc de persona particulari loquitur; vnde concludebatur, nobiles istos deputatos verè arbitraria poena coerceri posse, ac proinde cum quatuor essent votantes, vnus censuit, quod relegarentur per quinquennium, salua prouisione facienda eo tempore elapso, si honoribus dicti sedilis priuari deberent, alter fuit voti fore illos relegandos per triennium, & quod priuentur in perpetuum voce passiuâ dicti sedilis, alij verò duo, quod per septennium relegarentur absque alia poena, & reseruatione, sicque sententia prodiit, quò verò ad alios nobiles carceratos, ex eo quod pecuniam soluerant pro expensis dicti D. Ferdinandi, fuit prouisum quod carcer cederet in poenam.

OBSERVATIO.

Hic habemus decusum, non licere huic fidelissimæ Ciuitati, venia prius non obtenta Oratorem ad Dominum Regem nostrum mittere, ex iuribus per Dominum Regentem allegatis, & ex hoc contra deputatos, qui contrauenerunt criminaliter processum, ac & tandem illos relegationis poena multatos, ô bone Deus, quam magna est determinatio hæc? Tu modo ad confirmationem eorum, quæ hic dicta sunt, circa prohibitionem mittendi Nuncium, siue legatum ad Serenissimum Regem nostrum, vide scripta per Ioannem Thomam Minado. *in repet. constit. in aliquibus, in verbo Comitum, & Baronum num. 55.* quo loci dixit non posse Barones Regni huius pro eorum negotiis, Prorege inconsulto Oratorem ad Dominum Regem nostrum mittere, nam primò ait adeundum esse Viceregem, illudque, quod per ipsum expediri potest, à Rege per Nuncium, siue legatum non esse petendum, allegat text. quem dicit esse expressum *in l. 3. & fin. C. de legat. lib. 10.* per quem dicebat, iure Ferdinandum Sanseuerinum (hic fuit Princeps Salerni) potuisse à Carolo Cæsare repelli, dum fuerat ille sine litteris, & consensu Proregis missus, ad idem videndus Marc. Ant. Surgens *de Neap. illustrata l. 1. 2. 25. n. 21* & seq. vbi relato Minado *loc. cit.* ait, ambiuendum non esse, Dom. Proregem Regni huius Deputatis nostrorum nobilium prohibere posse, vt ad Dominum Regem

Regem nostrum accessum non habeant, itavt contravenientes puniri possint, & illa poena, qua puniuntur, qui in legem delinquit, nimirum vt Iudicis arbitrio relinquatur, quodque pro regula constitutum sit, non possit hanc Ciuitatem legatos ad Regem mittere Prorege inconsulto, scripsit pariter Dom. Reg. de Ponte *in tract. de potest. Proreg. tit. de abundant. ciuitatis §. 7. num. 1.* vbi tamen *num. 3.* auctoritate Ioannis de Platea, & Rebuff. quos allegat, ait quod quando licentia fuit petita; sed non iure denegata, tunc accessum non esse prohibitum & *num. 7.* addit, hodie praestari, vt adeatur Prorex pro licentia petenda, quae si denegata iniuste fuerit, tunc licere, & licitum esse legatum mittere, etiam licentia non obtenta, fuisseque personas ad id destinatas à Dominis nostris Regibus benigne receptas, & à Ciuitate postea remunerata eisque debitum solum salarium.

² Et pro pleniori huius rei cognitione, quando casus contigit, recurre ad nouissime scripta per Dom. Reg. *in decis. 10. supremi Italiae senatus per tot.* vbi occasione supplicationis potentissimo Domino Regi nostro porrectae, ad hoc vt dignaretur mandare, licere huic fidelissimae Ciuitati absque Proregis licentia legatum ad suam Catholicam Maiestatem mittere, praesertim, quando de grauaminibus à Prorege illatis esset coram sua Maiestate tractandum, de tribus exitit in senatu illo dubitatum, & Primò an liceat nostrae Ciuitati absque Proregis licentia pro legato ad Regem mittendo se congregare; Secundò facta conclusione vt mittatur, an mitti possit absque licentia; Tertio, & tandem an missus absque licentia sit ab eodem Domino Rege nostro, eiusque supremis Tribunalibus admittendus; Et quoad primum dicebatur, hoc Ciuitati nostrae licere, cum ea tamen solemnitate, quae à iure statuta est, nimirum vt omnes conueniant, qui intra Urbem commorantur ad *tex. in l. fin. C. de legation. lib. 10.* Nec pro hoc actu explendo Proregis licentia opus esse, idque ex peculiari Ciuitatis praerogatiua; quicquid aliter seruetur in aliis Ciuitatibus, & locis Regni huius, iuxta ea, quae scripserunt Dom. Praef. de Franchis *decis. 446.* & Marc. Ant. Surg. *loc. supra cit. num. 22.* Et quoad secundum, nimirum, an facta conclusione destinandi legatum, possit qui electus est absque Proregis licentia ad Regis Curiam se conferre; dicebatur nullatenus id licere, sic disponente Imperiali constitutione *in l. penul. C. de legation. lib. 10.* ac Regia ordinatione immortalis memoriae Philippi II. mediantibus Regiis litteris ad Principem Persiae tunc Regni Proregem transmissis, sub die 4. Decembris 1529. quorum tenor habetur in *supra cit. decis. 10. supremi senatus,* & meminit Marc. Ant. Surgens *loc. cit.* quo verò ad tertium, de quo dubitabatur, dum legatus absque Proregis licentia mitti non potest, dictum fuit consequenter, nec esse illum à Domino Rege nostro admittendum, prout in specie respectu legati per hanc ciuitatem missi, scripserunt Surgens & de Ponte *locis supra cit.* fuit tamen dubitatum an haec licentia esset necessaria, quando legatus ad Regem est mittendus pro exponendis grauaminibus per Proregem illatis, ad quod fuerunt ponderatae tam Regiae Ordinationes Serenissimi Regis Philippi II. de anno 1579. superius indicatae, per quas secundum aliquorum interpretationes, non imponebatur Proregei necessitas licentiam concedendi, vt per Surgentem *citato cap. 25. num. 24.* quam littere Piusissimi Regis Philippi III. de anno 1600. quarum tenore attentò dicebatur Dom. Reg. de Ponte *loc. citato* decisum attestari, sat esse licentiam petere, licet ea non obtineatur, sed quia hoc erat periculosum, instante demum Ciuitate, & supplicante, Dominus Rex noster de anno 1617. sub die 10. Septembris

Regiis suis litteris mediantibus, mandauit, vt quotiescumque voluerit Ciuitas litteras dare pro rebus bonum Ciuitatis regimen concernentibus, hoc ei licere, data prius notitia Prorege, sed quando voluisset litteras scribere pro exponendis grauaminibus, quae à Prorege inferebantur, liceret, nulla petita ab illo licentia, nec notitia data; at quando voluisset legatum mittere, vt eo casu licentia à sua Catholica Maiestate peteretur, quarum quidem Regiarum litterarum tenorem habes impressum per Dom. Reg. Tap. *in cit. decis. 10.*

ARGUMENTVM.

Feudatarius sub praetextu, quod feudum non est in fructu an possit praetendere ipsum ad seruitium Domino praestandum non teneri, Et an possit Domino inuito feudum renunciare. Emphyteuta si propter bellum nullos ex re sibi in emphyteusim concessa fructus percepit, an ad canonem soluendum cogi possit, & de aliis.

DECISIO CCCCXI.

ACTA concessione à Caesareà Maiestate Caroli Caesaris felicis recordationis Illustr. Marchioni Vasti de Alumeria Insulae Ischia, cum hoc vt illam teneret in feudum, & vt Adoham & releuium Regiae Curiae soluere, supponebatur, quod quamuis à principio quidam mercator per certum tempus illam conduxisset, demum quia existimauit Marchio propter multas expensas, quae in conficiendo alumine necessariae erant, quod parum, aut nihil utilitatis ei erat, decreuit non amplius curare vt alumen conficeretur, & hoc instabat in Regia Camera declarari, vt de caetero, ad Adohae solutionem non teneretur, contradicebat fiscus, vnde dubitatum fuit, quid iuris.

Discussa hac Marchionis praetensione in Collaterali Consilio ad relationem Regiae Camerae pro fisco nemine contradicente sententia prodiit. Ratio decisionis fuit, quia haec alumina in suo esse existebat, nec aliter ex casu aliquo fortuito contingente demolita, itavt in posterum nullo vnquam tempore alumen confici potuisset; etenim si hic casus contigisset, Marchio ad solutionem adhaec cogi non potuisset, argumento *tex. in l. 1. C. de iure emphyteus.* vbi tunc demum emphyteuta ad canonis solutionem non tenetur, quando res in emphyteusim concessa est penitus deuastata; secus verò vbi particulare, vel aliud leue contigerit damnum, ex quo non ipsa rei

rei penitus læditur substantia, in casu proposito alumeria, nullum damnum passa erat, & licet non inueniebatur, qui illam arrendaret, debebat tamen Marchio postquam in suo dominio remanebat, pecuniam erogare, & expensas facere pro constructione dicti aluminis; hinc in fortioribus terminis dixerunt Doctores, nimirum, emphyteutam teneri ad canonis solutionem, quamuis ex re emphyteutica propter bellum nullos fructus percipiat, cum res secundum veritatem non perierit, ita satis bene Alberic. *in d. l. 1. per tot. numer. 8. C. de iure emphyt.* vbi addit ita communiter seruari, nec obstant iura *in lex conducto §. si vis tempestatis ff. locati, in l. licet, & in l. excepto C. de locat. & in c. propter sterilitatem, extra eadem*, hæc namque iura in contractu locationis, & conductionis procedunt, in quo secus erat in casu proposito, vbi utile dominium rei concessæ in Marchionem concessionarium translatum fuerat, alias dicere potuisset. Rex Dominus directus, prout fiscus dicebat, vt concessionis resoluetur contractus.

OBSERVATIO.

1 **H**ic notamus, facta à Rege concessione de aliqua re in feudum sub cõtingenti feudali Seruitio, siue adoha, non posse concessionarium prætere, quia res non est in fructu, non teneri eum ad seruitium præstandum, siue ad soluendum adoham, dum res illa non periit, illud autem est quod prætere potest, nimirum renunciare rem illam, sic in feudum concessam in manibus Domini, sed an hoc ei liceat Domino inuito, si concessio gratia vtriusque facta extiterit, videndus est Andr. qui *in cap. 1. numer. 24. & seq. de Capit. qui Cur. vend. & in c. Imperialem numer. 22. de prohib. feud. alien. per Frederic.* post Azor. quem allegat, negatiue respondit in puncto autem, quod diminutis fructibus feudi non possit feudatarius adohæ diminutionem prætere, prout, nec feudo aucto, possit adohæ augmentum peti, dixerunt Andr. *in cap. 1. §. si quis de manso de controu. feud.* Iacob. de Ayello *de iure adohæ, & releu. n. 55.* Camill. de Curte *in suo diuers. feud. fol. 41. a. numer. 59.* Marin. Frecc. *de s. b. feud. lib. 2. in §. authorit. numer. 21.* Io. Franc. de Ponte *conf. 79. numer. 27.* & alij, quos citat Capan. *de iure adohæ quest. 31. per tot. & de iure releu. par. 2. q. 11. numer. 5. & seq.*

2 Ad confirmationem autem huius conclusionis hic tentæ, vt emphyteuta semper ad Canonis solutionem teneatur, quamuis res in emphyteusim concessa, aliquod passa sit detrimentum, dummodo in totum non perierit, & ob id teneri eum canonem soluere, adhuc si propter bellum fructus percipere non potuit, vltra Albericum hic per Dominum Regentem citaum *in l. 1. per tot. numer. 8. C. de iure emphyt.* videndus est Angel. *in §. quia vero, il. 1. numer. 22. Auth. de non alien. aut perm. reb. Eccles.* Huius dicti ratio assignatur, quia cum canon soluetur, non in recompensationem fructuum, sed in recognitionem directi Domini, consequens est dicere quod cum dominium duret, ipsius rei substantia durante, sic pariter debet durare solutio, licet propter bellum res coli non possit, sed circa hanc conclusionem est summè aduertendum, nam non desunt Doctores, & grauissimi, qui dixerint,

quod si emphyteuta propter bellum nullos eo anno fructus percepit, ad Canonis solutionem non teneatur, & hi sunt Iacob. de Aren. & Batt. *in l. 1. C. de iure emphyt.* Alex. *in l. interdum §. quod ex naufragio numer. 5. & seq. ff. de acquiren. possess.* Abb. *in c. potuit numer. 18. vbi etiam Imol. numer. 42. & seq. de locat.* Cornel. *conf. 181. lib. 2.* & alij plures, quos citat, & sequitur Iul. *in conf. 5 a. numer. 14. lib. 1. & in l. 1. numer. 91. & seq. C. de iure emphyt.* quicquid circa hoc dixerit Iul. Clar. *in §. emphyteusis quest. 8. per rot. n. 6.* At Aurel. Corbul. *in suo tract. de iure emphyt. in tit. de caus. priuat. ob non solut. canon. numer. 12. & seq.* ait negari non posse quia articulus iste sit dubius, & plusquam alius qui in materia tit. *de iure emphyt.* occurrere potest, putauit, & tandem, vt semper emphyteuta à canonis solutione excusetur siue bellum sit iustum, siue iniustum, dummodo res in emphyteusim concessa in hostium posse peruenerit, adeo vt recuperandi spes non adsit, idemque quando bellum viget in territorio, in quo sita est ras, propter quod emphyteuta ad locum illum colendi emphyteusim accedere non audeat, quia timeret, ne ab hostibus repellatur, vt hoc etiam casu à canonis præstatione excusetur; at secus semper dicendum affirmat quando bellum est in territorio; sed emphyteusis ab hostibus occupata non est, nam quoties emphyteuta ad colendum accedere non audeat, ex quo timeret in personam lædi, vel fructus postea ab hostibus deprauari, attamen quia utile retinet dominium, nec possessionem amittit, ad canonis solutionem tenebitur, sicque ait Corbul. Alber. & sequacium sententiam bene procedere.

ARGUMENTVM.

Iudex, coram quo instatur pro executione sententiæ lætæ per alium Iudicem alterius territorij, solitis præcedentibus litteris hortatorialibus, nùm possit de viribus illius sententiæ cognoscere. Exceptio discussionis inuentarij, an post sententiam ad illius executionem impediendam opponi possit & de alijs.

DECISIO CCCCCII

CARCERATO Nicolao Salinario in carceribus Locumtenentis Ciuitatis Cosentini vigore mandati exequutiui Rotæ Ianuæ, cum imploratione brachij nostræ Magnæ Curie expediti ad instantiam Octauiani Sauli pro summa ducatorum sex millium, eoque demum liberato ordine Sacri Consilij, præuia fideiussione de se præsentando in Sacro Consilio infra menses duos, & de soluendo, quicquid per idem Sacrum Consilium fuisset iudicatum, quia illinc ad tres dies post excarcerationem obiit, instabat Octauiani procurator contra fideiussores realiter, & personaliter exequi, prout contra dictum Nicolaum exequutum extiterat, sed illis contradicentibus, &

conten

contendentibus; contra eos via exequutiva procedi non posse, & hoc propter in iustitiam sententiæ, contra dictum Nicolaum per Rotam latæ, dubitatum fuit quid iuris?

2 Considerabatur, quod licet regulariter verum sit Iudicem, coram quo instatur pro executione sententiæ latæ per alium Iudicem alterius territorij, præcedentibus solitis litteris hortatorialibus non posse de viribus dictæ sententiæ cognoscere, an iusta, vel iniusta sit, vt per Bart. in l. à Diuo Pio col. 1. & 2. ff. de re iudic. Angel. cons. 220. & per Guid. Papa dec. 574. Tamen si euidenter de iniustitia constaret, posset executionem impedire, ita Innoc. in c. cum iureperitus col. 7. vers. si autem vnus ordinarius, de offic. de leg. Roman. cons. 51. Angel. loc. modo cit. vbi addit, quod quando sententia notoriè est nulla, nullam meretur executionem, quia sententia nulla non est sententia, l. 4. §. condemnatum ff. de re iudic. l. non putauit. §. non quauis ff. de honor. possess. contr. tab. In casu, de quo agebatur, nullatenus de iniustitia, aut nullitate sententiæ constabat, sicque pro illa vt fuisset ritè, & rectè lata præsumendum erat, Bart. & Bald. in l. prolata C. de sentent. & interloquit. omn. Iudic. Ant. de Butr. & Aret. in s. quoniam contra, de probation. Quocirca cum dictus Nicolaus viueret, se Octauij debitorem agnoscens, vt tamen fratris sui hæredem, prolata sententia ad illius executionem impediendam exceptionem opposuerat discussionis inuentarij, quam post sententiam opponi posse communiter à Doctoribus tenetur; vnde facta relatione per Sacrum Consilium in Collaterali Consilio decisum fuit, dictis fideiussoribus dilationem vnus mensis concedendam esse ad dictum inuentarium producendum) & insuper illos teneri infra dies quindecim depositum facere totius quantitatis contentæ in sententia lata in Ciuitate Ianuæ: vel ad eorum electionem idoneam infra eundem terminum cautionem præstare de soluendo, quicquid fuisset iudicatum; sed quia neutrum fuit adimpletum, aliud fuit prolatum decretum; nimirum forè réaliter & personaliter contra dictos fideiussores exequendum pro faciendo dicto deposito; At præsentato demum inuentario, fuit prouisum, quod ex nouiter deductis dicti fideiussores infra dies duodecim præstarent in hac Ciuitate Neapolis idoneam cautionem fideiussoriam de soluendo quicquid fuisset iudicatum, respectu quantitatis in dicta sententia contentæ.

OBSERVATIO.

1 Dominus Regens in hac sua decisione, in ea est sententia, nimirum, Iudicem, coram quo instatur pro executione sententiæ latæ per alium Iudicem alterius territorij, solitis præcedentibus litteris hortatorialibus, non posse de viribus dictæ sententiæ cognoscere, & sic an iusta, vel iniusta ea sit, nisi cui-
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Renertorij.

denter de illius iniustitia, siue notoria nullitate constaret; hanc eandem sententiam amplexus fui pariter, & Ego li. 1. mearum resolut. c. 204. & li. 2. c. 112. idemque scripserunt Dom. Reg. Sanfelicio. dec. 293. & Dom. Reg. Merlin. elegantissime controu. forens. cent. 2. c. 98. per tot. post quamplures, quos allegat Doctores, & præceteris nostrum Andream in cons. Regni post mundi machinam & clarius in c. 1. n. 15. ver. sed quid si, in tit. de controu. inter vassall. & alium de benef. sed contrarium in mixto exequutore tuetur D. Consil. Carloual. de iudic. tom. 2. li. 1. tit. 3. disp. 17. Idemque non semel decisum refert Dom. Reg. Capyc. Latro dec. 82. sic attestas fuisse datum terminum in causa implorationis brachij, & disputatum illud idem quod coram Iudice, qui sententiæ, siue decretum protulit discussum extiterat, ò mundi calamitas, Ego nusquam in hac re percipere potui, supposita Iudicis competentia tam respectu actoris, quam rei, vel rei conueni dumtaxat, lata sententia, quæ fecit transitum in rem iudicatam, vel quia ab ea non est appellatum, vel quia est appellatum, & in gradu appellationis, vel reclamationis ea confirmata extitit (quando ex reuolutione cartarum de ipsius notoria nullitate non constaret, quia si euidenter nulla, sententiæ nomen non meretur, ad trad. per D. de Franch. dec. 86. n. 5. & 6. & per fratrem Michaëlem de Agia in suo opusc. de exhibend. auxiliis conclus. 8. fol. mihi 148.) Cur coram Iudice, cuius Brachium pro iudicati executione petitur impartiri, denuò discutiendum sit, illud idem, quod iam coram Iudice competenti discussum, & iudicatum fuit, idemque quando relaxatur mandatum exequutiuum, quod litteras exequutoriales nos appellamus, procedens ex incusatione instrumenti guarantigiati; quod nos liquidum appellamus, siue obligationis in forma Camere Apostolicæ, quæ paratam habet executionem, & cuius natura est, vt obligatus prius soluat, & postea solum repetere, si indebitum soluisse prætendat, vt per Rot. dec. 126. n. 7. post tract. de obligat. Camer. Etenim dum essem Iudex M. C. in quodam de his tractari contingit, memini de Dom. Reg. Sanfelicio, cuius memoria in benedictione est, hunc enim vir consummatissimus non semel mihi dicebat tempore suo dum pariter Iudicis M. C. officio fungebatur, citra controuersiam Brachium M. C. sententiis, & decretis Rotæ Ianuæ, Tribunalis Auditoris Camere Apostolicæ, & alterius cuiusvis Magistratus Principis alienigenæ absque causæ cognitione fuisse concessum, quodque hoc non nisi modernis temporibus extitisset in controuersiam positum, & nusquam antea. Nec obstat decretum quatuor Aularum allegatum per Gizzium in addit. ad Domin. Reg. Capyc. Latro dec. supra allegata 82. fuit enim illud interpositum in causa particulari, vt ex eius tenore, nec aliter per viâ legis condendæ, nam si in eo interuenit Dom. Reg. Sanfelicio, tunc Regius Consiliarius, impossibile est, vt de illo in supra allegata dec. sua 293. memor non extitisset, nec illud pariter mihi allegasset, cum de his mecum toties verba fecisset, & quando affirmare vellemus fuisse interpositum per viam legis condendæ responsio est patens, nusquam fuisse illud vsu receptum; nec vilo vnquam tempore à nostratibus allegatum.

Annuius supra ex Domino Regente nostro contrariam probari sententiam, vbi ex reuolutione cartarum de notoria sententiæ nullitate, siue iniustitia constaret, nam tunc Iudex coram quo petitur executio sententiæ per alium, quantumuis competentem prolata, tenetur omninò pro debito suæ conscientiæ acta omnia videre, sicque de iustitia iudicari saltem summarie cognoscere, nec aliter dum iniuste prolata appareret, executioni illam demandare; vnde meritò his diebus, cum à quibusdam Iudicibus delegatis prolata esset Capitalis sententia contra quendam no-

bilissimum feudatarium Marchionatus titulo decoratum, illiusque exequutio respectu confiscationis bonorum à Regio Fisco in Regia Camera peteretur. obfensa sola copia sententiæ, quia ex illius lectura nulla apparebat, semel atque iterum, uti mixti exequutores iudicauimus, vno tantum ex Dominis contradicente, quod exhiberetur processus integer, adhuc ut eo viso super petita sententiæ exequutione de iustitia providere possemus; vide si conferunt scripta per D. Consiliarium Marcianum *conf. 18. lib. 2.*

2. Ulterius Dominus Regens noster conclusionem hinc firmat, ut exceptio discussionis inuentarij adhuc post latam sententiam opponi possit ad illius exequutionem impediendam. Tu modo ad confirmationem vide scripta per Mastrill. *decis. 24.* & Dom. Reg. Capyc. Galeot. *controu. lib. 1. controu. 62. circa fin.* qui addunt, ut hoc procedat adhuc si inuentarium ante sententiæ prolationem fuisset in actis præsentatum; sed aduerte, quod apud nos hæc exceptio provt, & quælibet alia modificatiua, erit opponenda intra tempus dierum triginta à die intimationis sententiæ, siue mandati de parendo, aut decreti interpositi, sic disponente pragmatica Sanctione, quæ est 4. §. 25. *sub rit. de dilation.* qua de re latius diximus supra in *observat. ad decis. 414.*

ARGUMENTVM.

Exequutio pro debito Feudatarij in actione personali, nùm in subsidium, bonis allodialibus non existentibus, super feudo fieri possit. Alimenta, nùm sint feudatario ex fructibus feudi præstanda, quamuis bona pro ære alieno satisfaciendo non sufficiant, & de aliis.

DECISIO CCCCIII.

HX dispositione cõstitutionis Regni exordientis, *si quis post litem, vers. in feudalibus autem,* si feudatarius alicuius debitor ad solvendum quod debet, fuerit in actione personali condemnatus, eo solvere recusante, dum bona non habet burgensatica, super quibus sententia exequi possit, secundum interponitur decretum, quo mediante ordinatur procedi ad venditionem bonorum feudalium, & super illa Regius impetratur assensus; sed dubitari contigit in Collaterali Consilio, an eo casu teneatur Rex siue in hoc Regno, illius vices gerens assentire, provt quando feudatarius iure permittente vult alienare? & per omnes Dominos Regiam Cancellariam Regentes, & Regiæ Camerae Præsidentes, fuit decisum negatiuè. Ratio decisionis fuit, quia hic non est de illis casibus consideratis per Andream in *constit. Constitutionem Diua memoriae,* & in supra relata *si quis post litem,* verum si vult, poterit assensum præstare, imò & ho-

nestum est, ut det, dummodo iusta causa illum denegandi non se offerat, ut quia debitor feudatarius in feudo hæredem non haberet, vel si creditor, vel alius, qui feudum emeret, esset inhabilis; dicebat autem Dom. Reg. Villanus, quod per constitutionem illam *si quis post litem, ver. in feudalibus,* feudum nedum abique Regis assensu vendi non potest; sed nec etiam decretum de vendendo interponi, nisi à solo Rege, vel eius Vicario, ponderando verba illa text. nimirum, *ex decreto nostro tantummodo non alterius Iudicis distrahatur.* At Dom. iste Regens non sic textum illum intelligebat, sicque pro indubitato dicebat, Legislatorem in dicto *vers. in feudalibus* repetiisse, quod paulò ante dixerat, nimirum, quod bona feudalibus non possunt sine decreto distrahi, idest sine assensu Regis, & sic non alterius Iudicis, non autem negatur, quin Iudex, qui cognoscit de causa, decernere non valeat ut bona feudalibus vendantur, interueniente tamen Regis assensu; vbi autem ad venditionem non proceditur, poterit creditor in subsidium in feudi possessionem immitti, illudque retinere, donec feudatarius debitor viuat, quo mortuo redibit ad filium si non est hæres patris, quod contingeret si feudum esset ex pacto, & prudentia, at secus si hæreditarium, in quo filius est hæres, quia tunc teneretur, sicut pater; verum ex tali immisione nullum constitueretur ius in feudo, quia deficit assensus, sed solum fructuum perceptio, ita Andr. in *d. constit. post litem, in constit. in aliquibus col. 7. & 8. & in capit. 1. §. quid ergo de inuest. de re alien. fact.*

OBSERVATIO.

CVin dictis per Dom. Regentem hinc conueniunt scripta per Dom. Reg. Lanar. *conf. 12. vbi* consuluunt, quod siue ius commune attendamus, siue constitutionem Regni huus *si quis post litem* hinc relata, exequutionem super feudo pro debito feudatarij in actione personali, in subsidium ramen, aliis bonis liberis non existentibus, non solum prohibitam non reperiri; sed expressè permissam, idemque scripserat Marin. Frecc. *de subfeud. lib. 2. in quest. quæ incipit, pluribus autem modis n. 9.*

Sed aduertendum est, hæc omnia hodie cessare, sic prohibente Regia ordinatione, de qua testatur Dom. Præs. de Franchis *decis. 704. num. 3.* vbi addit, stante hac prohibitione, quæ se habet ut pro debito feudatarij in actione personali, non possit fieri exequutio super feudo, aliud remedium ad finem satisfaciendi creditoribus, & legatariis fuisse introductum; nimirum ut feudatarius, siue eius in feudo hæres à creditore in actione personali in ius vocetur, instando, ut cogatur ille ad feudum vendendum, ut sic de pretio creditoribus assensu carentibus, & legatariis satisfieri possit, idemque affirmant Fab. de Anna *conf. 4. numer. 73.* & Reg. Rouit. in *pragm. 3. numer. 9. & 11. de ordin. iudic. vbi numer. 16. 20. & 21.* adeo hoc verum putauit, ut ad instantiam creditorum assensu carentium nec sequestrari possit iurisdicatio debitoris feudatarij

datarij. quod pariter firmavit *in conf. 77. numer. 5. 6. & 7. lib. 2. & decis. 72. numero 9. & centies nos diximus.*

3 Illud autem est, quod hodie creditor assensu carens prætereundum potest, postquam feudatarium debitorem suum in actione personali condemnare fecit, & super bonis allodialibus non potest ei esse consultum nec velit novum instituere iudicium, ut cogatur debitor ad feudum vendendum, instare nimirum, ut sententia exequatur super fructibus feudi, qui vel ut à solo separati, vel separandi uti allodiales iudicantur, ad tradita per Dom. de Franchis *decis. 18. num. 10.* post Camer. Frecc. & alios ubique, ita satis bene post alios, quos citant Dom. Reg. Rouit. *in citata prag. 3. n. 14.* & Horatius Viscont. *in suis conclusionibus in verbo exequutio sententia fol. 77.* Est tamen verum ut idem Rouit aduertit, exequutionem hanc super fructibus feudi non aliter fieri posse, quoad omnes fructus, sed deducta portione feudatario necessaria pro seruitio directo Domino præstando, & pro alimonia, ac vitæ sustentatione ipsius feudatarij; etenim apud nos receptissimum est alimenta feudatario esse decernenda ex fructibus feudi, non obstante quod bona non sufficiant creditoribus, ita vno ore facti sunt Afflict. *in dicta confit. si quis post litem num. 14. vers. Item quod remaneat, Petr. de Gregor. in tract. de dote de paragio quest. 5. num. 8. & de vita, & militia q. 1. num. 16. Surd. de alim. tit. 8. privileg. 80. num. 4. Frecc. de subfeud. in ris. de differ. inter feud. ex pacto, & prouid. & heredit. differ. 5. num. 1. Franc. de Amic. in tit. de his qui feud. dare possit. in c. quod incipit. Sed hic pulchrum erit fol. 11. num. 4. Camill. de Curte in suo diuers. iur. feud. fol. 53. a. num. 106. Castagn. in tract. de duc. ne egeat. quest. 5. ampliat. 3. num. 16. Georg. allegat. n. 43.* istamque sententiam audio Sacrum Consilium approbasse in causa Marchionis Basilic. in causa D. Iuliz Ursinæ, in causa Ducis Sicignani, in causa Marchionis Lauelli, & aliis passim.

ARGUMENTVM.

Appellare an liceat à sententia, à qua appellatio permittitur, si inter partes conuentum sit, ut à sententia proferenda nullatenus sit appellandum, sicque dubitatur an per pactum futuræ appellationi renunciari possit; Et quid si pactum non esset reciprocum; sed ex parte vnius tantum. Appellatione interposita à sententia lata, an qui appellauit, aduersario inuito, appellationi renunciare possit; Et an iuri dicendi de nullitate similiter renunciari possit.

DECISIO CCCCIV.

IN causa inter quosdam Mercatores super vnius nauis assècuratione vertente, dubitabatur in Regia Camera, an à sententia per consulum Raguseriorum lata, esset admittenda

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

appellatio, vel potius deneganda, sub prætextu quod in assècurationis instrumnto expressse inter Partes conuentum extiterat, ut vbi contingeret super contentis in dicto instrumnto sententiam proferri, ab ea nullatenus appellari liceret.

Et esse in hoc casu appellationem denegandam, Domini vnanimi consensu responderunt, per tex. expressum *in l. fin. §. fin. C. de tempor. appell. & in l. 1. §. 1. ff. à quibus appell. non licet,* notant glos. & DD. post Bald. *in l. tale pactum §. qui prouocauit. ff. de pactis,* prout à simili quando à Principe rescripto mediante, est remota appellatio, in his enim casibus appellatione interposita non obstante, Iudex à quo poterit exequutioni suam demandare sententiam, Canonistæ per illum tex. *in c. pastoralis §. præterea, extra de offic. deleg. Felin. in c. nonnulli §. ad euitandos, col. 3. de rescript. & in c. causam qua eod. tit.*

OBSERVATIO.

Decisionem habemus indiuidualem, ut possit per pactum futuræ appellationi renunciari, quatenus à sententia proferenda appellandum sit, istamque conclusionem firmarunt pariter Rebuff. *ad confit. Gallicas in tit. sent. tract. de appellat. artic. 15. glos. 1. num. 3. Ruginell. in eodem tract. §. 9. glos. 1. cap. 1. numer. 4. & seqq. vers. expresse,* vbi addit, eoque magis si pactum esset iuramento munitum, & nouissimè Scaccia, qui hos refert *eodem tract. lib. 3. cap. 2. quest. 17. limit. 2. n. 6.* vbi ait, hoc nullam posse recipere dubitationem, & *num. seq. ampliat ut procedat non solum quando pactum est reciprocum; sed etiam quando esset appositum ex parte vnius tantum, quia adhuc sustinebitur, ad quod allegat Philipp. Francum in c. interposita §. ille denique num. 22. vers. secundo dubitatur. de appellat.* Quodque per pactum appellationi interponendæ renunciari possit, decidit etiam Rota *dec. 2. alias 287. de renunciat. in nouis,* vbi pariter notatur, renunciationem expressam sine pacto tenere quidem, quoad appellationem interpositam, non autem quoad appellationem interponendam quia iuri defuturo non nisi per pactum renunciari potest.

Sed interposita appellatione à sententia lata contra me, an possim postea illi renunciare, aduersario meo inuito, negatiuam partem amplexi sunt Guid. Papa *singul. 24. quem allegat Matth. Berlich. in suis conclus. iuris par. 1. conclus. 49. ante num. 54. vers. quoniam etiam* Pract. Papiens. *in prax. in forma appellat. à sent. diffinitiva, in glos. occasione cuiusdam sub num. 4. post Anton. de Butr. in d. c. interposita §. illa denique sub num. 2. de appellation.* Huius dicti ratio assignatur à Scaccia *loc. cit. num. 95.* quia appellatio efficitur communis, ideoque appellatus potest appellationem illam exercere sicut appellans, sicque sententiam petere in melius ad sui fauorem reformari, quodque Iudex appellationis possit sententiam reformare etiam in fauorem eius, qui non appellauit scripsit Rolan. à Valle *conf. 41. sub num. 42. lib. 1.*

An autem pacto renunciari possit iuri dicendi de nullitate, affirmatiuam partem ratione, & autoritate sustinui ego *lib. 2. mear. resol. cap. 119.*

ARGUMENTVM.

Adiutorium quod à vassallis Baronibus præstandum est, in casibus, de quibus in constit. Regni *quampulurimum*, an præstandum sit pro filia naturali maritanda, vel monachanda; Et an debeat fratri feudatario pro maritanda sorore, siue amita; Et an patri debeat, solum pro prima filia maritanda, sed etiam pro aliis, quas haberet; Et in casu monachationis an sit hoc adiutorium præstandum tempore ingressus, vel potius professione sequuta; Et an debeat, si feudum, quod quis tenet, in alodium fuisset concessum; Et an debeat uxori maternæ pro maritanda nepte; Et an debeat mulieri feudatarie se ipsam nubenti, Et an debeat pro filia vidua, quæ dotem amisit; Et an debeat auo pro nepte nubenda, adhuc filio viuente. Filij appellatione an naturalis contineatur; Et de aliis ad ornatum constitutionis prædictæ.

DECISIO CCCCXV.

DISPONIT constitutio Regni, quæ incipit *quampulurimum*, vassallos Burgenfes teneri Domino suo pro filia maritanda Adiutorium præstare, idemque semper intellexit Regia Camera pro filia monachanda, sed cum hac distinctione, quia pro matrimonio carnali taxatur Adiutorium ad rationem Carolenorum quinque pro quolibet foculare, pro spiritali verò multò minus, sed dubitabatur an constitutio illa procederet in filia Baronis naturali?

Et adhuc legem istam in filia naturali procedere dixit Iacob. de Ayello *in tract. de iure adoha, & reu. num. 31.* sed contrarium fuit responsum hic cuidam Comiti de hoc interroganti, nimirum Constitutionem prædictam de filia tantum legitima, & naturali, non autem de bastarda fore intelligendam; Etenim communis est DD. sententia, vt in materia statuti, & sic exorbitanti, filij appellatione naturalis non contineatur Bart. *in l. 2. ff. de his qui sunt sui vel alien. iur.* Aret. *in c. in presentia de probation. & alibi.* Imol. *in Lex facta §. si quis rogatus ff. ad senat. Consult. Trebell.*

filius enim solus dicitur ille, quem nuptiæ demonstrant: *l. filium diffinimus ff. de his qui sunt sui, vel alien. iur. l. 1. inuncta aush. in successione C. de natural. liber.* Vnde cum in casu proposito hoc adiutorium, non ex iuris communis, sed statuti dispositione debeat, dum de filia maritanda verba facit, non nisi de filia legitima, & naturali intelligi debet; Præterea dicebatur, constitutionem illam secundum Andr. ibi; loqui, quando quis ex legis dispositione, & sic ex necessitate tenetur filiam nuptui tradere; sed de iure ciuili pater filiam naturalem maritare non tenetur, vt probat *tex. in l. uxorem §. pater ff. de legat. 3.* Bart. Bald. & Alex. *in l. 1. ff. soluto matrim.* Ias. *in aush. reu. qua Commun. de legat.* quicquid ibidem dixerint, Aretin. Soc. & Imol. cum iuxta Campegijsententiam *in tract. de dote par. 1. q. 17.* Bart. opinio communis sit.

OBSERVATIO.

QVOD patri feudatario, iuxta sententiam Dom. Regentis nostri hic contra scripta per Iacob. de Ayello, nullum à vassallis, pro filia naturali monachanda debeat Adiutorium, sicque constitutionem Regni huius, *Quampulurimum*, non nisi in filia legitima, & naturali procedere, affirmarunt pariter D. Marin. Frecc. *lib. 2. de subfeud. in 2. auctoritate Baro. quest. 3. per totam.* Io. Anton. Cannett. satis bene, sic aduersus Petr. de Gregor. quem citat, insurgens, ex *extrauag. si aliquem, in questione*, quæ incipit *ad illam questionem.* Io. Vinc. de Anna *in sing. 12.* vbi citat Boer. *decis. 127. & 240.* Itemque Ricc. *collect. 65.* quibus addi potest Grammatic. & Tap. *in constit. Quampulurimum. 17.* Multiplex à Marin. Frecc. assignatur ratio, signanter quia nulla lege antiqua, vel Regni huius hoc pro filio naturali tantum esse comperimus; Secundò quia, cum lex nostra, *Quampulurimum*, dura sit, & intra regulas diuini, & humani iuris, de vno ad alium casum extensionem non recipit. Tertid quia, quod lex non dicit, nec nos dicere debemus; si enim nostræ constitutionis auctor sub illa dispositione filiam naturalem comprehendere voluisset, dixisset utique, non dixit, ergo.

Sed alia, & solidissima assignatur ratio à Dom. Regente nostro hic, dum putauit, ideo constitutionem, *Quampulurimum*, filiam naturalem non comprehendere, quia ex communi Doctorum sententia in materia statutaria, & sic exorbitanti filiorum appellatione naturalis non continetur, id quod ego in terminis pragmaticæ *odia luxum sub tit. de arbitr. ratione, & auctoritate etiam rei iudicatæ probaui lib. 1. mear. resolut. cap. 332.* cum demonstrassem naturalem, qui conuentus à suo consanguineo petebat causam compromitti ex dispositione præcitæ pragmaticæ sanctionis, non aliter esse audiendum; quid autem dicendum si filia hæc esset legitimata per rescriptum Principis, placet mihi distinctio tradita à Frecc. *loc. citato quest. 4.*

Sed cum nedum pro filia legitima, & naturali maritanda adiutorium à vassallis Domino debeat; sed etiam pro filia monachanda, vt hic notat Dom. Reg. noster, alias fuit dubitatum, an ad hoc vassalli cogi possint tempore ingressus ad monasterium, vel potius professione sequuta, fuit decisum antefactam professionem

fessionem vassallos molestari non posse, ita Dom. de Franchis *decis.* 42. Anna *sing.* 13. Borrell. *conf.* 10. n. 11. Capiblanc. *in pragm.* 1. num. 76. & *seq. de Baron.* Pasc. *de virib. patr. potest. par.* 4. cap. 10. num. 27. & alij nostrates passim.

4 Secundò alias fuit dubitatum, an hoc Adiutorium debeat non solum pro prima filia maritanda vel monachanda; sed etiã pro aliis monachandis vel maritandis, affirmatiuam sententiam tuetur, sic pluries decisum referens Iacob. de Ayello *in cit. tract. de iure adoha* num. 30. Fusc. *sing.* 25. Capiblanc. *loc. cit.* num. 67. Andr. Capa. *de iure adoha quest.* 19. num. 7. Tap. *in d. constit. Quamplurium.*

5 Tertio fuit dubitatum an hoc Adiutorium debeat fratri feudatario pro maritanda, vel monachanda sorore, si dos illi à communi patre relicta fuit, affirmatiuè decisum testantur Frecc. *de subfeud. in 2. authen.* num. 16. Iacob. de Ayello *loc. cit.* num. 40. Io. Vinc. de Anna *sing.* 11. Molfes. *ad consuet. Neapolit. p. 6. quest.* 4. numer. 70. Capiblanc. *in d. pragm.* 1. numero 71. & an debeat fratri succedenti in feudo Auunculi, Salernit. *decis.* 22.

6 Quarto dubitatur, an hoc Adiutorium debeat Baroni, qui terram emit cum pacto de retrouendendo, fuit decisum, quod sic, vt per Dom. de Franch. *dec.* 76. vbi addentes, Capiblanc. *in d. pragm.* 1. numer. 48. Dom. Episcop. Ricc. *cit. collect.* 65. Marin. Frecc. *loc. cit. quest.* 18. fol. 307. Amat. *conf.* 79. num. 9. Tap. *in d. constit. Quamplurium.*

7 Quintò dubitatur an hoc Adiutorium à vassallis Domino debeat, si feudum illud in allodium fuisse concessum, fuit decisum pro Barone Franc. *dec.* 131. In cuius causa de iure respondit Io. Vinc. de Anna *allegat.* 105. Episcop. Hiberniens. *in practic. Eccles. quest.* 57.

8 Sextò dubitatur an hoc Adiutorium debeat Auiz maternæ Dominæ feudi pro maritanda nepte, stante paupertate parentum, fuit per Regiam Camerã decisum quod non, ita Camill. de Curte *par. 2. de feudis, c.* 3. num. 173. Molfes. *ad consuet. Neapol. par. 6. q. 4. n.* 23. & Barbat. *de diuis. fruct. par. 1. cap. 14. num.* 74. & 77. Imò quod non debeat matri Dominæ feudi pro maritanda filia, nisi prius bonorum paternorum discussione facta, decisum tradit Iul. Cæsar. Gallup. *in sua Methodo iuris feud. tom. 2. part. 4. cap. 3. num.* 42. & vide Frecc. qui latè quæstionem tractat *loc. cit. quest.* 1. fol. 277. Sed an debeat auo pro maritanda nepte, filio adhuc viuente; sed filiam maritare non valente, propter eius paupertatè, affirmatiuè decisum dicit Franch. *decis.* 215. Molfes. *ad consuet. nostras part. 6. question.* 4. num. 22.

9 Septimò dubitatur si feudatarius, adiutorio à vassallis recepto nuptui tradit filiam, quæ postea effecta est vidua, & dotem amisit, an reiteratis nuptiis teneantur vassalli iterum præstare Adiutorium, D. Mar. Frecc. satis bene de his egit, multa hinc inde perpendens *cit. auth.* 2. q. 6. & tandem sententiæ inhæret negatiuè, cui adhæreo pariter, & ego.

10 Octauò dubitatur si mulier aliqua est Domina vassallorum, nùm cum primum se ipsam nuptui tradat, debeat ei adiutorium, negatiuam partem tuetur Marin. Frecc. *loc. cit. q.* 7. fol. 292.

11 Nonò dubitatur num feudatario præstandum sit à vassallis Adiutorium pro maritanda amita, & affirmatiuè respondit Andreas *in repet. constit. Comitibus col.* 6. *vers. nam vbi verò secundus genitus*, sub illis verbis, *Idcirco superioris declaratio videtur necessaria, sicut declarauit inclitus Rex Carolus secundus in Amita maritata, vt subueniant vassalli idemque scripserunt Petr. de Gregor. de concess. feud. p.* 7. q. 8. n. 11. fol. mihi 240.

Theodor. *allegat.* 20. n. 37. & D. Reg. Tap. *in annor. ad dictam constit. quamplurium.*

Decimò, & tandem dubitatur si frater sororem¹² habens, terram emeret cum vassallis, num post emptionem factam maritando sororem possit petere à vassallis Adiutorium, vide Marin. Frecc. *in supra cit. authorit.* 2. num. 19. fol. 267. negatiuè respondentem, Vbi *num. seq.* affirmat, quando in vna Terra essent duo Domini, quorum vnus habet iurisdictionem ciuilem, alius verò criminalem, Adiutorium in illis casibus, in quibus præstandum est, deberi illi Domino, qui habet iurisdictionem ciuilem, quia hic dicitur Baro, nam qui habet iurisdictionem criminalem dicitur Iudex personarum.

ARGUMENTVM.

Mulier pro suarum dotium, & antefati recuperatione, nùm seruata forma pacti in capitulis matrimonialibus adiecti, instare possit, vt procedatur ad venditionem bonorum feudalium viri, quæ ad Regiam Curiam ob illius rebellionem fuerunt deuoluta. Fiscus in bonis committentis crimen læsæ Maiestatis, quomodo succedat. Creditor qui creditum suum à fisco consequitur, an teneatur illi iura sua cedere; Et de aliis pluribus ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCCVI.

ILLVSTRIS Principissa Salerni¹ pro suarum dotium, & antefati recuperatione instabat in Regia Camera, vt procederetur ad venditionem bonorum feudalium olim Principis eius viri, ad Regiam Curiam ob illius rebellionem reuerforum, quæ pro dotis, & antefati restitutione cum Regio assensu in forma valida sibi obligata erant. Contradicebat fisco vnde dubitabatur an iuri consentanea esset petitio hæc?

Pro cuius dubij resolutione fuit primò consideratum, Regiam Curiam nullo pacto Principissæ actricis debtricem esse, nam etsi bona feudalia Principis à fisco possiderentur, id euenerat ob illius rebellionem commissam, qua stante, ipso iure vtile feudorum dominium cum directo consolidatum extitit, sub ea enim lege feuda à Rege conceduntur, nimirum donec à feudatario fidelitas seruetur, qua cessante ipso iure ad supremum Dominum reuertuntur, prout contigit quando concessionarij linea finitur: *cap. 1. §. & si clientibus*, vbi hoc notat Andreas *de alien. feud.* & ob hoc di-

cinus fiscum ad debita per vassallum contracta actione personali non teneri vt per Andr. in cap. 1. §. quid ergo de inuest. de re aliena facta, & in cap. 1. §. sed nec alia, qua sit prima causa benef. amit. Bald. in cap. 1. an agnati, quo loci dicit feudum pro debito vassalli obligatum non esse, nec quem ex alterius contractu teneri, nisi eius sit vniuersalis successor, allegat text. in l. si peculium, vbi glos. ff. de pecul. vnde cum in casu proposito, nullo pacto dici poterat, vassallo rebeli Regiam Curam successisse, sequebatur dicendum, Regium fiscum creditorum eiusdem rebelis nullatenus debitorem esse; Est tamen verum, hoc de plano procedere, si feuda illa, quæ fuerunt rebelis cum Regio assensu alteri obligata non reperirentur; nam secus quamuis ad fiscum demum reuertantur, vel ob feudatarij rebellionem, vel ob lineam finitam feuda illa etiam penes Dominum directum obligata dicentur, ita Andr. in d. §. quid ergo, & successiue ad debita per olim feudatarium contracta omnino teneretur; sed in casu, de quo agebatur, dicebat Regius Fiscus hoc bene procedere posse quando Principissa actionem dumtaxat constituit realem, qua mediante de iuribus suis experiri voluisset; at quia instabat, vt procederetur ad venditionem bonorum feudalium seruata forma pacti in capitulis matrimonialibus, & instrumento dotali adiecti, de quo quidem pacto verbum nullum in assensu impetrato, licet bona dicerentur hypothecata mediante assensu, quia deficiebat ille super pacto, vt vendi possent, distrahi non poterant; ex quo aliud est vendere, aliud pignus accipere; probatur, quia in iure diuersas habemus rubricas, nimirum ff. & C. de pignori- bus, & de contrah. emptione, hinc Andr. in c. Imperialem in princ. de prohib. feud. alienat. per Frederic. dicebat, quod si feudatario data est potestas feudum pignorandi, illud vendere non poterit; sed è contra, quod præstito assensu super obligatione bonorum feudalium, possint illa vendi quando debitor, quod debet non soluit, considerabatur hoc oriri ex iuris dispositione, comprehensiue, non autem extensiue ad notata in l. 4. in 2. parte ff. de pignorat. actione, & in l. fin. C. de iure Dom. impetrand. Bart. bene in l. creditor ff. de distract. pignor. Negusant. de pignor. in 6. parte membr. 1. & alij, faciunt, quæ scripsit Afflict. decis. 335. bonus text. in l. si pupillorum §. 1. ff. de rebus eorum, vbi habetur, quod si in bonorum pupilli obligatione iudicis interuenerit decretum, omnis alia debita solemnitas; poterunt postea absque alia solemnitate vendi, per quem quidem text. dicit. Bald. in Auth. hoc ius porrectum in fine C. de Sacrosanct. Eccles. quod si in obligatione rei Ecclesiasticæ debita interuenerit solemnitas, poterit postea absque

alia solemnitate distrahi, idemque Capyc. decis. 172. Præterea potiebatur Principissa assensu tacito, qui cum instrumento dotali pro præstito habeatur, non erat cur dubitari posset vt pacto prædicto concessus intelligeretur, non enim dicebatur pactum hoc extraneum, sed potius ex natura rei appositum; quare facta relatione per Regiam Camera in Collaterali Consilio & coram Domino Cardinali Paceco Regni huius locumtenente, fuit vnanimi Dominorum iudicantium consensu decisum, bona feudalia olim Principis Salerni esse vendenda vt ex pretio solui possent dictæ Principissæ ducati 27000. pro eius dotibus, & alij ducati 9000. pro antefato, verum quod liceret Regiæ Curia soluere dictæ Principissæ quantitatem prædictam in pecunia numerata, & eo casu cogeretur ipsa iura sua Regiæ Curia cedere.

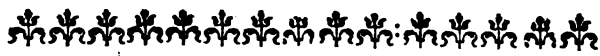
OBSERVATIO.

Dominus Regens in hac decisione in ea est sententia, quam credo contradictorem non habere, nimirum vt fiscus in bonis feudalibus committentis crimen læsæ Maiestatis non succedat, vt hæres, sed iure Dominico, prout succedit ob lineam feudatarij finitam, ita vt creditoribus delinquentis, si assensu carent soluere, quod illis debetur, non teneatur, in quibus sanè terminis intelligo dicta per Afflict. decis. 385. num. 2. & per Io. Vinc. de Anna in consil. constitutionem Diua memoria num. 237. Ad confirmationem autem huius conclusionis, & maiorem declarationem, vide omninò scripta per Dom. Reg. Constant. in l. 1. num. 145. cum seqq. C. panis fiscal. credit. præferri lib. 10.

Sed an idem dicendum respectu bonorum allodialium, in quibus pariter succedit, sic disponente Imperiali constitutione in l. quisquis in fin. ibi: Bonis eius omnibus fisco nostro addictis C. ad leg. Jul. Maiest. & idem affirmandum esse non dubito, vt propriè hæres appellari non possit, quamuis glos. in l. non intelligitur §. cum ex causa, in verbo pertinet ff. de iure fisci, affirmet, quod ad instar hæredis extranei reputetur, bene tamen dicitur successor, vt affirmat Anna loco modo cit. siue possessor ad finem vt teneatur satisfacere omnibus creditoribus delinquentis, siue in actione hypothecaria illi sint, siue in actione personali (sicque nostris temporibus obseruatum agnouimus in hæreditate quondam N. decapitati, ob prætensum crimen læsæ Maiestatis, sed Deus scit) quatenus tamen vires hæreditatis suppetant, quia ultra vires non obligatur, quamuis inuentarium non confecerit, ita satis bene noster Cæsar de Ursill. in addit. ad Afflict. in supracit. decis. 385. num. 6. & ibidem Carau. & cæteri Addentes Abb. de Mauro in addit. ad Patrem allegat. 84. & Peregrin. de iure fisci lib. 5. tit. 1. numer. 53. & seq. & his addo Francisc. de Clapper. in sua censur. causar. fiscal. causa 2. quæst. 1. num. 6. cum seq. fol. mibi 14. & seq. dum dixerit præter duos casus, nimirum quando fiscus est hæres institutus, vel succedit ob defectum legitimi successoris, in quibus, verè, & proprie succedit tanquam hæres, in cæteris nunquam dicitur propriè hæres, sed loco hæredis habetur; per hæc enim verba loquitur de Clapper. Sed fiscus non succedit

succedit ut heres, nisi duobus casibus, scilicet quando est institutus, & quando hereditas iacet ob defectum legitimum successorum, notat Io. de Platea per illum text. in l. 1. & in l. vacantia C. de bonis vacantibus & Bald. in l. sancimus § cum autem C. ad Trebell. col. 2. vers. quare quomodo potest esse, ut quis succedat sine herede, & Paul. Castrensis in l. quoties ff. de nouatio. col. fin. num. 4. ubi dicit, fiscum non esse proprie heredem per confiscationem, secus si succedat per defectum legitimum successorum nam quando legitimus heres potest adire, dicitur iacens hereditas, sed postquam non potest adire, desinit esse hereditas, & incipiunt bona esse vacantia d. l. 1. & l. vacantia Cod. de bonis vacantibus, & ibi Bald. & Io. de Platea notant & sic illis duobus casibus fiscus succedit tanquam heres, sed extra hos casus, non est proprie heres, sed loco heredis habetur, ut notat glos. in l. inter eos § si de fideiuss. ubi Bald. & in l. tutoris ff. ad leg. Jul. de vi publ. ubi notant scribentes, & in l. non intelligitur § si ex causa, ff. de iure fisci, Bart. Bald. & Paulus de Castro in l. quoties in fine ff. de nouation. Hæc ille, cuius dictis addo libenter scripta per Dom. Regentem Constat. qui materiam verè degestauit loc. cit. à n. 112. cum pluribus seqq.

3 Vltèrius hîc notamus; quod quando creditor cum assensu creditum suum consequitur à fisco, ad quem ob lineam finitam debitoris feudatarij, vel ob culpam, feudum reuersum est, tenetur iura sua eidem fisco cedere, & hoc ut obtenta cessione possit agere pro recuperatione quantitatum per ipsum creditori solutarum aduersus heredem in allodio, qui verè, & proprie est debitor. Tu modò ad pleniorè huius conclusionis intelligentiam vide, quæ ex nostratibus scripserunt Dom. Regens de Ponte conf. 82. in 3. dub. lib. 1. & Marcell. de Maur. alleg. 1. vide pariter, & omnino, quæ scripsi Ego lib. 1. mearum resolut. c. 130. quo loci multa in hac materia inuenies notabilia, signanter, quid dicendum quando fiscus cum hac cessione ageret, non aduersus heredem in allodio, sed cõtra tertium possessorem bonorum burgenfaticorum, an iste sic conuentus valeat eidem fisco agenti cedendarum opponere exceptionem, nimirum ut cedat eadem iura sibi per primum creditorem cessa.

ARGUMENTVM.

Salarium Officiali supremo debitum, eo defuncto an ad hæredes transmittatur pro integro anno, vel pro rata tantum temporis, quo inseruuit, siue vsque ad diem mortis; Et quid in Doctore ad legendum ducto, in Aduocato, in medico, & in famulo.

DECISIO CCCCVII.

CVM de ordine tunc inuictissimi Regis nostri Dom. Marchio Villæ Franchæ Regni huius Prorex pro Senarum inuasionè ab hac ciuitate discessisset quod contigit 6. die Ianuarij 1553. ipso demùm Florentiæ defuncto, sub die 21. Februarij immediatè sequentis, instabat Regius Fiscus esse cogendos eius hæ-

redes ad restituendum Regiæ Curiaë duccatos tredecim mille, quos in discessu acceperat, vel quod bonificarentur pro rata salarij quod ad dictum Marchionem vti Proregem, & militum grauis Armaturæ Capitaneum pro rata temporis spectabat, vnde quid iuris in Regia Camera dubitabatur?

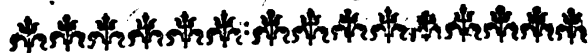
Aduocati dictorum hæredum excipiebant Salarium Marchioni Proregi constitutum integrum totius anni deberi, non autem pro rata temporis, quo vixerat, per text. in l. 1. § diuus. ubi latè Bart. ff. de diuers. & extraord. cognit. notant Bart. Bald. Paul. de Castro, Dec. Io. Baptista Caccialup. & Ias. in l. diem functo ff. de offic. assess. hi enim vno ore faxi sunt, salarium potestati, siue alteri supremo officiali constitutum, cuius personæ dignitas, potius quam seruitium inspicitur, eo in initio anni, quo administrare incepit, defuncto, eius hæredibus integrum totius anni deberi, & quamuis aliqui contrarium senserint, tamen hæc est communis opinio, quam pariter amplexus fuit Io. de Platea in l. 1. n. 2. C. de primipilo. lib. 12. Sed ex aduerso replicabatur, quod hæc communis conclusio limitatur, ubi est consuetudo in contrarium, quia tunc illa est attendenda, iuxta notata per Fulgos. & Alex. in d. l. diem functo. & per Io. de Plat. in d. l. 1. num. 1. ubi quærens quonam tempore Salarium officialibus solui debet, an in fine, an in principio anni, & quod in fine anni, nisi in contrarium esset consuetudo concludit; In hac ciuitate consuetudo viget vt Salarium officialibus de tertia in tertiam solvatur, & sic in fine quatuor mensum illius rata, verùm illis infra quatuor illos menses defunctis, Salarium hæredibus non nisi pro rata temporis, quo inseruierunt, & sic vsque ad diem mortis deberi, non autem pro toto anno, nec pro integra tertia, sed pro illa parte anni, vel temporis, quo vixerunt, sicque compertum fuit, constare ex libris Thesaurarij, & ex consultationibus Regiæ Camerae, & hoc in omnibus officialibus Regni tam maioribus, quam inferioribus seruatum, incipiendo ab Illustrissimis Dominis Proregibus in officio defunctis, vt fuerunt Dominus Raymundus de Cardona, Dominus Carolus della Noy, & Princeps Oranciæ, & ita in causa prædicta per Regiam Cameraam facto verbo in Collaterali Consilio, & coram Domino Cardinali Paceco Regni generale locumtenente declaratum extitit.

OBSER

OBSERVATIO.

A. Groschimus hinc geminatas determinationes per Regiam Camerae factas, ut Officialibus tam superioris, quam inferioris ordinis defunctis, salarium eis debitum, non nisi pro rata temporis, quo inseruerunt, siue usque ad diem mortis ad eorum haeredes transmittatur, non autem pro integro anno, siue pro integra tertia, quo tempore solui consuetum est, idque ait Dominus Reg. ex consuetudine, quae apud nos viget, non quod de iure procedat, constat enim, attenta dispositione text. in *vulgata l. diem functo* hinc citata ff. de offic. assessor. communem esse Doctorum sententiam, quod cum salarium Iudici Assessori, siue Magistratui ratione honoris, & dignitatis debeatur, quocirca inestimabile dicitur eius ministerium, illud integrum pro toto anno haeredibus est debitum, ita sane ratiocinati sunt gloss. & Bart. in l. 1. §. diuus ff. de variis & extraordin. cognit. Curt. Junior. in d. l. diem functo n. 31. Alex. num. 41. Iaf. num. 36. Bolognett. num. 47. vbi Fulgositio qui contrarium scripsit, plena manu satisfacit Abbas in cap. 1. num. 9. de cleric. agrot. Dom. Reg. de Pont. in tract. de potest. Proreg. tit. 7. §. 6. in framm. 36. & Dom. Reg. Constant. in l. 1. n. 26. & seq. C. de re milit. lib. 12. & scitissime Emanuel de Castro in suo opusc. de annoni. Civilibus notab. 4. n. 7. & 3. vbi n. 13. idem dicendum esse affirmat in Doctore ad legendum conducto, ex gloss. in d. l. 1. §. diuus, & Iaf. post alios in d. l. diem functo num. 40. (quicquid in sua Academia contrarium receptum esse attestetur) idemque addit in Aduocato, quando salarium pro singulo quoque anno promissum extitit, quicquid postea distinguit, quando datum, vel promissum esset pro vnus causae patrocinio, Mysinger. singul. obseruat. centur. 3. obseruat. 8. Et in Medico à Communitate conducto, ut si infra annum decesserit pro toto tempore, salarium à principio conuentum ad haeredes transmittat, probarunt Cephal. conf. 70. Maranta consil. 59. Viu. commun. opin. lib. 1. opin. 201. n. 4. Ego ipse resol. iur. lib. 1. c. 313.

2. Sed videamus quid dicendum in famulo, si iste infirmus fiet, siue medio tempore moriatur, num salarium integrum ad haeredes transmittat? gloss. in l. arboribus §. de illo, in verbo agrotante ff. de usufruct. integrum deberi salarium existimauit, ea quidem ratione, quia non stetit per eum operas suas praestare; contrarium verò putauit Bart. per illum text. in l. si verò §. item cum quidam ff. locati, vbi probatur, cessante ministerio, aut vsu rei conductae, et si cesset per casum fortuitum, cessare pariter debere laboris mercedem, quas quidem opiniones ad inuicem pugnantes refert Iaf. in d. l. diem functo num. 47. At Emanuel. de Castro loc. supra cit. num. 15. post gloss. fin. in d. §. item cum quidam, versic. vel verius dic. duos in hac re distinguit casus, quorum primus est, quando Dominus conuenit cum famulo de mercede soluenda in pecunia, ut hoc casu tum sit vera, & propria locatio, ad text. in l. 1. §. si quis seruum ff. de positi. & in l. naturalis §. ut cum ff. de prescript. verbis, salarium pro rata temporis debetur. Alter casus, quando Dominus aliquid dedit famulo in specie pro ministerio futuro, & tunc cum sit contractus innominatus, ad text. in d. §. si quis seruum, & non stetit per eum quominus ministerium suum praestaret, cessat omnino dati repetitio, ad text. in l. 3. §. 1. ff. de condition. causa data.

ARGUMENTVM.

Officium si vno, eodemque die à Principe alicui collatum reperiretur, & ut alteri illud idem pariter conferretur, Praesidi Prouinciae fuerit iniunctum, si de anterioritate temporis illius diei non constat, vter in assequendo officium hoc praeferratur debeat. Tex. in l. quoties C. de reuendic. an procedat in concessione Principis duobus de eadem re facta.

DECISIO CCCCXVIII.

No, eodemque die compertum fuit Carolum Caesarem tunc Regem nostrum in eius Curia contulisse Petro de Mudara officium Capitanei, quod dicitur dell'artiglierie Regni huius, ac insimul scripsisse Illustr. Proregi, quod si officium praedictum alicui prouisum non reperiretur, illud conferret Lucio de Trano, dummodo habilis esset, hic cum prius litteras Proregi praesentasset, officij possessionem seu quasi adeptus fuit; sed superueniente demum dicto Petro cum suo priuilegio, orta fuit inter eos controuersia, vter in assequendo officium praedictum praeferratur debeat? & cum de facto, amoto Lucio officij praedicti possessio à Domino Prorege dicto Petro consignata fuisset, hic dicebat, quod omnino erat in sua possessione, seu quasi conseruandus, praetendens officij collationem prius obtinuisse, sicque eum praeferrendum, vti in data anteriorem quamuis Lucius prius fuisset receptus, c. tibi qui, de rescript. in 6. vbi Canonistae omnes pro regula notant, ut in gratiosis, & beneficialibus tempus datae sit attendendum, bene Felyn. in c. cum re, extra de rescript. & quamuis ex aduerso diceretur, quod nullatenus de anteriori data constabat, ex quo eodem die vtraque prouisio emanauerat, nec aliter, quae prius, & quae posterius facta esset apparebat; tamen pro Petro subintrabat individualis dispositio tex. in c. duobus. vbi Io. Andr. Archidiac. Dominic. Philipp. Franc. & Canonistae communiter de rescript. in 6. ubi enim expressis verbis deciditur, quod si Papa vno eodemque die beneficium alicui contulerit, idemque, ut alteri conferretur, certis executoribus mandauerit, supposito, quod non appareat, quis primò impetrauerit, licet hic litteras prouisionales dictis executoribus prius praesentauerit, & beneficium assequutus fuerit, tamen ille, cui Papa beneficium contulit, praefertur, ratio à DD. assignatur, quia hic pinguius

pinguius ius habere dicitur, ita in casu proposito dicebatur; etsi enim Lucius Regias litteras ut sibi officium conferretur Proregi præsenserat, & officium insimul assequutus esset, tamen vera, & realis prouisio fuit à Rege facta Petro, cui statim atque priuilegium obtinuit, absque alia prouisione fuit ius ei quæsitum, *l. fin. vbi Bart. C. de consulis. lib. 12. cum aliis iuribus, quæ allegat Io. de Plat. in l. 1. C. eodem tit. & Bald. in c. ad audientiam de prescriptio. & in tit. de pace constant, in vers. possideant.* Vnde hic omnibus in Regia Camera discussis, nemine contradicente, pro Petro diffinitiuam sententia prodiit.

OBSERVATIO.

P RINCIPALIS ratio huius decisionis ut in assequutione officij, de quo agebatur, præferretur, qui priuilegium à Rege prius consequutus fuerat, quamuis alter eiusdem officij possessionem adeptus esset, ea siquidem fuit, quia ex solo Principis priuilegio, nedum dominium rei, quæ conceditur, sed & illius possessio in concessionarium transfertur, ita D. Regens noster hic, & centies in superioribus decisionibus, & nouissimè post alios, quos refert Dom. Reg. Capyc. Galeo *resp. fiscali 7. num. 2: vbi num. 7. in propriis terminis nostris respondit obiectioni, quæ fieri solet, nimirum, ut hæc conclusio procedat, quando de Principis expressa voluntate constaret, ut transferretur possessio; ait enim opportunam esse oppositionem in concessionem rerum corporalium, in quarum acquisitione factum desideratur, ad tex. in l. quemadmodum ff. de acquir. possess. secus verò in rebus incorporalibus, prout sunt officia, de quibus agimus, & beneficia Ecclesiastica, in his enim opus non erit hoc Principem exprimere, cum, & alias idem operetur simplex cessio in incorporalibus quod vera traditio in rebus corporalibus, iuribus & Doctoribus per eum citatis; Respondit secundò num. 10. de hoc dubitari posse, quando Princeps disponit per viam simplicis contractus, quo casu præsumitur in dubio iuxta iuris communis regulas voluisse eum contrahere, secus verò si priuilegio mediante, quia tunc illius vigore etiam in dubio præsumitur in concessionarium translata possessio, allegat Afflict. in cap. quid sit inuest. & Dom. Reg. de Curte in suo diuersor. par. 1. cap. 11. num. 19. & 20. Sed magis ad punctum allegare poterat Iaf. qui in l. quoties C. de rei vendic. quærens num. 7. an dispositio illa (ut semper præferatur, qui prius rei possessionem adeptus fuit, quam alter, qui titulum habet anteriorem) procedat in Principe vendente, vel donante, affirmatiuè respondit, si per viam contractus processit, secus si priuilegio mediante, per hæc enim verba loquitur Iaf. num. 10. *Quid tenendum in passu principali, licet ex predictis durum videatur ab ista sententia recedere, præsertim cum non inueniam contradicentem, tamen hæc opinio, & limitatio mihi non videtur tuta, quia licet verum sit quod Princeps per viam priuilegij possit transferre dominium sine traditione, vel possessione, & in istis terminis loquatur, & intelligi debent supra adducta, tamen si super aliqua re contrahat, donando ad supplicationem Partis vel vendendo, non videtur, quod magis transferat dominium sine traditione, quam priuatis, ergo ita habet locum ista lex in Principe contrahente, sicut in priuato, secus si per viam priuilegij, tunc limitatio procedit, ad hæc allego in specie Bald. in D. De Marinis obseruat. ad decil. D. Reuerterij.**

cap. 2. in ultim. col. de noua forma fidelit. in vsibus feudorum, & ibi Dom. Andr. de Isern. vbi dicit Bals. multum referre utrum cum Principe contrahatur, & in tali contractu seruandum est ius commune, ut si post contractum Princeps sit obligatus ad tradendum, & ante traditionem non acquiratur dominium nec possessio, unde secundum eum l. omnes, & l. bene à Zenone C. de quatrie. possess. debent intelligi interueniente traditione, si verò Princeps gratiam facit non per viam contractus, tunc ex ipsa gratia bene dominium transfertur sine traditione, quia ista est natura collationis gratiose, ut in c. si tibi absenti de prehen. in 6. ut ibidem plenius per Bald. videre poteris, & postea subdit Bald. quod qualibet gratia Principis censetur priuilegium, ut notat Io. Andr. in c. olim de verbor. signific. in nouella, ista recollegi proprio studio, quæ subiecto sententia cuiuslibet melius sentientis. Hæc Iafon, cuius dictis addi possunt, quæ scripserunt Aluar. Valasc. consult. 72. Francisc. Cald. conf. 28. numero. 23, Georg. de Gabed. decis. 30. num. 9. p. 2. Mieres de Maioratu par. 1. quæst. 26. num. 13. 16. & 27. Burg. de Paz. conf. 15. num. 2. & alij, quos refert Augustin. Barbosa in collect. ad d. l. quoties C. de rei vendic. numero 17.

Cætera ad materiam pertinentia, vide apud Dom. Reg. Rouit. *decis. 82.*

ARGUMENTVM.

Remissio mercedis ut ob sterilitatem à locatore conductori facienda sit; ad quam summam damnum à conductoribus passum ascendere debeat. Renunciari, an possit remissioni mercedis. Renunciatio casuum fortuitarum, an insolitos comprehendat, & inopinatos.

DECISIO CCCCIX.

N STABAT in Regia Camera, Iacobus Lucidus Arrendator Regiæ Dohanæ huius ciuitatis, sibi mercedis remissionem fore concedendam, vulgo *excomputum* appellamus; & hoc ex causa belli inter Regem nostrum, & Regem Francorum in hoc Regno initi, ob quod spatio vnus anni cum dimidio liberum commercium prohibitum fuerat, sicque mercimonia ob extra Regnum ad hanc ciuitatem asportari non potuerunt, vnde dubitabatur, ut sit locus remissioni mercedis, quænam requiratur sterilitas, siue rei conductæ fructuum amissio, nam vbi modica esset dubium non est mercedis remissioni locum non esse, hic est text. in l. si merces §. ius maior ff. locati.

In hoc dubio Doctores variasse dicebatur, sunt enim qui putarunt, tunc demum fieri locum remissioni mercedis si in fundo ad seminandum conducto tanta fuit sterilitas, ut ex eo semen colligi non potuit, alij verò, ut standum sit vulgi opinioni, quæ quidem dux

opiniones recitantur à glos. in l. si uno ff. locati; Bart. verò interminis text. in d. 9. vis maior. dixit, tunc demum intolerabile conductori euenisse damnum, quando deductis expensis, nulli fructus recollecti sunt, & in l. licet C. locati, putauit fieri locum remissioni mercedis, quando colonus in fructuum perceptione ultra dimidiam læsus est, idest quod deductis expensis, non percipit tot fructus, qui ad dimidiam pensionis soluendæ ascendunt, istamque Bart. sententiam sectati sunt Ant. de Butr. & Abb. in c. propter sterilitatem, extra locati, Raphaël Fulgos. in d. §. vis maior Aret. conf. 52. & alij, verum quod fat sit si damnum vsque ad tertiam partem ascendat, dixit Io. Andr. in d. c. propter sterilitatem; In hac autem opinionum diuersitate ea hic probarur sententia, vt quanta debeat esset sterilitas, quantave læsio iudicis arbitrio remittatur, & quod hæc sit verior, æquior, & communior opinio, nam cum text. in d. §. vis maior, & in d. c. propter sterilitatem, de damno plusquam tolerabile verba facit, vt eo casu mercedis remissio fieri debeat, hæc declaratio, quando dici possit damnum intolerabile, vel magnum, non nisi à iudice arbitrabitur, ita Iacob. Butricarius, quem refert, & sequitur Alberic. in d. l. si uno. Confirmabatur opinio hæc in casu proposito, cum in conuentione inita intra arrendatorem, & Regium Fiscum expresse dicebatur, vt ex causa pestis, vel belli ex compotum fieri deberet, vbi notabile eueniret damnum, quod certè non nisi iudicis arbitrio declarari poterat. Vnde facta relatione per Regiam Camera in Collaterali Consilio, & coram Domino Cardinale Paceco Regni huius generali locumtenente, fuit per omnes Dominos Regiam Cancellariam Regentes & Regiæ Camerae Præsidentes declaratum esse dicto Arrendatori mercedis remissionem faciendam pro summa ducatorum decem millium, quamuis pro ducatis 24000. illam petiisset; sed non per viam excõputi; sed per viam suspensionis, quia si postea anni sequentes fuissent ita fertiles, vt lucrum excederet extaleum, fieret locus compensationi fertilitatis cum præcedenti sterilitate; At compilato demum processu cum Arrendator pro restauo damnorum passorum summa ducatorum triginta trium millium peteret, quia dicebat, hoc damnum ipsum passum fuisse, cum in facto verum non esset, fuit pro maiori parte Dominorum votantium decisum, dictos ducatos decem mille iam suspensos pro omni restauo cedere debere, & quod arrendator reliquum solueret, fuerunt duo vota, vt solum eis fieret restaurum pro ducatis sex mille; sed maior pars pro decem mille.

OBSERVATIO.

AGit hîc Dom. Regens noster vt sit locus remissioni mercedis propter sterilitatem in re conducta contingentem, quanta debeat esse hæc sterilitas, quodve damnum per conductorem passum, dum iura in l. licet C. locati, in l. si merces §. vis maior. ff. eod. & in c. propter sterilitatem eod. tit. hoc non aperiunt, & post geminatas recitatas opiniones, subdit veriorè, æquiorè, & communiorè sibi videri sententiam, vt Iudicis arbitrio remittatur; Tu modò ad huius dicti confirmationem vide scripta per Hieronymum Pantelchman *variar. iur. quest. lib. 9. quest. 1.* vbi postquam nouem recensuerit opiniones, Iudicis arbitrio rem terminandam committit *num. 27. & 37.* idemque Co-uarr. *pract. quest. cap. 30. vers. aliis placet.* Egidius Boss. in *tract. de remiss. mercedis num. 12.* Neuizan. *conf. 50. num. 15.* Rol. à Valle *conf. 86. in fin. lib. 3.* Sebast. Medic. *de casibus fortuit. par. 2. cap. 3. num. 1.* Iac. b. Menoch. *de arbit. Iudic. lib. 2. casu 76. num. 3.* & alij relati à Fabio de Anna *conf. 64. num. 1.* Ego ipse *resol. iuris lib. 2. cap. 186. vbi num. 3.* quæ de remissione mercedis propter sterilitatem scripserunt Doctores, procedere dixi nedum in simplici conductore rei priuatae, verum etiam & in conductore vectigalium, vt probatur in hac decisione, & scripserant prius Bari. in *l. cotem ferro §. qui maximos ff. de public. & vectigal. & in sua questione incipiente Publicaris.* Latè Boss. *de remiss. merced. publican. in princ. & Hieronym. Pantelch. quest. 18.* Dixi vltèrius *num. 4.* adeo mercedis remissionem propter sterilitatem contingentem conductori esse debitam, vt illi renunciari non possit, ad hoc expediens Ioseph. Ludouic. *comm. concl. in tit. de iure emphyt. conclus. unic. vers. & quoniam altera opinio,* Gomez. *var. resol. lib. 3. cap. 3. num. 18.* & Fab. de Anna *citato conf. 64. & 65. & num. 6.* addidi quod quando renunciatio casuum fortuitorum procederet, eam fore intelligendam de casibus fortuitis solitis, & qui sæpè contingere possent, secus verò de insolitis, & inopinatis, iuribus, & DD. ibi citatis, qua de re latius supra in *observ. ad decis. 455.*

Ad illud autem, quod hic annuit Dom. Regens fuisse huic conductori in principio litis factum excompotum pro summa ducatorum decemmillium, non tamen per viam excomputi, sed per viam suspensionis, dic Tu bene procedere de æquitate, secus verò de iuris rigore, quia cum arrendator adhuc non sit in probatis circa damnum passum in re conducta, & locator habet pro se instrumentum liquidum cum pactis exequutiuis in forma, hæc sanè liquiditas, siue instrumenti exequutio impediri non potest, lite pendente super petito restauo damnorum passorum, & ita passim in Regia Camera iudicamus, sic terminum in causa impartientes, non impedita interim solutione extalei, at quia aliquando causa, quæ allegatur pro restauo obtinendo Iudicibus est satis notoria, quamuis extraiudicialiter, solet in his casibus Regia Camera lite pendente super restauo suspensionem concedere, pro ea quantitate, quæ à Dominis Iudicantibus arbitratur, prout fuit practicum in hac decisione, sicque anno præterito me referente determinatum in causa Andreæ Brancati arrendatoris arrendamenti del Tabacco, in qua fuit datus terminus non impedita interim solutione extalei, verum consulimus Domino Proregi, quod suspenderetur ex actio pro certa quantitate, & ita exequutum, sic pariter decisum hodie 7. Februarij 1659. in causa Gubernatorum arrendamenti Salium Montium cum arrendatoribus referente Domino Præsidente Astuto.

ARGV

ARGUMENTVM.

Filius naturalis siue spurius à Principe legitimatus, etiam quoad feudorum successionem an possit succedere in feudo paterno, in quo frater defuncti feudatarij hæres institutus est. Hæredis appellatione de iure communi feudorum an, & quando veniat hæres extraneus. Filiis à patre hæredibus institutis, illisque sine liberis decedentibus, Caio substituto, si ipsorum alter institutionis tempore reperiretur in sacris constitutus, an substitutio sic ordinata illius personam comprehendat. Dictio *in perpetuum*; quid importat, & de aliis.

DECISIO CCCCX.

VITA functo Reuerendo fratre Frederico Vries ordinis Hierosolymitani Baiulo Sanctæ Euphemie, qui à Cæsarea Maiestate in seruitiorum remunerationem de aliquibus feudis in hoc Regno inuestitus extiterat, orta fuit controuersia, quis in feudis prædictis succedere deberet, an Philippus Vries eius filius tum à summo Pontifice, quam à Rege, etiam quoad feudorum successionem legitimatus, an verò D. Petrus Vries in testamento hæres scriptus, & cum super interdicto adipiscendæ inter eos fuisset multum altercatum, & cuiusnam opitularetur dispositio *l. fm. C. de adict. diui Adriani toll.* tandem quia articulus successionis in iudicio proprietatis erat iuris tantum placuit utrique Parti, vt absque alio termino decideretur in petitorio, vter ex eis ad successionem concurrentibus, esset de feudis prædictis inuestiendus, vt quia decisio dependebat ab interpretatione priuilegij inuestituræ dicto fratri Frederico concessæ, & à tenore institutionis factæ per eundem in suo testamento, Philippus filius ad suam fundandam intentionem dicebat verum esse, fuisse in dictis feudis institutum Don Petrum, sed sub ea conditione, si ipse & sui descendentes in perpetuum hæredes esse potuissent, alias censeretur ipse Philippus hæres institutus. At quia descendentes Don Petri nullo pacto succedere poterant, ex quo concessio dictorum feudorum fratri Frederico facta apparebat pro se, & vno hærede ab illo nominando, si igitur pro vno, ergo alij censebantur excludi, *l. cum Prator ff. de iudic.* in feudis enim inuestitura est omnino atq̄denda, cum ipsa det normam, *D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.*

& regulam feudo, *cap. 1. de duob. fratrib. de nouo benefic. inuest.* vnde cum testator expressè dixerit vt sit hæres D. Petrus, dummodo ipse, eiusque descendentes hæredes esse potuissent, id quod ex tenore inuestituræ prohibebatur omnino, ergo dicebat Philippus quod fiebat locus secundæ institutioni ad ipsius fauorem à patre suo factæ; non enim dubitari poterat quod dictio illa, *pro vno*, singularitatē denotabat, quia, *vnus*, est numerus singularis, sicque de pluribus prædicare non potest, *l. si vnus ex argensariis ff. de pactis*, & perinde est, ac si nominatim de vno per nomen expressum mentio facta esset: *l. 1. vbi Ias. & cæteri ff. de liber. & posthum.*

Cæterum discusso articulo, referente Regia Camera in Collaterali Consilio, & coram Domino Cardinale Paceco Regni huius generali locumtenente, cum interuentu Regioniorum Consiliariorum Ioannis Andreæ de Curte, Hectoris Hiesualdi in causa adiunctorum, fuit pro maiori parte decisum, inuestituram esse dicto D. Petro concedendam. Principalis ratio decisionis fuit quia licet verum esset, inuestituram canere pro primo inuestito, & vno hærede, tamen in eodem priuilegio non semel demum repetitum erat, vt tam ipse primus inuestitus, quam hæres suus in perpetuum tam inter viuos, quam in vltima voluntate potuissent, de dictis feudis disponere, prout de re eorum feudali, dictio illa *in perpetuum*, necessariò intelligenda erat in infinitum, non autem ad tempus, & sic pro vita fratris Frederici primi inuestiti, & vnus hæredis dumtaxat; Præterea si ad tempus inuestitura hæc erat intelligenda vtique primus hæres nec in vita, nec in vltima voluntate de feudis prædictis disponere potuisset, cum post ipsius mortem feuda omnino fuissent ad Dominum directum concedentem reuersa, & tamen vt disponere potuissent expressè conuentum extiterat; Nec dici poterat inuestituram intelligendam esse pro hærede; idest sanguinis, & sic pro legitimè descendentes ex corpore fratris Frederici, ad text. *in cap. 1. §. & quia vidimus in fine de his qui feud. dar. poss.* nam cū frater Fredericus miles esse Hierosolymitanus, qui vxorem habere non poterat, & successiue, nec hæredes legitimos, Rex, qui propter seruitia ab ipso inuestito facta, feuda illa concesserat, non nisi de hærede extraneo sentire potuerat, nec pariter obstare dictum fuit aliam Philippi prætensionem, nimirum priuilegium inuestituræ prædictæ fuisse transfusum in aliud, dicto fratri Frederico secundo loco concessum, in quo expressè data erat illi facultas, vt in dictis feudis dictum Philippum eius filium legitimatum nominare potuisset; etenim responsum fuit hoc nulla lege fundari, imò contrarium de iure cautum esse, vt scilicet per concessionem noui priuilegij

legij nunquam alia priuilegia eidem per prius indulta reuocata dici possit, probat hoc Bald. in l. 2. num. 4. C. de constit. pecun. & Bart. in l. 2. C. de prapof. agen. in reb. lib. 12. quod namque in augmentum inductum est, diminutionem operari non debet. Vterius in hoc secundo priuilegio dicebatur, quod frater Fredericus intendebat Philippum eius fiscum in suum hæredem nominare, hæc verba non importabant, vt Philippus nominatus censeretur, glos. in l. sortis electione ff. de legat. 1. quam ibi Bar. Alex. Aretin. & Ias. sequuntur, & ferè in terminis Alexand. cons. 174. lib. 7. vbi dicit, quod si aliquis dispensationem pro filiis naturalibus obtinuerit, quia eos intendit in certa parte suorum bonorum hæredes instituere, non per hoc instituti censentur; in casu proposito attento tenore secundi priuilegij, non erat nisi data potestas Fratri Frederico nominandi Philippum in hæredem, non quod nominare cogere, verbum enim, *potest*, necessitatem non inducit: l. sape audiui Casarem vbi glos. ff. de offic. prasid. Bart. & DD. in l. Gallus ff. de liber. & posth. vnde.

OBSERVATIO.

Quamuis de iure communi feudorum hæredis appellatione non nisi hæres sanguinis veniat, & sic legitimus ex corpore descendens, vt probatur in cap. 1. §. & quia vidimus, de his qui feud. dar. poss. & in cap. 1. §. si clientulus, vbi Bald. de alienat. feud. Iacob. Anton. de Mauro allegat. 19. idemque & quandoque de iure communi Romanorum vt habetur in l. ex facto 17. §. fin. ff. ad Senat. Consult. Trebell. Attamen ex dictis per Dom. Regentem hinc notamus, quod si Princeps aliquem suum benemeritum, qui filios non potest habere legitimus, quia Religiosus, vel in Sacris constitutus de feudo, siue officio pro se & vno hærede inuestiat, non nisi de hærede extraneo, ipsum sensisse, non autem de suo, necessarium est nobis affirmandum. Ex hoc alias dicebam quod cum attenda dispositione d. l. ex facto §. fin. ff. ad sen. Consult. Trebell. conditio si sine hærede decesserit intelligenda sit, id est sine liberis, si quis in sacris constitutus hæres esset institutus, cum hoc vt si sine hærede decesserit succedat Sempronius, nullatenus posse substitutioni fieri locum, si hic hæres cum hoc onere institutus testamentum condiderit, & de hærede quantumvis extraneo sibi prospexerit, cessat enim in hoc casu dispositio illius tex. nimirum vt senserit testator, dum dixit si hæres scriptus sine hærede decesserit, id est sine filiis, dum impossibile erat, vt filios habere potuisset legitimus ex quo in Sacris constitutus.

Sed alias fuit dubitatum, filiis à patre hæredibus institutis, illisque sine liberis decedentibus, Caio substituto, si ipsorum alter institutionis tempore reperiretur in sacris constitutus, an substitutio sic ordinata illius personam comprehendat? negatiuam partem amplexus est Paul. de Castro in l. 2. §. lex falcidia n. 4. ff. ad leg. falcid. vbi sic loquitur. Si testator instituit plures filios, quorum vnus sit in sacris, & grauat eos, si decesserint sine liberis, quod restituat tali, in tali generalitate non comprehenduntur, qui non possunt liberos legitimus habere & c. idemque scripserunt Alex. in eod. §. lex falcidia in

ultimis verbis, Paris. cons. 109. num. 2. 3. & 4. & in c. in presentia num. 47. de probatio. & ex nouissimis scribentibus Polidor. Ripa, singul. obseruat. in obseruat. 248. per tot. Rationem assignant, quia fideicommissum relictum in defectum conditionis à iure reprobatur non debetur, ad tex. in l. quoties, vbi DD. communiter ff. de condit. & demonstr. & ista conditio, si sine filiis in clerico, & sacris constituto, in sui commodum à iure reprobatur, vt per omnes in c. in presentia de probat. ergo.

Contrariam verò sententiam, nimirum, quod sub hac generalitate clerici persona comprehenditur, reprobato Paulo Castrense, amplexus fuit Anton. Theaur. decis. 136. secundum quam per illum Senat. iudicatum testatur, ea quidem ratione, quia sic videtur fuisse de mente testatoris, nimirum pariformiter omnes substituere, quodque illa dictio, *sine liberis*, operetur quoad Laicos, sed quoad sacerdotem videtur pura substitutio, ad tradita per Dec. in cons. 299. Item & secundo quia in hac substitutione si præmoreretur vnus ex laicis sine filiis, certè frater sacerdos succederet, vt probat Dec. loc. mod. cit. num. 9. ergo rationabile, etiam est, vt laici fratres illi succedant, vt equalitas seruetur, & reciprocum sit fideicommissum, & hæc sententia mihi magis arridet.

Ad confirmationem autem illius dicti, nimirum quod dictio *in perpetuum* importet illud idem quod importat dictio *in infinitum*, videndi sunt quamplures, quos recenset Augustinus Barbol. de diction. vsu freq. dict. 163. num. 2. licet num. seq. aduertat, quod quandoque secundum subiectam materiam refertur ad hominis vitam, si actus de sui natura vel disponendi modus personam respiciat & num. 5. ad rem nostram notat, & quod posita in concessione rei importet, vt illa nunquam ad concedentem sit reuersura, ad quod allegat Soccin. cons. 266. numero 37. vol. 2. Gabr. cons. 76. numer. 7. & 8. lib. 2. & Rota decis. 10. num. 5. par. 1. recent.

ARGUMENTVM.

Officium à Rege alicui concessum ad beneplacitum, nùm possit à concedente ad libitum reuocari. Gratia Principis simpliciter facta an possit sine causa reuocari; Et quid si fuerit facta ad beneplacitum; & de pluribus notabilibus ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCCXI.

DEBITABATUR in Collaterali Consilio ad relationem Regiæ Camerae si iure permittente potuerat sua Catholica Maiestas priuare Vincentium de Vesponis officio, quod tenebat Regij Cauallarij, illudque conferre in personam Io. Aloysij de Rogerio.

Et nemine ex Dominis votantibus contradicente, hoc à Rege fieri potuisse decisum extitit. Ratio decisionis fuit, quia quando officia sunt manualia, potest Rex ad sui libitum dare

dare vni & ab alio auferre, ita Io. Faber in §. cum autem, *Instit. quibus mod. ius patria potest. solu.* eoque magis, quia dictus Vincentius officium non obtinuerat sua vita durante, sed ad Regis beneplacitum, ergo dicebatur, quod semper & indistincte absque alia causa beneplacitum illud reuocari poterat, & non tantum expressè, sed etiam tacitè, vt est text. in c. si gratiose de rescriptis in 6. vbi Canonistæ communiter, hoc notant Bart. optime in l. centesimis §. fin. ff. de verborum obligatio. plus dixit Aret. in c. nouit de iudic. quod licèt alias priuilegium concessum, etiam subdito pecunia mediante, quia transit in contractum, sine causa reuocari non potest, secus tamen vbi concessum apparet ob merita, quia tunc etiam absque causa reuocari potest, cum negari non possit, quin dicatur illud ex causa lucratiua concessum, nec fuit admissa alia Vincentij præsentio, nimirum, quod officium concessum ad beneplacitum, censetur esse perpetuum, ac de eo, vt de perpetuo iudicari, ad text. in l. iuris peritos, vbi Bart. & Baldus ff. de excusat. tutor. in l. de pupillo §. si quis ipsi pratori ff. de noui oper. nunciatio. idem Bald. in l. quisquis C. si cert. petatur. quia hoc verum est, donec non reuocatur, nam ratione dubij interim vt perpetuum iudicabitur, argumento l. sufficit. C. de condit. indebit. sed non per hoc tollitur, quin concedens semper ad sui libitum reuocare possit; *glos. iud. l. iuris peritos, in verbo rem haberet, & longa est differentia inter gratiam simpliciter factam & inter illam quæ est facta ad beneplacitum quia illa nec etiam re integra per concedentis mortem reuocatur, c. si super gratia de offic. deleg. ista secus d. c. gratiose, eoque magis in casu proposito, quia reuocationis iusta se obtulerat causa, senectutis nimirum dicti Vincentij; Vnde.*

OBSERVATIO.

Concluditur in hac decisione, officium à Rege calicui concessum ad beneplacitum, quamuis dicamus illud esse perpetuum, posse tamen à concedente ad libitum reuocari; Tu modò ad plenioris huius conclusionis intelligentiam considera, quæ alias de hoc consultus eximius ille Iureconsultus D. Io. Angel. Pisanellus respondit, nimirum quod aliud est quærere an gratia Principis simpliciter facta possit sine causa reuocari, in qua quæstione bene adaptantur, quæ notant DD. & plenissimè in c. qua in Ecclesiarum de constitut. in c. 1. de probation. & in l. si ff. si contra ius vel util. public. aliud verò est inuestigare an gratia Principis facta ad beneplacitum possit sine aliqua causa reuocari, nam vbi legitima se offert causa, indubitatum est, quod etiam gratia simpliciter facta adhuc alias de iure irreuocabilis reuocari potest, per text. in l. item si verberatum ff. de rei vindicat. & in l. Lucius ff. de eius. Et. on. & per Felyn. in d. c. que in ecclesiarum; At versantes nos in gratia ad beneplacitum facta, opus non est, vt reuocationis causa fundetur, ideo enim posita est talis qualitas in concessione, vt quandocumque Prin-

cipi placuerit possit fieri reuocatio, etenim gratia ad beneplacitum est de per se reuocabilis, & nedùm expressè, imò & tacitè, hic est text. à Dom. Regente nostro allegatus in c. si gratiose de rescript. in 6. vbi gratia ad beneplacitum facta, morte expirat, si tamen est facta ad beneplacitum personæ concedentis, etiam nulla facta expressè reuocatione, & ex hoc videmus clausulam illam ad beneplacitum istud operari, nimirum quia facit dispositionem ad nutum reuocabilem, hinc Doctores omnes in eodem c. si gratiose, firmanunt, quod semper quod gratia est ad beneplacitum, licèt dubitetur an tacitè per mortem, aut per finitum officium concedentis inducatur reuocatio, attamen in casibus in quibus tacita non inducitur reuocatio, successor ad sui libitum potest expressè reuocare, idemque scripserunt Bart. Angel. & communiter omnes in l. centesimis ff. de verbor. obligation. vbi plus dixerunt, quod verba ad beneplacitum & ad voluntatem, quæ eiusdem sunt qualitatis conditionem important voluntatis & beneplaciti in tantum, quod eo ipso quod cessat voluntas, aut non adest, inducitur reuocatio; & de dispositione ad beneplacitum, quod sit reuocabilis etiam tacitè, nedùm expressè, affirmat Philipp. Dec. conf. 108. nec est quis decipiendus, ex eo quod dici solet quod gratia ad beneplacitum dicitur perpetua, per tex. in l. iuris peritos in princip. ff. de excusat. tutor. nam aliud est quærere an gratia ad beneplacitum possit sine causa reuocari, aliud verò, an in dubio dicatur temporalis, vel perpetua; etenim illa tantum dicitur gratia temporalis, quæ est facta ad certum, & determinatum tempus, vt in d. l. iuris peritos, nec ad effectum, vt dicatur dispositio perpetua opus est vt talis sit, cum sufficiat, quod possit esse perpetua, & possit esse temporalis, ita Cardinal. in clement. 1. in 10. quæstione de electio. vbi dicit, illum dici administratorem perpetuum adhuc si est ad nutum remouibilis, & Rota decis. 1. de præbend. in antiquioribus, firmat, commendam dici perpetuam vbi facta apparet vsque ad euentum conditionis, quæ verificari potest & *glos. in clement. 2. in verbo electionem de rescriptis, ait, quod dicitur, quis habere dignitatem, licèt sit ad beneplacitum, quia satis est, quod possit esse perpetua, nulla subsequente reuocatione, ad idem Bart. in l. de pupillo §. si quis ipsi in 2. quæst. de noui oper. nunciat, & Felyn. cæterique in c. ex litteris de constit. vbi post multa concludunt, quod gratia ad beneplacitum dicitur perpetua, non ex eo quia non potest reuocari, quinimò est bene reuocabilis, sed quia potest esse quod non reuocetur, & sic, quia tempus non habet determinatum, bene vocari potest perpetua; accedant prædictis, quæ decidit Speculator. in tit. de emphyteus. §. nunc verò aliqua, vers. quid si demum Papa, vbi punctualiter dicit, quod concessio facta ad beneplacitum tantum, durat, donec reuocatur, nec ab his dissentit noster Andr. in constit. Regni ea qua ad decus, dum quærens an si quis ad Principis beneplacitum merum obtinisset imperium, censetur illud per generalia verba illius constitutionis reuocatum, negatiuè respondit, quia cum specialiter fuerit concessum, debuit in specie reuocari, nec sat esse generalem reuocationem, sicque expressè determinare videtur, quod si specialiter Princeps reuocaret, valeret reuocatio, idemque Andrea relato, scripserunt Capyc. decis. 116. numero 7. & Ioannes Vincentus de Anna allegat. 119. numero 11.*

Et quod gratia facta ad beneplacitum concedentis daret, donec ille eam reuocauerit, siue donec ipse mandans moriatur, firmant ex recentioribus nonnulli, quos congerit Augustin. Barbof. de clausul. vsæ frequens. claus. 3. num. 2. subdens num. seq. Magistratum ad beneplacitum creatum constituentis mor-

te expirare, nisi à Principe creatus fuerit, ex Boër. *decif. 149.* & Molin. *de primogen. lib. 1. cap. 25. ante num. 6. vers. qua omnia*, quibus ex nostratibus addo Marcell. de Mauro *allegat. 40.* & Io. Andr. de Georg. *allegat. 46. à num. 9.*

3 Et tamen verum, quod hodie de generali consuetudine omnes officiales ad iustitiam ministrandam, quamvis ad beneplacitum à Domino Rege nostro creati, perpetui dicuntur, nec ab eorum officiis absque iusta, & legitima causa remouentur, qua de re late per Mastrillum *de Magistratibus lib. 1. cap. 17. per tot. signanter num. 26. & 27.*

ARGUMENTVM.

Nominatus ad aliquod officium ab illo, qui nominandi potestatem habebat, an sit ad illud admittendus, si eidem de mala nominantis administratione opponeretur. Delictum defuncti, an, & quando ad hæredes transeat. Mandatum habens generale à Principe & cum libera, an possit illius bona alienare, & de pluribus notabilibus.

DECISIO CCCCCXII

1 **I**NSTABAT in Regia Camera Franciscus Sparta vt sibi consignaretur possessio, seu quasi officij Thesaurarij Prouinciæ Calabriae vltra, ex quo in eo nominatus extiterat à quondam Balthasare Conil eius socero qui officium prædictum pro se, & vno hærede ab illo nominando emerat, sed excipiente Regio Fisco officium prædictum ad Regiam Curiam ob malam Balthasaris administrationem spectare, dubitari contigit, vtra Partium meliora foueret iura?

2 Et pro Francisco nominato, facta relatione in Collaterali Consilio, nemine ex votantibus contradicente decisum extitit. Ratio decisionis fuit, quia licet verum erat, dictum Balthasarem in sua administratione malè se gessisse, pecuniam fiscalem in proprios vsus conuertentem, tamen dum ille viuebat, non modo nulla fuit contra ipsum lata sententia, imò antequam officio priuaretur, ad illud, Illustrissimi Domini Proregis, & Collateralis Consilij mandato restitutus extiterat *l. 1. 2. & fio. C. de sent. pass. Bart. & omnes in l. Gallus §. & quid si tantum ff. de liber. & posth.* Nec fuit admessa Regij fisci exceptio, nimirum, quod licet non erat lata sententia, aderat tamen Balthasaris confessio in Iudicio emanata, per quam suam confessus fuerat malam administrationem, vnde censebatur ipso iure officio priuatus, Bart. *in l. 1. ff. de priuat. delict. qui ita*

intelligit tex. *in l. Caius ff. ad sen. consult. Syllan.* & hic est casus vt morte non extinguatur delictum, sed quod illud contra hæredes transeat, notant Bald. Angel. & Imol. *in l. qui à latronibus §. 1. ff. de testam.* Tum etiam quia confessio in iudicio emanata facit notorium, Bald. *in l. properandum C. de iudic. Innoc. & Aretin. in c. qualiter & quando il. 2. de accusat. id quod ex tenore sui priuilegij confirmabatur, dum officium illud concessum extiterat, donec Balthasar concessionarius benè, & fideliter se gereret, quæ verba conditionem importabant extinctiuam ipso iure, vt alias fuit demonstratum, quibus sic stantibus, non poterat Dominus Prorex Balthasarem restituere, cum hæc restitutio non nisi officij donationem importabat, quæ ab administratore quantumuis cum libera fieri non potest, *l. pactum curatoris vbi DD. omnes C. de pactis, Bart. in l. prohibere §. plane ff. quod vi aut clam.* vbi dicit tex. illum esse valde singularem, & menti tenendum, vt in mandato generali Reipublicæ suarum rerum alienatio non veniat, idemque dixerat *conf. 196.* & Andr. *in c. imperialem post num. 12. de prohib. feud. alien. per Frederic.* Licet enim responsum fuit ideo Dominum Proregem Collateralis Consilij voto accedente, voluisse officium dicto Balthasari restituere, nec aliter illum priuare, vt sic Regiæ Curia notabilem pecuniæ quantitatem, quam debebat, solueret, quæ propter ipsius maximam paupertatem nunquam recuperari poterat, eoque tempore Regia Curia maxima comprimebatur necessitate, quo circa fiebat locus dispositioni tex. *in l. contra iuris §. fin. & ibi glos. ff. de pact.* & ob hoc pariter reiecta fuit alia fisci prætensio, dum contendebat in litteris restitutionis officij D. Proregem asseruisse quod dictus Balthasar nullam in officio commiserat fraudem, quæ causa erat falsa, ergo & dispositio nulla, ad tex. cum ibi notatis per Bart. *in l. demonstratio. quod autem, & in l. cum tale §. falsum. ff. de condit. & demonstr.* nam cum omnia Dom. Prorex. & Collaterale Consilium scirent, sic ex iusta causa recuperationis amissæ pecuniæ, decreuerunt, nec de Proregis authoritate dubitari posse dicebatur, cum ex sui priuilegij tenore amplissima, & latissima erat, vnde.*

OBSERVATIO.

Circa illam conclusionem, quam Dom. Regens noster hic annuit, nimirum, vt delictum quoad pœnam pecuniariam transeat ad hæredem, quando defunctus in iudicio illud confessus fuit, sicque hunc esse casum, vt morte non extinguatur delictum, adde Tu hoc verum esse, nisi hæres confessionem illam reuocet, quod potest, & sic defuncti innocentiam probet, eo enim casu nullatenus delictum defuncti ad hæredes transiret, ipsa Bald. *in l. 1. num. 3. C. ex delictis defuncti.*

defunc. Peregrin. satis bene *de iure fisci lib. 4. tit. 5. num. 36.* vbi *num. seq.* ait, quod dicitur de reo confessio intelligendum esse in vera confessione per eum facta, non autem in confessione tacita, & præsumpta à lege inducta, vel in confessione ficta per contumaciam, quia hæc hæredibus non noceret, ad quod citat Bart. *in l. eius qui delatorem ff. de iure fisci*, Bald. *in l. 2. C. de edendo*, Angel. *in d. l. 1. numer. 5. C. ex delicti defunc.* Imol. *in l. qui à latromibus ff. de testam.* Alex. & Ias. *in l. 2. C. qui testam. facere possunt* & Curt. *cons. 60. num. 60. num. 20. & 21.* (vbi optimè declarat quando confessio dicatur solemniter in iudicio facta; sed circa hanc conclusionem vide omninò Caccher. *decif. Pedemont. 106.* vbi aliquorum autoritate docet, quod quando ficta confessio transit in condemnationem, tunc poena transmittitur ad hæredes propter sententiam, nec obstare addit, quod dicitur contumaciam defuncti ad hæredes non transire, quia intelligendum est, quod ad effectum, quia hæres possit defuncti innocentiam demonstrare, quod secus dicendum puto, vbi delinquens ante condemnationem mortuus fuerit, quia tunc hæres condemnari non poterit, ita post alios scripsit Io. Bapt. Baiard. *in addit. ad Iul. Clar. in prax. crimin. §. fin. quest. 51. num. 40.*

2 In criminibus etiam repetundarum, peculatus & de residuis delictum defuncti ad hæredes transit, cum aliquibus tamen declarationibus, de quibus per me *lib. 2. resol. iuris cap. 244.* ceteros plures casus in quibus delictum defuncti ad hæredes transit, vide apud Peregr. *cit. tit. 5. per tot.* vbi *num. 33.* obseruat quod in omnibus casibus in quibus reus post mortem damnatur, & fisco bona deferuntur, debet fisco intra quinquennium agere, & de crimine edocere ad effectum bonorum vindicandorum, ad quod complures allegat Doctores, quos vide.

3 Vterius notamus hic, quod vbi quis habet generale mandatum Principis; & cum libera, nullo pacto posset illius bona alienare, idque attenda dispositione tex. *in l. prohibere §. planè* vbi Bart. hoc in specie notat *ff. quod vi aut clam.* ad cuius dicti confirmationem vide Dom. Reg. de Ponte de nostris Proregibus loquentem post Camer. quem allegat *in tract. de potest. Proreg. tit. 4. §. 7. num. 12. & tit. 7. §. 3. num. 14. & tit. 8. §. 11. num. 26.*

ARGUMENTVM.

Assensus Regius ex Regia largitione generaliter mulieribus Neapolitanis concessus super obligatione bonorum feudaliu virorum pro restitutione dotium solutarum, an suffragetur quando instrumentum dotale, constante matrimonio non fuit stipulatum; sed postea eo soluto. Exceptio non numeratæ dotis, an & quando opponi non possit, & de aliis.

ROSSIDENTE Regio Fisco bona feudalia quondam Antonij Grisonis, eidem à patris successione obuenta, & ob eiusdem rebellionem in ad Regiam Curiam reuerfa, instabat Ioannes Baptista dicti Antonij frater vtrunque coniunctus actione reali, ad hoc vt potuisset de portione ad ipsum spectante dotium super dictis bonis feudalibus sibi satisfieri, & cum hominis assensum non haberet, prætendebat iuari assensu legis, nimirum gratiarum mulieribus Neapolitanis concessarum; sed excipiente Regio Fisco, quod instrumentum, quod producebat actor dotale, non nisi post mortem Frederi Grisoni viri, ipsorum Antonij, & Io. Baptistæ patris, ab eorum auia, & tutrice; & dicti Frederici matre stipularum erat, sicque legis assensu suffragari non posse, fuit quid iuris dubitatum?

Pro actore dicebatur, quod licet in facto verum erat dictum Fredericum virum dum vixerat, nunquam per instrumentum confessum fuisse dotem recepisse, tamen in facto constabat fuisse sibi solutam summam ducatorum trium millium idque per partitas banci in processu productas, quos demum eius mater, istorumque nepotum tutrix per publicum instrumentum recepisse confessa fuit, & vna cum aliis ducatis mille pro complemento dotium eidem tutrici, à dotis promissore numeratis; constabat insuper dictum Fredericum in capitulis matrimonialibus dicta bona feudalia in casu restitutionis dotium sibi soluendarum obligasse, sicque nullius momenti esse factam à fisco oppositionem de instrumento dotali constante matrimonio haud stipulato; quoties enim de vera dotis solutione viro facta constat, vel de eiusdem viri confessione, eo casu, quo dotis non numeratæ exceptio opponi non potest, vel per huius exceptionis renunciationem cum iuramento, vel quod sit elapsum tempus illam opponendi, vel quod præcedant capitula matrimonialia, dubitari non posse mulieris hæredibus ad dotem maternam recuperandam competere actionem, vt notant DD. communiter *in l. 1. ff. solut. matrim.* & successiue apud nos legis assensum pro bonorum feudaliu obligatione suffragari, militant, namque verba, ratio, & mens gratiarum prædictarum mulieribus Neapolitanis concessarum; vnde casus non erat in puris terminis confessionis per tutricem mediante instrumento factæ, in quo certè assensus legis prodesse non poterat; sed concurrebant omnia prædicta, ex quibus actoris iura in tuto erant; At respectu confessionis factæ à tutrice circa receptionem ducatorum ducatorum mille fortiter obstabat, vt

pro

pro hac quantitate legis assensus non iuaret, nam si gratia, ut Regius assensus pro praestito habeatur, loquitur de bonis feudalibus viri, eo demum mortuo, bona illa non sunt viri obligantis, sed haeredum; hinc si feudatarius bona sua feudalibus obligat, & non impetrato assensu decederet, post eius mortem impetrari non potest, ut late per Andr. in c. *Imperialem de prohib. feud. alien. per Frederic.* Ni dicamus hanc Andreae theoricam dotis favore limitari, per tex. singularem in l. *si ego §. res ff. de iure dot.* & late per Loffred. *conf. 3* . his aliud addebat Regius fiscus, nimirum, quod actor actione carebat, ex quo existens ille uti haeres matris creditor patris sui, huic similiter successerat, sicque actiones confusae censebantur, ad tex. in l. *si debitori C. de pactis*, Sed respondebatur, hoc verum esse pro ea parte, pro qua dictus Ioannes Baptista actor patris sui erat haeres; sed non ultra, ut est tex. expressus in l. *licet C. ad leg. falcid.* quibus omnibus sic stantibus, facta relatione per Regiam Camerae in Collaterali Consilio fuit pro maiori parte decisum, quod pro dotibus constante matrimonio Frederico viro solutis suffragetur assensus legis, & sic nouarum gratiarum, verum quod ab illa portione actori tangente, dotium maternas deduceretur ea rara, quae partem successionis bonorum paternorum concernebat, & pro parte dotium per tutricem confessatarum, nullam habendam esse rationem, neque etiam de dotibus haeredibus viri soluto, matrimonio, solutis.

OBSERVATIO.

CAsus huius decisionis ad mei sententiam, est ab omni dubio procul; nam si verum est, quod vir pro dote promissa sibi soluenda in causa restitutionis bona sua feudalibus in capitulis matrimonialibus obligauerat, quodque iam constante matrimonio illam exegerat, quid importabat, quod de dotis receptione instrumentum dotale, constante matrimonio stipulatum non extiterat; sed postea eo soluto, non ne per testes dotis receptio probari poterat, prout per partitas Banci probata extitit, etenim dubium esse poterat quando bonorum obligatio pro dotis soluendae restitutione à viro constante matrimonio facta non esset, sed postea eo mortuo ab haeredibus, quo casu indagari oporteret, an bona feudalibus viri, qui dotem receperat, eo obligationis tempore adhuc in eiusdem haereditate essent, vel potius in alterius dominium translata; etenim versantes nos in primo casu, licito iure instrumentum dotale stipulatum dicebatur, per tex. nimis clarum, & vulgatum in l. *si ego 10. §. si res ff. de iure dot.* Cuius dispositione attenda apud nos receptissimum est, favore dotis, posse assensum impetrari post mortem viri, qui pro dote restituenda bona sua obligauit, ut ex Bart. de Capua Paris. de Puteo, Affl. Capyc. Camer. Loffred. Freccia, & aliis ex nostratibus, probant Dom. Praes. de Franchis *decif. 86. D. Reg. de Ponte in tract. de potest. Proreg. tit. 6. §. 1. num. 1.* aliique recentiores; Est tamen verum in hoc primo ca-

su, quod mulier, ad cuius beneficium instrumentum dotale soluto matrimonio stipulatum extitit cum obligatione bonorum omnium in forma, bona illa feudalibus in viri haereditate existentia sibi obligata in forma valida praetendere non posset, cum retrotractione ad diem contracti matrimonij; sed à die stipulationis instrumenti dotalis, ita ut creditoribus, qui forsan medio tempore contraxissent, nullum dici possit, fuisse illatum praedictum, ne diceremus plus operari assensum tacitum, quam expressum, nam si verum est, assensum expressum Regis creditori non opulari, nisi à die, quo fuit ille concessus, non autem à die, quo bona feudalibus sui debitoris sibi obligata fuerunt, ut per Io. Vinc. de Anna in *repet. c. 1. num. 2. 9. 220. 221. & 222. de vassal. decrep. stat. & per Dom. Reg. Rouitum post alios, quos allegat in pragmat. 1. num. 18. de fide memorial. ita pariter, & assensum tacitum, nimirum, ut ille mulieri proficius esse non possit, nisi à die, quo bona feudalibus viri sibi obligata fuerunt.*

In secundo vero casu si tempore, quo soluto matrimonio stipulatur instrumentum dotale, bona feudalibus viri in alterius dominium reperiuntur translata, & tunc, indubitatum est pariter instrumentum illud, in quo continetur bonorum feudalibus obligatio, in nihilo mulieri prodesse posse, prout est casus decisionis D. de Franch. supracitatae.

Ulterius hic notamus Dom. Regentem nostrum; hic nullum constituere discrimen inter veram dotis solutionem viro factam, & eiusdem confessionem de recepto, quamvis de numerato non constet, eo tamen casu, quo dotis non numeratae exceptio opponi non potest, vel quia elapsum est tempus illam opponendi, vel quia illi cum iuramento fuit renunciatum, vel & tandem quando praecedunt capitula matrimonialia, qua de re ad huius dicti confirmationem videndi sunt Afflict. *decif. 402. Magon. decif. florent. 68. Surd. decif. 55. Martius decif. 88. Marefcoti. variar. resolut. lib. 1. cap. 8. Menoch. de praesumpt. lib. 3. praesumpt. 12. & Rota decif. 124. & 683. par. 2. recentior.* Est pariter ad materiam videndus Carol. de Grass. *de exception. in ultima exceptione Ego ipse supra in obseruat. ad decif. ...*

ARGUMENTVM.

Interesse ex mora irregulari ad fisci, & minoris beneficium à iure introducta, an statim quod quis debitor efficitur, currere intelligatur, vel aliud quod breue temporis spatium expectandum sit, infra quod debitor ipse soluere possit; Et quid si debitor fisci, & minoris, personam non haberet legitimam, cui soluere possit; Et an respectu minoris cesset interesse maiori eius superueniente aetate; Et quid si quis esset debitor fisci, ex aliqua poena. Fiscus debitor an, & quando, & in quibus casibus vsuræ creditori suo soluere teneatur; Et si successerit

successerit in ius priuati, qui soluebat vsuras, an & ipse eandem soluere teneatur.

DECISIO CCCCXIV.

INSTABAT Regius Fiscus fore condemnandum Magnificum Ioannē Baptistā Larcarium ad sibi soluendum interesse ducatorum 43472. quos de pucunia fiscali sibi retinuerat, & aliorum Scutorum 86ⁿⁱ quos pro mæfarex Maiestatis seruitio de ordine Illustrissimi Regni huius Proregis in Ciuitate Florentiæ soluere debebat; sed illo excipiente in mora eum non fuisse constitutum, ex quo nunquam interpellatus extiterat, fuit, quid iuris dubitatum?

² Pro fisco dicebatur, quod licet verum sit, quod cessante mora, quæ per interpellationem contrahitur, interesse non debeatur, *l. mora ff. de usur. DD. in l. si ex legati causa ff. de verbor. obligat. & in l. quod te ff. si cert. pet.* Tamen quia dictus Ioannes Baptista fuit Regiæ Curix constitutus debitor, eo ipso quod pecunia fiscalis ad eum peruenit, iux. tex. in *l. si cum seruum, & in l. si me, & Titium ff. si cert. pet.* Censetur re ipsa ex legis dispositione in mora constitutus, quæ quidem mora irregularis appellatur, vt in minore est tex. in *l. in minorum C. in quibus caus. in integr. restit. non est necess.* & in fisco est tex. in *l. cum quidam §. fiscus* iuncta glos. in verb. *inferunt ff. de usur. Roma. & Aretin. in l. si ex legati causa ff. de verbor. obligat.* Bald. in *l. i. C. de hu. quibus vt indign.* Alex. in *l. quod te ff. si cert. pet.* Vbi alios connumerat casus, in quibus mora re ipsa absque hominis interpellatione contrahitur; est tamen verum quod debitor, vel minoris, vel fisci, non eo ipso, quod ad eius manus pecunia peruenit, in pœnam incidit, vt interesse currat, sed aliquod breue temporis spatium expectari debet, infra quod soluere possit, vt est tex. in *l. si quis filium §. fin. ff. de collat. bonor.* glos. in *l. Æmilius ff. de minor.* quam Bald. non esse alibi dixit in *cap. i. de noua form. fidelit.* vbi addit quod omnis legis, vel hominis interpellatio spatium quoddam continere debet, quod erit vel decem dierum, vel arbitrio Iudicis iuxta tex. in *l. datum, & in l. quod dicimus ff. de solution. & in l. si debitori ff. de iudiciis*; non enim cum Sacculo paratus venire debet, *d. l. quod dicimus, & l. si quis solutioni ff. de usur.* notat Bart. in *l. si pœnam ff. quando dies beg. cadat.* Ex quibus facta relatione per Regiam Cameram in Collaterali Consilio, fuit decisum Io. Larcarium fore, & esse condemnandum ad interesse per Regium Fiscum petitem post decem dies à die moræ re ipsa contractæ.

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Remartorij.

OBSERVATIO.

Hic agit Dom. Regens de Mora irregulari ex speciali iure introducta, ad fauorem minoris, & fisci, nimirum, vt ad illorum beneficium interesse quantitatis eis debite currat, absque vlla interpellatione, prout sunt iura hic citata, nimirum pro minore: in *l. in minorum C. in quibus caus. in integr. restit. non est necess.* & pro fisco, in *l. cum quidam §. ex locato, vers. fiscus*, vbi glos. in verbo *inferunt ff. de usur.* Sed respectu minoris, obseruandum nobis est, vt hoc iuris axioma bene procedat, donec minor ætas durat, quia maior adueniente ætate, cessare interesse, siue vsuras pro tempore futuro, scripsit Steph. Gratian. *discrpt. forens. lib. 2. cap. 241.* per tex. quem allegat, in *l. Titia Seia 89. §. vsuras ff. de legat. 2.* & iux. tradita per Salic. in *d. l. in minorum*, per Gabriel. *cons. 121. num. 60. lib. 1.* & per Escobar *de ratiocin. cap. 15. num. 23. cum seqq.* quibus addo ego Anton. Fabr. *decis. 12. C. de usur. & fruct. rei leg.*

Item hoc axioma idem Gratia. ibidem declarat, vt ita demum procedat, si minor personam habet legitimam, cui debitor soluere potest, quia si non haberet, mora hæc irregularis cessaret, & successiue interesse, siue vsuræ non currerent, quasi tunc nil debitori imputari possit, cum etiam si soluere vellet, non posset, & de hoc est tex. in *l. cum quidam §. si pupillo*, vbi glos. in verbo *non potuit ff. de usur.* excepto si versaremur in terminis casus Dom. de Franchis *decis. 16.* quam idem Gratia. allegat in *cit. cap. 241. n. 24. & 25.* post Rot. in *una Romana bonorum sub die 14. Januarij 1600. coram D. Penia*, Nimirum si ipsius minoris, siue pupilli debitor esset, ille ad quem eiusdem tutela, vel cura spectaret, nam eo casu se excusari non posset, quod non habet minor personam legitimam, cui soluere posset, & consequenter, adhuc fieri locum huic moræ irregulari, quæ omnia obseruauit pariter Ego *lib. 1. meorum resolut. cap. 22. num. 11. & 12.* vbi *num. seqq.* probaui, vt hæc quæ de mora irregulari dicta sunt procedant adhuc si pupillus, vel minor patrem haberet, non enim patris negligentia in non petendo, quod filio suo pupillo siue minori debetur, eidem nocumentum afferre debet, & addidi, beneficia, siue in integrum restitutionem ad pinguius probandum, quæ apud nos minoribus, pupillis, mulieribus, Ecclesiis, aliisque piis locis conceduntur, concedenda etiã esse illis, qui in minori ætate constituti sub patrum potestate existentes, pro eorum bonis aduentitiis in iudiciis agunt, siue conueniuntur, ad quod probandum allegaui notabilem tex. in *l. i. C. qui & aduersus quos in integr. restitui non possit, & in l. etiam 30. ff. de minor. & Iul. Cæs. Imbrian. in suo tract. de 1. & 2. benefic. considerat. 3. n. 18.*

³ Quantum verò attinet ad moram irregularem ad fisci fauorem introductam, diximus de ea esse tex. in *d. l. cum quidam §. ex locato vers. fiscus*, & ibi glos. in verbo *inferunt*, quæ melius quam tex. hoc declarat, probat etiam Bologn. *ibi in apostilla*, & per hæc verba. *Ista glos. est singularis, ad hoc quod ille qui est obligatus fisco constituitur in mora sine interpellatione re ipsa &c.* solet etiam allegari tex. in *d. l. in minorum*, qui licet loquatur in minore, fuit tamen iure extensus in fisco, in Ecclesia, Republica, aliisque locis, siue personis miserabilibus, propter eorum æquiparationem, ex recentioribus scripserunt D. Præf. de Franchis *cit. decis. 16. in fin.* & Dom. Reg. Constant. in *l. r. num. 18. C. de usur. fiscal. lib. 10.* vbi *num. seq.* eandem tradit declarationem, quam supra in minore nos tradidimus, nimirum vt hoc intelligendum sit, quando fisci Eccle-

R r r r s r,

siz, ciuitatis, aliarumque miserabilium personarum debitores, legitimam habent personam, cui soluere possent, alias secus, sunt pariter hæc omnia intelligenda, vt procedant dumtaxat, quando fiscus habet creditum ex contractu dependentem, nam pœna, vel multa fisco debita, quamuis debitor in ea exoluenda fuerit in mora, non per hoc poterit illa aliquo modo astringi propter illam pœnam impositam ad vsuras soluendas, hic est *tex. in l. 1. C. de fiscal. usur. lib. 10.* Alfarus *de offic. fiscal. glos. 16. priuil. 55.* & satis bene Dom. Reg. Constant. *in ead. l. 1. num. 12.* Vbi *num. sequenti*, huius dicti rationem assignat, quia quemadmodum vsuræ vsurarum non debentur, *l. fin. C. de usur. l. improbum C. ex quib. caus. infam. irrog.* sic etiam eadem æquitate vilum est, pœnarum vsuram non deberi, cum illa certo modo pœna sit, vnde æquitas non patitur, vt pœnæ pœna adiiciatur, addit denuum *num. 15.* vt hoc procedat tam in pœna legali, quæ ab ipsa lege pro fisco imponitur, quam in pœna conuentionali ipsi fisco promissa, verum *num. sequenti* ex Rebuff. aduertit, vt hoc locum habeat in mera pœna, scilicet cum ex vna parte sit lucrum, & ex altera damnum, secus verò si interesset illius, cui tribuenda est, licet sit pœna quoad soluentem, quia tunc vsuræ bene debentur, iuribus, & Doctoribus ibi citatis.

4 Hoc respectu moræ irregularis à iure introductæ vt re ipsa absque interpellatione debitor fiscalis ad vsuras exoluendas teneatur, nunc videamus breuiter, an semper verum sit aliud axioma, quod est in ore omnium, nimirum vt fiscus ad vsuras præstandas creditori suo non teneatur, ad quod responderetur, hoc regulare esse vt fiscus ex suo contractu ad vsuras non teneatur, idque attenda dispositione *tex. in d. l. cum quidam §. ex locato, vers. fiscus ff. de usur.* secus verò dic Tu si ex facto subsequenti, nimirum propter moram ortam ex interpellatione, vel ex litis contestatione, vel saltem per sententiam, eo enim casu non procedere dispositionem dicti *§. ex locato vers. fiscus*, sicque vsuras, sine interesse deberi à fisco creditori suo, probat & satis bene Dom. Reg. de Ponte *in suo tract. de potest. Proreg. tit. de regal. impos. §. 4. num. 34. & sequenti.*

5 Vltèrius aduertendum, quod licet fiscus ex suis contractibus vsuras non soluat, attamen cum in ius priuati succedit, bene illas præstare tenetur, & eo modo prout priuatus soluebat, vt apertè probatur *in dicto vers. fiscus & in l. 2. C. de usur. fiscal. lib. 10.* quam quidem iuris dispositionem nedum in vsuris, sed etiam in interesse procedere ex *glos. in l. 2. §. graui, vers. per iniuriam C. de administr. rerum ad Ciuit. pertin.* probat Fab. de Anna *cons. 93. num. 2.* & Reg. Constant. *in d. l. 1. num. 21. C. de usur. fiscal. lib. 10.* Verum non sic indistinctè hoc recipiendum, sed vt tantùm procedat in vsuris debitis ex pacto; at si ex mora, dic fiscum, qui priuato successit non nisi ad vsuras decursas pro tempore authoris sui teneri, non autem pro tempore suo, ita Bald. & Angel. *in d. §. ex locato vers. fiscus Peregr. de iure fisci lib. 6. tit. 7. num. 4.* Fab. de Anna *loc. cit. num. 3. & 4.* & Dom. Regens Constant. *in l. 1. numer. 160. C. pœn. fiscal. creditor. prefer. lib. 10.* Item in vsuris debitis ex pacto, vt fiscus ad illas teneatur, dum in ius debitoris succedit, intellige vt non nisi ad vsuras fiscales, nam si debitor, cui successit, maiores soluebat vsuras, fiscus non soluet, nisi fiscalis, quo fit, vt cum in Regno statutum sit, vt fiscus non soluat vsuras, nisi ad rationem septem pro centenario, si eius prædecessor præstabat maiores, ipse non soluet, nisi fiscales, ita satis prudenter aduertit Domin. Reg. Constant. *in d. l. 1. 2. & 3. num. 31. & sequenti. C. de fiscal. usur. lib. 10.* Consideratur etiam, & alius

casus in quo fiscus ex suo contractu ad vsuras tenetur, de quo per me *lib. 1. resol. iuris cap. 149.*

ARGUMENTVM.

Adoha quomodo taxari debeat, quando feudum, quod ad Regiam Curiam fuit deuolutum, alteri vendi contigerit, iuxta forsitan taxam antiquam, & sic prout taxatum reperiebatur tempore deuolutionis, vel potius iuxta taxam nouam.

DECISIO CCCCCXV.

LATA sententia per Regiam Cameraam, qua mediante declaratum extitit, teneri Illustrem Ducissam Martinæ retrouendere annuos ducatos mille Illustri Domino de Monaco nouiter à Carolo Cæsare inuestito de ciuitate, & Marchionatu Campanæ, cum potestate luendi introitus feudales dictæ Ciuitatis, quos quidem ducatos mille alienauerat Illustris Dux Grauinæ tunc eiusdem Ciuitatis possessor, & Dominus, comparuit Regius Fiscus, & institit postquam feudum in persona dicti Domini de Monaco erat nouum, taxari, dictos annuos introitus ducatorum mille iuxta taxam nouam, sed illo excipiente, quod reperiebantur iam taxati iuxta taxam antiquam, & ex gratia Regno concessa, quod circa taxam nulla fieret innouatio, itavt continuaretur eadem penes feudorum emptores, prout reperiebatur penes venditores, fuit quid iuris dubitatum?

Discusso dubio in Regia Camera, pro Domino de Monaco Marchione Campanæ pronunciatum extitit, nimirum, quod Taxa non alteretur, sed remaneat antiqua, prout erat in personam Ducissæ Martinæ. Ratio decisionis fuit, quia ius illud luendi dictos annuos introitus, quod erat penes Ducem Grauinæ, fuit demum in fiscum translatum, sicque actio illa personalis, de qua *in l. 2. C. de pact. inter. emptor. & venditor.* feudalis dicebatur, ex quo rem feudalem respiciebat, argument. *l. oratio ff. de sponsal.* Vnde licet dabatur ad consequendos dictos introitus feudales, erat tamen diuersa, & separata ab illis introitibus, vt expressè notat Aret. *in l. 1. C. si aduers. transact.* si diuersa, non poterat dici noua acquisitio; hinc dixerunt Doctores quod quando contractus resoluitur, hæc resolutio nouus non dicitur contractus, sed potius distractus, *glos. in l. 1. C. quando lic. ab empr. disced.* Et si statuto cauetur, vt de omni contractu soluatur gabella, non solueretur de distractu

distractu, cum non sit nouus contractus, & ita loquitur tex. in l. 1. & 4. C. de pactis inter emptor. & venditor. Vnde.

OBSERVATIO.

Occasione deuolutionis feudorum, quæ sæpè sæpius in hoc Regno per mortem feudatariorum absque legitimo in feudis successore contingere solet, cum demum feuda illa à Regia Curia in alium transferantur, incidit quæstio, de qua hîc per Dominum Regentem nostrum, nimirum, An seruitium taxari debeat iuxta taxam antiquam, sicque vt taxatum reperitur tempore deuolutionis, vel iuxta taxam nouam, quæ est medietas fructuum feudi vnus anni, vt per Andream in cap. Imperialem §. firmiter de prohib. feudi alien. per Frederic. vel si feudum esset in reditu, puta vnciarum viginti, quod præstentur vnciarum decem cum dimidio, vt per eundem Andr. loc. modo cit. & in c. 1. §. similiter de cap. Corradi, & in c. 1. in fin. quis dicatur Dux, vbi dicit, quod hoc seruitium, quod in pecunia præstatur hodie adoha nuncupatur; quam quidem quæstionem latè, ac doctè tractat Dom. Reg. Moles in suis decisionibus manuscriptis in tit. de donatiis quæst. 2. vbi pro vtraque parte, consideratis omnibus de iure considerandis, testatur, & tandem Regiam Cameram noluisse articulum, decidere generalem; Sed solum quia, in casu, de quo agebatur maxima vrgebat necessitas Regiæ Curia, & feudorum emptores secundum taxam nouam non inueniebantur, consuluisse domino Proregi posse, stante illa vrgentissima necessitate, quæ tunc imminabat, feuda illa ad Regiam Curiam deuoluta, de quorum venditione tractabatur, secundum taxam antiquam vendi, sicque expeditam consultationem sub die 6. Iulij 1571. Quæstionem patenter tractarunt Io. Vincent. de Anna in c. 1. nu. 150. de vassal. decrep. aratis. Camill. de Curte de feud. part. 1. cap. 13. à n. 37. fol. 41. & Capan. de iure adoha. quæst. 36. num. 7. & 10. & ex fiscalis, Nicol. Intrigl. de feud. centur. f. 9. n. 165.

Cessat tamen hodie omnis controuersia, stantibus nouissimis Regiis ordinationibus, quibus statutum est, vt cum feuda hæc ad Regiam Curiam deuoluta, in alium postea alienentur, seruitium non nisi iuxta taxam nouam taxari debeat, & nullo pacto iuxta taxam antiquam, sicque vt taxatum reperitur tempore deuolutionis, & ita his diebus seruauimus in alienatione Baronis Vallis Longhæ vltioris Calabria, ad Regiam Curiam deuolutæ ob mortem Illustris Ducis Nuceria absque legitimis in feudo successoribus; Has tamen nouissimas Regias Ordinationes intelligendas, ac fore interpretandas annuebamus in Regia Camera, vt bene illæ procedant, seruarique omnino debeant in illis feudis, quæ ad Regiam Curiam deuoluuntur, ære alieno non affecta; in his enim practicari potest, quod sua Catholica Maiestas mandauit; secus verò si ære alieno adeo grauata essent, vt taxando seruitium iuxta taxam nouam creditoribus pro consequitione eorum creditum non esset consultum, eo enim casu, impossibile est seruari taxam nouam, nam si apud nos verum est, & indubitatum, vt deuoluto feudo ad Regiam Curiam teneatur Dominus Rex noster pro integro feudi valore satisfacere omnibus creditoribus, qui cum eiusdem Regis consensu obligatum illud tenent, vt ex Andr. in c. 1. §. quid ergo num. 5. de inuest. de re alien. facta in c. 1. §. & si clientulus de alien. feud. partem. & in constit. Constitutionem Diua memoria, scripserunt Barthol. Camerar. in c. Imperialem fol. 50. litt. L. Martin, Freccia de subfeud. lib. 2. in 29. authorit. num. 8. D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

Dom. de Franchis decis. 213. n. 32. & Dom. Reg. Constant. cæteris omissis in l. 1. num. 147. C. panis fiscalibus creditores preferri lib. 10. Quicquid contrarium imperitinentibus mediis attentare præsumpserint doctus Consiliarius Hispanus Carlou. tom. 2. de iudic. disput. 23. à num. 29. & Montan. de Regalibus offic. fol. 225. à n. 16. vsque ad 19. Sequitur certè dicendum, vt cum Rex teneatur feudum alienare, ad hoc vt ex pretio obueniendo creditoribus omnibus satisfieri possit, si feudum esset adeo ære alieno grauatum, vt illius pretium ad creditores omnes dimittendos, vix sat esset, taxando seruitium iuxta taxam nouam, feudum quod esset valoris centum mille, vendi vtique non posset, nisi quinquaginta, sicque creditoribus omnibus satisfieri non posset; sed tantum illis, qui essent anteriores, exclusis prorsus posterioribus, quibus pariter esse benè consultum, quando feudum venderetur iuxta appretium per expertos faciendum, & cum taxatione seruitij iuxta taxam antiquam; etenim opportuna esset fiscalis præsentio pro taxatione seruitij iuxta taxam nouam; quando aperto feudo ad Regiam Curiam vel ob lineam finitam, vel ob delictum, siue ob aliam quamcumque causam iure defendi posset, creditorum hypothecas sic fuisse resolutas; sed hoc in Regno à fiscalibus pro tempore, qui semper doctissimi viri extitere, nunquam tentatum extitit; sed pro absoluto semper habitum adhuc feudo ad Dominum reuerso, creditorum hypothecas perpetuò durare, ac donec, & quouisque fuerit illis satisfactum; Id quod in præsentiarum practicamus in deuolutione feudorum Illustr. Ducis Nuceria, in qua passim creditoribus patrimonij qui feuda illa cum Regio assensu obligata tenent, eorum creditum liberamus, sicque semper in omnibus deuolutionibus, sine controuersia seruatum, & absque vlla fiscalium quærimonia; nec à sæculo in hoc Supremo Tribunali Regiæ Camerae auditum, vt reuerso feudo ad Dominum nostrum Regem, creditores, qui illud obligatum habuere, fuerint ab eorum credito exclusi, ita vt fateri cogamur consuetudinem inductam esse iudicandi, vt creditoribus cum assensu sic satisfiat. Ergò nullo pacto affirmare possumus, vt nouissimæ hæc Regiæ ordinationes, quibus præcipitur fore seruitium taxandum iuxta taxam nouam in feudis summo ære alieno grauatis sint seruandæ; sed tantum in illis, quæ vel absque hypothecæ nexu ad Regiam Curiam deuoluuntur, vel cum modico onere, ita vt posset esse consultum creditoribus, ac insimul seruitium taxari iuxta taxam nouam, prout contingit in hac deuolutione Illustr. Ducis Nuceria, nec aliam credendum fuisse piissimi nostri Regis mentem, cum suis litteris hoc mandasset; quodque hæc mea asseueratio sit ab omnidubio procul, ex alio demonstratur, quamuis non necessariò; nam si verum est de iure ex constitutione hypothecæ super fundo ius in re ad creditoris beneficium dici constitutum, ad tex. in l. pignus C. de pignor. ac insimul concessam à debitore in casu inobseruantia licentiam creditori vendendi fundum illum hypothecæ obnoxium, ad tex. in l. si pupillorum ff. de rebus eorum, in l. cum soluenda ff. de distract. pignor. in l. si conuenerit ff. de pignor. & in l. 1. C. si antiquior. credit. in casu de quo agimus, cum feudum obligatum reperitur Domini accedente consensu, dicitur certè per hoc sublatum obstaculum impeditiuum, vt feudatarius super feudo ab ipso possessio ius pignori constituere non possit, & creditor feudum vendere, hoc enim operatur consensus Domini, nimirum, vt feudi possessor, ac utilis Dominus, possit super illo hypothecam constituere, & in casu inobseruantia, vt valeat creditor feudum sibi valide obligatum vendere, ita satis benè declarat Horat. Montan. in reper. c. Imperialem fol. 38. num. 56. litt. K. vbi expressis verbis dicit, quod assen-

lus datus hypothecae includit, ac comprehendit vendendi licentiam, uti quid annexum, & paulo post *litt. L.*, sic loquitur *Vnde dum Dominus dat assensum hypothecae, tollit obstaculum respectu utriusque potestatis, videlicet, quod debitor possit constituere ius in feudo, & quod creditor in casu inobservantiae possit feudum vendere.* Hoc posito, si contingit hoc feudum ad Regiam Curiam devolui, certum est, quod dicitur devolutum sic alterius hypothecae obnoxium, prout est penes feudatarium defunctum, sed isto possidente, creditor potestatem habebat feudum illud vendendi. Ergo & eodem modo possidente directo Domino, si que perperam de noua taxa tractari potest; & quemadmodum si feudatarius debitor alteri vendidisset, ut ex pretio creditori suo satisfacere non esset locus nouae taxae ex gratia Caesaris Maiestatis de anno 1536. de qua meminit Dominus Regens noster hic, & habetur *in cap. 10. inter gratias & Capitula huius civitatis fol. 104.* ita pariter dum creditoribus instantibus feudum hoc ad Regem reuersum in alium alienatur.

3 Ultimò est hic omnino notandum id quod Dominus Regens Moles, & Io. Vincent. de Anna *locis superius citatis* prudenter aduertunt, & post eos Dominus Regens de Ponte *dec. 3. num. 2. Reg. Camill. de Curte in supra relato cap. 13. num. 62. Anell. Amat. cit. conf. 12. num. 10. & seq. & Capan. de iure adha. quest. 54.* Nimirum quod inter taxam nouam, & antiquam nullum constituitur discrimen, cum semper extiterit uniformis, ut scilicet seruitium taxetur ad rationem tot pro centenariò sicque feuda omnia à vetustissimo tempore taxata reperiuntur, & sic pariter taxantur hodie, cum nouae fiant concessiones. At quia taxatio haec sit habita consideratione ad fructus feudi cum hodie feuda omnia sint maioris redditus, quam erant tempore primarum concessionum seruitium, quod taxatur respectu fructuum, recipit certè maius incrementum; quo fit ut dicamus in hoc tantum differre taxam nouam ab antiqua, nam antiqua, quia redditus feudorum erant exigui, illorum respectu seruitium non nisi in modica quantitate taxabatur. At cum hodie creuerint, cum primum veniet taxandum seruitium, necessariò illud ex incremento fructuum maius debet recipere augmentum, quod, ut diximus, practica non potest, nisi in feudis, quae ad Regiam Curiam absque quod priuatorum hypothecas obnoxia sint, devoluuntur; at perperam, & nullo pacto ubi aere alieno adeo grauata reperiuntur, ut taxando seruitium iuxta taxam nouam, ex pretio quod ex venditione illorum obuenit, creditoribus non esset consultum.

ARGUMENTVM.

Nominatus haeres in aliquo officio à nominandi potestatem habente, qui in officio commiserat delicta, pro quibus ipse, & haeres veniebant priuandi, si in vita non est sequuta condemnatio, nùm interim erit immitendus in possessionem officij, donec ipso audito super praesentia à fisco priuatione processus compleatur. Officiale delinquente mortuo, nùm in crimine peculatus, & repetundarum

rum iudicium cum eius haerede inchoari possit; Et quid pro poena computi male positi. Poena si à statuto ipso iure imponatur, an sententia requiratur declaratoria, & de aliis.

DECISIO CCCCCXVI.

DE FUNCTO Bartholomæo Arnone in Prouincia Calabriae citra Regio Thesaurario, captaque à Regia Curia illius officij possessione comparuit in Regia Camera Ascanius Arnonus dicti Bartholomei frater, & haeres vniuersalis, & uti in eo officio à fratre suo specialiter nominatus vigore potestatis, quam ipse habebat vnum haereditate sibi nominandi, instabat stante nominatione in sui personam facta, officium sibi restitui; sed excipiente Regio Fisco de delictis per dictum Bartholomæum in officij administratione commissis, ob quae ille si viueret ab administratione suspendi, & demum officio priuari potuisset, fuit quid iuris dubitatum?

Pro Ascanio Actore principaliter dicebatur quod officium in sui persona nouum erat, ac proinde ob alterius culpam, ipsum eo priuari non posse per regulam, *ne vnus pro alio &c.* Etenim contendebat, quod hoc officium habebat à Rege non autem à Bartholomæo fratre, ad notata *in l. vnum ex familia §. 1. ff. de leg. 2.* ubi si testator dicit lego vni ex familia mea, quem haeres elegerit, ille demum electus nil à manu haereditis; sed ex dispositione testatoris capiet, quia, qui elegit, nihil de suo dat, ad idem est *tex. in l. cum pater §. si haereditatem ff. de leg. 3. & in l. ex facto §. si quis rogatus ff. ad senat. Consult. Trebell.* Ex aduerso autem fiscus excipiebat quod supposito Bartholomæum in officio delinquisse, delicta per illum commissa censeri non poterant ob eiusdem mortem extincta, quia licet regulariter delictum delinquentis morte extinguatur *l. defuncto ff. de public. iudic. l. ex iudiciorum ff. de accusat. l. 3. C. si pend. appellat. mors interu.* Fallit tamen regula haec in pluribus casibus, de quibus *in d. l. ex iudiciorum*, signanter ad casum, de quo agebatur in crimine *leg. 1. repetund. & pecul.* ut sunt iura *in l. fin. ff. ad leg. 1. pecul. & in l. 2. ff. ad leg. 1. repet. & in d. l. ex iudiciorum.* In his enim delictis, adhuc si cum defuncto nihil actum sit, potest agi, & iudicium cum eius haerede inchoari, quamuis non quoad poenas corporis afflictivas; sed tamen quoad rei persequutionem; constabat enim Bartholomæum ratione sui officij multas à subditis extorsisse pecunias, sicque in repetundarum crimen incidisse, *l. 1. ff. ad l. 1. repet.* Ex quo quidem crimine tenetur officialis

cialis ad quadruplum, & triplum pro pœna: l. 1. & l. fin. ff. ad l. lul. pecul. officioque ob hoc delictum priuari potest, l. iudices C. de dignit. lib. 12. Vnde si controuerti non potest, ut hoc delictum in hæredes transeat; quamuis nihil cum eo actum sit, Bart. in l. 1. ff. de delict. priuat. & Bald. in l. 1. C. ex delict. defunct. ergo in casu proposito, sicut poterat ex dictis delictis officio priuari Bartholomæus, ita, & eius hæres in officio nominatus.

3 Sed adhuc pro Ascanio considerabatur, quod attento priuilegij tenore, in quo Bartholomeo nominandi potestas tributa fuerat, illo mortuo, possessio, seu quasi officij prædicti fuit ipso facto absque alia apprehensione in ipsum nominatum translata, ad notata per Bart. in l. raptores C. de sacrosanct. Eccles. & in l. 1. vbi etiam Aretin. ff. de acquir. possess. & per has in l. 1. col. fin. C. comm. de legat. Si igitur in eum fuit translata possessio, capta possessione per filium, & administratione alteri demandata, censebatur eum spoliasse & successiuè poterat ille agere interdicto recuperanda, c. conuenerunt de ressit. spoliat. Et si diceretur possessionem non fuisse in nominatum translatum, stante hac nominatione virtute priuilegij prædicti, saltem fiebat locus interdicto adipiscendæ possessionis, in quo licet dominij admittatur exceptio, si de eo potest incontinenti constare, secus autem si altiore requireret indaginem, ut per DD. in l. 2. C. de edict. Diu. Adrian. tollen. In casu de quo agebatur altissima requirebatur indago; ex quo terminus erat impartendus, ac testes pro fisco examinati repetendi, ac demum priuationis sententiam proferri, nam adhuc si essem in casu, in quo quis ipso iure veniret officio priuandus, sententia requiritur declaratoria, quanto magis in casu proposito, in quo propter delictum in officij administratione commissum, non fuit Bartholomæus ipso iure priuatus, sed sententia requirebatur priuatiua, & inductiua, Bald. in terminis in l. si quis decurio C. de fals. sicque compertum fuit semper Regiam Cameram obseruasse; hoc enim Supremum Tribunal nunquam Officiales in officio delinquentes priuare consuevit, nisi prius illis plenè auditis, & formato processu, idemque Capyc. decis. 121. in 3. dub. Quare facta relatione per Regiam Cameram in Collaterali Consilio, fuit decisum dandum esse terminum in causa ad probandum incumbentia, & quod interim possessio dicti officij, eiusque administratio detur dicto Ascanio; huius voti fuerunt Domini Regiam Cancellariam Regentes, ac Domini Præsidentes Pignonus, & iste, pro fisco verò fuerunt Domini Doctor Guerrier. Paulus de Magnanis, & Ioan. Baptista Ogeda Regiæ Cameræ Præsidentes; cum voto autem Dominorum Regentium, ac dictorum duo-

rum Præsidentum, concurrir Dom. Cardinalis Pacecus Regni huius generalis Locumtensens.

OBSERVATIO.

VT cernis concluditur in hac decisione, quod si quis fuerit nominatus hæres in officio ab Officiali, qui nominandi habebat potestatem, debet immitti in possessionem officij, non obstante, quod defunctus, qui nominauit inquirebatur de delicto, pro quo veniret officio priuandus, nam donec sententia non sequitur, ipso nominato audito, & processu cum eo compilato, officij possessio non potest ei denegari. Hæc decisio (quæ de verbo ad verbum prout fuit scripta à Dom. Regente nostro impressa est à Domino Regente Rouito in calce secunda partis suorum Consiliorum,) continet eandem materiam, de qua supra in decis. 375. quam vide cum aliis per me obseruatis.

Quantum verò attinet ad illam conclusionem hinc tentam, ut in crimine repetundarum, & peculatus, possit, officiale delinquente mortuo, cum eius hærede iudicium inchoari, adhuc si cum defuncto nil actum sit, iuribus hic citatis, ad pleniorum huius rei intelligentiam, vide omnino quæ ego scripsi lib. 2. resolutio. iuris, cap. 244. & quæ obseruauis supra ad decis.

Sed dum hæc scriberem obseruauis in quodam manuscripto Dom. Præsidentis Iulij Cæsaris Minad. I. C. doctissimi, fuisse in Regia Camera dubitatum, an pro pœna computi male positi per officialem pecuniarium, eo defuncto possit agi contra eius hæredem, & cum distinctione fuit responsum, nimirum quod, aut agitur ad pœnam corporalem, vel pecuniariam, quæ ex delicto procedit, aut vero agitur pro consequitione pecuniæ, ad quam defunctus tenebatur ob malam administrationem, cum duplo, quadruplo, vel nonuplo, ut primo casu nullatenus contra hæredem agi possit, secus verò in secundo, hic enim loquitur Dom. Minadous. Fuit dubitatum in Regia Camera an contra Ministrum mortuum possit procedi pro pœna computi male positi inuita? & fuit dictum quod aut agitur ad pœnam corporalem, vel ad pecuniariam, quæ ex delicto procedit, & non potest, quia mors omnia soluit, aut verò agitur ad pecuniam, ad quam erat obligatus restituere ob malam administrationem cum duplo, quadruplo, & nonuplo, & quia iam per malam administrationem erat factus debitor, & condemnari possent hæredes, sicuti in interceptis, & extractis contra prohibitionem, quia statim fiscus efficitur Dominus intercepti, idè post mortem extractantis potest procedi pro recuperatione rei extractæ, tanquam quid debitum fisco, idè in causa intercepti agitur contra hæredes mortui, ita contra hæredes, & fideiussores Ministri. Hæc Dominus Minadous.

Circa verò illud dictum hic, nimirum, ut si lex pro aliquo delicto ipso iure pœnam imponit, quod sententia requiritur declaratoria, ad confirmationem, vide DD. quos refert Carol. de Grass. de effect. Clericæ. effect. 4. num. 8. & quæ ego scripsi lib. 2. resolut. iuris, cap. 130. num. 8. 9. & 10. quo loci, quæ dicatur sententia declaratoria, & quæ priuatiua, non inutiliter declarari post DD. in cap. 1. vbi Bald. Affl. & Aluar. & omnes numero 3. in tit. de feud. sine culpa non amitt. Præpos. & Aluar. in c. 1. §. item si fidel. in tit. quibus mod. feud. amitt. Felin. in c. Rodulfus 35. num. 35. per tot. de rescript. Affl. & in constit. si dubitatio num. 14. Crauet. conf. 212. num. 2. Scradet. de feud. som. 1. 2. part. 9. princip.

sect. 8. numero 47. & Garzia de benefic. par. 11. cap. 10. num. 58. Hinc communiter tentum est quod si à lege, vel ab homine statutum sit, vt si quis in tale scelus inciderit, sit ipso iure, ipsoque facto excommunicatus, vt qui sic deliquit euitari debeat, opus est sententia declaratoria, qua interposita, si ab ea fuerit appellatum, contronerti solet, an exequutio suspendatur, & pro ratione dubitandi videbatur negatiuè respondendum, per tex. in c. Pastoralis §. verum de appellat. vbi probatur, appellationem à sententia excommunicationis exequutionem non suspendere, hac tamen ratione dubitandi non obstante contrarium responderunt Doctores, vbi appellatur à sententia declarante. Ratio assignatur, quia sententia hæc habet annexum factum, super quo potuit Iudex decipi, vnde meritò per appellationem ea suspenditur, sic post antiquos, ex recentioribus scripserunt Achill. de Grass. decis. 4. de sent. Excommunic. Nauarr. in c. cum contingat caus. 15. de rescriptis. Scaccia de appellat. lib. 3. cap. 2. quest. 17. limit. 22. num. 36. Reg. Rouit. in pragmat. 37. numer. 22. post alios quos citat de offic. procur. Casar. fol. mihi 536. Episc. Campanil. in suo diuers. rubr. 11. cap. 15. numer. 43. Episcop. Ricc. in prax. Eccles. resolut. 437. Ego ipse resolut. iuris cap. 183. à num. 5. vbi tamen num. 8. monui hæc omnia de plano procedere, quando Iudex excommunicationem declarans appellationem admittit, secus verò si illam reiicit, provt quando friuola est appellatio seruat Archiepiscopalis Curia huius Ciuitatis, quæ tantum refutarios concedit Apostolos, quo casu dixi per appellationem sententiam declarantem non suspendi, ad id expendens Macerat. var. resolut. lib. 1. capit. 71. numero 12. cum seq.

ARGUMENTVM.

Iudex an possit vti suspectus recusari, vbi alter ex litigantibus esset affinis vxoris ipsius iudicis. Iudex an sicut repellitur à iudicando in causis, in quibus actor, vel reus est suus consanguineus vsque ad decimum gradum, ita pariter vbi esset affinis actoris vel rei vsque ad istum gradum. Recusatio infra quantum tempus proponi possit, & an legitima sit causa recusandi Iudicem vbi esset ille Consanguineus vel affinis Aduocati alterius ex litigantibus, & de aliis.

DECISIO CCCCCXVII.

IN causa in Regia Camera vertente inter Illustr. Ducem Andriæ, & Regium fiscum, fuit dubitatum si Regius Consiliarius Ioannes Thomas Minadous qui vti Iudex adiunctus in causa interueniebat, poterat vti suspectus remoueri, vt à iudicando se abstineret, stante quod Magnifica Isabella Bozzu-

ta eius vxor quarto consanguinitatis coniungebatur gradu cum Illustr. Ducissa vxore dicti Ducis.

Pro cuius resolutione præsupponebatur² primò, dubium non esse, Iudicem in iudicando interuenire non posse in causis, in quibus actor, vel Reus aliquo consanguinitatis gradu cum illo coniungitur, hic est tex. in c. postremo, vbi Canonistæ communiter, & in c. cum speciali vbi Abb. extra de appellat. notant Legistæ in l. avertissimi C. de iudic. vsque ad quem autem consanguinitatis gradum possit Iudex à iudicando repelli, habemus glori. in d. c. postremo, quæ decidit vsque ad gradum quo datur successio, qui est vsque ad Decimum, ad tex. in §. fin. instit. de success. cognat. Præterea sicut consanguinitas Iudicem à iudicando repellit, ita pariter, & affinitas Abbas in dicto c. postremo. Ratione tamen affectionis, non autem successionis, quia ratione affinitatis non datur successio, quare affectio hæc non potest extendi vsque ad Decimum gradum, in quo nullus cognoscitur affinis, quibus sic præsuppositis, in casu, de quo agebatur consideratum fuit, quod dictus Consiliarius Minadous vir doctissimus, & religiosus, neutro modo recusari poterat, neque ob gradum consanguinitatis, ex quo, neque ipse neque vxor sua Ducis litigantis consanguinei erant, nec pariter respectu affinitatis, nam, etsi vxor diceretur affinis Ducis, non tamen talis erat eius vir, nullo namque iure datur affinitas affinitatis, nec aliquid faciebat, quia bene erat ille affinis Illustris Ducissæ, nam cum hæc in iudicio non esset, de recusatione, considerata persona Ducissæ; tractari non poterat. Vltèrius considerabatur, quod recusatio hæc proposita erat, nedum post actum conclusionis, sed postquam causa relata erat adeo vt aliud non supererat, nisi vt decideretur, sicque fiebat locus communi conclusioni, de qua per Innoc. & Io. Andream in cap. 2. de ord. cognit. Felin. in c. cum dilectus de fide instrum. & Philipp. Franch. in c. Iudex de offic. deleg. in 6. qui omnes affirmant post in causa conclusum Iudicem recusari non posse nisi noua superueniret recusationis causa, vnde non erat, de quo dubitari posset, vt dictus Consiliarius Minadous interuenire deberet, sed quia dum de his agebatur ordinatione Domini Cardinalis Pacechi Regni huius generalis Locumtenentis, fuit promulgata pragmatica sanctio, vt nullus Iudex iudicare posset in causis, in quibus pro actore, vel reo aliquis Aduocatus patrocinareretur, qui esset consanguineus, vel affinis vsque ad quartum gradum de iure ciuili, ipsius Iudicis, & pro Duce patrocinebatur frater vxoris dicti Consiliarij Minadoi, ideo nemine discrepante fuit ex hac noua causa per Regiam Camera

decisum

decisum vt à iudicando in causa prædicta se abstineret.

OBSERVATIO.

Hic primò notamus, Iudicem iudicare non posse in causis in quibus actor, vel reus cum illo aliquo consanguinitatis gradu coniungi-ur, & cum dubitatum esset vsque ad quem gradum, fertur communiter receptum vsque ad decimum, quia vsque ad hunc gradum possem ego consanguineo meo succedere, iuribus hic citatis. Tu modò ad huius dicti confirmationem v. de Bertrand. in *cons. 93. vol. 3. par. 1. vbi sic loquitur. Et vt notat glos. Hostiens. Bald. Ioan. de Imola & Moderni in c. postremo de appellation. ille consanguineus potest recusari ne iudicet, qui est in gradu succedendi ab intestato, vt possit succedere al. quo casu. & licet glos. in d. c. postremo intelligat consanguinitatem vsque ad septimum gradum, multi tamen intelligunt, eam vsque ad Decimum gradum, cum hodie vsque ad illum succedat agnato suo ab intestato §. fin. instit. de legit. agnat. success. Hæc Bertrand. cuius sententiæ ex Nostraribus adhæsit Scipio Rouir. in *pragm. 1. num. 2. §. de suspic. official. sub illis verbis. Sed quando suspicio est fundata in causa consanguinitatis, tunc suspicio extenditur vsque ad decimum gradum agnationis, vel cognationis, vt docet Bertr. & c. idemque Menoch. de arbit. iudic. casu 152. n. 5. quem citat Gallupp. in *prax. p. 1. cap. 4. n. 1.***

Sed an pariter vsque ad hunc decimum gradum extendatur Iudicis recusatio ex causa affinitatis vt sicut non potest Iudex interuenire in causis vbi actor, vel reus est suus Consanguineus vsque ad decimum gradum, ita etiam vbi esset affinis actoris, vel rei vsque ad istum gradum, vt eundem Reg. Rouir. in *eadem pragm. 1. à num. 86. vbi sustinet suspensionem ex causa affinitatis omnem comprehendere gradum, quem comprehendit consanguinitas, etiam vltra septimum. At ego in hoc dubio in ea sententia semper extiti, vt suspicio ex causa affinitatis procedens proponi non possit nisi vsque ad quartum gradum de iure Canonico, vsque ad quem eo iure attento datur consanguinitas, & affinitas, nam ratio illa, quæ militat in recusatione ex causa consanguinitatis nullatenus applicari potest in suspensione quæ proponeretur propter causam affinitatis, & hoc videtur sentire hic Domin. Regens.*

Secundò notamus hic, legirimam recusationis causam non esse vbi alter ex litigantibus esset affinis vxoris iudicantis, quia non per hoc quod ego sum affinis vxoris tuæ, tu es affinis meus, in iure enim non datur affinitas affinitatis; ex hoc sine controuersia procedit, nullum considerari affinitatis impedimentum, vt mortua tua vxore, possis matrimonium contrahere cum relicta fratris olim vxoris tuæ, tuus enim affinis erat frater vxoris tuæ, non autem vxor eius; ita Couarr. 2. *par. de matrimon. c. 6. §. 7. n. 6. sub illis verbis, Ex quo patet posse quem in vxorem accipere relictam à propria vxoris fratris, & c. Siluest. in summa in verbo matrimonium 8. q. 15. §. tertium in fine; Sanchez de matrimonio l. b. 7. disput. 67. n. 2. vers. item pone quis, Viual. in suo candelabr. in tit. de affinitatis impedimento §. num. 13. fol. mihi 294. & alij sine contradictore.*

Hæc quando recusatio fundatur ex causa consanguinitatis, vel affinitatis; at si ex causa inimicitie, vt quia Iudex est inimicus meus, & coram eo litem habet consanguineus, vel affinis meus, tunc vt sciatur quomodo proponi possit recusatio, est recurrendum ad pragmaticam sanctionem, quæ est 15. in c. 15. sub alleg. tit. de suspic. official. vbi sancitum habemus, quod si inimicitia super qua fundatur recusatio dependet ex

causa, ex qua tota offendatur parentela, & eo casu omnes qui sunt consanguinei mei vsque ad quartum gradum de iure canonico, & affines vsque ad tertium, qui litem habent coram Iudice illo, qui est meus inimicus, possunt illum vt suspectum recusare, si verò inimicitia oritur ex causa, quæ non totam offendat familiam, sed inimicitiam tantum inducat capitalem, & tunc tertius tantum comprehenditur gradus consanguinitatis, & secundus affinitatis, facta semper computatione graduum secundum ius Canonicum, id quod bene declarat Dom. Reg. Rouir. in *cit. pragm. 1. in fine de suspic. official.*

Tertio notamus, facta conclusione in causa, nemini ex litigantibus permitti Iudicem recusare, nisi noua superuenerit causa, idque ex communi sententia Doctorum, quos Dom. Reg. noster hic allegat, id quod apud nos pragmatica sanctione fuit statutum in anno 1585, & est 8. alleg. tit. de suspic. official. Sed viget hodie altera pragmatica de anno 1611. quæ est 15. cap. 6. eod. tit. vbi alia præscripta sunt tempora, intra quæ Iudex recusari potest, quibus elapsis non est amplius recusationi locus; sed has Regias ordinationes semper ego intellexi, quando recusatio est proponenda ex alia causa, quam consanguinitatis, vel affinitatis, quia quando Iudex interuenire non potest, quia consanguineus actoris, vel rei, nullo collitigantes coarctantur tempore ad recusationem proponendam; sed sat est vt in actu expeditionis causæ Pars collitigans aduertat, quod talis Iudex interuenire non potest, ex quo coniunctus cum eius aduersario prout à simili de Aduocato affecto iudice verba facit D. Reg. Rouir. in *d. pragm. 15. infra n. 2. vers. & hæc suspicio.*

Quartò, & tandem notamus, Iudicem iudicare non posse in causis, in quibus pro actore, vel reo aliquis Aduocatus patrocinatur, qui ipsius Iudicis esset consanguineus, vel affinis vsque ad quartum gradum de iure ciuili, idque ex dispositione pragmaticæ sanctionis de ordine Domini Cardinalis Pacecho in anno 1555. promulgatæ, vt annuit hic Dom. Reg. noster, quem tamen inuenire non potui, licet de ea fiat mentio in *pragm. 6. quæ hoc disponit, & in pragm. sequenti sub tit. de suspic. official. Verum vt ibidem disponitur, opus est, vt hoc allegetur à parte, quæ nolit vt Iudex ille non interueniat, ex quo consanguineus, vel affinis Aduocati, qui pro aduersario patrocinatur, quia si suum præstat consensum vt interueniat, non posset à iudicando abstinere, prout determinatum fuit in anno 1559. cuius determinationis tenor incertus est in *d. pragm. 6. & notat Dom. Reg. Tapia decis. S. C. 40. n. 24.**

ARGUMENTVM.

Appellari an possit à sententia lata à Iudice delegato in causa visionis computorum Syndicorum priuatarum Vniuersitatum. Dispositio tex. n. l. abstinendum C. quorum appellat. non recipiantur, an ad fisci tantum causam pertineat. Debitorum Vniuersitatum an, & quando personaliter exequi possint sicut debitorum fisci; & de alijs.

DECISIO CCCCCXVIII.

F VIT dubitatum in Regia Camera, an à sententia lata à Iudice delegato in causa visionis computorum Syndicorum Vniuersitatis Ciuitatis Monopolis appellari posset?

Quidam Aduocatus dicebat, quod appellari non poterat, per tex. in *l. abstinendum C. quorum appellat. non recipian.* Sed responsum fuit, hoc verum non esse, cum tex. ille in causis fiscalibus procedat, item Reipublicæ Romanorum, vel illarum Ciuitatum, quæ superiorem non recognoscunt, vel quæ ex priuilegio Reipublicæ, vel fisci iuribus potiuntur, vt per Salycet. in *l. 1. C. cit. tit.* Ex eo casu, quo fisci debitor est in confesso, vel quoties esset quis debitor ex causa publica, puta si est debitum ob tributa, Alberic. Salyc. & Paul. de Castro in *d. l. abstinendum.* Nullibi enim, vt hoc priuilegium vniuersitatibus priuatorum sit tributum legimus, nimirum vt contra debitores condemnatos realiter, & personaliter exequi possit; sed tantum contra debitores fiscales. Bald. in *l. fideiussores Magistratum ff. de fideiuss.* Io. de Platea in *l. missi opinatores C. de exaction. tributor. lib. 10.* fungitur enim in hoc casu vniuersitas iure priuati, vt contra suos debitores iuris forma seruata procedatur, *l. à Diuotio §. in venditione ff. de re iudic.* Vnde concludebatur in casu proposito non benè fuisse processum ad carcerationem condemnatorum.

OBSERVATIO.

A Gnosimus hic Dominum Regentem nostrum in ea esse opinione, vt à sententia lata in causa visionis computorum Syndicorum priuatarum Vniuersitatum appellari possit quodque dispositio tex. in *l. abstinendum C. quarum appellat. non recip.* ad fisci tantum causam pertineat; etenim hoc esse tantum priuilegium fiscale, ex Imperiali constitutione in *d. l. abstinendum*, docet Dom. Franc. de Alfa. post quamplures, quos allegat DD. in *suo tract. de offic. fisc. glos. 16. priuil. 13. per tot. fol. mihi 61.* Idemque dicamus in administratore loci pij, is enim si à sententia contra se lata pro reddendis rationibus suæ administrationis appellauerit, Iudex, à quo, pendente hac appellatione absque metu attentati, poterit illum ad rationes reddendas cogere, sicque suam exequi sententiam, ita vno ore faxi sunt DD. quos ex recentioribus citant, & sequuntur Lancellor. de *attentatis par. 2. cap. 12. limit. 19.* Ruginell. eod. *tract. de appellatione. §. 2. cap. 3. num. 56.* Scacc. eod. *tract. lib. 3. cap. 2. quest. 17. limit. 29.* Nouar. *decis. 48.* & his addo Munnoz. de Escobar. nimis tamen generalem loquentem in *suo tract. de ratiocin. cap. 4. num. 5.* vbi relato tex. in *§. Economos Auth. de Sanctiss. Episcop.* & ibi glos. & Angel. docet, iura administratores bonorum alterius, rationes de administratis non reddentes, ita iudicio habere, quod si illi ab interlocutoria de reddendo rationem appellauerint, adhuc Iudex appellatione re-

nota aduersus illos procedere potest absque metu attentati, dummodò constet administrasse.

Illud autem, quod hic affirmat Dom. Regens noster, vt contra debitores fiscales tantum possit exequi realiter, & personaliter, quodque priuilegium hoc Vniuersitatibus priuatorum nullatenus sit tributum, ex Bald. & Ioan. de Platea *locis cit.* aduertendum est; dictum hoc non sic generaliter admittendum, sed tunc demum procedere, quando quis litem habens cum Vniuersitate, non tamen ex causa redditionis computorum fuerit condemnatus ad aliquid ei soluendum, hoc enim casu poterit affirmari, vt hic sic condemnatus de persona exequi non possit; at secus omninò dicendum in administratore rerum vniuersitatis, is enim si per Rationales electi, ad eius computa discutienda, illis visis, & discussis, fuerit significatus seu condemnatus ad soluendum certas pecuniarum quantitates, inuiolabiliter seruamus in Regno vt possit contra eundem exequi realiter, & personaliter, sicque intellectam Regiam pragmaticam *5. cap. 21. de administr. Vniuers.* quam aliàs interpretationem recepit, vt possit fieri exequutio, non obstante appellatione, præstita tamen cautione in casu retractationis, scripsit Dom. Præf. de Franchis *decis. 47.* & post eum Io. Franc. Capibanc. in *pragm. 16. num. 81. & 82. de Baron.* quo loci *num. 83.* hoc nullatenus permitti Baronibus contra eorum Erarios, satis bene demonstrat, sub illis verbis. *Verum quod Rationales electi habeant iurisdictionem, ac etiam prerogatiuam exequendi realiter, & personaliter, hoc denegatur, nam si competit fisco, & vniuersitatibus, hoc est ex speciali priuilegio eis indulto, quod non est trahendum ad Barones &c.* licet demum *num. 85.* addat, secus fortè dicendum si de significatoriis ageretur, quæ factæ apparetent ex introitu superante exitum, rationibus vt per eum, idemque Nouar. in *pragm. 37. de officio procur. Cas.* Sed circa hoc vide latius eundem Capibanc. *par. 2. eiusdem tract. cap. 92.* eundemque Nouar. *dec. 52.*

ARGUMENTVM.

Feudi successio an sit deneganda agnato propter stuprum commissum in personam defunctæ feudatariæ. Successorio ædicto an fiat locus vbi immediatè in feudo successor propter delictum succedere non potest vel potius feudum ad fiscum deuoluitur; Et quid in successione bonorum allodialium & de aliis notabilibus &c.

DECISIO CCCCCXIX.

A PTA possessione per fiscum Castri Belmontis vigore *cap. ex presumpuose*, ex eo quod præsupponebatur eius vtilem Dominam absque legitimo successore in feudis è viuis decessisse, comparuit in Regia Camera eius patruus dicti castri inuestituram petens, ex eo quod erat illud antiquum & vigore gratiarum à Rege Catholico, & Cæsarea Maiestate

Maieftate concessarum, benè ille legitimus dicebatur successor; sed excipiente Regio fisco, dictum patruum successione prædicta indignum esse, ex eo quod dictam feudatariam ex fratre germano neptem stuprauerat, sicque fieri locum dispositioni tex. in *Auth. incestas nuptias C. de incest. nupt.* fuit quid Iuris dubitatum.

2 Et esse dictum Patruum de Castro prædicto inuestiendum Regia Camera pronunciauit. Ratio decisionis fuit, quia cum possessio dicti Castri per fiscum capta fuerit, vigore *cap. ex præsumptuose*, istius dispositio cessabat prorsus, comparente demum legitimo successore, nec in aliquo fuit auditus Regius fiscus, dum dicebat, quod ipse possessionis causam mutauerat ex alia nimirum superueniente, l. 3. §. *illud ff. de acquir. possess. l. non solum §. quod vulgo ff. de usucap. l. cum nemo*, ubi glof. C. de *acquir. possess.* nam cum ex actis nihil de alia causa conitaret; ergò nec allegatum stuprum obstabat, primò quia adhuc non erat probatum, secundò quia hic præensus stuprator omninò erat in iuribus suis audiendus; vnde licet quis ex Iuris dispositione sit ipso iure bonis priuatus, tamen possessione, eum priuatum intelligi non potest, nisi eo audito, sententia feratur declaratoria, vt per Andr. in *c. sancimus il. 2. ante num. 9. quo temp. miles vbi num. 10.* in terminis tex. in *d. Auth. incestas nuptias*, dicit quod loquitur de his qui incestas contrahunt nuptias nec aliter tex. ille loquitur de stuprum committentibus, & cum lex illa sit correctoria legis præcedentis, debet intelligi in casu suo. Vtèrius, & cum hoc omnis cessabat difficultas, quando hic patruus propter stuprum commissum nepti succedere non potuisset, adhuc fiscus malè castri prædicti possessionem cæperat, quia supererat amita huius feudatarie, quam in feudis antiquis nepotis, siue neptis legitimam esse succeditricem, attentis gratis prædictis, erat plusquam indubitatum; vnde.

O B S E R V A T I O.

1 IN casu huius decisionis satis impertinens erat hæc fisci præensio, dum credebat feudum defunctæ feudatarie ad se spectare, ex eo quod patruus, qui erat immediatè successor stuprum in illius personam commiserat, nullibi enim in vsibus feudorum probatur, vt quia immediatus successor carnaliter cognouit agnatam suam feudatariam, ea demum mortua non possit in eius feudo succedere; minus etiam probatur de iure communi Romanorum, excepto casu, quando quis incestas contraxerit nuptias, tunc enim certum est, quod quicquid ob eam causam contrahentibus obuenerit fisco acquiritur; prout est tex. cum *Auth. incestas nuptias* hic citata, qua de re satis benè Franc. de Alfaro *de offic. fiscal. glof. 20. §. 10. num. 442. & seq. fol. mibi 231.*

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

4 Sed vt de hac materia plenè habeatur cognitio, distinguendum puto inter successionem bonorum feudatium, & alteram bonorum allodialium; vt in prima quia feudorum iure attento, indignitas cognita non est, sed tantum incapacitas, si dicamus immediatum successorem feudatario ob delictum succedere non posse, fiscus nihil prætere potest. Sed sit locus sequenti in gradu, vt pro indubitato fuit tentum hic, dum dicebatur, quod quando patruus propter stuprum commissum fuisset incapax, supererat amita, quæ legitima dicebatur succeditrix, id quod benè probat Andreas noster in *c. 1. num. 12. & 13. qua sit prima caus. benefic. amitt.* Signanter sub illis verbis. *Audini indicatum pro secundo genito contra fiscum statim, quod filius primogenitus fuit proditor, & hostis publicus, & alij post venienti datur, adeo quod, &c.* idemque Capyc. in *sua inuest. in verbo feudatariorum delicta. in princ. vers. pater si delinquat.* Dom. Reg. de Ponte in *tract. de potest. Proreg. tit. 8. §. 9. & in repet. feudal. lect. 13. num. 461. & lectur. 2. num. 3. & seq.* & Dom. Regens Rouit: aliis omissis *conf. 11. & 12. lib. 2.* Si enim autoritate Andree *loc. cit.* Firmarunt quod si quis habens patrem feudatarium deliquerit ob quod non potest patri suo in feudo succedere, si habet filios, benè isti, lexus, & ætatis prærogatiua seruata, auo defuncto possunt in feudo succedere, excepto tamen crimine lætæ Maieftatis, nam tunc isti nepotes essent pariter incapaces, prout pater eorum, qui in Dominum delinquit, & consequenter fiet locus alteri, qui, sublatis personis delinquentis, eorumque filiorum, esset immediatus in feudo successor, fisco semper excluso.

3 Quò verò ad successionem bonorum allodialium, cum in ea ad ius commune Romanorum recurrendum sit, quo attento, ne dum incapacitas, sed etiam indignitas locum habet, *cor. tit. ff. & C. de his quibus vt indign.* Considerandum est, quis est, qui deliquit an ille forsitan, de cuius successione agitur, vel potius ille, cui deferenda est successio, vt in primo, si delictum esset lætæ Maieftatis, procederet tex. in vulgata *l. quisquis §. 1. & §. uxores C. ad leg. Jul. Maieft.* quibus sanè iuribus attentis, filij rebellis, cuiusvis successione indigni reputantur, & consequenter, si dicere vellemus ad eos patris delinquentis, siue cuiusvis legitimam hæreditatem deferri, fiscus tamen ab eis tanquam indignis aufert, sic enim post Soccin. in *conf. 22. lib. 1.* loquutus sum Ego *resolut. iuris lib. 1. capite 15. num. 6.*

4 In secundo verò casu, nimirum quando deliquit ille, cui à iure debita est defuncti successio, & tunc videndum est an delictum sit commissum in personam defuncti, an verò in personam Domini, vt in primo quamuis dicamus eum succedere, fiscus tamen ab illo aufert tanquam ab indigno, nisi alius sit in eodem gradu cum interfectore, tunc enim sunt, qui putant, vt defuncto succedat, qui est in eodem gradu, fisco excluso, & hi sunt Bart. in *l. cum ratio §. præterea ff. de bonis damnat. Cassan. in consuet. Burgund. rubr. 2. des confiscations, casu 24. fol. mibi 407.* Franc. Lucau. *de fisco par. 2. num. 12.* Boët. *decif. 25. num. 2.* Menoch. *de arbit. lib. 2. casu 356. num. 135. in additio.* & Franc. de Alfaro *loc. cit. num. 422.* Sed certè sententia hæc nullo iure fundatur, ac proinde dicendum, vt qui par est in gradu, in sua portione succedat, non autem in portione interfectoris, in qua ipse succedit, verum fiscus eandem demum aufert tanquam ab indigno, ita Bald. in *l. hereditas num. 8. C. de his quibus vt indignis*, Bart. in *l. fin. col. 2. ff. si quis aliquem testam. prohib.* Boss. in *praxi tit. de indignis num. 161.* aliique plures, quos refert & sequitur Farinac. in *praxi quest. 120. num. 41.* & his addo Peregrin. *de iure fisci lib. 2. tit. 3. per cor. num. 2.*

vbi ait quod si Bart. in d.l. cum ratio §. *præterea aliud sensit*, prauam habuit intentionem, & quod hæc est communis opinio; addit demum *num. 3.* secus esse si ex statuto cautum esset, vt nemo, qui alium occidit, possit ad illius successionem admitti; tam ex testamento, quam ab intestato, nam eo casu, quia interficiens ad occiso succedendum incapax diceretur, fiscus non aufert sed succedunt alij vel pares, vel sequenti in gradu, ad quod allegat Carne. qui bene loquitur *conf. 222. lib. 4. Capra. conf. 42. & alios, vt ibi*, quibus addo Boët. *decis. 2 §. num. 6. & nostrum Reg. Rouit. in cit. conf. 12. num. 18. & Farinac. loc. cit. num. 51.* Hi enim omnes firmarunt, quod si statuto caueatur, vt occidens patrem vel fratrem non possit illis succedere, tunc, adhuc occiso patri, vel fratri succedet nepos ex filio occisore.

5 In alio verò casu, nimirum, si hic, cui est delata legitima aliqua successio delinquit in dominum, & tunc, quia habetur, ac si in mundo non esset, ex quo omnia, quæ sunt iuris ciuilibis amisit, sicque incapax omnino dicitur, teneo indubitanter quod eo excluso sit locus sequenti in gradu, nec fiscus aliquid prætereundere potest, ita satis bene Alfar. *cit. glos. 20. n. 444.* quo loci expressis verbis dicit, hunc talem potius incapacem, quam indignum censeret, sicque fieri locum aliis ab intestato venientibus, idemque si successionis tempore hic propter aliud quamuis delictum deportatus reperiretur, vt etiam propter eius incapacitatem fiat locus sequenti in gradu, vt pariter dixi Ego *cit. cap. 1 §. num. 5. lib. 1. mear. resolut.*

ARGUMENTVM.

Feudatarius si facultatem à Domino obtinuerit disponendi de feudo ad beneficium illius, qui tam ex testamento, quam ab intestato in bonis allodialibus succedere potest, facto testamento, illoque sibi nominato hærede, qui aliàs in bonis allodialibus ab intestato successurus erat, nùm hoc caducato testamento, quia hæres scriptus testatori præmortuus est, alioque non condito sequens in gradu ab intestato veniens in hoc feudo succedere possit. Facultas concessa alicui testandi de feudo ad beneficium alicuius sibi bene visi, an ad vnum dumtaxat testamentum coarctata censeatur. Nominandi aliquem in officio facultatem habens, eo defuncto, nulla facta nominatione, nùm officium illud ad hæredes ab intestato spectet; & de aliis.

OSSIDENTE Magnifico Berardino Martirano Regni huius Secretario terras Turturæ, & Aytæ in Prouincia Calabriae, sibi à Ioanne Baptista patre donatas, & cum Regio assensu, ex quo filius non erat primogenitus, & sic immediatus successor, hic quia filios non habebat, fratrem suum Hieronymum in feudis prædictis testamento suo hæredem instituit, Regio assensu etiam impetrato ex quo feuda prædicta acquisierat cum clausula, pro hæredibus ex corpore, sed quia Hieronymus hæres institutus prædecessit, superstiti sibi Ioanne Thoma eius filio, defuncto & tandem dicto Bernardino, alio non condito testamento, exortum fuit dubium, an dictus Io. Thomas nepos potuerat dicto Bernardino patruo in feudis prædictis succedere?

2 Discusso articulo in Collaterali Consilio ad relationem Regiæ Camerae pro Ioanne Thoma nepote pronunciatum extitit. Ratio decisionis fuit, quia licet verum esset de testamento prædicto nullam haberi posse rationem, ex quo institutus testatori prædecesserat, ad *tex. in l. unica §. pro secundo C. de caduc. tollend.* Tamen quia dictus Bernardinus feudatarius bene sciebat Hieronymum fratrem ab eo hæredem vniuersaliter institutum præmortuum fuisse, decreuit intestatum ipsum mori velle, cum sciret, quod in omnibus eius bonis succedebat dictus Ioannes Thomas eius nepos, sic disponente assensu, quem ipse obtinuerat, quando fratrem Hieronymum hæredem instituere voluit, in eo enim legabatur, vt potuisset Bernardinus ipse feuda prædicta relinquere, legare, & alienare illis qui tam ex testamento, quam ab intestato in bonis Burgensaticis succedere poterant, sed in bonis istis absque dubio dictus Ioannes Thomas successerat, ergo; quoties enim quis intestatum mori decreuit, videtur illum hæredem instituere, qui ab intestato successurus est, ad *tex. in l. consciuntur ff. de iure Codicill. & in l. Codicillis §. maire ff. de legat. 2.* Nec in aliquo obstare dicebatur, quod contra hoc fisci Aduocatus opponebat, nimirum Regium assensum Bernardino concessum disponendi de feudis prædictis, provt supra intelligendum fore de primo hærede, & non de alio secundo, vel substituto fideicommissario per *tex. in l. antiquitas C. de usufruct. & in l. bene §. hoc sermone ff. de verbor. signific.* Nam responsum fuit primò, hoc verum non esse, quia quando fit mentio de hærede intelligitur non solum de primo, imò de omnibus in infinitum: *l. in annalibus C. de legat. l. hæredis appellatione ff. de verbor. signific.* Secundò respondebatur fisci oppositionem procedere posse quando

quando hæres priore loco institutus, testatore viuo defunctus non esset, sed testatori superuixit, hereditatemque adiuit, ac demum dubitaretur an substitutus per fideicommissum, qui secundus dicitur hæres venire posset; at casus, de quo agebatur erat, quia hæres in testamento scriptus, & sic Hieronymus frater testatori præmortuus erat, sicque nunquam hæres exitit, & successiue Ioannes Thomas nepos, & immediatus successor primus dicebatur hæres, cuius fauore Regius assensus super dispositione Bernardini impetratus dici poterat; unde.

mento reuocato, alium sibi hæredem facere, vel potius dicendum, vt censeatur data facultas pro primo testamento tantum, ad tex. in l. boues §. hoc sermone, hic citato, Pro resolutione. vt hæc facultas testam. ad vnum dumtaxat testamentum coarctata non sit, sicque vt testamentum factum reuocari possit, mutari, & posteriore testamento tolli, ea quadam principali ratione, quia quælibet dispositio secundum subiectam materiam intelligi debet, & subiecta materia hoc exigit, vt testamentum vsque ad supremum vitæ exitum mutari possit, videndi sunt Bald. in c. 1. n. 21. vers. deinde quæro, pone quod Princeps in tit. de pace constant. Couarr. in c. cum in officiis n. 8. de testam. elegantissime Andreas Facchineus controu. iur. lib. 5. c. 99.

OBSERVATIO.

ARGUMENTVM.

P Rincipalis ratio dubitandi in quæstione hic à Dom. Regente proposita, ea fuit quia feuda, de quorum successione agebatur in personam Bernardini noua dicebantur, & cum clausula acquisita pro se, & hæredibus ex corpore, sicque nepos ex fratre tam de iure communi feudorum, quam constitutionis Regni huius, vt de successione succedere non poterat, hodie si hæc quæstio contingeret, nulla se offerret dubitandi ratio, stantibus gratis Regno huic concessis, vt in feudo nouo fratris, eo defuncto, non solum frater, & soror, siue ex utroque, siue ex altero tantum latere coniuncti; sed & nepos ex fratre, vel sorore succedere possint; sexus tamen, & ætatis prærogatiua seruata, quamuis inuestitura canat pro se & hæredibus ex corpore, ita cautum est in pragmat. 25. & 29. de feudis, de quibus verba faciunt Dom. Reg. Rouit. decis. 32. Dom. Consil. Theodor. allegat. 100. num. 35. Dom. Reg. Vrsin. in tract. de success. feud. p. 2. q. 4. art. 3. n. 26. Ego ipse resol. iur. lib. 1. c. 126. n. 55. & seq.

Reus in iudicio conuentus, an, & quando possit instare vt actor suum generale declaret libellum, pariterque actor petere vt suam declaret exceptionem. Libelli claritas, ex quibus consideratur.

DECISIO CCCCXXI.

I NSTABAT in Regia Camera Magnifica Catharina Pellegrina fore cogendum Excellentem Dom. Alphons. Sanch. Regni huius generalem Thesaurarium ad ipsi soluendum tertiaris ferri, aduersus quam instantiam cum dictus Alphonsus præscriptionis exceptiones allegasset, replicauit Actrix, illam nullo pacto obstare vt constabat ex actis, & ex aliis deducendis, & allegandis, sed instante reo, vt actrix factam declararet replicationem, & sic verba illa ex aliis deducendis, & allegandis, fuit dubitatum an ad hoc cogi posset.

Ad confirmationem autem illius conclusionis, nimirum, vt quando quis ab intestato mori decreuit, videatur illum hæredem instituere, qui ab intestato successurus est iuribus hic citatis, videndi sunt ex recentioribus D. de Franch. decis. 45. & 600. Caualecan. decis. 12. num. 12. par. 4. Surd. decis. 272. Sesse decis. 48. Muta decis. 49. n. 14. Mastrill. decis. 277. à n. 12. Mantic. de comest. ultim. volum. lib. 7. tit. 7. Gratia. discept. forens. cap. 221. num. 14. & conf. 558. n. 41. Molfes. ad consuetud. Neapol. par. 2. q. 22. Anell. Amat. conf. 9. n. 14. Cancr. var. resol. par. 1. in tit. de Trebellian. & Falcid. num. 112. Ego ipse resol. iuris lib. 1. c. 88. Hic enim omnes attenda dispositione tex. in l. consciuntur hic citata, vno ore firmanunt, facta donatione alicui omnium, siue partis bonorum in casu mortis sine liberis, verum quod donator ipse valeat de certa quantitate disponere, mortuo donatore, nulla facta dispositione, ad venientes ab intestato quantitatem reseruatam spectare, non autem ad donatarium, quicquid contrarium affirmare tentauerit Thesaur. decis. 97. communiter reprobat; hinc attenda dispositione d. l. consciuntur, magis communiter, quod apud nos receptum est, vt habens à Rege facultatem nominandi aliquem in officio, isto mortuo, nulla facta nominatione, officium ad hæredes ab intestato spectet, ita Io. Vinc. de Anna singul. 391. Dom. Reg. de Ponte conf. 136. num. 7. lib. 2. & centies in superioribus nos diximus.

Et teneri dictam Catharinam verba illa declarare Regia Camera respondit, idque tam in prima instantia, quam in gradu reclamationis facta relatione in Collaterali consilio. Ratio decisionis fuit, quia aliter non potuisset reus se defendere, cum in Regno articulorum copia Parti non detur: est enim in iure absolutissimum, generalem libellum non procedere, sed illum parte petente declarari debere, alias fieret locus dispositioni tex. in l. fin. C. de annal. except. ita Bart. in l. 1. ff. de edend. vbi dicit, quod libellus ita clarus declarari debet, vt reus instrui possit an cedere, vel potius contendere velit, idemque Aretin. in l. Titia textorū ff. de leg. 1. eodem pariter modo exceptio clara esse debet, & non obscura, nec generalis, quia reus in sua exceptione actor est, l. 1. ff. de exception. d. l. Titia textorū, vbi Bald. & Aretin. Bart. in l. si quis intentione ff. de iudic. vbi dicit, quod sicut actor ante litis contestationem suam tenetur

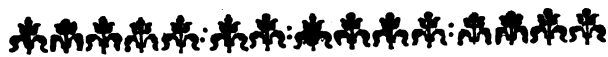
Circa verò illud dubium, an concessa facultate feudatario disponendi de feudo ad beneficium illius, qui tam ex testamento, quam ab intestato in bonis allodialibus succedere possunt, facto testamento, certoque sibi nominato hærede, possitne feudatarius, illo testamento. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

declarare intentionem, ita, & reus suam exceptionem, istudque quod dicitur de exceptione, omnino in replicatione procedit, quia replicatio exceptio est, l. 2. §. 1. ff. de exception. l. fin. vbi Bart. Aretinus Alex. & omnes C. de edend. vbi est casus, quod licet reus non teneatur actori instrumentum exhibere ad illius intentionem fundandam ex quo prae paratus venire debet l. qui accusare C. de edend. Tamen sicut tenetur actor instante reo conuento ædere instrumenta ad suam fundandam exceptionem, l. non est nouum C. de eden. ita, & reus instante actore, ad eius fundandam replicationem, pro qua opinione est tex. in l. penult. §. fin. vbi Angel. ff. ad leg. Falcid. Præterea instabat Regius fiscus, qui in hac causa subintrauerat uti author laudatus à Domino Thesaurario sic defensionis assumens onus, ut cogere dicitur D. Catharina ad suorum computorum declarationem quæ penès illam erat, præsentandum, vel saltem declarare si dictam tenebat declarationem, & quod ad id cogi posset per supra iam dicta fundabatur, eoque magis fisco instante, qui non solum ad instar priuati quando est reus potest actorem cogere ad scripturas præsentandum, ad suam exceptionem fundandam; sed etiam propter eius priuilegium, adhuc si esset actor posset reum cogere, ut ædat instrumenta, & scripturas, ad hoc ut suam intentionem fundare possit, hic est tex. in l. nequisquam ff. de eden. & in l. 2. §. Diuus ff. de iure fisci.

OBSERVATIO.

Dominus Regens noster testatur hic de praxi, quæ in hoc Regno viget, ut articulorum copia Parti non detur, sic etiam affirmant Afflict. decis. 33. Carau. in rit. 69. n. 5. Dom. Præf. de Franch. decis. 220. num. 14. Dom. Reg. Sanfelic. in prax. indic. sect. 47. & alij. Hinc dicimus quod libella debent esse clara, nec aliter generalia, ad hoc ut reus valeat deliberare, si vult cedere, vel contendere; unde quando obscura est petitio, reo instante tenetur actor illam specificè declarare, ut probat hic Dom. Reg. noster, & omnes Nostrates, signanter Io. Vinc. de Anna, singul. 315. cum sequenti, Muscatell. in prax. par. 1. glos. declarans vbi num. 3. ait, libelli claritatem triplici respectu desiderari, primò respectu ipsius rei, ut instructus pro sui defensione ad Iudicium accedere possit, sicque deliberare, an cedere velit, nec ne, secundò respectu ipsiusmet actoris, ut valeat deinde ex facto in libello benè narrato suos firmare articulos, & positiones, tertio respectu ipsius Iudicis, ut valeat processu compilato claram, & certam firmare sententiam; eodem pariter modo subdit Dom. Reg. noster ut exceptio, quæ à reo opponitur, clara esse debeat, non obscura, nec generalis, quia reus in sua exceptione actor est, idemque firmat Dom. Reg. Rouit. in prag. 6. num. 15. de ordin. indic. Vbi expressis verbis dicit, quod quemadmodum actor tenetur declarare libellum suæ actionis obscurum, ita reus tenetur declarare libellum suæ exceptionis non claram, subdens num. sequenti, Secus esse vbi reus nullas

opponeret exceptiones generales, vel opponeret exceptionem ad ius tantum restrictam, puta si diceret obstare actori notorium iuris defectum, hoc enim casu nullo pacto cogi poterit reus ad declarandum, allegat Dec. in l. age cum Geminiano num. 7. in fin. C. de transact. post Bald. in l. 1. C. de fideicom.

ARGUMENTVM.

Fiscus, ad quem propter feudatarij rebellionem omnia illius bona fuerunt deuoluta, an possit petere reintegrari ad alia bona Regiæ Curie feuda illa eiusdem rebellis, quæ non seruatis de iure seruandis alienata reperiuntur. Subfeudatario, qui per mortem infeudati sine descendentibus masculis resoluitur, an adhuc subsistere possit si subinfeudatus velit Domino seruire; Et quid si subinfeudationis tempore subinfeudans legitima carebat prole, & de pluribus notabilibus ad declarationem tex. in c. 1. §. si verò in tit. qualiter olim propter feud. alienar.

DECISIO CCCCCXXII.

POSSIDENTE Magistro Roberto Piccadoro Cafalia Oleastri, & Hæreditæ in pertinentiis Cilenti, necnon baiulationem terræ Laurini, ac territorium nominatum, lo Fornillo, ex concessione facta Galasso Piccardo eius patri à Roberto de Sancto Seuerino olim Principe Salerni, comparuit Regius fiscus, ad quem bona omnia Principis propter eius patratam rebellionem deuoluta erant, illorum reintegrationem ad alia bona Regiæ Curie petens, eo præsupposito, concessionem prædictam Regio assensu carere, quo factum fuit, ut dubitaretur, an iuri consentanea esset petitio hæc?

Et per Regiam Cameraam, nemine discrepante, pro fisco pronunciatum extitit. Ratio decisionis fuit, quia cum feuda hæc essent quaternata, ex quo immediatè, & in capite à Regia Curia tenebatur, non poterant sine assensu concedi: cap. 1. §. donare qualiter poter. olim feud. alien. cap. Imperialem de prohib. feud. alien. per Frederic. & habetur, in constit. Constitutionem Diua memoria. Nec in aliquo obstabat assensus productus Illustrissimi Proregis Comitum Ripacurte, quem dictæ concessioni Regis nomine assensum præstitisse præsupponebatur; fuit enim ille subreptitius, & à concessione differens, sicque de eo nulla poterat haberi

haberi ratio. Præterea, nec ob stare dictum fuit priuilegium productum Regis Ferdinandi primi, per quod constabat, quod poterat Princeps Salerni nouas feudorum facere inuestituras, quia cum illud non esset authenticum, nullatenus probabat; secundò quatenus tale esset, intelligendum erat vt infeudatio fieri deberet ea lege, & forma, prout feuda concedenda tenebantur, & sic immediatè, & in capite à Regia Curia, alias nulla esset habenda infeudatio *cap. 1. §. similiter vers. profecto de lege Corradi*. Sed feuda prædicta à dicto Principe concessa apparebant alia lege, quam ipse tenebat, & sic vt ab ipso tenerentur, ergo; Verum cum dictus Robertus concessionarius, determinationi prædictæ non acquieuisset; sed potius ab illa reclamare, prout reclamauit, insistendo semper concessionis validitati, quam præsupponebat indubitanter, cumulauit pariter in gradu reclamationis, petendo dotem, & antefatum eius matris, pro quorum restitutione bona prædicta donata obligata erant; occasione enim, quod dictus Galassius uxorem duxerat, Princeps Salerni feuda prædicta ei donauerat, ac insimul pro restitutione dotium recipiendarum, & antefati, eadem feuda, quæ donabantur, expressè cum Regis assensu obligauerat, vnde ex hoc dubitari non poterat, vt bona illa dictus Robertus filius pro recuperatione dotium matrum & antefati obligata haberet, & successiue ad illum tam iure utilis Dominij, quam hypothecæ ea spectare, & pertinere; quare relata iterum causa, Regia Camera decreuit vt pro dotibus matris, illarum interesse, & antefacto, potuisset dictus Robertus super dictis feudis sibi satisfieri, D. Præsides Ioannes Baptista Ogeda fuit voti, quod fiscus absolueretur ab impetitione dicti Roberti, tam respectu Dominij feudorum, quam hypothecæ respectu dotium & iurium dotalium, Domin. Præsides Paulus de Magnanis solus fuit voti, quod dictus Robertus iustam fouebat causam, etiam respectu Dominij feudorum, & quod ita in hoc gradu reclamationis prima sententia corrigi debebat.

OBSERVATIO.

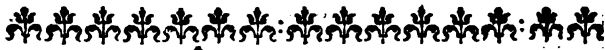
Notamus hîc, conclusionem, quæ desumitur ex *tex. in cap. 1. §. similiter vers. profecto in tit. de lege Corradi*, Nimirum, nullam esse subinfeudationem, quæ à feudatario alteri fit, si alia lege, quam ea, qua ipse à Domino directo tenet, subinfeudat; vnde si quis à Rege tenet feudum pro filiis masculis, non poterit illud pro masculis, & feminis alteri concedere; item si quis feudi concessionem à Rege obtinuit, dummodò immediate, & in capite illud à Regia Curia habeat, non poterit demum illud idem alteri concedere, ad hoc vt ab ipso subinfeudante teneatur, quare in casu huius decisionis, si supponere ve-

limus, quod olim Princeps Salerni ex peculiari priuilegio subinfeudandi potestatem haberet (nam alias erat ei prohibitum, prout cuilibet feudatario Regni huius, ex dispositione constitutionis, *constitutionem Diua memoria*, quicquid contrarium dispositum sit de iure communi feudorum, per *tex. in d. cap. 1. §. similiter de lege Corradi*) dum alia lege subinfeudauit, quam ea, qua ipsi facta erat feudorum concessio, nullo pacto Dominus Rex noster subinfeudationi factæ stare tenebatur; etenim iure communi feudorum attentò, tunc demum Dominus directus subinfeudationi per infeudatum factæ stare cogitur, si facta illa appareret sincerè, & sine fraude, vt dicit *tex. in cap. 1. §. si verò in tit. qualiter olim poter. feud. alien.* hoc est vt Doctores verba illa declarant, æquali personæ, æquè aptæ ad seruiendum, & sub eisdem pactis, & qualitibus; quibus ipse subinfeudans habet, vt nouissimè per Montan. *in repet. cap. Imperialem n. 240.*

Facta enim ritè, & rectè subinfeudatione, quamuis dicamus mortuo infeudato sine descendens masculis, subinfeudationem dici resolutam, quia resolutò iure datoris, resolutur ius acceptoris, ad *tex. vulgatum in l. lex uectigali ff. de pignor.* Attamen si subinfeudatus velit Domino seruire, à feudo expelli non potest, ita ad declarationem *tex. in cap. 1. §. fin. de controuers. inuestit. & in cap. 1. §. rursus tit. seq. quibus modis feud. amitt.* dixit Andr. *ibi*, hoc est *in d. §. finali num. 15. & in d. §. rursus ante num. 26. versic. sub audi, & num. 29. vers. vel postquam ad libellum dedit*, sic allegando *tex. in d. cap. 1. §. si verò, qualiter olim poter. feud. alien.* id quod pariter vno ore faxi sunt Bald. *in c. ceterum num. 13. vers. quare si vassallus primus, extra de iudic.* Iacob. de Beluis. *in d. cap. 1. §. rursus, vers. Nota ergo duo in tit. si de inuest. feud. controu. fuerit, & in d. cap. 1. §. rursus quib. mod. feud. amitt.* Petrus de Rauenda satis bene *in iuribus modò citatis*, Loffred. *in suis paraphras. feud. post Consil. in tit. quib. modis feud. amitt. in vers. in eod. cap. 1. §. item si fratrem fol. 6. Camer. in c. Imperialem fol. 7. litt. M, N, & O, Bursat. in consil. 163. num. 32. lib. 2. Anon. Capyc. in inuest. feud. in verb. feudum dant, vers. sed aduertendum est, fol. 154. col. 2. Curt. in tract. feud. par. 4. num. 84. Iacob. Cuiac. lib. 2. de feud. tit. 9. Andreas Facchin. qui de communi testatur, controuer. iur. lib. 7. cap. 52. per tot. vbi bene loquitur; Octau. Bambac. in c. 1. §. beneficium num. 7. in tit. si de feud. defunc. milit. Lanar. in repet. feud. in cap. 1. §. sed & res per quos fiat inuest. à numer. 51. Ioan. Andr. de Georg. in nouiss. repet. l. Imperialem cap. 6. num. 18. & Horat. Montan. aliis omissis *in d. c. Imperialem §. firmiter n. 56. vers. ex aequitate tamen iuris, fol. 159.* Quodque ista communis sit omnium sententia, nec quidem negare potuit, contrarium tamen insequutus Hartm. Pistor. *quest. iur. lib. 2. quest. 44. num. 10.* vnde meritò reprobatus à nostro Reg. de Ponte *in tract. de potest. Proreg. tit. 3. §. 3. à num. 12.* vbi *num. 23.* ait non bene dixisse Pistor. quatenus *tex. in d. cap. 1. §. si verò intellexeris*, vt ita demum subinfeudatus feudum retinere possit, si Dominus inuestituram renouare voluerit, nam si *tex.* dicit quod non amittit, si vult Domino seruire, & Andr. addit, quod non resolutur infeudatio, sicque nec deuolutioni est locus, ergo etiam Domino inuito, si enim Partes omnes essent consentientes, *tex.* erat de re indubitabili, concludamus igitur ab omni dubio procul, quod quando infeudatio ritè, & rectè processit, quamuis primus à Domino inuestitus sine descendente masculino decedat, dum subinfeudatus vult seruire Domino, feudum non amittit, quodque hoc decidat *tex. apertus in d. §. si verò in fine.**

Plus, aliàs de his consultus ipse dicebam, hæc 3
Ssss 3 omnia

omnia quæ pro subinfeudationis validitate differuimus, adhuc procedere si subinfeudationis tempore subinfeudans prole legitima carebat, deque illa erat prorsus desperatus, hoc tamen respectu Domini (quia respectu agnati, sine dubio fraudulenta diceretur subinfeudatio, ex glos. communiter recepta in cap. 1. §. sed & res in verb. in fraudem tit. per quos fiat inuest.) Etenim respectu Domini illa fraus consideratur in d. §. si verò, quando subinfeudatio fieret non æquali personæ, nec ea lege, qua primus infeudatus à Domino tenebat, quia si æquali personæ aptæ ad seruiendum, & sub eisdem pactis, & qualitatibus, quibus ipse subinfeudans subinfeudationis tempore erat de prole desperatus. Quodque hæc mea sententia auctoritate non careret allegaui Andr. in cap. 1. §. 1. numero 4. in tit. per quos fiat inuest. vbi de hac fraude loquens iuxta intelligentiam Iacobini infra citandi, ait, quod quando infeudatus de prole desperatus agnatum tamen habens in successorem subinfeudat, vt sic illum feudi successione priuaret, mortuo postea subinfeudante, subinfeudatio ipso iure resoluitur; demum in dubium reuocans an hoc procedat etiã respectu Domini, respondit per hæc verba. *Dic vt infra qualiter olim poterat feud. alienari, sicque affirmat respectu Domini fieri locum dispositioni huius legis, in qua expresse decretum est, vt teneatur Dominus recipere subinfeudatum in vassallum dum ille ei seruire vult.* Itamque Andreæ theoreticam addo sic intellexisse Iacob. de Sancto Georg. in suo tract. de feud. in verbo, *Ita etiam, quod ipsi vassalli numer. 4. fol. 44. post Commentar. ad Cod. Item & Aluarotum in d. cap. 1. §. sed etiam res numer. 8. per quos fiat inuest.* sub illis verbis. *Multo magis si fuisset facta in fraudem, quia in hoc non facit differentiam quantum ad personam ipsorum agnatorum, vt solum in visa sua possit dictus vassallus praiudicare agnatis, argum. ff. de contrahen. emptio. l. qui tabernas, sed quantum ad personam Domini dicit habere locum quod habetur infra, qualiter olim feud. poter. alienari in cap. 1. & c. Idemque Curt. iun. de feud. par. 4. incip. Aggredior. nunc quartam num. 85.* quodque fraus carentiæ prolis interesse solum agnatorum respiciat, qua de re propriè loquitur glos. in d. §. sed & res, in verbo in fraudem, non autem respectu directi Domini, reuideatur quæso eademmet glos. in cap. 1. §. si vassallus in verbo dum tamen militi detur, in tit. si de feud. defunct. milit. content. sit & c. (quam sequitur Aluar. tam ibi num. 2. quàm in d. cap. 1. §. similiter num. 2. de lege Corradi) vbi in terminis tex. in d. cap. 1. §. si verò qualis. olim. poter. feud. alien. fraudem, de qua ibi considerat, quando subinfeudatio fieret non personæ æquali, siue non eodem modo, & forma, prout feudum huic subinfeudanti fuit concessum. Hæc est enim fraus quæ in dicto §. si verò consideratur respectu Domini, & non aliter alia nimirum, quod subinfeudans, subinfeudationis tempore erat de filiis desperatus, quæ dumtaxat respectu interesse agnatorum consideratur, vt diximus.

ARGUMENTVM.

Pœna nonupli an mulctari possit Officialis pecuniarius, ex quo in introitu suorum computorum ponere omisit quandam partitam pecuniæ fiscalis, quam exegerat. Confessio ex errore probabili in iudicio facta, nùm reuocari possit adhuc si error esset in

facto proprio. Confessio delinquentis in iudicio facta delictum commississe, an sat sit ad illum pœna ordinaria mulctandum. Minor an aduersus suam confessionem delictum commississe, possit, in integrum restitutionem petere, & de aliis.

DECISIO CCCCCXXIII.

VIT dubitatum in Regia Camera, an Magnus Ferdinandus de Figarua, qui contra vsurarios Prouinciarum Terræ Bari, & Hydrunti Commissarius generalis destinatus extiterat, nonupli pœna mulctari possit, ex quo in introitu suorum computorum, quæ in ipsa Regia Camera præsentauerat ponere omisit quandam partitam pecuniæ fiscalis, quam exegerat.

Pro fisco allegabatur ritus Regiæ Camerae hoc expressè disponens, & cap. Reg. Vulgaris fama proloquium. Et quamuis ex aduerso diceretur id ex errore, quem dictus ritus admittit contigisse, tamen hic error non fuit eo modo probatus quo probari debebat, ex quo testes domestici erant, & familiares dicti Magnifici Ferdinandi, imò varia, & contraria eorum depositio, tum etiam quia cum ipse Ferdinandus computa præsentasset, veraque esse iurauerit, præsumendum non erat, quod ille computa præsentasset, quæ bene, & maturè prius non considerasset, agitur enim de errore in facto proprio, qui non excusat. *l. quamquam ff. ad Senat. Consult. Velleian.* notat Bartol. in *l. fin. ff. pro socio, in l. non fatetur ff. de confessis, & in l. error*, vbi omnes DD. C. de iur. & facti ignor. Præterea pro fisco considerabatur, quod cum dictus Ferdinandus computa præsentasset, illa vera esse iurans, dicebatur confessio in iudicio facta, & cum demum in Regia Camera visa, & discussa fuissent, prodiit declaratio, quæ nil aliud est, nisi sententia, & successiuè licet alias confessio ex errore probabili facta reuocari possit, adhuc si error esset in facto proprio, hoc tamen vsque ad sententiam, secus verò post sententiam, *l. error*, vbi hoc notant omnes DD. C. de iur. & facti ignor. Bart. in *d. l. non fatetur ff. de confess.* Vtèrius dicebatur, quod quando error cadit in latam culpam, tunc confessio prætextu erroris reuocari non potest *l. de atate §. qui in isto ff. de interrog. actio.* Bart. in *d. l. non fatetur*, & Aret. in *c. cum dilectus extra de accusat.* Sed in casu proposito in introitu non ponere partitam, de qua agebatur, nil aliud erat, nisi ignorare, quod omnes intelligebant, *l. lata culpa ff. de verb. signif. & Bart. in l. quod nœrua ff. depositi*; ergo.

OBSERVATIO.

- 1 **C**Ita illam conclusionem, quam hic habemus, nimirum ut confessio ex errore probabili in iudicio facta reuocari possit, adhuc si error esset in facto proprio, hoc tamen usque ad sententiam, secus vero post, vide quæ idem Dom. Regens scripsit supra in *decis. 90.* ubi hoc declarat tunc demum procedere si confessio hæc in iudicio facta usque adhuc à Parte acceptata non esset, quia si aduersarius illam acceptauit, amplius reuocari non potest, consideratur enim per eam fuisse sic ius parti quæsitum, quod sine facto suo auferri non potest, & addit quod quamuis Anton. de Butr. in *c. fin. de confess. & Roma in conf. 391. & in l. si verò §. de viro ff. solut. matrim.* affirmare videantur, confessionem adhuc iuratam, & acceptatam reuocari posse quando constat de errore probabili, attamen attestatur, communem esse in contrarium.
- 2 Cæterum quod confessio facta in iudicio tanti ponderis sit in ciuilibus, ut vim habeat sententiæ & rei iudicatæ, adeo ut confitens aliud non expectet nisi præceptum de soluendo, cautum est in *l. unica. C. de confess.* quodque rem faciat notoriam, scripsit Corn. *conf. 44. & 224. lib. 4.* immodò quod tantæ sit potentiæ ut etiam si fiat in processu inualido, possit ex eo processu inepto non obstante ferri sententia, dixerunt Bart. in *l. si confessus ff. de custod. reor.* Bald. in *l. iustus furtiuus ff. de his, qui not. infam.* & Alex. in *conf. 34. n. 2. lib. 3.* quos omnes refert, & sequitur Mascard. *de probat. lib. 1. concl. 344. n. 4.*
- 3 In criminalibus verò probaui Ego *lib. 1. meorum resolution. cap. 83.* confessionem delinquentis in iudicio factam, delictum commississe sat non esse, ad confitentem, pœna ordinaria puniendum, idque per tex. in *l. 1. §. diuus ff. de quæstion. & in l. qui sententiam C. de panis,* quibus addi potest tex. in *l. 2. vbi glos. C. de custod. reor.* quæ tamen opinio dubia redditur, ex dictis per Dom. Regent. Salernit. *decis. 29.* vbi decisum refertur, fuisse suspensum eum qui confessus extiterat hominem occidisse, quamuis de corpore mortuo non constaret, idemque Cassan. in *consuet. Burgund. rubr. 1. §. 5. n. 40.* de qua meminit Baiard. ad Iul. Clarum *quæst. 51. n. 12.* Petr. Caball. *resolut. criminal. lib. 3. casu 255. à num. 6. ad finem,* nec contradicit Mascard. *de probation. lib. 1. concl. 354.* Sed in hoc non immoror, quia hæc rarè accidunt, etenim prodigium est, ut quis delictum commississe spontè confiteatur, si ut experientia docet, maxime temporibus nostris, nec tormenta, quamuis atrocissima sat sunt ut reus patratum crimen confiteatur, quamuis contra illum vrgentissima adsint indicia, & præsumptiones; verum quando hæc disputanda se offerunt, recurrere ad ea quæ scripserunt Bossius in *prax. crimin. in tit. de delict. num. 16.* Foller. similiter in *prax. crimin. in verb. & si confitebuntur* Iul. Clar. in *§. fin. q. 55. à n. 10.* & Prosp. Farinac. *q. 81. per totam, in tit. de reo conf. & conuict.*
- 4 Illud tamen animaduersione dignum puto, quod si is, qui delictum aliquod perpetrasse, sponte confiteatur, minor sit, si de crimine illo aliunde non constet, quam per ipsius confessionem, hoc ipso poterit se aduersus eam in integrum restituere, adhuc si neque sui facilitate, neque ex aduersarij dolo promanasse eam probet, ita Boss. in *praxi tit. de confess. n. 67.* Affl. *decis. 208.* licet loquatur de minore qui sine curatore delictum confessus fuit, & alij plures quos refert, & sequitur Ant. Padill. in *repet. l. error. n. 29. C. de iuris & fact. ignor. & his addo Dom. Reg. Rouit. in pragm. 1. num. 9. de minoribus.*

ARGUMENTVM.

Societas omnium bonorum an censeatur inter fratres inita ex ordinatione prædefuncti patris, ut spatium tot annorum in communione permanent. Societas à testatore inter hæredes ordinata, an eandem habeat vim, quam habet Societas ex contractu, si quam hæredes inter se peregerint. Fratres si indiuisam paternam hæreditatem retinuerint, ut emolumentum, & damnum commune esset, an quod ex illis alter aliunde quæsiuit in communione redigetur, & de alijs.

DECISIO CCCCXXIV.

DNcausa vertente inter Magnificum Germanum Citarellam ex vna, & filios hæredes quond. Tobia Citarellæ ex altera, in qua prædictus Germanus instabat declarari integram tertiam partem bonorum per dictum quond. Tobiam ex quauis causa acquiritorum, ad ipsum spectare, ex eo quod Magnus quond. Andreas Citarella eorum communis pater, qui instituerat tres eius filios, & vnum nepotem ex filio præmortuo hæredes vniuersales, expressè mandauerat, ut dicti fratres in Societate permanerent eiusdem victus, & vestitus spatium annorum decem, & quod huius Societatis caput esset Tobias; vnde cum hoc adimpletum esset, dicebat Germanus quod omninò eius petitione deferendum erat, contradicebant filij dicti Tobia, quocirca quid iuris dubitatum extitit?

Dominus Regens, qui ad sedandas discordias inter prædictos sanguine coniunctos, arbiter, arbitrator, & amicabile compositor electus erat, existimabat prædictum Germanum malam fouere causam, non enim dubitabat, quin inter prædictos fratres Societas contracta esset, quia licet inter pupillum, & maiorem Societas iniuri non possit, ut per Bald. & alios, in *l. si patronus C. commun. vtriusque iudic.* Secus tamen erit, quando testator contrarium ordinasset, ut per eundem Bald. in *l. cum oportet C. de bonis qua. liber.* Sed dicebat primò, quod hæc Societas non erat omnium bonorum, cum ista nunquam contrahatur, nisi expressè dicatur, *l. 3. §. cum specialiter,* vbi gloss. *ff. pro Soc.* nullibi enim in testamento communis patris legebatur, ut hæc Societas illa omnium bonorum

rum esse deberet , sed solum respectu victus, & vestitus, sicque nullo pacto eam simpliciter contractam esse dici poterat , ad tex. in l. socij societatum ff. pro soc. Secundò quia viuente dicto Tobia mortuus fuit alter ex fratribus Matthæus nomine , per cuius mortem sine dubio fuit extincta Societas qualiscumque fuerit; etiam quoad superstites, l. adeo, l. actione §. morte, & l. verum §. Societas ff. pro socio, & §. soluitur, Instit. eodem, Nec in aliquo obstabat, dictum Tobiam adhuc Matthæo defuncto, eandem continuasse Societatem, dictamque communem hæreditatem administrasse, & eo modo, & forma, prout in vita Matthæi, quo casu videbatur Societas continuata, vt dicit Bald. in l. mandatum C. mandati, & in d. l. si patruus, & Decius, conf. 44 r. Nam fuit responsum, hoc bene procedere, quando constaret, quod Socij Societatis nomine contraxissent; At in casu, de quo agebatur, factum hoc deficiebat, quia ex libris dicti Tobie clarè apparebat semper ipsum proprio nomine negotiationem exercuisse, ad notata per Alciat. conf. 732. lib. 5. Vnde.

OBSERVATIO.

EX his quæ in facto in casu huius decisionis deducebantur, dubitandum non est, patrem illud tantum voluisse, vt filij, quos instituebat hæredes, spatio annorum decem bona hæreditaria pro communi, & indiuiso tenerent, quodque ex fructibus hæreditatis se alerent, sic insimul viuentes, non autem vt Socij essent omnium bonorum, eo modo, & forma prout contrahi solet societas, id quod certè ordinare potuisset, si voluisset; est enim receptissimum, posse, testatorem societatem inter hæredes inducere, eamque illam habere vim, quam haberet societas ex contractu inter ipsos hæredes forsan inita, sic ex tex. notabili in l. qui negotiationem ff. de administr. tutor. in l. fin. §. Lucius ff. de legat. 2. & in l. Lucius 78. ff. ad Senat. Consult. Trebell. probat Socin. conf. 4. 5. & 9. lib. 4. Et ex hoc dicimus, quod si testator ita mandauit, vt socij sint eius hæredes omnium bonorum, sicque vt omnia bona communicent, tenentur vbique diuisionis tempore, etiam bona propria, inter se æqualiter diuidere, ita Bart. in l. cum pater §. dulcissimis ff. de legat. 2. & Soccin. loco modo citato num. 12. In casu huius decisionis, cum testator hoc expressè non ordinasset; sed tantum voluit, vt per certum tempus starent hæredes in comunione victus, & vestitus, ad hoc tantum se restringens, ergò imperitinus erat cohæredis petitio, vt omnia bona, etiam aliunde quæ sita in diuisione venirent; etenim hoc testatoris præceptum non poterat operari plusquam operaretur contractus, nimirum si inter ipsos hæredes ita conuenient est, constat enim, quod, si fratres parentum indiuisas hæreditates, idè retinuerint vt emolumentum ac damnum in his commune sentirent, quod aliunde quæsierint in commune non redigetur, sunt formalia verba tex. in l. si fratres §. 3. ff. pro soc.

2 Cætera ad materiam quando morte dissoluatur societas, eaque tacitè dissoluta, quando renouata dicatur, vide scripta per me lib. 2. resol. iuris cap. 207.

ARGUMENTVM.

Iudex in delictis atrocibus à minore commissis, nùm pro suo arbitrio valeat delicti pœnam minuere, vel potius ad id de iure cogatur. Minor in atrocissimis an possit ad mortem condemnari, ad ornatum tex. in l. auxilium §. in delictis ff. de minor. & in pragm. 1. hoc tit. & in pragm. 2. de furtis.

DECISIO CCCCCXXV.

DOMINVS Cardinalis Pacecus 1 Regni huius Locumtenens generalis, rescripto suo mandauit, vt iunctis omnibus Tribunalibus huius Ciuitatis decideretur articulus, si in terminis tex. in l. auxilium §. in delictis ff. de minor. Iudex in delictis atrocibus à minore commissis pro suo arbitrio valeat delicti pœnam minuere, vel potius ad id de iure cogatur, adeò quod pœnam à iure præscriptam non minuens, grauamen inferre dicatur.

Verbis huius tex. attentis, existimabatur 2 probabiliter, quod pœnæ diminutio in Iudicis arbitrio resideat, considerata qualitate minoris delinquentis, & delicti ab eodem commissi; etsi enim regulariter loquendo non valeat Iudex pœnam à lege expressè determinatam alterare, vel minuere, l. seruos C. ad leg. Iul. de vi public. Tamen conclusio hæc fallit, nisi ex causa iusta, & legitima, aliter Iudici videretur, est dictum Innoc. ab omnibus approbatum, in c. 1. extra de consuet. Petrus de Rauen. in suo Alphabeto, in verbo Iudex, Hippolyt. de Marfig. singul. 182. & in l. 1. §. diuus ff. ad leg. Cornel. de Sicar. Causæ autem iustæ ex quibus potest Iudex delicti pœnam minuere ponuntur per DD. in l. & si seuerior C. ex quib. caus. infam. irroget. quo loci quinque colligit Aretin. inter quas illam minoris ætatis, & in sine addit, quod non possumus semper, & indistinctè affirmare, quod Iudex cogitur ratione minoris ætatis pœnam minuere, sed in suo arbitrio erit considerare qualitatem personæ minoris, si est imbecillis, parum sciens, non multum doli capax, quodvè sit delictum, an commune an priuilegiatum, & è contra si minor est valdè capax, robustus, ac maiori ætate proximus, & si delictum fuit cum dolo commissum, prout à quocumque maiore vel si esset in Ecclesia patratum, vel in personam officialis, nam in primo casu teneretur Iudex pœnam minuere, secus in secundo, quæ omnia eo magis in hac ciuitate, & Regno

confide

consideranda esse dicebatur, vbi malitia supplet ætatem, cum ex dispositione constitutionis Regni *Minorum iura*, maior dicitur, qui decimum octauum annum expleuit, frequentissima enim apud nos sunt delicta, longè plura, & grauiora, quam in aliis Italix partibus, & totius christianitatis, sicque seuerius puniri debent, ad *tex. in l. aut facta §. cuncterit ff. de penis*. Quare relata causa in Collaterali Consilio, & coram præfato Domino Cardinale Prælege, omnes Domini Regiam Cancellariam Regentes, & plures alij huius voti fuerunt, nimirum, vt in Iudicis arbitrio sit delicti pœnam minuere, alij verò indistinctè tenuerunt, quod ratione minoris ætatis cogatur Iudex delicti pœnam minorare; demum fuit promulgata pragmatica Sanctio, qua expressè sancitum fuit, vt remittatur arbitrio Iudicis, qui inspecta qualitate personæ minoris, & delicti valeat pœnam minuere, vel à lege ordinatam exequi, & quod nullatenus ratione minoris ætatis pœnam ordinariam minuere cogatur; Vnde illinc ad multos annos cum in Magna Curia Vicariæ quidam iuuenis minor decem, & octo annis sed maior quatuordecim de vitio nefando, vt patiens inquisitus reperiretur, quia detestabile hoc facinus pluries cum multis commiserat, fuit sententia mediante ad mortem condemnatus; sed interposita appellatione ad Sacrum Consilium, & fisco intante, vt in Collaterali Consilio decideretur, ob timorem, ne per Sacrum Consilium sententia illa ratione minoris ætatis modificaretur, cum octo essent votantes in paritate remanserunt, nam quatuor fuerunt voti pro confirmatione Sententiæ Magnæ Curix, nimirum vt minor ille ultimo afficeretur supplicio, alij verò quatuor vt ad perpetuè remigandum esset alligatus; principalis ratio illorum, qui sententiæ Magnæ Curix adhæserunt inter quos Dom. iste Regens ea fuit, quia inquisitus atrocissimum hoc delictum iuxta propriam confessionem committere solitus erat, sicque ratione consuetudinis delinquendi grauius dicebatur delictum, & successiuè grauior eius pœna l. 3. *C. de Episcop. audient. l. quicumque C. de seru. fugitiu.* Erat etiam minor ille sagax, vt constabat. ex literis suo amatori scriptis, vnde satis ad propositum allegabatur Io. Anania in *rubr. extra de delict. puerorum*, vbi in fine dicit, quod industria, sapientia, astutia, sagacitas, prudentia, & malitia ætatem suppleant, præsumptionemque fragilitatis sexus excedunt, fuit pariter ponderatum Dominum Regentem Salazar attestatum fuisse, eo in Magna Curia criminum Iudice existente, & Commissario fuisse quendam minorem de hoc crimine inquisitum ad mortem condemnatum, sententia demum in gradu appellationis per Sacrum Consilium confirmata. Vnde.

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Rennererij.

OBSERVATIO.

PRagmatica Sanctio, quam Dominus Regens hic allegat, est prima in *tit. de minoribus*, cum qua concordat altera, quæ est 2. *sub tit. de furtis*; his enim Regiis ordinationibus cauetur in Iudicantium arbitrio esse minores pro criminibus per eos commissis ordinaria, vel potius mitiori pœna feriendos, considerata semper delicti atrocitate, personæ qualitate, delictorum reiteratione, cæterisque aliis de iure considerandis rectè perpensis: ciscumscripta autem Regia hac ordinatione non dubito magis communiter apud nos receptum esse, vt in atrocissimis possit minor ad mortem condemnari, id quod satis bene ex nostratibus probat Petr. Foller. in *addit. ad Marantam in prax. part. 4. distinct. 2. num. 84. fol. mihi 62.* vbi refert casum, ex quo Dominus Cardinalis Paceecus Regni huius tunc generalis Locumtenens motus fuerat rescripto suo ordinare, vt iunctis omnibus Tribunalibus huius Ciuitatis decideretur articulus hic à Domino Regente nostro propositus, idemque Dom. Præf. de Franch. *decis. 230.* qui ambo decisiones Magnæ Curix pro fisco proditas, & per Sac. Consil. confirmatas referunt Thom. Gramatic. & Cæsar. Vrsill. similiter de his memores, ille in *constit. Regni Minorum iura num. 7. 8. & 9.* iste in *addit. ad Afflict. decis. 287. numer. 7. & 8.* sic allegantes Foller. loco supra relato, Quodque sententia hæc in puncto iuris sit magis vera, credo satis fuisse à me demonstratum *resol. iuris lib. 2. cap. 169.* vbi similiter aliam retuli Magnæ Curix determinationem, & in puero annorum duodecim, qui cum duobus associatus Dominum suum occiderat, & memini de Iosepho Ludouico, qui in *decis. sua Lucensi 17. num. 55. & 72.* attestatur, dum Sanctissimus ille Pontifex Pius Quintus sederet, duos pueros in Alma Vrbe vidisse furcis suspensos, alterum Firmanum, qui patrum suum præsbiterum in potu medicinæ venenauerat, ad hoc vt citius beneficia eiusdem ecclesiastica, in quibus impiissimus ille habebat regressum, consequeretur; alium verò, qui insimul eum viarum grassatoribus habenastenerat equi, cuiusdam Tabellionis Veneti, dum in via publica multas pecuniarum quantitates illi furarentur, sic firmans in minore delinquente Iudicis arbitrium vsque ad mortem naturalem inclusiuè extendi posse, & ad idem allegauit pariter Prosp. Farinac. qui in *tit. de penis temperan. question. 92. num. 107. in fine*, sic loquitur. *Et ego memini etiam tempore Gregorij XIII. in Arce Sancti Angeli suspensum per pedes quendam adolescentulum, qui fuit conscius, & particeps fuga, quam iam preparauerat ex illa Arce facere (provt in ipso actu fuge fuit preuentus, & captus) Cæsar Caetanus, qui & ipse tunc fuit capite obruncatus, &c.*

ARGUMENTVM.

Iurisdictio si est alicui concessa ad certas causas, siue ad certum genus personarum, eo expresso, vt nemo alter, nisi ille eam habeat iurisdictionem, nùm per hanc expressionem censeatur derogatum iurisdictioni Iudicis Ordinarij. Iurisdictione baiulationis,

T E E

quam

quam habent Vniuersitates in Regno, num priuatiuè ad Iudices ordinarios locorum concessa intelligatur, uel potiùs cumulatiuè; & de pluribus notabilibus ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCCXXVI.

VBITABATUR in Regia Camera si per gratiam, siue priuilegium à Rege Frederico Vniuersitati Ragusæ concessum, quod demum per Cæsaream Maiestatem confirmatum extitit, ut nemo, nisi Consul nationis cognitionem haberet causarum ciuilium omnium mercatorum, & nautarum Raguseorum, censebatur derogatum iurisdictioni Illustris. Regni huius Admirati circa cognitionem, quam habebat, & habet amplissimam omnium causarum, tam ciuilium, quam criminalium in omnes, & quacunque personas cuiusuis nationis, quæ in hoc Regno viuunt de arte maritima?

Pro Raguseis dicebatur, quod quamuis verissima esset Doctorum conclusio, quæ pro Admirato ponderabatur, ut quando iurisdictione est vni concessa simpliciter, non censeatur sublata iurisdictione alteri per prius concessa generaliter, ita ut priuatiuè concessa non intelligatur, sed cumulatiuè, ut per Bart. in l. i. C. de offic. Praef. Urb. Felyn. in c. ceterum. de iudic. Aretin. in l. ex facto sitem quaro ff. de vulgar. & pupill. Roman. conf. 393. & Barbat. in c. 2. de offic. deleg. tamen fallit conclusio hæc in aliquibus casibus, de quibus per Angel. in Anth. habita C. ne filius pro patre. & Aret. in l. quod in rerum §. si quis post ff. de legat. 1. Et ad rem nostram, primò quando est concessa iurisdictione vni specialiter, nimirum, ut solum ille Iudex, cui commissa est specialiter iurisdictione, cognoscat de illis causis specialibus, eo enim casu censeatur derogata iurisdictione illis Iudicibus, qui alias iurisdictionem habebant ordinariam in omnibus causis, sicque annuebatur procedere tex. in d. §. si quis post, l. quod in rerum ff. de legat. 1. Eoque magis, si hæc noua specialis concessio ad Partis supplicationem, prout in casu proposito, non autem motu proprio concedentis concessa esset. Bald. in Anth. habita C. ne filius pro patre, fallit secundo loco conclusio prædicta ad propositum, quando de concedentis intentione constat, quod voluit per concessionem specialem iurisdictionem generaliter alteri concessam, vel de iure competentem adimere, tunc enim sine dubio in casibus specialiter concessis iurisdictione alteri generaliter competens denegata censeatur, ita Ang. in l. testamenta omnia C. de testam. & Aretin. in d. §. si quis

post; in casu, de quo agebatur concessum extiterat ut de causis ciuilibus Raguseorum maritimis, non nisi eorum Consul cognoscere posset, ergò aliis iudicibus de his causis cognoscendi censebatur omnino abrogata potestas, quare relata causa per Regiam Camera in Collaterali Consilio, & coram Domino Cardinale Pacecco Regni Generale Locumtenente, fuit nemine discrepante pro Raguseis contra Admiratum decisum, quæ decisio satis comprobatur ex dictis per Arc. conf. 102.

OBSERVATIO.

Hic decisum habemus, quod quando iurisdictione est alicui concessa ad certas causas, siue ad certum genus personarum, eo expresso, ut nemo alter, nisi iste eam habeat iurisdictionem, per hanc expressionem censeatur derogatum iurisdictione Iudicis Ordinarij, quod contrarium diceretur, ubi simpliciter esset concessa iurisdictione, non aliter expresso, ut nemo alter. Etenim sine controuersia procedit quod quando simpliciter iurisdictione est vni concessa non per hoc censeatur abdicata ab alio, cui per prius concessa est generaliter; sed sic concessa intelligitur cumulatiuè, ita post Bart. & alios quos citat, probat hic Dom. Regens noster, & ex recentioribus in puncto Iacob. Cancer. omnino videndus var. resol. par. 2. cap. 2. num. 220. ubi cum dubitaretur, an Iudex ordinarius vnius Ciuitatis potuisset criminaliter procedere contra quendam de sua iurisdictione, quem compertum fuit falsis mensuris, & ponderibus vsum fuisse, vel potius cognitio hæc priuatiuè spectaret ad eiusdem loci Aediles, quibus peculiari priuilegio iurisdictione hæc concessa erat, consultus Cancer. respondit; Iudicem ordinarium Aedileque in huius criminis cognitione, & punitione concurrere, sicque inter eos locum esse præuentioni, ea quidem principali ratione, quia iurisdictione specialis nullatenus concessa dici potest priuatiuè ad ordinariam maioris potestatis, siue Iudicis ordinarij, sed cumulatiuè per iura satis clara in l. fin. C. de iurisd. omn. Iudic. in l. i. C. de offic. Praef. Urbis in c. per hoc de hæretic. 126. & in Clem. 1. cod. tit. Idemque adeo verum (addit Cancer. num. 222.) aliquos existimasse, ut hæc omnia procedant adhuc si specialis iurisdictione per verba taxatiua concessa esset, ut si dictum esset, ut solum ille cognoscat, ita sanè scripserunt Dec. conf. 3. & Rolan. à Valle conf. 80. num. 10. lib. 2. post alios, quos citat, sed hoc, ut impertinenter dictum, merito reicitur à Cancer. per rationes, ut ipse dicit traditas à Francisco Ripa in tract. de peste, in tit. de remed. præscr. num. 62. & à Felyn. in c. Pastoralis de offic. ordin. Quo loci ad conclusionem supra firmatam octo accommodat limitationes, & pro opinione Cancerij, nimirum, ut quando concessa est vni iurisdictione ad certum genus causarum, eo expresso, ut solum cognoscat, ut in casu huius decisionis, censeatur iurisdictione priuatiuè huic concessa, videndus est Aff. in Constit. Constitutionem Diuina memoria n. 58.

Corroborantur dicta per Cancer. in principali conclusione ex scriptis per me lib. 1. resolut. inris cap. 213. à num. 1. vsque & per tot. num. 13. ubi sustinui, iurisdictionem baiulationis, quam ex Principis concessione habent Vniuersitates pro damnis datis, ac etiam pro cognitione certarum causarum ciuilium parui momenti cumulatiuè ad Iudices ordinarios locorum, non autem priua

priuatue intelligi concessam, rationibus vt ibi, licet demum *num. 14.* dixerim in Regno sententiam, quæ Vniuersitatibus fauet, crebrius obtinuisse; vt nimirum iurisdictione Baiuli locorum pro damnis datis priuatue ad officiales Baronis concessa dicatur, non autem cumulatiue, attenta dispositione constitutionis *Iustitiarum nomen, & normam*, vbi *Aff. in 10. notab.* & per multas rationes, vt ibi per me consideratas, quas vide.

3 Concludamus igitur cum Domino Reg. nostro regulariter, & in puncto Iuris, veram esse conclusionem, nimirum, iurisdictionem vni ex speciali priuilegio concessam, ad certum genus personarum siue ad certas causas cumulatiue cum Iudice ordinario intelligi demandatam; eam autem pluribus modis limitari, & signanter quando de concedentis voluntate constaret, quod voluerit ille per concessionem specialem, iurisdictionem adimere generalem alteri antea concessam, vel de iure competentem, prout in simili loquebatur Gratian. *discept. Forens. lib. 1. cap. 182. à num. 10.* quem insequuti sunt Castill. *decif. Sicilia 39. in addit. & Giurb. decif. 82. num. 6.* vel quando iurisdictione vni ex speciali priuilegio concessa reperitur, eo expresso, vt ipse solus, siue, vt nemo nisi ipse cognitionem illarum causarum habeat.

4 Prout est iurisdictione concessa Dohanerio Regiæ Dohanæ Menepecudum Apuleæ, huic enim cum in certum genus personarum concessa esset iurisdictione expressis verbis fuit dictum, vt nemo alter, nisi ipse solus possit subditos suos cognoscere, & non solum passiuè, nimirum vt subditus Dohanæ non possit in ius vocari, nisi coram Dohaneriosed etiam actiuè, & sic quando subditi agunt, cum illis enim limitatur regula, vt actor teneatur sequi forum rei, nam ad eorum Iudicem, & sic ad Regiam Dohanam trahunt quamlibet personam, etsi alterius fori, & quantumuis priuilegiatam, etiam Neapolitanos, ita Domin. Reg. de Ponte in tract. de potest. Proreg. tit. 4. §. 8. à num. 46. Dom. Reg. Capic. Galeot. controu. Iuris lib. 2. controu. 23. num. 17. Dom. Consil. Carleu. in tract. de Iudic. lib. 1. tit. 1. disput. 2. quest. 6. sect. 8. num. 687. Ioan. Mar. Nouar. de elect. fori sect. 4. quest. 63. num. 10. Io. Baptista de Thoro in compend. decif. p. 1. in verbo Neapolitanis Elis. Danza, de pugna Doctor. lib. 2. in titulo de immunit. Neap. cap. 1. num. 11.

5 Vterius Regia Dohana Menepecudum cognoscit illum, qui subditum suum in personam, vel in bonis offendit, quamuis offendens, non sit ei subiectus, vt satis benè obseruauit Ioannes Baptista de Thoro in addit. ad Dom. Reg. de Ponte in d. §. 8. ad n. 49. sub illis verbis, *Et vidi obseruatum, dum annis elapsis Fogia assiderem, fuisse quendam Arianensem per Auditorem Regiæ Dohana laqueo suspensum, eo quod certos Dohanatos in Campanea cum aliis disturbauerat & non aliter subditos Regiæ Dohanæ &c.* Sicque memini semel vti Cómmissarium Reg. Dohanæ mādasse Regiæ Audientiz Aprutinæ, vt ad Regiam Dohanam remitteret quendam inquisitum, & carceratum pro offensionibus illatis in personam subditi Regiæ Dohanæ, quamuis offendens, non esset ei subditus, quæ omnia benè probantur in cap. 28. instructionum Regiæ Dohana ordinatione Domini Cardinalis de Granuela Regni huius Locumtenentis generalis de anno 1514. emanatarum, in cuius tamen capituli reformatione declaratur, vt tempore æstiuo, quo subditi ab Apulea discedentes ad patrias regrediuntur, pro negotiis Regiam Dohanam non tangentibus cognitio sit Baronum, siue de causa ciuili, siue de causa criminali agatur, quod quidem tempus æstiuum licet aliqui interpretati sint, vt incipiat à die 8. mensis Maij, & desinat in die 29. mensis Septembris, & vt vulgò circumfertur de uno Sancto Angelo all' altro. Attamen si ordinationis verba attendere velimus, D. De Marinis obseruas. ad decif. D. Reuerterij.

mentemque Legillatoris veritas est, quod incipit ab illo die quo Locati ab Apulia discedunt, & postquam ad proprias patrias perueniunt, secundum quod temporis necessitas exposcit. Hyemali verò tempore (quod interpretatur à die quo locati ab Apurinis Prouinciis discedunt, quamuis discessus contingat ante vigesimum nonum diem mensis Septembris, & in Apuliam se conferunt, sic ibi commorantes, donec, & quousque postea ad Patrias Aprutinas reuertuntur) Iurisdictione ex integro spectabit ad Dohanerium, pro quibusuis causis ciuilibus, criminalibus, & mixtis actiuè, & passiuè, cum hac tamen declaratione respectu delictorum hoc medio tempore forsitan patrandorum, quod si subditus Dohanæ delinqueret in aliqua Regione extra Dohanam, sicque in Prouinciis ipsi Dohanæ non subiectis, tunc criminis patrati cognitio spectabit ad officiales illorum locorum, in quibus crimina patrata sunt, prout expressis verbis cautum est in reformatione dicti Capituli 28. ac in nimis clara declaratione illius, cuius quidem Capituli, & reformationis, ac declarationis teneor est vt sequitur.

Capitulum 28. instructionum Regiæ Dohanæ Menepecudum.

Item perche con difficultà si potranno offeruare li priuilegi, & ordini dell'immunità, & prerogative predette concesse ad essi Fidati, ne l'istessa Dohana può ben gouernarsi, quando non se li conserui, & offerui ancora la giurisdictione concessa per li retro Rè di questo Regno al detto Magnif. Dohaniero, & ad essa Dohana confirmata poi continuatamente. Volemo perciò & espressamente ordinamo, e comādamo à tutti se singuli Officiali maggiori, & minori di questo Regno, tanto Regij come de Baroni, & ad essi Baroni, & altri, à chi spetterà presenti, & futuri insolidum, sotto pena di scuti mille da esigersi irremissibilmente da ciascuno, che contrauenesse, che non si habbiano, ne ciascuno di essi s'habbia in modo alcuno ad introuere directè vel indirectè nella giurisdictione di esso Mag. Dohaniero, il quale assolutamente ha da conoscere dell'huomini d'essa Dohana, per qualsuoglia causa, ciuile, criminale, & mista, per qualsuoglia delicto per enorme che sia, quali huomini di Dohana declariamo, che s'intendano come già per molte altre prouisioni è stato dichiarato, esserno non solo l'Officiali di essa Dohana, li Locati di questa, & altri che stanno notati in li Regij libri di essa Dohana, ma tutti quelli che per qualsuoglia causa, & esercizio sono soliti calare, e calano da Apruzzo in Puglia con essa Dohana, alle quali persone dichiaramo, & ordinamo che si ha da offeruare, etiam la prerogativa del foro, in modo tale che non solo non possano esser loro chiamati, ne conuenti auanti d'altro Tribunale che del detto Mag. Dohaniero per nessuna sorte di cause, come di sopra s'è detto, ma anco, che essi, & ciascuno di loro possano, & possa per qualsuoglia causa ciuile, criminale, & mista trahere auanti di detto Mag. Dohaniero, & suo Luogotenente, & Officiali, tutte, e qualsuoglia persone quantumuis priuilegiate, che siano, durante il tempo da che detta Dohana si muoue dalle Montagne d'Apruzzo, finche ritorna in esse e quelli ancora tutti che restassero in Puglia per seruitio, & negotio pertinenti à Dohana, però l'Estate ritornati, che saranno in Apruzzo, detti di Dohana debbiano godere l'istessi priuilegi, quanto à non esserno tratti per le cause come di sopra, verum circa il trahere, non lo possano, se non in cose tantum toccantino à Dohana, benvero in assenza di detti officiali di Dohana, l'altri officiali delle terre e Luoghi demaniali, e de Baroni, in la giurisdictione de quali essi di Dohana delinquessero, possano procedere all' inquisitione, & etiam bisognando, e ricercandolo il caso, alla Cattura, con auisarne però subito detto Mag. Dohaniero, & suo Luogotenente, & Officiali che più propinqu

pinqui si troueranno, accio possano mandare per essi, e detti ufficiali, ce le debbiano incontinenti rimettere, & consignare una com l'atti, & processi originali à semplice richiesta d'esso Magnifico Dohaniero, ò del suo Luogotenente con fede dell'uno, & l'altro, insieme ancora con loro armi, animali, e robbe, che li fussero state tolte, per la quale remissione non si habbia da pagare cosa alcuna, ne per via di portello, ne per altra qualsiuoglia causa, conformi alli banni Regij fatti da noi etiam che spontaneamente volessero pagare, il che volemo, & ordinamo che così inuolabilmente si debbia offeruare.

Reformatio huius Capituli.

In quanto al 28. & ultimo Capitolo della giurisdizione del Mag. Dohaniero, dichiaramo, che nel tempo di estate, che detta Dohana è già ritornata da Puglia in Apruzzo, il detto Magnifico Dohaniero possa conoscere delli negotij, & cause civili, criminali, e miste, che saranno attingenti alla Dohana, ò dipendenti da essa, ò di qualsiuoglia altra lite civile, ò criminale già incominciata, etiam per sola informatione, ò già pendente in Dohana però per le cause, & negotij extra Dohana, ò siano civili ò criminali, ò miste, volemo, che la cognitione spetti alli Baroni delle persone, e delli luoghi, conforme alla dispositione della legge commune, e de loro priuilegij, alli quali non s'intenda fatta derogatione alcuna, à rispetto di detti negotij extra Dohana & in detto tempo. Et in quanto al tempo dell'Inuerno, e da che cala la detta Dohana in Puglia e se ne ritorna in Apruzzo, volemo che la giurisdizione sia integramente di esso Mag. Dohaniero per tutte, & qualsiuoglia causa etiam con facultà di trahere. Declariamo però che per li delitti se commetteranno da essi locati, & altri huomini di Dohana in alcuno luogo extra la Dohana, & extra li luoghi, doue detta Dohana pasce, dimora, & camina, in tal caso tantum possano esser conosciuti dalli loro Baroni proprij, e dalli Baroni delli luoghi, doue detti delitti se commetteranno, conforme à quello serà di giustitia; però per qualsiuoglia delitto, che si commetta da altri in persona di detti Locati ò loro beni, volemo sia la giurisdizione integramente del Mag. Dohaniero, e non altrimenti.

Declaratio reformationis.

PHILIPPVS Dei gratia Rex. Magnificè Miles Regia fidelis dilectè. Per vostra parte ci è stato presentato memoriale del tenor sequente Illustrissimo, & Excellentissimo Signore Fabrizio de Sangro Dohaniero di Puglia fa intendere à V.E. come per alcuni si pretende che lui in virtù del suo officio non habbia giurisdizione in tempo d'Inuerno se non solo con li fidati in Dohana, che vègono d'Apruzzo, quando non fanno delitto toccante à pecore, & per alcuni altri se pretende, che quando alcuno locato fa qualche delitto, non facendolo in territorio assignatoli dalla Corte, non possa essere conosciuto da esso, il che saria toglierli affatto tutta la giurisdizione che tiene, & ha sempre tenuto. E perche la Dohana nessuna cosa la mantiene dopo dell'herba, senon la giurisdizione, & il giusto fauore, & questo saria de diretto contrario à tutti li priuilegij di essa Dohana, ad ogni consuetudine, & al capitolo nouamente espedito, come del tenore, e parole d'esso potrà chiaramente vederli, e li signori Regenti far fede, che quando si fe detto Capitolo, fu così discusso, & risoluto: supplica V. E. à restar seruita di procedere, & comandare, che siano leuate dette dispute, che nascono solo dalla mala interpretatione di detto Capitolo, e che sia offeruato inuolabilmente, che altrimenti saria tutto grandissimo seruizio di sua Maestà, danno di tutti li fidati d'essa Dohana, & infinita confusione del peso ch'esso Dohaniero tiene à carico, con il quale memoriale ci è stata presenta-

ta la copia del Capitolo dell'instruzioni fatte à detta Dohana, che segue &c.

In quanto al XXVIII. & ultimo Capitolo della giurisdizione del Magnifico Dohaniero dichiaramo, che nel tempo dell'estate, che detta Regia Dohana è già ritornata da Puglia in Apruzzo il predetto Magnifico Dohaniero possa riconoscere quelli negotij, & cause civili, criminali, e miste, che saranno attingenti alla Dohana, ò dipendenti da essa, ò di qualsiuoglia altra lite civile, ò criminale già cominciata, etiam per sola informationem, ò già pendente in Dohana, però per le cose, e negotij extra Dohanam, ò siano civili, criminali, & misti, volemo, che la cognitione spetti alli Baroni della persona, e delli luoghi, conforme alla dispositione della legge commune, e delli loro priuilegij, alli quali non s'intenda fatta derogatione alcuna à rispetto di detti negotij extra Dohanam in detto tempo; & in quanto al tempo dell'Inuerno, e da che cala la predetta Dohana in Puglia, e se ne ritorna in Apruzzo, volemo, che la giurisdizione integramente sia del detto Magnifico Dohaniero per tutte e qualsiuoglia cause etiam con la facultà di trahere, declarandomo però, che per li delitti se commettono da essi locati, & altri huomini di Dohana in alcuno luogo extra Dohana, & extra li luoghi, doue detta Dohana pasce, dimora, e camina, in tal caso tantum possano esser conosciuti dalli loro Baroni proprij, ò dalli Baroni delli luoghi, doue detti delitti se commetteranno da altri in persona di detti locati ò loro beni, volemo, che sia la giurisdizione integramente del Magnifico Dohaniero, e non altrimenti.

E perche è cosa chiara, e così fu intentione allora quando si fe detto Capitolo, e tal'è anco adesso la nostra hauendomo il tutto trattato, e discusso con lo Regio Collegio Consoglio, che possiate, e debbiate conoscere in tempo d'Inuerno, e da che cala la predetta Regia Dohana in Puglia, e se ne ritorna in Apruzzo, di tutte, e qualsiuoglia cause etiam con la facultà di trahere, tanto contro li locati Pugliesi, come Apruzzesi, ò di qualsiuoglia parte che siano, & altri huomini che s'intendano di Dohana, & per qualsiuoglia delitto etiam non toccante à materia di Dohana, & ancora che alcuno locato, ò altri predetti facessero qualche delitto extra lo territorio assignatoli dalla Regia Corte, ò in qualsiuoglia loco, atteso le parole apposte in detto Capitolo s'intendano solum per le Prouincie dou'è sta Dohana non stà locata, pasce, ne capita. Per tanto videremo, & ordinamo, che debbiate così offeruarlo, & eseguirlo, e se fusse stata fatta alcuna provisione, ò dichiarazione in alcuna causa di qualsiuoglia Tribunale contra la forma del predetto, lo ridurrete ad pristinum, come cosa fatta cōtro detto Capitolo e la nostra intentione è che non douea farsi & procedere voi, à quanto sarà di giustitia offeruando nel resto la forma, e tenore del detto Capitolo, e non se facci il contrario per quanto se ha cara la gratia, e seruizio della predetta Maestà, & altre pene apposte in detto Capitolo. Datum Neapoli die 11. Februarij 1576. El Marquez. Illustr. Reuerterius Reg. Illustr. Salernitanus Reg. Illustr. Salazar Reg.

Plus his diebus fuit, me referente per Regiam Cameram decifum, quamuis non vnanimi Dominorum Iudicantium consensu, sed duobus ex illis contradicentibus, nimirum, vt iurisdictione Regiæ Dohanæ sit cum derogatione l. unica C. quando Imperator inter pupillos, & viduas, vel alias miserabiles personas, sicque vt cesset priuilegium hoc, quoties actio esset dirigenda aduersus Locatos Regiæ Dohanæ, & ita in puncto affirmavit Io. Maria Nouar. in prax. elect. & variat. fori. sect. 4. quest. 37. per tot. Etenim dicebat vnus ex Dominis, quod hæc derogatio nullibi in scripturis per Regiam Dohanam productis legebatur, sed tantum ex illis fundabatur, vt iurisdictione Dohanerij sit priuatiuè quoad omnes alios Iudices vt supra affirmauimus. Vnde cum sine controuersia procedat conclusio,

clusio, vt nusquam censeatur derogatum priuilegio legis vnice, nisi facta esset expressa mentio pupillorum, viduarum, & aliarum miserabilium personarum, nec sat esse si iurisdictio concessa esset cum clausula, *non obstante quocumque priuilegio*, de quo oportet specialem facere mentionem, siue *non obstantibus priuilegiis quibuscumque etiam si essent talia, de quibus de verbo ad verbum facienda esset mentio*, vt scripserunt Cyn. Fulgos. Paul. de Castro, Angel. & Alber. *in d. l. vnica*, Afflict. *in constit. statuimus num. 15.* vbi refert sæpè sæpius sic iudicatum, Foller. & Dom. Reg. Tap. *ibidem*, Grammat. *decif. 20.* D. de Franchis *decif. 187. 192. & 517. num. 3.* Alex. Trentacinq. *var. resol. lib. 1. in tit. de citatione resol. 2.* Capagn. *in c. quid decretum numer. 9.* Mastrill. *decif. 147.* Castill. *decif. 39.* Giurba *decif. 82. num. 4.* & alij quos refert, & sequitur Carloual. *cit. tract. de iudic. lib. 1. sit. 1. disput. 2. quest. 6. section. 7. num. 578.* quo loci huius conclusionis multifariam assignat rationem, ergo hac derogatione, verbis expressis non producta, non erat cur dici potuisset in concessione iurisditionis facta Dohanerio, fuisse derogatum priuilegio *l. vnica*.

7 Nec exempla pro iurisditione Regiæ Dohanæ producta applicabantur, nam quod alias de anno 1582. & 1599. Regia Camera mandasset Regiæ Audientiæ Barenfi; & Comitali Curie Placenti, vt remitterent ad Regiam Dohanam eius subditos, quos tenebant inquisitos, fori electione inibi per viduas facta non obstante, id summa cum ratione ordinatum fuit, nam cum Regiæ Prouinciales Audientiæ Curie Demaniales & Baronaes Regni, ac etiam nostra Magna Curia subditorum Regiæ Dohanæ Iudices sint prorsus incompetentes, non est cur in his Curiis de fori electione contra subditos Regiæ Dohanæ tractari possit; constat enim vt fori electio legitime procedat, necesse esse, vt Iudex qui eligitur, sit competens ad cognoscendum personam, contra quam sit fori electio, ita sane Afflict. *in d. constit. statuimus num. 13.* & *in decif. 257. num. 2.* & *seq. vbi Visill. Carau. in ritu 233. num. 7.* Campagn. *in d. c. Regni, quid decretum num. 10.* D. Præf. de Franch. *decif. 601.* Anell. Amat. *conf. 31. num. 14.* Capiblanc. de Baron. *pragm. 8. num. 236.* Giurba *conf. crim. 48. num. 9.* Horat. Viscont. *in suis conclusion. in verbo fori priuilegium, & alij, quos citat, & sequitur Nouar. in cit. prax. elect. fori sect. 1. quest. 2. num. 11. & 20.* quibus addo Dom. Reg. Tap. *decif. 43. num. 4. vers. cui respondebatur*; In casu autem, de quo agebatur fori electio facta extiterat in Tribunali Regiæ Cameræ cui Regia Dohana subest, sicque coram iudice omnino competente, ergo, minus ad causam faciebat argumentum, quod fiebat respectu priuilegij Neapolitanorum, dum dicebatur, quod Neapolitani trahunt omnes ad nostra suprema Regia Tribunalia, nec ab aliis trahuntur, & tamen subditi Regiæ Dohanæ, non obstante hoc priuilegio, illos trahunt ad eorum Tribunal, ergo propter regulam *si vinco vincentem &c.* si locati vincunt Neapolitanos, vtrique vincere debent miserabiles personas, quæ à Neapolitanis vincuntur; futile satis est hoc argumentum, nam quod Neapolitani non possint trahi ad aliud forum, quam Neapolitanum, imo quod ipsi trahunt ad hæc suprema Tribunalia, quascumque personas, etiam miserabiles, vt per Carauit. *in ritu 301. num. 2.* per Viscont. *in addit. ad Dom. de Franch. decif. 416.* & per Nouar. *in prax. elect. fori sect. 4. q. 63. num. 2.* hoc prouenit ex geminatis gratiis à ferentissimis retro Regibus Aragoneis huic Ciuitati concessis, & licet hodie trahantur à Locatis ad Tribunal Regiæ Dohanæ, hoc similiter prouenit ex priuilegio nouissime subditis Dohanæ concessio, vt possint ad illud Tribunal trahere quascumque personam quan-

tumuis priuilegiatam, ergo ex hoc sequitur quod iurisdictio Dohanerij sit cum derogatione priuilegij legis vnice, quando de hac derogatione nullibi constat, negatur consequentia.

Sed pro iurisditione Regiæ Dohanæ pro maiori parte Dominorum iudicantium considerabatur, quod quamuis priuilegium cum expressa derogatione *l. vnica*, non producebatur, attamen negari non poterat quod ita communiter in Tribunali Regiæ Cameræ, & in ipsa Regia Dohana tentum fuit, nimirum, vt Dohanerius cognitionem hanc cum subditis suis habeat, etiam contra viduas pupillos, & alias miserabiles personas, id quod dictum fuit satis constare ex libris notamentorum, signanter in illo de anno 1599. quando sub die 11. Februarij fuit ordinatum Regiæ Prouinciali Audientie terræ Bari, vt ad Regiam Dohanam remitteret eius subditum, quem tenebat inquisitum, fori electione facta per viduam non obstante, hæc enim verba inibi leguntur. *Iulius Casar Mancinus legit litteras Auditoris Dohane Menepecudum Apulee scribentis: che l'Audientia di Terra de Bari non ha voluto remettere una causa d'uno affittatore de terre salde pretesto che si tratta di vidue, e pupilli, & prouisum quod scribatur Regia Audientia, che ce la remetta subito, già che la Dohana ha priuilegij contra viduas & miserabiles personas &c.* Idemque compertum in libro Notamentorum de anno 1655. sub die 15. Mensis Aprilis vbi legitur sic, *Dominus Bayulus retulit: l'atti verenti in Camera trà la vedua Laura Mauione, con Paolo Pannuta della Città d'Ascoli fidato della Regia Dohana di Foggia sopra lo giudicio d'assistenza domandato per detto Paolo contro detta Laura, & pariter retulit il memoriale di reclamazione lato per detta Laura, reclamando dal decreto interposto per esso Sign. Presidente à primo di Marzo 1655. per lo quale fu prouisto, che nella causa esistente in Camera trà essa Laura Mauione con Paolo Pannuta, si rimetta nella Regia Dohana de Foggia, quale proceda in essa e facci giustizia, pretendendo detta causa si debbia trattare in Camera, essendo vedua, & pouera. Et fuit prouisum, bene prouisum per decretum prædictum.*

Vnde ex his dicebatur rem fuisse alias iudicatam 9 sicque hodie determinate Regiam Dohanam non habere iurisditionem cum derogatione *l. vnica*, aliud non esset, nisi iudicare contra id quod aliàs per Regiam Cameram iudicatum extitit, & contra id quod hoc supremum Tribunal pro indubitato semper habuit, placuit proinde, ne in posterum villo vnquam tempore remaneret dubitandi locus, vt decretum proferretur per viam legis condendæ, & his, quæ sequuntur verbis.

Die 12. Septembris 1657. Neapol.

In causa in Regia Camera introducta pro parte Ursula Guadagno Virginis in Capillis contra Illustr. D. D. Antonium, & D. Ioannem Baptistam de Angelis fidatos Regiæ Dohanæ Menepecudum Apulee carceratos in carceribus ipsius ex causa homicidij commissi in personam quondam Marij Guadagni fratris dictæ Ursula, prout ex prouisionibus per Regiam Cameram expeditis sub die 26. mensis Iuli proximi præteriti ad Regiam Dohanam directis pro transmissione informationis contra dictos de Angelis per ipsam captæ ex causa dicti homicidij, stante electione fori facta per dictam Virginem in Capillis, vt ex dictis prouisionibus in actis fol. 1. apparet.

Visis scripturis in actis presentatis, per Dominum Militem Illustr. D. Donatum Antonium de Marinis Presidentem Regia Camera & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in dicta Regia Camera coram spectabili Domino Regenti D. Gaspare de Sobremonte Lor-

cumtente, & aliis Dominis Presidentibus ipsius, auctore Domino Ioanne Hieronymo de Philippo Regalis Patrimonij Fiscij Patrono, fuit per dictam Regiam Cameraam Conf. prouisum, & declaratum, Regiam Dohanam Menepicudum Apulea in prima instantia cum subditis suis actiue, & passive cognitionem habere omnium causarum civilium, criminalium, & mistarum priuatiue, quoad omnes alios Iudices, tam inferiores, quam superiores, etiam cum derogatione l. unica C. quando Imperator inter pupillos, & uiduas vel miserabiles personas cognoscat, & ne exhibeantur, ac proinde in causa homicidij, commissi in personam quondam Marij Guadagni, eadem Regia Dohana procedat, & iustitiam faciat, fori electione facta in hac Regia Camera per Ursolam Guadagno Virginem in capillis sororem dicti quondam Marij non obstante, hoc fecit &c. Donatus Ant. de Marinis Illustr. Fiscus Conf. Hieronymus Bolinus Secretarius Antonius Padula.

ARGUMENTVM.

Contractus alienationis feudi nūm inualidus & ob defectum Regij assensus nullus sit censendus, dum conditiones appositæ in assensu à Principe præstito, cum clausula *nec aliter, nec alio modo*, adimpletæ non fuerunt; Et an in casu reuocationis, feudum sit vna cum fructibus venditori restituendum, & pretium emptori vna cum interesse. Clausula *nec aliter, nec alio modo*, cuius est importantiæ; Et de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCXXVII.

CVM ob rebellionem olim Principis Salerni omnia eius bona feudalia ad Regiam Curiam reuerfa essent, instabat Regius fiscus per Regiam Cameraam declarari, terram Colubrarij olim venditam à dicto Principe Magnifico Ioanni de Rogerio ad eandem Regiam Curiam spectare, ex eo, quod Conditiones per Cæsaream Maiestatem appositæ in assensu præstito super venditione dictæ terræ, cum clausula *nec aliter, nec alio modo*, adimpletæ non fuerunt; contradicebat Ioannes emptor, & possessor, quare dubitatum fuit quid iuris?

Pro fisco principaliter dicebatur dubitari non posse de nullitate contractus ob defectum Regij assensus, qui cum esset præstitus sub certa conditione, & forma, quæ non fuit seruata, stante clausula apposita, *nec aliter, nec alio modo*, assensus nullus remansit; si nullus, feudum illud sic venditum dicebatur ad Regiam Curiam, prout & alia ob Principis rebellionem reuersum, ad tex. in cap. 1. §. quid ergo de invest. de re alien. fact. Et quod plus,

pretium pariter fuisse admissum, ad not. per Andr. in c. Imperialem §. unde Imperator Lotharius, de prohib. feud. alien. per Freder. & in c. 1. §. commercium, de prohib. feudi alien. per Lothar. & in constitut. Constitutionem Diuæ Memoriz. Sed circa hoc respondebatur per emptorem pretium per ipsum exbursatum fuisse versum in augmentum bonorum feudaliū dicti olim Principis, & successiue ipsius Regiæ Curiz, quæ iure Dominico ad ipsam bona omnia obuenerant, vnde casu, quo declararetur dictam terram sic venditam ad Regiam Curiam deuolutam, omnino erat ipsi emptori pretium restituendum, per tex. vbi est casus in l. si præiudium C. de præd. minor. & in l. pen. §. 1. ff. de reb. eorum. In quibus iuribus expresse cauetur, quod si tutor sine Iudicis decreto vendit prædium minoris, siue pupilli, illiusque pretium in eiusdem pupilli beneficium conuerferit, licet sit nulla venditio, ita vt pupillus prædium venditum cum fructibus vendicare possit, tamen pretium cum vsuris omnimodo præstare cogetur, quia alias locupletaretur cum aliena iactura; quare relata causa per Regiam Cameraam in Collaterali Consilio, fuit decisum, terram prædictam fuisse ad Regiam Curiam deuolutam, restituto tamen emptori pretio exbursato; & quoad fructus per illum perceptos post Principis rebellionem, vt illi compensarentur cum introitibus per fiscum perceptis ex corporibus acquisitis per Principem mediante dicto pretio; nec fuit in decisione causæ habita ratio de alio Regij fiscij motiuo, dum præsupponebat, quod dictus Ioannes emptor debebat ab omni iure suo cadere, ex eo quod à vassallis fidelitatis iuramentum sibi præstari fecerat, licentia à Domino Prorege prius non impetrata, iuxta Constitutionem Comite, vel Barone, Nam fuit responsum primò pœnam amissionis feudi, & publicationis omnium bonorum in dicta constitutione præscriptam nunquam fuisse prædicatam. Secundò quia iuramentum præstitum exciterat in manibus procuratoris Baronis, qui cum mandatarius constitutus esset ad fidelitatis iuramentum recipiendum, hoc mandatum intelligi debebat, prout de iure requirebatur; nimirum habita prius licentia à Rege iuxta formam dictæ constitutionis, ne aliter dictus Baro in pœnam incideret; in dubio enim non censetur datum mandatum, vt quis incidat in pœnam, l. licet §. si procurator ff. de condit. indebit. & ferè in terminis Corn. conf. 193. in fine lib. 1. vnde communiter per Dominos votantes tentum fuit, non esse locum præcitatæ constitutioni Comite, vel Barone; nec pariter fuit dictum de iure processisse aliud vassallorum motiuum, dum ad Regium Demanium se admitti petierant; etenim quando instantia hæc proposita fuit, tempora non largiebantur, nam facta emptione à dicto

Ioanne

Ioanne de Rogerio, illum in Dominum receperunt pacificè, & quietè, absque vlla protestatione, & per annos septem eorum utilis Dominus fuit, quocirca de cætero audiri non poterant, ad not. per Andream in *c. Imperialem §. praterca Ducatus, vers. Dominus de prob. feud. alienat. per Fredric.* Nec pariter ad restitutionis in integrum beneficium recursum habere poterant, cum nedum quadriennium à die captæ possessionis; sed septennium esset elapsum, ideo obstabat directo tex. in *cap. 1. de restit. in integ. in 6.*

OBSERVATIO.

Quod Regius assensus super feudi venditione impetratus, ipso iure nullus dicatur iuxta sententiam Domini Regentis nostri hic, quoties non fuit adimpletum, quod ibi adimpleri mandatur, maximè stante clausula ibi apposta, nimirum *nec aliter, nec alio modo*, in puncto ex nostratibus scripserunt Affl. *decis. 335. à num. 15. & in cap. sub num. 19. vers. licet illud de vassallo qui contra constit. Lothar. Camer. in c. Imperialem fol. 14. lit. H, de prohib. feud. alien. per Fredric. Dom. Reg. de Ponte conf. 5. n. 32. lib. 1. & conf. 60. lib. 2. Franc. Amic. de his qui feud. dare poss. in quest. quæ incipit Pterius fol. ... Gizzarel. decis. 3. numer. 15. & Dom. Reg. Rouit. in pragm. 20. in fine de feud. quos Ego insequens in vnum collegi lib. 1. resolut. iur. c. 124. Etenim clausula illa *nec aliter, nec alio modo*, apud omnes receptissimum est, vt conditionem importet, qua deficiente affirmant Doctores perinde esse, ac si nihil actum esset, ita Ias. in *l. fin. num. 142. C. de iure emphyt. & conf. 162. num. 5. lib. 2. & conf. 86. num. 19. lib. 3. Paris. conf. 12. num. 104. lib. 2. Cassador. dec. 2. num. 7. de simon. Verall. decis. 72. num. 7. par. 3. Anton. Monac. decis. Florent. 23. num. 3. Seraphin. decis. 838. num. 7. Gratian. discept. forens. cap. 803. numer. 38. & cap. 949. num. 7. & cap. 971. num. 2. & alij, quos ad nauicam refert, & sequitur Augustin. Barbosa de clausul. vsu frequens. claus. 81. num. 11.**

2 Ad confirmationem autem alterius conclusionis hic firmatæ, vt data nullitate contractus emptionis, & venditionis, res sit venditori restituenda vna cum fructibus, & emptori pretium vna cum interesse, ex iuribus hic citatis in *l. si predium C. de prediis & aliis reb. minor.* in propria materia nullitatis contractus rei feudalis, videndi sunt Consiliar. Gizarell. *decis. 29. num. 1. Reg. Tap. decis. 5. cap. 8. numer. 7. & 8. Consil. Marcian. conf. 49. num. 3. lib. 1. Ego ipse resolution. iur. lib. 1. cap. 129. num. 3. & cap. 83. num. 15. lib. 2.* In casu tamen huius decisionis notamus, non aliter fuisse factam restitutionem hinc inde fructuum, & interesse; sed quia Princeps, qui feudum venderat, cum pretio per Ioannem emptorem exbursato, certa corpora acquisierat, quorum annuus redditus fiscus postea exegerat, dictum fuit, fructus per emptorem à feudo perceptos cum his annuis redditibus per fiscum exactis fore, & esse compensandos; quod autem in hac materia, crebrius fuerit in Sacro Consilio seruatum palam est omnibus, nimirum, vt venditore reuocante, teneatur emptor feudum cum fructibus perceptis restituere, venditor verò pretium cum interesse, at vbi emptor reuocat, noscimus centies seruatum, vt fiat hinc inde compensatio, prout post Domin. Reg. Tap. in *supracis. decis. 8. & Io. Franc. Capiblan. de Baron. par. 2. cap. 21. à num. 14.* qui Sac. Consil. decisiones

referunt, solidissimis rationibus ni fallor demonstrauit Ego *resolution. iur. lib. 2. relato cap. 83.* dum in facto iura Doctoris Carolide Campora tuerer, pro quo post impressionem illam prodit huius supremi Senatus determinatio, quæ est tenoris sequentis.

ARGUMENTVM.

Releuium an sit Regiæ Curie soluendum à Legatario, cui legatum est feudum cum Regio assensu. Inuestitus si quis fuerit de feudo pro se, & successoribus suis, an sub hac acquisitione veniant non solum successores vniuersales sed etiam particulares, & de aliis.

DECISIO CCCCXXVIII.

IN causa in Regia Camera vertente Regium fiscum, & Magnificum Antonium Mariam de Bucchis, fuis dubitatum si fuerit alicui legatum feudum cum Regio assensu, an Legatarius ad releuium Regiæ Curie soluendum cogi possit?

Et quod nullo pacto in hoc casu sit locus solutioni releuij ponderabatur, quod cum onus hoc releuium soluendi, non nisi moribus sit in Regno introductum, non quod ex dispositione iuris communis feudorum sit debitum, vt ratiocinatur Andr. in *cap. 1. §. sed & pluries*, per quos fiat inuest. in *cap. 1. §. similiter de cap. Corradi. & in constit. post mortem*, hoc more attento, non nisi qui est hæres defuncti feudatarij releuium soluere teneretur, vt per eundem Andr. *loc. cit.* Vnde cum Legatarius hæres non sit; sed tantum ad feudum acquirendum venit ex titulo particulari; nimirum legati Regio assensu mediante, non erat cur dubitari posset, vt ad hoc onus non teneretur; est enim solutio hæc releuij odiosa, ideo non extendenda, ad not. per Bald. in *c. qua in Ecclesiarum, de constitut. Loffred. conf. 15. Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. in 3. author. Baron. vbi allegat Afflict. decis. 248. num. 9.* qui videtur tenere contrarium; nimirum quod legatarius ex vsu Curie ex feudo sibi legato cum Regio assensu debet soluere releuium, sed est error, vt ipse idem annuit in verbis sequentibus, dum dicit, & non tenetur ad releuium, & licet Regius fiscus allegasset, fat esse, quod quis feudum capiat per viam vltimæ voluntatis, vt ad releuium soluendum teneatur, ex quo tunc loco hæredis habetur, *l. id tempus, §. 1. ff. de vsucap.* vbi Paul. de Castro, dicit, text. illum ad hoc semper allegari, vt legatarius loco hæredis habeatur, & ad idem

tex.

tex. in l. conventionibus vbi Bart. hoc notat ff. de verbor. signif. tamen in contrarium est veritas, quia quando lex de successore mentione facit de vniuersali, non autem de particulari intelligitur, Aretin. & Iaf. in l. Pomponius §. quastum ff. de acquir. possess. & est tex. cum glol. in l. quidam nihil interest ff. de edendo, & ibi Alex. hoc ita notat, Felin. in c. quia si extra de iudic. vbi allegat Bald. in l. emptorem col. penult. vers. quod si instrumentum C. loc. & Imol. in l. quod dicitur ff. de verbor. obligat. Qui dicunt, quod si quis de feudo sit inuestitus pro se, & successoribus suis, de vniuersalibus, non autem de particularibus intelligitur erat enim in casu proposito hic legatarius secundogenitus, qui feudi legatum habere non poterat, nisi Regio assensu mediante, sicque in sui persona, feudum erat nouum, & ex feudo nouo, siue prima inuestitura releuium non soluitur. Andr. in d. §. similiter & Loffred. d. conf. 15. vnde.

OBSERVATIO.

Dominus Regens, vt hic videmus, in ea sententia est, vt legato feudo cum Regio assensu, Legatarius ad releuium Regiæ Curia: soluendum non teneatur, ea quidem vulgarissima ratione, quia cum in Regno moribus sit introductum, vt per mortem feudatarij soluatur Regi directo Domino releuium, mos semper extitit, & consuetudo, vt qui est hæres vniuersalis bonorum feudaliu, ad hoc onus tenetur, & nunquam qui in feudo succedit ex titulo particulari, est enim solutio hæc odiosa, & proinde nullo pacto extendenda, vt ratiocinantur Andr. Loffred. & Frecc. in locis hic citatis, & passim Nostrates omnes; hanc eandem sententiam pro Legatario amplexus fuit Io. Thom. Minad. in repet. constit. in aliquibus in princ. à num. 51. vbi sic loquitur. Item si cum assensu Regio pater restaretur particulariter de feudis inter filios suos, eos instituendo, sine dubio quilibet pro rata feudi, & portionis sua ad paragiunm teneretur, secus si legando, vno hærede vniuersali instituto, quia hic legatarius ad onera non tenetur, sicut nec ad releuium Curia:, quod praestatur ab hærede succedente in feudis ex consuetudine Regni; & ideo aduertatur in praestatione assensus Regij super legato, vt reseruetur releuium, quod esset praestandum, alias legatarius, qui non est habiturus inuestituram, cum habeat assensum, non potest molestari, nec hæres vniuersalis qui non habet feudum, &c. Hæc ille. Idem etiam affirmat Marin. Frecc. sic intelligendo Afflict. in decis. allegata 248. vt Legatarius ad releuium non teneatur in 3. autoritate hic cit. infra num. 14. sub illis verbis. Neque etiam soluit successor singularis puta legatarius secundum Dominos nostræ Rota Neapolitana decis. 248. & largo modo legatarius hæres dicitur secundum Andream in Constit. Regni post mortem. Hanc eandem opinionem ex nostris recentioribus amplexi sunt Camill. Borrell. in summa dec. par. 1. in tit. de releuium num. 34. Camill. de la Ratha in suo Theatro feudali par. 12. dilucid. 48. num. 4. tom. 2. & Iulius Cæf. Gallupp. in sua method. feud. par. 4. cap. 4. num. 39. quorum sententia: adhæreo pariter, & Ego, quicquid nouissimè contrarium probare tentaerit, Andr. Capan. in suo tractat. de releui. part. 4. quest. 17.

ARGUMENTVM.

Contractus ex quibus probetur simulatus; Et an pro tali sit habendus, quoties detegitur in rei venditæ possessione venditorem remansisse; Et vbi constaret emptorem ad pretium soluendum propter eius paupertatem esse impotentem. Simulationis species an sit semper probanda vbi contractus simulatus allegatur. Titulus C. plus valere quod agitur quàm quod simulatè concipitur, an, & quando in feudis locum non habeat, & de aliis.

DECISIO CCCCXXIX.

INVESTITO à Cæsarea Maiestate Magnifico Aloysio Pesqueri de duobus Castris in Prouincia Hidruntyna, cum facultate quia filios non habebat, illa vendendi, alienandi & pignorandi, & iam venditis Ioanni Raguseo, cum pacto tamen de retrouendendo pretio ducatorum sexdecim millium; illinc ad certum tempus præsupponebatur ius illum luendi vendidisse Hieronymo Testa, qui vti cessionarius dicti Aloysij, castra prædicta è manibus, & posse dicti Ioannis reemit, & cum per plures annos possedisset, quia filius, quem habebat è vitis decesserat, timens propterea ne dicta feuda per eius mortem, cui ob incurabilem eius infirmitatem proximus erat, ad Regiam Curiam reuerterentur, ea vendere decreuit; sed quia legitimo carebat successore Regium assensum super venditione, quam facere intendebat, obtinere non potuit, quocirca ad aliud conuolauit remedium, procurans, vt dictus Aloysius illud idem ius reemendi cederet, prout cessit Thomæ de Mario, qui exercendo pactum de retrouendendo, reemit castra prædicta à dicto Hieronymo, qui illa tenebat; quo tandem defuncto absque legitimo in feudis successore, cum Regius fiscus eorundem castrorum cæpisset possessionem, vigore cap. ex præsumptuose, se opposuit Diuus Thomas tunc possessor instans, possessionem sibi restitui, prout per Regiam Cameraam fuit sibi restituta, cum in his casibus semper Regia Camera sic decreuerit; vnde Regius fiscus, statim mutando actionem, instabat fore declarandum reemptionem per dictum Thomam à posse Hieronymi fuisse simulatam, & imaginariam, & successiue castra illa ad Regiam Curiam reuertere, debere,

debere, contradicebat Thomas, quo factum fuit, ut quid Iuris dubitaretur.

Et per Regiam Cameram fuit pro fisco pronunciatum. Ratio decisionis fuit, quia reemptio per dictum Thomam facta, verè fuit simulata, & per consequens nunquam in eum dictorum feudorum vile dominium translatum: nulla enim interuenerat pecunia, neque de pretio fide aliqua habita, quo casu nulla in eundem poterat dici legitima translata possessio, *l. si ex stipulatione ff. de acquir. possess.* Licet enim venditoris scientia, & patientia tacitam operentur traditionem, titulo præcedente, *l. 2. C. de acquir. possess.* Hoc tamen locum non habet quando emptor pretium non soluit, tunc enim ex scientia, & patientia nunquam tacita resultat traditio, nisi pretio soluto, ita notabiliter glou. Arétin. & cæteri, *in d. l. si ex stipulatione.* Præterea fuit benè pro parte Regij fisci probatum, Hieronymum post contractum reemptionis in possessione dictorum feudorum remansisse, ea omnia exercens, prout per prius, sicque fiebat locus dispositioni tex. *in l. sicut §. superuacuum ff. quibus modis pignus, vel hypotheca soluitur.* Arétin. *in terminis conf. 165.* Bald. benè *in l. emptione C. plus ualere quod agitur.* Vltèrius detegebatur simulatio ex paupertate dicti Thomæ, qui parum habebat in bonis, sicque exburfare non poterat pretium conuentum ducatorum sexdecim millium, ad not. per Bart. *in conf. 65.* Nec dici poterat simulationis speciem non fuisse probatam, quam omninò probari necesse est, ut per Bart. *loc. cit.* nam benè de ea constabat, nimirum, ut Regia Curia deuolutione fraudaretur, ac & tandem non obstabat hæc, quæ de simulatione dicimus procedere posse in contractibus bonorum allodialium, secus bonorum feudaliū, in quibus solum inuestituræ tenor attenditur, *c. 1. de duobus fratribus à Capit. inuest.* nam responsum fuit, quod etiam in feudis fraus, machinatio, & simulatio consideratur, ut per Andr. *in d. c. 1. §. callidis, de prob. feud. alien. per Frederic.* Si enim feudatarius vendendo non vult vendere, & emptor non vult emere, assensus nihil operatur, ita Andr. *in c. Imperialem num. 13. vers. quamuis consensus domini.*

OBSERVATIO.

Inter alias simulationis species, quæ in contractibus reemptionis, & venditionis, ac donationis à doctoribus considerantur, est quæ in casu huius decisionis fuit deducta, nimirum quando donans, vel vendens post contractum celebratum in rei venditæ, vel donatæ possessione remansit, ad tex. vulgatum *in l. sicut §. superuacuum ff. quibus mod. pign. vel hypot. solu.* vbi Bart. illum summam ait, in dubio haud esse præsumendum quem ea alienasse, quæ possidere repertus est, quam quidem conclusionem, ex nouissimis scribentibus reassumunt. Ioseph. Mascardus *de probationib. lib. 2. D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.*

*conclus. 815. num. 50. Maceratenf. var. resol. lib. 1. cap. 88. num. 9. vers. quarto, Pater Molfes. ad consuet. Neap. par. 3. quæst. 1. num. 32. vers. septimo, Carol. de Grass. de effect. cleric. effect. 3. num. 192. Paul. Squillan. de priuileg. cleric. cap. 8. num. 50. & Io. Alayl. Ricc. in prax. Eccles. part. 2. resol. 431. num. 2. vbi plures deducens coniecturas, quibus præsumendum sit, donationem factam à patre filio clerico in fraudem collectarum celebratam esse, illam principaliter considerat, de qua nos agimus, nimirum si pater donans, post donationem in rei donatæ possessione permanferit, id quod pariter obseruauit Ego *lib. 2. resolut. iuris, cap. 47. num. 14.* Est tamen notandum, quod ab hac coniectura Ricc. nunc relatus ibidem tres excepit casus, & primò si donationis instrumentum contineret promissionem factam ex causa donationis, quia tunc ex retentione possessionis fraus nullo modo præsumeretur, quia ex ea promissione agi potest, allegat Bald. *in l. illud n. 11. C. de sacros. Eccles.* Secundò si probaretur rem ex nouo titulo fuisse ad donantem reuerfa, ex Bald. & Angel. *in d. l. sicut §. superuacuum.* Tertiò si donator, qui in rei donatæ possessione remansit, donatario de fructibus responderet, ad quod allegat Bart. *in d. §. superuacuum n. 6. & in l. post contractum num. 4. in fin. ff. de donat. Corn. conf. 203. num. 7. lib. 3. Dec. conf. 463. num. 20. & conf. 648. num. 4. & Paul. de Montepoco in d. l. post contractum num. 23. vers. hanc conclusionem limita.**

Vltèrius notamus hîc in contractu simulato, simulationis speciem omninò esse probandam, prout in casu huius decisionis benè fuit probata; etenim sine contradictore procedit conclusio hæc, nimirum, ut qui contractum simulatum, siue agendo, siue excipiendo allegat, debet insimul simulationis causam, quæ fuerit allegare, & probare, quia non allegata, vel probata, ille contra quem simulatus contractus allegatur omninò obtinere debet, ita originaliter probat Bart. à Domino Regente nostro allegatus *in conf. 65. num. 4.* ab omnibus Canonizato, Iacob. Mandell. ad Alba post plures, quos refert *conf. 9. num. 1. Rota decis. 247. num. 4. in colle. per Farinac. post. 2. tom. res. crim. item in decis. 401. num. 15. penes Dom. Ludouic. & in decis. 341. num. 2. in posth. Farinac. tom. 2. & in decis. 13. num. 3. & 406. n. 5. penes Caualer. Addent. ad Buratt. decis. 724. eadem Rot. decis. 308. tom. 1. 5. part. recens. vbi singulariter fuit dictum donatarium esse immittendum in possessionem rei donatæ, non obstante, quod donator post donationem in possessione rei donatæ per triginta annos permanferit, reiecta funditus simulationis exceptione, ex eo quod illa non probabatur, causa simulandi non probata, Carolus de Grass. *de except. in 22. except. n. 19.* vbi infinitos allegat.*

Vltimò ex decis. hîc placet vnum aduertere circa illud, quod quotidie nos canimus, ut titulus *C. plus ualere quod agitur, quam quod simulatè concipitur,* in feudis non procedat, non sic simpliciter, & indistinctè dictum hoc esse intelligendum; sed in casu suo, nimirum, quando ego non habens legitimum in feudo successorem, vel essem Regni huius alienigena, cupiens illud certo modo acquirere, facio ut amicus, vel coniunctus pecunia mea feudum emat, super quo contractu Regius impetratur assensus, sed hic, qui emit alio contractu declarat, quod omnia mei contemplatione fecit, sicque vtile, & damnum ex illo feudo sic empto perueniendum ad me spectare, & pertinere, cum obligatione de vendendo, vel obligando feudum illud alteri, ad omnem mei requisitionem, quam quidem declarationem nos vulgò recognitionem appellamus, qua de re post Dom. Reg. de Ponte *in conf. 45. lib. 2. latè per me lib. 2. resolut. iur. cap. 38.* in hac contractationis specie, dic Tu benè procedere illud vulgatum, ut titulus *C. plus ualere quod agitur, quam quod* simul

simulatè concipitur; in feudis non procedit ex quo attenditur quod simulatè fit, ratio assignatur, quia illud, quod verè agitur, Regi notum non est; sed bene id quod simulatè est conceptum, at secus omninò dicendum iuxta decisa hic, si ego existens feudatarius ex aliqua causa, feudum, quod possideo tibi venderem, sed quia simulata est venditio, & facta ad alium suum, non quod ego vendere voluisssem, nec tu emere in eiusdem feudi possessione remansi, hoc enim casu quamvis super hoc contractu Regius fuerit impetratus assensus, nullius tamen momenti est venditio, & habetur, ac si facta non esset, nec aliquid facit assensus dum contractus est nullus, & profus simulatus; assensus enim regulatur à contractu, si hic valet, assensus subsistit, si est nullus, nullius pariter ponderis erit assensus, vt post Andr. & Camer. docet Dom. Reg. de Ponte in tractat. de potest. Proreg. titulo 8. §. 10. numero 7. & 8.

ARGUMENTVM.

Officialis an teneatur præsentrare, & exhibere eius exequutores delinquentes; Et an, & quando de culpis, & defectibus substituti teneatur. Baro an teneatur de culpis, & defectibus sui, Officialis, qui officio completo sindicatui non paruit, & de aliis.

DECISIO CCCCCXXX.

INQUISITIS omnibus Officialibus Magnifici Ferdinandi Engri-gnat Prouinciæ Basilicatæ Regij Perceptoris, de pluribus extursionibus, aliisque variis delictis, ab illis in eorum officii commissis, quia dictus Perceptor infra terminum sibi statutum illos in Regia Camera non præsentrauerat, instabat Regius fiscus, Perceptorem illum forè carceribus subiiciendum, ac insimul ab officio suspendendum; vnde dubitatum fuit, quid iuris?

Pro Perceptore dicebatur, illum non posse, neque debere carcerari, ex eo quod regulariter ille tantum carceratur, qui est accusatus seu inquisitus de crimine, cuius pœna est corporis afflictiva l. 1. & 2. C. de exhib. reis l. 2. C. de custod. reorum. optimè Bald. & Aretin. in l. si quis post accusationem ff. de testam. Io. de Platea in l. nemo Carcerem C. de exactor. tributor. lib. 10. pro causa verò ciuili quis carcerari non potest, vt per iura & DD. modò allegatos, Bart. in l. cum eo ff. ad leg. Jul. pecul. imò nec quis vt carceri emancipetur se obligare potest, nisi in casibus à iure permissis, Bald. in l. nemo potest. ff. de legat. 1. Aret. & alij in l. maritum §. eleganter ff. solut. matrim. Etenim quando officialis pro culpis, & defectibus substituti teneatur, hoc procedere dicas in pœna pecuniaria, secus in criminali, in qua vnus pro deli-

cto alterius non tenetur, glos. & Bald. in l. obseruare §. proficisci ff. de offic. Proconsul. Et sicut quis per pactum obligari non potest, vt ex delicto alterius corporaliter non teneatur l. si à Reo §. quod vulgo ff. de fideiussor. glos. in c. cum homo 26. quest. 5. ita nec per statutum, Roma. cons. 15. & Iaf. in l. de quibus ff. de legibus, Quibus sic stantibus dicebatur, quod cum dictus Perceptor carcerari de iure non poterat, consequenter nec ab officio suspendi, non enim de proprio delicto agebatur; sed alieno, quo casu tunc demum suspendi potuisset, quando illi Officiales de mandato ipsius Perceptoris deliquissent, siue habuisset ille ratum delictum, vel sciuisset, & non prohibuit, cum prohibere potuisset, ad tex. in l. si vt proponis C. de nuptiis.

OBSERVATIO.

Concurro libenter cum dictis hinc per Dominum Regentem nostrum, quæ satis corroborantur ex scriptis per Paridem de Puteo, qui in suo tract. de syndicatui, in verbo familiaris, seu familia potestatis cap. 4. incipit. Rectores terrarum, & cap. sequens incipit. Potestas, & in verb. substitutus cap. 2. incipit, an substituens, in fine, Loquens de excessibus commissis per familiam siue officiales Potestatis, quem nos Capitaneum appellamus, dicit, quod si deliquerint, circa ea, quæ ad officium sibi commissum pertinent, illos exhibendo liberatur Potestas, dummodo culpa aliqua imputari ei non possit, & vbi eos non exhibuerit, tenebitur ciuilitè, non autem criminaliter, allegat in argumentum dicta per glos. quam licet singularem in l. obseruare, in verbo ratio in fine, ibi, Item hæc habent locum in pecuniariis, in criminalibus autem in ipsam uxorem datur iudicium & c. ff. de offic. Proconsul. idemque affirmavit Paridem insequens D. Reg. Constant. in l. nullus qui nexu, num. 68. C. de Decurion. lib. 10. quod numer. precedenti secus dicendum sentit in Barone, is enim si quærat an de culpis, & defectibus sui officialis teneatur, si ille officio completo sindicatui non paruerit; sed aufugerit, negatiuè est respondendum, Ratio assignatur, nam cum Barones ex necessitate Capitaneos, & Indices ad iustitiam ministrandam eligere teneantur, vt per Frecc. de subfeud. in 13. authoris. & per Dom. Reg. Rouit. in pragm. 2. & 3. de suspic. official. dum qui ex necessitate substituit, de culpis, & defectibus substituti non tenetur, vt probat Iacob. Cancer. var. resolut. par. 2. cap. 2. num. ... consequenter nec etiam Baro, qui necessitati Capitaneum eligit, de illius defectibus, & delictis tenebitur, addit demum Dominus Regens Constantius, teneri Baronem eo casu diligentiam adhibere ad illum exhibendum; sed illo non reperto, ad nihilum teneri.

Circa verò illam conclusionem hinc à Domino Regente firmatam, vt quando Officialis pro culpis, & defectibus substituti teneatur, hoc procedat dumtaxat quoad pœnam pecuniariam, secus quoad corporalem, in qua vnus pro delicto alterius non tenetur, vide omnino Domin. Reg. Rouitum in decis. 72. num. 69. vbi dicit, quod qui officia per substitutos exercent, taliter possunt in officio delinquere, vt ipsi si participes sunt delicti, adhuc corporali pœna veniant plectendi, & si non sunt participes, si tale esset delictum

delictum per substitutos commissum, per quod officium perderetur, possent & ipsi substituentes officio illo priuari, vt sic de culpis, & defectibus substitutorum teneantur.

ARGUMENTVM.

Pater si nuptui tradens filiam stipulatus sit, dotem ipsi filiae hæredibusque suis fore restituendam, defuncta demùm filia absque liberis, ipso patre durante, fratribus, & sororibus superstitionibus, quis in dote illa succedet, an pater solus, vel cum eo fratres, & sorores; Et quid si pater iuxta ordinem naturæ dotatae filiae præmoreretur, nùm sequuta demùm morte ipsius filiae absque liberis, possit illa de dote disponere, non obstante pacto in capitulis matrimonialibus appposito, vt dos in casu dissolutionis matrimonij absque filiis ipsi patri, hæredibusque suis esset restituenda. Ius deliberandi an ad fiscum transmittatur, & de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCXXXI.

AB intestato defuncta quondam Portia Zurlo vxore Petri Stendardi rebellis, superstitionibus sibi Comite Montis auri, patre, matre, & fratre similiter rebellibus, ac duobus sororibus monialibus in Monasterio Sancti Hieronymi huius Ciuitatis, & altera in sæculo Camilla nomine, quibus ex dispositione tex. in Authentica defuncto C. ad Senat. Conf. Tertull. successionem competere præsupponebatur, agebant dictæ Moniales actione reali, pro recuperatione dotium dictæ Portiæ aduersus Regium fiscum possessorem bonorum dicti Petri rebellis, cui dotes prædictæ solutæ fuerunt; sed eo excipiente, quod ex persona dicti Comitis patris vti rebellis in dictis dotibus successerat, dubitatum fuit quid iuris;

2 Pro monialibus dicebatur, Comitem patrem nunquam Portiæ filiae hæreditatem adiuisse, & successiuè, nec ipsum potuisse ad fiscum vti hæredem extraneum illam transmittere: l. i. §. in nouissimo C. de caduc. tollen. Sed respondebat fiscus, negari non posse, fuisse in ipsum ius deliberandi translatum, l. cum in antiquioribus C. de iure deliberandi, quem tex. pater in hærede extraneo locum habere com-

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

muniter dixerunt ibi DD. supposito tamen, quod defunctus hæreditatem sibi fuisse delatam sciuerit. Quodque ius deliberandi in fiscum pariter transmittatur, Cyn. & Bald. auctoritate, reprobato prorsus Raph. Cuma. dixerunt Roman. Alex. & Ias. in l. si quis mihi bona 25. §. seruus mancipij, & in §. si quis planè ff. de acquir. hæredit. Et hæc opinio vera est, & communis, quæ probatur in d. l. cum in antiquioribus, dùm ibi disponitur, transmitti ius deliberandi ad omnes successores, nam licet aliqui dixerint, fiscum non haberi loco hæredis, quando alicuius bona publicantur, sicque non sit ille propriè hæres, negari tamen non potest quin sit propriè successor, de quo loquitur d. l. cum in antiquioribus, cum succedat in vniuersum ius mortui, siue rebellis. Secundò excipiebat Regius fiscus, quod cum in Regno ex dispositione cap. nuper apud Trantum, & die Mercurij, bona omnia crimen læsæ Maiestatis committentium Regio fisco acquirantur ob rebellionem dictorum Comitis creditoris dictarum dotium, & Petri debitoris, bona illorum omnia, iura, & actiones ad Regiam Curiam peruenerunt, sicque omnis actio fuit extincta. Tertiò dicebat Regius fiscus, quod integre dotis restitutio ob mortem Portiæ sine filiis ad Comitem patrem spectabat, & successiuè ad Regiam Curiam, cui bona illius omnia ob paratam rebellionem acquisita fuere, exclusis prorsus matre, fratre, ac sororibus, iuxta Bartoli sententiam in l. post dotem in fine ff. solut. matrim. & in Authen. itaque C. commun. de success. per tex. in l. quod scitis, §. fin. ff. solu. matr. quam in eadem l. post dotem, sequuti fuerunt Imol. Roma. Alex. & Iason. idem Alex. conf. 150. lib. 2. vbi de communi testatur, Paul. de Castro in d. l. quod scitis, idem Roma. conf. 40. quicquid in contrarium aliqui dixerint, signanter Cuma conf. 123. vbi dicit tex. in d. l. quod scitis, §. fin. Bart. opinionem non probare, & si benè probaret esse illum correctum, per tex. in Authent. defuncto, & quamuis Bald. Nouell. in tract. de dote par. 12. siue quest. fin. à num. 44. dixerit quòd opinio Bart. procedit in terminis, de quibus loquitur, nimirum quando pater in casu dotis restitutionis, illam sibi reddi stipulatus est, secus verò vbi stipulatus esset pro filia, eiusque hæredibus, & successoribus, quia tunc videtur sibi præiudicasse in eo, quod dos esset ad se reuersura, vt ab eodem profecta, ad tex. in l. dos à patre C. solut. matrim. Attamen pro fisco responsum fuit, Bart. sententiam communem esse, ab eaque neque in iudicando, neque in consulendo recedi posse nec Bald. Nouell. in suo dicto pedes figisse, vt ibi per eum num. 55. Etenim quando pater stipulatur dotem reddi filiae, suisque hæredibus, aut sibi doranti & successoribus suis, videtur hic filiae prospexisse si ipsa patri superuiveret, tunc enim dos erit

filiae restituenda, & successoribus eius; at si viuo patre absque filiis è viuis decederet, eo casu pater solus, fratribus, & sororibus exclusis, veniret, nisi fuisset filia emancipata, quia tunc seruaretur dispositio *dictae Authenticae defuncto*. Nec in casu proposito obstare dictum fuit, quod Portia vti Neapolitana pro emancipata habebatur, ex quo per consuetudinem Neapolitanam, eo ipso quod filia familias matrimonium contrahit sui iuris efficitur, vt *in consuet. sed & mulier*, nam cum matrimonium extra territorium contractum esset, consuetudo locum habere non poterat, cum tantum procedat quando matrimonium in ciuitate contrahitur, vt per Napod. *in proam. consuet. & alibi*, & licet Napod. loquatur de bonis, sicque secus dicendum quoad personas, itaut non obstante, quod capitula matrimonialia, & instrumentum dotale extra ciuitatem confecta sint, postquam contrahentes sunt ciues Neapolitani, consuetudines procedunt, hoc tamen verum non esse dicebatur, quia sicut consuetudo Neapolitana non habet locum, nisi quoad bona intra territorium existentia, ita nec locum habere debet, nisi quoad ciues ibi contrahentes, ad notata per Bart. *in l. cunctos populos in 7. questione princip. C. de sum. Trinit. & fid. cath.* Tum etiam quia in casu, de quo agebatur plenè ex instrumento dotali constabat, partes nullatenus secundum consuetudinem Neapolitanam contraxisse; sed more Magnatum, & sic prout de iure communi, quo attento filia familias per matrimonium à patris potestate non eximitur, ad tex. *in l. si uxor C. de condition. insertis*. Quare relata causa in Regia Camera, cum vocantes essent quatuor, duo pro fisco pronunciauerunt, & hi Dom. iste Regens, tunc illius Tribunalis Præsident, & Dom. Paulus de Magnanis, duo alij qui fuerunt Dom. Præsident Marcellus Pignonus, & Dom. Ioannes Baptista Ogeda, dixerunt, ex sex portionibus dotis prædictæ, non nisi tres ex personis patris, matris, & fratris defunctæ ad Regiam fiscum conuentum spectare, sicque veniebat condemnatus ad alias tres ad beneficium sororum, sed quia fiscus erat reus, pro illo fuit sententia publicata iuxta tex. *in l. inter pares ff. de re iudic. & in c. fin. eodem*, & cum ab hac sententia pro parte dictarum trium sororum esset reclamatum, discussa iterum causa post annos viginti in collateralis Consilio, sic iubente Dom. Cardinale Granuelano Regni huius Generali Locumtenente, fuit vnanimi Dominorum Regiam Cancellariam Regentium, & Regiæ Camerae Præsidentum consensu prima sententia confirmata, & inter alios, qui vocarunt, fuit Dominus Annibal Moles, tunc Regiæ Camerae Præsident, demùm Regiam Cancellariam Regens, qui in hac decisio- ne doctissimus vir appellatur.

OBSERVATIO.

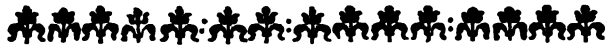
Iuri consentanea est decisio ista, & cum ea conuenit & altera Sacri Pedemontani Senatus, quam refert Gasp. Ant. Thes. *in addit. ad suum Genitorem decis. 190.* vbi cum pater nuptui tradens filiam stipulatus esset, dotem ipsi filiae, hæredibusque suis forè restituendam, defuncta demum filia absque liberis, patre dotante, fratribus, & sororibus superstitibus, dubitatum fuit, an in dote illa pater solus succederet, vel cum eo fratres, & sorores, iuxta dispositionem *Auth. defuncto C. ad Senat. Consult. Tertull.* & esse patri tantum dotem restituendam, fratribus, sororibusque exclusis Senatus censuit, ea quidem principaliori ratione, cum verisimile non sit voluisse patrem præferre extraneum hæredem filiae sibi ipsi, illamque stipulationem pro filia factam esse intelligendam in casu quo filia patri superuiueret, iuxta communem contingentiam; non autem si filia naturæ ordine turbato præmoreretur, eo- que magis, quia circumscripto casu dotis, donatio inter patrem, & filium ab initio erat inualida, ad tex. vulgatum *in l. donationes quas parentes C. de donation. inter vir. & uxor.* idque addit Gasp. Thesaur. ex altera Doctorum sententia confirmari, dum voluerunt donatario donatori præmoriante donationem adhuc iurata annullari, qua de re Thes. pater *decis. 32.* idem Gasp. fil. *quest. forens. lib. 2. quest. 9. n. 4.* & Viu. omnino videndus *decis. 421.*

Hæc, quando filia præmorta est patri, quid autem dicemus quando pater iuxta ordinem naturæ dotatae filiae præmoriatur, pactusque fuit, vt dos in casu dissolutionis matrimonij absque filiis ipsi patri & hæredibus suis esset dos restituenda, nam si casus contingeret, vt filia postea absque liberis decederet possit de dote disponere, vel potius hæredibus patris iuxta pactum veniat ea restituenda, alias de hoc consultus respondeat, posse mulierem ad sui libitum de dote disponere, illudque pactum censi extinctum, dum pater præmortuus est, siue pro non appposito haberi, ita sanè scripserunt Iacob. de Rau. Petr. de Bellapertic. Riccard. de Malumbris, Vbald. de Maluolt. & Alberi. de Rosata *in l. unica §. videamus C. de rei uxor. actia.* Ludouic. Roman. Alex. & Iaf. *num. 88. & 89. in l. post dotem ff. solut. matrim.* Dec. elegantissimè *conf. 106.* & Vincent. Maxilla aliis omissis *ad consuet. Barcens.* in illa quæ incipit *dos à patre, intra num. 38. vers. quoniam.* Huius dicti, eam putò esse rationem, nam cum dos in locum legitimæ successerit, vt probant DD. Quos ad nauseam refert Mercur. Merlin. *de legis. l. b. 3. tit. 1. quest. 6. num. 15.* dum pater qui cum hoc pacto dotem dedit præmortuus est filiae, necessariò pactum illud resoluitur, quia alias super bonis in patris hæreditate remansis, posset hæc filia legitimam sibi de iure debitam petere, non petiit, quia contenta remansit de dote sibi à patre data, ergo affirmandum omninò, vt ad suam liberam dispositionem remaneat, pacto non obstante, ni dicamus filiam super bonis patris nec legitimam prætere posse; nec est nouum, vt de hoc, & simili pacto nulla possit haberi ratio; nouimus enim aliàs per Sacrum Concilium decisum, nullius roboris esse pactum quod fratres sorores nubentes in capitulis matrimonialibus apponi satagunt, vt moriente sine filiis sorore, dos sit eis restituenda, nam si constat, dotem non de propria fratrum substantia, sed de bonis paternis huic oneri obnoxii fuisse solutam, pacto hoc non obstante, vt impertinenter appposito, poterit demum mulier decedens, de dote ad sui libitum disponere, ita sanè scripserunt Io. Vinc. de Anna *alleg. 129. num. 2. D. Præf. de Franch. decis. 196. Viu. decis. 9. num. 3.*

Dom.

D. Reg. Sanfelice. *decis.* 128. & alij à me relati *resol. iur. lib. 2. cap. 167. num. 6. & 7.*

Quantum verò attinet ad conclusionem illam ut ius deliberandi ad fiscum pariter transmittatur, sequere omninò Dom. Reg. nostrum hic, quicquid articulo non degustato ex nouissimis scribentibus dixerint Nicol. de Noalis *in suo tract. de transmiss. casu 8. n. 148.* & inuolucrè Peregr. *de iure fisci lib. 5. tit. 1. num. 84.* & Craff. *in §. ius deliberandi quest. 22.*

ARGUMENTVM.

Donatio facta à Filio de feudo ad beneficium matris, Regio accedente assensu, an de iure subsistat, itavt mortuo demum donante, agnatus, qui in feudo illo successurus erat, nullatenus sit audiendus, si allegaret, donationem in fraudem ipsius legitimi successoris factam fuisse. Soror vtrunque coniuncta natu minor, nùm in successione fratris in feudo siue antiquo, siue nouo consanguineæ natu maiori sit præferenda; & de alijs notabilibus ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCCXXXII.

ROSSIDENTE Magnifica Constantia Bonifacia Casale Frignani parui, ex donatione cum Regio assensu sibi facta à Magnifico Mutio Mormile eius filio comparuit in Regia Camera D. Victoria Mormilis eius priuigna, & uti soror dicti Mutij absque filiis defuncti, instabat se inuestiri de dicto casale, asserens se filiam fuisse primogenitam quondam Antonij Mormilis eius patris, à quo feudum illud pro uenerat, & sororem consanguineam dicti Mutij, sed excipiente Còstantia de donatione sibi ut supra facta, & quod ex alio nullum competeat ius aëtrici super dicto feudo, tum & primò quia supererat Isabella soror dicti Mutij vtrunque coniuncta, tum & secundò quia aëtrix ipsa reperiebatur nupta, & dotata, dubitatum fuit quid iuris?

Pro parte D. Victoria dicebatur de donatione prædicta nullam haberi posse rationem primo uti factam in fraudem legis, nimirum pragmaticæ Sanctionis iubentis, ne Regni huius Proreges assentire possint illis feudorum dispositionibus, quæ, mutata feudi natura, fiunt, nimirum quando extra terminos constitutionis Regni feudatarius, alias ad successionem vocat, sed in casu proposito Magnifica Constantia mater filio suo in feudo

prædicto succedere non poterat, *cap. 1. de nat. success. feud.* ergo per illam donationem fuit fraus commissa, & de contractu, ad contractum *l. si sponsus §. circa ff. de donation. inter. vir. & vxor.* Secundò quia fuit facta donatio omnium bonorum in fraudem illius, cui de iure successio competeat *l. omnes §. Lurius ff. de his, qua in fraud. creditorum.* Tertiò quia eadem die, qua facta fuit donatio dictæ Constantiæ matri fuit insimul hæres vniuersalis à filio donante instituta, quartò quia donatio prædicta fuit facta tempore, quo Mutius donans grauissima præssus infirmitate in extremis laborabat, quo casu etiam, alio non probato, fraudulenta præsumebatur, ad tex. *in l. filia mea emancipata, & agra, vbi Bart. & Alex. ff. solut. matrim. Alex. in l. filius familias §. si vir in quinquennium ff. eod. bonus tex. in c. 2. de renunciation. in 6. Petr. de Anchar. conf. 430.* ergo; Hæc erant quæ principaliter D. Victoria allegabat.

Sed excipiebat D. Constantia donataria de validitate donationis sibi factæ nullatenus dubitari posse, nam cum feudum prædictum non nisi hæreditarium esset, bene permissum erat Mutio de illo per quemcunque contractum disponere, siue donando, siue vendendo siue permutando, Regio tamen interueniente assensu, nec aliquis requirebatur agnati consensus, *Andr. in cap. 1. §. & si libellus de alienat. feud. patern. & in cap. 1. §. quid ergo de inuest. de re alien. facta, Loffred. conf. 1. num. 147.* Idque etiam in extremis constituto, cum nulla lege caueatur ut infirmus, etiam in nouissimo vitæ spiritu positus donationem inter viuos facere non possit, ad tex. *in l. Seia §. fin. ff. de donation. caus. mort. Bar. Bald. Imol. & Alex. in l. qua dotis ff. solut. matrim. nec dici poterat in fraudem legis fuisse factam quia postquam ego vtor iure meo lege permittente, in pœnam aliquam non incido *l. Gracchus C. ad l. luh. de adult. hinc licet pater testamêto suo filium portione legitima priuare non possit, sic immensam donationem alteri faciens, secus tamen si alio titulo inter viuos bona sua alienaret, eo enim casu non posset filius prætextu legitimæ alienata reuocare; *l. non vsque adeo, vbi Bart. ff. si à parente quis manumiss. sit, Loffred. dicto conf. 1. num. 189.* Ratio est quia filius in bonis patris, eo viuento nullum ius habet, sed tantum spem succedendi, *Bart. in l. si pater ff. de acquir. heredit.* Præterea dicebat Constantia in hoc iudicio conuenta, quod Dom. Victoria ex alio in vanum laborabat, nam quando donatio sibi facta nullius fuisset roboris, successio dicti feudi, ad ipsam aëtricem non spectabat, ex quo supererat Isabella Mutij donantis soror vtrunque coniuncta, & quamuis hoc esset opponere de iure tertij, bene permittebatur, ex quo erat pœnitus exclusiuium iuris agentis *Bart. & reliqui in l. 2. ff.***

de exception. rei iudic. Quod autem soror vtrunque coniuncta in successione fratris in feudo antiquo, & si natu minor præferatur sorori consanguineæ natu maiori allegabatur Andr. & Affl. *in constit. ut de successioneibus*, latè Loffred. *in c. 1. de natura feud.* vbi sic in Collaterali Consilio decisum refert. Vnde cum Andr. feudistarum Auriga hoc dixerit, eiusque opinio rerum iudicatarum autoritate fuerit confirmata, non videbatur, de quo dubitari posset, ut dicta Constantia esset absoluenda. Nec in aliquo obstabat, quod pro parte d. Victoriæ replicabatur, nimirum Andreæ & sequacium sententiam procedere quando feudi inuestitura canit pro se, & hæredibus in perpetuum, at secus vbi addita esset clausula *ex corpore*, pro ut in casu, de quo agebatur, tum etiam quia cum in casale prædicto viueretur de iure Francorum, eo attento ipsa vti maior ætate, quamvis consanguinea Isabellæ minori natu, etsi vtrunque coniunctæ præferri debebat, etenim responsum fuit, nullibi Andream, cæterosque Nostrates hac in re distinctione aliqua vsos esse, sed indistinctè affirmasse, ut in fratris successione primogenitura non attendatur, sed quod ille succedat, qui est vtrunque coniunctus excluso consanguineo primogenito, quod confirmabatur ex decisione, de qua supra per Loffredum relata, postquam enim in Regno femina ad feudorum successionem est habitata, bene dicebatur Andreæ rationem militare, ut illa quæ est vtrunque coniuncta consanguineæ præferatur, cum non ius primogenituræ; sed potius ius vtriusque cõiunctionis, de quo *in Auth. cessante C. de legit. hered.* sit attendendum, duò namque vincula sunt vno fortiora. Nec obstare dicebatur *tex. in c. considerantes*, quo attento primogenitura, etiam in linea Collaterali inducta est, nam illius Sanctionis dispositio procedit iuxta eiusdem Andreæ sententiam, quando illi de Linea Collaterali essent inter se vtrunque coniuncti, at secus vbi consanguineus cum vtrunque coniuncto concurreret, & hoc dicere voluit Andr. per rationes à Loffred. adductas *in d. cap. 1. de nat. feud.* Hęc causa fuit decisa in Collaterali Consilio, & coram Illustr. Domino Prorege Duce Albæ, omnes Domini de Regia Camera fuerunt voti, donationem factam à Mutio Constantiæ Matri, fuisse, & esse de iure validam, & assensum potuisse præstari, neque Regiam pragmaticam obstare, quamvis Domini Regentes Polo, & Villanus fuissent in voto cõtrario, dum dicebant, donationem fuisse factam in fraudem Pragmaticæ; respectu verò alterius dubij quænam ex sororibus esset in successione præferenda, non fuit decisum, quia non necessarium, nam postquam donatio vtramque sororem excludebat, de alio tractari non poterat, fuit igitur promulgata sententia in fauorem dictæ Magnificæ Constantiæ.

OBSERVATIO.

Tota difficultas, quæ in decisione huius causæ¹ fuit considerata, versatur super fraude donationis in donando matri suæ feudum, cuius successio ad vocatum à lege inuestituræ spectabat, & nunquam ad matrem donatariam; sed cessabat, prorsus, quando fraus hæc à iure permilla consideratur; etenim supposito, quod donatio ista extiterat Regio assensu vallata, non erat amplius quærendum, quod res, quæ fuit donata erat feudalis, cum pro allodiali, stante assensu super ea interposito sit reputanda, ad tradita per Frecc. *de subfeud lib. 3. in tit. de differ. inter feud. ex pacto, & heredit. in 23. different. num. 1. fol. mibi 457.* & per Dom. Reg. *in pragm. 1. num. 125. in tit. de tiralor. abusu.* Hi enim dixerunt, feudum hæreditarium iudicari vti rem allodiam, quando in dispositione per feudatarium facienda Domini voluntas accommodatur.

Vtèrius ad propositam difficultatem tollendam, ad huc fraude supposita, consideranda sunt, quæ Nostrates scripserunt in propriis terminis, quando feudatarius cogitavit per indirectum suum immediatum successorem feudi successione priuare, sic illum grauando in pecunia vsque ad integrum feudi valorem, dixerunt enim, hoc ei licere, sicque subsistere dispositionem hanc, si quæ fieret, quia est fraus permilla per modum cautelæ à lege introductæ, ita sane ratiocinati sunt Doctores nostri, signanter Loffred. *conf. 46. num. 7. & 24.* Dom. Reg. Lanar. *conf. 80. n. 26.* Dom. Præl. de Franch. *decis. 1. num. 39. & 704.* Dom. Reg. de Ponte *conf. 88. n. 49. & seq. lib. 1.* & D. Reg. Rouit. *in pragm. 4. n. 117. sub tit. de feud. & in conf. 35. per tot.* Signanter à n. 3. ad finem, vbi verba faciens de feudo hæreditario distinguendum esse putat inter actum vltimæ voluntatis, & inter viuos, ut in primo si successores sunt filij, poterit pater filium grauare in tota feudi ætimatione, deducta tamen legitima, at si essent Collaterales vsque ad integrum valorem ex Loffred. Præl. de Franchis, & aliis modò citatis, in contractu verò inter viuos, ait, quod siue successores sint filij, & Collaterales, posse feudatarium totum corpus feudi cum assensu in alium transferre, nec aliter immediatum successorem contradicere posse, sicque seruatum testatur cum Principe Montis Caucofi, ad cuius instantiam fuit à Domino Rege nostro præstitus assensus donationi factæ vxori suæ de omnibus feudis, etiam titulo decoratis, non obstante contradictione eius fratris vtrunque coniuncti, qui dictam donationem fraudulentam allegabat, dictamque dispositionem postea per Sacrum Consilium in Actis Aulis pro valida, diffinitiuâ sententia mediante decretum nouimus, ut per Io. Bapt. de Thoro *in suo compend. par. 3. in verbo dispositio feudalis fol. 308.*

Quantum verò attinet ad dubium, quod indecisum³ remansit, ex quo stante donationis validitate, illud decidi opus non fuit, ad confirmationem opinionis cuius extitit D. Reg. noster post Andream, Affl. & Loffred. hîc citatos, nimirum ut in successione fratris, tam in feudo nouo, quam antiquo paterno soror vtrunque coniuncta, & si natu minor præferatur consanguineæ natu maiori, videnda sunt omnino quæ Ego nouissimè scripsi *resol. iuris lib. 1. c. 126. n. 15. vbi n. 46.* multa ad declarationem *c. considerantes* hîc citati.

ARGUMENTVM.

Pragmatica Sanctio edita Thori an allegari possit, vbi quis ageret actione hypothecaria pro recuperatione crediti, quod habet super re, quæ à tertio possidetur. Dos promissa an verè dos sit, ita vt si statuto caueatur, vel in capitulis matrimonialibus maritus cum vxore pactum fecerit, vt ipsa sine liberis præmoriens, dotem, vel illius certam partem lucretur, si iam vxor sine liberis præmorta est, sed dos non reperitur soluta, statuto, siue pacto locus ne sit, & de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCXXXIII.

VM Magnifica Ioanna Miroballa pro recuperatione dotium maternas promissarum, & non solutarum, actione hypothecaria egisset super terra Lauriæ, illius utilis Dominus, & possessor exceptionem opposuit pragmaticæ Sanctionis editæ Thori, quo factum fuit vt dubitaretur an esset audiendus? Ratio dubitandi in partem negantem ea fuit, quia huius pragmaticæ tenore attentio videtur, quod tunc demum illius dispositio locum habeat, cum titulus rerum, quæ possidentur infringitur, vt per Loffred. *conf.* 34. Sed quando quis agit actione hypothecaria super re sibi obligata, titulum non infringit, neque disposita per illos Reges Aragoneos tangit, ergo, &c.

2. Sed hac dubitandi ratione non obstante, contrarium per Regiam Cameram, facta relatione in Collaterali Consilio, & coram Illustrissimo Duce Albe Prorege, nemine discrepante decisum fuit, nimirum oppositam exceptionem in casu proposito obstat, ac proinde in causa non esse procedendum. Ratio decisionis fuit declaratio huius dispositionis, demum ab eodem Rege Catholico facta, dum voluit, vt pragmatica locum non haberet, quando ageretur pro recuperatione dotium verè solutarum, ac postea recuperandarum, ergò vbi dotes non essent verè solutæ, vel ageretur actione hypothecaria, pragmatica locum habebat, quia alias frustra Rex ille dotis causam exceperat si pragmatica locum sibi non vendicaret, nisi eo casu, quo titulus infringitur, & si dices in casu proposito de dotis recuperatione tractari, responsio est, verum esse; sed Regia declaratio hunc casum non

comprehendit; sed tantum quando dos fuit violuta, & postea vxori, siue eius hæredibus non restituta, sicque dicebatur vt pragmatica locum non habeat necesse esse, quod dos fuerit primo constituta, ac demum soluta viro, à quo petitur restitui; si enim voluisset Legislator dotis causam à dicta pragmatica excipere generaliter statuisset, vt in causis dotium dispositio illa non procederet, tunc enim procul dubio, etiam in dote promissa locum non habuisset, quia dos promissa verè dos est, vt per Iaf. & DD. omnes in rubr. ff. *sol. matrim.* & Bart. in l. Titio centum §. Titio genero ff. *de conat.* & demonstr. & continetur sub statuto de dote mentionem faciente, nisi loqueretur de dote data, quia tunc in dote promissa locum non haberet, vt per Bart. in l. iubemus §. sanè C. *de sacros. Eccles.* & Iaf. in l. rei iudicata §. si verò, ff. *sol. matrim.*

OBSERVATIO.

Hic decisionem habemus indiuidualem, vt exceptio pragmaticæ Sanctionis editæ Thori, non solum opponi possit, quando quis agit rei vendicationis iudicio, sic infringens titulum earum rerum, quæ à conuento possidentur, de quo non dubitatur; sed etiam vbi quis ageret actione hypothecaria pro recuperatione crediti, quod habet super re, quæ à tertio possidetur, ad cuius quidem decisionis confirmationem adde omnino scripta per Ioan. Angel. Pisanell. in eadem prag. num. 48. & 49. vbi in dubium reuocat, an pragmatica hæc locum habeat, quando quis agens non dicit se spoliatum, nec dicit Regem non potuisse alienare, sicque directè titulum non infringit, sed ageret actione hypothecaria propter obligationem contractam per eum, qui forsitan rebellionem commisit, siue per eum, cuius bona sunt iniuste capta, & omiſſa argumentatione dicit sibi semper visum fuisse, vt hæc pragmatica genericè hunc casum comprehendat, sic reprobando Loffred. in *conf.* 34. hic à Domino Regente cit. nam licet (inquit Pisanell.) inspectis quibusdã pragmaticæ verbis, ibi, *iniungentes* &c. videatur Legislator loqui, de eo qui litem moueret super annullatione tituli, attamen alia demum subnectunt verba, quæ omnes comprehendit casus, dum disponitur, vt super eisdem rebus aliquid in iudicio, vel extra de iure vel de facto non innouaretur; sed sic est, quod si super eisdem rebus lis moueretur in actione hypothecaria multum innouaretur, ergò, &c.

Ad illud autem, quod hinc tangit Dom. Reg. nimirum, vt dos promissa verè dos sit, & contineatur sub statuto de dote mentionem faciente, nisi loquatur de dote data, quia tunc in dote promissa locum non haberet, quæri solet, si statuto caueatur, vel in Capitulis matrimonialibus maritus cum vxore pactum fuerit, vt ipsa sine liberis præmoriens dotem, vel certam partem dotis lucretur, si iam vxor sine liberis præmorta est; sed dos non reperitur soluta, num statuto, siue pacto locus sit; in hoc dubio semper ego interrogatus respondi cum distinctione à Dom. Regente nostro hinc tradita; nimirum aut statutum, vel pactum loquitur de dote soluta, & nullatenus poterit vir aliquid prætere, dum dos ei soluta non fuit, ita sanè scripsit Bart. in l. iubemus 14. §. sanè, num. 7. C. *de sacrosanct. Eccles.* cum declaratione tamen, quam tradit Iaf. mox allegandus;

du, aut verò statutum, siue pactum loquitur simpliciter, vt præmoriante vxore, vir lucretur dotem, siue illius partem, & in hoc magis communiter tenuerunt Doctores, vt statuto, siue pacto locus sit, & in his terminis loquitur Bart. *in cons.* 132. (qui non aliter est sibi contrarius, vt præsupponit Myling. *singul. obseruat. centur. 5. obseruat. ultima*) Ias. post Paul. de Castro, & Alex. *in l. si donaturus §. si quis indebitam numer. 14. ff. de condition. caus. data caus. non sequit.* vbi satis bene loquitur, Bart. theoricam *in cit. l. iubemus. §. sanè numer. 7.* exornans, Addentes ad Bart. *in d. §. sanè vers. quid si dos promissa*, Guid. Pap. *dec. 565.*

- 3 Et ex hoc inferitur ad aliud notabile dictum nimirum, quod si statuto disponatur, vt frater sororem excludat dotatam, locus erit huic dispositioni, si pater solum sponsalia pro filia contraxit, dotemque promisit, ita Io. Campeg. *in suo tract. de dote quest. 30.* post Alberic. *in 2. par. statuti quest. 109.* idemque addit dicendum, si dos in patris testamento esset filiae relicta &c.

ARGUMENTVM.

Collatio an sicut expressè, ita pariter & tacitè, & sic ex coniecturis prohiberi possit. Falcidia an, & quando à testatore prohibita censeatur. Pater feudatarius si filios inequaliter instituerit hæredes, nùm per hoc censeatur prohibita Collatio pretij feudi noui, ad quod primogenitus filius omninò tenetur, & de aliis.

DECISIO CCCCCXXXIV.

IN causa Magnificæ Dianæ Saluatæ filiae primogenitæ quondam Iacobi Saluati cum tribus eius fororibus petentibus se inuestiri de tribus partibus feudi, quod remanserat in hæreditate dicti Iacobi communis patris, ex quo in illo viuebatur de iure Longobardorum, excipiebat Diana, quod cum petita inuestitura negari non poterat, tenebantur tamen forores, nedum dotes à patre habitas, sed omnia alia ab eodem data conferre, ex nimis clara dispositione constitutionis, vt de *successionibus*, contradicebant forores; vnde quid iuris dubitabatur.

- 2 Et non esse locum collationi Regia Camera pronunciauit. Ratio decisionis fuit, quia licet in testamento per dictum Iacobum communem patrem condito prohibita collatio non reperiebatur, & nouissimo Authenticorum iure attento, collatio tam ex testamento, quam ab intestato nunquam prohibita censeatur, nisi expressè à testatore dicatur, *Auth. ex testamento C. de collation.* tamen verbis generalibus, & æquipollentibus à testatore in testamento prolatis, & ex coniecturis

bene desumi potest prohibitio, ad tex. *in l. ex parte §. intestato ff. fam. hercisc.* Dec. optimè *in cons.* 172. *num.* 14. Crauet. *cons.* 85. in casu de quo agebatur, collationis prohibitio ex testamento Iacobi ita desumebatur, cum ultra dotes Dianæ filiae primogenitæ in vita promissas, & solutas ad eiusdem beneficium legarum fecerat vnus territorij non mediocris valoris, eo, verbis expressis, addito, quod huius dispositionis contenta esse deberet, & quod plus pater non posset; ex his inquam verbis negari non poterat, quin prohibita esset collatio, nam si forores dotes ab ipsis habitas conferre cogi poterant, Diana soror primogenita plus de bonis paternis consequuta fuisset, contra expressam patris prohibitionem; Confirmabatur hoc à simili ex dictis per DD. *in l. centurio ff. de vulgar. & pupill. substit.* vbi dicunt, quod licet de iure nouissimo *Auth. Falcidia*, non nisi expressè prohiberi debeat *§. si verò expressim, Auth. de hered. & Falcid.* Tamen si testator testamento suo ordinauit, quod hæres integrè, siue indiminutè soluat legata, vel per alia similia verba, tunc censeatur prohibita falcidia, quia licet specialiter prohibita non videatur, bene tamen per verba generalia, idemque dixerunt Bald. Ang. & Paul. de Castro *in Auth. sed cum testamento C. ad leg. Falcid.* Aretin. *in l. 1. ff. de vulg. & pupill.* & ferè in terminis casus propositi, facit singularis theoricæ Baldi *in l. cum patrem in fin. C. de iure dot.* vbi dicit, quod si testator apposuerit illa verba quod non possit plus petere, vel plus habere, de Falcidia tractari non potest, quia prohibita videtur, facit, quod notat glos. *in l. decem ff. de fideicom. libert.* & ex hoc notabiliter dixerunt DD. collationem prorsus cessare, quando pater filios inæqualiter hæredes instituit, quod contigit, quando in testamento bona sua diuidens plus vni, quam alteri assignat, Dec. benè *in d. Auth. ex testamento col. fin.* Vnde &c.

OBSERVATIO.

ESt vndique receptissima conclusio hinc per Dom. Reg. nostrum firmata, vt collatio non solum expressè, sed etiam tacitè, & sic per coniecturas à patre testamento suo prohiberi possit, de expressa loquitur tex. *in Auth. ex testamento C. de collation.* & de tacita, tex. *in l. ex parte §. intestato ff. fam. hercisc.* ita vno ore faxi sunt Ceph. *cons.* 183. *num.* 6. *lib.* 2. Dec. *cons.* 59. *num.* 2. *vers. sed tamen diligenter*, Crauet. *cons.* 85. *num.* 8. & *cons.* 125. *num.* 5. Decia. *resp.* 22. *num.* 15. *lib.* 2. Crass. *in §. collatio bonorum quest. 3. numer.* 2. Anton. Gamma *decif.* 33. *n.* 12. Arim. *Tepat. lib.* 2. *tit.* 642. *num.* 5. & Mangil. aliis ommissis *tract. de impu.* 9. 19. *num.* 5. euident enim dicitur voluntas, quæ ex coniecturis deducitur *l. licet Imperator 76. ff. de legat. 1.* Molin. *de hispan. primogen. lib.* 2. *cap.* 4. *num.* 39. & *seq.* & Petr. de Salaz. *de usu, & consuet. cap.* 12. *num.* 69. vbi

vbi post glos. Bal. & Ang. in l. Prator. in princ. ff. de noui oper. nunciat. ait pro expresse haberi, quod ex mente potest colligi, & euidenter apparere, quod ex legitimis coniecturis apparet; coniectura autem probabilis, & præsumpta mens patris, quod voluerit collationem prohibere, illa communiter recipitur, de qua hinc per Dom. Reg. nostrum, nimirum, quando pater voluit, vt inter liberos non seruetur æqualitas, quod contigit, quando filios inæqualiter hæredes instituit, sic bona sua diuidens plus vni, quam alteri dando, nam cum collatio non ad alium finem à legibus sit introducta, nisi ratione æqualitatis inter liberos seruandæ, ac discordiæ, & inuidiæ inter eosdem euitandæ, l. vt liberis & l. illud C. de collation. cessat prorsus vbi pater voluit, vt seruetur inæqualitas, sicque in puncto quando pater inæquales instituit hæredes, vt cesset prorsus collatio, scripserunt Soccin. Sen. conf. 127. num. 14. per tot. Dec. cit. conf. 59. Didac. Castel. in l. 26. Tauri glos. 1. num. 1. Roderic. Suar. in reper. l. quoniam in prioribus quest. 5. num. 9. C. de inoffic. testam. Parlador. differ. quotid. differ. 150. §. 1. num. 9. Andr. Facchin. controu. iur. lib. 5. cap. 78. in fin. Io. Vinc. de Anna, qui sic per Sac. Conf. decisum refert allegat. 94. & Ioan. Griuell. decis. 139. à num. 16. quos omnes retuli Ego lib. 2. mearum resol. cap. 85. vbi ad denegandum collationem pretij feudi noui, quæ alias inter fratres secundogenitos est debita, ex vulgatissima theoricæ Andreæ in c. Imperialem §. præterea Ducatus in addition. num. 39. latè deduxi coniecturam, nimirum cum pater feudatarius inæqualiter filios instituisset hæredes; vide, quæ ibi scripsi, quia sunt satis notabilia, deque illis memini pariter supra in obseruat. ad decis. 100. vbi etiam de tacita prohibitione falcidiæ.

ARGUMENTVM.

Fatalia vt non currant appellatione, siue reclamatione interposita, an opus sit, vt qui appellauit, vel reclamauit, protestetur vt causa expediatur. Fatalia si fuerint elapsa, nùm Iudex possit super interposita appellatione, siue reclamatione pronunciare, dum qui sententiam obtinuit fauorabilem, appellationem, siue reclamationem desertam esse non allegauerit, & de aliis.

DECISIO CCCCXXXV.

IN STANTE Illustris Marchione Lauelli, vt procederetur ad expeditionem reclamationis per ipsum interpositæ à sententia per Regiam Cameram in Collaterali Consilio contra se lata super defensione dell' *Argini*, pro vsu herbagiorum Regiæ Dohanæ assignata, opposuit Regius fiscus reclamationem fuisse desertam, ex eo quod nedum primum erat elapsum fatale, & sic primum annus; sed etiam secundum, & vltra, quo casu sententiam in rem iudicatam transiisse dicebatur, ad tex. in cap. *D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuenterij.*

cum sit Romana, & in C. ex ratione, vbi omnes Canonistæ, extra de appellat. l. fin. §. illud. & Auth. ei qui C. de tempor. appell. Sed replicante Marchione quod per ipsum non iterat quin causa prædicta expediretur, dubitatum fuit, quid Iuris?

Et per Regiam Cameram in Collaterali Consilio, nemine discrepante, decisum extitit, reclamationem non aliter fuisse desertam, & proinde ad causæ decisionem fore procedendum. Ratio decisionis fuit, quia Marchio antequam primus annus & sic primum fatale laberetur, plusquam decies penes acta protestatus fuerat, vt causa expediretur, quæ quidem protestatio satis loco impetrationis secundi fatalis habebatur, explosa Pauli Castr. sententia in l. properandum C. de indic. quid dixit, necessarium esse ni dicatur appellatio deserta, vt à Iudice secundum fatale impetretur, nam si in primo anno legitimum interuenerit impedimentum, vt causa expediri non potuisset, tunc lex ipso iure secundum indulget fatale, ita glos. in d. Auth. ei qui, in verbo indulgent, & Bald. optimè C. de tempor. appell. Nec obstare dicebatur aliud, quod fiscus opponebat, nimirum, quod quando Iudex inferior causam appellationis non expedit, debet supplicatio porrigi superiori, & per viam querelæ, ad hoc vt inferiori mandet, vt ad causæ terminationem procedat, vt latè per Alex. conf. 72. lib. 3. Etenim conclusio hæc non applicabatur, quia causa hæc erat consistorialis cum non nisi in Collaterali Consilio expediri poterat, ergò intacta permanebat, nedum per biennium; sed per plures annos, Auth. sed & l. C. de tempor. appell. c. ex insinuatione, de appellatio. Affl. decis. 81. vbi benè loquitur, facit quod notat Paul. de Castro, Rom. Alex. & Ias. in l. 1. ff. si quis cautio; vbi dicunt, quod si dubitari contigit an deserta sit appellatio, in dubio non debet iudicari esse desertam, quia si declararetur esse desertam, ius appellantis est omnino extinctum; si verò declaratur, non esse desertam, vtriusque Partis conseruatur ius, quod postea in causâ principali discutitur. Vnde.

OBSERVATIO.

COLLIGIMUS ex hac decisione, vt fatalia non currant requiri, vt antequam primum fatale labatur, qui à sententia Præfecti prætorio reclamauit se protestetur, vt causa expediatur, & quod per ipsam non stat, quominus ad causæ expeditionem procedatur, quam quidem protestationem ait Dom. Regens, satis loco impetrationis secundi fatalis haberi; ac non vnâ sat esse; sed plures requiri protestationes, dixerunt glos. in c. cupientes in verbo proposita de elect. in 6. Alex. conf. 164. num. 6. lib. 2. Guid. Papa decis. 91. Maranta in prax. par. 6. act. 2. & alij, quos citat Thesau. decis. 10. num. 14. eoque magis sistat per Iudicem, tunc enim multiplicem requiri protestationem contra illum, dixit Caccher. decis. 12. vbi sic per illum Senatam

decisum refert, ideraque Scaccia *de appell. lib. 2. cap. 2. quest. 15. num. 181. tris. immo*, Quod si stat per Iudicem, ut quando legitimum se offert impedimentum, quod est notorium, & diligentia in protestando proficua non esset, putauit, idem Scacc. *loco nuper cit. num. 182.* post alios, quos refert DD. protestationem non esse necessariam, licet demum *num. 186.* addat bene esse utilem, quodque optima sit cautela in omni casu protestari de impedimento, ne impedito tempus currat.

2. Cæterum impedimento cessante, quando fatalia sunt decursa, quamuis, qui in prima instantia sententiam obtinuit fauorabilem, in hac secunda appellationem, seu reclamationem desertam esse non allegauerit, existimauit D: Reg. de Ponte, *conf. 62. num. 6. & conf. seq. num. 3.* post Ant. de Butr. & Philip. Franc. quos allegat, non posse de cætero Iudicem super interposita appellatione, siue reclamatione pronunciare, quia per temporis lapsum prima sententia firma remansit; idque adeo verum, quod si pronunciauerit, hæc secunda sententia ex defectu iurisdictionis nulla diceretur, ex eo quod habetur, ac si appellatio siue reclamatione interposita non esset; idemque & satis bene scripserunt Mysinger. *sing. obseru. centur. 2. obseru. 59.* Scaccia *loc. cit. num. 117. & sequent.* Ego ipse *resol. iuris. lib. 2. cap. 79.* ubi ad hanc materiam pertinentia plura inuenies notabilia.

3. Ad confirmationem autem alterius conclusionis quam Dom. Reg. noster hic firmavit, nimirum, ut quando dubitari contingit, an deserta sit appellatio, in dubio sit semper iudicandum non esse illam desertam, ex ratione hic deducta, videndi sunt hoc idem firmantes Tiraquell. *in tract. la mort saisit. par. 6. declaratione 6. in fin. sub num. 10.* Ruginell. *de appellation. §. 12. glos. 1. num. 26. vers. si dubium,* & Scacc. *eod. tract. lib. 3. cap. 2. quest. 17. limit. 1. num. 18.* Hinc apud nos quando à decreto M. Curie, siue aliarum Curiarum inferiorum Regni ad S. Conf. appellatur, & infra legitima tempora appellans appellationem non fuit prosequutus, sic negligendo Apost. præsentare, quamuis allegando impedimentum de æquitate Sac. Conf. reuidentur causa ex eisdem actis, ita Affl. *decis. 78. 79. & 175.* licet Hieronym. Puluer. *ibi aduertat,* hoc tunc demum procedere, dummodò aduersarius non præuenerit cum sua instantia, appellationem declarari desertam, quia si institisset iam appellatione declarari desertam, non posse de cætero causam ex eisdem actis reuideri, quod etiam firmare videtur Rouit. *in pragm. 1. num. 8. de inst. caus. non restit.* memini tamen, centies obtinuisse contrarium.

ARGUMENTVM.

Ius accrescendi, siue non decrescendi an, & quando, & in quibus casibus in feudis locum habeat. Feudo concessio alicui pro se & hæredibus suis natis, & nascituris, si hic concessionarius concessionis tempore non nisi vnicum haberet filium naturalem. Domino concedenti benè cognitum, nùm iste; patri suo naturali defuncto in feudo succedere possit; Et quid si feudum concederetur Cle-

rico, eiusque hæredibus, & successoribus, an sub hac concessione Collaterales comprehendantur, & de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCCXXXVI.

ONCESSERAT Rex Catholicus feudum Titio pro se, eiusque hæredibus ex corpore, eo addito, quod ubi contingeret eum absque filiis ex suo corpore legitime procreatis mori, tunc, & eo casu potuisset in illo feudo succedere frater ipsius Concessionarij, qui erat Archiepiscopus, & Sempronius nepos, eiusque hæredes ex corpore, ordine primogenituræ seruato, & ut masculi foeminis præferrentur; mortuo autem Titio, Archiepiscopus, & nepos Regiæ Curie releuium soluentes, à Cæsarea Maiestate inuestituram obtinuerunt, in qua legebatur, ut in feudo prædicto ipsi, eiusque hæredes, & successores vtriusque sexus in perpetuum nati iam, & in antea nascituri, primogenituræ ordine seruato succedere deberent, defuncto, & tandem Archiepiscopo, Sempronius nepos totius feudi continuabat possessionem, quo factum fuit, ut dubitaretur, an pars illa Archiepiscopi sine hæredibus ex corpore defuncti censebatur ad Regiam Curiam reuerfa, vel potius in ea successerat Sempronius nepos?

Pro cuius dubij resolutione considerabatur, quod si prima erat attendenda inuestitura, dubitari non poterat, quod ad partem Archiepiscopi veniebat Sempronius nepos, & per ius accrescendi, vel verius per ius non decrescendi, nam quamuis regulariter in feudis non sit locus iuri decrescendi, per *tex. in c. 1. §. & quia vidimus, de iis qui feud. dare poss. & in c. 1. de duobus fratribus de nouo benef. inuest.* & in his locis Andr. & reliqui Feudistæ, attamen plures ad regulam accommodantur limitationes, & illa ad propositum; nimirum quando feuda sunt indiuidua, ad *tex. in c. Imperialem §. praterea Ducatus, de prohib. feud. alien. per Frederic.* In casu, de quo agebatur, feudum Titio erat concessum, ut in eo viueretur de iure francorum, sicque indiuiduum erat & non nisi primogenituræ ordine seruato succedi poterat, ut *in constit. ut de successionibus.* ubi Andr. *in verbo speciali iure,* sicque in terminis scripserunt Iacob. de Beluis. Andr. & Bald. *in cap. 1. de fratribus de nouo benef. inuest.* Idem pariter dicendum, secunda attenda inuestitura per quam simul, & semel Archiepiscopus, & Sempronius nepos de feudo prædicto inuestiti fuerunt, eiusque hæredes, & successores in perpetuum; defuncto namque Archiepiscopo, hæres eius fuit nepos, iuxta Bald. theoricam, *in c. 1. §. naturalis. si de feud. defunc. fuer. controu.*

quo

quo loci dicit, quod si feudum clerico eiusque hæredibus, & successoribus concederetur, intelligetur concessio pro collateralibus facta, cum clericus filios habere non possit, comprobabatur hoc ex notatis per Bald. in l. cum qui col. 9. vers. demum quero, vbi dixit quod si Dominus dat feudum Titio pro se, & hæredibus suis natis & nascituris, & ille non nisi vnicum haberet filium naturalem, & hoc Dominus concedens sciuerit, ille erit hæres in feudo, ex quo quilibet de feudo inuestiri potest, cum Dominus inuestiens illius qualitatem sciat, adhuc si seruus esset, c. 2. §. personam, per quos fiat inuest.

OBSERVATIO.

Vulgatissima est quæstio apud feudistas, quam hic tangit Dom. Reg. noster, an in feudis ius accrescendi, vel non decrescendi locum habeat, eamque latè tractarunt Cyn. in l. unica C. quand non petent. part. Andr. in cap. 1. de fratribus de nouo benef. inuest. & in cap. 1. de duob. fratribus à Capit. inuest. & in cap. 1. de feud. March. Bald. in d. cap. 1. de fratr. de nouo benefic. & in l. 1. C. de caduc. tollen. & in l. si qua C. ad Senat. Conf. Tertull. Paul. Alex. Cum. & Crot. in l. si mibi, & Titio de verb. obligat. Luc. de Penna, & Valenz. Piscat. in l. unica C. si liberalitatis Imperialis socius sine hærede decess. lib. 10. Curt. Iun. de feud. par. 1. in 3. quæst. princip. Scrad. de feud. par. 7. cap. 1. Capyc. in sua inuest. in verb. ius accrescendi fol. 260. Franc. de Amic. de his qui feud. dare poss. in quæst. incip. ex præmiss. fol. 127. Iul. Clar. in §. feudum quæst. 77. Facchin. controu. Iurium lib. 7. cap. 63. Dom. Reg. Constant. in l. 1. & 2. à num. 80. C. de filiis offic. milit. qui in bello moriuntur, & nouissimè aliis omissis Ioann. Anton. Bellon. in suo tract. de iure accresc. cap. 6. quæst. 37. per tot. admissa autem opinione negatiua, quam probat Dom. Reg. Constant. loc. cit. n. 83. per tex. quem ipse dicit apertissimum in cap. 1. de fratribus de nouo benef. inuest. illa à Domino Regente nostro accommodatur limitatio, nimirum quando feudum esset indiuiduum, quod probat pariter Capyc. loc. cit. n. 84. vers. & in feudis titularum, & Scrad. vbi supra num. 21. vers. nono hac conclusio, vbi loquitur de concessione iurisdictionis iuris venandi, piscandi, exigendi vectigal, & similibus, quicquid circa hoc contrarium scripserit Dom. Regens Constant. loc. cit. num. 84. vel si feudum datum sit duobus quorum vnus erat inhabilis, nam si Rex scienter hoc fecerit, pars istius inhabilis alteri accrescit, quia tunc Dominus videtur habilitare, sicut facit de clerico, & fœmina, ita Franc. de Amicis loc. cit. col. 1. circa fin. prout dicit Dom. Regens noster quando feudum est concessum Titio, & hæredibus suis natis & nascituris, concessionis tempore concessionarius non nisi vnum habebat filium naturalem, tunc enim supposita scientia Domini, hic filius legitimus erit in feudo successor.

Cæteras limitationes vide apud Scrad. loc. supra relato, & illam signanter num. 24. si frater de pecunia communi, vel etiam cum equis, & armis communibus, feudum pro se, & fratre suo acquisierit simpliciter, hoc enim casu, si Dominus hæc sciuerit, probant magis communiter feudum illud commune esse cum fratre, vnoque ex eis sine hærede masculino defuncto, portionem deficientem alteri superstiti ac-

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

crefcere, ita per illum tex. in cap. 1. ibi, vel vtriusque nomine Domino sciente, vbi Andr. Bald. Aluarot. Præp. & Afflict. in tit. de benefic. fratr. glos. in cap. 1. §. siue vers. quod si cum equis, in verb. dicunt, vbi etiam Andr. in fine, in titul. de fratribus de nouo benef. inuestit.

Illud autem hic animaduertere placet, quod idem Scrad. notat loc. cit. n. 26. cum plur. seq. nimirum vt multum referat, an feudum alicui iure non decrescendi, an verò iure accrescendi deferatur, etenim si feudi portio alicui defertur iure non decrescendi, nullo pacto ei licebit, portionem sibi delatam, sua retenta repudiare; at secus si per ius accrescendi, quia tunc bene poterit vassallus portionem sibi delatam, sua retenta recuperare, cum ipsi inuito accrescere non possit, & cum vtroque casu, quando portio illa acquiritur, quæ absque alia agnitione acquiri potest, accrescat non tam personæ, quam portioni, sequitur primò quod cum in feudo nouo nemo ex Collateralibus succedat, & quando ad successionem admittitur, successio vltra septimum gradum non se extendit, c. 1. §. quia vidimus, vbi Andr. Afflict. & cæteri omnes de his qui feud. dare poss. Tamen in illis casibus, in quibus feudi noui portio alicui iure accrescendi, vel non decrescendi defertur, hæc sane portio indistinctè, nulla habita ratione gradus, licet is vix centesimo gradu defunctum attingat, eadem accrescit, sequitur secundò addit Scrad. num. 31. quod si is qui habet feudum cum alio commune, priusquam sibi portio alterius per ius accrescendi, vel non decrescendi deferatur, propriam portionem alteri vendat, vel donet, factò calu acquisitionis alterius portionis, non ipsi alienanti, sed illi in quam portionem suam transtulit, portio hæc accrescit.

ARGUMENTVM.

Feudum, siue Castrum si fuerit à Rege alicui concessum cum gabellis, an sub hac concessione compræhendatur gabella, quam Rex concedens generaliter de nouo imposuit. Castro vendito, vel concesso cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis, num sub hac venditione, siue concessione veniant non solum illa, quæ Rex vt Baro in Castro illo tenebat, & possidebat, sed etiam illa, quæ Regi, vt Regi competebant. Rex an possit in successorum præiudicium Regalia alteri concedere, & de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCXXXVII.

INSTABANT hæredes quondam Magnifici Troiani Bozzuti per Regiam Cameram declarari, ad eos vt Dominos Casalis Afragolæ spectare ius Tertiariæ vini, attento quod eorum

X x x x 2 præ

prædecessores Casale prædictum à Serenissimo Rege Carolo Tertio in burgenfaticum emerant cum gabellis, & Dohanis, in eisdemque translato nedum utile, sed etiam directo Dominio, totoque iure dicto Regi competente, & competituro, nil sibi reseruato, ex quibus verbis ita generalibus, & prægnantibus prætendebatur dubitari non posse, quin ad ipsos successores dictum ius Tertiariæ vini spectaret, contradicebat fiscus, vnde dubitatum fuit, quid iuris?

- 2 Relata hac causa in Regia Camera per Dominum Præsidentem Paulum de Magnanis, pro fisco nemine discrepante, prodiit sententia. Ratio decisionis fuit, quia eo tempore, quo à Rege Carolo dictum Casale dictis de Bozzuto venditum fuit, gabella hæc imposita non erat, vnde dicebatur quod quando Rex Castrum, siue Terram mihi concedit, cum gabellis, & Dohanis, intelligitur de illis, quæ eo concessionis tempore ibi impositæ reperiuntur, ad tex. & ibi DD. omnes in *l. si sic §. 1. ff. de leg. 1.* vbi Bart. dicit, quod si Comes alicui Ecclesiæ concesserit omne ius quod habet in tali Castro, concessio non tenet, si non constat, quod Comes ille in Castro concessio ius aliquod habebat, vnde in casu proposito onus erat actorum demonstrare, quod tempore concessionis hæc gabella imposita reperiatur, hoc enim erat eorum intentionis fundamentum. Præterea fuit consideratum, quod quando Rex Carolus Tertius dictum Casale, seu eius partem cum gabellis, & Dohanis vendidit, in emptorem transferre noluit, nisi ius illud, quod ipsi Regi competeat, vt Domino Casalis, non autem vti Regi; Etenim quando Rex alicui Castrum concedit cum omni iure sibi competente, illud ius concedere intelligitur, quod Regi competeat vt Domino Castri, non autem ius illud quod competeat Regi vti Regi. Vterius dicebatur, quod in dicto Casale, tempore quo fuit venditum plures gabellæ impositæ reperiuntur, sicque de illis Rex vendens intellexit, non autem de illa Tertiaria vini, quæ à Rege vt Rege demum imposita fuit, & non in dicto Casale Afragolæ; sed in ciuitate Neapol. ac eius districtu; Hinc dicebatur, quod cum Rex imposuisset ducatum vnum pro salma olei, quod colligitur in Regno, hæc gabella exigebatur in terris Baronum, ita, & taliter, vt super ea Barones ius aliquod non haberent, sed tantum Rex, qui hanc nouam imposuerat gabellam. Vnde,

OBSERVATIO.

Hic habemus decisum, quod quando Rex alicui Terram, siue Castrum vendit, vel concedit cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis in amplissima forma, illud tantum venditum, siue concessum censetur, quod Rex vt Baro in terra illa tenebat, & possidebat, non autem illud, quod Regi vt Regi competeat. Tu modò ad huius decisionis confirmationem, vide Lucam de Penna in *l. 1. num. 18. vers. dicas plenius C. de priuileg. scholar. lib. 12.* vbi eleganter scripsit, in venditione, vel concessione feudi omnia, quæ Rex ibi habebat, vendita, vel donata censi, si tamen eius naturæ, & qualitatis sunt, quæ possunt per priuatum, siue subditum possideri; at nullo pacto, quæ sunt merè de regalibus, vt puta, potestas legis condendæ, Tabelliones creare, monetam cudere, & similia, quæ quidem cum in priuatum cadere non possint, Regem vendidisse, vel donasse nullatenus affirmari potest. Ratio assignatur, quia ista velut Regis ossibus cohærentia, à Regia potestate nequeunt separari.

Vnde bene dicebat Capyc. in *sua inuest. feudali in verbo feudum dant, vers. 3. conclusio col. 1. fol. 159.* vt nec per contractum, nec quouis alio modo possit Princeps in successorum præiudicium regalia concedere, quamuis demum inhæreat sententiæ Lucæ de Penna, qui in *l. contra publicam num. 11. vers. vel dic huiusmodi regalia C. de re milit. lib. 12.* distinguit, nimirum, quod aut Princeps hæc subdito suo concedere intendit in perpetuum, & hoc esse omninò illicitum, aut ad tempus, puta ad vitam, vel infra, & tunc si Reipublicæ id esse expediens diiudicaretur, & facere posset, alias secus. Considerat, & tandem Capyc. quod quando in casu permisso huiusmodi Regalium concessio fieret, vt ea, saltem viuo concedente subsistat, opus esse, vt in concessione adsit clausula motus proprii, vel ex certa scientia, ex Alberic. in *l. quoties C. de precib. Imper. offer.*

ARGUMENTVM.

Filius familias pro patre fideiubens, & cum illo insolidum se obligans, an efficaciter obligatus remaneat, ita vt contractum fuisse nullum allegare prohibeatur. Metus reuerentialis absque minis, & verberibus, an sat sit ad contractum rescindendum, & an per actus geminationem purgetur. Mulier si postquam pro alio se obligauerit, certo tempore elapso creditorem noua obligatione, vel pignore cautum reddiderit, nùm postea ad soluendum conuenta amplissimi ordinis beneficio succurratur. Filius familias si pro dote se obligauerit, conuentus demum, nùm Macedoniani exceptionem opponere possit.

DECI

DECISIO CCCCXXXVIII.

M Magnificus Iacobus Maria Franconus matrimonium contraxisset cum Magnifica Paula de Sancto Seuerino, & pro dotium acceptarum restitutione insimul se obligasset cum Magnifico Francisco Antonio eius filio, hic facta casu restitutionis dotium, conueniebatur à Magnifico Hieronymo de Sancto Seuerino fratre dictæ Paulæ ad soluendum ducatos mille & quatuor centum, residuum dictarum dotium, sed eo excipiente nulliter fuisse obligatum, ac proinde ad aliquid non teneri, fuit dubitatum, quid iuris?

Quæ principaliter Franciscus Antonius pro se allegabat, sunt hæc, & primò, quod cum ipse pro patre, qui dotem receperat, insolidum ad illam restituendam se obligasset, ex quo nihil ad eum peruenerat, non nisi fideiussor patris censeretur poterat, sicque ad aliquid non tenebatur, prohibetur enim regulariter filiusfamilias pro patre fideiubere, cum sibi ipsi authorari non possit, probant Bart. in l. i. ff. de auct. tutor. & Soccin. latè conf. 13. per tot. lib. 4. Secundò dicebat, quod compulsus, & coactus pro patre intercesserat, quo casu, actus fuit nullus, & in hoc considerabatur, quod quando solus metus reuerentialis concurrat absque minis, & verberibus, tunc ad contractum rescindendum non sufficit, notat Bart. in l. i. §. quæ oneranda ff. quarum rer. act. non det. Innoc. in cap. causam matrimonij, extra de offic. deleg. & in c. accedens de conuers. coniug. Aretin. in l. interpositas C. de transact. & in c. litteris de testibus, Secus verò si minæ concurrerent, quæ in constantem virum caderent, vel verbera, quia tunc dubium non est quin contractus rescindatur, notant Canonistæ in c. cum dilectus extra quod met. caus. quomodo autem probetur metus, scripsit Bart. in leg. de pupillo §. si quis ipsi. pratori ff. de noui oper. nunciat. Tertio allegabat fuisse ex hac obligatione enormissimè læsum, quia nihil ex dotibus à patre receptis habuit, neque etiam ex hæreditate paterna, ex quo eius pater fuit rebellis, omniaque illius bona fuerunt confiscata, immo bona ipsius filij propria extiterant ab eodem patre alienata; Sed his non obstantibus pro Hieronymo actore fuit, nemine discrepante, iudicatum condemnato Francisco Antonio ad soluendum quantitates petitas residui dotium per patrem acceptarum. Ratio decisionis fuit, quia contractum illum cum patre suo ad fauorem dictæ Paulæ factum post annos viginti, mediante alio contractu iurato ratificauerat, sicque omnem metum fuisse purgatum dicebatur per tex. vbi Aretin. & reliqui in l. 2. C. de his qui vi met. caus. fiunt, & in c. 1. in fine, vbi optimè glos. & cæteri Canonistæ extra ead. aduersus quem postremum

contractum nihil pro parte dicti Francisci Antonij productum fuerat, imò ab illo nec iuramenti absolutione obtenta, itaut contra eum periurij exceptio apposta fuerat, ad tex. in c. veritatis extra de iureiur.

OBSERVATIO.

VT hîc filiusfamilias tanquam patris fideiussor condemnaretur ad soluendum dotes per patrem suum receptas, nulla de allegata metulosa obligatione, ratione habita, vt videmus, ea fuit principalis ratio, nimirum, quia compertum fuit contractum illum, qui allegabatur per vim & metum à patre illatum, celebratus, post tot annorum lapsum fuisse ab eodem filio ratificatum nihilo deducto, neque allegato, vt hic secundus contractus eodem morbo laboraret, sicque dicebatur, omnem metum fuisse purgatum, per tex. in l. 2. C. de his qui vi, met. caus. fiunt & in c. 1. in fine, vbi glos. & Canonistæ communiter extra eod. Etenim his iuribus attentis, communiter receptum est per actus geminationem, metus exceptionem omninò tolli, ita glos. in c. ex litteris in verbo admonita de diuortio, Oldrad. conf. 263. in fine, incipit factum tale est. Paul. de Castro conf. 115. incipit super primo videtur col. 2. circa med. lib. 1. Dec. conf. 181. col. 2. in fine, & alij, quos congerit, & sequitur Crauet. conf. 114. num. 8. quibus addo Camill. Salern. in proem. ad consuet. nostras in §. per quod auctoritatis nostræ, in apostilla incip. vis, metus, & fraudulit. A. fol. 49. & nouissimè Bald. Mongoll. in suo tract. de metu cap. 1. 2. num. 15. vbi dicit, quod quando non durat causametus, purgatur metus triplici modo, nimirum verbis, factis, & præscriptione, Verbis ratificando ea, quæ per metum gesta sunt, ad tex. in l. 4. C. allegat. tit. de his, qui vi, met. caus. fiunt, in c. 1. extra eod. & in C. de illis il. 2. de despons. impub. Soccin. conf. 77. num. 10. lib. 1. Factis, spontè soluendo, quod per metum promissum fuit, d. l. 2. C. de his, qui vi met. caus. fiunt, Soccin. conf. 4. num. 2. lib. 3. Rebuff. in tract. de rescind. contraet. glos. 1. 2. num. 5. Præscriptione sinendo labi tempus, intra quod agere vel excipere poterat, ad tex. in l. 3. vbi Bart. C. cit. tit. de his qui vi, met. caus. fiunt.

Hæc, si eadem metus causa non durat, quia si illa subest, nullo pacto actus geminatio, siue verbis, siue re facta metum purgat præcedentem, vt ex communi omnium sententia satis benè probat idem Mangell. loc. cit. in princ. Sed hoc semper Ego intellexi, dummodo qui metum allegat, causæ perpetuitatem probet, nimirum vt secundus actus, vel verbis per ratificationem, vel facta per solutionem sequutus per vim pariter, & metum celebratus sit, & hoc est, quod in casu huius decisionis fuit consideratum, dum filius qui metum allegabat, nil contra ratificationis contractum ex intervallo stipulatum deduxerat, neque allegauerat.

Quodque actus geminatio maximi ponderis sit, hoc nouimus statutum in muliere, quæ licet in obligationibus per ipsam contractis Senat. Consul. Velleiani beneficio succurratur, tot. tit. si. & C. ad Senat. Consul. Vell. Attamen si postquam se pro alio obligauit, elapso biennio, creditorem noua obligatione vel pignore cautum redderet, conuenta demum amplissimi ordinis beneficio non succurritur, hic est tex. celebris in l. si mulier. 2. 2. C. ad Senat. Consul. Vell. vbi Salyc. & Paul. de Castro huius dispositionis reddit rationem, nimirum, quia vbi mulier post lapsum biennij primam approbat intercessionem iterum promittendo, siue cauendo, vel quoquomodo eam confirmando, censetur hoc ex magna deliberatione fecisse, non autem ex

fragilitate, idè meritiò tanto beneficio non iuuatur, id quod pariter vno ore faxi sunt alij quamplures Doctores, quos Ego insequendo retuli *lib. 2. mearum resolution. c. 236. n. 9.* quibus nunc addo *glos. in l. fin. in verb. cessante C. ad Sen. Consult. Vell.*

4 Poterat etiam ex alio obligatio huius filij familias in facto de quo agebatur sustineri, si eam consideramus in causam dotis factam, constat enim in terminis statuti prohibentis filium familias sine patris consensu obligari receptissimum esse, vt illud locum non habeat quando obligatur ex causa dotis, ea quidem ratione, quia de iure omnes qui in causam dotis se obligant, cuiusvis sexus, & conditionis sint, valide obligantur, sicque in puncto scripserunt Bald. Nouell. *de dote par. 6. privileg. 48. num. 1.* Petrus Caball. omninò videndus *conf. 22. per tot. lib. 2. Iacob. Cancer. var. resol. par. 2. tit. 1. n. 44. vers. mihi certè,* prior opinio, & noster Pascalis *de viribus patr. potest. par. 1. cap. 6. ante nu. 124. vers. pro qua conclusione facit, fol. mihi 104.* Secundum quorum sententiam in iudicio executiuo liquidationis instrumenti, memini aliàs Magnam Curiam me referente, sic iudicasse.

ARGUMENTVM.

Banna pro affictu gabellarum in qua forma promulgari debeant. Conductor rerum fiscalium, & Vniuersitatum si conductionis tempore completo computa non reddiderit, & reliqua soluerit, nùm ad conductionem reiterandam admitti possit. Conductor antiquus in affictu rerum fiscalium, nùm nouo præferatur, si eandem offerat pensionem, quam nouus obtulit; Et quid in locatione rerum priuatarum, Et quid in locatione prædiorum Ecclesiæ.

DECISIO CCCCCXXXIX.

In affictu, quem facere intendebat fidelissima Ciuitas gabelle, quæ dicebatur vnus denarij pro rotulo, præsentatis in Tribunali Sancti Laurentij duabus collationibus, reiectaque istarum altera, ad Collaterale Consilium fuit habitus recursus, vbi oblatores aduocatis sæpè auditis, decisum fuit, oblationem iam acceptatam esse annullandam. Ratio decisionis fuit, quia bannum per Magnificos deputatos publicatum, dum nouam continebat formam, quæ non erat neque de iure communi, neque secundum stylum Regiæ Camerae, nullum dicebatur, dum in eo scriptum erat, quod Deputati illam possent acceptare oblationem, quam voluissent, siue quæ eis magis placuisset; forma enim Banni ponitur à Bart. & Ioan. de Platea *in l. si tempora C. de fid. instrum. & iure*

hasta fiscal. lib. 10. Illaque in Regia Camera practicatur, nimirum vt scribatur, quod si quis vult emere, vel arrendare rem talem Regiæ Curie, compareat in Regia Camera, & offerat, quia illa acceptabitur oblario, quæ erit melior, & qua Regiæ Curie conditio melior fit, nunquam tamen acceptabitur oblatio illius, qui anno præcedenti fuit arrendator, nisi computa reddiderit, & insimul reliqua soluerit, vt est *tex. in l. licitatio §. 1. ff. de publican. & vectigal.* Quo casu dum debitor non remanet, non solum ad offerendum admittitur; sed cuilibet alteri offerenti præferretur, vt tenet Paul. de Castro *in d. l. licitatio §. 1.* Vnde cum in casu, de quo agebatur, oblationes non erant legitime receptæ, fuit per Dominos Regiam Cancellariam Regentes votatum, oblationes de nouo fore recipiendas.

OBSERVATIO.

Notamus hîc quod in dies oculis videmus, & manibus palpamus, vt conductor rerum fiscalium, completo conductionis tempore, ad conductionem reiterandam non admittatur, nisi prius præcedentis affictus computa reddiderit, ac insimul reliqua soluerit, prout dispositum est de iure, per *tex. vulgatum in l. licitatio §. 1. ff. de publican. & vectigal.* Idemque additu seruandum in affictu gabellarum, & introituum Vniuersitatum, vt prudenter aduertit Dom. Reg. Ro. *uit. in prag. §. num. 13. de administr. Vniuersit.* quo loci ex dispositione illius *pragmatica sanctionis §. 8.* notat, res Vniuersitatis locari debere, legitimis præcedentibus subhastationibus, esseque diligentissimè aduertendum, vt inter licitatores nullo pacto admittantur hi, qui integram affictus præcedentis mercedem non exoluunt, id quod pariter obseruauit Ioseph Mela *in addit. ad Gizzarell. decis. §. num. 14.*

Quantum verò attinet ad aliud, quod Dom. Regens noster hîc tangit, nimirum, vt quando conductor prædiorum fiscalium pro affictu præcedenti debitor non remansit, non solum ad offerendum admittatur, sed cuilibet alteri offerenti præferatur, dicamus nos hoc benè de iure procedere per *tex. in l. congruit cum l. seq. C. de location. prædior. civil. lib. 11.* Sed vt aduertit Gizzarell. *decis. §. n. 27.* & post eum Dom. Reg. Tapia *decis. Sacr. Conf. §. 9. in fine,* & Nouar. *in dicta prag. §. n. 102.* in Tribunali Regiæ Camerae plus offerentibus liberantur vectigalia & à prioribus conductoribus, nisi plus offerant, auferuntur, istoque iure vtimur, quamuis vt diximus de iure contrarium sit dispositum, per *tex. in d. l. congruit,* qua quidem dispositione attenda, in locatione prædiorum fiscalium antiquus conductor semper nouo præfertur, si eandem offerat pensionem, vt scripserunt Gizzarell. *loc. cit.* & post eum Cartar. *decis. 97. n. 5. Mant. de tacit. & ambig. conu. lib. 5. tit. 3. n. 27.* & D. Reg. Tapia *loco cit.*

In locatione verò rerum priuatarum seruamus dispositionem iuris communis, vt nullatenus antiquus conductor nouo præferatur; sed esse in libera Domini facultate rem suam, cui malit locare, & hic est *tex. vulgatus in l. ne cui C. locati,* qua de re latè noster Fabius de Anna *conf. 77. per totum,* Licet in hac Ciuitate fiat distinctio inter prædia Urbana, & rustica, vt scilicet in urbanis locum sibi vindicet dispositio dictæ L. necui, liceatque Domino rem suam cui velit relocare;

care; in rusticis verò secus, nimirum vt antiquus nouo conductori præferatur, si eandem soluere mercedem offerat, quantam obtulit nouus, vt latè per Afflict. *decis. 238.*

- 4 Quid autem dicendum in Locatore prædiorum Ecclesie, an in ea procedat tex. *in d. l. ne cui* vel potiùs dispositio *d. l. congruit*, vide Dom. de Franch. *decis. 406.* & Dom. Reg. de Ponte *conf. 23. lib. 1.* vbi, quod procedat dispositio *d. l. ne cui.* *decisum* referunt; & ea est potissima ratio, quia si prælationi locus esset, Prælati, & omnes alij rebus semel locatis priuarentur, nam qui videt primum conductorem nouo præferri ad conducendum non accederet, sicque vili pretio res conductæ semper penes primum remaneret conductorem, quod permittendum non est.

ARGUMENTVM.

Transactio vt iure, validè que facta dicatur, quæ concurrere debeant. Sententiam obrinens fauorabilem in prima instantia, si in secunda succubuerit, an in expensis condemnari possit. Obrinens in possessorio, succumbens demum in petitorio, nùm ad restitutionem fructuum tam ante, quàm post litem contestatam perceptorum condemnari possit; Et an semper hæres, qui condemnatur ad restituendum bona fideicommissi subiecta teneatur pariter fructus, quos ex bonis illis percepit, restituere, & de alijs.

DECISIO CCCCXL.

RÆTENDENTE Regio fisco iurisdictionem criminalem cuiusdam Castri, quæ tenebatur à Victoria Brancacia Philiberti filia ad Regiam Curiam spectare, institutoque iudicio in Regia Camera, vt ita declararetur, tandem compilato processu inita fuit transactio, qua mediante, Victoria quæ possidebat, fisco ducatos mille soluit, sicque amplissimè motæ liti renunciatum extitit, illinc tamen ad certum tempus tam Vniuersitas dicti Castri, quæ ad Regium domanium prouocauerat, quàm Regius fiscus transactionem illam forè nullam declarandam instabant; sed de illius validitate Victoria excipientè, instructo processu, dubitatum fuit an transactio illa esset rescindenda.

- 2 Quod Fiscus, & Vniuersitas allegabant, illud erat, nimirum transactionem prædictam propter euentem rei litigantis calumniam fuisse factam, nam cum dictæ iurisdictionis titulus fundaretur in quodam priuilegio Regis

Ferdinandi primi, illud falsum erat, sicque dicebatur cum dicto priuilegio litigare, euentem fuisse calumniam, & successiuè transactionem fuisse nullam, vel saltem annullandam, ad tex. *in l. si ex falsis*, vbi Bart. Paul. de Castro, Salyc. Alberic. & Alex. *C. de transact.* melior tex. *in l. in summa, vers. si autem euidentis calumnia. ff. de condit. indeb.* Cæterum facta de his omnibus relatione per Regiam Cameram in Collaterali Consilio, nemine discrepante, pro Victoria pronunciatum extitit, ea penitus ab impetitione tam Regij fisci, quam Vniuersitatis absoluta. Ratio decisionis fuit, quia ad validitatem transactionis sat est, quod inter transigentes fuerit lis & res super qua litigatur sit dubia: *l. 1. ff. de transact.* imò etiam si non sit lis; sed tamen speratur esse, adhuc de facto, & non de iure, vt per Bart. *in d. l. 1.* & est bonus tex. *in l. post rem iudicatam ff. de transact.* Nec obstare dictum fuit quod de falso priuilegio allegabatur, nam cum dicta Victoria rea conuenta hæres fuerit sui patris, iustam habebat causam litigandi, ex eo, quod plura apparebant pro se, suisque prædecessoribus prolata decreta, tam contra Vniuersitatem, quam contra Regium fiscum, quæ in dicto priuilegio fundabantur, vnde allegari non poterat, quod pro parte dictæ Victorie, ac etiam eius patris, lis fuerit euidenter calumniosa, iuste enim possidet, qui authore prætore possidet, *l. iuste possidet ff. de acquir. possess.* Hinc si quis pro se habens sententiam, in gradu appellationis ex nouiter deductis succubuerit, in expensis condemnari non potest, quia iustam habuit in secunda instantia litigandi causam propter sententiam in prima in sui fauorem latam, *glos. in l. generaliter §. sin autem non ritè C. de reb. credit. Iason. in l. properandum §. siue autem alterutrum num. 24. C. de iudic.* Præterea nec obstare dicebatur decretum pro Brancacijs latum in possessorio contigisse, transactionem autem inde sequutam in petitorio fuisse initam, & sic de diuerso iure, ad tex. *in l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. possess.* Nam responsum fuit, quod in casu proposito de iurisdictionalibus agebatur, quæ cum absque titulo possideri non possint, vt *in tit. quæ sint regalia, & in const. ea qua ad decem*, nullo pacto decretum pro Brancacijs proferri poterat, vt manutenerentur in possessione, seu quasi dictæ iurisdictionis, nisi de titulo fuisset prius cognitum, saltem incidenter, quo casu magis communis opinio est, quod sententia lata in iudicio possessorio, annexam causam proprietatis habente, faciat præiudicium in petitorio, Bart. *in d. §. nihil commune*, Ripa *ibid.* & Abb. *in cap. Pastoralis de caus. possess. & propriet.* Tandem fuit ponderatum, quod fiscus semper dixerat, priuilegium prædictum fuisse falsum, sicque benè sciebat an reus calumniosè litigaret, & tandem ad transactionem deuenire sibi placuit;

cuit; unde succedebat conclusio ut volenti, & scienti nullus infertur dolus, *l. cum donationes C. de transaction.* Bald. *in l. 2. eod. tit.* Alex. *in l. sub pretextu eod.* & Paul. de Castro *in l. post rem ff. de transact.*

OBSERVATIO.

AD confirmationem illius conclusionis, quam Dom. Regens noster hic constituit, nimirum ut ille, qui in prima instantia sententiam pro se reportavit, & in gradu appellationis postea succubuit, ad expensas victori nullatenus teneatur, ea quidem ratione quia iustam habuit litigandi causam, vide omnino scripta per Matthiam Berlichium *decis. 7.* vbi hac ratione attenda, in casu maximi ponderis, per illum Senatam decusum refert, ut obtinens in possessorio, & in petitorio succumbens, nullo pacto ad restitutionem fructuum, tam ante, quam post litis contestationem perceptorum condemnari possit, quia dum in possessorio obtinuit, iustam in petitorio habebat litigandi causam: plus per Sac. Consilium decusum retuli Ego *lib. 2. resol. iuris cap. 9 2. num. 8.* vbi condemnato hærede ad restituendum bona fideicommissio subiecta, Sacrum Consilium à fructibus perceptis illum absoluit, ad quos de iure omnino tenebatur, non alia ratione, quia hæres propter Iuris articulos, qui in causa se obtulerunt, valde dubios, iustam litigandi causam habuerat, & *num. sequenti*, addidi in iudicio petitionis hæreditatis quando possessor conuentus iustam habuit litigandi causam, data tamen eius succumbentia ad fructuum perceptorum restitutionem eum non teneri, idque confirmabam autoritate Curtij Iun. *in conf. 6. in 4. conclus. intra num. 25. usque ad 27.* vbi hanc firmat conclusionem, subdens quod vbi in Iuris errore dubio, & probabili versamur, sat esse ut possessor suos faciat fructus, nec aliter ad restitutionem eum teneri, etiam si ex illis esset locupletior effectus, ex eo quod error iuris probabilis facti errori æquipollet, ad *tex. in c. cum dilectus*, quem ibi Imola ad hoc extollit, *col. 7. extra de consuet.*

Vterius *cit. cap. 9 2. num. 6.* dicebam, quod cum ex mora debeat interesse, quia qui iustam litigandi causam habet à mora excusatur *glos. communiter recepta in l. quod te in verbo detrimentum ff. si cert. per. excusetur etiam ab interesse, glos. in l. in hac in glos. magna circa princip. ver. nec illud placet ff. de condit. tacit.* quem singularem appellat Bald. *in tit. qui successore. ten. lo 2. m. 6. Dec. in d. l. quod te n. 5. Aret. conf. 150. n. 9. vers. quinimo, & Burlat. conf. 44 2. n. 3 1. lib. 4.* id quod pro indubitato dixerunt in terminis *l. 1. C. de usur. & fruct. rei leg.* nam cum lege illa cautum sit, hæredem ad rei legatæ usuras legatario præstandas cogi posse, post tamen tempus litis contestatæ, id negarunt quoties hæres iustam habuit litigandi causam, ut per *glos. in d. l. 1. in fin. & est tex. in l. 2. C. eod. & nimis clarus in l. in fideicom. ff. de usur. & in l. sciendum ff. eodem.*

ARGUMENTVM.

Iudicium an dicatur rectè institutum vbi Libellus esset generalis, obscurus, vel alternatiuus, si à Parte non opponatur; Et quomodo dicatur libel-

lus generalis, obscurus, & alternatiuus; Et quando partes libelli obscuri, incerti, & generalis sunt declaranda, an hæc declaratio à procuratore fieri possit, vel potius à principali auctore facienda est, & de aliis.

DECISIO CCCCXXLI.

VBITABATUR in Regia Camera an iudicium procedat vbi libellus esset generalis, obscurus, vel alternatiuus? & affirmatiue responsum fuit si à Parte non opponatur, ut libellus declaretur, ita Canonistæ per illum *tex. in c. Abbate sanè de re iudic. in 6. Ias. post glos. & Bart. quos citat in §. omnium num. 125. Instit. de action.* Cum autem peteretur declaratio, id fiat ante litis contestationem, Bart. *in l. exceptionem C. de probation.* Paul. de Castro *in l. edita C. de edendo. Ias. loc. cit. & alij: in criminalibus verò adhuc à Parte non opponente, vbi libellus esset obscurus, iudicium non procedet, l. libellorum. ff. de accusat.* Bald. *in l. 1. C. de confess.* Alex. *in l. 1. ff. de eden. & Ias. in §. curare Instit. de actio.* Est tamen verum, quod vbi incertitudo causatur ex facto rei, tunc admittitur libellus incertus. Bart. & Alex. *in l. vbi autem §. qui aliis ff. de verb. obligat.* Ias. *in d. §. curare.* At si demum actor rem certam non placet, reus esset absolvendus, quia curare debet Iudex certam ferre sententiam, ut notat *glos. in l. 1. §. si quis argentum ff. depositi, & cæteri in l. 1. ff. de edendo, & in d. §. curare, Canonistæ in c. 3. de libelli oblatio.* poterit autem actor semper suum declarare libellum vsque ad sententiam. Aret. *in l. edita. 4. ff. de edendo.*

OBSERVATIO.

Hic habemus, iudicium rectè dici institutum, quauis libellus sit generalis, obscurus, vel alternatiuus, quousque tamen à Parte non opponatur, ut declaretur. Tu modò circa hanc materiam vide Afflict. qui *in Constit. dilationes num. 37. vers. nec obstat,* in ea est sententia, ut libellus generalis etiam Parte opponente procedat in causa Summaria, quia intelligitur de generalitate tolerabili, non de intolerabili, super qua non posset reus deliberare an velit cedere, vel contendere; sed statim quærit quæ dicatur generalitas tolerabilis, & respondit, illam dici, de qua *in l. in rem la 1. ff. de rei vindic.* ut puta actor petit fundum declaratum per confines, de quo fundo ipse medietatem possidet, si modo reus petierit, quod actor declaret an petat totum, vel partem, declarare non tenebitur, quia est tolerabilis generalitas, & ex hoc dicimus, quod quando generalitas est tolerabilis, petitio etiam ad non expressa extenditur, ita ut super eis possit sequi condemnatio, dummodo non petita sint talia, quæ ex eodem fonte proceder, & ex natura, & aptitudine actionis intentatæ, iuxta ea, quæ scripsit Capyc. *decis. 10. num. 5. & ante eum Ias. in l. vinum num. 30. ff. si cert. per.*

pr. & Felin. in c. licet heri. num. 25. de simonia. Quibus in locis inter alias limitationes, quæ tradunt ad regulam l. ut fundus ff. comm. diuid. illa est, quod valeat sententia prolata super eo, quod non est petitum, quoties venit illud in iudicio ex natura, & apertudine actionis intentatæ, ex eo, quod illud dicitur tacite petitioni inesse, dant exemplum, si quis contra Titium actione legis Aquiliæ agendo simpliciter damnum emendari petierit, potest ferri ad duplum condemnatio, licet duplum in libello petitum non sit, ex eo quia duplum venit tacite ex natura leg. Aquiliæ, idemque probaui Ego lib. primo meorum resolut. capit. 3 14. numero 4.

2ª Obscurus autem dicitur libellus quinque modis; & primò ratione æquiuocationis, nimirum quando oratio pluribus accipi potest modis; secundò ratione generalitatis, exemplum erit, si contra aliquem famosa experiatur actione, sed certum quid iniuriæ factum non exprimitur; tertio ratione altercationis, puta si iniuriæ nomen dicatur sic, illud, aut illud, non aliter specificè iniuriæ allegata; Quarto ratione non coarctatæ loquutionis, de qua in litem exigat ff. de dolo. Quintò, & tandem ratione indefinitatis, de qua in l. si seruitus ff. de seruit. urban. pradior. quæ omnia bene declarat Marc. Mantua sing. 273. & 531.

3ª Quantum verò attinet ad libellum alternatiuum, est videndus Andr. Gaill. practic. obseruat. lib. 1. obseruat. 62. vbi in principio regulam constituit vt libellus alternatiuus non subsistat, ex tex. in l. prator edixit §. quod autem, ff. de iniur. & in l. vbi autem §. qui illud, aut illud, ff. de verb. obligation. Ab hac tamen regula aliquos excipit casus, & primò si quis agens petierit rem si extat, sin autem eius æstimationem; cæterum ait, quod si certum sit rem adhuc extare, tunc omnino ipsa res non autem eius æstimatio peti debet, quia hæc in subsidium tantum debetur; Secundò si maior in iudicio compareret, petens talem contractum nullum declarari, aut si quid sit restitutionis in integrum beneficio eum rescindi. Tertio in actione hypothecaria, puta si quis dixerit, peto condemnari Petrum ad traditionem rei mihi obligatæ, vel ad solvendum debitum, ad tex. in l. si fundus §. in venditione vbi Bart. n. 4. ff. de pignorb. potest enim possessor in actione hypothecaria conuentus rem retinere, & litis æstimationem creditori offerre, per tex. in l. si creditor, ff. quib. mod. pign. vel hypoth. solu. quartò in terminis l. 2. C. de rescind. vendit. vbi libellus necessario alternatiuè concludere debet, nimirum vt emptor rem restituat, vel iustum pretium soluat.

4^a Ad confirmationem autem alterius dicti, nimirum, vt in criminalibus, adhuc parte non opponente, vbi libellus esset obscurus iudicium non procedat, vide omnino Gail. loc. cit. num. 13. vbi exemplum tradit, si quis diceret, accuso Titium de omnibus maleficiis, quæ commisit, hæc enim accusatio non subsistet, per tex. in l. libellorum ff. de accusat. Etenim libellus in criminalibus debet esse specialis certi criminis loco, & tempore circumscripti, ita vt reus negatiuam loco, & tempore coarctatam probare possit, nam alias defensio ei tolleretur istamque subdit Gaill. communem esse omnium sententiam.

5ª Vltimò est hic omnino aduertendum quod quando partes libelli obscuri, incerti, & generalis sunt omnino declarandæ, hæc declaratio non nisi à principali actore fieri potest, non autem ab eius procuratore, nisi ille speciale haberet mandatum, ita Bart. Angel. Alexand. & alij in l. inter stipulantem §. 1. ff. de verbor. obligat. & in l. si quis intentione ff. de iudic. idque procedere ait Muscatell. in prax. par. prima glot. declarans in addition. ex Bart. loc. citat. num. 1.

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuertery.

rd 9. siue liellus sit à domino, & sic à principali porrectus, siue à procuratore domino mandante, quia huiusmodi declarationes personalissimæ sunt.

ARGUMENTVM.

Testes legitimè impediti quando causa est feudalis, criminalis, siue magni momenti, an coram Iudice in loco vbi lis agitur presentari debeant, vt eorum recipiatur depositio, vel fat erit, vt ad illos examinandos destinetur commissarius in partibus. Audientia testium in termino repulsæ, num in partibus committi possit, & de alijs.

DECISIO CCCCXLII.

IN causa Magnifici Frederici Tomacelli fuit dubitatum in Regia Camera si poterat Commissarius in partibus destinari ad examinandos testes legitimè impeditos, & valetudinarios, an verò deberent illi presentari coram Iudice, ex quo causa erat feudalis?

Dictum fuit, quod regulariter, sicut in causis criminalibus testes debent coram Iudice examinari: l. Iudices, & Auth. apud eloquentissimum, C. de fide instrument. ita pariter, & in causis ciuilibus magni momenti. Paul. de Castro in d. l. Iudices, quia causæ ciuiles magnæ, causis criminalibus æquiparantur, Abb. in c. si qui testium, & in c. cum causam, extr. de testibus, & Capyc. decis. 90. Hæc tamen conclusio limitatur, quando testes examinandi essent senes, & valetudinarij, qui ex eorum indispositione in iudicium venire non possunt; quare ad eos examinandos potest, imò debet Commissarius destinari, prout est tex. expressus in c. si qui testium, vbi Aretin. & reliqui Canonistæ, extra de testib. & in Regno est tex. in constit. in pecuniariis, verum si instaret Regius fiscus, vt Iudex accederet in partibus, hoc fieri debet, sed non expensis producentis; sed ipsius fisci petentis, quod omnibus notissimum est.

OBSERVATIO.

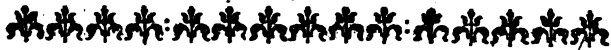
CVM dictis per Domin. Regentem nostrum hic, 1 conueniunt scripta per Domin. Reg. Rouit. in prag. 7. num. 10. & seq. de ordin. Iudic. vbi supposita conclusione illa, vt testium nominatio, tam de iure communi, quam Regni huius in omnibus, & quibuscumque causis tam ciuilibus, quam criminalibus

Yyy

fit

fit admittenda, per tex. in l. *Judices C. de fide instrum. & in constit. in pecuniariis, & in eadem pragm. 7. ait delictum esse constituendum inter causas civiles, & criminales, quia in causis civilibus testium examinandum audientia in partibus committitur, vel ut recipiantur à Iudicibus ordinariis locorum, vel ab vno ex examinatorebus destinando; in criminalibus verò nullatenus; sed illi ad locum iudicij vocantur, excepto si testes essent valetudinarij, aut aliter iuste impediti, quo casu, ad illorum dicta recipienda transmittitur in partibus Commissarius Doctor; id quod notat pariter Gixarell. *decis. 27. num. 12.* qui tamen *num. 9.* aduertit in causis civilibus in Sac. Conf. vententibus, non aliter testium audientiam locorum Ordinariis committi, sed destinatur vnus ex Examinatoribus Sac. Conf. istoque iure vtimur, licet aliquando ex qualitate facti, & personarum solitum fuit, etiam in causis grauibus, testium audientiam in partibus locorum ordinariis committi, signanter quando qui audientiam committi petit, esset pauper, ita Ioan. Franc. Scagl. in *pragm. 9. n. 15. de exam. test. & eorum exam. in antiq.* Itemque quando duo tantum essent examinandi testes, Carau. in *ritu 158. nu. 3.* Thor. in 2. parte comp. in verb. *testium audientia*, Reg. Sanfelici. in *prax. sect. 36. n. 21.* quod etiam in causa repulsæ procedere dixerunt Vrsill. ad Afflict. *decis. 351. n. 3.* & Dom. Reg. Rou. in *pragm. 11. nu. 19. de ordin. iudic.* vbi sic loquitur. *Nota tamen quod in termino repulsæ non committitur audientia testium, vt per glos. in constit. in pecuniariis, in vers. quo quidem casu, & ibi Andr. in primis verbis, sed destinatur examinador Sac. Conf. vt nouissimè testatur Gixarell. decis. 27. nisi ageretur de examinandis duobus testibus tantum, quo casu oriam in causa repulsæ committitur audientia illorum duorum testium officialibus in partibus, & ita testatur se multoties vidisse seruari Vrsill. ad Afflict. dict. decis. 315. post num. 3.* Hæc Rou.*

- 2 Cum Neapolitanis autem & in hac ciuitate habitatoribus hæc materia est aliter tractanda; Constat enim in causis illorum omnibus, exceptis dumtaxat criminalibus, & feudilibus, testium audientiam in partibus locorum Ordinariis non suspectis committi, vel si fuerunt suspecti Ordinariis locorum conuiciorum idque ex speciali gratia in anno 1505. à Rege Catholico eis indulgta, & est Capitulum 69. inter gratias Regni huius ciuitatis fol. 47. à tergo cuius verba sunt. *Item supplicano Vostra Catholica Maieftà si degni ordinare, che in tutte le cause de Napolitani, & habitanti in ossa Città, in lo quali se bisogna esaminare testimonij extra lo territorio, e destritta di detta Città, si debbia commettere all'ordinarij delli luochi non suspecti, eccetto le cause criminali, & feudali, etiam se la Parte contradicesse senza legitima suspettione. Placet Catholica Maieftati, existente iusta causa suspettionis, qua casu committatur ordinariis locorum vicinorum.*

ARGUMENTVM.

Pragmatica Sanctio edita Thorian contra fiscum allegari possit, quando ipse esset actor, sic controuersiam niuens contra illos, qui causam habent à Regibus Aragonais; Et quid si esset reus, nùm à priuato conuentus possit hac dispositione se tueri; & de

alijs notabilibus ad materiam cap. cum persona de priuile. in 6.

DECISIO CCCCXLIII.

IN causa mota per Regium fiscum contra Illustr. Principem Salerni super relaxatione Dohanz illius ciuitatis, fuit in Regia Camera dubitatum, si exceptio, quæ oritur ex dispositione pragmaticæ Sanctionis editæ Thori contra fiscum opponi posset.

Pro cuius dubij resolutione, consideratum fuit, aliàs D. Hieronymum de Colle Regiam Cancellariam Regentem dixisse, Collaterale Consilium nunquam decidere voluisse, pragmaticam prædictam contra fiscum locum habere, quamuis Andreas in c. 1. §. *donare qualiter olim poter. feud. alien.* dixerit, statutum, & legem æqualem esse debere, vt condentem liget, iuxta illud. *patere legem quam tu ipse toleris*, verùm circa hoc dictum non desunt DD. qui contrarium firmauerint, nimirum statutum non ligare statuentem, vt per Ioan. Andr. in c. 1. de *constit. in 6.* Bald. in *Auth. quibuscumque in fine C. de Sacras. Eccles. Ang. & Cyn. in l. digna vox C. de legibus.* Et ea assignatur ratio, quia quis sibi ipsi imperare non potest, l. *penult ff. de arbitr.* & eum statutum condere iurisdictionis sit, vt notant Innoc. in c. *cum accessissent, de constit.* & Bald. in d. *Auth. quibuscumque in fine.* Sequitur dicendum, vt statuens contra se ipsum iurisdictionem non habeat, tum etiam quia in generali sermone, loquentis persona non comprehenditur, l. *inquisitio vbi Baldus, C. de solution. Bart. in l. Paulus, §. fin. vbi Alex. addens ff. de pignor.* Et si conueniens, & honestum sit, vt Princeps legem à se conditam seruet, si tamen legis ratio sit vniformis, tam respectu ipsius, quam aliorum, ita loquitur tex. in *l. digna vox, C. de legibus*, sed quicquid sit de hoc ad punctum dicebatur, quod cum pragmaticæ editæ Thori dispositio tunc demum procedat, quando infringitur titulus alicui per Serenissimos Reges Aragoncos datus; in casu, de quo agebatur, fiscus non aliter titulum infringebat, nimirum quod Princeps Salerni ob sui hostilitatem omnia eius bona amiserat, nam cum fuissent ei demum restituta vigore capitulationis pacis, de qua per Affl. *decis. 403.* & Loffred. in *paraphr. feud. in tit. de pace iur. firm.* expresse in restitutione iura Regalia fuerunt reseruata, & sic Dohana, quam fiscus reuindicabat; vnde tractari non poterat de titulo Regis Ferdinandi primi, à quo Princeps ciuitatem illam emerat, sed solum de hoc titulo restitutionis concesso per Regem Catholicum, an scilicet Dohana Salerni reseruata censeretur; quocirca facta relatione per Regiam

giam Cameram in Collaterali Consilio, & coram Illustrissimo Domino Prorege cum adiunctis Rectorum Consiliariorum Io. Thomæ Minadoi, & Ioan. Andree de Curte, fuit vnanimi consensu decisum fore in causa procedendum, exceptione dictæ Regiæ pragmaticæ opposita non obstante; qua quidem determinatione sic facta, fiscus ad vltiora procedens instabat, vt Princeps à possessione, seu quasi dictæ Dohanæ lite pendente se abstineret, nam cum illa esset de regalibus, *c. 1. in verb. vestigalia, qua sint regalia*. Idem enim sunt gabella, & Dohana, abique titulo possideri non poterat, *c. cum persona de priuileg. in 6. Luc. de Penna in l. 1. C. de fund. limitroph. lib. 11*. Sed pro Principe dicebatur hanc conclusionem procedere quando quis suæ possessionis titulo esset penitus destitutus, & ius commune resisteret, at secus vbi titulus ostenderetur, quamuis clarus non esset, quia tunc lite pendente est quis in sua possessione manutenendus, sat namque est, quod possessio mea sit aliquo colorato titulo fulcita, vt per Canonistas *in cap. cum litteris, de restit. spoliat.* & est tex. *in d. cap. cum persona in fine*. Semper enim quod priuilegium dubium est, nunquam debet quis sua possessione priuari, sed debet ad superiorem reuerti, vel terminus in causa impartiri, vt per Capyc. *decis. 77. col. fin.* & probant quinque iura Canonica nimirum tex. *in d. cap. cum persona in 2. casum, in cap. 1. vt lit. pend. in c. cum venissent de restit. spoliat. in c. dudum de decimis, & in c. ordinarij, de offic. ordinarij in 6.* In casu, de quo agebatur produxerat Princeps Priuilegia Regis Ferdinandi primi expressè regalia concedentia, quæ licet per hostilitatem fuissent amissa, tamen quia postea fuerunt restituta, tam vigore capitulorum pacis, quam specialis restitutionis, licet hæc dubia essent; sat tamen erat ad Principis possessionem colorandam, vt lite pendente sua possessione non esset priuandus, tum etiam quia ipse præsentauerat inuestituram, in qua expressè de Dohanis, & gabellis mentio fiebat, & licet inuestitura ius de nouo non tribuat, est tamen confirmatio veteris inuestituræ, vt dicit Andr. *in cap. 1. §. 1. quid sit inuest. & in c. 1. in tit. per quos fiat inuest.* Immo dicitur possessionis confirmatio idem Andr. *in c. 1. in princ. de duobus fratribus de nouo benef. inuest.* Illaque præuia causæ cognitione conceditur, quia capitur informatio de reditibus, ad finem vt soluatur releuium; vnde sequebatur dicendum, quod Princeps mediante hac inuestitura superioris autoritate possidere censebatur, quo casu colorata dicebatur sua possessio, etsi diceretur titulum fuisse vitiosum. Innoc. *in c. ex parte, de restit. spoliat. Abb. in c. constitutus, de election.* Tum etiam quia sola priuilegiorum confirmatio est sufficiens, vt quis possidens, etiam contra ius, lite pendente sua non destituatur possessione, vt in terminis

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuercery.

docet Bald. *conf. 242. antiqua questio est, lib. 2.* & facit tex. *in cap. cum super de caus. possess. & propriet.* Ex quibus omnibus fuit conclusum & decisum coram Illustrissimo Domino Prorege; quod detur terminus in causa, & interim quod Princeps lite pendente manuteneretur in sua possessione, seu quasi, oppositis pro parte Regij fisci non obstantibus; huius voti fuerunt omnes Domini Regiam Cancellariam Regentes, & Regij Consiliarij Minadous, & de Curte, cæteri; Domini Regiæ Cameræ Præsidentes, exceptis Domino Marcello Pignono causæ Commissario, & Dom. Doctore Guerriero.

OBSERVATIO.

Pragmatica Sanctio Regis Catholici edita Thori, per quam in secundo capite statutum est, vt contra possessores bonorum, titulum à Regibus Aragonensibus habentes, lis, aut controuersia aliqua Rege inconsulto, moueri non possit; aliquando dubitatum extitit an contra fiscum allegari possit, in quo dubio, si attendamus opinionem Ioan. Thomæ Minadoi, affirmatiuè est respondendum, is enim *in repetitio. constit. in aliquibus notab. §. num. 22.* expressis verbis voluit, vt siue fiscus actor sit, prout erat in casu huius decisionis, siue reus, fiat locus huius Regis Sanctionis dispositioni, ita vt nullo pacto liceat fisco contra alium quemuis possessorem mouere controuersiam sicut, nec ipse fiscus possit ab alio inquietari, aut molestari, cum in Regia illa sanctione fiscus, & priuatus pari iure censeantur, vt molestari non possint. At si attendamus opinionem Ioannis Angeli Pisanelli, quæ mihi magis ardet *in Comment. ad hanc pragmat. num. 24.* dicendum est, disposita in ea, personas tantum tueri, quæ ab ipsis Regibus causam habent, non autem si agatur contra Regem, ita vt si quis prætenderet ab illis Regibus Aragonensibus spoliatum, velletque hodie sic contra fiscum ius petere, vtique non posset fiscus, dictæ pragmaticæ Sanctionis dispositione se tueri, sicque excipere non esse in causa procedendum priusquam Rex consulatur, etenim illius legis conditoris mens alia esse non poterat, vt eius subditi bona possidentes cum titulo illorum Regum, ab aliis molestari non possint, sicque vt contra eos lis aliqua nullo futuro tempore, Rege inconsulto, moueretur, in hunc modum paci, & concordie subditorum prospiciens; vnde non est cur eadem dispositio allegari possit à fisco, quando à subdito conuenitur, huius sententiæ etiam fuerunt Gramat. *decis. 65. & Reg. Moles ad hanc pragmat. quest. 10. art. 91.* omnino legendus; quod autem contra fiscum agentem possit reus conuentus dispositione huius pragmaticæ sanctionis se tueri, nec pariter dubito, quia militat eiusdem legis ratio, nec in hac decisione fuit contrarium determinatum; sed tantum decisum, quod in casu de quo agebatur, attentæ facti qualitate non poterat pragmatica hæc allegari, huiusque sententiæ extitit etiam D. Thomas Minadous, qui in huius articuli determinatione vti Consiliarij adiunctus interuenit, & tamen ipse *in loco supra cit.* apertè sensit, vt hæc pragmatica possit à priuato conueni contra fiscum agentem allegari? & vide supra *decis. 95.* & quæ ego ibi obseruaui.

Yyy y ARGV

ARGUMENTVM.

Gabella imposita pro comestibilibus ad beneficium Ciuitatis Metropolis, an solui debeat à forensibus pro comestibilibus, quæ ad propria domicilia immittuntur; Et an vbi non fuit legitimo iure imposita absque peccati labe fraudari possit. Gabella an possit fraudari à subdito, quando à Principe se damnificatum sentit, nec alio modo potest suum consequi, & de aliis.

DECISIO CCCCXLIV.

IMPOSITA in hac Ciuitate gabella, quæ dicebatur vnius Torniensis pro rotulo carnis, casei, & Saluminum, quæ ad eandem immitterentur, prætendebat ciuitas ipsa ad hoc vectigal solum dum teneri omnes ciues, & habitatores Ciuitatum Salerni, Cauæ, Castrimaris de stabia, & Caytæ, quando contigebat prædicta comestibilia ad dictas ciuitates immitti; & ad hoc fundandum ponderabantur tria capitula pro dictæ gabellæ exactione ad supplicationem huius Ciuitatis, & arrendatorum ab Illustrissimo Domino Prorege concessa; etenim supplicatum extiterat, vt pro omnibus comestibilibus, quæ ad hanc ciuitatem immitterentur, ad Regiam Dohanam immitti deberent, & priusquam exonerarentur, manifestum dari deberet officiali arrendatorum dictæ gabellæ, & quod hoc simpliciter fieret in fundacis Salerni, Cauæ, Castrimaris, & Caitæ, in quibus similiter dicta gabella solueretur, cui quidem supplicationis Illustrissimus Dominus Prorex respondit. Placet dummodo seruetur solitum, & consuetum, ex hoc præsupponebat ciuitas hæc intentionem suam fuisse fundatam, vt ciues dictarum ciuitatum ad gabellam prædictam soluendam cogi possent, sed cum illi fortiter contradicerent, re in iudicium deducta, dubitatum fuit quid iuris?

Pro cuius resolutione considerabatur, quod cum impositio gabellæ sit odiosa, illiusque exactio omni iure damnata, *cap. quamquam de censibus*, & quod nullus possit absque Principis consensu nouas imponere gabellas, *c. innouamus, extra eod.* Immò si absque legitima causa superior noua imponeret vectigalia, mortaliter peccaret, Innoc. *in d. cap. innouamus*, Felyn. *in cap. 1. num. 41. de constit.* vbi dicit, quod quando pedagogij exactio est nimis barbarica, potest licitè fraudari, idemque Bald. *in l. 1. C. de*

iure iur. anul. Quod maius considerari poterat barbaricum vectigal, & inhonestum, vt forenses pro beneficio huius Ciuitatis, in qua non debebant gabellam soluere deberent pro comestibilibus, quæ ad propria domicilia immittebantur, & in quibus onera aliarum gabellarum sustinebant, ad quæ Neapolitani nullatenus constituebant, quocirca dicebatur omnem sensum dictorum capitulorum fore assumendum, vt exactio prædicta à forensibus in hac ciuitate non commorantibus excluderetur, ad notata per Aret. *in l. fin. in fin. C. de pact.* quo loco dicit, quod quando sunt duæ qualitates contractus, & secundum vnã gabella solui debet, secundum aliam verò non, illa attenditur, secundum quam solui non debet, ponderatis igitur verbis illis Regiæ decretationis iuxta solitum, & consuetum, res videbatur clara pro forensibus, nam cum probatum fuisset, nunquam in dictis ciuitatibus vsus, & consuetudinem fuisse tale vectigal exigendi, verba illa non casualiter, vt credebat ciuitas ista; sed conditionaliter stabant, vt in terminis firmat Paul. de Castro, *conf. 27. incip. in causa decimali, in fine lib. 2.* erat enim necessario præsumendum Illustr. Dom. Proregem nullo pacto impositioni dictæ gabellæ assensisse si in ciuitatibus prædictis nunquam illam exegi consuetum fuisset; etenim hæc erat causa finalis, nimirum, quia præsupponebatur alias fuisse solitum, & consuetum hanc gabellam in dictis locis fuisse exactam, cessante ergo causa hac finali, cessabat dispositio Bart. *in l. demonstratio §. quid autem ff. de condit. & demonstr. & in l. 1. §. fin. de donation.*

OBSERVATIO.

CVM illa conclusione, quam hic firmat Dominus Regens nimirum vt Princeps mortaliter peccet, quoties noua absque legitima causa imponit vectigalia, conueniunt omnes Theologi, & Summistæ in locis vulgaribus, & sine contradictione, signanter ex recentioribus P. Angles. *Theologicarum quest. part. 1. in tit. de restit. vectig. in prima difficult. concl. 1. & 2. fol. mihi 228.* quod proinde licere omnibus has gabellas illegitimè impositas fraudare absque peccati labe fraudare, iuxta sententiam Dom. Reg. noster hic, dixerunt post Dyn. Io. Andr. Bald. Abb. & alios, quos citat Iul. Ferret. *in suo opusc. de gabellis num. 232.* Subdens hanc non dici fraudem, nec propriè fraudare, sed onus vitare, extorsionem oppressionemque fugere, idemque Sylu. in summa, *in verb. gabella 3. num. 23. vbi num. sequenti,* ex hoc infert ad aliud notabile dictum nimirum, si sentio me à Principe damnificatum, nec valeo meum consequi, possum mihi satisfacere vsque ad plenum, sic gabella, adhuc legitimas fraudando, non obstante quod damnum infero illis qui eas gabellas emerunt, tum primo quia eas emerunt minori pretio, propter tales fraudes, quæ communiter fiunt, tum etiam quia Princeps non potest illis vendere meum; est autem meum, inquit Syluester, ius retinendi mihi illud quod alias Principi deberem, si ille mihi non deberet; sed

de veritate huius dicti vide omnino, quæ nouissimè scripsit Dom. Card. de Lugo *de iust. & iure disp.* 36. *sect. 5. fol. mibi 565. tom. 2.*

2 E contra verò, quod fraudantes gabellas canonicè impositas mortaliter peccent, & ad restitutionem teneantur, satis constat, ex his, quæ resoluunt Couarr. *in regula peccatum 2. par. §. 5. num. fin. vers. 3. hinc inferunt*, Mench. *de success. creat. lib. 3. §. 28. n. 28. versic. ex superioribus. apparet.* Fr. Alph. à Castro *lib. 1. de lege pena cap. 11.* Sot. *de iustit. & iure lib. 3. quest. 6. artic. 7.* Iacob. Menoch. *satis bene de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 4. casu 397.* & P. Angles. *loc. cit.*

ARGUMENTVM.

Bona hostium in acie belli, siue extra capta, an, & quando capientium fiant, vel potius inter Milites sint distribuenda, siue Duci belli præsentanda; Et quid in bonis naufragatis. Nauis Christianorum si inciderit in manus naualis Classis Christiani Principis, Hebræorum mercibus in partibus infidelium onerata, an illius Domino sit restituenda, vel potius dicatur deperdita, sicut, & merces. Pœna Iudeorum, quando naufragium paterentur, vel pro naufragatis haberentur, an, & quando illorum Dominis sint restituenda; Et de aliis ad ornatum tex. *in l. cotem ferro. §. Dominus nauis ff. de public. & vectigal. in l. 1. C. quæ res asportat. non debeant in l. 2. C. de commerc. & mercato. & in cap. significauit de Iudæis.*

DECISIO CCCCXLV.

1 **N** anno 1528. tempore inuasionis huius Ciuitatis, & Regni, cum in mare propè Ciuitatem Cayetæ de mandato Cōmendatoris della Rosa, qui Ciuitatem illam in custodiam habebat, capta fuisset quædam nauis pluribus bonis, & mercimoniis plena, fuit dubitatum ad quemnam bona illa spectarent, an ad Cōmendatorem capientem, vel potius ad Regium Fiscum.

2 Et per Dominos Regiam Cancellariam Regentes, ac Regiæ Cameræ Præsidentes, exceptis Dominis Præsidentibus Paulo de Magnanis Marcello Pignono, & Ioanne Baptista Ogeda, ad dictum Cōmendatorem spectare solemniter decisum extitit, saluo quinto Regiæ Curiæ debito; Ratio decisionis fuit, quia cum bona illa essent Florentinorum, qui eo

tempore superiorem non recognoscebant, hostesque erant tunc Domini Nostri Regis, & collegati cum Francorum Rege, Papa, & Venetis, capientium effecta fuere, ita Bar. *in l. hostes col. penal. & fin. ff. de capt. & postlim. reuer.* Nec est necessarium, quod ille miles, qui est sub stipendio Cæsaris probet bellum fuisse iustum, quia sat est militi, vt sit illud indictum à Principe, qui neminem in superiorem recognoscit, cum semper in Principe causa iusta presumatur, vt firmant Cynus *in l. fin. C. si contra ius, vel utilit. publ. & Moderni in c. que in Ecclesiarum, de constit.* post Io. Andr. *in c. cum olim causam, de restic. spoliat. & Aret. in l. 1. ff. de acquir. posses.* Nec obstabat, quod dicebatur bona capta in bello statim Capientium non fieri; sed Duci belli fore presentanda, nam responsum fuit, quod licet hoc sit verum in iure, tamen de consuetudine aliter seruetur, cum hodie indistinctè bona mobilia capta in bello, id est in acie belli Capientium efficiantur nec aliter inter milites distribuuntur, cui consuetudini standum esse dixit Calcat. *cons. 1. de treg. & pace.* Secundò respondebatur conclusionem prædictam procedere posse dumtaxat, quando bona sunt capta in acie belli, pugnando; secus si extra, vt per Salic. *in l. ab hostibus C. de capt. & postlim. reuers.* & Io. de Anania *in c. excommunicatus §. catholici, de heret.* Et est pro hac opinione casus *in Authen. Nauigia C. de furt.*

Quò verò ad aliud Caput, dum egerat Cōmendator contra Regium Fiscum prærecuperando pretio aliquorum bonorum mobiliū dictæ Nauis ad Illustrissimum Dominum D. Vgonem de Moncada transmissorum, fuit fiscus absolutus, cum in processu non constaret, bona illa in Regiæ Curiæ utilitatem fuisse versa, imò nec in dicti domini posse peruenisse.

Et quoad tertium Caput circa ducatos duos mille peruentos ex venditione aliquorum bonorum dictæ Nauis solutos stipendiariis suæ Maiestatis existentibus in Ciuitate Cayetæ, fuit responsum, quod de summa, & quantitate prædicta habeatur ratio in quinto debito suæ Maiestati, postquam clarè constitit pecuniam illam in Regiæ Curiæ utilitatem fuisse conuersam, quodque eidem Reg. Curiæ quinta debeatur pars omnium bonorum, quæ per subditos à manibus, & posse hostium capiuntur, sicque compertum fuit, suam Maiestatem cum omnibus Capitaneis suarum triremium seruare; sicque pariter in scriptis attestatum Dominum Principem ab Auria.

OBSERVATIO.

1 EX hac decisione habemus, quod cum dubitari con-
tingeret, an bona hostium capta in bello, capien-
tium efficiantur; respondendum est affirmatiue, siue
in acie belli, siue extra capiantur, nam quamuis de iure
capta in bello statim capientium non fiant, sed Duci
belli præsententur, de consuetudine tamen capien-
tium fiunt, nec aliter inter milites distribuuntur; quan-
do vero extra conflictum belli capiuntur, prout erat
casus huius decisionis, conueniunt omnes, vt pariter
bona hæc capientium fiant: & ita in puncto fuit deter-
minatum supra, in *decif. 421*. vbi ex D. Regente de
Ponte in *decif. 21*. obseruauimus secus esse, quando
bona hostium essent naufragata, tunc enim apud Nos
ex particulari Ordinatione suæ Catholicæ Maiestatis
bona illa Regij Fiscij efficiuntur: sed extra casum nau-
fragij testatur R. de Ponte in *illa causa Brundusina*
Dominos iudicantes pro maiori parte in articulo an
bona hostium extra conflictum belli capta capientium
efficiantur, affirmariam sententiam amplexos, sed
de his latius per D. Reg. Constant. in *l. unica, C. de classis*
lib. 11. ad quem semper, quando de his dubitari con-
tinget, recurre.

2 Sed de illo his diebus in supremo Regni huius
Collaterali Consilio, & coram Excell. Prorege Do-
mino Comite Piñorandæ Viro piissimo, dubitari con-
tingit, nimirum an esset Regio Fisco acquisita quædam
nauis Domini Ioannis Andreæ Zanardi Nobilis Vene-
neti, ex mandato Domini Principis Montisherculus,
vti Domini Nostri Regis Nauigiorum Præfecti in
Maritimis E bæ, & Capicorsij capta, eo præsupposito,
& primo, quod non præstiterat obedientiam Regali
nostræ Naualis Classis vexillo, sic præliandi signa
ostendens, secundo, quia Iudeorum bona ab Alexan-
dria Ægypti conducebat, quæ cum dicantur nostri Re-
gis inimicorum, pro naufragatis habebantur, & suc-
cessiue fisco quæsitæ: ad tradita per D. Regentem de
Ponte *decif. 21*.

3 At ego vti vnus ex iudicibus votando dicebam, nau-
gium sic captum omnino Domino suo restituendum,
& ad primum obicem, quod obedientiam non præ-
stiterat, quodque præliandi signa ostenderat, respon-
di testes hoc tantum deposuisse, nimirum milites nau-
igium illud ducentes signa præliandi ostendisse sed
quod postea obedientiam Domino Principi generali
præstiterant, sic se excusantes, quod timebant nau-
gia Domini Nostri Regis inimicorum esse. Hoc posito,
quoniam pacto affirmari potest hos milites fuisse ino-
bedientes, dum non nisi signa ostenderant defensionis,
sic rubeum dumtaxat eleuantes vexillum, etenim
communis est omnium sententia, nimirum quem
nusquam resistantiam commisisse dici posse, si ad ma-
nuum operationem deuentum nõ fuit, nam antequam
ad manuum operationem deueniatur, semper quis po-
test se excusare, dicendo, quod ignorabat illos, qui-
bus defensionis signa ostendit, esse familiam arma-
tam Potestatis, siue alterius superioris, sed potius cre-
debat inimicos, ita satis bene Bar. Lucas de Penna,
& cæteri in *l. prohibitum C. de iure fisci lib. 10*. Prosper.
Farinac. in *prax. tit. de carcer. & carcerat. quest. 32*.
num. 37. Ant. de Ballis in *tract. crim. in tit. de listeris dis-*
pensat. lib. 3. casu 3. & alij.

4 Plus dicebam, quod si hoc nauigium ducentes de-
fensionis signa non ostendissent, poterat eis imputari
collusio, siue barattaria, & memini Sacrum Consi-
lium Regni huius, me patrocinate pro Domino Pu-
teolorum Antistite, demum Panormitano Archiepi-
scopo dignissimo condemnasse dominum cuiusdam

Tartanæ sulphure onoretæ, & demum prope Libitu-
num à Gallo nauigio captæ ad illius pretium soluend-
um, ex eo dumtaxat, quod nullo defensionis actu
ostenso, inimicorum manibus se præbuerat, sic
expertis, & in arte maritima peritis deponentibus
Tartanæ dominum cum inimicis collusisse.

Quoad secundum, dum dicebatur, ex eo pariter
nauem fuisse fisco quæsitam, quia Iudeorum bona
conducebat, sicque male D. Zanardum Iudæis in
Alexandria commorantibus nauem suam locasse, re-
spondi, quod ad hunc obicem refellendum, sat pro-
fecto esset illud tantum iudicare, D. Zanardum pu-
blicè, & palam Venetiis contraxisse, sicque creden-
dum omnino contractum hunc in scriptis, & coram
testibus licito iure peregrisse, nec in Dominio Veneto,
ex aliquo statuto esse prohibitum; hæc enim Venetia-
rū Ciuitas libera est, & ex vera, & inueterata liberta-
te, in qua Deus illam cõstituit, Veneti superiorem non
recognoscunt, tantaque est eorum authoritas, & su-
perbia, dicebat Ludouicus Bologninus in *addit. ad Io.*
de Anania, conf. 53. in fine, relato Bal. in *conf. 405. n. 2.*
lib. 5. & in l. milites. C. de testam. milit. quod secundum
Imperial'es leges viuere dedignantur, vnde ex hoc non
est, cur D. Zanardus, qui Nobilis est Venetus redar-
gui possit, quod Iudæis nauem suam locauit (est enim
hic locationis contractus, *l. 1. §. Magistri ff. de exercit.*
actio.)

Vtcrius dicebam, quod quando Veneti Imperiali- 6
bus legibus alligarentur nulla equidè lege, aut canone
cauetur, vt contractus iste à Domino Zenardo cele-
bratus prohibeatur, idque siue perpendamus text. in
l. cotem ferro, ff. de public. & veltigal. siue text. in *l. 1. C.*
qua res export. non debeat, siue text. in *l. 2. C. de commerc.*
& mercato. siue & tandem text. in *c. significauit*, ex-
tra de Iudæis & sarace. quæ sanè iura satis bene & ele-
ganter exornant Boër. *decif. 178. à num. 11*. Capycius
decif. 150. Beneuent. Stracc. *de mercat. par. 2. num. 43.*
& part. 3. num. 1. & Io. Ant. de Higr. in *c. Regni vt illo-*
rum fraudibus num. 13. Etenim si attendamus text. in
d. l. cotem ferro, in eo illud tantum disponitur, nimi-
rum non licere nobis ferrum, frumentum, & salem
hostibus vendundare, ibi, *hostibus quoque vendundari,*
vt ferrum, frumentum, & salem non sine periculo capitis
licet, si verò perpendamus text. in *l. 1. C. qua res asport.*
non debeant, lege hac aliud non prohibetur, nisi cer-
tarum rerum alportatio ad Barbaros, ibi in principio
tex. *ad Barbaricum trasferendi, vini olei & liquaminis*
nullam quisquam habeat facultatem &c. si verò consi-
deremus text. in *d. l. 2. C. de commerc. & mercat.* hic
illud tantummodò dispositum habemus, non licere
Christianis Mercatoribus aurum ad Barbaros portare
pro mancipiis, vel aliis rebus emendis, ibi in tex. *sed*
si ulterius aurum pro mancipiis, vel quibuscumque spe-
ciebus ad Barbaricum fuerit traslatum à mercatoribus,
non iam damnis sed suppliciis subiangentur &c. si & tan-
dem inspiciemus text. in *d. c. significauit de Iudæis, & sa-*
rac. hic sancitum comperimus, licere Christianis pro
captiuorum redemptione Alexandria proficisci, dum-
modo merces illuc non deferant, ex quibus Saraceni
possint aliquod commodum sentire, excepto eo mer-
cium valore, ex quo captiui redimi possint, ibi in
tex. *hoc arbitramur licitè posse fieri, dummodo nihil in*
mercibus suis, vel alio modo secum illuc deferant, vnde
possit Saracenis (excepto redemptionis articulo) aliquod
commodum, aut subsidium prouenire &c. his iuribus hæc
disponentibus cum Dom. Zanardus nullatenus con-
trauenerit, sed tantum nauem suam locauit Iudæis
in Ciuitate Venetiarum commorantibus, nomine ta-
men, & pro parte Iudeorum in Alexandria habitan-
tium, & non ad alium finem, nisi pro onerandis mer-
cibus illuc existentibus, & vt illas demum ad nostram
Italiam

Italiam asportarentur, certè non est, quid huic clarissimo Veneto imputari possit.

7 Nec in contrarium allegari meretur *tex. in l. cotem ferro, §. Dominus nauis, ff. de publica & vectigal.* ubi probatur, quod si Dominus nauis (hæc sunt verba *tex.*) illicitè aliquid in naue, vel ipse, vel rectores imposuerint, nauis quoque fisco vendicatur; etenim respondetur, & primò ex superius iam dictis nullo pacto affirmari posse illicita, de quibus loquitur *tex.* iste, continuando contextum *l. cotem ferro*, super hac naui imposta fuisse, immo, & omnino permilla; secundò hic *tex.* secundum communem DD. interpretationem, cum positus sit *sub sit. de publica & vectigal.* procedit in casu, quo Dominus nauis illam in aliquo loco maritimo existentem mercibus extrahi prohibitis onerari permisisset vectigali non soluto, eo enim casu, non solum merces pro fraudato vectigali amittuntur, sed, & nauis ipsa fisco vendicatur, ita sanè *tex.* illum declarat Bart. Paul. de Castro, & communiter DD. *ibi Petr. de Rauenna singul. 853.* huius verba sunt. *Aliquis portat merces illicitas, vel licitas, & non solum gabellam, non solum merces ipsa confiscantur, sed etiam nauis, vel animal super quo portabantur illa merces, l. cotem ferro §. dominus ff. de publica.* Hæc ille. Boccadill. satis benè post alios, quos citat in *sua politica, lib. 4. cap. 5. num. 31.* Mauson. *de contrabandis, quæst. 19. num. 20.* & alij quamplures tum veteres, tum recentiores, & in his terminis intelligo *tex. in cap. Regni huius, quod incipit item prædicti Admirati, secundum ordinem Ioan. Anton. de Nigri 83.*

8 Vltimò dicebam, quod si hæc nauis, prout est in dominio D. Zanardi, illius essent domini duo illi Hebræi Veneti, cum quibus D. Zanardus palam, & publicè contraxit, & isti cum hoc nauigio in Alexandriam profecti essent ad merces illas capiendas, dato casu vt in regressu ad nostram Italiam nauis ista incideret, prout incidit in manus nostras, nonnè, & nauis, & merces illis Hebræis essent restituendæ, certè sic; etenim est hodie apud nos receptissima distinctio, de qua supra *in obseruat. ad decis. 76.* nimirum, vt tunc demùm Iudæorum bona si in mari nostro naufragarentur, vel pro naufragatis liberentur, fisco acquisita dicerentur, si Iudæi istarum mercium domini subditi essent Christianæ Religionis inimico, in quibus sanè terminis loquitur D. Reg. noster *in supra dicta decis. 76.* Secus verò si Christiano Principi, prout est Serenissima Venetorum Respublica, quæ verè nostræ Italiæ decus, & ornamentum semper extitit, hoc enim casu centies fuit decisum, obseruatum, & practicum, vt bona hæc capiendum non fiant, sed omnino his Iudæis restituenda, sicque non procedere dispositionem *tex. in Authen. nauigia C. de furtis*, vt satis benè ratiocinantur noster Reg. Lanar. *conf. 84.* Dom. Gaspar. Martrill. *decis. 254.* D. Reg. de Ponte *conf. 97. lib. 1. & in tra. de potest. Præreg. sit. 11.* & D. Franc. de Castillo, alijs omissis, *decis. 107.* hoc ad casum nostrum, si nauis de qua agimus esset omnino restituenda prædictis Iudæis, ex quo subsunt Christiano Principi, & sic Reipublicæ Venetæ, quo suadente spiritu nos hodie dubitamus, an sit restituenda D. Zanardo Catholico, & Christianissimo & de Serenissima Republica tam benemerito.

9 Vnde relata causa per Dominum Regentem Didacum Bernardum Tufia S. Conf. Præsidentem, & Matantorum Marchionem virum equidem omnibus numeris absolutissimum, & his superius ponderatis, ac alijs ingeniosissimè per Dominos Megas exaratis, cum octo essent notantes, quatuor nimirum Regiam Cancellariam Regentes, duo Regij Consiliarij, & duo Reg. Camerae præsidentes, vnico spiritu, vnanimique consensu, vt par erat, prodiit determinatio pro Domi-

no Zanardo, sic mandantes, vt nauis eidem restitueretur die 6. Octobris 1659. fisci iura strenuè, prout de more, tutatus fuit Dominus Ioan. Hieronymus de Philippo Regalis Patrimonij fisci Patronus omni laude dignissimus, qui vt vir doctus, iustus, bonus, & prudens adhuc postea decisionem approbavit.

ARGUMENTVM.

Indultus generalis ab omnibus patratibus criminalibus, & pœnis incurtis à Rege concessus, an sicut comprehendit subditos commorantes in ciuitatibus, & terris, quæ sunt de Regio Domano, ita pariter, & vassallos Baronum. Delinquens si à Principe indulgentiam de omnibus commissis delictis obtinuerit, nùm ad bona confiscata restitutus censeatur.

DECISIO CCCCXLVI.

ONCESSO à Serenissimo tunc Rege nostro subditis Regni huius generale indultu de omnibus patratibus criminibus, & pœnis incurtis, fuit dubitatum an sub illo, nedum vassalli Domaniales, de quibus non dubitabatur; sed etiam Baronum comprehenderentur.

Pro cuius dubij resolutione, fuit de duobus inuestigatum, & primo, an hæc fuerit Regis intentio, vt omnes tam Domaniales, quam Baronum comprehenderentur; secundò quatenus hæc fuisset Regis mens, & intentio, an hoc de potestate ordinaria facere potuerit, vel potius de plenitudine potestatis; ad quæ omnia dicebatur, nulli fuisse dubium, quod si Rex de potestatis plenitudine omnibus subditis, tam Domanialebus quam Baronum indulgere voluisset, quod hoc facere potuisset; nulli enim legi, nec causæ, nec rationi potestas hæc subiecta est, cum mera dumtaxat Principis voluntas pro causa habeatur; hinc Angel. dicebat *in l. item si verberatum ff. de rei vind. mentiri eos, qui dixerint, quod Princeps de potestatis plenitudine aliqua sine causa facere non possit; sed circa hoc nullus fuit habitus sermo, ex quo benè constabat in hac generali indulgentia Dominum Regem potestatis plenitudine vsum non fuisse, cum in dubio hoc non sit præsumendum, nisi expressè dicatur, vt per Alex. in l. quicumque C. de testament. milit. Sed quia ponderatis verbis generalis indulgentiæ, cessabat prorsus omnis dubitatio, nimirum Regis fuisse intentionem, vt omnes subditi adhuc Baronum in ea includerentur, remansit dubium si de potestate ordinaria, cum cau-*

fa potuerit Rex hoc facere, & pro opinione affirmatiua allegabatur Andr. & Afflict *in c. 1. §. damnatorum, in tit. qua sint regalia*, licet hi loqui videantur quoad poenas corporales, per tex. *in l. 1. §. fin. ff. de constit. Princip.* ad quod faciunt notata per Alex. *in l. 3. §. is pro quo, ff. quod quisque iurus, & in rubr. ff. si cert. pet.* Innoc. & Felyn. *in c. qua in Ecclesiarum de constit.* per Bart. Alex. Aret. Iaf. & omnes *in l. Gallus §. & quid si tantum ff. de liber. & posth.* in quibus locis illam tractarunt quaestionem; nimirum, an per indulgentiam delinquenti concessam de omnibus delictis patris, censeatur, non solum delicti poena remissa; sed etiam ut censeatur delinquens ad bona confiscata restitutus; unde plenè discussio articulo conclusum exitit, potuisse Regem de potestate ordinaria subditis etiam Baronum indulgere quoad poenas tamen corporales; secus verò quoad illas merè pecuniarias provenientes ex delicto, ex quo nulla poterat poena corporalis infligi; sed quia provisio hæc Baronibus inauditis facta erat, cum aliqui de illa notitiam habuissent ab Illustrissimo Domino Regni huius generali Locumtenente, ad quem grauati habuerunt recursum obtinuerunt, ut in gradu reclamationis iunctis omnibus his supremis Tribunalibus, iterum ea de re tractaretur; quare denovo relata causa cum votantes essent viginti duo, pro maiori parte decisum fuit ad fauorem vassallorum Baronum, nedum quoad poenas pecuniarias criminales, prout fuit priore loco votatum, sed etiam quoad poenas merè pecuniarias, sicque respectu harum poenarum pecuniarium, prima determinatio reformata remansit, & indefinitè pro maiori parte votorum decisum in dicto generali indultu Baronum vassallos comprehendi, prout, & illos domaniales.

OBSERVATIO.

Decisio est in terminis, ut sub generali delictorum abolitione à Domino Rege nostro concessa, nedum vassalli Domaniales comprehendantur; sed etiam Baronum, & non solum quoad poenas corporales, sed etiam pecuniarias, siue ex delicto provenientes, siue ex quavis alia causa. In huius articuli resolutione; inter alios Iudices, qui interuenerunt fuit D. Regens Moles, tunc Regiæ Camerae Præsident, qui pariter suam elegantissimam composuit decisionem, & est inter eius manuscriptas *quest. 27. sub rubr. an indulgentia generalis comprehendat vassallos Baronum*, quam uti tanto viro dignam, de verbo ad verbum imprimi curauit Dom. Reg. Constant. *in tit. C. poenis fiscal. credit. preferri num. 85.* quodque Regia hæc generalis indulgentia, etiam ad Baronum vassallos extendatur, scripsit Perr. Foller. *in comment. ad pragmat. 1. num. 47. de abolit. inter comment. Dom. Reg. Ronit.* Idque ex sententia Callanzæ, quem ibi citat, & quia determinatio hæc non sine maxima votantium controuersia processit, & pro Baronibus scripserat Ioan. Anton. Lanarius, *conf. 52. ne amplius de hoc dubitari posset*, fuit pro

vassallis Baronum à sua Catholica Maiestate declaratum in alio generali indultu de anno 1599. in hac ciuitate publicato sub die 9. Maij 1600. prout *in pragmat. 2. de abolitio*, exceptis tamen poenis pecuniariis sub illis verbis. *Declaramus etiam vassallos Baronum dicti nostri Regni ab huius nostre indulgentia beneficio minime esse excludendos, exceptis tamen casibus in quibus de poena pecuniaria tractari contigerit.* Idemque expressum postea in omnibus aliis generalibus abolitionibus ab eodem Domino nostro Rege concessis. Hæc respectu generalis Indulgentiæ à Domino Rege elargitæ, sed aliquando fuit dubitatum an Dominus Prorex noster possit vassallis Baronum alicuius criminis gratiam facere, negatiuam partem tuetur nouissime Ioan. Maria Nouar. *quaest. forens. lib. 1. quest. 30. per totam.*

Quantum verò attinet ad illam quaestionem hic à Domino Rege nostro factam, nimirum, an per indulgentiam delinquenti concessam de omnibus delictis patris censeatur ille ad bona confiscata restitutus; pro resolutione est inspiciendum, quibus verbis concepta sit indulgentia hæc, nam si Princeps respectu suo dixisset gratiam facimus Petro de homicidiis per ipsum commissis, & certè ad bona confiscata non dicitur hic delinquens restitutus; hæc enim verba, gratiam facimus plenariam restitutionem non important quicquid dixerit Grilland. *in tract. de relax. carcerat. in tit. de benef. quest. 2. per totam.* sed tantum remissionem poenæ corporalis, ut post Salyc. *in l. 1. C. de sent. pass. & Barbat. in c. cum te, num. 3. de rescript.* probat Maltrill. *in tr. et. de indultu, cap. 2. num. 6. & 7.* at si Princeps his verbis, gratiam facimus addiderit; cumque ad pristinum statum restituimus, tunc procul dubio, non solum censeatur criminis poena remissa, sed etiam ad bona confiscata dicitur hic restitutus, ut per Maltrill. *loc. cit. n. 8.* & in his terminis loquuti sunt. Luc. de Penna *in l. 1. n. 4. versic. sed quid in questione, C. de his, qui in exil. dati, lib. 10. & Bald. in c. 1. n. 14. vers. pone, in tit. hic sunt. lex Frederici.* Cætera vide apud Sforza. Odd. *in suo tract. de rest. in integr. qu. 94. vsque ad 100.*

* * * * *

A R G V M E N T V M.

Venditio bonorum stabilium si fuerit facta pro pretio iuxta liquidationem introituum faciendam ad rationem ducatorum tot pro centenario, sequuta demum liquidatione, per quam pretium, quod erat incertum, certum remansit, an dicatur ex tunc perfecta; & sic dominium à principio in emptorem translatum, vel potius ex nunc à die liquidationis. Venditione, sub aliqua conditione facta, si ea pendente res vendita deterior fiat, purificata postea conditione, cuiusnam damno cedat deterioratio, venditoris, vel potius emptoris. Contractus emptionis, & venditionis an dicatur perfectus priusquam instrumentum stipuletur, & de aliis.

DE CI

DECISIO CCCCXLVII.

VM dubitaretur in Regia Camera, si dominium terrarum Ferrandinae, & Montis Albani, ac aliorum introituum functionum fiscalium fuisset verè translatum in Don Garziam de Toledo emptorem à die 8. Martij 1569. quo fuit per Regiam Camera[m] declaratum dictas Terras in illius beneficium cedere, vel potiùs à die liquidationis introituum dictarum Terrarum, quod esset attendenda dies liquidationis prædictæ decisum fuit, & hoc ex his quæ, notat Paul. de Castro *in l. cum, res C. de probat. & in l. contractus C. de fide instrum.* latè Dec. *conf.* 11. vbi voluit, quod contractus non dicitur perfectus, quando est dictum, quod fiat instrumentum, nisi cum effectu conficiatur, adeo quod ante, quælibet Pars potest à contractu recedere; vnde cum Rex ordinauerit debitas cautelas fore conficiendas, ergò voluit, vt fieret instrumentum, & per consequens antequam illud stipularetur, dominium in D. Ganziam non poterat dici translatum; At reclamante D. Garzia à decreto prædicto, emanatoque rescripto, vt ea de re in Collaterali Consilio ageretur, quod Regia Camera non benè iudicasset, considerabatur primo, quod quamuis in casu, de quo agebatur pretij quantitas incerta fuisset, ex eo quod introituum liquidatio facta non erat, at sequuta demum liquidatione ex tunc perfecta fuit venditio, ita Bald. notanter, & Paul. de Castro *in l. sicut C. de action. & obligat. & Afflict. decis.* 399. & licèt Salyc. ibidem contrarium firmauerit, tamen Bald. sententia verior videtur; etenim quando venditio fit ad mensuram, seu ad rationem tot pro centenariis, eius quod res, quæ venditur, est in redditu, quod idem est re tradita, adhuc ante mensurationem, vel introitus liquidationem dominium transfertur per tex. *in l. dotis fructum, & l. seq. ff. de iure dot.* Angel. & Paul. de Castro *in l. 2. ff. de peric. & commod. rei vend.* & Salyc. *in d. l. contractus.* Secundò dicebatur, quod si illa venditio Dom. Garziaz facta à principio pura, & ante introituum liquidationem perfecta non fuisset, tamen facta demum liquidatione, casu quo conditionalis extitisset, illa retrotrahebatur ad diem, quo fuit facta venditio, *l. necessario §. quod si pendente ff. de peric. & commod. rei vendit.* Nec ob stare dicebatur Paul. de Castro, & Decij theoricam *in locis supra citatis*, quia communis opinio est contra eos, quando sumus in contractu, qui solo consensu perficitur tunc enim ad illius perfectionem scriptura aliqua non requiritur, vt per Salyc. *in d. l. contractus, & plenè Angel. in tit. Instit. de empt. & vendit. in princ.* latissimè Aretin. ad quem semper in hoc articulo recurrendum *conf.* 109. idem Dec. sibi contrarius *conf.* 340 benè Socin. *D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.*

conf. 173. Reu. de Pater. *col. fin.* vbi dicit, quod quando de natura contractus est, quod posset fieri in scriptis & sine, non censentur Partes voluisse celebrare contractum in scriptis, licèt voluerint scripturam confici, nisi expressè conueniretur nolle sine scriptura contrahere, vt est glos. notab. *in §. 1. Instit. de empt. & vendit.* Iacob. Butricar. & cæteri *in d. l. contractus, Salyc. in Authent. sed nouo iure C. de seru. fugitiu.* tunc enim scriptura requiritur non pro substantia contractus, siue eius perfectione, sed solum ad effectum probationis; quare facta relatione per Regiam Camera[m] in Collaterali Consilio, & coram Domino Cardinale Granuelano Regni Locumtenente, quamuis Domini Iudicantes, qui erant numero octo remansissent in paritate votorum, datis tamen tribus adiunctis ad paritatem dirimendam, qui fuerunt D. Io. Andr. de Curte Præs. Sac. Conf. & Regij Consiliarij de Bottis, & de Franchis, prodiit decisio pro D. Garzia, sicque reuocata prima sententia Regiæ Camerae ad fauorem Regij fisci tunc lata.

OBSERVATIO.

Scriptis in hac causa pro D. Garzia insignis Camill. de Medices, prout videre est *in suo conf.* 32. & suam pariter composuit decisionem D. de Franchis, quæ est 32. Illud autem est, quod principaliter hic fuit decisum, nimirum, quod facta venditione feudi cum annuis functionibus fiscalibus ibi existentibus, pro pretio iuxta liquidationem introituum faciendam ad rationem ducatorum tot pro centenariis, sequuta demum liquidatione, per quam, pretium, quod erat incertum, certum remansit, venditionem ex tunc dici perfectam, non ex nunc à die liquidationis, sicque dominium à principio fuisse in emptorem translatum, & consequenter introitus feudi venditi cum annuis functionibus fiscalibus non ex nunc, sed ab initio ad ipsum spectare, & pertinere; decisio hæc iuris fundamento fulcitur, nam si ratio dubitandi contra emptorem, ea erat, quia venditio à principio non videbatur pura siue perfecta propter pretij incertitudinem, responsio fuit solidissima; quia imò fuit perfectissima, & quod ad summum prætendi poterat, illam fuisse conditionalem, nimirum si pretium declarabitur, vnde facta declaratione, sicque purificata conditione, emptio habebatur, ac si contracta esset in præteritum, & ac si purè contractus fuisset, ita singularitet ex iuribus per eum citatis, probat Gregor. Lopez, *in l. 26. in verbo la vendida tit. 5. par. 5. & Medic. loc. cit. num. 2. & 3.* Hinc Petr. Caball. de his agens consultus respondit, perfectam dici venditionem de aliqua re factam pro pretio declarando, *conf.* 63. *lib. 2. per sex. in l. fin. C. de contrah. emptione*, quodque hoc verum sit, & indubitatum, quando dicimus, venditionem fuisse conditionalem, nonnè iuris est indubitati, vt si res illa conditione pendente deterior fiat, purificata postea conditione, deterioratio illa cedit damno emptoris? certè sic, hic est tex. à Dom. Regente nostro allegatus *in l. necessario §. sine vers. quod si pendente, circa finem*, ibi *Sanè si res extat, licèt deterior effecta, potest dici damnum esse emptoris. ff. de peric. & commod. rei vend.* Ergò à principio perfecta fuit venditio, quæ certè si talis non esset deterioratio, ad venditorem spectaret, prout

spectat totalis perceptio, ex ratione, de qua per me *resolut. iuris cap. 2 39. n. 6.* post Antonium Gomez. *var. resol. in tit. de empt. & venditio. ante num. 53. vers. item predicta.*

- 2 Quantum verò attinet ad illud dubium hic excitatum, an quousque de contractu emptionis, & venditionis non fuerit stipulatum instrumentum, dicatur nè ille perfectus, dum Partes conuenerunt, vt conficeretur scriptura, vide quæ ex Consiliario Gizzarello, *decif. 72.* & aliis diximus supra *in obseruat. ad decif. 5.* & quæ pariter scripserunt Moroz. *conf. 97. num. 10.* Polidor. Ripa *obseruat. 265.* Camill. de Medic. *loc. cit. n. 15. & seq. & Phœb. decif. Lusit. 99.*
- 3 Et ad confirmationem alterius conclusionis, quam firmavit glōf. in §. 1. *Instit. de empt. & vend.* nimitum, quod quando contractus potest celebrari in scriptis, & sine scriptis, non censeantur Partes voluisse celebrare in scriptis, nisi expresserint se velle in scriptis celebrare, vide eundem Gizzarell. *loc. cit. n. 6.* & Tiber. Decian. *resp. 64. num. 4. lib. 3.* quem citat Didac. de Mari *in addit. ad Gizzarell. in supra relata decif. 72. in fine.*

ARGUMENTVM.

Gabella si cum Regis consensu super aliqua re à Ciuitate imposita reperiretur, eo in limine impositionis expresso, & statuto, vt nemo ab hoc onere immunis esset & exemptus, etiam si aliquo priuilegio adhuc in corpore iuris clauso munitus esset, nùm fiscus quando casus contingit, illam soluere teneatur. Fiscus an teneatur soluere ius fundaci pro bonis confiscatis, quæ à delinquente ad Regiam Dohanam immissa reperiantur. Emens à fisco, an, & quando gabellam soluere teneatur; Et de aliis ad intellectum, *l. locatio, §. si. us, vers. Mercatores, ff. de iure fisci.*

DECISIO CCCCXLVIII.

- 1 **V**M ad hanc ciuitatem immissi essent sexcentum cadi falsumini, quos Regia Curia pro seruitio Regiarum Triremium Regni huius in Hispania emi fecerat, dubitabatur in Regia Camera an Regius fiscus teneretur soluere gabellam, quæ cum Regis assensu ab hac ciuitate imposita reperiebatur vnus grani pro rotulo, carnis, piscium, & falsuminum. Ratio dubitandi fuit, quia in illius impositione expressè statutum extiterat, vt nemo ab hoc onere immunis esset, & exemptus, etiam si aliquo priuilegio adhuc in corpore iuris clauso munitus esset; quia dispositione sic stante videbatur quod Regius fiscus, quomodo

ex priuilegio in corpore iuris clauso ab onere solutionis vectigalis sit exemptus, tamen in casu, de quo agebatur illud soluere tenebatur, prout soluebant Illustriss. Dom. Prorex, & cæteri Collaterales Consiliarij.

Cæterum, hac dubitandi ratione non obstantè, discusso articulo in Collaterali Consilio, contrarium tam per Dominos Regiam Cancellariam Regentes, quam per Dominos Regiæ Camerae Præsidentes, ac Dominum Cæsarem Vitellum Regium Consiliarium in causa adiunctum decisum extitit, nimirum falsumina prædicta in commissum non incidisse, sicque Regium fiscum nullatenus ad dictam gabellam soluendam teneri. Ratio decisionis fuit, quia cum dicta falsumina res essent exercitui paratæ, ex quo deseruiebant pro victu, & alimonia nautarum, seruatorum, cæterorumque militum dictis Regiis Triremibus adscriptorum, qui pro fidei defensione contra Christianæ Religionis inimicos pugnant, consequenter pro rebus illis Regius fiscus ab onere solutionis gabellæ immunis esse debebat, ad *tex. in l. locatio, §. res exercitus paratas, vbi Bart. Imol. Roman. & Angel. ff. de public. & vectigal.* Et hoc etiam si in impositione dictum esset, *non obstante priuilegio, vt tenent Imol. & Rom. ibidem,* quamuis Bart. dixerit fore cogitandum, & facit *tex. in l. si publicanus, §. 1. in verb. exercitibus, ff. eod.* Fiscus enim est semper à vectigalibus immunis, *d. l. locatio, §. fiscus, & l. vniuersi, C. eod.* Andr. & Afflic. *in tit. qua sint regalia, in verbo vectigalia.* Pro victualibus verò quæ in hac ciuitate pro victu nauigantium super dictis Regiis Triremibus emebantur, an gabella solui deberet, non fuit neque discussum neque declinatum, sed ex relatione generalis Regni Thesaurarij, & Prouiditoris dictarum Regiarum Triremium, habitum fuit, nunquam de similibus, & aliis vectigalibus in hac ciuitate de Regia pecunia emptis pro seruitio Regiarum Triremium, gabellam solutam fuisse.

OBSERVATIO.

VT cernimus. Ratio dubitandi contra Regium fiscum, vt pro his falsuminibus impositum ab hac ciuitate vectigal soluere teneretur, ea fuit, quia cum in impositione gabellæ Dominus Rex noster suum Regium præstitisset assensum, compertum fuit, gabellam fuisse erectam, vt nemo ab illius solutione esset immunis, quamuis immunitatis priuilegio in corpore iuris clauso potiretur; vnde dicebatur ex hoc quodammodo Dom. Regem priuilegio suo quod est in corpore iuris clauso ne teneatur ad soluendum vectigal, renunciaſſe; sed hac dubitandi ratione non obstante contrarium fuit decifum, & merito, quicquid aliter in Senatu suo determinatum referat Phœb. *decif. 113.* nam circumscripta ratione, de qua hic, quando dicebatur, Regem suum præstitisse consensum gabellæ,

bellæ, quæ ea lege imposta erat, ut nemo esset immunis, non poterat Rex sentire, ut ipse, qui de iure est immunis à solutione vectigalium, teneretur gabellam solvere; sed bene dicendum est, sensisse eum de aliis, qui hanc immunitatem prætere potuissent; etenim nimis vulgata est iuris regula, ut in generali sermone loquentis persona non includatur, *l. inquisitio, C. de solutio. l. qui insulam, §. fin. vbi glos. ff. locat.* quodque cædens omnia eius iura, contra se ipsum cessisse non videatur, sed contra alios, est tex. *in l. speculium, §. fisci, ff. de pecul. leg. Bald. in l. 2. C. an seruus exier, & per Dec. in conf. 104. in princ.* hinc glos. *in l. emptor, C. de heredit. vel actio. vendit.* dicebat, quod si ego existens alicuius hæres, totam hereditatem alteri vendidero, transferendo in emptorem omnia eiusdem hereditatis iura, quatenus essem egomet debitor hereditatis, non per hoc dici potest, ut valeat emptor ille me cogere ad ei soluendum, quod debebam, idemque scripsit Alex. *conf. 149. num. 7. lib. 2.* & hoc non alia ratione, nisi supra allegata, quia in generali sermone loquentis persona semper excluditur; faciunt, quæ satis ad rem scripsit Dyn. *in l. locatio, §. fin. ff. de publica. & vectigal.* nimirum, quod si Princeps, vel communitas locarent Sempronio gabellam frumenti, vel salis, & postea idem dominus, vel communitas frumentum, vel sal emerent, hi ad gabellam pro frumento, vel sale impostam non tenerentur sicque Pergomi decisum testatur Alberic. *in d. §. fin. vbi ait, tex. illum, per quem est dispositum, ut fiscus non teneatur solvere gabellam satisfacere contra Mercatores, qui conducunt gabellam salis à communitate Bononiæ, quæ postea emit sal, ut ipsa ad aliquid pro gabella soluendum mercatoribus illis non teneatur, ea inter alias ratione, cum in generali sermone non includatur persona loquentis, quam quidem sententiam amplexi pariter fuerunt Bald. & Salycet. in l. emptor, C. de heredit. vel actio. vendit.* Alex. *cit. conf. 149. n. 8. lib. 2.* Iacob. Rebuff. *in l. 1. C. de nauicul. lib. 11. & satis bene Nicol. Boër. decis. 213. num. 1.* vbi reprobo Bart. qui contrarium consuluit, *conf. 126. incip. Cauetur statuto Montis Policiani,* testatur hanc opinionem veriolem, & communiolem esse.

2 Sed his diebus dubitabatur in Regia Camera, an Regius fiscus teneretur solvere directus, & sic ius fundaci pro bonis confiscatis cuiusdam rebellis, quæ ab illo ad Regiam Dohanam huius ciuitatis immissa reperiebantur? Dictum fuit, fisci iura in hoc casu in tuto esse; constat enim fiscum ab omnium vectigalium præstationibus immunem esse, hic est tex. vulgatus, *in l. locatio, §. fiscus, ff. de publica. & vectigal.* Et ea est ratio, quia fiscus nunquam mercatur, ut bene obseruauit Bart. *in conf. 226.* nam si mercaretur vtique immunis non diceretur, ut probat tex. vbi DD. omnes *in l. vniuersi, C. de vectigal. & commiss. Thom. Parpalias, in leg. placet, num. 111. vers. fallit primo, C. de sacros. eccles. Nat. conf. 139. num. 4. lib. 1.* Rolan. *conf. 61. num. 23. lib. 4.* quicquid contra ex glos. *in l. si publicanus, §. 1. in verbo munificum, ff. de public. & vectigal.* sibi dixerit Ruin. *conf. 89. num. 5. lib. 1.* Nec dicendum fiscum in his bonis vti rebellis hæredem successisse, sicque haberi vti priuatum, ad tex. *in l. fiscus cum in priuati ius 6. ff. de iure fisci.* Nam respondetur, & primo hoc verum non esse; nulli enim probatur in bonis confiscatis fiscum dici delinquentis hæredem; sed quod magis communiter DD. dixerunt, illud est, nimirum vt fiscus in his bonis ad instar hæredis extranei reputetur, ut per glos. per illum tex. *in l. non intelligitur, §. cum ex causa, vbi etiam Bart. ff. de iure fisci, & in l. si marito, in princip. ff. sol. matr. & in l. cum fisco, ff. ad Syllan. cum aliis relatis per Peregr. de iure fisci, lib. 5. tit. 1. num. 53.* Clapper. *in cent. caus. fisci. caus. 2. quest. 1. num. 7.* & per Alex. Trentacinq. *veriar.*

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reueterij.

resol. lib. 1. tit. de iure fisci, resol. 2. num. 2. Vel & forsitan melius, fiscus in bonis confiscatis habetur tanquam bona tenens, nec aliter eum delinquentis personam repræsentare, ut ex Guyl. de Benedic. docet Marcell. de Mauro *allegat. 84.* In puncto autem, vt pro bonis rebellium confiscatis fiscus vti persona immunis, ad gabellæ solutionem non teneatur, scripserunt Petr. de Vbald. *in tractatu de collectis, quest. 31. num. 49.* Boër. *decis. 279. num. 2.* & Affar. *de offic. fiscal. glos. 20. §. 8. num. 116.*

Sed pro Gubernatoribus Regiæ Dohanæ, qui pro solutione iuris fundaci instabant, considerabamus, quod hic non erat propriè casus, de quo agebatur; non enim à fisco petebantur directus, quos pro bonis ad dohanam immisis debere prætendebatur; sed à persona, cui fiscus bona illa vendiderat, & licet pacto vt esset emptor immunis, sicque vt ius illud fundaci solvere non teneretur motuabatur pactum hoc in præiudicium Dohanæ, cui per immissionem illorum bonorum supponebatur ius quæsitum exigendi directus, fieri non potuisse, nam si dicamus fiscum ab omnium vectigalium præstationibus esse immunem, non per hoc videtur affirmari posse, vt possit fiscus immunitatem hanc in emptorem transferre, immò expressè diffinitum *in eodem §. fiscus, vers. mercatores autem,* vt emens à fisco pro rebus emptis gabellam solvere teneatur, nec aliter eum ab hoc onere immunem esse, id quod alias dum de his agerem, post alios, quos retuli, probaui. Ego *lib. 1. meorum resolution. cap. 169. num. 5.*

At hæc omnia in casu occurrentis controuersia, non obstare visum fuit, quandoquidem si horum bonorum emptor ad vectigalis solutionem teneretur, per indirectum cogeretur fiscus, qui est immunis; probatur, nam videns hic emptor pro directum solutione se molestari, necessariò recurreret ad fiscum, cui exponeret, ideo bona pro decem emisse, quia fuerat ei promissa immunitas, nam aliàs non nisi octo impendisset, sicque diceret, vel vt ei restituerentur duo, vt vectigal solvere posset, vel vt bonorum emptio habeatur pro non facta, vnde fiscus agnoscens iustam esse instantiam, si decerneret duo restituere, ipse vectigal solueret, quod nullatenus affirmari potest, sibi autem assentiret distractui, posset postea ipse bona illa extrahere, nec aliter stante eius immunitate ad directum solutionem cogi; vnde non est cur dici possit ad hoc vectigal præstandum teneri emptorem, quia per indirectum, quando ipse solueret, cogeretur fiscus, & hoc est, quod eleganter considerabat Decian. *conf. suo 48. vbi num. 5. sic loquitur. Quarto ista conclusio confirmatur, nam si emptores venientes pro alumine extrahendo, tenerentur ad gabellam, hoc onus gabella omnino in effectu redundaret in ipsum Iacobum & socios venditores, quia tanto minus emptores emerent ratione oneris gabella, & ita euacuaretur priuilegium Iacobi, & sociorum, & fraudati essent immunitate eis concessa, quoniam in effectu pro tali extractione haberent onus gabella, ex quo ab emptoribus minus reciperent, quod nullo modo est dicendum.* Hæc ille.

Vtteriùs circumscripto pacto immunitatis consideratum fuit, conclusionem superiùs firmatam ex tex. *in d. §. fiscus, vers. mercatores,* nimirum vt emens à fisco à vectigalis solutione non sit immunis, quamuis immunis sit fiscus, non sic simpliciter recipiendam, sed cum duorum casuum distinctione, quorum primus, quando onus gabellæ non est annexum contractui, sed contingit ex actu prorsus separato, exemplum est si ego emerem à fisco frumentum, quod collectum est in eius territorio, quod postea vellem mercimonij causa ad ciuitatem introducere, vel à dominio extrahere, in cuius immissione, vel extractione soluitur certum

Z z z z 2 quid

quid pro singulo quoque modio, vel rubeo, certè hic emptor ab hac gabella non erit immunis, sicque affirmandum procedere *tex. in d. §. fiscus vers. mercatores*, & hic non est casus, de quo agebatur. Alter casus est, de quo nos dubitauimus, nimirum quando onus gabellæ est annexum contractui, nec aliter contigit ex actu separato, siue remoto, exemplum est si imposita esset gabella, vt pro serico, quod venditur, soluatur pro singula libra carolenus vnus, siue pro singulo modio frumenti, vel hordei, quod emitur soluuntur caroleni duo, vel pro mercibus, quæ immittuntur ad Dohanam teneatur delator cum primum ad domum propriam eas conducet, pro iure fundaci certum quid soluere; in hoc enim casu, quia hoc onus gabellæ est annexum contractui, si emens à fisco cogeretur gabellam, siue ius fundaci soluere, per indirectum, vt supra diximus, fiscus hoc onus sustineret, quia qui emit non emeret tanti, sed tanto minoris propter onus gabellæ, sicque fiscus læderetur, quia cogeretur vilius vendere, carius autem quando emptor esset immunis; constat enim, rem venundandam eo maiori pretio distrahi, quo magis res illa onere caret, & è contra, ita sanè ratiocinati sunt Bald. *conf. 31. lib. 1. Io. de Amicis conf. 18. Iacob. Menoch. omnino videndus conf. 136. lib. 2. Dom. Cardin. Tusch. practic. conclus. lit. E. conclus. 158. num. 4. Hieron. Gabr. conf. 156. num. 4. & 5. lib. 2. Peregr. de iure fisci, lib. 6. tit. 5. num. 25. Episcop. Genuens. in practicabil. Eccles. quest. 212. & alij. Vnde his omnibus bene discussis, sub die Iouis, 30. Augusti, 1657. censuit Regia Camera, nemine ex Dominis iudicantibus contradicente, non esse locum in casu proposito solutioni iuris fundaci, sicque prætensionem Gubernatorum Regiæ Dohanæ nullam habere subsistentiam, penes Magnificum Secretarium.*

ARGUMENTVM.

Pœnæ pecuniariæ prouenientes ex interceptis fraudati vectigalis, siue ex contrauentione bannorum, quæ in dies, aliqua iusta, & rationabili suadente causâ promulgari solent; nùm sub generali Regia abolitione comprehendantur; Itemque, & aliæ pœnæ pecuniariæ prouenientes ex incusationibus instrumentorum, & obligationum pœnes acta Magnæ Curia. Bona per sententiam confiscata, an Regio generali superueniente indultu, sint restituenda & de aliis.

DECISIO CCCCXLIX.

DUBITABATUR in Regio Collaterali Consilio, vbi conuenerant Domini Regiam Cancellariâ Regentes, Regiæ Camerae Præsidentes, ac Regij Consiliarij Villanoua & de Franchis, an attentio generali indultu, de quo supra *decis. 546. remissæ* censerentur pœnæ pro-

uenientes ex interceptis fraudati vectigalis, siue contrauentione banni in vendendo tempore penuriæ frumentum maiori pretio, quam per Regiam Pragmaticam taxatum extiterat, ac similiter pœnæ illæ, in quas inciderant affidati in Regia Dohana Mene pecudum Apuleæ, qui herbagia absque Regij Dohanerij licentia emerant?

Et discussis omnibus de iure discutiendis, pro maiori parte dictorum Dominorum Iudicantium, quod dictæ pœnæ huius generalis indulgentiæ vigore essent remissæ, solemniter decisum extitit, sic enim habebatur ex illis verbis valde generalibus nimirum à *quacunque pœna, non modo corporali, sed etiam mulctæ, vel condemnatione pecuniaria, vel bonorum confiscatione, qua ad nostrum Regium fiscum præfati nostri ceterioris Sicilia Regni spectaret &c.* Etenim ex istis verbis patebat enixè supradictas pœnas fuisse remissas, cum negari non posset ex delicto prouenisse, nam si tractabatur de pœna fraudati vectigalis, certum erat à fraudante crimen fuisse commissum prout sunt iura nimis clara in *l. fraudati, & in l. commissa ff. de publican. & vectigal.* Idem & fortius in aliis pœnis prouenientibus ex transgressionibus bannorum sub certa pœna prohibentium, ne frumentum vendi posset, nisi certo præscripto pretio; crimen enim committit, qui in legem peccat *l. aliud est pœna, & l. si qua pœna ff. de verb. signific.* Verum circa hoc declaratum fuit, vt non censeretur remissum illud plus ultra statutum pretium ab emptoribus frumenti extortum, cum omnino veniebat eisdem restituendum. Sic pariter remissæ censebantur pœnæ, in quas inciderant feudati Regiæ Dohanæ, qui spreto pœnali mandato Regiæ Camerae, herbagia absque Dohanerij licentia emerant, non enim dubitari posse dicebatur, vt in omnibus prædictis casibus iudicium fuisset criminale, licet pœna postquam fisco applicabatur, pecuniaria esset, iuxta *glos. communiter approbatam in l. 3. ff. de sepulcr. violat. in verbo censum, vers. sed ibi criminaliter, & in l. 3. C. eodem, & in l. aut damnus ff. de penis.* Bald. in *l. si qua per calumniam C. de Episc. & Cler. Alberic. & Salyc. in l. 1. C. de sepulcr. viol. Alex. & Ias. in rubr. de iudic. Imol. in c. qualiter & quando de accusat.* Hi enim omnes, & alij dixerunt, vt quando pœna ex delicto oritur adhuc si pecuniaria sit, dummodo fisco acquiratur, causa dicitur criminalis, & nedum quis criminaliter ex dolo commissio puniri potest, sed etiam si culpa lata commissio fuerit. Bald. in *l. 1. de legib. Bart. in l. lege Cornelia ff. ad l. Cornel. de sicar. & in l. respiciendum §. delinquent ff. de penis.* Imò sola contumacia dicitur delictum, vt est *tex. in l. omne delictum vbi Bart. ff. de re milit. erant namque verba indultus satis ampla, ibi, de quibuscumque criminibus, & delictis &c.* Vnde.

OBSER

OBSERVATIO.

rante imponi possit, & de alijs notabilibus.

DECISIO CCCCCL.

N causa in Regia Camera vertente inter Magnificam Lucretiam Pettenatam actricem ex vna, & Magnificum Alphonsum de Auolos ac Regium fiscum conuentos ex altera, super reuendicatione Terræ Ceppaluni, dubitatum fuit, an pro valida haberi posset refutatio dictæ Terræ facta à Camillo de Marra auo materno dictæ Lucretiæ in personam Iacobi Antonij eius filij primogeniti, qui post refutationem fuit effectus rebellis, attento, quod refutans ipse habitationem in Castro sibi referuauerat, & ducatos septingentum singulis annis eidem pro victu soluendos à dicto Iacobo Antonio refutatorio, nullo super hoc contractu impetrato assensu, nulla enim existente refutatione Lucretia neptis propter auunculorum incapacitatem Auo suo Camillo in feudo prædicto aperto iure succedebat.

Pro Lucretia actrice, quæ nullam fuisse refutationem contendebat, allegabatur Loffred. *conf. 3.* vbi firmat, quod si pater feudum, quod possidet filio suo vusufructu referuato refutauerit, nedum vsufructus referuatio, sed etiam tota refutatio corrui. At per conuentos respondebatur Loffredt sententiam non applicari, cum in casu proposito per referuationem annuorum ducatorum septingentum, nullum ius fuerat in feudo constitutum, cum teneretur refutarius actione personali ad singulis annis patri refutanti soluendum illos ducatos septingentum referuatos, & hoc per tex. singularem, in *l. fundi Trebatiani*, vbi latè Bart. *ff. de usufr. legat.* idem Bart. in *l. cotem ferro §. qui maximus ff. de publican. & uectigal.* Idemque respectu referuatæ habitationis in Castro pro qua, licet videretur fuisse ius acquisitum, siue referuatum in feudo per text. in *l. cum antiquitas C. de usufruct. & in §. sed si cui instit. de usu, & habitat.* Tamen quia referuatio illa habitationis, non nisi seruitutem importabat, bene poterat Camillus pater illam super feudo refutato vita sua durante imponere, nec aliquid faciebat alia allegata nullitas, nimirum, quod instrumentum refutationis stipulatum apparebat per Notarium vassallum, sicque ipso iure nullum, per *rex in c. Regni*, quod incipit *Ladislaus*, nam responsum fuit quod licet hoc esset in facto verum, tamen non obstabat, quia tenor contractus per testes probatus extiterat, ad notata per Doctores, in *l. seruum filij, §. eum qui*, vbi Paul. de Castro, Alex. Aretin. optimè, & Ias. *ff. de legat. 1. Decian. conf. 17.* & in terminis nostris Afflic.

Quæ hic decisa fuere referuntur etiam à D. Garzia Mastrillo in *tract. de indultu cap. 19. à num. 10.* Sed vt testis de auditu, cum neminem ex nostris, qui hæc reculisset alleget, nec allegare potuerit; sed punctualiter omnia refert sic attestans, decisionem prodidisse de anno 1572. interuenientibus cum Regia Camera Dominis Regiam Cancellariam Regentibus, ac Dominis Michaelè Villanoua, & Vincentio de Franchis Regijs Consiliariis, referuntur pariter hæc omnia à Domino Bernardino de Santa cruce qui in his decidendis fuit vnus ex Iudicibus Cameralibus, prout ex eius voto manuscripto, quod cum ad manus meas peruenisset vti tanto viro dignum imprimi curauit *lib. 1. moarum resolution. cap. 183.* vbi plura inuenies notabilia, signanter, vt per hanc generalem abolitionem censeretur quis restitutus, etiam ad bona per sententiam confiscata, dum ab illa pendebat appellatio, siue reclamatio, nec obstare dicebantur verba indultus, quæ huius generis bona exceperere, nam responsum fuit esse ea intelligenda de sententia, quæ aliam non expectat, quamuis allegatum fuisset, quod sententiæ Regiæ Cameræ paratam habebant exequutionem.

Huiusmet promulgati indultus occasione, suas etiam & geminatas scripsit decisiones Dom. Reg. Moles, tunc Regiæ Cameræ Præsidens, prout videre est in *decis. 25. 26. & 27. in tit. de iure Dohana, in manuscriptis*, in quorum altera, nimirum 26. congregatis in Collaterali Consilio omnibus Tribunalibus. nimirum Sacri Consilij Regiæ Cameræ, & Magnæ Curie decisum testatur, quod per dictam generalem abolitionem censebantur remissæ omnes pœtæ pecuniariæ pronenientes ex inculcationibus instrumentorum, & obligationum penes acta Mag. Curie, idque ratione periurij incurri, cuius causa est criminalis, de his omnibus memor etiam fuit Dom. Reg. Constant. in *tit. C. pœnis fiscali. credit. præferri num. 71. 72. & 73.* Cætera vide in *allegat 32. diuers.* vbi Thor. addens post *decis. D. Reg. Salernitani & c.*

ARGUMENTVM.

Refutatio à patre in filium primogenitum de feudo facta, in qua filius ipse refutarius patri refutanti certam annuam quantitatem vitalitiam soluere promisit, an pro valida sit habenda, vel potius pro nulla, & inualida, dum Reg. assensus super illa non fuit impetratus. Refutatio in proximè successurum, an, & quando absque Regis assensu subsistat, & quomodo intelligendum illud vulgatum *Andræ in cap. 1. §. & si libellum de alienat. feud. patern. Valet refutatio, cætera pacta non.* Seruitus an absque assensu super feudo, vita feudatarij du-

in const. in locis domany, sicque dictum omnino tenendum; & iudicandum, nimirum ut in terminis *dicti cap. Ladislaus*, annullato instrumento possit contractus per testes probari; Minus etiam obstabat quod illa refutatio dicebatur potius donatio, quæ inter patrem, & filium à iure prohibetur, *l. donationes. ff. de donat. inter virum, & uxor. & l. placet ff. de acquir. hered.* Nam responsum fuit, illam non proprie donationem, sed prorsus refutationem appellari, ut est tex. *in c. 1. §. & si libellus, de alien. feud. patern.* Secundò cum feuda sint iuris publici, ut per Andr. *in proem. feud.* in his, quæ sunt iuris publici patria potestas non attenditur, *l. nam quod, ff. ad Senat. Consult. Trebell.* hinc si filius familias feudum acquirit, illius ususfructus patri non quæritur, Bald. *in l. cum oportet, C. de bonis quæ liberis, in l. si uxor. C. de condit. insert. & in c. 1. de duobus fratribus, de nouo benef. inuest.* Tertio probatum extiterat per testes refutationem illam fuisse refutantis iuramento roboratam, quo casu valet donatio inter patrem, & filium; notant Canonistæ *in c. cum contingat de iureiur. Bald. in l. fin. C. pro dote. Aret. in d. l. placet, & Alex. conf. 20. lib. 3.* Inde ex his omnibus per Regiam Cameraam nemine contradicente fuit decisum, refutationem fuisse validam, ac proinde dictum Alphonsum feudi possessorem ab impeditis per dictam Lucretiam fore absolendum.

OBSERVATIO.

IC habemus decisionem indiuidualem, quam alibi non obseruavi, ut subsistat refutatio facta à patre in filium primogenitum de feudo, quamuis sine assensu, non obstante, quod filius patri refutanti certam annuam quantitatem vitalitiam promississet, fuit enim habitum pro verò per hanc promissionem nullum fuisse ius super feudo constitutum, quo casu assensus fuisset necessarius; sed tantum dici, si ius in actione personali obligatum ad soluendum patri singulo quoque anno quantitatem illam inter eos conuentam; modo huic sic factæ determinationi nos inhærentes, dicamus libenter, eidem nullatenus contradicere Loffred. immò expressè inhærare *in conf. 3. num. 38. & 39.* dum feudi refutationem cum reservatione ususfructus penitus improbens sine assensu, ait in terminis, *c. 1. §. & si libellus, de alien. feud. patern.* Secus dicendum ubi refutans aliquid annuum sibi reseruasset, quod intelligo dummodò feudum non tangatur; immò plus dixit Fab. de Anna *conf. 46. num. 8.* nimirum valere refutationem, quamuis sine assensu, in qua refutans annuam pensionem de fructibus feudi sibi reseruasset, quod tamen sic simpliciter dictum puto satis periculosum, vnde prudenter Dom. Reg. Capyc. Galeat. *controuers. lib. 2. controu. 6. num. 15.* dixit Loffredum *loc. modo cit.* præter casum reservationis ususfructus concedere, valere refutationem ubicunque ita illa fiat, ut non contineat partem feudi, nec inducatur diuisio, sed aliquid aliud separatum ab ipso feudo, sic citans tex. *in d. §. & si libellus.*

2 Ut autem refutatio in proximè successurum sit valida absque assensu, dic Tu eam esse debere simplicem, & puram, ita ut refutans omnino tollat se de me-

dio, & nihil penitus commoditatis penes refutantem remaneat, per quam ius super feudo constituitur, & ita intelligi dicta per DD. quos citat, & sequitur Dom. Reg. Rouit. *in pragm. 4. à num. 8. vsque ad 14. de feud.* Cæterum ubi fieret refutatio cum reservatione ususfructus, siue ut refutarius remaneat obligatus ad aliquid refutanti præstandum, sic pro obseruantia promissorum, feudum hypothecæ submittendo, siue aliis adiectis pactis, per quæ ius in feudo constituitur, semper hæc refutatio dicitur nulla, dum super ea Regius assensus non fuit impetratus, ita Camér. *in cap. Imperialem fol. 32. col. 2. vers. ex quibus alia quoque, Loffred. d. conf. 3. & 9.* Ioan. Vincent. de Anna *alleg. 35.* D. de Franch. *decif. 3. num. 9.* D. Regens Lanar. *conf. 73. num. 3.* D. Consil. de Georg. *allegat. 17. num. 45.* Dom. Reg. Marcia *disput. 80. num. 19. & seq. & alij.* Nec pronis vnquam auribus audiendum, ut subsistat hæc refutatio sic sine assensu facta, cætera verò pacta non, iuxta illud vulgatum Andr. *in d. c. 1. §. & si libellus n. 6.* nam ut benè aduertit Dom. Reg. de Ponte *conf. 12. num. 11. & seq.* Andr. theorica intelligenda est. in pactis initis sine refutatione, ut non liceat cum agnato de feudo aliter pacisci, quam per refutationem; non autem in pactis initis cum eadem refutatione, quia tunc ex indiuiduo voluntatis, dum pacta non subsistunt propter defectum assensus corrui tota refutatio, sic enim loquitur Dom. de Ponte, *Et dum Izarn. in d. §. & si libellus ante num. 6. dixit, refutationem, sine assensu valere, alia pacta non, illa doctrina intelligenda est in pactis initis sine refutatione, ut non liceat cum agnato de feudo aliter pacisci, quam per refutationem, non autem in pactis initis in eadem refutatione; ita intellexit Loffred. in d. conf. 3. num. 18. & in d. §. & si libellus, vel intelligi debet in pactis initis extra refutationem non in pactis correspondentiis, quæ si corrumpunt, corrui quoque & ipsa refutatio, ut intell. gebat Camér. in d. car. 31. col. 1.* Hæc de Ponte, idemque affirmavit Dom. Camill. de Medic. *conf. 49. num. 8.* & per hæc verba. *Ex his omnibus inferitur, quod feudatarius non potest refutando cedere locum, & remanere in loco, reseruando sibi ius aliquod in feudo, incompatible est enim ut in eodem feudo sint duo feudatarij, videlicet refutans, & refutarius, & ideoratione istarum reservationum, quæ in refutatione fiunt, corrui refutatio, hoc est, quod voluit in effectu Andr. in cap. 1. §. & si libellus, de alien. feud. patern. & in constit. constitutionem diuæ memoria, ubi valet refutatio, alia pacta non, quod ibi interpretatur Loffred. in paraf. & latius in conf. 3. ut virumque corrui; nam licet refutatio valeat quando sit proximè, & immediatè successuro, nihilominus si in refutatione apponuntur alia pacta, ista pacta non valent ex rationibus supra notatis, ex quo sequitur, quod si pacta non valent ex defectu assensus, refutatio non valet ex defectu voluntatis, quia sine illis pactis refutans non refutasset, nec actus agentium ultra eorum intentionem operari possunt ex regula.* Hæc de Medic. ad cuius dicta confirmanda Dom. Fab. Capyc. Gal. in addis. Refert decisionem Sacri Consilij iunctis Aulis proditam in causa Io. Angeli Barrilis cum Francisco filio, & creditoribus, super qua D. Regens de Ponte scripsit, ut in d. conf. 12. dicit enim fuisse per Sacrum Consilium determinatum nullam esse refutationem factam à patre in beneficium filij cum reservatione annuæ præstationis in pecunia, vel in fructibus, idque de anno 1585. in banca Terrusij de ea pariter testatur Dom. de Ponte, in calce dicti sui Consilij, & meminit Thor. in 2. parte sui compend. in verb. Refutatio, quodque hæc omnia vera sint, affirmat pariter, & satis benè Dom. Consil. Theodor. in allegat. 4. num. 15. qui loci dicit falsam esse aliquorum intelligentiam ad verba Andreæ, tam in dicto §. & si libellus num. 6. quam in constit. Constitutionem Diuæ memoria col. 3. dum credunt per illa verba, valet refuta

refutatio cetera pacta non, refutationem sustineri pactis in ea appositis reiectis, dicit enim D. Theodor. numquam hoc Andr. intellexisse, nam cum in dubium renocasset, num per constitutionem *constit. Dina memoria* omnes abrogantem pactiones circa feudalia sine assensu, fuisset pariter abrogata refutatio, respondit, refutationem non fuisse abrogatam; per eam enim non dicitur alienare, sed potius se ipsum abdicare, ut sic proximior subingredietur; cetera autem pacta non valere, modo ait Theod. si hoc intelligimus genericè de aliis pactationibus, & contractibus, qui non sunt refutatio, & sana est doctrina, & excludit à prohibitione, remanet refutatio modo sit pura, & simplex; ac si verba illa intelligere vellerimus, ut non valeant alia pacta apposita in ipsa refutatione, & similiter sana est doctrina; sed non per hoc sequitur, ut reiectis pactis valeat refutatio; sed imò ut ob pacta prohibita contruat, etiam refutatio ratione indiuiduæ voluntatis, cetera ad materiam videnda sunt apud Fricc. in 17. *limit. ad const. constit. Dina memoria*, Domin. Reg. de Ponte in tract. de potest. Præreg. tit. de refut. feudor. §. 1. per tot. Minador. *conf. 15. Dom. de Franch. decis. 591. num. 3. Bambacar. in cap. 1. §. beneficium, sit. si de feud. defunc. & c. Iul. Cæsar Gallup. in method. feud. par. 2. cap. 5. per tot.*

3 Secundo notamus hic, nullam fuisse habitam rationem de oppositione facta, respectu prætenſæ nullitatis refutationis, ex quo refutans Castrum Baronale apud se pro habitatione sua vita durante retinuerat, nam dictum fuit, quod cum reseruatio illa aliud non importabat, nisi seruitutem, bene poterat refutans illam super feudo refutato sua vita durante imponere, etiam absque assensu. Tu modò ad huius dicti confirmationem vide Afflic. in *constit. Constitutionem Dina memoria, num. 19. versificat non est alienatio*, Capyc. in sua *inuestit. in verbo feudorum demolitio*, & omninò Ioannem Angel. Pisanell. in sua *elegantissima obseruat. per me impreſsa lib. 2. resolut. iuris cap. 30.* hi enim sustinent in seruitutis impositione super feudo Regium assensum non requiri, rationibus ut per eos.

Tertiò notamus, nec pariter rationem aliquam habitam fuisse de altera oppositione, nimirum quia refutatio stipulata erat manu notarij vassalli, sicque nullam, ex nimis clara dispositione *c. Regni*, quod incipit, *Non suo prudentis*, alias, *Ladislav*, secundum ordinem Ioann. Anton. de Nigris 289. ad cuius ornatum multa dixi Ego *lib. 1. meorum resolut. cap. 280. & lib. 2. cap. 249. & 230.* Nam cum per testes fuisset probatum, contractum fuisset stipulatum, quando dicebatur, *solemnitatem scripturæ cessare*, non per hoc cessare poterat contrahentium voluntas per testes bene probata. Tu ad confirmationem vide omninò quæ scripsit Ioann. Franç. Capiblanco in *pragm. 1. num. 348. & seq. de Baronibus.*

5 Vltèrius notamus fuisse hic suppositum pro indubitato, quod si refutatio, de qua agebatur, erat nulla, ætèrta ista uti ex filia præmorta neptis auo suo feudatario in hoc feudo aperto iure successisset, nam cum filij masculi patris feudatarij erant rebelles, habebantur ac si in mundo non essent, quia successionis bonorum feudalium incapaces, sicque fiebat locus sequenti in gradu, ut ex Andrea in *cap. 1. num. 12. & 13. in tit. qua sit prima causa benef. amitt. demonstramus supra, in obseruat. ad decis. 19. ubi incapacitatis, & indignitatis materiam declarauimus.*

ARGUMENTVM.

Officium si à patre fuerit, pecunia acquisitum pro se, & vno hærede in vita vel in morte nominando, & nominatione non facta, ut succederet, qui legitimus esset hæres, casu contingente, ut ab intestato decederet, pluribus sibi supersticibus filiis, an primo genitus solus in eo officio succedat, cum onere tamen æstimationem cum fructibus conferendi, ac si esset feudum nouum pecunia quæsitum; & de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCCLI.

ROBERTVS Muscetrula cum teneret officium Secretarij Regiæ Audienciæ Terræ Hydrunti, donec viueret, & post eius mortem pro vno hærede in vita, vel in morte nominando, & nominatione non facta, pro eo, qui legitimus esset hæres, in vltimis constitutus, tres habens dumtaxat filias feminas, Beatricem nimirum primogenitam, quam vniuersalem instituit hæredem, Camillam secundogenitam, quam in dicto officio hæredem fecit, & Adrianam, cui ducatus reliquit octo mille, eo expresso, ut hoc legato contenta esset, contigit, Camillam in officio prædicto institutam, Roberto patri præmori, quo, & tandem defuncto, nulla alia in dicto officio nominatione facta, quia deum illinc ad certum tempus pariter è viuis decessit Beatrix, patris hæreditate iam adita, Adrianam sorore sibi hærede instituta, orta fuit controuersia in Regia Camera inter dictam Adrianam, & Regium fiscum, ad quemnam officium prædictum spectaret?

Prætendebat Adriana iura sua in tuto esse, ea principali ratione, quia cum in officio prædicto nominata esset Camilla secundogenita, quæ patri prædecesserat, dispositio illa fuit eaduca, & successiuæ, cum ipsa esset secundogenita, censebatur illa in officio nominata, nam quoties in aliqua dispositione fit mentio de primogenito, vel secundogenito, de illo intelligitur, qui tempore mortis disponentis primogenitus, vel secundogenitus reperitur, argum. tex. in *l. cum ita, §. in fideicommissis, ff. de legat. 1.* Cæterum Regia Camera habendo pro absoluto in officio prædicto per mortem Roberti successisse Beatricem filiam primogenitam, quæ patris sui hæres fuerat vniuersalis, censuit officium prædictum, stante morte, quæ super

superuenerat Beatricis, ad Regiam Curiam spectare; etenim ponderatum fuit satis fuisse vanam Adrianæ prætensionem, eo præsupposito, quod ipsa tempore mortis patris erat secundogenita, quia hoc motiuum procedere poterat, si absque nominis Camillæ expressione in officio prædicto secundogenita tantum fuisset hæres nominata; sed quia fuit nominata Camilla, hoc proprium nomen, non autem appellatiuum erat attendendum, ad tex. in *l. si communis seruus*, ubi Bart. & Angel. ff. de stipul. seru. Abb. in c. quoniam de offic. deleg. Dec. conf. 370. Secundò ponderabatur, Robertum patrem in suo testamento expressè ordinasse, ut Adriana legato dumtaxat ducatorum octo mille contenta esset, sicque animum demonstrasse suum ad hanc summam limitatam, ad notata per Bart. in *l. ex facto* ff. de hered. instit. Tertiò quia in facultate Roberto tributa nominandi, dicebatur, quod nominatione non facta succederet legitimus hæres, quando diceretur Robertum ab intestato decississe, hæc hæredis qualitas non nisi in personam Beatricis considerari poterat; nam cum maior paternæ hæreditatis pars in bonis feudilibus consisteret, ad quæ de iure sola Beatrix admittebatur, licet in allodialibus vtraque, quia officium maius symbolum habet cum feudis, quam cum allodialibus, ad Beatricem tantum officium spectabat, eoque magis quia verè Beatrix à Rege nominata censebatur, nam cum dispositum esset, ut nominatione non facta censeatur hæres suus nominatus, hæc qualitas non nisi in Beatrice verificabatur, nec audiendum, tam Beatricem, quam Adrianam in officio successisse, ut ista præsupponebat, quia hoc præsuppositum pro falso fuit tentum, vnde ex his omnibus principaliter consideratis, pro fisco etiam in gradu reclamationis pronunciatum extitit.

OBSERVATIO.

Scripserunt in hac causa pro Adriana Dom. Reg. Lanar. conf. 59. & Io. Vinc. de Anna alleg. 139. sed sententiam contra clientem reportarunt. Hæc est punctualis decisio ad probandum ut filius tantum primogenitus, & non omnes filij succedant patri in officio per illum pecunia acquisito pro se, & vno hærede in vita, vel in morte nominando, & nominatione non facta, ut succederet, qui legitimus esset hæres; est enim officium de sua natura indiuisibile, sicque cum ad vnum tantum illud spectare possit, consequenter ad instar feudi indiuisibilis, semper intelligendum est, ut iste vnus debeat esse primogenitus, ita satis bene post DD. quos allegat Roderic. Suarez in *l. quoniam in prioribus*, in 10. ampliat. intra num. 25. C. de inoff. testam. ubi dicit hoc esse perpetuè menti tenendum, quia in quamplurimis causis maximum honorem faciet, & ex nostratibus Franc. de Amic. in reper. tit. de his, qui feud. dare poss. in vsibus feudor. fol. 62. col. 2. (quicquid contra decisum refert Lanar. loc. cit. n. 28.) & doctè satis Dom. Reg. Capyc. Latro decis. 26. nu-

mer. 4. & 5. ubi addit, in hoc officium feudo æquiparari; est tamen verum, quod ubi hic casus continget tenebitur hic filius primogenitus, qui in officio successit; illius æstimationem cum fratribus suis secundogenitis conferre, ita Bart. Bald. Salic. Paul. de Castro, & ceteri omnes in *l. omnimodo*, §. imputari, C. de inoff. testam. & in *l. 1. §. nec castrense*, ff. de collation. bonor. Rip. in *l. in quartam*, num. 163. ff. ad leg. falcid. Valque post multos, quos congerit de success. creat. lib. 3. §. 30. par. 2. limit. 34. num. 218. Guttier. practica. quæst. lib. 11. quæst. 64. num. 7. Vitalis in tract. de collatio. quæst. 28. num. 35. Gamma decis. Lusit. 29. quicquid contra eius votum decisum fuisset, & male, ut per adentes ibi Aluar. Valasc. satis bene in praxi partitionum, & collat. cap. 13. num. 72. vers. sed si verum amamus, Dom. Reg. Const. in *l. 1. num. 61. cum seq. C. de filiis official. lib. 12. Mangil. de imputat. quæst. 33. Merlin. de legit. lib. 2. titi. 2. quæst. 23. & Dom. Reg. Rouit. post alios, quos citat conf. 106. num. 6. lib. . . quibus addo nouissimè Dom. Consil. Arias de misa var. resol. lib. 3. cap. 49. num. 26. Nec dissentit Domin. Consil. Staib. resol. forens. cent. 1. resol. 59. num. 68. & seqq. & si validum est argumentum de feudo ad officium, ut probat Dom. Reg. de Ponte decis. 8. num. 5. quicquid sibi dixerit Montan. de regalib. fol. 175. num. 11. vel ut hic dicit Dom. Reg. noster, officia malus symbolum habere cum feudis, quam cum allodijs, ad prædicta confirmanda idem apud nos receptum est in feudo nouo à patre pecunia quæsito, in quo licet filius primogenitus solus succedat, tenetur tamen illius æstimationem cum fratribus secundogenitis conferre, idque ex consuetudine sic iudicandi, quæ sumptit originem ex vulgatissima theoria Andreae, in c. Imperialem §. præterea Ducatus, in 2. addis. num. 39. de prohib. feud. alien. per Frederic. qua de re, latè per me libro 1. resol. iuris capis. 12. & libro 2. capis. 45. à numer. 18.*

Hæc in linea descendenti; in linea verò collaterali, quia in ea cessat collatio, ut per DD. communiter in *l. si emancipari*, C. de collatio. glof. & Paul. de Castro in *l. 1. C. de legitim. hered.* Secus dicendum est, nimirum ut si quis possidens feudum ab ipso emptum; vel officium pecunia pro se, & vno hærede nominando acquisitum, & hic ab intestato decesserit, pluribus sibi supersticibus fratribus, frater suus, qui locum tenet primogeniti, in feudo illo, vel officio succedat, absque quod ad illius æstimationem cum fratribus conferendâ cogi possit, prout in feudo, sic per Sac. Conf. decisum testatur Dom. Reg. Rouit. decis. 38. Ego ipse resol. iuris lib. 1. cap. 26. num. 57. & seq.

Sed hic posset eleganter dubitari, si Beatrix in casu huius decisionis decessisset, patris hæreditate adhuc non agnita, an idem iudicandum, quod pro fisco iudicatum extitit, vel potius dicendum, ut Adriana in officio successerit, ac si Beatrix patri non supersticisset, hic casus alias contigit in Regia Camera, & pro resolutione ipse dicebam inuestigandum esse, an filius primogenitus, ad quem officium spectabat, & qui patris hæreditate non agnita decessit, dici possit, quod patris sui fuerit hæres, cognito enim hoc, facilis erit propositi dubij resolutio; etenim affirmantes filium hunc fuisse patris hæredem, consequens est dicere, per illius mortem officium illud pro vno hærede acquisitum fuisse iam ad Regiam Curiam reuersum; quod fuerit hæres puto sic de iure diffinitum constat enim, filium sub patria potestate constitutum, patre mortuo, statim ipsoque iure illius hæredem effici, quamuis de iure prætorio possit abstinere, si vult, hic est text. in *l. 1. §. prætermittere*, vers. qui sunt in potestate, ff. si quis ommissa causa resiam. cuius verba sunt.

sunt. *Qui sunt in potestate statim heredes sunt, seu ab intestato, seu ex testamento, nec quod se abstinere possunt, quicquam facit ubi glos. addit hæc verba, quominus ipso iure sint heredes, facere tamen potest abstentio &c.* Anton. Fab. *decis. tertia C. de repud. vel abstin. heredis.* At ubi filius non se abstinuerit, etsi non constet de immixtione pro eo, quod ad rem hanc pertinet, præsumptio est, quod paternam hæreditatem agnouit, vel saltem quod agnoscere intendebat, probatur, quia cum primum hic filius moritur ex potentia suitatis hæreditatem illam paternam transmittit, vel ad descendentes suos, si quos habet, ad tex. *in l. unica, C. de his qui ante apert. tabul.* vel ad hæredem, quem instituit, siue ad proximiorum, si ab intestato decedit, prout est tex. cum glos. *in l. 3. C. de iure deliber.* & non ut acquitendam, sed ut acquisitam, ut ratiocinatur Anton. Fab. *de erroribus pragmat. decad. 33. err. 10. num. 14.* Cæterique, quos refert, & sequitur Arias de Mesa *var. resol. lib. 3. cap. 42. num. 15,* quibus addo Bellon. *de iure accrescendi, cap. 7. quest. 41. num. 96. & 97.* & qui venit non nisi ex transmissione, & uti transmittentis hæres venire potest, non autem nomine proprio, & sic ex propria persona, sed ex persona transmittentis, sic eius personam repræsentans, ita Paul. de Castro & Ias. *in l. si quis filium, C. de inoff. testam.* Phanuc. *de inuent. quest. 243. num. 88. in tract. diuers.* Peregrin. *de fideicom. artic. 31. num. 12. in fine,* & alij, quos refert, & sequitur Iacob. Cancer. *var. resol. part. 3. c. 21. à n. 154. ubi n. 164.* addit quod postquam ius transmissum est acceptatum, illud dicitur esse de hæreditate transmittentis, sicque bona hæc iure transmissionis acquisita, creditoribus, & legatariis transmittentis obligata censentur, & successiuè in inuentatio bonorum transmittentis describenda, idemque nouissimè Nicolaus Noalis *de transmiss. in princ. n. 6. & 7.* quæ omnia adeo vera esse dicimus, ut si hic filius, qui decessit patris hæreditate non agnita fratrem haberet cohæredem, iste contra testamentum fratris, si quod condidisset, nil prætere potest, & ab intestato portionem illam paternam fratri suo defuncto tangentem, non nisi, ut hæres nepotis, si proximiores non adessent, consequetur, ita satis bene Bart. Bald. Paul. de Castro Alex. Ias. & alij plures, quos ex recentioribus refert Anton. Gomez *variar. resolut. tom. 1. cap. 9. num. 23. vers. & in expresso.* Ferdin. Valquez *de success. creat. progress. & resolut. lib. 3. §. 21. limit. 10. numer. 268. fol. mihi 553.* Mich. Grass. *in §. transmissio, quest. 24.* & Nicol. Noal. *de transmiss. cas. 8. numer. 38. & 41.* est enim apud omnes sine controuersia, ut in suo aditio, siue immixtio necessaria non sit, quandoquidem lex suum ipso iure citra immixtionem ex vi, & potentia suitatis statim hæredem facit, vulgata *l. in suis, ff. de suis, & legit. hered. §. sui, Instit. de hered. qualis. & differ.* Idque adeo verum, ut ante immixtionem nec hæreditas paterna iacens dicatur, glos. communiter recepta *in l. cum hæreditas, in verbo successeris, ubi Cyn. Alberic. Bald. Salicet. & omnes, C. de pop. Ant. Gomez cit. cap. 9. num. 17. Viu. decis. 347.* & faciunt satis ad rem quæ scripsit Maranta *conf. 43.* ubi cum filia ex propria persona patri succedere prætenderet, ex eo quod frater suus, ad quem uti masculinum paternam spectabat hæreditas, ea non agnita decesserat, & hoc ut excluderetur mater, quæ pariter erat cum filia superstes, respondit bona ad utramque uti filij & fratris respectiuè hæredes spectare, & pertinere, idemque ex Nostratibus scripsit Cæsar. de Ursill. *in addition. ad Afflic. decis. 178. sub num. 3.* & in sorore utrinque coniuncta ut consanguinea exclusa ex iure transmissio in bonis paternis succedere possit, idque ex persona fratris ante immixtionem defuncti, consuluit Rimin. Sen. *conf. 125. lib. primo: Ego ipse re-*

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

solut. iuris lib. primo capit. 221. numero undecimo.

Hæc si filius, qui patris hæreditate non agnita decessit, mortis tempore sub patria potestate constitutus reperiretur, quia si emancipatus, cum iste hæreditatem non aditam non transmittat, nisi ad descendentes ad tex. *in d. l. unica, C. de his, qui ante apert. tabul.* ad extraneos verò nullatenus, ut satis bene post plures, quos refert, probat Ant. Gomez *loc. cit. n. 24. per tot.* quando dicimus, filium sui iuris, patris hæreditate non adita è viuis decessisse, ille ad hanc hæreditatem est admittendus, & ex propria persona, qui sublata de medio persona filij emancipati, proximior defuncto patri reperiretur, ut probat tex. *in d. l. 3. in 2. resp. C. de iure deliber.* In hoc enim tex. cum dubitatum esset an frater potuisset succedere fratri, qui decesserat superstite filio defuncto demum intra paucos dies mortis patris, paternam non agnita hæreditate, nullatenus posse eum succedere respondit Imperator, si hic filius, qui postremo decessit sub patria potestate constitutus erat, secus vero si fuisset emancipatus. glos. ibi *in verbo quod si eum.* declarando tex. notabiliter ait in prima parte tex. ideo frater fratri succedere non potest, quia filius eiusdemque nepos uti sub patria potestate positus, siue se immiscuerat hæreditati paternæ, siue non, cum primum decesserat hæreditatem illam paternam ad suos hæredes transmisit, sicque patruus uti hæres fratris sui, nil consequi potest, licet bene possit adire uti hæres nepotis, si iste proximiores non haberet; in secunda verò parte tex. filius, qui intra paucos dies mortis patris eius hæreditate non adita decessit, erat emancipatus, unde in hoc casu bene frater fratri suo ab intestato defuncto succedere potest, quia habetur, ac si filius ille post mortem patris defunctus numquam in mundo extitisset, quare, ut dubium propositum penitus aboluamus, si officium tenens à Rege pro se, & vno hærede acquisitum decesserit, filio superstite sub potestate constituto, qui demum patris hæreditate non agnita obiit, & officium esse ad Regiam Curiam reuersum, est omnino affirmandum, quia acquisitio illa pro vno hærede suum sortita fuit effectum, per rationes, de quibus supra, sicque in puncto determinauimus in Regia Camera sub die 2. Maij 1657. nimirum ut officium Campionis Regiæ Siciliæ ab Antonio Battimello acquisitum pro se, & vno hærede nominando, esset ad Regiam Curiam reuersum, stante morte dicti Antonij, superstite filio, qui intra paucos dies mortis patris decesserat, non aliter illius hæreditate agnita, reiecta prorsus præensione sororis, quæ Antonio fratri suo in officio, uti eiusdem hæres succedere intendebat, ex eo quod filius, qui legitimus erat successor patris, hæreditate non agnita obierat, secus autem omnino affirmandum si emancipatus extitisset hic filius, quia dum non adiit, hæres nunquam extitit; unde eo deficiente, officium consequitur, qui ad defuncti officialis hæreditatem de iure admitti potest; & ob id alias ego pariter dicebam, quod nullum bonum ius fouebat fiscus, dum prætendebat fuisse officium ad Regiam Curiam deuolutum, ex eo quod officialis decesserat superstitibus duobus fratribus cum primogenitus, ad quem officium pro vno hærede acquisitum spectabat, è viuis postea decesserat, hic enim fratris hæreditate non adita obiit, quam certè in alium etiam filium transmittere non potuit, ad tex. *in l. quoniam sororem, C. de iure de liberandi, & consequenter acquisitio illa officij pro vno hærede, adhuc suum, non sortita fuit effectum.*

A A a a a

A R G P

ARGUMENTVM.

Gabella si in loco, in quo illam exigere solitum est, non solvatur, eo quod, qui illam solvere debebat huius impositionis erat ignarus, nùm fiet locus poenae fraudati vectigalis. Merces an incidant in commissum, si mulionis culpa gabella non fuerit soluta. Banno emanato, vt nemo à Domino audeat extrahere frumentum, causa illud ad alienam iurisdictionem asportandi, si quis in itinere fuerit inuentus cum equis, & mulis frumentum asportare, ante tamen quam perueniret ad locum, ex quo exire non licet, nùm hic dicatur banno contrauenisse, & de aliis.

DECISIO CCCCCLII.

QVM Baro de Abenante à Prouinciis Calabriae notabilem serici quantitatem, absque gabellae solutione extraxisset, ac demum in Turri Annunciatæ super Regiis triremibus illam asportari fecisset, nulla Regiis officialibus denunciatione, ac directum solutione facta, dubitabatur, an sericum illud in commissum incidisset?

Et affirmatiue per Regiam Camerae decisum extitit. Ratio decisionis fuit, quia pro dicto serico omnino in ciuitate Cosentinae gabella solui debebat, ad text. in *l. commissum*, ff. de *publican. & vectigal.* Nec poterat ignorantia allegari, nam cum gabella hæc esset antiqua, nulli eam ignorare licebat. Bart. in *l. leges*, la 3. C. de *legib.* vbi dicit, quod gabellam ad portam non soluens in dubio fraudandi animum habere præsumitur, quia intelligitur contra generalem consuetudinem facere, ni tamen incognita prorsus, & insolita esset gabella. Secundo quia emanatum extiterat bannum, vt statim absque sericum imbarcatum esset, etiam si per intra Regnum, censeretur illud in commissum incidisse, nec Baroni opitulabatur, quod respectu operationis super Regiis Tribunalibus, ipse ignarus penitus fuisset, ex quo huiusmodi actus author extiterat filius, qui ipsi Baroni præiudicare non poterat, pro vt dicitur de mulione, qui alienas arportans merces, si gabellam non soluit, domino mercium præiudicium non infert, nam fuit responsum, passim in Regia Camera, contrarium decidi, nimirum, vt semper merces incidant in commissum, quamuis mulionis cul-

pa gabella non fuerit soluta; sed quia in casu, de quo agebatur Baro prædictus, similia committere solitus non erat, simulque ære alieno erat maxime grauatus, ac alias Regi militando inseruierat, consuluit Regia Camera, vt Dominus Prorex huius intercepti ei gratiam faceret; nam cum esset poena, hæc poenes Principem est arbitraria. Bald. & Aretin. in *l. fin. C. vbi senatores, vel clarissimi*, & ita pro medietate fuit consultatio exequuta,

OBSERVATIO.

Hoc iure vtitur in hac ciuitate, & Regno, vt ignorantia non excuset ad finem euitandi poenam intercepti pro vectigali non soluto in loco vbi est destinata illius solutio, pro vt fuit decisum hic; quicquid contrarium de iure responderit Abb. *conf. 35.* incipit, *videtur primo*, vbi dicit, quod si quis ignorat in loco exigere gabellam, & per locum illum cum suis mercibus transferit, gabella non soluta, res in commissum non incidit, quodque transeuntis iuramento stetur, quod ignorauerit ibi exigere gabellam, idemque Hyppolit. de Marfil. in *l. si quis ignorans*, col. 1. in *prin. ff. de falsis*, vbi addit, hoc esse verbum notabile, & lucrosum; illud tamen puto ab omni dubio procul, quod si merces non à domino asportarentur, sed à mulione conducto, qui gabellam non soluit, hic teneretur Domino amissarum rerum pretium soluere, ita Bald. *conf. 417.* incipit, *quidam vectorialis*, quamuis Cuman. *conf. 5.* incipit, *non reuocando num. 4. vers. 3. quia*, dixerit vectoralem ex dolo suo non posse facere, vt dominus mercium in illarum amissionem cadat, & Rolan. à Valle in *conf. 42. num. 30. & seq. lib. 3.* existimauit, vt si rescinderet in commissum propter gabellam non solutam, dolo, & culpa vectoralis, si iste propter eius paupertatem dominum mercium indemnem releuare non posset, restitueretur dominus in integrum aduersus poenam commissam.

Sed illud queri solet, si statuto, vel banno caueatur, vt nemo à Domino audeat extrahere frumentum causa illud ad alienam iurisdictionem asportandi, si quis in itinere fuerit inuentus cum equis, & mulis frumentum asportare, ante tamen, quam perueniret ad locum, ex quo exire non licet, nùm hic dicatur statuto, siue banno contrauenisse? negat Cyn. in *l. cum proponas*, num. 3. vers. *tertio quæro, quid si res*, C. de *nautico fano*, Rationem assignat, quia talis redire poterat retro, sicque se poenitere, nec dissentit Bart. ibidem, & post eum Lud. Ferrett. in *suo opusc. de gabell. num. 163. & seq.* quicquid distinguat Paul. de Castro in *l. cotem ferro*, §. *Dominus*, ff. de *publican. & vectigal.* & ita per Regiam Camerae, sub die 29. Ianuarij currentis anni 1656. referente Dom. Præs. Capyc. Gal. nunc in supremo Italiae Senatu Regente electo, decisum extitit, nimirum, non esse interceptam certam pecuniae quantitatem, quam custodes existentes in confinibus Regni, vbi dicitur à *Portella*, illam abstulerant à posse vnus, qui dicebatur cum aliis iter agentibus se Romam conferre, dum adhuc in Ciuitate Fundorum morabatur; hic enim dicebat, quod cum primum audiuerat pecuniam illam extrahi à Regno non posse, determinauit ad Patriam regressum habere, sic vltro iter agere se poenitens, debebant enim hi custodes qui sunt tot latrones commorari in loco solito, & destinato, & ibi iter agentes expectare, & cum eis debitas peragere diligentias, nam quousque ad locum destinatum non est habitus accessus, possunt

possunt semper iter agentes se pœnitere, & vltro inceptum iter non agere, & hoc est quod indiuidualiter fuit prouisum per *pragm. 23. sub tit. de extract. ibi: E per terra s'intenda consumato il delitto dell'estrazione quando sia ritrouato l'estrahente con la moneta in luogo vicino alli confini, doue verisimilmente si debbia credere che ditta moneta era per estrahersi &c.* qua de re Domin. Regens de Curte in *diuers. iur. feud. par. 2. cap. 3. num. 112.* & Mauson. de *contrabannis, quest. 6. numero 18.*

3 Vltius in alia facti contingentia dicebam ego in Regia Camera; quod quamuis certa vini quantitas onerata super quadam nauis in insula Prociatæ absque debitis expeditionibus, vt duceretur extra Regnum, fuisset legitime intercepta, prout decreto mediante, ex pluribus declarauimus, nullo tamen pacto poterat fiscus prætere vt nauis quoque esset amissa, nam quoad dominium nauis, nunquã dici potest cõsummatum delictum extractionis, nisi à portu absque debitis expeditionibus discesserit; etenim ad delictum euitandum, credendum est dominum illum nauis non aliter à portu discessurum, nisi dominus mercium extrahi vetitarum debitas expeditiones ei exhibeat, sicque dicebam intelligendum esse *tex. in d.l. cotem ferro, §. dominus, ff. de publican. & vectigal.* dum ibi deciditur, nauem quoque fisco applicandam, dum illius dominus, vel vectores illicita ibi imposuerint, quia intelligitur, si à portu absque debitis expeditionibus discesserit, prout in puncto per *tex. in l. 3. C. de seru. fugit. & in l. Cesar, ff. de publican. & vectigal.* scripserunt Hieron. Gabr. *conf. 18. post. num. 6. vers. idcirco nulla ratione, lib. 1.* & Ioan. Griuell. *decis. 81. num. 9.* vel secundum Salycet. *in d.l. cum proponas, num. 4. tex. in d. §. Dominus,* loquitur de extrahi prohibitis, & illicitis de iure communi, vnde dicit ipse, pœna à iure communi inuenta locum habet; Secus verò in permissis de iure communi, sed prohibitis, de iure speciali, siue municipali, prout in casu, de quo agebatur; etenim iure communi attento vnica tantum certarum rerum extractio prohibetur; nimirum, quæ sit ad Barbaros, ad *tex. in l. 1. C. qua res asport. non debent.* Inter Christianos autem de vno dominio ad aliud nullatenus, sed tantum de iure municipali, ergo; fuit pariter in casu, de quo agebatur pro maiori parte Dominorum Iudicantium considerata bona fides domini nauis, qui non conuincebatur in vini oneratione dolum adhibuisse, vnde meritò vt nauis eidem restitueretur per Regiam Cameram decisum extitit, idque sub die 2. Iunij 1657. sed contrarium iudicauimus hodie 4. Iunij 1658. in causa intercepti doliorum vini triginta quinque oneratorum super nauis, siue tartana, quæ absque debitis expeditionibus ab Insula Ischiæ discesserat, nam cum dolus domini nauis concurreret patenter, ex quo caperat iter agere, censuit Regia Camera, me referente, fore procedendum ad venditionem vini, & nauis, quodque pretium cederet ad beneficium Regiæ Curie, & partitarij, & habuimus pro indubitato, quod quamuis causa intercepti sit civilis, sintque in ea iudiciarij actus seruandi, vt per Dom. Reg. Moles, *decis. 7. in tit. de vltimis exituris Regni,* & per Dom. Reg. de Curte, *in suo diuers. iuris feud. part. 2. cap. 3. num. 107. & sequens.* Attamen quando extrahentes sunt in confesso, nec habent modum se defendendi, sat erit pro declaratione intercepti, quod dominus nauis citetur ad allegandum causam, quare nauis, & bona ibi onerata non debeant declarari in commissum incidisse, prout in hac causa fuit seruatum.

D. De Maximis obseruat. ad decis. D. Reuterij.

ARGUMENTVM.

Immunitas concessa alicui à solutione gabellæ, & ab aliis iuribus Regiæ Curie debitis, & debendis pro vino, quod venditur in sua taberna, si contingerit ex aliqua superuenienti necessitate gabellæ directus augeri, num extendatur ad hoc nouum directum incrementum. Remittens omne ius quod habet, & habere sperat; an ius fideicommissi, quod est de futuro remittere censetur, & de alijs.

DECISIO CCCCCLIII.

BT INVERAT quidam à Rege Frederico, vt potuisset domum ædificare, & in ea tabernam construere ita vt esset illa immunitis à tertiaria vini, & à iuribus Regiæ Curie debitis, & debendis, & cum constructa taberna, per multum temporis spatium, ita obseruatum esset, contigit demum ob maximam belli necessitatem gabellam illam augeri pro tertia parte vegetis vini, itavt sicut per prius soluebantur ducati quatuor, quod demum soluerentur sex, ex hoc dubitabatur an ille, qui immunitatis priuilegium obtinuerat pro sua taberna, esset pariter immunis ab hac noua gabella, dubium faciebant verba illa priuilegij, nimirum, quod esset immunis à iuribus Regiæ Curie debitis, & debendis, iuxta ea, quæ notat Bart. *in l. si quis ita, ff. de aur. & arg. legat.*

Per Regiam Cameram nemine contradicente fuit votatum, immunitatem prædictam ad hanc nouam gabellam non se extendere ex dictis per Bart. quem communiter sequuntur DD. signanter Aretin. Alex. & Ias. *in l. qui cum tursoribus, ff. de transact. in l. si vxor. §. diuus, ff. de adult. & in l. qui Roma, §. duo fratres, ff. de verbor. obligatio.* vbi dicit, quod si aliquis Titio remittit omne ius, quod habet, & habere sperat, ius fideicommissi, quod est de futuro remittere non censetur, adhuc si de eo notitiam haberet, quia hæc remissio intelligitur circa ius, quod habet, vel habere sperat, ex causa de præsentis, vel de præterito, nisi forsan nulla, nec de præsentis, nec de præterito se offerret causa, eo enim casu adhuc ius de futuro remissum censetur, in casu proposito considerabatur ius de præsentis, scilicet tertiariam vini tunc impositam, sicque verba illa, pro directibus debitis, & debendis, intelligebantur

AAAA 2 ratione

ratione tertiariae vini tunc existentis, non autem respectu futurae gabellae ex causa urgente, & necessaria imponenda; etenim si Rex immunitatem concedere voluisset, etiam pro futuris gabellis, dixisset utique, non dixit, ergo; tum etiam quia immunitas simpliciter concessa ad gabellam in futurum ex causa noua & urgente imponendam, non se extendit, ut latè per Aretin, & Ias. post Bart. in l. si ex voto, in princ. ff. de leg. 1. Tandem considerabatur priuilegium praedictum immunitatis à Rege Frederico fuisse concessum, cuius Rex noster successor non erat, & successiue poterat nouam imponere gabellam vnde ex his omnibus pro fisco pronunciatum extitit; nimirum ut immunitas praedicta ad hanc nouam gabellam non se extenderet.

OBSERVATIO.

Circa illam conclusionem hic tentum, nimirum, quod quando quis remittit omne ius, quod habet, & habere sperat, hæc remissio intelligenda sit circa ius quod habet, & habere sperat de praesenti, vel de praeterito, non autem ex causa noua, & inopinata, ad confirmationem vide post DD. quos citat Iacob. Gall. conf. 64. à num. 13. usque ad 18. vbi in terminis renunciationum, quæ à filiabus, vel sororibus fiunt, tempore, quo à parentibus, siue fratribus nuptui traduntur, ait, quod quantumuis amplissima sit renunciatio, & ad iura de futuro trahatur, restringi tamen debet ad illa iura, quæ ex causa de praesenti competere possunt, ad tex. in l. quod seruus, ff. de condition. ob caus. & in cap. 2. vbi glol. & DD. de renunciat. subdens hoc procedere adhuc si expressè fuerit renunciatum iuri de futuro per pactum de ulterius non petendo, ad id allegans Anton. de Butt. in d. cap. 2. de renunciat. vbi num. 11. sic loquitur. *Infertur secundò quod si aliquis renunciat omni iuri, quod habet, vel habere potest, vel sperat, an hac renunciatio referatur ad ius futurum, factum fuit quod non, nisi causa, vel spes causa subsit ex causa de praesenti &c.* istamque sententiam amplexus fui pariter & Ego lib. 2. resolut. iur. cap. 189. numer. 6.

Cessabat tamen in casu, de quo hic agebatur omnis controuersia, nam, ut prudenter aduertit D. Reg. noster, cum priuilegium immunitatis pro iuribus Regiae Curiae debitum, & debendis concessum extiterat à Rege Frederico, Dominus Rex noster illud obseruare non tenebatur; etenim centies nos diximus ex Loffred. conf. 4. num. 18. & conf. 21. num. 12. D. Reg. nostro supra decis. 286. & D. Reg. Moles decis. 10. artic. 8. in tit. de iure deuolut. Reges nostros Austriacos nullatenus esse obstrictos ad obseruandum contractus & priuilegia concessa à Regibus Ferdinando primo, & secundo, Alphonso secundo, & Frederico de Domo de Aragonia, quam dicamus fuisse eos Regni huius legitimos possessores, & Reges; sed tantum teneri eos habere rata gesta per Alphonsum primum, cui legitime successerat Rex Catholicus eius ex fratre Ioanne nepos.

ARGUMENTVM.

Officium si vni fuerit concessum, an valeat Princeps illud à concessionario auferre, & alteri dare, etiam nulla concurrente causa. Princeps an possit ius alteri quaesitum sine causa auferre. Rex an valeat tuta conscientia clericum feudorum successionis incapacem, habilem facere ut in feudis per patrem relictis succedere possit, quamuis successio sequenti in gradu delata fuerit; Et an pariter valeat filium illegitimum post patris mortem legitimare in prauiudicium ab intestato venientium, & de aliis.

DECISIO CCCCCLIV.

ACANTE officio Custodis maioris Carcerum Magnae Curiae Vicariae, illoque à Domino Domino Petro Toletano Regni Prorege concessio cuidam Bartholomeo Sanzeo, donec viueret, supponebatur, illud idem Serenissimum Dominum Regem nostrum motu proprio ex certa scientia, ac de potestatis plenitudine concessisse Francisco de Haro, amoto dicto Bartholomeo, seu quouis alio detentore priuilegium à sua Maiestate non habente; vnde instabat hic à Rege prouisus ut suum exequeretur priuilegium, contradicebat Bartholomeus, quo factum fuit, ut in Collaterali Consilio ad relationem Sacri Consilij dubitaretur, vtra partium meliora foueret iura?

Pro Francisco à Rege prouiso considerabatur de Principis potestate dubitari non posse, quin valeat officium vni datum ab eo auferre, & alteri concedere; hæc est enim Principis praeminentia, & potestas, ut etiam in his quæ sunt iuris gentium, vel naturalis possit contra suum subditum disponere, adhuc de potestate ordinaria, legitima tamen concurrente causa, ad tex. in l. Lucius, ff. de condition. in litem si verberatum, ff. de rei vindic. & in l. 2. C. quib. ex caus. serui pro pram libert. accip. Cyn. & alij in l. fin. C. si contra ius vel utilit. public. & Aretin. benè in c. noui, de iudic. Imò non de defunt, qui dixerint sustineri, quod Princeps de potestatis plenitudine contra ius naturale, vel gentium disponit, etiam sine causa, Dec. post alios, quos allegat conf. 198. & in oqua in Ecclesiarum de constit. quamuis Felyn. ibidem opinionem contrariam veriorum,

riorem, & communiorem demonstrat, itemque Soccin. *conf.* 164. Sed utraque potest defendi sententia, cum omnes admittant, ut causa semper in Principe præsumatur, etiam disponente contra ius gentium, & naturale, dummodo in subditum, & ut non in totum ius illud tollatur, sed tantum limitetur, ut per Cyn. *in d. l. fin.* Abb. Felyn. & Dec. *in d. c. qua in Ecclesiarum*, Lucas de Penna *in l. prædia, C. de locat. prædior. civil. lib. 11.* ubi post latissimè disputatum articulum, tandem concludit, quod quando agitur de tollendo ius positivum, tunc sine dubio potest Princeps à suo subdito id quod est de iure positivo, de potestate ordinaria, etiam sine causa tollere, & sufficit pro ratione voluntas, id quod præcipuè in officiis procedere dicebatur ex Io. Fabro *in §. cum autem, Instit. quib. mod. ius patr. potest. soluit.* verum indubitanter peccaret, si absque causa hoc faceret, ut per Abb. *in dicto c. qua in Ecclesiarum.*

3 At pro Bartholomæ, qui à Prorege fuerat prouisus dicebatur, ideo suam Maiestatem officium dicto Francisco contulisse, quia præsupposuit salarium pro dicto officio constitutum excedere annuos ducatos centum, quo casu prouisio nulla à Proregibus fieri potest; sed tantum quando est infra summam ducatorum centum, sed quia hoc falsum erat, cum officium prædictum nullam habebat prouisionem; sed tantum quædam emolumenta, quæ licet summam excederent ducatorum centum annuorum, non tamen per hoc tollebatur Proregibus potestas tale officium prouidendi. Secundò dicebatur concessionem Bartholomæo factam fuisse à Rege confirmatum, ex eo quod sua Maiestas, mediantibus suis literis omnia, & quæcunque officia tam ad vitam, quam ad certum tempus à Dom. Petro Toletano Prorege concessa confirmauerat, ergo, & illud, quod in priuilegio dicti Francisci dicebatur, amoto dicto Bartholomæo, & alio quouis detentore non habente simile priuilegium, intelligebatur, ut amoueretur ille qui validum non haberet priuilegium, hoc est notabile dictum Compost; quem sequuntur Io. Andr. Anton. de Butr. & Imol. *in c. causam qua, de rescript. Alex. conf. 13. col. 3. lib. 5.* Hæc causa pro Francisco fuit decisa, Domin. Causæ Commissar. Domin. Bermudez, Dom. Regens Albertinus, & Dom. Villanona fuerunt voti; priuilegium suæ Maiestatis in personam Dom. Francisci fore; & esse exequendam, verum si Dom. Prorex suam Maiestatem consulere voluisset, quod facere poterat, Dom. iste Regens, & Dom. Nicolaus Franciscus Constantius fuerunt voti, quod consuleretur sua Maiestas, ad hoc ut auditis utriusque Patris iuribus declararet, an vellet suum exequi priuilegium, Domin. Pro-

rex mandauit ut inter hos litigantes concordia tractaretur; sed quia non fuit sequuta, decretum diffinitiuum fuit pro Francisco publicatum.

OBSERVATIO.

AD pleniorè intelligentiam illius conclusionis, 1 quam hic obseruamus, ut possit Princeps adhuc de potestate ordinaria, legitima tamen concurrente causa disponere contra suum subditum, etiam in his; quæ ius gentium sunt, idemque & fortius, quando ageretur de tollendo à subdito id quod iuris est positivi, dicimus, quod licet satis grauis sit quæstio, an possit Princeps ius alteri quæsitum sine causa auferre, de qua per DD. relatos ab Anton. Gabr. *commun. conclus. lib. 3. tit. de iure quæsito non toll.* communem tamen agnosuimus resolutionem, ut Princeps ius, siue dominium alteri de iure naturali, vel gentium quæsitum absque legitima causa tollere non possit, sunt enim iura illa immutabilia §. 1. *Instit. de iur. natur. gent. & civil. §. fin. Instit. de legit. agnat. tut.* Secus verò quoties dominium, siue ius aliquod iuris civilis artificio esset alteri quæsitum, ut per aditione hæreditatis per sententiam, per vsucapionem, & præscriptionem, ut declarat Paul. de Castro *conf. 178. col. fin. vers. 6. quia ius aduendi;* In hoc enim casu magis communiter dixerunt Doctores, hoc Principi licere, nam cum Princeps in suo Dominio supra ius illud sit, ut probat Dec. *in c. qua in Ecclesiarum num. 29. de constit. & Mysing. singul. obseruation. cent. 5. obseru. 97. num. 10.* tale ius quamuis alteri quæsitum, tollere potest, ita sanè distinguendo responderunt DD. per me relati *lib. 2. resolut. iuris cap. 46. num. 8.* dum ibi probassem, posse Dominum Regem nostrum tuta conscientia clericum feudorum successionis incapacem habilem facere, ut in feudis per patrem relictis succedere valeat, non obstante quod tempore mortis feudatarij ob eiusdem filij incapacitatem sequenti in gradu successio illa delata fuerit; etenim dicebam, quod quoties Princeps ex sua volutate fuit causa quod aliquod ius alicui quærat, tunc ius ipsum potest sine causa, sed sola voluntate auferre, ita satis bene Alph. Modit. *in §. Principum placita, dubit. 2. 23. num. 5.* ubi ad id allegat Angel. qui *in l. Lucius, ff. de emption. firmat,* posse sine causa Imperatorè, rem ex prescriptione, seu vsucapione alicui quæsitam ab eo auferre, ea quidem ratione, quia talis acquirendi modus ab ipso Principe imperante inductus fuit, ac proinde ab eodem, etiam sine causa auferri potest, id quod etiam satis notanter obseruauit Marta *in summa success. legal. part. 4. quest. 4. artic. 4. in appendic. num. 15.* vnde ex hoc in quæstione illa meritò dicebam, quod cum Rex fuerit in causa, ut feudi successio, quæ de iure naturali, gentium, & ciuili ad filium spectabat, deferretur agnato, posse ipsummet Regem tuta conscientia dispensare, ut non obstante filij inhabilitate, quæ ad Principis fauorem fuit inducta, eidem filio deferatur.

Nec esse nouum addebam, ut possit Princeps hæc, 2 & similia facere; quando quidem non desunt DD. & grauissimi, qui dixerint, posse Principem filium illegitimum post mortem patris legitimare in præiudicium ab intestato venientium, illisque præiudicare, non solum in acquirendo, verum etiam in iure quæsitto, & hi sunt Bart. *in l. Gallus, §. & qui si tantum, num. 14. ff. de liber. & posth. Dyn. conf. 10.* Paul. de Castro *in l. 3. num. 4. ff. de testam. & in l. cum heredes, ff. de acquir. possess.* alique plures quos refert Carol. de

Grass. de effect. cleric. effect. 4. num. 167. & seq. idemque in bannito, ut possit Princeps illum plenarie restituere in praeiudicium proximiorum consanguineorum, quibus ipsius bona fuerunt quaesita, ita Bald. in l. fin. num. 6. vers. ex praedictis C. de sentent. pass. vbi Fulgos. num. 12. idem Bald. in l. pater filium, ff. de adoption. Iacob. de Beluis in l. fallaciter, C. de abolitio. Castrenf. in l. intercedit, ff. de condit. & demonstrat. Crot. in d. l. Gallus, & quid si tantum, num. 118. vbi etiam Ruin. num. 181. & Fortun. Garf. num. 132. ff. de liber. & posth. Felyn. qui de communi testatur in c. inter quatuor. num. 4. de maiorit. & obed. Natt. conf. 470. num. 31. vbi dicit ab hac opinione, neque consulendo, neque iudicando fore recedendum. D. de Franch. decisum. 213. à numero 39. & Domin. Reg. Rouit. decis. 37. num. 9. quorum dicta satis bene confirmantur ex sententia Andr. in cap. 1. num. 4. de vassal. decrep. atar. dum voluit, posse Principem vassallum ex sententia feudo priuatum restituere ad feudum illud agnato proximiori quaesitum, ea quidem supra assignata ratione, quia Princeps ea tollere potest, quae de iure ciuili sunt; sed sententia per quam feudatarius priuatus extiterat, est de iure ciuili, ergo Princeps ei indulgendo abstulit ea, quae ex sententia sequuta fuere, idemque & satis bene Marcus Anton. Genuens. in practicabil. Eccles. quest. 10. qui omnino videatur.

ARGUMENTVM.

Testamentum patris an ex illius lectura nullum dicatur, itavt non possit haeres scriptus iuuari beneficio l. fin. C. de edicto diui Adriar. tollen. ex eo quod filius fuit in eo nominatus, sed nec institutus, nec cum causa exhæredatus. Testamentum, in quo filius est præteritus, an sit ipso iure nullum, adhuc si filius illud nullum non alleget; Et quid si legitima est illi relicta, non tamen cum honorabili institutionis titulo. Clausula codicillaris an faciat testamenti nullitatem euitare, & de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCCLV.

DECLARATA hærede vniuersali mediante decreto Magnae Curiae Vicariae D. Victoria Columna ex testamento Illustr. Ascanij eius patris, eaque in bonorum omnium paternorum possessionem immissa, Illustriss. Marcus Antonius filius masculus id ægreferens ad Iullustr. Dominum Proregem recursum habuit, & vti grauatus exposuit, non potuisse Magnam curiam decretum prædictum interponere, ex quo testamentum illud, cuius vigore D. Victoria soror declarata extiterat hæres, ex sui lectura nullum apparebat,

dum in eo filius ipse præteritus fuerat, vnde decretum prædictum omni iure fore reuocandum instabat, causaque, in Sacro Consilio commissa, referenda tamen, & decidenda in Collaterali Consilio, fuit satis de iustitia dicti decreti inter Partes ipsas disceptatum.

Etenim dicebat Iullustr. Marcus Antonius, quod cum ipse filius esset, volens pater suus Ascanius testamentum condere, omni iure tenebatur eum hæredem facere, vel exhæredare, nam alias filio præterito, ipso iure nullum dicitur testamentum, l. inter ceteras, ff. de liber. & posthum. l. 1. ff. de iniusto, rupt. & irrit. factio testam. idque procedere dicebatur, adhuc si filius testamenti nullitatem non allegaret, ut per Aretin. per illum text. in l. ex facto, §. Lucius, ff. de vulgar. & pupill. Nec admittendum, immissionem vigore l. fin. C. de edict. Adriani toll. hæredi scripto impediri non posse, per text. vbi videtur casus in l. 2. C. cod. tit. quia text. iste procedit quando ex facie testamenti de filij præteritione non constat, nam si incontinenti de illa præteritione discuti poterit, tunc impeditur immissio; In casu proposito ex lectura testamenti bene de præteritione constabat, quia in illo nominatus extiterat Marcus Antonius, quem tamen pater suus neque instituerat, neque exhæredauerat; ergo, & licet aliquorum sit opinio in l. 2. C. de bonorum possess. contra tab. tunc demum testamentum, in quo filius est præteritus esse ipso iure nullum; si extraneus esset hæres institutus, alias si hæres ab intestato, nullo pacto diceretur nullum, nisi nullitas à præterito allegeretur, tamen contrarium verius esse dicebatur, ex Aret. Alex. Iason. Dec. & aliis in d. l. 2. volentibus testamentum semper esse nullum, adhuc si venientes ab intestato instituti sint, & nullitas à filio non allegeretur; nec suffragabatur in casu proposito clausula codicillaris, cuius vigore venientes ab intestato censentur grauati hæredi scripto hæreditatem restituere, nam responsum fuit, quod licet hæres scriptus ex fideicommissio hæreditatem consequi potest, tamen dispositio l. fin. C. de edict. diui. Andr. toll. locum non habet, nisi vere à venientibus ab intestato fuerit facta verbalis hæreditatis restitutio, ut ibi Bart. & communiter omnes affirmant; At in casu de quo agebatur, non solum verbalis restitutio à Marco Antonio D. Victoriae sorori facta non erat; sed per illum expressè fiebat contradictio.

At pro parte D. Victoriae principaliter excipiebatur, Marcum Antonium eius fratrem vere non fuisse à communi patre præteritum, quia in testamento non modo fuerat ille nominatus, dum scriptum reperiebatur, quod filium suum benedicebat; sed etiam declarauerat, quod per aliam scripturam ei relique-

rat

rat feuda in iurisdictione Ecclesiastica existentia, & licet hæc scriptura, in hoc ultimo testamento non legebatur, fat tamen erat, quod referretur, ex Bart. communiter approbato in *l. si ita scripsero, ff. de condit. & demonstrat.* Quando enim aliquid filio relinquitur, licet non dicatur titulo institutionis, tamen si in testamento est apposita clausula *omni, meliori modo*, valebit testamentum, & filius in eo, quod est sibi à patre relictum institutus censetur, ita Bald. in *l. quoties, C. de hered. instit.* Dec. *conf. 77.* vbi allegat Paul. de Castro in *conf. 335.* Super puncto, & Fulgos. in *conf. 90.* Io. Aretin. in *d. l. fin.* Id quod confirmabatur ex text. quem ibi ad hoc notat Imol. & Aretin. in *l. si pater filium, ff. de vulg. & pupill.* vbi dicunt, quod licet filius de necessitate, vt testamentum sit validum institui debet *l. inter cetera, ff. de liber. & posth.* Tamen huic formæ satisficit si filius esset tacite institutus, sicut ille qui ex tacita vulgari succedit, quod dictum Imol. pro singulari reputat, & fortè alibi non reperiri, vnde ex his omnibus per Sacrum Consilium accedente voto Dominorum Regiam Cancellariam Regentium decisum fuit, quod licet in decreto præambuli, & in eius declaratione, & confectioe inuentarij non fuerit citatus Illustr. Marcus Antonius, quod non per hoc decretum illud dicebatur nullum; quia ex stylo Magnæ Curie in interpretatioe decreti præambuli nemo citatur, istudque desideratur decretum ad effectum, vt debitores hæreditarios hæres vel ex testamento, vel ab intestato conuenire possit, & contra eos via ritus agere, id quod peractum censebatur citra præiudicium iurium Marci Antonij, qui tam in petitorio, quam in possessorio ordinariè intendendo, de iuribus suis experiri poterat; nam cum legitimus diceretur contradictor poterat comparere, immissionemque reuocari petere, vt dicunt Bart. & communiter omnes in *d. l. fin.*

OBSERVATIO.

Hoc iure vtimur in Magna Curia, vt in decreti præambuli interpretatione tam ex testamento, quam ab intestato nemo citatur, nisi ex testamenti lectura aliud appareret: in testamento, de quo hic agebatur certè ego decretum præambuli non interposuissem, Marco Antonio prius non citato, vel nisi cum testamento, in quo instituta fuit Victoria filia exhibita fuisset scriptura illa, ex qua dicebatur constare fuisse filium masculinum hæredem institutum in bonis feudalibus in statu Ecclesiastico existentibus, qua eundem scriptura prius non visa vsque adhuc in testamento præsentato vitium apparebat visibile, fuit enim in eo nominatus Marcus Antonius filius; sed nec institutus, nec cum causa exhæredatus, quomodo ergo poterat interponi decretum præambuli, isto filio prius non citato, etenim licet verum sit vitium præ-

teritionis inuisibile esse, tamen si apparet præteritio ex ipso testamento, quia de filio testator fecit mentionem, quem tamen non instituit, nec cum causa exhæredauit, tunc omnino vitium hoc præteritionis impedit immissionis beneficium, quod alias hæredi scripto competeret, ita satis bene Cæsar. Argel. *de acquir. poss. quest. 1. art. 7. num. 228.* Quodque testamentum, in quo filius est præteritus sit ipso iure nullum, adhuc si filius illud nullum non allegat, affirmant glol. in *§. sunt autem, in verbo contra tabulas, Instit. de bonorum possess.* quam communiter receptam dicit Alex. in *l. posthumo, num. 16.* & ibi Zuccard. *num. 91,* Riminald. *num. 5.* Curt. Jun. *num. 45.* & Dec. *num. 9.* C. de bonor. poss. contra tab. Alex. in *l. 2. num. 14.* C. de bonor. poss. secundum tab. Ferdin. Valq. *de success. creat. §. 30. num. 109.* & de success. resolut. *§. 7. num. 2. & 3.* & controu. *Illustr. cap. 99.* In quibus locis de vera, & communi opinione, testatur Iul. Clar. in *§. testamentum quest. 4. 3.* & Michaël Grassiis in *§. testamentum, q. 28. num. 2. & 3.* vbi ab hac opinione, nullo pacto recedendum esse admonet.

Et hoc adeo verum aliqui putant, vt si in testamento, in quo alius, quam filius est hæres institutus, legitima filio relicta esset, non tamen cum notabili institutionis titulo, adhuc testamentum illud dici, & censi nullum, & hi sunt, quos allegat Iul. Clar. in *§. testamentum quest. 39. num. 3.* vbi nouissimi Addentes, *lit. F. num. 6.* Mart. in *summa success. part. 1. quest. 25. art. 1. num. 6.* & 15. & *par. 4. quest. 2. artic. 2. num. 21.* & Merlin. *de legit. lib. 5. tit. 2. quest. 2. num. 4.* Est tamen verum secundum magis communem DD. sententiam, quod iste titulus institutionis in legitima, quamuis expressis verbis à testatore non proferatur, aliquando subintelligitur ad finem testamenti nullitatem euitandi, vnde si legitima, siue ab ascendentibus liberis, siue à descendantibus parentibus relinquatur, sic dicendo *relinquo filio, vel patri, aut matri meæ legitimam sibi de iure tangentem, aut mille pro legitima,* quamuis omiserim dicere, iure institutionis, tamen ex natura legitimæ, quæ relinquitur, subintelligendus est titulus institutionis, quia vt dicunt DD. & primus omnium Bald. in *l. fin. num. 8. C. fam. hercisc.* non omnis scit dicere, instituo, hæredem facio &c. probant hoc DD. quos citat Iul. Clar. *cit. quest. 38. n. 11.* vbi Addentes *lit. P. & Q. num. 24.* Gabr. *conf. 109. num. 1. 2. 3. & 4.* Mart. *cit. part. 1. quest. 25. art. 2. n. 10. 11. 12. 13. & 14.* & *par. 4. quest. 2. artic. 2. num. 22. 23. & 24.* Card. Mantic. *de coniect. vltim. vol. lib. 4. tit. 4. num. 22.* Verum semper mea sententia fuit, vt hæc declaratio, siue conclusio intelligenda sit, vt procedat quando expressè fuerit relicta legitima, vel certa quantitas pro legitima, quia si dictum fuisset simpliciter, *lego filio vel patri meo mille,* non addito, *pro legitima,* tunc testamentum diceretur nullum, quia habetur ac si filius vel pater esset præteritus, nam idem est præterire, nullam de filio, vel de parentibus mentionem faciendo, & aliquid eidem relinquere simpliciter, non addito titulo institutionis, vel pro legitima, ita Gabriël. *cit. conf. 109. num. 3.* Cald. in *tit. de instir. de inoff. testam. in discursu incip. vt deceat, num. 2. fol. mihi 24.* Clar. *cit. quest. 38. num. 10.* Mart. *cit. part. 4. quest. 2. artic. 2. num. 24.* & alij plures ab his relati, quamuis contrarium sentire videatur Thesaur. *decis. 58.* vbi Filius in *addit.*

Illud tamen circa prædicta non est prætermittendum, quod data nullitate testamenti ex causis supra enarratis, si in testamento legeretur clausula codicillaris, nullitas hæc euitatur, quia per illam censeretur filius grauatus, retenta legitima, hæreditatem scripto hæredi restituere, ita Gabril. *loc. cit. num. 5.* Marta *loc. sup. relatis,* Merlin. *cit. lib. 5. tit. 2. quest. 4.* vbi dicitur

idem esse si fuerit adiecta clausula *omni modo meliori*, prout probat hic Dom. Regens noster, Gaspar. The-laur. *quæst. forens. lib. 4. quæst. 58. num. 6.* vbi dicit, quod in hoc calu ascendentes vnam tantum detrahunt quartam, descendentes vero duas.

ARGUMENTVM.

Iudex an, & quando possit cognoscere, an sua sit iurisdictione. Regentes Regiam Cancellariam an dicantur Iudices ordinarij in causa à Rege eis commissa, vel potius Delegati, ita vt prolata ab eis sententia, à qua sit reclamatum, non possint in secunda instantia de cætero interuenire.

DECISIO CCCCCLVI.

IN causa Illustr. Ducis Sueffæ cum Illustr. Marchione Turris maioris, commissa à sua Cæsarea Maiestate, vt decideretur ab Illustr. Domino D. Petro Tolerano Regni Prorege, ac spectabilibus Dominis Regiam Cancellariam Regentibus, tunc existentibus, & futuris, cum lata esset sententia ad fauorem Marchionis, appellauit Dux ad suam Catholicam Maiestatem Apostolos petens, & prætendens, Dominos Regentes in secunda instantia amplius interuenire non posse, eo præsupposito, quod in prima fuerant Iudices Delegati. Sed aduersus hoc dicebatur, quod verum non erat, quia cum Domini Regentes Iudices sint ordinarij, per illud commissionis rescriptum, non fuit, nisi eorum iurisdictione excitata, non autem delegata, *c. licet in corrigendis*, vbi omnes Canonistæ, *de offic. iud. ordin.* Verùm ex aduerso respondebatur, quod ex tenore rescripti clarè apparebat causam fuisse delegatam. Primò quia commissa erat Illustriss. Proregi ac Dominis Regiam Cancellariam Regentibus simul, quod fieri non erat consuetum. Secundò quia in rescripto hæc habebantur verba, nimirum, *Committimus, dicimus & precipiendo mandamus &c. Et quod procedant summarie, simpliciter, & de plano, dantes, & concedentes vobis in & super præmissis, & singulis locum, auctoritatem, potestatem, vices, & voces nostras &c.* quibus quidem clausulis attentis, videbatur, causam fuisse delegatam, ita Canonistæ in *d. c. licet in corrigendis*, Bart. Alex. & Ias. in *l. mora. ff. de iuris d. omn. iudic.* idem Ias. in *l. ius civile, ff. de iust. & iur.* Angel. *cons. 137.* Aret. in *l. 1. §. si quis simpliciter, ff. de verb. obligat.* & alij; Rebus autem sic stantibus aliud suæ Catholicæ Maiestati superuenit rescriptum, quo mediante appellationis causa committe-

batur eidem Illustriss. Domino Proregi, Dominis Regiam Cancellariam Regentibus, Regiis Consiliariis, & Regiæ Camerae Præsidentibus, vnde Dux Sueffæ suæ insistens prætensionem dicebat, quod nullo pacto poterant in dicta causa interuenire Dom. Reg. Villanus, & Albertinus, ex eo quod in prima instantia vt iudices delegati interuenierant, & postquam semel sententiam protulerant, functi erant officio suo, quo circa dubitari contigit, an in decisione huius articuli hi Domini Regentes interuenire poterant; ad quod fuit dictum, quod hic articulus an Iudex possit cognoscere an sua sit iurisdictione excitatur per DD. in pluribus locis, signanter per Innoc. in *c. præterea, de dilatio.* & in *c. super litteris de rescript.* Bart. Angel. Alex. & Ias. in *l. 2. ff. si quis in ius vocat. non iur.* Bart. & Imol. in *l. quidam consulebant, ff. de re iudic.* Et quod hi Domini Regentes interuenire poterant, motiuabatur, quia negari non poterat, quin Regentes Regiam Cancellariam iurisdictionem habeant ordinariam, vt constat ex eorum priuilegiis, vbi conceditur eis iurisdictione, ita vt valeant vniquique iustitiam ministrare, verum si declarabatur fuisse iudices delegatos, in hac secunda instantia interuenire non poterant, quo circa re in dubium delata, dicebatur fieri locum conclusioni, nimirum, quod quando probabiliter de iurisdictionis competentia dubitabatur, potest Iudex an sua sit iurisdictione cognoscere, *glos. Bart. & Ias. in l. 2. c. si quis in ius voc. non ier.* Abb. in *c. super litteris, de rescript.* Tandem causa relata in Collaterali Consilio, & coram Illustr. Domino Prorege ac Reuerendissimo Dom. Gaspare de Quiroga Sacræ Rotæ Romanæ Auditore, ac Visitatore generali omnium Tribunalium Regni huius, Dominus iste Regens, ac omnes Præsidentes de Regia Camera fuerunt voti, quod dicti Domini Regentes Albertinus, & Villanus poterant interuenire ad declarandum, an eorum esset iurisdictione, ac demum omnes concordēs fuerunt, quod attento primo rescripto ob clausulas ibi insertas Domini Regiam Cancellariam Regentes Iudices extiterant delegati, non autem ordinarij, ac proinde in secunda instantia, & sic in causa appellationis per Ducem interpositæ amplius interuenire non poterant; attamen attento tenore vltimi rescripti, res dubia reddebatur, vnde existimatum fuit ab vno ex dominis, vt cōsultaretur sua Catholica Maiestas, reliqui verò omnes fuerunt voti quod per dictum vltimum rescriptum, erat iam tributa potestas dictis Dominis Regentibus cognoscendi de iustitia causæ appellationis; sed quod tutius erat vt consultaretur sua Maiestas, ita enim censuerunt Dom. Reg. Villanus Præsidentis de Castillo, & Præsidentis de Escobar, Domini vero Regens Albertinus, & Præsidentis

Præfident Paulus de Magnanis responderunt, quod absque alia consultatione dicti Domini Regentes, qui in Prima instantia iudicarunt poterant pariter in Secunda interuenire; sed quia fuerunt quatuor vota ut sua Maiestas consultaretur, in hanc formam, prodiit decisio &c.

dictio competat, iuxta dicta per DD. per illum text. in l. 2. ff. si quis in ius voc. non ier. & in l. in prescriptione, C. si contra ius, & per Abb. & Felin. in d. c. super litteris, de rescriptis.

ARGUMENTVM.

Officium si à Principe fuerit alicui concessum cum clausula, prout prædecessores tui tenuerunt, si postremus concessionarius aliqua fuerit gauisus prærogatiua, qua forsitan potiri non debebat, nùm hic nouissimè prouisus ea etiam gaudere, & frui debeat. Gratia à Principe concessa quando dicitur personalis, & quando realis. Clausula ex certa scientia, cuius sit ponderis, & de aliis notabilibus,

OBSERVATIO.

1 Hæc est communis omnium sententia, quæ hic probatur; nimirum, ut quando Princeps Iudici ordinario aliquam committit causam, cuius cognitionis, hac semota commissione, idem Iudex esset competens, nullo pacto dicitur hic Iudex delegatus; sed tantum dicitur ordinarius cum ex hac commissione excitata dicatur iurisdicção, ita ut in casu grauaminis ad Iudicem appellationis ordinarium recurrendum sit, non autem ad Principem, qui causam commisit; probant conclusionem hanc canonistæ communiter per illum text. hic à Domino Regente nostro citatum in c. licet in corrigendis 12. extra de offic. Iudic. ordin. Ial. in l. ius ciuile, num. 12. ff. de iust. & iure, Excepto si per hanc commissionem alterata esset ipsius Iudicis ordinarij iurisdicção, puta si in commissione adiecta esset clausula, de qua in casu huius decisionis, vel alia, nimirum auctoritate nostra, vel tanquam delegatus à nobis, & similia verba, ordinariam iurisdictionem alterantia, augmentia, vel minuentia; eo enim casu videtur Princeps iurisdictionem illam ordinariam inferioris in delegatam mutare, Matth. Matthei silens singul. 89. Boër. decis. 151. num. 5. Menoch. de presump. lib. 2. presump. 16. num. 24. P. Barbof. in l. cum Prator. §. 1. num. 24. & 35. ff. de iudic. Cocchier. de iurisd. ordin. in exceptis part. 2. quæst. 14. Gratia. decis. 44. Barz. decis. 150. Iaffred. decis. 49. Achill. de Grassi. decis. 2. de rescript. & August. Barbosa aliis omiffis in collect. ad d. c. licet in corrigendis, n. 2.

2 Quantum verò attinet ad aliud dubium hic excitatum an Iudex possit cognoscere an sua sit iurisdicção, Erasmo Cocher. loquens de ordinario negatiuè respondit in supra cit. tract. de iurisd. ordin. in exempt. part. 2. quæst. 12. per totam, & ad suam probandam sententiam allegat Innocent. & Abbat. in c. venerabili, de censibus, eundem Abbat. & Felyn. in c. super litteris, de rescrip. & in dicto c. venerabili, Geminian. in c. cum persona de privileg. in 6. & Angel. in l. 2. ff. si quis in ius vocat. non ierit. At ego de his consultus, lib. 1. mearum resolution. cap. 203. respondi, aduertendum esse hanc Cocher sententiam, quamuis in se veram, non tamen sic simpliciter intelligendam; sed tunc demum eam procedere, quando citatus de exemptione excipiens illam produceret, vel plene exemptionem probando, vel saltem si de illa doceret, taliter quod ordinarij mentem dubiam redderet, si, vel ne verè aduersus citatum iurisdicção ei competat, quia alias esse- rete oporteret erroneum esse Cocherij dictum; posset enim quilibet clericus à suo ordinario citatus comparere, & excipere esse eum ab illius citantis iurisdictione exemptum, sicque ordinarij iurisdicção seruiret de vento.

3 In Magistratu autem sæculari supremo secus dicendum esse demonstraui cit. cap. 203. num. 16. Etenim si in nostra Magna Curia, vel in Sacro Consilio esset quis citatus, & comparando allegaret esse eum exemptum à iurisdictione citantis, Iudices istorum supremorum Tribunalium cognoscunt, an eis iurif-

DECISIO CCCCCLVII.

VBITABATUR in Regia Camera, si facta à Cæsarea Maiestate cõcessione officij Credenzèrij maioris Reg. Sicilæ Magnifico Petro de Caranza cum clausulis solitis & prout, quemadmodum eius prædecessores tenuerunt, & possederunt, signanter Magnificus Camillus Caracciolus, poterat ille gaudere augmento salarij, quo D. Petri Toletani Proregis ordinatione dictus Camillus gauisus fuerat? ratio dubitandi fuit; Primò quia gratia dicti augmenti in dictum camillum elargita videbatur personalis, facta scilicet intuitu suæ personæ benemeritæ, non autem realis, & sic facta ratione officij. Secundò quia facta extiterat à Prorege potestatem non habente, quia vel afficiebat particulares, qui augmentum in Regia sicila habebant, & hoc nec ab ipso Rege fieri poterat. Rex enim rem meam à me auferre non potest, nisi pretio soluto, l. Lucius, ff. de euct. & l. item si verberatum, §. 1. ff. de rei vindic. vel potius augmentum illud Regis patrimonium tangebatur, & idem, cum Prorex absque speciali mandato Regis rem donare non possit, l. filiusfamil. ff. de donat. l. contra iuris, §. final. ff. de pactis.

Sed hac dubitandi ratione non obstante, contrarium per Regiam Cameram pro maiori parte Dominorum votantium decisum extitit, nimirum, dictum Petrum nouissimum dicti officij concessionarium posse dicti salarij augmento gaudere, ratio decisionis fuit quia inspecto tenore dictæ gratiæ factæ à Prorege dicto camillo, fuit illa realis, non autem personalis, imò quod in dubio ita erat præ-

BBbbb Bart.

sumendum, ex quo Principis beneficium late interpretari debet, *l. fin. ff. de constit. Princip.* Bart. *in l. si pater, ff. de seruit. leg.* vbi infert, quod si alicui est facta concessio de iurisdictione, censetur pariter facta de territorio, idemque Io. de Platea *in l. sordidorum, C. de excus. muner. lib. 10.* Aretin. & Imol. *in l. maritum, ff. solut. matr.* idemque dicebatur communem esse opinionem, supra quod de gratia, siue priuilegio Principis tractat, tum etiam quia dictus Camillus pro augmento Salarij vti Credenzerij supplicauerat, ergo ratione officij fuit ei gratia concessa, & sic realis, Bart. *in l. 1. §. nunciatio, col. 2. vers. aut apponitur nomen officij, ff. de noui oport. nunciat. per text. in l. fin. ff. de instit. action. facit, quod singulariter ponit Bald. in c. Imperialem, §. fin. de prohib. feud. alien. per Frederic. quem refert, & sequitur Aret. in d. l. maritum, quod quamuis promissio, quæ in priuilegio continetur personam priuilegiatam exprimat, si tamen causa priuilegij continet dignitatem, transit etiam ad successorem, idemque firmauerat idem Bald. *in l. omnia, C. de Episc. & cleric.* Et pro hac opinione, quod censeatur datum officio, & non personæ est bonus text. *in l. Titia, vbi glos. ff. de annuis legat. & faciunt dicta per Paul. de Castro, Aret. & Imol. in d. l. maritum, vbi dicunt, quod quando priuilegium conceditur ciuitati, vniuersitati, vel loco, vel rei, semper dicitur reale sed in casu proposito concessum extiterat salarij augmentum officio, ergo, nec in aliquo obstabat augmentum illud Proregis dispositione factum fuisse, qui quidem Prorex absque specialis Regis mandato non potest rem, quæ de Regali patrimonio est, donare, quamuis generale mandatum cum libera haberat, ad text. *in d. l. contra iuris, §. fin. ff. de pactis, tamen quia sua Cæsarea Maiestas concesserat postea officium dicto Petro, prout, & quemadmodum tenuerat dictus Camillus, per hanc relationem, omnia contenta in priuilegio, & scripturis dicti Camilli, videbantur scripta & annotata in priuilegio dicti Petri, l. ait Prator, §. si Iudex. vbi Alex. ff. de re iudic. & in l. a se toto, vbi Bart. Bald. & Imol. ff. de hered. instit. l. si ita scripsero, vbi Bart. & Socin. ff. de condit. & demonstrat. Aret. in l. heredes palam, in princip. ff. de testam. & alij, tum etiam quia in priuilegio dicti Petri clausula legebatur, *ex certa scientia*, quæ operatur, vt quod factum est ex certa scientia in dubium reuocari non possit, notat Bal. *in l. conficiuntur, §. Codicilli, ff. de iure Codicill.* Nec debet quis audiri contra factum à Principe imò omnino repelli, Bald. *in tit. de pac. Const. in ver. si quis autem in princ.* Vnde &c.***

OBSERVATIO.

Hic habemus decifum, quod si Princeps alicui concesserit officium cum clausula *prout predecessores tui tenuerunt*, si postremus concessionarius aliqua prærogatiua gauisus fuit, qua forsitan potiri non debeat, hunc nouissimum ea etiam gaudere, & frui debere, rationibus, de quibus hic, & ea ad mei sententiam potissima, quia Princeps in concessione vsus fuit clausula illa salutari, nimirum, *ex certa scientia*, Etenim inter innumeros huius clausulæ effectus, illum præcipuum, & singularem existimari semper, vt præsumatur Principem fuisse informatum de eo, quod fecit, sicque non amplius videndum an concessio ritè, & rectè processerit, ita ex Bart. *in l. sed & si quis, §. fin. ff. si quis cautio*, & *in l. si dari, ff. de verb. oblig. & in l. fin. §. inter quasi. ff. de condit. indeb.* & Bald. *in l. mater, C. de reuindic. & in rubr. & in l. 1. C. de confess. & in l. 2. in 7. quæst. de rescind. vend.* & Io. Imola *in l. à Titio, ff. de verb. oblig. affirmat Alex. conf. 15. num. 2. lib. 5. Rot. in vna Brancheranen. de labannas, sub die 9. Iunij 1606. coram Reuerendissimo P. Lugdunense, quæ est 180. num. 2. 10. 3. recens. Barb. de claus. vsufreq. claus. 59. num. 18. vbi num. 22. ad rem nostram addit, vt apposita hac clausula in concessione Principis, nullus contra illud, quod actum est audiri possit, & num. 25. vt omnis erroris præsumptio tollatur, ex Angel. Alex. & aliis *in l. sed & si quis, §. item quaritur, ff. si quis cautio, Socin. conf. 72. in princ. lib. 3. & conf. 79. num. 46. lib. 4. Menoch. conf. 37. num. 146. & Gloritio resp. 1. par. 1. num. 29.**

ARGUMENTVM.

Ius vassallagij, nùm à Domino præscribi possit, ita vt si quis pro re quam possidet, in allodium sibi concessa per certum tempus Domino quot annis seruitium præstiterit, cogatur in futurum seruitium eidem domino præstare, prout in præteritum præstitit. Feudum an, & quando tam contra dominum, quam contra priuatum præscribi possit, & de aliis ad ornatum text. *in cap. 1. §. si quis per triginta, si de feud. def. controu. sit inter dom. &c.*

DECISIO CCCCCLVIIII.

ROSSIDENTE speciali Comite Potentiæ Castrum Vignolæ sibi in emphyteusum sub certo annuo Canone à Sacro Hospitali Sanctissimæ Annuntiæ huius ciuitatis concessum, pro quo Regia Curia spatium annorum octuaginta semper adoham, & releuiam exegit; instabat Comes ipse in Regia Camera, vt castrum illud à cedulario, & quinternionibus deleteretur,

deleretur, & quod eidem huiusmodi adohæ, & releuorum solutiones restituerentur, ex eo quod per errorem contigerunt; nam cum possessores pro tempore crederent castrum prædictum à Regia Curia in feudum teneri, cum in Regno omnia castra feuda dicantur quaternata, vt per Andream *in cap. 1. de contron. feud. apud pares teami. & in constit. Regni Infitiarij nomen*, compertum fuerat fuisse, & est illud burgenfaticum, ex quo sub hac natura à Regina Ioanna secunda dicto Sacro Hospitali concessum, & donatum extiterat, contradicebat Regius fiscus, quo factum fuit, vt quid iuris dubitaretur.

2 Etenim dicebat Comes, Regiam Curiam nullo pacto potuisse adoham, & releuia exigere, nam cum huiusmodi solutiones Domino nostro Regi ratione directi domini debentur, illud Regia Curia non habebat, cum esset penes hospitale, stante donatione prædicta, & utile translatum in Comitem *glos. in §. adeo, Infit. de locat. Andr. in cap. 1. §. præterea, de cap. Corrad.* similiter nec ratione præscriptionis, nam cum ea absque possessione non procedat, *c. sine possessione, vbi Dyn. de regul. iur. in 6.* Comes vti emphyteuta non nisi naturalem habebat possessionem, quæ præscriptionem non inducit, *Bart. & omnes in l. 3. §. ex contrario, ff. de acqir. possess. ciuili* enim possessio erat pœnes Hospitale, sicut erat dominium directum dicti Castri, *glos. in d. §. ex contrario*, Et ex hoc oriebatur, quod licet emphyteuta adoham fisco soluerit, non propterea Hospitale sua ciuili possessione priuari potuit, cum semper canon ei solutus, fuerit; nec in aliquo dicebatur Comiti obstare posse *Bald. theoricam in cap. 1. §. si vassallus, de contron. inuest. inter Dom. & vassall.* vbi dicit, quod sicut vassallus per triginta annos feudum possidens, illud præscribit, sic directo domino hoc temporis spatio seruitium præstans, ita, & è contra dominus recipiendo à vassallo seruitium, illud acquirit, nam fuit responsum, quod cum nullo pacto constaret, quod Comes expressè ad seruitium, & sic adohæ solutionem se obligauerit; sed solum hoc posse à fisco prætendi ratione præscriptionis, ista, vt pacto ante dictum fuit, inducta non erat, tum etiam quia hæc adohæ, & releuij solutiones causam non habuerant continuam, sed discontinuam omnino, quo casu tanti temporis spatium requirebatur, cuius initij memoria non extaret in contrarium, *glos. communiter recepta in l. seruitutes, la grande, ff. de seruit. tit. generali*, per text. *in l. hoc iure, §. ductus aqua, ff. de aqua quotid. & est.* Vnde cum vsque ad diem litis mortæ non nisi anni septuaginta essent elapsi, ergo; nec pariter fisco opitulari poterat dispositio text. *in l. cum de in rem verso, ff. de usur. in l. si certis annis, C. de pac. in l. si filiusfamil. C. de petit. hered. in l. qui in aliena.*
D. De Marinis obseruat ad decis. D. Reuerterij.

§. 1. *ff. de acqir. heredit. & in cap. peruenit, de censibus.* Nam iura hæc nullo pacto profunt, nisi causa allegetur, qua diuturna fuit facta præstatio, vt puta si diceretur, *soluo tibi decem, qua tibi per stipulationem promisi*, vel in casu nostro, *saluo Regia Curia adoham pro tali castro quod in feudum à Rege teneo*, ita hoc declarant *Abb. & reliqui in d. c. peruenit Salic. Alex. Aretin. & Ias. in d. l. si certis annis*; Sed in casu proposito solutione adohæ causa allegata non fuit, ergo nec admittendum ex coniecturis posse causam probari, vt per *Bald. in l. generaliter, C. de non numer. pecun. & Riminald in d. l. si certis annis*; Sicque adoham fuisse solutam ratione feudi, cum aliter non deberetur, vt per *Andr. in cap. 1. quis dicatur Dux, & in cap. 1. §. similiter, de cap. Corrad.* nam responsum fuit, ex eod. *Bald. Riminal. & Aretin. in d. l. si certis annis*, quod annua præstatio, nedum ex certa causa solui debet, sed etiam ex certa scientia, quia si per errorem, eo detecto tollitur præsumptio; in casu, de quo agebatur, cum esset productum instrumentum concessionis in emphyteusim ab Hospitali factæ dicto Comiti de dicto Castro, per quod constabat illud esse burgenfaticum, nec aliter in feudum à Regia Curia teneri, fuit certè detectus error, & successiuè titulus ille præsumptus, de quo in iuribus supra allegatis tollebatur omnino, quare his omnibus in Regia Camera discussis, nemine contradicente decisum fuit Castrum Vignolæ vti rem burgenfaticam, non autem feudalem à Baronum cædulario esse delendum; respectu verò adohæ, & releuorum solutorum Regium fisco fore, & esse absoluendum.

OBSERVATIO.

ILLud est, de quo principaliter fuit hîc dubitatum, nimirum an dominus vassallagij ius præscribere possit, ita vt si quis pro re quam possidet, per certum tempus domino quot annis seruitium præstiterit, quamuis res illa in allodium fuisset concessa, cogatur in futurum seruitium domino præstare & eo modo, & forma, prout in præteritum præstitit. Pro huius dubij resolutione, quæ facilis est, dico primo ex nostratibus nemini latere, quod quando tractatur de præscribendo feudum in terminis text. *in cap. 1. §. si quis per triginta, si de feud. defunct. mil.* communis est apud nos omnium distinctio, nimirum, quod aut agimus de præscribendo contra dominum, aut contra priuatum, si contra dominum, magis communiter receptum esse, text. *in d. §. si quis per triginta*, propter D. Regis absentiam in Regno non procedere; sic loquitur, si benè intelligatur *Camer. in c. Imperialem fol. 8. col. 1. lit. B.* vbi dicit omnes præscriptiones, quæ se fundant super solo cursu temporis hodie esse correctas, non autem illam quæ non se fundat super solo cursu temporis, præindeque dispositionem dicti §. *si quis per triginta* hodie non esse contractam, nam *bonus causidicus minimè dicit* (sic loquitur *Camer.*) *se feudum possidisse per triginta annos; sed dicit se habere inuestituram, & loco inuestitura presentanda probabit,*
B B b b b 2 seruitium

seruitium Domino prestitisse cursu temporis triginta annorum; sed statim subdit col. 2. lit. G. hoc esse verum, (nota) si isti actus per quos praesumpta inducitur inuestitura, fiant cum eo, qui de nouo posset facere inuestituram veram, qui est Rex, si autem tali auctoritate careret, prout vicerex, contrarium dicendum esse affirmat, sicque aperte loquitur Camer. quod Rege absente tex. in d. §. si quis per triginta non procedit, secus eo praesente; idem pariter dicimus affirmasse Io. Vinc. de Anna sing. 194. vbi ita per Regiam Camerae iudicatum testatur Camill. de Curte in 1. part. sui diuers. cap. 16. num. 142. Octau. Bambacar. in d. §. si quis per triginta, quest. 10. a num. 71. ad 74. Io. Andr. de Georg. in repet. feud. cap. 3. §. & nouissime Horat. Montan. in repet. cap. Imperialem, §. praeterea Ducatus, ante num. 1 §. 2. vers. & ideo in Regno nostro non potest praestari hac.

2 At respectu priuati, & sumus in secunda parte distinctionis, contrarium est omnino affirmandum, constat enim esse pariter apud nos receptissimum, possessione per triginta annos continuata bona fide, & praestatione seruitij directo domino concurrentibus, aduersario tamen praesente, feudum contra priuatum in Regno praescribi, ita nimis clarè cautum habemus in Constitutione consuetudinem primum hactenus, vbi glol. in verbo alij debeat, cui adhaeserunt Ioan. Andr. de Georg. allegat. 3. num. 13. Scipio Rou. in pragmat. 4. num. 37. de possess. non turban. & Horat. Mont. loc. cit. num. 1 §. 2. vers. sed clarius determinatur, quos allegando insequutus sui Ego ipse lib. 1. resol. inris cap. 234. num. 13. & seq.

3 Quibus sic praesuppositis, deueniendo ad dubij propositi resolutionem, quam facilem esse annuimus, dico esse pariter receptissimum, quod quando non constat de primæua, & originali rei concessione, de qua constabat, in casu huius decisionis, text. in d. l. si quis per triginta benè procedere, nimirum vt dominus, qui huius temporis cursu seruitium à vassallo exegit, dicatur ius vassallagij praescripsisse, ita vt cogatur vassallus seruitium Domino praestare in futurum, prout & in praeteritum praestitit, ita vno ore in d. §. si quis per triginta, falli sunt Bald. num. 7. vers. sed quero nunc, Aluar. num. 5. Mart. Laudens. in fin. vers. quid autem, Speculat. in tit. de feudis, §. 2. vers. tertio queritur, Ial. de feud. par. 6. num. 32. Io. Fab. Instit. de iure personar. §. penult. num. 5. vers. sed an per cursum, Camill. de Curte omnino vident. cit. cap. 16. num. 141. fol. 76. & alij, quos citat & sequitur Octau. Bambacar. in d. §. si quis per triginta quest. 5. per tot. vbi tamen aduertit, & prudenter hoc esse intelligendum cum eisdem terminis, prout cum vassallo intelligitur, nimirum, vt dominus debeat allegare titulum concessionis per eum vel eius praedecessores factæ, & probare per triginta annorum spatium vni forme seruitium fuisse sibi à vassallo praestitum.

ARGUMENTVM.

Retentio ratione hypothecæ, quam quis habet super re, ad quem relaxanda est condemnatus, an & quando possessori competat, ad finem vt sententiæ executionem impedire possit. Exceptio meliorationum factarum appositæ per eum,

qui condemnatus est ad fundum dimittendum, an sententiæ executionem impediatur. Meliorationes an & quando cum fructibus perceptis compensentur, & de alijs notabilibus.

DECISIO CCCCCLIX.

ATA sententia per Regiam Camerae ad fauorem Ioannis Andree de Castellis filij & hæredis quondam Francisci super interdicto recuperandæ possessionis nemoris quod dicebatur del Mazzarone in pertinentiis Castri Balneoli, cuius quidem nemoris possessione dictus Franciscus à Regio fisco de facto spoliatus extiterat. Comes Sanctæ Agathæ possessor, qui à fisco causam habebat, ad huius sententiæ executionem impediendam, retentioni insistens, duas opponebat exceptiones, primam hypothecæ anterioris ex persona Bartholomæi Sellaruli, qui dictum nemus pro dotibus suæ vxoris priusquam in posse dicti Francisci perueniret, obligatum habebat, alteram meliorationum supra ducatos mille in dicto nemore per ipsum Comitem factarum; vnde de istarum exceptionum iustitia dubitari contigit.

Comes ad suam intentionem fundandam allegabat hypothecæ exceptionem, vt quis alteri præferatur, adhuc post sententiam opponi posse, quia sic illa non impugnatur. Bald. in l. peremptorias, C. sentent. rescin. non posse, Imol. in cap. fin. de ordin. cognit. Negusant. in tract. de pignor. §. par. princip. num. 8. Idemque respectu alterius factarum meliorationum, quæ adhuc in executione sententiæ opponi potest, illamque impedire, & sic rem, super qua lata est sententia retinere, donec ei, quod pro meliorationibus impensum est, solvatur, vt Bart. in l. in fundo, vbi Alex. addens ff. de rei vindic. & Ial. in l. si in Asia, ff. de condit. indeb. & Negusant. loc. cit. num. 103.

Sed his omnibus pro parte Io. Andree, qui sententiæ executioni insistebat respondebatur, ipsum egisse interdicto recuperandæ possessionis, in quo si verum est prout verissimum, quod dominij exceptio opponi non potest, vt per DD. in l. naturaliter, §. nihil commune, ff. de acquir. possess. Bart. & alij in l. si coloni, C. de agric. & censit. lib. 1. bonus text. in l. fin. de ordin. cognit. adhuc si quis in continenti de iure suo docere vellet, licet fecus in interdicto adipiscendæ, quanto fortius in exceptione hypothecæ, pro qua minus ius possessori competit, Alex. in l. 3. §. fin. ff. de acqu. possess. & in cons. 6. lib. 3. Quoties enim alicuius rei possessio cum vitio ad aliquem peruenit, nunquam eidem, etiam pro debito verò datur retentio, ita Bart. in l. 1. §. rodiguntur, ff. quor.

quor. legat. Bald. & alij in l. fin. C. commod. Negufant. cit. tract. de pignor. 5. par. in 4. membro, in princip. Et licet cum titulo nemus prædictum in Comitum peruenisset, tamen vitium spolij non erat purgatum, sicque non per hoc obstabat, quin contra illum interdicto recuperandæ siue remedio canon. reintegranda, 3. q. 1. agi posset, vt per Alex. loc. cit. & Socin. in l. rem, quæ nobis, in 9. quæst. ff. de acquir. possess. Eo magis in casu proposito dicebatur, cum nulla à Sellarulo creditore neque à fisco, neque Comitum facta apparebat cessio, quamuis eidem fuisset creditum solutum, vnde actio erat extrinsecta, sicque amplius cedi non poterat, l. Modestinus, vbi Bart. ff. de solutio. notant Paul. de Castro, & reliqui in l. si res obligata. ff. de legat. 1. Hæc respectu primæ exceptionis.

4 Respectu verò alterius circa meliorationes dicebat Ioannes Andreas illas cum fructibus per Comitum perceptis compensari debere, quia licet habuerit iste bonam fidem, & titulum, tamen quia fructus percepit de re aliena, & sic eius dominium erat alterius, benè compensatio subintrare poterat, l. sumptus, ff. de rei vindicat, tum etiam quia meliorationes non erant probatæ, quo casu dicebatur sat esse Ioanni Andreæ actori certum quid soluere, & pro reliquo cautionem præstare de soluendo, quicquid per Regiam Cameram fuisset iudicatum, iuxta notata per Angel. & Alex. in l. 4. §. ait Prator, ff. de re iudic. quamuis secus vbi in sententia diceretur solutis prius meliorationibus, quia tunc oblata fideiussio non sufficeret; sed omnino meliorationes essent persoluendæ. vt probat Paul. de Castro conf. 326. viso puncto, col. 2. lib. ... & Negufant. loc. cit. num. 184. quare facta relatione in Regia Camera, fuit decisum, sententiam vt supra relatam fore, & esse debitæ executioni demandandam, & quod ea exequuta super Comitum exceptionibus prouideretur.

OBSERVATIO.

1 Circa illud dubium, quod hic excitatur, nimirum an exceptio meliorationum factarum apposita per eum, qui condemnatus est ad fundum dimitendum sententiæ executionem impediatur, ita vt competat possessori retentio donec, & quousque illarum pretium sibi soluat, vide ex recentioribus Herculi. Marefcott. var. resolut. lib. 2. cap. 112. num. 18. & Anton. de Amat. resol. 14. num. 42. qui, magno Doctorum Catalogo relato, existimauerunt, exceptionem hanc etiam post sententiam oppositam illius executionem impedire, retentionemque possessori sic opponenti competere, donec ei meliorationum pretium soluat, Mastrill. verò decis. 98. & Franc. Viuius decis. 192. num. 3. post Card. Put. decis. 461. lib. 2. & alios, quos citant, in ea sententia esse videntur, vt si melioramenta sunt liquida, vel incontinenti liquidanda, & tunc exceptio hæc omnino sententiæ executionem impediatur; at si illiquida, & eo casu sat esse pro sententiæ executione, vt præstetur cautio

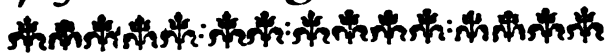
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

de soluendo, quicquid fuerit circa meliorationum æstimationem iudicatum, nisi forsan in sententia expressè fuerit dictum solutis prius meliorationibus. At apud nos in Sacro Consilio, & in Magna Curia illud est, quod circa hoc seruatur, vt si meliorationes deductæ sunt ante sententiam & indistinctè impeditur illius executione, donec, & quousque cum effectu illarum pretium possessori exbursetur; sin autem de meliorationibus opponatur post sententiam, ea debitæ executioni demandatur, nec aliter per hanc exceptionem impeditur executione, præstita tamen fideiussione per victorem de soluendo, facta illarum liquidatione, de qua obseruantia testatur Dom. Præs. de Franch. decis. 112. Ego ipse resolution. iuris lib. 2. c. 133. num. 18. & 19. vbi in puncto principali, latè actum fuit, quoniam modo æstimatio hæc sit faciendæ, an vt illud tantum soluat, quod impensum est, vel potius meliorationum valor sit attendendus solutionis tempore inspecto.

Quantum verò attinet ad illud dubium hic tactum de compensandis fructibus à possessore perceptis, cum meliorationibus per ipsum factis, vt illius resolutio habeatur, inspiciendum est, quodnam sit iudicium institutum, an reuindicationis, an verò hypothecarium, nam in primò, cum natura actionis intentatæ fructuum restitutionem secum trahat, l. fructus, ff. de rei vindicat. l. item veniunt, §. fructus ff. de petition. hered. Afflict. decis. 59. Capyc. Latro. decis. 63. Marcian. disp. 58. num. 44. Consequenter facta meliorationum liquidatione pro concurrenti quantitate, fructus percepti cum pretio melioramenti compensantur, vt dicebatur hic, & in hoc nulli dubium esse potest; difficultas est, versantes nos in secundo iudicio, nimirum hypothecario, an in eo lata sententia possit creditor dicere possessori, qui petit meliorationum pretium, vt illæ compensentur cum fructibus post litem motam perceptis; pro possessore facit, quia vti rei dominus fructus percepit, sicque suos facere potuit; sed contrarium in articulo generali, ex Iacob. de Aren. & Salicet. quos allegant, firmarunt Capyc. decis. 173. & Cæsar. Manente decis. 34. num. 39. At ego de his agens lib. 1. mear. resolut. cap. 155. dixi, apud nos vsu receptum esse, vt in iudicio hypothecario, fructus, siue ante, siue post litem contestatam percepti non veniunt, sicque Capyc. decis. nullius ponderis esse, vt bene per Marcian. loc. cit. post alios, quos citat; verum si possessor meliorationes fecisse allegauerit, iustius esse eas cum fructibus lite pendente perceptis compensari, idque ex sententia Couarr. var. cap. 8. numer. 3. vers. quamobrem, & aliorum, quos retuli.

3 Vltèrius hic fuit tentum possessori non esse dandam retentionem rei possessæ ex hypotheca, quam ibi habebat, quamuis anteriorem, ex eo quod res illa ad eundem cum vitio peruenerat, ad cuius dicti confirmationem, memini alias dixisse, ex Io. Vincentio de Anna allegatio. 80. num. 9. Francisco Cremens. singul. 93. & Ioan. Petr. Mollinat. de retention. quæst. 59. post alios, quos citant, hypothecæ vim tantam esse, vt licet, quis ex inordinato, aut nullo processu fuerit immisus in possessionem rei sibi hypothecatæ, attamen eiusdem rei retentionem sibi competere, verum si res illa cum vitio in huius creditoris posse peruenerit, retentionem ratione hypothecæ denegari omnino, sic allegando addentes ad Cremens. in supra allegat. singul. 93. & Mollinat. in dicta quæstion. 59. in fine.

ARGV

ARGUMENTVM.

Fructus percepti, siue qui percipi poterunt ex re, ad cuius relaxationem possessor tenetur an, & quando, & in quibus casibus sint restituendi; & à quo tempore. Bonæ fidei possessor an, & quos fructus suos faciat. Malafides authoris an, & quando noceat eius hæredi, adhuc in bona fide constituto; Et de pluribus notabilibus ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCCCLX.

I VAMVIS Serenissima Regina Poloniae testamento suo Statum Bari, & Rossani Serenissimo, & Catholico Regi nostro Philippo huius nominis secundo legasset, tamen ex alio Regius fiscus ad Regiam Curiam bona illa spectare prætendebat; nimirum vigore cessionis factæ Cæsareæ Maiestati à Ioanne Francisco Sforzia, cui Dux Mediolani eius pater mediante Regio assensu eadem bona refutauerat. Item, & secundò quia linea dicti Ioannis Francisci erat iam finita, & sic eorundem bonorum factus erat casus reuersionis ad Regiam Curiam, vnde ex his Regius fiscus prætendebat, quod fructus dictorum bonorum tam ab Illustr. Domina Isabella, de Aragonia Ducissa Bari, quam à dicta Serenissima Regina eius filia percepti Regiæ Curia erant omninò restituendi, quo factum fuit, vt quid iuris dubitaretur?

2 Pro resolutione huius tunc occurrentis controuersia præsupposito, quod possessor rei, ex qua fructus percipiuntur possit esse in mala, & in bona fide, dicebatur indubitatam esse conclusionem, malæ fidei possessorem, siue cum titulo, siue absque titulo semper ad fructus perceptos restituendum teneri, vel quod naturales illi fuerint, vel ciuiles, aut industriales, ita DD. communiter in *l. certum*, & in *l. domum*, C. de rei vindic. & in *l. si nauis*, ff. eod. Quæ quidem mala fides adeo maximi ponderis est, vt dum incipit à primò iniusto possessore, isto defuncto noceat eius hæredi, dato quod hic bonam fidem haberet, quia vitium defuncti, etiam respectu fructuum ad hæredes transit *l. cum glos. C. de petit. hered.* vbi Aret. addit, quod sicut authoris mala fides, quoad vsucapionem nocet vniuersali successor *l. cum heres*, ff. de diuers. & temporal. præscript. Alex. & reliqui in *l. Pomponius*, §. cum quis, ff. de acquir. possess. ita pariter nocet quoad fructus, vt suos non faciat, quamuis bonæ fidei sit hæres Bart.

in *l. & ex diuerso*, ff. de rei vindicat. Afflict. decis. 240. Secus autem communiter receptum est in bone fidei possessore, is enim, etiam quod titulum non habeat, fructus omnes, quos percipit suos facit, nisi locupletior sit effectus *l. sed, et si lege*, §. consuluit, ff. de pet. hæredit. & *l. i. C. eod.* Quæ quidem iura non aliter distinguunt an sint fructus naturales, vel industriales; est tamen sciendum quod in omnibus casibus in quibus bonæ fidei possessor fructus restituere tenetur, vel quod sint percepti, & non consumpti, vel quod sit effectus locupletior, hic si bona fide, & iusto titulo triennio illos possederit, eos vsu cepisse censetur, suosque irreuocabiliter effecisse, ita Bart. in *l. sequitur*, §. fructus, ff. de vsucap. dicens per hoc limitari omnes leges dicentes bonæ fidei possessorem fructus extantes restituere teneri, quia intelliguntur nisi per triennium possederit, id quod pariter placuit Angel. & Imol. & clarius Paul. de Castro *ibidem*, Angel. Aret. in *§. si quis à non Domino*, Instit. de rer. diuis. Abb. in *c. grauis*, de restit. spoliat. Curt. Sen. satis bene *conf. 71. n. 10. in 6. conclus.*

Quibus sic præsuppositis considerabatur Illustrissimam Dominam Isabellam de Aragonia Ducissam Bari in possidendo bona feudalia, de quibus agebatur in mala fide fuisse constitutam, attento quod illorum vtile Dominium erat penes Io. Franciscum Sforziam Ducis Mediolani filium, cui pater Regio assensu mediante refutauerat, ipsaque Illustrissima Domina ex domo illa non descendebat, nec pariter eadem bona obligata tenebat, quo circa nullum ius in dicto Statu habere prætendebatur, & successiuè dum illum occupauerat, in mala fide fuit constituta; quoties enim quis rem suam capit alienam esse scire debet, *l. fin. C. commun. vtr. iudic.* Idemque si attendebatur Regis Frederici eius patris priuilegium, quod vel erat falsum, vel cum antedata concessum in Insula Ischia, in qua tunc temporis dictus Rex de Regno desperatus commorabatur, tamen pro bona fide prætendebatur tam dictam Illustrissimam Dominam, quam Serenissimam Reginam eius filiam per annos quinquaginta septem bona prædicta possedisse, etsi verum est, quod licet alias mala fides præsumatur, tamen si quis pacificè per annos triginta possederit, tollitur illa malæ fidei præsumptio, etiam ab initio, Bart. in *l. fin. C. unde vi*, Abb. in *c. si deligenti*, extra de præscript. Aretin. in *cap. 2. extra de probat.* & Alex. in *disputat. Sigismundus*. Quanto magis in eo qui per quinquaginta annos possederit, tum etiam quia vtraque ex istis Dominis mater, & filia videntibus, & scientibus Regni huius Regibus eorumque officialibus possederant, ad notata per Bart. in *l. si publicanus*, §. fin. ff. de public. & vectigal. Sic ad hæc, & releuium soluentes, ita vt nedum de fructibus

tractari non possit; sed bene prætendi posse per hanc seruitij præstationem vtile dictorum feudorum dominium acquisiuisse, *cap. 1. §. si quis per triginta*, vbi Andr. & cæteri Feudistæ, *si de feud. defunc. fuer. contr.* Ex quibus Dominis Regiam Cancellariam Regentibus rem esse valde dubiam videbatur.

OBSERVATIO.

AD pleniorē intelligentiam eorum, quæ in hac decisione habentur, & vt iuris principiis resolui possit, quando dubitari contingit, an rei possessor, ex qua fructus percepit, dum ad rem illam relaxandam condemnatur, sit pariter condemnandus ad restitutionem fructuum perceptorum, opus est, iuxta ea, quæ in obseruat. ad decis. præcedentem annuimus, vt inspiciatur, quod nam iudicium sit institutum; multoties enim aget quis pro recuperatione rei suæ, quæ ab alio tenetur occupata; interdum aget quis contra possidentem alicuius defuncti hæreditatem, quæ ad ipsum spectat, aliquando aget quis vt fideicommissarius, ad hoc vt hæres grauatus, vel ipsius grauati hæres hæreditatem ei restituat, quia fideicommissi dies cessit, vel purificata est conditio; interdum, & sæpe sæpius, quando creditor pro sui crediti recuperatione agit contra tertium fundi sibi obligati possessorem, vel hypothecaria actione, vel Saluiano interdicto, vel vt nos dicimus iure assistendi.

Etenim versantes nos in primo casu, de eo qui rem ad alium spectantem possidet, is enim si malæ fidei est possessor, sit locus dispositioni *tex. in l. domum. §. C. de rei vindic.* qua attentata non solum ad fructus perceptos, sed etiam ad fructus, qui percipi poterant, tenebitur, expensasque dumtaxat recuperabit, & vitales absque prioris status læsione; est tamen verum circa fructus, qui percipi potuerunt veriorē Doctorum sententiam esse sub distinctione, an scilicet possessor malæ fidei titulo careat, & tenebitur ad fructus, qui percipi potuerunt, aut verò habet titulum; sed scienter à non domino rem acquisiuit, & excusatur à fructibus qui percipi potuerunt, videantur Syluest. *in summa, in verb. restitutio. 3. quest. 9.* Ceual. *commun. contra commun. quest. 449.* Cabed. *decis. Lusit. 69. num. 1. par. 1.* Ludouic. Lopez *in instruct. conscient. par. 1. cap. 238.* Spin. *in specul. testam. glos. 13. num. 54.* Ioanni. Garzia *de expens. cap. 23. num. 43.* Gonzal. *ad regul. 8. Cancell. §. 7. proem. num. 161.* vbi ait, condemnationem de fructibus, qui percipi potuerunt, in tribus casibus à Rota fieri solere. Primò contra violentum spoliatorem, etiam sine armis. Secundò quando agit pupillus minor, vel Ecclesia. Tertiò contra attentantem, latè Sanchez *in præcept. decalog. lib. 2. cap. 23. numer. 98. & seq.* vbi limitat, nisi titulus ille sit lite pendente procuratus, quia tunc etiam ad restitutionem fructuum, qui percipi potuerunt, hic, qui scienter à non domino emit, tenebitur. At si qui ad rem dimittendam condemnatus est, bonæ fidei esset possessor, quia rem emit ab illo, quem verè credebatur esse dominum, vel alio titulo bona fide acquisiuit, & tunc hic extantes tantum fructus restituet, vniversos autem post litis contestationem, quia exinde consideratur possessor malæ fidei, & hic est *tex. in l. certum. 2. 2. in 2. resp. C. de rei vindic.* videantur Capyc. *decis. 93.* Syluan. *conf. 49. n. 75.* Barbof. *in l. diuortio §. fin. par. 1. num. 42. vers. non perceptos. ff. solut. matrim.* Hartm. Pistor. satis bene *quest. iur. lib. 4. quest. 27.* Rebell. *de obligat. iustitia. part. 1. lib. 2. quest. 4. num. 8.* & alij, in iudi-

cio autem petitionis hæreditatis, quod competit hæredi, vel contra cohæredem, qui integram defuncti hæreditatem possidet, ad *tex. in l. sed eisi 28. §. adeo autem, ff. de pet. heredit.* vel contra possidentem pro hærede, cum verè talis non sit, ad *tex. in l. regulariter 9. iuncta l. seq. & l. pro hærede 11. ff. eod. & in hoc sunt iura nimis clara, & vulgata in l. item veniunt, §. item non solum, & in l. sed & si lege, §. si ante litem, & §. consuluit, ff. de pet. hered. & in l. 1. C. eod.* quibus quidem sanctionibus expressè statutum agnoscimus, vt fructus in hoc iudicio statim post motam controuersiam veniant, vt satis bene ex recentioribus obseruat Hartm. Pistor. *cit. cap. 27. à num. 5. ad fin.* Est tamen verum, quod aliquando Doctores nostri hac in re sic distinguendo loquuti fuere; nimirum, quod aut agitur de fructibus ante litis contestationem perceptis, & sumus in malæ fidei possessorem, & hic tenebitur, non modo ad perceptorum restitutionem; sed ad illorum vsuras; sin autem bonæ fidei extiterit possessor, & teneri, eum dixerunt, quatenus sit effectus locupletior, at si de illis agamus fructibus post litem contestatam perceptis, & tunc, quia videtur nullum posse adhiberi discrimen inter malæ fidei, & bonæ fidei possessorem, veniet fructuum restitutio. Ratio assignatur, quia post litem contestatam, siue, & melius post controuersiam motam omnes dicuntur pares nimirum in mala fide constituti, videatur insignis Anton. Fab. *diff. 8. C. de pet. heredit. & 64. C. de fruct. & lit. expens.* Ego ipse *resol. iuris lib. 2. cap. 92.* Vbi tamen ad prædicta vniam placuit tradere restrictionem, nimirum, vt conclusio modo firmata circa restitutionem fructuum post litis contestationem perceptorum, procedat in eo possessore hac actione conuento, qui nullam haberet iustam litigandi causam, sicque verè esset in mala fide constitutus, de isto enim loquuntur iura *in d. §. si ante litem, & in d. §. consuluit;* Cæterum vbi esset in bona fide constitutus hæreditatis possessor iustam habens litigandi causam, censui eo casu, quod suos sine dubio faciet fructus lite pendente perceptos; id quod dixi contingere posse si de iuris articulo ageretur, qui à Doctoribus difficilis reputaretur, vel si opinionum se offerret varietas, & contradictio, vt nec facile, quæ communis esset, discerni posset.

In fideicommissatio autem cum dubitetur, à quo tempore possessor bonorum fideicommissorum teneatur restituere fructus, quos à bonis illis percepit, an inquam à die purificati fideicommissi, vel potius à die litis motæ, respondeas, non nisi à die litis motæ, vbi fideicommissarius in petendo fideicommissum fuerit negligens; at si nulla ei imputari possit negligentia, quia ideo bona fideicommissio supposita non petiit ex quo de illo nullam habebat notitiam, & eo casu, quia habetur; ac si hæres à die purificati fideicommissi interpellatus esset, consequenter ab illo die fructus sunt restituendi, idemque vbi bonorum fideicommissorum dominium iure absque restitutionis ministerio in fideicommissarium transfertur, vt in casibus, quos enumerat *glos. in l. penul. §. fin. in verb. ipso iure, C. ad Sen. Conf. Trebell.* In illis enim fructus sunt pariter restituendi fideicommissario à die euentis conditionis, licet nulla interuenerit petitio, videantur, qui supradicta omnia confirmant, nimirum Bart. *in l. in fideicommissarium, ff. ad Senat. Conf. Trebell. in l. eius qui in Prouincia, ff. si cert. pet. & in l. qui Roma, §. duo fratres, ff. de verb. obligat.* Alciat. *conf. 777. in fin.* Hieron. Grat. *conf. 132. num. 7. & 8. lib. 2. Viu. decis. 262. à num. 26.* Surd. *decis. 25. num. 11. & 19.* Marefcot. *var. resol. lib. 2. cap. 112. num. 41. & 49.* & Fusar. alijs omiſſis *de subst. quest. 626.* Hæc quando qui bona fideicommissio subiecta possidet, esset in mala fide constitutus, at si bonæ fidei possessor consideratur, vt

quia

quia bona illa fideicommissa subiecta esse ignorabat, quod de facili contingere potest in persona hæredis grauari, siue cuiusvis alterius bonæ fidei possessoris, & tunc nullo pacto dicendum est, vt hic bonæ fidei possessor cogi possit ad fructus restituendos à die purificationis fideicommissi, nisi quatenus esset effectus locupletior, sed tantum illos restituet, quos post litem motam percepit; Ita Rota in *una Auximana fideicommissi*, sub die 26. maij, 1642. coram D. Dunzeto, quæ est impressa lib. 2. *meorum resol. cap. 104.* quam vide, vt singularissimam; Item alius consideratur notabilis casus, vt possessor bonorum fideicommissa subiectorum, nec ad fructus post litem motam perceptos teneatur, & erit si iustam habuerit litigandi causam; sicque Sac. Consilium determinasse, attestatus suum Ego eod. lib. 2. *meorum resol. cap. 92. n. 8.*

- 4 Quantum verò attinet ad fructus perceptos per emptorem bonorum alteri obligatorum cum quærat, an hic hypothecaria actione conuentus, siue Saluiano interdicto, siue, vt nos dicimus iure assistendi teneatur ad restitutionem fructuum post litem motam per eum perceptorum, semper negatiuè est respondendum vt nouissimè latè, simulque & eleganter probat Domin. Reg. Marcia. recol. mem. *disp. iur. lib. 2. disp. 58.* post Dom. Reg. Sanfel. *decis. 119.* hi enim attestantur nunquam S. C. assistentiam præstitisse super re, & super fructibus, nisi super illis fuisset petitum, & obtentum sequestrum.

ARGVMENTVM.

Contractus intus carceres celebratus inter carceratum, & illum, qui eum carcerari fecit, an nullus allegari possit vt metu carceris factus, si carceratio, quæ præcessit iusta extitit. Carceratus iniuste si prædium suum vendiderit, vt se à carceribus redimeret, nùm valeat demum rem illam, quam vendidit à posse emptoris recuperare. Officialis, qui officio completo Syndicatui se exposuit, nùm accusari possit, sub prætextu, quod inquisitos in carcere pecunia composuit.

DECISIO CCCCCLXI.

NOVISITO spectabili Aloysio Ram Comite Sanctæ Agatæ, ac pariter in carceribus Mag. Curie carcerato pro variis delictis, ac culpis in eius officio Magistri Siclæ huius Ciuitatis commissis, tandem compilato processu fuit ille per diffinitiuam sententiam officio prædicto priuatus, fidemque obstringens suam, vt casu quo à sententia prædicta reclamaret, teneretur sub pœna ducatorum mille ad carceres redire; demum duobus elapsis annis intra quorum tempus reclamare po-

tuisset, *Auth. qua supplicatio, C. de precibus Imper. offeren.* Instabat Regius fiscus per Regiam Cameraam fore declarandum, sententiam prædictam in rem iudicatam transiuisse, cum impositione perpetui silentij, sed huic instantiæ Comite se opponente quid iuris dubitari contigit?

Dicebat Comes carceris metum in causa fuisse, vt reclamatio intra tempus prædictum interposita non fuerit, nullatenus enim stante eius obligatione reclamare poterat, nisi statim ad carceres rediret, sicque demonstrauit alias se protestatum obligationem illam carceris metu peregrisse, ex eo quod senex erat, & in mala constitutus valetudine, diuque carceribus mancipatus extiterat, & vbi ab illis exiret, ita promiserat, vt reclamare non potuisset, nisi statim eo ad carceres reuerso; hic metus carceris iustus est *l. qui in carcerem*, vbi Bart. & reliqui, *ff. de eo, quod met. caus. c. fin. extra de appellat.* vbi Abb. dicit quod si quis ob Iudicis metum non appellauerit, habetur, ac si appellasset, dummodo coram Iudice protestetur, vel si timet coram probis viris; sed replicabat fiscus, Comitum carcerationem de iure processisse, ex quo delicta per ipsum commissa capitalia erant, eorumque pœna supra relegationem, vnde cum iuste fuerit condemnatus, appellando, debebat eum statum obtinere, provt, & ante condemnationem, *l. minimè, C. de appellat.* Etenim, qui est iuste carceratus potest intus carceres contrahere cum illo, qui eum carcerari fecit, & talis contractus tenet, Bart. Bald. Angel. & omnes in *d. l. qui in carcerem*, nam; etsi contractus metu factus annullari debeat, quia regulariter non est ipso iure nullus *l. si mulier, §. fin. ff. de eo quod met. caus.* Aret. in *l. si quis post accusationem, ff. de testam.* tamen si iuste illatus fuit metus, talis contractus, seu obligatio non rescinditur, hic est tex. in *d. l. si mulier.* Ex quibus merito dicebatur, promissionem illam à Comite factam de non reclamando, & casu quo reclamaretur, vt cogeretur ad carceres redire iuri consentaneam fuisse; ius enim exposcebat vt dum reclamare volebat ad carceres reuerti teneretur *d. l. minimè.* Et sic metus, qui allegabatur carceris, vt iuste à Regio Fisco illatus ad contractum rescindendum sufficiens non erat, & successiuè dum infra biennium non fuerat reclamatio interposita, erat sibi imputandum; quod secus est quando detentio in carceribus iniusta esset, & pro criminibus nõ capitalibus; non enim potest quis per pactum se obligare, vt aliquo non seruato ducatur ad carceres. Angel. in *l. nemo potest, ff. de leg. 1.* Alex. & Aret. in *l. alia causa, §. eleganter, ff. sol. matrim.* Quare relata causa per Regiam Cameraam in Collaterali Consilio, & coram Illustriss. Dom. Prorege, fuit per omnes Dominos Regiam Cancellariam Regentes,

res, Dominos Regiæ Camerae Præsidentes, decisum sententiam prædictam ob reclamationem intra biennium non interpositam in rcm iudicatam transiuisse, ac proinde perpetuum silentium imponendum esse.

OBSERVATIO.

- 1 **H**æc est communis omnium sententia in terminis tex. in *vulg. l. qui in carcerem ff. de eo quod met. caus.* quam hic probat Domin. Reg. noster, nimirum ut quando iniusta præcessit carceratio, nulla sit omnis obligatio, quæ à carcerato fit, cum metu carceris se obligasse censetur, sicque se obligauit, ut libertatem consequeretur, & ne in vinculis manciparetur; est enim carcer mala mansio; at secus, vbi iusta fuit detrusio, vt in casu huius decisionis, tunc enim si ob illum contractum faciendum fuerit hic carceratus, contractus validus, firmusque remanet, & procedit tex. in *l. simulier ff. eod. ita vno ore facti sunt DD. communiter in iuribus prædictis*, Paul. de Castro in *l. non interest, C. quod met. caus.* vbi singulariter dixit, quod si iniuste carceratus, vt se à carceribus redimeret, prædium suum vendiderit, ac pretium receperit, quod demum soluit illi, qui carceratum eum detinebat, poterat postea hic prædium illud sic emptore recuperare, etiam pretio non restituto, quod vti singulare dictum scripsit Hippol. de Marfig. *sing. suo 306.* Quod secus dicendum si carceratio iuridica fuisset, vt affirmat Guid. Pap. *sing. 840.* vbi dicit, quod quando quis ex iusta causa detentus reperitur, compositio etiam cum illo facta, qui eum detinebat, sustinetur, idemque Paris. de Pur. *de Syndic.* in verbo *compositio. in c. quod incipit, An si est facta compositio*, vbi dicit, non esse à Syndicatoribus audiendum illum, qui officialem syndicandum accusat, sub prætextu, quod ipsum in carceribus pecunia composuit, dum carceratio iusta fuit, quia verè deliquit, nam licet (inquit Paris) promissio in carcere facta carceranti regulariter nulla sit, per tex. in *d. l. qui in carcerem*, hoc tamen procedit quando iniuste fuit carceratus, secus si iuste. Anton. Fab. in *rational. ad d. l. qui in carcerem*, vbi sic loquitur. *Hæc lex de illo loquitur qui propria auctoritate, & illicite alium detrusit in carcerem, vt aliquid ab eo extorqueret, quod non debebatur, non de illo qui iure, & suo, & communi usus est.* Rota decis. 295. ex 372. collectis per Parinac.
- 2 Confirmat nouissimè hæc omnia Balthazar. Mongollon. in *suo tract. de metu, cap. 2. §. 6. numer. 111.* vbi addit pro effectu prædicto, non solum illum dici carceratum, qui in publico detrusus in carcere; sed etiam eum, qui de carcere ad cameram cum custodibus ductus est, ex Hypp. de Martig. in *cons. 125. num. 47. lib. 2.* Item eum qui positus est in domo, seu alio loco sub custodia, vt per Guid. Pap. *loc. cit.* omnisque qui non potest ire, quo vult, vt per Dec. *cons. 118. num. 5.* & Franc. Marc. in *decis. 377. n. 1. & 2. par. 2.* vbi dicit paria esse facere contractum in carcere, vel extra, quando aliter euadere non potuisset, ac pariter eum dici carceratum, qui sub fideiussoribus est relaxatus, vt per Guid. Pap. *loc. cit.* ac & tandem dici eum carceratum, qui sub iuratoria cautione relaxatus est, cum iuramentum sit pro fideiussore, & metus periurij iustus est metus.

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Resertery.

ARGUMENTVM.

Feudum an dicatur antiquum, vel potius nouum ad finem videndi, quomodo taxari debeat, an secundum taxam nouam, vel potius prout taxatum reperiebatur, si contendentibus fisco pro deuolutione ob lineam finitam vltimi possessoris feudatarij, & illo, qui in feudo legitimum esse successorem allegabat, fuit quæstio transactione finita, sic certa pecuniæ quantitate fisco soluta.

DECISIO CCCCCLXII.

VM in vltimis constitutus esset D. Alphonsus Caracciolus Comes Burgentiæ filios non habens in duabus suis terris, nimirum Valuani, & Recigliani D. Iacobum nepotem Regio assensu mediante hæredem instituit, illoque demum defuncto, Regius fiscus ob lineam finitam dictarum Terrarum possessione cæpit, vigore *cap. ex presumptuose*, & quamuis Iacobus hæres se opponeret, suamque demonstraret iustitiam, quod legitimus erat dictorum feudorum successor, stante Regio assensu, quo hæredis institutio vallata erat, tandem post longam controuersiam habitam prodiit sententia pro Regio fisco, licet contra iustitiam, vt annuit Domin. iste Reg. qui existens tunc Præses Regiæ Camerae in simul cum Dom. Cicco Loffredo Regiam Cancellariam Regente, ac Dom. Hieronymo Albertino tunc similiter Præsidente fuerunt in voto contrario, quamuis pro fisco respondissent Domini Regentes Hieronymus de Colle, & Ioan. Martialis, ac Domini Præsidentes Franciscus Anton. Villanus, & D. Guerriero. Verùm cum ab hac sententia pro parte Domini Iacobi reclamatum esset, tandem inter eum & Regium fiscum fuit inira transactio, qua mediante soluit Iacobus Regiæ Curia ducatos duodecim mille; postea eo in possessione dictarum terrarum existente, prætendebat Regius fiscus de nouo illas taxare, & in cedulario vti feuda noua scribi facere, ex eo quod extiterat iam per sententiam Regiæ Camerae declaratum, feuda illa fuisse ob lineam finitam ad Regiam Curiam reuersa, & quamuis demum eidem Iacobo restituta essent, non per hoc nisi feuda noua dici poterant, contradicebat Iacobus, vnde quid iuris dubitabatur.

Fuit per Regiam Cameram nemine contradicente pro Iacobo decisum, ratio decisio-

CCCC nis,

nis, quia conpertum fuit in transactionis instrumento expresse dictum fuisse, ut Terræ prædictæ stante solutione facta ducatorum duodecim millium, restituerentur dicto Iacobo, feudi natura in aliquo non mutata; sicque dicebatur fieri locum dictis. per *glor. in c. Imperialem, §. insuper, in verbo prius, de prohib. feud. alien. per Frederic.* ubi firmat, quod si vassallus in dominum deliquerit, ob quod feudum antiquum amittit, illo demum ex gratia restituto, feudum illud non aliter nouum, sed antiquum dicitur, prout per prius, ad finem ut feudatario absque liberis decedente, possint agnati succedere, idemque Bart. *in l. quod dicitur, ff. de impens. in reb. dotal. factis, Ioann. de Plat. in l. penult. C. de consul. lib. 12. & Andr. in cap. 1. de vassall. desrep. et al.* Vbi post multa tenet quod in dubio semper remanet antiquum, nisi Princeps verbis illis uteretur, nimirum, *restituimus tibi feudum, & de nouo concedimus*, quia tunc de restituentis mente constaret quod voluerit, ut esset feudum omnino nouum, at ubi verba hæc, *& de nouo concedimus* apposita non essent, semper feudum erit antiquum prout ante, sequitur ibidem Præpos. & Loffred. qui ita per Regiam Cameraam in causa Iacobi Carboni iudicatum refert.

OBSERVATIO.

1 Existimo indubitanter, feuda, de quorum deuolutione hic agebatur in personam Comitis fuisse noua, & sic ab ipso acquisita, ideoque dubitatum, an in illis potuisset succedere nepos, quia adhuc eo tempore vigeat ius constitutionis, ut de *successionibus*, qua attentata in feudis, vel ex Regia largitione acquisitis, vel alias quouis titulo, nepos ex fratre non succedit, ibi: *in acquisitis autem patruo ex largitione nostra, vel quolibet titulo, iure suo nepotes ex fratribus non succedunt.* At si hodie hic contingeret casus, non esset, de quo dubitare, stantibus gratiis Regni Baronibus concessis, quibus mediantibus in feudo à patruo acquisito nepos non solum ex fratre, sed etiam ex sorore, tam ex utroque, quam ex altero tantum latere coniunctis succedit, adhuc si in inuentura legeretur clausula, *pro se, & heredibus ex corpore*, ut habetur, *in pragmat. 29. de feud.* Et nos centies repetimus, iure tamen conqueritur Domin. Regens fuisse in hoc casu declaratum esse locum deuolutioni ob lineam finitam, quia Comes hac particulari gratia tunc fruebatur; sed nos in hac decisione non habemus motiua contraria, ut possemus dicere an iure, vel iniuria sit iudicatum.

2 Sed quicquid sit de hoc, quantum attinet ad punctum principalem, an quia lis inter Iacobum nepotem, & Regium fiscum in gradu reclamationis fuerit transactione finita, dicerentur feuda illa noua, ad finem ut de nouo taxari possent, vel potius antiqua, iure optimo pro Iacobo decisio prodiit, stante clausula in eo transactionis contractu apposita, nimirum *feudi natura in aliquo non mutata*, Quæ idem importat, ac si Rex dixisset, ut per illam transactionem originalis status rei non alteretur, ut in puncto ex Bald. scripsit Capyc. *in sua inuestitura in verbo feudorum clausula*

fol. 136. col. 1. in fine; Quodque si feudum ob feudatarij delictum ad dominum reuertitur, remaneat illud antiquum, dum dominus ipse eidem vassallo delinquenti indulget, iuxta dicta hic per Domin. Reg. nostrum, firmat pariter nouissimè Dom. Consiliar. Io. Andr. de Georg. allegat. 8. num. 11. cuius meminit Camill. de la Ratha in suo theatro feud. tom. 2. par. 12. dilcid. 92. numer. 17.

ARGUMENTVM.

Tutor si priusquam adimpleuerit, quæ de iure adimplenda sunt, aliqua gesserit, quæ pupilli vtilitatem concernunt, num hæc sic gesta de iure subsistant. Badius testamentarius antequam administrare incipiat, num teneatur adimplere, quæ à tutore adimplenda sunt, & quando fideiussionem de bene, & fideliter administrando bona pupilli feudatarij præstare tenetur, quam summam fideiussio hæc continere debet. Naturalis an sicut est incapax successionis feudi, ita pariter prohibeatur illud oneroso titulo acquirere & de aliis.

DECISIO CCCCCLXIII.

VM in vltimis constitutus esset Dux Camerini Ioannes Maria de Varano, qui Dohanellam Aprutij à Regia Curia pro ducatis sex decimille cum pacto de retrouendendo in feudum tenebat, testamento suo instituta hærede Domina Iulia eius filia, legauit Iulio Cæsari de Varano filio suo naturali ducatos sexdecim mille super dicta Dohanella, quo demum mortuo, Domina Catherina Cibo mater, & tutrix dictæ Iuliæ cupiens dictos ducatos sexdecim mille soluere, pecuniam tamen præ manibus non habens Regio assensu mediante pro hac summa Dohanam prædictam Iulio Cæsari in solum dedit, sed cum demum istius mors absque filiis contigisset, Regius fiscus vigore *cap. ex præsumptuose* cepit possessionem dictæ Dohanellæ sic in feudum concessæ, contradicebat Domina Virginia della Rouere quæ filia extiterat dictæ Iuliæ & hæredis dicti Ducis, successionem dictæ Dohanellæ ad ipsam spectare contendens, nec aliter fuisse locum dispositioni dicti *cap. ex præsumptuose*, quo factum fuit, ut quid iuris dubitaretur?

Discusso articulo in Collaterali Consilio ad relationem Regiæ Camerae nemine discrepante

pante pro fisco pronunciatum extitit, inuestitura à Virginia petita penitus denegata, ratio decisionis ea fuit, quia cum feudum hoc in persona dicti Iulij Cæsaris nouum esset & ea lege acquisitum, vt in eo descendentes ex corpore succederent, dum ipse prius acquirere absque prole decessisset, certè absque dubio fiebat locus dispositioni *d.c. ex præsumptiose*, nec dictæ Virginie actrici opitulari præsuppositum illud, quod dominium utile dictæ Dohanellæ semper remanserat in hæreditate dicti Ducis eius aui, & successiuè dictæ Iulie eius matris ex eo, quod nulliter Iulius Cæsar feudum illud adquisierat, nimirum ex insoluto datione sibi facta à dicta Catherina Cibo, quæ mater, & tutrix dictæ Iulie existens non aliter adimpleuerat, quæ per tutorem de iure adimplenda sunt, de quibus per Bart. in *l. legitimus, C. de legit. tutor. in l. tutor. qui repertorium, ff. de administrator. in l. si quis sub conditione, ff. testam. tut. & in l. fin. C. arbitr. tut.* Etenim huic prætensionem principaliter fuit responsum, nam cum illa insoluto datio valde utilis fuisset pupillæ, benè poterat tutrix, quamuis non adimpletis adimplendis, actum illum gerere eoque magis quia in feudalibus dicebatur balia, quæ absque alia solemnitate administrare poterat, vt est text. in *c. Regni feudatarius*; Tum etiam quia legatum ducatorum sexdecimmillium id factum erat super dicta Dohanella, & sic tacitè videbatur data potestas illam alienandi, quo casu cessant solemnia, ad text. in *l. magis puto, §. si fundus, ff. de rebus eorum, & in l. 1. & pen. C. quando decret. opus non est.* Vtè interuenerat expressa ratificatio dictæ Iulie, & cum iuramento iam puberis effectæ, aliaque tacita, de qua in *l. fin. C. si minor maior factus.* Secundò nec opitulari actrici dictum fuit, quod Iulius Cæsar erat naturalis, qui feudum possidere non potest, nam hæc conclusio de plano procedit, vt naturalis non possit in feudo succedere *cap. 1. §. naturalis, si de feud. defunct. fuerit controu.* non autem vt non possit illud acquirere, dummodo Rex siue eius vices gerens acquisitioni assentiens natalium defectum non ignoret, ad notata per Bald. *conf. 202. lib. 2. & in l. eam, quam, C. de fideicom. Afflict. in d. §. naturalis.* Tertiò nec suffragari dictæ actrici respondebat fiscus, clericatum allegatum in personam dicti Iulij Cæsaris, quia non per hoc feudi dicebatur incapax; nam vbi quis existens clericus, & beneficiatus feudum acquirat, statim censetur clericatui & beneficio renunciare, prout si matrimonium contraheret, vt per DD. omnes in *cap. 1. de cleric. coniug.* Quartò & tandem nec proficit actrici pactum quod eodem die, quo fuit facta insoluto datio, per aliud instrumentum coram eodem iudice, notario, & testibus interpositum extitit, nimirum vt

D. De Marinis obseruat ad decis. D. Reuerterij.

decedente Iulio Cæsare, absque filiis, quod in Dohanella succedere deberet Iulia, sicque pactum illud videbatur inesse contractui, siue eiusdem pars esse, *l. petens, vbi Bart. & Bald. & l. bona fidei, C. de pactis,* Etenim responsum fuit pactum prædictum nouissimè initum nullius momenti fuisse, ex quo ad illud validandum Regis requirebatur assensus, sicque dicebatur, quod quando partes vnum faciunt contractum, quod facere possunt, & super eo disponere, & postea incontinenti faciunt pactum super quo disponere non possunt; valet contractus principalis, pactum verò vitatur *l. 1. in fin. cum l. seq. ff. de reb. eorum Negus. de pignor. in casu proposito poterat Iulia Dohanellam in Iulium Cæsarem transferre, ac super eo contractu assensus impetrari Domini Proregis, super pacto verò demum appposito, vt mortuo Iulio Cæsare absque liberis feudum acquireretur Iulie, non erat in potestate Partium assensum à Prorege obtinere; quia hoc erat per nouissimam pragmaticam Sanctionem prohibitum, qua attentata Proreges non valent assensum super substitutionibus concedere, vnde.*

OBSERVATIO.

AD confirmationem illius conclusionis, quam Dominus Regens noster hinc firmavit, vt ea, quæ gesta sunt à tutore, qui non adimpleuit adimplenda sustineantur, quoties pupilli commodum concernant, vide Alex. *conf. 163. incipit alias consultus num. 5. lib. 4. & Gratia. discept. forens. lib. 2. cap. 362. num. 35. quos insequutus sum Ego lib. 2. mcar. resol. cap. 18. num. 24.* quantum verò ad illud dictum vt possit Balius absque alia solemnitate administrare ex dispositione *c. Regni huius* quod incipit, *feudatarius*, aduertendum est in hoc text. illud non probari, nisi quod qui à feudatario relictus est balius, possit absque Regis licentia administrare, quod prius per Regni constitutionem. *In aliquibus*, in fine erat prohibitum; sed quod, non teneatur saltem conficere repertorium bonorum pupilli, nullibi in eo text. habetur; vnde praxis hodie nos docet, vt balius quamuis testamentarius teneatur in Colateralis Consilio comparere & baliatus priuilegium obtinere, Dom. Reg. Tap. *de prest. Reg. Cancell. in tit. de prest. Reg. Cancell. num. 34. fol. 93.* adimpletis prius adimplendis in Regia Camera, quæ quidem adimpleta sunt, vt præstet fideiussionem de bene, & fideliter administrando, iuxta tradita per Dom. Reg. de Ponte in *tract. de potest. Proreg. in tit. de diuers. provision. fieri solit. sub rubr. de baliis dandis feudatariis minoribus*, vbi num. 6. notabiliter aduertit, quod quando quis erit balius declaratus alicuius feudatarij, qui esset de Magnatibus, & Proceribus Regni, non tenebitur hic satisfacere iuxta valorem bonorum administrandorum; impossibile enim esset fideiussorem inuenire, sed debet taxari quantitas fideiussionis, quam nouimus semper arbitrariam pro ea summa, cuius feudum est in redditu vnus anni; verum, quod balius reddat computum quolibet anno; quia sic est pupillo cautum & non aliter, & ita vidi decreta antiqua Regiæ Camere, quamuis D. Reg. de Poivre dicat quolibet semestri, idemque D. Mormil. in *constit. minoribus de iure baliij*, qua de re latius per me *li. 1. resol. sur. c. 127.*

ARGUMENTVM.

Releuium an Regiæ Curiaë debeat, quando, quis non per mortem, sed per superuenientem feudatarij clericatum in feudo succedit, Et an illud à fisco peti possit, quando pater bona omnia feudalia filio contemplatione matrimonij refutat, siue donat, & de alijs.

DECISIO CCCCLXIV.

I D Episcopalem dignitatem promotus Barone Nicoteræ, ob quod omnia eius bona feudalia Annibaldi de Ianuario fratri suo secundo genito obuenerunt, *cap. 1. de milit. vassall. qui arma bellic. deposuit, cap. 1. §. qui clericus, si de feud. fuer. controu. & cap. 1. §. fin. de benef. fam.* ac tandem eo defuncto, prætendebat Regius fiscus à dicto Annibale releuium exigere, eo præsupposito, quod bona prædicta feudalia ad istum per viam vltimæ voluntatis obuenerant; dispositio enim legis potius vltimæ voluntati, quam contractui æquiparatur, *glos. 3. in l. 1. ff. de his quib. ut indign.* quam Bart. ibi perpetuo notandam commendat, tum etiam, quia acquisitio facta per Annibalem extiterat omnium bonorum feudaliū, sicque fiebat locus dictis per Andr. *in cap. 1. §. sed, & plures, per quos fiat inuest.* ubi tenet, quod si pater filio suo omnia bona feudalia refutat, præsumitur refutatio in fraudem fisci facta, vt releuium non solvatur, quocirca, illud omnino debetur, ergo?

2 Cæterum per Regiam Cameraam, pro maiori, & saniori parte contrarium iudicatum extitit, nimirum, Annibalem de Ianuario esse ab impetitis per fiscum absoluendum, ratio decisionis fuit, quia moribus est in Regno introductum, vt in vno tantum casu debeat releuium, nimirum quando quis per mortem alterius in feudo succedit, & dicitur ius odiosum, & irrationabile, nec feudo inest, cum sit præstatio quædam à feudo extrinseca ab hærede tantum, & successore in feudo debita, vt ratiocinantur Andr. *in d. §. sed, & plures.* Vnde cum in casu proposito Annibal frater secundogenitus non aliter per viam vltimæ voluntatis feuda acquisierat, sed potius per contractum ex tacita nimirum renunciatione facta de illis per fratrem primogenitum, eo ipso quod ad Episcopalem dignitatem fuit promotus, vt per Bald. *in d. cap. 1. de benef. fam.* ergo; Et si dices ex refutatione omnium bonorum feudaliū à patre facta, eo demum mortuo deberi à filio refutatario releuium, & tamen

per mortem hic non successit, respondetur hoc contingere, vt fraus tollatur qua cessante, releuium etiam ex generali feudorum refutatione non debetur quod euenit quando refutatio fit contemplatione matrimonij, tunc enim, quia fraudis suspicio cessat, provt pariter, vt in casu proposito, releuium non debetur vnde.

OBSERVATIO.

Sæpe sepius fuit repetitum, releuium, quod moribus est in Regno introductum, non nisi per mortem feudatarij Domino Regi nostro deberi, non autem per contractum, siue donationis, siue simplicis refutationis ille sit, nisi donatio, siue refutatio fraudulenta fuisset, nimirum omnium feudorum, quia tunc ad fraudem vitandam releuium, sequuta morte refutantis, pro feudis refutatis omnino debetur, secus autem fraude cessante, vt quia refutatio, quæ fiet omnium feudorum esset à patre filio facta contemplatione matrimonij, istoque iure vitmur.

Hic modo habemus alium casum determinatum, in quo nec etiam releuium soluitur, nimirum ob feudatarij clericatum, si enim feudatarius efficeretur clericus, quia ob hanc status mutationem feudum tenere non potest, maxime in Regno ob particularem constitutionem, quæ incipit, *Errores eorum. Afflict. in cap. 1. num. 8. de milit. vassall. qui arm. bellic. depos.* statim feudum illud aperitur agnato immediato successori, qui demum mortuo suo prædecessore, ad releuium soluendum cogi non potest, quia non successit per mortem, nec per contractum fraudulentum, idemque scripsit Marin. Fricc. loquens de feudatario qui ingressus est religionem in qua solemniter professus fuit, & de eo qui effectus est foriudicatus *lib. 2. de subfeud. in 3. aushoris. à num. 22.* & nos latius diximus, *in obseruat. ad decis. 271. 294. 403. & seq.* In quibus locis omnes casus, qui in hac materia solutionis releuij frequentius contingere possunt colligimus, & nunc addo hanc eandem opinionem firmantes Dom. Reg. Tap. *in constit. post mortem, num. 18.* Gallup. *in metodo feud. tom. 2. par. 4. de renouat. inuest. num. 23.* & Camil. dela Ratha *in suo Teatro feudali tom. 2. part. 12. dilucid. 73. num. 9.* sic pariter his diebus per Regiam Cameraam iudicatum in causa Regij fisci instantis condemnari Illustrrem Ducem Salandriæ Hippolytum Reuertarium D. Regentis nostri proneporem ad soluendum releuium ob mortem Illustris Ducis fratris sui primogeniti, qui cum ad clericorum regularium congregationem ingrederetur, provt fuit ingressus dicto Hippolyto fratri secundogenito bona omnia feudalia refutauerat; vnde excipiens Dux causatus bona illa feudalia vel ex refutatione, vel ob Religionis ingressum fratri sui acquisiuisse; & nullo pacto per mortem, decreto mediante fuit ille ab impetitis per fiscum absolutus, sic indiuidualem sane decisionem D. Regentis eius proavi allegans.

ARGUMENTVM.

Bona propria & hæredis si quis pro obseruantia promissorum obligauerit, an obligatio hæc respectu bonorum hæredis de iure subsistat, itavt mor-

tuo obligante; persona, ad cuius fauorem fuit facta obligatio, possit hypothecaria actione de iuribus suis experiri non solum super bonis obligatis; sed etiam super bonis propriis eius hæredis. Testator si rem hæredis alicui legauerit, nùm rei legata dominium recta via in legatarium transferatur; & de aliis.

DECISIO CCCCCLXV.

FUIT dubitatum in Regia Camera an testator bona futuri hæredis obligare possit, adeo, quod eo defuncto valeat creditor super bonis propriis hæredis non hæreditariis de iuribus suis experiri hypothecaria actione.

Dicebatur variè in hoc articulo Doctores alloquutos, quandoquidem non defunt, qui affirmatiuam amplexi fuerunt sententiam, & qui negatiuæ adhæserunt; ad primam fundandum affirmatiuam allegatur tex. in *Laliena*, ff. de pignor. action. & in *l. si fundus*, §. 1. ff. de pignor. vbi licet res aliena inuito Domino, siue eo inscio in pignus dari non potest, tamen si postea dominus ratum haberet, pignus etiam à principio sustineatur; sic in casu proposito, licet à principio res hæredis, vt aliena obligari non potuit, tamen per aditionem, quam facit hic dominus hæreditatis obligantis ratam habet obligationem illam à defuncto contractam; pro opinione verò negatiua, quæ communis videtur, allegatur tex. in *l. rem alienam*, ff. de pignor. actio. vbi expressè deciditur, quod si ego succedo ei, qui rem meam sine mea voluntate obligauit, pignus non conualidatur; confirmatur, nam sicut testatur legando rem hæredis, rei legate dominium recta via in legatarium transferre non potest, ita nec ius aliquod reale in eadem constituere, sic Aretin. omnino videntus, in *l. si hæredis seruus*, ff. de legat. 1. sed resoluendo materiam concludebatur, quod ratificatio expressa pignus confirmat, quamuis obligatio confirmantis, seu ratum habentis nomine facta non fuerit, hic est text. & ibi Bald. in *d. l. aliena*, & in *d. l. si fundus*, tacita autem, quæ fit, cum quis obliganti bona sua successerit, nullatenus, *d. l. rem alienam*, verum si defunctus bona hæredis propria obligauerit, vel pro eo de rato promiserit, tunc per successionem pignus confirmatur, ita loquitur text. in *l. solum*, §. solum, ff. de pignor. vt declarat ibi Bart. in fine. Alex. in *d. l. si hæredis seruus*, & Neguzant qui benè materiam intellexit in tract. de pign. in 2. par. 2. membr. num. 57.

OBSERVATIO.

INtricata est quæstio, de qua hîc per Dominum Regentem nostrum, vbi tamen quid fuerit decusum non habemus; etenim non semel dubitari contigit, si quis pro obseruantia contractus bona sua, eiusque futuri hæredis obligauerit, an eo mortuo, persona, ad cuius fauorem fuit facta hæc obligatio, possit de iuribus suis experiri non solum super bonis obligatis, de quo dubitari non potest, sed etiam super bonis propriis eius hæredis, in quo quidem dubio noster Afflict. in decis. 111. num. 17. refert per Sacrum Consilium decusum, posse defunctum obligare bona hæredis non conficientis inuentarium, quia obligando defunctus bona sua, & suorum hæredum, per actum aditionis, videtur hæres ratificare illam obligationem bonorum per defunctum factam, idque in causa Comitissæ Vgenti contra Comitum Castri, vbi fuit dictum assistentiam esse præstandam super bonis defuncti possessis per eum, quæ in veritate erant filij dicti Comitum Castri, qui dixerat, se esse patris hæredem cum nullum inuentarium infra legitima tempora confecisse demonstrasset, in decis. autem 200. refert casum in quo vir pro restitutione dotis vxoris receptæ obligauerat omnia bona sua, & se, & suos hæredes; sed non dixit, quod obligabat bona sua, & suorum hæredum, soluto matrimonio vxor egit hypothecaria super bonis hæredis viri, quæ non aliter hæreditaria erant, sed per illos acquisita, fuit dubitatum in Sacro Consilio, quid iuris, & bis iudicatum bona hæredum viri per dicta verba obligata non fuisse, idque autoritate Bald. & Angel. in *l. assiduis*, C. qui prior. in pign. habentur, vbi dicunt, bona hæredum non esse tacitè obligata pro restitutione dotis, nisi expressè defunctus obligasset bona sua & suorum hæredum, citat, & tandem Alex. qui in *l. si hæredis seruus*, ff. de legat. 1. distinguit, quod aut defunctus obligauit bona hæredis nomine hæredis, & potuit obligare, aut simpliciter obligauit bona sua, & suorum hæredum, & hæc obligatio non tenet, Vrsill. in addition. ad d. decis. 200. dicit quod cum hæc decisio Afflict. affirmantis, quod ad hoc vt bona hæredum obligentur, opus est vt bona ipsa expressè hypothecentur, vel quod hæredum nomine de rato promittatur, conuenit Dec. in conf. 184. circa finem, & post eum Neguzanz. de pignor. 2. par. 2. membro num. 57. vbi relatis omnium opinionibus concludit, esse sequendam sententiam Alex. in *d. l. si hæredis seruus*, quam pariter amplexus fuit Loffred. conf. 32. num. 15. quamuis nouissimè Mercur. Merlin. de pignor. lib. 2. tit. 1. quæst. 16. num. 20. dicat, hanc Alex. distinctionem iuris saporem non habere; quodque bona hæredis possint expressè obligari, relatis Afflict. Neguz. Loffred. loc. cit. & Carolo Ruino in *l. 2. num. 88. ff. de legat. 1.* affirmant etiam Dom. Præf. de Franch. decis. 63. num. 7. vbi dicit secundum hanc opinionem Iacobutium de Franch. in apostilla ad Bald. in *l. Paulo*, ff. de pignor. retulisse suo tempore sic fuisse iudicatum & in fine addit, in causa Magni Ducis Florentiæ cum Madama de Austria, facta plena discussione huius articuli, nimirum an bona hæredis possint expressè obligari, fuit conclusum, quod sic, idemque ait in alia causa ardua per Sacrum Consilium iudicatum in decis. 321. num. 1. subdens quod quando defunctus expressè bona hæredis obligauit, in his bonis hypotheca contrahitur à die aditionis hæreditatis, quo tempore quasi contrahit, & non ante, ita vt creditores hæredis, qui ante aditionem cum hærede ipso contraxerunt, præferantur creditoribus testatoris, licet prius cum testatore contraxissent, & testator bona hæredis antea obligasset.

ARGUMENTVM.

Possessor bonorum, siue iurium, quæ sine titulo possideri non possunt, si fisco instante ad illum ostendendum fuerit citatus, nec aliter ostenderit, sic varias opponens exceptiones, nùm condemnari possit ad bona, siue iura illa dimittendum.

DECISIO CCCCCLXVI.

MANATO rescripto à Carolo Cæsare tunc Rege nostro fælicis recordationis, quo mediante Illustr. Domino Prorege ordinabatur, vt procedi faceret ad reintegrationem paludium, quæ sunt in tenimento, & pertinentiis huius Ciuitatis Neapolis, eo præsupposito, quod essent de Regio Domano, Regia Camera, cui causa fuit commissa, omnibus possessoribus mandatum iniunxit, vt titulum siue priuilegium earum possessionum ostenderent, & cum ad id non teneri responderent, fratri dispositione text. in l. cogi, C. de petit. heredit. Regius Fiscus ad suam fundandam intentionem plura in facto producebat, ex quibus dicebatur constare, quod Serenissimi Reges Domus Aragoniæ dictas, paludes tenuerant, & possederant, vt bona sua domanialia, sicque fieri locum dictis per Andr. in cap. 1. §. præterea Ducatus, vers. nec Dominus feudi, de prohib. feud. alien. per Frederic. vbi plura de Regis domano ponit, & inter cætera dicit, quod si Rex per 30. annos rem tenuerit in suo domano, erit de domano, eo ipso quo sit in domano, idemque ibidem tenet Afflic. & Paris. de reintegr. feud. cap. 2. & in c. quod incipit, qua bona dicantur, vbi probat, quod omnes ferè Regis redditus, quorum Rex est Dominus directus, & utilis de domano dicuntur, prout sunt omnes gabelle, dohanæ, functiones fiscales, pascua, nemora montes, ferreriæ, piscariæ, tertiariæ, omniaque alia regalia, introitus, & bona nemini concessa, vt habetur in constit. dignum, in constit. personas, & in constit. si dubitatio, Quibus sic se habentibus fundata dicebatur fisci intentio, vt tenerentur possessores titulum earum possessionum ostendere, ita satis benè Luc. de Penna in l. 2. C. de fundis limitroph. lib. 11. vbi nedum loquitur de bonis feudalibus, quando constat quod sunt feudalia, sed etiam de domanialibus, & regalibus, vt possessor omnino titulum suæ possessionis ostendere cogatur, alias ea destitueretur; hæc est enim communis sententia, vt quando, quis

rem aliquam possidet, puta feuda, regalia, domanialia, & alia, quæ sine titulo possideri ius resistit, si titulum, seu priuilegium non producit, quo sua fulciatur possessio, saltem coloratè, lite pendente abstinere debet vulgato text. in c. cum persona, de priuileg. in 6. & in c. ad decimas, de restit. spoliat. Abb. & Imol. in c. cum venissent, extra de instit. & est pariter text. in c. ordinarij, de offic. ordin. & de materia latè per Capyc. decis. 189. & in terminis nostris est casus in d. constit. si dubitatio, vnde ex his benè iustificabatur mandatum ad titulum ostendendum omnibus possessoribus iniunctum; at quia multi concessionum priuilegia produxerant, facta de prædictis omnibus relatione à Collaterali Consilio; & coram Illustr. Domino tunc Prorege, dictum fuit, quod quamuis iuris rigore attento, qui nullum produxerant titulum, poterant lite pendente sua possessione destitui, tamen attendita natura causæ, quia plusquam tercentum possessores vocati extiterant, prouisum fuit, quod detur omnibus possessoribus, & fisco terminus dierum viginti ad probandum incumbencia absque nominatione, & beneficiis.

OBSERVATIO.

Determinationem in hac causa proditam refert pariter insignis Io. Vincentius de Anam, qui pro possessoribus paludum patrocinebatur, prout ipse attestatur in allegat. 68. & 79. dum in alia causa defendens, vt nec & etiam in his, quæ sunt de regalibus cogatur quis suæ possessionis ostendere titulum, ne in hac conclusione rerum iudicarum authoritas ei deficeret, subdit in fine, ita alias in anno 1552. sub eius patrocinio fuisse per Regiam Camera decidum in causa Regij fisci paludum huius Ciuitatis, sic reuocato decreto, alias per eandem Regiam Camera interposito, quod cogerenur Domini attendere titulum eorum possessionis, dato demum termino vtrique parti ad probandum incumbentiæ, vnde satis miror de Domino Regente nostro, cur hic dixerit, quod iuris rigore attento, illi possessores, qui titulum non produxerant, poterant lite pendente eorum possessione priuari, si legem habemus in Regno expressam, vt si fiscus prætendat, prout in hac causa prætendebat, bona, vel iura sua ab aliis occupata teneatur gressus suos iuris ordine seruato dirigere, possessoresque sic conuenire, vt eorum possessione nullatenus priuentur, antequam legitime conuicti fuerint, & condemnati, hic est text. rotundus in c. Regni iterum statuimus 120. secundum ordinem Io. Andr. de Nigris, cuius dispositionem omnino fore seruandam statuitur in pragmat. 1. §. 6. sub tit. de salario eorum, qui mittuntur pro negotio, seu seruitio Regio, Etenim vt alias dicebam lib. 2. mearum resolut. cap. 115. num. 16. & supra in obseruat. ad decis. 111. hac dispositione attendita, disposita in c. cum persona de priuileg. in 6. in Regno nostro cum Regio fisco nusquam fuerunt practicata; huc vsque enim non vidimus, nec à maioribus audiimus, Dom. Regem nostrum possessores earum rerum, quæ sunt de regalibus de facto spoliaste, sed ordinarie iura sua Regium fiscum proposuisse, possessores ad titulum ostendendum vocando, qui cum primum comparuerint

tiant, exceptiones opponentes, vel immemorabilem allegantes, fuit terminus in causa impartitus, & interim lite pendente in possessione conseruati, id quod bene obseruauit Afflict. in *confis. inter multas*, intra num. 4. vbi sic loquitur. *Et sic patet ex isto textu quod in causa fiscali, inter procuratorem fiscalem, & priuatam personam conuentam debet seruari iuris ordo, quia si non seruari iuris ordo, offenderentur iura Partis, patet in hac consuetudine, etiam in 4. parte, ibi, predicta antem postquam reuocata legitime fuerint, & ibi data copia de suo contradicendi, & pro hoc est capitulum Regni editum per Carolum Regem secundum, quod incipit, Item statuimus, quod si procuratores fiscali, vbi dicitur, quod si procurator fiscalis pretenderit, quod aliqua priuata persona detineat res, vel iura fiscali occupata, conuenias ipsos coram competenti Tribunali & procedatur iuris ordine seruato, nec priuatur antequam legitime conuentus fuerit & condemnatus, & de hoc est hic gl'f. ordinaria, & in hoc concordat ius commune, ut dicit Andreas supra in *confis. violentias*, in 3. col. sub. rubr. 24. vbi dicit quod in causis fiscalibus debet procedi iuris ordine seruato, ut in l. omnes, C. de delatoribus lib. 10. & ff. de iure fiscali. extat. Hæc Afflict. etenim in his casibus, circumscripta hac Regia ordinatione; sed versantes in puris terminis iuris communis possessio semper est coadiuuata titulo colorato, ad effectum vt quis lite pendente manuteneri debeat in possessione, seu quasi quamuis, ius resistat, hic est text. in c. cum venissen: extra de Insti. vbi Abb. num. 8. Bellamer. decis. 455. num. 2. Felin. in *conf. 2. num. 27. Rota decis. 595. num. 4. par. 1. diuers. & 384. num. 1.* penes D. Caualer, & alij; vbi autem compilato processu appareret possessores titulum hominis vel legis non produxisse, condemnantur.*

ARGUMENTVM.

Creditor, qui in instrumento sui crediti pactum apponi curauit, vt in casu quo debitor cessauerit adimplere ea, ad quæ se obligauit, posset eiusdem debitoris bona, propria authoritate ingredi, & apprehendere, nùm in casu non adimplenti valeat pactum hoc exercere contra tertium possessorem, ad quem bona obligata postea peruenerunt, illo prius non citato. Familia virtute l. Creditores, C. de pignor. nùm Parte non citata concedi possit; & de alijs notabilibus &c.

DECISIO CCCCCLXVII.

IN causa Inquisitionis formate contra D. Michaellem de Soria Regium Prouinciæ Priucipatus citra Perceptorem, ex eo quod in proprios vsus pecuniam fiscalem conuerterat, vsque ad summam ducatorum decem millium, dubitabatur in Regia Camera, quia illius bona pro mala administratione Regio

fisco obligata cum constituto, & precario, ac cum potestate illa capiendi propria authoritate, reperiébatur, iam in alias personas alienata, an potuisset Regius fiscus virtute leg. Creditores, C. de pignoribus, possessoribus prius non citatis, bona prædicta propria authoritate apprehendere.

Dicebatur, latè dubium hoc examinari à Bart. in d. l. Creditores, qui concludere videtur, remedium d. l. Creditores, contra singularem successorem non citatum exerceri non posse, & in fortioribus terminis Innoc. qui in c. quia, de re iudic. firmat sententiam contra Titium latam non posse contra eius hæredem executioni demandari, nisi summam eo citato, constet, quod sit hæres, idemque Alber. Salicet. & Angel. in d. l. creditores. At per Regiam Camera in causa prædicta contrarium decisum fuit, nimirum posse Regium fiscum possessionem apprehendere illorum castrorum, quæ tempore obligationis à dicto D. Michaelle tenebantur, quamuis demum in alios alienata, & translata reperirentur, & hoc propter clausulam, quæ in instrumento initæ obligationis legebatur constituti, & precarij, ac propria authoritate possessionem capiendi, sicque dicebatur firmasse gl'f. in ead. l. Creditores, Cyn. & Bald. imò, & Bart. modo citatum, qui dixit quod quando est data potestas creditori ingrediendi possessionem propria authoritate, licet hoc ius executiue in singularem successorem non transeat, tamen secus si vltra appositum est constitutum, & precarium quia tunc, etiam si possessio sit penes tertium poterit creditor, reuocato præcario possessionem ingredi, id quod latius, & subtiliter comprobat Aretin. *conf. 21.* vbi huius dicti veras ponit rationes, & sic dicebatur, quod quando sumus in casu notorio, puta quia notorie constat, quod tertius ille possessor à debitore meo causam habet, & vltra pactum ingrediendi propria authoritate adest constitutum, & precarium ferè omnes DD. hanc firmarunt opinionem, quæ est procul dubio communis, vt bene per Socin. *conf. 83. col. penult. vol. 3.* & latè Negus. in *tract. de pignor. 4. par. princip. num. 20.* vbi latè examinatum articulum, & concludit prout supra ac de communi attestans. Vnde &c.

OBSERVATIO.

VT dicam quod sentio, hæc est magna decisio, velinque vt Domini causatum patroni, illum non insequantur, quia certè non obtinebunt in æternum, sic enim loquitur Io. Vinc. de Anna *singul. 189. familia*, vbi in his terminis l. Creditores, C. de pignor. affirmat, nunquam potuisse obtinere familiam, Parte non citata; & cum tempore Afflict. S. Consilium idem iudicasset, quod fuit hic iudicatum, contra tamen debitorem non contra tertium possessorem, prout hic; dicit determinationem illam mirabilem ipsi fuisse

fuisse visam, prout attestatur *decif.* 326. quicquid aliter dixerit in *Constit. Pacis cultum*, num. 22. quem locum allegat Franc. Viui tam in *sylua com. opin. lib. 1. opin. 93. n. 6.* quam in *decif.* 263. Ego cum essem valde iuuenis, & in primo anno mei doctoratus in facto quod contigit volui hæc tentare, sed cautius agendo curavi, vt Pars citaretur, quæ cum comparuisset, vt familia denegaretur, multa opposuit, quamuis impertinenter, instando, terminum in causa impartiri; obtinui, & tandem, sed cum sudore; videantur, si placet, quæ in causa breuiter, & compendiosè fuerunt à me allegata *lib. 1. mearum resol. cap. 302.* vbi quod esset concedenda familia in casu fortiori, nimirum contra tertium possessorem, eo tamen citato, allegavi *dec. Rontæ Ianuæ* relata per Cartar. *decif.* 12. quodque familiæ associatio in terminis text. *d. l. Creditores*, Parte non citata nullatenus sit concedenda, idque tam iure communi, quam Regni huius attentò, probauit, & satis benè Dom. Reg. Rouit. in *pragm. 1. de conseruator. is.* & post eum Gait. in *suo tract. de Cred. cap. 4. quest. 11. à num. 2090.* vbi *num. 2146.* attestatur in Regno, & potissimum in Sac. Consil. & in Mag. Cur. Vicariæ DD. opinionem iuxta *decif. Affict.* 326. ab Aula recessisse; sed semper debitorem, siue rei obligatæ possessorem esse citandum, iuxta sententiam Io. Vinc. de Anna. *loc. cit.*

- 2 Dico plus respectu tertij rei obligatæ possessoris, quod si principalis debitor reperiretur mortuus, tunc quia per ipsius constituentis mortem constitutum & precarium diceretur extinctum, nec hypothecaria actione posset creditor contra hunc tertium possessorem agere, hærede principalis debitoris prius non discusso, prout multiplicitate auctoritate, tam attentà dispositione, *l. fin. C. de acq. possess.* quam nostræ Regiæ Sanctionis quæ est *1. sub tit. de assist.* probaui Ego *lib. 2. resol. iuris cap. 62.*

ARGUMENTVM.

Iurisdictionis ciuilib, si quis in vno Castro fuerit Dominus, & alius iurisdictionis criminalis, de quibus causis officiales vnus, & de quibus officiales alterius cognoscere possunt? Iudiciũ quodnam dicatur Ciuile, quodue Criminale, & quod Mixtum. Cognitio causarum liquidationis instrumentorum an ad Officiales iurisdictionis ciuilib, an verò ad Officiales iurisdictionis criminalis spectet & de aliis.

DECISIO CCCCCLXVIII.

IN Castro Cicciani habebat Magnus Vincentius Carrafa iurisdictionem criminalem, Religio autem Sancti Ioannis Hierosolymitani ciuilem; ex hoc cum orta esset controuersia de quibus causis poterat cognoscere dictus Vincentius Dominus iurisdictionis criminalis, & de quibus præfata Religio iurisdictionem

nem habens ciuilem, mandauit Illustr. Dominus Prorex vt ad controuersiam hanc dirimendam vniueris Tribunalia Collateralis Consilij, Sacri Consilij residentis Castro Capuanæ, & Regiæ Camerae. Prætendebat Religio, quod dictus Magnus Vincentius, non nisi de tribus dumtaxat casibus cognoscere poterat, nimirum mortis naturalis, ciuilib, & membri abscissionis, sic enim dicebatur decreto mediante fuisse à Rege Catholico declaratum; sed consideratum fuit, quod in iure nullatenus reperiebatur distincta iurisdictionis criminalis à ciuili, benè tamen iurisdictionis in genere, quæ sub se merum continet imperium, & iurisdictionem ciuilem, vt latè per Bart. & omnes in *l. Imperium, ff. de iurisdict. omn. iudic.* scriptum pariter inuenimus, vt quis sit Iudex, qui solum de causa criminali cognoscere preest, non autem de ciuili, vt in *l. solemus, §. latrunculator*, vbi Bart. & DD. *ff. de iudic. & in l. interdum, §. qui furem*, vbi etiam Bart. *ff. de furtis*, verum pro resolutione applicabatur materia ad causas ciuiles, criminales, & mixta, quod scilicet quædam est causa ciuilib, quædam criminalis, & quædam mixta, notant Canonistæ in *rubr. de iudic. & Ias. in rubr. C. eod.* Est igitur opinio gløf. & Bart. in *l. prator ait, ff. de sepulchr. violat.* quod tunc iudicium, & causa dicitur criminalis, quando pœna, quamuis pecuniaria sit, fisco applicatur, dummodo ex delicto proueniat; at si Parti tantum, non autem fisco, ciuile dicitur iudicium, idemque Innoc. & Anton. de Butr. in *c. qualiter, & quando, il. 2. de accusat.* vbi autem pœna partim fisco, & partim applicatur Parti, mixtum erit iudicium, *c. tua*, vbi est casus, extra *de procurator.* Ex quibus affirmare possumus, dominum iurisdictionis criminalis, nedum Iudicem esse, vbi pœna imponitur mortis naturalis, ciuilib, & membri abscissionis; sed etiam ubicunque pœna imponitur pecuniaria fisco applicanda; in hoc autem Regno, qui iurisdictionem habet ciuilem, de omnibus cognoscit causis ciuilibus, personalibus, realibus, ac etiam de minimis furtis, pariterque de aliis offensis, pro quibus pœna corporis afflictiva, vel membri abscissio non imponitur, vt est text. in *Constitut. locorum Baiuli*, vbi Baiuli, qui solum habent iurisdictionem ciuilem, cognoscunt de criminibus leuibus, quod aduertunt ibi gløf. & Andr. Præterea exigunt ipsi pœnas bannorum, dum tamen ad vnciam non ascendant, ac tandem Partibus coram se litigantibus pœnam imponere possunt, dummodo vnum augustale non transcendat, quæ fisco applicatur, est ergo causa hæc criminalis, & tamen de ea cognoscit Baiulus.

OBSERVATIO.

Declaratio facta à Rege Catholico, de qua hîc fit mentio est in volumine Pragmaticarum 2. sub tit. de iurisdiction. inuic. non turb. vbi magnus ille Rex declarando quarum causarum cognitio spectet ad dominum iurisdictionis criminalis, disposuit, illarum omnium pro quibus pœna mortis naturalis, siue ciuilibus, vel membri mutilatio principaliter infligenda veniret, cæterarum verò omnium ad Baronem iurisdictionis ciuilibus; quid autem antiquitus apud nos fuerat circa hoc statutum, dum omnis iurisdictione per Regios Ministros exercebatur, habemus constitutionem Regni *Iustitiarj nomen & nomam*, & aliam, quæ incipit, *Locorum Baiuli*, in quibus quidem Regiis sanctionibus diffinitum est, vt ad Iustitiarios Prouinciæ spectaret cognitio latrocinij, fracturæ domorum, insultus excogitati, incendiij, incisionis arborum fructiferarum, & vinearum, violentiæ in mulieres illatæ, duelli, criminis Maiestatis, & generaliter omnium, pro quibus delinquentes pœnam corporis afflictiuam, vel membrorum mutilationem sustinere deberent, sic etiam & causarum ciuilibus in defectum Camerariorum & Baiulorum; ad istos autem cognitio omnium causarum ciuilibus, realium, & personalium, minorum etiam furtorum, cæterarumque offensarum, pro quibus offendens pœnam sui corporis, vel ablationem membrorum incurrere non debeat; sed quia de hac materia latissimè differuimus, supra, in *observatio. ad decis. 85.* ideo ad ibi dicta me remitto.

2 Illud autem placet hîc addere, quod cum Dominus Regens noster hic in ea sententia sit, vt ad Dominum iurisdictionis criminalis non solum spectet cognitio delictorum, pro quibus pœna mortis naturalis ciuilibus, vel membri abscissionis imponenda venit; sed etiam vbicumque pœna imponitur pecuniaria fisco applicanda, posset dubitari ad quemnam spectet cognitio causarum liquidationis instrumentorum, pro quibus ratione periurij pœna statuta est pecuniaria, & spectare ad Dominum iurisdictionis criminalis tuetur nouissimè Io. Paul. Galter. in *sua prax. liquidation. instrum. 3. par. princip. in verbo audiuntur excusatores, intra num. 3.* vbi sic loquitur in addit. *Faciunt notata per Dom. Reg. Tap. ex allegationibus Dom. Camilli Villiani ad dictum ritum 166. fol. 237. & 240. vbi conclusit, causas liquidationum vti merè criminales non posse spectare ad Baiulum & ita in Regia Camera refert decisum inter vniuersitatem Ciuitatis Catanarij, & Baiulum anno 1604. qua sunt notanda contra Abbates aque formosa, & Lungari, & alios Prelatos, in quorum terris sunt Domini habentes causas criminales & mixtas, vt ij de causis liquidationum cognoscant, non Prelati, & licet expediantur citationes in Magna Curia per Iudices ciuilibus causarum, non tamen sequitur quin expediri possint per criminum Iudices, vt per D. Marchionem de Tapia ad rit. 168. fol. 242. vbi quod subscribuntur per Actuarios criminalium causarum. Hæc Galterius cuius sententia satis confirmari potest ex dictis per Me lib. 1. resolut. iuris, cap. 58. num. 14. & 15. Intelligo tamen, vt hoc procedat in illis locis, in quibus declaratio Regis Catholici non seruatur (sunt enim qui præsupponunt declarationem illam fuisse localem, & non per viam legis generalis proditam) sicque adhuc diffinitum non esse, quarum causarum cognitio ad dominum iurisdictionis criminalis spectet, & quæ sit cognitio ad Baronem, & dominum iurisdictionis ciuilibus pertinens, nam vbi viget illa declaratio, siue vbi determinatum est, vt cognitio causarum criminalium spectet ad Baronem in ciuilibus, exceptis certis casibus, prout declaratum est in Terris Sancti Nican-
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.*

dri, & Rutiliani ad Ecclesiam Sancti Nicolai Baren-
sis spectantibus, vt per Dom. Reg. Tap. *decis. Sacri
Consilij 10.* & per Dom. Reg. Rouit. in d. *pragm. 2.
num. 61. de iurisdic. inuic. non turb.* Hæc cognitio cau-
sarum liquidationis instrumentorum spectaret ad Bar-
onem & Dominum iurisdictionis ciuilibus, non autem
ad Dominum iurisdictionis criminalis.

ARGUMENTVM.

Terminus ad deliberandum nùm à Reo citato ante litis contestationem peti possit, an velit liti cedere, vel potius contendere, siue vt ad testes, & scripturas inueniendum, & Aduocatos perquirendum se præparare valeat.

DECISIO CCCCCLXIX.

REVENDICANTE Regio fisco ab Illustr. Principe Salerni terras Turcij, Lauriæ, Rotundillæ, & quasdam gabellas, sub prætextu quod in restitutione facta dicto Principi suorum feudorum à Rege Catholico æternæ memoriæ comprehensæ non erant, cum pro parte dicti Principis præparatoria, & deliberatoria esset petita dilatio, fuit Breuiter in Collaterali Consilio conclusum nullatenus vti sublata fore ei concedendam, per text. in c. *præterea, extra de dilation.* & per Constitutionem *Regni dilationes*, quando enim libellus certus est & clarus, in eoque factum totum clare continetur, vnde possit reus certus esse de re, super qua conuenitur, dilatio aliqua deliberatoria concedi non debet, adhuc si de facto ageretur alieno, & non proprio ipsius conuenti, ita Anton. de Butr. & Imol. in c. *cum causam, de iuram. calumn.* & Arcin. in l. *cum falsum, ff. de acquir. hered.* Idemque respectu dilationis præparatoriæ quæ videtur à iure inuenta, vt per Hostiens. in *sum. in tit. de dilation. & speculat. eod. tit. §. 1. vers. præparatoriæ autem*, ad finem vt reus qui conuenitur se præparare possit ad testes, & scripturas inueniendum, ad consulendum amicos, & perquirendum aduocatos, nunquam enim dilatio hæc in Regno ante litis contestationem dari consuevit; est namque per pragmaticam sanctionem certa forma data procedendi in iudicio, & causæ sunt summariæ, in quibus absque figura iudicij proceditur, vt in *pragm. dispendia litium*, qua atenta omnes dilationes & deliberatoriæ, & præparatoriæ sunt sublata; nam alias nunquam lites finem haberent, contra text. in c. *finem litibus, de dolo, & contumac.* Sufficit enim, quod Pars habeat terminum intra quem valeat omnes
DD d d d scripturas,

scripturas, & testes producere, cæteraque ei incumbentia, iuxta tex. in l. 1. de dilatione. Quare per omnes Dominos Regiam Cancellariam Regentes, & Regiæ Camerae Præsidentes, fuit decisum esse ad vltiora procedendum, dilationibus petitis, & allegatis non obstantibus.

OBSERVATIO.

PRIUS quam decisionem istam vidissem, nullam habui cognitionem, minusque notitiam aliquam dilationem hanc deliberatoriam, & præparatoriam quæ à Reo ante impartitionem termini probatorij in hac causa fuit petita, fuisse alias à nostris procuratoribus obtineri tentatum, vnde meritò dicebat Dominus iste Regens nusquam spatio annorum viginti, quo in iudicandi munere versatus erat, vsque ad tempus quo lis hæc intentata fuit, vidisse ante litis contestationem, similem terminum peti, quodque omnes Iudices attestati pariter fuere, in Regno talem dilationem nusquam petitam, neque concessam, idque quia per Regiam pragmaticam *dispendia litium*, quæ est *prima in tit. de ordin. iudic.* certa forma in causis procedendi præscripta est; imò addo ego hoc expressè decidi in hac Regia Sanctione, dum Legislator voluit vt sine figura iudicij procedatur, dummodo pro libello talis qualis petitio præcedat, ex qua (nota) reus deliberare possit, an velit cedere, vel contendere sicque hæc deliberatio ex ipso libelli tenore à Reo conuento capienda est, non quod sit dandus terminus ad deliberandum; id quod attenta dispositione Constit. Regni *delationes*, dixit in puncto Afflict. noster ibi n. 3. vbi sic loquitur, *Secundo noto ex textu, ibi (statim) quod in isto Regno sunt sublata dilationes viginti dierum, quæ dabantur de iure communi ad deliberandum vtrum velit cedere, vel contendere, de quibus loquebatur Authentic. offeratur, C. de litis contest. non ergo est licitum Procuratoribus, & Advocatis dicere nos volumus terminum ad deliberandum, quia omnes dilaciones deliberatoria sunt in Regno sublata, & ita dicit tex. ibi, deliberatoriis tamen iudiciis omnino sublatis, firmat hoc glos. secunda.* Hæc Afflictus.

ARGUMENTVM.

Pactum de retrouendendo an & quando à venditore contra singularem rei venditæ possessorem exerceri possit.

DECISIO CCCCCLXX.

LIENATIS à Regia Curia in personas nonnullorum introitus gabellæ vini huius Ciuitatis, cum pacto de retrouendendo quandocumque, supponebatur particulares illos, aliis introitus prædictos postea vendidisse absque tamen pacto de retrouendendo, vnde cum Regia Curia pactum illud exercere voluisset, deposuit pecuniam citatis illis, qui introitus prædictos possidebant; sed exci-

piantibus, quod Regia Curia nihil cum eis contraxerat, quid iuris in Regia Camera dubitari contigit; ratio dubirandi contra fiscum ea fuit, quia ex dispositione tex. in l. 2. C. de pact. inter. empt. & vendit. emptor cum pacto de retrouendendo, non nisi actione personali ad retrouendum cogitur, quæ quidem actio personalis in singularem successorem transire non potest, l. si. ff. de contrah. emptione l. 1. §. si hæres, ff. ad Trebell. ergo, & licet Paul. de Castro in l. si cum venderet, ff. de pignoratit. actio. teneat, quod tale pactum de retrouendendo in singularem transeat successorem, tamen opinio hæc Castrenf. non recipitur, vt per Alex. conf. 10. lib. 1. Ias. in l. ab emptione ff. de pactis, Beltran. conf. 326. lib. 3. & per Crot. in l. filiumfamil. §. diui, ff. de leg. 1. Cæterum contrarium per Regiam Cameraam decisum extitit, nimirum possessores illos fore cogendos ad dictos annuos introitus Regiæ Curiæ retrouendum, ratio decisionis fuit, quia opinio illorum DD. qui tenuerunt, pactum de retrouendendo contra singularem successorem exerceri non posse, cessat prorsus quando primus emptor pro contractus obseruantia sua bona obligat, tunc enim res illa, quam emit censetur creditori hypothecata, & successiue ad quemcunque transit, sic affecta transire dicitur, vt ab eodem actione reali recuperari possit; & licet in casu proposito de expressa hypotheca non constabat, bene tamen de tacita, nam qui cum fisco contrahit, omnia eius bona tacite hypothecata censentur, Lausfertur §. fiscus, ff. de iure fisci glos. notab. in l. 1. C. de iure fisci, lib. 10. vnde. &c.

OBSERVATIO.

Questio, de qua hic per Dom. Reg. nostrum factis inter DD. controuertitur, quandoquidem non desunt, qui scripserunt, pactum hoc de retrouendendo exerceri posse contra tertium rei possessorem, & præ cæteris hi sunt Paul. de Castro in l. si cum venderet, num. 6. ff. de pignoratit. actio. Soccin. conf. 80. lib. 3. Dec. conf. 88. & 614. Corn. conf. 90. lib. 3. Boer. decis. 182. Tiraquell. de retract. convention. §. 1. glos. 7. num. 6. vers. at in pacto reuendendi, & §. 3. glos. 1. num. 1. Foller. de censibus in verbo huiusmodi, num. 15. Bettran. conf. 89. lib. 1. Guid. Pap. decis. 569. Crauet. conf. 201. numer. 1. Menoch. conf. 63. Couar. var. resolut. lib. 3. cap. 8. num. 3. vers. cæterum. Magon. decis. Lucens. 80. & alij, qui ita hoc firmarunt, vt dixerint, quod oblato per venditorem pretio, statim in illum ipso iure, & sine noua traditione vtile transeat dominium.

Contrariam verò sententiam, nimirum, vt nullatenus pactum hoc de retrouendendo contra singularem rei venditæ possessorem exerceri possit, ex recentioribus scripserunt Cæsar Vrsill. in addit. ad Affl. decis. 163. num. 4. Gabr. conf. 66. n. 5. & seq. Gaill. & Myfinger. sic in Camera Imperiali iudicatum attestantes, ille præct. obseruat. li. 2. obser. 16. iste centur. 6. obseruat. 69. Colta in suis memorial in verbo pactum de retrouendendo, vers. sed vt fugias difficultates, Ant. Gomez var. resol.

resol. in tit. de empr. & vendit. num. 29. Franc. Viu. commun. opin. lib. 2. opin. 579. num. 2. vers. in contrariam partem, Franc. Stephan. decis. 23. Bellon. de potest. eorum, que incontinenti fiunt cap. 74. numer. 5. & alij plures, qui tamen vno ore affirmarunt; hanc eorum sententiam esse restringendam, quoties in contractu rei venditionis cum hoc pacto, specialis esset interposita conuentio, vt nullo pacto ea res possit in alium transferri, cum speciali tamen eiusdem rei hypotheca, qua non interposita conuentione, vnanimi consensu voluerunt, vt nullo pacto in alium transfalatio impediatur, & consequenter, vt pactum hoc contra singularem rei successorem exerceri minime possit, sed solum superesse venditori actionem contra primum emptorem ad interesse; verum quod sit generalis obligatio omnium bonorum presentium, & futurorum, quamuis specialis rei venditæ non habeatur, dixerunt Negulant. in tract. de pignor. 1. membro. 1. par. num. 33. cuius sententiam Dominus Reg. noster hic probat, & Marcell. de Maur. allegat. 105. num. 9. de quibus memor fui Ego lib. 2. resolution. iuris, cap. 161. vbi de his egi.

ARGUMENTVM.

Salarium à principio non promissum, siue constitutum, an peti possit ab illo, qui bonorum alterius administrationi præpositus est; Et quid in tutore, in famulo, in vicario Episcopi, & officialibus Terrarum Baronialium ad iustitiam administrandam electis.

DECISIO CCCCCLXXI.

RELAXATO sequestro vigore c. ex presumptuose super bonis feudalibus Illustr. Ducissæ Ferrandinæ absque legitimo successore defunctæ, Illustr. Dominus Prorex dictorum bonorum administrationem Magnifico Pyrro Castrioto demandauit, qui cum post annos tres rationem suæ administrationis in Regia Camera præsentasset, comperitum fuit in exitu pro suo salario posuisse ducatos tercentum pro vno quoque anno; sed quia illud non apparebat fuisse à principio constitutum, siue promissum, instabat Regius fiscus, partitam hanc non esse admittendam, quo factum fuit, vt quid iuris dubitaretur?

Pro parte Regij fisci dicebatur, nullibi in iure cautum reperiri, vt salarium debeatur, quando illud non est promissum, siue constitutum, imò contrarium expressè diffiniri videtur in l. interdum, §. 1. in fin. vers. salarium incertè, ff. mand. & in l. salarium, C. cod. est glos. in d. l. 1. §. aduocatos, ff. de variis & extraord. cognit. vbi dicit, Procuratorem, cui nullum fuit constitutum salarium, illud petere non D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

posse, sequitur ibi Bart. & Bald. in l. salarium, ff. mand. Alex. cons. 109. lib. 6. omnino videndus, Ex quorum dictis illa desumitur conclusio, quod in his quæ gratis fiunt, si quis officium gerit, vt & procurator, negotiorum gestor, & similis, si ei salarium constitutum non est, & ille in cuius beneficium opera gesta sunt, reperisset alium, qui gratis gessisset, numquam ei salarium debetur, dum à principio constitutum non fuit, sic dicebatur in casu proposito, quod cum dictus Pyrrus esset vir nobilis, & ditissimus, operas suas locare non solitus, ac similiter Regius fiscus ex similibus sequestris nunquam consueuerat salarium soluere, ex quo Prouinciarum Perceptoribus committuntur, nullo pacto erat soluendum, hinc ponderabatur eo tempore multas personas nobiles in hac ciuitate fuisse, quæ Illustri virorum absentium bona administrabant, & tamen nullum exigebant salarium, prove erat Illustr. Marchio Vallis Sicilianæ, qui statum Ducis Suellæ administrabat, Illustr. D. Ioanna de Aragonia, quæ statum Illustr. Regni huius Admirati regebat, ac Dominus iste Regens, qui procurator erat Illustr. Vicecancellarij. Præterea considerabatur, quod si Dominus Pyrrus diceretur sequester, licet quando à Partibus est electus, salarium debetur l. fin. C. de bonis auctor. iudic. possid. secus tamen si à Iudice, ita Bald. in l. si oleum, ff. de dolo malo, & Franc. Curt. in tract. de sequestro, quest. 24. Imol. Roma. & Aretin. in l. interesse puta, ff. de acquir. possess. Est tamen verum, quod si iudex videret, quod persona, cui est sequestrum commissum ex tali negotio sibi commissum damnum, vel tædium pateretur, posset ex tali iusta causa illi salarium constituere, ita Angel. in d. l. interesse puta, prove dicitur in tutore, cui officium, licet gratuitum esse debeat, nemo enim pro tutela administranda pecuniam accipere debet, & tamen Iudex potest tutori salarium constituere; quibus sic se habentibus, facta relatione per Regiam Cameram in Collaterali Consilio, & coram Illustr. Domino Prorege fuit dictum, Regiam Cameram benè processisse in non admittendo dictam partitam in exitu positam, cum ad illam salarium taxare non spectaret, maxime illis qui à sua Excellentia ca commissionem obtinent; salarij enim constitutio ad Regem pertinet, l. 1. C. de praben. salar. lib. 10. quo circa Dominus Prorex considerans, quod dictus Pyrrus in sua administratione multa passus fuerat damna, multosque labores, mandauit vt partita prædicta ducatorum non ingentorum admitte- retur.

OBSERVATIO.

Sæpè sæpius in hac ciuitate contingit, quando partrimoniam sunt decocta, vt deputentur à Dominis Iudicibus, personæ, à quibus illa regantur, & gubernentur, sic etiam quando hæreditates sunt iacentes, creditoribus instantibus, dantur curatores, vt similiter illas administrent, & cum quibus procedi possit, ac etfi vt procedebatur cum defunctis, debitoribus; hæc est bona decisio ad probandum, quod si à principio non fuerit eis salarium constitutum, vt expleto munere, nil eis pro laboribus debeatur; proinde hæc personæ sint cautæ vt ab initio administrationis faciant sibi constituere salarium; cum dictis autem per Domin. Regentem *hic* in illa conclusione, vt procurator expleto mandato, nullum possit petere salarium, quando à principio non fuit constitutum, conueniunt scripta per Dom. Episcopum Ricc. *decis. 85. par. 1.* vbi sic per Curiam Archiepiscopalem huius ciuitatis decisum testatur, quamuis semel contrarium Sacrum Consilium iudicasset in causa Principis Squillacij de Cardenas, cum Principissa Squillacij Borgia eius priuigna, vt testis sum Ego *lib. 1. mearum resolution. cap. 311.* Ni dicamus potius personas, quam causam fuisse iudicatas; & in tutore, vt nec etiam ei salarium debeatur, si ab initio non fuit ei per iudicem vel testatorem constitutum, scripserunt Dom. de Franch. *decis. 112. per totam. Vin. decis. decis. 40. num. 4.* & Iacob. Menoch. *de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 6. casu 512. num. 1. & 2. & in cons. 228. num. 37. lib. 3.* In quibus locis huius dicti assignat rationem, nimirum, quia tutor, vel curator nil à principio pro salario petens, illud remittere, & donare videtur, idemque in famulo, vt nec etiam ei salarium non conuentum debeatur, scripserunt Frederic. de Senis *cons. 418.* Alex. *cons. 109. num. 2. vers. hoc idem, lib. 6.* Georg. Natta *cons. 376. num. 3. & 6.* D. Card. Put. *decis. 65.* Sed in hoc contrariam sententiam amplexus fui Ego *cit. cap. 311. num. 4.* duobus tamen præsuppositis extremis, & primo, quod Dominus operas illius famuli condurre solitus erat, secundo quod famulus ille, qui salarium non conuentum petit, operas suas similiter locare aliis solebat. In vicario autem Episcopi, vt completo officio, salarium omnino ei debeatur, quamuis à principio non fuisset constitutum, per Rot. decisum testatur Seraph. *decis. 74.* cuius autoritate motus Ego, idem dicendum esse affirmavi *cit. cap. 311. num. 9.* in officialibus terrarum, & castorum Regni huius ad iustitiam administrandam deputatis, vt eis pariter debeatur salarium quamuis in litteris commissionalibus non fuerit illud eis constitutum.

ARGUMENTVM.

Meliorationes in feudo factæ, quæ per mortem feudatarij, absque legitimo successore ad heredem in allodio spectant, nùm à domino sint præcisè soluendæ, vel sat erit, si dominus ipse patiat, vt hæres in allodio illas euellat; & quid in iudicio reuocationis, siue dismembrationis; & dum has meliorationes appetiari

contigerit, quodnam tempus sit inspiciendum, ad declarationem text. in *cap. 1. §. si vassallus, in lit. hic finitur lex.*

DECISIO CCCGGLXXII.

VM quoddam Castrum ob lineam feudatarij finitum ad Regiam Curiam fuisset reuersum, illudque demum Magnifico Antonio Pignatello venditum esset, instabat in Regia Camera Magnificus Carolus Carrafa defuncti feudatarij per intermediam personam patris sui in allodio hæres, cogi, & compelli dictum Antonium possessorem ad ei soluendum meliorationes in dicto Castro factas, & sic expensas erogatas in constructione cuiusdam domus, iuxta text. in *cap. 1. §. si vassallus, hic finitur lex.* Contradicebat Antonius possessor, vnde quid iuris dubitarum extitit.

Pro parte dicti Antonij possessoris, vt ad petitas meliorationes soluendum non teneretur, illa dumtaxat proponebatur exceptio, nimirum, quod text. in *d. §. si vassallus*, alternatiuè loquitur, vel quod dominus, cui apertum est feudum, soluat meliorationes, vel vt ædificium factum tolli patiat, hac alternatiua sic stante, dicebat illius castri possessor, qui à Regia Curia causam habebat, quod erat paratus pati, vt factum ædificium tolleretur, sicque ad aliud non teneri; sed exceptione hac funditus reiecta, contrarium fuit per Regiam Cameraam iudicatum, approbando theoricam Andreæ in *d. §. si vassallus*, quo loci dicit alternatiuam in hoc text. ad fauorem directi domini positam, benè procedere, quando ædificium potest tolli, & amoueri, ac alibi religari, seu refringi absque rei interitu, quia forsan esset ligneum; At si esset fabrica, cuius demolitio nullam affert vtilitatem, tunc, & eo casu tenetur dominus ædificij pretium omnino soluere, ex quibus dicebatur, hanc Andr. sententiam veram esse, ab eaque apud nos in iudicando nullo pacto recedendum, idemque in eod. text. Præpos. affirmasse; & licet aliqui contrarium affirmasse videantur, tamen in specie contra opinionem Andreæ, quæ est vera, non insurgunt, & pro ea faciunt notata per Salicet. in *l. domum, C. de rei vindic.* & text. in *l. in bona fidei, ff. eod.* Vnde merito fuit condemnatus Antonius possessor ad soluendum meliorationes liquidandas &c.

OBSERVATIO.

¹ Verba tex. in c. 1. §. si vassallus, in tit. hic finitur lex, sunt hæc. Si vassallus in feudo aliquod ædificium fecerit, vel ipsum sua pecunia meliorauerit, & contigerit postea ut vassallus sine filio masculino decedat, dominus, aut patiatur ædificium auferri, aut soluat pretium meliorationis, idem dico si pretio seruitutem fundo acquirat, quidam alij dicunt omninò ad dominum pertinere.

² Dom. Regens refert hic decisionem indiuidualem, vt illa alternatiua in hoc text. posita ad fauorem domini, vt ædificium factum à vassallo, qui sine filio masculino decessit, patiatur tolli; aut illius pretium soluere non aliter importet, vt si salua rei substantia tolli non potest, ad illius pretium dominus non teneatur, sicque dicere; ædificium in feudo factum nolo, diruatur, nam iuxta intelligentiam Andreæ tex. iste procedit, quando verè ædificium tolli, & amoueri potest, & absque rei interitu alibi asportari, vt quia esset ligneum, quia secus si esset fabrica, cuius demolitio hæredi in allodio nullam afferre posset vtilitatem; tunc enim tenetur dominus præcisè pretium soluere; cum hac decisione indiuidualiter concordat, & alia eiusdem Regiæ Cameræ relata à Dom. Regente Moles in suis decisionibus manuscriptis, in tit. de iure donationis, quest. 4. quam Ego vti tanto viro dignam imprimi curauim lib. 2. resolut. iuris, cap. 134. Hic enim vir doctissimus scripsit, Regiam Cameram pro indubitato habuisse, electionem domino non dari, nisi quando meliorationes integrè à feudo sæparari possunt, puta dicit ipse, si esset quid ligneum, vel ligatum, quod tolli, & refici integrè possit; nam alias dici nunquam posset, dominum aliquam habere electionem cum induceretur per indirectum, vt hæres in allodio à pretio meliorationum excluderetur, refert vterius determinationem in his appretians meliorationibus restitutionis tempus forè iuspiciendum, licet plus fuerit impensum; itemque hæredi vassalli, quousque fuerit ipsi de meliorationum valore satisfactum, feudi competere retentionem; id quod satis bene post Afflict. & alios in d. §. si vassallus, comprobant etiam Domin. Regens de Ponte decis. 4. num. 33. & decis. 12. Scander. de feud. par. 2. 11. princip. sect. 2. quest. 5. num. 30. conclus. 7. Dom. Reg. Constant. in tit. C. panis fiscal. credit. præferr. num. 152. lib. 10. & Io. Petr. Molignat. in tract. de revent. quest. 104. quos omnes insequutus fui Ego cit. cap. 134. vbi in puncto principali, de quo agebam, nimirum in iudicio reuocationis, vel dismembrationis aliter dixi seruandum; si enim feudi alienatio ob defectum Regij assensus nulla declararetur, ob quod cogitur venditor, qui feudum illud reacquisiuit soluere emptori victo pretium meliorationum ibi per eum factarum, hæc si de per se subsistunt, nec sunt de illis quæ fundum feudalem meliorem reddunt, non posset cogi venditor illarum pretium soluere, sed bene contendere, vt remaneant ad commodum emptoris meliorantis.

ARGUMENTVM.

Pactum de retrouendendo ad certum tempus restrictum an adhuc eo tempore elapso exerceri possit per eum, qui venditoris personam represen-

tat; sicque aduersus lapsum temptoris restitui petentem, ex clausula generali si qua mihi iusta causa &c. Quadriennium personis priuilegiatis concessum ad petendum in integrum restitutionem à quo tempore currere incipiat? Pactum de retrouendendo absque temporis præfinitione in contractum venditionis appositum an, & quanto tempore præscribi potest? Pactum de retrouendendo si fuerit appositum in contractu emptionis, & venditionis, ea tamen lege vt exerceri non possit, nisi tanto tempore elapso, & non prius, an de iure subsistat, & de aliis.

DECISIO CCCCCLXXIII.

ENDITIS in anno 1620. à Domino tunc Regni huius Prorege Don Raymundo de Cardona, pluribus huius Ciuitatis particularibus annuis ducatis 4300. super introitibus Regiæ Dohanæ ad rationem ducatorum decem pro centenariis cum pacto tamen de retrouendendo infra annos quatuor, ac demum per alios annos duos prorogato, elapsis postea annis viginti quatuor, instabat Regius fiscus pro retrouenditione lapsu temporis non obstante, eo in sua præensione iacto fundamento, quod de contractu per dictum Dominum Proregem inito, fuerat penitus ignarus; contradicebant particulares emptores, vnde quid iuris dubitabatur,

Conuenti temporis lapsu freti dicebant, quod quamuis de iure res vendita cum pacto de retrouendendo semper reemi possit, vt est tex. in l. 2. C. de pact. inter empt. & venditor. Tamen quoties in reemptione facienda limitatum est tempus, eo elapso pactum illud censetur extinctum, ita probant Angel. cons. 199. & Dec. in l. petens, C. de pactis; At Regius fiscus huic conclusioni haud contradicens replicabat, lapsu temporis non obstante ad retrouenditionem obtinendam omninò fore restituendum, ex capite nimirum ignorantie, & sic ex clausula si qua mihi iusta causa, qua attenda nedum fisco, sed cuicumque maiori competit restitutio, optimè Bar. in l. 1. §. si quis autem, per illum tex. vbi est casus, ff. de itinere actaque priuat. glol. in l. sicut, C. de prescript. 30. vel 40. annor. Felyn. in c. vigilanti, de prescript. Aretin. cons. 104. Alex. cons. 71. & 84. lib. 1. Socin. cons. 166. in fin. lib. 4. & Decius cons. 29. Quod autem fiscus fuisset ignarus satis in

facto demonstrabatur, & ignorantia controverti non possit; unde etiam ex suo privilegio dicebatur aduersus lapsum temporis in integrum restitutionem subintrare, vt per Andream in *constit. beneficium restitutionis*, dum minori, & Ecclesiae ad restitutionem obtinendam fiscum æquiparat, vt est etiam text. in *l. rem publicam, C. de iure reipubl. lib. 10. Imol. in propriis termin. in clem. 1. in fine, de restit. in integr.* vbi dicit, quod Ecclesia eo ipso, quod tempus ad aliquid peragendum est elapsum, læsa dicitur, est pariter optimus text. in *c. constitutus, de in integr. restitut. in 6.* vbi optimè Philipp. Franc. & in *cap. 1. eod. tit.* qui multa ad propositum exarat, signanter quod licet Ecclesia, & aliæ personæ privilegiatæ infra tempus quatuor annorum restitutionem petere teneantur, tamen nunquam tempus hoc currere incipit, nisi à die scientiæ, idemque Imol. in *clem. 1. eod. tit.* & Alex. *conf. 81. col. fin. lib. 5.* facit, quod notat Bald. in *l. quamdiu, in fine, C. qui admitti*, nimirum quod tempus à statuto præscriptum ad scripturas insinandas ignorantibus non currit, sequitur Aretin. multa adducens in *l. is potest, ff. de acquir. hæredit.* Præterea considerabatur læsio in contractibus initis ad rationem ducatorum decem pro centenariis, cum vendi poterant introitus ad rationem sex; quare discussis omnibus in Collaterali Consilio, & coram Illustr. Domino Prorege, licet causa à principio decisa non fuisset, tamen omnes Domini Regiam Cancellariam Regentes, ac Regiæ Camerae Præsidentes fisci instantiæ annuebant, vt restitueretur aduersus lapsum temporis ex capite ignorantia, ac demum ita fuit decisum, vt fieret petita retrouenditio.

OBSERVATIO.

PACTUM de retrouendendo absque temporis prænititione, in contractu emptionis, & venditionis appositum sunt, qui æstimarunt, spatio annorum triginta præscribi, ita vt eo elapso tempore de cætero à venditore exerceri non possit, ita sanè scripserunt Boër. *decis. 182. num. 12.* & in *decis. 351. num. 6.* Anton. Faber. *diffinit. 3. C. de præscript. 30. vel 40. annorum*, Couat. *var. resol. lib. 1. cap. 9.* & Franc. Stephan. *decis. 17. num. 1.* Contrariam verò sententiam quæ crebrius obtinuit, vt nec centum annorum spatio præscribatur, amplexi sunt Cyn. in *l. cum not.issimi, §. sed & illud, C. de præscript. 30. vel 40. annorum* Alberic. in *ead. l. cum notissimi, §. eodem iure*, Fulgol. in *l. si rem, §. omnis, ff. de pignor. action.* Fabia. de Monte in *tract. de empt. & vendition. 7. quest. princip. vers. 30. quero*, vbi de magis communi opinione testatur Alciat. in *rubr. C. de præscript. 30. vel 40. annorum*, Ant. Gomez. *var. resol. tom. 2. in tit. de empt. & vendit. cap. 2. num. 28.* Myfinger. *singul. obseru. centur. 1. obseruat. 16.* Vbi sic pluries in Camera Imperiali decisum fuisse testatur, idemque per nostrum Sac. Consilium refert Ricc. *colleç. 285.* At quando pactum hoc est ad certum tempus collatum, prout in casu huius decisionis quod eo elapso amplius exerceri non possit, est text. vulgatus

in *l. 2. ibi vel intra certa tempora C. de pactis inter emptor. & venditor.* vbi DD. omnes, Bald. *conf. 108. lib. 5.* Tiraquell. *de retract. comment. §. 1. glos. 2. num. 40. & 42.* D. Ludonik. *decis. 559.* & alij; Est tamen verum conclusionem hanc duas recipere restrictiones, primam, quoties cum hoc pacto sic ad certum tempus restricto pretij læsio concurreret, tunc enim, hac læsione concurrente, efficeretur perpetuum, sicque alias per Sac. Consilium iudicatum testatur Cæsar. Vrsill. in *addit. ad Afflict. decis. 73. num. 3.* alteram, si qui hoc pactum exercere vult, probabilem de illo habebat ignorantiam, ita vt restitui possit, ex clausula generali *si qua mihi*, vt probatur in hac decisione, quam, supposita ignorantia per fiscum allegata, iuri consentaneam puto, idemque probat Dom. Cardin. Tusc. *præct. conclus. lit. P. conclus. 30. num. 14.* Ego ipse *lib. 2. resolut. iuris cap. 160. num. 5.*

Sed alias fuit dubitatum, an hoc pactum de retrouendendo de iure subsistat si fuerit appositum in contractu emptionis, & venditionis, ea tamen lege, vt exerceri non possit, nisi tanto tempore elapso & non prius; & quod sit de iure validum, nec aliter improbatum, scripserunt Bald. in *cap. 1. num. 7. versic. quero de quibusdam pactis, in tit. de feud. dat. in vic. leg. commiss. Ial. in conf. 153. lib. 4.* Cepoll. in *tit. de simul. contract. in 10. præsumpt. num. 90.* Vrsill. ad *Afflict. dec. 65. num. 4.* & in fortioribus terminis, nimirum in venditione annuorum introituum Dom. Reg. Constant. in *tit. C. de fiscal. usur. lib. 10. num. 40.* vbi quærens an hoc pactum valeat si fuerit appositum in venditione annuorum introituum, vt non liceat venditori intra certum tempus annuos illos introitus venditos redimere, sed post, ratione, & autoritate probat tale pactum validum, omnique iure firmum esse, & ita in puncto per Sacrum Consilium decisum testatur Dom. Reg. Rouit. *decis. 33.* Ego ipse *resolutio. iuris lib. 2. cap. 160. num. 9. 10. & 11.* vbi *num. seq.* contrarium dicendum putavi, si in contractu venditionis annuorum introituum appositum esset pactum, vt liceret venditori intra certum tempus tantum, puta quinquennium decennium &c. annuos redditus redimere, quo elapso, amplius redimere non posset, ita vt perpetuus remaneat census, vel si dictum esset vt census emptoris arbitrio remaneat, & potestate post idem tempus sortem, siue census pretium repetere, in his enim duobus casibus pactum illicitum esse, & reprehensibile, post multos, quos allegant, probant Cenc. *tract. de censibus, quest. 60. num. 37. & 38. in nouiss. & par. 2. cap. 1. quest. 3. artic. 8. in antiq. Mastill. in ad. tit. ad Petr. de Gregor. quest. 5. num. 267. cum pluribus seqq.* & Camill. de Medic. *conf. 114. num. 1.* vbi ait sic pluries per Sacrum Consilium iudicatum.

ARGUMENTVM.

Procurator constitutus, ad agendum, exigendum, & gubernandum, an possit comparere, & audiri in iudicio, contra suum principalem moto in quo processum fuit in contumaciam, illumque defendere, adhuc processu compilato. Procurator constitutus ad omnes causas actiuas, & passiuas motas, & mouendas, an possit agere causas feudales.

DECI

DECISIO CCCCCLXXIV.

IN causa in Regia Camera Summaria vertente, inter Serenissimam Regiam Suetia aetricem ex vna, & Serenissimam Reginam Poloniae conuentam ex altera, cum vsque ad causae conclusionem inclusiuè in contumaciam dictae Serenissimae Reginae conuentae ob defectum procurationis processum esset, in iudicio comparuit eius internuncius, ac petiit in iudicio se admitti pro sua Serenissimae Principalis defensione, primum petens beneficium, quod in Regno ex dispositione constitutionis *obscuritatem*, mulieribus competit; Et cum super hoc esset prouidendum, fuit satis dubitatum an mandatum, quod Internuncius in sui personam producebat, esset sufficiens, vt in hoc iudicio audiri posset, ex eo quod videbatur constitutus procurator ad agendum, exigendum, & gubernandum, alia non expressa potestate, vt pro mandati sufficientia ponderabatur, haec omnia ibi expressa simul iuncta importare, vt quis nedum possit agere; sed etiam suam principalem defendere, nisi mandatum ad agendum tantum diceret. Bald. & Aretin. *in l. non solum, ff. sol. matrim.* Bart. & DD. *in l. hoc iure, ff. de solution.* In tantum, quod si habet quis potestatem exigendi, maiorem habet potestatem, quam qui habet agendi, quia in primo casu, etiam a sponte soluente potest solutionem recipere; secus in secundo. Bart. & alij *in d. l. hoc iure*, Quare discussis omnibus in Collaterali Consilio pro maiori parte Dominorum Iudicantium, fuit decisum mandatum esse sufficiens, & cum dicto Internuntio fore procedendum, ac primum fuit concessum beneficium

OBSERVATIO.

Ego satis dubitarem de veritate huius decisionis, si quis volens instituere iudicium contra Petrum, citari curasset eius procuratorem, qui aliud mandatum non haberet, nisi ad agendum, exigendum, & gubernandum, haec enim potestas certè respicere non potest, nisi causas actiuas tantum, non autem passiuas, hic est *tex. in c. constitutus*, vbi *glos. in verbo ad agendum, de procurator. & Abb. num. 4.* vbi ait textum istum notabilem esse, idemque *in c. accedens, eod. tit.* Bart. *in l. seruum, §. ait prator, ad finem, ff. de procurator.* Roma. *singul. 116.* Vbi dicit, textum istum esse mirabilem, Legistis penitus incognitum, ac etiam aliquibus Canonistis, & addit illud, quod dicitur procuratorem constitutum ad agendum, ceteri pariter constitutum ad defendendum, ad *tex. in l. mutus, §. poenam, ff. de procurator.* Intelligendum fore in procuratore actoris, secus in procuratore rei, qui constitutus ad agendum, nunquam censetur constitutus ad defendendum, idemque Barbof. *in collect. ad dictum c. constitutus, in fine*, & ita intelligo dicta per Dom. Card. Mantica. *de tacit. & ambig. conuent. lib. 7. tit. 16. num. 26.* quodque nullum fuerit per Sacrum Consilium declaratum iudicium ab actore institutum citato tantum

aduersarij procuratore, quia aliud non tenebat mandatum, nisi ad exigendum, testatur Io. Bapt. Thor. *in compend. decis. par. 2. in verb. procurator absentis*, Quamuis Dom. Praef. de Franch. aliter dixerit in procuratore constituto pro exactione introituum, & pro ipsorum defensione cum amplissimis claufulis, *decis. sua 117. de qua memor fuit Dom. Reg. Rouit. in rubr. pragmat. de procurator. num. 43.*

An autem procurator constitutus ad omnes causas actiuas, & passiuas, motas, & mouendas, possit agere causas feudales, & pro parte affirmatiua per Sacrum Consilium decisum testantur, quicquid ipsi contrarium sentiissent, Afflict. nimirum *in cap. 1. §. in generali, sub num. 9. in tit. si de feud. defunt. controu. sit inter Dom. & agnat. vassall.* & Ioan. Vinc. de Anna *in allegat. 118. & 119. singular. 328. & in repet. cap. 1. numer. 38. de vassall. decrep. asat. Petra ad Capyc. dec. 186. in nouiss. & alij.*

ARGUMENTVM.

Aqua naturaliter absque facto hominis decurrens, nùm ex tali naturali cursu, ad alicuius beneficium praescriptionem inducere possit. Aqua quae nascitur in fundo superiori, nùm per illius fundi dominum diuertere possit, ne defluat ad fundum inferiorem, ad quem per tempus immemorabile defluit. Aqua quando dicatur labi iure facultatis vel iure seruitutis, & de aliis notabilibus, ad materiam pertinentibus.

DECISIO CCCCCLXXV.

IN causa quae vertebatur in Sacro Regio Consilio inter Illustr. Principem Hostiliani vti vtilem Dominum Ciuitatis Teani, istiusque vniuersitatem ex vna, & Illustr. Ducem Suesiae ex altera super aqua, quae vocatur del puzzillo compromissa, vt decideretur a duobus Aduocatis ipsorum litigantium, & in casu discordiae ab ipso Domino Regente tertio electo, dubitatum fuit, si aqua de qua agebatur spectabat ad Ciuitatem Suesiae, vel potius ad Ciuitatem Theani, ad quam spatio sexaginta, vel septuaginta annorum semper decurrerat?

Pro parte Domini Ducis praesentata fuit sententia quaedam Regis Ferdinandi primi per quam expresse declarabatur, aquam praedictam del *Puzzillo* spectare ad Ciuitatem suesiae, non autem ad illam Theani, id quod pariter ex oculari inspectione patebat, ex quo adhuc existentes erant aqueductus versus Suesiam, sicque plures testes examinati hoc scire attestabantur, & licet pro parte Illustr. Principis, eiusque Ciuitatis Teani allegaretur praescriptio, tamen quia mala fides se offerebat,

rebat, allegari non poterat, c. *vigilati*, c. *si diligenti*, & c. *fin. de prescriptio*. late Bart. Alex. & Aretin. in l. *Pomponius*, §. 1. ff. *de acquir. poss.* Et cum esset materia peccati, dicebatur iuri Canonico standum esse, vt per DD. in locis modo citatis, eoque magis, quia in sententia Regis Ferdinandi, habebatur quod illa aqua del *Puzillo* naturaliter absque facto hominis decurrit, quo casu etiam si per mille annos ad Ciuitatem Teani decurrisset, ex tali naturali cursu non erat inducta prescriptio, vt notabiliter dicit Bald. in cap. 1. §. *si de manso, de controu. inuestit.* Cepol. *de seruit. rustic. pradior. in cap. de seruit. aqueductus*, Ias. in l. *quominus*, ff. *de flumin.* & latius in l. 1. ff. *de acqu. poss.* Tum etiam quia aduersus istas prescriptiones datur ex causa legitima in integrum restitutio, vt est text. & ibi Bart. & latissime Alex. in l. 1. §. *si quis autem*, ff. *de itiner. actuque priuat.* vbi hanc esse communem opinionem testatur; vnde D. iste Regens fuit votus quod dicti duo Aduocati experto adhibito, accederent super faciem loci, & cum ita obseruatum fuisset, in regressu absque discordia adhuc etiam Domino Regente votante, fuit decisum dictam aquam spectare ad Ciuitatem Sueffæ, sicque laudum pronunciatum extitit die 23. octobris 1550.

OBSERVATIO.

A maiorem declarationem illius conclusionis, Aquam Dominus Regens nostr hinc firmavit, nimirum, quod quando aqua naturaliter absque facto hominis decurrit, ex tali naturali cursu, nec per mille annos prescriptionem induci, vide omnino, quæ Ego scripsi lib. 1. *meas. resolut. cap. 16.* vbi sustinui, aquam, quæ nascitur in fundo meo superiori, posse per me illius fundi dominum diuertere, ne defluat ad fundum inferiorem, ad quem per tempus immemorabile defluxit, ratio assignatur, quia cum in meo territorio originem, & caput habeat; illius aquæ sine dubio dicor Dominus, ad text. in l. *eodem*, §. *meam*, ff. *de rei vindicat.* nec Dominus fundi inferioris me impedire potest, ex quo in fundo meo iure id facio, ad text. in l. *fluminum*, §. *item videamus*, ff. *de damno infecto*, quilibet enim in re sua est moderator, & arbiter, prout in propria materia est text. in l. *Proculius*, ff. *de damno infecto*, vbi sancitum comperimus, quod si aqua in meo nasceretur cuniculo, quæ quidem aqua vicino affert vtilitatem, licitum est mihi facere in fundo meo quicquid volo ad mei commodum, eoque lucro vicinum priuare, idemque probant glossa, & Bart. ibi d. §. *item videamus*, per text. in l. 1. §. *denique*, ff. *de aqua pluuia argenda*, Thes. *decis. 245.* Viuius *decis. 411. num. 8.* Cancer. *var. resolut. libr. 3. cap. 4. num. 240.* & Nouat. *quest. forens. lib. 1. quest. 87.* Et indiuidualiter in domino aquæ nascentis in eius territorio, quod non prohibeatur aquam illam naturaliter labentem ad sui libitum diuertere, etiam cum maximo damno domini fundi inferioris, cessante tamen iure seruitutis, scripserunt, & satis, bene Franc. Ripa in l. *quominus*, à num. 24. ff. *de fluminibus*, & Cepoll. *de seruit. rustic. pradior. cap. 4.* alias 86. à n. 80.

2 Nec obitare dicebam iura in l. *hoc iure*, §. *ductum*

aqua, ff. *de aqua quorid. & aestiua*, & in l. *si quis diurno*, ff. *si seruit. vendicetur*, vbi est casus, quod aqueductus, cuius origo hominis memoriam excedit, iure constituti loco habetur; etenim iura hæc sine dubio procedunt in seruitute mediis contractu, vel testamento constitutæ, aut spatio centum annorum prescriptæ, concurrentibus actibus hominum posituius, non autem iure facultatis in aqua naturaliter labente, dicitur enim aquam lapsam iure seruitutis prescriptæ, quando dominus superior aquam vult diuertere, & non diuertit, quia id ei prohibet dominus fundi inferioris, cui quidem prohibitioni consentit, modo si hæc aqua cucurrit postea per centum annos, prescripta dicitur hæc seruitus, ita glos. in l. *qui luminibus*, in verbo *formam*, ff. *de seruit. urbanor. pradior.* & per Afflict. *decis. 388. n. 2. vers. nisi probet hanc. seruitutem*, qua de re late Paul. Staib. *conf. 1. n. 7.*

Dicebam vterius cit. cap. 16. num. 8. hæc omnia, non solum procedere in aqua ex fundo superiori exoriente; sed etiam si alibi nasceretur, & ad fundum illum perueniret, vt adhuc posse per illius fundi dominum diuertere in præiudicium domini fundum inferiorem habentis, ita Dec. *conf. 373. num. 2. & 3.* vbi allegat Bero. in d. l. *quominus*, in 14. *quest. ff. de fluminibus*, & in l. *cum essent*, §. *qui plurimum*, ff. *de seru. rustic. pradior.* & Bald. in l. *aquam*, in princip. C. *de seruit.* vbi dicit, quod si ex flumine publico quis ad suum molendinum aquam duxerit, poterit aquam illam, quo voluerit diuertere, nec vicino molendinum inferius habenti gratiam facere tenebitur, idemque Roma. & Mang. *rell. in addit. ad Bart. in d. l. quominus.*

Idemque dicendum addidi in aqua pluuia, quam vulgo nos *Lauam* appellamus, vt defluente illa per viam publicam, possit capi per illum qui habet fundum siue domum in parte superiori, eaque ad sui libitum vti, in præiudicium illius, qui habet fundum, vel domum inferiorem, non obstante immemorabili consuetudine cursus aquæ per mille annos, iure tamen facultatis ad fundum inferiorem labentis, licque definitio laudo pronunciatum vt ibi.

ARGUMENTVM.

Hypotheca an inducatur ex potestate data à debitore creditori eius bona vendendi, pignorandi, & disponendi, Dicitio pupilli an hypothecam importet. Filij secundogeniti, mortuo patre feudatario, nùm funda paterna pro consequutione vitæ, & militæ hypothecata habeant. Bona illius, qui pro tutore se gessit, cum ex defectu personæ tutelam exercere prohibeatur, nùm pupillo tacite hypothecata dicantur, & de aliis notabilibus.

OBSER

DECISIO CCCCCLXXVI.

IN concursu creditorum hæreditariorum quondam Illustr. Marchionissæ Paduli, instabant Magnifici de Ferrantes creditores sine assensu, ipsos pro eorum credito graduari super meliorationibus per dictam quondam Marchionissam super territoriis feudalibus factis, & per Regiam Cameram super ducatos septem mille liquidatis; sed excipientibus creditoribus, quod isti non nisi in actione personali creditores erant, fuit in Collaterali Consilio dubitatum, an verè de illorum hypotheca constaret?

Pro parte dictorum creditorum hypothecam habere prætendentium afferebatur instrumentum eorum crediti, in quo apparebat dictam Illustr. quondam Marchionissam matri ipsorum concurrentium vendidisse siue concessisse annuos ducatos centum in perpetuum super fructibus, & introitibus sui status & signanter super ciuitate Auellini, ponderabatur dictio ista *super*, quæ hypothecam inducit, *l. Codicillis, § instituto, ff. de leg. 2.* quo loci Dyn. Bart. Bald. & Paul. de Castro notabiliter dicunt, quod si in aliquo instrumento reperiretur Cayum mutuo dedisse Titio centum super tali fundo, licet aliter non constet, feudum fuisse obligatum ob dictionem illam, *super*, pro obligato habetur, subdens Paul. de Castro, hoc perpetuo notandum; facit text. *in l. mancipia*, vbi Luc. de Penna, *C. de mancip. lib. 11.* Io. Fab. *in §. item seruiana, num. 39.* & Ias. *num. 84. Inst. de action. Roma. cons. 388.* Rip. *in rubr. ff. de pignor. num. 5.* Afflict. *decis. 162.* Negusant. *de pignor. par. 3. membr. 1. num. 3.* Quæ de re nunquam in his supremis Tribunalibus dubitatum exitit, imò semper iudicatum, quod omnis dispositio, in qua posita est dictio, *super*, hypothecam habeatur signanter pro secundogenitis, quibus à fratre primogenito super feudis paternis debet? vita, & militia, vt pro hac annua præstatione consequenda feuda hypothecata habeant, ponderata dispositione *cap. Regni huius*, quod incipit *alienationis actus*, ob dictionem *super* ibi positam.

Uterius quod dicti creditores hypothecam haberent ponderabantur verba alia in dicto instrumento apposita, nimirum datam fuisse potestatem creditrici, vendendi, alienandi pignorandi, & disponendi, de bonis ipsius Marchionissæ debitoris, quæ quidem verba hypothecam inducere probatur ex text. expresso *in l. creditor, §. post diuisionem*, vbi Bart. *ff. qui potio. in pign. hab. Afflict. decis. 201.* vbi dicit, text. illum non esse alibi in toto corpore iuris, Bald. *in l. creditores, num. 4. C. de pignor.* & Negusant. *in tract. de pignor. 3. par. memb. 1. num. 12.* Tandem, licet non necessario, dicebatur, bona dictæ quondam Marchionissæ fuisse dictis de Ferrantes tacitè hypothecata,
D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerterij.

ex eo quod fuerat illa eorum tutrix relicta & vti talis de personis, & bonis ipsorum pupillorum curam habuerat, ac proinde actione tutelæ tenebatur, iux. text. *in l. 1. C. de eo qui pro tutore, vel curatore neg. gess.* Et licet glos. *ibi* annuat, text. illum loqui de matre, & auia, quæ ad tutelam filij, & nepotis administrandam habiles sunt, hoc tamen verum non est, quia verè de omnibus mulieribus loquitur, etiam extraneis, cum de iure Cód. adhuc mater, & auia tutelarum incapaces dicantur *l. 1. C. quando mul. tut. offic. fungi pot.* Est igitur *ibi* text. qui simpliciter, & indistinctè vult, quod mulier quæcunque ea sit, quæ ex defectu suæ personæ tutrix esse non potest, si tamen vt tutrix in bonorum pupilli administratione se immisceat, tenebitur, actione tutelæ, id quod satis benè declarauit Salic. *in l. militia, C. qui tutor dar. poss.* vbi dicit quod quando quis pro tutore se gessit, & nihil repugnauit, neque ex parte sua, neque pupilli, quod talis esse potuerit, datur contra cum actio tutelæ directa, utilis autem, si tutor esse non potuit ex defectu nimirum suæ personæ, quia mulier, vel seruus, ex quo priuilegium est datum pupillo, & ita loquitur text. *in l. 1. C. de eo qui pro tutore & in l. 1. §. pro tutore, vers. proinde, ff. eod. tit.* Quod procedit, siue putet se tutorem esse, siue non, dummodo vt tutor administret, vt *in d. §. proinde*, vbi autem defectus nascitur ex parte illius, cuius tutela geritur, eo casu nulla subintrat actio tutelæ, neque directa, neque utilis; sed tantum negotiorum gestorum *l. 2. §. si quis quasi tutor, ff. de eo qui pro tutore se gess.* itaque tacita hypotheca, nedum bona præsentia, sed futura comprehendit, vt est text. vbi hoc notat Bald. *in l. hac ad dictali, §. illum, C. de secund. nupt.* & glos. *in l. fin. C. qua res pignor. oblig. poss.* Quare facta relatione in Collaterali Consilio per Regium Consiliarium de Boctis, cui causa commissa extiterat, nemine discrepante pro dictis de Ferrantes decisum exitit, vt inter creditores hypothecam habentes graduarentur super bonis burgenfaticis tantum, seu meliorationibus in fundis feudalibus factis, sic reformantes sententiam per prius contra pupillos ad relationem Dom. Vincentij de Franchis Regij Consiliarij latam.

OBSERVATIO.

AD confirmationem illius conclusionis, nimirum, quod dictio *super*, hypothecam importeret, sicque si promisso tibi centum super fundo meo, siue si Tu dixeris mihi, mutuo tibi centum super fundo tuo, censetur super illo contracta hypotheca, vltra DD. per Dom. Reg. hic relatos, videndi sunt ex recentioribus Cacheran. *decis. 49. num. 1.* Gigas *de penson. quest. 51. num. 17.* Decian. *cons. 108. num. 14. lib. 3.* Ruin. *cons. 298. num. 8.* Menoch. *cons. 332. num. 25.* Dom. Card. Mantic. *de tac. & ambig. conuans. lib. 11. tit. 3. num. 9.* vbi ait sic in Sacro Romano Auditorio receptum, *Surd. cons. 330. num. 30.* Gratia. *discept. forens. tom. 2. cap. 756. num. 51.*
E E e e . . . August.

Augult. Barbof. *de diction. vsufrequem. dict.* 395. n. 2. & noſtr Gait. *de cred. cap. 4. queſt. 6. num. 279.* idque DD. dixerunt non ſolum procedere quando dicitur, ſuper tali re particulari; ſed etiam quando dicitur generaliter ſuper omnibus bonis, nam ſicut hæc dictio hypothecam importat ſpecialem rei, quæ exprimitur, quando ſuper re particulari profertur, ita etiam importat generalem omnium bonorum, quando profertur ſuper omnibus bonis, Rota *decif. 260. num. 3. par. 2. diuerſ.* Anellus Amat. *conf. 68. num. 11.* Barboſa *loc. cit. num. 6.* Gratian. *diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 683. n. 8. & 9.* Mantic. *loc. ſup. alleg. num. 10.* & Gait. *vbi ſup. num. 280.* Et ex hoc Noſtrates dixerunt illud, quod Dom. Reg. affirmat *hic*, vt ſecundogeniti pro vita, & militia conſequenda à primogenito, ſiue à tertio fundi poſſeſſore hypothecam ſuper fundo habeant, quia text. *in cap. Regni alienationis actus*, hac dictione vtitur, ibi, *In bonis, & ſuper bonis eiufdem vitam, & militiam &c.* Ita Dom. Præſ. *de Franchif. decif. 714. num. 2.* Dom. Reg. Rouit. *in pragm. 25. num. 15. de feud.* Dom. Conſil. Theodor. *allega. 7. num. 3. & 4.* Iul. Cæſ. Gallupp. *in ſuo method. feud. par. 3. capit. 4. n. 59.* & Andr. Capan. *de vita, & milit. q. 34. n. 4.*

2 Circa verò aliam concluſionem hic ſimiliter à Domino Regente firmatam, vt quando creditori data eſt poteſtas capiendi bona debitoris propria authoritate, vbi ſtatuto tempore non fuerit ei ſoluta quantitas, quæ eidem promittitur, quod cenſeatur per hæc verba contracta hypotheca, ac ſi debitor bona ſua in ſpecie hypothecæ ſummiſſiſſet, vltra Doctores hic relatos, ſcripſerunt Dom. Card. Mantica. *cit. lib. 11. tit. 3. num. 16.* vbi dicit text. *in l. creditor, §. poſt diuiſionem*, hic à Domino Regente allegatum, per quem hoc dictum probatur non inueniri, & Gait. *d. capit. 4. queſito 6. num. 284.* vbi addit idem dicendum ſi fuerit data licentia alienandi bona debitoris, ex Negufant. *de pignor. 1. membr. 3. par. num. 4.* & Gratian. *diſcept. forenſ. tom. 3. cap. 80. num. 5.*

ARGUMENTVM.

Feudo vendito, ſi ex aliqua cauſa poſſet fiſcus poſt mortem venditoris prætereſſe venditionem illam nullam declarari facere, ſicque ad Dominum feudum illud ſpectare, nùm valeat emptor venditoris morte non expectata fiſcum in ius vocare, ſicque inſtare, vt declaretur venditionem fuiſſe, & eſſe validam. Crèditor in diem certum nùm poſſit debitorem ſuum in ius vocare, vt die adueniente ſibi ſoluat, & quid in creditore annuorum introituum, an valeat ille debitorem ſuum condemnari facere, vt ſoluat quod debet pro præterito, & correſpondeat in futurum; & quid in fideicommiſſario, an poſſit in iudicio comparere, vt declaretur bona fideicommiſſo ſubiecta poſt poſſeſſoris mortem ad ſe ſpecta-

re. Clauſula *ſeudi natura in aliquo nõ mutata*, cuius ſit importantiæ, & de aliis.

DECISIO CCCCLXXVII.

VM Illuſtr. Marchioniſſa Vaſti, Terram Pomarici à Magnifico Ioanne Aloyſio Saraceno pro ducatis triginta mille emiſſet, Regiusque ſuper hoc contractu à Domino Regni huius Prorege præſtitus fuiſſet aſſenſus, compertum fuit dictum Ioannem Aloyſium legitimum in feudis ſucceſſorem non habuiſſe, quod proinde directo obſtabat diſpoſitio Regiæ Pragmaticæ, per quam Dominis Proregibus prohibetur feudorum alienationibus aſſentire, vbi venditores legitimo carerent ſucceſſore, ſed quia demum, ſupplicanti- bus hac fideliffima Ciuitate, & Regno, Catholica Maieſtas confirmauerat omnes aſſenſus hæcenus per Dominos Proreges præſtitos, etiam in caſibus in quibus dicta Pragmatica Sanctio obſtabat; Inſtabat propterea Illuſtr. Marchioniſſa per Regiam Cameraam declarari aſſenſum venditioni dictæ Terræ nulliter præſtitum ob gratiam, quæ demum ſuperuenerat forè, & eſſe validum, itavt vbi in futurum cõtingeret dictum Aloyſium abſque legitimo in feudis ſucceſſore mori, nullum ius Regiæ Curia ſuper nullitate venditionis dicti feudi ſuperreſſet, poteſt enim quis rem aliquam poſſidens in iudicio comparere, & vt poſſeſſio ſibi confirmetur petere, Aretin. optimè *in l. 1. C. de Carbon. edito*, poſt Bald. *in l. fin. C. de edit. Diui Adria. toll.* Item vbi aliquis ius contra me habere prætereſſet, poſſem vtique Ego contra eundem agere, vt iura ſua proponant, ad text. *in l. diffamari, C. de ingen. manumif.* ſiue vt declaretur eidem nullum ius competere, *l. ſi contendat*, vbi Paul. de Caſtro & omnes *ff. de fideiuſſor. Imol. in c. Abbate Sancti Siluani, de verbor. ſignific.* Vnde an iuri conſentanea eſſet hæc Illuſtr. Marchioniſſæ inſtantia dubitabatur; Ratio dubitandi contra Marchioniſſam ea fuit, quia aſſenſus à Domino Prorege ſuper venditione dictæ terræ præſtitus ex defectu voluntatis ipſius concedentis corruebat, quod primo probabatur ex illa clauſula inibi inſerta, *iuribus Regiæ Curia ſemper ſaluis*, & ſecundo ex alia, nimirum, *ſeudi natura in aliquo non mutata*, quaſi per has clauſulas prouiſum eſſet, vt in caſu mortis dicti Io. Aloyſij venditoris abſque liberis, iura Regiæ Curia reſeruata cenſerentur; ad notata per Afflict. *in cap. 1. qui ſucceſ. teneant.* ſed ad hanc dubitandi rationem Marchioniſſa reſpondebat, Afflict. theoricam bene procedere quando feudum eius naturæ eſt, vt mortuo feudatario ſit ad ſupremum Dominum deuoluendum, vt quia eſſet illud ad vitam conſeſſum, prout Loſſred. *ibidem*, intelligit Andr. quod ſecus erat in caſu quo, de-
ageba tur,

agebatur, in quo licet post mortem Ioannis Aloysij erat feudum illud ad Regem reuerfurum, tamen id ex contingentia facti eueniebat, quia filios non habebat, non quod aliàs si legitimum habuisset successorem, de sui natura ad Reg. Curiam deuolutum fuisset, illa enim verba, *feudi natura in aliquo non mutata*, intelligi debent, vt sicut feudum penes venditorem erat hæreditarium, ita & penes emptorem, item si erat ex pacto, & prouidentia, vel si in eo uiuebatur de iure Francorum, & sic de similibus; posset pariter Regij fisci prætenso procedere, quando existente feudo illius naturæ, vt mortuo feudatario esset illud omninò domino aperiendum, verum assensus iuxta formam Regiæ Cancellariæ concessus reperiretur, vt emptori, eiusque hæredibus, & successoribus ex corpore legitime descendentibus in perpetuum esset ille proficiuus, eo enim casu mortuo venditore, stantibus clausulis prædictis feudum ad dominum reuerteretur, nam alias feudi natura mutaretur; quare facta relatione per Regiam Cameram in Collaterali Consilio, fuit omnium voto declaratum, assensum per Dom. Proregem venditioni dictæ terræ à principio nulliter præstitum fuisse, sed per gratiam generalem Cæsareæ Maiestatis, quæ postea superuenerat, valide confirmatum, ita vt succedente morte dicti Io. Aloysij, quãuis sine legitimo in feudis successore Illust. Marchionissa empritrix à Regio fisco nullatenus molestari posset &c.

OBSERVATIO.

IVi consentaneam fuisse puto instantiam Illustriss. Marchionissæ, nam, non per hoc, quod non erat factus casus vt fiscus prætere potuisset; assensum à Protege impetratum super huius feudi alienatione nullum esse, quia adhuc venditor, qui carebat successore uiuebat, prohibebatur empritrici declarari facere, nullum ius Regio fisco competiturum, cum primum mors venditoris superueneret, stante gratia, per quam confirmabantur omnes assensus hætenus per Dominos Proreges concessi, de qua quidem gratia, verba fecimus nos *lib. 2. resolut. iur. capit. 32.* nam, vt prudenter Domin. Reg. noster *hic* aduertit, potest quis rem aliquam possidens in iudicio comparere & vt possessio sibi confirmetur petere, siue, vt declaretur, aduersario meo super bonis meis nullum ius competere; item potest creditor in diem certam debitorem suum in ius vocare, vt die adueniente sibi soluat, quod ei debetur, ita Afflict. qui sic iudicatum testatur *decis. 279.* vbi *in fine* dicit, omnia illa iura, quæ dicunt, quod ante tempus non potest agi, intelliguntur, vt tunc soluantur, non autem, vt quis non possit ante tempus contra suum debitorem agere, vt adueniente tempore soluat, & Vrsill. *vbi numer. 2.* addit idem in creditore annuorum introituum asseuerandum, nimirum, vt possim Ego contra debitorem meum agere, vt mihi soluat de præsentis, quod pro præterito debet, nec non quod singulis annis correspondeat in futurum, quod est summe notandum, nam vt ipse ait autoritate Roma. & Afflict. *in loc. per eum cit.* facta in hoc casu condemnatione, haud in posterum opus esse, vt singulis annis libellum portigam, *D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuerty.*

& nouum instituam iudicium contra debitorem meum, sed sat esse me implorare officium Iudicis pro executione illius sententiæ siue decreti condemnatorij.

Vterius non desunt DD. & grauissimi (licet articulus positus sit in Magna controuersia) qui dixerint fideicommissum, siue maioratum prætendentem, posse illius possessore adhuc uiuente, petere, vt sententia mediante declaretur bona illa fideicommissò, siue maioratui supposita, possessore mortuo ad eum spectare, & pertinere, qua de re D. Præs. de Franchis *dec. 695.* & Fab. de Anna *cons. 11. & 126.* qui omnes referunt.

Quantum verò attinet ad punctum principalem huius decisionis, puto similiter iure optimo iudicatum, assensum Proregis fuisse ex Regia generali largitione confirmatum, & consequenter nullum ius post mortem venditoris feudi absque legitimo successore potuisse fisco competere circa deuolutionem; etenim, vt satis bene D. Reg. noster dicebat, clausula illa, *feudi natura in aliquo non mutata* in assensu apposita aliud importare non potest, vt sicut feudum penes venditorem erat hæreditarium, ita pariter existat penes emptorem; item si erat ex pacto simpliciter, vel si in eo uiuebatur iure Francorum, vt hæc natura nullatenus mutetur, quia feudum illud in aliam personam transferretur, non autem, quod si venditor careat successore, eo postea defuncto fiat locus deuolutionis, vt satis male autoritate Afflict. putabat Scrad. *de feud. par. 5. cap. 2. num. 54.* hæc est enim alia inspectio ad rem de qua agebatur, nullatenus pertinens, maximè hodie, quia vel exponitur Regi, venditorem carere successore, & in hoc casu si venditioni factæ, vel faciendæ consensus, non est, de quo amplius disputetur, si verò non est hoc expositum; & in hoc casu quia assensus semper conceditur, dummodo venditor legitimum habeat successorem, & cessat pariter omnis contentio, dum assensus hic impetratus nullius ponderis esse possit, sicque ac si ille obtentus non esset semper habebitur.

ARGUMENTVM.

Fatalia an currant in consistorio Principis, & sic in Collaterali Consilio. Instantia an pereat in Sacro Consilio, & in Regia Camera Regni Neapolis. Appellatum si fuerit à breuitate termini concessi, si decretum confirmatum fuerit, an denuo terminus currere debeat à principio, vel potius asserendum illum cucurrisse. Fatalia non cucurrisse, an in dubio sit iudicandum, & de aliis.

DECISIO CCCCCLXXVIII.

IN causa vertente in Collaterali Consilio inter Illustriss. Ducem Sueffæ actorem, ex vna, & Illustr. Ducem Turris maioris reum conuentum ex altera, cum diffinitiuata lata esset sententia ad fauorem Ducis Turris Maioris, eo ab imperitis per Ducem Sueffæ penitus absoluto, interuenientibus in votado Dominis Hieron. Albertino, Innocentio Polo, & Francisco Anton. Villano Reg. Cancellariam Regentibus,

fuit pro parte Ducis Sueffæ ab hac sententia reclamati, obtentumque ut causa reclamationis tractaretur cum interuentu Reg. Camerae, D. Io. Andreae de Curte S. Consilij, Præsidis, ac Regiorum Consiliorum, Thomæ de Altomare, Nicolai de Villanoua, & Vincentij de Francis, sic enim speciali rescripto sua Catholica Maiestas mandauerat, & cum institisset Dux Sueffæ, qui reclamauit, fore in causa reclamationis procedendum, opposuit, Dux Turris maioris, interpositam reclamationem fuisse desertam, ex quo omnia extiterant lapsa fatalia, & successiue, sententiam in eius fauorem latam in rem iudicatam transitum fecisse, datur enim à die interpositæ appellationis tempus vnus anni ad terminari faciendum appellationem, quod dicitur primum fatale, quo elapso, si ex iusto impedimento causa terminari non potuit, datur secundus annus, qui dicitur secundum fatale, & si pariter ex iusto impedimento in hoc secundo anno causa finiri non potuit, datur tertius annus pro tertio fatale, quibus quidem fatalibus elapsis, & causa adhuc non terminata, declaratur appellatio deserta, sententia iam lata firma remanente, ita ratiocinantur glos. & DD. in *Authen. ei qui, C. de tempor. appell.* & in *cap. cum sit Romana; de appellat.* At replicabat Dux Sueffæ de fatalium lapsu in hac causa tractari non posse, tum primo quia lis agebatur in Collaterali Consilio, quod est consistorium Principis, in quo fatalia non currunt, *Authen. sed, & lis, Cod. de tempor. appell.* glos. in *l. fin. C. ubi senat. vel clariss.* Paul. de Castr. in *l. fin. C. cit. tit. de tempor. appellat.* Franc. Marc. *decis. 143. lib. 2.* Guid. Pap. *decis. 138.* Afflic. *decis. 18.* Loffred. *cons. 14. num. 32.* in nihilo obstante Regia Sanctione Regis Ferdinandi primi, qua prouisum fuit, in Sacro Consilio fatalia currere, quia in illo tantum Tribunali procedit, & in Regia Camera, non autem in Collaterali Consilio, quod verè est consistorium Principis, Tribunal à Sacro Consilio penitus diuisum, & separatum; tum & secundo quia quando diceremus, & in Consistorio Principis fatalia currere, prout in aliis Tribunalibus, in casu, de quo agebatur, appositio hæc cessabat prorsus, propter notoria impedimenta, quæ se obtulerant, ne reclamationis causa terminaretur, tribus consideratis temporibus, quæ erant deducenda, & primo cum per Ducem Sueffæ habitus fuisset recursus ad suam Catholicam Maiestatem, ad hoc ut dignaretur mandare, ne in reclamatione interposita illi tres Domini Regentes, qui sententiam protulerunt, interuenire possent, ex quo uti delegati processerunt, sicque eorum officio functi erant, quod quidem tempus habitus recursus vsque ad diem præsentati rescripti, quo sua Maiestas mandauit, ut Dominus Prorex cum interuentu Regiæ Camerae, & aliorum,

quos nominauit, de iustitia prouideret, veniebat omnino deducendum: secundo erat deducendum aliud tempus, nam præsentato per Ducem rescripto, recusauit dictos Dominos Regentes, ac Dom. Præsidentem Paulum de Magnanis, in qua recusatione decidenda vndecim ferè menses cucurrerunt, & quamuis Dux Sueffæ in hac proposita recusatione succubisset, ob quod dici poterat tempus cucurrisse ad text. in *l. contra maiores, C. de inoffic. testam.* tamen quia iustam habebat credulitatem victoriam consequendi, tempus ei non cucurrisse dicebatur ex Cyn. Bald. Paul. de Castro, & Ias. in *d. l. contra. maiores*, Bart. in *l. 3. §. non solum, ff. ad sanat. Conf. Trebell.* Tertium considerabatur tempus, quo fuit allegatum Dominos Regentes fuisse delegatos, ac proinde amplius in causa iudicari non potuisse; cum igitur instaret Dux Sueffæ hoc declarari, fuit decisum, quod consularum sua Maiestas, si suæ fuerit intentionis, ut dicti Dom. Regentes in hac causa reclamationis interuenirent, vnde donec D. Rex hoc declarasset, prout declarauit posse interuenire, tempus non currit, pendente enim relatione, & sic quousque superior non responderit Iudex in causa procedere non potest, *l. 1. C. de relatio.* Et licet ad hæc omnia pro parte Ducis Turris maioris responderetur, quod adhuc, his temporibus deductis, fatalia erant decursa tamen plura replicabat Dux Sueffæ, signanter quod per ipsum non steterat quin causa decideretur, cum non solum erat conclusum; sed monitus aduersarius ad dicendum, Bald. in *Auth. si appellatio, C. de tempor. appellat.* secundo quia cum causa inter Illustr. personas ageretur, fatalia cucurrisse dici non poterat. *l. 1. vbi glos. Bal. Ang. & Salyc. C. ubi senat. vel clariss.* Tertiò quia saltem articulus erat dubius, & in dubio fatalia non currisse declarari debet, per text. vbi hoc notant Paul. de Castro, Alex. Roma. & Ias. in *l. 1. ff. si quis cautio.* Quando enim declaratur, appellationem non esse desertam, vtrique Parti cautum est, ut de ipsarum iustitia tractari possit; at vbi terminaretur causam esse desertam, præclusa esset via appellanti, qui fortè bonum fouerit; vnde existimabatur per ea quæ supra allegata sunt pro Dom. Duce Sueffæ fore pronuntiandum; sed relata causa in Collaterali Consilio, & coram Domino Cardinale Granuelano Regni huius generali Locumtenente pro maiori parte Dom. Iudicantium fuit pro Dom. Duce Turris Maioris pronuntiatum, nimirum reclamationem fuisse desertam.

OBSERVATIO.

Scriptum in hac causa pro Illustr. Duce Turris Maioris D. Reg. Io. Franciscus de Ponte, tunc famigeratissimus causarum Patronus, prout videre est in *Consiliis suis 62. & seqq. lib. 2.* in quibus plena manu demonstrat, fatalia etiam in Consistorio Principis currere,

currere, idemque Dom. Præf. de Franch. *decif. sua* 646. vbi post firmatam conclusionem, quod fatalia currant in S.C. addit, currere ea etiam in Collaterali Consilio, pluries sic decifum referens, & meminuit de hac determinatione, in qua vti Iudex adiunctus interuenit, & per hæc verba, *Quinimò idem seruatum fuit in reclamatione interposita per Illustr. Ducē Suesse, cum Duca Turris maioris, à decreto lato per Regium Collaterale Consilium, in quo erat adiuncta Reg. Camera, & fuimus adiuncti D. Io. Andreas de Curte, & Ego, & transmissis voīs ad Catholicam. Maiestatem, fuit rescriptum, quod decretum publicaretur iuxta conclusionem vt supra factam, & fuit ad relationem D. Reg. Reuertery.* Hæc ille; quodque in Collaterali Conf. fatalia currant, scripserūt pariter D. Reg. Rouit *in pragm. 53. n. 3. de offic. Sacri Reg. Conf. D. Reg. Sanfelic. dec. 144. num. 16.* Ego ipse *resolut. iuris lib. 2. cap. 79.* vbi de his plenissimè.

² Instantiam pariter in Sac. Consilio perire probat mouissimè D. Reg. Capyc. *Latro dec. 68. num. 13.* post alios quos citat, quicquid in contrarium scripserit D. Conf. Carleu. *de indic. lib. 1. tit. 1. disp. 2. q. 7. sect. 3. intra n. 443. fol. mihi 394.* licet secus in Tribunali Reg. Camerè in causis tamen fiscalibus Anna *sing. 243.* D. Reg. Tap. *in l. fin. par. 2. cap. 4. n. 34. de constit. Princip. Pascal. de virib. patr. potest. p. 1. cap. 8. n. 22.* Ricc. *collect. decis. 90.* Thot. *in 1. p. sui comp. in verbo. instantia in causis fiscalib.*

³ Circa verò illam conclusionem hic tentam, ni mirū vt in dubio fatalia nō cucurrisse semper sit declarandū ex ratione per D. Reg. considerata notauit hoc idem illū scripsisse supra *dec. 535.* vbi *in obseru.* ad confirmationē alios retuli DD. hoc idem affirmantes, quos vide.

Vlterius notamus hic D. Reg. nostrum in ea esse sententia, quod quamuis qui succumbit in termino dicatur illum cucurrisse, attamen hoc esse restringendum quoties hic iustam habuit credulitatē victoriam consequēdi; sed dicamus libenter, quod si dictum hoc esset verum, esset penitus destructiuum principalis conclusionis, quam Bal'd. & communiter DD. firmarunt *in l. contra maiores, C. de inoff. testam.* Quis enim ex litigantibus non credit bonum fouere ius, sicque in calculo ferendæ sententiæ victoriam consequi? vnde meritò restrictio hæc in hac cecisione non fuit probata, teneamus igitur conclusionē communem ab. que vlla restrictione, ad cuius ornatū videnda sunt omnino, quæ scripsit D. Reg. Rouit. *in prag. 8. n. 2. de ord. iudicio.* & melius *in dec. 18.* Ego ipse *resolut. iur. lib. 1. c. 330.*

ARGUMENTVM.

Assensus Regius ex Regia generali largitione vt pro præstito habeatur super feudorum obligationibus, quæ pro restitutione dotium mulierum Neapolitanarum à maritis contrahuntur, an extendatur ad bona feudalicia soceri, qui in simul cum filio ad dotem nurui restituendam se obligauit, & an super bonis soceri genero dotem promittentis, & bona sua obligantis. Assensus præstitus super venditione feudi faciendâ, an extensionem recipiat vt possit feudum illud pignorari, & de aliis notabilibus ad materiam pertinentibus.

D. De Marinis obseruat. ad decis. D. Reuertery.

IN Regia Audientia Rebellium dubitabatur, si Regius assensus, qui ex gratia Reg. Catholici pro præstito habeatur super obligatione bonorum feudalium viri, pro restitutione dotis eius exoris, pro præstito etiam habeatur super obligatione bonorum feudalium soceri, qui nurui in casu dissolutionis matrimonij dotem filio solutam restituere promisit?

Ratio dubitandi in partem negantem ea fuit, quia cum materia hæc sit exorbitans, & sic stricti iuris, quod dispositū est in vno casu, aliū adhuc eandem, vel maiorem rationē habentē non extenditur. glos. Bart. Salic. & latius Ias. *in Auth. quas actions, C. de Sacros. Eccles.* hinc dicebatur Andr. *in c. Imperialem, in prima addit. de prohib. feudi alien. per Frederic.* assensum super feudi venditione præstitum, illius pignorationem non comprehendere, & si est concessus vt feudum vendatur Titio, & aliis vendi non potest: Cæterum hac dubitandi ratione non obstante contrarium dotis fauore verius esse dicebatur, cum hic non sit casus correctorius iuris communis feudorum siue constit. Regni huius *constit. diua memoria*, hæc enim iura generaliter, & indistinctè feudi venditionem, & pignorationem prohibentia, in hoc dumtaxat casu limitantur, & in cæteris cōtractibus firma remanent, nec est nouum, vt in materia exorbitanti fiat extensio in fauorabilibus, ita glos. quam omnes sequuntur, *in l. unica, C. de his qui ante apert. tabul. Abb. & alij in c. cum dilecta, de confirm. util. vel inutil.* Etenim fauore piæ causæ in exorbitantibus fit extensio. glos. Bald. & Salicet. *in l. fin. C. de Sacros. Eccles.* item fauore Reipub. Aretin. *in l. Gallus, in princ. & in §. ille casus, ff. de liber. & posth.* notant omnes post Bart. *in l. si constante, ff. solu. matrim.* militant enim pro dote omnes rationes fauorabiles, dos namque de sui natura fauorabilis est, Andr. *in c. 1. §. donare, qual. olim. poter. feud. alien.* Viget etiam pro dote fauor piæ causæ, & Reipublicæ, cum mulieres esse dotatas valde interfit, notant omnes *in l. 1. ff. solu. matrim.* Bart. & Alex. *in d. l. si constante.* Id quod adeo verū est vt quando ratio expressa à statuto in pluribus casibus militare potest, nullo pacto de extensione, sed potius de comprehensione tractandū est, sicut genus, quod omnes comprehendit species, Bald. post Cyn. *in l. quod verò, C. de legib.* Itavt si vna persona exprimat, potius exēplariter, quam respectiue expressa dicatur, Bald. *in d. l. de quib. ff. de legib.* Aret. optime *cōf. 36. li. 6.* cum igitur in casu nostro ratio expressa in statuto, ne scil. mulier remaneat indotata vniformiter militet in socero, sicut in marito, consequens est dicere, vt omnino vtrūque casum comprehendat, ita glos. quā omnes sequuntur *in d. l. si constante.* Nec simpliciter verum esse, vt in feudalibus nulla possit fieri extensio, quando quidem contrarium demon-

stratur in c. 1. §. porro, vbi Bart. hoc notat *quae sit prima caus. benef. amitt. glos. & DD. in c. 1. de feud. cognit. idem Bald. in l. de quib.* Praeterea nec obstabat in quantum dicebatur, quod hic sumus in assensu, qui est stricti iuris, vt late per Andr. in d. c. Imperialem, nam loquitur Andr. de assensu à Principe praestito, non autem à lege, prout in casu, de quo agebatur, tum etiam quia quando agitur de extensione principaliter, non inspicitur an sit stricti iuris, vel non; sed inspicitur causa an sit fauorabilis, vel odiosa, ita singulariter Aret. in l. gallus §. & quid si tantum ff. de liber. & posth. vnde fallum esse apparebat, quod dicebatur idem esse in assensu praestito à lege, & ab homine. quia verum non est, ad notata per Andr. in c. 1. §. & si clientulus, vbi etiam Aluar. de alienat. feud. pater. quare in casu proposito D. iste Reg. qui eo tempore non erat, nisi vnus ex iudicibus à Caesarea Maiestate contra Rebelles electis (adhuc enim promotus non extiterat ad officium Praesidis Regiae Camerae) concludebat, quod si iste socer qui pro restitutione dotis nurus suae omnia bona feudalia, & burgenfatica obligauerat, habebat tot bona burgenfatica, ex quibus poterat nurus suam repetere dotem, & nullo pacto extensioni locus esse poterat, quia cessabat statuti ratio, ne scilicet mulier remaneret indotata, at secus si nulla habebat bona, nisi feudalia quia tunc fiebat locus extensioni, vt censeretur à lege praestitus assensus super bonis feudalibus soceri, ne mulier indotata remaneret huiusque pariter voti erant D. Vicecancellarius, & D. Antonius de Bardagino Regiae Camerae Praesides, licet D. Martinus Romanus fuisset in voto contrario, & D. Io. Martialis in dubio, itavt votum aperire voluerit, causa tamen ob mortem, quae superuenit Dom. Vicecancellarij decisa non fuit sed decidenda remissa ad Regiam Cameraam eoque tempore, hic Dom. Reg. à Caesarea Maiestate electus fuit in Praesidem Reg. Camerae, in qua ad ipsiusmet relationem finem habuit, dum unanimi consensu fuit determinatum vt praestaretur assistentia super bonis burgenfaticis, si extaret, & pro dotium restitutione essent sufficientia, sin autem in subsidium super feudis &c.

OBSERVATIO.

Assensus Regius, qui in bonorum feudalium obligatione specificus, & in forma probanti pro contractus validitate interuenire debet, ex Regia generali largitione, tunc Catholici Regis nostri pro praestito habetur in feudorum obligationibus, quae pro restitutione dotium mulierum Neapolitanarum à maritis contrahuntur, hic modo cum dubitatum esset, an haec Regia munificentia esset extendenda ad bona feudalia soceri, qui insimul, cum filio ad dotem nuri restituendam se obligauit, sic bona sua omnia hypothecae submittere, affirmatiue decisum coperimus, in subsidium tamen, bonis allodialibus non existentibus. Credo indubitanter, quod casus huius decisionis sit illemet, qui refertur à Marino Frecc. lib. 2. de subfeud. in prima anth. q. 13. vbi addit, determinationem hanc, quae prodiit

sub die 24. Decembris 1532. aequam fuisse, & non sine ratione, vbi filius cum patris consensu, siue interuentu matrimonium contraxit, quia dicit ipse, si locer dotem recipit sicut filius, mulieri eorum negligentia in assensum petendo imputari non debet, si enim isti à Rege assensum petissent, vtrique absque aliqua difficultate libenter fuisset ei concessus, vnde benedicebat Frecc. fauorabilem, & benignam. fuisse interpretationem hanc, ne mulier indotata remaneret, hanc eandem sententiam probarunt pariter insignis Camer. in c. Imperialem, fol. 53. lit. Z. Io. Thom. Minad. in cons. 3. per totum, vbi similiter iudicatum refert assensum, de quo agimus, censi inesse in quacumque obligatione feudali pro dotis restitutione, & conseruatione vltra casum obligationis viri, & soceri. D. Regens Rou. in pragm. 8. n. 4. de feudis. Ego ipse resol. iur. lib. 2. cap. 28. n. 15. Vbi n. seq. addidi, hoc idem procedere in fauorem mariti agentis ad bona soceri vigore instrumenti mutui dependentis ex resta dotium, sicque decisum annui ex apostilla ad cap. 21. Regis Catholici fol. 43. vbi habentur haec verba. In caus. Illustris Galeati Farnesij Marchionis Latera cum Illustri Duce Eadria, fuit dubitatum si hoc capitulum XXI. habeat locum in promissione dotis facta per socerum in capitulis matrimonialibus, & sic die 5. Octobris 1571. referente Domino Altomare, iunctis Aulis fuit per Sacrum Consilium decisum quod sic, Portius Actuarius &c. de hac decisione meminit etiam D. Regens de Ponte in tract. de potest. Proreg. tit. 6. in princip. n. 14.

Circa verò ea quae hic in principio dicta sunt, nimirum, vt materia haec assensus sit exorbitans, sicque stricti iuris, itavt quod dispositum est in vno casu, nullam ad alium, quamuis similem & maiorem rationem habentem recipiat extensionem, & ob id Andr. dixisse in c. Imperialem, de prohib. feud. alien. per Frederic. quod assensus praestitus super alienatione feudi faciendae, nullam extensionem recipiat, vt censeatur pariter praestitus super pignoratione, id quod probant pariter Camer. in eod. c. Imperialem, fol. 49. lit. E. Frecc. de subfeud. lib. 2. in 1. anth. quaest. 9. fol. mihi 189. Lanar. cons. 60. n. 20. & Gizzarella decis. 77. ad id expendentem tex. in l. pupillorum, §. si prator ff. de reb. eorum (licet contrarium scripserit D. Reg. de Ponte in tract. de potest. Proregis tit. 8. §. 6. per totum) aliàs Ego dum de his agebam li. 1. mearum resol. c. 28. à n. 10. ad finem, aduertendum esse putavi, haec omnia verissima esse recipiendo partem extensionum assensus, secus verò comprehensiuam, ad tradita per Afflict. in eod. c. Imperialem, & per Marcell. de Mauro alleg. 47. n. 7. id quod bene declarat Camer. ibidem fol. 52. litt. 5. vers. octaua conclusio, & melius fol. sequenti à lit. K. vsque ad P. vbi omnino videatur, & ex hoc Ego in puncto principali dicebam, assensum Apostolicum, qui similiter stricti iuris est ex vrgenti, & necessaria causa super bonorum Ecclesiasticorum alienatione faciendae impetratum; si emptor non inuenitur posse comprehendere constitutionem annui census super eisdem bonis, vide si placet, quae ibi considerari, quia scitu digna sunt.

ARGUMENTVM.

Creditor, siue emptor tot annuorum introituum cum pacto de retrouendendo, si illorum partem cum eodem pacto, & cessione iurium aliqui venderit, qui demum cum iurium cessione eandem summam sibi venditam retrouendit cessionario ius luendi, quod

quod principali debitori competebat, in cōcursu super bonis debitoris, quis nā sit preferendus, an primus creditor pro consequutione illorum annuorū penes ipsum remansorum, vel potius cessionarius iuris luendi pro quantitate præuia retrouenditione sibi cessa. Debitor annuorum introituum venditorum cum pacto de retrouendendo, si ius istud luendi alteri cesserit, qui postea uti cessionarius istius iuris soluit creditori, à quo iurium cessionem obtinuit, an hic cessionarius super bonis debitoris, qui ius luendi cesserat, anterioritatem habeat non solum pro sorte creditori soluta, sed etiam pro annualitatibus in futurum decurrendis, & de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCLXXX

IN facto supponebatur Magnif. Io. Aloysium Saracenum postquam ab Vniuersitate Terræ Ioiæ annuos emisset ducatos quingentos quadraginta cum pacto de retrouendendo pro certa sorte soluta, ex hac summa sic empta vendidisse, & cessione Pomettæ Spinulæ, & Baroni Latronici similiter cum eodem pacto de retrouendendo annuos ducatos tercentum septuaginta tres, demū cum vniuersitas ius illud reemendi, quod tenebat, cessionem Magnif. Io. Bapt. Piscicello, hic pactum hoc de retrouendendo uti vniuersitatis cessionarius exercens reemit à dictis Pometta, & Barone dictos annuos introitus ducatorum tercentū septuaginta trium, quos à dicto Io. Aloysio emerat, obtenta ab eisdem amplissima iurium cessione, postea, quia vniuersitas debitorum foro cesserat, in graduatione creditorū contigit in S. C. dubitari, quis esset preferendus, an Io. Baptista, qui ex iuribus ei cessionem à Pometta, & Barone acquisierat, dictos annuos ducatos tercentum septuaginta tres, vel potius dictus Io. Aloysius pro reliquis annuis centum sexaginta septem, quos, sibi retinuerat?

Et esse preferendū dictum Io. Baptistam, reuocata prima sententia pro Io. Aloysio in vna Aula lata, solemniter per S. Consilium iunctis duabus Aulis in Collaterali Conf. 22. die mensis Iunij 1573. decisum extitit; Etenim non dubitabatur, quod si dicti Pometta, & Baro haud retrouendissent dicto Io. Baptiste sicque illi cōcurrissent, potiores fuissent Io. Aloysio, ex eo quod hic in illos iura sua transtulerat; sed quia iura hæc sic acquisita iam cesserant Io. Baptiste, iste uti eorundem cessionarius similiter preferabatur; quod autē cessio illa fieri potuisset procedebat sine cōtrouersia, quandoquidem indu-

bitati iuris est, posse mihi nedum actionem, sed etiam officium iudicis solamque naturalē obligationem cedi *l. si eius, ff. ad senat. Conf. Trebell. Bart. in l. 1. §. fin. ff. de nou. oper. nunciat. Aret. in l. huiusmodi, ff. de verb. obligatio.* In tantum, quod si statuto cauetur, quod ad creditoris instantiā debitor de persona capi possit, si creditum fuerit alteri cessionem, instante cessionario, poterit etiam debitor de persona capi. Aret. in l. 1. ff. si cert. pet. similiter si quis haberet ius intrandi possessionem rei alterius propria autoritate, poterit, & eius cessionarius, quia ius illud cedi potest, Bart. Alex. & Ias. in l. 1. §. fin. ff. de noui oper. nunciat. Aret. in l. si ita stipuler. & in l. fin. ff. de verbor. oblig. Istamque communem esse opinionem, testis est Ias. in d. l. 1. §. fin. Et facit, quod dixit gl. in l. cum fundus, in verbo postea, ff. de vi, & vi armat. Vbi firmiter ius illud extraiudiciale, quod quis incontinenti inuasorem expellere possit, alteri cedi posse, quod gl. dictum pro singulare reputat Bald. in c. 1. §. 1. de pac. iuram. firm. plus dixit Angel. in l. si emptore, ff. de pact. quem sequitur Aret. in l. cum filium familias, ff. de leg. 1. Quod quando in cessione actionis illa sunt posita verba, nimirum, *ponens eum in locum suum*, videtur mandatum exercitium, ita ut amplius agere non possit, adhuc si non interuenerit alterum ex tribus, de quibus in l. 3. C. de nouatio. in puncto autem, consuluit Paul. de Castro conf. 1. lib. 2. Nec in aliquo obstare dictum fuit, quod Io. Aloysius prætendebat, nimirum iura Pomettæ Spinulæ & Baronis Latronici per reemptionem fuisse sublata, & penitus extinctas quandoquidem hoc verum non erat, siquidem Vniuersitas Ioiæ ius reemendi dicto Io. Baptiste cedens nullo pacto in illum per viam extinctionis illorum introituum transtulit dominium, cum penes ipsam non erat; sed penes Io. Aloysium, licet reuocabile, qui postea illum reuendens in Pomettam, & Baronem transtulit, & successiuè ab istis in Io. Baptistam transfusum cum omnibus iuribus suis, & cum illis hypothecis, & prioritatibus, quæ erant penes omnes suos Authores, à quibus mediantibus cessionibus eis factis causam habebat, sicque dicendum dominium illud nunquam fuisse extinctū, sed semper in suos emptores cum suis causis, iuribus, hypothecis, & prioritatibus transfuisse; translatis igitur in Ioannē Baptistam omnibus iuribus, quæ contra Vniuersitatem debitorum exerceri poterant, consequens erat, ut prefereretur Io. Aloysio Saraceno, qui vendendo, & cedendo omnia eius iura in Pomettam, & Baronem ea transtulit; qualitas enim contractus retrouenditionis, & verba, ipsius translationem, non autem extinctionem induxerant, quia retrouenditio vigore pacti, quæ est actus retrospectus primo contractui venditionis ius transtulit, non per viam dissolutionis contractus; sed per viam noui contractus, & istud est quod voluit dicere gl. in l. 1. in verbo *pertinere*, C. de pact. inter empt. & vend. Hoc

enim important verba illa, quæ in retrouenditionibus apponi consuetum est, & in retrouenditione, de qua agebatur apposita fuerunt, nimirum, *cessit, posuit, & transfuit*. Etenim tunc extinctio suborta esset, si vniuersitas, vel à Io. Aloysio, vel à Pometta, & Barone, quibus ille introitus vendiderat, reemisset, sed quia ipsa non reemit, sed alteri ius reemendi cessit, facta reemptione per eius cessionarium, non fuerunt aliter iura extincta; sed bene in eum translata, vnde &c.

OBSERVATIO.

Illud est, quod in hac decisione principaliter habetur, nimirum, quod si Ego emi ab Antonio annuos ducatos quingentum cum pacto de retrouendendo, quorum demum tercentum cum eodem pacto, & cessione iurium vendidi Petro, qui postea illos cum iurium cessione in forma retrouendit Alexandro vti cessionario iuris luendi, quod Antonio debitori competebar, in concursu super bonis Antonij debitoris Alexandrum pro consequutione illorum annuorum ducatorum tercentum, quos Ego cessi Petro, & à quo ipse Alexander obtinuit postea cessionem, præferri mihi pro reliquis biscentum, qui penes me remanserunt, ratio assignatur quia quando Ego vendidi Petro dictos annuos ducatos tercentum, translatiuè non autem extinctiuè fuerunt à me cessa omnia iura mea, quæ quidem iura translatiuè similiter fuerunt postea cessa Alexandro, qui cessionem iuris luendi ab Antonio principali debitor obtinuerat; sed videbatur dicendum quod ambo, & sic tam Ego, quam Alexander pro rata in eodem loco concurrere deberemus ex dictis per D. de Franch. *decis. 260.* vbi autoritate Ang. *in cons. 208.* refert per Sacrum Consilium decisum, cedentem, & cessionarium super bonis debitoris cessi pro rata concurrere, hi enim parem habent causam, cum omnes pendeant ex eodem fonte, sicque habentur, ac si iunctim cum debitor contractissent, idemque & satis bene D. Reg. de Ponte *decis. 34. num. 23.* Marta *decis. Pisan. 75. num. 10.* Gait. *de cred. cap. 4. questio 11. n. 1835.* & alij; Sed credo quod vtraque opinio in casu suo vera sit, nam alius est casus propositus à Domino Regente nostro, & alius, qui refertur ab Ang. & à D. de Franchis, in casu huius decisionis contractus fuit voluntarius, qui enim annuos introitus cum pacto de retrouendendo emerat, illorum partem pretio mediante vendidit alteri cum eodem pacto, vnde hic, qui postea partem emit in tantum pecuniam suam exburstabat, in quantum ei à venditore cedebantur iura, quæ acquisita habebat contra principalem debitorem, sicque existente contractu voluntario, quæ bona suadet ratio, vt pro rata cedès, & cessionarius concurrat, ratio bona exposcit, vt cessionarius, qui pecuniam suam soluit cedenti præferatur, qui alias non contraxisset, non sic in casu Dom. de Franch. in quo contractus est necessarius, nam qui cedit cogitur cedere, & qui soluit cogitur soluere, vnde ius, & æquitas suadent vt ambo pro rata concurrant.

2. Ex hac decisione Dom. Reg. nostri, quæ prout fuit ab ipso scripta reperitur impressa inter decisiones Sacri Consilij D. Reg. Capyc. Latro post 16. Nostrates, rem satis vtilem collegerunt, nimirum, quod quando venditor, & debitor annuorum introituum cum pacto de retrouendendo ius istud luendi, & reemendi alteri cedit, qui postea vti cessionarius istius iuris soluit creditori, siue illorum annuorum introituum empori pretium quod exburstauit, à quo quidem emptore, & creditore in actu solutionis, & retrouenditionis iurium, cessionem translatiuè in ampla forma obtinuit, hic

cessionarius super bonis debitoris, qui ius luendi cesserat, anterior itatem habebit, non solum pro sorte creditori soluta, sed etiam pro annualitatibus in futurum decurrendis, qua de re latè per D. Reg. Capyc. Latro *cit. decis. 16.* & per Me *lib. 1. mearum resolut. c. 76. à n. 16.* post alios, quos refert.

Sed in hac materia de alio etiam dubitari solet, nimirum, si quis existens creditor Petri in tot annuis, illorum partem hodie cesserit mihi, crastina autem die reliquum tibi, an in concursu super bonis huius debitoris sim ego tibi præferendus, vel potius omnes infimal concurramus? vide D. Reg. de Ponte *in cit. dec. 34. ante num. 24. vers. p. n. Etus est*, vbi pro me primo cessionario satis docte respondit, vide etiam si placet, quæ in hoc articulo scripsit Felician. de Solis *in suo tract. de censibus tom. 2. lib. 3. cap. 5.*

ARGUMENTVM.

Renunciatio facta à filia nubente in manibus patris cum clausulis amplissimis, filiis masculis, eo renunciationis tempore existentibus, nùm illis demum mortuis euanescat, ac si facta nõ esset, itavt possit filia ipsa vna cum aliis sororibus, quæ non renunciarunt, patri renunciario postea ab intestato defuncto succedere, renunciatione non obstante. Causæ enumerantur, propter quas parentes filiarum nubentium renunciationes accipiunt. Cautela traditur & vnica, vt filia à patris successione propter renunciationem à collateralibus excludatur, & de aliis notabilibus.

DECISIO CCCCLXXXI.

DVBITABATUR in Sacro Regio Consilio & coram Regio Consiliario D. Vincentio de Franchis causæ commissario, si ad succedendum in bonis Magnifici Fœlicis de Thomasio ab intestato absque filiis masculis defuncti, poterat concurrere Ioanna filia primogenita, quæ dum nupsit amplissimè patri suo renunciauerat, vel potius illa exclusa, succedere debebant filia secundogenita nuptæ & in capillo, quæ nunquam renunciauerant.

Pro sororibus secundogenitis illæ amplissimæ ponderabantur clausulæ renunciationis cum iuramento factæ per dictam Ioannam primogenitam ex quibus eius desumebatur exclusio, signanter, vt renunciatio suam deberet sortiri effectum respectu quarumcumque successorum ad ipsam renunciantem ex quocumque casu, & causa spectantium, tam de præsentibus, quam de futuro, & cum Aquiliana stipulatione, sicque non solum omne ipsius renunciantis ius, quod de præsentibus competebar sublatum dicebatur, sed omnis spes

spes, quæ in futurum reuiuiscere poterat, ad notata per Roma. *conf.* 22. Anton. de Alex. in *l. stipulatio hoc modo concepta*, ff. de verb. obligation. Afflict. in cap. 1. de eo qui fin. fac. agnat. de feud. patern. & per alios vbiq̄ue. Cæterum contrarium per Sacrum Consilium, facta relatione in Collaterali Consilio, & coram Domino Cardinale Granuelano Regni huius tunc Locumtenenti generali, nemine discrepante decisum extitit, ratio decisionis fuit, quia cum renunciationis tempore ipsarum sororum frater viueret, successiue affirmandum illius respectu communem patrem renunciationem recepisse, hæc namque sola causa fuit renunciationis, qua cessante, dum in vita patris frater ille decesserat, cessabat, & ipsa renunciatio. *l. adigere*, §. *quamuis*, ff. de iure patronatus. c. cum cessante, de appellat. Bald. *conf.* 137. *quadam pupilla lib...* cuius dicta, & rationes pro causæ decisione fat esse dicebatur, Paul. de Castro, & Dec. in *l. pactum dotali*, C. de Collatio. Aret. in *l. qui superstis*, ff. de acq. hered. Alex. in *d. l. stipulatio hoc modo concepta*, & *conf.* 29. lib. 3. & alij, Idque procedere fuit tentum nedum quando renunciatio particularis facta est, sed etiam si generalissima esset, dummodo eadem vigeat causa, & ratio, nimirum masculorum existentia, ita expressè firmat Socin. *conf.* 24. num. 11, lib. 1. post Bald. in *l. iubemus*, C. ad Vellelia. vbi dicit, quod renunciatio generalis restringitur ad specificata, nam licet verba sint generalia, sunt tamen prolata respectu certæ causæ finalis in specie, & per hoc causa in specie restringit dictum in genere, facit text. vbi Bart. & omnes in *l. si de certa*, C. de transact. & in *l. cum pater*, §. *dulcissimis*, ff. de leg. 2. & quod dixit Petr. de Anchar. *conf.* 84. quem refert, & sequitur Dec. *conf.* 335. Etenim dicebatur, quod si in actu renunciationis interrogatus fuisset pater renunciarius, an contingente casu, vt absque filio masculino decederet, voluissetne vt Ioanna renuncians insimul cum aliis sororibus ei succederet, certè affirmatiue respōdisset, quia nulla eo casu se obtulisset causa illam à successionē excludendi, dum masculus non existerat & pro hac opinione facit text. in *l. quod seruus*, ff. de condic. ob caus. vbi omnis dispositio semper intelligitur rebus sic stantibus, & bene Andreas in c. 1. §. *mutus*, in tit. *Episc. vel Abb.* Nec obstabat, quod in capitulis matrimonialibus D. Ioannæ expressum non extiterat, quod renunciatio ab ipsa fiebat, ex eo quod erat tunc viuus Ioseph. eius frater, nam cum nulla alia poterat esse causa, & filia ipsa renunciaret, nisi ista, pro expressa habebatur, glos. communiter recepta in *l. quamuis*, C. de fideicom. tum etiam quia cum dictus Fœlix pater aliam demum filiam in matrimonium collocasset, dixit, quod postquam Ioseph. filius è viuis decesserat renunciatione non indigebat, ex quibus sanè verbis desumebatur apertissimè, quod filij masculi causa fuerat vnica, vt Ioanna re-

nunciasset; & per hoc cessabant prorsus dicta per Rom. *conf.* 22. *supracitato*, vltra quod eius opinio circa importantiam Aquilianæ stipulationis vera non est, imò expressè à Loffredo nostro reprobata in c. 1. de nat. success. feud. Item, & ipsa Aquiliana stipulatio in casu proposito facta extiterat ad renunciationem conualidandam, casu quo renunciatio in suo robore esset permansura; sed in casu de quo agebatur ob mortem, quæ superuenerat filij masculi euauerat ergo vnde merito, communi omnium voto decisum extitit, ad patris intestatam successionem omnes filias esse admittendas, & sic non solum illas, quæ haud renunciuernat; sed etiam Ioannam à qua amplissimè renunciatio facta extiterat, collatis tamen ab omnibus dotibus receptis, ad text. in *l. 1. ff. de collation. dot.* & in *l. filia*, & in *l. ut liberis*, C. de collat. Et cum ab ista sententia fuisset reclamatum, facta iterum relatione in Collaterali Consilio, iudicibus in maiori numero interuenientibus, fuit pariter illa nemine discrepante, confirmata, cum impositione perpetui silentij, fuitque etiā ad succedendum admissus Domitius de Gaeta, qui in secunda instantia comparuerat, hic enim erat nepos dicti Fœlicis ex alia filia præmorta ex cuius persona transmissionis iure veniebat, nam sicut eius mater si vixisset patri suo ab intestato successisset, renunciatione non obstante, ita, & nepos iste matris locum, & gradum subingrediens, vt est casus expressus in *Auth. de hered. ab intest. venient. in principio*, & in §. *si igitur*.

OBSERVATIO.

HÆc est notabilis decisio, prout & alia supra 58. Hex quibus bene probatur, renunciationes, quæ fiunt à filiabus nubentibus in manibus patrum, siue à sororibus in manibus fratrum, filiis masculis tunc existentibus, istis demum sine filiis præmorientibus euanescere prorsus, ac si ille factæ non essent; cessat enim causa ob quam facta fuit renunciatio; etenim vt pleno calamo demonstrauius lib. 2. *resol. iur. cap.* 189. vbi de his decisionibus meminimus tres dumtaxat considerantur causæ, propter quas parentes has recipiunt renunciationes, sicque alteram ex his tribus causam esse finalem renunciationis, vel & primo fauore, & contemplatione descendendum natorum, vel nascendorum (provt sic semper indubio iuxta communem omnium sententiam ea facta præsumitur) vel & secundo fauore agnationis, & familiæ, vel & tandem, vt pater, cui fit renunciatio liberam de bonis suis facultatem habeat disponendi, ita sanè ratiocinantur Philip. Corn. *conf.* 291. num. 6. *vers. nisi forsan coniecturetur*, & num. seq. *vers. profecto ista causa lib. 4.* Crauet. *conf.* 42. num. 1. & 2. *vers. ideo restringi debent*, Rota in *una Romana renunciationis sub die 7. Iunii 1634.* coram Dom. Dunozet n. 31. & seq. quæ est 543. in *residuo 5 part. recentio*. Vbi addit, renunciationem quamlibet tacitam de iure in se habere conditionem, dummodo aliquis masculus vel descendens patri, siue fratri superuiuat, vel quod pater ipse, siue frater de bonis renunciatis aliquo modo disponat, aliàs nemine ex fratribus super viuentē, ad patre;

patre, siue fratre renunciatoriis non disponentibus, renunciacionem euanescere, itavt habeatur, ac si nunquam illa facta extitisset, ad quod allegat nostrum Reg. de Ponte in *conf. 39. num. 1. 2. & 3. lib. 1.* quodque malculis descendantibus pramorientibus, & patre non disponente, illius intestata successio filiae renuncianti omnino sit deferenda, idque etiam si superessent descendentes forminae iuxta ea, quae hic decisa fuere, scripserunt magni nominis DD. tam, in *comentariis, & tractatibus*, quam in *Consiliis, & decisionibus*, quos ad nauseam retuli Ego *cit. cap. 189. n. 1.* nec vim aliquam facere clausulas illas amplissimas, quae in his renunciacionibus legi solent, quarum tenore attento, collaterales interdum ad ipsarum filiarum renunciantium exclusionem insurrexere, etenim magis communiter dixerunt DD. has clausulas ita appositas fore intelligendas, ut prosint illis personis, quibus est renunciatum, vel quarum contemplatione praesumi potest factam fuisse renunciacionem, istarum enim personarum respectu bene affirmari potest clausulas has multum prodesse multoque producere effectus, at illis demum de medio absque descendantibus sublatis quamvis legamus, renunciacionem generalissimam cum Aquiliana stipulatione, & cum omnibus clausulis, quae excogitari possunt, nullatenus affirmari potest clausulas illas prodesse posse aliis personis in renunciacione non nominatis, neque contemplatis, ita sane scripserunt Iacobin. de *feud. in verb. & unus ex dictis il. 1. n. 6.* Io. Ang. Pisanell. in *comment. ad consuet. Neap. in consuet. si quis vel si qua fol. 130. in addit.* quae incipit, *hic esset repetenda*, Sigilm. Loffred. in *paraphrasi ad cap. 1. in princ. de natur. success. feud. fol. 48. a terg. vers.* Nec obstat consilium Ludouici, Bero. *conf. 108. num. 15. 18. 19. & 21. lib. 1.* Hieron. Gabr. *conf. 89. num. 11. 12. & 13. lib. 1.* Io. Vinc. Hondedeus *conf. 36. num. 35. lib. 1.* Io. Vinc. de Anna *allegat. 2. l. n. 22.* Fab. de Anna in *addit. ad singul. 439. sui Genitoris*, Camill. de Medic. *conf. 2. num. 128. & seq.* Steph. Gratian. *discep. forens. tom. 3. cap. 557. num. 52.* Reg. Rou. *conf. 23. num. 2. vers. Hac autem, & conf. 44. num. 27. lib. 1.* Consil. Theod. *alleg. 36. numer. 37. & 38.* & alij, Ex quorum dictis certa, ac indubitata conclusio constitui potest, nimirum, filiam, siue sororem renunciantem ab intestata patris, siue fratris successione nullatenus a collateralibus excludi posse, nisi expressè in contractu renunciacionis sit dictum, ut renunciatio sit adeo potens, & efficax, ut si contingerit, patrem, vel fratrem renunciatorios sine descendantibus mori, & ab intestato, ut filia, vel soror ipsa renuncians succedere non possit; sed quod succedant alij ab intestato venientes, istam vnicam esse cautelam pro exclusione filiae, siue sororis renunciantis, & inclusione collateralium, scripserunt DD. quos referunt, & sequuntur Consil. Theodor. *cit. alleg. 36. num. 34.* & Caput. *ad consuet. Neap. in consuet. si moriatur par. 3. §. 4. ante num. 3. vers. item in success.* Caetera ad saturitatem vide apud me in *cit. cap. 189.* cum aliis sequentibus.

ARGUMENTVM.

Debitor, qui ad pretium certae rei tenetur, num illam creditori tradens liberetur. Venditor ex causa euictionis per emptorem passae, sententia mediante condemnatus ad reficiendum omne totum &c. num rem illam euictam emptori offerendo & cum refectione in-

teresse sententiae executionem euitet. Fructus rei particulariter legatae, an, & quando a die aditionis hereditatis legatario debeantur. Legatarius, an pro legato ei factae certae, & particularis rei hypothecariam possit instituere actionem, & an teneatur reficere haeredi expensas, quas ille erogauit pro recuperatione rei, quam testator legauit. Et quid in marito pro expensis factis in actione nominum debitorum sibi in dotem assignatorum, & de aliis notabilibus &c.

DECISIO CCCCCLXXXII.

LEGATVM his quae sequuntur verbis à Ferdinando Bisbal Comite Briatici filio suo Hieronymo factum proponebatur. *Lascio à Gerónimo mio figlio li ducati 300. annui, de quali sua Maesta mi ha fatto gratia con supplicar l' Eccellenza del signo. Don Petro mi facci gratia farceli recuperare, & hauere;* cum autem istorum annuorum reddituum concessio in feudum facta reperiretur, illis demum legatis, quia non in immediatum successorem, ob defectum Regij assensus corruerat dispositio, quo factum fuit, ut eiusdem Comitis hereditas, ex quo res legata peti non poterat, ad illius aestimationem condemnaretur, iuxta ea quae notant Curt. in *suo satis vulgato conf. 30.* & Frecc. in *suo tract. de subfeud. in tit. de diff. inter feud. ex pacto, & heredit. differ. 12.* Vnde dubitabatur primo si in satisfactionem huius aestimationis poterat hereditas praevio Regis assensu, eundem annum redditum legatario cedere, & assignare: ad quod dicebatur id hereditati licere; regulariter enim qui tenetur ad pretium certae rei, poterit soluendo rem liberari, itavt tunc dicetur pretium esse in obligatione, res vero in facultate vendendi *l. si vero, §. quod ait. ff. sol. matr. l. si fundum per fideicommissum. ff. de leg. 1. l. si fideiusor euictionis*, ubi Bart. & Ang. *ff. de dol. mal. metusue except.* quae conclusio eo magis procedet, quando pretium, ad quod quis tenetur esset incertum, certificandum tamen per ipsius rei aestimationem, provt erat casus, de quo agebatur, Paul. de Castro in *d. §. quod ait*, Id quod indubitatum est, quando ex legis dispositione ad rei pretium quis tenetur, factis vero si ex conventionem, videantur Bart. in *l. miles, §. decem, num. 4.* Cuma. in *sine, Fulgos. num. 10.* & alij, *ff. de re iudic.* Et ex hoc oriebatur, quod postquam in obligatione erat pecunia, illius usurae non nisi a die morae debebantur, *l. 1. cum glos. C. de usur. & fruct. legat. l. Titia Seia, §. usuras, ff. de leg. 2.* Imò dicebatur, quod etsi annuus ille redditus feudalis legatus fuisset

fuiſſet in obligatione, nec fructus illius decurſi ante moram contractâ peti poterant, nam licet vera ſit regula, vt fructus rei particulariter, & purè legatæ à die aditæ hæreditatis legatariò debeantur *l. ſi tibi homo, §. cum ſeruus, ff. de leg. 1.* & *l. Hærenius, l. 1. ff. de uſur.* Hoc tamen præcedit vbi rei legatæ dominium ipſo iure in legatarium tranſit, *l. ſeruo legato, ff. de leg. 1.* Hinc fructus rei ſub conditione legatæ, ante conditionis exiſtentiam non debentur, *gloſ. in l. quod ſeruus, ff. de leg. 2.* In caſu propoſito dominium annuorum reddituum legatorum in Hieronymum legatarium ob Regij aſſenſus defectum tranſire non potuit, & ſucceſſiuè ceſſabat acquiſitio fructuum, qui non niſi ratione domini *l. in fundo, & l. ex diuerſo, ff. de re iudic.* vel propter moram contractam peti poſſunt.

2. Secundò dubitabatur, quia mortuo Comite teſtatore, Comes hæres, vt à Regia Curia horù annuorum reddituum à Rege in feudum conſeſſorum fieret aſſignamentum, aliquas erogauerat expenſas, an illæ à Hieronymo legatario eſſent reſciendæ, & pro parte affirmatiua conſiderabantur ea, quæ dicunt DD. de nomine debitoris legato, vt hæres non niſi actionem tantum cedere teneatur, ita vt omnis ſumptus ad legatarium pertineat *l. ſeruum filij, §. cum qui chirographum*, vbi Paul. de Caſtro, Ang. Io. de de Imola, & Alex. *ff. de leg. 1.* & faciunt notata per gloſ. *in l. 1. ff. de impenſ. in reb. dotal. fact.* & magis ſtriçtè, quæ dicuntur de legatario rei emptæ à teſtatore, cuius tamen poſſeſſionem teſtamenti tempore naçtus ille non erat, vt liberetur hæres cedendo actionem legatario, qui ſuis impenſis, & ſumptibus rei legatæ poſſeſſionè conſequi tenetur, *l. apud Iulianum 40. §. ſi Titius, ff. de l. 1.* Ang. Alex. Imol. & Iaſ. *in l. ſi ſic, §. ſi mihi, ff. de l. 1.* & *in d. §. ſi Titius*, Id quod nimis clarè deſumebatur ex tenore legati dū teſtator legauerat annuòs ducatos tercentū, de quibus ſua Maieſtas ei gratiam fecerat, ita vt ius tantum ei legare voluerit, ſicque ſubintrare diſpoſitionem dicti *§. cum qui chirographum*, addens demum, *ſupplicando Excellentiffimo Dom. D. Petro, vt partes ſuas ad elargitam conſeſſionem obtinendam interponeret*; per quæ ſanè verba noluit Comes onus iniungere hæredi conſeſſionem obtinendi; nec obſtare dicebatur hoc legatum annui redditus fuiſſe factum pro legitima Hieronymi, ſicque prætendebat ille erogatas expenſas hæredis damno cedere, & fructus à die mortis deberi, nam reſponſum fuit ſatis pro legitima Hieronymum habuiſſe officium, quod Comes pater pro illo emerat Regij equitis Prouinciæ Calabria, ita vt diſpoſitio hæc annui redditus mere lucratiua extiterit, nec dubitandum an officium illud eſſet in legitimam imputandum; quandoquidem ſic diſſinitum habemus *in l. omnimodo, §. imputari, C. de in-off. teſtam.*

OBSERVATIO.

A Dhuc noſcimus D. Reg. noſtrum in ea perſiſtere ſententia, vt legato feudo tunc aſſenſu debeatur æſtimatio, ſic enim ſcripſerat ſupra *dec. 359.* vbi tamen Ego *in obſeruat.* quam vide, contrarium verius eſſe, magisque noſtris temporibus receptum demonſtrari.

Quantum verò attinet ad conſeſſionem hic tentam, nimirum, vt qui ad pretium certæ rei tenetur, poſſit rem illam tradendo liberari, meminì ſemel dictum hoc fuiſſe à me allegatum pro venditorè contra emptorem, qui rei ſibi venditæ euictionem paſſus fuerat, vt potuiſſet venditor eam rem euictam emptori offerre, minimè tamen deterioratam, & cum reſeçtione intereſſe, ſicque exequutionem ſententiæ condemnatoriæ ex cauſa euictionis per emptorem paſſæ euitare, & hoc ſiue res fuiſſet euicta ratione hypothecæ, ſiue ratione domini, re tamen integra, hoc eſt, quando res eſſet euicta, ſententia mediante, nondum exequuta, quia ſi res eſſet à manibus emptoris omninò abducta, ad rem illam recipiendum de cætero cogi non poſſet, nam ſic cogeretur eandem rem iterum emere, videantur, qui hæc omnia bene probant, nimirum *tex. in l. fideiuſſor euictionis 15. ff. de dol. mal. & met. except.* quæ D. Reg. noſter inter alia iura conſeſſionem ſupra firmatam probantia, hic allegat, Bald. *conf. 3. & 23. lib. 1.* Fulgoſ. *in l. euictis, ff. de euiction.* Paul. de Caſtro *in l. emptorem, §. idem Neratius, ff. de action. empti, Soc. Sen. conf. 199. vol. 2.* Petr. de Benintend. *decif. 25. num. 2.* Dom. de Franch. *decif. 145.* Caball. *conf. 6.* & Io. Bapt. Coſta *de re integra. diſtinct. 88. num. 9.* vbi *num. ſeq.* inferit, ad duo alia ſimilia, & primo vt ſeruitus viæ, quæ ſemel eſt aſſignata poſſit immutari, quando via æque commoda præſtaretur, ad quod allegat *tex. in l. 2. §. penult. ff. de relig. & ſumpt. funer.* & Ang. Moila *in empor. Iuris, par. 1. tit. 8. quaſt. 16. num. 7.* idemque & ſecundò in locatore qui ſi patientiam vtendi, & fruendi re locata conductori præſtare non poteſt aliam habitationem non minus commodam præſtans liberatur, vt hic eſt notabilis *tex. in l. ſi quis domum, in fin.* vbi Paul. Caſtr. *ff. locati, & conduc. Caroc. decif. 4. num. 2.* & *in tract. de locat. & conduc. parte 4. tit. de euiction. num. 8.* & *in tract. de oblat. parte 2. quaſt. 33.*

Ulterius hic notamus, quod quamuis regulariter fructus, ſiue intereſſe legati non niſi cum interceſſerit mora hæredis legatario debeantur, & ſic à die portionis *l. 1.* vbi DD. communiter, *C. de uſur. & fruct. rei leg.* hoc tamen locum non habet quando legata eſt certa res, puta, talis fundus, quia tunc non à die petitionis; ſed à die aditæ hæreditatis fructus debentur, ratio aſſignatur, quia quando certa, & particularis res legatur, mortuo teſtatore, ad itaque per hæredem hæreditate, ipſo iure dominium in legatarium tranſit, per *tex. hic allegatum in l. ſi tibi homo, §. cum ſeruus, ff. de leg. 1.* Et conſequenter fructus, qui rei dominium inſequentur, ab illa die debentur. Craſſ. *in §. legatum quaſt. 70. & 71.* fructus pariter à die aditæ hæreditatis non autem petitionis legatario deberi, alias diximus, quando legatum eſſet annuum, vel ad pias cauſas relictum, vel minori, aut pro dote, ſiue pro legitima alicui ex deſcendentibus debita, ita ſanè ſcripſerunt Dom. de Franchis *decif. 558. & 634.* Surd. *decif. 25. num. 26.* Ant. Fab. *diſſinit. 1. 3. & 12. C. de uſur. & fruct. rei legat. & Reg. Rouit. conf. 90. lib. 1.* quos omnes retuli Ego *lib. 1. reſol. iuris cap. 200. num. 2. & 3.*

Diximus paulo ante, dominium certæ rei legatæ, adita per hæredem hæreditate, ipſo iure in legatarium tranſire; ſed ſi hæres illam tradere eſſet renitens, vel in alium eam transferret, cum pro legato conſequenter tres competant actiones, perſonalis nimirum, reiuendicationis, & hypothecaria, *l. 1. C. comm. de legat. §. noſtra*

antem Inst. de legat. quæri solet, an aduersus hæredem, siue illum, in quem hæres rem illam transtulit, possit legatarius actione hypothecaria rem legatam consequi, vel quia in ipsum per aditionem hæreditatis translatum fuit dominium, cogatur præcisè actionem instituere reuindicationis; sunt, qui putarunt, vt pro legato facto certæ, & particularis rei hypothecaria actio intentari non possit; sed vel personalis contra hæredem ad rem illam tradendam, vel rei vindicationis, ita sane scripserunt glof. in d. §. nostra autem, *Inst. de legat.* Bald. in d. l. 1. sub num. 21. vers. item competit. C. comm. de legat. Ial. in l. 1. sub num. 132. & ibi etiam Bolognet numer. 138. ff. de leg. 1. & alij quos citat & sequitur Crass. in §. legatum quest. 76. Contrarium verò sententiam, vt possit legatarius actione hypothecaria aduersus hæredem, vel possessorem illius rei legatæ agere, & obtinere, scripserunt Bart. in l. 1. sub n. 13. vers. sic ita intelligit, gl. ff. de legat. 1. Imol. ibidem num. 4. Angel. n. 87. Aretin. sub num. 5. Alex. n. 26. Son. iun. n. 15. Rip. num. 65. Purpurat. conf. 37. n. 717. inter consilia feud. Gregor. Lopez. in l. 26. in verbo obligados, part. 1. Gabr. conf. 46. n. 21. lib. 1. Vbi dicit hoc esse satis utile, quia agendo legatarius actione hypothecaria, vel Saluiano interdicto, sat est, vt possessio tantum probetur, Peregr. de fideicom. artic. 45. à numer. 49. Surd. decis. 76. à numer. 7. ad finem, vbi bene respondit obiectioni, quæ fit circa incompatibilitatem dominij, & pignoris, siue hypothecæ, sicque pluries pro hac secunda opinione Sacrum Romanum Auditorium iudicasse comperimus, signanter in vna Montis Salicis hæreditatis 27. Septembris 1587. coram Lauretano, & in Romana Saluiani interdicti, 8. Iunii, 1601. coram Reuerendissimo Atrebatense, & in vna Viterbiensis Castorum, coram Reuerendissimo Coecino, sub diebus 11. Martij, 1622. 10. Iunii, eiusdem anni, 12. Iunii, 1623. quæ est 438. in resid. 5. par. recent. 10. Maij, 1624. & 11. Martij, 1626. quæ est 4. par. 5. recentior.

5 Circa vero illud dubium hic excitatum, an legatarius teneatur reficere hæredi expensas, quas ille erogauit pro recuperatione, rei quam testator legauit, vt cernis D. Reg. in affirmatiuam descendit sententiam, sic insequens DD. quos allegat, conclusionem desumentes ex iuribus hic relatis, vt quando est legatum nomen debitoris, hæres actionem cedendo liberetur, nec ad aliud teneatur; At ego aliàs de his consultus respondi, veram esse opinionem hanc si expensæ, quæ pro recuperatione rei legatæ necessariae sunt, modicæ essent, ad istas enim teneo indubitanter, hæredem non teneri, sicque cedenda actionem, eum liberari, at si magnæ essent, vel quia

res, quæ est legata litigiosa esset, & tunc, ne legatum inutile redderetur, ad has expensas dico, quod hæres tenebitur omnino, sic enim loquuntur Bart. in l. si sic legatum, §. fin. num. 4. ff. de leg. 1. & Alex. in l. cum seruus, §. si Titius circa fin. vers. fallit tamen secundum eum, ff. eodem, Nec dissentit Paul. de Castro in l. seruus filij, §. eum qui chirographum, n. 3. ff. eod. tit. vbi insequendo Angel. ibi, qui dixit per illum tex. hæredem non teneri ad aliud, nisi ad cedendum actionem, nam legatum potest afferre utilitatem; licet legatarius faciat istos sumptus, quia potest illos a victo recuperare, addit hæc verba, alias sumptus persinerent ad hæredem, ne legatum sit inutile, & ita intelligo dicta per glof. in l. penul. §. fin. in verbo danda, ff. de legat. 3. & in l. quæro, in verbo pertinere, ff. de usufr. legat. quam magnificat Io. Garz. de expens. & meliorat. cap. 17. num. 10. dicit enim glof. anterioris temporis expensas ad hæredem pertinere, quia cum rem dare debeat, sic debet facere, vt eam dare possit, intellige si expensæ magnæ sunt.

Id quod pariter dixerunt DD. de expensis, quas maritus fecit in exactione nominum debitorum in dotem assignatorum, vt si modicæ illæ sint, ad ipsum maritum spectent, sin autem magnæ, ad uxorem, ita ex recensioribus, contrarias glof. & Bart. sententias sic conciliantibus, scripserunt Arius Pinell. in l. 1. par. 2. per tot. num. 70. C. de bon. mater. fol. mihi 85. Rot. decis. 908. part. 4. diuers. Gratian. discept. forens. lib. 2. cap. 236. num. 13. & seq. Caball. conf. 64. num. 60. lib. 2. Fontanell. de pactis nupt. claus. 6. glof. 3. part. 12. num. 34. & seq. fol. mihi 760. & ita est intelligendus Cancer. var. resol. sit. de dose n. 151.

Hæc est summa decisionum omnium manuscriptarum D. Regentis Reuerterij; Hæ sunt obseruationes, quas protenui mea facultate ad quamlibet decisionem exornandam elaborauim; Hic est finis ad laudem Sanctissimæ, & indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filij & Spiritus Sancti, gloriosissimæ Virginis Matris Mariæ, Sancti Angeli mei Custodis, cæterorumque meorum Diuorum Protectorum, & sub correctione Sanctæ Matris Ecclesiæ.

ARRESTA

ARRESTA ALIQUA
REGIÆ CAMERÆ SUMMARIÆ,
QVÆ VVLGO
DECRETA GENERALIA,
ET EXEMPLARIA
NUNCVPANTVR.

DONATO ANTONIO DE MARINIS,
EIVSDEM SUPREMI TRIBVNALIS
Præsidente Collectore.

I.

Die 4. mensis Ianuarij, 2. Indict. Neapol.

ISA forma super appretio in Regno Siciliæ edita per nobilem & egregium legum Doctorem Domin. Petrum de Monteforte dictum Piccolum; per Regiam Cameram prouisum, decretum, & declaratum est, quod in omnibus Regni Ciuitatibus, Terris, & locis obseruetur, prout præsentis decreto obseruari mandatur, iuxta illius seriem, continentiam, & tenorem, & in hunc modum prout sequitur.

In primis, quod quilibet de loco præstet cedula vnam continentem omnia eius bona mobilia, & stabilia, & valorem ipsorum, & pecuniam.

Item in dicta cedula ætas, & magisterium ponatur, seu ars afferentis cum numero filiorum, seu filiarum, & distinctione ætatum ipsorum, & aliarum personarum, seu familiarum necessariorum sibi.

Item distinguantur bona stabilia per loca, & fines, & si sunt censualia, vel franca, & quibusnam debentur census laicis, vel ecclesiasticis.

Item onera debitorum, & in qua specie, vel quibus debentur.

Item ponatur infectio ægritudinis si quam habent.

Item ponantur alia iura, quæ consistunt in censibus, seu extaleis, seu redditibus cum quantitate, & valore.

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

Item si moratur ad pensionem, & quantum, & cui soluit pro pensione annua.

Item afferens cedula præstet Sacramentum, quod verum posuerit.

Qua cedula habita cum sex eligendis examinent illam de contentis in ea, verificataque teneant hunc modum.

Considerent qualitatem bonorum stabiliū per fructus annuos, & locorum qualitatem discernentes, & onus ipsorum bonorum, & deducto onere, & pensione si quam soluit pro habitatione, valor reliquorum appretietur annuatim, vel proprietates eorum.

Item modificent qualitatem, & ætatem personæ, ac onus, & vtilitatem filiorum, & filiarum iuxta qualitatem parentū, & ætatem eorundem filiorum, & filiarum ad compensandum onus, & æstimandum vtilitatem.

Item modificent expensas necessarias, & familiam necessariam iuxta conditionem ipsius.

Item si quis habet mobilia, & tenet ea extra locum habitationis suæ teneatur soluere pro illis, & debent appretiri in Terris suæ habitationis.

Item considerent industrias personales iuxta qualitatem artium, & industriarum ipsarum temporis, & ætatis personæ, & si est persona, quæ habuit, seu habere debet industriam, & non vitur eius defectu, vel dolo, imputetur sibi, non tamen gaudeat immunitate industriæ, quia dolus, negligentia, & accidia non debent deferre commodum committenti.

Item omnes excedentes annos sexaginta ab industria sint exempti mechanica ratione,

FFfff

non

non tamen Mercatores, quibus in vendendo parum proficit etas, super quo seruetur arbitrium taxatorum iuxta complexionem personarum.

Item aduertendum, quod ubi estimatur pecunia mercatoribus, non debet poni eius industria mercandi, sed industriamentum seu mercantia estimetur, & consideretur eisdem.

Vbi verò teneant, seu mercentur cum pecunia extranea, vel clericorum, modificent in hunc modum, ut si pecunia est laici & confessata est, & taxata, nihil oneris sit mercatori pro pecunia, si verò est clericorum, quæ non taxatur, tunc superponatur industria mercatori iuxta qualitatem lucri exinde contingentis pro pecunia ipsa.

Mulieres viduæ habentes in bonis citra vnciam vnam annuatim vel tantundem non taxentur, nisi modificentur bona pupillorum, & viduarum, quæ non debent taxari secundum quod taxantur bona viri procurantis bona eorum.

Pro bonis feudalibus, pro quibus soluitur seruitium, nemo taxetur, quia de iure taxari non debet.

Si quid autem de bonis mobilibus, vel stabilibus inuenitur in cedula non positum, est Regiæ Curia, & possunt puniri de Sacramento deierato.

Aduertant tamen appretiatores, quod ea pecunia poni debet in cedula, ut supra præstanda, & illa in appretio taxari, de qua negotiatio exercetur, seu cum qua homines negotiantur, & non alia.

Item similiter ea mobilia poni debent, & taxari, de quibus fructus, siue redditus percipiuntur, veluti animalia, & similia, & non aliter.

I I.

Die 6. Maij, secunda Indictionis Neapol.

PER Dominos Magnum Camerarium, & Præsidentes Reg. Camerae decretum est, quod Mercatores exteri, qui consueuerunt soluere de mercibus eorum annuatim magnam pecuniarum quantitatem pro Dohana, emunt possessiones, & faciunt se ciues, soluunt modicum pro collectis, & euitant solutionem magnæ pecuniæ pro Dohana, quæ non soluitur à ciuibus, sed ab exteris, hoc quod fit in fraudem, non debet seruari, quia sola domus possessio in aliena ciuitate non facit domicilium, secus si mercator ex toto transferat domicilium suum in Terram illam, & fiat ibi ciuis bona fide, non in fraudem apertam, & fictam, vel præsumptam, ut quia ducit vxorē suam inibi, & in patria, & prætorio vxoris constituit suum domicilium, tunc statim est ciuis, & sicut ciuis non soluit dohanam de contractationi-

bus factis per eum, postquam fuit ciuis, quia oportet eum ex tunc subire onera, & functiones cum ciuibus, & sic non debet duplici damno grauari, ut sit ciuis in functionibus & muneribus, seu oneribus ciuibus impositis, & exteris in soluenda dohana, illud ergo, quod fit in fraudem saltem præsumptam remouetur, puta si mercator emit possessionem in loco, sicut dicit declaratio Imperatoris Friderici, nam si Capuanus haberet ab antiquo bona materna, vel alia in Ciuitate Neapolis, non prohibetur pluribus in locis esse inscriptus, soluit etiam, & munera patrimonialia, & alia ubi habet possessiones in diuersis scilicet locis, & sic remanet ratio, ut non grauetur duplici onere, & cum dohana non soluatur à ciuibus, est ciuis, qui tenetur ad munera alicuius ciuitatis etiam si ibi non habet domicilium.

Ad ornatum, & maiorem declarationem huius determinationis vide qua Ego scripsi, lib. 1. mearum resolut. cap. 326.

I I I.

Die 10. Maij, quinta Indictionis Neapol.

PER Dominos Magnum Camerarium, & Præsidentes Reg. Camerae prouisum, & decretum est, quod si vaxellum oneratum mercibus, ventorum vi, aut tempestate veniat extra Regnum ad hanc Ciuitatem Neapolis, vel ad alium Portum, vel Tetram Regni, cessante tempestate, velit recedere nec exoneraret, nihil soluet pro iure fundaci, quia non videtur venisse qui coactus, & impulsus venit, vnde in capitulis Magistrorum Portulanorum sic continetur, quod si vaxellum vi ventorum, & tempestate veniat ad portum, debet curare Portulanus, ut statim sedata tempestate recedat, ex quo videtur, quod si voluntariè remaneat, soluere debeat, dicunt tamen multi non irrationabiliter, quod soluat ius ancoragij, quasi pro hospitio, seu hospitalione, vel albergaria, nec immeritò, quia in tali portu securum fuit vaxellum, sicut in domo propria, ubi verò voluntarie venisset causa commercij, etiam si non exonerasset, soluet fundacum, vel caueat ire ad terram fundaci infra Regnum.

Ad ornatum, & plenissimam intelligentiam huius determinationis vide Dom. Reg. Capyc. Palecta controu. lib. 2. contr. 46. & seq. post Ioann. Anton. de Nigris in cap. Reg. ut illorum fraudibus, n. 25. & Afflict. in constit. magistrorum fundicarios, num. 5. cum seq.

I V.

Die 14. Octobris, octaua Indict. Neapol.

PER Dominos Magnum Camerarium, & Præsidentes Reg. Camerae Summaria prouisum

VII.

Die 14. mensis Ianuarij, 1469.

uisum, & decretum est, quod ius exituræ, quod est nouum percipitur sicut in statutis antiquis continetur, de caseo, oleo, & carnibus salitis, de aliis non expressis in statutis soluetur, sicut consuetum est, à tempore cuius memoria non est, nec sufficeret tunc aliquibus annis solutum esse, & soluitur quando, & quoties merces de Regno exeunt, nam si soluitur ius exituræ Baroli pro nauis operata oleo exeunte Regno, & eunte Ciprum, vel Venetias, & infra eundem annum, vel post, aut statim redeat de Cipro vel Venetiis cum toto onere, & oleo non vendito, & veniat Barolum, vbi soluerat ius exituræ, vel ad aliud in Regno Portum, iterum exeundo, & quoties de Regno exierit cum eisdem mercibus, seu eodem oleo, soluetur toties ius exituræ: pro exitura enim soluitur ius, ergo quoties exierit, soluet, nisi vi ventorum, & tempestate impulsâ redisset, sed tunc sedata tempestate, & cessante impetu venti, debet omninò recedere.

V.

Die 19. Mensis Iulij, 12. Indiæ. Neapol.

PER Dominos Magnum Camerarium, & Magistros Rationales præsentibus Dohaneris, & Mercatoribus, fuit prouisum, & decretum, quod ius fundaci de nouis statutis, quod est granorum quindecim per vnciam, soluitur tam à ciuibus, quam ab exteris semel tantum, & illi gabellato sub cuius tempore fit, & perficitur venditio; vnde si mense Augusti primæ Indictionis, vel in antea ponantur & immittantur merces in fundaco, & domo Regia, & in sequenti anno vendantur, acquiritur ius illud fundaci gabellato anni, quo venduntur, & traduntur.

Sic pariter decisum per Regiam Cameram de anno 1553. provt infra.

VI.

Anno Domini 1430.

DECLARATUM, visum, & determinatum fuit per Dominos Præsidentes & alios officiales Regiæ Cameræ, quod pro biscotto, & pane extrahendo, tam per ciues, quam per externos, quod portatur infra Regnum absque solutione aliqua permittatur extractio, & quod recolligat Magister Portulanus pro parte Regiæ Curie pro biscotto, quod extrahitur extra Regnum modo subscripto à forasterio, & non ciue, pro quolibet cantario tarenum vnū, & granos duos, & à ciue granos vndecim tantum, & non vltra, quia sic ostensum est, & probatum taliter fore recollectum per Magistros Portulanos, & non aliter, nec alio modo &c.

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

IN Regia Camera Summaria per Dominos Locumtenentem Magni Camerarij, D. Nicolaum Antonium de Montibus, & Præsidentes dictæ Cameræ decretum, & declaratum fuit, siue determinatum, quod existentes in Ciuitate Neapolis intelligantur, qui domum retinent, seu habent in ipsa ciuitate, in qua familiariter habitent, licet in possessionibus, quas colunt extra Neapolim pro cultura illarum, siue causa fructuum quærendorum, aliquando morentur, ac existant, siue maneat cum ibi manere, & sistere censeantur vbi habitationem habent & inde qui in possessionibus cum vxoribus morantur, licet in ciuitate domum retineant causa fructuum reponendorum, vel alia de causa pro suis commoditatibus extra ciuitatem Neapol. existentes, intelligantur, vt inde soluere teneantur iuxta præinsertum capitulum, quod incipit. *Item de vnaquaque salma &c.* Etli aliquando vxores, & familiam in ciuitate aliquando in maxariis retineant, ipsi in maxariis, siue ibi existere intelligantur, vbi plus hoc est pro maiori parte anni in possessionibus fuerint cum vxore, & familia, & tanquam non existentes in ciuitate soluere debeant iuxta capitula ipsius Gabellæ. Et si è conuerso pro maiori parte anni vxorem, & familiam habuerint in Ciuitate Neapol. licet ipsi causa culturæ possessionum, vel fructuum quærendorum in possessionibus fuerint, tanquam in Ciuitate Neapol. existentes soluere non debeant, quia sistentes in ipsa ciuitate soluere non tenentur, in ciuibus verò Neapolitanis, & hominibus casalium dictæ ciuitatis quoad hæc id seruetur, quod hætenus consuevit.

VIII.

Die 20. mensis Augusti, 1476.

IN Banca Reg. Cameræ Summaria presentibus Officialibus dictæ Cameræ & Domino Petro Bernardo Regio Thesaurario & Dohanerio Regiæ Dohanæ Neapol. & Carlutio de Lando credenzerio dictæ Dohanæ, fuit prouisum, quod dicti Dohanerius, seu eius Locumtenens, & alij officiales dictæ Dohanæ, quancumque mercatores Liparentes, seu quiuis alij priuilegiati, immittentes res, & mercimonia in Regio Fundaco, & Dohana Neapolis, illas non contractantes in dicta Dohana, scilicet illas volentes extrahere, & illas deferre ad terras fundicum non habentes, exigant, & exigi faciant ab extractoribus dictarum rerum, & mercium ius fundaci Regiæ Curie debitum pro illis ab emptoribus ipsa-

FF fff 2 rum

rum solui debitum, iuxta ritum, & iuxta ferriem, & tenorem Regiarum Litterarum, propterea dictis officialibus presentatarum; a volentibus autem portare, seu ducere ad terras, fundacos habentes dictas res, & mercantias, recipiant ab eis fideiussoriam cautionem, iuxta ritum, & sic in scriptis intimatum fuit Officialibus dictae Dohanæ vt supra.

I X.

Die 26. mensis Februarij, 1488.

Viso instrumēto emptionis mille barriliorum facta per Franciscum de Manchisio per quod constat venditores dictorum barriliorum debere illa consignare in ciuitate Castri Maris, & per consequens ipsa barrilia esse in dominio ipsorum venditorum. Et quia contrahentes cum fisco non sunt immunes, licet fiscus sit immunis, per Regiam Cameraam prouisum, & decretum fuit, quod onera dictorum barriliorum solui debeant a venditoribus ante traditionem ipsorum.

X.

Die 30. mensis Octobris, 1499.

Per Reg. Cameraam Summariaē consensu prouisum, & pro Regio seruitio decretum est, quod singulis diebus, & locis debitis tam Domini Præsidentes, quam Magnifici Rationales ipsius Regiæ Camerae, & ij, qui cum salario seruiunt in Regia Camera, debeant esse in Tribunali pro Regio, vt supra seruitio, & eorumdum, & vniuscuiusque ipsorum debeat annotari absentia, vt in fine cuiuslibet mensis dicta absentia sciri possit vt iuxta merita salarium solui queat; cæterum in fine cuiuslibet mensis videatur in banca, an salarium vnicuique supradictorum sit solutum, & cui sit solutum, & cui non, & dicta solutio fieri soleat cum consensu D. Locumtenentis, & dictorum de Banca, alias pro indemnitate Curia oportune providebitur.

X I.

Die 19. mensis Decembris, 1506.

Sv per differentia salis foculariorum, si possunt vendi vbique per Reg. Cameraam, consensu, prouisum, & decretum est quod sal foculariorum recipiendum a fundacis, vel salinis, deferatur ad Terras, Ciuitates, & Castra, quibus fuerit facta assignatio, & ibi diuidatur per portiones ad vnamquamque ipsarum Vniuersitatum spectantes, quo diuiso, habitaque per vnumquemque ciuem eius portione, de sale prædicto liceat vnicuique ipsius portionem vendere pro suo libito voluntatis in eius patria.

X I I.

Die ultimo mensis Iulij, 1512.

Vis actis, & scripturis Regiæ Camerae &c. habita super præmissis matura deliberatione, ex quo manifestè apparet per computa, & libros Reg. Camerae pro dictis stelletis rusticis, tabolectis, palis, infornatoribus zocculis, gauettis, bernicaris, & similibus tantum deberi pro salma qualibet granos tres, & tantum debere exigi, ideo fuit communi voto prouisum & decretum per eandem Cameraam, dictos Franciscum dello Masseffe, & socios Gabellotos dictarum gabellarum Plateæ Maioris delle Sbarre & aliarum extra menia dictæ ciuitatis, minimè percipere, seu exigere debere in barris, ultra dictum ius granorum trium pro qualibet salma pro iure Plateæ Maioris pro dictis rebus, & similibus, quod exigitur, & exigi consuevit in dictis barris, dictumque Philippum proinde absoluendum fore, provt præsentis decreto absoluimus ab impetione dicti Fracisci Gabelloti, ex quo est ciuis Neapolitanus, & Ciues ad dictam solutionem minime tenentur. Hoc suum dicta Camera in scriptis interponente decretum.

LECTUM, LATUM, & RECITATUM fuit præsens decretum in Regia Camera Summaria, per me Iacobum de Rapariis ipsius Camerae Actorum Magistrum die 4. mensis Augusti, 1512. præsentibus Domino Hieronymo de Francisco Locumtenente, Magnifico Domino Iacobo de Gesso, Magnifico Domino Sigismundo de Loffredo, Magnifico Domino Aloysio de Raymo, Magnifico Domino Francisco Coronato, & Magnifico Domino Antonello de Stefano Procuratore Regij Fiscij.

X I I I.

Die veneris 22. mensis Iulij, 1513.

IN causa Vniuersitatis Galatiæ cum Præsbitero Ioanne super solutione functionum fiscalium, seu collectarum pro bonis per eum possessis, & emptis, ante clericatum, quæ erant etiam accatastrata, & posita ante clericatum dicti Præsbiteri Ioannis, auditis Partibus, visisque eorum allegationibus, & capitulis Regni & Regiis pragmaticis de functionibus fiscalibus, & collectis, ad quas clerici tenentur, vel non, & ab appretiis, & eorum renouatione singulis annis facienda, ac negotio in dicta Regia Camera mature discusso, communi voto per eandem Regiam Cameraam fuit prouisum, & decretum, quod dictus Præsbiter Ioannes non molesterur, nec teneatur contribuere in futurum in dictis collectis, & functionibus fiscalibus pro dictis suis bonis accatastratis, & in appretio positis possessis, & emptis per eum ante

ante clericatum. Pro collectis verò, & functionibus fiscalibus, idest pro residuo illius anni, quo dictus Ioannes effectus est clericus, & bona sua reperiebantur accatastrata, quod teneatur contribuere in dictis collectis, & functionibus fiscalibus pro illo anno tantum. Hoc suum dicta Regia Camera in his scriptis interponente decretum.

Vide quæ dixi libro primæ mearum resolutionum, cap. 64.

X I V.

Die 8. mensis Decembris, 1514.

IN causa vertente in Regia Camera Summariz inter deferentes scotellas, pignatas, & alia vasa cretea ad hanc ciuitatem Neapolis ex vna, & Magnificos Magistros, & Procuratores venerabilis Ecclesiæ, & Hospitalis sanctæ Mariæ Annunciatæ de Neapoli Gubernatores Gabellarum, & Platearum quartaricorum, quæ exiguntur extra mœnia dictæ ciuitatis Neapolis ex altera.

Visis actis, & libris Gabellorum ipsarum gabellarum in dicta Camera existentibus, & auditis partibus, habitaque matura deliberatione, & discussis discutiendis, fuit per eandem Camera communi voto prouisum, & decretum, quod dicti Magistri pro iure dictorum quartaricorum & gabellarum continuando eorum possessionem, seu quasi à dictis deferentibus dictas scotellas pignatas, & alia vasa cretea exigere possint dictum ius gabellarum à dictis delatoribus ad rationem subscriptam, videlicet,

Pro qualibet Salma pignatarum, & scutellarum, ac aliorum vasorum rusticorum, & rusticarum ad rationem granorum sex.

Pro qualibet Salma scutellarum, & aliorum vasorum de cretea de ciuitate Suellæ, Cassani, & pertinentiarum ad rationem granorum sex cum dimidio.

Pro qualibet Salma de scutellis, & aliis vasis creteis de Terra Montis Fusculi, & pertinentiarum suarum ad rationem granorum septem pro iure Plateæ Maioris, & Minutilli, & quod per dictos Gabellotos quartaricorum ultra prædictas quantitates ad deferentes dicta vasa nihil aliud exigi possit, salvo vtrique Parti iure forsan competente super iure, sed proprietate dictæ exactionis. Hoc suum.

Dicta Camera super præmissis solemniter interponente decretum, eique pro qualibet salma lucernarum de cretea soluantur grana sex; verum salma onerata tantum duabus sportis intelligatur pro media salma, & sic pro medietate soluere debeat dictum ius.

Die 9. Mensis Decembris, 1514. lectum, lazarum, & recitatum fuit per dictum decretum coram Dominis Præsidentibus eiusdē Camere.

X V.

Die 30. mensis Ianuarij, 1516.

VISO præsentis processu, & totius præsentis causæ meritis, visis denique videndis, attentisque attendendis, & consideratis considerandis, habitaque super iis matura deliberatione cum consilio diligenti per ea quæ vidimus, & inspeximus, animumque nostrum, & cuiuslibet rectè iudicantis, & Deum timentis, mouent, mouerique possunt, & debent, Christi & Beatæ Mariæ Virginis nominibus inuocatis, de quorum vultu recta iudicia prodeunt, & oculi iudicantium respiciunt veritatem. Per hanc nostram definitiuam sententiam dicimus, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, quod dictus Alphonsus Campanilis Capitaneus grassie Terræ Laboris restituatur in possessione seu quasi exigendi grana quinque tantum pro qualibet bulletta expedienda pro exitura equorum, & mularum, & aliorum animalium equinorum per extra Regnum, pro quibus non soluitur, nec exigitur ius decini, siue apodixa fiat pro vno equo, vel mula, siue pro pluribus, ad quemcumque numerum ascendunt, extrahendis per vnum dominum, etiam si pro eis sit necesse præstare cautionem; pro qua cautione ultra dictos granos quinque nihil soluatur, quod etiam intelligatur pro equis, & mulis, qui gratiosè extrahunt per patentes Catholicæ Maiestatis, vel Illustrissimi Domini Viceregis, de aliis verò Bullettis faciendis pro equis, & mulis, pro quibus exigitur ius decini, nihil percipiatur, & exigatur, sicque ad dictam restitutionem possessionis seu quasi, dictum Procuratorem Regij fiscali, & Alphonsum de Montebello Arrendatorem condemnamus; ab aliis verò petitis absoluitur Procurator Regij fiscali, hanc nostram taliter in his scriptis proferentes sententiam.

X V I.

Die 5. mensis Maij, 1522.

SEDENTIBUS EXCELLENTE, & Magnificis Dominis Locūtenente, & Præsidentibus Regiæ Camere, videlicet, Domino Andrea Gattula, D. Io. Ant. Muscuola, D. Gabriele Barone, D. Francisco Coronato, & D. Marino Spinello, absentibus D. Antonio Baldaxino, & D. Marco de Afeltro.

Per Regiam Camera Summariz prouisum, & decretum est, quod conseruator Regij Sigilli nullatenus exigat ab hæredibus quondam Excellentis D. Antonij de Ianuario ius Sigilli, ex quo priuilegium Regij assensus, quod venit sigillandum fuit obtentum, & expeditum viuentē Domino Excelente D. An-

FFFF 3 tonio

tonio de Ianuario, qui erat immunis, tanquam Viceprothonotarius. Hoc suum, &c.

X I X.

Die 16. Maij, 1534.

XVII.

Die 14. mensis Iulij, 12. Indictionis, 1524.

SVper quantitate debita per Magnificum Marium Saxum quondam Thomae de Falco, eiusque haeredibus iuxta liquidationem per Regiam Camerae Summariae, visis comparationibus Partium, actis, & scripturis per Partes ipsas praesentatis, & facta de omnibus relatione in Banca dictae Regiae Camerae coram Excellentissimo Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius, per Magnificum Dom. Ioannem Antonium Muscettulam Commissarium, fuit per eos excellentes, & Magnificos Dominos, visis videndis, attentis attendendis, & consideratis considerandis, communi voto prouisum pariter, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & declaratur, quod primo loco satisfiant medelae, & funeris impensae pro dicto Thoma factae. Secundo loco satisfiat Regiae Curiae de ducatis duobus mille, & quingentum virtute decreti lati sub die decimo mensis Maij, praesentis anni 1524. Hoc suum, &c.

Vide aliud decretum me referente prolatum sub die 15. mensis Maij, 1656.

XVIII.

Die 9. Aprilis, 1526.

SVper Sbarris fuit per Regiam Cameraam consensu declaratum, quod Neapolitani ex vndique facientes portare cum suis animalibus bona, non teneantur soluere in bono denario, sed alij soluant pro qualibet Salma denarios quatuor; pro quolibet curru granos quatuor & lignaminum, laboratores granos sex pro quolibet curru; sed Neapolitani facientes portare ab extra territorium Neapolitanum, granum, farinam, etiam ex suis territorijs, vel pro vsu, vel ad vendendum non soluant aliquid pro quartarico, & malo denario, si vero emunt, & vendunt, soluant medium ius quartarici.

Insuper fuit alias declaratum, quod ciues, & alij infra moenia ciuitatis Neapolis existentes pro salmis lignorum, herbarum, palearum, & aliarum similium nihil soluant, nisi sint Padulani, a quibus pro qualibet salma oleum, porrorum, lactucarum, & his similium ad eos pertinentium, exigatur vice qualibet denarius tantum vnus.

SVper instantia facta per Magnificum V. I. D. D. Gabrielem Varonem Regiae Camerae Summariae Praesidentem, vt non teneatur ad solutionem adoha pro Terra Farefiliorum Petri, & pro annuis scutis centum, quos habet in feudum super functionibus fiscalibus Terrae Monopelli.

Per Regiam Cameraam Summariae consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod dictus Magnus V. I. D. Dominus Gabriel Baronus, ex quo a Caesarea Maiestate est creatus Praesidens Regiae Camerae, vt talis pro bonis feudalibus, quae possidet, est immunis a solutione iuris adoha, prout sunt omnes DD. Praesidentes dictae Regiae Camerae, ac proinde ex causa praedicta a Regio Prouinciali Thesaurario non molestetur, prout praesenti decreto non molestari mandatur. Hoc suum, &c.

X X.

Die 9. Iulij, 1534.

CVM procederetur ad discussionem computi Magnifici Io. Thomae Brancaleonis, proponente Magnifico Rationale Montanario, fuit dubitatum si Illustrissimus, & Reuerendissimus quondam Magnus Cancellarius de Gattinaria debebat soluere ius adoha pro feudis, quae possidebat in Prouincia Terrae Hidrunti.

Discussioque dubio, fuit per Regiam Cameraam Summariae consensu prouisum, & decretum, quod dictus Magnus Cancellarius erat immunis a solutione adoha debito pro tempore, quo viuebat, ex quo erat de Consilio Supremo Caesareae Maiestatis. Hoc suum, &c.

X X I.

Die Mercurij 26. Augusti, 1534.

SVper facto Magnifici Marcelli Caraccioli Scum Vniuersitate, & hominibus Terrae Biccari petentis posse exigere seruitium a Vassallis Terrae praedictae, portandi victualia, & alias res, etiam extra territorium, soluto pretio Regiae Pragmaticae.

Per Regiam Cameraam, rationibus in Banca discussis, fuit consensu prouisum, & decisum, quod homines dictae Terrae Biccari, qui habent animalia apta ad vecturam, & sunt soliti secundum eorum conditionem ire ad vecturam, teneantur seruire praedicto Magnifico Marcello vtili domino dictae Terrae, soluto pretio contento in Regia Pragmatica, & extra territorium, dummodo non cogantur inuiri

inuici conducere alia victualia, & fructus, nisi ea, quæ recolliguntur in feudo annis singulis, ita tamen, quod si victualia, & alij fructus recolligendi in feudo, non sufficerent ad victum domus prædicti Magnifici Marcelli possint cogi homines prædicti pro supplemento necessario pro victu domus suæ, etiam si non recolliguntur in feudo. Hoc suum, &c.

XXII.

Die 9. Martij, 1535.

PER Regiam Cameram consensu, prouisum, & declaratum est, quod Thesaurarij, & Perceptores Prouinciales debeant anno quolibet numerari facere secularia Sclauonorum, quilibet in sua Prouincia, illamque numerationem presentare vna cum suo computo in Regia Camera, & si non præsentauerit, condemnetur iuxta numerationem præcedentis anni, & nihilominus Regia Camera transmittat ad faciendum dictam numerationem anni deficientis expensis dicti Thesaurarij, seu Perceptoris, & quod intimeretur, &c.

XXIII.

Die Mercurij, 10. Martij, 1535.

SVper facto Bernardi filij quondam Valentini de Clemente Centi filij quondam Bartholomei de Ioanne, alias Starzialepore, D. Petri de Valentino, & nepotum Bernardini de Valentino & Iulij de Ioanne foculariorum numeratorum in Terra Pannellæ.

Per Regiam Cameram fut consensu, prouisum, & decretum, quod habito pro nullo, & reuocato decreto scripto, & notato in præfenti libro sub die 18. mensis Februarij proximè decursi, & non publicato, dicti Bernardinus filius quondam Valentini de Clemente, Centus filius quondam Bartholomei de Ioanne alias Starzialepore, Domnus Petrus de Valentino, & Iulius de Ioanne feudatarij feudi nominati della *Vene* pertinentiarum Villæ Pannellæ, si habitant in dicto eorum feudo, & donec ibidem habitauerint non ponantur pro focularibus, alij verò de Villa Pannellæ stent pro focularibus.

XXIV.

Die Sabbati 20. Martij, 1535.

SVper facto Illustr. Roberti Bonifacij Marchionis Oiræ petentis sibi restitui ducatos decem, & octo exactos per Dohanerios Dohanæ Ciuitatis Tarenti, seu per Arrendatores Dohanarum Prouinciæ Terræ Hydruntia factoribus eiusdem Marchionis pro dirictu exituræ sexdecim vezetum olei per factores suos oneratorum super natigio Leonis de In-

sula Crapæ, & conductorum in Ciuitate Neapolis.

Visis actis, & Ritu loquente de iure exituræ, & de eis facta relatione in Banca per Excellentem Dominum Augustinū de Francisco Locumtenentem Regiæ Camere Summarie coram excellente Domino Hieronymo de Francisco pariter Locumtenente, & Magnificis Dominis Præsidentibus dictæ Regiæ Camere, fuit per dictam Regiam Cameram prouisum pariter, & decretum, attento quod euidenter constat, dictum oleum fuisse oneratū per dictos factores prædicti Marchionis pro ista ciuitate Neapolis & fuit positum in vegetibus pro securiori conductione ipsius, & constat, quod in ipsa ciuitate Neapolis fuit conductum, & aliis rationibus in Banca discussis, quod ducati decem, & octo exacti per dictum Dohanerium, seu Arrendatores prædicto iure exituræ restituantur Domino Illustriss. Marchioni, prout per hoc præfens decretum restitui debere decernitur, & declaratur. Hoc suum &c.

XXV.

Die Mercurij 21. Aprilis, 1535.

IN causa Reuerendissimi Cardinalis Degadi Comendatarij Abbatie S. Leonardi dela Matina, cum Regio Fisco, super exemptione animalium dictæ Abbatie.

Visis per Magnificum V. I. D. Dom. Antonium de Bardaxino Præsidentem Regiæ Camere Summarie, & causæ huiusmodi Commissarium memoriali, & scripturis præfentatis in dicta Regia Camera pro parte d. Reuerendiss. Cardinalis Degadi, Visoque decreto alias per dictam Regiam Cameram interposito tenoris sequentis, videlicet, Visa informatione capta ordinatione Regiæ Camere ad instantiam Monasterij Abbatie Sancti Leonardi de la Matina, ac priuilegio ostenso, & producto in dicta Regia Camera per Magnificum Dominum Antonium de Bardaxino Commissarium, & facta relatione in Banca coram Excelente Domino Locumtenente, & Magnificis Dominis Præsidentibus d. Camere, per Regiam Cameram fuit communi voto prouisum, & decretum, dictum Monasterium dictæ Abbatie S. Leonardi fore, & esse manutenendum, & conseruandum, prout præfenti decreto manuteneretur, & conseruatur in possessione, seu quasi, in qua reperitur non soluendi Regiam fidam Dohanerio Dohanæ Meccidum Apuleæ pro animalibus d. Abbatie, & quod dictum Monasterium, & d. eius animalia in pasculatione ipsorum animalium non turbetur, nec molesteretur. Hoc suum dicta Camera taliter in iis scriptis interponente decretum.

Lectum,

Lectum, latum, & recitatum fuit praesens decretum in Regia Camera Summariae per me Iacobum de Rapariis ipsius Camerae Actorum Magistrum substitutum Die 27. Maij 1546. assistentibus Excellente Domino Hieronymo de Francisco Locumtenente Magnifico D. Sigismundo de Loffredo, Magnifico D. Andrea Gattula, Magnifico D. Antonio Bardaxino, Magnifico D. Francisco Castel, Magnifico D. Antonello de Stephano, Magnifico D. Francisco Coronato.

Et de praedictis omnibus facta relatione Illustrissimo Domino Viceregi in Regio Colateralis Consilio per praefatum Magnificum Antonium de Bardaxino, fuit per dictam Regiam Camerae communi voto prouisum, praesertim decretum esse obseruandum praedictae Abbatiae sancti Leonardi de la Matina, prout praesenti decreto obseruari debere decernitur, & declaratur; nec non decernitur, & declaratur, quod pro animalibus praefatae Abbatiae in eundo, & redeundo ad sumendum pasqua in terris dictae Abbatiae sancti Leonardi, nihil exigatur pro transitu, ita quod non possint morari in quolibet territorio ciuitatum, & Terrarum Prouinciae Capitanatae, nisi per viginti quatuor horas. Hoc suum, &c.

XXVI.

Die 21. Maij, 1535.

SVper partita iuris adohaer debiti per Excellentem Comitem Madaloni posita in computo anni tertiae Indictionis.

Per Regiam Camerae Summariae fuit consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod Excellentis Comes Madaloni, ex quo soluit ius adohaer in anno proximae Indictionis eiusdem summae ducatorum centum, & quatuor, & non tenebatur soluere, ex eo quod dictus Comes seruiuit personaliter in dicto anno in Ciuitate Cayetae, non molestetur. Hoc suum, &c.

XXVII.

Die 12. Iulij, 1535.

PER Regiam Camerae fuit consensu scriptum Magistro Portulano, & Arrendatoribus Prouinciae Calabriae, quod pro illis bonis, & mercantiis, quas homines Ciuitatis Caucae immittunt in Dohana Cusentiae, & aliis Dohanis d. Prouinciae, quae Dohanae non sunt aptae, securae, & commodae conseruationi, & contractationi dictorum bonorum, & mercantiarum permittant; quod possint illa extrahere a d. dohanis, & conducere in locis dictis Cauensibus bene visis, & contractare ea, prout eisdem melius placebit franca, & sine solutione iuris fundaci, iuxta tenorem suorum pri-

uilegiorum, quemadmodum faciebant antequam fuissent per dictos Dohanerium, & Arrendatores prohibiti, & impediti. Verum si d. Dohanae fuissent securae, & aptae pro conseruatione, & contractatione dictarum mercantiarum, & situatae in locis publicis d. Ciuitatis, quae debent aperiri, & claudi in horis congruis per officiales, prout obseruatur in Dohana Neapolis, permittant, quod Cauenses vendere habeant in ipsis dicta bona, & mercantias, ac tenere, & contractare, quibus melius placebit franca, & libera iuxta tenorem dictorum suorum priuilegiorum, dummodo emptores soluant ius fundaci pro mercantiis, quas emerint, si franchi non fuerint, etsi Cauenses voluerint extrahere a dictis Dohanis d. bona, & mercantias, & ea vel eos conducere per ferias, & nundinas, quae celebrantur in ipsa Prouincia, permittant ipsas extrahere sine solutione, & impedimento aliquo, videlicet de eo, quo sunt franchi virtute suorum priuilegiorum, sed conducendo ea in aliis locis Regni, faciant eos cauere, quod conducent in Terris Regium fundacum habentibus, & quod transmittent eisdem responsalia infra terminum per eos praefigendum, ad hoc vt Regia Curia non fraudetur, etsi aliquid fuerit per eos exactum, seu sequestratum contra formam suorum priuilegiorum pro causa praedicta, eisdem restituere faciant. Hoc suum, &c.

XXVIII.

Die 27. Iulij, 1535.

SVper instantia facta per Magnificum Dominum Bernardinum Martiranum Regni Secretarium.

Per Regiam Camerae Summariae consensu fuit prouisum, & decretum, audita relatione Thomae Borrelli credenzerij Dohanae, & Maioris fundaci huius Ciuitatis, qui retulit, quod tempore Regis Ferdinandi primi, Secretarius Regni erat exemptus a iure Tertiariae ferri, quod Magnus Dominus Bernardinus Martiranus ad praesens Secretarius in praesenti Regno sit immunis a dicto iure Tertiariae ferri. Hoc suum, &c.

XXIX.

Die 30. Nouembris, 1535.

SVper instantia, seu differentia in Regia Camera Summariae vertente inter Vniuersitatem, & homines Ciuitatis Therami ex vna, & subscriptos eius particulares, asserta bona stabilia tenentes, dicta le Gentileschae in territorio eiusdem ciuitatis Therami conuentos ex altera, de, & super petitione, quod contribuant pro bonis praedictis cum ipsis Vniuersitate, & hominibus eiusdem Ciuitatis in solutionibus

lutionibus fiscalibus per eisdem Vniuersitatem, & homines Regiæ Curia debitis, & in aliis impositionibus ipsius Vniuersitatis, & prout in litteris per Regiam Cameram expeditis ad instantiam dictorum Vniuersitatis, & hominum super petita contributione prædicta olim die 22. Februarij 1535. continetur.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dominum Franciscum Reuerterium eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium, & de his omnibus per eundem facta relatione in Banca dictæ Regiæ Camerae, coram Excellentibus Dominis Locumtenente, & Magnificis Dominis Præsidentibus eiusdem Regiæ Camerae, fuit per dictam Regiam Cameram consensu, prouisum quod dicti subscripti particulares bona prædicta, dicta le Gentilesche, tenentes in territorio eiusdem Ciuitatis, contribuant cum eisdem Vniuersitate & hominibus Ciuitatis Therami in dictis solutionibus fiscalibus ordinariis, & extraordinariis Regiæ Curia debitis, & in aliis impositionibus, quæ imponuntur per dictam Vniuersitatem, & homines pro eorum occurrentiis, ratam eos legitimè tangentem pro prædictis bonis stabilibus, prout contribuunt alij ciues eiusdem Ciuitatis, & facta contributione prædicta compareant in Regia Camera ad proponendum eorum iura, quæ prætendunt, quare ad prædicta non teneantur, quoniam per Regiam Cameram de iustitia prouidebitur. Hoc suum, &c.

XXX.

Die 33. mensis Decembris, 1535.

Super instantia Magnificæ Dianæ Capitæ Smarris, Balix, & Tutricis Magnifici Ferdinandi Capani, cum Vniuersitate Aqueuellæ, de, & super petitione contributionis in subuentione Maritagij Magnificæ Iulix Capanæ sororis dicti Magnifici Ferdinandi, prout in actis, &c.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dominum Gabrielem Baronem Præsidentem Regiæ Camerae Summariae, & causæ Commissarium, & de iis omnibus facta relatione in Banca dictæ Regiæ Camerae, coram Excellentibus Dominis Locumtenentibus, & Magnificis Dominis Præsidentibus dictæ Regiæ Camerae, fuit per eisdem communi voto prouisum, pariterque decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, Vassallos dicti Magnifici Ferdinandi de dicta Terra Aquauellæ condemnandos esse, & condemnari debere, prout præsentis decreto condemnantur, ad soluendum subuentionem dicti Maritagij dictæ Magnificæ Iulix Capanæ Sorori dicti Magnifici Ferdinandi pro rata foculariorum competentium dicto Magnifico Ferdinando ad rationem ca-
D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

rolenorum quinque pro quolibet foculari. Hoc suum, &c.

XXXI.

Die 7. Februarij, 1536.

Super exactione iuris Adoha, quod fuit petatum solui Regiæ Curia per Magnificum Baronem Tolosæ, in anno 1529. Visa informatione capta de seruitio præstato per dictum Baronem Tholosæ, in dicto anno contra Barolum, & Menopolim, tunc possessas per inimicam ligam, per Regiam Cameram fuit consensu prouisum, prout præsentis decreto prouidetur, quod dictus Baro non molestetur pro d. adoha. Hoc suum, &c.

XXXII.

Die 14. Martij, 1536.

Super facto adoha petita per Magnificum Marcellum Carazolum anni 13. Indictionis, per Regiam Cameram fuit consensu prouisum, quod non molestetur dictus Marcellus pro dicta adoha, pro quo seruiuit de persona. Hoc suum, &c.

XXXIII.

Die 10. Maij, 1536.

In causa Capituli, & Cleri Ciuitatis Ariani, cum Vniuersitate, & hominibus dictæ Ciuitatis Ariani.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dominum Franciscum Reuerterium Præsidentem Regiæ Camerae, & causæ Commissarium, & de eisdem facta relatione in Banca d. Reg. Camerae coram Excellentibus Dom. Locumtenentibus, & Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius Regiæ Camerae, fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, quod prohibitio facta per Vniuersitatem præfatam Ariani, quod nullus accedat ad emendum vinum, nisi ad publica hospitia, & publicas tabernas, & si accesserit ad emendum vinum in aliis hospitibus priuatorum, soluat denarium vnum cum dimidio pro bocale vini, quod talis ordinatio non comprehendit clericos, prout præsentis decreto non comprehendere debere decernitur, & declaratur, sed quod liceat d. Clericis d. Ciuitatis Ariani vendere vina prouenientia ex eorum beneficiis, & territoriis sine solutione d. nouæ impositionis, & sine alicuius poenæ incurfu ab eumentibus. Hoc suum, &c.

XXXIV.

Die ultima Maij, 1536.

Proponente Domino Præsidente Francifco Reuerterio causam Venerabilis Thomæ de Feltrio Abbatis Sanctæ Mariæ ad Crapollam cum Magnifico Federico Carrafa. Per Regiam Cameraam Summaria fuit consensu prouisum, prout tenore præsentium prouidetur, quod liceat dicto Abbati extrahere à Ciuitate Vici vina prouenientia ex suis beneficiis absque solutione alicuius gabellæ Baroni d. Ciuitatis Vici, & quod prædictus Magnificus Federicus Carrafa utilis Dominus dictæ Ciuitatis Vici abstinence se ab exactione dictæ gabellæ, & restituat exactum prædicto Abbati Thomæ, & quod exactores dicti Magnifici Federici dicant causam quare non tenentur ad pœnam in litteris ad instantiam dicti Abbatis per Regiam Cameraam expeditis contentam; Nec non d. Magnificus Federicus audiatur in iuribus suis, & interim præsens decretum debitæ executioni demandetur. Hoc suum &c.

XXXV.

Die 8. mensis Iunij, 1536.

Comparente in Regia Camera Trifono Garbagna, & narrante quod cum diebus superioribus in portu ciuitatis Trani onerari fecisset super nauigio Francisci de Pirro carra decem frumenti pro extra Regnum, solutis Regiæ Curia debitis directibus dictum nauigium naufragium passum fuit, quod proinde instabat permitti, vt alia carra decem absque alia solutione directuum extrahi posset.

Auditaque instantia prædicta, ac discussis discutiendis, & consideratis considerandis, per Regiam Cameraam consensu fuit iniunctum, & mandatum Magnifico Magistro Portulano Apuleæ, quod permittat, vt dictus Trifonus Carbogna iterum extrahere possit alia carra decem frumenti sine alia solutione directuum, stante naufragio prædicto, data prius fideiussione circa præsentationem testimonialis. Hoc suum &c.

Vide alia decreta sub diebus 29. Martij 1557. & 7. Nouembris 1658.

XXXVI.

Die 15. Septembris, 1536.

Super instantia facta per Magnificum Vincentium Antonium de Baldaxino filium legitimum, & naturalem Domini Antonij de Baldaxino Regiæ Camerae Summaria Præsidentis, petentem fore, & esse declarandum immunem, & exemptum à iure sigilli, ex quo

est filius Præsidentis Regiæ Camerae.

Per Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum est, quod prædictus Magnificus Vincentius Antonius de Baldaxino declaretur immunis, & exemptus à iure sigilli, vt filius Regiæ Camerae, & propterea, ipsum non esse compellendum, nec compelli debere ad soluendum ius sigilli pro officio capitaniae ciuitatis Castri Maris de Stabia, quod obtinuit à Regia Curia, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur. Hoc suum &c.

XXXVII.

Die 19. Octobris, 1536.

Super instantia facta per Vniuersitatem, & homines Ciuitatis Cauæ, vt cogi non possint ad soluendum Regiæ Curia ratam donatiui milionis cum dimidio eos tangentem.

Visis priuilegiis dictæ ciuitatis, & auditis Domino Fiscii Patrono, & Procuratore fiscali, ac sindicis d. ciuitatis, factaque de prædictis relatione Illustr. Domino Proregi, fuit per Regiam Cameraam consensu prouisum, & declaratum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod d. vniuersitas & homines ciuitatis Cauæ soluant dictam ratam pro dicto donatiuo eos tangentem, oppositis per ipsos non obstantibus. Hoc suum &c.

XXXVIII.

Die 7. Februarij, 1537.

Intantibus subfeudatariis Illustr. Principis Salerni per Regiam Cameraam prouideri, eos non esse cogendos ad soluendum d. Illustr. Principi ius adoha pro donatiuo facto Cæsareæ Maiestati.

Per Regiam Cameraam consensu, prouisum, & decretum est, quod Illustris Princeps Salerni manuteneatur in possessione, seu quasi exigendi à suis subfeudatariis ius adoha pro donatiuo milionis cum dimidio facto Cæsareæ Maiestati, & quod expediantur litteræ necessariæ pro causa prædicta. Hoc suum &c.

Ideo sic decisum, quia Princeps reperiebatur in possessione; seu quasi exigendi, nam alias nullum bonum fouisset ius, vt centies Regia Camera iudicauit, vt videre est infra in arrestibus sequentibus.

XXXIX.

Die 30. Octobris, 1537.

Cum per Magnificum Lucium Garriga Thesaurarium Prouinciæ Aprutij ultra esset destinatus Commissarius pro exactione adoha super bonis feudalibus, quæ in illa Prouincia possidet Magnificus Ferdinandus Rota Præsidentis Laicæ Regiæ Camere, è contra instante

stante dicto D. Præsidente prouideri ad hoc opus cogi non posse.

Per Regiam Cameram Summarie consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod dictus Regius Thesaurarius non molester dictum Magnificum Dominum Præsidentem Ferdinandum Rota pro iure ad hanc bonorum suorum feudalium à die 14. Octobris 1533. in antea, à quo die cepit possessionem dicti Officij Præsidentis, ex quo Excellens Dom. Locumtenens, & Magnifici Domini Præsidentes sunt exempti à iure ad hanc pro donatiuis, & seruitiis impostis, & imponendis. Hoc suum, &c.

X L.

Die 3. Iunij, 1538.

IN causa in Regia Camera vertente inter Magnificum Ioannem Antonium de Manso de ciuitate Auerse Baronem Casalis Casolæ sancti Aduitoni & Reu. Abb. Io. Vincentium de Manso fratres actores ex vna, & Nuntium Perillum, Antonium Carfutulum, & Raymundum dell' Alborea Gabellos, siue exactores in gabella sancti Antonij detta del Buondenaro, e dello Reale conuentos ex altera, de, & super immunitate fructuum feudalium, & beneficalium prouenientium ex feudo, & Abbatia præscriptorum fratrum, ac restitutione cuiusdam pignoris capti per dictos Gabellos pro exactione iuris d. gabellæ, & aliis vt in actis, &c.

Visis actis per Magnificum V. I. D. D. Rodericum de Luxan Regie Camere Præsidentem, & causæ Commissarium, & de eis facto verbo in Banca coram Excellentibus Dominis Locumtenente, & aliis Magnificis Præsidentibus, fuit per eosdem Excellentes, & Magnificos Dominos communi voto prouisum, & decretum, fructus prædictos prouentos & proueniendos ex dicto feudo, & Abbatia, tanquam feudales, & beneficales fore, & esse tractandos, & tractari debere determinatur, & declaratur, & proinde d. pignus vt supra pro d. causa exequutum per dictos gabellos fore, & esse restituendum prædictis fratribus de Manso, prout præsentis decreto debere restitui decernitur, & declaratur. Hoc suum, &c.

Circa hanc determinationem vide aliam eiusdem Regie Camera de anno 1570. relatam à Domino Regente Moles, in titulo de iure Dobana q. 19. Vide pariter alias sub die 30. Ianuarij, 1558. 18. Iulij, 1597. 15. Ianuarij, 1613. ac alteram nouissimam sub die 18. Nouembris, 1649. & sub die 30. Maij, 1654.

D. Marin. Collect. Decr. gener. & Exempl.

L X I.

Die primo Aprilis, 1539.

IN causa in Regia Camera vertente inter Reu. Abbatem Carrafa, & Comitem sancti Angeli, ac Regium fiscum subintrantem, fuit dubitatum, si instante Actore, causa iam conclusa potest ordinari Regio fisco, vt petat beneficia personis priuilegiatis concessa ad pinguius probandum.

Per Regiam Cameram Summarie consensu prouisum, & decretum est, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod si Magnus Aduocatus, & Procurator Regij fisci beneficiis indigeat, infra quatuor dies illa petat, alias prouidebitur, quod procedatur ad expeditionem causæ. Hoc suum, &c.

X L I I.

Die 16. Aprilis, 1539.

IN causa Magnificæ Isabellæ Auenatæ cum Excellentibus Comite, & Comitissa Montellæ, de, & super in actis deductis.

Visis actis per Magnificum Dominum Reuerterium Præsidentem, & causæ Commissarium, & eo referente, ex quo dictus Excellens Comes petiit primum beneficium in præsentis causa, fuit per Regiam Cameram concessum dictum primum beneficium dicto Spectabili Comiti cum termino iuris, & prouisum quod dicta Excellens Comitissa eius mater infra dies duos declararet, si vult primum beneficium in præsentis causa, alias elapso dicto termino, præcludatur via dictæ Comitissæ vterius petendi dictum beneficium, prout præsentis decreto prouidetur. Hoc suum, &c.

X L I I I.

Die 18. Iunij, 1539.

Viso ritu, ac bannis emanatis per Regiam Cameram olim die primo mensis Iulij, decimæ Indictionis 1508. fuit per ipsam Regiam Cameram communi voto prouisum, quod pro rebus, & mercibus, quæ non contractantur in fundacis, vbi dictæ merces immittuntur, sed ab eis extrahuntur causa asportandi in aliam Terram fundacum habentem, nullo modo extrahentes, teneantur ibi soluere ius fundaci, nec etiam possint sponte soluere dictum ius fundaci, sed tantum teneantur cauere de asportando dictas merces, & res ad Terram fundacum habentem, & si fecus factum fuerit, mercatores soluant iterum ius fundaci, in loco vbi dictæ merces immittuntur, & contractantur, iuxta dispositionem dicti ritus, & bannorum. Hoc suum, &c.

FFFF 2 XLIV.

X L I V.

Die 17. Iulij, 1539.

Visa informatione capta ad instantiam Magnifici Francisci Moles Regij Magistri Portulani Prouinciarum Terræ Bari, & Capitanatæ, super loco, quem dictus Magnus Franciscus Moles præterdit habere in Tribunali d. Regiæ Camerae tanquam Magister Portulanus dictarum Prouinciarum: per Excellentem Domin. Augustinum de Francisco Locumtenentem, & Magnificos Dominos Præsidentes, per quam informationem constat quod quidam Magnifici Bernardus Toraldus, & Michael Ioannes Siftus, nec non Magnificus Antonius Baronus olim Magistri Portulani dictarum Prouinciarum sedebant in Banco Rationalium existente in dicto Tribunali, fuit per Regiam Cameraam communi voto prouisum, prout præsentis decreto prouidetur, quod dictus Magnificus Franciscus Moles, uti Magister Portulanus prædictus sedeat in dicto loco, & Banco, prout alij Prædecessores sui in dicto officio soliti fuerunt sedere. Hoc suum &c.

Die sequenti 18. Iulij, accessit dictus Magnificus Franciscus Moles Magister Portulanus dictarum Prouinciarum & pro executione supradicti decreti accepit possessionem eius loci, & sedit in Banco Magnificorum Rationalium, existente intus Bancam prædictæ Regiæ Camerae.

X L V.

Die 7. Octobris, 1539.

In causa Magnificorum Arrendatorum Dohanarum Prouinciæ Terræ Hydrunti, & Regij Fisciac Magnificorum Gasparis Basalu, & Gabrielis Blance, de, & super exactione directuum certæ quantitatis biscotorum extractorum, & extrahendorum in futurum à Portu ciuitatis Tarenti pro extra Regnum nomine Sanctitatis Domini Papæ, & Illustr. Dominij Venetorum, & aliis, ut in actis.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dominum Rodericum de Luxian Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ commissarium, & de eis facta per eundem relatione in Banca ipsius Regiæ Camerae coram Excelente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus dictæ Regiæ Camerae; fuit per dictam Regiam Cameraam communi voto prouisum pariter, & decretum quod Magnificus Gabriel Blanca pro quantitate biscotorum, quam vendidit dicto Magnifico Gaspari Basalu nomine Sanctissimi Domini Papæ, vel Illustriss. Dominij Venetorum, soluat dictis Arrendatoribus directus debitos per eum, tan-

quam venditor, non obstante gratia facta per Illustr. Dominum Viceregem Sanctissimo Domino Papæ, & Illustr. Domino Venetorum Dominio, quæ suum debitum sortiatur effectum pro directis spectante soluere ad ipsos Sanctissimum Dominum Papam, & Illustr. Dominum Venetorum tanquam emptores. Hoc suum, &c.

X L V I.

Die 12. Ianuarij, 1540.

Instante Magnifico Procuratore Fiscali, per Regiam Cameraam Summarie consensu prouisum, & decretum fuit, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod ab hodie in antea Magnifici Rationales Regiæ Camerae non permittant per suos scribas in computis præsentandis apponi assignationem cautelarum, sed per ipsosmet Rationales, & hoc sub pœna priuationis officij, & sic fuit intimatum omnibus Magnificis Rationalibus præsentibus, & audientibus &c.

X L V I I.

Die 21. Aprilis, 1540.

Super instantia facta per Iacobum de Aloysio, in causa, quam habet cum vniuersitate Ferrazzani, ut decidatur se esse immunem à solutione functionum fiscalium uti oblatum tertij ordinis Sancti Francisci prout in actis &c.

Visis actis per D. Alphonsum Guerrerium V. I. D. Regiæ Camerae Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, & de his omnibus facta relatione in Regia Camera, & coram Excelente D. Hieronymo Seuerino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus, fuit per Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod dictus Iacobus de Aloysio soluat dictas functiones fiscales cum dicta Vniuersitate Ferrazzani, non obstante, quod sit oblatum, seu dedicatum tertio Ordini sancti Francisci. Hoc suum, &c.

X L V I I I.

Die 27. Aprilis, 1540.

In causa Regij fisci cum Excellentibus Comitibus, & Comitissa Montellæ super in actis deductis.

Facta instantia pro parte dictæ Excellentis Comitissæ, quod seruaretur æqualitas super decreto interposito per Regiam Cameraam super 1. beneficio concessio d. Comiti, quod prædicta Excellentis Comitissa in eo peteret secundum, alias intelligeretur sibi præclusa via petendi illud, & prout in d. decreto, instando

stando quod sic prouideretur cum fisco, fuit per eandem **Cameram** prouisum, quod sic similiter **Regius fiscus** æquetur cum dicta **Comitissa** in petendo beneficium, alias sit sibi præcusa via petendi illud, prout præfenti decreto prouideretur. Hoc suum, &c.

XLIX.

Die 22. Maij, 1540.

Super factio Sabatini de Rentio de Cafali Gragniani Pauperis in præfentiarum carcerati in carceribus magnæ Curie Vicariæ ad instantiam venerabilis Monasterij sanctæ Mariæ Montis Oliueti de Neapoli, super petita præstatione alimentorum, durante eius incarceratione, stante eius paupertate, vt in actis, &c.

Referente Excellente Domino Locumtenente, & causæ Commissario, fuit per Regiam **Cameram** consensu prouisum, quod dictum Monasterium debeat subministrare expensas, & alimenta dicto Sabbatino de Rentio carcerato durante eius incarceratione ex facto, & instantia dicti Monasterij iuxta tenorem citationis expeditæ per dictam Regiam **Cameram** diebus præteritis ad instantiam ipsius Sabatini, alias prouidebitur de eius liberatione iuxta ordinem Illustr. Dom. Proregis, oppositis ex aduerso non obstantibus.

L.

Die ultimo Iulij, 1540.

Facta instantia per Magnificos Rationales Regiæ **Camere** Summarie, quod declaretur per Regiam **Cameram**, filios eorundem Magnificorum Rationalium fore, & esse immunes, & exemptos à iure Regij Sigilli, prout sunt filij Magnificorum Dominorum Præsidentium Regiæ **Camere**.

Per dictam Regiam **Cameram** fuit consensu prouisum, & decretum, quod prædicti filij Magnificorum Rationalium prædictæ Regiæ **Camere**, gaudeant, & gaudere debeant eadem immunitate, & exemptione pro iure Regij Sigilli, prout gaudent, & fuit declaratum gaudere filios prædictorum Magnificorum Dominorum Præsidentium Regiæ **Camere** iuxta decretum Regiæ **Camere** alias factum sub die 15. mensis Septembris 1535. prout tenore præfentis decreti sic prouideretur. Hoc suum, &c.

LI.

Die 13. Septembris, 1540.

Per Regiam **Cameram** fuit consensu prouisum, & decretum, instante Procuratore Regij **fisci**, quod Magnus Perceptor significatoriarum non exigat directum sibi de-

bitum quatuor pro centenario à debitoribus **fisci**, nisi prius realiter exacto debito Regij **fisci**, de quo expeditur significatoria, alias eo contrasfaciente id quod exegerit pro dicto directu applicetur duplicatum Regio **fisco**, & aliis pœnis arbitrandis per Regiam **Cameram**, & quod sibi intimeretur. Hoc suum, &c.

LII.

Die 10. Decembris, 1540.

In causa Reuer. Ioannis Michaelis Sarrazeni Archiepiscopi **Materanensis** cum Excellence Comite **Torellæ** super vita militia d. Reuer. Archiepiscopi.

Referente Magnifico Domino Francisco Reuerterio Præsidente, & causæ Commissario, & accedente voto Dominorum Regiorum Consiliariorum, Ioannis Martialis, Petri Attaldi, & Marini Freccia in causa adiunctorum, fuit per Regiam **Cameram** prouisum, quod testes examinati refrenentur vsque ad num. septem testium inclusiuè pro quolibet articulo incipiendo à primo teste vsque ad septimum inclusiuè, reliqui verò testes ultra dictum numerum examinati reiciantur. Quò verò ad articulos, qui prætenduntur esse impertinentes, fuit prouisum quod dicta impertinentia referretur in decisione causæ, in qua de eis, & de testibus examinatis, habebitur ratio, quæ de iure habenda erit. Hoc suum, &c.

LIII.

Die 10. mensis Februarij, 1541.

In causa Vniuersitatis sancti **Seuerini** cum illis de familia de Sanctis, & aliis de dicta **Terra** super contributione functionum **fiscalium**.

Visis actis per Excellentem D. Hieronymum **Seuerinum** Regiæ **Camere** Locumtenentem, & causæ Commissarium, ac eo referente in Banca; per Regiam **Cameram** consensu prouisum, & decretum est, dictos de familia de Sanctis, & alios de dicta **Terra** sancti **Seuerini**, qui prætendunt non contribuere cum dicta Vniuersitate in functionibus **fiscalibus**, prætextu, quod sunt immunes, & exempti ex causa immunitatis eorum patrum, qui erant Patres duodecim filiorum, condemnandos esse, & condemnari debere ad contribuendum, & soluendum dictas functiones **fiscales** cum d. Vniuersitate S. **Seuerini** à die quo mortui fuerunt dicti eorum patres, & deinceps in futurum eo modo, & forma, quibus soluunt, & contribuunt dictas functiones **fiscales** alij ciues dictæ **Terræ** S. **Seuerini**. Hoc suum, &c.

Ad confirmationem huius determinationis vide alia qua prodit, me referete, sub die 12. Aprilis, 1660.

L I V.

Die 15. Martij, 1541.

Super facto illorum, qui fictè emunt, vel scondunt, vt infra domos, vt faciant se declarari Ciues Neapolitanos pro fraudando Regios directus.

Instante procuratore Regij Fiscij, per Regiam Cameraam Summariè consensu fuit prouisum pariter, & decretum, quod illi, qui de cætero alienant per contractum, per quem dominium transfertur, priuentur, prout ex nunc priuantur, & priuatos esse decernitur, & declaratur possessione, & proprietate domorum, quæ sic fictè alienatæ fuerint, & fisco Regio aperiantur, & incorporentur, ac deuoluantur; emptores verò condemnentur, prout præsentis decreto eos condemnamus ad soluendum Regiæ Curiaë pretium quod fictè per contractus dixerint erogasse in emptionem ipsarum domorum, & similiter donatarij conductores, & alij, qui contraxerint alienationes prædictarum domorum, non interueniente pretio, condemnentur, prout ex nunc condemnamus ad soluendum pretium, quo valuerunt domus ipsæ sic in fraudem alienatæ, & priuentur, prout præsentis decreto priuantur ciuilitate obtenta, & obtinenda. Quo verò ad illos, qui sunt declarati ciues per decretum Regiæ Camerae infra duos menses à die publicationis banni desuper emanandi in antea computandos, tam illi, qui vendiderunt, & locauerunt, vt supra eorum domos, quam ciues prædicti declarati debeant notificare Regiæ Camerae qualiter simulate contraxerunt ad effectum obtinendi ciuilitatem prædictam, alias elapso d. termino, & ipsis non notificantibus, legitimè constituto Regiæ Camerae de consimili prædicta simulatione incurrant, prout ipsos præsentis decreto incurrisse decernitur, & declaratur in pœnas prædictas, & similiter Scribæ, & Actuarij d. Regiæ Camerae, qui scienter actitauerint processus similiarum ciuilitatū, ipso iure suspendantur, prout præsentis decreto suspendi debere decernitur, & declaratur ab exercitio Officij d. Regiæ Camerae, & incurrant in pœnam arbitrio d. Regiæ Camerae reseruatam. Hoc suum, &c.

L V.

Die 14. Iulij, 1541.

In causa Magnifici, & Reuerendi Abbatis Ioh. Francisci Carrasa cum Excellente Comité sancti Angeli, & Illustr. Duce Suessa, & Regio fisco super defensa Salani, & aliis vt in actis, &c.

Visis actis per Magnificum Dominum Franciscum Reuerterium Camerae Præsiden-

tem, & d. cause Commissarium, factaque de his omnibus relatione in Banca d. Regiæ Camerae coram Excellente Domino Locumtenente, & Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius; fuit per Regiam Cameraam ipsam cum interuentu Magnifici Domini Galeoti Fonseca Regij Consiliarij, & in causa prædicta per Illustr. Dom. Viceregem adiuncti communi voto prouisum pariter, & decretum, causam ipsam esse compromittendam in Regia Camera Summariè cum interuentu prædicti Magnifici Domini Galeoti, vt supra adiuncti stante ipsius causæ antiquitate, dubietate, ac exemplaritate, prout præsentis decreto compromitti debere decernitur & declaratur. Hoc suum, &c.

Hodie non possunt amplius compromitti in Tribunali Sac. Consilij, vel Regia Camera, stantibus nonisimis Regiis ordinationibus, de quibus per Dom. Reg. Resistum in decif. 95.

L V I.

Die 24. mensis Septembris, 1541.

Super immunitate, qua gaudere debent Presbyteri, & personæ Ecclesiasticæ in hoc Regno respectu bonorum, ad hoc vt nec Vniuersitates, nec ipsi presbyteri, & personæ Ecclesiasticæ grauentur. Visis, & consideratis Regiis Pragmaticis, nec non Bulla Papæ Honorij, ac prouisionibus alias per Regiam Cameraam Summariæ expeditis, & attentis attendendis, & consideratis omnibus de iure considerandis, fuit per ipsam Regiam Cameraam consensu, prouisum, & decretum vulgari eloquio pro maiori imperitorum intelligentia in hunc modum, prout sequitur:

In primis, che quelli Preti, & persone Ecclesiastiche, li quali vogliono godere immunita delle collette, & altre impositioni de pagamenti fiscali debbiano essere veramente clerici, e che uiuano clericalmente con andare in habito, e seruire in diuinis secundo è stato prouisto, & ordinato per li Sacri Canonij, & anco per la detta Bulla di Papa Honorio, & altrimenti non se li debbia offeruare immunita alcuna, preteso de loro clericato, attento che non andando in habito, e tonsura, ne seruendo in Diuinis, de iure reputantur laici.

Item, che quelli Preti, & altre persone Ecclesiastiche, che haueranno l'Ordini Sacri, anderanno cum habito, & seruiranno in diuinis vt supra, se debbiano trattare immuni de contributione de pagamenti fiscali, e dell'altre impositioni extraordinarie, che si fanno per l'Vniuersita per loro comodo, & occorrenze per tutte quelle robbe tanto mobili, como stabili, che ad essi Preti, & persone ecclesiastiche sono peruenute, & de cætero perueniranno per legitima successione, siue, che siano lasciate à loro Chiese, & beneficij, & non habbiano da contribuire cos'alcuna per loro testa.

Item

3 Item che se li debbia ancora oseruare l'immunita delli Boui, & altri animali che tenessero per la coltura, & lauore delle dette robbe de legitima successione, seu de loro beneficij, non obstante che comprassero detti Boui, & animali, ita che mandandoli à lauorare in altre possessioni, si debbiano ponere in apprezzo, & contribuire alli pagamenti fiscali della Regia Corte, come se fa dell'altri animali dell'huomini della terra per quella rata, che seruiranno ad altri.

4 Item che sia lecito à ciascuno di detti Preti, e persone Ecclesiastiche tenere per uso suo, e della sua casa una bestia, per laquale non habbia da pagare, ne contribuir cosa alcuna, però quando ne haueßero bisogno piu d'una secūdo la qualita, & quantita de beneficij, e robbe di successione per recollectione, e distrattione de loro frutti, in tali casu ne possano tenere piu ad illum usum tantum senza contributione.

5 Item si alcuno di detti Preti, & persone Ecclesiastiche tenessero territorij di legitima successione, seu de loro Chiese, & beneficij, li quali consistessero in herbagi; seu pasculi de bestiame, & volessero farli pascolare in dominio loro, piu presto che affittarli, in tali casu si debbiano trattare franchi, & exempti de contributioni de pagamenti fiscali, e di tutte l'altre impositioni dell'universita per lo bestiame, che comprassero, e tenessero à pascolare in detti territorij di successione, seu de beneficij, & ancora delli alleui, e frutti d'essi bestiame.

6 Item in quelle Terre doue si viue per datij, e gabelle, si debbiano oseruare le dette immunita, cio è che per tutte le vettonaglie, e frutti, che perueniranno à detti Preti, e persone Ecclesiastiche delli territorij loro di legitima successione, seu de beneficij, & delli bestiame, che subsistessero dell'herbagij di detti territorij & loro alleui, e frutti, si debbiano trattare exempti di detta contributione de datij, & gabelle, etiam, che vendessero tutto, ò parte di detti frutti, & intrate.

7 Item ancora si debbiano trattare exempti de datij, e gabelle per quelle vittonaglie, & cose, che seruiranno per lo vitto loro, non hauendo però intrate de beneficij, ouero di robbe di legitima successione, con le quali potessero viuere, però quando haueßero da sustentarsi dell'intrate de successioni, & de beneficij, e per loro auanzo volessero vendere quelli franchi de datij, e gabelle, & poi comprare delli frutti, & entrate dell'altri cittadini con la medesima franchitia, in tali casu debbiano contribuire à detti datij, e gabelle per loro uso, & vitto, attento che alla sustentatione loro deueno primiermente usar, & seruirsi delli frutti, & intrate de loro beneficij, e dell'intrate di legitima successione.

8 Item quelli Preti, e persone Ecclesiastiche, che vivono in comune con loro padri, fratri, famiglia, ò altri parenti secolari, che sono obligati alla contributione delle collette, & datij, & preteßo delle

franchitie de loro clericato volessero cōprare franco per tutta la famiglia de loro padri, fratri, seu parenti, in tali casu se declara, che non possano godere di questa franchitia, se non per quelle cose, che bisognano all'uso, & vitto d'essi Preti, e persone Ecclesiastiche, e del Diacono tenessero tantum, eccetto che se misericorditer facessero le spese à loro padri, fratri, seu parenti, che viuessero propriis sumptibus di detti Preti, & persone ecclesiastiche, e non haueßero altra banda da sustentarse, quo casu debbiano ancora per essi godere la franchitia in detti datij, e gabelle.

Item se declara, che li Diaconi seluagi, & altri, che haueßero pigliato, ò pigliassero li quattro ordini minori, e non sequeßero il clericato con pigliare l'altri ordini maggiori, non debbiano godere franchitia, ne immunita alcuna, verum se li clerici delli quattro ordini minori, seu di prima tonsura serueßero in diuinis quotidie, & andassero cum habitu, & tonsura, s'ordina che siano trattati immuni, come l'altri, che teneno ordini sacri.

Item tutti li comendatarij, seu cruce signati delle Religioni debbiano godere le medesime franchitie sopra declarate, dummodo, che attualmente siano beneficiati, e possedano di S. Giouanni Hierosolimitano tengano la croce come Cavalieri della loro Religione &c.

Vide decretum latum sub die 23. Augusti 1589.

L VII.

Die 26. Septembris, 1541.

Visa per Excellentem Dominum Locumtenentem, & Magnificos Dominos Præsidentes Regiæ Camere Summarie, Pragmatica edita per foelicem memoriam Serenissimi Regis Ferdinandi I. in qua fit mentio de forma appetij facta per Petrum Piccolum sub data 19. Nouembris 1467. super immunitate Doctorum, Professorum, Iurisperitorum, Iudicum, Notariorum, & aliorum nobiliter uiuentium, & dicta Regia Camera bene discussa, in Banca dictæ Regiæ Camere, fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum quod intelligatur de iis, qui nullam aliam artem exercent; sed consuetudine, aut origine nobiliter viuere reputantur, & tunc sint immunes à capite tantum, prout hactenus per Regiam Cameram fuit seruatum, exclusis Iudicibus annalibus, & aromatariis, qui non comprehenduntur in pragmatica. Hoc suum, &c.

L VIII.

Die 3. Octobris, 1541.

Facto verbo per Excellentem Dom. B. Camerarium, Locumtenentem in Banca, & in Collaterali consilio, quod cum multa na-

ues

ues venissent in Regno in oneratoriis ad oneranda hordea frumenti iuxta gratia eisdem factas per Illustriss. Dom. Proregem super tractis ex quo prouisum est, vt per totum mensem Septembris extraherentur, & non vltra, fuit consultum si naues prædictæ deuenerunt & sunt in portu, & aliquæ ex eis cæperunt onerare, si permittendum est, vt habeant extrahere, non obstante quod sit elapsus mensis Septembris, & fuit prouisum tam in Collaterali Consilio, quam in Regia Camera, vt extrahantur. Hoc suum &c.

L I X.

Die 7. Octobris, 1541.

FActo verbo in Banca per Excellentē Domin. Locumtenentem de fraudibus, quæ fiunt super extractionibus infra Regnum circa responsalia, quæ præsentantur in Camera, & omnibus maturè discussis, ad hoc vt æqualiter prouideatur seruitio Cæsareæ Maiestatis, & cōmercio mercatorum, & nauigantium; fuit per Regiam Cameraam consensu prouisum, quod mandetur Magnificis Portulanis totius Regni, vt in omnibus locis maritimis destinent aliquem probum virum eiusdem loci, qui vna cum Portulanoto, vbi adest in pleno consilio cum fide Notarij publici debeant facere fidem qualiter quantitas frumenti ordei, aut leguminum est exonerata, & immissa in locum, vbi est exoneratum pro vsu eiusdem loci, & quod in instrumento fiat mentio illius, qui emit frumentum, ordeum, vel legumina, ac etiam illius, qui exoneravit, & demum in instrumento se subscribant quatuor ex hominibus, qui gubernant locum illud pro Vniuersitate, nec non d. homo deputatus per Magistrum, Portulanum, & Portulanotum, vbi adest, & sufficiat, quod instrumentum scribatur in cartâ bammacinia propter minorem sumptum Partium, nec aliter permittant intromitti, vel applicari supra dicta frumenta, ordea, vel legumina sub pœna vnius ducati pro quolibet tumulto exigenda ab ipsis Portulanis, & Portulanotis; insuper prouisum est, vt capiantur omnes fideiussores de representando responsalia sub ista pœna, & vt proprio sigillo absque alio sumptu, nisi prout solitum est sigillent, & subscribant scripturas prædictas, super quibus expediantur prouisiones necessariæ. Hoc suum &c.

L X.

Die 15. Nouembris, 1541.

IN causa in Regia Camera vertente inter Magnificum Iacobum Antonium Siripandum vtilem dominum casalis Casapuzzanæ ex vna, & Vniuersitatem d. casalis ex altera

de, & super maritaggio, seu subuentione Magnificæ Iuliæ Siripandæ eius sororis, & aliis vt in actis &c.

Visis actis, & de eis facta relatione in Banca d. Regiæ Camerae coram Excellentē Domino Bartolomæo Camerario Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius per V. S. D. D. Alphonsum Alvarez Guerrierum Præsidentem, & causæ commissarium, fuit per d. Regiam Cameraam consensu, prouisum, pariterque decretum, prout præsentī decreto decernitur, & prouidetur, dictam Vniuersitatem, & homines casalis Casapuzzanæ vassallos prædicti Magnifici Iacobi Antonij principales vt principales, & Egregium Notarium Ioannem Cappellum eorum procuratorem, vt procuratorem, condemnandos esse, & condemnari debere, prout hoc præsentī diffinitiuo decreto condemnantur ad soluendum, & assignandum prædicto Magnifico Iacobo Antonio Siripando principali maritaggio, seu subuentionem pro maritaggio Magnificæ Iuliæ Siripandæ eius sororis ad rationem Carolenorum quinque pro quolibet foculare, iuxta formam consuetudinum, & capitulorum Regni pro focalibus contentis in cedulario per Regiam Cameraam expedito prout præsentī decreto decernitur, & prouidetur, neutram partem in expensis condemnantes ex causis. Hoc suum decretum prædictum taliter d. Regia Camera in his scriptis interponente &c.

L X I.

Die 19. Nouembris, 1541.

Visa per Excellentem D. Bartholomeum Camerarium Locumtenentem Reg. Camerae Summarie, Pragmatica, quæ dicitur Petri Piccoli registrata in litterarum Regiarum 7. fol. 3. In cuius calce apparet notamentum qualiter capitulum contentum in d. pragmatica super deductione tertiæ, seu quartæ partis bonorum nobilium, & nobiliter viuentium, & aliorum à taxa appretij Vniuersitatum, fuit reuocatum per aliam Pragmaticam editam per Serenissimum quondam Regem Ferdinandū I. sub data vltimi Augusti 1455. & visa etiam dicta alia Regia Pragmatica super reuocatione prædicta, quæ est registrata in Registro litterarum 5. fol. 66. facta de omnibus verbo in Banca dicta Regiæ Camerae per dictum Excellentem Dominum Locumtenentem, coram Magnificis Dominis Præsidentibus, fuit per d. Regiam Cameraam, consensu, prouisum & decretum, prout præsentī decreto decernitur, & prouideretur, quod ab appretiis prædictis Vniuersitatum non deducatur aliqua pars bonorum dictorum nobilium, seu nobiliter viuentium, aut aliorum quorumcumque, sed omnes

omnes soluere teneantur, & debeant pro eorum facultatibus, & bonis omnibus integras solutiones fiscales, & alias solutiones pro bonis solui spectantes, non deducta aliqua parte bonorum ipsorum. Hoc suum, &c.

L X I I.

Die 15. Decembris, 1541. & 28. Aprilis, 1542.

Peruento ad notitiam Regiæ Cameræ, quod nonnulli concessionarij, & alij, qui emerunt solutiones fiscales ordinarias foculariorum & salis à Regia Curia, & ab alijs, intendunt exigere ab Vniuersitatibus pœnam trium pro centum per Regiam Curiam statutam contra Vniuersitates ipsas non soluentes in temporibus, & tandis ordinatis per ipsam Regiam Curiam, fuit propterea per Cameram ipsam rationibus, & causis in Banca discussis, prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, pœnam ipsam trium pro centum non spectare ad ipsos concessionarios, & emptores, nec per eos posse, nec debere exigi vigore quarumuis clausularum, quantumuis foculariorum appositarum, vel apponendarum in eorum priuilegijs, seu instrumentis, sed spectare, & pertinere Maiestati Regiæ tantum, & quatenus per aliquem ex eisdem concessionarijs, vel emptoribus reperiretur pœna ipsa ab eisdem Vniuersitatibus exacta, debere eam restitui Vniuersitatibus ipsis. Hoc suum, &c.

L X I I I.

Die prima Aprilis, 1542.

Proponente Domino Bartholomeo Camerario Regiæ Cameræ Summaria Locumtenente, quod Illustr. Dominus Prorex summopere conquerebatur in Tribunali Regiæ Cameræ malè seruari secretum, quo circa minabatur, quod sua Cæsarea Maiestas propter hoc magnum facinus procedere volebat ad priuationem officiorum contra illos Dominos Præsidentes, qui secretum in eorum animarum perniciem non seruabant; sic iuramento dato de secreto seruando contrauenientes, fuit per omnes Dominos d. Regiæ Cameræ responsum secretum fore, & esse seruandum, & quod vnusquisque in posterum aduertat ne contraueniat.

Hac sumpra occasione vellem ne quis mireretur Dominum tunc Regni Proregem minatum fuisse, quod pro hoc graui crimine erat procedendum ad officiorum priuationem, quandoquidem hæc est pœna huius patratii criminis, prout fuit practicata in personam recolendæ memoriæ Domini Marini Freccia Regij Consiliarij dignissimi, ac Decani Sac. Consilij Propræsidentis & Viceprotono-

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

tarij; hic enim vir doctissimus, feudista maximus, Iurisconsultus admirabilis cum inquiretur de publicatione secreti, & certè de re parui momenti (supponebatur enim, certioratum fuisse ab eo consanguineum cuiusdam inquisiti de aliquibus diligentis, quas Dominus Fiscus Patronus M.C. in Aula Sac. Conf. secretò facere declarauerat) fuit pro hoc officio priuatus, & per biennium in Insulam relegatus, prout constat ex sententia, quæ est tenoris sequentis.

Die primo mensis Martij, 1560.

In causa Regij fisci cum Magnifico Marino Freccia V. I. D. & Regio Consiliario inquisito de propagatione secreti Sac. Conf. in Banca Iacobi de Martino.

Facta relatione de meritis dictæ causæ Illustr. Domino Proregi in Collaterali Consilio per Magnificum V. I. D. Antonium Orificium Regium Consiliarium, ac d. causæ Commissarium, auditis Magnificis Aduocatis Regij Fisci, & d. Magnifici Marini, sua Illustrissima dominatio mandat, decernit, atque declarat dictum Magnificum Marinum fuisse & esse priuatum officio Regij Consiliarij virtute litterarum sua Catholica Maiestatis in actis productarum, prout ipsum etiam præsentis decreto priuari decernit, atque declarat; nec non dictum Magnificum Marinum fore, & esse relegandum per biennium, prout similiter præsentis diffinitiuo decreto relegatur in insulam per S. E. declarandam. Hoc suum, &c.

Albertinus Regens, Villanus Regens, Reuertorius Regens, Antonius Orificius, Soto Secretar.

L X I V.

Die 17. Aprilis, 1542.

Cum de ordine Regiæ Cameræ esset iniunctum præceptum Magnificis Rationalibus eiusdem Tribunalis, vt sub pœna amissionis salarij omnes de mane in prima hora se conuenire deberent in Tribunali, ad hoc vt Regio seruitio per integras illas tres horas, quibus Tribunal regitur, incumbere possint, quia multi ex ipsis Magnificis Rationalibus iniuncto mandato non obtemperarunt, institit Dominus Fiscus Patronus, vt declaretur illos, qui contrauerunt in pœnam præscriptam amissionis Salarij incidisse.

Facta de his relatione in Regia Camera per Excellentem Dominum Bartholomeum Camerarium magni Camerarij Locumtenentem coram Dominis Præsidentibus ipsius; per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, Magnificos Rationales Regiæ Cameræ incidisse in pœnam amissionis Salarij alias impositam, ex quo in prima hora

HHhhh Tribu

Tribunalis ad Regiam Cameraam non accesserunt, exceptis Magnificis Rationalibus Ioanne Bartholomeo Stinca, Ioanne Paulo Ferrera, Ioanne Baptista Brancaleone, Annibale Marzato, Berardino Morera, Syluestro de Caro, & Pirro Antonio Lanfranco. Hoc suum, &c.

Vide alia decreta lata sub die 14. Iunii, 1584. 16. Maij. 1585. & 2. Octobris, 1586.

L X V.

Die 26. Aprilis, 1542.

FActo verbo in Banca Regiæ Camerae Summariae per Excellentem Dominum Bartholomeum Camerarium, eiusdem Regiæ Camerae Locumtenentem coram Magnificis Dominis Præsidentibus super catastris Vniuersitatum, quos necesse est ad instantiam cuiuscunque particularis in forma pragmaticæ quolibet anno ex integro reficere in graue damnum, & dispendium populorum, ex eo quia vt plurimum euenit, quod bona tenentes nil soluunt, attento, quod eligunt eosdem immunes, & sine onere solutionis alicuius permanere potius quam sumptus maximos in refectione catastro, pati; quamobrem, vt consulatur tam indemnitati populorum, quam particularium, fuit per dictam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod in omni casu ad instantiam particularium, qui intendunt se esse læsos per eligendos infra mensem post instantiam Partium in d. forma pragmaticæ, habita consideratione ad grauamina, & bona aliorum, infra duos alios menses cognoscatur de tali particulari interesse, non autem quod catastro torum ex integro refiat; & pendente lite super læsione dicti catastro, quod soluant; eo modo, quo in catastro taxata sunt bona, quæ ab eisdem detinentur, & similiter si Vniuersitates viuunt per datiam ex quibus soluuntur functiones fiscales, lite pendente, non soluant datia, sed tantum integrum appretium vbi adest catastro; vbi autem non adest catastro, donec fiat, soluant gabellas quousque per eligendos super eorum læsione moderanda, iuxta formam dictæ Pragmaticæ taxetur eorum portio, & facto deinde catastro fiat debitum, vt supra inter Partes; in aliis verò gabellis antiquis, quæ non sunt constitutæ pro soluendis functionibus fiscalibus, Regia Camera referuat sibi deliberationem. Hoc suum, &c.

L X V I.

Die 26. Aprilis, 1542.

SVper differentiis, quæ oriri solent inter Vniuersitates Regni huius & particulares ipsarum circa contributionem in collectis pro

taxa & exactione industria, quia, sicut huiusmodi exactio generalis est inter Vniuersitates, ita generali indiget prouisione. Propterea ad tollendum dubia, & difficultates, & vt Vniuersitates ipsarumque particulares propter debitum de cætero non grauentur neque in obtinendis prouisionibus particularibus prout hætenus ad inuicem consueuerunt, expensis fatigentur, visum extitit dictæ Regiæ Camerae pro bono vniuersali generali prouidere, & determinare easdem difficultates, & differentias, prout præfenti prouisione, & decreto determinatur, quod quidem vt facilius imperiti taxatores, collectores, & alij, ad quos spectat, illud intelligant, & obseruent vulgari eloquio pronuntiandum duximus sub huiusmodi tenore.

In primis viste, & considerate per la Regia Camera le Pragmatiche alias fatte sopra l'apprezzi, & contributioni de pagamenti fiscali, & le lettere alias espedite circa il pagamento di detta industria, & consideratis considerandis, si prouede, e determina per lo presente decreto, che l'industria in questo capo di contributione de collette, & pagamenti fiscali s'intende tanto delle mercantie de comprare, & vendere, come etiam dell'arte manuale che fanno le persone, alla quale industria si deue tassare & contribuire tutti li Cittadini delle Terre, che in quelle stanno numerati per fuochi, atteso, che in le Terre, che non ne portano peso non deueno pagare cos' alcuna per l'industria.

Item dalla tassa, che fanno l'Vniuersita alli particolari di detta industria, si debbia deducere quello, che per necessita de loro vitto del mangiare, e del vestire per essi, e loro famiglie hanno di bisogno, e per lo resto dedotte dette spese si debbiano tassare, & esigere per lo detto pagamento.

Item quelle persone, che stanno numerate, & aggregate per fuochi in alcuna Citta, ò Terra del Regno, ò fussero venuti, ò venissero ad habitare in questa Citta di Napoli, ò vero andassero ad habitare in alcun' altra Citta, ò Terra del Regno domaniali, ò de Baroni, se debbiano tassare per l'industria modo quo supra, e pagarla in quella Terra, che porta il peso de loro fuochi, e non in altra parte.

Item quanto alli figli, o frati delle persone, che stanno per fuoco, li quali si trouano ascritti in la numeratione con loro padri, seu frati, e dopo si sono partiti, o si partiranno dalli padri ò frati, & venissero à fare loro arte, seu industria in questa Citta di Napoli, seu in altre terre del Regno, se determina, che se loro padri, ò frati per vecchiezza, ò pouerta, ò altra giusta causa non fanno, ne pagano industria doue stanno numerati, in tali casu si debbinno tassare, & esigere li figli, ò frati per l'industria seu arte loro in aiuto della contributione delli padri ò frati, dum
tamen

tamen non ecceda la summa, alla quale fusen tenuto il padre, ò frate, non obstante, che per evitare tal pagamento allegassero emancipatione, la quale non l'haueria da giouare se loro non habitano con loro padri, però se il padre, seu frate, ch' è capo del fuoco stà tassato, e paga l'industria, in tali casu, mentre, che il padre, seu frate la pagara non se debbiano tassare, ne esiggere li figli ò frati per tal pagamento d'industria, attento, che in vita del padre, ò del frate, che stanno principaliter numerati non fanno fuoco.

Item tutti li Sessagenarij, etiam ch' eccedessero il numero di 60. anni, & facesero industrie de mercantie, ò vero d'arte de guadagno, debbiano pagare per l'industria, non ostante, che siano Sessagenarij, per che l'immunita loro non e se non pro capite tantum, & essendo validi di loro persona ad esercitare artem, ò vero fando l'industria della mercantia è giusto, che contribuiscano al spradetto pagamento.

Item s'accettuano dalla tassa, & contributione dell'industria le persone miserabili, che viueno dietim delle fatiche loro personali senza fare mercantia, ne possedono faculta alcuna, e non fanno, ne sono atti à fare guadagno, ne arte ultra de sustentarsi la vita.

Item quelli figli, ò frati delli fuochi che stanno con altri ad imparare l'arte, mentre che lauorano ad utilita de loro Mastri e stanno à spese, & vitto di essi Mastri non siano tenuti contribuire cos'alcuna per l'industria.

Item di quelli, che deueno pagare l'industria iuxta li sopradetti Capitoli, non si possa escusare persona alcuna pretextu di priuilegio di Cittadinanza, che hauessero ottenuto, ò ottenessero da alcune Vniuersita del Regno, ma doue sta il suo fuoco debbia pagare vt supra, eccetto quelli, che se fussero fatti, ò facesero cittadini Napolitani in virtu della Regia pragmatica, li quali habitano in Napoli con loro moglie & famiglia iuxta la dispositione della Regia pragmatica li quali non hanno da contribuire alla detta industria. Hoc suum Regia Camera generale interponente decretum, &c.

LXVII.

Die 12. Septembris, 1542.

SVper solutione directus correcturæ, qui Sexigitur in passibus, Plateis, & gabellis Regni huius, habito recurso ad Regiam Camera Summaria per nonnullos subditos dicti Regni contra passus exigentes platearios, & gabellotos d.correcturam indifferenter exigere prætendentes ab omnibus, tam seruientibus ad vecturam particularibus cum salario ad eorum arbitrium conueniendo, quam Regiæ Curia, vel eorum vtilibus Dominis cum salario statuto per Regiam Pragmaticam.

Visa dicta Regia Pragmatica, & facta rela-
D. Marin. Collect. Decr. gener. & Exempt.

tionem in Banca per Excellentem Dom. Locumtenentem coram Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius Regiæ Camera, & discussio ad plenum negotio, attento, quod ius correcturæ soluitur, & solui debet pro lucro vecturalium, & salarium per dictam Regiam Pragmaticam statutum, datur pro expensis eorundem vecturalium, & eorum animalium, & non pro lucro, iis, & aliis rationibus in eadem Banca discussis; fuit per d. Regiam Camera consensu prouisum, pariterque decretum, prout præsentis decreto decernitur, & declaratur, quod in solutione d. directus correcturæ non comprehendantur hi, qui virtute d. Regiæ Pragmaticæ coguntur ad vecturam cum salario per ipsam pragmaticam statuto, nec ab eisdem debere exigi ius ipsum correcturæ, quoties seruire contigerit cum salario in eadem Pragmatica contento. Hoc suum d. Camera taliter in his scriptis proferente decretum, &c.

Pragmatica Sanctio, de qua in hoc decreto, est i. §. 3. de salario eorum, &c.

LXVIII

Die 10. Octobris, 1542.

SVper solutione contributionum maritagij Illustr. Dominae Beatricis de Corduba verrente in Regia Camera inter Illustr. Ducem Sueffæ eius fratrem, & Vniuersitatem Caleni.

Facto verbo in Banca per Magnificum Dominum Guerrerium V. I. D. Præsidentem d. Regiæ Camera coram Excelente Domino Locumtenente, & Magnificis Dominis Præsidentibus; per Regiam Camera prouisum fuit consensu, contributionem prædictam liquidandam esse, & liquidari debere, prout præsentis decreto liquidatur ad rationem carolorum quinque pro quolibet foculare, iuxta taxam foculariorum ipsius Ciuitatis Caleni contentam in cedulariis eiusdem Regiæ Camera. Hoc suum, &c.

LXIX.

Die 11. Ianuarij, 1543.

SVper instantia facta in Reg. Camera Summaria pro parte status Excellentis Comitatus Neocastri, quod Moniales tertij Ordinis soluant in functionibus fiscalibus, prout alij soluant; fuit per Regiam Camera Summaria, rationibus in Banca discussis, prouisum, pariterque decretum, quod d. Moniales tertij Ordinis, quæ habitant in suis domibus, & possident bona, vel si ea donauerunt, reseruato vsufructu, soluant pro dictis bonis in functionibus fiscalibus, prout alij soluant. Hoc suum, &c.

Die 26. Ianuarij, 1543.

IN causa Regij fisci cum infra scriptis Vniuersitatibus super forma seruanda circa immisiones ferri, acciarij, & picis sine solutione directuum tertiariae quartariae, & quintariae pro eorum usu, ad hoc ut vniuersitates ipsae gaudeant earum immunitate, & facultate concessa, & Regia Curia non fraudetur, ut in actis continetur.

Visis priuilegijs, & scripturis per ipsas Vniuersitates productis super huiusmodi causa. Visis videndis, attentis attendendis, & consideratis considerandis per Excellentem Dom. Bartholomeum Camerarium Locumtenentem, & Magnificos Dominos Praesidentes Regiae Camerae Summariae fuit prouisum, pariterque decretum, prout praesenti decreto decernitur, & declaratur, quod Vniuersitates infra scriptae habentes priuilegia, & facultatem a Regia Curia immittendi ab extra Regnum sal, ferrum, acciarium, & picem pro earum usu sine solutione directuum ipsarum Vniuersitatum, particulares teneantur, & debeant sal ipsum, ferrum, acciarium, vel picem immittere in fundico Regio illius ciuitatis, seu Terrae, cum interuentu Regiorum Officialium illius fundaci; dictumque sal, ferrum, acciarium vel picem reponere, & conseruare in magazeno particulari intus dictum Regium fundicum, in quo magazeno ponantur duo claues, quarum vna detineatur, per officiales ipsius fundaci, altera vero per Vniuersitatem, vel syndicum eius, vel per particularem, qui immiserit, a quo fundico extrahatur sal ipsum, ferrum, acciarium, vel pix cum interuentu, & notitia dicti Regij officialis, vel Arrendatoris, quoties opus fuerit pro usu earundem Vniuersitatum, vel eius particularium, & non aliter, nec alio modo; vbi vero non est fundicus Regius, eligatur, vel deputetur domus particularis, quae quoad hoc tantum pro fundico habeatur; nec non, quod quando contigerit Vniuersitates ipsas, vel eorum particulares habentes dicta priuilegia & facultatem velle immittere sal, ferrum, acciarium, vel picem ab extra Regnum, vel alijs Prouincijs, quod teneantur prius notificare Regijs officialibus dictorum fundicorum, & Arrendatori quantitatem ipsius salis, ferri, acciarij, vel picis quae emere, & immittere intendunt, ipsasque immisiones facere in Regio fundico, prout superius declaratum est; sal vero, ferrum, acciarium, vel pix, quod, vel quae de caetero immittetur, aliasque ut supra prouisum est, capiatur pro intercepto ipso iure ad instantiam Regiae Curiae, & Magnificorum Arrendatorum, procedaturque con-

tra immittentes ad alias poenas contentas in Bannis, & instructionibus d. Regiae Camerae, & proinde expediantur prouisiones oportunae &c.

Vniuersitas, & homines Ciuitatis Regij.
Vniuersitas, & homines Ciuitatis Tropeae.
Vniuersitas, & homines Terrae Scillae.
Vniuersitas, & homines Ciuitatis Brundusij.
Vniuersitas, & homines Terrae Balneariae.
Vniuersitas, & homines Terrae Seminariae.
Vniuersitas, & homines Terrae Paulae.
Vniuersitas, & homines Ciuitatis Gallipolis. Hoc suum &c.

Die 29. mensis Ianuarij, 1543.

Super appretio animalium, quae possidentur per particulares ciues ciuitatum, Terrarum, & locorum Regni huius, & contributione quae fieri debet pro solutione Collectarum, & aliarum impositionum, quae per Vniuersitates Regni imponuntur. Visis videndis, & consideratis omnibus de iure considerandis. Per Regiam Cameraam Summariae consensu fuit prouisum, & decretum, vulgari eloquio pro faciliori imperitorum intelligentia in hunc modum, ut sequitur.

In primis vista la Regia Pragmatica sopra la forma dell'apezzo, nella quale si fa mentione del bestame, & consideratis considerandis sopra questo negotio, si prouede, e determina, che il bestame baccino, pecorino, bufalino, e d'altre sorti, che iusta il costume delle Terre trase in apprezzo, se debbia apprezzare, & accatastare in quella Citta sine Terra doue il padrone sta numerato, e paga il suo fuoco, ella pagare la rata delle collette per d.bestame, non ostante che lo tenessero a pascolare in li territorij dell'altre Citta, sine Terre & all' Vniuersita, in quarum territorio pascolaranno, debbia pagare la fida, & pascuo senz'altra contributione d'apprezzo, ne di collette; in la quale stima, & apprezzo si debbia hauer consideratione di quello che il padrone paga per herbaggi in la Terra propria, o vero nell'altre Terre, doue teneranno d.bestame a pascolare, di modo che dedutta la fida, detto bestame uenghi per lo resto in apprezzo, e se pascolasse senza pagamento de fida, in tali casu non se li debbia dedurre dall' apprezzo cos' alcuna per causa del pascuo.

Item per quelli bestiami, ut vulgo dicitur ad foccida, si ordina, che il principale padrone sia tassato, e debbia contribuire per la meta, che partecipa de fructibus, & l'altra meta si debbia tassare, & ponere in apprezzo al Massaro, che li tiene in quelle terre doue d.padroni, e Massari stanno numerati, e pagano loro fuochi ut sopra deducendo pero a tutti doi le spese del pascuo in caso che lo pagassero, come nel sopradetto capitulo se dice, pero se ambi doi non pagassero pascuo, non si debbia deducere,

ducere, & se uno pascolasse franco per la meta sua, & l'altro pagasse per lo pascuo; per l'altra meta, in ta' casu se debbia deducere la meta del pascuo in lo apprezzo à quello lo pagara, verum quanto al massaro se debbia aduertire, che se la meta sua della tassa del bestiamc li sara stata considerata, & aggregata nella tassa dell'industria, non si debbia aggregare, e tassare un'altra volta per modum facultatis, perche per una medesima cosa veneria ad essere graunto di duplicata contributione.

Item circa le pecore, & bestiamc, che si fidano, e pascolano in la Regia Dohana delle pecore di Puglia, ò vero nella Dohanella d'Apruzzo, se prouede, che s'offerui il medesimo ordine, con dedurre d'all'estima quello, che si paga per la fida à dette Dohane.

Item quanto alli Napolitani, che sono immuni, e non pagano loro fuochi, & altri, che non pagano pagamenti fiscali per le franchitie de loro terre, & altra giusta causa, s'ordina che in quelle terre, doue teneranno loro bestiami, e goderanno delli pascuoi, & herbaggi communi dell'Vniuersità senza pagare fida se li debbia apprezzare, & accatastare loro bestiamc predetto, e per quello pagare, & contribuire, come bonatenenti alli pagamenti fiscali ordinarij della Regia Corte tantum, ò vero debbiano pagare la fida all'Vniuersità di quelle terre, doue li teneranno à pascolare; ita che sia in elatione d'essi Napolitani, sen franchi, quali delli doi pagamenti voleranno fare.

Item dal detto apprezzo, & contributione si accettuano, e reseruano li Baroni nelle Terre proprie per li bestiami, che teneno in li territorij loro priuati, sen nelli pascuoi communi di loro terre, li quali come primi, & principali ponno fare pascolare loro bestiami in li domanj delle terre proprie senza pagamento, come le godeno l'altri vassalli loro.

Item quelli che teneno boui ad menando, che ne pagano tanto grano, ò altre vettouaglie, seu denari, s'ordina, che non se debbiano tassare, ne contribuire per d.boui, ma che la tassa, & contributione di quelli si ponga alli padroni, che ci hanno l'utilita, perche non saria giusto che li detemptori ad menando se grauaßero di doi pesi per detti boui, cioe del pagamento che fanno alli padroni, e della contributione delle collette.

L X X I I.

Die 16. Iunij, 1544.

SVper instantia facta in Reg. Camera Summarie per Magnificum Regij fisci Procuratorem, quod pupilli soluant releuium eo modo, & forma, prout maiores soluunt, non expectato lapsu 14. annorum, prout alias fuit per Regiam Cameram decisum.

Viso decreto alias lato per eandem Regiam

Cameram in personam Comitum Palenæ pupilli, vt soluat releuium non obstante pupillari ætate, de quo decreto pro parte dicti Comitum fuit habitum recursum ad Illustr. Dominum Proregem, & sua Illustr. Dominatio ordinauit, quod Sac. Consilium super hoc dubio votaret: Sacrum Consilium habito accessu ad Regiam Cameram, fuit voti, quod d. Comes Palenæ soluat releuium, non obstante pupillari ætate. Viso etiam decreto lato per Regiam Cameram sub die 15. mensis Maij, 1521. & confirmato per eandem Regiam Cameram sub die 13. mensis Octobris, eiusdem anni in personam Ioannis Antonij Gagliardi pupilli, quo fuit prouisum dictum Ioannem Antonium pupillum debere soluere simplum releuium, non obstante pupillari ætate. Viso etiam alio decreto lato per eandem Regiam Cameram sub die 26. Aprilis, 1530. quo fuit prouisum, quod Illustr. Princeps Sulmonis non obstante pupillari ætate soluat ius Releuij, & quod soluat de pecunia redituum, quos habet in Regia Dohana Ciuitatis Neapolis.

Visis denique videndis, & consideratis omnibus de iure considerandis per Dom. Militem V. I. D. Franciscum de Reuerter. d. Regiæ Cameræ Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in Collaterali Consilio, & coram Illustr. Domino Prorege, fuit per dictam Regiam Cameram communi omnium voto generaliter prouisum, & decretum, prout præsentem generali diffinitiuo decreto decernitur, & prouidetur, accedente etiam voto Excellentium Dominorum Regiam Cancellatiam Regentium, quod pupilli teneantur soluere releuium Regiæ Curie, non obstante eorum pupillari ætate, eodem tempore, modo, & forma, prout maiores soluunt. Hoc suum, &c.

L X X I I I.

Die 3. Octobris, 1544.

IN causa Vniuersitatis, & hominum Turris Annunciatæ, cum Regio Fisco, super immunitate functionum fiscalium ordinariorum, & extraordinariorum, tanquam sitæ in territorio Neapolitano.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Hieronymum de Albertinis Regiæ Cameræ Præsidentem, & Commissarium, & de omnibus facta relatione in Banca dictæ Regiæ Cameræ coram aliis Magnificis Dominis Præsidentibus; fuit per dictam Regiam Cameram, visis videndis, attentis attendendis, & consideratis considerandis consensu prouisum pariter, & decretum, prædictam Vniuersitatem, & homines Turris Annunciatæ seruandos esse, & seruari debere immunes pro functionibus fiscalibus ordinariis, & extraor-

HHhhh 3 dina

dinariis tanquam sitos in territorio Neapolis, & deposita facta restituantur. Hoc suum, &c.

L X X I V.

Die 26. mensis Iulij, 1545.

Occasione decreti per hanc Regiam Cameram lati sub die 28. mensis Aprilis, 1542. quia fuerunt proposita aliqua dubia pro declaratione aliquorum capitum decreti prædicti, quo viso, & benè considerato, fuit per ipsam Regiam Cameram ad dubia omnia tollenda prouisum, & declaratum vulgari eloquio pro imperitorum intelligentia in hunc modum, vt sequitur.

Et primo quanto al pagamento & contributione da farsi per l'industria, per lo che fu prouisto, che se lo padre ò frate, ch'è capo del fuoco sta tassato, e paga l'industria, in tali casu mentre, che il padre ò frate la pagara, non si debbiano tassare, & esigere li figli ò frati per tal pagamento d'industria, atteso che in vita del padre, ò frate, che stà principaliter numerato non fanno foco, tam perche dopo di detto decreto la Regia Camera ha inteso che molte Vniuersità per non intendere bene la mente di detta Regia Camera, e di detto decreto, hanno altrimenti offeruato in lo caso predetto pensandose che nullo modo per li figli, ò frati delli fuochi si debbia pagare industria. Per tanto volendo d. Regia Camera remediare, & prouedere, che l'Vniuersità, & altri à chi tocca, intendano meglio come s'hanno da gouernare in lo caso predetto, con lo presente decreto declara, che la mente, & intentione di detta Regia Camera è stata, & è che li figli, ò frati delli fuochi non siano tenuti à pagare industria per le persone, & esercitij loro distintamente dalli padri, ò frati che sono capi del foco, ma se l'industria d'essi figli, ò frati viene in utile, & guadagno del padre, ò frate, che stanno per capi fuochi, si deue tassare tanto piu auantaggiata l'industria di essi capi fuochi, quanto importa l'utile, che hanno dall'industria delli figli, ò frati, che stanno sotto li fuochi, & vitto loro, hauendosi però ragione, & consideratione in detta tassa del peso ch'essi capi fuochi teneno delli medesimi figli, ò frati.

Item in lo detto decreto generale ci è vn altro capitolo del tenor sequente. Videlicet,

Item dalla tassa che fanno l'Vniuersità alli particolari di detta industria, si debbia dedurre quello, che per necessità di loro vitto del magnare, e del vestire per essi, e loro fameglia hanno di bisogno, & per lo resto dedutta detta spesa, si debbiano tassare, & esigere per lo detto pagamento, per lo quale preinserto capitolo si è fatto dubio di quelli bracciali, seu fatigatori, che viuono da per loro, e non hanno altro, eccetto che quello, che guadagnano con loro fatica alla giornata, se deueno

pagare, & contribuire alla detta industria; si ò non. E per detta Regia Camera se declara con lo presente decreto, che l'intentione di essa Regia Camera è stata, & è conforme alla Regia Pragmatica, & alla forma dell'apprezzo del quondam Magnifico Pietro Piccolo, la quale vole, che se considerano le spese secondo la qualità delle persone; etiam perche in ogni terra si costuma apprezzare le fatiche corporali delli Bracciali, quali vanno alla giornata; Però detta Regia Camera non ha inteso ne intende derogare alle dette tasse, & apprezzi, ma solum prouedere, che li poueri non siano oppressi dalli ricchi, & che nella tassa dell'industria di detti Bracciali, si habbia consideratione a quello bisogno per le spese de loro vitto, & vestito, itache all'apprezzo non si possa ecceder dieci carlini l'anno di contributione alli detti Bracciali, e le Vniuersità le debbiano dare il sale per la rata, che iustamente li tocca, & se iuxta le tasse antique, che teneno le Terre li toccasse contribuire manco delli detti dieci Carlini l'anno, si debbia stare à dette tasse antique, quali detta Regia Camera non intende mutare, essendo da dieci carlini à bascio de contribuire l'anno.

Item quanto alli miserabili, li quali per altro decreto fu prouisto, che non paghino industria, s'intende di quelli che per estrema pouertà, & inhabilità di loro persone non guadagnano tanto, che li basta à campare.

L X X V.

Die 13. mensis Ianuarij, 1546.

IN causa in Regia Camera vertente inter Franciscum Iannettum alias Salatum de Terra Ioy, ex vna; & Regium fiscum ex altera super immunitate, qua d. Franciscus gaudere prætendit tanquam habens decem filios, & duos nepotes ex filio præmortuo.

Visis actis per V. I. D. Dom. Franciscum Antonium Villanum Regiæ Camera Summarie Præsidentem, factaque per eundem relatione in eadem Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, causa plenissimè discussa, tandem fuit per ipsam Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod d. Franciscus tanquam habens decem filios legitimos, & naturales, & duos nepotes ex eius filio præmortuo, gaudeat pro vsu suo, & similiter gaudeant eius filij, & dicti duo nepotes, donec sub patria, & auita potestate respectiuè habitauerint, immunitate, & exceptione iurium fiscalium ordinariorum, & extraordinariorum, & aliorum vectigalium, gabbellarum, datiorum, & impositionum, quæ per Vniuersitates, & signanter dictæ Terræ Ioy imponuntur, nec non pro eius vsu, & familia

milia & non commercij causa omnium dirigituum Regiarum Dohanarum, & fundicorum, ac alterius cuiusvis vectigalis, & dirigituum tam in Ciuitate Neapolis, quam in aliis Ciuitatibus, & locis quibuscunque Regni huius, tam Domanialibus, quam Baronaibus.

LXXVI.

Die 13. Ianuarij, 1546.

IN causa in Regia Camera vertente inter Excellentem Dorotheam Spinellam Comitissam Paleni, vtilem Dominam Gallutij ex vna, & subfeudatarios d. Terræ ex altera, de & super contributione in donatiuis, & adohis impositis, & aliis vt in actis continetur.

Visis actis per Magnificum V.I.D. Franciscum Antonium Villanum Regiæ Camere Summarie Præsidentem, & causæ huiusmodi commissarium & de iis facta relatione in Banca eiusdem Regiæ Camere, & coram Excellence Dom. Bartholomeo Camerario Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, quod in donatiuis dicti subfeudatarij Terræ Gallutij non compellantur contribuere, & ipsos absoluendos esse, & absolui debere, prout præsentis decreto absoluuntur ab impetitione d. Excellentis Comitissæ. Hoc suum, &c.

LXXVII.

Die 16. Aprilis, 1546.

Quia sæpè, & sæpiùs Procurator Regij fisci fecit instantiam in Regia Camera Summarie vt omnes illi officiales in Regia Dohana & Maiori fundaco Ciuitatis Neapolis qui non habent potestatem substituendi, seruiant in eorum officiis personaliter, alij verò qui habent potestatem substituendi, eligerentur per Regiam Cameram.

Et factò de prædictis verbo per Magnificum V.I.D. Dom. Franciscum Reuerterium Præsidentem d. Regiæ Camere coram Illustr. Domino Vicerege in Regio Collaterali Consilio, fuit per d. Regiam Cameram prouisum, & decretum, prout præsentis decreto provideatur, quod omnes illi Officiales, qui non habent potestatem substituendi, seruiant in eorum officiis in d. Regia Dohana, & Maiori fundico personaliter; alij verò, qui potestatem substituendi habent, nominent personas idoneas pro eorum substitutis, qui tamen approbentur per Regiam Cameram, & non liceat aliter dictis officialibus per substitutos seruire, nisi vt supra prouisum est, alias prouidebitur per d. Regiam Cameram circa suspensionem

eorum officiorum, & alias, prout iuris erit. Hoc suum, & intimetur, &c.

LXXVIII.

Die 7. mensis Maij, 1546.

IN causa in Regia Camera vertente inter Magnificam Victoriam Carazolam de Neapoli ex vna, & Vniuersitatem homines eius vassallos Casalis Gricigniani super contributione in monacagio sororis Europæ Scaglione eius filie monacate in venerabili Monasterio Sanctæ Mariæ Donnæ Reginæ de Neapoli.

Visis actis per Magnificum Dom. Petrum Antonium Saponum Præsidentem Regiæ Camere, & causæ huiusmodi commissarium, & de iis factò per eundem verbo in Banca coram aliis Magnificis Dominis Præsidentibus fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum, & directum prout præsentis decreto decernitur, & prouideretur, d. Vniuersitatem, & homines Casalis Gricigniani condemnari debere prout præsentis decreto condemnantur ad contribuendum in maritaggio dictæ sororis Europæ filie prædictæ Magnificæ Victorie ad rationem granorum viginti quinque pro quolibet foculari, iuxta numerum foculariorum, in quibus dictum Casale reperitur taxatum in cedulario d. Regiæ Camere. Hoc suum, &c.

LXXIX.

Die 7. Septembris, 1546.

IN causa Illustr. Marchionis, & Marchionis Renne cum Regio fisco super augmento foculariorum dicti status in præsentis noua numeratione.

Visis per Magnificum V.I.D. Dom. Franciscum Reuerterium Præsidentem Regiæ Camere, & causæ commissarium priuilegis concessionis status Rennæ cum fiscalibus functionibus dicti status impositis, & imponendis ad quamcunque summam ascendentes, factæ per serenissimum quondam Regem Ferdinandum primum in personas quondam Magnificorum Augustini, & Ioannis Adorni. Viso etiam priuilegio inuestituræ Cæsareæ Maiestatis in personam spectabilis quondam Isabellæ Adorni Comitissæ Rennæ, quam etiam inuestitura de functionibus fiscalibus impositis, & imponendis ad quamcunque summam ascendentes. Visis etiam litteris per Regiam Cameram expeditis per quas declaratur augmentum fiscalium functionum ordinariorum d. Status Rennæ spectare, & pertinere ad Comitatem Rennæ. Viso etiam priuilegio Cæsareæ Maiestatis concessionis d. Status in persona Illustr. quondam Ferdinandi de Alarcon cum fiscalibus functionibus d. Status, eodem modo

modo & forma, prout melius, & plenius tenebat, & possidebat d. Isabella Adorna, & facta de omnibus relatione in Banca per dictum Magnificum Dom. Commissarium causae coram aliis Magnificis Dom. Praesidentibus d. Regiae Camerae, auditis saepe Regij Fisci Patrono, & Aduocatis Partis, fuit per dictam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & declaratur, d. augmentum fiscalium functionum, & salis ordinariorum tantum d. Status spectare, & pertinere ad Illustr. Marchionem ipsius Status Rennae. Hoc suum, &c.

L X X X.

Die 11. mensis Septembris, 1546.

IN causa Illustr. Isabellae Carazolae Ducissae Castrouillarum vtilis Dominae Terrae Roccae Pimontis, cum Regio Fisco super augmento foculariorum d. Terrae Roccae Pimontis in praesenti noua numeratione, & aliis, vt in actis, &c.

Visis actis, ac priuilegiis, & scripturis in praesenti causa praesentatis per Magnificum V. I. D. Dom. Franciscum Antonium Villanum Praesidentem Regiae Camerae, & causae Commissarium, & de iis omnibus facta per eundem relatione in Banca Regiae Camerae coram aliis Magnificis Praesidentibus dictae Regiae Camerae, auditis saepe saepius Magnificis Regij Fisci Patrono, & Procuratore, & Aduocatis d. Illustr. Isabellae Caracciolae Ducissae Castrouillarum, visisque videndis, & consideratis considerandis, fuit per dictam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & declaratur, dictum augmentum fiscalium functionum, & salis ordinariorum tantum praedictae Terrae spectare, & pertinere ad praedictam Illustr. Ducissam Castrouillarum vtilem dominam d. Terrae Roccae Pimontis. Hoc suum, &c.

L X X X I.

Die 10. mensis Septembris, 1546.

IN causa Illustr. Iulij Feltrij de Ruere Ducis Sorae cum Regio Fisco super augmento foculariorum Ducatus Sorae, & Terrarum ipsius Ducatus in praesenti noua, & vltima numeratione.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dominum Franciscum Reuerterium Praesidentem Regiae Camerae Summariae, & causae Commissarium, visisque priuilegiis, & scripturis in causa praedicta praesentatis pro parte dicti Illustr. Ducis, & de iis omnibus facta relatione in Banca dictae Regiae Camerae coram aliis Magnificis Dominis Praesidentibus, fuit per di-

ctam Regiam Cameraam discussis discutiendis, & consideratis considerandis, saepeque saepius Aduocatis dicti Illustr. Ducis, & Magnifico Fisci Patrono auditis, consensu prouisum, pariterque decretum, augmentum iurium foculariorum, & salis dicti Ducatus Ciuitatis Sorae, & Terrarum dicti Status spectare, & pertinere ad dictum Illustr. Ducem Sorae, prout praesenti decreto spectare, & pertinere decernitur, & declaratur. Hoc suum, &c.

L X X X I I.

Die primo mensis Octobris, 1546.

Super causa, & dubio facto super focularibus augmentatis in Ciuitate Bisignani, in vltima numeratione.

Visis priuilegiis Illustr. Principis Bisignani, ac decreto alias per Regiam Cameraam interposito 24. Augusti, 1515. & de eisdem facta relatione per Magnificum Dom. Franciscum Antonium Villanum Praesidentem Regiae Camerae, & causae Commissarium, fuit per Regiam Cameraam prouisum, & decretum quoad functiones fiscales ordinarias tantum: videlicet foculariorum, & salis spectare ad praedictum Illustr. Principem Bisignani iuxta d. vltimam numerationem pro focularibus praedictis augmentatis, & eidem Principi licere exigere d. focularia augmentata, prout exigit reliquum dictorum foculariorum, & salis pro quibus est numerata, & taxata d. Ciuitas, ita tamen, quod dictum decretum nullum faciat praedictum Regiae Curiae, quando in futurum in numerationibus faciendis de dicta Ciuitate Bisignani reperiretur maius augmentum foculariorum.

L X X X I I I.

Die 25. Octobris, 1546.

Super petita immunitate militum tam grauis, quam leuis armaturae in hoc Regno habitantium, qui seruiunt Caesareae Maiestati, & ad eius stipendia morantur, tam Hispani antiqui qui venerunt cum Illustr. Magno Capiteo, quam caeteri Hispani, & alij Itali ad Caesaris stipendia morantes.

Facto de praedictis verbo Illustr. & Excellentissimo Domino Proregi in Regio Collaterali Consilio, per Regiam Cameraam Summariae, referente Magnifico V. I. D. Dom. Francisco Reuerterio ipsius Regiae Camerae Praesidente; fuit per dictam Regiam Cameraam, consensu, prouisum, & decretum, quod dicti milites, tam grauis, quam leuis armaturae, in hoc praedicto Regno habitantes, tam Hispani antiqui, qui venerunt cum Illustr. Magno Capiteo, quam Hispani, & Itali, qui seruiunt Caesareae Maiestati, & ad eius stipendia morantur,

LXXV.

Die 19. Nouembris, 1546.

morantur, non ponantur pro focalibus, & si aliqui fuerint aggregati in presenti numeratione deducantur, constito per fidem Illustr. Scribæ portionis, quod sunt adscripti, & adnotati in stipendiis Regiis, & propterea non teneantur contribuere in functionibus fiscalibus ordinariis, & extraordinariis, sed seruentur immunes pro eorum vsu, suarumque domorum, familiæ, & equorum suorum ab omnibus, & quibuscunque datis, gabellis, & impositionibus Vniuersitatum Regni prædicti tam domanialium, quam Baronum impositis, & imponendis; verum teneantur, & debeant cum illis Terris, in quarum territorio bona possident, soluere, & contribuere in functionibus fiscalibus ordinariis, & extraordinariis, prout soluent, & contribuunt cæteri Bonatenentes. Hoc suum, &c.

*Tassa de Franchitie, che deuono godere
gi' huomini d'Arme.*

Vno rotolo di pane il di per ciascheduna persona.

Vno rotolo di carne il di per ogni quattro persone à pasto.

Vna carrasa di vino di Tauerna di Napoli à pasto per ciascheduna persona, che sono due carrase il di à 60. carrase lo barrile.

Vno rotolo di pesce, & formaggio confusi per ogni quattro persone à pasto ita che viene mezz rotolo di formaggio per ogni quattro persone à pasto, & mezzo rotolo di pesce per ogni quattro persone à pasto.

Item sei misure d'orgio il di per lo cauallo grosso, & quattro per lo piccolo à misure ventiquattro il tumulo.

LXXXIV.

Die 17. Nouembris, 1546.

IN causa Magistri Ioannis Cortillier Hispani, cum Regio Fisco, prætendentis se immunem, prout sunt cæteri milites Hispani, & alij, vt in actis, &c.

Visa informatione capta per Magnificum V. I. D. Dom. Alphonsum Guerrerium Præsidentem Regiæ Cameræ, & causæ Commissarium, & de eisdem facta per eundem relatione in Banca dictæ Regiæ Cameræ coram aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Cameram prouisum, pariter, & decretum, prout præsentis decreto prouidetur, quod d. Magister Ioannes tractetur immunis, & gaudeat illis immunitatibus, & franchitiis, quibus gaudent cæteri milites, ac Hispani antiqui, qui venerunt cum Magno Capitaneo, iuxta formam decreti per Regiam Cameram interpositi, die 25. Octobris, 1546. Hoc suum, &c.

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

FActa relatione per Regiam Cameram Summaria, referente Domino Francisco Antonio Villano Præsidente Regiæ Cameræ, Illustr. Domino Proregi, de rebus Lanæi, & de territoriis, quæ receperunt augmentum ex opere d. Lanæi, fuit prouisum, quod exigantur grana 25. pro quolibet modio de territoriis, quæ receperunt beneficium, & vtilitatem ex opere d. Lanæi pro vna vice tantum, & pecunia exinde peruenienda conuertatur in satisfactionem pretij, & interestis molendinorum dirutorum Pontis Silicis, iuxta formam decreti alias interpositi die..... & quod Antonius de la Torna Scriba Regiæ Cameræ accedat ad capiendum descriptionem dictorum territoriorum melioratorum. Hoc suum, &c.

LXXXVI.

Die 17. Decembris, 1546.

IN causa vertente inter Sereniss. Reginam Poloniæ, vtilem dominam Ciuitatis Bari, & Magnificum Marzatum Arrendatorem Regiarum Dohanarum Prouinciarum Terræ Bari, & Capitanatæ, & Regium Fiscum, super admisione apochæ fundaci Ciuitatis Bari, & aliis, prout in actis causæ prædictæ continentur, &c.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Franciscum Reuerterium Præsidentem Regiæ Cameræ Summaria, & causæ Commissarium, & de eisdem facta relatione in Banca coram aliis Magnificis Dominis Præsidentibus; fuit per dictam Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, quod pro omnibus illis mercibus, quæ nascuntur in territorio d. Ciuitatis Bari, & pro aliis, quæ veniunt extra Regnum, & destinatis per fundacum Ciuitatis prædictæ Bari, & in d. Ciuitate contractantur, & vendantur ibidem, fundacantur, & ius fundaci soluatur, & apochæ de solutione d. fundaci admittantur per totum Regnum, etiam in fundacis Regiis. De aliis verò mercibus, quæ non sunt destinatæ in d. fundaco, neque ibi contractantur, neque venduntur, sed tantum ibi veniunt per transitum, ibi non soluatur ius fundaci, etiam à volentibus illud soluere, & apochæ de tali solutione fundaci non admittantur in aliis fundacis Regni, tam Regiis, quam Baronum, imo detur fideiussoria cautio de portando ad terram fundacum Regium habentem. Hoc suum, &c.

IIiii LXXXVII.

Die 4. Nouembris, 1547.

SVper dubio, quod vertitur, an debeat Regiæ Camerae Releuium si mortuo feudatario tenente feudum cum pacto de retrouendendo ante annum, & diem, venditor virtute illius pacti reemendi feudum ab hærede reemerit.

Facta relatione per Magnificum V.I.D. Domin. Franciscum Antonium Villanum Præsidentem Regiæ Camerae Illustr. Domino Proregi in Regio Collaterali Consilio, accedente voto Excellentium Dominorum Regiam Cancellariam Regentium, fuit per Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, deberi Regiæ Curiaë releuium consuetum, quo verò ad aliud videlicet, an integrum ab hærede, vel ab ipso hærede, & reemete pro rata temporis debeat, Partibus plenius auditis, quod iustum fuerit prouidebitur. Hoc suum &c.

Vide decretum latum sub die 11. Aprilis, 1548.

LXXXVIII.

Die 18. mensis Nouembris, 1547.

IN causa Reu. Episcopi Squillacensis, & Affictorum territoriorum mensæ Episcopalis d. Ciuitatis sitorum in territorio Terræ Stili, cum Vniuersitate, & hominibus eiusdem Terræ, de & super petita exemptione gabelarum, & datiorum Terræ prædictæ pro rata victualium, & fructuum territoriorum prædictorum debitorum ipsis colonis, & affictoribus pro rata eorum industria, & aliis vt ex actis.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera Summaria per Dom. Petrum Antonium Sapone Præsidentem, & causæ commissarium coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Regiam Cameraam consensu, prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod coloni, seu affictores territoriorum d. Episcopatus sitorum in d. territorio Terræ Stili non adscripti, & numerati pro focularibus cum eadem Terra, sed alibi, non molestentur ad soluendum gabellas, & datia ipsius Terræ pro rata fructuum, & victualium, quæ attribuuntur, eorum industria, prout præsentis decreto ipsos minime molestari debere decernitur & prouidetur, nisi in loco vbi reperiuntur adscripti, & numerati pro focularibus. Hoc suum, &c.

Die 11. Aprilis, 1548.

SVper dubio exorto, an releuium debeatur integrum ab hærede emptoris feudi cum pacto de retrouendendo, retrouendente feudum post mortem emptoris infra annum, & diem, vel debeat dictum releuium integrum, vel saltem pro rata temporis à reemete feudum, &c.

Facta relatione in Regia Camera Summaria per Magnificum V.I.D. Dom. Franciscum Antonium Villanum eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ commissarium coram Excellenti Domino Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum releuium deberi integrum per hæredem retrouendentem feudum, non obstante quod prædicta retrouenditio contingat infra prædictum annum, & diem, quia dilatio hæc ad petendum inuestituram conceditur, & reemptor ad nihilum tenetur propterea litteras exequutoriales expeditas contra filium primogenitum, & hæredem quondam Magnificæ Isabellæ de Scortiatas esse exequendas iuxta ipsarum seriem, continentiam, & tenorem. Hoc suum, &c.

X C.

Die 28. mensis Aprilis, 1548.

PER Regiam Cameraam Summaria consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, ad hoc vt computa, & alia negotia Regiæ Curiaë celeriter expediri possint, quod Magnifici Rationales, ceterique officiales dictæ Regiæ Camerae veniant qualibet die, qua d. Regia Camera regitur de mane ante vndecimam horam, & de sero ante vigesimam horam nisi aliter fuerint legitimè impediti sub pœna pro prima vice scutorum duorum, pro secunda sub pœna vnica vnus, pro tertia verò sub pœna suspensionis eorum officiorum ad arbitrium d. Regiæ Camerae, & de tali impedimento per eorum scribas dent notitiam d. Regiæ Camerae & quod notificetur dictis Magnificis Rationalibus ac officialibus d. Regiæ Camerae. Hoc suum, &c.

X C I.

Die 7. mensis Februarij, 1549.

PER Reg. Cam. Summaria consensu prouisum, & decretum est, & quod in partitis, quæ ponuntur ad exitum in computis præsentandis in d. Regia Camera de cætero ministri pecuniarij, & eorum computantes, & procuratores

ratores debeant notare dies, quibus soluunt pecunias in Regia generali thesoreria vel aliis, & producere cautelas pro verificatione exitus cum data illius diei, quæ notatur in computo, & si forsan cautelæ assignandæ fierent cum data post præsentationem computorum, non admittantur, sed significantur prædicti ministri cum pœna quadrupli applicanda Regio fisco ultra alias pœnas arbitrio Regiæ Curie referuatas irremissibiliter exigendas, si, & quories per d. ministros contra factum fuerit. Hoc suum, &c.

X C I I.

Die 8. mensis Februarij, 1549.

IN causa vertente inter Vniuersitatem, & homines Terræ Layni, & Illustr. Marchionissam eiusdem Terræ super petitione monacagij suarum filiarum.

Visis actis per Dominum Militem V.I.D. Paulum de Magnanis Regiæ Camera Summarie Præsidentem, factaque de his relatione in eadem Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius. Viso instrumento conuentionis facti per d. Vniuersitatem, & homines Terræ Layni cum d. Illustr. Marchionissa, ac stante declaratione facta per d. Regiam Camera in similibus causis de subuentione faciendâ d. monacagij ad rationem granorum 25. pro quolibet foculari, per Regiam Camera fuit prouisum, quod d. homines, & vassalli soluant & subueniant d. monacagium ad rationem prædictam dictorum granorum 25. pro foculari in infrascriptis tandis, & temporibus, scilicet in primo anno in tribus tertiis vna subuentio debeat exigenda à præsentis die in antea, secunda verò subuentio in secundo anno in similibus tribus tertiis. Hoc suum, &c.

X C I I I.

Die 20. mensis Februarij, 1549.

IN causa Magnifici Fœlicis de Ianuario vtilis Domini Terræ Montisfini, cum Vniuersitate, & hominibus d. Terræ super petita subuentione maritagij Magnificæ Mercuriæ de Iannario eius filie nuptæ Magnifico Domino Antonio Gabaniglia.

Visis actis per Magnificum Dom. Petrum Antonium Saponum Præsidentem Regiæ Camera & causæ commissarium, & de iis omnibus facta relatione in d. Regia Camera coram aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, auditisque Magnificis Aduocatis ambarum partium, fuit per d. Regiam Camera prouisum, & decretum, prout præsentis decreto prouidetur quod Vniuersitas & homines d. Terræ Rocce Montisfini teneantur, & debeant con-

D. Marin. Collect. Decr. gener. & Exempl.

tribuere, & subuenire in d. maritaggio ad rationem carolenorum quinque pro quolibet foculari iuxta numerum, & taxam d. Regiæ Camera, non obstantibus oppositis ex parte d. Vniuersitatis, verum fiat solutio per dictam Vniuersitatem in tribus tertiis immediatè sequentibus, incipiendo primam solutionem in tertio Paschatis proximè venturo instantis anni septimæ indictionis. Hoc suum, &c.

X C I V.

Die 3. Iunij, 1549.

IN causa Ioannis Baptistæ Sebastiani ciuis orti in Ciuitate Neapolis cum Vniuersitate, & hominibus Terræ Scafati, super immunitate, qua gaudere prætendit d. Ioannes Baptista in datis, & gabellis Terræ prædictæ tam pro rebus seruientibus pro eius vsu, & familia, quam pro rebus, quæ venduntur in eius Taberna in eadem Terra sita prout in actis, &c.

Referente Domino Antonio Saponum Præsidente, & causæ commissario, fuit per Regiam Camera prouisum, quod d. Ioannes Baptista tanquam ortus in d. Ciuitate Neapolis tractetur immunis in dictis datis, & gabellis, pro omnibus illis rebus, quæ seruiunt pro vsu suo, eiusque domus, & familie tantum, & quod Tabernarij conducentes tabernam prædictam eiusdem Ioan. Bapt. sint in libertate accedendi quo voluerint ad emendum vina, carnes, & alias res commestibiles pro vsu, & victu illorum, qui in d. taberna comedent, siue hospitabuntur libere, & absque solutione alterius gabellæ, siue datij dictæ Vniuersitatis, siue pœnæ incursione. Hoc suum, &c.

Vide aliud decretum latum sub die 22. Maij, 1565.

X C V.

Die 19. mensis Iunij, 1549.

SVper differentia orta inter Magnificum Militem Alphonsum Sanchez, Regium Generalem Thesorerium huius Regni, & Magnificum Militem Ferdinandum de Sangro Regium Dohanerium Dohanæ Menepe-cudum Apuleæ super carrugiis pecuniæ Regiæ Fidei d. Dohanæ quos d. Magnificus Thesorerius prætendit recta via conduci, & exonerari debere in generali Thesoreria, prout obseruatur de aliis carrugiis Thesoreriorum, & Perceptorum Prouincialium ac etiam super bilancio per eundem Magnificum generalem Thesorerium petito à prædicto Magnifico Dohanerio introitus, & exitus prædictæ Dohanæ, &c.

Auditis ad plenum in Banca Regiæ Ca-

liiii 2 meræ

meræ dictis Magnificis Generali Theforerio, & Dohanerio. Visisque instructionibus, & ordinationibus vtriusque officij, ac computis, litteris, & aliis scripturis d. Regiæ Camerae, omnibusque maturè discussis, & consideratis, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu, prouisum, pariterque decretum, quod carrugium pecuniæ introituum d. Dohanæ, teneatur dictus Magnificus Dohanarius transmittere recta via ad dictam generalem Theforeriam cum tota pecunia, antequam exoneret alibi, & in d. Theforeria aperiatur, & numeretur, & soluatür pecunia, quæ ibi erit solvenda de introitibus prædictæ dohanæ, pro cuius satisfactione possit d. Magnificus Generalis Theforerius eligere qualitatem monetæ, quam maluerit. Verum si ille non sufficeret ad numerandam, & assignandam totam quantitatem, seu steterit per Capserium, & Officiales generalis Theforeriæ, quo minus numeretur, & consignetur, tunc liceat eidem Magnifico Dohanerio, & eius Capserio, facto notamento per Officiale Scribe Portionis de quantitate numerata, & consignata restantem pecuniam in sero reducere ad domum suam, & sequenti die ad eandem Theforeriam remittere reliquam quantitatem ad complementum, & integram satisfactionem Regiæ Curie, reliquam verò summam pecuniæ d. Carrugij spectantem concessionariis priuilegiatis, & aliis creditoribus d. dohanæ, liceat d. Dohanerio extra dictam Theforeriam numerare, & soluere, prout ad suum spectat officium. Quò verò ad bilancium introitus, & exitus prædictæ dohanæ, prouisum est d. Magnificum Dohanerium teneri ad consignandum bilancium ipsum d. Magnifico Generali Theforerio ad omnem eius requisitionem post exactam fidem, & ante præsentationem sui computi in d. Regia Camera. Hoc suum, &c.

X C V I.

Die 13. mensis Ianuarij, 1550.

IN causa vertente in Reg. Camera per viam appellationis inter Vniuersitatem Aquilæ appellantem ex vna, & Magnificum Antonium Riuera de d. Ciuitate, appellatum ex altera, super immunitate, & exemptione iurium fiscalium, & aliarum solutionum, gabellarum, & collectarum d. Ciuitatis, ex quo est pater grauatus onere duodecim filiorum, & aliis, vt in actis continetur.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Ioannem Baptistam Ogeda Præsidentem Regiæ Camerae Summaræ, & causæ Commissarium, visisque actis, & capitulis productis per d. Vniuersitatem Aquilæ, in quibus præ-tenditur dictum Magnificum Marcum Antonium teneri ad solutionem gabellarum, &

aliarum impositionum d. Ciuitatis, quæ capitula sunt tenoris sequentis, videlicet,

1. Primò, in fabrica Regij Castri, in qua Ciuitas contribuit singulis annis in scutis 1200. qui soluuntur ex dictis gabellis, fuit consensu prouisum, & decretum per d. Reg. Cameraam, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, seu declaratur, auditis Aduocatis ambarum Partium, quod d. Marcus Antonius non soluat, nec contribuat, donec aliter per d. Regiam Cameraam fuerit prouisum, habita maiori deliberatione.

2. In salario Regij Capitanei d. Ciuitatis pro scutis 600. qui soluuntur ex gabellis d. Ciuitatis, & tantominus quanto forte proueniet ex prouentibus, fuit prouisum, quod non soluat.

3. In salariis Medicorum, & Magistrorum Gymnasiorum, qui recipiunt salarium de publicis, & soluitur de introitibus dictarum gabellarum, fuit prouisum, & decretum, quod non soluat, si non vult vti.

4. In expensis, quæ fiunt in Magistratu d. Ciuitatis, pro illius regimine, fuit prouisum, quod non soluat.

5. In sumptibus, ac expensis, quæ fiunt in recuperatione aquæductarum, fontium d. Ciuitatis, ac viarum, pontium, & murorum, fuit prouisum, quod soluat.

6. In sumptibus, & expensis, quæ fiunt in hac Ciuitate pro salariis Aduocatorum, Procuratoris, & Sollicitatoris in causis, & litibus motis d. Ciuitatis à Regio Fisco, & in aliis necessitatibus occurrentibus, fuit prouisum, quod soluat.

7. In tertiis, quæ soluuntur propter ipsam Ciuitatem Mercatoribus in hac Ciuitate Neapolis, fuit prouisum, quod soluat, si dictum debitum est contractum ante consequutam immunitatem.

8. Cum Nobilis Marcus Antonius habeat gregem ouium magno numero, & armentum vaccarum, & iumentorum pro sua industria, non pro suo vsu, quod teneatur pro dictis animalibus contribuere in gabellis dictæ Ciuitatis, fuit prouisum, quod non soluat.

9. Dictus Nobilis Marcus Antonius reponit singulis annis in eius Cellario, maximam vini musti quantitatem, & ipsum vinum postea vendit, & cum ipso facit industriam, & perinde teneatur soluere pro ea gabellam, quæ imponitur ab ipsa Ciuitate super musto, fuit prouisum quod non soluat, ex quo sunt de rebus propriis.

Vide aliud decretum latum sub die 15. Maij, 1577.

Die 24. mensis Martij, 1550.

IN causa vertente in Regia Camera Summarie inter Magnificum Scipionem de Scotio de Neapoli ex vna, & gabellotos, seu exactores gabellæ, quæ exigitur in sbarris fidelissimæ Ciuitatis Neapolis ex altera, de, & super directibus dictæ Gabellæ, quos prædicti gabelloti prætendunt exigere à prædicto Magnifico Scipione pro vino, & greco proueniente ex suis massariis sitis in Terra Summæ, prætextu partis tangentis colonorum, seu Partionariorum, quam prætendunt d. Scipionem emisse ab ipsis colonis, seu Partionariis, prout clarius in actis.

Visis omnibus actis, & scripturis presentatis per ambas Partes per Magnificum Dom. Petrum Antonium Saponum Præsidentem d. Regiæ Cameræ, & causæ commissarium, factaque per eum relatione in Banca coram Excellente Domino Locumtenente & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus, auditis Partibus ipsis cum eorum Aduocatis fuit per d. Regiam Cameram datus terminus iuris, prout presenti decreto datur Partibus ipsis ad probandum incumbencia, & prouisum, quod lite pendente prædicti Gabelloti non exigant d. ius seu directum à Magnifico Scipione pro vino, & greco proueniente ex suis massariis, & si quid ab eo exegerunt vel in depositum receperunt, illud restituant, donec aliter super huiusmodi causa per d. Regiam Cameram prouisum, & determinatum fuerit, verum fiat annotatio dicti vini, & greci, per eosdem Gabellotos, vt in decisione causæ haberi possit ea ratio, quæ de iure habenda erit, & quod intimetur, &c.

XCVIII.

Die 27. mensis Martij, 1550.

IN causa fratrum de Palma cum Vniuersitatibus Castrorum Ari fari filiorum Petræ prætorij, & Pennæ eius vassallis, super contributione subventionum in maritagio Magnificæ Isabelle de Palma eius filie ad rationem carolenorum quinque pro foculario quolibet referente Domin. Ioanne Baptista Ogeda Præsidente, & causæ commissario, fuit per Regiam Cameram prouisum, & decretum, quod d. Vniuersitates contribuant in prædicto maritagio ad rationem carolenorum quinque pro quolibet foculario, pro illis focularibus, in quibus dictæ Vniuersitates sunt taxatæ in cedulario dictæ Regiæ Cameræ ultimo loco facto, & dicta contributio fiat per dictas Vniuersitates in duobus annis de tertia in tertiam ratam contingentem, incipiendo à tertia

Paschatis Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi anni 1. venturi. Hoc suum, &c.

XCIX.

Die 21. Aprilis, 1550.

IN causa Nobilium Alexandri Guastaugna patris Francisci Guastaugna de Ciuitate Theatina patris duodecim filiorum super immunitate, qua gaudere prætendunt tanquam vnite viuentes cum dictis filiis & nepotibus, & aliis, vt in actis, &c.

Visis actis, & informatione de super capta, per quam constat qualiter dictus Franciscus habet duodecim filios viuos legitimos, & naturales, & d. Franciscus cum dictis filiis vnite viuunt cum d. Alexandro patre dicti Francisci, & auo dictorum duodecim filiorum, factaque de prædictis omnibus relatione in Banca Regiæ Cameræ Summarie per Magnificum V. I. D. Dom. Paulum de Magnatis ipsius Regiæ Cameræ Præsidentem & causæ Commissarium, coram Excellenti Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus eiusdem Regiæ Cameræ fuit per Regiam Cameram prouisum, & decretum, prout presenti decreto decernitur, & declaratur, quod dictus Franciscus tanquam pater duodecim filiorum legitimorum, & naturalium gaudeat pro vsu suo, & similiter gaudeat d. Alexander Pater dicti Francisci, donec habitauerit simul cum dictis filio & nepotibus, & similiter gaudeant filij dicti Francisci donec sub patria potestate habitauerint, immunitate, & exemptione iurium fiscalium ordinariorum, & extraordinariorum, & aliorum vectigalium, quæ per Vniuersitatem imponuntur, nec non pro eorum vsu & familia, & non commercij causa omnium directuum Regiarum Dohanarum, & fundicorum, & alterius cuiusuis vectigalis, & directus & in omnibus aliis ciuitatibus, Terris, & locis huius Regni tam domanialibus, quam Baronum, citra tamen præiudicium Regiæ Curie vsque ad aliam nouam numerationem generaliter in Regno faciendam. Hoc suum, &c.

C.

Die 8. mensis Maij, 1550.

Super instantia facta per spectabilem Iacobum de Tolta Comitem Sancti Valentini, patrem Domini Iulij de Tolta de Neapoli patris duodecim filiorum circa immunitatem, qua gaudere prætendit, tanquam vnite viuentes cum eius filio, & nepotibus, & aliis, vt in actis. Et visa informatione per quam constat qualiter dictus Magnificus Iulius filius dicti Comitis habet duodecim filios viuos legitimos, & naturales, & dictus Magnificus Iulius

810 Reg. Camerae Summar. Neapol.

cum dictis eius filiis vnite viuit cum dicto Comite eius patre, & auo dictorum duodecim filiorum, fuit per Regiam Camera, proponente Domino Præsidente Paulo de Magnatis, consensu prouisum, & decretum, quod dictus Magnus Iulius tanquam pater duodecim filiorum legitimorum, & naturalium, gaudeat pro vsu suo, & similiter gaudeat dictus Spectabilis Comes pater dicti Magnifici Iulij, donec simul habitauerit cum dictis filio, & nepotibus, & similiter gaudeant filij dicti Magnifici Iulij, donec sub patria potestate habitauerint. immunitate, & exemptione omnium & quorumcumque iurium, & vectigalium impositorum, & imponendorum per Vniuersitates Regni pro eorum vsu, & familia, & non commercij causa, ac omnium dirictuum Regiarum Dohanarum, & fundacorum, & alterius cuiusuis vectigalis, & dirictus, & in omnibus aliis Ciuitatibus, Terris, & locis Regni tam Domanialibus, quam Baronum. Hoc suum, &c.

C I.

Die 20. mensis Maij, 1550.

IN causa Pauli Pizoli ex vna, cum Magnifico Ioanne Antonio Reccho, Governatore gabellarum Sbarrarum Ciuitatis Neapolis, & Magnifico Antonello dello Massesse, affictatore dictarum gabellarum, ac Regio Fisco ex altera, super immunitate, & exemptione, qua gaudere intendit in dictis gabellis pro oleribus, & aliis, quæ fiunt in eius massariis, & territoriis in, loco vbi dicitur Pazzigno, tanquam ciuis Neapolitanus ortus in d. loco Pazzigno, & aliis, vt in actis, &c.

Visis per Magnificum Dominum Petrum Antonium Saponum Præsidentem Regiæ Camerae Summariae, & causæ Commissarium, actis omnibus in causa ipsa factis, ac loco differentia, & de his omnibus facta relatione in Regia Camera coram Excellente Domino V. I. D. Francisco Reuerterio Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius Regiæ Camerae, fuit per dictam Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, dictum Paulum Pizolum, tanquam ortum in d. territorio dicto *Pazzigno*, pertinentiarum d. Ciuitatis Neapolis, fuisse, & esse ciuem Neapolitanum, & propterea Paulum ipsum non esse molestandum, prout præsentis decreto non molestari debere decernitur, & declaratur in exactione dictarum gabellarum pro oleribus, & aliis, quæ fiunt in dictis suis massariis, & territoriis in processu deductis, quæ cum eius propriis animalibus ducuntur Neapolim ad vendendum, ex quo dicta territoria non sunt sita in paludibus, sed extra pa-

ludes Ciuitatis Neapolis, & proprie in dicto loco dicto Pazzigno. Hoc suum, &c.

C II.

Die 7. mensis Octobris, 1550.

SVper differentia inter Magnificum Ioannem Loysium Censone regentem officium Regij Magistri Portulani, Prouinciæ Terræ Laboris cum Portulanoto, & Credenzerio, Portus Ciuitatis Neapolis.

Facta relatione in Regia Camera Summaria, per Magnificum V. I. D. Dom. Marcellum Pignomum Præsidentem d. Regiæ Camerae, & causæ Commissarium, de prætenfis per dictos Magistrum Portulanum, & Portulanotum, & Credenzerium coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus dictæ Regiæ Camerae, fuit per eandem Regiam Camera prouisum, quoad primum caput, quod nihil innouetur per dictum Magistrum Portulanum, & quod dicti Regij Portulanotus, & Credenzerius personaliter assistant exonerationi frumentorum, & quod non possit exonerari aliqua quantitas frumenti absque ipsorum præsentia, sub pœna priuationis officij, & cum occurrerit calus, quod plures naues, seu alij vascelli applicauerint ad Portum Ciuitatis Neapolis, & simul voluerint exonerari facere frumenta in dictis nauibus, & vascellis existentia, notificetur dictæ Regiæ Camerae, quoniam per ipsam deputabuntur personæ, quæ assistant exonerationi faciendæ.

C III.

Die 8. mensis Octobris, 1550.

FActo verbo per Regiam Camera Summaria, Illustr. Domino Proregi in Colateralis Consilio, referre Excellente Domino Locumtenente dictæ Regiæ Camerae, fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod Ministri pecuniarij, videlicet Perceptores, Commissarij, & Thesorerij Prouinciarum Regni, circa exactionem functionum fiscalium, & id officium Regentes, dare debeant in Regia Camera Summaria fideiussoria cautionem pro bona administratione suorum officiorum pro summa ducatorum decem millium, non obstantre, quod per prius dabant in dicta Regia Camera dictam fideiussionem pro summa scutorum quatuor millium. Hoc suum, &c.

C IIII.

C I V.

Die 15. mensis Octobris, 1550.

SVper memoriali dato Illustr. Domino Visceregi pro parte Illustr. Marchionissæ Lauelli petentis ordinari officialibus Regiæ Dohanæ Menæ pecudum Apuleæ, vt permittant pasculari suas pecudes in sua defenfa Lauelli nominata Labriano. Referente Excellēte Domino Francisco Reuerterio Locumtenente Regiæ Camera Summaria. Sua Excellentia mandat, quod consignetur loco locationis dicta defenfa dictæ Illustr. Marchionissæ pro pecudibus suis affidatis in dicta Regia Dohana, dummodo in ea non aretur, sed tota integra remaneat pro pasculo dictarum suarum pecudum affidatarum in dicta Regia Dohana, & quod mensuretur tota integra, & soluantur Regiæ Curia pro fida pro quolibet centenariio pecudum scuti octo, & estimatio fiat ad rationem curruum decem pro quolibet milliario pecudum, & liceat Regiæ Curia quodcumque sibi placuerit eas adnotare, & aliis locatis concedere pro vsu dictæ Regiæ Dohanæ, facta tamen prius relatione Suæ Excellentia. Hoc suum, &c.

C V.

Die 17. mensis Octobris, 1550.

ACcessit ad Regiam Camera Magnificus Dominus Hector de Iesualdo Regius Consiliarius, & fuit auditus super catastro & appretio Ciuitatis Aquilæ cum Regio fisco pecudum, & aliorum animalium affidatorum in Regia Dohana Menæ pecudū Apuleæ, & aliis, vt in actis, & facta relatione per Magnificum V.I.D. Ioannem Baptistam Ogeda Præsidentem Regiæ Camera, & causæ Commissarium cum interuentu prædicti Magnifici Hectoris de Iesualdo Illustr. Domino Proregi in Collaterali Consilio, fuit per dictam Regiam Camera, prouisum, pariterque decretum, prout præsentis decreto decernitur & prouidetur, quod ponantur in appretio animalia ciuium dictæ Ciuitatis Aquilæ affidata in Regia Dohana Menæ pecudum Apuleæ, hoc modo, videlicet pecudes gentiles, inclusis arietibus siue castratis ad rationem granorū quinque pro quolibet milliario aliaque pecudes musciæ ad rationem granorū duorum pro quolibet milliari. Boues verò, & vaccæ figliatæ ad rationem granorum trium, pro quolibet centenariio, & vaccæ sterpæ grossæ annorum trium ad rationem granorum duorum pro quolibet centenariio, & iumenta ad rationem granorum sex, pro quolibet centenariio, quod granum intelligatur iuxta soli-

tum, & consuetum in eorum appretio. Hoc suum, &c.

C V I.

Die 31. mensis Octobris, 1550.

PER Regiam Camera Summaria, proponente Domino Locumtenente; consensu fuit prouisum; & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod ordo datus per Excellentissimum Dominum Proregem de mense Iulij, 1548. in Regio Collaterali Consilio exequatur, sicque ordinatum, vt augeatur prouisio Magnifico Dohanerio Menæ pecudum Apuleæ in scutis tercentum, adeo, quod habeat scutos mille quolibet anno pro suo salario; verum, quod non liceat ei tenere pecudes quomodocumque, & qualitercumque in dicta Regia Dohana iuxta formam decreti lati per Excellentem Dominum Locumtenentem, & Magnificum Doctorem Guerrerium. Hoc suum, &c.

C V I I.

Die 17. mensis Decembris, 1550.

IN causa Excellentis Ioannis Andrea de Ianuario, Comitis Marturani, cum Vniuersitate, & hominibus eiusdem Ciuitatis Marturani, & casalibus, super contributione maritagij Magnificæ Eleonoræ de Ianuario filia ipsius Comitis, nuptæ cum Magnifico Iulio de Capua, prout in actis continetur; referente Magnifico Domino Ioanne Baptista Oceda, Præsidente dictæ Regiæ Camera, & causæ Commissario, fuit per dictam Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, quod prædicta Vniuersitas, & homines Ciuitatis Marturani, soluant eidem Excellenti Comiti pro subuentione dicti maritagij ducatos centum quadraginta octo ad rationem carolenorum quinque pro foculario quolibet, pro focularibus 296. in quibus in hac noua, & vltima numeratione reperitur taxata & liquidata d. Ciuitas cum casalibus; verum illos eidem Excellenti Comiti soluant in tribus tertiis ratam tangentem incipiendo primam solutionem à proxime venturo tertio Paschatis Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, & deinde in antea vsque ad effectualem satisfactionem ducatorum 148. Hoc suum, &c.

C V I I I.

Die 2. mensis Martij, 1551.

IN causa Regij Fisci petentis reintegrari Regiæ Curia omnia territoria paludum extra, & propè Ciuitatem Neapolis vti bonadomatia Regis, vel aliter quouis modo ad ipsam Curiam spectantia, cum nonnullis Ecclesiis,

clesiis, Monasteriis, Estauritis, Hospitalibus, & aliis personis Ecclesiasticis, petentibus remissionem ad eorum iudicem competentem & aliis, vt in actis; facta relatione Illustr. Domino Proregi in Collaterali Consilio per Regiam Cameraam, referente Domino Marcello Pignono Præsidente, & causæ Commissario fuit per Regiam Cameraam consensu prouisum, quod causæ prædictæ remaneant in d. Regia Camera, & in illis procedatur ad actus incumbentes, petitis remissionibus, & aliis oppositis non obstantibus. Hoc suum, &c.

C I X.

Die 4. mensis Martij, 1551.

IN causa Regij fisci cum Illustr. Iacoba Ursina Ducissa Martinæ super Domanio Ciuitatis Castellanae, & defensa dicta *l'Arzanesse*, & aliis, vt in actis, &c.

Visis prouisionibus, bannis, instructionibus Serenissimi quondam Regis Ferdinandi primi bonæ memoriæ, & aliorum retro Regū Domus Aragoniæ; ac visis capitulis Regni, partitis, librorū officialium Dohanæ Menæ pecudum Apuleæ, visisque videndis, & cōsideratis cōsiderandis, & de aliis omnibus per eandem Reg. Cam. facta relatione Illustriss. Domino Proregi in Collaterali Consilio referente Magnifico V. I. D. Domino Ioanne Bapt. Ogeda Præsidente d. Regiæ Camerae, & præsentis causæ Commissario, fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod non obstantibus appositis, liceat Regiæ Curia capere dictum territorium dictæ Ciuitatis Castellanae pro pascuo, & vsu pecudum ad rationem scutorum quatuordecim pro quolibet miliare pecudum in dicto territorio pascua fumentium. Hoc suum, &c.

C X.

Die 4. mensis Martij, 1551.

IN causa Regij fisci cum venerabili Monasterio, & monialibus Sanctæ Lucie Ciuitatis Materæ super defensa dicta de Sancta Lucia, & aliis vt in actis.

Visis prouisionibus, &c. & de aliis omnibus per eandem Regiam Cameraam, facta relatione Illustr. Domino Proregi in Collaterali Consilio referente Magnifico V. I. D. Dom. Ioanne Bapt. Ogeda Præsidente d. Regiæ Camerae & præsentis causæ Commissario fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur & prouidetur, quod d. defensa Sanctæ Lucie prædictæ Ciuitatis Materæ reintegretur ad instar herbagiorum ordinariorum d. Regiæ Dohanæ, saluo iure Regiæ Curie diminuendi pretium pro rata territo-

riorum seminorum in dicta defensa. Hoc suum, &c.

C X I.

Die 4. mensis Martij, 1551.

IN causa Regij fisci cum Excelente Comite Potentiæ super domanio Turris de mare, defensa deli Mesuli, & aliis vt in actis,

Visis prouisionibus, &c. & de iis omnibus per eandem Regiam Cameraam facta relatione Illustriss. Domino Proregi in Collaterali Consilio, referente Magnifico V. I. D. Domino Io. Bapt. Ogeda Præsidente dictæ Regiæ Camerae, & præsentis causæ Commissario, fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod liceat Regiæ Curia capere dictum territorium Turris de Mare pro pascuo, & vsu pecudum dictæ Regiæ Dohanæ ad rationem scutorum quatuordecim pro quolibet miliare pascua fumentium in d. territorio. Hoc suum, &c.

C X I I.

Die 4. mensis Maij, 1551.

IN causa Regij fisci cum Magnifico Ferdinando de Sangro super territorio Ischitellæ, Peschici, Insula de Varano, & aliis, vt in actis.

Visis prouisionibus, &c. & de iis omnibus facta relatione per Regiam Cameraam Illustriss. Domino Proregi in Collaterali Consilio, referente Magnifico V. I. D. Domino Ioanne Bapt. Ogeda Præsidente d. Regiæ Camerae & præsentis causæ Commissario, fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod liceat Regiæ Curia capere dicta territoria Ischitellæ, Peschici, & insulæ de Varano pro pascuo, & vsu animalium d. Regiæ Dohanæ, pascua fumentium in dictis territoriis pro pretio scutorum centum, & decem, quolibet anno. Hoc suum, &c.

C X I I I.

Die 4. mensis Martij, 1551.

IN causa Regij fisci cum Vniuersitate, & hominibus terræ Spennazzolæ super Domanio d. Terræ, & aliis, vt in actis.

Visis prouisionibus, &c. & de iis omnibus per Regiam Cameraam facta relatione Illustriss. Domino Proregi in Collaterali Consilio referente Magnifico V. I. D. Domino Ioanne Baptista Ogeda Præsidente d. Regiæ Camerae, & causæ Commissario, fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod liceat Regiæ Curia capere territorium Murgiarum cum confinibus d. Ter-

ra Spinazzolæ pro pascuo, & vsu animalium dictæ Regiæ Dohanæ iuxta formam instrumenti olim lati die 10. Decembris 1476. in actis producti ad rationem scutorum sexdecim pro quolibet milliare pecudum pascua sumentium in d. territoriis Murgiarum, & confinibus. Hoc suum, &c.

C X I V.

Die 4. mensis Martij, 1551.

IN causa Regij Fiscij cum Iacobo Prothonobilissimo Barone Terræ Palisciani, super dominio, defensis, herbagiis d. Terræ, & aliis, vt in actis.

Visis prouisionibus, &c. & de iis omnibus facta relatione per eandem Regiam Cameram Illustr. Domino Proregi in Collaterali Consilio, referente Magnifico V. I. D. Domino Ioanne Baptista Ogeda Præsidente d. Regiæ Cameræ, & præsentis causæ Commissario; fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod liceat Regiæ Curiæ capere d. territorium prædictæ Terræ Palisciani pro pascuo, & vsu pecudum dictæ Dohanæ ad rationem scutorum 14. pro quolibet milliare pecudum, pascua sumentium in d. territorio. Hoc suum, &c.

C X V.

Die 6. mensis Martij, 1551.

IN causa Excellentis Comitum Roburum, & super differentia quæ vertitur circa tempus quando pecudes ingredi debent nemus cum in illo existant glandes, referente Magnifico Domino Marcello Pignono Reg. Cam. Summaria Præsidente, & causæ Commissario; fuit per Regiam Cameram prouisum, & decretum, quod pecudes affidatæ in Regia Dohana debeant ingredi in d. nemus in fine mensis Nouembris, etiam si in dicto nemore fuerint glandes, iuxta formam consultationis Regiæ Cameræ, alias expeditæ sub die, &c.

C X V I.

Die 6. mensis Martij, 1551.

IN causa Regij Fiscij cum Excellente Comite Roburum super parco nouiter constructo pro vsu iumentorum eiusdem Comitum in territorio Ciuitatis Roburum, & aliis, vt in actis, &c.

Visis prouisionibus, &c. & de iis omnibus facta relatione per Reg. Cameram Illustriss. Domino Proregi in Collaterali Consilio, referente Magnifico V. I. D. Domino Marcello Pignono Præsidente d. Regiæ Cameræ, & præsentis causæ Commissario; fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decer-

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

nitur, & prouidetur, quod parcum prædictum remaneat; prout in præsentiarum reperitur pro vsu dictorum iumentorum ratione d. Excellentis Comitum tantum, ad beneplacitum tamen Regiæ Curiæ, & quod non possit ampliare. Hoc suum, &c.

C X V I I.

Die 6. mensis Martij, 1551.

IN causa Regij Fiscij cum Illustr. Marchione Turris Maioris, super defensis Turris Maioris, Florentini, Guardamenti, Dragona, & Miletij.

Visis prouisionibus, & de iis omnibus facta relatione per Regiam Cameram Illustriss. Domino Proregi in Collaterali Consilio, referente Magnifico V. I. D. Domino Ioanne Baptista Ogeda Præsidente d. Regiæ Cameræ, & præsentis causæ Commissario; fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod liceat Regiæ Curiæ capere territoria infra scriptæ defensionis infrascripto modo, & pretio videlicet Turris Maioris pro pretio scutorum 105. Florentini pro pretio scutorum 80. Guardamenti pro pretio scutorum 120. Dragonaria pro pretio scutorum 77. & Miletij pro pretio scutorum 80. pro pascuo, & vsu pecudum dictæ Regiæ Dohanæ pascua sumentium in territorio dictarum defensionum. Hoc suum, &c.

C X V I I I.

Die 11. mensis Martij, 1551.

IN causa Regij Fiscij cum Illustr. Marchione Campanæ, super herbagiis Defensionis Pantanelli domanij pertinentiæ Terlizij, & aliis, vt in actis.

Visis prouisionibus, &c. & de iis omnibus per Reg. Cameram facta relatione Illustriss. Domino Proregi in Collaterali Consilio, referente Magnifico V. I. D. Domino Ioanne Baptista Ogeda Præsidente Regiæ Cameræ, & causæ præsentis Commissario, fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod liceat Regiæ Curiæ capere dictum territorium, videlicet, territorium de Lantanella pro pretio scutorum centum viginti, territorium Terlizij pro pretio scutorum 60. pro pascuo pecudum affidatarum in Regia Dohana. Hoc suum, &c.

C X I X.

Die 11. mensis Martij, 1551.

IN causa Regij Fiscij cum Magnifico Alphonsio Torella, Barone Terræ Rignani super montanea d. Terræ, & aliis.

Visis prouisionibus, &c. & de iis omnibus

K K K K K facta

facta relatione per Reg. Camera Illustriss. Domino Proregi in Collaterali Consilio, referente Magnifico V. I. D. Domino Marcello Pignono Præsidente Regiæ Camerae, & præsentis causæ Commissario; fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod liceat Regiæ Curia, quolibet anno capere dictam Montaneam Terræ Rignani pro vsu, & pascuo pecudum affidatarum in dicta Regia Dohana, & pro illa soluere scutos centum. Hoc suum, &c.

C. X X.

Die 11. mensis Martij, 1551.

IN causa Regij Fisci cum Magnifico Dom. Ioanne de Gueuara filio, & hærede quondam Magnifici Gueuaræ de Gueuara super feudo Montellaris, & aliis, vt in actis, &c.

Visis prouisionibus, &c. & de iis omnibus facta relatione per Regiam Camera Summaria, Illustr. Domino Proregi in Collaterali Consilio, referente V. I. D. Domino Marcello Pignono Præsidente Regiæ Camerae, & causæ Commissario; fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod dictum feudum mensuretur, & ex eo duæ integræ partes remaneant pro pascuis pecudum affidatarum in dicta Regia Dohana, & alia tertia pars remaneat pro vsu seminorum: ita tamen quod in d. tertia parte includantur, palatium, & vinea, quæ sunt in d. feudo Montellaris, saluo iure Regiæ Curia, si quod competit diminuendi pretium pro rata pro tertia parte quæ remanet pro vsu seminorum. Hoc suum, &c.

C X X I.

Die 17. mensis Martij, 1551.

IN causa Regij Fisci cum Reuerendiss. Archiepiscopo Hidruntino super defensis d. de Ripalta, Isole de Ripalta, & aliis vt in actis, &c.

Visis prouisionibus, &c. & de iis omnibus per dictam Regiam Camera facta relatione Illustriss. Dom. Proregi in Collaterali Consilio, referente Magnifico V. I. D. Domino Alphonso Guerrerio Præsidente Regiæ Camerae, & præsentis causæ Commissario; fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod prædictus Reuerendiss. Archiepiscopus Hidruntinus non molestetur ex deductis per Regium Fiscum pro reinregratione d. defensæ nominatæ la Isca di Ripalta; verum quando Regia Curia ea indiguerit pro vsu, & pascuo pecudum dictæ Regiæ Dohanæ liceat dictæ Regiæ Curia tantum illa capere pro eo pretio prout per Regiam Camera determinabitur circa

alia territoria nunquam capta per d. Regiam Curiam. Hoc suum, &c.

C X X I I.

Die 17. mensis Martij, 1551.

IN causa Regij Fisci cum Illustr. Marchionissa Vasti super territorio Montis Caueosi, & aliis, vt in actis, &c.

Visis prouisionibus, &c. & de iis omnibus facta relatione per Regiam Camera Illustriss. Domino Proregi in Collaterali Consilio, referente Magnifico V. I. D. Domino Ioanne Baptista Ogeda Præsidente Regiæ Camerae, & causæ Commissario; fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod liceat Regiæ Curia quolibet anno capere territorium d. Terræ Montis Caueosi pro pretio ducatorum quatuordecim pro quolibet miliare pecudum pascua fumentium in territorio prædictæ Terræ. Hoc suum, &c.

C X X I I I.

Die 5. mensis Maij, 1551.

IN causa Regij Fisci cum Ferdinando de Gueuara super territorio nominato de Valdo Brizaso, & acqua rossa, alias la defesa de lo Coruaro dallà, & da qua dell'acqua & aliis vt in actis.

Visis prouisionibus, & de iis omnibus facta relatione per Regiam Camera Summaria Illustriss. Domino Proregi in collaterali Consilio, referente Magnifico V. I. D. Domino Alphonso Guerrerio Præsidente & causæ Commissario, fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod prædictus Magnificus Ferdinandus non molestetur ex deductis per Regium Fiscum pro reintegracione d. territorij nominati de Vado brizaso, & acqua rossa, alias la defesa del Coruaro dallà, e dà qua dell'acqua verum, quando Regia Curia ea indiguerit pro vsu, & pascuo pecudum Regiæ Dohanæ, liceat, Regiæ Curia tantum illud capere pro eo pretio, prout per Regiam Camera declarabitur, circa alia territoria nunquam empta per Regiam Curiam. Hoc suum, &c.

C X X I V.

Die 5. mensis Maij, 1551.

Cum motu proprio Sux Cæsareæ Maiestatis Dominus Bartolus Bonuinus, existens Præsident Regiæ Camera electus esset in fisci Patronum Prouinciæ Calabria, instabat Magnificus Taxator Regionum sigillorum Regni huius, vt decideretur an d. Dominus Bartolus esset tractandus immunis à solutione

ne iuris figilli, prout tractantur cæteri Domini Præsidentes Regiæ Cameræ.

Factaque de hoc relatione in Regia Cameræ per Dom. Franciscum Reuerterium Magni Camerarij Locumtenentem, fuit per ipsam Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum quod dictus Dominus Bartolus Bonuinus fisci Patronus Prouinciæ Calabria tractetur immunis à directibus Regij Sigilli, prout tractantur omnes Domini Præsidentes, ex quo adhuc retinebat dignitatem Præsidentis Regiæ Cameræ, licet non administrationem. Hoc suum, &c.

Reperi in libro notamentorum anni prædicti Regiam Cameram litteris mediantibus dubio proposito per Taxatorem his verbis respondiſſe. Magnifico Tassatore delli Regij Sigilli di questo Regno, hauendomo discusso lo dubio, che occorre circa l'immunità, che lo Signore Bartolo Buonuino V.I.D. pretende del deritto del Regio Sigillo, come Præsidente, che è stato di questa Regia Camera, & considerato il modo come hà lasciato dicto officio di Præsidente per ordine di S. M. Casarea, che si è prouisto dell'altro officio d' Auocato fiscale della Prouincia di Calabria, & aliis debite considerandis, vi dicemo, che lo debbiate trattare franco del detto deritto del Regio Sigillo per retinere la dignità di detto officio di præsidente della Regia Camera Datum Neap. die 5. mensis Maij, 1551.

C X X V.

Die 15. mensis Maij, 1551.

IN causa Magnifici Scipionis de Bastariis nepotis, & hæredis quondam Magnificæ Eleonoræ Sperandeo, cum Regio Fisco super petita restitutione presentis administrationis officiorum Regij Credenzeri Dohanæ Terræ Baroli, & fundaci Salis, & Salmarum Terræ prædictæ vt latius in actis.

Viso per Magnificum Dom. Pirrum Antonium Saponum Regiæ Cameræ Præsidentem, & causæ Commisarij, priuilegio, quondam Serenissimi Regis Frederici, sub datum in Castello Nouo Neapolis die 10. Nouembris, 1499. ampliacionis, & concessionis dictorum officiorum in personam quondam Magnifici Hieronymi Spera in deo, pro se, & eius heredibus, & successoribus; Visisque aliis priuilegiis, ac testamento prædictæ Magnificæ Eleonoræ filix, & hæredis dicti quondam Magnifici Hieronymi, quo suum hæredem vniuersalem instituit dictum Magnificum Scipionem eius nepotem in actis productis, & omnibus actis, & de iis facta relatione in Regia Camera coram Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus eiusdem Regiæ Cameræ auditis Magnificis Aduocatis, & Procuratoribus Regij fisci, fuit

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

per dictam Regiam Cameram prouisum pariter, & decretum quod possessio, seu quasi administrationis dictorum officiorum restitatur, prout præsentî decreto restitui mandatur dicto Magnifico Scipioni vt nepoti, & hæredi d. quondam Magnificæ Eleonoræ. Hoc suum, &c.

C X X V I.

Die 17. mensis Iunij, 1551.

IN causa in Regia Camera vertente inter Monasterium Sanctæ Mariæ Montis Oliueti Ciuitatis Neapolis, & Dom. D. Petrum de Toletto, Castellatum Castrî S. Herami super certa Massaria dicti Massarij.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Ioan. Bapt. Ogeda Regiæ Cameræ summarix Præsidentem, & causæ Cnmmissarij & de iis facta relatione in eadem Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, quod liceat Regiæ Curix capere illam partem territorij Massariæ Venerabilis Monasterij Montis Oliueti, super qua vertitur differentia, prout ex actis, quæ debeat seruire pro fortificatione d. Castrî S. Herami iuxta formam relationis Magnifici Baronis de la Caja, & quod dictum territorium mensuretur æstimeretur, & appretietur per expertos in talibus, ad finem, vt per Regiam Cameram prouideri possit circa solutionem d. territorij. Hoc suum, &c.

C X X V I I.

De 6. mensis Iulij, 1551.

PROponente Domino Pirro Antonio Saponem causam vertentem inter Magnificum Michaellem Ioannem Gomez, & Vniuersitatem Albanellæ super adiutorio monacagij venerabilis sororis Berardinæ Gomez eius filix in Monasterio S. Hieronymi Ciuitatis Neapolis per Regiam Cameram Summarix fuit prouisum, & decretum, dictam Vniuersitatem, & homines Terræ Albanellæ, condemnandos esse, & condemnari debere, prout præsentî decreto condemnantur ad soluendum prædicto Magnifico Michaeli Ioan. Gomez granos viginti quinque pro quolibet foculare iuxta numerum foculariorum taxatorum per d. Regiam Cameram ex causa d. Monacagij prædictæ Magnificæ Berardinæ Gomez filix d. Magnifici Michaelis Ioannis Gomez. Hoc suum Regia Camera interponente decretum.

KKkkk 1

CXXVIII

Die 7. mensis Iulij, 1551.

IN causa Regij Fiscij cum Illustr. Principe Asculi super defensione dicta de Buculi, & aliis, vt in actis.

Visis prouisionibus, &c. & de iis omnibus per Regiam Cameraam facta relatione Illustr. Domino Proregi in Collaterali Consilio, referente Magnifico V. I. D. Domino Ioanne Baptista Ogeda, Praesidente d. Reg. Camerae, & praesentis causae Commissario; fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod praedictus Illustr. Princeps Asculi non molestetur pro d. defensione de Buculi, verum quando Regia Curia ea indiguerit pro vsu, & pascuis pecudum d. Regiae Dohanæ, liceat Regiae Curiae illam capere, pro eo pretio quod per d. Regiam Curiam determinabitur circa alia territoria nunquam capta per dictam Regiam Curiam. Hoc suum, &c.

CXXIX

Die 7. mensis Iulij, 1551.

IN causa Regij Fiscij cum Magnifico & Reuerendo Abbate Monforio, super territorio nominato la Pezza d'Ariezo, & aliis, vt in actis.

Visis prouisionibus, &c. & de iis omnibus facta relatione per Regiam Cameraam coram Illustriss. Domino Prorege in Collaterali Consilio, referente V. I. D. Domino Ioanne Baptista Ogeda, Praesidente Regiae Camerae, & praesentis causae Commissario; fuit per dictam Regiam Cameraam prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod praedictus Magnificus, & Reuer. Abbas Monforius, non molestetur pro dicto territorio nominato la Pezza d'Ariezo; verum quando Regia Curia eo indiguerit pro vsu, & pascuis pecudum d. Regiae Dohanæ, liceat Regiae Curiae illud capere pro eo pretio, quod per ipsam Regiam Cameraam determinabitur circa alia territoria nunquam capta per dictam Regiam Curiam. Hoc suum, &c.

CXXX.

Die 7. mensis Iulij, 1551.

IN causa Regij Fiscij cum Magnifico, & Reuerendo Commendatario Sanctissimae Trinitatis Ciuitatis Venusij, super defensione dicta la Forestella, & aliis, vt in actis, &c.

Visis prouisionibus, &c. & de iis omnibus facta relatione per Regiam Cameraam Summariae, referente Magnifico V. I. D. Domino Marcello Pignono, Praesidente Regiae Came-

rae, & causae Commissario, Illustriss. Domino Proregi in Collaterali Consilio; fuit per d. Regiam Cameraam prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod praedictus Magnificus, & Reuerendus Commendator Sanctissimae Trinitatis Ciuitatis Venusij, non molestetur pro dicta defensione nominata la Forestella de Venosa; verum quando Regia Curia ea indiguerit pro vsu, & pascuis pecudum d. Regiae Dohanæ, liceat Regiae Curiae illam capere pro eo pretio, quod determinabitur circa alia territoria nunquam capta per dictam Regiam Curiam. Hoc suum, &c.

CXXXI.

Die 24. mensis Iulij, 1551.

IN causa Regij Fiscij cum Magnifico, & Reuerendo Mario Carrafa, super territorio Aquilistae, & aliis, vt in actis. Facta relatione Illustriss. Dom. Proregi in Regio Collaterali Consilio per Regiam Cameraam Summariae, referente Magnifico V. I. D. Domino Marcello Pignono, Praesidente, & causae Commissario; fuit prouisum, & decretum, quod praedictus Magnificus, & Reuer. Marius Carrafa, non molestetur pro territoriis, & dominio Aquilistae ipsius Reuer. Abbatis; verum quando Regia Curia eo indiguerit pro vsu, & pascuo pecudum d. Regiae Dohanæ, liceat Regiae Curiae illud capere pro eo pretio, quod determinabitur per Regiam Cameraam circa alia territoria nunquam capta per dictam Regiam Curiam, sed territorium vulgariter dictum la Guadagnola, remaneat pro vsu Regiae Dohanæ, & mensuretur, atque affigantur termini diuidentes dictum territorium ab alio territorio Aquilistae. Hoc suum &c.

CXXXII.

Die 12. Decembris, 1551.

IN causa Nobilis Francisci Iannone de ciuitate Bitonti, cum Vniuersitate, & hominibus d. ciuitatis, super immunitate qua gaudente praetendit dictus Franciscus, tanquam Pater onustus duodecim filiorum in gabellis dictae ciuitatis.

Visis actis per Magnificum Dom. Michaelem Io. Gomez militem, Regiae Camerae Summariae Praesidentem, & causae Commissarium, & de omnibus facta relatione in Regia Camera Summariae, coram Excellentissimo Domino Locumtenente, & Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius; fuit per dictam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod dictus Franciscus Iannone contribuat in debitis factis pro Regio Domanio iuxta formam litterarum

litterarum S. E. nec non in debitis per dictam Vniuersitatem factis ante priuilegium suæ immunitatis duodecim filiorum, & similiter participet ipse pro rata sibi competente in scutis quindecim mille per Regiam Curiam debitis, & scutis duodecim mille per Illustr. Ducem Sueffæ datis d. Vniuersitati, & sic soluat, vt alij ciues pro rata sua, adeo quod non fiat excomputatio in vna vice tantum, sed soluat, donec Vniuersitas ipsa libera fuerit à prædictis debitis. Hoc suum, &c.

CXXXIII.

Die 6. mensis Februarij, 1552.

Super instantia facta per Hieronymum Face, Terræ Flumaræ de Muro, vt declararetur immunis à solutione Collectarum, cum sit aliquibus membris debilitatus.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Paulum de Magnanis, Regiæ Cameræ Summaræ Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque de iis omnibus relatione in Regia Camera coram Excellentè Domino Francisco Reuerterio Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius; fuit per Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod d. Hieronymus vti mancus, siue membris debilitatus, tractetur francus, & immunis pro capite tantum. Hoc suum, &c.

CXXXIV.

Die 24. mensis Februarij, 1552.

In causa Magnifici Simoneti Nascebene vti Consulis Venetorum in ciuitate Licij, eum Arrendatoribus Dohanarum Prouinciæ Terræ Idrunti & Regio fisco super solutione iuris exituræ, & aliorum directuum pro oleis oneratis in duabus Marsilianis naufragatis in portu, & carricatorio S. Cataldi, & aliis vt in actis continetur.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Ioannem Baptistam Ogeda Præsidentem Regiæ Cameræ Summaræ & causæ Commissarium, & de eis facta relatione in d. Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus fuit per d. Regiam Cameram consensu, prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & declaratur, quod d. Mercatores Veneti in d. portu & carricatorio S. Cataldi possint, & valeant extrahere tantam quantitatem olei quanta est naufragata in d. Marsilianis sine solutione aliqua directus exituræ tantum. Hoc suum, &c.

CXXXV.

Die 5. mensis Martij, 1552.

Super instantia in Regia Camera oblata per Consulem, & alios Artis Serici, petentes deputari aliquem probum virum per Regiam Cameram, qui interueniat cum dicto consule, stante carceratione Nobilis Vincentij Persici alterius consulis d. Artis.

Per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum visa dicta comparitione, & attento consensu prædictorum, quod nobilis Nardus Antonius de Loritio accedat ad regendum, & administrandum officium Consulatus d. officij simul cum alio consule in loco prædicti Nobilis Vincentij Persici consulis dicti officij de præsentis carcerati, & cum d. consule interueniat, diebus, quibus Curia celebratur.

CXXXVI.

Die 24. mensis Iulij, 1552.

In causa Magnifici Ioannis Caroli Braccacij de Neap. & Sarre Brancaciæ eius nurus viduæ relicte quondam Magnifici Mutij Braccacij eius viri, & filij legitimi, & naturalis d. Magnifici Ioannis Caroli cum Regio fisco super immunitatibus, quibus gaudere prætendunt videlicet d. Magnificus Ioannes Carolus, vt Auus paternus duodecim nepotum filiorum legitimorum, & naturalium d. quondam Magnifici Mutij eius filij præmortui, & d. Magnifica Sarra, vt mater dictorum duodecim filiorum, vt in actis, &c.

Visis actis per Magnificum Dom. Petrum Masturtium Regiæ Cameræ Præsidentem, & præsentis causæ Commissarium, & de omnibus per eum facta relatione Excellentij Domino Locumtenenti, & de aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum, pariterque decretum, quod d. Magnificus Ioannes Carolus vt Auus paternus dictorum duodecim nepotum ex dicto quondam Magnifico Mutio eius filio præmortuo, & d. Sarra superuiuens, vt mater dictorum duodecim filiorum, donec lætum viduale seruauerit, & d. filij donec sub potestate dicti eorum aui habitauerint prout in præsentiarum habitant, & eo mortuo donec cum d. eorum matre vidua habitauerint, gaudeant immunitate, & exemptione iurium fiscalium ordinariorum, & extraordinariorum, & aliorum vectigalium datiorum, & impositionum, quæ per Vniuersitates huius Regni impositæ sunt, & in futurum imponentur, nec non pro eorum vsu, & familiæ tantum, & non commercij causa, omnium directuum Dohanæ, & fundacorum

KKkkk j &c

& aliorum quorumcunque iurium, directuum, & vectigalium tam Regionum, quam Baronum, tam in Ciuitate Neapolis, quam in omnibus aliis Ciuitatibus Terris, & locis Regni huius, si, & prout gauisi sunt; & gaudent, gaudereque possunt, & debent ceteri duodecim filij legitimi, & naturales pro eorum usu, & familia tantum, & non aliter nec alio modo, & propterea debitas patentas in forma expediri. Hoc suum, &c.

CXXXVII.

Die 12. mensis Octobris, 1552.

PER Regiam Cameram Summariae prouisum, & decretum est quod in posterum in fideiussionibus, quae dantur in posse Magnifici Magistri actorum Regiae Camerae Summariae pro expeditione patentarum pro usu, & gratia huius fidelissimae Ciuitatis Neapolis, ad euitandum fraudes, quae committi possunt in dictis fideiussionibus, petentes supradictas patentas se obligant quod infra duos menses praesentabunt in Regia Camera responsale, qualiter portarunt in Ciuitate Neapolis tales res gratiae, & quod d. Magister actorum aliter dictas fideiussiones non capiat. Hoc suum, &c.

CXXXVIII.

Die 25. mensis Octobris, 1552.

SVper differentia vertente in Regia Camera Summariae inter Magnificum Dohanerium, & Credenzerios Regiae Dohanae, & maioris fundaci Ciuitatis Neapolis, ac Arrendatorem, & Regium fiscum circa deputationem custodum, seu Guardianorum in partis d. Ciuitatis, & aliis locis infra, & extra districtum, & iurisdictionem ipsius, in quibus soliti sunt prout necessitas exposcit, deputari, visisque actis, & regis instructionibus Regiae Dohanae in Camera, ac petitionibus, & replicationibus, hincinde per d. Partes, & fiscum factis, auditisque de super saepe saepius oretenus Partibus praedictis, & fisco in iis quae dicere, & allegare voluerunt.

Per eandem Regiam Cameram communi voto fuit prouisum & decretum, prout praesenti decreto decernitur & declaratur, quod lista seu deputatio dictorum custodum, seu Guardianorum de cetero fiat per Magnificum Dohanerium in Banca d. Regiae Dohanae, & non alibi cum praesentia Magnificorum Credenzeriorum & arrendatoris ipsius; verum quod circa praedicta, & infra posita seruetur ordo infra positus, & fortius pro obseruantia & maiori declaratione infra positae instructionis *num. 20.* Registratae in Registro Curiae 16. Registrato 25 1. anni 1537. tenoris sequen-

tis videlicet *Ch'ogni Sabato, Settimana per settimana se debbiano mutare tuti li Guardiani praesenti, e futuri di quella porta doue sarranno stati la settimana precedente, & cosi quelli che sono stati deputati dentro la Dohana, & se debbiano mandare, & deputare separati, & non uniti in ciascuna dell'altre porte, e che li medesimi Guardiani non ci debbiano ritornare à deputare, & ponere in quelle medesime porte, ne dentro la Dohana da doue si leuano sino à tanto, che haueranno settimana per settimana circuito tutte le su dette porte, & questo praedetto ordine de cetero, si habbia da offeruare, tanto in le presente porte, quanto dentro in la Dohana, & altri luoghi, doue sono soliti deputarose, & starno detti Guardiani per custodia, & seruizio della Regia Corte.*

CXXXIX.

Die 29. mensis Octobris, 1552.

PER Regiam Cameram Summariae communi omnium Dominorum voto fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod Magnifici Domini Alphonsus Guerrerius V.I.D. & Petrus Hasturtius idiota, Regiae Camerae Summariae Praesidentes pro bono regimine, & conseruatione Regiae Dohanae huius fidelissimae Ciuitatis Neapolis accedant personaliter ad d. Regiam Dohanam, semel in vnaquaque hebdomanda. Hoc suum, &c.

CXL.

Die 15. mensis Octobris, 1552.

ATtento quod pro satisfatione Regiae Camerae, & liquidatione computorum administrationis, & fidae Regiae Dohanae Menae pecudum Apuleae conuenit, & est necessarium, quod omnes libri qui sunt in d. Dohana fiunt tam per Magnificum Dohanerium, & Regios Credenzerios, quam per alios officiales d. Regiae Dohanae Praesententur in Regia Camera Summariae.

Ideo fuit per dictam Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod de cetero Magnificus Regius Dohanerius d. Regiae Dohanae Menae pecudum Apuleae praesentare debeat singulis annis vna cum suo computo quinterniones qui per eum, & credenzerios fiunt in Banca Regiae Dohanae, & similiter praesentare debeat modo quo supra quinterniones, qui fiunt per Regios Gabellarios d. Regiae Dohanae in allistamento, & numeratione, quae fiunt de omnibus, & quibuscunque animalibus tam minutis, quam grossis, de quibus non erat solitum dari lista, &c.

CXLI.

C X L I.

Die 9. mensis Decembris, 1552.

IN causa Magnifici Ferdinandi de Sangro, Regij Dohanerij Regiæ Dohanæ Menæ pecudum Apuleæ prætententis, quod damnum, & diminutio pecuniæ scutorum quatuor mille centum septuaginta trium, $\text{th. } 3. \text{ gr. } 3.$ in Thesoreria asportatorum in moneta tonsa sit Regiæ Curia ex vna, & Regij Fisci ex altera, vt prætentitur.

Visis actis, & de eisdem facta relatione Illustrissimo Domino Proregi in Collaterali Consilio per Regiam Cameram Summaria, referente Magnifico V. I. D. Domino Ioanne Baptista Ogeda Præsidente d. Regiæ Cameræ, & causæ Commissario; fuit per dictam Regiam Cameram prouisum, pariterque decretum, quod Magnus Ferdinandus de Sangro condemnetur, prout præsentis decreto condemnatur ad dandum, soluendum, & assignandum Regiæ Curia ducatus duos mille centum septuaginta quatuor, $\text{th. } 3. \text{ \& gr. } 3.$ qui fuerunt amissi, & deperditi propter bannum suæ Excellentia in prædictis ducatis quatuor mille, centum septuaginta tribus $\text{th. } 3.$ & $\text{gr. } 3.$ per eum, vt prætentitur delatis in Thesoreriam generalem, quod detrimentum, & diminutio d. pecuniæ cedat, & cedere debeat in damnum d. Magnifici Ferdinandi, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur. Hoc suum, &c.

C X L I I.

Die 27. Ianuarij, 1553.

IN causa Magnifici Francisci Moles Regij Perceptoris Prouinciæ Terræ Bari, cum Regio Fisco, de, & super moneta tonsa, per d. Magnificum Franciscum Moles missa in Regiam generalem Thesoreriam, & ad cuius damnum, & interesse debet cedere diminutio d. pecuniæ per eum missæ post publicationem Regij Banni super moneta tonsa.

Audita relatione Magnifici Ioannis Francisci de Arminio Rationalis Regiæ Cameræ Summaria, qui per eandem fuit deputatus ad ponderandum, & computandum dictam pecuniam, qui retulit, & declarauit coram Excelente Domino Locumtenente, & Magnificis Dominis Præsidentibus Regiæ Cameræ in Carrugio per prædictum Magnificum Moles missa, inuenisse infra scriptam quantitatem monetae tonsæ, quæ ante bannum faciebat summam ducatorum 1039. 0. 5. consistentem in istis quantitibus videlicet in scutis 306. 3. 12. carolorum, & in scutis 732. 1. 13. incoronatorum; in quibus repperitum est fuisse damnum scutorum 477. 4. 17. $\frac{1}{4}$

auditaque relatione eiusdem super bilancio, & aliis scripturis transmissis per dictum Moles; visisque partitis exactionis dictarum pecuniarum, auditisque Magnificis Fisci Patrono, & Procuratore, auditoque nobili Ioanne Francisco Palumbo; de quibus omnibus per Regiam Cameram, facto verbo in Regio Collaterali Consilio, fuit prouisum pariter, & decretum, diminutionem d. pecuniæ debere cedere ad damnum, & interesse Regiæ Curia, & non ad damnum, & interesse d. Magnifici Moles, & propterea d. Magnificum Franciscum Moles absolendum, & liberandum esse, prout præsentis decreto absoluitur, & liberatur à præsentis per Regium Fiscum contra eum ratione prædicta. Hoc suum, &c.

C L X I I I.

Die 4. mensis Februarij, 1553.

IN causa Magnifici Matthei Angeli Rugij de ciuitate Salerni cum Regio Fisco, de, & super petitione certæ quantitatis pecuniæ factæ in prorogatione Nundinarum ciuitatis Salerni in mense Septembris, & aliis, vt in actis, & processu continetur.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dominum Paulum de Magnatis Regiæ Cameræ Summaria Præsidentem, & causæ Commissarium, & de prædictis omnibus per eundem facta relatione in eadem Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius; per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod omnia emolumenta facta etiam tempore prorogationis nundinarum prædictæ ciuitatis Salerni in d. mense Septembris proximi præteriti sint & esse debeant d. Magnifici Matthei Angeli Rugij, eidemque soluantur per Magnificum Regium Governatorem, & Straticotum d. ciuitatis Salerni detentores dictorum emolumentorum, sine aliqua contradictione, prout præsentis decreto solui mandatur. Hoc suum, &c.

C X L I V.

Die 14. mensis Aprilis, 1553.

IN causa Magnifici Annibalis Marzati regentis officium Regij Perceptoris Prouinciæ Aprutij Vlera, cum Regio Fisco, de, & super moneta tonsa per dictum Magnificum Annibalem missa in Regiam generalem Thesoreriam, & ad cuius damnum, & interesse debet cedere diminutio d. pecuniæ per ipsum missæ post publicationem Regij Banni super moneta tonsa.

Audita relatione Magnifici Ioannis Francisci de Arminio Rationalis Regiæ Cameræ Summa

Summaria, qui per eandem Regiam Camerae fuit deputatus ad computandum, & ponderandum dictam pecuniam, qui retulit, & declarauit coram Excellente Domino Locumtenente, & Magnificis Dominis Praesidentibus Regiae Camerae in carrugio per praedictum Magnificum Annibalem misso, inuenisse infra scriptam quantitatem monetae tonsae, quae ante bannum faciebat summam scutorum 16. 1. 9 consistentem Coronatorum, in quibus repertum est fuisse damnum scutorum 7. 0. 5. auditisque Magnificis Regij Filii Patrono, & Procuratore, audito nobili Seruio Sarro, de quibus omnibus per Regiam Camerae facta verbo in Collaterali Consilio fuit prouisum pariter, & decretum, diminutionem d. pecuniae debere cedere ad damnum, & interesse Regiae Curiae, & non ad damnum, & interesse d. Magnifici Annibalis, propterea d. Magnificum Annibalem Marzatum absolendum esse, & liberandum, prout praesenti decreto absoluitur, & liberatur a praetensis per Regium Fiscum contra eum ratione praedicta. Hoc suum, &c.

CXLV.

Die 18. mensis Aprilis, 1553.

Visa retrofacta petitione praesentata per Magnificos Consules, visisque videndis per Magnificum V. I. D. Paulum de Magnanis Praesidentem Regiae Cam. Summariae, & causae Commissarium, & de omnibus facta relatione in dicta Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Praesidentibus, fuit per d. Regiam Camerae consensu, prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & declaratur, quod tam Consules Artis Serici, quam Iudex, & Actorum Magistri d. Artis, qui pro temporibus erunt, mutentur singulis annis, & in fine temporis deposito officio stent sindicatui. Hoc suum, &c.

CXLVI.

Die 7. mensis Iunij, 1553.

In causa Magdalenae Francone de Neapoli cum Vniuersitate & hominibus Terrae Caiuani super immunitate functionum fiscalium qua gaudere praetendit ut ciuis Neapolitana pro suis bonis dotalibus, quae possidet in districtu ipsius Terrae, stante, quod est de territorio promiscuo Ciuitatis Neapolis, prout in actis, &c.

Visis actis praedictis, & decreto alias lato per d. Regiam Camerae olim die 11. Martij, 1531. in actis producto, per quod fuit declaratum dictam Terram Caiuani esse de territorio promiscuo eiusdem Ciuitatis Neapolit

per Magnificum Dominum Petrum Nasturtium Regiae Camerae Summariae Praesidentem, & praesentis causae Commissarium, de quibus facta per eundem relatione in d. Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius; fuit per d. Regiam Camerae consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & declaratur, praedictam Magdalenam Francone fore, & esse ortam in d. Ciuitate Neapolis, ac proinde stante promiscuitate d. territorij, ac etiam quod non reperitur principaliter numerata in hac noua numeratione dictae Terrae Caiuani, Magdalenam ipsam ut ciuem Neapolitanam debere tractari, immunem, & exemptam a d. functionibus fiscalibus pro bonis, quae possidet in districtu d. terrae. Hoc suum, &c.

CXLVII.

Die 21. mensis Iunij, 1553.

In causa Magnificae Mariae Caracciolae de Neapoli cum Gabellotis Gabellae delle Sbarre Ciuitatis Neapolis super exemptione iurium d. Gabellae pro vino, & greco empto per ipsam Magnificam Mariam a Portionariis suarum Terrarum sitarum in territorio Terrae Summariae, & conducto ad Ciuitatem Neapolis, prout clarius in actis continetur.

Visis actis, & decreto alias interposito per Regiam Camerae in fauorem Scipionis Scotio, die 24. mensis Martij, 1550. pro simili exemptione tenoris sequentis, videlicet, Die 24. mensis Martij, 1550. in causa vertente in Regia Camera Summariae, inter Magnificum Scipionem de Scotio de Neapoli ex vna, & Gabellotos, seu exactores gabellae, quae exigitur in Sbarris fidelissimae Ciuitatis Neapolis, ex altera, de, & super directibus d. gabellae, quos praedicti Gabelloti praetendunt exigere a praedicto Magnifico Scipione pro vino, & greco prouenientibus ex suis massariis sitis in Terra Summariae prae-textu partis tangentis Colonis, seu Partionariis, quam praetendunt dictum Scipionem exegisse ab ipsis Colonis, seu Partionariis, prout clarius in actis continetur. Visis actis, & scripturis praesentatis per ambas Partes per Magnificum Petrum Antonium Saponum Praesidentem Regiae Camerae, & dictae causae Commissarium, factaque per eundem relatione in Banca coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Praesidentibus, auditis Partibus ipsis cum eorum Aduocatis, fuit per dictam Regiam Camerae datus terminus iuris, prout praesenti decreto datur Partibus ipsis ad probandum incumbentia in dicta causa, & prouisum, quod lite pendente dicti Gabelloti non exigant dictum ius, siue directum a praedicto Magnifico

Magnifico Scipione pro vino, & greco prouenientibus ex dictis eius massariis, & si quid ab eo exegerunt, vel in depositum receperunt, illud restituant, donec aliter super huiusmodi causa per d. Regiam Cameram prouisum, & determinatum fuerit; verum fiat annotatio d. vini, & greci per eisdem Gabellotos, vt in decisione causæ haberi possit ea ratio, quæ de iure habenda erit, & quod intimetur Petrus Antonius Saponus, Io. Paulus Crispus pro Magistro actorum consensu, Nardus Antonius pro notatore; Et factò verbo in Banca per Magnificum Dom. Petrum Nasturtium Regiæ Cameræ Summarie Præsidentem, & eiusdem causæ Commissarium Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus fuit per d. Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum quod depositum factum per d. Magnificam Mariam pro iuribus gabellæ vini, seu greci prædicti ex causa d. directum in præinserto decreto contentorum restituatur eidem Magnificæ Mariæ per prædictos Gabellotos, & detur, prout præsentis decrto datur terminus iuris vtri que Parti in causa ad probandum incumbentia. Hoc suum, &c.

CXLVIII.

Die 9. mensis Septembris, 1553.

AD euitandum fraudes, quæ committuntur per extrahentes merces victualia, seu alimonia à præsentis Regno extra Regnum sub nomine, & colore quod extrahunt per infra Regnum, & vt Regia Curia non sit læsa, nec decipiantur, & aliis rationibus, & causis in Regia Camera benè discussis, fuit per eandem Regiam Cameram Summarie consensu prouisum, pariter, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod ex nunc in antea omnes Magistri Portulani, & Vicesecreti Regni præsentare debeant, & præsentent in d. Regia Camera responsalia extractionum, quæ fiunt per infra Regnum infra menses tres numerandos à die onerationis talium mercium, seu victualium, alias si infra dictum tempus mensium trium non præsentauerint responsale in d. Regia Camera, talis Magister Portulanus seu Vicesecretus in suo casu soluat Regiæ Curie tractam duplicatam, quæ soluitur pro extractione per extra Regnum. Hoc suum, &c.

CXLIX.

Die 14. mensis Octobris, 1553.

Viso præsentis processu, & totius præsentis causæ meritis, visis denique videndis, attentis attendendis, & consideratis consideratis

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

randis, habitaque super his matura deliberatione, cum consilio diligenti per ea quæ vidimus, inspeximus. animumque nostrum, & cuiusdam rectè iudicantis, & deum timentis, mouent, mouereque possunt, & debent, Iesu Christi, & Beate Mariæ Virginis eius gloriosæ Matris nominibus inuocatis, de quorum vultu recta iudicia procedunt, & oculi iudicantium respiciunt veritatem, Sacrosanctis quatuor Euangeliis coram nobis præpositis, & per nos reuerenter inspectis facta prius relatione Illustriss. & Reuerendiss. Domino Locumtenenti generali in Collaterali Consilio, per Regiam Cameram Summarie; referente Magnifico V. I. D. Domino Paulo de Magnanis Præsidente d. Regiæ Cameræ, & causæ Commissario.

Per hanc nostram diffinitiuam sententiam dicimus, pronunciamus sententiamus, decernimus, & declaramus, bona feudalia quæ fuerunt Ferdinandi Sanseuerini olim Principis Salerni esse vendenda, & de pretio esse soluendas dotes scutorum viginti septem mille, & antefatum scutorum nouem mille Illustri D. Isabellæ Villamari olim Principissæ Salerni, & interusurium dotium & antefati liquidandum tempore exequutionis præsentis nostræ diffinitiuæ sententiæ, à quibus deducantur ducati tres mille consignati per decretum huius Regiæ Cameræ facta relatione Illustriss. Reuerendiss. Domino Locumtenenti generali, prout præsentis nostra diffinitiuæ sententiæ solui debere, ac deduci decernimus, & declaramus, verum decernimus, & declaramus, quod liceat Regiæ Curie offerre dictas dotes, & antefatum cum interusurio, facta prius deductione d. quantitatis consignatæ, vt supra in pecunia numerata, & liberentur bona feudalia, quæ fuerunt d. olim Principis, & debeat d. Illustr. D. Isabella cedere omnia iura, & actiones sibi competentes, & competentia pro dotibus, & antefato, & interusurio Regiæ Curie prout præsentis nostra diffinitiuæ sententiæ in casu prædicto condemnamus prædictam Illustr. D. Isabellam ad cedendum d. Regiæ Curie d. iura, & actiones, neutram Partium in expensis condemnantes ex causa, hanc nostram taliter in iis scriptis proferentes sententiam, &c.

CL.

Die 9. mensis Ianuarij, 1554.

IN causa honorabilis Paulelli Papazzoli de Casali Sanctæ Anastasiæ cum Regio fisco super eo videlicet, quod gaudere prætendit immunitate 12. filiorum, non obstante, quod vna femina ipsorum est maritata, & non viuere sub patria potestate, sed habitat seorsum à

LLIII Patre

Parre cum viro, & aliis, prout in processu, & actis.

Visis actis, & informatione capta per Dominum Petrum Nasturtium Regiæ Camerae Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, & facta de eis relatione Excellentissimi Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, pariter, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, atque declaratur quod d. honorabilis Paulellus Papazzolus tanquam habens 12. filios legitimos, & naturales gaudeat, & similiter gaudeant dicti eius filij, donec sub patria potestate habitauerint immunitate, & exemptione iurium fiscalium ordinariorum, & extraordinariorum, & aliorum vectigalium, gabellarum, & daciõrum, & impositionum, quæ per d. Vniuersitatem Sanctæ Anastasiæ imponuntur, nec non pro eorum vsu & familiæ, & non commercij causa sint immunes ab omnibus iuribus, & directibus Regiarum Dohanarum, & fundicorum, ac alterius cuiusuis vectigalis, & directus in toto præsentis Regno, tam in Ciuitatibus, & Terris domanialibus, quam Baronum. Hoc suum, &c.

C L I.

Die Lunæ 19. mensis Februarij, 1554.

IN causa Magnificorum & Nobilium Ioannis Francisci de Rubeis, Nicolai Francisci Santoni Didaci de Silos, Ioannis Benet Ferrera Martini de Aluaro, Martini de Alba, Ferdinandi de Sofa, Francisci Cazani, Baptistæ Carena, & Ghidali de Ghidale Aduentitiorum, & habitantium in Ciuitate Buronti ex vna, & vniuersitatis ipsius Ciuitatis ex altera, & super petitione, vt admittantur ad honores, officia, & dignitates, ac prærogatiuas d. Ciuitatis, si, & prout ceteri ciues originarij, & orti in d. Ciuitate admittuntur, non obstante, quod sint exteri, & aduentitij, & aliis, vt in actis dictæ causæ continetur.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dominum Marcellum Pignonum Regiæ Camerae Summarie Præsidentem & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in d. Regia Camera Excellentissimi V. I. D. Domino Francisco Reuerterio Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus, fuit per d. Regiam Cameraam, attentis attendendis, & consideratis considerandis, prouisum pariter, atque decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quoad dictos Magnificos Didacum de Silos, Martinum de Alba & Ferdinandum de Sofa, tanquam numeratos pro focularibus in d. Ciuitate, in noua, &

ultima numeratione ipsius, & qui subeunt onera solutionum ipsius Ciuitatis, prout ceteri ciues, quod gaudeant, & potiantur omnibus honoribus, & prærogatiuis in eadem Ciuitate, quibus, & prout reliqui ciues ipsius potiantur, & gaudent, iuxta formam litterarum ad eorum instantiam expeditarum per dictam Regiam Cameraam sub die 5. Septembris, 1553. quo verò ad alios supra nominatos videlicet Magnificum Ioannem Franciscum de Rubeis, Magnificum Nicolaum Franciscum Sansone, Magnificum Ioannem Benet Ferrera, Magnificum Martinum de Aluaro, & Nobilem Franciscum Cazanam, Baptistam Cazanam & Ghidalem de Ghidale, qui non reperiuntur numerati in d. numeratione, fuit similiter prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod si non sunt alibi numerati in noua, & ultima numeratione, & habitant in dicta Ciuitate, & contribuunt, gaudeant similiter, & potiantur prædictis omnibus honoribus, prærogatiuis, & exemptionibus, prout ceteri ciues ipsius potiantur, & gaudent, iuxta formam earundem litterarum, oppositis pro parte d. Vniuersitatis non obstantibus. Hoc suum, &c.

Ad materiam huius determinationis vide scripta per me lib. 1. mear. resolut. capit. 326. per tot. &c.

C L II.

Die 16. mensis Martij, 1554.

IN causa Vniuersitatis, & hominum Castri Turris Octauæ Casalæ Ciuitatis Neapolis, eum Regio fisco, de & super exemptione seruitiorum cum eorum curribus, & barcais proptentorum per Regiam Curiam ab ipsis hominibus d. Castri, & aliis, vt in actis, &c.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Io. Bapt. Ogeda Regiæ Camerae Præsidentem, & præsentis causæ Commissarium, & de eisdem facta relatione in d. Regia Camera Excellentissimi Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius Regiæ Camerae, fuit per eandem Regiam Cameraam prouisum, & decretum, quod d. Vniuersitas, & homines dicti Castri Turris Octauæ, tanquam vnum de Casalibus, & pertinentiis Ciuitatis Neapolis non molestentur à d. Regia Curia super dictis seruitiis curruum, & barcarum, prout præsentis decreto non molestari decernitur, & prouidetur. Hoc suum, &c.

C L III.

Die 18. Aprilis, 1554.

IN causa Magnifici Ioannis Bernardini Ciarella de Neapoli cum Illustr. Principe Ascoli

Ascoli super immunitate qua d. Io. Berardinus gaudere prætendit in d. Ciuitate Ascoli tanquam Ciuis Neapolitanus pro rebus exemptis.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Marcellum Pignonum Regiæ Camere Præsidentem, & causæ huius Commissarium, & de eisdem facta per eum relatione in dicta Regia Camera, Excellenti Domino Francisco Reuerterio Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus; fuit per eandem Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, quod d. Magnificus Io. Berardinus Citarella tanquam Ciuis Neapolitanus in d. Statu prædicti Illustriss. Principis Ascoli, tractetur, prout præsentis decreto tractari mandatur immunis etiam pro mercantiis. Hoc suum, &c.

CLIV.

Die 11. mensis Iulij, 1554.

Super capitibus in Regia Camera præsentatis pro parte Venerab. Capituli, & Cleri Terræ Terlitij circa eorum immunitates, aliasque franchitias, quibus gaudere prætendunt.

Visis capitibus prædictis per Magnificum V. I. D. Dom. Io. Bapt. Ogeda Regiæ Camere Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, ac de his omnibus facta relatione in dicta Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius; fuit per dictam Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod prædicti Clerici non molestentur ab Vniuersitate dictæ Terræ ad aliquid soluendum ex causa collectarum pro fructibus eis obuientibus ex dictis bonis, non obstante prætensione dictæ Vniuersitatis, quod bona prædicta per vnum, duos, & tres annos réperiantur data in afflictum personis laicis. Insuper prouisum, & decretum est, quod cum Clerico per decretum generale Regiæ Camere concessa sit immunitas pro vno famulo, qui ei deseruit; quod si loco famuli d. Clericus penes se retinuerit aliquem consanguineum, qui sibi in suis necessitatibus deseruiat, eadem immunitas concessa intelligatur pro consanguineo, qui in loco famuli deseruit. Hoc suum, &c.

CLV.

Die 10. mensis Iulij, 1554.

In causa vertente in Regia Camera Summarie inter Aloysium de Masio Terræ Sanctæ ex vna, & Regium Fiscum, & Vniuersitatem ipsius Terræ, ex altera: de, & super
D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

immunitate, qua dictus Aloysius gaudere prætendit tanquam habens vndecim filios legitimos, & naturales, & vnum nepotem legitimum, & naturalem ex suo filio suppletentem numerum duodecim filiorum, prout clarius in actis continetur.

Visa informatione capta ad instantiam dicti Aloysij, citatis Regio Fisco, & prædicta Vniuersitate Terræ Sanctæ, per quam constat, ipsum habere vndecim filios legitimos, & naturales, & vnum nepotem legitimum, & naturalem ex filio. Visis aliis actis in causa prædicta factis per Magnificum V. I. D. Dominum Ioannem Baptistam Ogeda dictæ Regiæ Camere Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque per eum relatione Excellenti Domino Locumtenenti, & alis Dominis Præsidentibus Regiæ Camere, visisque videndis, & attentis attendendis; fuit per dictam Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, dictum Aloysium tanquam Patrem onustum vndecim filiis, & vno nepote legitimis, & naturalibus debere gaudere immunitate, & exemptione iurium fiscalium ordinariorum, & extraordinariorum, si, & prout gauisi fuerunt, & gaudent, & gaudere possunt cæteri duodecim filios legitimos & naturales habentes, dummodò dictus Nepos maneat, siue viuat sub alimentis prædicti Aloysij, & similiter gaudeant prædictis eisdem immunitatibus prædicti eius filij, & nepos, donec, & quousque sub patria potestate manserint. Hoc suum, &c.

CLVI.

Die 11. mensis Octobris, 1554.

Super instantia facta pro parte Reuerendi Capituli, & Cleri Presbyterorum Græcorum Terræ Soleti circa immunitates, & exemptiones à functionibus fiscalibus, aliisque vniuersalibus oneribus ordinariis, & extraordinariis.

Visis capitibus in actis præsentatis, ac de illis facta relatione in Regia Camera Summarie, per Dom. Militem V. I. D. Io. Baptistam de Ogeda causæ Commissarium, coram Excellente Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius; fuit per ipsam Regiam Camera consensu prouisum, & decretum.

Quoad primum caput, quod pro bonis stabilibus, quæ dictis Presbyteris obueniunt ex legitima successione eorum filiorum, qui eorum matribus iam defunctis in bonis prædictis successerunt, tractentur immunes.

Quoad 2. caput fuit prouisum, & decretum, quod pro bonis stabilibus, quæ Presbyteri prædicti ab eorum vxoribus in dotem ac-

ceperunt inestimata, soluant cum dicta Vniuersitate in dictis functionibus fiscalibus.

Quoad 3. fuit prouisum, & decretum, quod pro bonis stabilibus, quæ dicti Presbyteri ante eorum clericatum emerunt, non soluant in dictis functionibus fiscalibus iuxta decretum Regiæ Camerae latum sub die 21. Iulij, 1513.

Quoad 4. fuit prouisum, & decretum, quod pro bonis, quæ ipsi Clerici ab exteris emunt, sitis, & positis in territorio dictæ Terræ Soleti, soluant ubi bonatenentes, prout soluebant eorum Prædecessores, priusquam bona prædicta ipsis Clericis vendidissent.

Quoad 5. fuit prouisum, & decretum, quod pro animalibus, quæ dicti Presbyteri emerunt ab exteris, & quæ pasqua sumunt extra Territorium d. Terræ Soleti, nil soluant cum ipsa Vniuersitate.

Quoad 6. fuit prouisum, & decretum, quod dicti Presbyteri pro eorum animalibus, quæ pasqua sumunt tam in propriis territoriis, quam dictæ Vniuersitatis, nil soluant pro numero 20. pecudum, quæ deferuiunt pro vsu ipsorum Clericorum, stante quod pro numero aliarum pecudum obtulerunt soluere sicut alij Ciues in oneribus ordinariis, & extraordinariis.

Quoad 7. fuit prouisum, & decretum, quod dicti Presbyteri in expensis, quæ erogantur pro hospitatione militum, nullatenus contribuant.

Quoad 8. fuit prouisum, & decretum, quod dicti Presbyteri, siue Clerici non contribuant pro hospitatione militum, sed pro custodia maritima contribuere teneantur.

Quoad 9. fuit prouisum, & decretum, quod pro bonis stabilibus, quæ ipsi Presbyteri emerunt, teneantur soluere collectas, tanquam bonatenentes pro illis tamen debitis contractis per Vniuersitatem tempore quo bona illa possidebantur per Ciues laicos.

Quoad 10. fuit prouisum, & decretum, quod filij dictorum Presbyterorum Græcorum, eorumque vxores, defunctis iam ipsis Presbyteris, durante viduitate circa contributionem functionum fiscalium, tractentur immunes, prout tractabantur tempore quo prædicti Presbyteri eorum viri, & Patres respectiue viuebant.

Insuper per dictam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum est, quod si contingerit reperiri animalia dictorum Presbyterorum in alienis territoriis damnandantia, nullatenus d. Presbyteri teneantur soluere poenam statutam contra dominos animalium, quæ damnificarunt, sed tantum soluere damnum passum pro pasculo dictorum animalium. Hoc suum, &c.

Ad confirmationem huius postremæ decisionis

vide, quæ ego scripsi libro primo mearum resolutæ cap. 220.

CLVII.

Die 24. mensis Octobris, 1554.

IN causa Venerab. Capituli, & Cleri Ciuitatis Melfitti, cum dicta Vniuersitate; visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Io. Baptistam Ogeda Regiæ Camerae Summarie Præsidentem, & præsentis causæ Commissarium, de quibus facta per eundem relatione in d. Regia Camera, Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus; fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod seruentur decreta generalia Regiæ Camerae super immunitate Clericorum per Vniuersitatem, & homines Ciuitatis Melfitti, & Clerici prædicti in reparatione murorum contribuant cum hominibus & Vniuersitate d. Ciuitatis; quo verò ad hospitationem militum non molestantur, sed obseruentur dictis Clericis literæ alias per d. Regiam Cameraam ad eorum instantiam expeditæ sub die 5. mensis Septembris proximè elapsi in processu deductæ, iuxta earum interpretationem, & declarationem. Hoc suum, &c.

CLVIII.

Die 30. Ianuarij, 1555.

IN causa in Regia Camera vertente inter Magnificum Mattheum Vivaldo de Ciuitate Salerni, ex vna, & Magnificos Gabellotos Gabellarum molituræ granorum octo, & granorum sex pro tumulo, ex altera: de, & super immunitate fructuum feudalium, qui nascuntur ex eius feudo nominato di Cola d'Errico, sito in pertinentiis Terræ Fontis rosci, & aliis, prout in actis, & processu.

Visis actis per Magnificum Dom. Paulum de Magnatis d. Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium, & de eis facta relatione Excellenti, & aliis Magnificis Dominis Locumtenenti, & Præsidentibus eiusdem; fuit per eandem Regiam Cameraam prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod pro fructibus feudalibus prædicti Magnifici Matthei Vivaldi nihil exigatur per dictos Gabellotos pro iure dictarum gabellarum, sed permittatur liberè illos portare domum & frumentum macinare sine iure gabellarum, soluto tantum, quod solui debet Molinario pro quolibet tumulo. Hoc suum, &c.

Circa hanc determinationem vide aliam sub die 3. Iunij, 1538. & alteram sub die 18. Novembris, 1649.

C L I X.

Die 6. mensis Februarij, 1555.

IN causa Magnifici Ioannis Baptistæ Pingue de Terra Guardia super petita immunitate duodecim filiorum, & aliis, vt in actis, &c.

Referente Magnifico Milite Domino Michaeli Ioanne Gomez Regiæ Cameræ Præsidente, & causæ Commissariò, fuit per eandem Regiam Cameram prouisum, & decretum, prout præsentì decreto decernitur, & declaratur dictum Magnificum Ioanem Baptistam Pingue tanquam habentem quinque filios legitimos, & naturales, ex suo corpore descendentes, & vndecim nepotes natos ex suis filiis, videlicet tres ab Angelo primogenito, duos mares, & quatuor fæminas ab Eusebio tertio genito, & tres alios nepotes natos ab Hortentio quartogenito, vt viuentes in potestate dicti Ioannis Baptistæ Pingue, posse, & debere gaudere iuxta formam Regiæ Pragmaticæ large in forma solita, & consueta. Hoc suum, &c.

C L X.

Die 30. mensis Martij, 1555.

IN causa honorabilis Iacobi Galiota de Castro Amerusij super immunitate, qua gaudere prætendit prout gaudent duodecim filios habentes, ex quo d. Iacobus habet sex nepotes ex quondam Francisco eius filio mortuo, & quinque alios nepotes ex Notario Andrea similiter eius filio viuo, qui omnes implent numerum duodecim, & aliis, vt in petitione, & actis continetur.

Visis per Magnificum Dom. Martinum de Segura Præsidentem Regiæ Cameræ Summaria, & causæ Commissarium, actis, & informatione capta de ordine ipsius Regiæ Cameræ, factaque de prædictis omnibus relatione in d. Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus, fuit per Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, prout præsentì decreto decernitur, & declaratur, quod d. Iacobus tanquam habens sex nepotes ex dicto suo filio mortuo, & alios quinque nepotes ex dicto filio viuo, qui omnes suppleant numerum duodecim gaudeat immunitate, & exemptione iurium fiscalium ordinariorum, ac aliorum vectigalium, quæ per Vniuersitates, & signanter d. Terræ Amerusij imponuntur, nec non pro eius vsu, & familiæ, & non commercij causa omnium directuum Regiarum Dohanarum, & fundicorum, & alterius cuiusuis vectigalis, & directus, ac in omnibus ciuitatibus, Terris, Castris, & locis Regni

huius, tam domanialibus, quam Baronum, citra tamen præiudicium Regiæ Curia vsque ad nouam numerationem in Regno faciendam. Hoc suum, &c.

C L X I.

Die 2. mensis Maij, 1555.

IN causa Illustriss. Nationis Venetorum, cum Regio fisco, & Magnifico Arrendatore Dohanarum, & fundacorum, Prouinciarum Terræ Hidrunti, & Basilicata, de & super immunitate, qua d. Natio Veneta gaudere prætendit pro iure Dohanæ, seu Plateæ in dictis Dohanis pro oleis contractatis, contractandis, & aliis, vt in actis, &c.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Io. Bapt. Ogeda Præsidentem Regiæ Cameræ Summaria, & causæ Commissarium & de iis omnibus facta relatione in eadem Regia Camera Excellenti Domino Francisco Reuerterio Locumtenenti & aliis Magnificis Dom. Præsidentibus ipsius fuit per eandem Regiam Cameram consensu, prouisum, & decretum, prout præsentì decreto decernitur, & prouidetur licuisse, & licere Regiæ Curia, & pro ea Magnifico Arrendatori prædictarum Dohanarum exigere prædictum Ius Dohanæ seu Plateæ in dictis Dohanis Terræ Idrunti, & Basilicata à prædictis Venetis, seu Veneta Natione pro oleis contractatis, & contractandis per eum. Hoc suum, &c.

C L X II.

Die 9. mensis Maij, 1555.

IN causa Nationis Venetorum cum Regio fisco, & Magnifico Arrendatore Regionum Dohanarum, & iurisdictionum Terræ Bari, & Capitanatæ super immunitate, qua d. Natio Veneta gaudere prætendit pro iure fundaci, & Dohanæ, siue Plateæ in dictis Dohanis pro bonis contractatis, & contractandis emptis, & emendis, & aliis, vt latius in actis, & processu continetur, &c.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Marcellum Pignonum Regiæ Cameræ Summaria Præsidentem & causæ Commissarium, & de omnibus per eundem facta relatione in d. Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum, pariter, & decretum, prout præsentì decreto decernitur, & prouidetur, licuisse, & licere Regiæ Curia, & pro ea Magnifico Arrendatori dictarum Dohanarum exigere dictum ius fundaci, & Dohanæ, siue Plateæ in dictis Dohanis Terræ Bari, & Capitanatæ à prædictis Venetis,

seu Veneta Natione pro oleis per eos emptis, & emendis, contractis, & contractandis. Hoc suum, &c.

CLXIII.

Die 5. mensis Iunii, 1555.

FActo verbo die veneris ultimo Maij, 1555 Illustriss. Domino D. Berardino de Mendoza Locumtenenti Generali Sereniss. Maiestatis in presentis Regno, in Collaterali Consilio per Regiam Camerae Summariae, referente Excellente Domino Locumtenente primo quam diligentiam debet adhibere Regia Curia circa functiones fiscales venditas ad vitam multis Ianuensibus, qui viunt extra Regnum, & Curia potest faciliter ignorare de eorum vita, & morte, fuit prouisum per suam Illustrissimam Dominationem, quod Regia Camera prouideat, quod impediatur exactio dictarum functionum fiscalium, donec illi, qui ad eorum vitam illas emerunt, produxerint testimoniale in forma probante de eorum vita & in quibuslibet sex mensibus producant dictum testimoniale, alias per Regiam Curiam impediatur eorum exactio. Hoc tuum, &c.

CLXIV.

Die 4. mensis Iulij, 1555.

Viso presentis processu, &c. per hanc nostram diffinitiuam sententiam, dicimus, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, Spectabilem Comitem Policastri principalem uti principalem, & Marcum Antonium Piccolum eius Procuratorem, ut procuratorem abstinendum esse, & abstinere debere a turbationibus illatis per ipsum Spectab. Comitem, & eius Officiales Reuerendo Episcopo Policastrensis Ecclesiae, seu eius Officialibus subditis, & oblati in supplicatione oblata per dictum Reuer. Episcopum, ex processu deductis, tam respectu Casalis Turris Vlayæ, & eius introituum in processu deductorum, quam respectu iurisdictionis civilis tantum, prout presentis nostra diffinitiuam sententia desistere, & abstinere debere dicimus, decernimus, pronunciamus, & declaramus, & quod d. Spectabilis Comes caueat idoneè, quod in futurum dictas turbationes non inferat, nec inferri faciat d. Reuerendo Episcopo, & eius officialibus subditis, & oblati, nec non dictum Spectabilem Comitem principalem, ut principalem, & d. Marcum Antonium Piccolum eius procuratorem, ut procuratorem condemnandos esse, & condemnari debere prout ipsos presentis nostra diffinitiuam sententiam condemnamus ad eleuari faciendum a territorio, & loco dicti Casalis

tappetum edificatum per dictum Comitem pro macinandis oliuis, & quod abstinere a compellendo homines, vassallos, & oblatos Ecclesiae ad ibidem macinari faciendum oliuas, & decimas soluendum eidem Comiti prout d. nostra diffinitiuam sententiam condemnamus ad eleuandum dictum tappetum edificatum, & quod desistat a coactione macinandi, & percipiendi decimas ab eisdem vassallis d. Casalis, & oblati d. Ecclesiae Policastrensis, & quod nullam inferat molestiam vassallis d. Casalis volentibus accedere ad tappetum d. Ecclesiae. Insuper presentis nostra diffinitiuam sententiam dicimus, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, dictum Spectabilem Comitem principalem uti principalem, & d. Marcum Antonium Piccolum eius procuratorem, ut procuratorem condemnandos esse, & condemnari debere, prout ipsos condemnamus ad reficiendum, & emandandum damna, & interesse passa per Ecclesiam Policastrensem, occasione turbationis illatae per d. Spectabilem Comitem, seu eius officiales, liquidanda tamen tempore executionis presentis nostrae diffinitiuam sententiam, salua deliberatione super declaratione casuum spectantium ad iurisdictionem civilem, & criminalem, an sit facienda iuxta formam declarationis factae per Catholicam Maiestatem, quae declaratio fieri debeat coram Illustriss. Domino Vicerege in Collaterali Consilio iuxta ordinem datum hanc nostram taliter in his scriptis proferentes sententiam. Hoc suum, &c.

CLXV.

Die 8. mensis Iulij, 1555.

IN causa Vniuersitatis, & hominum Terrae Francauillae cum Ioanne Baptista Quarto de Terra Griptiliarum super contributione iurium fiscalium, & aliis, prout in processu.

Referente Magnifico Domino Petro Nasturrio Regiae Camerae Praesidente & causa Commissario, fuit per eandem Regiam Camerae consensu prouisum & decretum, prout presentis decreto decernitur, & declaratur, quod pro veris debitis contractis per Vniuersitatem Ciuitatis Francauillae, antequam d. Io. Baptista ultra numerationem fuisset numeratus pro foculare in Terra Griptiliarum, contribuat cum d. Vniuersitate Francauillae, tanquam ciuis eiusdem. Verum pro d. debitis contractis post eius numerationem in Terra Griptiliarum, soluat cum d. Vniuersitate Francauillae, tanquam bona tenens, & soluta rata sibi competente, restituatur, prout presentis decreto restitui mandatur executione contra ipsum Io. Baptistam facta, & si non extat,

extat, eius pretium, & valorem quantiplurimi liquidandi tempore executionis. Hoc suum, &c.

C L X V I.

Die 26. mensis Augusti, 1555.

IN causa Excellentis Alphonsi Carrillo Regentis Magnam Curiam Vicariæ, & Regij Castellani Castri Terræ Vigiliarum, cum Magnifico Casare Marzato Regio Dohanerio Dohanarum Apulæ, super immunitate, quæ gaudere prætendit Regionum directuum dohanæ d. Ciuitatis, tanquam Regius Castellanus eiusdem, prout gaudent Ciues dictæ Ciuitatis, prout clarius in actis.

Visis litteris antiquis, & modernis, super immunitate prædicta, & oppositionibus factis per dictum Magnificum Casarem Regium Arrendatorem, factaque relatione in Banca Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus, per Magnificum Dom. Petrum Nasturtium Regiæ Camera Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium; fuit per eandem Regiam Camera consensu, prouisum, & decretum, quod dictus Excellens Alphonsus Carrillo, tanquam Regius Castellanus d. Castri Vigiliarum, tractetur vt Ciuis eiusdem Ciuitatis in Regiis directibus dohanæ prædictæ Ciuitatis, iuxta formam litterarum in sui fauorem expeditarum, oppositis non obstantibus, & exactum contra immunitatem dictorum Ciuium, eidem restituarur. Hoc suum, &c.

C L X V I I.

Die 9. mensis Septembris, 1555.

QVoniam multoties accidit, quod propter multitudinem, & confusionem tam Scribarum, quam aliarum personarum intrantium in Regia Camera Summaria, postquam Excellens Locumtenens, & Magnifici Domini Præsidentes d. Regiæ Camera discedunt à Tribunali, processus, & scripturæ, quæ remanent in Regia Banca deperduntur, & expeditio litterarum, & prouisionum impeditur in graue damnum, & interesse Partium, & contemptum d. Regij Tribunalis. Ideo ad euitandum tale inconueniens, & vt decus Tribunalis seruetur, attentis attendendis, & consideratis considerandis, fuit per d. Regiam Camera consensu prouisum pariter, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouiderur, quod Porterij dictæ Regiæ Camera quilibet in sua hebdomada, postquam prædicti Excellens, & Magnifici Domini Locumtenens, & Præsidentes discedunt à Camera tam de mane, quam de sero remaneant, & remanere debeant in d. Regia Ca-

mera, custodiendo portam eiusdem Regiæ Camera, vt nemo ingrediatur, & ab ea non discedere, donec litteræ, & prouisiones expeditantur per Magnificum Secretarium, & Notatorem, & quod processus, & aliæ scripturæ quæ remanent in Regia Banca colligantur per dictos Porterios, & reponantur in Camera d. Secretarij sub pœna scutorum duorum per dictos Porterios respectiue soluendorum pro vice qualibet in casu contrauentionis irremissibiliter ab eis exigendorum in beneficium Regij fisci, necnon fuit per eandem Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, quod si aliquis tam Officialis d. Regiæ Camera, quam alia quæuis persona ingrediatur in Regia Camera inuito Porterio, portam custodiente, condemnetur, prout præsentis decreto condemnatur ex nunc pro tunc ad pœnam scutorum decem, ab eo irremissibiliter exigendam in beneficium Regij fisci, necnon ad alias pœnas ad arbitrium Regiæ Camera, & quod affigatur in valuis dictæ Regiæ Camera, vt nemo possit allegare ignorantiam. Hoc suum, &c.

C L X V I I I.

Die 25. mensis Septembris, 1555.

IN causa Francisci Hieronymi Ciminelli de Ciuitate Materæ, cum Vniuersitate ipsius Ciuitatis; de, & super immunitate qua gaudere prætendit tanquam habens nouem filios legitimos, & naturales, & tres nepotes similiter legitimos, & naturales ex Nicolao eius filio supplentes numerum duodecim liberorum, & aliis, vt in informatione capta de ordine Regiæ Camera latius continetur.

Referente Magnifico V. I. D. Ioanne Baptista Ogeda Regiæ Camera Præsidente, & causæ Commissario, fuit per d. Regiam Camera consensu prouisum pariter, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouiderur, quod dictus Hieronymus Ciminellus tanquam habens dictos nouem filios legitimos, & naturales, & tres nepotes ex filio similiter legitimos, & naturales, supplentes numerum duodecim, omnes in præsentiarum viuentes, gaudeat tam pro vsu suo, quam dictorum eius filiorum, & nepotum, donec sub eius patria, & auita potestate habitauerint, immunitate, & exemptione iurium fiscalium ordinariarum, & extraordinariarum, gabellarum, dactiarum, collectarum, & impositionum, quæ per Vniuersitates imponuntur, & signanter per dictam Vniuersitatem Ciuitatis Materæ, necnon pro eius vsu, & familiæ, seu dictorum eius filiorum, & nepotum, & non commercij causa; sit etiam immunis ab omnibus directibus Regiarum Dohanarum, & fundicorum, & aliorum vectigalium, & impositionum tam

in

828 Reg. Camerae Summar. Neapol.

in Ciuitatibus, & Terris domanialibus, quam Baronum, prout, & quemadmodum gaudere solent illi qui habent duodecim filios legitimos, & naturales, & desuper expediuntur prouisiones oportunae. Hoc suum, &c.

CLXIX.

Die 16. mensis Nouembris, 1555.

IN causa Honorabilis Antonij Imperato, & filiorum, cum Regio Fisco, & Magnificis Regiis Dohanerio, & Arrendatore Regiae Dohanæ, & Maioris fundaci Ciuitatis Neapolis; de, & super ciuilitate Ciuitatis Neapolitanæ, qua gaudere præterdit d. Nobilis Antonius, tanquam ortus in Terra Agerolæ Ducatus Amalfiæ, & aliis, vt in actis dictæ causæ continetur.

Referente Magnifico V. I. D. Domino Paulo de Magnanis Regiæ Camerae Præsidente, & causæ Commissario; fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto prouidetur, & declaratur, dictum honorabilem Antonium Imperato fore, & esse ortum in dicta Terra Agerolæ Ducatus Amalfiæ, & propterea debere gaudere omnibus franchitiis, exemptionibus, libertatibus, & honoribus, quibus gauisi fuerunt, & gaudent cæteri Ciues Neapolitani tam in Maiori fundico, & Dohana Ciuitatis Neapolis, quam in toto hoc Regno, donec, & quousque incolatum fecerit in d. Ciuitate Neapolis, necnon Iosephum, Prosperum, & Troianum Imperatos filios dicti Antonij fuisse, & esse ortos in d. Ciuitate Neapolitana tantum. Hoc suum, &c.

CLXX.

Die primo mensis Februarij, 1556.

IN causa Magnifici Ioannis Laurentij Curialis petentis vitam, & militiam, & Magnificæ Iuliæ Curialis petentis paragium super bonis confiscatis per Regiam Curiam ob rebellionem quondam Ioannis Vincentij Curialis eorum fratris, vt in actis.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Paulum de Magnanis Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium, de quibus facta per eundem relatione in dicta Regia Camera, Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus; fuit per dictam Regiam Cameraam prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur ad prædictum Magnificum Laurentium spectare vitam, & militiam, & paragium ad dictam Magnificam Iuliam super bonis in processu deductis, & confiscatis ob rebellionem dicti quondam Io. Vincentij Curialis eorum fratris, liquidandum paragium,

& vitam militiam prædictam tempore executionis præsentis decreti. Verum in liquidatione prædicta habeatur ratio de summis pecuniarum solutis prædictis Magnificis Ioanni Laurentio, & Iuliæ Curiali pro eorum alimentis. Hoc suum, &c.

CLXXI.

Die 26. Martij, 1556.

PER Regiam Cameraam Summaria, visa instantia facta per Magnificum V. I. D. Dominum Fredericum Longum Regalis Patrimonij Fisci Patronum, fuit consensu prouisum, & decretum, quod expediatur ordo directus Taxatori Regij Sigilli, vt ab hodie in antea, & in futurum, quando casus contigerit, tractet dictum Dom. Fredericum, vti Regalis Patrimonij Fisci Patronum immunem à iure Sigilli, prout tractantur cæteri Domini Præsidentes Regiæ Camerae, & caueat de contrario. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

CLXXII.

Die 21. mensis Aprilis, 1556.

EXcellens Dom. Locumtenens retulit in Regia Banca Illustriss. & Excellentiiss. Dom. Viceregem ordinasse, & mandasse, quod in Regia Camera fiant duo libri, videlicet, vnus, in quo annotentur omnes Commissarij expediti, & expediendi per Regiam Cameraam, & alter, in quo annotentur negotia facienda per Regiam Cameraam. Et quod Magnificus Magister Actorum in qualibet hebdomada debeat referre in Regia Banca omnes fideiussiones per eum captas, & de illis dare notam dietim Magnifico Aduocato Fiscali. Et similiter quod Magistri Portulani Regni incontinenti debeant transmittere ad Regiam Cameraam omnes fideiussiones per eos captas, & deinde capiendas, vt per Regiam Cameraam prouideri possit, & quod si suprascripti Magistri Portulani non præsentauerint debita responsalia infra tempus, sit ad onus, & caricum eorum similiter, quod die quolibet detur Regio Fisco dimidia hora pro suis occurrentiis.

CLXXIII.

Die 20. mensis Iunij, 1556.

IN causa nob. Nicolai Talami cum Regio Fisco, & Arrendatore maioris fundaci, & Dohanæ huius Ciuitatis Neapolis, de, & super ciuilitate qua gaudere præterdit tanquam ortus in Terra Pasitari Ducatus Amalfiæ, & alias, vt in actis clarius continetur, &c.

Visis actis, & informatione capta per Magnificum

Die 21. mensis Iulij, 1556.

gnificum V. I. D. Dominum Paulum de Magnanis Præsidentem Regiæ Cameræ Summarix, & præsentis causæ Commissarium, & de eisdem facta relatione Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius Regiæ Cameræ fuit per dictam Regiam Cameram prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & declaratur dictum Nicolaum Talamum fore, & esse ortum in d. Terra Pasetani Ducatus Amalfiæ, & propterea posse, & debere gaudere omnibus priuilegiis, franchitiis, immunitatibus, exemptionibus, & libertatibus, quibus gauisi fuerunt, & gaudent cæteri ciues Neapolitani tam in maiori fundico, & Dohana d. Ciuitatis Neapolis quam in toto hoc Regno, donec, & quousque incolatum fecerit in d. Ciuitate Neapolis. Hoc suum, &c.

CLXXIV.

Die 13. mensis Iulij, 1556.

IN causa Magnifici Fabricij Corcioni, cum Regio fisco; de, & super solutione Releuij ob mortem quondam Magnifici Iacobi Corcioni patris d. Magnifici Frabricij & aliis, vt in actis.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dominum Paulum de Magnanis Regiæ Cameræ Summarix Præsidentem & præsentis causæ Commissarium, & de eisdem facta relatione in d. Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus, ipsius, fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, quod postquam nulli percepti sunt fructus in anno mortis coaceruentur tres anni præcedentes mortem dicti quondam Iacobi Corcioni de introitibus feudi, & diuidantur in tres partes, & liquidetur releuium iuxta styllum Regiæ Cameræ. Hoc suum &c.

CLXXV.

Die 20. mensis Iulij, 1556.

PER Regiam Cameram Summarix proponente Domino Locumtenente consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod pro executione ordinis Illustriss. & Excellentiss. Domini Proregis, quando completa hora Excellens Dominus Locumtenens discedit à Tribunali, cum eo debeant pariter discedere Magnifici Domini Præsidentes, nec aliquis eorum ab hodie in antea audeat remanere in Regia Camera, & caueant de contrario. Hoc suum Regia Camera interponente decretum.

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

IN causa Nobilis Io. Mariæ Cennami de Terra Maioris Costæ Amalfiæ ex vna, cum Regio fisco, & Magnificis Dohanerio, & Arrendatore maioris fundaci, & Dohana Ciuitatis Neapolis ex altera super Ciuitate Neapolitana qua gaudere prætendit tanquam ortus in d. Terra maioris de d. Costa Amalfiæ, & aliis, vt in actis.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Paulum de Magnanis Regiæ Cameræ Præsidentem causæ Commissarium, & de eisdem facta relatione in d. Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus, fuit per d. Regiam Cameram prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & declaratur dictum Nobilem Ioannem Mariam Cennamum tanquam ortum in d. Terra Maioris de d. Costa Amalfiæ posse, & debere gaudere ciuitate Ciuitatis Neapolitanæ, tam in maiori fundico, & Dohana d. Ciuitatis quam in toto hoc Regno, donec incolatum fecerit in dicta Ciuitate Neapolis. Hoc suum, &c.

CLXXVII.

Die 10. mensis Septembris, 1556.

PROponente Domino Petro Nasturtio Præsidente Regiæ Cameræ, & causæ Commissario significatoriam expeditam olim die 22. Ianuarij, 1556. contra hæredes quondam Magnifici Philippi de Ceualois pro scucis 351. 2. 14. infra maiorem summam pro nonuplo scutorū 39. 0. 6. ÷ positorum in introitu computi dicti Cæualois Perceptoris Principatus, vt in declaratoria dicti computi expediti 25. Ianuarij, 1556. penes Prosperum de Piattro Rationalem, & prætendente Regio fisco dictos hæredes teneri etiam ad interesse pro eo tempore, quo dictam pecuniam Regiam retinuit, etiam post expeditionem dictarum significatarum per eum retentarum; Per Regiam Cameram Summarix communi voto fuit prouisum pariter, & decretum, quod dicti hæredes dicti Perceptoris non molestentur pro dicto interesse retentionis pecuniæ significatæ, stante dicta pœna nonupli primo loco soluta, cum non sit iustum quod duplici pœna puniatur. Hoc suum Regia Camera interponente decretum.

CLXXVIII.

Die 8. Octobris, 1556.

IN causa Magnificorum Io. Alphonfi, & Pompei de Afflicto fratrum de Almafia ex
M M m m m vna

vna cum Regio fisco, & Magnificis Dohanerio & Arrendatore maioris fundaci, & Dohanæ Ciuitatis Neapolis ex altera super ciuitate Neapolitana, qua gaudere prætendunt tanquam orti in d. Ciuitate Amalfiæ, & aliis, vt in actis continetur.

Vifis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Paulum de Magnanis Præfidentem Regiæ Camerae Summaræ, & causæ Commiffarium, & de eisdem facta relatione in dicta Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præfidentibus; fuit per d. Regiam Camerae prouifum, & decretum, provt præfenti decreto decernitur, & declaratur dictos Magnificos Alphonfum, & Pompeum de Afflicto, tanquam ortos in d. Ciuitate Amalfiæ poffe, & debere gaudere ciuitate Ciuitatis Neapolitanæ, tam in maiori fundico, & dohana d. Ciuitatis Neapolis, quam in toto hoc Regno, donec incolatum fecerint in Ciuitate Neapolis. Hoc fuum, &c.

C L X X I X.

Die 24. mensis Octobris, 1556.

REferente Domino Michaeli Ioanne Gomez acta causæ Notarij Ioannis Iacobi Fenicis, & Sebastiani Fenicis fratrum de Ciuitate Rauelli, Ducatus Amalfiæ, cum Regio Fisco, & Magnifico Arrendatore Maioris fundaci, & dohanæ Ciuitatis Neapolis; super ciuitate Neapolitana, qua gaudere prætendit, vt in actis. Per Reg. Camerae fuit prouifum, & decretum, provt præfenti decreto decernitur, & declaratur, prædictos Ioannem Iacobum Fenicem, & Sebastianum Fenicem de Terra Rauelli, Ducatus Amalfiæ, debere gaudere ciuitate Neapolitana, sicut cæteri alij Ciues Neapolitani, donec & quousque in d. Ciuitate Neapolis habitauerint in forma Regiæ Camerae. Hoc fuum, &c.

C L X X X.

Die 26. mensis Octobris, 1556.

IN causa Venerab. Monasterij Sanctæ Mariæ de Tremite, cum Regio Fisco, super taxa frumenti, & hordei necessarij pro vsu, victu, & munitione ipsius Monasterij, provt clarius in actis.

Vifis litteris Regiis Regiæ Camerae directis, & informatione capta ordine eiusdem Camerae de numero Canonicorum, oblatorum, Medicorum, artificum, & aliorum feruientium d. Monasterio, & in eodem viuentium, nec non aliarum personarum ad Monasterium ipsum confluentium statutis diebus festiuitatis Beatæ Mariæ, & etiam extraordinariè concurrentium, & applicantium diuersimodè ad

ipsum Monasterium, & Insulas; Insuper de numero peditum necessariorum pro tuitione, & defensione ipsius, & de quantitate necessaria pro eius ordinaria munitione, deque hordeo pro animalibus tam magnis, quam paruis in eodem Monasterio, & Insulis eiusdem existentibus pro vsu, & seruitio prædictis, habitaque ratione quantitatis sufficientis, potiùs abundanter, quàm parcè pro omnium suprædictorum victu, & pro dicta munitione; & facta de omnibus relatione in Banca per Magnificum V. I. D. Dominum Paulum de Magnanis Præfidentem Reg. Camerae, & causæ Commiffarium, Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præfidentibus, vifisque videndis, & consideratis considerandis, fuit per dictam Regiam Camerae consensu taxata, provt præfenti decreto taxatur prædicto Monasterio quantitas pro vsu, & victu prædictis in curribus centum octuaginta frumenti, & pro munitione in aliis curribus quinquaginta, & hordei in curribus quinquaginta, quod frumentum, & hordeum Monasterium ipsum extrahere, seu extrahi facere possit singulis annis à carricatoriis ordinariis Prouinciarum Capitanatæ, & Aprutij, & ad ipsum Monasterium deferre, & exonerare cum immunitate Regiorum directuum, iuxta formam suorum priuilegiorum cum licentia tamen, & interuentu Regiorum Officialium dictorum carricatoriorum, data prius fideiussione de præfentando responsalia exonerationum & repositionis factæ in rus dictum Monasterium pro cautela Regiæ Curia. Hoc fuum, &c.

C L X X X I.

Die 29. mensis Octobris, 1556.

IN causa Magnifici Stephani de Bernaldo de Sancta Cruce Mercatoris Veneti residentis in Prouincia Terræ Hydrunti, cum Magnifico Cæsare Marzato Regio Arrendatore dohanarum, & fundicorum d. Prouinciæ, super obseruantia litterarum expeditarum per Regiam Camerae Summaræ, olim die primo Iunij, 1556. & aliis, vt in actis.

Vifis actis per Magnificum Dominum Petrum Nasturtium Præfidentem Regiæ Camerae Summaræ, & causæ Commiffarium, facta relatione per eundem Excellenti Domino Francisco Reuerterio Locumtenenti, & aliis Dominis Præfidentibus ipsius; fuit per eandem Regiam Camerae consensu prouifum, & decretum, quod litteræ expeditæ per d. Regiam Camerae olim sub die prima Iunij, præfentis anni, per quas fuit ordinatum Officialibus dohanæ Liti, quod seruata forma ritus, Mercatores immittentes mercantias, & de retractu alias euentes, quod semel solutis Regiis

Regiis directibus, iterato soluere non teneantur, exequantur ad beneficium Stephani de Bernaudo, prout presentis decreto exequi, & obseruari debere decernitur, & prouideretur, oppositis non obstantibus. Hoc suum, &c.

CLXXII.

Die 23. mensis Decembris, 1556.

PER Regiam Cameram Summarie fuit prouisum, & decretum quod expediatur mandatum omnibus Rationalibus, Magistro actorum, & aliis Actuariis Regie Camere quod deinceps non possint accipere Scribam aliquem in eorum bancis sine expressa licentia Excellentis, & Magnificorum Dominorum Locumtenentis, & Præsidentium d. Regie Camere sub pena priuationis officij. Hoc suum Regia Camera interponente decretum.

CLXXIII.

Die 23. mensis Ianuarij, 1557.

IN causa Vniuersitatis & hominum Ciuitatis Manfredoniae, cum Regio fisco, & Magnifico Arrendatore Regie Dohanæ ipsius Ciuitatis, de, & super exemptione nouæ gabelle granorum sex pro vncia, seu vnus pro centum vigore prædicti priuilegij Serenissimi quondam Regis Ferdinandi primi in actis presentati expediti sub data 11. Octobris, 1481. & aliis, vt in actis latius continetur.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Antonium de Castiglio Præsidentem Regie Camere, & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in d. Regia Camera Excellenti V. I. D. Domino Francisco Reuerterio Locumtenenti, & aliis Magnificis Dom. Præsidentibus, fuit per d. Regiam Cameram consensu, prouisum, & decretum, quod seruetur, prout presentis decreto seruari mandatur, dictum priuilegium, quoad ciues oriundos ipsius Ciuitatis Manfredoniae, nec non quoad habentes domicilium in d. Ciuitate, ita quod in eam transtulerint maiorem partem fortunarum suarum, vel per decemniū habitauerint cum familia. Hoc suum, &c.

CLXXIV.

Die 27. mensis Ianuarij, 1557.

IN causa vertente in Regia Camera Summarie inter Gratianum Zufra cellam de Ciuitate Ariani prætendentem se manuum tibiis, & pedibus, & propterea non teneri, nec molestari debere pro industria, seu capite, nec bona sua allibrari debere, nec pro allibratis solui functiones fiscales ordinarias, & extraordinarias, è contra vero dictam Vniuersitatem asserentem in d. Ciuitate fuisse, & esse soli-

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

rum, & consuetum non capita, nec industrias sed bona allibrari, & pro illis solui prædicta functiones fiscales, & aliis, vt in processu latius continetur.

Visis, & percunctatis actis, & probationibus hinc inde factis per Magnificum Dom. Petrum Nasturtium Regie Camere Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, & facta de prædictis relatione in d. Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dom. Præsidentibus fuit per d. Regiam Cameram prouisum pariter, & decretum, quod bona dicti Gratiani allibrentur, si non posita in appretio sunt, & si allibrata fuerunt, soluat, & contribuat in functionibus fiscalibus ordinariis, & extraordinariis pro rata eundem tangente, prout ceteri ciues soluerunt, & contribuerunt in dictis functionibus fiscalibus pro bonis, & non pro capite iuxta solitum, & consuetum. Hoc suum, &c.

CLXXXV.

Die 27. mensis Ianuarij, 1557.

IN causa Nobilium, & Egregij Notarij, Clementis, Notarij Alphonfi, Iulij, & Nicolai Ioannis de Rosa fratrum cum Regio fisco, ac Arrendatore, & Dohanerio Maioris fundaci, & Dohanæ Neapolis super ciuilitatem qua gaudere prætendunt, vti orti in Ciuitate Scallæ de Ducatu Costæ Amalfiæ, & Neapolis commorantes, & habitantes virtute amplissimorum priuilegiorum dicti Ducatus Amalfiæ, & alias, vt in actis, &c.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Paulum de Magnanis Regie Camere Præsidentem, & causæ Commissarium, ac facta per eundem Magnificum Dom. Commissarium relatione in Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus eiusdem Regie Camere, fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum, pariter, & decretum, prout presentis decreto decernitur, & declaratur, dictos Nobiles, & Egregios Notarium Clementem, Notarium Alphonsum, Iulium, & Nicolaum Ioannem de Rosa fratres, fore, & esse ortos in d. Ciuitate Scallæ de Comitatu Ducatus Amalfiæ, & tanquam ibi ortos fore, & esse Ciues Neapolitanos virtute priuilegiorum dicti Ducatus Amalfiæ, & posse, & debere gaudere, vti frui omnibus dignitatibus, honoribus libertatibus, franchitiis, immunitatibus, exemptionibus & priuilegiis eiusdem Ciuitatis Neapolis, tam in Maiori fundico, & Dohana Neapolis, quam in omnibus aliis Dohanis, & fundicis Regni huius, prout gaudent, gaudereque possunt, & debent ceteri ciues d. Ciuitatis Neapolis donec, & quous-

M M m m m 2 que

que in d. Ciuitate Neapolis habitauerint, & incolatum fecerint. Hoc suum, &c.

CLXXXVI.

Die 29. mensis Martij, 1557.

IN causa Nobilium Alphonſi de Butunis, & Pyrri Antonij Gentilis, & Antonij Manichelli, cum Regio Fisco, super petita extractione infraſcriptæ quantitatis olei per extra Regnum absque ſolutione directuum, & noui impositi pro totidem oleis per eos mensibus præteritis oneratis pro extra Regnum super Marsiliana Dominici Caija in Portu Ciuitatis Melſitti, & in d. Portu propter tempeſtatem, & maris ſæuitiam naufragatis, & amiſſis, vna eum d. Marsiliana, de quibus fuerunt ſoluti directus, & nouum impositum, & aliis, vt in informatione capta, & actis latius continetur.

Viſis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Io. Baptiſtam Ogeda Regiæ Camerae Præſidentem, & cauſæ Commiſſarium, & facta de eis relatione in dicta Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præſidentibus; fuit per d. Regiam Camerae conſenſu prouiſum, & decretum, prout præſenti decreto decernitur, & prouidetur, quod liceat d. Nobilibus Alphonſo de Butunis, Pyrro Antonio Gentili, & Antonio Manichello extrahere à præſenti Regno per extra Regnum, videlicet dicto Alphonſo de Butunis ſalmas quatuor cum dimidia ſalmæ, dicto Pyrro Antonio Gentili ſalmas nouem, & ſtaria ſeptem cum dimidio, & dicto Antonio Manichello ſalmas ſex, & ſtaria ſeptem olei, absque ſolutione dictorum directuum, & noui impositi, cum illi fuerunt ſoluti de totidem in d. Portu naufragatis. Hoc ſuum, &c.

Vide alia decreta ſub diebus Iunij, 1536. & 7. Nouembris, 1558.

CLXXXVII.

Die 29. mensis Martij, 1557.

IN cauſa Magnifici Leonis Follerij V. I. D. vtilis Domini Guardie Lombardæ, cum Vniuerſitate ipſius Terræ, super petitione adiutorij, ſiue ſubventionis pro emptione Caſtri Sancti Petri de Scafato empti per dictum Leonem, vt in actis clarius continetur.

Viſis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Ioannem Baptiſtam Ogeda Regiæ Camerae Præſidentem, & cauſæ Commiſſarium, & facta de eis relatione Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præſidentibus; fuit per dictam Regiam Camerae, attentis attendendis, & conſideratis conſiderandis, conſenſu prouiſum, & decretum, prout præſenti decreto decernitur, & prouidetur, quod d. Vniuerſitas, & homines Ter-

ræ Guardie Lombardæ ſoluant d. Magnifico Leoni pro adiutorio pretij emptionis d. Caſtri Sancti Petri de Scafato ad rationem carolenorum quinque pro quolibet foculare, iuxta numerum focaliariorum ipſius Terræ taxatum per Regiam Camerae in noua, & vltima numeratione in tribus tertiis, incipiendo à primo futuro tertio Auguſti, præſentis anni 1557. in quolibet tertio ratam contingentem. Hoc ſuum, &c.

CLXXXVIII.

Die 17. Aprilis, 1557.

PRætendente Ciuitate Caietæ exigere collectas à Magnifico Francisco Perrone Præſidente Laico Regiæ Camerae pro bonis, quæ in dicta Ciuitate poſſidet; dotis titulo acquiſitis.

Per Regiam Camerae conſenſu fuit prouiſum, & decretum, quod Vniuerſitas, & homines Ciuitatis Caietæ non moleſtent Magnificum Franciſcum Perrone Præſidentem Laicum Regiæ Camerae, pro bonis ſibi in dotem datis, & hoc virtute priuilegiorum Dominis Locumtenenti, & Præſidentibus Regiæ Camerae conſeſſorum, & ex antiqua poſſeſſione, etiam vt bonatenentes. Hoc ſuum, &c.

CLXXXIX.

Die 12. mensis Maij, 1557.

IN cauſa Nobilium Alexandri, & Manfredini de Aleph fratrum, cum Magnifico Ceſare Marzato Regio Arrendatore dohanarum, & fundicorum Prouinciarum Terræ Hydruntis & Bari; de, & super immunitate, qua dicti Alexander & Manfreda gaudere prætendunt in Regia dohana Litij, vt Ciues aſciti per dictam Ciuitatem vigore ſuorum priuilegiorum, & numerati in eadem Ciuitate Litij, & aliis, vt in actis.

Viſis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Ioannem Baptiſtam Ogeda Præſidentem Regiæ Camerae Summarie, & cauſæ Commiſſarium, & de iis omnibus facta relatione in Regia Camera Excellenti Domino Francisco Reuerterio Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præſidentibus ipſius, declarando Reg. Camera ipſa alias ordinata, & prouiſa, per eandem Reg. Camerae fuit prouiſum pariter, & decretum, ex dictis Manfredi, & Alexandro fratribus Mercatoribus, dictum Manfredum tantum debere gaudere immunitate, etiam in fundicis Regiis conſeſſa Ciuibus Licenſibus à die numerationis in antea, donec habitauerit in dicta Ciuitate iuxta formam ritus. Hoc ſuum, &c.

C X C.

Die 25. mensis Maij, 1557.

SVper notamento fiendo per Magnificos Credenzerios Dohanæ salis huius fidelissimæ Ciuitatis Neapolis in computis per eos, & vnunquemque ipsorum præsentandis in Regia Camera Summaria.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Io. Bapt. Ogeda Regiæ Cameræ Summaria Præsidentem, & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in d. Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dom. Præsidentibus, fuit per d. Regiam Cameram consensu pro prouisum, pariter, & decretum, prout præsentis decreto prouidetur ad instantiâ Magnifici Procuratoris Regij fisci, quod Magnifici Credenzerij d. Regiæ Dohanæ teneantur, quod statim quod applicauerit in portu huius Ciuitatis Neapolis Naui, seu quodlibet aliud Nauigium, quod conducet sal, vocari facere Patronum d. Naui, seu Nauigij, & ab eo sibi consignari facere instrumentum naulizamenti, quem secum portat pro onere prædicto salis, & sic librum Scribæ in quo est annotata quantitas salis onerata, quibus instrumento, & libro habitis in eorum posse, teneantur dicti Credenzerij cum dictis instrumento, & libro accedere in Regia Camera Summaria, & notificare d. Regiæ Cameræ nauem, quæ applicauit in portu, nomen Patroni d. Naui, quantitatem salis quam portauit, & à quo loco, quæ Regia Camera declarabit pretium dicti salis, iuxta quam declarationem teneantur dicti Credenzerij annotare in eorum libris præsentandis per eos, & vnunquemque ipsorum in Regia Camera pretium, quo constiterit quilibet tuminas dicti salis, quod debeant obseruare vice qualibet, qua applicauerit naui cum sale in portu prædicto nec non consimiliter tempore statuto, quo tenentur præsentare computa in eadem Regia Camera simul cum dictis computis debeant præsentare, prout tenentur apodixas, quas transmittunt in Magazenis extra Dohanam prædictam pro consignatione faciendâ per dictos Magazenerios salis existentis intus dictos Magazenos tam pro venditione, quam pro consignatione faciendâ Vniuersitatibus, quæ omnia inuiolabiliter obseruent, sub pœna priuationis officiorum suorum, & alia pœna ad arbitrium Regiæ Cameræ Summaria. Hoc suum, &c.

C X C I.

Die 27. Iulij, 1557.

IN causa Illustr. Principis Bisiniani præsentis intercepta serici, quando gabella tam

Regiæ Curia granorum quinque pro qualibet libra, quam gabella ipsius Illustr. Principis granorum septem est fraudata, spectare ad ipsum Illustr. Principem, & non ad Regiam Curiam.

Facta relatione in Regio Collaterali Consilio coram Illustriss. Domino D. Francisco Pacecco per Regiam Cameram Summaria, referente Magnifico V. I. D. Paulo de Magnanis Regiæ Cameræ Præsidente & causæ Commissario, fuit per d. Regiam Cameram prouisum, accedente voto Excellentium Dom. Regentium Regiam Cancellariam intercepta serici quando est fraudata gabella tam d. Regiæ Curia, quam d. Illustr. Principis Bisiniani spectare, & pertinere ad ipsum Illustr. Principem, prout præsentis decreto ad ipsum spectare & pertinere decernitur, & prouidetur, verum quando est fraudata gabella Regiæ Curia, fraudantes teneantur soluere estimationem serici intercepti Regiæ Curia, ita quod tantundem ipsa Regia Curia consequatur, quantum est valor intercepti. Hoc suum, &c.

C X C II.

Die 27. mensis Ianuarij, 1558.

IN Aula Regiæ Cameræ tractatum, & conclusum fuit per Dominos Præsidentes ipsius, quod deinceps die quolibet veniant in Camera bis videlicet de mane, & de sero, & quod de mane stetur per tres horas, & de sero per duas, exceptis diebus Mercurij, & Sabati, in quibus non veniant, nisi de mane tantum, vt post prandium possint dare audientiam Partibus, & Aduocatis in eorum domibus, nec non exceptis vigiliis festorum solemnium quibus veniant de mane tantum. Hoc suum, &c.

C X C III.

Die 27. mensis Septembris, 1558.

SVper extractione petita per nationem Raguseam pro extra Regnum pecuniæ perueniendæ ex retractu, & venditione bonorum, & mercium, quæ per ipsos immittuntur ab extra Regnum in Regno vt latius in actis, & scripturis continetur factò verbo de prædictis Illustriss. Domino Viceregi, in Regio Collaterali Consilio per Regiam Cameram Summaria, referente Magnifico V. I. D. Domino Thoma Salernitano Præsidente ipsius Regiæ Cameræ & causæ Commissario, fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & declaratur, quod liceat mercatoribus Raguseis, & aliis mercatoribus exteris extrahere monetam argenteam tantum redigendam ex venditione mercium per ipsos immittendarum ab extra Regnum, & vendendarum in

MMmmm 3 Regno,

834 Reg. Camerae Summar. Neapol.

Regno, habita tamen licentia à Magistris Portulanis in vnaquaque Prouincia eorum iurisdictionis, visa per Dom. Magistros Portulanos fide Dohanerorum, & aliorum Officialium, ad quos spectat de mercibus immiffis ab extra Regnum, & venditis, ne in quantitate extrahenda fiat fraus. Qui Magistri Portulani pro dicta licentia concedenda nil exigant, quo verò ad monetas aureas quando casus euenerit, adeant Illustriss. Dominum Viceregem. Hoc suum, &c.

C X C I V.

Die 20. mensis Septembris, 1558.

IN causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitatem, & homines Terræ Pedimontis ex vna, & particulares d. Terræ administratores ex altera: de, & super redditione eorum computorum, & restitutione reliquorum.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Thomam Salernitanum Regiæ Camerae Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, de quibus facta per eundem relatione in Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus; fuit per eandem Regiam Camerae consensu prouisum, & decretum, quod eligatur, provt præfenti decreto eligitur Nobilis Antonius Castaldus Officialis d. Regiæ Camerae, qui videat computa Syndicorum, Electorum, & cæterorum administratorum d. Terræ Pedimontis, liquidet, significet, & exequatur, & si facta liquidatione dictorum computorum apparuerit Syndicos, Electos, & cæteros administratores esse debitores, ipsi soluant salarium dicti Nobilis Antonij, si verò non fuerint comperti debitores, salarium prædictum soluatur per particulares, qui constituerunt procuratorem ad petendum destinari Commissarium prædictum, nominatos in mandato in actis producto, quibus non detur regressus contra Vniuersitatem pro quantitate exacta, & per eos soluenda. Hoc suum, &c.

C X C V.

Die 9. mensis Ianuarij, 1559.

Reuereudissimus Dominus Ioannes Baptista Ogeda electus Archiepiscopus Tranenensis, & Regiæ Camerae Præsidentis, præsentauit in Regia Camera apodixam, & licentiam Illustriss. & Reuerendiss. Domini Cardinalis de la Cueva Locumtenentis Generalis Regni, per quam prædictus Illustriss. & Reuerendiss. Dom. Cardinalis concedit licentiam prædicto Reuerendiss. Domino Ioanni Baptista Ogeda electo Tranensi, & Præsidenti d. Regiæ Camerae, quod non obstante, quod sit ordina-

tus Sacerdos, possit exercere dictum officium Præsidentis d. Regiæ Camerae, non interueniendo tamen, nec iudicando in causis criminalibus occurrentibus in d. Regia Camera, & quod gaudeat præeminentis, prouisione, & lucris, sicut alij Magnifici Domini Præsidentes d. Regiæ Camerae, vt latius in d. apodixa continetur, Sub datū Neapoli. 28. Decembr. 1558. signata per prædictum Illustriss. & Reuerendiss. Dom. Locumtenentem Generalem, & Excellentes Dominos Regentes Regiam Cancellariam, & fuit per Regiam Camerae prouisum, quod exequatur iuxta sui seriem, continentiam, & tenorem. Hoc suum, &c.

C X C V I.

Die 24. mensis Ianuarij, 1559.

Svborto dubio, vtum filij habentis immunitatem, & franchitiam duodecim filiorum, si mortuo patre, sed viuente matre se separauerint, & discesserint à domo, in qua omnes viuente patre habitabant propter incapacitatem domus prædictæ, & existentes separatim aluntur de bonis paternis nondum diuisis inter eos debeant gaudere eadem franchitia, & immunitate qua gaudebant viuente patre. Factaque de his relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Thomam Anellum Salernitanum eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem, & Commissarium coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Camerae consensu fuit prouisum, & decretum, quod non debent amplius gaudere d. immunitate, stante morte patris, & separatione, ac diuisione à domo in qua viuente patre omnes habitabant sub eius potestate, Hoc suum, &c.

C X C V I I.

Die 9. mensis Martij, 1559.

SVper instantia facta per Magnificum Aristum, & Medicinæ Doctorem Marinum Spinellum Protomedicum circa fideiussiones præstandas per Commissarios per ipsum Deputatos, & deputandos ad faciendum visitam totius Regni Aromatariorum, & aliorum subiectorum iuxta formam ipsius priuilegij.

Facta relatione de prædictis per Magnificum V. I. D. Dominum Thomam Salernitanum Præsidentem Regiæ Camerae Summarie, & causæ Commissarium, Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius; fuit per eandem Regiam Camerae consensu prouisum, & decretum, quod pro visita facienda in hac Ciuitate Neapolis per prædictum Magnificum Marinum

teneatur

teneatur dare fideiussoriam cautionem in Regia Camera Summaria vnciarum centum de benè, & fideliter exercere officium prædictum & in fine triennij stare sindicatui. Quò verò ad Commissarios deputatos & deputandos per prædictum Magnificum Martinum per totum Regnum ad faciendum visitam Aromatariorum, & aliorum subiectorum dicto Protomedico iuxta formam sui priuilegij, fuit similiter prouisum, & decretum, quod dicti Commissarij teneantur præstare in dicta Regia Camera idoneam fideiussionem vnciarum quinquaginta de benè, & fideliter exercendo dictum officium, & in bene eorum administrationis stare sindicatui in d. Ciuitate Neapolis cum prædicto Magnifico Marino, cum consultore eligendo per eandem Regiam Cameram. Hoc suum, &c.

CXC VIII.

Die 12. mensis Aprilis, 1559.

PER Regiam Cameram Summarie referente Magnifico V. I. D. Domino Michaeli Ioanne Gomez Præsidente d. Regiæ Cameræ, & causæ Commissario fuit prouisum circa negotium hominum grauis armaturæ, & aliorum præsentis Regni prætendentium nihil debere soluere pro prouisionibus, quæ expediuntur pro solutione eorum hospitiorum, tam per officium Scribæ Portionis, quam per Regiam Cameram, suam Illustriss. & Reuerendiss. Dominationem ordinasse, & prouidisse, quod tam officium Scribæ Portionis, siue eius officiales, quam Regia Camera Summaria, siue officiales, & Scribæ d. Regiæ Cameræ nil exigant à dictis hominibus tam grauis, quam leuis armaturæ, pro prouisionibus, quæ expediuntur pro solutione eorum hospitiorum. Hoc suum, &c.

CXCIX.

Die 19. mensis Aprilis, 1559.

IN causa Vniuersitatis Brundusij cum nonnullis Grecis Coroneis in dicta Ciuitate habitantibus, de, & super franchitia, qua gaudere prætendunt, vt in actis.

Per Regiam Cameram Summarie referente Magnifico Milite Domino Michaeli Ioanne Gomez Regiæ Cameræ Summarie Præsidente, & causæ Commissario, fuit consensu prouisum, & decretum, quod à dictis Grecis Coroneis habitantibus in d. Ciuitate Brundusij obseruentur priuilegia eis concessa verum dicti Greci Coronei contribuant in solutione Capitanei, Iudicis, Medici, Magistri Scholæ, & aliorum officialium custodiæ, & prouisionis victualiarum, quæ redundant in beneficium vniuersale. Hoc suum, &c.

C C.

Die 19. mensis Aprilis, 1559.

IN Regia Camera Summaria, fuit recepta Pragmatica, & Sanctio Illustriss. & Reuerendiss. Domini Cardinalis de la Cueva Locumtenentis generalis, ac Regij Collateralis Consilij per quam cauetur quod decinceps non si possa eseguire per qualsiuoglia causa, che sia etiam ad instantia della Regia Corte per pagamenti fiscali ordinary, & extraordinary, donatiui, reuenij & altera qualsiuoglia impositione, ne ad instantia di particolari persone contro qualsiuoglia persona, vniuersita e persone di questo Regno, non solo nelli boui domiti conforme allo Capitolo del Regno, lo quale s'habbia da obseruare non ostante qualsiuoglia mal abuso, ma in qualsiuoglia altre sorte di bestiamie, baccine, come sono bacche, boui genchi, anechie, & vitelle, etiam, che il detto bestiamie baccino fosse specialmente obligato alli loro creditoribus sub pana ducatorum mille, vt latius in dicta pragmatica sub datum Neapolis 18. præsentis mensis, & per Dominos Præsidentes fuit prouisum, quod obseruetur iuxta eius seriem, continentiam, & tenorem, & quod pro eius executione expediantur debite prouisiones Theforeriis, Perceptoribus Prouincialibus, Perceptoribus signifiicatoriarum, & aliis, quibus conuenit. Hoc suum, &c.

C C I.

Die 12. Maij, 1559.

Svborto dubio an Neapolitani habitantes in diuersis Terris, & locis huius Regni sint immunes, & franchi ab hospitatione actuali: Per Regiam Cameram referente Domino Præsidente Thoma Anella Salernitano, consensu fuit terminatum atque prouisum Neapolitanos fuisse, & esse immunes ab actuali hospitatione, eandemque immunitatem fore, & esse illis obseruandam prout hætenus obseruata fuit, & expediuntur prouisiones. Hoc suum, &c.

C C II.

Die 22. mensis Maij, 1559.

Acceffit ad Tribunal Regiæ Cameræ Magnificus Arrendator Dohanæ Neapolis, & fuit auditus in Banca d. Regiæ Cameræ super eo videlicet *ch' in Salerno vi è vno mal uso, che per le mercantie che veneno per mare, etiam che siano de extra Regno, non pagano lo ius fundaci quale se deue pagare, & leuare detto mal uso, & d. negotio discusso fuit per d. Regiam Cameram consensu prouisum, che si scriua all' officiali delle Dohane di Salerno, che per quelle mercantie,*

mercantie, che sono venute da extra Regno in Salerno, le quale sono state prima portate in Veteri, & alla Costa, facciano pagare allo Magnifico Arrendatore li debiti deritti da chi spetta, facta prius l'estima. Hoc suum, &c.

C C I I I.

Die 27. mensis Maij, 1559.

IN causa Reuerendi Abbatis Scoppæ cum Vniuersitate Terræ Baroli, super franchitia, vt in actis.

Referente Magnifico V.I.D. Domino Thoma Anello Salernitano Præsidente Regiæ Camerae Summariae, & causæ Commissario, coram Excelente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod litteræ alias expeditæ in processu deductæ exequantur, & obseruentur pro franchitia dicti Reuerendi Abbatis, & vnus famuli tantum; verum si alij famuli quos dictus Dominus Abbas habet, sunt exteri, & non numerati in dicta Terra, & nihil in ea possident, & viuunt expensis, & continuo victu dicti Abbatis, tractentur etiam franchi, & immunes, verum si prædicti alij famuli sunt de dicta Terra Baroli vel numerati in ea; aut aliquid in illa possident, soluant sicut alij Ciues.

C C I V.

Die 31. & ultimo Maij, 1559.

IN causa Raguseorum cum aliquibus Vniuersitatibus Regni, super immunitate, qua gaudere prætendunt, vt in actis.

Referente Magnifico V.I.D. Domino Thoma Salernitano Præsidente dictæ Regiæ Camerae, & causæ Commissario, audito prius in causa prædicta Magnifico Iulio Cangiano Consule dictorum Raguseorum; fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & declaratur, quoad solutionem granorum sex per vnciam priuilegium Raguseorum esse extinctum, quo verò ad alios Regios directus, quod soluant, sicut soluunt Veneti. Hoc suum, &c.

C C V.

Die 3. Iunij, 1559.

IN causa Sacræ domus, & Hospitalis Sanctissimæ Annunciatæ huius fidelissimæ Ciuitatis, cum Illustriss. Comite Potentiæ, prout in actis, &c.

Referente Magnifico V.I.D. Domino Paulo de Magnanis Regiæ Camerae Summariae

Præsidente, & causæ Commissario; fuit per eandem Regiam Cameraam prouisum, & declaratum, prout præsentis decreto consensu decernitur, & declaratur, Terram Vignolæ sitam in Prouincia Basilicatæ iuxta formam priuilegij donationis factæ per Serenissimam Regiam Ioannam Venerabili Hospitali Diuæ Mariæ Annunciatæ, & concessionis factæ per idem venerabile Hospitale Illustriss. Comitum Potentiæ in emphyteusim, fuisse, & esse Burgenfaticam, & non feudalem, & esse ex nunc delendam, & deleri debere, prout præsentis sententia delemus à cedulaariis, & quinternionibus Regiæ Camerae, ita quod ex nunc in antea non teneatur Illustriss. Comes, neque ad adohas, neque ad releuia Regiæ Curia. Verum hac eadem diffinitiuâ sententia absoluiumus, & liberamus rationibus in Banca discussis Regium fiscum ab adohis, & releuiis prætensis, solutis per dictum Illustriss. Comitem, & eius prædecessores. Hanc eandem, &c.

C C V I.

Die 7. Iunij, 1559.

IN causa Vniuersitatis Terræ Petræ Pertusæ cum Barone, & Affictatoribus furni: de, & super, vt in actis, &c.

Facta de prædictis omnibus relatione in Banca Regiæ Camerae Summariae, per Magnificum V. I. D. Dominum Thomam Salernitanum eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium; fuit per ipsam Regiam Cameraam, audito Aduocato dictæ Vniuersitatis consensu prouisum, & decretum, quod dicti Affictatores soluant gabellam panis pro pane, quem comedunt, sicut alij soluunt. Hoc suum, &c.

C C V I I.

Die 14. Iunij, 1559.

IN causa Vniuersitatis Mottæ Sancti Ioannis, cum nonnullis Ciuibus Græcis ordinatis more Græcorum, super contributione, vt in actis, &c.

Referente Magnifico V. I. D. Thoma Anello Salernitano Regiæ Camerae Summariae Præsidente, & causæ Commissario; fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod prædicti Græci gaudeant exemptione, sicut gaudent cæteri Clerici iuxta formam decretorum generalium Clericorum, non obstantibus litteris alias expeditis ad instantiam Vniuersitatis. Hoc suum, &c.

Die 17. mensis Iunij, 1559.

Accessit ad Tribunal Regiæ Camere Magnificus Dominus V. I. D. Didacus de Escobar Præsident Regiæ Camere nominatus, & electus per S. Maiestatem, & virtute apodixæ Illustriss. & Reuerendiss. Domini Proregis, dicentis, quod propter eius occupationes non fuit expeditum executorium priuilegij dicti Officij, nihilominus conuenit, vt dictus Magnificus Didacus vtatur dicto eius Officio, adeo quod admittatur ad Officium prædictum, & eidem detur possessio d. Officij, vt latius in apodixa continetur, Sub data Neapoli, 16. mensis Iunij, 1559. fuit data possessio d. Officij Præsidentis, qui præstitit iuramentum in posse, & manibus Excellentis Domini Locumtenentis de benè, & fideliter faciendū dictum eius Officium in forma, & sic sedit in Sedia, in vltimo loco, in latere Dominorum Præsidentium Doctorum.

CCIX.

Die 10. mensis Iulij, 1559.

Per Regiam Cameram Summaria consentu prouisum, & decretum est quod fiat mandatum Magnifico Magistro Portulano Terræ Laboris, quod deinceps non debeat permittere extractions fieri, tam victualium, quam vinorum, nec recipiat directus aliquos sine interuentu Magnifici Regij Credenzerij. Hoc suum, &c.

CCX.

Die 12. mensis Iulij, 1559.

Magnificus V. I. D. Dominus Thomas Salernitanus Regiæ Camere Summaria Præsident, & causæ Commissarius; fuit auditus in reclamacione causæ Raguseorum.

Visis litteris transmissis ab Officialibus Regiæ Dohanæ Baroli; fuit per Regiam Cameram Summaria prouisum, quod pro pellibus nominatis corduanis extractis à Dohana prædicta pro illis contractandis in apothecis dictorum Mercatorum in d. Terra Baroli licitè fuit exactū ius fundaci in d. dohana, & proinde quantitates in Feria Luceria pro eisdem pellibus per Magnif. Martiana Marzatum tunc Arrendatorem dohanæ Neapolis, & Feriæ prædictæ exactæ ratione fundaci debere restitui, quo verò ad alteras merces extractas pro illas asportando ad Feriam prædictam, non fuisse iure licito exactum ius fundaci in dohana Terræ prædictæ Baroli, & proinde quantitatem ob id exactam debere restitui per Magnificum Cæsarem Marzatum Arrendatorem dohanæ
D. de Mariis. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

prædictæ Terræ Baroli, & expedianur debita prouisiones. Hoc suum, &c.

CCXI.

Die 8. mensis Augusti, 1559.

Referente Magnifico V. I. D. Domino Io. Baptista Ogeda Regiæ Camere Summaria Præsidente, & causæ Commissario, in Regio Collaterali Consilio, vna cum aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius; fuit per ipsam Regiam Cameram, accedente voto Spectabilium Minorum Regiam Cancellariam Regentium consensu prouisum, & decretum, quod Vniuersitas, & homines Ciuitatis Cayetæ contribuant in duobus millionibus donatis suæ Maiestati, non obstantibus priuilegiis dictæ Ciuitatis, & non exactum exigatur, & fuit similiter prouisum, quod de omnibus fiat consultatio Suæ Excellentia. Hoc suum, &c.

CCXII.

Die 8. mensis Augusti, 1559.

In causa Vniuersitatis, & hominum Terræ Rocchettæ Sancti Antonij, cum Magnifica Domina Catherina de Cardenas vt: e domina dictæ Terræ, cum nonnullis particularibus eiusdem Terræ tenentibus pistrinum, seu centimula feudalia dictæ Dominae Catherinae; de, & super reformatione decreti interpositi per Regiam Cameram Summaria olim die 21. Iunij, 1559. in fauorem dictæ Vniuersitatis circa accatastationem animalium, quæ seruiunt in dictis Molendinis, prout latius in actis.

Viso dicto decreto alias per dictam Regiam Cameram interposito prædicto die 21. mensis Iunij proximè decursi, per quod fuit prouisum, quod dicta animalia, cum quibus fit industria dictorum pistrinorum ponantur in appretio dictæ Vniuersitatis iuxta formam Regiæ Pragmaticæ, pro qua industria dicti Particulares soluant eorum ratam. Visaque instantia postmodum facta pro parte d. Vniuersitatis, qua dicitur, quod d. Vniuersitas non viuunt per appretium, sed per gabellas, & propterea dictum decretum debere reformari, ac omnibus actis per Magnificum Militem Dom. Michaellem Io. Gomez dictæ Regiæ Camere Præsidentem, & presentis causæ Commissarium, & de omnibus per eundem facta relatione in d. Regia Camera, Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dom. Præsidentibus ipsius; fuit per d. Regiam Cameram prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & declaratur, reformando dictum decretum, quod si non est solitum fieri appretium in d. Terra Rocchettæ, sed vi-
NNnnn uitur

uitur per gabellas dicti Particulares Terræ prædictæ soluant gabellas prædictas pro dictis animalibus, quibus vtuntur in dictis Pistrinis, sicut alij Ciues Terræ prædictæ soluunt. Hoc suum, &c.

CCXIII.

Die 4. mensis Septembris, 1559.

Discussa in Banca Reg. Cam. Sumariæ causa Floriti Constabilis patris duodecimfiliorum; Referente Magnifico V. I. D. Dom. Thoma Salernitano d. Regiæ Camerae Præsidente, & causæ Commissario; fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod Alphonsus Andreas, & Laurentius Constabilis filij dicti Floriti, qui habitant seorsum à patre, prout constat per informationem captam, & in actis productam ex nunc in antea soluant pro eorum bonis, & industriis functiones fiscales, & gabellas, prout cæteri ciues. Hoc suum, &c.

CCXIV.

Die 5. Septembris, 1559.

Acceffit ad Trubunal Regiæ Camerae Magnificus Fabricius Pontecuoquio Regius Arrendator Nundinarum Salerni, petens Facultatem, quod Mercatores, qui asportauerunt merces in dictis Nundinis valeant pecuniam extrahere extra Regnum, quia alias non intendunt vendere, fuit prouisum, & decretum quod fiant prouisiones iuxta formam decreti interpositi in fauorem Raguseorum scilicet, quod cum licentia Magistri Portulani valeant extrahere pecuniam argenteam prouentam ex eorum mercibus. Hoc suum, &c.

CCXV.

Die 11. Septembris, 1559.

IN causa Magnifici Io. Aloysij de Sangro Regij Dohanerij Regiæ Dohanæ Menæ pecudum Apuleæ, petentis pro conseruatione Regiæ fidæ dictæ Dohanæ, quod pecudes, & animalia sistentia sub Regia fida d. Dohanæ non possint exequi pro functionibus fiscalibus, quas debent Regiæ Curia Vniuersitates Terrarum, quarum ciues sunt domini animalium prædictorum, nec pro aliis eorum debitis prout in actis, &c.

Visis actis prædictis per Magnificum V. I. D. Dom. Thomam Anellum Salernitanum Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium, de quibus facta per eundem relatione in dicta Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dom. Præsidentibus, fuit per dictam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, pro-

vt præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod donec per Regiam Cameraam fuerit aliter prouisum, non exequatur super pecudibus, & animalibus prædictis fidatis in d. Regia Dohana pro dictis functionibus fiscalibus, & aliis debitis dominorum dictorum animalium, nisi in subsidium reseruata Regia fida dictæ Dohanæ, pro qua possint exequi. Hoc suum, &c.

CCXVI.

Die 9. mensis Octobris, 1559.

IN causa Vniuersitatis, Flumariæ Muri præ-tendentis, quod ciues Ciuitatis Regij possidentes bona stabilia in territorio dictæ Terræ Flumariæ Muri contribuunt cum ipsa Vniuersitate vt bonatenentes, & dicti Regitani prætendunt non teneri, quia immunes sunt.

Facta relatione in Regia Camera per Magnificum V. I. D. Doctorem Dominum Antonium de Castillo dictæ Regiæ Camerae Præsidentem & causæ Commissarium coram Excellence Domino Locumtenente aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam prouisum, atque determinatum, quod tam ciues Regitani, quam alij transferentes domicilium in d. Ciuitate Regij pro bonis, quæ possident in Territorio dictæ Terræ Flumariæ Muri contribuunt ab hinc in antea, vt bonatenentes. Hoc suum, &c.

CCXVII.

Die 15. mensis Octobris, 1559.

EX causis in Regia Camera discussis, & euentibus, fuit ad relationem Domini Thomæ Salernitani Præsidentis ipsius, per eandem Regiam Cameraam prouisum pariter, & decretum, quod Credenzerij, & alij officiales Regiæ Dohanæ, & Maioris fundaci Neapolis, & aliarum Regiarum Dohanarum Regni huius nullatenus audeant aliquam pecuniæ quantitatem à Regiis Arrendatoribus præsentibus, & successiue futuris magnam, siue paruam accipere loco prouisionis, donatiui, agiuto de costa, aut alio quæsito colore, sub poena priuationis eorum officiorum, & alia grauiori reseruata arbitrio Illustriss. Domini Viceregis, saluis iuribus fortè Regio fisco competentibus, & contra officiales, qui hæcenus in prædictis inciderunt, & expediuntur prouisiones oportuna. Hoc suum, &c.

CCXVIII.

CCXVIII.

Die 19. mensis Octobris, 1559.

PER Magnificum V.I.D. Dom. Præsidentem Scouar Commissarium, fuit in Regia Camera Summaria relatum memoriale cuiusdam asserentis, quod pro extractione alicuius vegetis vini, & cadi olei à Principatu citra per Ciuitatem Neapolis expendit carolenos duodecim v. 3. pro expeditione provisionis Camerae, pro expeditione responsalis, & presentatione ipsius, ac pro cassatione fideiussionis, fuit prouisum, & decretum per d. Regiam Cameraam, quod Magister Portulanus extrahi faciat cum cautione per ipsum capienda absque alio salario vegetes duas vini citra, & mediam olei, & fiant prouisiones omnibus Magistris Portulanis, quod ita seruent, & fuit commissum Magnifico Simoni Galderio. Hoc suum, &c.

CCXIX.

Die 80. mensis Ianuarij, 1560.

PER Dominos Præsidentes Regia Camera Summaria viua voce, fuit prouisum, & decretum, quod in qualibet hebdomada vocetur in subscriptis negotiis videlicet in die Lunæ in causis, in quibus est Actor Regius fiscalis, in die Martij, in significatoriis Regia Camerae, in diebus Mercurij, & Sabbati in causis Partium, in diebus Iouis, & Veneris in computis Regia Camerae, verum si in dictis diebus Iouis, & Veneris, vel aliqua hora deficient computa referenda, vacetur in dictis causis Regij fiscali, & si in diebus Lunæ, & Martij deficient causæ Regij fiscali, & significatoriæ, vacetur in computis prædictis, & ita mandauerunt seruari ab hodie in antea. Hoc suum, &c.

CCXX.

Die 7. Februarij, 1560.

IN causa in Regia Camera vertente inter Magnificum Nardum Lucam Frecciam, & Vniuersitatem, & homines Casalium Zopporum de, & super petita subuentione pro adiutorio pretij Casalium Capituli Grassi, & Serræ Mezzanæ per eum emptorum, & aliis, vt in actis.

Visis actis per Magnificum V.I.D. Dom. Paulum de Magnanis Regia Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium de quibus facta per eundem relatione in d. Regia Camera coram aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

dicta Vniuersitas, & homines Casalium Zopporum subueniant dicto Magnifico Nardo Lucæ Freccia pro dicto adiutorio ad rationem carolenorum quinque pro quolibet foculario, quam ratam soluere habeant in tribus tertijs. Hoc suum, &c.

CCXXI.

Die 15. mensis Februarij, 1560.

PER Regiam Cameraam Summaria consensu prouisum, & decretum est, quod fiat ordo omnibus Actuariis Regia Camerae qualiter quolibet die Sabbati cuiuslibet hebdomadæ dent notitiam Magnifico fiscali Procuratori de omnibus his, quæ gesta fuerunt in illa hebdomada in causis Regij fiscali, vt habita notitia de statu causarum, possit procedi ad vltiora. Hoc suum, &c.

CCXXII.

Die 23. mensis Martij, 1560.

IN causa Vniuersitatis, & hominum Terræ Graniani, & aliarum Terrarum habentium consimilem causam cum Regio fiscali, & Magnifico Arrendatore Dohanæ Neapolis super franchicia Iuris fundaci pro mercibus natis in Regno transeuntibus per loca Iurisdictionis dictæ Regia Camerae Dohanæ Neapolis, & asportandis ad Terras Regium fundacum non habentes, & aliis, vt in actis, &c.

Referente Magnifico V.I.D. Domino Paulo de Magnanis Præsidente Regia Camerae Summaria, & causæ Commissario coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod detur terminus iuris vtrique parti ad probandum incumbentia, & lite pendente non cogantur homines dictæ Terræ Grauiani vel alij habentes consimilem causam ad soluendum dictum ius fundaci, vel ad cauendum de asportando merces natas in Regno transeuntes per loca Iurisdictionis dictæ Dohanæ Neapolis ad Terram Regium fundacum habentem, & merces sequestratæ dissequestrentur præstita tamen cautione de soluendo, quicquid fuerit per Regiam Cameraam iudicatum, & interim annotentur tam merces sequestratæ, quam alia, quæ contigerit transire per dictam Iurisdictionem Dohanæ Neapolis. Hoc suum, &c.

CCXXIII.

Die 30. mensis Martij, 1560.

IN causa Sacre Religionis Hierosolimitanae, cum Regio fiscali super exemptione nouæ impositionis factæ per Regiam Cameraam seu-

NNnnn 2 torum

torum trium pro quolibet cantareo, pro cantariis quinquaginta canapi per dictam Sacram Religionem extrahendis extra Regnum pro vsu, & seruitio Triremium, prout clarius in actis.

Visis actis, & scripturis productis pro parte dictæ Sacræ Religionis per Magnificum V.I.D. Dom. Didacum de Escobar Commissarium factaque per eandem Regiam Camera relatione Excellentiss. Domino Proregi in Regio Collaterali Consilio referente eodem Magnifico Domino Commissario, fuit per dictam Regiam Camera prouisum, & decretum, quod dicta Sacra Religio possit extrahere dicta cantaria quinq; aginta quinque canapi pro vsu suarum Triremium, absque solutione dicti noui impositi, & aliorum directuum. Hoc suum, &c.

CCXXIV.

Die 3. mensis Aprilis, 1560.

IN causa Bartoli Rondello cum Magnifico Cæsare Marzato Regio Arrendatore Dohanarum Bari super franchitia, qua gaudere præterit vt ciuis adscriptus per Ciuitatem Brundusij, & restitutione pecuniæ exactæ seu depositæ contra immunitatem, qua gaudent Brundusini, vt in actis.

Referente Magnifico V.I.D. Antonio Castillo Regiæ Camera Summariz Præsidente, & causæ Commissario Excellentissimo Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dom. Præsidentibus ipsius, fuit per d. Regiam Camera consensu prouisum, & decretum quod dictus Bartolus gaudeant immunitate, qua gaudent ciues Brundusini, donec incolatum fecerit in d. Ciuitate, & exactum, seu depositatum per ipsum contra prædictam immunitatem restituatur. Hoc suum, &c.

CCXXV.

Die 2. mensis Maij, 1560.

FVerunt vocati Magnifici Rationales, & per Regiam Camera moniti, quod quolibet die de mane veniant in Camera hora celebrationis missæ, alias contra eos exequatur pro pœna scutorum duorum, pro quolibet. Hoc suum, &c.

CCXXVI.

Die 11. mensis Maij, 1560.

IN causa Casalium Mercugliani, Hospitalletti, Cucciani, Terræ nouæ, Sancti Martini, Trustulani, Sancti Iacobi Lentacæ, Petræ fusorum, Mugnani, Quatrellarum, Feudi montis virginis cum Regio fisco super exem-

ptione contributionis Platearum, Barricelli, & hospitalionis armigerorum.

Referente Magnifico V.I.D. Domino Præsidente Didaco de Scobar, & causæ Commissario Excellentissimo Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius Regiæ Camera, fuit per eandem Regiam Camera prouisum, & decretum quod Vniuersitates dictorum casalium lite pendente manuteneantur in possessione Immunitatis contributionis Platearum prædictarum, Barricelli, & hospitalionis armigerorum, donec aliter per Regiam Camera fuerit prouisum. Hoc suum, &c.

CCXXVII.

Die 8. mensis Iunij, 1560.

IN causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitatem Carpinonis cum Magnifico Galeatio Cicinello Barone eiusdem Terræ super contributione functionum fiscalium ordinariorum, & extraordinariorum pro bonis, quæ dictus Baro possidet in dicta Terra, vt ex actis.

Visis actis per Dom. Militem V.I.D. Didacum Scobar Præsidentem Regiæ Camera Summariz, & causæ Commissarium, factaq; per eundem relatione in d. Regia Camera, fuit per Camera ipsam consensu prouisum, & decretum, quod pro illis bonis dicti Magnifici Baronis accatastatis in catasto d. Vniuersitatis, quæ merè burgenatica sunt, contribuat ipse Baro cum d. Vniuersitate in functionibus fiscalibus ordinariis, & extraordinariis vt bonatenens tantum, tam pro præterito, quo non soluit, quam in futurum, pro aliis verò bonis accatastatis, quæ feudalia præteruntur, non contribuat ipse Magnificus Baro cum d. Vniuersitate, donec aliter per dictam Regiam Camera, auditis Partibus, fuerit de Iustitia prouisum, &c.

CCXXVIII.

Die Sabati 15. mensis Iunij, 1560.

IN causa in Reg. Camera vertente inter Vniuersitatem Terræ Rendæ cum Vniuersitate, & hominibus Terræ Castri franchi super contributione functionum fiscalium pro bonis, quæ homines dictæ Terræ Castri franchi possident in territorio Terræ Rendæ, vt ex actis.

Facta relatione de contentis in Regia Camera Summariz per Dom. Militem V.I.D. Thomam Anellum Salernitanum dictæ Regiæ Camera Præsidentem, & causæ Commissarium, fuit per dictam Regiam Camera consensu, prouisum, & decretum, quod seruetur consuetudo, & promiscuitas allegata per dictam

dictam Vniuersitatem Castrī franchi, scilicet, quod homines Terræ Rendæ bonatenentes in territorio Castrī franchi, accatastentur pro eorum bonis prædictis, & soluant vna cum Vniuersitate Terræ Rendæ, & è contra homines Castrī franchi bonatenentes in territorio Rendæ accatastentur pro eorum bonis prædictis & soluant cum eadem Vniuersitate Castrī franchi, &c.

CCXXIX.

Die 26. mensis Iunij, 1560.

IN causa Vniuersitatis Bisacciarum cum Regio Fisco petentis immunitatem granorum quatuor pro foculario, vt ex actis.

Facta relatione de contentis in actis in Regia Camera Summaria per Dom. Militem V. I. D. Thomam Anellum Salernitanum Præsidentem d. Regiæ Camerae & causæ Commissarium, fuit per Cameram ipsam consensu prouisum, & decretum, quod d. Vniuersitas, & homines Ciuitatis Bisacciarum soluant in futurum prædicta grana quatuor pro quolibet mense pro foculare, prout in præteritum soluerunt pro integro numero foculariorum. Hoc suum, &c.

CCXXX.

Die 27. mensis Iulij, 1560.

Occasione sequuti obitus Domini Frederici Longo Regiæ Camerae Summaria Fisci Patroni, cuius anima requiescat in Sancta pace.

Per Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum est, successori in dicto officio, & aliis subsequens in perpetuum nullatenus dandam esse portionem declaratoriarum, quæ per Regiam Cameram expediuntur, non obstante quod dictus quondam Dom. Fredericus illam habuisset, ex quo gratiosè participauit, non vt fisci Patronus, sed vt Fredericus, & ita fuit conclusum, & prouisum.

CCXXXI.

Die 28. mensis Septembris, 1560.

IN causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitatem Tarenti cum Magnifico Dohanerio Regiæ Dohanæ Apulæ, vt non molestetur ipsa vniuersitas super eius Territoriis, quæ d. Magnificus Dohanerius capere intendit pro vsu pecudum dictæ Dohanæ, vt ex actis.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Alphonsum de Salazar Præsidentem Regiæ Camerae Summariae, & Commissarium, factaque per eundem relatione in dicta Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius fuit

per Cameram ipsam consensu prouisum, & decretum, quod fiant litteræ dicto Magnifico Dohanerio, quod si sunt territoria solita Dohanæ, illa capiat, & si non sunt solita, & venduntur pro herbagiis, valeat etiam illa capere pro eodem pretio iuxta instructiones, & decreta Regiæ Camerae; si verò sunt territoria non solita Regiæ Dohanæ, & deseruiunt pro vsu Ciuium, illa relaxet pro dicto vsu. Hoc suum, &c.

CCXXXII.

Die 12. Octobris, 1560.

SVper instantia facta in Reg. Camera Summaria per Bartholomeum de Tricoi de Terra Aquæuiua petentem Franchitiam duodecim filiorum, licet habeat viuentes vndecim tantum filios, stante quod in itinere veniendo Neapolim ad denunciandum Regiæ Camerae numerum dictorum duodecim filiorum vltimus natus sit mortuus, vt ex actis, &c.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Ioann. Baptistam Ogeda Præsidentem Regiæ Camerae Summariae, & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in dicta Regia Camera, fuit per Cameram ipsam consensu prouisum, & decretum, ex quo arripuit iter ad comparandum in Regia Camera pro petenda franchitia, antequam dictus vltimus filius natus moreretur, quod gaudeat d. franchitia duodecim filiorum in forma Regiæ Camerae consueta. Hoc suum, &c.

CCXXXIII.

Die 10. mensis Decembris, 1560.

SVper facto nauis Buscainæ oneratae saccharo, & frumento, quæ veniens ab extra Regnum destinata pro Ciuitate Ianuæ ex naufragio, quod patiebatur in transitu applicuit ad Portum Ciuitatis Neapolis, vbi merces prædictæ fuerunt trabalzatae, & repositæ super alia nauis, vt commodius asportarentur, & Magnificus Arrendator præterdit ius trabalcij licet nauis prædicta venisset vi ventorum.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Paulum de Magnanis Regiæ Camerae Summariae Præsidentem, viso etiam ritu Regiæ Camerae, ac de omnibus facta relatione coram D. Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, partibus plenè auditis fuit per eandem Regiam Cameram cons. prouisum, & decretum licere dicto Magnifico Arrendatori exigere ius trabalcij pro dictis saccharis iuxta prædictum stylum Regiæ Camerae. Hoc suum, &c.

Die 8. Februarij, 1561.

IN causa Reuerendiss. Religionis Hierosolymitanæ, cum Regio fisco super immunitate tractæ, & noui impositi pro curribus ducentum grani, & vectigalis tercentum vini extrahendis ab hoc Regno, & conducendis in insulam Melitæ, pro vsu, & munitione dictæ Reuerendiss. Religionis, prout clarius in actis.

Visis actis, priuilegiis, & scripturis præsentatis pro parte dictæ Reuerendissimæ Religionis, & audito Regio fisco, factaque relatione in Regio Collaterali Consilio per Regiam Camera Illustrissimo & Excellentissimo Domino Viceregi, referente Magnifico V. I. D. Domino Didaco de Escobar eiusdem Regiæ Camerae Præsidente, & causæ Commissario, fuit per S. Excellentiam prouisum, & decretum, quod præstita fideiussione in dicta Regia Camera pro parte prædictæ Reuerendissimæ Religionis de stando iuri cum Regio fisco, & de soluendo Regiæ Curia quicquid fuerit per dictam Regiam Camera iudicatum ex causa dictæ tractæ, & noui impositi, possit dicta Reuerendissima Religio extrahere prædictos currus ducentum frumenti, & vegetes tercentum vini sine solutione dictorum dirictuum pro illis conducendis ad prædictam insulam Melitæ pro vsu, & munitione ipsius Reuerendissimæ Religionis, præstita etiam fideiussione de præsentando in Regia Camera debitum testimoniale exonerationis dictorum frumenti & vini in prædicta insula pro vsu, & munitione prædictis. Hoc suum, &c.

CCXXXV.

Die 19. Aprilis, 1561.

FActa relatione S. E. in Collaterali Consilio, referente Domino Thoma Salernitano Regiæ Camerae Summariae Præsidente de contrabandis frumenti, quæ fiunt per Monachos de Tremiti ex causa commoditatis Magazeni, quod tenent in maritima iuxta informationem captam per Regiam Camera fuit prouisum quod scribatur Spectabili Governatori Prouinciæ, quod incontinenti ex fractari faciat bona sistentia intrus dictum Magazenum, & illud extractatum dirui faciat, adeo quod in eo amplius reponi non possint victualia. Hoc suum, &c.

Die 25. Aprilis, 1561.

REferente Domino Præsidente Segura Racta Nicolai Francisci Mellone habentis vxorem Neapoli de Casali Mugnani, & domum propriam in eodem Casali pertinentiarum Neapolis, cum Regio fisco, & Arrendatore Dohanæ Neapolis, super ciuilitate Neapolitana per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum, quod dictus Nicolaus Franciscus gaudeat dicta Ciuilitate Neapolitana vt ciuis de Casalibus, prout gaudent alij ciues Neapolitani de Casalibus, donec habitauerit in dicto Casali Mugnani, vel Neapolis, aut aliis locis districtus dictæ Ciuitatis. Hoc suum, &c.

CCXXXVII.

Die 1. mensis Maij, 1561.

IN causa Vniuersitatis, & Particularium Terræ Galatolæ possidentium bona stabilia in quibusdam feudis videlicet Sancti Cosma Persani, Pampagliani, Feudi Nigri, Reuellæ, & Tauellucij dishabitatis, cum Vniuersitate Neritoni, super solutione functionum fiscalium, vt in processu.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Antonium de Castillo, factaque de eis relatione in Regia Camera coram Excelente Domino Locumtenente, ac aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum, quod præsens causa remittatur, prout remittitur ad Regiam Prouincialem Audientiam, verum lite pendente infra scripti possidentes bona stabilia in infra scriptis feudis contribuant pro illis cum dicta Ciuitate Neritoni ex quo constat per Fidem Ioannis Francisci Guarini Rationalis Regiæ Camerae, quod dicta feuda sita sunt in territorio ipsius Ciuitatis Neritoni. Hoc suum, &c.

CCXXXVIII.

Die 24. Maij, 1561.

REferente Dom. Præsidente Didaco Scobar acta Vniuersitatis Scurrani cum Aloysio Antonio Riccio, & Christostomo Pizza, & aliis Particularibus ipsius Terræ possidentibus bona stabilia extra territorium in feudis inhabitatis dictis Miscianello, Francauilla, Locupatio, Pelutro, & Padulano redditia vtilibus dominis ipsorum feudorum super contributione collectarum pro dictis bonis, cum dicta Terra Scurrani, vt in actis continetur.

Per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum, quod dicti Possessores pro

pro Terris prædictis, quas possident in dictis feudis inhabitatis soluant, & contribuant cum dicta Vniuersitate Scurrani, vbi sunt Ciues, deductis tamen redditibus, & oneribus per eos debitis pro ipsis bonis dictis vtilibus dominis feudorum prædictorum. Hoc suum, &c.

Vide aliud decretum latum sub die 16. Decembris, 1562. quod est 269.

CCXXXIX.

Die II. mensis Iulij, 1561.

Venit ordo S. E. quod omnes consultationes faciendæ per Cameram transmittantur in manu S. E. vel Domini Secretarij Soto, & nullatenus consignentur Partibus.

Per Regiam Cameram Summaria consensu fuit prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur quod exequatur ordo S. E. iuxta ipsius seriem, continentiam, & tenorem, pro cuius exequutione mandetur Magnifico Io. Paulo Crispo Regiæ Cameræ Actorū Magistrum, quod ita seruet. Hoc suum, &c.

CCXL.

Die 23. Iulij, 1561.

Prætendente Magnifico Procuratore fiscali Regalis Patrimonij interesse, ac omnino interuenire debere quando in Tribunali Regiæ Cameræ, & Collateralis Consilij votantur causæ.

Per Regiam Cameram Summaria consensu fuit prouisum, & decretum quod expediat consultatio, directa Illustriss. & Excellentissimo Domino Prorégi, in qua dicatur, prentensionem dicti Magnifici Procuratoris Fiscalis fatis esse impertinentem, nunquam auditam, & in maximum opprobrium Iustitiæ, ac contra formam Regiarum nouellarum instructionum, ac Regiæ Pragmaticæ, & ex aliis causis, & rationibus in dicta consultatione narrandis. Hoc suum, &c.

CCXLI.

Die 26. mensis Augusti, 1561.

Super instantia facta per Reuerendissimum Gasparem de Chiroga in hoc Regno Generalem Visitatorem, petentem, vt vigore litterarum suæ Catholicæ Maiestatis & libertatiæ Spectabilis Scribæ Portionis, sibi soluantur in hoc Regno scuti mille & biscentum ad rationem vndecim realium Regni Castellæ pro ducato, seu ipsorum iustum pretium in recompensam fructuum Canonatus Ecclesiæ Toletanæ, quos amisit, eo quod commo-

ratur in hoc Regno pro Regio seruitio, & Dominus Generalis Thesaurarius valorem soluit dictorum realium ad rationem torniensium viginti vnus pro quolibet, & sic soluit scutos 1386. dictusque Reuerendissimus visitator præfendit dictos tornienses viginti, & vnum non esse iustum pretium cuiuslibet realis, super quo facta longa discussione.

Per Regiam Cameram Summaria referente Domino Milite V. I. D. Antonio Castillo, eiusdem Regiæ Cameræ Præsidente, consensu fuit prouisum, & decretum, quod fiat certificatoria d. Generali Thesaurario quod soluat complementum scutorum mille quatuorcentum triginta sex, ad quos ascendit valor dictorum realium, computando vndecim reales Castellanos soluendos in hoc Regno pro eorum iusto valore esse Carolenos duodecim, minus vno marauedis, iuxta fidem habitam à Magnificis mercatoribus. Hoc suum, &c.

CCXLII.

Die 20. Septembris, 1561.

In causa Regij fisci cum Magnificis Rationalibus Regiæ Cameræ super facto pecuniarum indebitè receptorum per ipsos Magnificos Rationales, vt præfenditur ex causa numerationum nouiter liquidatarum, prout in actis.

Visis actis desuper factis, ac listis per dictos Magnificos Rationales productis, fuit per dictam Regiam Cameram prouisum, & decretum ex causis in Banca discussis, & consideratis, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod dicti Magnifici Rationales, quorum listæ sunt productæ in processu, & etiam illi qui pro Rationalibus seruerunt in liquidatione numerationum apud Magnificos Dominos Præsidentes, infra biduum soluant in Regia Generali Thesoreria omnes quantitates in prædictis listis contentas per ipsos Magnificos Rationales, & vnumquemque ipsorum receptas à Sindicis Vniuersitatum, vel aliis eorum nomine, in quibus quantitatibus Excellent & Magnifici Domini Locumtenens, & Præsidentes condemnauerunt ipsos Rationales, & vnumquemque ipsorum, prout in dictis listis continetur, & quod scribatur Magnificis Perceptoribus Prouinciarum, quod de pecunia Regia soluant, & restituant Vniuersitatibus prædictas quantitates, prout vnamquamque earum in prædictis listis constat soluisse, & se informet à prædictis Vniuersitatibus & earum singulis si aliquid aliud prædictis Rationalibus occasione numerationis fuerit per prædictas Vniuersitates solutum, & informationem transmittant ad Regiam Cameram, & hoc de informatione capienda, & transmittenda scribatur generaliter omnibus Thesaurariis.

faureriis, & perceptoribus Prouincialibus vt visis prædictis informationibus plenius iustitia possit ministrari; Fuit etiam prouisum, & decretum, quod dicti Magnifici Rationales nulla occasione, vel alio quouis quæsito colore occasione dictæ numerationis, & liquidationis faciendæ, vel exoptulandæ nomine, vel laboris, vel prouisionum; vel copiarum, vel alia quouis occasione titulo, vel causa aliquid recipiant ab Vniuersitatibus, vel eorum Syndicis, vel aliis eorum nomine, quousque per dictam Regiam Cameraam fuerit prouisum, & decretum, quid, & quantum, & pro quibus, & à quibus percipere debeantur, & hoc inuiolabiliter obseruent, sub pœna priuationis officiorum, in quam pœnam ex nunc pro tunc contra facientes voluerunt, & decreuerunt haberi pro condemnatis. Hoc suum, &c.

C C X L I I I.

Die 6. mensis Octobris, 1561.

IN causa Regij Fiscii cum Venerabili Monasterio Ordinis Cælestinorum Ciuitatis Licij super taxa faciendâ in cedula adohæ Regiæ Camerae pro adoha, & solutione adoharum, & donatiuorum in Regno impositorum ab anno 1504. citra pro Casalibus Carmeliani & Magliani, sitis in pertinentiis Terræ Hydrunti, prout in actis.

Visis actis omnibus per Magnificum Militem V. I. D. Dominum Thomam Anellum Salernitanum Regiæ Camerae Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque de his omnibus relatione in Regia Camera coram Excellente Domino Locumtenente, ac aliis Magnificis Dominis. Præsidentibus ipsius. Per Regiam Cameraam fuit prouisum, & decretum, præfatum Monasterium sanctæ Crucis fore, & esse condemnandum, prout præfenti diffinitiuo decreto condemnatur ad soluendum adoham, & donatiua omnia imposita in Regno ab anno 1504. citra, iuxta taxam per Regiam Cameraam liquidandam, & pro eadem taxa dicta Casalia, & prædictum Monasterium taxentur, & annotentur in cedula adohæ dictæ Regiæ Camerae, & eius quinternionibus. Hoc suum, &c.

Fuit liquidata taxa sub die 26. Ianuarij 1562. prout videre est in decreto huius diei infra.

C C X L I V.

Die 25. Octobris, 1561.

REferente Domino Præsidente Didaco de Scobar acta Vniuersitatis, & hominum Casalium Mercugliani, Hospitaletti, Cuociani, Terræ nouæ, sancti Martini Frustulani, sancti Iacobi, Lentacæ, Prætefusorum Mu-

gnani, Quatrellarum, & feudi Montis Virginis cum Regio fisco, super exemptione, & immunitate, qua gaudere prætendunt, prout in actis continetur.

Per Regiam Cameraam Summarie consensu fuit prouisum, & decretum, quod dictæ Vniuersitates Casalium prædictorum lite pendente manuteneantur in quasi possessione immunitatis, iuxta formam decreti interpositi, olim die 11. mensis Maij, 1560. etiam respectu strascinorum. Hoc suum, &c.

C C X L V.

Die 30. Octobris, 1561.

CUM accessisset Magnificus vtriusque iuris Doctor Marius Pepe deputatus super liquidatione numerationum in Banca Regiæ Camerae ad referendum dubia, quæ occurrerent fuit discussum, in quo loco permanere debeat, si in Banca sedendo, vel extra Bancam.

Per Regiam Cameraam consensu fuit prouisum, & decretum, attento quod habeat votare super contentis, quod sedeat in pede Bancæ inter Magnificum Procuratorem fiscalem & Notatorem. Hoc suum Regia Camera interponente decretum.

C C X L V I.

Die 13. Nouembris, 1561.

IN causa hominum Casalium Sancti Sixti pertinentiarum Montis Alti, qui fecerunt abiurationem hæresiarum, & recepti sunt ad sanctam Fidem Catholicam petentium à Regia Curia restitutionem bonorum, vna cum fructibus, & recuperatione suorum bonorum mobilium, & se mouentium, prout clarius in actis.

Visis actis, ac fide præsentata Reuerendi Vicarij Cusentini abiurationis factæ per dictos de Casali sancti Sixti omnium hæresiarum, in quibus fuerunt incurssi, & eorum reductionis ad sanctam Catholicam Fidem, prout particulariter sunt descripti in dicta fide, & audito Regio fisco, factaque per Regiam Cameraam relatione Illustriss. & Excellentiss. Domino Proregi in Regio Collaterali Consilio, referente Magnifico V. I. D. Dom. Didaco de Scouar Regiæ Camerae Præsidente, & causæ Commissario, fuit per Regiam Cameraam prouisum, & decretum, quod omnibus illis de dicto Casali in actis contentis, qui abiurationem hæresiarum fecerunt, & non sunt relapsi, seu hæresiarum, restituantur omnia eorum bona per Regiam Curiam confiscata, prout præfenti decreto restitui mandatur; Verum, ex cumulo dictorum bonorum pro rata cui-

bet

bet ipsorum competentia soluantur, & deducantur expensæ factæ per Regiam Curiam Commissariis contra ipsos transmissis. Hoc suum, &c.

CCXLVII.

Die 9. Decembris, 1561.

Svborto dubio si Pedites Terzerij Hispanorum, in hoc Regno sistentes ad stipendia suæ Catholicæ Maiestatis sint numerandi pro focularibus.

Factaque de his relatione per Regiam Cameram Summaria suæ Excellentia in Collaterali Consilio, referente Magnifico Milite V. I. D. Domino Antonio de Castillo Commissario per Regiam Cameram, accedente etiam voto spectabilium Dominorum Regentium Regiam Cancellariam, fuit prouisum, & decretum quod non numerentur, & numerati deducantur. Hoc suum, &c.

CCXLVIII.

Die 10. Decembris, 1561.

Proponente Domino Præsidente Michaeli Io. Gomez acta Magnifici Bellisarij Acquaiuæ filij naturalis Magnifici Iacobi Antonij Acquaiuæ numerati pro foculari in Ciuitate Neritoni per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, quod deducatur, eo, quia filius dicti Iacobi Antonij Ciuis Neapolitani. Hoc suum, &c.

CCXLIX.

Die 12. Decembris, 1561.

Facta relatione in Regia Camera Summaria Excellenti Domino Locumtenenti, & Magnificis Dominis Præsidentibus, qualiter computantes, vel Procuratores agentes negotia Perceptorum Prouincialium, qui nomine suorum principalium curam soluendi habent stipendia, prouisiones, vel consignationes Militibus leuis, & grauis armaturæ, vel aliis quibuscumque aliquam solutionem de pecunia Regia percipere debentibus, retardant, & differunt solutiones per ipsos faciendas, simulantes nondum peruenisse carrugia pecunias asportantia, & peruentis carrugiis dicentes non esse pecunias portatas, quæ in his solutionibus destinantur, vel in aliis esse pro seruitio Regiæ Curia consumptas, & erogatas, & sic qui suas prouisiones, vel consignationes percipere debent, expectantes variis excusationibus, dilationibus, & expensis detenti molestantur, & quod peius est, prædictæ solutiones differuntur quousque aliquid prædictis computantibus dare compelluntur suas vexationes redimentes pro solu-

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

tione facienda dum se prædicti computantes fingunt de suo soluere, vel pecuniam mutuo vel aliunde querere. Quibus omnibus discussis, & consideratis per prædictos Excellentem Dom. Locumtenentem, & Magnificos Dominos Præsidentes, fuit consensu prouisum, & decretum, quod prædicti computantes, vel procuratores, & eorum singuli deinceps nihil percipiant à prædictis militibus grauis, & leuis armaturæ, & aliis quibuscumque, quibus solutiones de pecunia Regia fuerint faciendæ nullo titulo, causa, vel occasione ex supra nominatis, vel aliis quibuscumque pecuniam, vel quid aliud recipiant, vel extorqueant à nolentibus, vel volentibus sponte soluentibus, vel promittentibus pro solutione pecuniarum à suis principalibus, vel ab ipsis eorum nomine faciendas, nec occasione curæ, vel sollicitudinis ipsarum solutionum, vel asportationis carrugiorum, vel notitiæ dandæ de aduentu ipsorum, vel commodioris, aut facilioris solutionis, nec alio quouis quæsito colore; condemnantes prædictos computantes, & procuratores, & eorum singulos, qui aliquam dationem, solutionem, vel prouisionem contra huius decreti tenorem receperint, prout ex nunc pro tunc in casu contrauentionis, præsentis decreto condemnantur ad restitutionem quadrupli eius, quod receperint soluendi, & restituendi illi à quocumque tempore detecti fuerint quodlibet recipisse. Et insuper in pœnam quinquaginta vnciarum Regio fisco inferendam, & incommutabiliter exigendam, & ad perpetuam exclusionem negotiorum Regiæ Camera, quam sub eadem pœna Regio fisco inferenda perpetuo non intrent, nec intrare audeant, mandantes sub eisdem pœnis, quod omnes supradicti & eorum singuli infra biduum, quod pecuniæ Perceptorum, quorum ipsi computantes sunt, vel carrugia pecunias portantia peruenierint ad hanc ciuitatem, notificent aduentum ipsorum carrugiorum, & quantitatem pecuniarum prædicto Excellenti Dom. Locumtenenti, exhibentes, & dantes ei fidem Magnifici Thesaurarij generalis, vel banconum publicorum huius ciuitatis, penes, vel apud quos carrugia, vel pecuniæ peruenierint, qua fide contineatur, quo die carrugia, vel pecuniæ peruenierint & quantitates ipsarum vt sic de omnibus in Regia Camera plena notitia haberi possit. Hoc suum, &c.

C C L.

Die 14. mensis Ianuarij, 1562.

Prædatis in mare Regni Vltioris Siciliae cum fragata Tulli Guarracini de Insula Procitæ, duobus Turcis, & quattuor Mauris in regressu ab arce Culettæ, ad cuius locum pro Regiæ Curia seruitio Tullus accesserat;

OOOO

ad

Die 22. Ianuarij, 1562.

ad prædam consequendam cõcurrebant nau-
tæ, Ioannes Marquino, & Franciscus de Tor-
res Hispani qui prædæ authores se faciebant,
allegantes ipsos supra nauigium, in quo erant
dicti Infideles ascendisse, concurrebant pari-
ter Regius fiscus pro quinto, & Magnus hu-
ius Regni Admiratus pro decima parte, vnde
tractatum fuit in Regia Camera vter dicto-
rum concurrentium meliora foueret iura.

Visis actis per Magnificum Militem vtriuf-
que iuris Doctorem Didacum de Escobar Re-
giae Camerae Summariae Præsidentem, & cau-
sæ Commissarium, factaque per ipsum rela-
tione in dicta Regia Camera, coram Excel-
lente Domino Locumtenente, & aliis Ma-
gnificis Dom. Præsidentibus ipsius; fuit per
Regiam Cameraam consensu prouisum, & de-
cretum, prout præsentis decreto decernitur,
& prouidetur, quod de dicta præda detur
decima pars præfato Illustri Magno Admirato
iuxta relationem factam per officium Admi-
ratiæ in actis productam, & reliquum diui-
datur inter dominum Fragatæ, eiusque nau-
tas, Ioannem de Marquinio, & Franciscum
de Torres Hispanos pro æquali parte, & por-
tione, absoluentes Partes ipsas, prout præ-
sentis decreto absoluuntur ab impetitis per Re-
gium fiscum, quoad quintum per ipsum Re-
gium fiscum petitem. Hoc suum Regia Came-
ra interponente decretum.

C C L I.

Die 21. mensis Ianuarij, 1562.

AVdita instantia Illustr. Ducis Montis
Leonis asserentis habuisse franchitiam,
& facultatem habitari faciendi suum Casale
Chirici, ita vt habitantes sint immunes à fun-
ctionibus fiscalibus per annos decem, & co-
gnito dictum Casale in hac noua numeratione
fuisse numeratum in focularibus octuaginta
duobus, de quibus decem in aliis Terris ag-
gregata, & numerata reperiuntur.

Visis actis per Magnificum Militem Hie-
ronymum Segura Regiæ Camerae Summariae
Præsidentem, factaque de prædictis relatio-
ne in Regia Camera coram Excelente Domi-
no Locumtenente, ac aliis Dominis Præsi-
dentibus ipsius; fuit per ipsam Reg. Cameraam
consensu prouisum, & decretum, quod omnia
dicta focularia remaneant pro focularibus in
illis Terris à quibus discesserunt, & ad earum
instantiam exigantur in dicto Casali ad quod
habitandum se conferre possunt de extra Re-
gnum, & gaudeant dicta franchisia. Hoc
suum, &c.

IN causa Reuerendi Episcopi Ciuitatis Ascu-
li asserentis molestari à Regio Dohanerio
Dohanæ Apuleæ pro causa vnus currus Ter-
ritorij eiusdem Regiæ Dohanæ seminati per
homines, & agentes ipsius Reuerendi Episco-
pi, iuxta solitum prout asseritur.

Viso memoriali desuper porrecto Illustriss.
& Excellentiss. Domino Proregi factaque per
Regiam Cameraam relatione Sux Excellentia
in Collaterali Consilio, referente Magnifico
V. I. D. Domino Paulode Magnanis dictæ Re-
giæ Camerae Præsidente, & causæ Commis-
sario, fuit per eandem Regiam Cameraam
consensu prouisum, & decretum, quod pro
omni pœna, in quam ipse Reuerendus Epis-
copus, & eius factores fuissent incursum ex cau-
sa dicti currus Territorij seminati præfatus
Magnificus Regius Dohanerius pascolari faci-
at seminatum prædictum, & capiat dictum
Territorium pro vsu prædictæ Regiæ Dohanæ.
Hoc suum, &c.

C C L I I I.

Die 26. mensis Ianuarij, 1562.

IN causa vertente inter Regium fiscum ex
vna, & Venerabile Monasterium Sanctæ
Crucis Ciuitatis Licij Ordinis Cœlestincrum,
super taxa facienda in cedulario Reg. Camerae
pro casalibus Carmigliani, & Magliani Prouin-
ciæ Terræ Hydrunti, quæ possidentur per d.
Monasteriũ, ac solutione adoharum & donati-
uorum debitorum ab anno 1504. citra, iuxta de-
cretum interpositum die sexto Octobris, 1561.

Audito in Banca Regiæ Camerae Magnifi-
co Pirro Antonio Stinca Rationale, referen-
te informationem captam super taxatione di-
ctæ adohæ, coram Excelente Domino Lo-
cumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præ-
sidentibus ipsius; fuit per eandem Regiam
Cameraam consensu prouisum, & decretum,
prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur,
quod adoha dictorum Casalium taxetur in d. cedulario Regiæ Camerae iuxta di-
ctam informationem captam, videlicet pro
introitibus dicti Casalis Carmigliani liquida-
tis in ducatis ducentum, & septem, & gra-
nis quindecim ad rationem ducatorum quin-
quaginta duorum cum dimidio pro centena-
rio, pro ducatis centum, & octo, tarenis
tribus, & granis decem à quibus deductis
scutis quadraginta vno, tarenis duobus,
& granis decem pro rata vaxallorum pro
focularibus octuaginta tribus, pro earole-
nis quinque, pro quolibet foculari, remanet
taxa ad dictum Monasterium tanquam
vilem dominum dicti Casalis pro ducatis se-
xaginta

xaginta septem, & tarenis vno, pro quibus fuit prouisum dictum Monasterium taxari, & annotari in dicto cedulario adoha pro dicta eius rata. Pro introitibus vero Casalis prædicti Magliani, iuxta dictam informationem fuerunt liquidati in scutis ducentum, & vndecim, pro quibus contingunt ad rationem prædictam ducatorum quinquaginta duorum cum dimidio pro centum, ducati centum, & decem, tarenis tres, & grana tredecim, & septem, à quibus deductis scutis decem, & octo, tarenis duobus, & granis decem pro focularibus triginta septem dicti Casalis ad dictam rationem carolenorum quinque pro foculari, remanet rata tangens ad dictum Monasterium pro ducatis nonaginta duobus, tarenis vno, & granis septem, pro quibus fuit similiter prouisum taxari, & annotari dictum Monasterium in dicto cedulario pro eodem Casali, quæ taxæ dictorum Casalium rantes pro rata dicti Monasterij summam capiunt ducatorum centum quinquaginta nouem tarenorum duorum, & granorum septem pro qualibet adoha, pro quibus quantitibus fuit prouisum, quod taxetur dictum Monasterium in cedulario adoha pro dictis Casalibus, & pro dicta taxa soluat adoham, & donatiua imposita ab anno 1504. citra, prout præsentis decreto taxari, & solui debere decernitur, & prouidetur. Hoc suum, &c.

CCLIV.

Die 21. Februarij, 1562.

IN causa Ioannis Petri Grimidi Ciuis de Marathea orti in eadem Terra cum Regio fisco, & Magnifico Regio Arrendatore Dohanæ Neapolis, super immunitate, qua dictus Ioannes Petrus gaudere prætendit tanquam ortus in dicta Ciuitate Maratheæ vt in actis.

Referente Magnifico Domino Michaeli Io. Gomez Regiæ Camera Summarie Præsidente, & causæ Commissario coram Excellentissimo Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus eiusdem Regiæ Camera, fuit per Regiam Cameram ipsam consensu prouisum, & decretum, dictum Io. Petrum fore, & esse ortum in dicta Ciuitate Maratheæ, & proinde gaudeat omnibus franchitiis, ac priuilegiis eiusdem Terræ, quibus soliti sunt gaudere alij ciues orti in dicta Terra. Hoc suum, &c.

CCLV.

Die 7. Aprilis, 1562.

PER Regiam Cameram Summarie visis litteris Excellentissimi Domini Proregis, & Collateralis consilij, quibus mandatur, vt Domini Præsidentes Laici in causis per ipsam

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

Regiam Cameram decidendis, in quibus de aliquo iuris articulo dubitari contingit votum proferre non possint, fuit prouisum, & decretum, quod dictæ Regiæ litteræ exequantur iuxta illarum seriem continentiam, & tenorem, & sunt, quæ sequuntur.

PHILIPPVS DEI GRATIA, REX CASTELLÆ, Aragonum, vtriusque Sicilia, &c.

Illustres, & Magnifici viri Collaterales, & Consiliarij Regij fideles dilectissimi. Hauemo vista la pretendenza del Magnifico Michele Giouanni Gomez Præsidente Idiota di coteſta Regia Camera, sopra il votare in le cause che si discutano, e determinano in puncto iuris in detta Regia Camera, & inteso anco per noi le ragioni di detto Michele Giouanni, & informati ancora dal Magnifico, e circonfpetto Luocotenente di detta Regia Camera, volendo incio prouedere come conuiene al seruitio di Sua Maieſta, & alla bona administratione della giuſtitia, ci è parſo farui la presente per la quale vi dicemo, declaramo, & ordinamo, che in le cause, in le quali occorrerà difficulta, & diſcuſione in iure, & s'haueranno à decidere, & determinare in puncto iuris, non habbiano da votare li Præsidenti idioti di coteſta Regia Camera. Per tanto vi dicemo, & ordinamo, che così lo deiate exequire, e non altrimenti, che tal'è nostra voluntà, con fare notare la presente in libro notamentorum, & non farete il contrario per quanto hauete cara la gratia di S.M. Datum Neapoli die 22. Martij, 1562. D. Parafan. Vidit Albertinus Regens, vidit Villanus Regens, vidit Reuerterius Regens, vidit Patignus Regens. Soto Secretarius, &c.

CCLVI.

Die 8. mensis Aprilis, 1562.

IN causa Regij fisci cum Illustriss. & Reuerendiss. Cardinale de Aragonia Magno Cancellario huius Regni, super cognitione causæ vertentis inter Magnificos DD. de Collegio, & Magnificum V. I. D. Dom. Antonium Orificium Regium Consiliarium prætendentem esse de Collegio, pro ve in actis clarius continetur.

Facta de prædictis omnibus relatione in Regia Camera Summarie per Magnificum Dom. vtriusque iuris Doctorem Didacum Scobar Præsidentem Regiæ Camera, & huiusmodi causæ Commissarium, coram Excelente Domino Locumtenente, aliisque Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius; Fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum, pariter & decretum, quod d. causa remittatur, prout remittitur ad dictum Illustriss. & Reuerendiss. Magnum Cancellarium, saluis iuribus Regij fisci. Hoc suum, &c.

OOOOO 1 CCLVII.

CCLVII.

Die 20. Aprilis, 1562.

Super facto Magnifici V. I. D. Mansillæ de Naua Auditoris Regiæ Dohanæ Menæ pecudum Apuleæ, qui scripsit Sux Excellentia, si poterit exigere carolenos duos pro decreto interlocutorio, & carolenos quinque pro diffinitiuo, prout in litteris continetur.

Visis litteris prædictis, per Suam Excellentiam remissis ad Regiam Cameraam, quod se informet, & referat, captaque informatione, & de omnibus facta relatione Sux Excellentia in Collaterali Consilio per Regiam Cameraam, referente Magnifico V. I. D. Domino Paulo de Magnanis dictæ Regiæ Camerae Præsidente, & causæ Commissario; Fuit per Cameraam ipsam consensu prouisum, atque decretum, quod dictus Magnus Mansillæ Auditor dictæ Regiæ Dohanæ pro decretis interlocutoriis, siue diffinitiuis proferendis, nihil exigat, nec percipiat; sed remaneat contentus sua ordinaria prouisione. Hoc suum, &c.

CCLVIII.

Die 22. Aprilis, 1562.

In causa Antonij de Mayo cum Vniuersitate Carinulæ, & Terzerio Sancti Ioannis Ponte Campanæ prætedentibus, velle cogere prædictum Antonium ad contribuendum ad functiones fiscales in ambabus Vniuersitatibus, stante quod in utroque loco reperitur numeratus, prout clarius in actis, & scripturis continetur.

Referente Magnifico V. I. D. Domino Antonio Castilla Regiæ Camerae Summariae Præsidente, & causæ Commissario, coram Excellentissimo Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Regiam Cameraam ipsam consensu prouisum, & decretum, quod inspiciantur numerationes ad finem videndi ubi reperitur hostiatim, & ubi hostiatim est numeratus, ibi soluat ut Ciuis, in alio verè loco, ut bonatenens. Hoc suum, &c.

CCLIX.

Die 9. Maij, 1562.

In causa Magnifici Gabrielis Vignes habitatoris in Ciuitate Licij, cum Regio fisco, & Magnifico Arrendatore Regiarum Dohannarum Prouinciæ Terræ Idrunti, & aliarum, super ciuilitate dictæ Ciuitatis Licij, qua gaudere prætedit in Regiis Dohanis dictarum Prouinciarum, & in toto Regno, prout in actis continetur.

Visis priuilegiis dictæ Ciuitatis Licij, & Patentibus per eandem Vniuersitatem expeditis in personam dicti Magnifici Gabrielis assumptionis, & aggregationis in Ciuem ipsius Ciuitatis, ac noua, & vltima numeratione, in qua reperitur numeratus, & ipse Gabriel declarauit velle ibi habitare per Magnificum Militem vtriusque iuris Doctorem Dom. Castilla Regiæ Camerae Summariae Præsidentem, & causæ Commissarium, ac facta de eis relatione in Banca dictæ Regiæ Camerae, coram Excellentissimo Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod dictus Magnus Gabriel gaudeat, & fruatur omnibus illis priuilegiis, franchitiis, immunitatibus, honoribus, prærogatiuis & exemptionibus, quibus gaudere solent, & debent alij Ciues dictæ Ciuitatis Licij, tam in dohanis ipsius Ciuitatis, & dictarum Prouinciarum, quam in toto præsentis Regno, donec, & quousque incolatum fecerit cum eius familia in dicta Ciuitate Licij. Hoc suum, &c.

CCLX.

Die 10. Iunij, 1562.

Super instantia facta per Magnificos Rationales Regiæ Camerae Summariae petentes augeri eorum prouisionem, attento quod hodie multiplicati fuerunt labores per eosdem Magnificos Rationales præstandi in computis tot impositionum extraordinariarum, & aliorum quamplurium seruitiorum in beneficium Regiæ Curiaë erogandorum, &c.

Referente in Banca Regiæ Camerae Summariaë Magnifico V. I. D. Domino Antonio Castilla, eiusdem Regiæ Camerae Præsidente, & causæ Commissario, coram Excellentissimo Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod fiat consultatio Sux Excellentia, & dicatur, Cameraam esse voti, *che equalmente à detti Magnifici Rationali si donano scuti trecento per uno de prouisione l'anno.* Hoc suum, &c.

CCLXI.

Die 16. Iunij, 1562.

Accessit ad Tribunal Regiæ Camerae Magnus Ludouicus de Nicuesa Commissarius deputatus super liquidatione numerationis petens declarari à dicta Regia Camera, vtrum expositi in Sacro Hospitali sanctissimæ Annunciatæ huius Ciuitatis Neapolis, ex quo dicitur constare ex fide Magnificorum Magistrorum d. Sacri Hospitalis, illos esse tales, numerati

merati in diuersis Terris Regni huius profo-
cularibus, erunt deducendi à Terris prædi-
ctis, vel in illis remanendi ad contribuendum
in functionibus fiscalibus, &c.

Factaque super prædictis omaibus discusso-
ne per Excellentem Dom. Locumtenentem,
& alios Magnificos Dominos Præsidentes eius-
dem Regiæ Cameræ, fuit per Cameram ipsam
consensu prouisum, & decretum, quod ex-
positi prædicti deducantur ab illis Terris, in
quibus reperiuntur numerati; verum si con-
stat esse expositos in dicto Hospitali, remit-
titur iudicio dicti Magnifici Commissarij. Hoc
suum, &c.

CCLXII.

Die 3. mensis Iulij, 1562.

IN causa Regij fisci cum Illustri Marchione
Piscariæ possessore Alumeriæ Ischiæ, super
taxa eiusdem Alumeriæ facienda in cedulario
Regiæ Cameræ pro exactione adoharum, &
donatiuorum debitorum & debendorum Re-
giæ Curiæ, prout in processu clarius conti-
netur.

Facta de prædictis omnibus relatione in Re-
gia Camera Summaria, per Magnificum Pir-
rum Antonium Stinca Rationalem dictæ Re-
giæ Cameræ, coram Excellence Domino Lo-
cumtenente, & aliis Magnificis Dominis
Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam
Cameram consensu prouisum, & decretum,
habita consideratione ad expensas erogatas
pro ædificiis, & aquæ ductu dictæ Alumeriæ
iuxta relationem habitam à Magnifico Pirro
Antonio Lieterio Commissario desuper de-
putato, quod annui introitus dictæ Alume-
riæ, liquidentur, prout liquidantur in annuis
scutis quingentum, pro quibus ad rationem
scutorum triginta pro centenario Alumeria
prædicta taxetur, prout taxari mandatur in
cedulario dictæ Regiæ Cameræ, & iuxta ta-
xam prædictam liquidentur, prout liquidari
mandantur adoha, & donatiua debita Regiæ
Curia pro dicta Alumeria ab anno 1504. citra,
& pro summa liquidanda expediatur signifi-
catoria. Hoc suum, &c.

CCLXIII.

Die 14. Iulij, 1562.

IN causa Illustrissimi & Reuerendissimi Car-
dinalis Urbini Ducis Soræ cum Regio fisco,
super augmento foculariorum Ducatus Soræ,
& Terrarum ipsius Ducatus in presenti noua,
& vltima numeratione, prout clarius in
actis, &c.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Paulum
de Magnanis Præsidentem Regiæ Cameræ
Summaria, & causæ Commissarium, & de

eisdem facta relatione in dicta Regia Camera
Excellenti Domino Locumtenenti, aliisque
Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit
per Regiam Cameram ipsam consensu prouisum,
& decretum, prout præsentem decreto
decernitur, & prouidetur, quod augmentum
foculariorum Ducatus prædicti Soræ factum
in præsentem noua & vltima numeratione, ce-
dat in beneficium dicti Illustrissimi, & Reue-
rendissimi Cardinalis Urbini virtute suorum
priuilegiorum, verum ipse Illustrissimus, &
Reuerendissimus Cardinalis soluat, prout
præsentem decreto solui debere decernitur, &
prouidetur Regiæ Curia expensas erogatas,
& factas per ipsam Regiam Curiam Magnifi-
cis numeratoribus, qui numerauerunt Du-
catum prædictum pro rata temporis, quo ste-
terunt in ipsius numeratione. Hoc suum, &c.

CCLXIV.

Die 24. Septembris, 1562.

SVper differentia discussa in Regia Came-
ra de tribus mutis, qui reperiuntur nu-
merati in noua numeratione Terræ Sancti
Georgij della Molinara, an debeant contri-
buere in functionibus fiscalibus cum eadem
Terra, stante quod Magnifici Numeratores di-
cunt esse robustos, & vnum possidere, &c. pro-
ut clarius in actis continetur.

De quibus omnibus facta relatione per Ma-
gnificum Militem Dom. Ioannem Michaellem
Gomez Regiæ Cameræ Summaria Præsiden-
tem, & Commissarium, Excellenti Domino
Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis
Præsidentibus ipsius, & visis per eandem Re-
giam Cameram duobus ex dictis mutis, fuit
consensu prouisum, & decretum, quod su-
pradicti tres muti deducantur à dicta nu-
meratione. Hoc suum, &c.

CCLXV.

Die 28. Septembris, 1562.

IN causa Vniuersitatis Liparis cum Magni-
ficis Arrendatoribus Regiarum Dohana-
rum, & fundicorum huius Regni, ac Regio
fisco, prætendentes Liparotos non teneri ad
solutionem iuris fundaci, pro mercibus, quas
emunt in Regno, & extrahunt extra Regnum,
vt in actis.

Referente Magnifico V. I. D. Domino Pau-
lo de Magnanis Regiæ Cameræ Summaria
Præsidente, & causæ Commissario, coram
Excellenti Domino Locumtenente, aliisque
Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit
per dictam Regiam Cameram, discussis discu-
tiendis, considerandis considerandis, attentis
attendendis, & demum habita super prædi-
ctis matura deliberatione consensu prouisum,

OOooo 3 atque

atque determinatum, visis priuilegiis immunitatis d. Ciuitatis Liparis, ac ritu Regiæ Camerae, quod præfati Liparoti pro mercibus prædictis, quas emunt in Regno, & extrahunt extra Regnum, non teneantur soluere dictum ius fundaci ratione futuri emptoris, & proinde præfati Magnifici Arrendatores condemnentur, prout condemnantur ad restituendum præfatis Liparotis omne id, & quicquid dicti Liparotes pro supradicta causa soluerunt, seu depositauerunt. Hoc suum, &c.

CCLXVI.

Die 7. Nouembris, 1562.

IN causa Magnificæ Vniuersitatis Messanæ cum Regio fisco, & Magnificis Arrendatoribus Regiarum Dohanarum huius Regni prætendentis Ciues Messanenses dictæ Vniuersitatis non teneri ad solutionem iuris fundaci, pro mercibus, quas emunt in Regno, & extrahunt extra Regnum, prout clarius in processu, & scripturis continetur.

Facta de eis omnibus relatione in Regia Camera Summaria per Magnificum V. I. D. Dom. Paulum de Magnanis d. Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium, coram Excellente Domino Locumtenente, aliisque Magnificis Dom. Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod Messanenses pro mercibus, quas emunt in Regno, & extrahunt extra Regnum, non teneantur soluere ius fundaci ratione futuri emptoris, & proinde præfati Magnif. Arrendatores condemnentur, prout condemnantur ad restituendum præfatis Messanensibus omne id, & quicquid ipsi Messanenses pro supradicta causa soluerunt, seu depositauerunt; Quo uero ad alia capita in processu deducta reseruetur, prout reseruetur melior deliberatio eiusdem Regiæ Camerae. Hoc suum, &c.

CCLXVII.

Die 12. Nouembris, 1562.

IN causa Magnifici Io. Petri Vignes orti in Ciuitate Bari, cum Regio fisco, & Magnifico Arrendatore Dohanæ Neapolis super ciuilitate dictæ Ciuitatis, prout in actis, &c.

Referente Magnifico Dom. Ioanne Michaele Gomez Regiæ Camerae Summariae Præsidente, & Commissario coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dom. Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum quod dictus Magnificus Ioannes Petrus gaudeat ciuilitate prædictæ Ciuitatis

Bari in forma Regiæ Camerae consueta. Hoc suum, &c.

CCLXVIII

Die 28. Nouembris, 1562.

IN causa Vniuersitatis Sancti Nicandri cum particularibus Terræ Bitriti in processu deductis, tenentibus bona in Territorio ipsius Terræ S. Nicandri super petita contributione functionum fiscalium uti bonatenentes, & è contra dicti Particulares asserunt non teneri, ex quo tenent dicta bona à Venerabili Ecclesia S. Nicolai Ciuitatis Bari, ut agricultores, cui Ecclesiæ soluunt medium tamen, prout in actis, &c.

Facta de prædictis omnibus relatione in Regia Camera Summaria per Magnificum Militem V. I. D. Dom. Antonium Castilla dictæ Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dom. Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod dicti Particulares Terræ Bitriti, tenentes bona in territorio Sancti Nicandri, oppositis non obstantibus soluant, & contribuant cum Vniuersitate ipsius Terræ Sancti Nicandri in dictis functionibus fiscalibus ordinariis, & extraordinariis, uti bonatenentes, deducto tamen onere redditus, quem soluunt dictæ Ecclesiæ, & bona ipsa accatastentur dictis Particularibus. Hoc suum, &c.

CCLXIX.

Die 16. Decembris, 1562.

IN causa Thesei, & Bernardini de Mari de Ciuitate Licij, & Matthæi Natalis de Casali Lequile possessorum bonorum stabilium in feudo, seu Casali inhabitato de Principato cum Vniuersitate Sancti Plancatij super functionibus fiscalibus, in quibus dicta Vniuersitas prætendit præfatos Particulares teneri ad contributionem cum ea pro dictis bonis, ut in actis, &c.

Referente Magnifico Domino V. I. D. Didaco Scobar Præsidente Regiæ Camerae Summariae, & Commissario coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum præfatos Particulares minimè teneri pro dictis bonis, quæ habent in dicto feudo seu Casali inhabitato de Principato ad contribuendum cum dicta Vniuersitate S. Plancatij, sed in locis, ubi sunt Ciues, & proinde non debere molestari per Vniuersitatem prædictam S. Plancatij. Hoc suum, &c.

Vide

Decreta Generalia, & Exemplaria. 85 i

Vide aliud decretum latum sub die 24. Maij, 1561. quod est 238.

CCLXX.

Die 16. Decembris, 1562.

IN causa Venerabilis Monasteri Montis Virginis, & eius Vassallorum, cum Gabello Gabellæ Sbarrarum super immunitate dictæ Gabellæ, prout clarius in actis continetur.

Facta de prædictis omnibus relatione in d. Regia Camera Summaria per Magnificum Militem V.I.D. Didacum Scobar Præsidentem dictæ Regiæ Cameræ & Commissarium, coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius fuit per Cameram ipsam consensu prouisum, & decretum, tam Monasterium Montis Virginis, & homines ipsius, quam etiam Vniuersitates, & homines Casalium Mercugliani, Hospitaletti, Mugnani, Quatrellarum, feudi Montis Virginis, Cutrani, Sancti Martini Terræ nouæ, & Lentæ Casalium Montis Virginis, & vassallos dicti Monasterij actores, & singulos ipsorum fuisse, & esse francos, liberos, & immunes à solutione gabellæ vulgariter dictæ delle Sbarre, quæ exigitur extra, & prope Neapolim, ipsosque manutenendos, & conseruandos esse, & manuteneri, & conseruari debere, prout eodem præsentis decreto manuteneri, & conseruari mandatur in dicta quasi possessione Franchitiæ, libertatis, & immunitatis dictæ Gabellæ Sbarrarum, vigore priuilegiorum dicto Monasterio Montis Virginis & eius vassallis concessorum, & in processu productorum. Hoc suum, &c.

CCLXXI.

Die 11. Februarij, 1563.

PER Regiam Cameram Summaria consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod Scriba eiusdem Regiæ Cameræ in Summario prouisionum expediendarum ponat Prouinciam illius Ciuitatis Terræ, vel Castri, cuius officialibus diriguntur rescripta, deindeque curet omnino vt subscribantur ab illo Domino Præsidente, cui demandata est illa Prouincia, & non ab alio sub pœna expulsionis à Regia Camera. Hoc suum, &c.

CCLXXII.

Die 12. Februarij, 1563.

SVborto dubio an Ecclesiæ pro bonis emptis teneantur contribuere in functionibus fiscalibus.

Per Regiam Cameram Summaria consensu

fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod Ecclesiæ pro bonis emptis seruentur immunes, cum in illis non possit præsumi fraus, ad quam euitanda fuit expedita Bulla Papæ Honorij. Hoc suum, &c.

CCLXXIII.

Die 17. mensis Februarij, 1563.

SVper instantia facta pro parte Vniuersitatis Ciuitatis Bisacciarum vt non molestetur pro ordinario foculariorum & salis pro focularibus in ipsa Ciuitate numeratis in præsentis noua numeratione, virtute suorum priuilegiorum.

Per Regiam Cameram Summaria fuit consensu prouisum, & decretum, quod dictæ Vniuersitati Bisacciarum obseruetur priuilegium conuentionis pro dicto ordinario foculariorum, & salis in actis productorum pro ipsis focularibus in ipsa numeratione dictæ Ciuitatis auctis, prout obseruari mandatur. Hoc suum, &c.

CCLXXIV.

Die 14. mensis Maij, 1563.

PRætendente Aurelia N. secunda vxore quondam Io. Antonij de Amato Terræ Gragnani lectum vidualem seruante, & cum ea instantibus filiis dicti quondam Io. Antonij procreatis nedum cum ipsa Aurelia; sed etiam cū prima vxore susceptis, vt declararetur eam, & eos potiri eodem priuilegio, quo potiebatur dictus Io. Antonius vir & pater respectiue dum viuebat vti onustus numero duodecim filiorum stante quod vnité viuunt, & vnico victu.

Facta de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Præsidentem Antonium de Castillo coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per ipsam Regiam Cameram consensu, prouisum, & decretum, quod gaudeant, donec dicta Aurelia lectum vidualem seruauerit. Hoc suum, &c.

CCLXXV.

Die 13. mensis Martij, 1563.

IN causa Regij. fisci cum Magnifico Petro Pucio Regio Perceptore Prouinciæ Capitanatæ super solutione eius officij, ex quo illud renunciauit in posse Regiæ Curia in beneficium quondam Sigismundi Cutilli, qui tunc viuebat; sed postea antequam dictum officium fuisset in dictum Sigismundum translatum, vitam cum morte commutauit.

Per Regiam Cameram Summaria fuit consensu

852. Reg. Camerae Summar. Neapol.

sensu prouisum, & decretum audito Domino filci Patrono, quod præfatus Magnus Petrus Pucius absoluat, prout præfati decreto absolui mandatur ab impetitis per Regium fiscum, ac proinde continuet exercitium sui officij Perceptoris in Prouincia Capitanata. Hoc suum, &c.

CCLXXVI.

Die 27. mensis Martij, 1563.

Viso memoriali porrecto pro parte Magnifici Sancij Martinez de Leyua Castellani Castri Oui huius Fidelissimæ Ciuitatis Neapolis petentis tractari immunem pro carne quæ sit in dicto Castro, pro vsu personarum ibidem commorantium à Gabella, quæ fuit imposita in dicta Ciuitate.

Per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum quod dicto Magnifico D. Sancio Castellano seruetur immunitas à dicta Gabella pro vsu suo, & Peditum sistentium in dicto Castro. Hoc suum, &c.

CCLXXVII.

Die 26. Aprilis, 1563.

Svborto dubio in Regia Camera, ex quo Sin generali numeratione foculariorum huius Regni in Prouincia Principatus ultra remanserunt pro focularibus aliqui, qui condemnati reperiuntur ad Regias triremes ad tempus nimirum pro duobus tribus, quatuor, quinque, & sex annis, quorum aliqui sunt soli absque familia, & aliqui reliquerunt vxores pauperes, & filios pupillos similiter pauperes, quod proinde Vniuersitates prætensionem habuerunt, prout habent, quod fieri debeat deductio dictorum foculariorum.

Per Regiam Cameram Summaria fuit consensu prouisum, & decretum, quod fiat deductio ad beneficium dictarum Vniuersitatum foculariorum illarum personarum, quæ fuerunt condemnatæ ad Regias Triremes, quamuis ad tempus, ex quo pauperes. Hoc suum, &c.

CCLXXVIII.

Die 10. mensis Maij, 1563.

Per Regiam Cameram Summaria fuit facta consultatio Excellentissimo Domino Proregi, pro Reuerendissimo Gaspare de Chiroga Generali Visitatore in hoc Regno super valuatione scutorum mille, & biscentum, vndecim realium pro quolibet, quos Sua Catholica Maiestas mandauit sibi solui, prout vulgo dicitur agiuto di costa, & refertur Sux Excellentia, quod in anno 1561. eadem Catholica Maiestas mandauit solui eidem

Reuerendissimo Visitatori per agiuto di costa alios scutos mille, & biscentum, vndecim realium Castiglianorum pro quolibet, & iuxta informationem tunc habitam à Mercatoribus super pretio dictorum realiū, fuit liquidatus valor ipsorum scutorum mille, & biscentum consistentium in dictis realibus, in scutis mille quatuorcentum triginta sex, & sic fuit expedita certificatoria Magnifico Generali Thesaurario pro ipsorum solutione. Hoc suum, &c.

CCLXXIX.

Die 13. mensis Iulij, 1563.

In causa Vniuersitatis Ciuitatis Potentia, cum Fabricio, & Fratribus de Pittera, super immunitate functionum fiscalium, & aliorum qua dicti fratres gaudere prætendunt, uti filij quondam Iacobi de Pittera immunis ex priuilegio duodecim filiorum, prout ex actis.

Per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, quod dicti fratres de Pittera contribuant in functionibus fiscalibus, & aliis solutionibus cum dicta Vniuersitate Ciuitatis Potentia, prout ceteri ciues illius à die mortis eorum matris, oppositis per dictos fratres non obstantibus, iuxta formam litterarum desuper expeditarum, Sub data 12. Iunii, 1563. non obstante, quod dictum foculare reperiatur deductum tempore quo viuebat dicta eorum mater, ex quo cedit in beneficium Vniuersitatis. Hoc suum, &c.

CCLXXX.

Die 11. mensis Augusti, 1563.

Per Regiam Cameram Summaria fuit expedita consultatio Excellentissimo Domino Proregi, qualiter Triremes & alia vascella DD. Venetorum, quæ veniunt in hoc Regno sunt solita tractari franca pro vsu tantum, nedum gabellarum cunctarum, verum & noui impositi Regia Caria, respectu mensæ & renfreschi, quod capiunt, verum respectu panaticæ fuit prouisum, quod detur immunitas, cum licentia tamen Sux Excellentia.

CCLXXXI.

Die 9. Octobris, 1563.

Super instantia facta pro parte Martini de Angulo petentis sibi satisfieri, ac responderi de ducatis sex pro quolibet mense solui solitis per Regiam Curiam pro suo, ut dicitur, intrattenimento.

Facta relatione Sux Excellentia in Collaterali Consilio, referente Domino Milite V. I. D. Antonio de Castillo Regia Camerae Præsidente,

Præsidente, fuit prouisum, & decretum, quod continuetur solutio quolibet mense ad beneficium dicti Martini de Angulo scutorum sex pro suo intrattenimento, non obstante quod per M. C. Vicariæ reperiatur relegatus ex causis prout in actis, nam dicta solutio fit non vt seruiat, sed vt se alat, & sustentet, &c.

CCLXXXII.

Die 16. mensis Octobris, 1563.

IN causa Magnifici Alphonsi de Pau cum Regio fisco, & Vniuersitate Ciuitatis Bitonti super ciuilitate Neapolitana, qua gaudere prætendit, quo eius mater effecta grauida in Ciuitate Neapolis ab eadem discessit, & propter timorem pestis, quæ tunc vigeat in dicta Ciuitate, se contulit ad habitandum in Casale delle Grutte pertinentiarum Ciuitatis Nuceriæ Paganorum, in quo durante peste, prædicta habitauit, & peperit Alphonsum, & deinde, cessante peste, reuerfa fuit ad habitandum in dicta Ciuitate Neapolis vna cum dicto eius filio, in qua habitauit per aliquos dies, & sic prætenditur per transitum potius peperisse, & successiuè, quod gaudere non debeat, prout in actis, &c.

Per Regiam Cameram Summaria consensu fuit prouisum, & decretum, quod dictus Magnus Alphonsus gaudeat Ciuitate Neapolitana, ipsiusque priuilegiis, ac si esset ortus in eadem Ciuitate Neapolis in forma Regiæ Camerae consueta.

CCLXXXIII.

Die 13. mensis Ianuarij, 1564.

SVborto dubio in Regia Camera, si cuius alius Ciuitatis, Terræ, vel castri discesserit à sua Patria, & accesserit ad habitandum ad aliam Ciuitatem, Terram, vel Castrum, cogne possit ad contribuendum in gabellis impositis in illa Terra, ad quam ad habitandum accessit pro satisfaciendis debitis contractis ante habitationem.

Per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum quod contribuere non teneatur. Hoc suum, &c.

CCLXXXIV.

Die 13. mensis Ianuarij, 1564.

FActa discussione, si Ministri pecuniarij pro computis exactiois impositioinis stratarum soluere debeant iura declaratarum stante quod pro dicta exactioe exigunt vnum cum dimidio pro centenarij, & dicta computa sunt separata à computis ordinariis eorum officiorum.

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

Per Regiam Cameram fuit prouisum, & decretum, quod dicti Ministri pecuniarij soluant iura pro declaratoriis pro rata vnumquemque tangente, iuxta id quod quilibet percipit ex dicta exactioe.

CCLXXXV.

Die 9. mensis Maij, 1564.

FVit dubitarum an Magistri Portulani huius Regni, dum exactioes faciunt per loca intra Regnum, possint illas permittere per plura loca alternatiuè.

Per Regiam Cameram Summaria consensu fuit prouisum, & decretum, quod cum ex hoc multum interesset Regiæ Curia euenire posset, mandetur Regiis Magistris Portulanis, vt in futurum nullatenus permittant extractiones alternatiuas, sed per vnum tantum locum destinatum, nec aliter contraveniant absque expresso ordine Regiæ Camerae. Hoc suum, &c.

CCLXXXVI.

Die 7. mensis Iunij, 1564.

PER Regiam Cameram Summaria fuit expedita consultatio Excellentiss. Domino Proregi quod ex quo per informationem captam constat aliquas Terras Prouinciæ Aprutij ultra esse omnino impotentes ad soluendum, quod in residuo remanserunt, & aliquas malè se habere; impotentibus fiat remissio eius, quod debeat, & sunt in residuo, dummodo in futurum soluant, & respectu aliarum quæ non sunt omnino impotentes quod illis detur dilatio ad soluendum quantitates debitas infra annos duos, &c.

CCLXXXVII.

Die 21. mensis Iunij, 1564.

SVper instantia facta per Dom. Ioan. Andream de Curte fac. Consilij Regium Consiliarium, & exercentem officium Præsidentis eiusdem S. C. ad hoc vt ei soluatur salarium vtriusque officij, postquam in vtroque seruit ordine Sux Excellentia.

Per Regiam Cameram, referente Domino Thoma Anello Salernitano Præsidente, (qui in causa interuenit ex consensu Domini Fisci Patroni, cum alias interuenire non posset, ex quo compater præfati Domini Io. Andream) fuit prouisum, quod fiat consultatio Sux Excellentia cum voto quod dicto Domino Regio Consiliario Io. Andream de Curte soluatur salarium pro vtroque officio, pro tempore, quo inseruit, &c.

De hac determinatione memor fuit D. Camillus

PPppp

millus

millus de Curte in 2. parte sui comprehens. feud. cap. 1. à num. 156. ubi sic pariter seruari supplicatum cum Dominis Regia Camera Præsidentibus, quando absente Domino Locumtenente per hebdomadas exercent officium Magni Camerarij.

CCLXXXVIII.

Die 3. Iulij, 1564.

IN causa Vniuersitatis Terræ Itri cum aliquibus eius ciuibus qui patres sunt onusti numero duodecim filiorum super petita contributione, prout in actis.

Facta relatione per militem V. I. D. Dom. Antonium de Castillo Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium Excellenti Domino Locumtenenti, aliisque Dominis Præsidentibus: Per Regiam Camerae Summarie consensu prouisum, & decretum fuit, quod dicti Patres duodecim filiorum contribuant in expensis Turrium maritimarum, & earum custodiæ ad euitandum prædas infidelium, item in pœnis baiulationis pro damnis datis, item in expensis litis cum Dominis molendinorum, nam ipsi exigere prætendunt pro singulis viginti vnum, & vniuersitas prætendit pro singulis triginta vnum. Hoc suum, &c.

CCLXXXIX.

Die 21. Iulij, 1564.

Proponente Domino Milite V. I. D. Didaco de Scobar causam Illustr. Principis Sulfonis cum Regio fisco super baiulatione illius Ciuitatis, quam Illustr. Principis prætendit esse suum subfeudum, fuerunt vocati Magnifici Rationales Stinca Guarinus, & Arminius, qui fuerunt à Dominis Locumtenente, & Præsidentibus Regiæ Camerae interrogati quomodo fuerit seruatum in Camera, quando Sua Maiestas concessit alicui suo benemerito subfeudum, & deinde Terram in cuius territorio subfeudum illud situm est, alteri concedit, cum clausula quod subfeudatarius recognoscat ipsum Baronem Terræ, an in taxa adoha dictæ Terræ, raxetur etiam dictum subfeudum, cui quidem dubio responderunt quod nunquam fuit taxatum, quia Baroni competit tantum ex actio adoharum, pro quibus alia adoha non debetur, cum seruitium de seruitio præstari non possit. Et facta de his omnibus relatione S. Excellentie in Collaterali Consilio sub die 24. eiusdem mensis Iulij, fuit prouisum quod pro baiulatione dictæ Ciuitatis soluatur adoha Illustr. Principi, qui pro illo seruitio adoham Regiæ Curie solvere non teneretur, &c.

CCXC.

Die 19. mensis Augusti, 1564.

IN Regia Camera fuit plenissime discussum de immunitate prætensa per nationem Venetam, & fuit lectum decretum per Regiam Camerae alias interpositum contra dictam nationem, quod Veneti soluant ius fundaci, plateæ, & Dohanæ pro eorum oleis in fundacis Prouinciarum Terræ Hidrunti, & Basilicatæ, & vocato Vincentio Romano computante Magnifici Ioannis Francisci Medinæ Arrendatoris dictarum Dohanarum, & interrogatus quomodo tractantur Veneti in dictis Dohanis, Respondit Magnificum Cæsarem Marzatum prædecessorem Arrendatorem, se cum Venetis concordasse, ex quo illi decretum contra ipsos interpositum agrè tulerunt, & iterum interrogatus si in libris dohanæ describantur integri directus; respondit quod notabantur solum directus, qui exigebantur.

Vnde per Regiam Camerae Summarie consensu fuit prouisum, & decretum, quod expediantur prouisiones cum inserta forma dicti decreti, quod integre exigantur iura Dohanæ fundaci, & plateæ à dictis Venetis, & si ex aliqua causa Arrendator voluerit se concordare, integri directus in libris notentur, ex quo si in præteritum dicti integri directus non fuerint exacti, processit culpa dicti Magnifici Cæsaris Marzati. Hoc suum Regia Camerae interponente nouum decretum.

CCXCI.

Die 26. mensis Augusti, 1564.

CVM Vniuersitas Ferandinæ tres eius ciues nominasset; ad hoc vt illorum alter in Ærarium eligi posset, vnus ex nominatis se excusauit, allegans patrem esse octo filiorum, & etiam in senectute constitutum, alter verò allegauit, senem esse, & non bene videre.

Vnde in Regia Camera, discussis omnibus de iure discutiendis, & consideratis de iure considerandis per ipsam Regiam Camerae, consensu fuit prouisum, & decretum, quod ille nominatus, qui habet octo filios habeatur pro excusato, & proinde Vniuersitas alium eligat, & si alter nominatus est adeo senex, quod dictum officium exercere non possit, pariter alter loco sui eligatur.

CCXCII.

Die 11. mensis Octobris, 1564.

Svborto dubio in Regia Camera; an si quis fuerit declaratus Ciuis Neapolitanus vigore Regiæ pragmaticæ, ex quo uxorem duxit ortam

ortam in Ciuitate, & habet domum propriam, quæ tamen in emphyteusim sub annuo canone fuit ei concessa si contigerit, quod propter canones non solutos fieret locus deuolutioni ad beneficium directi domini, an hic talis in posterum gaudere possit ciuilitate prædicta, &c.

Per Regiam Camera Summaria consensu prouisum, & decretum fuit, quod in consimilibus ciuilitatibus in posterum concedendis apponatur clausula, quod deuoluta, seu alienata domo non gaudeat ciuilitate prædicta. Hoc suum, &c.

CCXCIII.

Die 9. Decembris, 1564.

IN causa Vniuersitatis Terræ Marigliani cum Vniuersitate Casalium Scisciani, & aliorum Casalium dictæ Terræ, super contributionibus in functionibus fiscalibus pro bonis, quæ possidentur in territorio commune solitis accatastari in catastis dictorum Casalium per Ciues dictæ Terræ Marigliani, & alijs, vt in actis.

Visis actis per Magnific. V.I.D. Antonium de Castillo Præsidentem Regiæ Camera, & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in d. Reg. Camera, coram Excellente Domino Locumtenente, & alijs Magnificis Dom. Præsidentibus; Fuit per d. Reg. Camera consensu prouisum, & decretum, prout præfenti decreto datur terminus iuris utriusque Parti ad probandum incumbentia in præfenti causa, & interim d. Casalium manuteneantur in quasi possessione exigendi functiones fiscales, etiam à ciuibus dictæ Terræ Marigliani pro bonis accatastatis in catastis ipsorum Casalium. Hoc suum, &c.

CCXCIV.

Die 10. mensis Ianuarij, 1565.

EXcellens Dominus Locumtenens proposuit; *Se votandosi alcuno negotia in Camera, & essendosi alcuno voto in contrario, referendosi poi à S. E. se l'hà da dire che la Camera, è vero la maggior parte è di voto tale, & super hoc fuit discussum, & tandem conclusum, quod dicatur, maiorem partem esse talis voti, nam alias esset hoc inconueniens, che dicendosi la Camera è di parere, Sua Excellentia forsi non aduertiria de dimandare se ci è voto in contrario, e passaria forsi con lo voto della Camera, per che intendendo dalla Camera esserci voto in contrario, forsi miraria più, & ordinarsi se votasse in Consiglio Collaterale doue forsi se potria concludere, & votare il contrario del voto maioris partis Camera.* Hoc suum, &c.

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

CCXCV.

Die 27. mensis Ianuarij, 1565.

Magnificus Dominus Antonius Castillus Præsidentis Regiæ Camera Summaria, & Commissarius, retulit in Banca eiusdem Regiæ Camera causam Magnificorum Rationalium dictæ Regiæ Camera, cum Archiuario ipsius, quæ fuit votata absentibus Magnifico Procuratore Fiscali, & me notatore, deinde vocato me notatore, fuit mihi iniunctum, vt notarem fuisse prouisum ex causis, & rationibus mentem dictæ Regiæ Camera mouentibus, & consideratis ad euitandum lites inter Officiales Camera, & pro quiete dicti Tribunalis, quod omnia computa in Archiuo conseruentur, iuxta ordinem, & emolumenta ex illis prouenientia, quæ peruenerint ex computis liquidatis, seu liquidandis per dictos Rationales ad ipsos spectent, quæ peruenerint ex computis suorum immediate prædecessorum, & aliorum suorum antecessorum spectent ad dictum Archiuarium, ita reformando decretum interpositum sub die 24. Iulij... Hoc suum, &c.

CCXCVI.

Die ultimo mensis Ianuarij, 1565.

Magnificus Dominus Antonius Castilla Præsidentis Regiæ Camera, & Commissarius, retulit, *che lo Magnifico Arrendatore vuole prouisione, che in li fundici d'Apruzzo si faccia l'estima delle mercantie, conforme al prezzo che si contrattano;* Fuit per dictam Regiam Camera consensu prouisum, quod fiat quatenus si extrahuntur à Regiis Dohanis, extimentur iuxta tariffam; si intus uero Regias Dohanas contractant, & extimentur iuxta pretium, Hoc suum, &c.

CCXCVII.

Die primo mensis Februarij, 1565.

Fuit tractatum in Banca Regiæ Camera Summaria, super facto Decij de Penna, qui hodie est moriturus, nam Magnificus Procurator fisci dixit allocutum fuisse Excellentem Regentem magnæ Curia Vicaria super hoc, & fuit dubitatum *si hauera da uscire lo Pennone della Vicaria, qual'è del Gran Iustitiero, & detto Decio more per ordine della Camera, quale è del Gran Camberlingo,* & fuit per d. Regiam Camera conclusum, quod d. Decius exeat absque Pennone. Hoc suum, &c.

PPppp 2 CCXCVIII.

Die 28. mensis Februarij, 1565.

Magnificus Dominus V. I. D. Thomas Salernitanus Præsidentis Regiæ Camerae Summariae, & Commissarius, retulit in dicta Regia Camera quosdam Zaffaranarios ementes Zaffaranam in Aprutio, quam asportant vendendo ad minutam, grauari de banno emanato, quod daretur cautio de illam asportando in Regiis fundacis pro declaratione dicti banni; Fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod pro zaffarana, quæ emitur in Terris, & locis subiectis Regiis fundacis detur dicta cautio, pro illa vero, quæ emitur in Terris, & locis non subiectis, nulla detur cautio; verum cuilibet Zaffaranario non liceat asportare vltra decem libras Zaffaranæ. Hoc suum, &c.

CCXCIX.

Die 29. mensis Maij, 1565.

Casus, super quo fuit per Regiam Cameraam discussum, talis est. Quidam extraxit à Rigio quasdam merces per nundinas Salerni, & dedit cautionem illas asportandi ad dictas Nundinas, & applicuit in Dohana Veteris, vbi præterit Arrendator exigere directus, licet ritus aliter disponat; Fuit tandem per eandem Regiam Cameraam prouisum, quod nihil exigat, nam in Salerno adest fundicus Regius. Hoc suum, &c.

CCC.

Die 30. Maij, 1565.

Svborto dubio si Liparenfes, vel alia persona franca emit merces in fundico Regio, & deinde illas extrahit per loca non habentia, vel habentia fundicos Regios, vel à dicto fundico Regio vbi fuit emptio vult illas extrahere per apotecas, debetur, vel non debetur ius fundaci stante quod ritus disponit qualiter habetur pro soluto immediatè, quod francus emit; Fuerunt super hoc vocati Magnifici Officiales Regiæ Dohanæ Neapolis, & venerunt Magnifici Dohanerius, & Burrellus, & dixerunt solitum Regiæ Dohanæ esse, quod francus emens merces in dicta Dohana, si illas extrahit per apotecas, vel per loca non habentia fundicos Regios per infra Regnum, soluit ius fundaci, si verò extrahit per extra Regnum nil soluit, & sic si extrahit à Nundinis franchis, in quibus non fuit facta solutio, & immittit in Dohanam, soluit; Fuit tandem eis ordinatum, quod faciant fidem de solito pro præterito ad finem prouidendi. Hoc suum, &c.

Die 16. mensis Iulij, 1565.

Facta relatione Suae Excellentiae per Regiam Cameraam Summariae, referente Domino Castilla eiusdem Regiæ Camerae Præsidente, & Commissario, circa contributionem generaliter faciendam in Regno pro constructione Turrium in locis maritimis, accidentibus prius votis Spectabilium Regiam Cancellariam Regentium, & dictæ Regiæ Camerae consensu Suae Excellentia mandat, quod generaliter fiat dicta contributio. Verum Vniuersitates quæ distant à locis maritimis vltra milliaria duodecim, soluant medietatem eius, quod soluent Vniuersitates quæ sunt à dictis milliariis duodecim citra propè dictas maritimas, & si aliquæ prætenderent esse infra, vel extra dicta duodecim milliaria, Regia Camera hoc recognoscat, & prouideat. Hoc suum, &c.

CCCLII.

Die 6. mensis Iulij, 1565.

In causa cuiusdam Clerici prætendentis se velle gaudere franchitia Ecclesiastica pro vsu filiorum naturalium, provt clarius in actis, &c.

Referente Domino Castilla Præsidente Regiæ Camerae Summariae, & Commissario, coram Excellenti Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod dictus Clericus non gaudeat prætensa immunitate, seu franchitia Ecclesiastica. Hoc suum, &c.

CCCLIII.

Die 3. mensis Septembris, 1565.

In causa Arrendamentorum ferri Terræ Bari, & aliarum, cum olim Arrendatoribus, super ferro, & acciario, quod dicti olim Arrendatores conuasi fecerunt pro vsu eorum Arrendamenti, & prætendunt illud extrahere per alias Prouincias, & vendere aliis Arrendatoribus ferri, provt latius in actis continetur, &c.

Facta de prædictis omnibus relatione in Regia Camera Summariae per Dom. Militem V. I. D. Didacum Scouar Præsidentem eiusdem Regiæ Camerae, & causæ Commissarium, coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod liceat

liceat extrahere illud ferrum, & acciarium per alias Prouincias. Hoc suum, &c.

CCCIV.

Die 15. mensis Februarij, 1566.

SVper differentia orta inter Nicolaum Pizzo numeratum in Terra Astrongoli, & habitantem in Terra Mangone, cum eisdem Vniuersitatibus prætentibus, stante earum contentamento non esse cogendum dictum Nicolaum ad solutionem functionum fiscalium cum dicta Terra Astrongoli, & illas soluere debere in dicta Terra Mangone, vbi transtulit suum domicilium, prout clarius in actis continetur.

Facta de eisdem omnibus relatione in Regia Camera Summaria per Magnificum Dominum Stinca eiusdem Regiæ Cameræ Præsidentem, & causæ Commissarium coram Excellente Domino Locumtenente, aliisque Magnificis Dom. Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Cameram consensu prouisum pariterque decretum, quod conuentio facta inter dictas Vniuersitates non admittatur, ne detur exemplum ad euitandum inconueniens, quod inde oriri posset in consimilibus. Hoc suum, &c.

CCCV.

Die 19. Februarij, 1566.

IN causa Vniuersitatis Fossæ Ceca cum Croce de Colauechio eiusdem Terræ super prætensa donatione pro bonis omnibus donatis suo filio Armigero insimul cum eo viuenti, prout in actis clarius continetur.

Referente Magnifico Domino Lucino Præsidente Regiæ Cameræ, & causæ Commissario, coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus dictæ Regiæ Cameræ, fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum, atque decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod dictus Croce de Colauechio pro bonis, vt supra donatis, cum dicta Vniuersitate contribuat, non obstante donatione prædicta. Hoc suum, &c.

CCCVI.

Die 20. mensis Februarij, 1566.

IN causa Magnifici Roberti Pandolfini Regij Arrendatoris Dohanarum Terræ Idrunti, Bari, & aliarum, cum Regio fisco, petentis suos officiales, & Locumtenentes non molestari pro hospicio, vt in actis continetur.

Referente Magnifico Domino V.I.D. Bernardino de Santa Croce Præsidente Regiæ Cameræ Summaria, & causæ huiusmodi

Commissario coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus eiusdem Regiæ Cameræ, fuit per ipsam consensu prouisum pariter, & decretum, quod exteri non molestentur, ciues autem contribuant. Hoc suum, &c.

CCCVII.

Die 2. Maij, 1566.

REferente Domino Milite Pirro Antonio Stinca Regiæ Cameræ Summaria Præsidente, quoad partitas extractionum vinorum vigore mandatorum Magistri Portulani expeditorum vigore litterarum Regiæ Cameræ Summaria cum inserta forma ordinum Suz Excellentia, fuit discussum, quod possint committi nonnullæ fraudes; nam si extrahuntur in pluribus vicibus vina extrahenda vigore huius ordinis posset occultari vna partita, si barca non applicaret Cayetæ; & ad euitandum inconueniens, quod posset oriri.

Per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum quod expediantur ordines generales Magistris Portulani huius Regni, quod in dorso prouisionum Cameræ notent quamlibet partitam extrahendam in computum quantitatis principalis cum distinctione diei, & Barcæ, super qua fiet oneratio, & in alia partita fiat mentio de illa ordinata extrahi, taliter quod in qualibet partita fiat mentio de aliis expeditis, vt ex qualibet partita habeatur notitia de omnibus expeditis. Hoc suum, &c.

CCCVIII.

Die 11. Maij, 1566.

SVper instantia facta per Franciscum Thomam de Nardello de Potignano, vt declaretur, ipsum debere gaudere immunitate Patris onusti duodecim filiorum, ex quo habens nouem filios, tres alij in vno vtero eius vxoris nati sunt, quamuis postea mortui sint, dum dictus Franciscus Thomas pater accessum habebat ad hanc Ciuitatem Neapolis pro obtinenda immunitate prædicta.

Visis actis per Magnificum Militem V.I.D. Dom. Didacum de Scobar Præsidentem Regiæ Cameræ, & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione coram Excellente Domino Locumtenente, ac aliis Magnificis Dominis Præsidentibus, fuit per Regiam Cameram consideratis considerandis, discussis discutiendis, habitaque super prædictis matura deliberatione, consensu prouisum pariter, & decretum quod dictus Franciscus gaudeat in forma. Hoc suum, &c.

PPppp 3 CCCIX.

Die 10. Iunij, 1566.

IN causa Vniuersitatis Plani Surrenti ex vna, & dicta Vniuersitate Surrenti ex altera, de, & super contributione iurium fiscalium facienda per habitatores in dictis locis prout in actis.

Referente Magnifico Domino Pirro Antonio Stinca Praesidente Regiae Camerae Summariae, & causae Commissario coram Excellentissimo Domino Locumtenente, aliisque Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu discussum atque prouisum, quod habitantes in Plano contribuant cum eodem Plano, & habitantes in Ciuitate Surrenti seorsum ab eorum patribus & fratribus sub foculari quorum sunt numerati contribuant cum eadem ciuitate, Hoc suum, &c.

CCCX.

Die 2. Augusti, 1566.

REferente Magnifico Domino Pirro Antonio Stinca Praesidente Regiae Camerae Summariae & causae Commissario dubium, utrum relegati in Insulam Capri, Neapolitani, & Patres duodecim filiorum teneantur contribuere ad impositionem Turrium, quo dubio bene audito, atque discussio per Excellentem Dom. Locumtenentem & alios Magnificos Dominos Praesidentes ipsius Regiae Camerae, accedentibus eorundem votis, fuit per Cameraam ipsam prouisum, pariterque decretum, quod relegati non soluant, alij vero praedicti contribuant. Hoc suum, &c.

CCCXI.

Die 24. mensis Augusti, 1566.

PER Regiam Cameraam Summariae referente Magnifico Dom. Pirro Antonio Stinca Praesidente eiusdem Reg. Camerae & Commissario coram Excellentissimo Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dom. Praesidentibus ipsius, fuit consensu prouisum, & decretum, quod Tubitta Magnae Curiae Vicariae non exigat carolenum vnum pro qualibet executione iuxta formam prouisionis Catholicae Maiestatis; sed tantum directus tempore venditionis bonorum executorum iuxta solitum, & quando bona exequuta, & consignata Tubittae restituuntur Patronis absque alia venditione exigat grana decem pro qualibet executione, pro conseruatione tantum iuxta solitum; non autem carolenum pro Alguzerio. Hoc suum, &c.

Die ultimo mensis Augusti, 1566.

IN causa nonnullorum Particularium padulanorum conducentium capas in foro Neapolis cum Gabelotis Sbarrarum de, & super praetensa exactione vnus cominae caparum facienda per eosdem gabelotos pro quolibet curru, seu salma, vt in actis.

Referente in Banca Regiae Camerae Magnifico Domino Stinca Praesidente dictae Regiae Camerae, & causae Commissario coram Excellentissimo Domino Locumtenente & aliis Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur & prouidetur quod praedicti gabeloti abstineant ab exactione vnus cominae caparum pro quolibet curru, seu salma veniente ad hanc Ciuitatem Neapolis, & capiatur informatio per N. de exactione facta per dictos gabelotos. Hoc suum, &c.

CCCXIII.

Die 4. Septembris, 1566.

IN causa Vniuersitatum Caprae, & Anecaprae cum Regio fisco super petitione, quod non contribuant in solutione Turrium, prout in actis clarius continetur.

Facta de praedictis omnibus relatione in Regia Camera Summariae per Magnificum Dominum V. I. D. Didacum de Escobar Praesidentem dictae Regiae Camerae, & causae Commissarium, coram Excellentissimo Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per Cameraam ipsam consensu prouisum, & decretum quod Vniuersitates praedictae non contribuant; stante, quod contruxerunt quandoque Turres, & illas custodiunt. Hoc suum, &c.

CCCXIV.

Die 9. Octobris, 1566.

PER Regiam Cameraam Summariae, accedentibus votis Excellentissimi Domini Locumtenentis, & Magnificorum Dominorum Praesidentium eiusdem Regiae Camerae, fuit consensu prouisum & decretum, quod Porterij Regiae Camerae sub poena expulsionis ab ipsa Regia Camera, non permittant, aliquem ingressum habere in Aulam dicti Tribunalis dum in illa stant Magnifici DD. Praesidentes dictae Camerae. Hoc suum, &c.

CCCXV.

CCCXV.

Die 18. mensis Nouembris, 1566.

Super discussione facta in Regia Camera Summaria, de præambulis, qui conficiuntur coram Magnifico Auditore Peditum, an sint admittendi in Generali Thesoreria pro faciendis solutionibus hæredibus creditorum, prout in actis continetur.

Referente Magnifico Domino V. I. D. Bernardino de Santa Croce Præsidente Regiæ Camere Summaria, & Commissario coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Camera consensu prouisum, atque decretum, quod expediti admittantur, expediendi verò, si exceßerit solutio summam scutorum decem soluendorum, non admittantur, nisi dicatur fuisse facta citatio Regio Fisco pro suo interesse. Hoc suum, &c.

CCCXVI.

Die 10. mensis Ianuarij, 1567.

Super instantia facta per Magnificam Mariam Carrafa matrem, Balam, ac tutricem Magnifici Fuluij, & aliorum filiorum quondam Domini Regij Consiliarij Nicolai Francisci Constantij possessorum Baiulationis huius Ciuitatis Neapolis, vt deputetur certus numerus Notariorum in Ciuitate & casalibus, qui valeant capere obligationes, quæ fiunt penes acta dictæ Baiulationis.

Per Regiam Camera Summaria, referente Magnifico Domino Scipione Cutinario eiusdem Regiæ Camere Præsidente, fuit prouisum, & decretum, quod fiat consultatio Excellentissimo Domino Prorégi cum voto, quod deputentur in hac Ciuitate Neapolis sexdecim Notarij, & in Casalibus octo, qui valeant dictas obligationes capere pro dicta Baiulatione. Hoc suum, &c.

CCCXVII.

Die 24. Februarij, 1567.

Visa comparitione, &c. per Magnificum V. I. D. Dom. Thomam Salernitanum Præsidentem Regiæ Camere, & causæ Commissarium, & facta de contentis in ea verbo in d. Reg. Cam. coram Excellente Dom. Locumtenente, & aliis Dom. Præsidentibus; Fuit per d. Reg. Camera prouisum, & decretum, prout præsentem decreto decernitur, & prouideretur deductionem Fide animalium esse faciendam in illo loco, vbi viuuntur per appetium, in illo autem loco vbi viuuntur per gabellam, debeant

d. gabellæ solui integrè, absque deductione dictæ Fide. Hoc suum, &c.

CCCXVIII.

Die 3. mensis Martij, 1567.

Instante Magnifico Procuratore Regij Fisci, per Regiam Camera Summaria, prouisum, & decretum fuit, quod fiat ordo Capitaneis Grassiæ, quod in fideiussionibus, quæ deinceps capi contigerit extractionum equorum, apponatur clausula, quod in regressu teneantur extrahentes præsentare equos, quorum fuit facta extractio Capitaneo, & facere notamentum in libro, vt possit cassari fideiussio, quod si secus fiet, illi, qui voluerint per testes probare quod equi fuerunt reuersi in Regno, non admittantur. Hoc suum, &c.

CCCXIX.

Die 4. mensis Martij, 1567.

Per Regiam Camera Summaria, referente Magnifico Domino Francisco Antonio David eiusdem Regiæ Camere Summaria Præsidente, audita instantia Camilli Passalacqua Magistri Camere Regiæ Audientia Calabria; Fuit prouisum, & decretum, licere dicto Camillo alium in sui loco substituere in officio prædicto, stante, quod ipse reperitur in exilium missus per magnam Curiam Vicaria per annum. Hoc suum, &c.

CCCXX.

Die 14. Maij, 1567.

Super reuisione computorum Terræ Cassilij prætena per Franciscum Tigninum Commissarium Regiæ Camere, facta de negotio relatione in Regia Camera Summaria per Dom. Præsidentem Pirrum Antonium Stinca, fuit per ipsam Regiam Camera consensu generaliter prouisum, & decretum, quod computa administratorum introituum Vniuersitatum, quæ à Rationalibus per Vniuersitates ipsas electis fuerunt visa, & postea ordine superiorum ab alio ab id deputato reuisa, de cætero non videantur. Hoc suum interponente decretum, &c.

CCCXXI.

Die 7. Iulij, 1567.

In causa Vniuersitatis Terræ Casalis noui, cum Magnificis Cornelia Pagana Augustino Palauicino, Catharina Vincapilli, Magnifico Francisco Gomez & aliis possidentibus introitus annuos super gabellis, & bonis dictæ Vniuersitatis, de, & super contributione in functionibus fiscalibus ordinariis, & extraordinariis

dinariis Regiæ Curiaë tanquam bonatenentibus pro dictis introitibus pro tempore præterito, & in futurum, vt in actis.

Visis actis per Magnificum vtriusque iuris Doctorem Dom. Berardinum de Santa Cruce Præsidentem Reg. Camerae & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in dicta Regia Camera coram Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Cameraam prouisum, & decretum quod detur prout præsentis decreto datur terminus iuris dictis Partibus ad probandum incumbentia in præsentis causa, tam quoad contributionem petitam pro tempore præterito quam pro futuro, & quod liceat dictæ Vniuersitati Casalis noui exigere ab hinc in antea, & in futurum dictas functiones fiscales à dictis particularibus pro introitibus prædictis, quos tenent super gabellis, & bonis dictæ Terræ, præstita per ipsam Vniuersitatē cautione de restituendo in casu retractationis, dummodo in instrumentis emptionum dictorum introituum non sit clausula in specie de tractando eos immunes à dictis functionibus fiscalibus, & collectis, & quoad contributionem pro tempore præterito supersedeatur. Hoc suum, &c.

CCCXXII.

Die 7. Iulij, 1567.

Super instantia facta per Vniuersitates huius Regni prætendentes exigere collectas, tam pro tempore præterito, quam pro futuro pro introitibus, quos Particulares possident super gabellis, & aliis rebus ipsarum Vniuersitatum absque speciali pacto, quod pro illis non teneantur contribuere in gabellis prædictis, &c.

Facta de prædictis omnibus relatione per Magnificum V. I. D. Dom. Berardinum de Santa Cruce Præsidentē Regiæ Camerae Summariaë, & causæ Commissarium in dicta Regia Camera, coram Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam prouisum, & decretum, quod detur, prout præsentis decreto datur cursus dierum decem ad probandum incumbentia prædictis Vniuersitatibus, & Particularibus, tam respectu præteriti, quam futuri. Verum deinceps Vniuersitates ipsæ exigere valeant dictas collectas à Particularibus prædictis pro dictis introitibus, donec in dicta causa fuerit aliter de iustitia prouisum data cautione per dictas Vniuersitates de restituendo exigendum in casu retractationis præsentis decreti. Hoc suum, &c.

CCCXXIII.

Die 12. mensis Iulij, 1567.

In causa Magnifici Raphaelis Spinula Arrendatoris ferri Prouinciarum Aprutij, cum Regio fisco super excom puto petito ob interesse passum ex causa classis Turcarum, & aliis prout in actis, &c.

Per Regiam Cameraam Summariaë referente Magnifico V. I. D. Domino Didaco Scobar eiusdem Regiæ Camerae Præsidente, & causæ Commissario, fuit prouisum, & decretum, quod supersedeatur determinatio si debetur, vel non excomputum vsque ad finem Arrendamenti, verum suspendatur eidem Arrendatori exactio pro summa ducatorum mille extalei Arrendamenti prædicti, donec aliter fuerit per Regiam Cameraam prouisum. Hoc suum, &c.

CCCXXIV.

Die 12. Iulij, 1567.

In causa Saluatoris de Salvatore, & aliorum cum Regio fisco super extractione certæ quantitatis olei naufragati de quo erant soluta iura noui impositi, & aliorum directuum.

Per Regiam Cameraam Summariaë, referente Domino Francisco Antonio de David causæ Commissario, fuit prouisum, & decretum, quod stante solutione directuum iam facta prædecessori Arrendatori liceat, & licitum sit dicto Saluatori extrahere cō similem olei quantitatem absque alia solutione directuum. Hoc suum, &c.

CCCXXV.

Die 27. mensis Septembris, 1567.

In causa fidelissimæ Ciuitatis Neapolis cum Arrendatoribus Sbarrarum super infra scriptis capitibus, & aliis, prout in actis, &c.

Per Reg. Cameraam Summariaë Referente Magnif. Dom. Præsidente Maiorica quoad primum caput, si Neapolitani sint immunes pro fructibus suorum territoriorum, quæ tenent, & possident extra territoriorum huius fidelissimæ Ciuitatis, & illos immittunt Neapolim non causa commercij, fuit prouisum, & decretum, quod tractentur immunes.

Quò verò ad caput si Neapolitani capientes territoria aliorum Neapolitanorum ad parsonariam sita extra territorium Neapolis debeant esse immunes, fuit prouisum, & decretum, quod tractentur immunes.

Quò verò ad caput si Neapolitani ementes in territorio Neapolis victualia ab aliis Neapolitanis nata in territoriis ipsorum sint immunes, fuit prouisum, & decretum quod detur terminus iuris ad finem videndi, quis lite pendente in possessione manuteneri debeat.

Quò

Quo verò ad caput, si d. Arrendator potuit exigere gabellam in casalibus pro victualibus, quæ ibi venduntur, redemuntur, fuit prouisum, & decretum, quod detur terminus iuris, & interim lite pendente, nihil innouetur. Hoc suum, &c.

CCCXXVI.

Die 8. Octobris, 1567.

IN causa Magnif. & Fidelissimæ Ciuitatis Neapolis cum Magnif. Arrēdatore gabellæ Sbarrarum d. Ciuitatis, super deductis in processu.

Visis actis causæ prædictæ per Magnif. V. I. D. Dom. Annibalem Moles Reg. Cam. Summarix Præsidentem, & causæ Commissariū, factaque per eundem relatione in d. Reg. Cam. coram aliis Magnif. Dom. Præsidentibus ipsius, fuit per d. Reg. Cam. auditis Reg. Fisco, & Magnif. Advocatis Partium prædict. prouisum, & decretum, prout præsentī decreto decernitur, & prouidetur, quod decretum per eandem Reg. Cam. interpositum olim die 14. Maij, 1567. seruetur, prout seruari mandatur respectu frumentorum, quæ Neapolitani recolligunt ex eorum territoriis propriis sitis etiam extra territorium Neapolis, etiam quod seruiant causa commercij, &c.

Super capite si Ciues Neapolitani erant tractandi immunes d. gabellæ pro victualibus, quæ percipiunt ex terris aliorū Neapolitanorū sitis extra territorium Neapolis, quas terras capiunt ad partionariam, seu affictum, fuit prouisum, & decretum, quod pro d. victualibus d. terrarum, quas capiunt ad partionariam d. Neapolitani, lite pendente tractentur, prout tractari mandatur immunes d. gabellæ, etiam quod seruiant causa commercij; pro illis vero victualibus aliarum terrarum, quæ capiunt in affictum, & asportant illa Neapolim causa cōmercij, non pro eorum vsu, soluant medietatem d. gabellæ iuxta decretum interpositum per eandem Reg. Cam. sub die 15. Maij, 1548. in causa Magnif. Io. Andree Oriliæ cum Gabellotis d. gabellæ, &c.

Super capite, si Neapolitani erunt etiam tractandi immunes d. gabellæ pro victualibus, quæ emunt intus territorium Neapolis ab aliis Neapolitanis illa recolligentibus ab eorū terris sitis intra, vel extra d. territorium Neapolis, fuit per eandem Reg. Cam. prouisum, & decretum, quod lite pendente seruentur immunes d. gabellæ, verum fiat annotatio victualium prædictorū, &c.

Super capite, si licet d. Gabellotis exigere gabellam prædictam intus casalia Neapolis pro victualibus, quæ asportantur ab extra territorium pro vsu, seu causa commercij, licet non transeant per loca, in quibus exigitur d. gabella, nec ducantur Neapolim; fuit prouisum, & decretum, quod lite pendente nihil innouetur contra solitum & consuetum, verum interim fiat annotatio.

Super capite exactionis prætensæ per d. Gabellotis. *Collect. Decr. Gener. & Exempl.*

bellotos ab illis, qui veniunt Neapolim empturi victualia, & alias res ad rationem denariorum duorum pro catolino pro sūma pecuniæ, quæ expendunt, & torniensis vnus pro tumulo victualium, quæ extrahunt ab ipsa Ciuitate, & prætenditur in hoc non debere comprehendi Neapolitanos; fuit prouisum, & decretum, quod d. Neapolitani in extractione d. victualium ab ipsa Ciuitate soluāt directus d. gabellæ in illis casibus, in quibus soluunt d. directus pro victualibus, quæ intrant in Ciuitate prædicta, & non aliter.

Super capite grauaminis prætensi per d. Neapolitanos, qualiter d. Gabelloti pro victualibus, pro quibus ipsi Neapolitani tenentur soluere mediam gabellam, prætendunt exigere grana quinque pro salma, licet solitum, & consuetum sit iuxta decreta Reg. Cam. exigere pro salma frumenti tumulorum quatuor tornienses septem cum dimidio, & pro salma ordeī tumulorum quinque denarios tredecim; fuit prouisum, & decretum, quod d. Gabelloti exigant iuxta decreta Reg. Cam. Summarix, sub pœna vnciarum quinquaginta, & detur terminus dierum decem ad probandum incumbentia. Hoc suum, &c.

CCCXXVII.

Die 4. mensis Maij, 1568.

EXcellens Dom. Locumtenens proposuit si Regens Castellanus Castri Salerni nouiter Deputatus teneatur dare cautionem pro sua administratione. Per Reg. Cam. prouisum, & decretum fuit, quod caueat de reddendo computum tantum pro summa vnciarum centum, & idem prouisum quoad omnes alios Castellanos circa dationem cautionis, &c.

CCCXXIII.

Die 12. Ianuarij, 1568.

Proponente Dom. Milite V. I. D. Scipione Cutinario Reg. Cam. Summarix Præsidente, quod multi feudatarij Regni huius volentes, prout tenentur, intra annum, & diem, prædecessorum mortem Regiæ Curix denunciare, curant vt Magnif. Magister Actorum Reg. Cam. det eis copiam petitionum reletiorum prædecessorum, ad finem, vt eisdem introitus per prædecessores denunciatos denunciare & ipsi possint, ex quo notabile Regij Fisci interesse exoritur. Vnde

Per Regiam Cameram Summarix consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentī decreto decernitur, & prouidetur, quod dictus Magnif. Magister Actorum de cætero non audeat dictas copias consignare absque expresso ipsius Regiæ Cameræ mandato.

QQQQ CCCXXIX.

Die 4. Maij, 1568.

IN causa appellationis interpositæ ad Reg. Cam. Summaræ per Particulares Terræ Castrignani appellantes à Decreto lato per Capitaneū Terræ Montis Ardui, in fauorem Vniuersitatis Terræ Pati, per quod fuerūt condemnati ad cōtribuendum in functionibus fiscalibus vt bonatenentes, cum d. Vniuersitate Pati pro bonis, quæ possident in eius prætenso Territorio, & aliis, vt ex actis.

Visis actis per Magnif. V. I. D. Dom. Alphonsum de Salazar Præsidentem Reg. Camerae, & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in d. Reg. Cam. coram aliis Magnif. Dom. Præsidentibus ipsius; Fuit per Cam. ipsam consensu prouisum, & decretum, malè fuisse iudicatum per Capitaneum prædictum Terræ Montis Ardui, & benè appellatum per d. Particulares Castrignani, & proinde fore, & esse declarandum, prout præsentis decreto declaratur d. territorium promiscuum inter d. Vniuersitates Pati, & Castrignani, & alios quosuis possessores bonorum in eodem Territorio debere pro eisdem bonis soluere, & contribuere in d. functionibus fiscalibus in loco eorum habitacionum, & exactum contra formam præsentis decreti restituatur, oppositis ex aduerso non obstantibus. Hoc suum, &c.

CCCXXX.

Die 12. Iulij, 1568.

IN causa Particulariū Terræ Cupertini cum Vniuersitate Terræ Leuerani, super contributione in debitis contractis per d. Vniuersitatem Leuerani pro bonis emptis, & alias habitis post contractionem dictorum debitorum ab hominibus d. Terræ Leuerani, qui contraxerunt debita, & alias, vt in actis.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Berardinum de Santa Cruce Præsidentem Regiæ Camerae, & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in dicta Regia Camera, Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus; Fuit per dictam Regiam Cameraam prouisum, & decretum, quod si Ciues dictæ Terræ Leuerani, qui alienauerunt bona, sunt soluendo, non cogantur d. Possessores exteri ad contribuendum pro d. bonis in d. debitis contractis; sed d. venditores, seu aliter alienantes contribuant, si autem non sunt soluendo; d. Possessores pro eisdem bonis soluere teneantur in d. debitis contractis, saluis iuribus eis competentibus contra d. venditores, seu aliter alienantes. Hoc suum, &c.

CCCXXXI.

Die 13. Iulij, 1568.

IN causa in Regia Camera vertente inter Magnificum Tiberium Serfalem, cum Vniuersitate Cusentis, super immunitate, qua gaudere prætendit vti continuus S. Maiestatis, vt ex actis, &c.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Scipionem Cutinarium Præsidentem Reg. Camerae Summaræ, & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in d. Reg. Cam. fuit per Cam. ipsam consensu prouisum, & decretum, quod contribuatur, vt bonatenens cum d. Vniuersitate, exceptis debitis contractis antequam fuisset continuus. Hoc suum, &c.

CCCXXXII.

Die 14. Maij, 1569.

IN causa Magnif. Ioannis Mazzoleni Veneti, cum Magnif. Arrendatore Pandolfino, super extractione steriorum quingentum sexaginta vnius olei per extra Regnum sine solutione directum iam solutorum in prima extractione pro totidem naufragatis in Portu S. Cataldi, quæ erant extracta, seu onerata per Andream Thomasinum nomine ipsius Ioannis, & de eis erant soluti d. directus, vt in actis clarius continetur.

Visis actis per Magnificum vtriusque iuris Doctorem Dominum Franciscum Antonium de David Regiæ Camerae Summaræ Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque de eis relatione in dicta Regia Camera, Excellenti Domino Locumtenenti, ac aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius; Fuit per dictam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod liceat, & licitum sit dicto Magnifico Ioanni Mazzoleni extrahere, seu extrahi facere per extra Regnum d. staria 561 olei absque solutione in prima extractione pro totidem naufragatis in d. Portu Sancti Cataldi, pro quibus erant soluti d. directus. Hoc suum, &c.

CCCXXXIII.

Die 3. Iulij, 1569.

SVborto dubio an Magistri Actorum M. S. V. præstare debeant fideiussiones de benè, & fideliter administrando eorum officia.

Per Regiam Cameraam Summaræ consensu fuit prouisum, & decretum, quod pronuncietur solitum in non præstando fideiussiones prædictas, &c.

CCCXXXIV.

Die 7. mensis Iunij, 1569.

IN causa Vniuersitatis Bari cum Reg. fisco, & Magnific. Roberto Pandolfino, Reg. Arrendatore dohanę Bari, & aliarũ, super pręensione immunitatis, qua d. Vniuersitas gaudere pręedit vigore priuilegij Sereniss. Regis Ferdinandi primi, Sub datũ 26. Nouemb. 1463. de extrahendo extra Regnum oleum à d. Ciuitate Bari, soluendo tantum directum tarenotum decem pro milliari, ac etiam vigore priuilegij Sereniss. Regis Federici, Sub datum 9. Decembris, 1499. per quod prętenditur, Ciues Barenfes gaudere posse priuilegijs olim Mediolanensibus concessis.

Visis actis omnibus per Magnificum Militem V. I. D. Dom. Franciscum Antonium de David, factaque de his omnibus relatione in Reg. Cam. Summarie, coram Excellente Domino Locumtenente, ac alijs Dominis Pręsidentibus ipsius; Fuit per Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, Regium fiscum, ac prędictum Magnificum Arrendatorem fore, & esse absoluendos, & liberandos ab imperitione d. Vniuersitatis, declarando Vniuersitatem ipsam, eiusque ciues, non posse uti dicto priuilegio Serenissimi Regis Federici, & propterea ciues commorantes, & extrahentes oleum, & alias merces debere soluere iura Regię Curie, prout alij soluunt, d. priuilegijs non obstantibus, non tamen derogando decretis per Regiam Cameram latis in fauorem dictę Vniuersitatis, & ciuium circa solutionem iuris Plateę, & franchitię Mercati diei Lunę, prout ipsis decretis minimę derogari mandatur. Hoc suum, &c.

CCCXXXV.

Die 15. Octobris, 1569.

Super memoriali porrecto per Regios Capellanos Regię Capellę, & Magistrum Cęrimoniarum, qui vulgõ Vscerius appellatur Regij Palatii, ad hoc ut eis consignentur vestes lugubres pro funeralibus faciendis ob mortem sequutam Cęsareę Maiestatis Caroli V. ac Serenissimę Regię.

Per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, quod fiat consultatio Excellentissimo Domino Proregi, in qua dicatur, quod de iure dictę vestes lugubres nullatenus prędictis Regijs Capellanis, & Magistro Cęrimoniarum à Regia Curia debentur, nec alijs similem petitionem habentibus, sed duntaxat illis, quibus Excellentia Sua mandauerit. Hoc suum, &c.

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

Die 16. Februarij, 1570.

Super instantia facta per Vniuersitatem Terrę Nucum petentem cõgi nonnullos eius Ciues, qui eorum bona donarunt filiis Clericis ad contribuendum in collectis, & ceteris oneribus vniuersalibus, stante quod ipsi met patres donantes possident bona donata, & fructus percipiunt.

Visis actis per Dominum Militem V. I. D. Bernardinum de Santa Cruce Regię Camere Summarie Pręsidentem, & causę Commissarium, factaque de his omnibus relatione in eadem Regia Camera, coram Excellente Domino Locumtenente, alijsque Dominis Pręsidentibus ipsius. Fuit per ipsam Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, quod patres, qui fecerunt donationes filiis Clericis insimul cum eo habitantibus, constito, quod ipsi donantes remanserunt in possessione bonorum donatorum, sic eorum fructus percipientes cogantur ad soluendum pro d. bonis onera omnia Vniuersitatis ordinaria, & extraordinaria, prout per prius ante donationes soluebant. Hoc suum, &c.

CCCXXXVII.

Die 28. Februarij, 1570.

Proponente Domino Locumtenente, fuit satis discussum si præsens, & alij successiue futuri Cascerij Regię Dohanę Menę pecudum Apuleę debeant dare bilancia exactiõnis, quam faciunt.

Per Regiam Cameram Summarie fuit prouisum, conclusum, & decretum, quod dictus Cascerius mensatim præsenter bilancia exactiõnis, quam fecit, & in mensibus Aprilis, & Maij, de quindecim, in quindecim dies, & cum nota, & particulari distinctione totius quantitatis exactę, tam in pecunia contanti, quam in cambijs, & quod Credenzerius dictę Regię Dohanę interueniat in omni exactiõne prędictis modis facienda, quodque idem Credenzerius certiozem faciat Regiam Cameram de cambijs prędictis, suas declarando literas super hoc ad Regiam Cameram transmittendas, &c.

CCCXXXVIII.

Die 16. Martij, 1570.

Proponente Domino Locumtenente, si in causa criminali, datis inquisito defensionibus, possit in partibus committi audientia testium, vel potius testes examinandi debeant ad ciuitatem accedere, &c.

Per Regiam Cameram Summarie consensu

QQqq 2 84

su fuit prouisum & decretum, quod committatur Doctori, qui ad testes recipiendo in Partibus se conferat, &c.

CCCXXXIX.

Die 5. Aprilis, 1570.

IN causa Vniuersitatis fidelissimæ Ciuitatis Capuæ super immunitate, qua gaudere præterdit circa Militum hospitationes.

Per Regiam Camerae Summarie proponente Domino Milite V.I.D. Annibale Moles Regiæ Camerae Præsidente fuit prouisum, quod fiat consultatio Excellentissimo Domino Proregi, in qua dicatur, Camerae esse voti, quod stante quod Vniuersitas Capuæ non habet priuilegium immunitatis prædictæ, de iure non potest præterdere immunitatem hospitandi, & quod propterea ipsa ciuitas, eiusque casalia, quando casus occurrit hospitandi, hospitentur, &c.

CCCXL.

Die 12. Iulij, 1570.

IN causa Ciuitatis Neapolitanæ præsentæ per Nicassium Vesole, ex quo habet domum propriam in ciuitate, & in ea per plures annos habitauit, & etiam fuit ascitus per Vniuersitatem, &c.

Visis actis per Dom. Militem V.I.D. Annibalem Moles Regiæ Camerae Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque de his omnibus relatione in eadem Regia Camera, coram Excelente Domino Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per eandem Regiam Camerae fuit consensu prouisum, & decretum, quod dictus Nicassius non gaudeat ciuilitate prædicta. Hoc suum, &c.

De hac determinatione testatur idem Dominus Moles in suis decisionibus manuscriptis, in tit. qualiter quis dicatur ciuis Neapolitanus, ubi ait, quod ut quis possit gaudere ciuilitate Neapolitana, requiritur omnino, ut habeat uxorem Neapolitanam, & domum propriam, &c.

CCCXLI.

Die 13. Septembris, 1570.

SVper reformatione, & bono regimine Regiæ Ratiæ Calabriae, circa quam Excellentissimus Dominus Prorex mandauit fieri ei consultationem.

Viso decreto per Regiam Camerae lato sub die 12. mensis Decembris, 1558. cuius tenor est, Videlicet Die Lunæ 12. mensis Decembris, 1558. In causa Magnifici Ioannis Aloysij de Roggerio, cum Magnifico Ascanio

Caracciolo, super administratione officij Gubernatoris Regiæ Ratiæ Prouinciæ Capitinatæ, & alias vt in actis. Visis actis per Magnificum, & Reuerendissimum V.I.D. Dominum Ioannem Baptistam Hogeda electum Archiepiscopum Tranensem Regiæ Camerae Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, facta prius de prædictis omnibus, per eundem Dominum Commissarium relatione in Regia Camera Summarie Excellenti Domino Locumtenenti, & aliis Magnificis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Camerae prouisum, pariterque decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, Iurisdictionem ciuilem, & criminalem cum mero, & mixto imperio in homines, & super homines, & officiales seruientes Regiæ Ratiæ Prouinciæ Capitinatæ spectare, & pertinere ad Illustrem D. Antonium de Toledo Magnum Caballeritium, & pro eo ad Magnificum Ascanium Caracciolum Præsidentem dictæ Regiæ Ratiæ, & Locumtenentem dicti Magni Caballeritij, vt decernitur, prouidetur, & declaratur in concernentibus, & spectantibus ad gubernum, & bonum regimen dictæ Regiæ Ratiæ, tam respectu animalium, iumentorum, & equorum, & rerum spectantium ad prouisionem dictorum animalium, quam etiã respectu hominum, & officialium dictæ Regiæ Ratiæ, & dictum Magnificum Ioannem Aloysium, tanquam Gubernatorem debere, & teneri parere, & obedire mandatis, prouisionibus, & instructionibus prædicti Magnifici Ascanij Præsidentis, & Locumtenentis per eum factis, & faciendis, emanatis, & emanandis in beneficium dictæ Regiæ Ratiæ, & si dictus Magnificus Ascanius, vt supra Præsidentis, & Locumtenens virtute suorum Priuilegiorum habet iurisdictionem, merumque, & mixtum imperium in personam dicti Ioannis Aloysij vti Gubernatoris referuat sibi meliorem deliberationem.

Item per dictam Regiam Camerae fuit prouisum, pariterque decretum, deputationem, creationem, mutationem, & punitionem guardianorum, & magistrorum stabuli, & aliorum officialium spectare, & pertinere tantummodo ad dictum Magnificum Ascanium Caracciolum, vt supra Præsidentem, & Locumtenentem. Verum quando dictus Magnificus Ioannes Aloysius Gubernator vt supra, & alij Magnifici pro tempore futuri Gubernatores steterint, & dimorati fuerint in partibus Apuleæ in gubernatione dictæ Regiæ Ratiæ, si officiales, & homines in officio sibi incumbenti fuerint inobedientes, & renitentes, vel aliter deliquerint, valeant capere informationem contra eosdem, & si opus fuerit prædictos carcerare, siue aliter astringere, prædictoque Magnifico Ascanio vt supra Præsidentis, de omnibus

nibus per eum factis, atque prouisis, statim notitiam dare, & ad eundem informationes transmittere.

Itemque per dictam Regiam Cameram fuit prouisum, pariterque decretum, apprætia, repartimenta, venditionesque in futurum faciendas in beneficium, & exonerationem Regiæ Curix, iumentorum, equorum, pollitrorum dictæ Regiæ Aratiæ debere fieri, atque expediri per prædictum Magnificum Afcanium Caracciolum tantum, vt supra Præfectum, & Locumtenentem, exactionemque Pollitri soliti dictorum iumentorum, & equorum dictæ Regiæ Ratiæ non spectare, nec pertinere ad dictum Magnificum Aloysium, vt supra Gubernatorem; Verum si prædicti Pollitri exactio tanquam gagium, & emolumentum pertineat, & spectat ad dictum Magnificum Afcanium virtute suorum priuilegiorum, Regia Camera, audito Regio Fisco prætendenti neutri debere dari, & consignari, reseruat sibi meliorem deliberationem. Hoc suum, &c.

Io. Baptista Ogeda.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera, per Dominum Militem V. I. D. Bernardinum de Sancta Cruce Regiæ Camere Summarix Præsidentem, & causæ Commissarium, coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, quod fiet consultatio Sux Excellentix, in qua dicatur, quo ad primum caput, Regiam Cameram esse voti, Gubernatorem dictæ Regiæ Ratiæ, in officio loco sui alium substituere non posse, & quo ad caput iurisdictionis dicti Gubernatoris dicatur, Cameram esse voti quod habet iurisdictionem ciuilem, & criminalem in omnes Officiales Ratiæ actu seruientes, & pariter in alios offendentes dictos Officiales intuitu Officij, ac pariter iurisdictionem habere in delinquentes in Territoriis Ratiæ; Verum quod non possit delicta componere inconsulto Regia Camera, qua certiorata, fiet relatio Sux Excellentix; Quo verò ad numerum Officialium, qui sunt necessarij pro seruitio dictæ Ratiæ; Fuit prouisum, quod seruentur instructiones Magnifici Leonardi de Herrera tunc Regij Commissarij in dicta Regia Ratiæ.

Insuper prouisum est, quod dictus Gubernator non possit gratiam facere pœnarum Fide, & diffidæ animalium, quæ capiuntur in defensis, & forestis Regiis, & pratis, & quod non permittat in eisdem defensis, forestis, & pratis pascere boues, & animalia exterorum absque fidæ solutione, & quod prohibeatur omninò Officialibus prædictis in Territoriis Regiæ Ratiæ massarias facere.

Insuper prouisum est, quod annoentur, & bullentur omnes boues, & alia animalia, quæ pascua sumere debent in Regia Ratiæ, & fiat quinternum per Rationalem, Magistrum Massarium, & Gubernatorem.

Insuper prouisum est, quod equi, equæ, & alia animalia priuatorum, insimul cum Regiis iumentis pascua sumere non possint, ac pariter, quod non possit Regius Gubernator, nec Magister stabularius permittere, vt in Regiis stabulis permaneant alij equi, & animalia nisi Regij stallones, & alij equi, & equæ Regiæ Ratiæ, sic seruantes instructiones super his editas; Tandem prouisum est, quod totus caseus, qui ex Regiis bacchis percipitur, consignetur Magnifico Rationali Ratiæ, qui computum in Regia Camera de illo reddere teneatur, prout eidem Rationali ordinatum est. Hoc suum, &c.

CCCXLII.

Die 3. Octobris, 1570.

Proponente Magnifico Rationale Longo, & secum asportante librum, in quo descriptæ sunt partitæ compositionum, & pœnarum exigendarum pro obligationibus accusatis in M. C. contra diuersos, fuit vocatus Magnificus Io. Antonius Cortesius Perceptor M. C. V. qui à Dominis de Regia Camera interrogatus fuit, quare tot partitæ in dicto libro descriptæ exactæ non fuerunt in tam maximo interesse Regiæ Curix, & respondit se excusando, quod non est onus suum facere impossibilia, nisi dare listas Capitaneis Iustitiæ hic Neapoli, & quoad debitores, qui sunt extra Neapolim listas consignare Commissariis, qui deputati fuerunt, & in dies per M. Curiam deputantur, prout disponunt Regiæ Pragmaticæ, & suæ instructiones, quæ quidem Regiæ Pragmaticæ, & instructiones de hoc loquentes cum lectæ fuissent, Partibus demum absentibus, fuit prouisum, prout sequitur.

Facta relatione in Banta Regiæ Camere, coram Excelente Domino Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus de lista residuorum, ac pœnarum accusatarum super tenore instrumentorum, obligationum, ac compositionum factarum intus ciuitatem Neapolis exigendarum, præsentata per Magnificum Io. Antonium Cortesium Regium Perceptorem prouentuum M. C. V. ab anno 1566. per totum annum proximè elapsum 1569. & discussis discutiendis, auditis eius Magnificis Aduocatis. Per Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum fuit, prout præsentati decreto prouidetur, quod infra sex menses à præsentati die numerandos, dicta residua ascen-

QQqqq 3 cenden

cendentia ad summam scutorum 45992. exigantur per eundem Magnificum Perceptorum, & solvantur in Regia generali Thesauraria, & hoc citra præiudicium, quoad alias exactiones prætetitas. Hoc suum Regia Camera interponente decretum.

CCCXLIII.

Die 6. Octobris, 1570.

Proponente Magnifico Rationale de Affa-
ro Liquidationem releuij Regiæ Curia debiti per Io. Mariam Transmundi pro feudo de Collemari motiuabatur satis conueniens esse, vt generaliter decideretur, an in liquidatione releuiorum essent Partes citandæ, an potius in ea procedi posset iuxta informationes captas, & capiendas, Partibus non citatis, auditoque Magnifico fisci Procuratore (cum Dominus fisci Patronus non reperiebatur præsens) qui dixit, quod Camera nunquam consuevit in releuiorum liquidatione Partes citare, sed facere liquidationes iuxta informationes.

Vnde facta super his matura consideratione, cum venisset Dominus fisci Patronus, & discussis de iure discutiendis, fuit generaliter prouisum, & decretum, quod in liquidatione releuiorum citentur partes interessè habentes summarie tamen & hoc modo, vt si Partes fuerint hîc Neapoli citentur per Magnificum Rationalem, si extra ciuitatem, citentur per Regiam Camera vt compareant ad videndum fieri per Magnificum Rationalem liquidationem informationis captæ. Hoc suum Regia Camera generale interponente decretum.

CCCXLIV.

Die 10. Octobris, 1570.

Proponente Excelente Domino Locum-
tenente vtrum debitores Regiæ Curia vigore significatoriarum, & certicatoriarum teneantur ad interessè ob retardaram solutionem.

Per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum quod expediatur certicatoria Regio generali Thesaurario, quod in omnibus introitibus, qui ex nunc in antea fient in generali Thesauraria pro computo significatoriarum, vel certicatoriarum, declaratur, & recipiatur pecunia cum reseruatione iurium fisci circa interessè, & quod hoc sit pro stilo ordinario. Hoc suum, &c.

CCCXLV.

Die 14. mensis Nouembris, 1570.

Proponente Domino Præsidente Annibale Moles, instantiam Domini Regentis Scipionis Cutinarij, quæ est, quod cum obtinuerit à sua Catholica Maiestate gratiâ scutorum mille ad rationem vndecim regalium Regni Castellæ pro quolibet ducato, fuit tractatum de liquidatione dictorum Regalium, auditoque Magnifico fisci Patrono.

Per Regiam Camera Summaria fuit prouisum quod fiat consultatio relatiua Excellentissimo Domino Proregi, in qua dicatur, quod valor ducati Castigliani vndecim regalium fuit liquidatus ad rationem carolorum duodecim monetæ huius Regni, minus vno marauedi, &c.

CCCXLVI.

Die 10. Maij, 1571.

In causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitatem Terræ Trechinæ & Dominicum de Simone, Antonium de Bello, Iacobum Ricium, & alios sexagenarios dictæ Terræ prætendentes immunitatem capitibus, seruata forma Regiæ Pragmaticæ, & alias, vt in actis, &c.

Visis actis per Magnificum vtriusque iuris Doctorem Dom. Franciscum Alvarez de Ribera Regiæ Camera Præsidentem, & causæ Commissarium, & facto de eis verbo in dicta Regia Camera coram aliis Magnificis Dominis Præsidentibus, fuit per dictam Regiam Camera consensu prouisum, & decretum quod sexagenarij prædicti sint, & esse debeant immunes à prædicta solutione capitibus, non obstante quod faciant artem, vel industriam, verum si in dicta Terra exigitur, nedum solutio pro capite; sed etiam pro industria, tunc soluant pro industria, non obstante quod sint sexagenarij, quia eorum immunitas est pro capite tantum; verum si solutio capitibus, & industriæ confusè imponitur, & exigitur debeat dicta exactio minorari à sexagenariis, habito respectu, quod si diuisè esset facta impositio, seruarentur immunes à prædicta solutione capitibus. Hoc suum, &c.

CCCXLVII.

Die 17. Martij, 1571.

Proponente Domino Præsidente Annibale Moles negotium tractatum in Collaterali Consilio prætensæ immunitatis directuum, & noui impositi, qua gaudere prætendit Legatus Serenissimi Regis Portugalliæ in extractione

ne vinorum per extra Regnum super qua S.E. mandauerat fieri consultationem cum voto, &c

Per Regiam Cameram plenissimè negotio discusso, fuit prouisum fieri consultationem, in qua dicatur, Cameram esse voti, quod legatus dicti Regis Portugalliæ non sit immunis.

CCCXLVIII.

Die 4. Aprilis, 1571.

IN causa Magnifici Francisci de Ferrarii cum Vniuersitate Galatonæ super contributione functionum fiscalium pro sua industria, quam facit in quadam massaria extra territorium, pro qua soluit decimam Regiæ Curia.

Visis actis per Dom. Militem vtriusque iuris Doctorem Alphonsum de Salazar Regiæ Cameræ Summariæ Præsidentem, & causæ Commissarium, & de his omnibus facta relatione in eadem Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Cameram, fuit consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod Magnus Franciscus de Ferrarii pro industria, quam facit in sua massaria extra territorium Terræ Galatonæ contribuat cum dicta Vniuersitate in solutione functionum fiscalium, tam pro præterito, quam in futurum, dummodo sit ciuis dictæ Terræ, & habitator. Hoc suum, &c.

CCCXLIX.

Die 12. Iunij, 1571.

SVper memoriali porrecto per Magnificum & circumspesctum Dom. Franciscum Fernandez de Lleuana, vt liquidetur salarium Consiliarij Status apud Regiam Maiestatem, quod est ducatorum mille vndecim Carolenorum Regni Castellæ, & vno marauedi pro quolibet ducato.

Per Regiam Cameram Summariæ, proponente Domino Præsidente Pyrro Antonio Stinca, consensu fuit prouisum quod fiat consultatio Excellentissimo Domino Proregi, iuxta formam alterius consimilis, mensibus superioribus eidem Domino Proregi factæ ad instantiam Magnifici & circumspescti Domini Regentis Scipionis Cutinarij, in qua dicatur, quod fuerunt liquidati in scutis mille, & biscentum, videlicet in carolenis duodecim monetæ Regni huius pro quolibet ducato vndecim regalium, & vno marauedi Regni Castellæ, &c.

CCCC.

Die 4. mensis Augusti, 1571.

SVper differentia, seu dubietate orta in Regia Camera, instante Regio fisco, an mulieres viduæ relicte patrum duodecim filios, qui in vita gaudebant solitis immunitatibus, ac etiam ipsorum filij vnite viuentes, & continuantes foculare patrum debeant viuentem matre gaudere eidem immunitatibus, quibus gaudebant Patres tempore quo vivebant.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dominum franciscum Antonium de David Regiæ Cameræ Præsidentem, & Commissarium, decretis alias sepe hoc per Regiam Cameram interpositis, ac prouisionibus antiquitus expeditis ad instantiam dictarum viduarum, & facto de eis verbo in dicta Regia Camera coram aliis Magnificis Dominis Præsidentibus, fuit per eandem Regiam Cameram audito Magnifico fisci Patrono, discusso negotio, consensu prouisum, & decretum, quod dictis mulieribus viduis seruantibus viduitatem, & filiis, & priuignis, ac propriæ familiæ eorum vnite viuentibus cum eis seruentur, & seruari debeant illæmet immunitates, & exemptiones functionum fiscalium, & aliarum solutionum, quæ durante vita eorum virorum eisdem seruabantur, donec tamen dictæ mulieres vidualiter vixerint, & dicti eorum filij, & priuigni, filij legitimi, & naturales viri, qui immunitatem obtinuit vnite vixerint, & habitauerint in eadem familia, & protectione, & vnico victu, cum his matribus seu noueris, & in Regiis numerationibus generaliter in Regno faciendis eorum focularia deducantur, & deduci debeant, & similiter fuit prouisum, & decretum quod quoad patres, qui completo numero duodecim filiorum legitimorum, & naturalium antequam immunitatis priuilegium obtinuissent amiserunt aliquem ex dictis eorum filiis, gaudeant eisdem immunitatibus pro ipsis, & eorum filiis, & familia vnite viuentibus cum eis, & desuper expediantur opportuna prouisiones. Hoc suum, &c.

De hac decisione meminit Dominus Regens Moles in suis manuscriptis in quæstione quæ incipit, an vidua cum duodecim filiis debeat gaudere, &c.

CCCLI.

Die 11. Augusti, 1571.

SVper instantia facta per Franciscum Bifuli, & socios, vt seruarentur immunes à directibus Dohanæ pro canapo per eos vendito

dito pro seruitio Triremium Serenissimi Domini D. Ioannis ab Austria.

Facta relatione in Regia Camera per Magnificum vtriusque iuris Doctorem Dominum Franciscum Antonium Alvarez de Riuera Regiæ Camerae Præsidentem; coram Excelente Domino Locumtenente & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, discussioque, an sicut filius emptor est immunis, ira pariter, & venditor, qui non aliter venderet sine immunitate, fuit prouisum, quod uterque est immunis, ac proinde dicti venditores ad solutionem consuetorum directuum non cogantur, verum præsentent cautionem de soluendo directus forsam debitos respectu ipsorum venditorum. Hoc suum, &c.

CCCLII.

Die 17. Octobris, 1571.

IN causa Mercatorum Mediolanensium commorantium in Ciuitate Theatina cum Vniuersitate eiusdem Ciuitatis super immunitate gabellarum, & aliarum solutionum, vt ex actis.

Visis actis per Dominum Militem vtriusque Iuris Doctorem Franciscum Antonium de David Regiæ Camerae Summaria Præsidentem, & causæ Commissarium, & de his facta relatione in Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Camerae consensu prouisum, & decretum fuit, quod detur terminus in causa, & interim dicti Mercatores Mediolanenses vti commorantes mercantiliter in ciuitate prædicta Theatina non molestentur, sed tractentur immunes ab omnibus gabellis, aliisque solutionibus vniuersalibus. Hoc situm, &c.

CCCLIII.

Die 22. Decembris, 1571.

SVper dubio proposito in Regia Camera vtrum in præsentis anno, in quo Regia Curia non vitur territoriis extraordinariis solitis ob defectum pecudum, debeat solui pretium solitum soluit vtilibus dominis dictorum territoriorum.

Facta de prædictis relatione in Sacro Regio Collateralli Consilio Illustrissimo & Reuerendissimo Domino Cardinali Granuelano Locumtenenti generali, per Regiam Camerae Summaria referente Magnifico vtriusque iuris Doctore Domino Bernardino de Sancta Cruce ipsius Regiæ Camerae Præsidente, & causæ Commissario, fuit per dictam Regiam Camerae, accedente voto Excellentium Dominorum Regiam Cancellariam Regentium prouisum, & decretum, quod præ-

tium prædictum solui solitum pro territoriis prædictis, soluatur, prout præsentis decreto, solui mandatur Dominis ipsorum in isto præsentis anno, non obstante, quod ex defectu pecudum, Regia Curia non vitur illis. Hoc suum, &c.

CCCLIV.

Die 16. mensis Ianuarij, 1572.

CVM Dominus Præsident Pirrus Antonius Stinca referret acta Magnifici Ioannis de Victorio Hispani petentis per Regiam Camerae declarari, ipsum debere gaudere Ciuitate Neapolitana vigore Regiæ Pragmaticæ, ex quo vxorem duxerat ortam in ciuitate & assererat habere domum propriam, quia in causa fuit excitatus iuris articulus, fuit illa commissa Domino Præsidenti de Ribera vtriusque iuris Doctore, cum Dominus Stinca relator esset Præsidentis idiota, vnde, vt causa decideretur, dubitatum fuit, an esset declarandum dictum Ioannem gaudere debere Ciuitate Neapolitana, ex quo domus non erat ipsius propria vt assererat, sed dotalis, nec data in dotem estimata, vt emptionem, & venditionem faceret, discussioque articulo, tandem fuit per Regiam Camerae decisum quod d. Io. gaudeat ciuitate prædicta per ipsum petita, donec tamen in ciuitate habitauerit. Hoc suum, &c.

CCCLV.

Die 21. Aprilis, 1572.

PROponente Domino Locumtenente Magni Camerae prætensionem Illustr. Magni Regni huius Admirati, ipsum habere iurisdictionem generalem in toto Regno in personas omnes de industria & arte maritima viuentes, & pariter pro exercitio illius Locumtenentem deputare in omnibus locis, & Terris maritimis Regni, & vigore eorundem priuilegiorum ipsi etiam decerni naufragia applicantia in maritimis dicti Regni, & è contra instante Regio fisco, Magnum Admiratum à sua petitione esse excludendum, cum nunquam fuerit in possessione seu quasi iurisdictionis prædictæ.

Discussioque negotio Regia Camera censuit, Magnum Admiratum non posse vt iurisdictione prædicta, nisi in Ciuitate Neapolis tantum, & in illas personas, & eo modo prout in præsentiarum vitur, & exercet, & hoc donec aliter fuerit per Suam Catholicam Maiestatem ordinatum, & quoad naufragia, eadem Regia Camera decreuit, illa omnia Illustr. Magni Admirato esse applicanda, tam vascellorum, quam honorum illorum, in quibus

bus tamen debitis peractis diligentis non inuenietur dominus, exceptis tamen omnibus, & quibuscunque naufragiis vasorum, artellariæ, ac personis, & bonis Infidelium, & inimicorum Sux Catholicæ Maiestatis; Verum si Admiratus ipse voluerit deputare aliquas personas in locis maritimis Regni, vt curam, & intelligentiam habeant naufragiorum, vel pro exercenda iurisdictione in locis, in quibus Sua Maiestas fortè mandauerit, Regia Camera fuit voti, quod hæ personæ non gaudeant immunitatibus solutionum fiscalium, hospitiorum, seruitiorum personalium, nec exemptionis iurisdictionis, sed in omnibus, & per omnia tractentur, ac si tale munus non habuissent, &c.

Vide aliud decretum latum sub die 22. Martij, 1585. & qua dixit Dominus Regens Moles in suis decision. manuscriptis in tit. de pœnis, quibus tenentur Officiales, quæstione 13. Vide etiam Dom. Reg. Reuert. decif. 77. & qua ego ibi obseruauit, & dictus Regens Constant. in l. 1. intra n. 73. C. de Claficis lib. 11.

CCCLVI.

Die 29. Maij, 1572.

Super instantia facta per concessionarios functionum fiscalium, super casalibus Ciuitatis Cosentiæ, licere eis bona, quæ exequuntur pro debito Vniuersitatum, pro illis vendendis extrahi facere, & asportari ad d. Ciuitatem.

Factaque de his omnibus relatione per Dominum Militem V. I. D. Annibalem Moles Regiæ Cameræ Summarie Præsidentem, & Commissarium, coram Excelente Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus; Fuit per ipsam Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, quod executiones reales fiant in eodem casale, & deinde in ipsomet casale debita fiant subhastationes, & mandatum ad reluendum, verum si personæ, contra quas fuit facta executio, non reluerint, nec inuenitur emptor in casale, tunc, & eo casu liceat, & licitum sit dictis Commissionariis executiones factas extrahi facere pro illis vendendis in Ciuitate Cosentiæ, quo verò ad executiones personales prouidebitur. Hoc suum, &c.

CCCLVII.

Die 20. Octobris, 1572.

Super memoriali porrecto Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino Cardinali de Granuela Locumtenenti Generali per Regium fiscum petentem declarari, quod in Regio indultu expedito per Regiam, & Catho-

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

licam Maiestatem, Sub datum in oppido Madrid, die 26. Ianuarij, 1572. non comprehendantur causæ interceptorum, nec causæ quæ dependent ex contrauentione Regiorum bannorum per Regiam Curiam, & eius Officiales emanatorum, tam super venditione, reuelatione, & pretio frumentorum, quam super herbagiis Regiæ Dohanæ Menæ pecudum, & aliorum bannorum, alias per Regiam Curiam emanatorum, & quod nec Officiales per Regiam Cameram significati, comprehendantur, vt in Memoriali prædicto, & actis continetur, ac etiam super memorialibus porrectis per Locatos Regiæ Dohanæ, & alios Particulares cum Regio fisco litigantes, vt in eis & actis desuper factis continetur; Facta relatione prædicto Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino Cardinali in Regio Colateralis Consilio per Regiam Cameram Summarie, referente Magnifico V. I. D. Domino Annibale Moles Præsidente, & causæ Commissario; Fuit per dictam Regiam Cameram, accedente voto Magnificorum Dominorum Michaelis de Villanoua, & Vincentij de Franchis Regiorum Consiliariorum, & in præfenti causâ adiunctorum, ac etiam Excellentium Regentium Regiam Cancellariam, prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod omnes causæ interceptorum, & omnes causæ contrauentionis bannorum prædictorum, tam in causis frumentorum, quam super herbagiis dictæ Regiæ Dohanæ-Mænæ pecudum, & alias quouis modo emanatorum comprehendantur sub indultu prædicto, ita quod omnes inquisiti conuenti, seu molestati per Regium fiscum super causis prædictis, gaudeant, & gaudere habeant indultu prædicto, cum hac tamen declaratione, quod in causis prædictis interceptorum prædicti inquisiti, qui voluerint gaudere indultu prædicto teneantur restituere Regiæ Curie omnes directus tam dohanarum, quam exituræ, vel tractæ, vel alias quouis modo eidem Regiæ Curie debitos, teneantur soluere Regiis Arrendatoribus medietatem totius intercepti, vel ratas eisdem debitas virtute capitulationis ipsorum, nec non teneantur soluere quartam partem reuelatoribus, vel ratam eis fortè legitimè debitam, &c.

Et quod Inquisiti prædicti, qui vendiderunt frumentum ultra pretium in Regia Pragmatica cõtentum teneantur illud plus super exactum restituere emptoribus frumentorum, quæ restitutio fiat de pretio per Regiam Curiam restituendo illis emptoribus, qui certi fuerint, & comparuerint.

Et quod emptores incerti, & non comparentes, pretium, & rata prædicta remaneant

R R r r r i i i

in Regia Generali Thesauraria loco depositi in beneficium ipsorum, quando forte in Regia Camera comparuerint.

Quo autem ad contrauentiones bannorum super herbajiis Regiae Dohanæ Mene pecudum, fuit prouisum, quod debeant gaudere indultu prædicto, verum sint salua, & reseruata iura Regiae Curiae super pretio affictus facti per Locatos, & interesse per Regiam Curiam passi ob contrauentiones prædictas, quæ iura remaneant Regiae Curiae reseruata, liquidanda tamen, & declaranda per Regiam Cameraam &c.

Et insuper fuit prouisum, quod ab his omnibus excipiantur tantum omnes sententiae continentēs confiscationes bannorum, quæ tempore emanationis dicti Indultus scilicet 26. Ianuarij 1572. fecerant iam transitum in rem iudicatam, taliter, quod dicto die ab eis reclamari non poterat.

Fuit etiam prouisum, quod excipiantur omnes condemnationes pecuniariae, & aliarum poenarum, quæ ante datam prædictam fuerint factæ, & executæ, exactæ, incorporatæ, & assignatæ, compositæ, vel aliter sit de ipsis cautum Regiae Curiae, dummodo sententia desuper latae similiter fecissent transitum in rem iudicatam dicto die, vt supra &c.

Quo verò ad significatorias expeditas contra Ministros Regiae Camerae ob computa non præsentata, & ob responsalia non producta, fuit prouisum, quod non gaudeant indultu &c.

Et quoad significatorias expeditas contra alios pro poenis contumaciae, vel mandati sprete, fuit prouisum, quod omnes prædicti gaudeant, & gaudere debeant beneficio indulgentiae prædictæ. Hoc suum, &c.

CCCLVIII.

Die 1. Decembris, 1572.

Occasione generalis indultus promulgati in hac ciuitate, & Regno, fuit exortum dubium, an aliqui Particulares Terræ Pomigliani citari poterant, dum inquirebantur, quod falso se declarari fecissent gaudere debere ciuilitate Neapelitana.

Factaque de his omnibus relatione per Domin. Præsidentem Franciscum Antonium Villanum coram Domino Locumtenente aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod dicti Particulares citentur pro causa prædicta, verum si comparuerint, & petierint gaudere indultu, quod gaudeant. Hoc suum, &c.

CCCLIX.

Die 4. Decembris, 1572.

Cum conseruator sigilli M. C. Vicariae reculasset absque solutione directum apponere sigillum in quodam mandato executiuo expedito per M. C. ad instantiam vxoris Domini Præsidentis Annibalis Moles, instante eodem Domino Præsidente, vt per Regiam Cameraam decideretur, an vxores Dominorum Præsidentium Regiae Camerae debeant esse immunes à iure sigilli, prout sunt immunes ipsi Domini Præsidentes.

Discussioque negotio in Regia Camera coram Domino Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per ipsam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod dicta Domina vxor sit immunis, ac proinde expediantur prouisiones pro immunitate sigilli prædicti &c.

CCCLX.

Die 11. Decembris, 1572.

Super instantia facta per Octauium Foglia filium Pomponij Porterium Regiae Camerae, vt per Regiam Cameraam declararetur ortus in hac ciuitate Neapolis, ipsumque tanquam ortum haberi, non obstante quod vere alibi fuerit ortus, cum eius mater iter agens versus Terram Gifoni, aufugeret à ciuitate, occasione maximi tumultus exorti, cum pretenderetur institui Tribunal inquisitionis, sicque per iter pepererat.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Præsidentem Franciscum Antonium de David causæ Commissarium coram Excellenti Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, audito Io. Baptista Coppola vocato, quod aliàs in similibus fuerint alij declarati orti in Ciuitate Neapolis, fuit per Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod hoc repecto dictus Octauius declaratur, prout præfenti decreto declarari mandatur ortus in ciuitate Neapolis. Hoc suum, &c.

Vide decretum datum sub die 11. Martij, 1573.

CCCLXI.

Die 16. Decembris, 1572.

Viso memoriali porrecto à Carolo Camarda, Agatio Herimocida, & aliis Particularibus Calabriae, qui cum certis merces à Regno Vltioris Siciliae extraxissent, causa illas ducendi extra hoc Regnum, venturum

CCCLXIII.

Die 11. mensis Martij, 1573.

rum vi ad quandam maritimam Regni huius ducti fuerunt, ibique molestabantur pro solutione directuum Regiæ Dohanæ, vel quod præstarent cautionem de eundo ad Terram fundacum habentem, id quod nullo iure prætendi posse declarari petebant.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Franciscum Antonium de Daudid eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium coram Excellente Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum quod dicti Particulares non molestentur, dummodo doceant, merces illas extraxisse à Regno Siciliae per extra hoc Regnum, & quod vi ventorum, vel pernoctando, vel causa emendi bona commestibilia applicauerunt ad partes Regni, non aliter mercibus prædictis venditis, nec in totum, nec in partem. Hoc suum, &c.

CCCLXII.

Die 9. mensis Februarij, 1573.

Cum dubitaretur in Regia Camera Summarie ad quemnam spectarent directus iuris Tapeti, qui debentur Magno Cameraio Regni huius, quando soluitur Regiæ Curiae releuium, an ad Regium Fiscum, vel potius ad Magnum Camerarium, si contingerit mors Baronis tempore quo officium Magni Camerarij reperitur vacans ob mortem illud tenentis, licet postea tempore denunciationis mortis Baronis reperiat iam facta prouisio à Rege de officio prædicto, sicque dubitarum quodnam tempus sit attendendum in soluendo hos directus, an mortis Baronis, vel potius denunciationis mortis eiusdem.

Facta de his omnibus relatione in Regia Camera, & coram circumspetto Domino Locumtenente, ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per Dom. Militem Pirrum Antonium Stinca eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem à votando tamen se abstinentem, ex quo tractabatur de articulo iuris, discussoque plenissime negotio, fuit per ipsam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod in soluendo directus iuris Tapeti, attendatur tempus denunciationis mortis Baronis, non autem tempus ipsius mortis. Hoc suum, &c.

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

Proponente Domino Præsidente Francisco Antonio de Daudid, ac insimul attestante, benè fuisse informatum, quod Regia Camera solet interponere decreta ad fauorem ortorum ex matribus prægnantibus Neapoli, quæ ab hac ciuitate ob aliquam necessitatem discesserunt, ac alibi pepererunt, & postea reuertæ sunt, proinde decretum per Regiam Cameraam ad sui relationem latum sub die 11. Decembris proximi elapsi ad fauorem Octauij Foglia filij quondam Pomponij olim Portierij Regiæ Camerae publicari debere.

Per Regiam Cameraam audita relatione prædicta fuit prouisum & decretum provt præsentis diffinitiuo decreto decernitur, & prouidetur, quod Octauius Foglia filius quondam Pomponij ortus in Terra Gifuni, ad quam aufugerat mater prægnans ob tumultus Neapolitanos, gaudeat vt ceteri Ciues orti in hac ciuitate Neapolis. Hoc suum, &c.

CCCLXIV.

Die ultima Iunij, 1573.

Cum sub die 8. currentis mensis, referente Domino Præsidente de Santa Cruce elict per Regiam Cameraam determinatum, vt Magnus huius supremi Tribunalis Secretarius in Aula sederet, in banca tamen, ad instar illius in quo sedent Magnificus Fiscus Procurator, & Magnifici Rationales quando referunt, ac insimul vt haberet ingressum ad Capellam Tribunalis, dum missæ Sacrificium celebratur, exortum fuit dubium, cum pariter Fiscus Procurator, ac duo ex magnificis Rationalibus possint in eadem capella missæ Sacrificio assistere, quis nam istorum præcedere deberet, an Magnifici Rationales, an verò Magnificus Fiscus Procurator, an & tandem Magnificus Secretarius.

Factaque de his omnibus matura deliberatione, fuit per ipsam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, vulgari eloquio, pro faciliore intelligentia, in hunc modum, provt sequitur; *che lo primo, che viene in detta capella, douendo entrare solamente duo delli Magnifici Rationali si ponga nell'estremo del Banco verso l'altare, e chi verrà dopo habbia dà entrare della parte dell'altare, e ponerli in detto luogo estremo con salire lo primo più in su, e che nel medemo modo facci poi il terzo, e poi il quarto nel modo, e come fanno li Signori Præsidenti nell'entrare nel Banco, dou' essi stanno ad intendere la messa, di modo che chi serà lo primo habbia dà stare l'ultimo verso della porta della capella*

RRrrr 2

pella, e chi sarà l'ultimo habbia da essere lo primo verso l'altare, sic Regia Camera in scriptis suum proferente decretum, &c.

CCCLXV.

Die 8. Augusti, 1573.

Super instantia facta in Reg. Camera Summaria per fratres Angelum, & Nicolaum Antonium de Penna habitantium in Terra Capriatae, ut declararetur ipsos tanquam milites ordinis Sancti Lazari esse immunes ab omnibus impositionibus ordinariis, & extraordinariis, quae in dicta Terra pro functionibus fiscalibus perfoluendis imponuntur.

Facta de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem Pyrrum Antonium Strinca Praesidentem, & causae Commissarium coram aliis Dominis Praesidentibus ipsis, fuit per ipsam Regiam Camera consensu protulsum, & decretum, quod dicti fratres Angelus, & Nicolaus Antonius de Penna, aliqua non gaudeant immunitate. Hoc suum, &c.

CCCLXVI.

Die 18. mensis Nouembris, 1573.

IN causa vertente in Regia Camera Summaria inter Illustr. Ciccum de Loffredo olim Gubernatorem, & Capitaneum ad Guerram in Prouinciis Terrae Hydrunti, & Bari, & alios litis confortes actores, & Magnificos circumspectos exequutores testamenti Illustr. quondam Ducis de Alcalá Proregis, & Capitanei Generalis in presenti Regno conuentos super restitutione pretij mancipiorum in actis deductorum.

Facta relatione per eandem Regiam Camera, referente Magnifico Domino V.I.D. Fabricio Villano eiusdem Regiae Camerae Praesidente, Illustrissimo & Reuerendissimo Domino Cardinali de Granuela in Collaterali Consilio cum interuentu Magnificorum Dominorum Antonij Orificij, Antonij Cadenae & Francisci de Rocha Regionum Consiliariorum in presenti causa per ipsum Illustriss. & Reuerendissimum Dominum adiunctorum, fuit per eandem Regiam Camera, accedente voto dictorum Magnificorum Adiunctorum, & Magnifici ac circumspetti Domini Regentis Reuerentij prouisum, & decretum, pro ut presenti decreto decernitur, & prouidetur mancipia praedicta in processu deducta non spectauisse ad quondam Illustriss. Ducem de Alcalá Proregem, & Capitaneum Generalem in presenti Regno, nec ad Illustr. Ciccum Loffredo olim Gubernatorem, & Capi-

tanentem ad Guerram in Prouinciis Terrae Hydrunti, & Bari, nec ad Regium fiscum, nec ad Magnificum Marcum Quirenum olim Praepositum classis venetorum, nec ad Magnum Admiratum praesentis Regni, sed spectauisse, & spectare ad eos tantum qui dicta mancipia ceperunt, & ad Magnificum Capitaneum Valerium Girardum, & ad Magnificum quondam Carolum Caracciolum olim Gubernatorem Prouinciae Capitanatae qui in ipsorum captura interfuerunt iuxta distributionem per eandem Regiam Camera faciendam, & propterea pretium ipsorum mancipiorum ad rationem scutorum cennum pro quolibet iuxta dispositionem ipsius Illustrissimi Ducis de Alcalá deponi debere, pro ut presenti decreto deponi mandatur praedictos Magnificos, & circumspectos Dominos Exequutores in Regia Generali Thesauraria liberandum per eandem Regiam Camera dictis capienciis, & praedicto Capitaneo Valerio, & haerebus dicti quondam Magnifici Caraccioli. Hoc suum, &c.

CCCLXVII.

Die 9. mensis Decembris, 1573.

Cum Dominus Regius Consiliarius Vincentius Mastrillus ad Tribunal Regiae Camerae ad se defendendum in quadam causa civili accessisset, ac ibi sederet in loco ubi sedent Regij Consiliarij, quando ad hoc supremum Tribunal accedunt ad votandum tanquam adiuncti in aliqua causa, eo demum ad Sacrum Consilium reuerso, Regia Camera agrè tulit, quod sedit tanquam Consiliarius, vnde plene discusso negotio;

Per Regiam Camera consensu fuit generaliter prouisum, & decretum, quod quando contigerit, aliquem ex Dominis Regiis Consiliariis accedere ad hoc supremum Tribunal pro suo priuato interesse, & sic causa se ipsum defendendi, in aula sedere debeat postremus omnium Dominorum Praesidentium, & proprie in loco, ubi sedent titulati, sic Regia Camera suum interponente decretum, &c.

CCCLXVIII.

Die 19. mensis Decembris, 1573.

IN causa Thomae Gauditore petentis debere gaudere Ciuitate Neapolitana vigore Regiae Pragmaticae, ex quo habet domum propriam vxoremque habuit ortam in ciuitate, & è contra instante Regio fisco prouideri non esse locum petitis per dictum Thomam, ex quo vxor eius, quamuis orta in ciuitate reperiatur mortua, priusquam actor ipse comparuisset

paruisset in Regia Camera, instando pro declaratione ciuilitatis.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Annibalem Moles Regiæ Cameræ Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque de his omnibus relatione in eadem Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per ipsam Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum quod dictus Thomas gaudet Ciuilitate Neapolitana, non obstante quod eius vxor reperiatur mortua, donec tamen in Ciuitate habitauerit. Hoc suum, &c.

Vide Dom. Reg. Moles, qui de hac decisione ad sui relationem meminit in suis decisionibus manuscriptis.

CCCLXIX.

Die 30. Iulij, 1574.

Cum fuisset in Regia Camera tractatum, & discussum, an Dominus Fiscus Patronus potestatem haberet carcerandi actuarios, & scribas sui Tribunalis, quando iustum, & honestum sibi videbitur, fuit communi omnium voto prouisum, & decretum, hoc ei licere &c.

CCCLXX.

Die 22. Septembris, 1574.

Super differentia vertente inter vniuersitatem Casalis Struta Hydruntinæ Prouincie ex vna, & hæredes quondam Pauli, & alios de Domo Longa Ciues dictæ vniuersitatis ex altera, si pro bonis sitis in feudo dishabitato in Viscigliano debeant contribuere cum dicta Vniuersitate Struta in functionibus fiscalibus uti bonatenentes, vel in omnibus solutionibus dictæ vniuersitatis, prout soluant ciues.

Factoque de prædictis verbo in Regia Camera Summarie per Magnificum V. I. D. Berardinum de Santa Cruce Præsidentem Regiæ Cameræ & Commissarium, coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, quod dicti Possidentes bona in prædicto feudo de Viscigliano contribuant, onusque collectarum sustineant in propria Patria, in qua numerati reperiuntur, ut cæteri ciues tam pro præterito, quam in futurum. Hoc suum, &c.

Vide Dom. Reg. Salernit. decif. 38. & qua ego scripsi lib. 1. mearum resolution. cap. 63. in nouissimis, &c.

CCCLXXI.

Die 10. mensis Decembris, 1574.

Cum Gaspar de Sancto Iacobo militari habitu ab Imperatore insignitus prætenderet, se ipsum gaudere debere in hoc Regno omnibus priuilegiis, immunitatibus, & exceptionibus quibus fruuntur cæteri, qui habitu militari insigniti sunt.

Per Regiam Cameram, proponente Domino Præsidente Fabricio Villano fuit generaliter prouisum, & decretum, quod hi milites, qui vulgo Caualeri nuncupantur, sic ab Imperatore creati, nulla immunitate in hoc Regno gaudere possint, excepta tamen immunitate capitis. Hoc suum, &c.

CCLXXII.

Die 15. & 22. mensis Decembris, 1574.

Sorta controuersia inter Vniuersitatem Pedeuigliani ex vna, & Vniuersitatem Cupani ex altera, cum qua ex dictis Vniuersitatibus functiones fiscales aliaque onera soluere deberent aliqui particulares ciues numerati in Cupano, sed habitantes in Pedeuigliano.

Facta relatione in Regia Camera Summarie per Dom. Militem Pyrrum Antonium Stinca Regiæ Cameræ Præsidentem, & causæ Commissarium, coram aliis Dominis Præsidentibus eisdem, fuit per ipsam Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum quod particulares ciues numerati in Castro Cupani soluant cum ipsa Vniuersitate, quæ sustinet onus illorum foculariorum, iuxta catastum, quamuis habitent in Castro Pedeuigliani. Insuper prouisum est, quod filij illorum ciuium numeratorum in dicto Castro Cupani, qui domicilium tenebant in dicto Castro Pedeuigliani, soluant similiter cum dicta Vniuersitate Cupani, si ibi non remanserint alij, qui onus hoc foculariorum sustinuerunt, sic Regia Camera suum interponente decretum, &c.

CCCLXXIII.

Die 12. Ianuarij, 1575.

In causa Illustr. Marchionis Latertia, eiusque fratrum Fabricij, & Fabij de Azzia, & Io. Francisci Barrilis in iudicio pro suo præsentato interesse subintrantis, cum Regio fisco prætendente annuam concessionem scutorum quatuorcentum à sua Catholica Maestate in seruitiorum renumerationem factam Cæsari de Azzia fratri dictorum Marchionis Fabricij, & Fabij per professionem eiusdem Cæsaris sequutam in Religione S. Francisci Capuccinorum

RRrrr 3 rum

rum fuisse, & esse extinctam, nec aliter vita durante dicti Cæsaris deberi dictis fratribus renunciariis, siue ab intestato hæredibus, & in bonis successoribus.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Franciscum Antonium de David Regiæ Camerae Summariae Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque de his omnibus relatione in eadem Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Camerae consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis diffinitiuo decreto decernitur, & prouidetur, gratiam dictæ annuæ præstationis scutorum quatuorcentum à Sua Catholica Maiestate factam Cæsari de Azzia per solemnem professionem eiusdem Cæsaris in Religione Capuccinorū non esse extinctam, sed durare vsque ad mortem naturalem ipsius Cæsaris & de fructibus debitis, & debendis debere frui omnes dictos eius fratres, qui ab intestato dicto Cæsari successerunt. Hoc suum, &c.

Ad ornatum huius determinationis vide, quæ ego scripsi lib. 1. mear. resolution. cap. 166. post Dom. Reg. de Ponte conf. 159. lib. 2. vide pariter ad materiam Io. Vinc. Hondedeum conf. 61. libro 2.

CCCLXXIV.

Die 15. Ianuarij, 4. Februarij, 1575.

CVM quædam nauis Christianorum, Hebræorum, & aliquorum Christi fidelium, mercibus onerata, ad maritimam Ciuitatis Cutronis applicuisset.

Per Regiam Camerae Summariae referente Domino Præsidente Pyrro Anton. Stinca auditis Domino Fiscis Patrono, domino Nauis, Magnifico Consule Venetorum, & aliis interesse habentibus consensu fuit prouisum, & decretum quod retentis bonis Hebræorum liberetur nauis cum omnibus aliis bonis, quæ non prætenduntur infidelium, Magnifici Consulis Venetorū prætensione, quod sibi bona omnia consignetur non obstante, & quod patronus nauis substitutus si non detinetur pro alia causa carceratus liberetur, & expediantur prouisiones, Hoc suum, &c.

CCCLXXV.

Die 15. Martij, 1575.

SVborto dubio à quonam die, soluendum esset salarium Illustr. Io. Andreae ad Auria, ad Collaterale Consilium Regni huius promotum, à die forsan datæ priuilegij, vel potius à die delati iuramenti, & sic captæ prouisionis.

Facta de hoc relatione in Regia Camera

Summariae per Dom. Milite V. I. D. Annibalem Moles eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium per Regiam Camerae Summariae consensu fuit prouisum & decretum quod fiat consultatio Illustrissimo Domino Proregi, in qua dicatur, Camerae esse voti stante quod quando Illustr. Io. Andreas ab Auria fuit electus Collateralis Consiliarius, & expeditum priuilegium cum solito, & consueto salario reperiebatur in seruitio Suae Catholicae Maiestatis, salarium peti- tum soluatur eidem à die datæ priuilegij. Hoc suum, &c.

CCCLXXVI.

Die 9. Martij, 1575.

IN causa vertente inter Vniuersitatem Canusij ex vna, & hæredes quondam Notarij Antonij Crucinij ex altera super solutione, vel immunitate in aliquibus, cum dictus quondam Notarius Antonius Pater extiterat onustus duodecim filiorum.

Visis actis per Magnificum Militem V. I. D. Dom. Fabricium Villanum Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque de his relatione in Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius per Regiam Camerae consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod pro salario Medici si dictus Notarius Antonius Crucinius vsus est illo, hæredes prædicti soluant, si autem non fuit vsus, quod non soluant. Pro hospitio militum quod non molestentur. Pro impositione Cauallariorum similiter non molestentur, si tamen soluitur per impositionem generalem in Regno. Pro industria, quæ fit in alienis territoriis similiter sint immunes, ac si in proprio territorio fieret. Pro famulis exteris sint etiam immunes, idemque pro messoribus si non sunt ciues. Quod verò ad Molendinum, fuit prouisum, quod si per deducta in processu constiterit, quod aliqui ciues obligati ad solutionem gabellarum accesserunt ad molendum in dicto Molendino, exigatur etiam dicta gubella ab illis. Insuper fuit prouisum quod pro animalibus macellatis per dictum Patrem 12. filiorum, & venditis cum assisia, in qua gubella includitur, soluant. Item quod pro massaria suam, siue porcorum non soluant, & idem pro massaria vaccarum, & caprarum, & pro aratia immentorum, & idem pro asinis, & pro animalibus, quæ dictus Pater 12. filiorum pro vsu tenebat. &c.

CCCLXXVII.

CCCLXXVII.

Die 17. mensis Martij, 1575.

IN causa Magnificorum Iulij Spinæ, Io. Andree de Rito, & Cæsaris Conchæ militum gratis armaturæ ex vna, cum Regio fisco, & Illustr. Magno Admirato ex altera super petitione certorum mancipiorum captorum in Civitate Flubriatici, & alias, vt in actis, &c.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Dom. Fabricium Villanum Præsidentem Regiæ Cameræ, & causæ Commissarium, ac de illis omnibus facta relatione in dicta Regia Camera aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Camera consensu, prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur dicta mancipia, seu pretium ipsorum spectare, & pertinere ad dictos capientes. Hoc suum, &c.

CCCLXXVIII.

Die 27. Septembris, 1575.

Proponente Domino Præsidente Annibale Moles, & instante Domino fisci Patrono. Per Regiam Camera Summarie consensu fuit prouisum, & decretum, quod ab hodie in antea commissiones causarum, quæ fient per Dom. Pro Magno Camerario aliis Dominis Præsidentibus, subscribantur per eum ad finem euitandi fraudem, quæ possent fieri à Partibus commissionem alicui ex Dominis procurantibus; Insuper fuit prouisum, quod fiat liber dictarum causarum, qui asportetur per eum, qui fuerit in domo Domini. pro Mag. Camer. pro Magnifico Magistro Actorum, pro dicta Commissione causarum, in quo quidem libro notentur dictæ Commissiones eodem tempore, in quo fiunt, & similiter subscribantur per dictum Domin. Commissarium. Hoc suum, &c.

CCCLXXIX.

Die 24. Octobris, 1575.

IN causa Vniuersitatis Terræ S. Petri in Galatina cum aliquibus eius ciuibus prætedentibus non teneri ad solutionem collectarum pro bonis, quæ emerunt à clericis, & personis Ecclesiasticis aliisque personis immunibus, &c.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Fabricium Villanum Regiæ Cameræ Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque de his relatione in Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus eiusdem, Per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decerni-

tur, & prouidetur, quod ciues dictæ Terræ cogantur ad soluendum functiones fiscales, aliaque onera ordinaria, & extraordinaria pro bonis quæ emerunt à clericis, & personis Ecclesiasticis, aliisque personis immunibus, ex quo mutando bona dominum, mutant conditionem & hoc pro futuro, non autem respectu præteriti, in quo bona illa per immunes fuerunt possessa. Hoc suum, &c.

CCCLXXX.

Die 8. Iulij, & 4. Nouembris, 1575.

IN causa Magnifici Marci Antonij Pepes cum Vniuersitatibus suarum Terrarum Toccanisij, & Torraioni, S. Angeli ad Fasanelam, Optati, Lusciiani, & Paretis, super petita subventionem, vt ex actis latius continetur, &c.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Fabricium Villanum Regiæ Cameræ Summarie Præsidentem & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod condemnentur Vniuersitates Toccanisij, & Torraioni, S. Angeli ad Fasanelam, Optati Lusciiani, & Paretis ad soluendum Magnifico Marco Antonio Pepi Carolenos quinque pro quolibet foculare, iuxta taxam Regiæ Cameræ ex causa emptio-num factarum per ipsum Marcum Antonium Terrarum in actis deductarum, dummodo in eodem anno non currat duplicatum onus, & quod exactio fiat infra annum vnum in tribus tertiis. Hoc suum, &c.

CCCLXXXI.

Die 1. mensis Februarij, 1576.

IN causa Vniuersitatis Foggie cum Regio fisco prætedentis, ipsam non teneri ad contribuendum in impositionibus Turrium, ex quo distat à Maritima per miliaria quatuordecim, prout clarius in actis continetur, &c.

Facta de prædictis omnibus relatione in Regia Camera Summarie per Magnificum Dom. Militem V. I. D. Bernardinum de Sancta Cruce Præsidentem dictæ Regiæ Cameræ & causæ Commissarium coram Excellente Domino Locumtenente aliisque Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Camera consensu, prouisum, atque decretum, quod producta fide Magnifici Dohanerij Apuleæ de suprascripta distantia loci, dicta Vniuersitas contribuat in dictis impositionibus Turrium pro medietate. Hoc suum, &c.

CCCLXXXII.

CCCLXXXII.

Die 7. Februarij, 1576.

Super instantia facta per Magnificum Iulium Cangianum prætendentem ut persona, ad cuius beneficium renunciauit officium Credenzerij Sballimenti Regiæ Dohanæ, non teneatur cautionem præstare de bene, & fideliter administrando. ut in actis continetur, &c.

Facta de eisdem omnibus relatione in Reg. Camera Summaræ per Magnificum Dom. Bernardinum de Santa Cruce Præsidentem eiusdem Regiæ Cameræ, & Commissarium coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum pariter, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod persona ad cuius beneficium Iulius Cangianus renunciauit officium Credenzerij Sballimenti Regiæ Dohanæ, cautionem præstet de bene, & fideliter administrando, stante stylo Regiæ Cameræ, quod omnes officiales præstent cautionem prædictam. Hoc suum, &c.

CCCLXXXIII.

Die 7. Februarij, 1576.

In causa Arrendatoris Dohanarum Apuleæ cum Regio fisco & aliis super id interesse habentibus petentis, officiales Dohanæ Vigiliarum, ipsiusque Arrendatoris homines non esse cogendos ad contributionem actualis Hospitij, prout in processu clarius continetur, &c.

Referente Magnifico V. I. D. Domino Fabricio Villano Præsidente Reg. Cameræ Summaræ, & Commissario, ac facta de omnibus iis relatione in dicta Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti, aliisque Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Cameram consensu, prouisum, atque decretum, quod officiales Dohanæ Vigiliarum pro actuali hospicio contribuant tantum in pecunia. Hoc suum, &c.

CCCLXXXIV.

Die 16. Martij, 1576.

In causa Vniuersitatis Sancti Petri cum Santo Santullo Patre duodecim filiorum prætendentis, dictum Santullum esse cogendum ad soluendum eidem Vniuersitati functiones fiscales pro debitis contractis super bonis per ipsum emptis à ciuibus prædictæ Vniuersitatis post immunitatem obtentam, ut latius ex actis.

De quibus omnibus facta relatione in Regia Camera Summaræ per Magnificum Dom. Ioan. Dominicum Brancaleonem Præsidentem dictæ Regiæ Cameræ, & Commissarium coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum pariter, & decretum, quod d. Santullus pro bonis propriis sit immunis, verum quoad bona, quæ emit à ciuibus eiusdem Vniuersitatis post immunitatem adeptam, ex quo reperiuntur illa ab Vniuersitate obligata pro debitis contractis ante immunitatem consequutam Patris onusti, contribuat cum dicta Vniuersitate sicut alij ciues. Hoc suum, &c.

CCCLXXXV.

Die 28. Martij, 1576.

Suborto dubio, an exteri, qui habitando in Terris Regni viuunt mercantiliter, debeant contribuere pro eorum industriis in Terris prædictis, ut in actis.

Referente Magnifico Domino Ioanne Dominico Brancaleone Præsidente Regiæ Cameræ Summaræ, & Commissario coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameram, discussis discutiendis consensu prouisum, & decretum, quod respectu dictorum exterorum, qui habitando cum aliqua familia in terris Regni, prætendunt esse immunes, allegando viuere in illis mercantiliter, soluant prout præsentis decreto, solui mandatur donec non docuerint tenere alibi eorum familias. Hoc suum, &c.

CCCLXXXVI.

Die 29. Martij, 1576.

Super prouisione facienda circa merces ferici, quæ extrahuntur à diuersis personis per extra, & infra Regnum absque illarum ponderatione in Regia Dohana, Sigillatione, & Regionum directuum solutione, in graue damnum, & interesse tam Regij fisci, quam Arrendatoris dictæ Regiæ Dohanæ, prout clarius in actis, &c.

Referente Magnifico Domino Bernardino de Santa Cruce Præsidente Regiæ Cameræ Summaræ, & causæ Commissario coram Excellente Domino Locumtenente & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum, pariterque decretum, quod expediatur prouisio in beneficium dicti Magnifici Arrendatoris, quod ab hodie in antea non permittat extractionem mercium ferici faciendam à diuersis

diuersis personis per extra, & infra Regnum à domibus, & apothecis, si prius dictæ merces nõ fuerunt asportatæ ad Reg. Dohanam Neapol. in qua erunt ponderandæ, & sigillandæ cum interuentu ipsiusmet Regij Arrendatoris vt decet; itavt in damnum Regiæ Curia non oriatur aliqua fraus, & vt sic exigi possit dirictus noui imposti. Hoc suum, &c.

CCCLXXXVII.

Die 3. Aprilis, 1576.

IN causa Ioannis Bernardini Buongiorno cū Vniuersitatē Biccari petentis ipsum non esse adstringendum à dicta Vniuersitate ad soluendum functiones fiscales, non obstante, quod in ea reperiatur numeratus pro capite focularis, dum ex causis dictas functiones contribuere prætendit in Ciuitate Cauæ vbi similiter est numeratus pro foculare fratris, vt in actis.

Referente Magnifico Dom. V. I. D. Ægidio de Tapia Præsidente Reg. Cam. Summaria, & Commissario, ac de eisdē omnibus facta per eundem relatione in Aula Reg. Camera corā Excellentē Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Regiam ipsam consensu prouisum, & decretū, quod prædictus Io. Bernardinus, allegatis non obstantibus, soluat functiones fiscales in dicta Terra Biccari. Hoc suum, &c.

CCCLXXXVIII.

Die 11. Maij, 1576.

IN causa Vniuersitatis, & Gabellori Ciuitatis Hydrunti, cum nonnullis Patronis, seu Nautis Fragatarum Ciuibus eiusdem Ciuitatis prætendentium, ipsos particulares nautas cogendos esse ad soluendum gabellam pro biscottis, qui per eos emuntur in dicta ciuitate, quando prædicti nautæ sunt discessuri cum d. fragatis pro conficiendo Regium Seruitium, non obstante quod sunt Regij Stipendiarij, pro clarioribus ex actis, &c.

De quibus omnibus facta relatione in Reg. Camera Summaria per Magnificum Dominū V. I. D. Fabricium Villanum d. Reg. Camera Præsidentem & causæ Commissarium coram Excellentē Dño Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Reg. Camera prouisum pariterque decretum, quod si dicti Nautæ sunt Ciues dictæ Vniuersitatis teneantur soluere gabellam pro d. biscottis, qui consumuntur dum extant intrus d. ciuitatem, pro aliis verò biscottis consumptis, & consumendis tempore, quo nauigabunt, tractentur immunes d. gabellæ, respectu verò nautarum exterorum permansurorum simul cum dictis ciuibus in dicta ciuitate, tractentur etiam immunes dictæ gabellæ pro victu ad illos solum spectane, & non aliter. Hoc suum, &c.

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

CCCLXXXIX.

Die 21. Martij, 1576.

AD euitandum fraudes, quæ fieri occurrunt in damnum Reg. Curia per nonnullos priuilegiatos Neapolitanos, & Costæ Amalphia, fuit per Reg. Camera referente Magnifico Dño Annibale Moles Præsidente d. Regiæ Cam. & Cōmissario cōsensu prouisum, pariter, & decretum, quod renouentur ordines Regiæ Dohanæ Neapolis, quod deinde in antea non admittat aliquem Ciuem de Costa Amalphia, nec Ciuem Neapolitanum virtute Regiæ Pragmaticæ pro franco, nisi cum prouisione d. Reg. Camera, qualiter produxit fidem Capitanei plateæ, in qua habitat, quod habet domicilium in Ciuitate. Hoc suum, &c.

CCCXC.

Die 2. Iunij, 1576.

SVper instantia facta per Iosephum Perro-
sne Porterium Regiæ Camera pro executione eius prouisionis ad instar aliarum annis præteritis expeditarum super immunitate bonatenentis, vt in actis, &c.

Facta de prædictis omnibus relatione in Regia Camera per Magnificum Dom. Io. Dominicum Brancalconem Præsidentem d. Regiæ Camera, & Commissarium coram Excellentē Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per d. Reg. Camera consensu prouisum, & decretum, quod fiat obseruantia dictarum prouisionum cum clausula Iustitiæ. Hoc suum, &c.

CCCXCI.

Die 26. Septembris, 1567.

SVper prætesionibus Vniuersitatis Aquilæ, quod Florentini, Mediolanenses, & alij exteri habitantes in ea, quamuis mercantiliter teneantur contribuere cum illa pro industria, quam intendit dicta Vniuersitas appetiari in nouo catasto conficiendo, vt in actis.

Facta de prædictis omnibus relatione in Regia Cam. Summaria per Magnificū D. Annibalem Moles Præsidentem Reg. Camera, & causæ Commissarium coram Excellentē Dño Locumtenente, & aliis Magnificis DD. Præsidentibus ipsius, & plena super hinc inde discussione facta, fuit per eandem Reg. Camera consensu prouisum, & decretū quod respectu exterorum, qui habitauerunt in d. ciuitate ab annis quinque citra, nihil illi soluant, præstita tamen cautione, & facta annotatione, alij verò exteri, qui habitauerunt in d. ciuitate vltra annos quinque, soluant, facto deposito, & detur terminus, quo verò ad vnum Hispanum habitantem in d. ciuitate quod soluat, & quod non molestetur pro castrais in eius posse existentibus. Hoc suum, &c.

SSSS

CCCXCII.

CCCXCII.

Die 11. Octobris, 1576.

SVborto dubio, si pater, exempli gratia, habitat in Ciuitate Auersæ, in qua est numeratus, & filius, qui est Doctor est numeratus sub foculare Patris, sed habitat in ciuitate Capuæ pro tractandis negotiis suæ professionis, an filius ipse teneatur contribuere in Ciuitate Capuæ, vbi habitat, &c.

Per Regiam Camerae Summaria referente Domino Milite V. I. D. Annibale Moles Præsidente, consensu prouisum, & decretum fuit, quod dictus filius teneatur contribuere in Ciuitate Capuæ, vbi habitat, stante, quod habetur pro foculare acquisito per d. Ciuitatem Capuæ, donec tamen pater viuit, & soluit in ciuitate Auersæ, quia eo mortuo filius tenetur soluere foculare Patris in dicta Ciuitate Auersæ. Hoc suum, &c.

CCCXCIII.

Die 16. Octobris, 1576.

SVborto dubio super quadam prouisione facta per Magnificum de Simone, videlicet Quidam pater reperitur numeratus in Ciuitate Capuæ, filij reperiuntur numerati in Ciuitate Nolæ, in qua habitant, pater obiit, vtrum filij teneantur soluere vltra eorum foculare, quod soluunt in Ciuitate Nolæ, foculare patris in Ciuitate Capuæ.

Referente Magnifico Dom. V. I. D. Fabricio Villano Præsidente Reg. Cam. Summaria, & Commissario coram Excellente Dom. Locumtenente, & aliis Magnificis DD. Præsidentibus ipsius, fuit per ipsam Reg. Camerae consideratis considerandis, consensu prouisum, & decretum, quod est extinctum foculare Patris in damnum Ciuitatis Capuæ, & propterea filius soluat in Ciuitate Nolæ, in qua reperitur numeratus. Hoc suum, &c.

CCCXCIV.

Die 21. Decembris, 1576.

IN causa Vniuersitatis Neritonis, contra Arendatorem Dohanarum Prouinciæ Terræ Hydrunti, de, & super immunitate iuris fundaci pro oleis, & aliis rebus, quæ nascuntur in territorio, & venduntur inter ciues, vt in actis.

Facta de omnibus his relatione in Reg. Camerae per Magnif. Dominum Franc. Antonium de David Præsidentem d. Reg. Camerae, & Commissarium coram Excellente Dño Locumtenente & aliis Magn. Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Reg. Camerae consensu prouisum, & decretum, quod pro fructibus, & mercibus, quæ nascuntur in territorio, & ibi consumuntur, etiam quod contrahantur inter Ciues, dum modo non exeant territorium d. Ciuitatis, Ciues ipsi tractentur immunes, etiam à iure fundaci, prout sic tractari mandatur, taliter decre-

tum per Reg. Camerae latum declarantes, etiam ex nouiter deductis. Hoc suum, &c.

CCCXCV.

Die 10. Ianuarij, 1577.

REferente Magnifico Rationale Reg. Camerae Aurelio Campanile Comptum Magnifici Portulani Terræ Bari.

Per Regiam Camerae Summaria consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & preuidetur, quod scribatur Magistris actorum Audientia d. Magistri Portulani, quod facere debeat librum particulare de omnibus prouentibus faciendis in d. Curia cum subscriptione Magnifici Auditoris, & procuratoris fiscalis, & transmittant quolibet anno de mense Septembris vna cum lista residuorum ad Reg. Camerae incipiendo d. residua à primo Februarij, 1577. citra Hoc suum, &c.

CCCXCVI.

Die 26. Ianuarij, 1577.

SYper instantia facta per Dom. Præsidentem Ægidium de Tapia, vt tractetur immunitas à solutione bonatenentia in Ciuitate Lanciani, & alibi pro bonis ei ab vxore in augmentum dotis donatis, & assignatis.

Visis actis per Militem V. I. D. Annibalem Moles Reg. Camerae Summaria Præsidentem, & causæ Commissarium, & de eis facta relatione in d. Reg. Camerae coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, audito Domino Fiscali Patrono, fuit per Reg. Camerae consensu prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod d. Dom. Præsidentis Ægidius de Tapia, stante instrumento præsentato, per quod apparet, quod bona prædicta fuerunt ipsi in augmentum dotis donata, tractetur immunitas ab onere bonatenentia durante tamen matrimonio. Hoc suum, &c.

Nota ex hac determinatione, quod bona vxorum Dominorum Præsidentium Regia Camerae à Collectarum solutione non sunt immunita, sed tantum illa, quæ in dotem assignata sunt, &c.

CCCXCVII.

Die 20. Martij, 1577.

CVM Vniuersitas Terræ Roccæ Romanæ, Cuiusque Casale Statiliani in persoluendis Regiæ Curia functionibus fiscalibus vnite viuerent, cupientes pro bono pacis separatim viuere & facta iam separatione, quia in æstimo Vniuersitatis Roccæ reperiabantur descripta, siue accatastata multa bona Ciuium dicti Casalis, & in æstimo Casalis reperiabantur descripta, siue accatastata multa bona Ciuium dictæ Terræ, orta fuit controuersia super contributione functionum fiscalium, in quo loco

loco post diuisionem factam, bona dictorum ciuium essent describenda siue accatastanda, & respectu Exterorum, qui bona possident in territorio dictæ Terræ, & Casalís, in cuius æstimo essent bona illa describenda, siue accatastanda, an in illo Terræ Roccæ, vel in illo Casali Statiliani.

Visis actis per Magnificum Militem Dom. Pyrrum Antonium Stinca Reg. Cameræ Summarie Præsidentem, & præsentis causæ Commissarium, & de prædictis omnibus per eundem facta relatione in dicta Regia Camera aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Reg. Cameram consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur & prouidetur quod in omnibus attendatur descriptio corporum bonorum prædictorum, & catastum, in quo dicta bona post dictam diuisionem fuerunt descripta, & ita soluant possessores prædictorum bonorum, prout pro dictis bonis soluebatur post diuisionem, scilicet in primo æstimo, & tam Ciues prædictæ vniuersitatis Roccæ Romanæ, quam casalis prædicti, & alij exteri possidentes dicta bona, contribuant pro illis cum illa Vniuersitate sub cuius æstimo sunt descripta, Ciues vero prædicti, qui emerunt bona ab exteris prædictis, pro quibus tempore diuisionis prædictæ contribuerunt cum vtraque Vniuersitate pro rata, similiter nunc contribuant cum vtraque Vniuersitate, prout contribuebant hi à quibus causam habent. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

CCCXCVIII.

Die 15. Maij, 1577.

IN causa Francisci Pascalis patris 12. filiorum cum Vniuersitate Magdaloni super immunitate, vel solutione in aliquibus impositionibus vt in pluribus capitibus continetur, prout ex actis.

Per Regiam Cameram Summarie referente Magnifico Milite Domino Pyrrò Antonio Stinga Causæ Commissario; circa illud caput, si dictus Franciscus teneatur contribuere in elemosina Prædicatoris, in expensa Orogij, in salario Iuratorum, in expensis custodiarum, & in gabellis pro mercatura industriæ, & victualiarum, quæ venduntur, obuientarum ex portionibus Terrarum, quas dictus Franciscus tenet ad parsonariam, consensu fuit prouisum, & decretum quod soluat in omnibus exceptis, salariis Iuratorum, & custodiarum, salua prouisione facienda respectu industriæ, & reliquorum capitum in actis deductorum visis decretis per Regiam Cameram latis super dicta immunitate in similibus. Hoc suum, &c.

Vide decretum latum in causa Vniuersitatis Aquila sub die 13. Ianuarij, 1550.

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

CCXCIX.

Die 22. Maij, 1577.

IN causa Illustr. Magni Admirati contra Regium Fiscum super naufragiis occurrentibus in præsentis Regno, ac super petitione triū hæbreorum, & eorum bonorum captorum de mense Octobris, 1575. in maritima Hostuni occasione naufragij, vt clarius in processibus penes Paulū de Curtis, & Io. Hieron. Latinum.

Facta relatione per Reg. Cameram Summarie in Regio Collaterali Consilio, referente Magnifico V.I.D. Fabricio Villano d. Reg. Cameræ Præsidente, & Cómmissario, fuit per eandem Reg. Cameram, accedente voto Excellentium Dominorum Regiam Cancellariam Regentium prouisum, pariter, & decretum, ac declaratum, omnia bona, & vaicella naufragata, & quæ in posterum naufragari contigerit quorū domini sunt, & erunt ignoti, & incerti spectare ad perceptionem & cognitionem Illustr. Magni Regni huius Admirati, omnia verò bona, vaicella, & personas hostium, & diffidatorum Suxæ Catholicæ Maiestatis, etiam quod sint naufragata, & naufragatas, vel in posterum naufragarentur non spectare neque ad perceptionem, neque ad cognitionem ad dictum Illustr. Magnum Admiratum, & proinde quoad dictos tres Hebræos & eorum bona captos, & capta in maritima Hostuni occasione naufragij, & naufragatarum Regium Fiscum absoluendum esse, & absolui debere ab impetitione, & præcedentia d. Illustr. Magni Admirati. Hoc suū, &c.

Ad ornatum huius determinationis vide Dom. Regent. Reuert. in decis. 76. & 77. & qua ego ibi obseruaui, & Dom. Reg. Const. in l. 1. à n. 73. C. de classic. lib. 11. ubi hoc decretum imprimi curauit. Vide pariter decretum latum in gradu reclamationis sub die 26. Febr. 1580.

C D.

Die 11. Septembris, 1577.

SVper instantia facta in Regia Camera pro parte Ciuium Neapolitanorū de Corpore quod milites non debeant hospitari in eorum domibus & Ruribus, quæ habent in Villis, & Casalibus d. Ciuitatis Neapol. & aliis, vt in actis.

Facta de prædictis relatione in Reg. Camera Summarie per Dom. V.I.D. Dom. Bernardinū de S. Cruce d. Reg. Cameræ Præsidentē corā aliis DD. Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Reg. Cameram prouisum, & decretū, prout præsentis decreto decernitur & prouidetur quod quando d. Neapolitani habitant in dictis eorū domibus, & Ruribus, vel in eis tenent eorum Agentes, & Factores, nō hospitetur in illis milites, verum quando in d. domibus habitant affictatores rurum, Ciues dictorū Casaliū, & Villarū, dicti milites hospitentur. Hoc suum, &c.

SSSS 2 C D I.

C D I.

Die 13. Nouembris, 1577.

PER Regiam Cameraam Summaria referente Domino Milite V.L.D. Fabricio Villano fuit conclusum, prouisum, & decretum prout praesenti decreto decernitur & prouidetur quod in commissionibus, quae deinde in antea per ipsam Regiam Cameraam expediuntur pro exactione foculariorum absentium, dicatur pro annis decem praeteritis tantum, & quod ita semper obseruetur. Hoc suum, &c.

C D II.

Die 18. Decembris, 1577.

IN causa Vniuersitatis, & hominum Terrae Mercugliani, & aliarum Terrarum, seu Casalium vassallorum Sacri Monasterij Montis Virginis super immunitate, qua gaudere praetendunt, in passu, & Dohana Nola, & in gabella Plateae Maioris, cum Magnifico Hieronymo Albertino domino dictorum passus, & iuris Dohanae, & cum Regio Filco, & aliis, vt in magno processu.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Franciscum Antonium de David Regiae Camerae Summariae Praesidentem, & causae Commissarium, factaque de his omnibus relatione in Regia Camera coram aliis Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod tam Monasterium praedictum, & homines ipsius, quae etiam Vniuersitates, & homines Casalium Mercugliani, Hospitaletti, Mugnani, Quattrellarum, feudi Montis Virginis, Cutiani, S. Martini, Terrae nouae, & Lentace Casalium Montis Virginis, & vassalli dicti Monasterij fuerunt, & sunt franchi, & immunes in passu Summae, qui exigitur per Ducem d. Terrae Summae, & in quartucio, quod exigitur per Vniuersitatem d. Terrae, nec non in passu, seu Dohana quae dicitur Porta, & grassa, quae exigitur in Ciuitate Nola per Io. Hieronymum Albertinum, Item in gabella Plateae Maioris, quae exigitur in Foro Magno huius Ciuitatis extra Regiam Dohanam dictae Ciuitatis tantum, & quod conferuentur, & manuteneantur in dicta quasi possessione francha, & immunes vigore priuilegiorum dictis Monasterio, & eius Vassallis concessorum, & in actis deductorum, &c.

C D III.

Die 14. Ianuarij, 1578.

SVborto dubio an seruus quondam Magnifici Federici Longi nominatus Alphonsus

natus in partibus Infidelium gaudere possit ciuilitate Neapolitana, stante, quod est baptizatus in hac Ciuitate.

Per Regiam Cameraam referente Magnifico Domino Pirro Antonio Stinca Praesidente dictae Regiae Camerae fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod Alphonsus Longus tanquam baptizatus Neapoli cum fuisset seruus Magnifici Federici Longi, gaudeat ciuilitate Neapolitana. Hoc suum, &c.

C D IV.

Die 15. Aprilis, 1578.

PRAETENDENTE Aloysio de Mattheis orto in Terra S. Laurenzelli non posse ipsam cogi ad contribuendum cum illa Vniuersitate in functionibus fiscalibus, quamuis ibi esset ortus, stante quod non reperiebatur in illa numeratus, & domicilium tenebat in hac Ciuitate.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Bernardinum de Sancta Cruce Regiae Camerae Praesidentem, & causae Commissarium, ac de iis facta relatione in eadem Regia Camera coram aliis Dominis Praesidentibus ipsius, per Regiam Cameraam consensu fuit prouisum, & decretum prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod expediantur prouisiones pro Vniuersitate S. Laurenzelli, quod Aloysius de Mattheis ortus in dicto loco contribuat in functionibus fiscalibus cum dicta Vniuersitate, vt foculare, non obstante, quod in ea non sit numeratus, nec habitet, dummodo habitando Neapoli teneat eius uxorem, & familiam in eodem loco, & licet Neapoli habitet, exercendo officium procuratoris. Hoc suum, &c.

C D V.

Die 21. Aprilis, 1578.

SVper instantia facta per Vniuersitatem Terrae Auigliani, vt cogantur aliqui eius ciues ad exercendum officium Syndicatus, non obstante, quod Patres sint quinque filiorum.

Per Regiam Cameraam Summariae proponente Milite V. I. D. Fabricio Villano Praesidente consensu fuit prouisum, & decretum, quod si in dicta Terra non existant aliae personae habiles, cogantur ad exercendum officium Syndicatus Ciues illi adhuc quinque filios habentes. Hoc suum, &c.

C D V I.

Die 14. Maij, 1578.

IN causa Baiuli huius Ciuitatis Neapolis cum Magistris Actorum Magnæ Curie Vicariæ super cognitione quarundam causarum.

Visis actis per Magnificum V.I.D.Dom. Annibalem Moles Regiæ Cameræ Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque de his omnibus relatione in eadem Regia Camera coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod infra quatuor dies audiantur Partes super omnibus hinc inde præsentis, & interim lite pendente pro casibus in priuilegio baiuli contentis scilicet causarum quantitatis infra duos augustales, & damnorum datorum, d. Magistri actorum abstineant. Hoc suum, &c.

C D V I I.

Die 1. Octobris, 1578.

IN causa in Regia Camera vertente inter Arrendatorem gabellæ granorum pro rotulo huius Ciuitatis Neapolis, & Regium Castellatum castri noui super exemptione, & immunitate dictæ gabellæ.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Bernardinum de Sancta Cruce Regiæ Cameræ Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in Regia Camera, & coram Excellente Domino Locumtenente, ac aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per ipsam Regiam Cameram Partibus auditis, consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod pro militibus & aliis habitantibus intus Castrum, dictus Regius Castellanus non molesteretur; aliis non liceat vendere sub pœna intercepti, ac propterea liceat, & licitum sit Arrendatori tenere Credenzerium, seu custodem intus & extra castrum prædictum. Hoc suum, &c.

C D V I I I.

Die 17. Octobris, 1578.

Proponente Dom. Milite Ioan. Domini-
co Brancaleone Regiæ Cameræ Summarie Præsidente, si donationes, quæ fiunt clericis, vt promoueantur ad sacros ordines sub titulo beneficij, seu Patrimonij iuxta Sacrum Tridentinum Con. pro quibus sunt immunes à solutione functionum fiscalium intelligen-

da sint tantummodo de his, quæ fiunt per patres filijs, & non ab alijs.

Per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod dictæ donationes suum debeant sortiri effectum, non solum respectu illarum, quæ fiunt à patribus filijs clericis, verum & respectu aliorum quantumuis extraneorum, verum quod in prouisionibus in posterum expediendis, ultra clausulas ordinarias, ponatur illa, dummodo non sint in fraudem. Hoc suum, &c.

C D I X.

Die 23. Decembris, 1578.

IN causa Vniuersitatis Ciuitatis Brundusij cum militibus Castri eiusdem ciuitatis.

Per Regiam Cameram Summarie referente Domino Milite Ioan. Domino Brancaleone Præsidente consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod Bombardarij, & alij milites Castri Brundusij, qui sunt ciues, vel numerati in eadem ciuitate, & habitant extra Castrum, soluant cum dicta Vniuersitate, non obstante præsentis per eos immunitate, iuxta tamen prouisiones alias in similibus per Regiam Cameram expeditas, &c.

C D X.

Die 14. Ianuarij, 1579.

IN causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitatem S. Placantij, & Vniuersitatem Litij super contributione functionum fiscalium Donati Antonij de Lossa habitantis in Casali Guagnani, & numerati in vtraque numeratione dictarum Vniuersitatum S. Placantij, & Litij, vt ex actis, &c.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Franciscum Alvarez de Ribera Præsidentem Regiæ Cameræ Summarie, & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in dicta Regia Camera coram alijs Dominis Præsidentibus ipsius. Fuit per Cameram ipsam consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur & prouidetur, quod supradictus Donatus Antonius de Lossa contribuat in vno prædictorum duorum locorum, in quibus est numeratus, vbi est originarius. Hoc suum, &c.

C D X I.

Die 6. mensis Februarij, 1579.

IN causa reclamationis interpositæ per Illustr. Magnum Admiratum & Regium fiscum à decreto lato per Regiam Cameram

SSSS 3 olim

olim die 17. Martij 1575. in fauorem Magnifici Iulij Spinæ, Ioan. Andreæ de Riso, & Cæsaris Conchæ super petitione liberationis vndecim Turcarum captorum per prædictos in Maritima Vbriatici, prout in actis, &c.

Visis actis per Excellentem V. I. D. Dom. Annibalem Moles Præsidentem Regiæ Camerae Summaræ, & causæ Commissarium, ac de his omnibus per suam Dominationem facta relatione in dicta Regia Camera aliis Excellentibus Dominis Præsidentibus fuit consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, bene fuisse, & esse prouisum per decretum latum per dictam Regiam Camera, olim die 17. Martij 1575. in fauorem dictorum Magnificorum Iulij Spinæ, Ioan. Andreæ de Riso, & Cæsaris Chonchæ, & fuisse, & esse male reclamatum per prædictos Regium fiscum, & prædictum Illustr. Magnum Admiratum, & proinde dictum decretum latum die 17. Martij exequatur, prout præsentis decreto exequi mandatur. Hoc suum, &c.

CD XII.

Die 9. Aprilis, 1579.

PER Regiam Camera, audita relatione facta per Dom. Militem V. I. D. Franciscum Antonium de Dauid Præsidentem dictæ Regiæ Camerae, fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod duo fratres vnite habitantes, & sustinentes foculare patris numerati in alio loco, quam in eo, in quo ad præsens prædicti habitant, non soluant cum Vniuersitate, in qua habitant, stante quod in ea non sunt numerati. Hoc suum, &c.

CD XIII.

Die 4. & 8. Iulij, 1579.

IN causa Sacræ Religionis Hierosolymitana cum Regio fisco super immunitate tractarum noui impositi, & aliorum directuum pro rebus extrahendis pro vsu Sacræ Religionis vigore suorum priuilegiorum, & obseruantia prout in actis.

Visis actis per Excellentem Dominum Militem Franciscum Antonium de Dauid Regiæ Camerae Præsidentem, & Commissarium, factaque per eundem relationem in dicta Regia Camera aliis Existentibus Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod dictæ Sacræ Religionis obseruetur decretum per Regiam Camera interpositum facto verbo, in Regio Collaturali Consilio sub

die 30. Martij, 1560, & quod pro quibusuis bonis, quæ extrahuntur pro vsu Magni Magistri Magnæ domus, & conuentus dictæ Sacræ Religionis, & pro classè & munitioibus bellicis, ipsa Sacra Religio sit immunis à solutione directuum, & noui impositi; verum respectu bonorum, quæ non possunt extrahi sine licentia extrahantur præuia licentia cum eadem immunitate, & proinde fideiussiones præstitæ per dictam Sacr. Religionem cassentur, prout præsentis decreto cassari mandamus. Hoc suum, &c.

CD XIV.

Die 8. mensis Augusti, 1579.

FACTA relatione Sux Excellentia in Regio Collaterali Consilio per Regiam Camera Summaræ, referente Magnifico V. I. D. Francisco Alvarez de Ribera Regiæ Camera Summaræ Præsidente, & causæ Commissario de prætensionibus aliquorum Baronum, circa quædam concernentia Reg. Dohanam Mæne pecudum Apuleæ, & eius Officiales & de capitibus super hoc per aliquos dupuratos oblatis, auditis pluries aduocatis tam Baronum, & aliorum, quam Locatorum, ac Regio fisco; Et tandem facta matura discussione, S. E. mandauit prouideri, atque decerni, prout in calce vniuscuiusque capituli continetur, quorum capitulum, & decretationum tenor talis est.

Capi quali si pretendono per li Baroni del Regno, douernosi prouedere per riforma dell'istruttioni, & esercitio dell'officio di Regio Dohaniero di Puglia.

In primis pratendono detti Baroni, che lo Regio Dohaniero non habbia giuridittione ciuile, criminale, ne mista, eccetto che nelle persone, che calano personalmente nella Dohana, & assistono con le pecore, & altri animali di Dohana nelle Regie Locationi, e che habbino potestà di trahere innanzi al Regio Dohaniero per l'offese fatte nelle loro persone, e bestiami solo, mentre assistono in dette locationi, e città di foggia, e non quando staranno nelle loro proprie patrie, & fora le Regie locationi, e Regij tratturi. Et discusso tenore, & continentia dicti capituli, Sua Excellentia mandauit, quod nihil innouetur, imò obseruentur instructiones & reformationes dictæ Regiæ Dohanæ.

2. Item si pretende per li Baroni, che lo Regio Dohaniero debbia per lo primo d'octobre chiarire le defese extraordinarie insolite, che hà bisogno per seruitio della Regia Dohana, e non chiarendolo à detto di, siano liberi li Baroni di venderle, & à persone di Dohana; Et discusso tenore dicti capituli, Sua Excellentia mandauit, quod nihi innouetur.

Item,

3. Item, che quando il Regio Dohaniero, vorrà dette defese extraordinarie insolite, le debbia pagare per quello che detti Baroni mostreranno haverle vendute per instrumenti, hauendo quelle vendute, ò almeno quelle se debbiano apprezzare per apprezzatori eligendi per li Baroni, e Locati, e quando questo non paresse, se debbia stabilire lo prezzo, & rinouarlo ogni dieci anni, ò quanto parirà meglio alla Regia Camera, Sua Excellentia mandauit, quod nihil innouetur, imò obseruetur decretum super hoc latum de anno 1551. insertum in vltima reformatione capitum expeditorum super bono regimine dictæ Regiæ Dohanæ.

4. Item, che pigliandosi lo Regio Dohaniero alcune difese extraordinarie insolite, nelle quali fussero gliande, debbia pagare alli Padroni non solo li prezzi dell'herbaggio, ma ancora delle gliande, non potendo il Padrone pascolandoci le pecore, seruirsi di vendere le gliande alli porci, perche guastariano l'herba, Sua Excellentia mandauit, quod obseruentur decreta super his lata.

5. Item che lo Regio Dohaniero debbia pagare in foggia, prima che la cascia si parti tutto lo prezzo dell'herbaggi, tanto ordinarij quanto extraordinarij, delli quali se sarà seruito per la Regia Dohana, conforme alli capitoli di questa fidelissima Città di Napoli per tuto la metà d'Aprile, Sua Excellentia prouidebit quod herbaggia soluantur temporibus, & locis debitis.

6. Item, che volendo li Padroni dell'herbaggi tanto ordinarij, quanto extraordinarij, soliti seruirsi d'essi per le sue pecore con pagare alla Regia Corte quello li compete, sianno preferiti à qualsivoglia altro, & hauendo herbaggi extraordinarij insoliti, & volendo seli godere con le sue pecore, non stiano molestati, ne obligati à cosa alcuna, Sua Excellentia mandauit quod nihil innouetur, verum in distributione herbagiorum habeatur ratio de petitis, quantum fieri, sine Locatorum grauamine possit.

7. Item, che quando le pecore, ò altri animali de Dohana sono fuori delle Regie locationi, e tratturi, e commetteranno danno nelli seminati, vigne, & horti, & altri luochi chiusi, massimè quando sono guardati delli Custodi, debbiano pagare le pene iusta l'ordinatione delli Bagliui delli lochi & bagliuè delle Terre, doue commetteranno detti danni, per esecutione delle quali pene siano sogetti alli Bagliui, & Capitanei delli luochi, non douendo essere esenti di pagare pena, eccetto per il tempo, che staranno nelle dette Regie locationi, e caminaranno per li detti tratturi, Sua Excellentia mandauit, quod nihil innouetur, imò obseruentur instructiones, & reformationes dictæ Regiæ Dohanæ.

8. Item, che per la liquidatione delli danni, che commetteranno detti animali di Dohana quando staranno nelle proprie patrie, & altri luo-

chi extra le Regie locationi e tratturi, non si debbia andare al Dohaniero, ma ne sia Giudice l'Officiale, & Bagliui delli luochi; Sua Excellentia mandauit, quod nihil innouetur, imò obseruentur instructiones, & reformationes, dictæ Regiæ Dohanæ.

9. Item che quando li compassatori delli Territorij grauaßem alcuna delle Parti, la quale dimandasse reuisione, non sia obligato à depositare li sei docati aduersum, prima che si riuompassi, ma dando plegiaria, sia inteso nelle sue ragioni. con pagare le giornate alli officiali di Dohana, che anderanno con lo compassatore à compassare; Sua Excellentia mandauit, quod adueniente casti, Regia Camera prouideat.

10. Item che per li danni dati, e disordini, che si commettono nell'herbe di Dohana, non si possi citare ad informandum, ma se debbia procedere ciuilmente S. E. mandauit, quod obseruetur solitum Regiæ Cameræ, quæ iam prouidit, quod non citentur ad informandum, sed ad soluendam pœnam.

11. Item che lo Regio Dohaniero, e suoi Ministri non possano, ne per se, ne per suoi dependenti, ne per intermediam personam fare comprare l'esequitione, che farà vendere in Foggia detto Regio Dohaniero, Sua Excellentia mandauit, quod obseruentur instructiones, & reformationes, quæ hoc sub graui pœna prohibent; & quod hucusque fuit obseruatum, nec de contrauentione constat.

12. Item che detto Regio Dohaniero, & altri officiali non possano tenere massarie d'animali, ne seminare in dicta Regia Dohana; Sua Excellentia mandauit, quod obseruentur instructiones, & reformationes, quæ hoc sub graui pœna prohibent, præter quam quo ad præsentem Dohanerium, qui cum Regia dispensatione sibi concessa potest habere massariam pecudum, &c.

13. Item che detto Regio Dohaniero, & suoi ministri non possano pigliare pagamento nullo per le licentie, che daranno per brugiare le restoppie, & altre cose, Sua Excellentia mandauit, quod obseruentur instructiones, & reformationes, quæ hoc sub graui pœna prohibent, & hucusque non constat de inobseruantia.

14. Item che li Padroni delle pecore, le quali calano in Capitinata di Puglia l'Estate, le sia poi lecito tornarsene nelle loro patrie per li Regij tratturi, senza licenza del Regio Dohaniero; Sua Excellentia mandauit, quod obseruetur solitum.

15. Item, che lo Regio Casciaro dela Regia Dohana non possa essere in conto nullo mercante, ne possa fare sorte nulla di mercantia, ne per se, ne per intermediam personam; Sua Excellentia mandauit, quo ad primam ipsius capitis partem obseruetur solitum, quoad secundam, quod obseruentur instructiones, quæ hoc sub graui pœna

poena prohibent in rebus concernentibus Regiam Dohanam. Hoc suum, &c.

Ad materiam huius determinationis vide, quae late scripsi in obseruat. ad decis. 526. Dom. Reg. Reuerter.

C D X V.

Die 2. Septembris, 1579.

IN causa in Regia Camera Summaria vertente inter milites Ciuitatis Brundusij ex vna cum dicta Vniuersitate super exemptione functionum fiscalium, & aliarum impositionum, & alias, vt in actis, &c.

Visis actis per Excellentem Militem D. Ioannem Dominicum Brancalone Regiae Camerae Summariae Praesidentem, & praesentis causae Commissarium, & facta per eundem relatione de praedictis in dicta Regia Camera Illustriss. Domino Locumtenenti, & aliis Excellentibus Dominis Praesidentibus fuit per dictam Regiam Camerae, consensu Prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod milites, qui fuerunt creati milites ante numerationem, & persistunt in militia, etiam si sint numerati, sint immunes a solutionibus praedictis, & milites, qui fuerunt, & sunt milites post numerationem, & non sunt numerati similiter sint exempti, verum milites qui sunt effecti milites post numerationem, & tamen reperiuntur prius numerati, soluant, vt caeteri ciues, verum in oneribus personalibus contribuant in pecunia tantum. Hoc suum, &c.

C D X V I.

Die 23. mensis Septembris, 1579.

PER Regiam Camerae audita relatione facta per Dom. Praesidentem Ioan. Dominicum Brancalone, fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur & prouidetur quod in prouisionibus deinde expediendis per Camerae ad instantiam illorum, qui sunt focularia in vno loco, & habitant in alio, in eo, in quo habitatur volunt esse immunes hospitij & contributionis hospitiorum, allegando contribuere in hospitij, in loco, in quo sunt numerati, dicatur quod sint immunes, dummodo contribuant in loco, in quo sunt numerati, in omnibus oneribus, & hospitij. Hoc suum, &c.

C D X V I I.

Die 21. mensis Octobris, 1579.

IN causa in Regia Camera vertente inter Arrendatorem Sbarrarum & Vniuersitatem Neapolis, Particulares Iuliani, & alios super

exactione dictae gabellae pro victualibus quae ultra quatuor tumulos in qualibet salma asportantur, vt ex actis, &c.

Facta relatione de contentis in Regia Camera Summariae per Dom. Militem V. I. D. Fabritium Villanum Praesidentem dictae Regiae Camerae & causae Commissarium coram Spectabili Domino Locumtenente aliisque Dom. Praesidentibus ipsius. Fuit per Camerae ipsam consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur quod obseruetur solitum, & consuetum, & nihil innouetur, & proinde exigatur ad rationem salmarum, & non tumulorum, intelligendo salmam magnam, seu grossam, quando erit ultra tumulos quatuor ad quancumque summam ascenderit salma, & salmam paruum, quando erit infra tumulos quatuor vsque ad tumulos, quatuor. Hoc suum, &c.

C D X V I I I.

Die 14. Ianuarij, 1580.

VISA instantia facta per D. Marcellum de Mauro Regalis Patrimonij fisci Patronum, quod declaretur immunis ab onere solutionis collectarum pro bonis stabilibus, quae possidet in Ciuitate Monopolis, eidem obuentis pro dotibus eius nurus, prout sunt immunes caeteri Domini Praesidentes.

Visisque actis omnibus per Dom. Militem V. I. D. Franciscum Alvarez de Ribera Regiae Camerae Summariae Praesidentem, & causae Commissarium factaque per eundem relatione in eadem Regia Camera Summariae coram Excelente Dom. Locumtenente, caeterisque Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per Regiam Camerae consensu prouisum, & decretum, quod expediantur prouisiones directae Capitaneo, & Vniuersitati Monopolis, quod dictus Dominus Marcellus de Mauro vti fisci Patronus Regiae Camerae pro bonis ipsi, eiusque filio assignatis pro dotibus eius nurus, tractetur immunis ab onere solutionis collectarum. Hoc suum, &c.

Quod Domini Praesidentes sint immunes a solutione collectarum pro bonis stabilibus, quae in hoc Regno possident, fuit pariter per Regiam Camerae decisum sub die 7. Augusti 1579. & quod pariter sint immunes a directibus iuris salmarum, fuit per eandem Regiam Camerae decisum sub die vltima Iunii 1580. est etiam immunis a solutione Collectarum Dominus Magnus Camerarius pro bonis, quae possidet, vt fuit per Regiam Camerae decisum sub die 5. Iulij 1580.

Die 19. Ianuarij, 1580.

CVm Magnus Aurelius Campanilis Regiæ Camera Rationalis esset electus in vnum ex Magnificis Gubernatoribus Sacri Hospitalis, & Ecclesiæ Sanctiss. Annunciatæ huius fidelissimæ Ciuitatis, supplicarunt cæteri Magnifici Gubernatores vt Regia Camera dignaretur huic electioni assentire, promittentes quod d. Magnus Rationalis esset exemptus ab onere mensarij, & quod sat erat, ipsum bis in hebdomada accessum habere ad gubernium prædictum,

Auditaque instantia prædicta fuit per Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, nullatenus permittendum, vt dictus Magnus Rationalis Aurelius Campanilis vti occupatus negotiis Regij Patrimonij possit exercere officium Gubernatoris in d. Sacro Hospitali, & Ecclesia.

C D X X.

Die 23. mensis Ianuarij, 1580.

Contendentibus Reuerendo Episcopo Monopolitano Barone Castri Cisternini, & Io. Vincentio de Tolfa, qui in eodem Castro quamdam habet iurisdictionem criminalem, ad quemnam ex illis remitti deberet causa inquisitionis formatæ contra Petrum, & Domitium de Lauado inquisitos de insultu cum lapidibus in personam Roberti de Roberto, & de tentata falsitate.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Franciscum Antonium de David Regiæ Camera Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in eadem Regia Cam. coram alijs Dom. Præsidentibus ipsius, Partibus auditis; Per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum quod dicti Petrus, & Domitius inquisiti de insultu cum lapidibus in personam Roberti de Roberto, remittantur ad Capitaneum, qui criminalem iurisdictionem exercet. Hoc suum, &c.

Gravis semper fuit in Regno questio, de qua in hac determinatione, ad cuius plenissimam intelligentiam, vide quæ post alios ex nostratibus scripsi ego in obseruat. ad decis. Dom. Reg. Reuert.

C D X X I.

Die 10. mensis Februarij, 1580.

IN causa in Regiam Camera vertente inter Magnificum Baiulum huius fidelissimæ Ciuitatis ex vna, & Actorum Magistros ac subactuarios M. C. Vicariæ ex altera D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

de, & super nonnullis capitibus de quibus in actis.

Facta relatione in Regia Camera Summarie per Dom. Militem V. I. D. Annibalem Moles eiusdem Reg. Camera Præsidentem, & causæ Commissarium coram Excellente Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Reg. Camera pro nunc prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod pro obligationibus captis infra summam ducatorum trium, Actorum Magistri, & Subactuarij M. C. Vicariæ nullatenus de cætero in futurum se intromittant in causis ex dictis obligationibus exorientibus, salua prouisione facienda respectu obligationum, quæ capiuntur ultra summam prædictam. Partibus plenius auditis. Hoc suum, &c.

C D X X I I.

Die veneris 26. mensis Februarij, 1580.

IN causa reclamationis interpositæ pro parte quorundam Iudeorum, qui cum per mare iter agentes, vi ventorum applicuissent ad Ciuitatem Hostuni, fuit per Regiam Camera diffinitiuè prouisum, & decretum non solum bona fuisse amissa, & successiuè illa ad Regiam Curiam spectare, sed etiam personas ipsorum Iudeorum esse seruos effectos, sic ipsis Iudeis prætendentibus reuocationem dicti decreti, Et è contra instante Reg. Fisco decretum alias interpositum fore, & esse confirmandum, &c.

Facta de his omnibus relatione Illustriss. D. Proregi in Collaterali Consilio per Reg. Camera Summarie referente Domino Milite V. I. D. Francisco Antonio de David eiusdem Regiæ Camera Præsidente, & causæ Commissario, auditis D. Fisci Patrono, ac Magnificis Aduocatis dictorum Iudeorum, fuit per Regiam Camera accedente voto circumspectorum Dominorum Regiam Cancellariam Regentium, prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur benè fuisse, & esse iudicatum respectu amissionis bonorum, ac proinde imponendum esse perpetuum silentium, quo verò ad captiuitatem, seu interceptionem personarum ipsorum Iudeorum, benè fuisse, & esse reclamatum, & proinde fore, & esse illos in pristinam libertatem reponendos. Hoc suum, &c.

Ad plenam intelligentiam eorum, quæ in hac determinatione habentur, vide Domin. Reg. Reuert. decis. 76. & 77. & quæ ego ibi obseruavi.

TTttt C D X X I I I.

CD XXIII.

Die 28. Nouembris, 1580. & 16. Februarij, 1581.

SVper instantia facta per Franciscum Antonium Buonocore, vt declaretur ciuis Neapolitanus tanquam ortus in ciuitate Neapolis licet verè ortus sit in Castro Amalphiae, ex quo eius mater cum esset prægna propter timorem pestis, & belli aufugit ab hac ciuitate, & se contulit ad Costam Amalphiae, & postea reuerfa fuit Neapolim vbi ad præsens habitat, & habitauit.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Marcellum de Mauro Regiæ Camerae Summariae Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque per eum de his omnibus relatione in eadem Regia Camera coram Excellente Domino Locumtenente, ac aliis Magnificis DD. Præsidentibus ipsius. Per Regiam Camerae consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsenti decreto decernitur & prouidetur, quod Franciscus Antonius Buonocore tanquã conceptus Neapoli & ortus in Costa Amalphiae gaudeat ciuilitate Neapolitana, vt cæteri ciues orti Neapoli. Hoc suum, &c.

CD XXIV.

Die 9. Ianuarij, 1581.

Proponente Domino Locumtenente instantiam Bartholomæi de Angelo mercatoris artis serici, vt declaretur, an de sericis, quæ in drappo asportantur Neapolim à Prouinciis Calabriae debeant solui directus Magnifico Arrendatori, istoque vocato, & audito, ac de super discussione, facta, per Regiam Camerae Summariae consensu fuit prouisum, & decretum, quod liceat unicuique sine directuum solutione conduci facere decem, vel duodecim petias velluti Catanzarij cum cautione de soluendo quicquid fuerit iudicatum per Regiam Camerae, firmis remanentibus prouisionibus, alias per Regiam Camerae expeditis circa concordiam cum Magnifico Arrendatore, & hoc attento, quod dubium, est, an dictæ petiæ drappi sint confectæ ante, vel post concordiam. Hoc suum, &c.

CD XXV.

Die 22. Octobris, 1580. & 10. Ianuarij, 1581.

SVper differentia orta inter Mercatores, & particulares exercentes artem serici, &

alios, qui intendunt extrahere per extra Regnum tam serica sana, quam laborata, quæ à Regia Dohana fuerunt extracta franca pro vsu Artis ante diem 18. Octobris, 1580. quam alia, quæ post illam diem fuerunt extracta à Regia Dohana, soluto Caroleno, iuxta decretum Camerae virtute ordinis Suae Excellentiae, etiam de consensu artis expediti ex vna, & Arrendatorem ex alia prætendentem omnia prædicta serica debere soluere tempore extractionis à Regno granos decem, siue carolenum vnum pro libra, ne defraudentur suo iusto directu, sub pretextu, quod sint ex sericis, quæ soluerunt tempore, quo fuerunt à Regia Dohana extracta, & aliis vt in actis, &c.

Per Regiam Camerae Summariae proponente Domino Locumtenente, prouisum, & decretum est, prout præsenti decreto, decernitur, & prouidetur quod stante perplexitate negotij, & difficultate cognoscendi pro quibus sericis fuerint soluti directus, vel non, firmis remanentibus Prouisionibus expeditis circa solutionem Caroleni vnus pro omnibus sericis, quæ extrahuntur à Prouinciis Regni, & à dicta Regia Dohana Neapolis tam sana, quam laborata, pro vsque ad vltimum Maij proximè venturum pro sericis tam fanis, quam laboratis, quæ reperiuntur extracta à Regia Dohana soluantur grana quinque pro libra tempore extractionis per extra Regnum, nulla facta differentia si ante vel post dictas prouisiones, & decretum fuerunt extracta, & hoc ex dictis, & aliis causis in Banca discussis, citra præiudicium Iurium Regij Fisci, verum ad euitandum grauamen inter extrahentes propter inæqualitatem solutionis cum alij soluerint directum caroleni, & alij non, sint salua iura inter eos, prout Regia Camera eis reseruat, vt ipsis comparentibus eorum indemnitati prouideri possit, & solutionem ad æqualitatem reducere. Hoc suum, &c.

CD XXVI.

Die 18. Aprilis, 1581.

IN causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitatem Casali, & Magnificum Perceptorem Terræ Hydrunti, de, & super solutione ducati vnus cum dimidio pro centenario signicatoriarum expeditarum nomine Reg. Curiae pro solutionibus fiscalibus, & aliis, vt in actis, &c.

Visis actis per Excellentem Militem V. I. D. Io. Martinez de Quadra Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium, & de prædictis omnibus per eundem facta relatione in d. Reg. Camera Illustr. Domino Locumtenenti, &

& aliis Excellentibus Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per d. Reg. Cameram consensu, prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod per d. Magnificum Perceptorem non exigatur aliquid ab Vniuersitate prædicta pro exactione dictorum significatoriarum, sed prædicto Perceptori sufficiat ius, quod habet à Regia Curia ad rationem vnius, & medijs pro centenario, verum Commissariis, qui vacant in exactione significatoriarum soluantur salarium ad rationem carolenorum trium pro die soluendorum per debitores dilatantes solutionem. Hoc suum, &c.

CDXXVII.

Die 8. Iunij, 1581.

SVper memoriali porrecto pro parte Marci Antonij Pipini Syndici ciuitatis Oyræ se conquerentis, quod Octavius Pellegrinus Commissarius destinatus pro reuisione computorum administratorum Vniuersitatis dictæ Ciuitatis procedit ad illorum reuisionem, non facta prius solutione illarum pecuniarum quantitatum, ad quas dicti Administratores litteris significatorialibus mediantibus fuerunt condemnati.

Facta de his relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Ioannem Martinez de Quadra eiusdem Regiæ Cameræ Præsidentem coram Excellenti Dño Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, quod mandetur d. Octauio quod nullo modo procedat ad reuisionem dictorum computorum, donec ei non constet de soluto penes Magnificum Perceptorem Prouinciæ pecuniarum quantitatum in litteris significatorialibus contentarum, vel ad minus facto deposito illarum, ac insuper prouisum est quod scribatur eidem Magnifico Perceptori, quod de prædictis se informet, & habita informatione, dictum Octauium sic processisse, prout Syndicus dictæ Ciuitatis in dicto memoriali exponit, mandet dicto Octauio nomine Regiæ Cameræ, quod se absteineat à sua commissione. Hoc suum, &c.

CDXXVIII.

Die 12. Decembris, 1581.

IN causa Lauræ Suriano cum Reuerendo Fabio Suriano eius Fratris, & Liuiæ Suriana eius sorore in capillo super inuestitura Terrarum Calimeræ, & Sancti Caloiri, & aliorum bonorum feudaliū per mortem Iulij Cæsarij Suriani eorum communis fratris mor-

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

tui absque filiis legitimis, & hæredibus, rationibus, & causis, vt in processu, ac etiam in causa reconuentionis super petitione æstimationis eorundem feudorum ex parte dicti Reu. Fabij, & aliis pro eorum parte oppositis, petitis & allegatis, super eibus fuerunt pluries auditi Magnifici Aduocati vtriusque Partis.

Congregatis ordine Illustriss. & Excellentissimi Domini Proregis, Sacro Regio Consilio de Regia Camera Summarie in Aula M.C. Vicariæ, vbi congregari solent pro audienda relatione prædictæ causæ, referente Domino Milite V. I. D. Marthos de Garastiola Regiæ Cameræ Præsidente & causæ Commissario, fuit per eandem Regiam Cameram accedente voto dicti S. R. C. prouisum, & decretum, inuestituram dictorum feudorum Calimeræ, & S. Caloiri, & omnium aliorum bonorum feudaliū quæ remanserunt per mortem dicti quondam Iulij Cæsarij Suriani esse concedendam, & concedi debere, prout præfenti decreto conceditur dictæ Lauræ Suriano, exclusis tam dicta Liuiæ Sorore in capillo, non obstantibus renunciatione dictæ Lauræ, & aliis per eam prætensis. puam dicto Reuerendo Fabio Suriano tanquam incapace, ac proinde dicta feuda esse restituenda prædictæ Magnificæ Lauræ vna cum fructibus liquidandis, tam respectu temporis, quam quantitatis; Insuper prouisum est, eandem Lauram à petita æstimatione dictorum feudorum esse absoluendam, prout præfenti decreto absoluitur & liberatur. Hoc suum, &c.

Hæc determinatio fuit à me relata lib. 2. mearum resolution. cap. 189. num. 80.

CDXXIX.

Die 1. Februarij, 1582.

SVper instantia facta per Vniuersitatem Ciuitatis Hostuni contra Vniuersitatem Ciuitatis Brundusij, vt non molestentur eius Particulares ciues orti in ciuitate Brundusij, sed commorantes in dicta ciuitate Hostuni, ex quo Brundusij remanserunt fratres, qui ibi sustinent onus foculariorum patrum ad solutionem aliquam.

Visis actis per Dominum Militem V. I. D. Ioan. Martinez de Quadra Regiæ Cameræ Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, factaq; de his relatione in eadē Regia Camera coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dom. Præsidentibus ipsius. Per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod illi Particulares ciues orti in Ciuitate Brundusij, qui ad præsens habitant in Ciuitate Hostuni,

T T t t t 2 soluant

soluant in oneribus ordinariis, & extraordinariis cum ipsa Vniuersitate Hostuni, tanquam eius ciues vti focularia acquisita, dummodo in Ciuitate Brundusij remanserint eorum fratres, siue nepotes, qui sustinent onus foculariorum eorum patrum, & quod idem feruetur cum illis Brundusinis habitantibus in Ciuitate Hostuni, quos non constat fuisse numeratos Brundusij. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

CDXXX.

Die 2. Martij, 1582.

PER Regiam Camerae Summariae, propo-
nente Domino Milite V.I.D. Fabritio Vil-
lano Praesidente ipsius, consensu fuit prouisum, & decretum quod expediantur prouisiones directae Vniuersitati Terrae Magdalenensium, vt pro bonis patrimonialibus, quae Reuerendus Episcopus Ischiae, & Magnus Ioan. Antonius Puluerinus fratres possident in territorio dictae Terrae, tractentur immunes a solutione bonatenentiae, ex quo dictus Reuerendus Episcopus de iure est immunis vti Ecclesiasticus, & dictus Magnus Ioan. Antonius pariter est immunis vti Rationalis Regiae Camerae, & circa contributionem bonatenentiae faciendam per Io. Hieronymum Puluerinum Artium, & Medicinae Doctorem fratrem praedictorum Episcopi, & Ioan. Antonij requiratur prius eius Partionarius, vt soluat, & in casu renitentiae contributionis quantitatis debitae pro rata bonatenentiae, liceat deinde exequi, & non aliter. Hoc suum, &c.

CDXXXI.

Die 3. Martij, 1582.

IN causa appellationis in Regia Camera uertente inter Petrum & Vitum de Vito, appellantes ex vna, & Vniuersitatem Terrae Candelae appellatae ex altera, super reuocatione, vel confirmatione decreti lati per Regiam Dohanam Menae pecudum Apuleae, per quod fuit prouisum, vt dicti Petrus, & Vitus soluant gabellas pro fructibus nascentibus in territoriis affectatis a Regia Curia.

Visis Actis per Magnificum Militem V.I.D. Fabritium Villanum Regiae Camerae Summariae Praesidentem, & causae Commissarium, factaque de omnibus relatione in eadem Regia Camera coram Excellentissimo Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius, per Regiam Camerae consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti definitio decreto decernitur, & prouidetur quod rescribatur Regiae Dohanae Menae pecudum Apuleae, quod suum exe-

quatur decretum latum in fauorem Vniuersitatis Candelae appellatae contra Petrum, & Vitum de Vito appellantes super solutione gabellarum pro fructibus nascentibus in territoriis affectatis a Regia Curia, & quod insimul soluant expensas factas ab appellatione citra liquidandas per eandem Regiam Dohanam. Hoc suum, &c.

Ad confirmationem huius determinationis vide, quae ego scripsi lib. 1. mear. resolut. cap. 99. in fine & latius cap. 169.

CDXXXII.

Die 9. Martij, 1582.

SVper instantia facta per Ioan. Bapt. de Verdutiis de Terra Pollechae, vt pro bonis dotis titulo acquisitis ex causa matrimonij contracti cum Constantino de Iacobino Terrae Rotini Cilenti non molestetur ad soluendum bonatenentiam cum dicta Vniuersitate Rotini, vbi bona praedicta sita sunt, ex quo inter dictas Terras adest promiscuitas territorij.

Visis actis per Dom. Militem V.I.D. Marcellum de Mauro Regiae Camerae Summariae Praesidentem, factaque de his relatione in eadem Regia Camera coram Excellentissimo Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dom. Praesidentibus ipsius. Per Regiam Camerae consensu fuit prouisum, & decretum, quod Ioan. Baptistae de Verdutiis obseruentur prouisiones per Regiam Camerae expeditae de mense Iulij anni proxime praeteriti, vt non molestetur pro bonis sitis in dicta Terra Rotini, quae in dotem accepit, ex causa matrimonij contracti cum Constantia de Iacobino, cum in Terra Rotini non sit numeratus, nec in ea pro maiori parte anni habitet, dummodo inter dictas Terras Pollechae, & Rotini adsit promiscuitas territorij, & quod constet dictum Ioannem Baptistam esse alibi numeratum. Hoc suum, &c.

CDXXXIII.

Die 13. Martij, 1582.

PROponente Domino Locumtenente per Regiam Camerae Summariae consensu fuit prouisum, & decretum, quod ab hodie in antea, & in futurum in prouisionibus per Regiam Camerae expeditis circa immunitatem capitis militum nouae militiae ponatur clausula, quod sint immunes pro capite, si impositio capitis sit aequaliter a quolibet sed si in impositione capitis habetur ratio de industria & per militem sit industria, tunc soluat respectu industriae, & si immunis pro capite, eo tamen modo, & forma, vt fuit super impositione, seu solutione capitis generaliter prouisum

prouisum per Regiam Camera[m] respectu sexagenariorum; Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

CDXXXIV.

Die 10. Maij, 1582.

SVper instantia facta per Reuer. D. Nicolaum de Benedictis assertum Commendatarium S. Lazari, vt mandetur Vniuersitati Ciuitatis Sulmonis, ne ipsum molester ad soluendum gabellas pro rebus commestibilibus, quibus indiget pro sustentatione Hospitalis.

Facta de his relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Franciscum Antonium de David eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem coram Excellente D. Locumtenente, ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Camera[m] consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod Reuer. D. Nicolaus de Benedictis commendator, vt dicitur S. Lazari tractetur immunis in Ciuitate Sulmonis à solutione gabellarum pro rebus commestibilibus, quibus indiget pro victu infirmorum, quos hospitatur in suo hospitale, sic eis expensas subministrans misericorditer, verum, quod hæc immunitas respiciat tantum personas infirmorum, & pro illis expensis quæ sunt necessariæ pro seruitio hospitalis non autem, quæ respiciunt personam dicti D. Nicolai Commendatoris & quod super his, ne fraus contingat, inuigilet Magnificus Gubernator Ciuitatis. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

CDXXXV.

Die 30. Maij, 1582.

IN causa Vniuersitatis Aquilæ cum Mediolanensibus, & Lombardis habitantibus, & comorantibus in dicta Ciuitate Aquilæ super contributione functionum fiscalium, collectarum, gabellarum, hospitorum, solutionum, & onerum d. ciuitatis prout oluunt, & sustinent cæteri ciues.

Visis actis per Excellentem Militem Dom. Franciscum Antonium de David V. I. D. Præsidentem Regiæ Camerae & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in dicta Regia Camera coram Domino Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Camera[m] prouisum, & decretum, prout præsentis decreto prouidetur, quod illi Mediolanenses, & Lombardi, qui habitant cum familia in dicta ciuitate Aquilæ, aut in ea possident bona stabilia contribuunt in solutionibus fiscalibus, collectis, gabellis & aliis impositionibus, & oneribus, prout contribuunt

cæteri ciues d. Ciuitatis, & taliter etiam gaudeant honoribus eiusdem Ciuitatis. Alij verò qui non possident in ea bona, & habitauerunt in ciuitate prædicta per decemnum contium, soluant similiter, & gaudeant vt supra. Verum sint immunes à debitis contractis ante eorum habitationem, & ab ipsorum debitorum impositionibus. Illi autem, qui permanent in ciuitate prædicta exercendo eorum artes, qui, & ire, & redire solent ad eorum Patrias, non cogantur ad dictas contributiones, & onera ciuitatis prædictæ; idemque semper obseruando circa solutionem debiti contracti ante habitationem, à quo omnes sint immunes. Hoc suum, &c.

Vide alia decreta sub die 17. Octobris 1571. 28. Martij, & 26. Septembris 1576. & 16. Septembris 1651.

CDXXXVI.

Die 1. Iunij, 1582.

SVper instantia facta pro parte Venerabilis Monasterij Sancti Gabrielis Terræ Airolæ, vt tractetur immune in Terris Montis Herculis, Airolæ, Argentij, & in aliis locis de conuicinio à solutione gabellarum, aliorumque onerum pro vino, & victualibus, quas ad vendendum transmittit ad Terras prædictas.

Facta de his relatione in Reg. Camera Summaria per Dom. Militem V. I. D. Marcellum de Mauro eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem coram Excellente Domino Locumtenente, ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius per Regiam Camera[m] consensu fuit prouisum, & decretum, quod Gabelloti exactores, & Datarij Terrarum Montis Herculis, Airolæ, & Argentij pro vino, & victualibus, quæ ad vendendum asportantur ad Terras prædictas nomine, & pro parte dicti venerabilis Monasterij cum fide, & attestazione Reuerendorum Patrum, quod sint fructus nati in propriis territoriis Monasterij, & ab ipsius famulis, & operariis collecti, nullatenus molestant asportantes ad soluendum gabellas, aliaque onera, sed illos tractent immunes, & francos ab omni gabella onere, & impositione, dummodo territoria prædicta non sint à Monasterio in affictum data personis particularibus, à quibus fructus fuissent percepti. Insuper prouisum est quod dictum Monasterium tractetur etiam immune *dal peso della calce*, quam emit pro fabricia. Hoc suum, &c.

CDXXXVII.

Die 20. Iunij, 1582.

PER Regiam Camera[m] Summaria[m] proponente Domino Præsidente Ioan. Dominico Brancaleone, consensu fuit prouisum,

& decretum quod expediantur prouisiones directæ Capitaneis, & Vniuersitatibus & aliis officialibus Terrarum Cerentia, Caccherij, Verzini, & Cutri, vt tractent immunes personas illas, quæ Ecclesiis, & Monasteriis ordinis S. Francisci se, & bona sua obtulerunt, donatione facta bonorum dictis Ecclesiis, & Monasteriis, tam in proprietate, quam in vsu fructu, itavt ab eisdem Ecclesiis, & Monasteriis, quibus inferuiunt dictim alimenta percipiant. Hoc suum, &c.

Ad confirmationem huius determinationis vide scripta per me lib. 1. resol. iur. capit. 117. numero 7.

CDXXXVIII.

Die 1. Octobris, 1582.

SVper instãtia facta per Manzum de Firenze, vt tractetur immunis vt pater onustus duodecim filiorum, quamuis aliquis ex dictis eius filiis habitet seorsum ab ipso, ratione commodioris habitationis.

Facta de his relatione in Regia Camera Summarie per Dom. Militem Aurelium Campanilem eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Cameraam consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod Manzus de Firenze vt pater onustus duodecim filiorum tractetur immunis ab omnibus impositionibus ordinariis, & extraordinariis, non obstante, quod aliquis ex eius filiis habitet seorsum pro commodiori habitatione, dummodo omnes viuant sub paterna obedientia, sub vno pane, & in communi, absque bonorum diuisione. Hoc suum, &c.

CDXXXIX.

Die 6. Octobris, 1583.

PER Regiam Cameraam Summarie proponente Domino Milite V.I.D. Marthos de Garastiola, eiusdem Regiæ Camerae Præsidente, consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod Dom. Aloysius de Toledo, ex quo fuit filius quondam Illustriss. D. Petri olim Regni huius Proregis aggregati in sedile Montaneæ huius fidelissimæ Ciuitatis, & habitat Neapoli, & habitauit, ac in dicta Ciuitate bona possidet, & ad præsens construit magnam domum, gaudeat Ciuitate Neapolitana. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

Ad confirmationem vide scripta per Dom. Reg. Moles in suis decisionibus manuscriptis, in tit. qualiter quis dicatur ciuis Neapolitanus art. 6.

CDXL.

Die 8. mensis Octobris, 1583.

IN causa Ioan. Martinez de Malga super Ireuocatione sententiæ contra eum latae per Dominos Regiam Cancellariam Regentes in Collaterali Consilio, per quam ipse Ioan. Martinez fuit declaratus mancipium prætextu quod cum esset in captiuitate Infidelium, fidem Christianam renunciauerat.

Facta de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Marthos de Garastiola, eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem coram Excellente Domino Locumtenente, ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Cameraam fuit prouisum, & decretum quod fiat consultatio Excellentiss. Domino Proregi, in qua dicatur, Cameraam esse voti quod detur libertas dicto Ioan. Martinez, stante quod ex nouiter deductis constat, in Triremibus Regiæ Curia, in quibus ad præsens reperitur captiuus, christiane ipsum vixisse. Hoc suum, &c.

CDXLI.

Die 14. Iulij, 1584.

PER Regiam Cameraam proponente Domino Locumtenente consensu prouisum, & decretum est, quod fiat ordo Magnificis Rationalibus quod quolibet die non feriato accedant summo mane ad Tribunal Regiæ Camerae & ibi assistant toto tempore, quo ipsum Tribunal regitur sub pœna vnciarum duarum per quemlibet, & iterum prouisum sub die 16. Maij 1585. sub pœna vnciarum 25. & iterum sub die 2. Octobris 1586.

Vide decretum latum sub die 12. Aprilis, 1542.

CDXLII.

Die 29. Octobris, 1584.

SVper differentia quæ vertitur inter Illustr. Marchionem Corati Regentem Officium Magni Admirati, & Arrendatores ferri Apuleæ super immunitate terzariæ pro quarto Curia de ferris naufragij, ac super petitione, quod de ferro veteri pro tribus partibus suis soluat tantum tarentes pro vncia, &c.

Facta de his omnibus relatione in Regia Camera Summarie per Dom. Militem V.I.D. Martos de Garastiola eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium coram Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Cameraam, Partibus auditis, fuit consensu prouisum, & decretum quod pro quarta parte spectante ad Regiam Cameraam de supradictis ferris, dictus Illustr. Marchio nomine, quo supra

supra sit immunis, & pro aliis tribus partibus spectantibus ad Magnum Admiratum; soluat Arrendatoribus ferri id quod pro similibus ferris veteribus solent alij soluere. Hoc suum, &c.

CDXLIII.

Die 27. Nouembrii, 1584.

CVM esset relatum Dominis Locumtendenti, & Præsidentibus Regiæ Cameræ, quod ad supremum hoc Tribunal accedebat Dominus Diomedes Carrasa de nouo creatus Regius generalis Thesaurarius Regni huius, vt federet in tribunali, prout, & Prædecessores sui federunt, & de occurrentibus negotiis tractaret, fuit dubitatum, an esset ei dandus ingressus priusquam eius priuilegium legeretur, & in quo loco tribunalis sedere deberet.

Per Regiam Cameram, viso libro notamentorum anni, quo ad Tribunal habuit ingressum D. Ioan. Bapt. Caracciolus immediatus prædecessor in officio generalis Thesaurarij, fuit prouisum, & ordinatum, quod antequam d. Diomedes ad Tribunal ingrederetur, legeretur eius priuilegium, ex quo sui officij iam possessionem in Regio Palatio cæperat, & quod postea federet in prima sede tribunalis post Dom. Præsidentem Decanum, citra tamen præiudicium omnium, & quorumcunque iurium, cuilibet forte competentium tam in petitorio, quam in possessorio, & sic accessit, & sedit supra sedem D. Ferdinandi Fornarij Regij Consiliarij, & Regalis Patrimonij fisci Patroni in frontispicio D. Præsidentis Francisci Antonij de David Decani aliorum DD. Præsidentium, &c.

CDXLIV.

Die 12. Decembris, 1584

NVmerato in vltima generali numeratione Io. Cicchetto de Ciuitate Santi Angeli Lombardorum sub foculare patris, translatoque postea eius domicilio ad Terram Cerignolæ, prætensionem habuit non posse pro solutione collectarum cogi ad contribuendum cum Vniuersitate dictæ Ciuitatis Santi Angeli, neque pro præterito, neque in futurum, sed teneri, ipsum soluere cum Vniuersitate dictæ Terræ Cirignolæ tanquam foculare ibi acquisitum, vnde discussione facta & primo quod d. Ioannes à Ciuitate S. Angeli discesserat invita patris postea defuncti; Secundo quod in Ciuitate S. Angeli remansit alter frater, qui per certum tempus focalaris defuncti patris sustinuit onus, licet postea effectus sit clericus, prout tam de habitu, quam de con-

tinuato seruitio in diuinis per fidem Vicarij constare fecit, & sic immunis.

Per Regiam Cameram, his omnibus mature consideratis, & bene discussis, referente Domino Præsidente D. Petro de Castellero, fuit prouisum, & decretum quod respectu temporis præteriti, quod d. Io. Cicchetto in dicta Terra Cirignolæ, soluat cum illius Vniuersitate vt alij ciues soluant tanquam foculare eidem Vniuersitati Cerignolæ acquisitum: A die verò 17. Decembris, 1581. quo die frater germanus dicti Ioannis qui olim sustinebat onus dicti focalaris in Ciuitate S. Angeli factus est clericus, & sic immunis à solutionibus respectu dicti focalaris, dictus Ioannes contribuatur, & soluat vt alij Ciues numerati in dicta Ciuitate S. Angeli, non autem cum Vniuersitate dictæ Terræ Cirignolæ, licet ad præsens in ea habitet, habitauit, vel habitabit, verum ab eo tempore clericatus, & immunitatis dicti fratris clerici, & in futurum d. Ioan. soluat vt bonatenens cum Vniuersitate prædicta Cirignolæ pro bonis, quæ ibi possidet, nec gaudeat in ea immunitatibus, & prærogatiuis, quibus gaudent cæteri ciues eiusdem Terræ Cirignolæ. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

CDXLV.

Die 12. Ianuarij, 1585.

CVM procederetur ad liquidationem relictæ Cuij Regiæ Curia debiti per mortem Decij Carrasa Baronis Casalis Mariglianellæ fuit per Regiam Cameram consensu generaliter prouisum, & decretum, quod quando successor in feudo pro obtinenda inuestitura vult denunciare mortem eius prædecessoris, & sic soluere debitum releuium, teneatur docere de successione & describere fines feudi, cuius inuestituram petit, & vt de hac determinatione omnes Regni feudatarij notitiam haberent, & causæ ignorantiam in futurum allegare non possent, fuit ordinatum quod de hoc fiant banna, nedum in hac Ciuitate Neapolis, sed per totum Regnum.

CDXLVI.

Die 27. & 28. Martij, 1585.

CVM esset denunciatum Regiæ Camera, quod Magnus Regni Admiratus emanare fecerat banna per totum Regnū sic prætendens cognitionem habere omnium delictorum, quæ committuntur per Nautas cæterosque de arte maritima viuentes.

Per Regiam Cameram referente Domino Ferdinando Fornario, fuit consensu prouisum, & decretum quod pro executione decreti

lati

lati sub die 14. Iunij, 1584. prævia consultatione Illustrissimo Domino Proregi facta, fiat ordo dicto Magno Admirato, quod de cætero non se intromittat, nisi in causis nautarum, & aliorum de arte maritima viuentium, in hac tantum Ciuitate Neapolis commorantium, & quod scribatur omnibus Regiis Audiendiis Regni, quod sic exequi faciant, & quod capiatur informatio in casu contrauentionis, &c.

Vide aliud decretum latum sub die 21. Aprilis, 1572.

CDXLVII.

Die 6. Aprilis, 1585.

IN causa Magnifici Iacobi Colutij Arrendatoris Regiæ Gabellæ Cartarum, cum Magnifico Montalto, ac vener. Hospitali Sanctæ Mariæ Annuntiæ Ciuitatis Auerfæ dominis gabellæ pœnarum ludi Ciuitatis Neapolis, remissa per Suam Excellentiam Regiæ Camerae Summaræ per decretum interpositum die 15. Ianuarij, 1585, quod in dicta causa procedat, de iustitia prouideat, & interim nihil innouetur citra obseruantiam 8. capituli contenti in banno per dictam Regiam Cameraam emanato in beneficium dicti Arrendamenti, prout in actis causæ prædictæ continetur.

Visis priuilegiis, ac bannis dictæ gabellæ pœnarum ludi, Regiis pragmaticis emanatis super ludis, & Barattariis, ac prædicto cap. 8. dicti Arrendamenti & aliis actis dictæ causæ, per Excellentem Dom. Marthos de Garastiola V. I. D. Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in dicta Regia Camera Illustr. Domino Locumtenenti, & aliis Excellentibus Dominis, Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Cameraam attendendis, & consideratis considerandis prouisum, & decretum, quod non liceat supradictis Dominis gabellæ pœnarum ludi, in futurum banna prohibentia sequentes ludos facere, nec occasione præfata contra Lusores ad exactionem alicuius pœnæ procedere, videlicet A' Picchetto, Tarocchi, ventifigure, Gile, sbracare, allo Schiaucchiello, Scartare, à noue carte, à Trionfo due per due, alo male contento, à Trapulare, alla Gabella, à Primera ordinaria à Primera scouerta, seu Mammaria, & à Runfo, prout præfenti decreto prohibentur talia banna facere, & eorum occasione procedere contra Lusores ad actionem alicuius pœnæ. Hoc suum, &c.

CDXLVIII.

Die 16. mensis Decembris, 1585.

IN causa Magnifici Bendinelli Sauli cum Regio fisco super petitione interesse per

eum ut prætenditur passi ob retardatam solutionem sui stipendij pro duobus Triremibus, cum quibus seruiuit Regiæ, & Catholicæ Maiestati, ac super liquidatione dicti interesse quod dict. Magnificus Bendinellus prætendit debere liquidari, eo modo, & forma, prout in Regia Contadoria Regnorum Hispaniæ liquidari consuevit interesse stipendij Illustr. Principis Ioan. Andreæ d'Oría, scilicet cumulando interesse totius anni ad rationem scutorum duodecim pro centenario, & in fine cuiuslibet anni illud coaceruando cum capitale, ita ut ex eo currat nouum interesse, & ita continuando per singulos annos, faciendoque nouam aggregationem, & continuando cursum noui interesse, & aliis prout in eius memorabilibus, & processu; Regio fisco in contrarium prætendente, nullatenus deberi aliquod interesse, aut si forte vigore Regiarum litterarum deberetur, illud debet liquidari solummodo ad rationem duodecim pro centenario, ita ut nulla penitus sit facienda coaceruatio dicti interesse cum capitale, nec ex interesse prædicto currere debeat aliquod nouum interesse, & quod in calculo faciendæ solutiones factæ de stipendio prædicto tendant ad extinctionem summæ capitalis per tempora debiti, quoniam imò declarari debet scutos 99600. per ipsum receptos occasione dicti interesse debere restitui Regiæ Curia vna cum fructibus, damnis, & interesse, & aliis ut in dicto processu.

Visis actis, & litteris Regiæ & Catholicæ Maiestatis sub datum in Guadalupo die 24. Septembris, 1576. & aliis Regiis litteris sub data in S. Lorenzo die 28. Maij, 1578. ac aliis Regiis nouissimis litteris sub data 24. Februarij, 1583. & aliis in processu deductis, factaque de omnibus relatione Illustrissimo & Excellentissimo Domino Proregi in Regio Colateralis Consilio per Regiam Cameraam Summaræ referente Excellentem Domino Regente Francisco Antonio de Dauid de Supremo Consilio Italiæ penes Catholicam Maiestatem, & eiusdem causæ Commissario, accedenteque voto Excellentium Dominorum Annibalis Moles Regentis Regiam Cancellariam, & Regentium Antonij Cadena de prædicto supremo Italiæ Consilio, & Ioannis Anatonij Lanarij Regiæ Cancellariæ Proregentis, auditisque plene Regio Fisco, & Partibus, Per eandem Regiam Cameraam fuit prouisum, & decretum, ac declaratum, prædicto Magnifico Bendinello deberi per Regiam Curiam interesse ex causa retardatæ solutionis dicti stipendij singulis quatuor mensibus ad rationem scutorum duodecim pro centenario, quolibet anno, iuxta litteras Regiæ Maiestatis; verum nullo modo fiat coaceruatio aliqua dicti interesse, ita ut in fine anni conuertatur in capitale,

pitale, & ex eo currat nouum interesse, prout dictus Magnificus Bēdinellus prætendit, à qua prætensione Regius fiscus penitus absoluitur, & liberetur. Et insuper declaratum est, quantitates per Regiam Curiam solutas dicto Magnifico Bendinello ex causa dicti stipendij cessisse, & cedere in extinctionem capitalis stipendij prædicti per tempora debiti, ita quod de capitale sic extincto non intelligatur decurrissē vterius aliquod interesse, & quod iuxta declarationes prædictas fieri debeat calculus prædicti interessē, & si ex calculo modo prædicto faciendō apparuerit interesse prædictum non ascendere ad summam prædictorum ducatorum 99600. per dictum Magnificum Bendinellum receptorum, illud quod vltra summam modo prædicto liquidandam recepit, teneatur dictus Magnificus Bendinellus restituere Regiæ Curiae, prout præsentī decreto ad dictæ summæ restitutionem condemnatur, salua meliori deliberatione super interessē fructuum, & interessē quantitatis prædictæ superexactæ per Regium fiscum prætensorum explicanda, Partibus auditis, ita præsentī decreto decernitur declaratur, prouidetur, & condemnatur. Hoc suum, &c.

C D X L I X.

Die 19. Decembris, 1585.

PER Regiam Cameram Summariæ, instantē Domino fisci Patrono Regalis Patrimonij, consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentī decreto decernitur, & prouidetur, quod ab hodie in antea, & in futurum consultationes cum voto, quæ fiunt directæ Illustriss. & Excellentiss. Domino Proregi nullatenus registrentur in Registris penes Actorem Magistrum, sed fiat Registrum separatum, quod conseruetur penes Magnificum Secretarium Regiæ Cameræ, & mandetur Magnificis Rationalibus, & actitantibus, quod consultationes cum voto registrentur in dicto Registro penes Magnificum Secretarium, &c.

C D L.

Die 5. Martij, 1586.

SVborto dubio circa interpretationem priuilegij Brundusini, an illud profit omnibus ad habitandum in ciuitate illa confugientibus & sictam Regnicolis, quam exteris, visoque decreto lato per Reg. Cameram sub die 26. Septembris, 1525. cuius tenor talis est, videlicet, Per Regiam Cameram fuit prouisum, facta prius relatione Illustriss. Domino Locumtenenti generali in Collaterali Consilio, quod

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

illi, qui accesserunt, vel accesserint ad habitandum, & incolatum faciendū in Ciuitate Brundusij ab aliis terris, in quibus reperiuntur numerati pro focalibus, teneantur exhibere priuilegium, in quo ab ipsa Vniuersitate Brundusij sint asciti in ciues, & facta inquisitione per Regium Commissarium si reperiatur actu habitare, & incolatum facere in dicta Ciuitate Brundusij cum familia, & bonis, & mutasse domicilium, data prius per eos idonea fideiussione de soluendo functiones fiscales, & alios Regios directus tam præteritos, quam futuros, in casu in quo discesserint prædicto incolatu dictæ Ciuitatis Brundusij, tractentur tanquam ciues dictæ Ciuitatis Brundusij, & conseruentur in immunitate non soluendi ipsas functiones fiscales, sicut fiet de aliis ciuibus ordinariis dictæ Ciuitatis, reseruata deliberatione ipsi Reg. Cameræ, si immunitas prædictorum ciuium ita ascitorum, cedat ad onus Regiæ Curiae, vel Vniuersitatum, in quibus ciues prædicti numerati, & descripti fuerunt. Hoc suum, &c.

Per Regiam Cameram Summariæ proponente Domino Præsidente Aurelio Campanile, consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentī decreto decernitur, & prouidetur, quod expediantur prouisiones directæ Magnifico Dohanerio, & aliis officialibus Dohanæ Brundusinae, & ad hoc vt notitiam habeant, quod illi, qui non sunt Regnicolæ, & effecti sunt Ciues Brundusini ad finem gaudendi priuilegio concessio illis, qui se conferunt ad habitandum in dicta Ciuitate non gaudent immunitate aliqua, & quod si fuerint expeditæ prouisiones in contrarium, reuocentur, itavt nullum fortiantur effectum, ex quo decretum alias per Regiam Cameram de anno 1525. interpositum respectu ciuium agregatorum, Regnicolas tantum comprehendit. Hoc suum, &c. Regia Camera interponente decretum, &c.

C D L I.

Die 2. Maij, 1586.

PROponente Domino Locumtenente Magni Camerarij memoriale porrectum, & præsentatum pro parte Dom. Marcelli de Mauro Regiæ Cameræ Summariæ Præsidentis prætendentis esse illi dandam partem directuum declaratoriarum, & propinarum, quas vulgo vitellas appellamus, ac insuper eidem consignandum saccharum sal, & fœnum, quibus gaudent cæteri Domini Præsidentes de Regia Camera & hoc non obstante, quod decreto Regiæ Generalis Visitationis reperiatur suspensus ab officio Præsidentis.

V V V V V Per

Per Regiam Cameram Summariaē consensu fuit prouisum, & decretum, quod dicto Domino Marcello de Mauro ab officio Præsidentis suspenso detur sal Saccarum, & fœnum tantum, salua meliori deliberatione respectu dirictuum declaratoriarum, & propinarum, Hoc suum, &c. Reg. Camera interponente decretū.

Idem pariter fuit decisum, & ordinatū pro Domino Præsidente Fabritio Villano suspenso pariter ex decreto Regiæ generalis visitationis ab officio Præsidentis, idque sub die 28. Iunij eiusdem anni 1586. quamuis Magnificus Fisci Procurator allegasset litteris suæ Catholice Maiestatis non nisi de Salario tantum alloquutas.

C D L I I.

Die 13. Maij, 1586.

Vlso memoriali porrecto, & præsentato pro parte Vniuersitatis Terræ Candelæ conquerentis, quod aliqui eius Ciues officiales, Scribæ portionis, & Magistri Portulani prætendunt gaudere pluribus immunitatibus & signanter, quod cogi non possint ad hospirandum, & hoc in graue præiudicium ipsius Vniuersitatis.

Per Reg. Cameram, proponente Dño Præsidente Ferdinando Fornario, consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentati decreto decernitur & prouidetur, quod Ciues Terræ Candelæ, officiales, Scribæ portionis, & Regij Magistri Portulani soluant in omnibus cum d. Vniuersitate, & hospitentur, vt cæteri ciues. Hoc suum, &c.

C D L I I I.

Die 19. Iulij, 1586.

INstante Dño Fisci Patrono Regalis Patrimonij, per Reg. Cameram Summariaē consensu generaliter fuit prouisum, & decretum prout præsentati decreto decernitur, & prouidetur quod illi qui ex mandato Regiæ Cameræ tenentur pro aliqua causa fideiussoriam præstare cautionem, possint ad eorum libitum illam præstare penes acta cuiuslibet ex actorum Magistro, ad quem fideiussionem recipere spectat. Hoc suum, &c.

C D L X I V.

Die 22. Augusti, 1586.

PER Regiam Cameram Summariaē generaliter fuit prouisum, & decretum quod in prouisionibus ab hodie in antea expediendis ad instantiam militum tam equestris, quã pedestris militiae super immunitatibus, quibus ex dispositione iuris, & Regiarum pragmaticarum gaudere prætendunt, apponatur clausula

dummodo miles equestris militia retineat penes se equum, & arma ad militiam actum, & acta, & miles nona pedestris militia que dicitur del Battaglione, dummodo retineat archibugium & murriorem. Hoc suum, &c.

Sub die 3. Octobri hoc anno fuit ordinatum quod in prouisionibus expediendis dicatur, hos milites ad seruitia personalia non teneri.

C D L V.

Die 11. Decembris, 1586.

PER Regiam Cameram Summariaē proponente Domino Præsidente Aurelio Campanile consensu generaliter fuit prouisum, & decretum, prout præsentati generali decreto decernitur & prouidetur quod ab hodie in antea, & in futurum nullatenus expediantur prouisiones obseruatoriales aliarum prouisionum prius expeditarum, nisi fuerint illæ prius expeditæ, & originales penes Actuarium exhibitæ, & à Dominis Præsidentibus Commissariis recognitæ, ad finem vt videatur quid fuerit in illis responsum, & replicatum, & quando allegaretur fuisse illas deperditas, renouentur dicendo, quod renouantur quia à Parte fuit allegatū esse deperditas, & si allegaretur quod officialis, cui dirigebantur, penes se retinuit, nec illas restituere curauit, mandetur illas restituere, & obseruari cōminatione, alias &c. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

C D L V I.

Die 12. Decembris, 1586.

PROponente Domino Locumtenente per Reg. Cameram Summariaē consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentati decreto decernitur, & prouidetur quod in qualibet die Iouis tractent Domini Præsidentes de his quæ in sequenti die Veneris erunt tractanda, & referenda in Collaterali Consilio, ad hoc vt cogitato accedant, & quod postea in die Sabbati sequenti de mane, siue prima die Tribunalis, si in die Sabbati celebratur aliqua festiuitas, vnusquisque ex dictis Dominis Præsidentibus portet secum notam distinctam de eo quod in Collaterali Consilio externa die fuerit relatum, & resolutum, ad finem vt Magnificus Secretarius eiusdem Regiæ Cameræ possit omnia bene, & ordinate notare in libro notamentorum. Hoc suum, &c.

C D L V I I.

Die 23. Februarij, 1587.

SUPER instantia facta per Aloysium Sanserinum Africanum, vt declaretur Possesse, & debere, ipsum gaudere ciuilitate Neapolitana & vti Neapolitanum tractari, ex quo ab Africa cum Isabella vxore, & Iulia filia discesserunt,

ac

ac Neapolim se contulerunt, vbi sacro fonte lauati sunt.

Facta relatione in Regia Camera per Dom. Militem Aurelium Campanilem eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem coram Excellenti Domino Locumtenente, & aliis Dom. Præsidentibus ipsius. Per Reg. Camerae prouisum, & decretum est, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod d. Aloysius Sanseuerinus, Isabella vxor & Iulia filia Africani, qui, & quæ in hac fidelissima Ciuitate Sacrum Baptisma susceperunt, gaudeant ciuilitate Neapolitana in forma, ac si essent hic Neapoli ortus, & ortiæ, cum clausula solita respectu filiarum. Hoc suum, &c.

CDLVIII.

Die 5. Martij, 1587.

SVborto dubio quando à Reg. Camera expediuntur Literæ hortatoriales directæ S. R. C. quibus verbis concipiantur.

Facta relatione in Reg. Camera per Dom. Militem V. I. D. Ferdinandum Fornarium eiusdem Reg. Camerae Præsidentem coram Excellente Dño Locumtenente aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, visisque Litteris hortatorialibus olim expeditis per Reg. Camerae, ac S. R. C. directis sub datum 15. Aprilis 1500. in comune 47. fol. 176. in quarum initio sic legitur, *Sacro Regio Consilio, Ferdinandus Franciscus de Auolos &c.* & in conclusionem habentur hæc verba videlicet *placeat dicto S. R. C. &c.* Per Reg. Camerae facta super his longa discussione consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod ab hodie in antea, & in futurum, quando contigerit expediri has Litteras hortatorias Sacro Consilio directas, his verbis modo expressis concipiantur. Hoc suum, Regia Camera interponente decretum, &c.

CDLIX.

Die 11. Martij, 1587.

Proponente Domino Præsidente Ferdinando Fornario aliquos esse Ciues in Terra Tramontium Status Amalphitæ, qui annuos possident introitus in diuersis Terris Regni, pro quibus in locis, in quibus dicti annui introitus siti sunt, non soluunt bonatenentiam, vtrum possint poni in æstimo d. Terræ Tramontium, cuius sunt ciues possessores.

Per Reg. Camerae Summariæ consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur & prouidetur, quod Vniuersitas Tramontium adeat suam Excellentiam; & interim dicti annui introitus non ponantur in æstimo dictæ Terræ, nec pro eis illorum possessores contribuant cum dicta Vniuersitate. Hoc suum, Reg. Camera interponente decretum, &c.

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

Ad confirmationem vide aliud decretum sub die 4. Aprilis, 1607. & ad maiorem declarationem, vide qua ego scripsi lib. 1. mear. resol. c. 11. à num. 16.

CDLX.

Die 8. Iunij, 1587.

SVper factò Magnifici Berardi Citi præsentis gaudere, immunitate tanquam equitis nouæ militiæ Societatis Magnifici D. Francisci de Aquino, non obstante ordine expedito per quondam Illustriss. D. Ioannem de Zunica tunc Viceregem huius Regni 24. Iunij, 1582. cum ipse Berardus sit adscriptus in Militia die 7. Iulij, 1579. & sic ante dictum Ordinem, qui non comprehendit equites adscriptos, sed tantum adscribendos, quæ immunitas sibi seruari debeat in Terra Castellutij, Vallis Maioris vbi est Ciuis, vt in actis, &c.

Visis actis per Excellentem Militem V. I. D. Ferdinandum Fornarium Præsidentem Reg. Camerae & causæ Commissarium memoriali porrecto Illustriss. & Excellentiss. Domino Proregi, & ad Regiam Camerae remisso, ordine supra mentionato, & actis, & de eis facta relatione in d. Regia Camera Excellenti Domino Locumtenenti & aliis Dominis Præsidentibus fuit per d. Regiam Camerae prouisum & decretum, quod à dicto die 7. Iulij, 1579. quo die dictis Berardus cepit esse eques vsque ad dictum 24. Iunij 1582. quo die fuit per dictum Illustriss. Dom. Proregem expeditus ordo, quod habentes in bonis ultra scutos quadringentum non adscribantur in equites pro omnibus bonis, quæ ipse Berardus possidet in territorio dictæ Terræ Castellutij, licet summam scutorum quingentum excedant, stante quod erat iam miles equestris, antequam fuerit declaratio prædicta, pro medietate soluat vt bonatenens, & pro alia medietate vt ciuis iuxta prouisiones ad eius instantiam expeditas per Reg. Camerae 10. Iulij, 1579. & à supra dicto die 24. Iunij, 1582. exemptio, & immunitas per prouisiones Reg. Camerae ordinata, sit, & esse debeat pro summam scutorum quingentum tantum, id est, quod de ducatis 250. eius bonorum soluat vt bonatenens, & de aliis scutis 250. vt ciuis, & sic etiam in futurum, donec in militia persistit, verum pro aliis bonis, quæ possidet ultra summam prædictam scutorum quingentum, soluat integrè vt alij Ciues sine immunitate aliqua, tam de præterito à supra dicto die 24. Iunij, 1582. quam etiam in futurum. Hoc suum, &c.

VVVVV 2

CDLXI

Die 5. & 12. Nouembris, 1588.

Die 19. Decembris, 1588.

Proponentibus Dominis Regiæ Camerae Præsidentibus Tiberio Coppola & Aurelio Campanile memoriale porrectum, & præsentatum pro parte Vniuersitatis Ciuitatis Aquilæ conquerentis, quod in dicta Ciuitate laici cohabitantes cum clericis non hospitantur.

Per Regiam Camerae Summariae consensu generaliter fuit prouisum, & decretum, quod ab hodie in antea expediantur prouisiones, quod si domus sunt Clericorum, sint illæ ab hospitiis exemptæ, verum consanguinei laici habitantes in eis contribuant in pecunia, & si laici ipsi possiderent alias domus, quod in illis hospitentur, si verò domus sunt laicorum, & cum illis cohabitant clerici, quod laici in eis non hospitentur, si domus diuisionem non patiuntur, sed tantum contribuant in pecunia. Hoc suum, Regia Camera interponente decretum, &c.

Vide aliud decretum latum sub die 5. Martij, 1588.

CDLXII.

Die 17. Nouembris, 1588.

In causa Particularium Terræ Galatoræ cum Vniuersitate dictæ Terræ super petitione non soluendi pro bonis sitis extra territorium vel saltem deduci bonatenentiam, quæ pro dictis bonis soluitur in locis ubi bona sita sunt, & aliis vt in actis, &c.

Visis actis per Excellentem Militem V.I.D. Dominum Marthos de Garastiola Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in dicta Regia Camera fuit per Camerae ipsam prouisum, & decretum, prout præsentati decreto decernitur, & prouidetur, quod fiat calculus de eo quod ascendit quantitas vigesimæ, & de eo, quod ascendit quantitas bonatenentiæ, & deducta dicta quantitate bonatenentiæ, & quantitate prædicta vigesimæ, Particulares ipsi pro reliquo soluant. Hoc suum, &c.

Idem per Reg. Camerae iudicatum inueni sub die 21. Maij, 1593. prout in libro notamentorum illius anni fol. 441. ubi hæc verba habentur: *Proposui prouisiones factas Commissario Domino Barba, & dubitatas pro D. Valcarcer Capitaneq. Argentij ad instantiam Vniuersitatis vt cogat ciues ad hospitandum, & contribuendum in hospitibus pro rata introitu, quos possident Neapoli tam ex causa dotis, quam ex quouis alia & dixi vt mihi exhiberetur decretum Reg. Camerae sub die 17. Nouemb. 1588. in fauorem Vniuersitatis Terræ Galatola, ubi fuit dictum quod soluant, & discussio fuit conclusum, quod expediantur, &c.*

Super instantia facta per Hieronymum Caspurro, vt excediantur prouisiones directæ Dohanis Regni ad hoc vt tractetur immunitas à solutione directuum, ex quo ab annis decem, & ultra cum tota eius familia habitauit, & habitat in ciuitate Regij.

Facta de hoc relatione in Regia Camera per Dom. Militem Aurelium Campanilem eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius. Per Reg. Camerae consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentati decreto decernitur & prouidetur quod dictus Hieronymus tractetur vbique in Dohanis Regni vt habitator in Ciuitate Regij ab annis decem, & ultra, donec in illa, habitauerit, cum cautione tamen de soluendo duplicatos directus, casu, quo fortè à dicta ciuitate discesserit. Hoc suum, &c.

Idem eodem die prouisum pro Io. Pelliccione vt ordinariè habitator cum tota familia in Ciuitate Bari ab annis decem, & ultra.

CDLXIV.

Die 22. Decembris, 1588. firmatum per Notarium die 13. Ianuarij, 1589.

In causa in Regia Camera vertente inter Coriarios Baiulationum Ciuitatis Cusentia ex vna, & Magnificos Arrendatores ferri Prouinciarum Calabriae ex altera super præensione quod de coriis vt vulgo dicitur acconciatæ, de quibus fuerunt soluti directus fundici, & Dohanæ tempore, quo erant rustica, & pilosa non teneantur ad solutionem dictorum directuum ratione meliorationis deinde in eis factæ, vt in actis, &c.

Visis actis per Excellentem Militem V.I.D. Dom. Marthos de Garastiola Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in dicta Regia Camera Illustriss. Domino Locumtenenti & aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Reg. Camerae consensu prouisum, & decretum, prout præsentati decreto decernitur, & prouidetur quod prædicti Coriarij non molestentur ad solutionem Iuris fundaci pro melioratione dictorum coriorum, pro quibus dictum ius fundaci fuit solutum tempore, quo erant rustica, & pilosa, stante quod Regio fundico semel soluto, ulterius non soluitur ius idem; si verò tempore, quo ius fundaci cessit & solui debet dicta coria reperirentur accommodata, solutio dicti iuris fundaci solui debet, etiam habito respectu ad meliorationem in eis factam, respectu verò iuris Dohanæ an debeat

beat folui toties, quoties venduntur merces, fuit prouifum, & decretum, quod de dictis coriis foluatur dictum ius Dohanæ, prout reperiuntur rustica, & pilofa, vel accommodata, & meliorata tempore contractationis & venditionis ipforum, & non aliter. Hoc fuum, &c.

CDLXV.

Die .. mensis

CVM Dominus Aurelius Campanilis Regiæ Camera Summaria Præfes tractaret de prouifione per eum dubitata, cuius summarium est Videlicet *Al Capitolo & Vniuerfità di Santo Nastafo per li predetti figli de Padre di dodeci figli, che non li faccino contribuire alli debiti contratti per detta Vniuerfità à tempo che loro padre era vivo, & godeua l'immunità di dodeci figli, se essi ftauanno vniti col padre.* Dicente Illustr. Domino Regente Dauid Locumtenenti, quomodo debeat intelligi solutio pro debitis contractis ante consequutam immunitatem, quia aliqua debita, licet sint antea contracta, cum fuerint extincta, & solutum debitum ante immunitatem eorum; sed capta pecunia factæ fuerunt obligationes, ac impositæ gabellæ, & collectæ post eorum immunitatem & hoc erit declarandum, ne contingat vniuersitatem grauari, & similiter respectu exterorum ordinarie habitantium in terris Regni, qui non sunt alibi numerati dum petunt non debere cogi ad contribuendum pro debitis contractis per Vniuersitatem antequam venerint ad habitandum in loco vbi habitant.

Et discusso pluries negotio, fuit conclusum, quod stetur decisus per ordinationes Regiæ Camera quod patres duodecim filiorum contribuant pro rata debitorum contractorum ante consequutam immunitatem, & pariter viduæ eorundem patrum, & filij vnite viuentes cum eis, & ne contingat Vniuersitates aut particulares grauari circa intelligentiam, declaratur quod dum tractatur de solutione debitorum contractorum, & non extinctorum, nec solutorum ante consequutam immunitatem, licet Vniuersitates, & homines earum cæperint pecuniam ad interesse, vel se obligauerint pro ea post dictam consequutam immunitatem, vel fuerunt impositæ, vel imponuntur collectæ, gabellæ, & impositiones pro illis, & eorum interesse soluendis, teneantur dicti priuilegiati omnibus soluere, & contribuere, ac si dicta pecunia esset capta ad interesse, & obligationes essent factæ, ac gabellæ, & collectæ impositæ ante consequutam immunitatem, stante quod debitum oritur ex tempore retro, quo nondum erant immunes, & casu in quo dictæ gabellæ collectæ,

& impositiones essent factæ, vel fierent nedum pro dictis debitis contractis, & obligatis, sed & etiam pro aliis postea contractis, & pro aliis solutionibus, ad quas patres duodecim filiorum non tenentur, fiat calculus, & separentur antiqui à nouis modo prædicto; ne contingat Vniuersitates & particulares grauari.

Et quo ad prædictos de Sancto Anastasio, & alios filios patrum, & matrum duodecim filiorum defunctorum, est prouifum, quod pro rata debitorum contractorum per Vniuersitatem tempore vitæ patris, & matris viduæ, dum vnite vixerunt cum eis, non contribuant in dictis debitis, nec in gabellis, impositionibus, & collectis impositis, & imponendis pro extinctione eorum, si tamen debitum non oritur à tempore retro ante consequutam immunitatem patris, vt in præcedenti declaratum est, vel si essent debita contracta tempore eorum ciuilitatis, pro causa quæ afferat propriam vtilitatem veluti pro obtinendo priuilegio, emendo aut redimendo aliquas commoditates, aut aliter, quibus nunc isti filij vtuntur prout alij ciues obligati ad debita.

Quò verò ad exteros ordinarie habitantes in Terris Regni, & alibi non numeratos, dum prætendunt non debere cogi pro debitis contractis ante eorum habitationem, fuit prouifum, quod seruentur ordines, alias super hoc expediti, quod non contribuant, taliter illos declarando in beneficium ipforum exterorum, quod licet Vniuersitates, & homines ceperint pecuniam ad interesse, & se obligauerint pro ea post earum habitationem, vel imposuerunt gabellas, & collectas post habitationem pro soluendis tamen debitis, quæ contraxerunt, & non soluerant ante habitationem, non teneantur in illis, nisi tantummodo pro debitis, quæ Vniuersitas sui origine ex tempore præterito, & ab initio à tempore habitationis cepit contrahere, & contraxit, & etiam in illis, & pro illis, de quibus vt habitantes participant, & commodum sentiunt, ac si ciues essent, vel afferunt vtilitatem perpetuam etiam si expensæ habuerint initium ante habitationem, veluti pro debito forte contracto pro lite, & deffensa territorij, in quo eorum animalia pascua sumunt, & alia comoda percipiunt, ac si essent ciues, in refectioe, & accommodatione murorum, viarum, ac pontium, custodia ab incurfù infidelium, medico, & magistro Gymnasij, & vtuntur, & aliis de quibus vt ciues gaudent, & fruuntur, &c.

CDLXVI.

Die 24. Ianuarij, 1589.

SVborto dubio an illæ Terræ Regni huius, quæ ab eorum Baronibus fuerunt nominatæ in Cameras referuatas, sicut ab actuali militum hospitatione sunt immunes, ita pariter, & à contributionibus in pecunia cum aliis Terris de conuicinio, quæ hospitantur.

Per Regiam Cameraam Summaria dubitante Domino Locumtenente, consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod Vniuersitates dictarum Terrarum contribuant in pecunia, ex quo Terræ, quæ sunt Camerae referuatae sunt immunes ab actuali militum hospitatione tantum, non autem à contributione in pecunia cum aliis Terris de conuicinio, quæ hospitantur. Hoc suum, &c.

Aduerte quod si contrarium inuenies decisum pro Vniuersitate S. Ioannis Rotundorum contra Vniuersitatem Ciuitatis Sipontina, ut non teneretur nec etiam contribuere, ideo sic decretum, quia compertum fuit Vniuersitatem illam S. Ioannis ultra continuam hospitationem Baronis, sustinere pariter onus Regia Ratia, & commissariorum, qui dicuntur della voce sic inueni in libro notamentorum anni prædicti sub die primo Februarij, fol. 71.

CDLXVII.

Die 27. Ianuarij, 1587.

SVborto dubio an Dominus fisci Patronus Regalis Patrimonij possit interuenire in causis fisci, si eius frater vtrinque coniunctus in illis causis interuenit pro Aduocato Partis aduersæ.

Per Regiam Cameraam Summariae proponente Domino Præsidente D. Petro de Castellert, consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod Dominus fisci Patronus Regalis Patrimonij interueniat, sic tuens iura Regij fisci, non obstante, quod eius frater patrocinator pro Parte aduersa contra fiscum. Hoc suum, &c.

CDLXVIII.

Die 14. Iunij, 1589.

IN causa Vniuersitatis, & Particularium Terræ Androchi cum Vniuersitate Ciuitatis Aquilæ super contributione collectarum pro bonis, quæ dicti Particulares possident in pertinentiis castri N. diruti, quod est de Comitatu Aquilano, & aliis prout in actis, &c.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Di-

dacum de Aldana Regiæ Camerae Summariae Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque de his relatione in eadem Regia Camera coram Excellente Domino Locumtenente & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius per Reg. Cameraam consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod infra quatuor dies audiantur Partes super omnibus hinc inde præsentis, & interim dicti Particulares non molestentur ab Vniuersitate Aquilæ, sed pro bonis, quæ possident in dicto Castro diruto soluant cum Vniuersitate Androchi præstita cautione de soluendo quicquid fuerit iudicatum per Regiam Cameraam in casu succumbentia. Hoc suum, &c.

Ad confirmationem huius determinationis vide scripta per Alex. Trentacinq. conf. 23. per Dom. Reg. Salernit. decis. 38. & per me lib. 1. resolut. iuris cap. 63.

CDLXIX.

Die 23. Augusti, 1589.

PER Regiam Cameraam Summariae proponente Domino Præsidente Tiberio Capula fuit prouisum, quod reformetur decretum generale latum sub die 24. mensis Septembris, 1541. in principio, in quo dicitur *the debbiano godere quelli clerici, che haueranno ordini sacri, & anderanno in habito, e tonsura, & seruiranno in Diuinis*, ex quo cum clericis in sacris constitutis hæ conditiones non concurrunt, dicatur quod sit clericus in sacris constitutus, vel in minoribus, dummodo iste incedat in habitu, & tonsura, & seruiat in Diuinis. Hoc suum, &c.

CDLXX.

Die 16. Septembris, 1589.

PER Regiam Cameraam Summariae proponente Domino Præsidente Ioanne Francisco de Ponte, consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis ducati decernitur, & prouidetur, quod duacti triginta octo peruenti ex pretio vuarum Casalæ Casollæ ad Regiam Curiam deuoluti consignentur & restituantur hæredibus, quondam Baronis tanquam fructus maturati ante mensem Septembris, & post Kalendas Martij, expensis, cultura, & industria feudatarij defuncti, & de ducatis sexcentum octuaginta quinque affictus herbarum Pontis nicti pro anno completo decimaquinta die Augusti, fuit prouisum, quod pro nunc restituantur dictis hæredibus scuti biscentum viginti octo $1.13.\frac{1}{4}$ ex eis tertiae partis pro territoriis burgenfaticis, salua declaratione facienda dictorum burgenfaticorum, &

pro

pro reliquis scutis 156.3.6. fructuum feudalium, fuit prouisum quod cum effectus consistat in fructibus mere naturalibus, qui quotidie nascuntur, & percipiuntur, diuidatur affectus prædictus inter Regiam Curiam, & dictos hæredes pro rata temporis sequentis, videlicet Regiæ Curia detur rata à die 24. Iunij, 1588. obitus dicti Baronis liquidata in scutis 65.4.17. qui vadant in generali Thesauraria loco depositi, stante quod prætenditur quod maior pars dicti feudi est burgenatica, & prædictis hæredibus rata decursa per totum 23. Iunij tempore vite dicti Baronis, quæ est ducatorum 390.3.9. Hoc suum, &c.

CDLXXI.

Die 23. Septembris, & 20. Octobris, 1589.

SVper instantia facta per Reuerendiss. Dom. Cardinalem Cietanum, vti Abbatem Sancti Leonardi in Apulea; vt ei permittatur extractio, quam petiit à sua Maiestate annuorum curruum tercentorum frumenti per extra Regnum de fructibus dictæ Abbatia.

Facta relatione in Regia Camera Summaria per Dom. Militem Aurelium Campanilem, eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem coram Domino Locumtenente, ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, quod fiat Consultatio Excellentissimo Domino Proregi, in qua dicatur, Cameram esse voti, extractiones frumenti per extra Regnum, tunc posse concedi, quando in illo anno, in quo petitur extractio maxima fertilitas contingit, & quod cum Reuerendus Episcopus Asculanus de Marca pro fructibus sui Episcopatus, quos in Regno colligit extractionem per extra Regnum petiisset, fuit ei denegata, cum sit mera gratia, quando conceditur, vnde hæc omnia remanent in arbitrio Sux Excellentia. Hoc suum, &c.

CDLXXII.

Die 28. Septembris, & 6. Octobris, 1589.

SVper instantia facta per Auream Muranam, vt taxetur fideiussio Baliatus Victoriae Sarsalis.

Facta relatione in Regia Camera Summaria per Dom. Militem V. I. D. Ioan. Franciscum de Ponte eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem, coram Excelente Domino Locumtenente, aliisque DD. Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameram fuit prouisum, & decretum, quod taxetur fideiussio dicti baliatus pro summa ducatorum quatuor mille, dummodo dicta Aurea anno quolibet præsentet computum administrationis prædicti Baliatus in Regia Camera, ibique illud liquidari fa-

ciat, & obtineat debitas declaratorias administrationis prædictæ. Hoc suum, &c.

Ad maiorem declarationem huius determinationis vide eundem D. de Ponte in tract. de potest. Proreg. in tit. de diuers. prouision. fieri solit. §. 1. sub rubr. de baliis dandis feudatariis minoribus, sic & etiam his diebus indicauimus in Baliatu Illustr. Ducis Grauina, nimirum, vt fideiussio sit pro summa introituum bonorum feudalium vnius anni, dummodo mater Balia anno quolibet præsentet computum in Regia Camera, sic enim cautum est pupillo feudatario & non aliter, nec alio modo, &c.

CDLXXIII.

Die 12. Octobris, 1589.

IN causa, & differentia vertente in Regia Camera Summaria inter Magnificum Arrendatorem Regiæ Dohanæ, & Maioris fundaci huius fidelissimæ Ciuitatis Neapolis ex vna prætendentem sibi licere exigere ius fundaci à Neapolitanis pro bonis & mercibus, quæ per eos immittuntur in dicta Regia Dohana Neapolis, & quod sint per eos empta, & contractata in iurisdictione Regiarum Dohanarum Terræ Bari, & Capitinatæ, Terræ Hydrunti, & Basilicatæ, ac in fundacis, & Dohanis Calabriae, & Magnificos Arrendatores dictorum Dohanarum, prætendentes ipsis licere, & exigere ius prædictum à dictis Neapolitanis in Dohanis & fundacis, in quibus merces ipsæ contractantur, & consignantur, maximè quia Neapolitani in toto præsentis Regno præterquam in Regia Dohana Neapolis sunt immunes à iure fundaci, & alias vt in actis, &c.

Visis actis per Excellentem Militem Dom. Aurelium Campanilem Præsidentem, Regiæ Camerae, & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in dicta Regia Camera Illustr. Domino Locumtenenti, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Cameram prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur & prouidetur licuisse, & licere Regiæ Curia, & pro ea dicto Magnifico Arrendatori Regiæ Dohanæ Neapolis exigere dictum ius fundaci in dicta Regia Dohana Neapolis à ciuibus Neapolitanis, non obstante, quod merces, & bona per eos empta sint contractata, & consignata in supradictis Dohanis, & fundacis dictorum Prouinciarum Apuleæ, & Calabriae, & proinde pecuniam exactam per Arrendatores dictarum Dohanarum à dictis Neapolitanis pro dicto iure fundaci tempore Arrendamenti Magnifici Hieronymi Campora, & postmodum interesse solutum per eos in dicta Reg. Dohana Neapolis pro eodem iure fundaci debere eisdem Neapolitanis restitui per dictos Magnificos Arrendatores

ores Apuleæ, & Calabriae, prout præfenti decreto restitui mandatur, verum pecunia exacta pro dicto iure fundaci per dictos Arrendatores Dohanarum prædictarum Apuleæ, & Calabriae pro bonis, & mercibus contractis, & consignatis in dictis fundacis, & Dohanis Apuleæ, & Calabriae, & immiffis per dictos Neapolitanos in dicta Regia Dohana Neapolis tempore Arrendamenti Magnifici Hieronymi Campora debitoris Regiæ Curia solvatur in generali Theforeria in extinctionem debiti dicti Magnifici Hieronymi Campora, & pecunia exacta vt supra tempore Arrendamenti Magnifici Ioannis Baptistæ Recchi ad præfens Arrendatoris Regiæ Dohanæ Neapolis restituatur, & solvatur eidem Magnifico Ioanni Baptistæ, prout præfenti decreto restitui, & solui mandatur, & expediantur debitæ prouisiones. Hoc suum, &c.

CDLXXIV.

Die 16. Octobris, 1589

SVper instantia facta per Sacram Religionem Hierosolimitanam, vt absque solutione directuum permittatur extractio lignaminum cuiusuis generis à Prouinciis Calabriae seruata forma fuorum priuilegiorum.

Per Regiam Cameraam Summariae consensus fuit prouisum, & decretum prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, licere Sacrae Religioni Hierosolimitanae extrahi facere à Prouinciis Calabriae lignamina, quibus indiget absque solutione directuum, soluto tamen lignaminum extrahendorum iusto pretio, seruata forma fuorum priuilegiorum. Hoc suum, &c.

CDLXXV.

Die 23. Octobris, 1589.

PER Regiam Cameraam Summariae, instante Domino fisci Patrono, consensus fuit prouisum, & decretum; prout præfenti decreto decernitur & prouidetur Dominis Gubernatoribus Regiarum Prouincialium Audientiarum Regni non deberi salarium pro dietis, siue accessibus intra Prouinciam in concernentibus tamen eorum officium, quando verò contingit fieri accessum tam intra, quam extra Prouinciam pro negotiis eorum officium non concernentibus, solvatur salarium scutorum trium pro quolibet die vltra ordinarium salarium taxatum singulo quoque anno Gubernatoribus Prouinciarum. Hoc suum, &c.

CDLXXVI.

Die 16. & 23. Nouembris, 1589.

SVubortodubio in Regia Camera, quænam sit Spœna sit exigenda, cum propositis nullitatibus aduersus determinationes, quæ fiunt per Regiam Cameraam, Pars quæ nullitates allegauit, succubuit.

Visa Regia pragmatica, quæ est quinta de officio Sac. Reg. Cons. tenoris sequentis. *Carolus, &c. Quamplurimum litigantium querula dispositione, pariterque S.R.C. relatione percepimus à certo tempore citra ex quadam abusione introductum aduersus omnes fere sententias eiusdem S. C. de nullitate opponi ad impediendum, & pertrahendum ipsam sententiarum executionem, adeo vt per diuersas Aduocatorum, & Procuratorum astutias longe plus in consequutione executionis post sententiam, quam in ipsa sententia obtinenda elaboretur, quo fit vt interdum nonnullis litibus, & expensis fatigati, derelicti si causis suis iustitiam consequi desperetur. Volentes igitur de optimo iuris remedio prouidere, præfenti sanctione in perpetuum valitura, sancimus, quod quando contigerit aduersus sententias, seu sententiam præfati Sac. Consilij per Procuratores, seu Aduccatos, seu per ipsas Partes principales de nullitate, seu nullitatibus calumniosè ad differendum executionem opponi, & quas nullitates, seu nullitatem in iure, aut in facto minime subsistere compertum fuerit, dum per idem S. C. procedendum fore ad executionem obiectis nullitatibus non obstantibus, pronuntiari contigerit, qui de nullitate dixisse comperietur sententia lata citra mille ducatos duarum unciarum, si vltra mille ducatos, quindecim unciarum pœnam se nouerit incursum & quod pecunia prouenienda à dictis pœnis conuertatur pro salario Capellanorum, missas quotidianas celebrantium in eodem S. R. C. & ad ornatum dictæ Capellæ, & vestimentorum pro celebrandis dictis missis, ac elemosinarum ad arbitrium nostrum, quas quidem pœnas omni & inuolabili modo exigimus, atque mandamus, & vt præmissa nostra Regia Sanctio, & Pragmatica omni futuro tempore perpetua stabilitate vigeat, & nihil detrimenti patiatur, mandamus prædictis Regiis officialibus, & ceteris omnibus, ad quos spectabit, spectareque poterit in futurum, quatenus hanc præsentem nostram sanctionem & pragmaticam, & in ea contenta ad unguem, & inuolabiliter obseruent, & obseruari faciant, illamque publicent, & publicari faciant, atque mandent, prout solitum est, & consuetum; ad hoc vt vnusquisque notitiam habeat, & aliter ignorantia allegari non possit, & contrarium non faciant, neque facti permittant occasione aliqua, siue causa, si præter iræ, & indignationis Regia incursum, pœnam scutorum auri mille cupiunt euitare, in quarum*

f. l. m.

fidem præsentis fieri iussimus Regio Sigillo impressas. Datum in Castro novo Neapolis die 20. mensis Ianuarij, 1545.

Per Regiam Cameram Summariaꝝ proponente Domino Locumtenente consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur & prouidetur, quod attento tenore dictæ Regiæ Pragmaticæ Sanctionis, publicetur, quod exigantur pænæ in Regia Camera, prout exiguntur in S. R. C. citra præiudicium circa præteritum. Hoc suum Regia Camera generale interponente decretum, &c.

CDLXXVII.

Die 29. Nouembris, 1589.

CVM Excellens Dominus Alphonsus de Salazar Regiam Cancellariam Regens, ac Magnifici Domini Præsidentes Reg. Cameræ Fabricius Villanus, & Marcellus de Mauro inquirerentur in Regia generali visitatione, & inquisitione pendente, quamuis absentes consequuti sint consuetum annum salarium vigore litterarum Sux Catholicæ Maiestatis expeditarum sub die 19. Octobris, 1585. quia postea condemnationis sententias passi sunt, fuit dubitatum an restituere debeant salarium quod inquisitione pendente virtute dictarum Regiarum litterarum consequuti sunt.

Factaque de his pluries relatione per Regiam Cameram in Collaterali Consilio referente Domino Præsidente Dom. Petro de Castellet, per Regiam Cameram accedente voto Excellentium Dominorum Regiam Cancellariam Regentium fuit prouisum, & decretum, quod pro exequutione sententiarum Regiæ Visitacionis Excellens Alphonsus de Salazar Regiam Cancellariam Regens, & Magnifici Domini Præsidentes Regiæ Cameræ Fabricius Villanus, & Marcellus de Mauro restituant & soluant pecuniam per eos receptam virtute litterarum Sux Catholicæ Maiestatis expeditarum sub die 19. Octobris, 1585. oppositis ex aduerso non obstantibus, &c.

Ad materiam huius determinationis, vide, qua ego scripsi lib. primo mear. resolut. capit. 310.

CDLXXVIII.

Die 28. Martij, 1590.

PER Regiam Cameram Summariaꝝ, Commissario Domino Præsidente Aurelio Campanile, visomemoriali porrecto pro parte Patri de Paulo, fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur & prouidetur

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

quod expediantur prouisiones directæ Gubernatori & Vniuersitati Ciuitati Baroli, ne molestari faciant d. Petru de Paulo ad soluendum gabellas, nec ad milites hospitandum, & exactum restituatur, stante quod est exterus, & in dicta Ciuitate commoratur ad tempus absque familia pro aliquibus suis negotiis, & occurrentiis, nec ibi bona possidet. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

CDLXXIX.

Die 23. Iulij, 1590.

SUPER instantia facta per Vniuersitatem, & Baronem D. Mauritium Moles Casalium Cotroni & Calfizi contra aliquos ciues, & vassallos qui à collectarum onere prætendunt se esse immunes, & à iurisdictione dicti Baronis exempti, sub prætextu quod sint tertiarij siue oblati quorundam Monasteriorum, quibus simulatè eorum bona donauerunt, sic post donationes ex bonis donatis fructus percipientes & in proprios vsus conuertentes, nec aliter sub obedientia Prælatorum dictorum Monasteriorum viuentes.

Per Regiam Cameram Commissario Domino Præsidente Prospero de Piatto, consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur & prouidetur, quod illi Ciues dictorum Casalium, qui post contractus donationum factarum dictis Monasteriis remanserunt in possessione bonorum donatorum, fructus ab illis percipiendo, & de eis ad eorum libitum disponendo, cogantur iuris, & facti remediis opportunis ad contribuendum in omnibus cum dictis Vniuersitatibus, prout cæteri ciues, & quando casus contigerit vti subditi, & subiecti iurisdictioni dicti Baronis, ab illius Officialibus ad Iustitiam ministrandum deputatis cognoscantur vti alij subditi merè laici cognoscuntur. Hoc suum, &c.

CDLXXX.

Die 15. & 16. Octobris, 5. & 19. Decembris, 1590.

SUPER instantia facta per Victoriam Cambraga, vt declaretur immunis à muneribus ordinariis, & extraordinariis, quorum immunitate, gaudent Patres duodecim filiis onusti, ex quo sub eius educatione habet duodecim filios, & priuignos, cum eius vir ex prima vxore quinque procreasset filios, & cum ipsa Victoria secunda coniuge septem, quorum postremus ortus est post mortem Patris, qui decesserat, ipsa Victoria superstitite relicta prægnante.

XXXX

Vilis

Vifis actis per Dom. Militem V. I. D. Tiberium Coppola Regiæ Camerae Summariae Præfidentem, & caufæ Commiffarium, & de his facta relatione in eadem Regia Camera coram aliis Dominis Præfidentibus ipsius, pluries difcuffo negotio, per Reg. Camerae confenfu fuit prouifum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur & prouidetur quod Victoria Campagna gaudeat in forma confueta prout gauderet eius vir fi viueret, donec tamen lectū viduale feruauerit, & dicti eius quinque filij, & feptem priuigni vnité cum ipfa vixerint. Hoc fuum Regia Camera interponente decretum, &c.

CDLXXXI.

Die 11. mensis Ianuarij, 1591.

PER Reg. Camerae Summarie, instante Domino Fisci Patrono Regalis Patrimonij fuit prouifum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod pro executione prouifionū alias per Reg. Camerae expeditarū de anno 1579. liceat & licitū fit Magnifico Perceptorum Prouinciæ Capitanatæ in subsidium, (quando in exactione functionum fiscalium, factis debitis diligentibus, nil exigere potuit) exequi facere animalia omnia, quamuis dohanata, dummodo postea vendantur personis, quæ illa tenent sub Regia fida, nec aliter macellentur, & quod Magnificus Auditor Regiæ Dohanæ sic obseruare faciat. Hoc fuum Reg. Camerae interponente decretum, &c.

CDLXXXII.

Die 2. Martij, 1591.

IN caufa Domanij vertente inter Vniuersitatem, & aliquos particulares Ciues Castrum Fontecchie venditi sub hasta cum duobus aliis Castris videlicet S. Mariæ delli Puonti, & Roccæ Peturræ ex vna, & Franciscum Antonium de Petro Paulo, cui castra prædicta ad extintum candelæ remanserunt vti vltimo licitatori, & plus offerenti pro vnico pretio ducatorum 18100. ex altera.

Facta relatione per Reg. Camerae in Collaterali Consilio, referente Domino Præfidente Petro Balcarcer, & difcuffis omnibus de iure difcutiendis, Domino Fisci Patrono, & Magnificis Aduocatis vtriusque Partis pleniffimè auditis. Per Regiam Camerae accedente voto Excellentium Dominorum Regiam Cancellariam Regentium, fuit prouifum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur quod dicta Vniuersitas Castrum Fontecchie, eiusque particulares Ciues in supplici libello nominati infra dies octo faciant depositum Scutorum 18100. ratione integri pretij, quo fuerunt vendita Castra prædicta Fon-

tecchie, S. Mariæ delli Puonti, & Roccæ Peturræ, quod quidem depositum fieri debeat pro duabus partibus de propria pecunia particularium absque spe repetendi à dicta Vniuersitate directè, vel indirectè, & pro tertia parte de pecunia Vniuersitatis prædictæ cum cōditione, quod introitus Castrum prædicti Fontecchie integrè cedere debeant in beneficium dictæ Vniuersitatis, & quod dicti Particulares non participant de rata introituum prædictorum, & quod iidem particulares contribuant cum aliis ciuibus dictæ Terræ in omnibus gabellis, seu collectis imponendis occasione pretij d. Terræ partis soluendæ per dictam Vniuersitatem, verum de pretio proueniendo ex venditione fortè faciendâ per dictam Vniuersitatem & particulares de prædictis Castris Roccæ Peturræ, & S. Mariæ delli Puonti prædicti Particulares participant pro duabus partibus, & Vniuersitas prædicta pro tertia parte, & eodè modo participant de rata introituum prædictorum duorum Castrorum, donec procedatur ad eorum venditionem, & factò prædicto deposito infra dictum tempus dierum octo cum conditionibus prædictis, dicta Vniuersitas Fontecchie admittatur ad Regium Domanium, verum si dictum depositum factū non fuerit infra dictum tempus, stipulentur clausulæ cum Magnifico Francisco Antonio de Petro Paulo emptore, ipsique consignetur possessio dictorum trium Castrorum. Hoc fuum Regia Camerae interponente decretum.

Ad materiam huius determinationis vide Domin. Reg. Cancell. de Curte de feud. parte prima cap. 3. num. 69. est pariter videndus Dom. Camill. de Medic. cons. 164. num. 3. Ricc. collect. 832. & Thor. parte prima sui compendij in verbo, Domanium petiturum, &c.

CDLXXXIII.

Die 11. Septembris, & 17. Octobris, 1591.

SVper differentia orta in Regia Camera Summarie, an bona, quæ possidentur per Presbiteros, & clericos Regni, eisdem peruenta per hæreditatem, & successionem eorum patrum, fratrum, & aliorum Ciuium laicorum, debeant contribuere in solutionibus, & pagamentis Vniuersitatū respectu debitorum contractorum per easdem Vniuersitates tempore, quo dicti laici viuebant, & possidebant bona, non existentibus bonis ipsis in specie obligatis.

Recognitis aliquibus prouisionibus super hoc alias per Regiam Camerae expeditis, difcuffoque negotio in Banca eiusdem Regiæ Camerae, referente Excelente Milite V. I. D. Dom.

Dom. Tiberio Coppula Præsidente dictæ Regiæ Camera, fuit per Reg. Camera ipsam consensu prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur quod dicta bona hæreditaria laicorum peruenta ad clericos, debeant contribuere in solutionibus, & pagamentis Vniuersitatum impositis, & imponendis ex causâ debitorum contractorum tempore quo possidebantur per d. Ciues laicos, non obstante, quod bona ipsa nõ sint in specie obligata, sed generaliter cum sic, quod in contractibus Vniuersitatum interueniunt obligantes generales, & pro quantitate, quæ consequi debetur ab istis bonis hæreditariis, exequatur supra eisdem bonis. Hoc suum, &c.

CDLXXXIV.

Die 22. Octobris, 1591.

SVper differentia orta in Reg. Camera inter Petrum Priore Magistrum Portulanum ex vna, & Donatum Laurelium Locumtenentem & litis consortes ex altera, ad quam rationem sint exigenda emolumenta peruenienda ex expeditionibus per prædictos Magistrum Portulanum, & Locumtenentem faciendis, tam pro extractionibus per infra, & extra Prouinciam, quam pro immunitatibus, & pro responsalibus presentandis per extrahentes, & cassatione fideiussionum, & super declaratione, ad quos ipsorum spectant dicta emolumenta, scilicet, quæ rata ad Magistrum Portulanum, & quæ portio ad Locumtenentes, seu substitutos in locis, in quibus non residet Magister Portulanus.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Dom. Petrum de Castellet Regiæ Camera Summarie Præsidentem, factaque de his omnibus per eundem relatione in eadem Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius; Per Regiam Camera fuit prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur & prouidetur, declarando sententiam alias latam sub die 20. Iunij, 1580. inter Portulanum, & Portulanotum Ciuitatis Salerni, in qua Regia Camera resertauit facere declarationem, declarat emolumenta prædicta esse exigenda ad rationem infra scriptam, prout infra describetur, videlicet pro expeditione vnius mandati extractionis cuiusvis quantitatis victualium, olei, & aliarum rerum extrahendarum à locis, & carricatoriis dictarum Prouinciarum per infra, vel per extra Regnum tam expediendi per dictum Magistrum Portulanum in loco suæ residentie, quam per prædictos Locumtenentes in locis eorum Iurisdictionis, vbi adest fideiussio, debere tantum exigi à quolibet mercatore, & negociante pro quolibet mandato carolenos duos, qui inter-

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

grè spectant ad dictum Magistrum Portulanum, & ei soluantur etiam, quod pro celeri expeditione negotiantium mandata prædicta expediantur per dictos Locumtenentes absque ordinatione dicti Portulani, & pro illis mandatis, in quibus non adest fideiussio exigatur à dicto Magistro Portulano carolenus vnus tantum, iuxta declarationem alias per Regiam Camera factam per banni emissionem, & expeditionem prouisionum, ad quorum mandatorum expeditionem teneantur dicti Locumtenentes sub pœna eorum bonæ administrationis, & quod ex quauis causa, & colore non impediatur contractiones, & extractiones, & emolumenta prædicta integrè soluantur dicto Magistro Portulano absque retentione aliqua per dictos Locumtenentes. Emolumenta verò prædictorum responsalium immisionis fuisse, & esse carolenorum quatuor pro quolibet responsali iuxta solitum, & consuetum, & illa spectare pro tribus partibus ad dictum Magistrum Portulanum, & pro reliqua quarta parte ad prædictos Regios Locumtenentes, cuiuslibet ipsorum pro responsalibus immisionum faciendarum in loco eorum Iurisdictionum. Emolumenta cuiuslibet fidei per dictos Regios Locumtenentes faciendæ pro rebus extrahendis à locis eorum Iurisdictionum vigore mandatorum, vt supra faciendorum per dictum Magistrum Portulanum, seu per dictos Regios Locumtenentes esse vnius Caroleni pro qualibet ipsarum, & dictum Carolenum tantum spectare ad dictos Regios Locumtenentes, prout præfenti decreto decernitur, & declaratur; verum quando fides sit directo Dohanerio, nil exigat dictus Locumtenens: Pro litteris verò exequutorialibus, quæ expediri solent per dictum Magistrum Portulanum pro exequutione prouisionum, quæ per Regiam Camera expediuntur, fuit prouisum nihil debere exigi per dictum Magistrum Portulanum, ratione dicti eius officij, prout fuit declaratum oretenus in banca pro ipsius parte, nihil pro præterito pro dictis prouisionibus exequutorialibus fuisse exactum. Hoc suum Regia Camera interponente decretum.

CDLXXXV.

Die 5. Nouembris, 1591.

SVper deductione petita *ducatorem* nouaginta trium, tarenorum trium, & granorum 15. per Illustr. Ioseph. Spinellum Marchionem Ipsirò à signicatoria expedita contra eundem pro releuo debito ob mortem Illustr. quondam Ferdinandi eius fratris pro rata iuris pascendi in defensis nuncupatis la Piana

XXXX 2 Cappel

Cappellieri, & Santa Venere emptis per dictum Marchionem ab Vniuersitate Terræ prædictæ pro pretio scutorum quinque mille, stante declaratione facta esse burgenfaticum, & fuisse denunciatum feudale in petitione præsentata in anno 1578. in liquidatione facta releuij ob mortem Magnifici Ioannis Vincentij Spinelli Domini Terrarum Verzini, Calapizati, & Terræ prædictæ Ipsirò, stante etiam deductione facta quantitatis prædictæ pro eadem causa in liquidatione ultimo loco facta releuij ob mortem dicti Illustr. Ferdinandi.

Facta relatione in Regia Camera per Magnificum Rationalem Tiberium Cardinum, visisque scripturis præsentatis, ac liquidatione facta in anno 1579. prædicti ob mortem dicti Magnifici Io. Vincentij Spinelli, in qua liquidatione non fuit deducta rata iuris pacendi defensorum prædictarum, ac deductione facta scutorum nonaginta trium, tarenorum trium, & granorum quindecim pro causa prædicta à significatoria ultimi releuij ob mortem dicti Marchionis Ferdinandi, ac etiam solutione facta significatorix releuij prædicti anni 1579. fuit prouisum condemnari, prout præsentis decreto condemnatur Regius fiscus ad restituendum dicto Illustr. Ioseph Spinello Marchioni moderno dictos ducatos nonaginta tres, tarenos tres, & granos quindecim, & expediuntur literæ certificatoriales Regiæ generali Thesaurariæ pro restitutione ipsorum, qui breui manu soluantur Regiæ generali Thesaurariæ prædictæ in extinctionem significatorix scutorum 1510. ff. 2. & gran. 7. in quibus ultimo loco fuit liquidatum releuium prædictum. Hoc suum, &c.

Ad declaratione huius singularis, & exemplaris determinationis vide quæ ego scripsi lib. 2. mearum resolut. cap. 21. à numer. 34. vsque ad 38.

CDLXXXVI.

Die 22. Ianuarij, 1592.

SVper directibus exigendis per Magnificos Secretarium, Rationales, Actorum Magistrum, & Actuarios Regiæ Camerae pro decretis, accensionibus candelarum, & prouisionibus expediendis circa affectus Terrarum Saldarum, ne affectatores grauentur.

Per Regiam Cameraam, proponentibus Dominis Præsidentibus Antonio Aldano, & Ioan. Francisco de Ponte, audito Magnifico Actorum Magistro, & pro eo Magnifico Paulo de Curtis, consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod pro quolibet decreto, & prouisione expedienda ad instantiam dictorum affectatorum soluat Magnifico Magi-

stro Actorum, & Actuario, qui expedit prouisiones caroleni octo in totum, non obstante quod in decreto, & prouisionibus prædictis fiat mentio de pluribus candelis accensis, & affectibus, dummodo quod sint accensæ ad instantiam vnus particularis, nec non fuit prouisum, quod pro quolibet dictorum decretorum, & prouisionum vt supra soluantur Magnifico Rationali pro eius subscriptione, & visione scripturarum caroleni duo, & vnus Magnifico Notatori. Hoc suum Regia Camera interponente decretum.

CDLXXXVII.

Die 28. Iulij, 1592.

SVper instantia facta per Franciscum La Smola de Claromonte, quod tractetur immuni Hospitio, ex quo est braccialis.

Per Regiam Cameraam consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod si dictus Franciscus est Braccialis, & in Terra Clarimontis uiuitur per gabellas, non autem per Castatum, tractetur immuni hospitio. Hoc suum, &c.

CDLXXXVIII.

Die 7. Augusti, 1592.

IN causa Magnifici Ioan. Grifone Baronis Casalium S. Mauri, & Cannicchi de Baronia Cilenti cum Vniuersitate ipsorum Casalium, super petitione adiutorij maritagij eius filix nomine Antonia, nuptæ cum Magnifico Ioan. Vincentio Capicio Piscicello, filio Ioan. Aloysij Capicij Piscicello ad rationem carolenorum quinque pro quolibet foculare, vt clarius in mandato apparet, & scripturis.

Visis actis, & scripturis prædictis per Excellentem Militem V. I. D. Gomez de Mescua Præsidentem Regiæ Camerae Summarix, & causæ prædictæ Commissarium, ac de eisdem facta relatione in dicta Regia Camera coram aliis Magnificis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & declaratur, quod prædictæ Vniuersitates prædictorum Casalium S. Mauri, & Cannicchi, soluant prædictum adiutorium maritagij dictæ Antonix Grifone ad rationem carolenorum quinque pro quolibet foculare iuxta taxam focaliorum cuiuslibet ipsorum casalium, pro quibus soluunt iura fiscalia Regiæ Curix, prout præsentis decreto solui mandatur. Hoc suum, &c.

CDLXXXIX.

Decreta Generalia, & Exemplaria. 905

CDLXXXIX.

Die 8. Augusti, 1592.

PER Regiam Camera Summariaē consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur quod exteri qui habitant in diuersis ciuitatibus, Terris, & Castris Regni mercantiliter in illis uiuentes gaudeant immunitate hospitij dummodo constet in propriis patriis familias tenere. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

C D X C.

Die 22. Ianuarij, 1593.

PER Regiam Camera Summariaē proponente Domino Praesidente Ioan. Francisco de Ponte, consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod ab hodie in antea, & in futurum computa administratorum Vniuersitatum Ciuitatum, & Terrarum Regni, uisa, & liquidata per Commissarios, seu scribas per Regiam Camera deputatos, cum reuideri Partes institerint, illorum reuigio non committatur nisi Thesaurariis, seu Perceptoribus Prouinciarum, siue aliis officialibus huius Tribunalis. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

C D X C I.

Die 5. Martij, 1593.

PER Regiam Camera Summariaē proponente Dom. Praesidente Ioan. Francisco de Ponte consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod Domus Patrum, & fratrum clericorum sint, & esse debeant immunes à militum hospitij, si tamen Patres, vel fratres ipsi cum filiis, vel fratribus clericis insimul, & vnite habitent. Hoc suum Regia Camera generale interponente decretum, &c.

Aduerte, quod licet domus patrum, vel fratrum clericorum sint immunes hospitiorum, prout in hoc decreto, tenentur tamen patres vel fratres laici contribuere in pecunia cum conciuibus prout in decreto sub die 5. & 12. Nouembris 1588. & quod dictum est respectu immunitatis hospitij cohabitantium cum clericis, intelligantur etiam nepotes, prout fuit decissum sub die 6. Iulij dicti anni 1593. ut in libro notamentorum fol. 580.

C D X C II.

Die 8. Martij, 1593.

SUPER memoriali porrecto Suae Excellentiae per Capitaneum nouae militiae Ioan.

Antonium de Alama, & ad Regiam Camera remisso, ut de iustitia prouideret, petentem expediri prouisiones, ut eius pater, & frater hospitari non cogantur.

Per Regiam Camera Summariaē consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur quod respectu Militum nouae militiae obseruetur decretum sub die 5. praesentis mensis per eandem Regiam Camera latum ad fauorem clericorum scilicet, quod domus eorum patrum, & fratrum sint immunes hospitiorum, si fratres, & patres habitant cum illis. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

C D X C III.

Die 11. Martij, 1593.

SUPER instantia facta per Magnificum Sebastianum Lumellium, ut declararetur eum licere tanquam Neapolitano orto in Ciuitate negotiari per procuratorem, quamuis ad praesens reperiatur habitare in Ciuitate Ianuae.

Facta relatione in Regia Camera Summariaē per Dom. Militem Prosperum de Piatto eiusdem Regiae Camerae Praesidentem, & Commissarium coram aliis Dominis Praesidentibus ipsius; per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum non esse locum petitis per Magnificum Sebastianum Lomellinum, donec, & quousque extra Regnum habitauerit. Hoc suum, &c.

C D X C IV.

Die 18. Maij, 1593.

EXORTO dubio in Regia Camera an pater duodecim filiorum possit facere mercaturam, factaque desuper matura discussione referente Domino D. Petro Castellet, fuit per Regiam Camera consensu prouisum, & decretum quod si non possidet bona, ex quibus possit se, filios, & familiam alere, liceat eidem, & licitum sit aliquam facere mercaturam cum immunitate à iure ei tributa, dummodo lucrum ex ea proueniens non excedat eius, & familiae usum, & victum, &c.

Ad maiorem declarationem uide aliud decretum sub die 19. Aprilis, 1611.

C D X C V.

Die 18. mensis Maij, 1594.

IN causa Reuter. Capituli, & Cleri Ciuitatis Cauae cum Vniuersitate, & gabellotis dictae Ciuitatis super immunitate gabellae Macinae, nedum illis, qui macinare fecerint frumentum, sed etiam illis, qui non macinauerint,

XXXXX 3 sed

sed emunt panem in platea, seruata forma prouisionum per Regiam Cameraam, expeditarum 1. Decembris, 1593. & decreti desuper lati 12. presentis mensis.

Visis actis scripturis presentatis, ac replicationibus hinc inde factis per Excellentem Militem Ioannem Camillum Barba Regiae Camerae Praesidentem, & causae Commissarium, & de his omnibus facta per eundem relatione in Banca coram Illustrissimo & Excellentibus Dominis Locumtenente, & Praesidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout presenti decreto decernitur, & prouidetur quod Clero, & Clericis Ciuitatis Cauae obseruetur, prout presenti decreto obseruari mandatur immunitas in gabella macinae farinae iuxta taxam Camerae, & non tenendo Iaconum, aut famulum, immunitas praedicta intelligatur pro medietate, & quoad illos, qui propter paupertatem, vel ex alia causa non mancinauerint, sed emerint in platea publica panem, in quo adest gabella, fuit prouisum quod in vnoquoque casale, & aliis locis destinetur apotheca, & in ea persona a qua valeant emere panem dietim cum immunitate gabellae praedictae, & ne oriatur differentia circa quantitatem, fuit ex causis in dicta Regia Camera discussis prouisum, & declaratum, quod vniquisque Ecclesiasticus qui detinet ad eius expensas, & seruitia Iaconum, vel famulum habeat cum immunitate vt supra ratulos duos panis quolibet die, & qui non tenet Iaconum, nec famulum habeat tantum rotulum vnum quolibet die, ita quod intelligatur francus gabellarum impositarum, & in futurum imponendarum, & dicta franchitia, & immunitas excomputetur, & fiat bona in quolibet mense per gabellotos praesentes, & futuros in pecunia pro temporibus tantum, & diebus, in quibus clerici, & Ecclesiastici fuerint praesentes, & commorantes in ciuitate praedicta non autem pro tempore absentiae extra ciuitatem, &c.

CDXCVI.

Die 7. mensis Septembris, 1594.

IN causa Vniuersitatis Castri maris de Stabia cum Regio fisco praetendentis, ipsam non esse cogendam ad contribuendum in hospitio militum, prout clarius in actis continetur, &c.

De quibus omnibus facta relatione in Regia Camera Summariae per Dom. Militem V. I. D. Ioan. Carolum Gallum Praesidentem eiusdem Regiae Camerae, & causae Commissarium coram Excelente Domino Locumtenente & aliis Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Came-

ram consensu prouisum, atque decretum quod Vniuersitas praedicta Castri Maris de Stabia non teneatur contribuere in hospitio militum, & scribatur officio Scribae Portionis, quod faciat repartimentum inter alias Vniuersitates, & faciat restituere dictae Vniuersitati solutum pro dicta causa, stante eius immunitate. Hoc suum, &c.

CDXC VII.

Die 30. Ianuarij, & 18. Februarij, 1595.

Sper consultatione facienda Illustrissimo Domino Proregi circa praetensionem Illustrissimor. & Reuerendissimor. Dominorum S. Romanae Ecclesiae Cardinalium, circa tracta, seu extractione vinorum ab hoc Regno, quae ex mera Suae Catholicae Maiestatis gratia dictis Illustriss. & Reuerendiss. Dominis Cardinalibus singulis annis concedi solet, an si ex aliquo accidenti aliquis ex dictis Dominis Cardinalibus dicta gratia in vno anno siue indictione vsus non fuerit, possit in sequenti vtis Facta de his omnibus matura discussione, referentibus Dominis Locumtenente, & Praesidente Surgente, fuit per ipsam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod fiat consultatio negatiua, dicendo quod de iure non debetur, verum, quod remaneat in ipsius Dom. Proregis arbitrio si vult gratificari, &c.

CDXC VIII.

Die 11. Ianuarij, 1596.

Per Regiam Cameraam Summariae proponente Domino Decio Rapario Praesidente fuit prouisum, & decretum, prout presenti decreto decernitur, & prouidetur (quod cum alias per ipsam Regiam Cameraam fuerit declaratum, vncias duas, de quibus in capitulo 15. instructionis generalis numerationis respectu viduarum intelligi debere annuatim) nullatenus esse numerandas viduas, quae vncias tantum duas in reditu habent, & si fuerint numeratae, quod deducantur. Hoc suum, &c.

CDXC IX.

Die 4. Aprilis, 1596.

Conquerentibus nonnullis ciuibus diuersarum ciuitatum & Terrarum Regni, cur fuerint in propriis Patriis numerati, cum in hac ciuitate Neapolitanis a pluribus annis habitent cum familia.

Per Regiam Cameraam Summariae referente Domino Praesidente Decio Barba fuit prouisum, & decretum, prout presenti decreto decernitur, & prouidetur, quod constituto

ciues

ciues prædictos domicilium habuisse & habere cum familia in hac ciuitate per decemniū, deducantur. Hoc suum, &c.

D.

Die 22. Maij, 1596.

IN causa vertente inter Ioannem Baptistam Ferrarium Dominum cuiusdam Hospitij, siue Tabernæ sitæ in Territorio Terræ Caiuani prætendentem quod pro bonis quæ venduntur in eius Taberna per cauponem exteris, & iter agentibus & non ciuibus dictæ Terræ esse immunem, eique obseruandas esse prouisiones per Regiam Camera Expeditas sub die 1. Febr. proxime elapsi ex vna, & Vniuersitatem dictæ Terræ ex altera, instantem dictas prouisiones nullatenus fore obseruandas, ex quo dictus Caupo bona comestibilia vendit non solum exteris, sed etiam ciuibus, qui pro bonis comestibilibus, quæ emunt in Terra, & Territorio prædicto gabellam soluere tenentur, vt alias, prout in actis, &c.

Visis actis omnibus per Magnificum Militem Decium Paparium Reg. Cameræ Commissarium, factaque per eundem de omnibus relatione in dicta Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Reg. Camera ipsam consensu prouisum, & decretum quod obseruentur, prout præsentis decreto obseruari mandatur, prouisiones per dictam Regiam Camera alias expeditæ ad instantiam dicti Ioan. Baptistæ, quarum vigore pro bonis, quæ in dicto hospitio, siue Taberna venduntur exteris, & iter agentibus, nihil exigatur per Vniuersitatem dictæ Terræ, seu ipsius gabellotos, verum ne fiat fraus in venditione dictorum bonorum in damnum Vniuersitatis, ipsiusque gabellotorum, prohibeatur ciuibus dictæ Terræ, prout præsentis decreto prohibetur, ne emant bona à Caupone dicti Hospitij sub pæna tæreni vnus pro qualibet vice exigenda irremissibiliter ad beneficium dictæ Vniuersitatis Caiuani. Hoc suum, &c.

Vide aliud decretum latum sub die 3. Iunij, 1549.

D I.

Die 8. Iulij, 1596.

SVborto dubio in Regia Camera Summaria super liquidatione releuij Regiæ Curia debiti per Illustr. Marchionissam Piscariæ ob mortem Illustr. Marchionis Vasti eius patris, an à dicto releuio deduci debeat onus vitæ, & militiæ, quod in bonis feudalibus hæreditariis fuit repertum deberi Illustribus D. Iannico, D. Cæsari, D. Ioanni, & D. Ca-

rolo de Auales patris dicti quondam Marchionis Vasti defuncti.

Viso memoriali porrecto Excellentissimo Domino Proregi pro parte dictæ Illustr. Marchionissæ hæredis cum Regia decretatione quod Regia Camera super suppositis per dictam Illustr. Marchionissam de iustitia prouideat, auditaque relatione Magnifici Cæsaris de Campora Rationalis dictæ Regiæ Cameræ, ac pariter auditis Magnificis Aduocatis dictæ Illustr. Marchionissæ, ac Domino Camillo de Curte Regalis Patrimonij fisci Patrono, & discusso plenissime negotio in Regia Camera coram Dominis Præsidentibus eiusdem, fuit per ipsam Regiam Camera consensu prouisum, pariterque decretum, vitam, & militiam debitam dictis Illustr. Fratribus de Auolos patris dicti quondam Illustr. Marchionis, & successiue dictæ Illustr. Marchionissæ hæredis debitam, & assignatam nullatenus diminueri releuium Regiæ Curia debitum ob mortem dicti Illustris Marchionis Vasti. Hoc suum, &c.

Ad maiorem intelligentiam huius determinationis videnda sunt scripta per Dom. Camill. de Curte, qui in hac causa fisci iura tutatus fuit resol. feudal. cap. 3. num. 70.

D I I.

Die 8. mensis Augusti, 1596.

IN numeratione habita Castri S. Stephani Aprutinae Prouinciæ cum fuisset numeratus quidam sacerdos, qui ante clericatum ex legitima vxore duos filios suscepit, alterum annorum decem, alterum verò quatuordecim, conquerente sacerdote prædicto, & instante à numeratione eius foculare deduci, ex quo immune.

Per Regiam Camera Summaria referente Domino Præsidente Decio Rapario, fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod deducatur. Hoc suum, &c.

D I I I.

Die 3. Octobris, 1596.

Continuante Magnifico Rationale de Campora referre occurrentiam in liquidatione Releuij debiti per Illustr. Marchionissam Piscariæ, ob mortem Illustr. Marchionis Vasti eius Patris, fuit in Regia Camera dubitatum quando decedit Baro, qui quamplurimas in vita fecerat alienationes introituum feudalium Regio interueniente assensu, cum pacto quod emptores sint exempti ab onere solutionis adohæ, an sicut in solutione releuij passim detrahuntur annui illi introitus cum Regio assensu alienati, quia exigitur releuium

leuium pro illis quando contingit mors emptorum eorundem annuorum introituum, ita pariter detrahi debeat totum id quod debetur pro adoha ex introitibus penes Baronem remanentibus vel potius deducatur adoha pro rata annuorum introituum remansorum. Discussioque plenissime articulo, fuit per Regiam Camerae consensu prouisum, & decretum, quod detrahatur tantummodo summa, quae per æs, & libram capitur pro introitibus remansis penes Baronem, non obstante quod tota quantitas adohæ soluat per venditorem dictorum annuorum introituum, saluis iuribus Illustr. Marchionissæ contra emptores introituum. Hoc suum, &c.

Dom. Præsidentis Iulius Casar Minandous, qui fuit vnus ex votantibus in apostilla ad hoc decretum sic loquitur. Et ratio fuit quia Regia Camera non obstante quod alienationes fiant absque onere adohæ in releuiis ipsorum emptorum deducitur rata adohæ, & tanto minus exigit, ergo per necesse debet exigere à venditore, ne sit cum damno, cum semper exigit tantum quod exigere debet, non obstante pacto, quod cum sit inter Partes, inter eas sint salua iura. Fuit etiam dictum, quod reuideantur releuia antiqua, & reducantur in istam formam, nam diuersimode fuerat practicum, &c.

D I V.

Die 3. Martij, 1597.

IN causa Ciuilitatis Neapolitanæ Rogerij, & Sebastiani Dalerani de Terra Summæ potentium declarari originarios Neapolitanos vti filios Notarij Andreæ Valerano orti in dicta Ciuitate, quia fuit detectum, matrem dicti Notarij Andreæ cum propè partum existeret, fuisse in fraudem ad dictam Ciuitatem introductam, vt ibi pareret, prout paruit, ac demum statim orto filio, qui fuit dictus Notarius Andreas, reuerfa fuit ad dictam Terram Summæ, facta de his omnibus relatione in Regia Camera referente Domino Locumtenente, fuit prouisum, & decretum quod non gaudeat.

Consimilem decisionem de anno 1571. mensis Septembris refert Dom. Reg. Moles in suis decisionibus in tit. qualiter quis dicatur ciuis Neapolitanus decis. 1.

D V.

Die 2. Iunij, 1597.

Proponente Domino Præsidente Valcarcer instantiam Regij fisci contra nonnullos Massarios, quos supponitur occupasse maiorem partem territoriorum vltra illam, quæ fuit eis data in vltimis afflictibus eis factis in anno 1591. auditisque Fisco, & Partibus, fuit

discussum, & tractatum, qua pœna veniant puniendi Massarij prædicti, qui occupauerunt territoria vltra afflictum, & per Regiam Camerae consensu fuit prouisum, & decretum quod incurrerunt, & incurrunt in pœnam scutorum sex pro qualibet versura, & quod soluat etiam locatis alios scutos duos pro versura pro restauo damni locatorum, & quod etiam amittant segetes seminatas in dictis territoriis occupatis applicandas Regiæ Curia, & quia segetes ipsæ fuerunt per eos recollectæ teneantur vltra pœnam iam dictam soluere Regiæ Curia ratam afflictus pro terris occupatis, prout soluent de aliis terris sibi locatis.

D V I.

Die 27. Iunij, 1597.

Continuante Domino Valcarcer discussione instantiæ Regij fisci contra Massarios, qui à Regia Curia terras, quas vocant faldas in afflictum habuerunt, sic disordinantes in occupando maiorem partem territoriorum vltra afflictum, fuit tractatum, & discussum an Massarij prædicti condemnari debeant solum pro illo anno, in quo fuit factus compassus, vel etiam pro aliis annis sequentibus pro quibus durauit afflictus, & per Regiam Camerae consensu fuit prouisum, & decretum, quod respectu pœnæ quæ est scutorum sex pro qualibet versura, Massarij, qui disordinauerunt illam semel soluant, licet etiam in aliis sequentibus annis seminauerint, & recollexerint segetes in prædictis territoriis occupatis; sed respectu aliarum terrarum seruetur infrascriptus ordo, videlicet, quod illi Massarij, qui disordinauerunt in illo anno, in quo fuit factus compassus, & non docuerunt, quod in annis sequentibus destiterunt à seminando terras occupatas, teneantur ad emendam scutorum duorum pro qualibet versura in beneficium locatorum, ac etiam ad soluendum Regiæ Curia ratam pensionis, quam soluerunt pro aliis terris occupatis, non solum pro anno compassus; sed etiam pro aliis annis sequentibus pro quibus durauit afflictus illarum terrarum, & quod sufficiat Regiæ Curia probasse per compassum occupationem factam in vno anno, ad hoc vt teneantur pro aliis prædictis sequentibus, verū quoad illos Massarios, qui ex deductis in processu legitime, ac sufficienter probauerunt, quod disordinauerunt in vno anno tantum quo fuit factus compassus, & quod in annis sequentibus dereliquerunt quantitates territorij occupati in beneficium locatorum, & eam non seminauerunt, Regia Camera visis, & discussis probationibus prædictis in causis particularibus vnius cuiusque ex dictis Massariis, debite prouidebit.

D V I I.

D V I I.

Die 18. Iulij, 1597.

Visa instantia aliquorum Regni feudatariorum, siue eorundem Baronialium introituum conductorum prætendentiū nullo pacto cogi posse ad soluendum directus in Regiis Dohanis pro fructibus rerum feudalium, qui inibi immittuntur, ex quo pro illis soluitur adoha ac proinde non debent feudatarij duplici onere grauari, quapropter sunt immunes à collectis, ac ab aliis impositionibus, quæ inter ciues imponuntur, factaque de his omnibus matura discussione, fuit per Reg. Camera consensu prouisum, & decretum, quod fiant ordines generales directi omnibus Dohanis Regni vt quando casus contigerit immissionis fructuum rerum feudalium ad dictas Regias Dohanas, cogantur immittentes ad soluendū debitos directus, quia ius Dohanæ soluitur ex contractatione, custodia, & exitura, vnde ita venduntur, & custodiuntur fructus feudi, sicut alij, eoque magis quia separati à solo habentur vt burgenatici, &c.

D V I I I.

Die 15. Octobris, 1597.

SVper instantia facta in Reg. Camera Summaria pro parte aliquorum Ciuium Neapolitarum declaratorum per dictam Reg. Camera prætendentium, quod ius fundaci per ipsos solutū, siue depositum in aliquibus Dohanis Prouinciarum Terræ Bari, & Capitana-tæ, Terræ Hydrunti, & Basilicatæ pro oleis, & aliis mercibus emptis, & contractatis in dictis Dohanis, & fundacis, & immisis in Reg. Dohanā huius fidelissimæ Ciuitatis Neapolis vbi etiam fuerunt coacti soluere vel depositare idem ius fundaci restitui debet ab vno eorundem Dohanarum, & fundicorum, stante quod dictum ius fundaci semel soluitur ab emptore, & non obstante prætensione dictarum Dohanarum Apuleæ prætendentium quod ab illis Neapolitanis, per quos fuerunt extractæ dictæ merces, & olea, ex quo non obtinuerunt limitationem à d. Regia Camera circa dictam extractionem, propterea dictum ius fundaci in dictis Dohanis solutum fuisse de iure, & licitè exactum, stante etiam petita reclamazione pro parte eorundem Arrendatorum aduersus decretum latum sub die 12. Octobris, 1589. Et è contra Magnifico Arrendatore dictæ Regiæ Dohanæ Neapolis prætendente dictum ius fundaci non obstantibus allegatis per dictos Arrendatores dictarum Dohanarū Apuleæ, fuisse licitè per eum exactum, & de-

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

posita in eius posse facta debere liberari, & exequi dictum decretum, stante quod fecit transitum in rem iudicatam, & alias vt in actis &c.

Visis actis per Magnificum Aurelium Campanile dictæ Regiæ Camera Præsidentem, & causæ Commissarium & facta de eis relatione in dicta Regia Camera Circumspecto Regenti Ferdinando Fornario eiusdem Regiæ Camera Locumtenenti, & aliis Magnificis Præsidentibus ipsius, & facta prius relatione Illustriss. & Excellentissimo Dño Proregi in Regio Collaterali Consilio & eidem Reg. Camera remissa quod de iustitia provideat, auditis pluries Advocatis ambarū Partium, & etiam Regij Fisci Patrono fuit per eandem Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur & prouidetur, quod respectu mercium, & oleorum per dictos Neapolitanos emptorum, siue contractorum in dictis Dohanis Apuleæ, si per eos non fuerunt empta à particularibus personis non priuilegiatis, per quos per prius fuissent empta ab aliis, quo casu dictum ius fundaci fuisse acquisitum Arrendatori dictorum Dohanarum Apuleæ respectu primorum emptorum, sed prædictos Neapolitanos primos emptores, in tali casu condemnandos esse, & condemnari debere dictos Arrendatores Dohanarum Apuleæ ad soluendum, & restituendum eidem Neapolitanis omne totum, & quicquid fuerit per eos exactum, vel depositum, & pecuniam per ipsos Neapolitanos solutam, siue depositam in posse Arrendatoris dictæ Regiæ Dohanæ Neapolis liberari, prout præsentis decreto liberari mandatur, non obstantibus prætensionibus dictorum Arrendatorum Apuleæ, quod non sit facta limitatio circa extractionem prædictam, seruata forma supradicti decreti per dictam Regiam Camera interpositi sub die 12. Octobris, 1589. ac non obstante petita reclamazione per eosdem Arrendatores Dohanarum Apuleæ, & proinde expediantur debita prouisiones. Hoc suum, &c.

D I X.

Die 13. Februarij, 1598.

PER Regiam Camera, proponente Domino Præsidente Decio Rapario, fuit prouisum, & decretum, quod Antonius, Ioannes Baptista, & Fabricius filij legitimi, & naturales quondam Ioannis Caroli Expositi Sanctissimæ Annunciatæ huius Ciuitatis declarantur originarij Neapolitani ex patre, qui vti expositus Sactæ Domus fuit declaratus, sicut ortus in Ciuitate. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

YYyy

Hæc

Hac decisio nullo iuris fundamento innittitur, & contrarium alias per Regiam Camerae determinatum refert Dom. Reg. Moles in suis decisionibus manuscript. in tit. quando quis dicatur Cuius Neapolitanus ad finem gaudendi immunitatibus art. 4. & hoc ne duo concurrant specialia: Secundum quam decisionem à D. Reg. Moles relata, Regia Camera nouissimè iudicauit; sic deferens restitutioni in integrum petita pro parte Regij filci, aduersus decretum alias per eandem Regiam Camerae latum, per quod fuerat prouisum, quod filij exppositorum gaudeant uti originarij; etenim Regia Camera benè discusso articulo, cum contrariae referebantur determinationes, habuit his nostris temporibus pro absoluto filios exppositorum Sanctissimæ Annunciatæ, qui gaudent ciuilitate Neapolitana, nullo pacto posse declarari originarios Neapolitanos ad finem gaudendi illius ciuilitate, istoque iure hodie utimur, prout videre est infra in decreto lato sub die....

D X.

Die 11. Martij, 1598.

IN causa in Reg. Camera vertete inter Mathæum de Lione affictatorem passus detto della Casena, Iacobum Basile affictatorem passus Pomiliani de Arco, & Donatum Santella affictatorem passus Cimitini ex vna, & fidelissimam Ciuitatem Neapolis ex altera, supra solutione iuris curreturæ pro frumentis conductis pro seruitio d. Ciuitatis Neapolis liquidatis per Rationalem d. Ciuitatis in scutis ducentum triginta vnum, tarenis quatuor, & gran. 13. pro quolibet passu &c.

Visis actis per Magnificum Militem V. I. D. Dom. Petrum de Valcarcer Regiæ Camerae Summariae Præsidentem & Commissarium, & de illis facta relatione in d. Regia Camera coram circumspetto Regente Ferdinando Fornario Locumtenente & aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per d. Regiam Camerae consensu prouisum, & decretum prout præfenti decreto decernitur & prouidetur, quod seruata forma aliorum decretorum, & prouisionum, prædicta fidelissima Ciuitas soluat prædictis affictatoribus, & cuilibet ipsorum scutos ducentum triginta, tarenos quatuor, & gran. 13. pro dicto iure curreturæ pro frumentis pro seruitio dictæ Ciuitatis conductis iuxta dictam liquidationem, & calculum prædicti Rationalis Ciuitatis prædictæ in actis existentem. Hoc suum, &c.

D X I.

Die 19. Maij, 1598.

IN causa in Reg. Camera vertete inter Resta Lucium Terræ Migianei, & Arrendatores introituum Terræ prædictæ, super differentia (si pro bonis, quæ possidet in Territorio Terræ prædictæ ex successione quondam D. Francisci Lucij eius patris) teneatur soluere decimam, & alias impositiones impositas ex causa debitorum contractorum per dictam Vniuersitatē tempore quo bona prædicta possidebatur per dictum quondam Franciscum virtute capituli dicti Arrendamenti, vel debeat seruari immunitis iuxta prouisiones ad instantiam dicti Restæ per Regiam Camerae expeditas, ut in actis latius continetur &c.

Visis actis per Magnificum Militem Aurelium Campanile Reg. Camerae Præsidentē, & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in d. Reg. Camera circumspetto Regenti Ferdinando Fornario d. Reg. Camerae Locumtenenti, & aliis Magnif. Præsidentibus ipsius, fuit per d. Reg. Camerae consensu prouisum, & decretum, quod dictus Resta Lucius pro bonis prædictis contribuat in omnibus cum d. Vniuersitate Migianei à die quo bona prædicta in eius posse per venerunt, prout præfenti decreto contribui mandatur. Hoc suum, &c.

D X I I.

Die 15. Ianuarij, 1599.

Super differentia orta in Reg. Camera circa modum conficiendi listam salis, & sacchari consignandorum scribis d. Regiæ Camerae, & cum inspectione temporis, ex quo dicti scribæ pro habendo dicta sal, & saccharum assistere debent ad seruitia eiusdem Tribunalis, ut in actis &c.

Factaque de prædictis omnibus relatione in d. Reg. Camera per Excellentem D. Locumtenentem coram aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per ipsam Reg. Camerae consensu prouisum, & decretum prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod deinde in antea in lista pro causa prædicta faciendâ, ponantur scribæ, quos vnusquisque Rationalis, siue actitantes apud eos tenent, & etiam illi, qui absque ordine dictæ Reg. Camerae seruerunt dicto Tribunali per spatium annorum duorum, vel saltem vnus. Hoc suum, &c.

D X I I I.

Die 18. Ianuarij, 1599.

Suborto dubio an miles grauis armaturæ, qui gaudet, ut dicitur, Piazza Morta sit deducendus à numeratione generaliter in præfenti Regno faciendâ prout in actis.

Per D. Militem V. I. D. D. Bernardinum de Montaluo

Decreta Generalia, & Exemplaria. 911

Montaluo Præsidentem Regiæ Camera Summaria & Commissarium, facta de prædictis omnibus relatione in Aula Reg. Camera coram Excellente Dño Locumtenente, aliisque Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Reg. Camera consensu prouisum, & decretum, quod qui fuit miles grauis armaturæ ex nunc gaudens vt dicitur *Piazza morta* deducatur à numeratione prædicta, prout præfenti decreto deduci mandatur. Hoc suum, &c.

D X I V.

Die 27. Ianuarij, 1599.

IN causa Castellani, & Militum Castri Ciuitatis Hidruti prætendentium eos debere gaudere immunitate gabellarum Vniuersitatis d. Ciuitatis prout clarius in actis continetur, &c.

Referente Magnifico Dño Montoia de Cardona Præsidente Reg. Camera Summaria, & causæ Commissario coram Excellente Dño Locumtenente, & aliis Magnif. Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Reg. Camera consensu prouisum, pariterque decretum, quod detur terminus in causa, & interim tractentur immunes pro eorum personis, & familia à debitis currentibus, verum circa debita contracta ante militiam soluant pro bonis pro quantitate liquidanda. Hoc suum, &c.

D X V.

Die 4. Martij, 1599.

SVborto dubio in Reg. Camera, quidam numeratus in Ciuitate Casertæ ostiatim sine familia, & postea iterum numeratus in Terra Marateæ cum vxore, & familia, à qua etiam trahit originem, vbi remanere debet & sic onus focularis sustinere, an in d. Ciuitate Casertæ, vel potius in d. Terra Maratheæ.

Per Reg. Camera Summaria instante Magnifico Dño Fisci Patrono, fuit consensu prouisum pariter & decretum, auditis prius in omnibus Partibus interesse habentibus, quod dictus Particularis bis numeratus sustineat onus focularis in Terra Marateæ, & deducatur à numeratione Casertæ. Hoc suum, &c.

D X V I.

Die 11. Martij, 1599.

SVper instantia facta in Regia Camera pro Sparte Regij Fisci, quod Illustr. Marchio Paduli Regius Dohanerius Regiæ Dohanæ Mene pecudum Apuleæ præsentare debeat bilancium totius exactionis factæ, & faciendæ per ipsum, & eius Commissarios, causa administrationis dicti eius officij, singulis quindecim diebus, seruata forma mandati d. Reg. Camere.

Visis actis per Magnificum Militē Decium
D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

Raparium Præsidentem Reg. Camera Summaria, & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in d. Reg. Camera Magnifico & circumspetto Regenti Ferdinando Fornario Locumtenenti d. Reg. Camera aliisque Magnificis Præsidentibus ipsius, ac auditis Dño Regij Fisci Patrono, Aduocatis, & Computante d. Regij Dohanerij, fuit prouisum consensu, & decretum quod citra præiudicium exequutionis, & exactionis factæ, & faciendæ à dicto Illustr. Marchione Reg. Dohanerio, & significatoriarum contra ipsum expeditarum, & expediendarum per ipsam Regiam Camera, d. Reg. Dohanerius teneatur quolibet mense in Reg. Camera præsentare bilancium particulare omnium, & quarumcunque exactionum factarum, tam per ipsum Dohanerium, quam per eius Commissarios & substitutos à debitoribus Reg. Curia pro quavis causa cum distinctione dierum, quantitatum, causarum, & à quibus fuerit facta exactio, & pro quo anno, non confundendo exactionem ordinariam anni currentis cum exactione residuorum, & sic etiam de solutionibus per ipsum factis nomine Regiæ Curia.

Nec non fuit prouisum quod dictus Reg. Dohanerius teneatur, & debeat percipere, & exigere ab omnibus Commissariis per ipsum deputatis, & deputandis super exactione residuorum, & aliorum omnes quantitates pecuniarum per illos exactas, & exigendas infra terminum vnus mensis computandi à die exactionum per dictos Commissarios factarum extra Ciuitatem Neapolis, & hoc sub pœna dupli, & aliis pœnis in pragmaticis, instructionibus, & ordinibus statutis, & ad finem vt d. Dohanerius adimplere possit prædicta, & præsentare bilancium prædictum absque alia contradictione & excusatione datur etiam dilatio aliorum dierum viginti, elapso mense prædicto, vt infra ipsum terminum formare, & præsentare possit cum effectu bilancium prædictum, ita quod bilancium exactionis factæ in præfenti mense Martij teneatur præsentare vigesima die mensis Aprilis, & bilancium mensis Aprilis in vigesima die Maij, & sic deinde in antea. Hoc suum, &c.

D X V I I.

Die 26. Martij, 1599.

PRætendente Magnifico Dño Fisci Patrono Realis Patromonij esse cogendas nonnullas Vniuersitates huius Regni ad contribuendum in diuisione generaliter faciendâ circa nouum donatium scutorum ducentorum mille Sux Catholicæ Maiestati factum ob foelicissimas nuptias, non obstante quod prædictæ Vniuersitates habeant priuilegia immunitatis omnium donatiuorum, & quatenus tractarentur immunes, ad onus cuius debeat cedere immunitas, prout clarius in actis continetur.

YYyyy a Facta

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera Summaria per Magnificum Rationalem Sebastianum coram Excellente Domino Locumtenente & aliis Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per eandem Reg. Cameraam discussis discutiendis, attentis attendendis, consideratis considerandis, & demum habita super eisdem matura deliberatione, consensu prouisum, pariterque decretum, quod d. Vniuersitates immunes contribuant in d. donatio, & sic Vniuersitas Capuae, & alia, quae tenent conuentionem cum Regia Curia contribuant pro integro numero foculariorum, & contribuant etiam Barones, qui sunt immunes a solutione adoha; nec non Illustr. Princeps Asculi similiter contribuat in donatio praedicto habito respectu ad clausulam in d. donatio appositam, quod integre soluatur, & nil a Rege diminuatur. Hoc suum, &c.

D X V I I I.

Die 20. Aprilis, 1599.

Proposito dubio, an Antonius Perriello ortus in Ciuitate Neapolis sed commoras in ciuitate Cauae sub patria potestate, si a patre alimenta recipiens debeat gaudere immunitate gabellarum, quae in dicta Ciuitate Cauae exiguntur.

Per Regiam Cameraam Summariae consensu fuit prouisum, & decretum prout praesenti decreto decernitur, & prouideretur, quod dictus Anton. Perrellus ortus in hac Ciuitate Neapolis, & ad praesens viuens sub patria potestate in Ciuitate Cauae, victu ei a patre subministrato, nullatenus tractetur immunis a solutione gabellarum, quae in dicta Ciuitate exiguntur. Hoc suum, Regia Camera interponente decretum, &c.

D X I X.

Die 22. Aprilis, 1599.

IN causa Regij fisci praetendentis non debere obseruari immunitatem aliquam hominibus, qui postquam excesserint annos sexaginta, fuerunt adscripti in bello pro militibus leuis armaturae prout clarius in actis &c.

Referente Domino Decio Rapario Praesidente Regiae Camerae, & Commissario coram Excellente Domino Locumtenente, aliisque Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod expediantur prouisiones pro Vniuersitate Giurdignani, dictantes praedictos milites non debere gaudere immunitatibus in d. Terra, si fuerunt adscripti in bello post mentionatam aetatem. Hoc suum, &c.

D X X.

Die 3. Iulij, 1599.

IN causa Angeli Maffei cum Vniuersitate Ventisij super petitione immunitatis gabellarum, ut olim Miles grauis armaturae per spatium annorum viginti quinque, ut in actis continetur, &c.

Visis actis per Dom. Praesidentem Decium Raparium causae Commissarium, ac per eundem facto de omnibus iis relatione in d. Reg. Camera coram Excellente Domino Locumtenente, aliisque Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Cameraam consensu prouisum, pariterque decretum, quod dictus Angelus gaudeant immunitate praedicta. Hoc suum, &c.

D X X I.

Die 23. Iulij, 1599.

SVper eo quod interest Regiae Curiae circa modum obseruandum in liquidatione numerationum Terrarum huius Regni renumeratarum, si debet attendi tempus numerationis, vel renumerationis pro focularibus mortuis, sexaginariis, & aliis, prout in actis continetur.

Factaque de eisdem omnibus relatione in Aula Reg. Camerae Summariae per Dominum Decium Raparium eiusdem Reg. Camerae Praesidentem causaeque Commissarium, coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per d. Reg. Cameraam discussis discutiendis, ac plenius audito in his Regio Fisco consensu prouisum atque declaratum, quod quoad Terras numeratas ostiatim attendatur tempus renumerationis, quo vero ad alias Terras renumeratas per diligentias scripturarum, attendatur tempus numerationis. Hoc suum, &c.

D X X I I.

Die 27. Augusti, 1599.

SVper declaratione vnus Capituli instructionis numerationis, in quo dicitur, quod mulieres viduae cum filiis masculis, & aliquibus bonis ponantur in numeratione, formata est difficultas an censeatur de filiis puberibus, vel proximis pubertati.

Factaque de praedictis omnibus relatione in Regia Camera Summariae per Dom. Decium Raparium dictae Regiae Camerae Praesidentem & causae Commissarium coram Excellente Domino Locumtenente, aliisque Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, quod dictae mulieres viduae ponantur

tur

tur in numeratione etiam quod filij non sint proximi pubertati si possident bona sufficientia ad victum. Hoc suum, &c.

D X X I I I.

Die 15. Octobris, 1599

SVper interloquutione cuiusdam Epistolæ Magnifici Pompei Capicij Gubernatoris Ciuitatis Sanctæ Agathæ Reg. Camera Summaria directæ scribentis in dicta Ciuitate esse nonnullos filios Presbiterorum Græcorum, qui prætendunt gaudere eisdem immunitatibus quibus gaudent eorum Patres, non obstante quod separate viuant.

De quibus facta relatione in dicta Regia Camera per Excellentem Dom. Locumtenentem coram Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, quod scribatur dicto Magnifico Pompeo vt cogat supra dictos filios seorsum à Patribus viuentes. ad contribuendum, & soluendum in dicta Ciuitate, vt alij ciues illius. Hoc suum, &c.

D X X I V.

Die 29. Octobris, 1599.

SVper obseruantia quarumdam prouisionum Regiæ Camera directarum Regiæ Dohanæ Apulæ, pro cogendo scribas in dicta Regia Dohana existentes ad contribuendum in illis Terris, in quibus sunt ciues in functionibus fiscalibus & aliis, vt in actis, &c.

Referente Excellente Domino Locumtenente in Regia Camera Summaria coram Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Camera consensu prouisum & decretum, quod rescribatur Magnifico Proauditori Foggia pro obseruantia dictarum prouisionum iuxta illarum seriem, continentiam, & tenorem; verum gaudeant solum illi scribæ, qui assistunt apud Cauallarios dictæ Regiæ Dohanæ, & pro tempore, quo assistunt. Hoc suum, &c.

D X X V.

Die 17. Nouembris, 1599.

PRo faciliori intelligentia numerationum huius Regni, suborto dubio in Regia Camera vtrum mulieres Viduæ Ciuium Neapolitanorum comprehendantur in dictis numerationibus, vel deducantur, habito respectu ad immunitates gauisas per dictos earum viros tempore, quo viuebant, &c.

De his omnibus facta relatione in dicta Regia Camera per Dominum Decium Rapparium eiusdem Regiæ Camera Præsidentem, & causæ Commissarium coram Excellente

Domino Locumtenente, aliisque Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, quod prædictæ viduæ ciuium Neapolitanorum ponantur in numerationibus. Hoc suum, &c.

D X X V I.

Die 16. Decembris, 1599.

SVper difficultate facta in Regia Camera Summaria, an illi qui fuerunt numerati hostiatim in domibus propriis, & deinde per Vniuersitatem refertur eos ad seruitia aliena morari, pendente numeratione debeant deduci, vel non.

Factaque de prædictis relatione in Aula Regiæ Camera per Dominum Decium Rapparium Præsidentem illius, & causæ Commissarium coram Excellente Domino Locumtenente, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus dictæ Regiæ Camera fuit per eandem Regiam Camera consensu prouisum, pariterque decretum, quod prædicti tales modo prædicto numerati, & relati remaneant pro focalibus in numeratione. Hoc suum, &c.

D X X V I I.

Die 23. Decembris, 1599.

SVborto dubio an particularis, qui fecit secessionem bonorum, debeat in noua numeratione remanere pro focalare, aut potius deduci.

Facta de hoc relatione in Regia Camera Summaria per Dom. Militem V. I. D. Iulium Cæsarem Minadom eiusdem Regiæ Camera Præsidentem, & Commissarium coram Excellente Domino Locumtenente, ac aliis Magnificis Dominis, Præsidentibus ipsius; fuit per Regiam Camera consensu prouisum pariter, & decretum quod remaneat, nec aliter deducatur. Hoc suum, &c.

D X X V I I I.

Die 19. Februarij, 1600.

SVper memorialibus porrectis per nonnullas Vniuersitates Prouinciæ vltioris Aprutij conquereutes de Capitanio Grassia, qui illos cogit contra solitum ad præsentandum notam animalium, ac pro illius præsentata nonnullas pecuniarum quantitates extorquens.

Facta de his relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Iulium Cæsarem Minadom Regiæ Camera Summaria Præsidentem, & Commissarium coram Excellente Domino Locumtenente aliisque Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius; per Regiam

Y Y y y 3 Camera

Cameram consensu fuit prouisum, & decretum prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur quod obseruentur prouisiones Regiae Camerae alias expeditae, mandantes, illas Vniuersitates singulo quoque anno teneri praesentare notam animalium penes Capitaneum Grassiae, quae distant a confinibus Regni infra viginti miliaria, illas autem Vniuersitates, quae distant ultra viginti miliaria non teneri, & respectu praesentis directus praesentatae dictae notae prouisum est, quod dictus Capitaneus Grassiae, nihil exigat. Hoc suum, &c.

Vide aliud decretum latum sub die 23. mensis Iunij, 1659.

D X X I X.

Die 20. Maij, 1600.

SVper instantia facta pro parte Illustr. Ducis Sueuae petentis ipsum uti Oratorem Suae Catholicae Maiestatis apud Sanctissimum tractari immunem pro extractione ordei ab ab hoc Regno ad Urbem.

Per Regiam Camerae Summariae consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod mandetur Magistro Portulano huius Prouinciae Terrae Laboris, quod tractet immunem a solutione directuum tractae dictum Illustr. Ducem Oratorem, nec ab eo aliquid pro causa praedicta exigatur. Hoc suum, &c.

D X X X.

Die vltima. Iunij, 1600.

SVborto dubio an visis computis Administratorum Vniuersitatis per Rationales electos, possit Baro procedi facere ad reuisionem illorum.

Per Regiam Camerae Summariae proponente Domino Praesidente Petro Antonio Mastrillo consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, hoc Baroni non licere; ac proinde de reuisione facta absque ordine Regiae Camerae, nullam habendam esse rationem. Hoc suum, &c.

Illud autem Baroni permittitur ut electis per Vniuersitatem Rationalibus pro visione computorum, possit deputare personam, qua assistat visioni, & Rationalis aduertat super his, qua animaduersione digna sunt, prout hoc mense Nouembris, 1659. iudicauit Regia Camera pro Barone Misaniarum, referente Domino Praesidente Dindaco Moles.

D X X X I.

Die 12. mensis Iulij, 1600.

IN causa in Regia Camera vertente inter Alexandrum Passarum, Ioan. Baptistam Claro olim Syndicos, & Ioan. Mariam Gadaletta olim Casserium Ciuitatis Melficti ex vna. Et Vniuersitatem, ac Particulares dictae Ciuitatis ex altera, de, & super restitutione certae quantitatis pecuniae solutae vigore litterarum signicatorialium expeditarum per Franciscum Bartirotta Commissarium Regiae Camerae in reuisione computorum olim Administratorum pecuniarum, & introituum dictae Vniuersitatis iuxta relationem Iulij Caesaris de Rogerio factam ordine Regiae Camerae, & aliis ut in actis, &c.

Visis actis per Magnificum V. I. D. Iulium Caesarem Minadom Regiae Camerae Summariae Praesidentem & causae Commissarium, factaque per suam Dominationem de praedictis omnibus relatione in dicta Regia Camera coram Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Camerae consensu prouisum, & decretum, quod omnes partitae solutae cum mandato, vel conclusione admittantur ad beneficium dictorum Syndicorum, & Casserij, saluis iuribus dictae Vniuersitati, & particularibus contra male mandantes, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur. Hoc suum, &c.

D X X X I I.

Die 12. Iulij, 1600.

SVper instantia facta per nationem Venetam, ut mandetur, suos debitores in hoc Regno indultu aliquo, aut saluaguardia gaudere non posse, seruata forma priuilegiorum dictae nationis.

Per Regiam Camerae Summariae fuit consensu prouisum, & decretum, quod fiat consultatio Illustrissimo Domino Proregi, in qua dicatur, Regiam Camerae esse voti, quod illi Regnicole qui sunt debitores nationi Venetae nullo possint gaudere indultu, moratoria, aut saluaguardia, & hoc stantibus amplissimis priuilegiis dictae nationi concessis. Hoc suum, &c.

D X X X I I I.

Die 24. Iulij, 1600.

PER Regiam Camerae Summariae proponente Domino Locumtenente fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur & prouidetur quod expediantur prouisiones pro Collegio Societatis Iesu Ciuitatis Theatinae, & pro Monasterio S. Dominici Terrae

Terræ Bucchianici, vt pro bonis emptis, & donatis dictis Collegio, & Monasterio tractentur immunita, etiam ab onere bonatenentiæ cum clausula in forma respectu debitorum contractorum ante contractus donationis, vel venditionis. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

D X X X I V.

Die 6. & 7. Septembris, 1600.

Cum Domini Præsidentes, de Regia Camera notitiam habuissent, quod Dominus Regens Ferdinandus Fornarius eiusdem Regiæ Cameræ Locumtenens, ex quo magno morbo chiragico laborabat, prouisiones, aliasque Scripturas huius supremi Tribunalis subscribebat, vt vulgo dicitur *con la Stampiglia*.

Per Regiam Cameram Summariaæ consensu fuit prouisum & decretum hoc dicto Domino Locumtenenti absque Regia dispensatione non licere, ac proinde esse illum certiorandum, quod absteineat, data etiam de hoc notitia Excellentissimo Domino Proregi. Hoc suum, &c.

D X X X V.

Die 2. Octobris, 1600.

Super differentia orta in anno 1598. in feria Ciuitatis Salerni & in Regia Camera vertente inter Regium fiscum, & Magnificum Arrendatorem Regiæ Dohanæ, & Maioris fundaci huius Ciuitatis Neapolis, & Vniuersitatis Ciuitatis prædictæ Salerni, & nonnullos mercatores petentes declarari, & prouideri, si merces, vel bona quæ conducuntur in dictam feriam tam ab extra, quam infra Regnum sunt immunes à iure fundaci, & si pro mercibus, quæ conducuntur per terram in feriam prædictam, & transeunt per passus aque Malorum, & Veteris de iurisdictione dictæ Regiæ Dohanæ, debent soluere dictum ius fundaci, & aliis, vt in actis, &c.

Visis actis per Magnificum Militem Ioan. Camillum Barba Præsidentem Regiæ Cameræ Summariaæ, & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in dicta Regia Camera Magnifico, & circumspetto Regenti Ferdinando Fornario Locumtenenti dictæ Regiæ Cameræ, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, auditis Domino fisci Patrono, & Advocatis tam dicti Regij Arrendatoris, quam Ciuitatis prædictæ Salerni, per dictam Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, quod detur prout præsentis decreti datur terminus dierum sex vtrique Parti ad probandum incumbentia in causâ prædictâ, & interim lite pendente pro bonis, quæ ve-

niunt ab extra Regnum per mare recto tramite in dicta feria salerni, & ibi venduntur, & contractantur, & extrahuntur per mare non exigatur dictum ius fundaci, sed pro iis bonis, quæ non venduntur, nec contractantur in feria prædicta, soluatur dictum ius fundaci, vel debeant præstare cautionem de illis asportandis in Terra Regij fundaci, tam si extrahuntur per mare, quam per terram, verum pro illis bonis, & mercibus, quæ non veniunt recto tramite in feriam prædictam ab extra Regnum, sed commoditate Mercatorum, & dominorum applicantur in aliis locis, & deinde conducuntur in dicta feria, teneantur soluere pro illis dictum ius fundaci, excepto tamen, si vascella, & nauigia prædicta, quæ fuerint destinata per dictam Feriam Salerni ventorum, aut Piratarum applicuissent in Maritima veteris iurisdictionis dictæ Regiæ Dohanæ, & ibi non fuerunt exonerata bona, & merces, in dicto casu non exigatur dictum ius fundaci, sed si bona prædicta applicata, vt supra contigerit extrahi per Terram, si fuerint immissa in Regia Dohana Neapolis, vel in aliis locis iurisdictionis dictæ Dohanæ exigatur dictum ius fundaci. Verum si contigerit extrahi per Terram per extra Regnum, & non attigerint loca, & iurisdictionem dictæ Regiæ Dohanæ Neapolis, non soluatur dictum ius fundaci.

Item fuit prouisum, quod pro bonis, & mercibus immillis in præsentis Regno ab extra, quæ asportantur per Terram in dicta feria salerni, exigatur dictum ius fundaci.

Insuper fuit prouisum, quod pro bonis, & mercibus natis in Regno, quæ conducuntur in dictam feriam salerni, & transeunt per passus aque Malorum, Veteris, vel alterius loci iurisdictionis dictæ Regiæ Dohanæ Neapolis non exigatur ius prædictum fundaci, verum tempore extractionis ipsorum bonorum, si illa asportantur in dictam Regiam Dohanam Ciuitatis Neapolis, teneantur soluere ius fundaci, & si asportantur in alia loca etiam, quod sint de iurisdictione dictæ Regiæ Dohanæ, non teneantur dictum ius fundaci soluere, & sic per præsentis decretum decernitur prouidetur, & mandatur, quod modo prædicto exigatur dictum ius fundaci in dicta feria Salerni, tam pro præsentis anno, & feria, & in futurum, quam respectu annorum præteritorum 1598. 1599. pro quibus annis mercatores, & particulares fecerunt nonnulla deposita pro mercibus, & bonis immillis, & extractis in feria prædicta pro dicto iure fundaci & si aliquid fuerit depositatum contra formam præsentis decreti restituatur, & si aliquid non fuerit solutum, soluatur. Hoc suum, &c.

Idem fuit indicatum sub die 2. Octobris 1617. prout videre est in libro notamentorum fol. 739.

D X X X V I.

DXXXVI.

Die 11. Decembris, 1600.

SVborto dubio si Mercatores exteri, & alij habitantes in Ciuitate Litij, Bari, & in aliis locis debeant gaudere in Regiis Dohanis, tam dictorum locorum vbi habitant, quam in aliis Dohanis Regni, prout gaudent ciues orti in dictis locis, ex quo alij ex dictis Mercatoribus fuerunt asciti in ciues dictarum Ciuitatum, Terrarum, & locorum, & aliis in locis praedictis habitauerunt; vltra decennium cum eorum vxoribus, & familiis, & sunt numerati pro focularibus in praesenti noua numeratione, & contrahunt cum Vniuersitatibus vt ciues.

Facta relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Ioannem de Montoya eiusdem Regiae Camerae Praesidentem, & Commissarium coram aliis Dominis Praesidentibus ipsius, per Regiam Cameraam discussis discutiendis, habitaque matura deliberatione consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod omnes illi, qui habitauerunt in aliqua Ciuitate, Terra, vel loco per decem annos cum vxore, & familia, & ibi sustinuerunt onera vt ciues, gaudeant immunitatibus & exemptionibus, prout gaudent ciues loci, vbi habitant tam in Dohana loci praedicti quam in toto Regno, donec tamen, & quousque incolatum fecerint in eodem loco, & quod praestent cautionem soluendi duplicatos directus, casu quo discesserint. Hoc suum Regia Camera generale interponente decretum, &c.

DXXXVII.

Die 9. Ianuarij, 1601.

PER Regiam Cameraam Summariae, proponente Domino Praesidente Ioan. de Montoya, consensu fuit prouisum, & decretum prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod singulo quoque trimestre, vnus ex Dominis Praesidentibus Regiae Camerae accedat ad Regiam generalem Thesaurariam pro numeranda pecunia, quae conseruatur in Regia Arca militari, & quod Magnus Secretarius eiusdem Regiae Camerae de hoc sit memor; Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

DXXXVIII.

Die 30. Ianuarij, 1601.

SVper instantia facta per Pium Piscicellum, vt declaretur ciuis originarius Neapolitanus ex eo quod est filius Petri Pauli Piscicelli Haebraei, qui in Ecclesia Sanctissimae Annuntia-

tae huius Ciuitatis Baptismatis Sacramentum suscepit.

Facta relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Don. Bernardinum de Montaluo eiusdem Regiae Camerae Praesidentem coram aliis Dominis Praesidentibus ipsius; per Regiam Cameraam fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod dictus Pius Piscicellus filius Petri Pauli Piscicelli, qui in Ecclesia Sanctissimae Annuntiae huius Ciuitatis Baptismatis Sacramentum suscepit gaudeat Ciuitate Neapolitana vt originarius, &c.

Nota hic, quod contrarium est determinatum in filij expositione, prout in decretis infra, & supra.

DXXXIX.

Die 10. Aprilis, 1601.

SVborto dubio si Archiuarij Prouinciarum debeant transmittere Archiuario Neapolitano copiam librorum faciendorum in Prouinciis, vel potius originales.

Per Regiam Cameraam fuit consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur quod transmittant originale relicta copia, & quando transmittuntur scripturae, & notae Archiuario Neapolitano a Prouinciis, nihil exigatur pro registratura dictarum notarum; Insuper prouisum est, quod contractus stipulandi extra Regnum cum obligatione bonorum in Regno existentium, nullam habeant hypothecam, si non fuerint registrati in dicto Archiuo, hoc est illi qui stipulantur in Ciuitate Beneuenti infra mensem, alij in statu Ecclesiastico, vel in Regno vltioris Siciliae infra duos menses, alij stipulandi in aliis locis Italiae infra sex menses; in aliis vero locis vltra Montes infra annum. Hoc suum, &c.

DXL.

Die 1. Octobris, 1601.

SVper instantia facta per vxorem Magnifici Rationalis Iulij Caesaris Siculi, vt tractetur immunitas a iure sigilli.

Per Regiam Cameraam Summariae fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod expediatur ordo directus Conseruatori Sigilli Magnae Curiae Vicariae, quod quando contigerit sigillari scripturas, quae per Magnam Curiam expediuntur ad instantiam vxorum Magnorum Rationalium Regiae Camerae Summariae, nihil exigat pro iure sigilli, ex quo immunes. Hoc suum, &c.

D X L I.

Die 21. Februarij, 1502.

SVper instantia facta per Magnificum Secretarium Regiæ Camere prætendentem sibi deberi portionem vitulorum, provt datur Dominis Præsidentibus.

Per Regiam Camera proponente Domino Præsidente Camillo de Curte pro Magnifico Camerario, fuit prouisum, & decretum provt præsentî decreto decernitur, & prouidetur, quod ex nunc in antea dicto Magnifico Secretario detur portio vitulorum, provt aliis Dominis Præsidentibus datur ex quo habet ratam Cristorum, Salis, & Sachari, provt cæteri Domini Præsidentes habent. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

D X L I I.

Die 19. Martij, 1602.

SVper memoriali porrecto per Tiberium de Vgno conquærentem quod Vniuersitas terræ Guardix, in qua domicilium habet, eum cogit ad hospitandum, cum immunis esse debeat, ex quo Comitîs & Baronis titulo decoratus reperitur.

Per Reg. Camera proponente Domino Præsidente Io. de Montoia consensu fuit prouisum, & decretum, provt præsentî decreto decernitur & prouidetur quod dictus Tiberius non cogatur ad actualem militum hospitationem in Terra prædicta in qua habitat, sed quod contribuât tantum. Hoc suum, &c.

D X L I I I.

Die 15. Aprilis, 1602.

PER Reg. Camera Summarix consensu fuit prouisum, & decretum, provt præsentî decreto decernitur, & prouidetur, quod D. Dux Sueslanus vti Orator Sæ Catholicæ Maiestatis apud Summum Pontificem tractetur immunis à directibus tractarum vini per extra Regnum, & noui impositi provt consueuerunt tractari omnes Oratores Domini nostri Regis Romæ residentes. Hoc suum, &c.

D X L I V.

Die 10. Maij, 1602.

SVper instantia facta per Vniuersitatē Terræ Cilij, vt cogatur Bernardinus Manduca habitans in Terra prædicta ad exercendum officium Erarij Baronis dictæ Terræ.

Facta relatione in Reg. Camera Summarix per Dom. Militem V. I. D. Camillum de Curte eiusdem Regiæ Camere Præsidentem & cau-

D. Marin. Colle. F. Decr. Gener. & Exempl.

sæ Commissarium, per Reg. Camera consensu fuit prouisum, & decretum provt præsentî decreto decernitur & prouidetur, quod d. Bernardinus teneatur exercere officium Erarij Baronis d. Terræ Cilij, non obstante quod sit numeratus in Ciuitate Vigiliarum. Hoc suum &c.

D X L V.

Die 22. Iunij, 1602.

CVM Ferdinandus Monsolinus esset creatus Dohanerius Regiæ Dohanæ Menæ pæudum Apuleæ, fuit in Regia Camera dubitatum pro capienda possessione officij, penes quem Iuramentum de benè, & fideliter administrando præstare teneatur, & accedens ad Regiam Camera, in quo loco sedere debeat, & quo titulo sit honorandus.

Factaque de his omnibus relatione in Reg. Camera pr. Dom. Militem V. I. D. Io. de Montoia Regiæ Camere Summarix Præsidentem coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, viso libro notamentorum anni 1581. quo tempore de his dubitari contigit in personam Alphonfi Caraccioli; per Reg. Camera consensu fuit prouisum, & decretum, provt præsentî decreto decernitur & prouidetur, quod d. Ferdinandus præstet iuramentum de benè, & fideliter administrando in posse Illustriss. Domini Proregis, & quando accesserit ad Tribunal Reg. Camere, quod sedeat in loco solito immediatè post Dom. Fiscî patronum, & circa titulum, quo honorari debet, fuit prouisum, quod Reg. Camera alio titulo, quem honorare non potest, *eccetto che del Magnifico.* Hoc suum, &c.

D X L V I.

Die 7. Augusti, 1602.

IN causa vertente inter venerabile Collegium Societatis Iesu cum Vniuersitate Ciuitatis Vici super immunitate bonatenentiæ.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Petrum Antonium Mastrillum Reg. Camere Summarix Præsidentem, & Commissarium, factaque de his relatione in eadem Regia Camera coram aliis Dom. Præsidentibus ipsius, per Reg. Camera consensu fuit prouisum, & decretum, provt præsentî decreto decernitur, & prouidetur, quod d. Collegium tractetur immune à solutione bonatenentiæ pro bonis quæ possidet in territorio dictæ Ciuitatis, verum soluat debita contracta, tempore quo bona illa possidebantur per laicos. Hoc suum, &c.

ZZzzz

DXLVII.

D X L V I I.

Die 9. Septembris, 1602.

IN causa Gubernatorum Arrendamenti Regiæ Dohanæ, & Maioris fundaci huius Ciuitatis Neapolis cum Consulibus Artis Serici super petitione quod Mercatores, qui fuerunt matriculati per dictos consules, & actu non exercent, nec exercere faciunt eorum nomine artem prædictam in hac Ciuitate Neapolis seruata forma decretorū Regiæ Camerae, non gaudeant immunitate aliqua in dicta Regia Dohana in extractione Drapporum Sericorum, & aliis, vt in actis, &c.

Visis actis per Magnificum Militem Iulium Cæsarem Minadom vtriusque Iuris Doctorem, Regiæ Camerae Summarie Præsidentem, & causæ Commissarum, & facta per eundem relatione in dicta Regia Camera coram aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, auditis pluries Aduocatis ambarum Partium, fuit per dictam Regiam Camerae consensu, prouisum, & decretum quod detur, terminus dierum decem vtriusque Parti ad probandum incumbentia in præfenti causa, & interim obseruentur decreta Regiæ Camerae, iuxta eorum seriem, continentiam, & tenorem ac proinde Mercatores qui emunt, vendunt, & extrahunt serica manufacta alterius nomine, licet sint matriculati, non gaudeant immunitate aliqua in dicta Regia Dohana, & de cætero non matriculentur mercatores, qui non exercent, vel exercere faciunt eorum nomine artem prædictam in hac Ciuitate Neapolis, salua prouisione facienda, auditis Regio fisco, Partibus contra dictos consules, qui matriculauerunt contra formam dictorum decretorum. Hoc suum, &c.

D X L V I I I.

Die 12. Octobris, 1602.

PER Regiam Camerae facta relatione in Collaterali Consilio, relatore Domino Milite vtriusque Iuris Doctore Iulio Cæsare Minadoi eiusdem Regiæ Camerae Summarie Præsidente, accedente etiam voto Spectabilium Dominorum Regiam Cancellariam Regentium, fuit prouisum, & decretum, quod seruetur consuetudo, quæ viget in Regia Camera, quod quando in decisionibus causarum votorum contingit paritas, sententia pro reo publicetur, & quando quatuor tantum essent votantes & duo pro actore, duo verò pro reo pronunciarent, adhuc pro reo

publicetur sententia, non obstante quod in S. C. vigeat pragmatica Sanctio, vt publicari non possit sententia, nisi tria adessent vota conformia, ex quo in Regia Camera ad causas decidendas duo sufficiant vota, cum duo Præsidentes faciunt Regiam Camerae, & sic in futurum seruari mandetur, prout in præteritum fuit seruatum, quamuis innovatione prorsus abolita. Hoc suum Regia Camerae interponente decretum, &c.

D X L I X.

Die 3. mensis Decembris, 1603.

IN causa in Reg. Camera vertente inter Magnificum Marcum Antonium Lombardum Ciuitatis Troiæ ex vna, & Vniuersitatem eiusdem Ciuitatis ex altera, super immunitate in gabellis, qua dictus Marcus Antonius gaudere prætendit pro victu famulorum exterorum, quos tenet pro custodia animalium, & Terrarum saldarum.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Don Bernardinum de Montaluo Regiæ Camerae Summarie Præsidentem, & præfentis causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in eadem Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius; Per Regiam Camerae consensu fuit prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod si famuli sunt exteri, & non habitantes in dicta Ciuitate Troiæ pro ordinaria habitatione, & reperirentur alibi numerati, & illuc soluant vt alij Ciues, tractentur immunes, prout præfenti decreto tractari mandatur, hoc suum Regia Camerae interponente decretum.

Aduertendum est, quod post interpositionem huius decreti, quia dubitari poterat, si hac immunitas cedebat in beneficium Marci Antonij, cum mens Regia Camera fuisset, vt cederet ad beneficium famulorum, aliud interposuit decretum, quo fuit ordidatum, vt hac immunitas cederet ad beneficium famulorum, prout ex libro notamentorum percepi, in quo sequens legitur notamentum. Die Lunæ 15. Decembris 1603. Proponente Domino Montaluo fuit prouisum, quod in decreto interposito in beneficium Marci Antonij Lombardi sub die 3. præfentis mensis addatur, si gabella cedit ad beneficium operariorum.

D L.

Die 15. Ianuarij, 1604.

Viso retroscripto memoriali per Excellentem Militem V.I.D. Iulium Cæsarem Minadoum Regiæ Camera Summariz Præsidentem, & præsentis causæ Cõmissarium, & facta de contentis in eo relatione in d. Reg. Camera coram Circumspecto Locumtenente d. Regiæ Camera & Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Reg. Camera consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur & prouidetur quod prædicto Reuelanti detur prout datur sexta pars de omni eo quod reuelauerit & peruenerit in posse Regiæ Curiz ex causa dictæ reuelationis, dummodo non constet per libros, & scripturas Regiæ Camera, neque sit de reintegracione Status olim Principis Salerni, nec de diligentis notatis in libro, qui conseruatur per Magnificum Procuratorem Regij Patrimonij, nec de concessionibus factis per Illustr. Principem Orangiz, verum si constiterit per libros, & scripturas Regiæ Camera ab annis viginti retro, detur etiam sexta pars, dummodo non excedat summam scutorum trium mille, & cum aliis clausulis solitis, & ordinariis in forma. Hoc suum, &c.

D L I

Die 22 mensis Ianuarij, 1604.

Per Regiam Camera Summariz audita relatione Domini V.I.D. Iulij Cæsaris Minadoi Præsidentis d. Reg. Camera, fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod in prouisionibus, quæ in dies expediuntur ad instanciam clericorum pro immunitate bonorum titulo donationis ad titulum patrimonij, quod non excedat portionem virilem, dicatur quod non excedat portionem, includendo partem Patris, atque matris. Hoc suum, &c.

D L I I.

Die ultimo mensis Ianuarij, 1604.

In causa in Regia Camera vertente inter particulares Casalis Parrellæ pertinentiarum Montis Ruri cum, Vniuersitate Casalis Petrurij super diuisione hospitiorum, vt ex actis, &c.

Facta relatione de contentis in Regia Camera Summariz per Dom. Militem V.I.D. Iulium Cæsarem Minadoum Præsidentem dictæ Reg. Camera & causæ Cõmissarium coram spectabili Dño Locumtenente aliisque Dom.

de Mariis. Collect. Decr. Gener. & exempl.

Præsidentibus ipsius, fuit per Camera ipsam consensu prouisum, & decretum, quod seruentur prouisiones Camera, quod hospitia inter Terram & Casalia diuidantur pro numero foculariorum, verum inter Ciues Terræ, & Casalium, diuidatur per æs, & libram. Hoc suum, &c.

D L I I I.

Die 12. mensis Iulij, 1604.

In causa Illustriss. Principis Roccellæ petentis, ad ipsum spectare cognitionem eius vassallorum de Cartello, & Macriata inquisitorum, non obstante, quod sint fidati Reg. Doct. hanæ Menæ pecudum, vt ex actis.

Per Regiam Camera Summariz referente spectabili Domino Locumtenente fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod si delictum est commissum ante fidam, causa remittatur ad Baronem. Hoc suum, &c.

D L I V.

Die 18. mensis Martij, 1605.

In causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitatem Castrouillaris cum Casalibus & eorum ciuibus super contributione pro bonis possessis in territorio communi, vt ex actis &c.

Facta relatione in Reg. Camera Summariz de contentis in actis per Dom. Militem V.I.D. Camillum de Curte dictæ Reg. Camera Præsidentem, & Cõmissarium coram spectabili Domino Locumtenente, aliisque Dom. Præsidentibus ipsius, fuit per Cam. ipsam consensu prouisum, & decretum, quod Ciues Casalium pro bonis, quæ possident, contribuant in loco, cuius sunt ciues deducto censu, & domini censuum contribuant pro illis, vbi sunt Ciues & bona peruenta in posse clericorum contribuant in debitis contractis antequam peruissent in eorum posse. Hoc suum, &c.

D L V.

Die 25. Octobris, 1605.

In causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitates Mercuriani Mugnani, Spitallecti, Quatrellarum, & aliarum Terrarum Vassallos Sacri Monasterij Montis Virginitis, & Ioannem de Antignano exactorem passus Pomiliani de Arcu ex altera super immunitate, qua dictæ Vniuersitates gaudent prætendunt in passu prædicto, & in aliis passibus præsentis Regni, & alias, vt in actis &c.

ZZzzz 2

Visis

Visis actis per Magnificum Militem V.I.D. Iulium Cæsarem Minadour Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium, & per eundem de omnibus facta relatione in Banca dictæ Regiæ Camerae coram Magnifico, & circumspetto Locumtenente, & aliis Magnificis Præsidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod citra præiudicium iurium ambarum Partium, pro nunc prædictæ Vniuersitates Merculiani, Mugnani, Spitalecti, Quatrellarum, & aliarum Terrarum Vassalli Sacri Monasterij Montis Virginis, tractentur, prout tractari mandatur immunes à iure curreturæ, quando cum eorum animalibus propriis, bona propria asportantur, de quibus stetur fidei Vniuersitatum prædictarum, & aliarum, vbi bona quæ trahentur, sunt onerata. Hoc suum, &c.

D L V I.

Die 18. Nouembris, 1605.

IN causa Magnifici Ioannis Ortiz de Melstaza Regij Castellani Castri Insulæ Brundusij cum Regio fisco super petita declaratione quod personæ, & bona Turcharum applicata in littore Maris prope Turrim de Penda dictæ Ciuitatis Brundusij, spectant ad ipsum Castellatum, tanquam capta per ipsum, & è contra prætendente Regio fisco personas, & bona dictorum Turcharum, tanquam naufragata fuisse, & esse acquisita Regio fisco rationibus, & causis prout in actis, &c.

Facta de omnibus relatione Illustrissimo, & Excellentissimo huius Regni Viceregi in Regio Collaterali Consilio per Regiam Cameraam Summarie referente Magnifico Milite V. I. D. Domino Ioanne Montoia de Cordona Regio Consiliario ipsius Regiæ Camerae Præsidente, & causæ Commissario, auditis Magnifico V. I. D. Dom. Iacobo Salutio Aduocato Regij Patrimonij, & Magnificis Aduocatis dicti Ioan. Ortiz Regij Castellani, & accedente voto Illustrium Magnificorum, & Circumspectorum Regiam Cancellariam Regentium, Prouisum, & declaratum est personas, & bona dictorum Turcharum, tanquam naufragata spectauisse, & spectare ad Regium fiscum, nulloque ius in bonis naufragatis spectare ad capientes, verum ex causis discussis, dentur dicto Regio Castellano de pretio dictorum bonorum scuti mille. Hoc suum, &c.

Scriptit in hac causa elegantissimam decisionem Dom. Reg. de Ponte qua est 21. in ordine, &c.

D L V II.

Die 20. Iunii, 1606.

SVborto dubio in Regia Camera, an Vniuersitas Turani pro bonatenentia, quam ab aliquibus particularibus præten dit pro bonis, quæ in eius territorio possident, valeat via exequutiua agere.

Facta relatione per Dom. Militem Claudium Blanditium eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem, & Commissarium, coram Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum quod pro quantitate, quam Vniuersitas Turani præten dit ex causa bonatenentiæ contra particu lares ultra decemnum, dirigat gressus suos ordinarie. Hoc suum, &c.

D L V III.

Die 4. mensis Aprilis, 1607.

IN causa Vniuersitatis & Particularium Terræ Lacus liberi, cum V. I. D. Pirro de Orlando, & aliis Particularibus dictæ Terræ reclamantibus à decreto domi lato sub die 15. mensis Nouembris, 1606. per Præsidentem D. Didacum de vera, per quem fuit prouisum, quod in catasto dictæ Terræ appretientur, & collectentur annui introitus, & census, qui possidentur extra Territorium Terræ prædictæ, functiones fiscales, & introitus empti super Regiis impositionibus, atque bona stabilia, animalia, aliaque bona, quæ non sunt taxata, & liquidata pro verò valore, &c.

Visis actis per Magnificum Militem V. I. D. Iacobum Salutium Regiæ Camerae Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque de prædictis relatione in dicta Regia Camera coram circumspetto Ioanne Alonzo Suarez Locumtenente, & aliis Magnificis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Cameraam consensu, prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod suspenso dicto decreto lato sub die 15. Nouembris, 1606. reuideatur appretium generale dictæ Terræ, & reducatur ad equalitatem, & propterea in biduo Partes dent listam suspectorum; verum interim non impediatur exactio iuxta catastum; nec non fuit prouisum, quod introitus empti super functionibus fiscalibus & super aliis Regiis impositionibus, non ponantur in appretio; nec non annui introitus empti super bonis sitis in pertinentiis & territoriis aliarum Terrarum Regni, similiter non ponantur in appretio, & si fuerint positi, ab eo deducantur, salva nihilominus prouisione pro rata debitorum per Vniuersitatem contractorum explicanda, Partibus

tibus plenius auditis, quæ infra sex dies deducant omnia eorum incumbentia. Hoc suum, &c.

D L I X.

Die 4. Iulij, 1607.

IN causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitatem Terræ Cracchi ex vna, & Ioan. Franciscum Nigrum Baronem d. Terræ ex altera, de, & super solutione, & contributione functionum fiscalium gabellarum, & aliarum solutionum, pro quibus Vniuersitas ipsa prærendit quod dictus Baro debet soluere, & contribuere vt ciuis eiusdem Terræ, & aliis vt in actis, &c.

Visis actis per Militem V. I. D. Iacobum Salutium Præsidentem Regiæ Cameræ Summariz & causæ Commissarium, factaque de his omnibus relatione in d. Regia Camera Summariz coram spectabili Dom. Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per d. Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum quod infra quatuor dies ambæ Partes deducant omnia eorum incumbentia, & interim donec aliter fuerit prouisum Baro contribuat vt ciuis tanquam numeratus in d. Terra in vltima numeratione Regni sub foculare patris, & sustinens onus eius focularis tanquam filius primogenitus, exceptis tamen bonis allodialibus forsan emptis vna cum feudo, pro quibus bonis allodialibus contribuant vt bonatenentes; nec non exceptis etiam animalibus, quæ idem Baro forsan tenet ad instructionem feudi, ad hoc vt ex bonis feudalibus vberiores fructus percipiat, salua prouisione facienda quoad hospitia, nec non quoad expensas litis circa domanium explicanda per Cameram, Partibus melius auditis, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur. Hoc suum, &c.

D L X.

Die 1. Iulij, 1608.

IN causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitatem, & homines Casalis Cornutorum Terræ Noui, & alios Casales eiusdem Terræ, de, & super petitione quod pro bonis emptis per ciues prædictorum casalium ab hominibus, & ciuibus Terræ prædictæ, soluere teneantur possessores vbi fumant, & sic è contra bona empta per ciues eiusdem Terræ ab hominibus dictorum Casalium, teneantur soluere cum prædicta Vniuersitate Terræ Noui, nulla habita consideratione de catastis, vbi prædicta bona fuerunt per prius accatastata, & aliis, vt in actis.

Visis actis per per Magnificum V. I. D. Ioannem Aloysium Mormilem Reg. Cameræ Sum-

mariz Præsidentem, & præsentis causæ Commissarium, factaque per eundem de prædictis omnibus relatione in d. Regia Camera, & coram Magnifico, & circumspecto Ioan. Alonzo Suarez Locumtenente eiusdem Regiæ Cameræ, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per d. Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, quod ciues Casalium Cornutorum, & aliorum Casalium Terræ Noui pro bonis per eos possessis tam ante diuisionem prædictorum Casalium à Terra prædicta quam post, soluant, & contribuant cum dictis Casalibus vbi sunt ciues, & habitant, & è contra ciues prædictæ Terræ Noui soluant pro omnibus bonis, quæ possident per eos emptis tam ante, quam post diuisionem à ciuibus Casalium prædictorum in propria Patria, nulla habita consideratione, nec solutione bonatenentiz inter ipsos, à qua solutione bonatenentiz Partes ipsæ ad inuicem absoluantur, prout præsentis decreto sic decernitur, & prouidetur. Hoc suum, &c.

D L X I.

Die 17. Nouembris, 1609.

IN causa in in Regia Camera vertente inter Donatum Lupum cum Regio fisco, & Vniuersitate Terræ Castri Grandis super immunitate duodecim filiorum, licet ad præsens habeat tantum vndecim filios viuètes, quia vnico tempore habuit duodecim viuentes, & post completum hunc numerum, amisit vnum ex duodecim post expeditionem prouisionum Cameræ pro capienda informatione, videlicet, prouisiones fuerunt expeditæ sub die 10. Aprilis 1609. & Rosa filia est mortua sub die 20. Maij dicti anni, prout in actis, &c.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera per Dominum Militem Ioannem Quintana Regiæ Cameræ Præsidentem & causæ Commissarium coram Domino Locumtenente, ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Cameram Summariz consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod Donatus Lupus gaudeat immunitate tanquam Pater duodecim filiorum, non obstante oppositione facta per Vniuersitatem quod ad præsens non habeat, nisi duodecim filios, ex quo tempore obtentarum prouisionum numerum habebat completum. Hoc suum, &c.

D L X I I.

Die 11. Decembris, 1610.

IN causa Abbatis Fabricij Caraccioli, cum Magnificis Gubernatoribus Arrendamenti Dohanæ huius Ciuitatis Neapolis, ac Regio fisco super immunitate directuum spectantium

ZZzzz 3 ad

ad dictum Arrendamentum pro oleis immiffis Neapolim per dictum Abbatem, qua quidem immunitate d. Abbas gaudere prætendit, ex causa, quod dicta olea sunt prouenta ab eius Abbatia, vt ex actis.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Didacum de Vera eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem coram Domino Locumtenente aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, auditis Partibus, ac Regio fisco, per Regiam Camerae Summaria facta longa discussione fuit prouisum, & decretum prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur quod pro oleis per d. Abbatem immiffis pro vsu suo iuxta quantitatem ordinandam per Dom. causæ Commissarium, prædictus Abbas tractetur immunis à dirictibus, & pro oleis per ipsum vendendis soluantur dirictus iuris fundaci à futuris emptoribus. Hoc suum, &c.

DLXIII.

Die 15. Martij, 1611.

PRætendente Regio fisco exigere duplicatum releuium ex fundo remanso in hæreditate quondam Raphaelis delli Falconi, ex quo infra annum & diem non fuit denunciata mors d. Raphaelis, quæ contigit in anno 1563. & replicante eius hærede tempore mortis feudatarij remansisse ipsum in pupillari ætate annorum scilicet duorum, at proinde non teneri, nisi ad simplum, &c.

Per Regiam Camerae Summaria fuit prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod d. hæres soluat simplum tantum cum interesse tamen à die maioris ætatis, salua prouisione facienda, quoad tempus præteritum fisco, & feudatario auditis, quæ quidem liquidatio fructuum fiat ad rationem scutorum septem pro centenario. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

DLXIV.

Die 19. Aprilis, 1611.

SVborto dubio super exequutione prouisionum per Regiam Camerae expeditarum ad instantiam Petri Iacobi Papa continentium, quod Dohana Ciuitatis Cayetæ tractare debeat ipsum Petrum Iacobum immunem à dirictibus pro oleis, & fructibus prouentis, & proueniendis ex propriis bonis vt patrem onustum duodecim filiorum, non obstante, quod fructus illos vendat, ex quo contractatio fructuum, qui ex propriis bonis proueniunt, non est industria, auditisque Magnificis Gubernatoribus tam Regiæ Dohanæ Cayetæ, quam huius Ciuitatis Neapolis, &

contententibus, prouisiones vt supra expeditas nullatenus esse exequendas; sed omnino reuocandas ex eo quod immunitas concessa patri duodecim filiorum prodesse non potest nisi pro vsu tantum, & non causa commercij, & vsus conceditur in propria patria, in qua gaudet immunitate, non autem in hac Ciuitate Neapolis, ad quam d. Iacobus dictos fructus introducit, & quatenus eidem prodesset immunitas pro d. oleo vt prouento ex propriis bonis, tenetur soluere ius fundaci pro futuro emptore, ac dirictus gabellæ boni denarij, & constito prius dictum olim ex propriis bonis fuisse, & esse prouentum, &c.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Iulium Cæsarem Minadoum eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem & Commissarium, coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Camerae consensu fuit prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur quod prouisiones prædictæ expeditæ ad instantiam d. Petri Iacobi obseruentur, prout præfenti decreto obseruari mandatur per Regiam Dohanam Neapolis, non obstante prætensione prædicta, & quod non comparet personaliter, licet Neapoli non habitet, constito tamen prius per fidem Ciuitatis Cayetæ, quod oleum sit natum in propriis territoriis, & solutis dirictibus debitis pro futuro emptore. Hoc suum, &c.

DLXV.

Die 10. Aprilis, 1612.

IN causa in Regia Camera vertente inter Eleonoram Brancatiam Baronissam Terræ Martignani, cum dicta Vniuersitate super adiutorio petito ex causa Monacatus Sororis Liuiæ Caracciolæ eius filia vt ex actis.

Vitis actis per Spect. Dominum Regentem D. Bernardinum Montaluo, Præsidentem Regiæ Camerae Summaria, & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in dicta Regia Camera coram circumspecto Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Camerae ipsam consensu prouisum, & decretum, quod præster ad adiutorium ad rationem granorum viginti quinque pro foculare. Hoc suum, &c.

DLXVI.

Die 4. Iulij, 1612.

IN causa in Regia Camera vertente inter Camillum Castiglione, & Vniuersitatem Ciuitatis Pennarum super immunitate in gabellis, qua prædictus Camillus gaudere prætendit pro fructibus feudalibus, pro quibus ab ipso soluitur adoha Regiæ Curia, & hoc pro

pro exequutione decreti Domini Præsidentis Salutij Commissarij lati sub die 13. mensis Martij proximè præteriti, per quod fuit ordinatum, quod infra quatuor dies capiatur informatio de incumbentibus, & interim obseruentur prouisiones Cameræ expeditæ ad instantiam dicti Camilli, quod pro fructibus, qui deseruiunt pro victu suo, & eius familia prouentis ex eius territoriis, pro quibus soluitur adhoa Regiæ Curix, sit immunis in gabellis, vt ex actis &c.

Visis actis per Reuer. Iacobum Salutium Præsidentem Regiæ Cameræ Summarix, & causæ Commissarium, factaque per eundem Relatione in dicta Regia Camera coram spectabili Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Cameram ipsam consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod dictum decretum latum sub die 13. mensis Martij proximè præteriti per præfatum Dom. causæ Commissarium debitæ exequutioni demandetur. Hoc suum, &c.

D L X V I I.

Die 15. Ianuarij, 1613.

IN causa in Regia Camera vertente inter Io. Baptistam Campolongo & alios feudatarios Ciuitatis Tricarici prætendentes immunitatem in gabella Macinæ pro fructibus prouenientibus ex eorum feudis, debere eis seruari pro vsu eis necessario, tam respectu eorum, & familiæ, quam famulorum, & operariorum exterorum, & non iuxta taxam Cameræ, prout prætendunt ciuitas, & eius gabelloti, vt in actis &c.

Visis actis per Magnificum Militem V. I. D. Iacobum Salutium Præsidentem Regiæ Cameræ, & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in dicta Regia Camera coram spectabili Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, quod obseruetur immunitas dictis feudatariis pro vsu tantum, & respectu taxæ obseruetur taxa, prout obseruatur in clericis, & aliis personis immunibus, verum quoad famulos, & operarios exteros, immunitas cedere debeat in beneficium dictorum exterorum. Hoc suum, &c.

D L X V I I I.

Die 12. mensis Septembris, 1613.

IN causa in Regia Camera vertente inter Sempronium Fiore cum Regio Fisco, & Gubernatoribus Regiæ Dohanæ Neapolis super ciuilitate Ciuitatis Litij, qua dictus Sempronius

gaudere prætendit ex causa, quod in dicta Ciuitate habitat, duxit vxorem, & possidet bona stabilia, vt in actis &c.

Visis actis per Dominum Militem V. I. D. Scipionem Brandolinum Præsidentem Regiæ Cameræ Summarix, & causæ Commissarium factaque per eundem relatione in dicta Regia Camera coram Spectabili Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Cameram ipsam consensu prouisum, & decretum quod dictus Sempronius Fiore gaudeat ciuilitate prædicta. Hoc suum, &c.

D L X I X.

Die 13. mensis Septembris, 1613.

IN causa vertente inter Vniuersitatem Florentiæ, cum nonnullis particularibus super solutione collectarum pro capitali tot annuorum introituum super Vniuersitate prædicta, vt in actis, &c.

Visis actis per Magnificum Iulium Petra Regiæ Cameræ Summarix Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque de prædictis omnibus relatione in dicta Regia Camera coram Circumspecto Regente de Castellet pro Magno Camerario, fuit per Cameram ipsam consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod Vniuersitas prædicta correspondeat ad rationem scutorum septem pro centenariis, & particularese teneantur soluere collectas, non obstante pacto præmissæ immunitatis, & aliis per eos prætensis. Hoc suum, &c.

D L X X.

Die 13. Ianuarij, 1614.

IN causa Ciuilitatis Neapolitanæ petitæ per Sebastianum Incola vigore Regiæ Pragmaticæ, non obstante quod eius vxor fuit mortua ante decisionem, & obtentionem decreti, & priuilegij à Regia Camera vt in actis.

Factaque de his relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Io. Aloysium Mormilem eiusdem Reg. Cameræ Præsidentem, & causæ Commissarium coram Domino Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameram Summarix Partibus, & Regio Fisco plenissimè auditis consensu fuit prouisum, & decretum, quod dictus Sebastianus gaudeat ciuilitate Neapolitana vigore Regiæ pragmaticæ in forma. Hoc suum, &c.

D L X X I.

Die 10. Aprilis, 1614.

IN causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitatem Ciuitatis Aquilæ, & Magnificum

ficum Castellarum Castri illius super immunitate danda in gabellis hominibus deseruientibus in Castro prædicto, & aliis prout in actis &c.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Iulium Cæsarem Minadom eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Camerae Partibus plenius auditis, fuit prouisum, & decretum, quod obseruentur prouisiones Regij Collateralis Consilij sub die 31. Iunij, 1611. quod soluant prout alij ciues, & fiant conformiles prouisiones per totum Regnum. Hoc suum, &c.

Hac determinatio procedit in deseruientibus castro prædicto qui sunt ciues Aquilani, secus verò si essent exteri prout fuit decisum sub die 2. Septembris, 1627. & in decreto sequenti, &c.

DLXXII.

Die 26. Maij, 1614.

IN causa Militum Campanæ Regiæ Audiendiæ Prouinciæ Principatus citra, cum Vniuersitate Ciuitatis Salerni super immunitate, in gabellis, & aliis prout in actis, &c.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Iacobum Salutium eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Camerae facta discussione super prouisionibus eiusdem Regiæ Camerae expeditis sub die 27. Nouembris 1598. quod sint immunes à gabellis, si non sunt ciues, fuit prouisum, & decretum, quod infra quatuor dies audiantur Partes super omnibus hinc inde prætensis, & interim seruentur prædictæ prouisiones anni 1598. quod si non sunt ciues, tractentur immunes. Hoc suum, &c.

DLXXIII.

Die 26. Maij, 1614.

SVper instantia facta per Magnificum Ioan. de Arcamone Neapolitanum vt executioni mandentur prouisiones per Reg. Camer. expedite directæ Magnifico Governatori Casalæ Afragolæ, quod non permittat Milites grauis armaturæ hospitari in domibus dicti Magnifici Ioannis, non obstante quod in illa habitet eius Colonus siue parsonalis, qui est ciuis dicti Casalæ, &c.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem Claudium Blanditium eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem coram Domino Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Camerae Summarie consensu fuit prouisum, &

decretum quod dictæ prouisiones alias expeditæ ad instantiam d. Magnifici Ioannis exequantur prout præsentis decreto exequi mandatur iuxta illarum seriem, continentiam, & tenorem. Hoc suum, &c.

DLXXIV.

Die 12. Ianuarij, 1615.

PROponente Domino Locumtenente, fuit tractatum de modo tenendi circa expeditiones causarum, & facta discussione.

Per Regiam Camerae fuit prouisum, & decretum, quod in diebus Lunæ, Mercurij, & Iouis referantur causæ per dietas inter Dominos Præsidentes gradatim, dies verò Martis, Veneris, & Sabbati inter Dominos Præsidentes sint communes, verum ante omnia in qualibet die in prima hora legantur, & expediantur billetta Illustrissimi Domini Proregis, & consultationes per ipsam Regiam Camerae faciendæ, deindeque causæ referantur.

Insuper prouisum est, quod continetur assistentia in Aula computorum, & quod in qualibet die martis vocetur Perceptor significatarum, qui in qualibet die Martis referat statum illarum. Hoc suum Regia Camerae generale interponente decretum, &c.

DLXXV.

Die 25. Maij, 1615.

IN causa Vincentij Nelli patris Philippi Nelli, qui quidem Philippus filius gaudet immunitate numero duodecim filiorum, cum Vniuersitate Terræ Pedimontis super immunitate etiam respectu dicti Vincentij Patris.

Factaque de his omnibus relatione in dicta Regia Camera Summarie per Dom. Militem V. I. D. Iulium Cæsarem Minadom coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Camerae Summarie consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur benè fuisse, & esse prouisum per decretum latum per Dominum Præsidentem de Vera sub die 3. Iulij 1612. ac proinde prædictus Vincentius pater dicti Philippi gaudeat iisdem immunitatibus quibus gaudet d. Philippus eius filius, donec vnite vixerit in eadem familia. Hoc suum, &c.

DLXXVI.

Die 2. mensis Martij, 1616.

Visa instantia facta in Regia Camera Summarie ab aliquibus Vniuersitatibus præsentis Regni super exactione debitorum contractorum à suis ciuibus, & circa focularia, expensas extraordinarias, & hospitationes, cum post interpositionem decreti generalis sub

sub die 13. proximi lapsi mensis Ianuarij aliqua propolita essent dubia; facta iterum relatione in dicta Regia Camera per Magnificum Militem V.I.D. Iacobum Salutium eiusdem Præsidentem, & negotij Commissarium coram Illustriss. Domino Regente Dom. Bernardino Ramirez de Montaluo Sancti Iuliani Marchione, & dictæ Regiæ Cameræ Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius fuit per eandem Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, modo, vt sequitur.

Primo circa exactionem respectu debitorum donec aliter prouisum fuerit, mandetur Perceptoribus vniuscuiusque Prouinciæ, vt exigant à ciuibus, aliisque obligatis pro debitis contractis ratam, quæ iis competit in beneficium Vniuersitatis vbi sita sunt bona obligata pro dictis debitis contractis, quæ quidem exactio fieri debeat absque vlla mercede, in iis verò locis, in quibus dicti Perceptores nullam habent exactiõnem fiscalium, fiat exactio à Capitaneis locorum, vt quilibet in sua iurisdictione exigat ratam ad beneficium dictarum Vniuersitatum, & pariter sine salario, instantibus tamen Vniuersitatibus.

Secundo Quantum attinet ad exactionem foculariorum absentium, fieri debeat exactio à qualibet Vniuersitate, vbi habitant pro foculare tantum, seruata forma Regiæ Pragmaticæ ad rationem carolenorum quindecim singulis annis pro vnoquoque fœctario; respectu verò aliarum impositionum, & collectarum, expediantur prouisiones directæ Perceptoribus Prouinciarum, & Capitaneis vt supra, ad hoc vt per illos fiat exactio ad beneficium illorum locorum, qui sustinent onus dictorum foculariorum, &c.

Tertio Quantum attinet ad focularia acquisita, fieri debeat exactio pro foculare, & pro omnibus impositionibus, & collectis ad beneficium locorum, in quibus habitant, & nihilominus possessores obligentur ad soluendum vt bonatenentes pro bonis, quæ fortè possiderent in pertinentiis aliarum Terrarum extra locum habitationis ipsarum, sine deputatione Commissariorum sed per Perceptores, & Capitaneos vt supra.

Quarto vt dicta focularia absentium numerata in aliis Terris Regni, debeant quoque contribuere in locis vbi habitant pro expensis extraordinariis viarum, Pontium, Fontium, Medici, Horologij, Prædicatoris, & Ludi Magistri & similiter soluere debeant bonatenentiam in locis, vbi habitant pro bonis, quæ ibi possident, eo modo, ac si habitarent in terris vbi numerati sunt.

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

Quinto respectu foculariorum illorum, qui in aliis Terris Regni numerati sunt, & qui demum receperunt se Neapolim debeant in omnibus contribuere cum Terris, in quibus numerati sunt, eo modo, & forma, prout seruabatur ante emanationem nouissimæ Pragmaticæ Sanctionis.

Sexto vt illi qui numerati sunt in aliis Terris Regni & postea alibi transtulerunt domicilium sustinere debeant onus actualium hospitationum in Terris, in quibus habitant, nisi doceant, quod in locis, in quibus numerati sunt, sustineant onus actualium hospitationum, quemadmodum de præterito in similibus seruatum est, &c.

Septimo & vltimo reseruat hæc Regia Camera determinationem faciendam in casibus prædictis pro tempore iam elapso &c.

DLXXVII.

Die 21. mensis Maij, 1616.

IN causa Vniuersitatis Terræ Roccæ Gloriosæ cum Iudicibus ad contractus dictæ Terræ circa immunitatem capitibus, super qua fuit interpositum decretum per Dominum causæ Commissarium sub die 18. Ianuarij instantis anni, quod Iudices ad contractus, & Notarij pro solutione capitibus non molestentur, ex eo quod propriis manibus territoria propria vel conducta colunt, verum, si alias artes nobilitate indignas exercent, ad solutionem functionis capitibus adstringantur.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera per Dominum Militem vtriusque Iuris Doctorem Petrum Iordanum Vrsinum Regiæ Cameræ Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium coram Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius; per Regiam Cameram fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, bene fuisse, & esse prouisum per decretum latum per præfatum Dominum causæ Commissarium sub dicta die 18. præsentis anni 1616. & ita in futurum seruata forma decreti prædicti obseruetur &c.

Vide decretum latum sub die 18. Februarij, 1617.

Die 31. Augusti, 1616.

SVborto dubio in Regia Camera an Sabatinus, Andreas, ac Dominicus dell'Annuntiata gaudere possint ciuilitate Neapolitana vti originarij ex patre exposito Sanctissimæ Annuntiatae huius Ciuitatis.

Factaque de his omnibus relatione in Reg. Camera Summaria per Dom. Militem V.I.D. Ioannem Enriquez Regia Camerae Praesidentem & Commissarium, coram aliis Dominis Praesidentibus ipsius, per Regiam Camerae fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod dicti Sabatinus, Andreas, & Dominicus dell'Annuntiata gaudeant ciuilitate Neapolitana in forma, vti originarij ex patre exposito Sanctissimæ Annuntiatae. Hoc suum, &c.

Hæc determinatio nullo iuris fundamento innititur prodiitque inaduertentur, pace illorum Dominorum Praesidentium tunc iudicantibus. Etenim Regia Camera semper iudicauit contrarium. & ante hanc determinationem, & postea usque ad nostra tempora: Videatur quæso Dom. Reg. Moles in suis decision. manuscript. in tit. qualiter quis dicatur ciuis Neapolitanus ad finem gaudendi immunitatibus art. 4. cuius verba sunt hæc. Quid in expositis in hospitali Diua Annuntiata huius Ciuitatis, tunc iudicauimus idem, quod gaudeant vti Ciues orti, quia nullam aliam originem habent, & non deducuntur à foculari, licet nunquam habitent, in hac ciuitate, & ita decisum in causa Simoncelli de Nigro in banca Casaris Surrentini, & alias pluries per decisionem Bart. in l. fin. ff. de Iudic. in fine, quo verò ad filios Expositorum, fuit prouisum, quod non gaudeant vt oriundi, vt in libro notamentorum anni 1568. ne fortè duo specialia concurrerēt. Hæc Domin. Reg. Moles; iuxta cuius relatam decisionem fuit decisum temporibus nostris sub die 14. Aprilis 1655. reuocato decreto lato sub die 7. Iulij, 1654. cum esset iudicatum secundum determinationem factam in causa prædicta illorum dell'Annuntiata, istoque iure vtimur hodie in Regia Camera, nimirum, vt filij Expositorum Sanctissimæ Annuntiatae nullatenus tanquam Originarij Neapolitana Ciuilitate gaudeant.

DLXXIX.

Die 8. Nouembris, 1616.

PER Regiam Camerae Summaria referente Domino Praesidente Iacobo Salutio consensu fuit prouisum, & decretum prout praesenti decreto decernitur & prouidetur, quod Emanuel Iordanus Vrsinus filius Do-

mini Praesidentis Petri Iordani Vrsini, vti conceptus in hac Ciuitate Neapolis gaudeat ciuilitate Neapolitana in forma, ac si fuisset ortus in hac Ciuitate, quamuis sit natus in Terra Fouæ. Hoc suum Regia Camera interponente decretum &c.

DLXXX.

Die 24. Ianuarij, 1617.

SVper instantia facta in Reg. Camera Summaria per Aloysium, & Marium Ricca fratres de Terra Montisauri subfeudatarios Illustriss. Principis Ricciae prætendentes non posse molestari à dicto Illustriss. Principe ad ei contribuendum pro noua impositione donatiui gratiosè facti per Barones Regni Serenissimo Principi Hispaniarum, & aliis, vt in comparitione.

Facta relatione in dicta Reg. Camera Summaria per Magnificum Militem V. I. D. Scipionem Brandolinum Praesidentem Regia Camerae, & negotij Commissarium coram Domino, Circumspecto Locumtenente, aliisque Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per Regiam Camerae ipsam consensu prouisum, & decretum, quod expediantur prouisiones aduersus petita, & interim non molestentur, & præstita per eos cautione de stando iuri, & soluendo quicquid fuerit iudicatum, exactum eis restituatur prout praesenti decreto restitui mandatur. Hoc suum, &c.

Vide Dom. Reg. Capyc Galeota contr. lib. 2. controu. 18.

DLXXXI.

Die 18. Februarij, 1617.

IN causa in Regia Camera vertente inter Grisepium Cascellum Iudicem ad contractus Terræ Rielli, cum nonnullis particularebus ipsius super immunitate capitis.

Visis actis per Magnificum Militem V. I. D. Io. Hieronymum Natalem Reg. Camerae Praesidentem, & praesentis causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in d. Reg. Camera coram Illustriss. Regente Montaluo Marchione S. Iuliani & Locumtenente d. Reg. Camerae, aliisque Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per d. Reg. Camerae consensu prouisum, & decretum, quod supradictus Grisepius Cascellus Iudex ad contractus teneatur, soluere, & cōtribuere in solutione capitis. Hoc suum, &c.

Huius determinationis ratio inuenitur in libro notamentorum fol. 131. & per hæc verba. Et notatur, quod fuit discussum non viuere nobiliter.

Et vide decretum latum sub die 21. mensis Maij, 1616.

DLXXXII.

DLXXXII.

Die 30. mensis Martij, 1618.

Proponente Domino Locumtenente, & dicente, *che da alcun tempo à questa parte li Attuarij, & Scriuani di Camera indifferentemente fanno prouisioni, & commettono la confettione de Catasti à Capitanei de luoghi in partibus, contra lo stile, & obseruanza antica del Tribunale. qual è che non si possino simili negotij commettere, eccetto che ad huomini esperti, e da bene del medemo Tribunale della Camera, discussoque negotio.*

Per Regiam Cameram fuit prouisum, & decretum quod fiat ordo Actuarius, & scribis ipsius Regiæ Cameræ quod ab hodie in antea & in futurum nullatenus talia negotia committantur Capitaneis Locorum in partibus, sed iuxta stilum Regiæ Cameræ quando occurrit presententur ab interesse habentibus memorialia in ipsa Regia Camera, nam factò verbo eligitur persona experta, & integra famæ eiusdem Tribunalis, ad hoc vt se conferat in partibus pro similibus negotiis. Hoc suum, &c.

DLXXXIII.

Die 17. Aprilis, 1619.

Super instantia facta per Donatum Spinelum olim seruum quondam Caroli Spinelli, vt declaretur posse, & debere gaudere Ciuitate Neapolitana, ex eo quod in hac ciuitate aqua Sacri Baptismatis renatus fuit, cum prius esset ille Turca vocatus Manuch.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Propraesidentem Ioannem Caputum coram Spectabili Domino Locumtenente, aliisque Dominis Praesidentibus, per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, quod dictus Donatus Spinellus gaudeat ciuitate Neapolitana in forma. Hoc suum, &c.

DLXXXIV.

Die 25. mensis Septembris, 1619.

Lectis Litteris in Regia Camera per Dom. Praesidentem Scipionem Brandolinum missis à Magnifico Secretario Bolino residente in nundinis Salerni circa differentiam inter Arrendatores Regiæ Dohanæ ex vna, & Mercatores, ac alias personas super solutione directuum pro bonis, rebus, & mercibus immisiss ante tempus nundinarum, & destinatis pro nundinis, & vocato Magnifico Doctore Naccarella, ipsoque audito, & exeun-

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

te per Regiam Cameram fuit prouisum, & decretum, quod Mercatores à quibus merces fuerunt immisissæ in Ciuitate Salerni ante tempus Nundinarum, & priusquam illæ inciperent, destinatae, & conseruatae pro illis vendendis in nundinis praedictis, non molestentur pro solutione directuum, ac si tempore nundinarum immisissæ essent. Hoc suum, &c.

DLXXXV.

Die 11. Ianuarij, 1620.

Per Regiam Cameram Summariae proponente Domino Marchione Sancti Iuliani Locumtenente fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod fiat Ordo Actuarius, & Scribis eiusdem Regiæ Cameræ vt ab hodie in antea, & in futurum seruata forma aliorum antiquorum ordinum, summaria prouisionum, quae per Regiam Cameram expediuntur, scribantur manu illorum qui similes prouisiones subscribendi potestatem habent, & quod in principio summarie describantur nomen, & cognomen Domini Praesidentis, & Prouincia, cuius ipse Dominus Praesidens est Commissarius & hoc sub poena suspensionis, & ducatorum viginti citra praedictum poenarum incurfarum. Hoc suum, Regia Camera interponente decretum &c.

DLXXXVI.

Die 18. Februarij, 1620.

In causa vertente in Regia Camera Summaria inter particulares habitantes extra Gryptim, vt vulgo dicitur, fore grotte ex vna, & Regium Magnificum Portulanum Neapolis ex altera super praetensione, non teneri ad seruitia Portulaniae, neque ad lignamina, quae inciduntur, & conducuntur per homines Casalium huius Ciuitatis pro seruitio Domus Illustrissimi, & Excellentissimi Proregis vt Ciues de corpore Ciuitatis Neapolis vt in actis &c.

Visis actis per Militem V. I. D. Fabium Capicium Galeota Praesidentem Regiæ Cameræ Summariae & causae Commissarium factaque de omnibus relatione in dicta Regia Camera coram Illustriss. Regenti D. Bernardino Montaluo Marchione S. Iuliani Locumtenente dictae Regiæ Cameræ, aliisque Magnificis Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per d. Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, ac declaratum, prout praesenti decreto decernitur prouidetur, atque declaratur Particulares habitantes extra Gryptim non teneri

A Aaaaa 2 ad

ad seruitia personalia, nec ad lignamina, tanquam de Corpore Ciuitatis Neapolis. Hoc suum, &c.

DLXXXVII.

Die 1. Aprilis, 1620.

SVper instantia facta per Affictuariū arrendamenti Protomedicatus huius Regni eidem licere, & licitum esse visitare Aromatarios omnium Ciuitatum Terrarum & locorum Regni, discussioque negotio in Aula Regiæ Camerae.

Poponenſe Domino Milite V. I. D. Laurentio de Franchis dictæ Regiæ Camerae Præsidente per ipsam Regiam Cameraam Partibus plenissimè auditis consensu fuit prouisum, & decretum, licere, & licitum esse Affictuario Arrendamenti Protomedicatus in qualibet parte anni semel tantum visitare Aromatarios commorantes in omnibus Ciuitatibus, Terris, & locis huius Regni, cum hoc tamen, vt Aromatarij prædicti non remaneant subiecti visitationi, nisi semel in anno, verum remaneat in arbitrium, & in electionem dicti Affictuarij in qua parte anni visitationem prædictam perficere voluerit. Hoc suum, Regia Camera interponente decretum &c.

DLXXXVIII.

Die 18. mensis Iunij, 1621.

SVper instantia facta per Illustriss. Ruiz Gomez de Silua, & Mendoza Ducem Pastrani, & Principem Miletij, vt per Regiam Cameraam declararetur, posse ipsum, & debere gaudere ciuilitate Neapolitana quamuis non sit, neque ortus in Ciuitate, neque originarius, sed ex eo quod gaudet honoribus Sedilis Montaneæ, & successiuè licere ei negotia gerere per procuratorem.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Simeonem Vaaz Regiæ Camerae Summarie Præsidentem & Commissarium, factaque per eundem relatione in Reg. Camera coram Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius; per Regiam Cameraam auditis Domino Filci Patrono, ac Magnificis Gubernatoribus Regiæ Dohanæ Neapolis consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod Illustriss. Ruiz Gomez de Silua, & Mendoza gaudeat ciuilitate Neapolitana in forma eique liceat negotia gerere per procuratorem, quamuis non sit ortus in ciuitate, neque originarius, ex eo quod gaudet honoribus Sedilis Montaneæ. Hoc suum, &c.

DLXXXIX.

Die 27. Iulij, 1621.

SVper instantia facta per Io. Iacobum Silospetentem declarari posse, & debere gaudere omnibus immunitatibus à iure concessis patri duodecim filiorum numero onusto; sed fisco opponente, non esse dictum Io. Iacobum audiendum, ex eo quod vnus ex duodecim eius filiis est naturalis, quamuis legitimatus per rescriptum Principis.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Pompeum Battaglinum Regiæ Camerae Summarie Præsidentem & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in Regia Camera coram Domino Marchione Sancti Iuliani Locumtenente aliisque Dominis Præsidentibus ipsius; per Regiam Cameraam, consensu fuit prouisum & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod Io. Iacobus Silos gaudeat tanquam pater onustus numero duodecim filiorum in forma, non obstante, quod vnus ex illis sit naturalis, ex quo postea fuit legitimatus per rescriptum Principis. Hoc suum Reg. Camera interponente decretum, &c.

Ad confirmationem huius determinationis vide Dom. Reg. de Ponte in conf. 16. & seq. lib. primo Alex. Trentacinque variar. resolut. lib. 1. in tit. de iure immunit. vers. 2. procedit, Thesaur. decif. 267. num. 7. ubi ait sic per illum Senatū iudicatum, Ferdin. Paez in tract. de excusat. parent. num. 55. & 56. Ruin. conf. 124. lib. 4. Roland. à Valle conf. 52. num. 6. & nouissimè Dom. Reg. Constit. in l. si quis Decurio num. 30. C. de decurion. lib. 10. Et aliud decretum Regiæ Camera sub die 31. Ianuarij, 1642.

DXC.

Die 18. mensis Aprilis, 1622.

IN causa Reu. Capituli, & Cleri Terræ Cupertini petentium eis obseruari Franchitias in gabellis seruata forma prouisionum, & taxarum generalium Regiæ Camerae, etiam respectu clericorum in minoribus viuentium cum patribus, & sub eorum potestate, vt ex actis &c.

Facta relatione de prædictis in Regia Camera Summarie per Dom. Militem V. I. D. Scipionem Pappacodam Præsidentem dictæ Regiæ Camerae, & causæ Commissarium, coram Illustriss. Domino Locumtenente, aliisque Dom. Præsidentibus ipsius; fuit per Cameraam ipsam consensu prouisum, & decretum, quod expediantur prouisiones ad instantiã Capituli, & Cleri Terræ Cupertini cum insertione decreti domi lati per præfatum Dom. causæ Commissarium, quod obseruentur dicto Capitulo, & Clero Franchitiæ in gabellis, seruata forma taxarum
gene

generalium, & prouisionum dictæ Regiæ Camera, & respectu clericorum in minoribus uiuentium cum patribus, & sub eorum potestate, dummodo sint clerici quatuor ordinum minorum, seu primæ tonsuræ incedantque cum habitu, & tonsura clericali, & seruiant in Diuinis, prouisionibus in contrarium expeditis non obstantibus. Hoc suum, &c.

D X C I.

Die 24. mensis Nouembris, 1622.

IN causa Sabatini de Mauro, & Francisci Chiarchietta Terræ Apicij Prouinciæ Principatus ultra, petentium non molestari à Regia Dohana Menæ pecudum Apuleæ ad solutionem aliquam pro eorum pecudibus non solitis, neque dependentibus à Regia Dohana, stante quod non gauisi sunt herbagiis, neque Regiis tracturis, vt ex actis.

Facta relatione de prædictis in Regia Camera Summaria per Dom. Militem V. I. D. Pompeum Battaglino Præsidentem dictæ Regiæ Camera, & Commissarium coram Illustr. Domino Marchione S. Iuliani Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, quod expediatur prouisiones, quod si pecudes, quæ dicti Sabatinus, & Franciscus possident in d. Terra Apicij non sunt solitæ, neque dependentes ex pecudibus Regiæ Dohanæ, non pascunt, neque pascularunt herbas Regiæ Curia, neque gaudent Regiis tracturis, non molestentur ad solutionem Regiæ fidæ. Hoc suum, &c.

D X C II.

Die 11. mensis Maij, 1623.

IN causa Vniuersitatum Casalium S. Damiani, Ventulæ Sellicti, Cupæ, & Bucchæ Sacchi, cum Vniuersitate Terræ Castri fortis, & Regio fisco super separatione petita per dicta Casalia à dicta Terra, itavt eis liceat circa solutionem functionum fiscalium, & aliorum onerum vniuersalium, ratam ipsis Casalibus tangentem directo soluere Regiæ Curia, nec de cætero communionem aliquam habere cum Vniuersitate dictæ Terræ ex causis, prout in actis, &c.

Visis actis per Dom. Militem Michaellem Perez de Biuera Regiæ Camera Præsidentem, & causæ Commissarium, ac de eis facta relatione in Regia Camera coram Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius; per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod citra præiudicium iurium Regij fisci exigendi functiones fiscales à quo voluerit, liceat, & licet

tum sit dictis Casalibus ab hodie in antea, & in futurum, separate viuere à dicta Terra Castri fortis, nec cum ea communionem aliquam habere. Hoc suum, &c.

D X C III.

Die 6. Martij, 1624.

Conquerentibus Porteriis Regiæ Camera, quod Actuarius eiusdem Supremi Tribunalis contra ordines Regiæ Camera admittunt relationes in scripturis causarum, quæ actitantur, cum intimationibus factis ab Alguzeriis Magnæ Curia Vicariæ.

Factaque de his relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Simeonem Vaaz eiusdem Regiæ Camera Præsidentem coram Domino Locumtenente aliisque Dominis Præsidentibus ipsius; per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum, quod seruata forma ordinum antiquorum Tribunalis, Actuarius, cæterique Scribæ ordinarij, & actitantes causas, quæ agitantur in Regia Camera ab hodie in antea, & in futurum nullo modo recipiant scripturas intimatas per Alguzerios, siue Porterios Magnæ Curia Vicariæ, & hoc sub pœna suspensionis ab officiis, & nullitatis dictarum relationum, & notificationum. Hoc suum, &c.

Nota, quod idem postea mandauit Regia Camera sub die 26. Aprilis, 1641. prout constat ex decreto & libro notamentorum huius anni fol. 361.

D X C IV.

Die 16. Maij, 1625.

Super instantia facta per D. Aloysium Castellet Regium Arrendatorem Arrendamenti di Salenitro, e poluere Prouinciæ Apuleæ, vt eius operarij deputati ad confecturam Salinitri, tractentur immunes ab onere solutionis gabellarum, hospitiorum, & aliarum impositionum.

Facta relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Pompeium Battaglinum Regiæ Camera Præsidentem coram Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum, licere dicto Arrendatori deputare quatuor homines pro quolibet (vt vulgo dicitur) *accancio*, quibus forl exemptio concedatur ac immunitas à seruitiis personalibus, & si fuerint exteri, & non possident bona, in locis, in quibus pro dicto seruitio commorantur, tractentur etiam immunes à gabellis pro illorum victu tantum ac etiam ab actuali militum hospitatione, & illius contributione, & si fuerint ciues contribuant in hospitiiis in pecunia, ac soluant etiam gabellas,

A A a a a 3 solum

solumque tractentur immunes ab actualibus hospitibus. Hoc suum, &c.

D X C V.

Die 29. Octobris, 1625.

SVper instantia facta per Reuer. Sacerdotem D. Mauritium de Lecto de Terra Tocchi, vt tractetur immunis vna cum eius filiis legitimis, & naturalibus natis in constantia matrimonij, dum erat vxoratus ab omnibus impositionibus, & oneribus, &c.

Facta relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Simeonem Vaaz eiusdem Regiae Camerae Praesidentem Commissarium coram Domino Locumtenente aliisque Dominis Praesidentibus ipsius, per Regiam Camerae Summariae consensu fuit prouisum, & decretum, quod dictus Reuer. Sacerdos D. Mauritius, eiusque filij legitimi, & naturales nati ante clericatum in constantia matrimonij, & ad praesens existentes, & viuentes sub patria potestate, tractentur immunes ab onere solutionis collectarum, & à militum hospitibus, ac omni alia illorum contributione; verum respectu debitorum contractorum per Vniuersitatē dictae Terrae ante clericatum, obseruentur decretum generale Regiae Camerae cum restitutione exacti. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

D X C V I.

Die 17. Iunii, 1626.

SVper instantia facta in Regia Camera Summariae per Notarium Franciscum Squatrinum procuratorem Thomae Manuelli, & Simeonis Zaræ, Caroli Ginori, & Iacobi Iacopi, Antonij Vecchiotti, Antonij Scalandrini, & Iacobi de Baptista, & per Iulium Caxapati procuratorem Marcelli Varani Minorum Bonorum repertorum in Terra Vetri in actis deductorum, quæ fuerunt onerata in Portu Liburni super Nauigio Francisci lo Monaco, & per eundem Franciscum exinde exonerata in dicta Terra Vetri absque solutione directuum Regiae Dohanæ Neapolis petentes restitutionem tam dictorum bonorum vt supra repertorum, quam aliorum recuperandorum, ex quo conducebantur nomine dictorum Mercatorum ab extra Regnum, per extra Regnum iuxta expeditiones in actis praesentatas, & alias prout in actis, &c.

Facta de praedictis relatione in Regia Camera Summariae per Dom. Militem V. I. D. Camillum de Marra Regiae Camerae Summariae Praesidentem, & praesentis causae Commissarium coram Illustr. Marchione S. Iuliani Locumtenente, aliisque Dominis Praesidentibus ipsius, auditis Dom. Fisci Patrono, ac

Magnificis Gubernatoribus Regiae Dohanæ huius Ciuitatis Neapolis, fuit per Regiam Camerae consensu prouisum, & decretum, quod bona in actis deducta restituantur Dominis ipsorum vel eorum procuratoribus, & casu, quo dicta bona sunt extrahenda per extra Regnum, iuxta expeditiones in actis existentes, restitutio praedicta fiat absque solutione directuum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur. Hoc suum, &c.

D X C V I I.

Die 3. mensis Nouembrii, 1626.

IN causa vertente in Regia Camera inter Claudium de Blasio de Terra Montis Herculis ex vna, petentem admitti ad gaudendum priuilegio, quo gaudent Patres onusti numero duodecim filiorum, quamuis ad praesens non habeat, nisi decem filios, ex quo iam peruenit ad numerum duodecim filiorum legitimorum, & naturalium omnium eodem tempore viuentium, & illico natis duobus filiis gemellis vndecimo, & duodecimo, comparuit in Regia Camera pro obtinendo priuilegio, sed antequam priuilegium obtinuisset, sicut Domino placuit, mortui sunt dicti duo vltimi filij gemelli, & Regium Fiscum, & Magnificos Arrendatores Regiae Dohanæ Neapolis, & Plateae Maioris, & Vniuersitatem praedictam Terrae Montis Herculis ex altera praetendentes non debere admitti, vt in actis, &c.

Visis actis per Magnificum Militem Melchiorum Perez de Biuro Praesidentem Regiae Camerae Summariae, & praesentis causae Commissarium factaque per eundem de praedictis omnibus relatione in dicta Regia Camera coram Illustr. Marchione S. Iuliani Locumtenente dictae Regiae Camerae, aliisque Magnificis Praesidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Camerae consensu prouisum, & decretum prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod supradictus Claudius de Blasio, stante quod iam peruenit ad numerum duodecim filiorum legitimorum, & naturalium eodem tempore petitionis viuentium, non obstante quod ad praesens non viuant, nisi tantum decem filij, gaudeat, & similiter gaudeant dicti eius filij, donec sub patria potestate habitauerint immunitate, & exemptione iurium fiscalium ordinariorum, & extraordinariorum, & aliorum vectigalium, & impositionum, quæ per Vniuersitates Regni huius, & signanter per dictam Vniuersitatem Montis Herculis imponuntur, nec non pro eorum vsu, & familia, & non comercij causa, sint immunes ab omnibus directibus Regiarum Dohanarum, & fundicorum, & aliorum quorumcumque vectigalium, & impositionum, tam in ciuitatibus, & Terris Domaniis, quam Baronum

Baronum in toto præfenti Regno ; prout & quemadmodum gaudent, gaudereque folent, & debent alij patres habentes duodecim filios legitimos, & naturales, & in eius perfona expediatur priuilegium in forma &c. Hoc fuum, &c.

D X C V I I I.

Die 13. mensis Martij, 1627.

IN caufa in Regia Camera Summarie vertente inter Antonium della Mamba de Terra Leuorani ex vna, petentem admitti ad gaudendum priuilegio, quo gaudent patres onufti numero duodecim filiorum legitimatorum, & naturalium, omnium eodem tempore petitionis viuentium, & antequam priuilegium obtinuiffet, ficut Domino placuit, mortuus est vnus ex dictis filiis, & Regium fiscum, ac Magnificos Arrendatores Reg. Dohanæ Neapolis, & Plateæ Maioris, & Vniuerfitatem prædictæ Terræ Leuorani ex altera prætendentes non debere admitti, vt in actis, &c.

Vifis actis per Magnificum Militem V. I. D. Hieronymum Puobla y Valdes Præfidentem Regiæ Camere & præfentis caufæ Commiffarium, factaque per eundem de prædictis omnibus relatione in dicta Regia Camera coram Illuftr. D. Bernardino Montaluo Marchione S. Iuliani dictæ Regiæ Camere Locumtenente, & aliis Dominis Præfidentibus ipfius, fuit per dictam Regiam Camera confenfu prouifum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod fupradictus Antonius della Mamba, ftante quod iam procreauit numerum duodecim filiorum legitimatorum, & naturalium, tempore petitionis viuentium, non obftante quod ad præfens non viuant nifi tantum vndecim filij, gaudeat & fimiliter gaudeant dicti eius filij donec fub patria poteftate habitauerint immunitate, & exemptione iurium ficalium ordinariorum, & extraordinariorum, & aliorum vectigalium, & impositioinum, quæ per Vniuerfitates Regni huius, & fignanter per dictam Vniuerfitatem Leuerani imponuntur, nec non pro eorum vfu, & familia, & non commercij caufa, fint immunes ab omnibus dirictibus Regiorum Dohanarum, & fundicorum, & aliorum quoruncumque vectigalium, & impositioinum, tam in ciuitatibus, & Terris Domanalibus quam Baronum, & in toto præfenti Regno, prout, & quemadmodum gaudent, gaudereque folent, & debent alij patres duodecim filiorum legitimatorum, & naturalium, & expediantur, debitæ cautelæ in forma. Hoc fuum, &c.

D X C I X.

Die 7. mensis Augiſti, 1627.

IN caufa in Regia Camera vertente inter Regium fiscum Regalis Patrimonij, & Gubernatores Arrendamenti Reg. Dohanæ Neapolis actores ex vna, & aliquos Mercatores, & negotiatores in dicta Regia Dohana conuentos ex altera, fuper obferuantia ordinis ipfius Reg. Camere circa immunitates per eos prætenfas vti Neapolitanos priuilegiatos pro bonis, & mercibus per eos immittendis, & extrahendis à dicta Regia Dohana tam per Liburnum, quam per alias Partes, vt ex actis, &c.

Vifis actis per Magnificum Militem V. I. D. Matthiam Cafanaræ Regiæ Camere Præfidentem, & caufæ Commiffarium, factaque per eundem de prædictis omnibus relatione in d. Regia Camera coram Illuftr. Marchione S. Iuliani dictæ Regiæ Camere Locumtenente, & aliis Magnificis Præfidentibus ipfius, & Magnifico Aduocato Regij Patrimonij, fuit per Camera ipfam confenfu, prouifum, & decretum quod Regia Dohana Neapolis ab hodie in antea, & in futurum non admittat compartiones Mercatorum Neapolitanorum, nec aliorum mercatorum quantumuis priuilegiatorum pro bonis, & mercibus per eos immittendis in dicta Regia Dohana, & ab ea extrahendis per portum Liburni; refpectu verò bonorum, & mercium immittendorum, & extrahendorum per extra Regnum, obferuetur capitulum vigefimum fextum instructionum Regiæ Camere, quod loquitur de forma, quam obferuare debeant Mercatores Neapolitani priuilegiati pro immittendo mercimonias & mercantias ab extra Regnum cum prouifionibus per Regiam Camera expeditis in menfibus Martij, & Nouembris 1618. & Mercatores ipfi, qui præfentabunt comparitiones iuxta prædictas instructiones, & prouifiones, debeant declarare quo modo, & forma prouident pecuniam pro mercibus eorum nomine emendis in locis, in dictis eorum comparitionibus assertis ad finem sciendi fi dictæ prouifiones pecuniæ funt veræ, & abfque fraude, quæ fi non interuenerit, expediantur in dicta Regia Dohana abfque impedimento aliquo, quamuis in refponfalibus legatur emiffe de propria pecunia Neapolitana, qui comparitionem præfentauit, & fi videbitur, quod negotiatio effectiuè non fuit de pecunia Neapolitana, in tali cafu citra præiudicium aliarum pœnarum impositarum, dicta Regia Dohana cogat eos ad foluendum dirictus tanquam exteros. Hoc fuum, &c.

D C.

Die 7. Septembris, 1627.

Lecto memoriali in Regia Camera per Magnificum Rationalem Ametranum, porrecto pro parte Castellani Castris Ciuitatis Aquilae petentis per Regiam Cameraam prouideri quod officiales & milites dicti castris tractentur ab Vniuersitate dictae Ciuitatis immunes a solutione gabellarum.

Per Regiam Cameraam Summariae consensu fuit prouisum, & decretum prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod omnes officiales, & milites Castris dictae Ciuitatis, si sunt exteri, & non ciues dictae Ciuitatis tractentur immunes ab onere solutionis gabellarum, & expediantur prouisiones directae Regiae Prouinciali Audientiae, quae in casu contrarij sic obseruari faciat. Hoc suum Regia Camera interponente decretum.

In officialibus, & militibus huius castris, qui sunt Ciues Ciuitatis Aquilae quod non gaudeant immunitate aliqua, habemus expressum decretum latum sub die 10. Aprilis, 1614.

D C I.

Die 18. mensis Februarij, 1628.

Per Regiam Cameraam Summariae proponente Domino Milite V.I.D. Matthia Casanate eiusdem Regiae Camerae Praesidente, fuit prouisum, & decretum, quod illi priuilegiati, & matriculati in arte lanae gaudeant in Regio maiori fundico huius Ciuitatis Neapolis priuilegio, siue immunitate dictae artis, qui actu intus ciuitatem exercent artem praedictam, illi vero, qui actu non exercent, quamuis in dicta arte sint matriculati, nullatenus in dicto Regio maiori fundico immunitate aliqua gaudeant. Hoc suum Regia Camera generale interponente decretum, &c.

D C I I.

Die 9. mensis Maij, 1629.

In causa Antonij, de Alferio, & Didaci de Roberto matriculorum artis lanae cum Gubernatoribus Regiae Dohanae Neapolis petentium tractari immunes pro bonis, & mercibus per eas immisissis, & immittendis in dicta Regia Dohana pro usu artis praedictae seruata forma priuilegiorum, & decreti lati per Dom. Commissarium sub die 7. Aprilis proxime praeteriti praesentis anni, per quod fuit prouisum, quod dicti de Alferio, & Didacus de Roberto tractentur immunes pro dictis bonis, & mercibus per eos immisissis, & immittendis in dicta Regia Dohana pro usu artis lanae, vt ex actis, &c.

Facta relatione de praedictis in Regia Camera Summariae per Dom. Militem V. I. D. Scipionem Rouitum Praesidentem dictae Regiae Camerae, & Commissarium coram Domino Marchione S. Iuliani Locumtenente, aliisque Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per Cameraam ipsam consensu prouisum, & decretum, quod decretum latum per praefatum Dom. causae Commissarium sub die 7. Aprilis praesentis anni obseruetur iuxta illius seriem, continentiam, & tenorem, ita tamen, quod bona, & merces, quae immittuntur pro usu artis lanae non vendantur, nisi subditis eiusdem artis, & in casu contrarij soluant debitos dirictus, seruata forma capituli quadragesimi in actis producti. Hoc suum, &c.

D C I I I.

Die 18. mensis Iunij, 1629.

In causa Vniuersitatis Furiae propè Terram Cammarotae petentis adstringi eius ciues natos, & oriundos de dicta Terra, & praesertim Lelium & Persianum Colicigni ad soluendum eorum focularia cum dicta Vniuersitate, non obstante, quod habitent in hac Ciuitate Neapolis vt ex actis, &c.

Facta relatione de praedictis in Regia Camera Summariae per Dom. Militem V. I. D. Scipionem Pappacoda Praesidentem dictae Regiae Camerae, & Commissarium coram Domino Marchione S. Iuliani Locumtenente, aliisque Dominis Praesidentibus ipsius, fuit per Cameraam ipsam consensu prouisum, & decretum, quod obseruetur decretum septem capitum, & expediantur prouisiones contra particulares ciues natos, & originarios Terrae praedictae, quod adstringantur realiter, & personaliter pro omnibus vt ciues, non obstante, quod Neapoli habitent. Hoc suum, &c.

D C I V.

Die 25. Februarij, 1630.

Super instantia facta per Dom. Cardinalem Pamphilium petentem sibi concedi tractam vini Reuerendissimis Dominis Cardinalibus anno quolibet ex gratia Suae Catholicae Maiestatis dari solitam, & contradicente Regio fisco, & opponente, non esse concedendam, ex quo Dominus Cardinalis ad Almam Urbem adhuc non peruenerat.

Facta de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Didacum Salinas eiusdem Regiae Camerae Praesidentem, Commissarium coram Domino Locumtenente, aliisque Dom. Praesidentibus ipsius; per Regiam Cameraam Summariae consensu fuit prouisum, & decretum, tractam peritam pro parte dicti Reuerendissimi Cardinalis esse eidem

eidem denegandam, seruata forma ordinis suæ Catholicæ Maiestatis mandantis, tractas non esse concedendas Reuerendissimis Cardinalibus in alma Vrbe non residentibus, verum cum primum dictus Reuerendissimus Cardinalis ad Urbem peruenerit, prouidebitur. Hoc suum, &c.

D C V.

Die 10. Aprilis, 1630.

SVper memoriali S. E. porrecto per Illustr. Ducissam Cirifalci & ad Regiam Camera pro consultatione faciendâ remisso, in quo asseritur *che per li terremoti successi nella sua Terra di Girifalco s'ordinò pracedente consulta di Camera, che fusse quella immune da pagamenti fiscali & crediti instrumentarij per termine d'anni dieci, e tenendo essa Duchessa sopra detta Terra ann. scutos 868. dimanda la refectiõne di questa Summa donutali della Regia Corte, e cosi se li debbiano assignare sopra altre Terre, durante detto decennio.*

Factaq; relatione in Reg. Camera per Dom. Militem V. I. D. Claudium Bladitium, eiusdem Reg. Camera Præsidentem coram Dño Locūtenente, ac aliis Dominis Præsidentibus illius, Domino fisci Patrono, & Magnificis Aduocatis dictæ Illustr. Ducissæ plenissimè super eorum iuribus auditis. Per Regiam Camera Summarie consensu fuit prouisum, & decretum, esse faciendam consultationem Illustr. Domino Proregi, in qua dicatur, Camera esse voti prædictæ Illustr. Ducissæ durante dicto tempore annorum decem esse faciendam petitam refectiõnem dictorum annuorum scutorum 868. super aliis effectibus Regiæ Curie. Hoc suum, &c.

D C V I.

Die 17. mensis Decembris, 1630.

SVper instantia facta in Regia Camera Summarie per Vniuersitatem Terræ Cogliani, quod D. Physicus Nicolaus Antonius, Ioseph, & Marius de Mancusio exteri, incolarum facientes in d. Terra cogantur ad soluendum collectas uti ciues pro bonis dotalibus, quæ possident in territorio ipsius Vniuersitatis ex causa matrimonij contracti cum Laura Æmilia, & Antonia de Vecchis filiabus & hæredibus quondam Vincentij de Vecchis ciuis numerati d. Vniuersitatis, ex quo in d. Terra non extabant alij hæredes dicti quondam Vincentij, qui sustineant onus eius focularij, & prædicti de Mancusio tanquam Ciues Terræ Gifoni ubi onus portabant uti alij ciues prætendebant soluere pro dictis bonis dotalibus uti bonatenentes vigore prouisionum expeditarum ad eorum instantiam per Regiam Camera pro obseruatiã generalis decreti foculariorum ab-

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

sentium, in qua causa per Dom. Præsidentem Salinas Commissarium fuit domi prouisum, quod dicti de Mancusio soluant collectas prædictas, ut alij ciues pro bonis dotalibus tanquam de bonis hæreditariis dicti quondam Vincentij ciuis d. Terræ Cogliani, prouisionibus prædictis non obstantibus, & alias prout in actis, &c.

Facta de prædictis relatione in Reg. Camera per Magnificum Militem V. I. D. Didacum de Salinas Reg. Camera Summarie Præsidentem, & causæ Commissariū coram Illustr. Marchionè S. Iuliani Locūtenente eiusdem & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Camera ipsam auditis Magnificis amborum Partium Aduocatis, consensu prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, bene fuisse, & esse prouisum per decretum latum per Dom. causæ Commissariū sub die 8. Martij præsentis anni, per quod fuit ordinatum, quod D. Physicus Nicolaus Antonius, Ioseph, & Marius de Mancusio ciues Terræ Gifoni pro prædictis bonis dotalibus, quæ possident in Territorio Terræ Cogliani, ratione matrimonij contracti cum prædictis Laura Æmilia, & Antonia de Vecchis filiabus, & hæredibus dicti quondam Vincentij de Vecchis ciuis d. Terræ, soluant collectas ut alij ciues, tanquam de bonis hæreditariis, quæ fuerunt dicti quondam Vincentij non obstantibus prouisionibus expeditis ad instantiam dicti de Mancusio, dummodo, quod in d. Terra Cogliani non adsint alij hæredes dicti quondam Vincentij, qui sustineant onus eius focularij, & expeditantur prouisiones. Hoc suum, &c.

D C V I I.

Die 23. mensis Ianuarij, 1631.

INstante Domino fisci Patrono fuit tractatum, & discussum circa attestaciones, quæ fiunt cum legalitatibus respectu illorum, qui possident annuos introitus ipsis venditos à Regia Curia eorum vita durante.

Per Regiam Camera fuit prouisum, & decretum, *che à rispetto di quelle fedi di vita, che vengono da Genua, s'offerui lo stile passato, che hà soluto offeruare la Regia Camera quanto alla legalita di quelle, cioè, che venghi con fedè dell'Ambasciatore ò Secretario dell'Ambasciata, quale testifica, che si viuia quella persona, che tiene intrate à vita, & à rispetto di quelli di questa Città di Napoli si stia alla fede della vita, che farà uno delli sette Notari, che furono nominati per la Camera l'anno 1625.* Hoc suum, &c.

BBBbbb

DCVIII

Die 13. Februarij, 1631.

SVborto dubio in Reg. Camera super alienationibus ciuitatum, Terrarum Domanielium cum venditio facienda sit ad rationem scutorum, tot pro quolibet foculare, an in numeratione facienda connumeranda sint etiam focularia illarum personarum, quæ non possident ultra vnciam iuxta instantiam Dom. fisci Patroni dicentis, quod non agitur de numeratione, quæ fit ad finem soluendi functiones fiscales Regiæ Curia; sed de vendenda iurisdictione quæ ita exercetur in personas pauperes, sicut in personas diuites; nam alias illa iurisdictione in personas pauperes, gratis à Regio fisco emptori concederetur.

Facta de prædictis relatione in Regia Camera per Dom. Militem vtriusque Iuris Doctorem Simonem Vaaz Comitem Molæ Regiæ Camerae Summariae Præsidentem, & Commissarium; Per Regiam Camera facta longa discussione, fuit prouisum, conclusum, & decretum, quod omnia focularia numerentur; verum respectu foculariorum illarum personarum, quæ non possident bona ultra vnciam, emptores soluant tertiam partem pretij focularij illius, qui possidet bona ultra vnciam. Hoc suum, &c.

D C I X.

Die 26. Maij, 1631.

SVper memoriali porrecto S. E. & ad Regiam Camera remisso per Cæsarem de Dino, in quo asseritur, *che desidera far canuare nelli Territorij di persone priuate per ritrouare alcuni Tesori con il consenzo dell'i Padroni, senza però darne parte alcuna al Regio fisco, mentre non è in luogo publico, ò di Dominio di S. M. seruata la forma del Capitolo del Rè Carlo II.*

Factaque de prædictis omnibus relatione in Regia Camera Summaria per Dom. Militem V. I. D. Vincentium Corcionum Regiæ Camerae Summariae Præsidentem, & Commissarium coram Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius; Per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum, quod liceat, & licitum sit d. Cæsari fodi facere thesauros in locis priuatorum cum consensu tamen dominorum exhibendo in scriptis coram Officialibus, qui in illis locis iurisdictionem exercent, saluis tamen iuribus Regio fisco forsan competentibus. Hoc suum, &c.

Nota quod Capitulum Reg. Caroli II. quod hinc refertur, incipit Quia non decet, secundum ordinem Nigri 160. ad cuius materiam vide plura scripta per Dom. Reg. de Ponte in tract. de potest. Proreg. tit. 10. in Rubr. de Thesaur. ubi illam

principaliter in greditur questionem, ad quemnam spectet thesaurus in Ecclesia, siue in loco religioso inuentus, & refert in hac Cimitate fiscales Ecclesiasticos, & seculares se concordasse prauo decreto Collateralis Cõsiliij, quod Thesaurus fortè inueniendus diuideretur inter Camera Apostolicam, Regiam & Inuentores, sic reuelantibus exposcentibus, pro quo reperiendo fuerunt destinati fiscales Regiæ Curia, & Nuntij Apostolici, & tandem testatur Dom. Reg. quod factis debitis diligentibus iuxta solitum, nihil fuit inuentum, &c.

D C X.

Die 28. Iunij, 1631.

IN causa Io. Bernardini de Elia Terræ Montis Sani, cum Reg. fisco super petitione, quod non debeat molestari ad solutionem Regiæ fidei pro allistamento ei facto in anno 1628. & 1629. in defenza Cannizzani Vaccarum 140. & æquorum 40. & in anno 1629. & 1630. eidem Io. Bernardino in d. defenza Cannizzani inuentarum sexdecim sub prætextu, quod in d. anno 1628. & 1629. fuissent allistatæ in herbaggio dispensato in relatione in actis præsentata fol. 1. Itante quod non inducitur solitum, & aliis, vt in actis.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Spectabilem Comitem Molæ Præsidentem Reg. Camerae, & præsentis causæ Commissarium, & facta de prædictis omnibus relatione in d. Reg. Camera coram Illustr. Marchione S. Iuliani Locumtenente d. Reg. Camerae, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per d. Reg. Camera consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod prædictus Ioannes Berardinus de Elia pro causa prædicta non molestetur prout præsentis decreto non molestari mandatur. Hoc suum, &c.

D C X I.

Die 29. Ianuarij, 1632.

PER Reg. Camera Summaria consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod expediatur ordines generales directi omnibus Perceptoribus, & Thesaurariis Prouincialibus, quod ab hodie in antea, & in futurum, salarii Regiis Auditoribus Regiarum Audientiarum Regni debitum, minime; nec modo aliquo soluant, nisi cum expresso mandato subscripto à Spectabilibus Præsidentibus, vno ex Regiis Auditoribus, & fisci Patronis Regiarum Audientiarum, & quod expediatur certificatoria Regiæ Aræ militari, quæ solutiones non admittatur, si hac solemnitate non seruata salaria fuerint soluta. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

Die 13. Martij, 1632.

Die 21. & 22. Februarij, 1633.

Super memoriali porrecto per Magnificum Castellanium Ciuitatis Vesti circa immunitatem gabellæ farinæ, quæ ipsi, cæterisque militibus, & seruientibus d. Castri debetur.

Facta relatione in Reg. Camera per Dom. Militem V. I. D. Fabium Capicium Galeotam Regiæ Camera Summaria Præsidentem, & Commissarium coram Illustriss. Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur & prouidetur quod, dicti Magnificus Castellanus, Milites, & inseruientes in dicto Castro, tam pro præterito, quam in futurum, tractentur immunes à gabella farinæ, quæ imposita reperitur in dicta Ciuitate Vesti iuxta taxam, quæ cum ciuibus Neapolitanis seruatur, attento numero personarum inseruientium, eorumque familiarum, dummodo milites, & inseruientes prædicti sint exteri, & non Ciues dictæ Ciuitatis. Hoc suum, &c.

D C X I I I.

Die 10. Ianuarij, 1633.

In causa vertente inter Magnificos Rationales Regiæ Camera ex vna, & Magnificos Secretarium, & Procuratorẽ Fiscalem ex altera super præcedentia in præstando iuramentum de seruando secretum, quod singulo quoque anno iuxta tenorem Regiæ Pragmaticæ post Dominos Præsidentes, & fisci Patronum præstare tenentur, &c.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Matthiam Casanate Regiæ Camera Præsidentem & Commissarium, factaque de prædictis relatione in eadem Regia Camera coram Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus, ipsius, per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod detur terminus dierum decem vtrique Parti ad probandum incumbentia, & interim dictum iuramentum præstetur alternatiue, itavt in primo anno præstetur iuramentum, primò per alteram ex eisdem Partibus, in sequenti anno per aliam, & sic deinceps, donec non fuerit aliter per Regiam Camera declaratum, & super dubio quis primò in præsentis anno debeat iuramentum præstare, fuit prouisum, & decretum quod forte dirimatur, citra præiudicium ambarum Partium, tam respectu primi, quam secundi Capitis. Hoc suum.

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

In causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitates Regni cum creditoribus ipsarum instrumentariis, super bonatenentia pro annuis introitibus per dictas Vniuersitates debitis, contententibus creditoribus ad hoc onus non teneri, ex quo annuos introitus emerunt francos, & immunes ab onere bonatenentiæ, de, & prout in actis.

Facta relatione per Regiam Camera in Collaterali Consilio referente Domino Præsidente Vincentio Corcione, auditis Magnificis Aduocatis ambarum Partium; per Regiam Camera, accedente voto spectabilium Dominorum Regiam Cancellariam Regentium, fuit prouisum, & decretum, quod tam exteri huius Regni, quàm Vniuersitatum ipsius super quibus possident annuos introitus, soluât ipsi Vniuersitatibus bonatenentiam ad rationem ducatorum duorum pro singulis centenariis, itavt ex annuis scutis septem, quos prius dictæ Vniuersitates suis creditoribus soluebant, ab hodie in antea, & in futurum retineant penes se annuos ducatos duos pro bonatenentia, pacto prædicto immunitatis ab onere bonatenentiæ non obstante. Hoc suum, Regia Camera interponente decretum &c.

Pro exequutione huius determinationis, prouidit rescriptum Excellentissimi Domini Proregis sub die 22. Martij eiusdem anni Regia Camera directum, quo fuit ordinatum expediri ordines generales per totum Regnum &c. ut omnes Vniuersitates de illa notitiam habeant, & de his omnibus meminerunt Domin. Reg. Hector Capic. Latro decis. 116. numero 51. ubi sic pariter de anno 1637. per Sacrum Consilium decisum testatur, & Nicolaus Antonius Marotta qui pro Vniuersitatibus patrocinatus fuit in suo opusculo de collecta cap. ultimo num. 6.

D C X V.

Die 14. Nouembris, 1634.

Svborto dubio in Regia Camera super liquidatione dietarum vacatarum per D. Io. de Pineda Iudicem M. C. V. qui pro seruitio Regij Fisci se contulit Orbitellum, ad quam rationem esset dieta taxanda, & liquidanda, ex quo taxatio, & liquidatio in pragmaticis Sanctionibus præscripta, loquitur de dietis vacandis intus Regnum, non autem extra.

Factaque de prædictis relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Matthiam Casanate eiusdem Regiæ Camera Præsidentem, & Commissarium, fisco, Partibus au-

BBBbbb 2 diis

ditis per Regiam Cameraam consensu fuit prouisum, & decretum esse faciendam consultationem Excellentissim. Domino Proregi, quod hæc taxatio, & liquidatio remittitur arbitranda per Suam Excellentiam. Hoc suum, &c.

DCXVI.

Die 26. mensis Iunij, 1635.

IN causa Vniuersitatis Saponariæ cum militibus Nouæ Militiæ d. terræ super solutione gabellarum, vt in actis &c.

Visis actis per Spectabilem Dominum Militem V. I. D. Simeonem Vaaz, Comitem Molæ, Præsidentem Regiæ Camerae Summaræ, & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in dicta Regia Camera coram alijs Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Cameraam ipsam consensu prouisum, & decretum, bene prouisum per decretum præfati Domini Commissarij latum sub die 8. mensis Februarij præsentis anni, per quod fuit prouisum, quod omnes milites nouæ militiæ soluant, & contribuere debeant cum dicta Vniuersitate in omnibus gabellis, & impositionibus vt alij Ciues dictæ terræ; verum seruentur immunes à seruitiis tantum personalibus, hospitiiis, & contributionibus ipsorum, & in gabellis post eorum militiam ex causa hospitiorum impositis. Hoc suum, &c.

DCXVII.

Die 11. Septembris, 1635.

SVper instantia facta per Dom. Fabium Capicium Galeotam, vt declaretur immunis à solutione adohæ, & donatiui pro bonis, & iuribus feudalibus, quæ possedit, & possidet in territorio, & districtu Ciuitatis Litterarum, ex quo reperitur Præsidentis Regiæ Camerae, & olim Fiscii Patronus, prout alias cum Dominis Præsidentibus & Fiscii Patronis seruari fuit ordinatum &c.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Mathiam Casanate Regiæ Camerae Summaræ Præsidentem & Commissarium, factaque per eundem relatione in Reg. Camera coram Domino Locumtenente aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameraam consensu fuit prouisum, & decretum, prout præfati decreto decernitur, & prouidetur, quod Dominus Fabius Capicius Galeota pro bonis, & iurisdictionibus feudalibus, quæ, & quas tenet, & possidet in territorio, & districtu Ciuitatis Litterarum à die quo ad officium Fiscii Patroni Regalis Patrimonij fuit promotus tractetur immunis ab annua præstatione adohæ, & à donatiuis, quæ à Baronibus Regni exiguntur, prout in similibus cum alijs Dominis Præsidentibus, ac Fiscii Patronis Re-

giæ Camerae fuit seruatum. Hoc suum, &c.

DCXVIII.

Die 12. mensis Septembris, 1635.

SVper instantia facta in Regia Camera pro parte Francisci Guindatij, vt non molestetur pro retentione tertij annuorum introituum functionum fiscalium & instrumentalium, quas super aliquibus Vniuersitatibus Regni huius, ac etiam super Arrendamenti terræ tenet & possidet, ex quo pater onustus duodecim filiorum, sic declaratus per decretum Regiæ Camerae, & alijs prout in actis.

Visis actis per Spectabilem Comitem Molæ Simeonem Vaaz vtriusque Iuris Doctorem Præsidentem Regiæ Camerae & negotij Commissarium, ac facta per eundem relatione in dicta Regia Camera, fuit per Cameraam ipsam consensu prouisum, & decretum, prout præfati decreto decernitur, & prouidetur quod dictus Franciscus Guindatius vt pater onustus numero duodecim filiorum, non molestetur pro retentione tertij, & exactum restituatur. Hoc suum, &c.

Nota quod secundum hanc determinationem iudicauit Regia Camera pro Ioanne Baptista Riario sub die 10. Ianuarij, 1641. ac iterum pro vidua Violante Borrelli sub die 18. eiusdem mensis, & anni donec lectum vidualem seruauerit vt ex libro notamentorum huius anni per cepi, &c.

DCXIX.

Die 12. mensis Nouembris, 1635.

SVper instantia facta in Reg. Camera Summaræ per Doctorem Franciscum Visconte petentem gaudere ciuilitate Neapolitana vigore Regiæ Pragmaticæ tanquam habentem vxorem ortam Neapoli, & domum propriam dotalem prædictæ eius mulieris, prætendente Domino Fiscii Patrono, quod domus debeat esse propria, & non dotalis, vt in actis.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Antonium Caracciolo Præsidentem Regiæ Camerae Summaræ, & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in d. Regia Camera coram Illustriss. Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius; fuit per Cameraam ipsam consensu prouisum, & decretum, quod dictus D. Franciscus Visconte gaudeat cum clausula in forma. Hoc suum, &c.

DCXX.

Die 26. Maij, 1637.

Die 21. Iulij, 1638.

IN causa appellationis interpositæ per Ciprianum Pappa dia à decreto lato per Curiam Terræ S. Petri in Galatina, cum Vniuersitate Terræ prædictæ, & eius gabellotis, prætendente dicto Cipriano vti patre onusto duodecim filiorum numero sic declarato mediante decreto Regiæ Cameræ, ipsum non teneri ad soluendum gabellas pro industria, quam facit in emendo pellas crudas, & putridas, quas postea accommodat, & vendit pro sustentando eius familiam, sic instando reuocari decretum per dictam Curiam S. Petri latum ad fauorem Vniuersitatis prædictæ prout in actis.

Facta de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Martinum de Burgueda Regiæ Cameræ Sumariæ Præsidentem, & causæ Commissarium coram Spectabili Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius; per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, benè fuisse, & esse appellatum predictum Ciprianum à decreto lato per Curiam S. Petri in Galatina, ac proinde seruandam esse eidem immunitatem vigore eius priuilegij, ita, & taliter vt in futurum pro causa prædicta non molesteretur oppositis per Vniuersitatem non obstantibus. Hoc suum, &c.

DCXXI.

Die 17. mensis Aprilis, 1638.

SVper instantia facta per Lucam de Alcalà Alferium reformatum vt declaretur sibi deberi stipendium pro tempore quo fuit captiuus in manibus Turcarum, & eo modo, prout fuerat sibi constitutum ante captiuitatem, & prout per prius illo fruebatur.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Ioan. Camillum Cacacium Regiæ Cameræ Sumariæ Præsidentem, & Commissarium, factaque per eundem relatione in Regia Camera coram Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, Domino Fiscii Patrono, & Magnifico Aduocato dicti Lucæ plenissime auditis, fuit prouisum, & decretum stipendia pro tempore captiuitatis non deberi, ac proinde non esse locum petitis per dictum Alferium Lucam de Alcalà. Hoc suum, &c.

In hac causa suam composuit decisionem. Dom. Præs. Ganauer. vt videre est in decis. 24. vide consimilem determinationem sub die 31. Augusti 1658. & sub die 27. mensis Maij, 1659.

SVper memoriali Excellentissimo Domino Proregi porrecto per Partitarios Regiarum Turrium, & ad Regiam Cameram remisso, vt prouideat.

Facta relatione in eadem Regia Camera per Dom. Militem D. Gomez de Carauz Præsidentem, & Commissarium coram Domino Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius, visaque consultatione facta S. E. sub die 2. Maij, 1635. per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, quod mandetur Regiæ generali Thesaurariæ, vt de pecunia quæ exigitur ex impositionibus Regiarum Turrium, nullatenus disponat, sed illam conseruet in Archa separata, prout conseruatur pecunia, quæ exigitur ex impositionibus stratarum, & quod computum formetur separatim, nec non fiant ordines generales Thesaurariis, & Perceptoribus Prouinciarum, vt pecuniam prædictam, quæ per ipsos venerit exigenda, nullo modo, nec pro quauis causa ad alios vsus expendant. Et hoc sub poenis per Regiam Cameram arbitrandis, &c. Hoc suum, &c.

DCXXIII.

Die 24. Ianuarij, 1641.

SVper instantia facta per Vniuersitatem Ciuitatis Puteolorum, vt cogantur ciues Neapolitani habitantes in dicta Ciuitate ad soluendum expensas extraordinarias pro conseruatione stratarum, pontium, fontium, & horologij, ac etiam pro elemosina quæ datur Reuerendo P. Prædicatori, ac pariter ad contribuendum pro aliis expensis, quæ erogantur pro custodia ab incurfu inimicorum, prout alij Ciues Puteolani tenentur.

Facta de prædictis omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem vtriusque Iuris Doctorem Ioan. Camillum Cacacium, eiusdem Reg. Cameræ Præsidentem, & Commissarium coram Spectabili Domino Locumtenente, ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius; per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod Ciues Neapolitani habitantes in Ciuitate Puteolorum pro tempore quo habitauerint, soluant dictæ Ciuitati annuos Carolenos quindecim pro expensis extraordinariis. Hoc suum, &c.

DCXXIV.

Die 1. Ianuarij, 1641.

Super instantia facta per Carolum, & Ioseph de Luca, vt declaretur ipsos posse, & debere gaudere Ciuitate Neapolitana vti originarios filios quondam Ioan. Bapt. de Luca, qui fuit conceptus in hac Ciuitate, quamuis alibi natus, sic declaratus per Regiam Camerae, mediante decreto lato sub die 11. Maij, 1595.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Ioan. Camillum Cacacium Regiae Camerae Praesidentem, & Commissarium, ac facta de praedictis relatione in Regia Camera, coram Spectabili Locumtenente ac aliis Dominis Praesidentibus ipsius; per Regiam Camerae consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod dicti Carolus, & Ioseph de Luca gaudeant Ciuitate Neapolitana in forma vti originarij filij quondam Ioan. Bapt. de Luca concepti in Ciuitate Neapolis. Hoc suum, &c.

DCXXV.

Die 31. Ianuarij, 1642.

Super instantia facta per Franciscum Sanseuerinum de Castrouillazo petentem declarari posse, ipsum vti Patrem 12. filiorum gaudere omnibus immunitatibus, & exemptionibus, quibus gaudent caeteri patres duodecimario numero filiorum onusti, quamuis vnus ex dictis eius duodecim filiis esset naturalis, sed legitimatus.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Antonium Caracciolum Regiae Camerae Summariae Praesidentem, & Commissarium, factaque de praedictis relatione in Regia Camera coram aliis Dominis Praesidentibus ipsius; per Regiam Camerae facta magna discussione, consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod dictus Franciscus Sanseuerinus gaudeat in forma, vti pater onustus duodecim filiorum, non obstante, quod alter ipsorum sit naturalis, ex quo postea fuit legitimatus. Hoc suum, &c.

Ad confirmationem vide aliud decretum latum sub die 27. Iulij, 1621.

DCXXVI.

Die 9. Iulij, 1642.

Visa instantia Francisci Maicchi petentis declarari, posse ipsum, ac debere gaudere Ciuitate Neapolitana vigore Regiae Pragmaticae, ex quo habet uxorem ortam in Ciuitate, & domum propriam, & habitat in ea,

sed fisco opponente dictum Franciscum non esse audiendum, ex quo domus, quam allegat habere in Ciuitate, fuit ab ipso empta cum pacto de retrouendendo, quod potest per venditorem exerceri quodcumque ei placuerit & sic remanere dictum Franciscum sine domo in ciuitate, & gaudere ciuitate praedicta.

Factaque de praedictis relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Gregorium de Ganauerro eiusdem Regiae Camerae Praesidentem & Commissarium coram Domino Locumtenente, ac aliis Dominis Praesidentibus; per Regiam Camerae, facta longa discussione consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod dictus Franciscus Maicchi gaudeat in forma, non obstante pacto de retrouendendo appposito in emptione dictae domus. Hoc suum, &c.

DCXXVII.

Die 18. Augusti, 1643.

Per Regiam Camerae Summariae proponente Domino Locumtenente, fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur quod Spectabiles Domini Regiam Cancellariam Regentes, & Praesidentes Regiae Camerae Summariae tractentur immunes a iure sigilli. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

Placet hic notare quod Domini Praesidentes Regiae Camerae, aliis nonnullis fruuntur prerogatiuis, & immunitatibus, de quibus in sequentibus litteris Excellentissimo Domino tunc Proregi directis, quarum tenor est videlicet.

Excellentissimo Signore.

Post debitam commendatitiam, hauemo riceuuto ordine di V. E. per mano del Magnifico Gironimo Insausti suo Secretario per lo quale et comanda che li mandiamo una relatione destinata delle Franchitie, che tieneno, e godeno li Magnifici Praesidenti di questa Regia Camera; E per obedire a quanto V. E. ci comanda, li facemo relatione, come li detti Signori Praesidenti hanno la parte de' Emolumenti, che li Ministri pecuniarij pagano per le declaratorie, che sispedicono per la Regia Camera de loro conti, che si liquidano nel detto Supremo tribunale, che possono ascendere a circa venti scuti l'anno per ciascheduno d'essi Signori Praesidenti; Sono franchi dell'adobi, si alcuno di essi possedese boni feudali; sono anco franchi del diritto della terzaria per lo ferro, che li bisogna per loro uso; In tutte le Dohane, gabelle, e passi del Regno godeno immunita, e franchitia per tutte quelle case, che hanno di bisogno per uso, & vitto de

de loro case, e famelie; Per le robbe, che possedeno nelle terre del Regno, non pagano, ne contribuiscono cosa alcuna per la bonatenenza; godeno ancora per la dignità antiqua del tribunale dodeci rotola di Zuccaro l'anno, che vagliano tre carlini lorotolo, & sei tomola di sale per ciascheduno di essi, che valeno circa quindici grana il tumulo, & una corda di fieno di quello che si miete al mazzane per uso di loro case, che con pagare da circa due docati che ci corrono di spesa ne hanno da sei fomme di fieno per ciascheduno, e questo e tutto quello che hanno, & godeno li detti Signori Præsidenti, oltre la prouisione ordinaria che la Regia Corte li paga, & in gratia di V. E. di continuo ci raccomandiamo. Ex eadem Regia Camera Die 30. mensis Maij, 1550. Di V. E.

Deuotissimi seruitori.

Il Luocotenente & Præsidenti della Regia Camera.

Franciscus Reuerterius M.C. Locumtenens.
 Doctor Guerrera-
 Paulus de Magnanis.
 Marcellus Pignonus.
 Ioan. Baptistam Ogeda.
 Luxiar.
 Pyrrus Antonius Saponus.
 Ioan. Paulus Crispus Magister Actor.
 Notauit Nardus Antonius per taxatore.

DCXXVIII.

Die 15. Septembris, 1643.

Viso retrospecto memoriali per Magnificum Militem V.I.D. Thomam de Franchis Regium Consiliarium, & Regiæ Camerae Præsidentem, & Commissarium, & de eis omnibus per eundem facta relatione in dicta Regia Camera coram Spectabili Regente Ferdinando Azcon P. M. C. & aliis Magnificis Præsidentibus ipsius fuit pre dictam Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout presenti decreto decernitur, & prouidetur, quod de thesauro inueniendo fiant tres partes consimiles, vna quarum sit Regiæ Curia, alia detur, & consignetur Domino Loci, & alia sit reuelanti de eo quod prouenerit & liceat ipsi reuelari fodere, & fodi facere in retrospecto loco concordato dicto Domino Loci, cum interuentu Scribæ causæ. Hoc suum, &c.

DCXXIX.

Die 29. Februarij, 1644.

SVper memoriali porrecto per Dominum Lucium Caracciolum petentem ordinari Magnificis Gubernatoribus Arrendamenti ferri, vt ipsum Lucium tanquam Collateralem tractare deberent immunem pro duobus

cantariis ferri, pro vsu, & replicantibus dictis Magnificis Gubernatoribus, hanc immunitatem nequaquam practicatam cum officialibus breuioris togæ.

Facta relatione in Regia Camera per Dom. Militem Fabricium Cenamum eiusdem Reg. Camerae Præsidentem coram Spectabili Dño Locumtenente, ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameraam consensu fuit prouisum, & decretum, quod dictus Dominus Lucius, vti de Consilio Collaterali tractetur immunis à iure tertiariæ predictis duobus cantariis ferri pro eius vsu, oppositis, & replicatis per dictos Magnificos Gubernatores non obstantibus. Hoc suum, &c.

DCXXX.

Die 17. Decembris, 1644.

OCcasione obitus Serenissimæ Dominæ Nostræ Regiæ, cum accessissent omnia tribunalia ad Regium Palatium, vt cum Excellentissimo Domino Prorege doloris signa demonstrarent, in ingressu Dominorum de Regia Camera, quia Magnifici Rationales, & Procurator fiscalis eiusdem supremi tribunalis, vna insimul cū Dominis Præsidentibus ingredi volebant; id ægreferentes Magnifici Iudices Magnæ Curia Vicariæ institerunt hoc Magnificis Rationalibus non licere, quia sic ipsos Magnificos Iudices præcedebant, quare suborto dubio an Magnifici Rationales in ea functione præcedere possent Magnificos Iudices M. C. supremum Collaterale Consilium respondit, in omnibus functionibus, in quibus Rationales associantur Dominos Præsidentes, quia faciunt vnum corpus, illos præcedere Magnificos Iudices M. C. vnde per Regiam Cameraam consensu fuit prouisum, & decretum, hoc notari ad futuram rei memoriam, &c.

DCXXXI.

Die 7. Februarij, 1645.

SVper exequutione cap. nouarum instructionum de modo significanti Regios Perceptores, Thesaurarios Prouinciarium pro residuis eorum administrationis.

Viso tam dicto cap. quam aliis scripturis pro parte Regij fisci productis, & signanter ordinato per Regiam Cameraam sub die 29. mensis Octobris 1640. tempore relationis bilanciij computi Perceptoris Terræ Laboris anni 1639. ad relationem tunc quondam Magnifici Rationalis Porra per Dom. Militem V. I. D. Dom. Ioan. Camillum Cacace Regiæ Camerae Præsidentem, & Commissarium, facta relatione Spectabili Regenti D. Ferdinando Ascone Locumtenente dictæ Regiæ Camerae, aliisque

aliisque Dominis Præfidentibus ipsius, auditisque Domino Ioanne Baptista Pisanello fisci Patrono, & Magnifico Iacobo Salerno fiscali computorum, fuit, per dictam Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, pro exequutione Regij ordinis prædicti quod pro residuis, pro quibus tempore præfentationis computorum nullæ sunt præfentatæ diligentia, expediatur significatoria, prout esset debitum de bilancio; pro residuis verò, quorum sunt præfentatæ diligentia, statim discutiuntur, recognitis scripturis, & actis super hoc præfentatis, & si repertæ fuerint non sufficientes, similiter expediatur significatoria contra dictos Ministros, prout de bilancio, si autem pro aliquibus partitis dictorum residuorum producuntur diligentia, quæ altiorè requirunt indaginem, non impediatur liquidatio, & declaratio computi, sed expediatur significatoriæ cum termino duorum mensium, intra quem debeat Minister procurare discussionem, quo elapso, & discussione non facta, significetur, prout de bilancio, quod etiam obseruari debeat pro residuis à prædecessore successoris relictis post lapsum anni à die, quo successoris fuerunt consignata, salua prouisione faciendâ respectu residuorum in computis præfentatis, vel præfentandis, nondum elapso anno, à die quo Ministro, qui computum præfentauit fuerunt ex prædecessore consignata, quæ prouisio fiat habita ratione personarum, temporis, & causarum, & aliorum, prout de iure, ac præfens decretum notificetur, tam omnibus Magnificis Rationalibus, qui ibidem debeant obseruare in computorum relatione, & liquidatione, quam omnibus Perceptoribus, & Thesaurariis Prouinciarum, vt de illo notitiam habeant, & sibi caueant præfentare vna cum computis pro residuis, diligencias sufficientes, & debito modo factas, quæ vt legitime in futurum fiant, formentur capita, seu instructiones, tam prædictis Rationalibus, quam Perceptoribus, & Thesaurariis Prouinciarum. Hoc suum, &c.

DCXXXII.

Die 9. mensis Maij, 1646.

IN causa vertente in Regia Camera inter Regium fiscum ex vna, & hæredes quondam Consiliarij D. Ferdinandi Mugnoz super exequutione cuiusdam ordinis suæ Catholicæ Maiestatis dati Valentia sub die primo Nouembris 1645. pro iustificatione dietarum liquidatarum per Regiam Camera ad beneficium dicti quondam Regij Consiliarij, & præfensa restitutione ipsarum, vt ex actis.

Visis actis per Dom. Præfidentem D. Gasparem de Sobremonte, factaque per eundem de

omnibus relatione in dicta Regia Camera, prouisum, & decretum est, quod tam liquidatio, & certicatoria expedita per Regiam Camera sub die 22. mensis Aprilis 1644. quam liberatio expedita per Regium Officium Scribæ portionis sub die septima mensis Maij eiusdè anni ac directa Regiæ Arcæ Militari pro solutione scutorum trium mille ducentum quinquaginta duorum in quibus ascendit liquidatio prædicta ad complementum dictarum dietarum vacatarum debita exequutioni demandentur stante quod non adsunt Pragmaticæ, nec ordines Suæ Catholicæ Maiestatis statuentes determinatum numerum famulorum, siue seruientium, quam officiales deputati ad exercendas commissiones pro fisco ducere debeant, nec qualitas ipsorum reperitur declarata, si equestres, vel pedestres esse debeant, stante etiam quod semper officialibus prædictis deputatis pro exercitio dictarum commissionum, talis numerus famulorum, siue seruientium, fuit eis statutus, qualis fuit Dominis superioribus visus necessarius pro exequutione earum secundum facti, & negotij qualitatem, & vrgentiam, prout sic per ipsam Regiam Camera fuit declaratum in liquidatione præfata, oppositis per Regium fiscum non obstantibus. Hoc suum, &c.

DCXXXIII.

Die 21. mensis Augusti, 1646.

SVper memoriali porrecto per Nicolaum Atterasium Terræ Pasitani petentem sibi concedi solitas, & consuetas immunitates pro materialibus, cæterisque instrumentis necessariis ad constructionem vnus naus.

Visa relatione facta per Franciscum Trissarolum vnum ex primis Magistris Regij Arsenalis, per quam constat de solita concessione immunitatum prædictarum.

Per Dom. Militem Fabricium Cenamum Regiæ Camera Summaria Præfidentem & negotij Commissarium, facta de his omnibus relatione in Regia Camera coram aliis Dominis Præfidentibus ipsius, fuit per eandem Regiam Camera consensu, prouisum, & decretum, quod exequatur relatio prædicta, ac proinde expediatur prouisiones iuxta solitum, &c.

DCXXXIV.

Die 13. Februarij, 1647.

IN causa Antonij de Ariemma, cum Regio fisco, & Vniuersitate Terræ Sancti Erami super immunitate, qua gaudere prætendit tanquam Pater onustus duodecim filiorum, quia habet quinque filios, & septem nepotes ex duobus filiis viuis, qui nominantur Paulus, Dominicus,

Die 21. Iunii, 1649.

Dominicus, Io. Baptista, Carolus, & Santa, & nepotes vocantur Franciscus, Laurentius, Michael, Archangelus, Anna, Catherina, Magdalena, & Gratia de Ariemma, vt ex actis, &c.

Visis actis per Dom. Militem Io. Iacobum Mercurium Præsidentem Reg. Camerae Summariae, & causae Commissarium factaque de praedictis omnibus relatione in dicta Reg. Camera Illustrissimo Dom. D. Didaco de Vceda eiusdem Regiae Camerae Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Camerae consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod supradictus Antonius de Ariemma tanquam habens quinque filios, & septem nepotes ex duobus filiis legitimis, & naturalibus, & omnes ad praesens viuentes, gaudeat, & similiter gaudeant dicti eius filij, & nepotes, donec sub eius patria, & auita potestate permanerint, immunitate, & exemptione iurium fiscalium ordinariorum, & extraordinariorum, & aliorum vectigalium, gabellarum, collectarum, datiorum, & impositionum, quae per Vniuersitates huius Regni, & significanter per dictam Vniuersitatē Sancti Erami imponuntur, nec non Arrendatores pro eius vsu, suae domus, & familiae, & non commercij causa, sit etiam immunis ab omnibus directibus Dohanarum, fundicorum, & aliarum impositionum, & vectigalium, tam in Ciuitatibus, & Terris Domanialibus, quam Baronum in toto praesenti Regno, prout & quemadmodum gaudent, gaudereque possunt, solent, & debent alij Patres duodecim filios legitimos, & naturales habentes. Hoc suum, & expediantur debitae patentes in forma, &c.

DCXXXV.

Die 18. Iunii, 1649.

PER Regiam Camerae proponente Domino Praesidente Ioan. Bapt. Confalone consensu fuit prouisum, & decretum prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur quod quando acta vnus negotij sunt penes duos Actorum Magistros, siue Actuarios Regiae Camerae, & inter Partes litigantes contigerit controuerti apud quem ex d. Actuariis debeant vniri, haec cognitio committatur decidenda per duos Actuarios Magistros, siue Actuarios eiusdem Regiae Camerae in negotio interesse non habentes, a quorum terminatione, si aliqua ex Partibus se grauata sentierit, appellationem interponat coram Magnifico eiusdem supremi Tribunalis Secretario, a quo cum primū fuerit determinata, si altera ex Partibus adhuc se grauata allegauerit, appellationem interponat coram Domino Praesidente Commissario. Hoc suum Regia Camerae generale interponente decretum.

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

IN causa N. cum Regio fisco suborto dubio, Ian feudo ad Regiam Curiam deuoluto ob lineam finitam debeat vita, & militia super eodem feudo filio naturali, attenta etiam dispositione defuncti patris feudatarij.

Visis actis, ac de omnibus praedictis facta relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Ioan. Baptistam Confalonum Regiae Camerae Summariae Praesidentem, & causae Commissarium coram Spectabili Domino Locumtenente, aliisque Dominis Praesidentibus ipsius, fisco, & Partibus plenius auditis; per Regiam Camerae consensu fuit prouisum, & decretum prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur N. filio naturali quondam Illustr. N. non deberi vitam, & militiam super feudis ad Reg. Curiam ob mortem Illustr. N. deuolutis Hoc suum Reg. Cam. interponente decretum, &c.

DCXXXVII.

Die 18. mensis Nouembris, 1649.

SUPER immunitate gabellarum quoad visualia, quae hucusque gaudere soliti sunt in praesenti Regno extra Ciuitatem Neapolis personae Ecclesiasticae iuxta taxam olim factam per Reg. Camerae videlicet *Acia schuno Prete, ò Clerico con vno seruo, ò serua, seu Iacono loco famuli 25. tomola di grano l'anno, tre stara d'oglio, due botte di vino 30. rotola di caso, 40. rotola di carne per salare, vno rotolo di carne fresca il giorno & non tenendo detto seruo, ò serua seu Iacono pro medietate dicta taxa, vt in actis, &c.*

Visis actis, & instantia facta per Dom. fisci Patronum in Reg. Camera per Spect. Regentem, & Praesidentem Reg. Camerae Summariae V. I. D. Io. Camillum Cacacium Commissarium, factaque per eundem de omnibus relatione in in d. Reg. Camera coram Spect. Dño D. Didaco de Vceda Locumtenente aliisque Dominis Praesidentibus ipsius ex causis discussis in eadem Reg. Camera, & habita consideratione status huius Regni praesenti tempore & tantae immunitatis, qua gaudent Praebiteri, & reliqui de clero huius Fidelissimae Ciuitatis Neapolis, fuit generali decreto per d. Reg. Camerae consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, taxam supradictam antiquam reformandam esse ad infra scriptam taxam videlicet *vn rotolo di pane il giorno per ciaschuna persona, vn rotolo di carne per ogni quattro persone à pasto, ita che viene vn mero rotolo il di per ciaschuna persona, vna carafa di vino di taberna di Neapoli à pasto per ciaschuna persona, che sono due Carrafe il di per persona a 70. Carafe il barile, vno rotolo di pesce, e formagio confuso per ogni quattro persone à*

CCCCC pasto,

pasto, ita che viene mezzo rotolo di pesce, & altro mezzo rotolo di formaggio confuso per ogni quattro persone. Quæ immunitas non eis concedatur in pecunia, sed tantum in ipsis rebus comestibilibus, & proinde ita Regia Camera mandat idem obseruari in toto Regno, vt immunitates hucusque concessæ prædictis Præbiteris, & clericis, soluantur iuxta prædictam nouam taxam & expediantur prouisiones generales per totum Regnum, ac etiam prouisiones particulares in quolibet contingenti casu, non obstante quacumque obseruantia in contrarium hucusque habita. Hoc suum, &c.

DCXXXVIII.

Die 18. Nouembris, 1649.

SVper solutionibus gabellarum, & aliarum solutionum fiscalium faciendarum per Spectabiles Præsides Auditores & alios Ministros Prouinciales prout in actis.

Visis actis per Spect. Regentem, & Præsidentem Regiæ Camerae Summarie V. I. D. Io. Camillum Cacacium Commissarium factaque per eundem de omnibus relatione in dicta Regia Camera coram Spectabili Dom. D. Didaco de Vgeda Locumtenente, aliisque Dom. Præsidentibus ipsius, fuit per Camera ipsam consensu, prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod expediantur ordines generales quod Spectabiles Præsides, Magnifici Auditores, & alij Ministri Prouinciales non sint immunes à gabelis, & aliis solutionibus fiscalibus, quibus gaudere prætendunt ex causa eorum officiorum, nisi sint ciues Neapolitani, vel ciues, qui in propria Patria soluant gabellas & vt tales non tanquam Regij Ministri gaudere possint immunitate solita talibus ciuibus concessa pro eorum, & familia illorum vsu tantum quæ immunitas nullo modo eis in pecunia concedatur, & expediantur ordines generales, & in contingentibus casibus, etiam prouisiones. Hoc suum, &c.

Vide aliud decretum latum sub die 1. Decembris, 1650.

DCXXXIX.

Die 18. Nouembris, 1649.

SVper immunitate prætenfa per Barones huius Regni pro fructibus feudalibus, qui colliguntur in eorum Terris, prout in actis, &c.

Visis actis per Spectabilem Regentem, & Præsidentem Regiæ Camerae Summarie V. I. D. Io. Camillum Cacacium Commissarium, factaque per eundem de omnibus relatione in dicta Regia Camera, coram Spectabili Domino D. Didaco de Vceda Locumtenente, aliisque

Domini Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Camera, visa etiam instantia Domini fisci Patroni consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur & declaratur, quod expediantur ordines generales, quod liceat Baronibus huius Regni pro eorum vsu, & eorum familia esse immunes pro fructibus feudalibus, qui colliguntur in eorum Terris & non ultra pro ea tantum quantitate dictorum fructuum, qua indiguerint pro vsu eorum, & familia, ita tamen quod si fructus prædicti non ascenderent ad dictam quantitatem non alia immunitas eis cõcedatur, verum non gaudeant immunitate prædicta nisi prius data notitia de quantitate bonorum, & fructuum, qui percipiuntur, & de numero eorum familia, & comparentibus in dicta Regia Camera prouidebitur de Iustitia. Hoc suum, &c.

DCXL.

Die 1. Februarij, 1650.

CVM de ordine Excellentissimi Proregis Cesset iniunctum Regiæ Camerae vt citaretur quidam feudatarius Principatus titulo decoratus, quia erat profugus, & non inueniebatur, sic notitiam habens de ordinata eius citatione, fuit dubitatum quid agendum.

Per Regiam Camera Summarie proponente Domino Locumtenente consensu fuit prouisum, & decretum, quod dictus feudatarius citetur in loco feudi vbi residere solet, & vt eo magis actus iustificetur, citatio notificetur etiam Erario eiusdem feudi. Hoc suum, &c.

Vide ad confirmationem huius decreti, quæ Ego dixi lib. 2. mear. resolut. cap. 43.

DCXLI.

Die 9. mensis Februarij, & 5. Martij, 1650.

PRO recta administratione patrimonij Catholice Maiestatis facta relatione in Regia Camera per Spectabilem Dom. Regentem, & Præsidentem dictæ Regiæ Camerae Io. Camillum Cacacium Superintendentem Regij Patrimonij, factaque maxima discussione, audito Domino Fisci Patrono coram Spectabili Domino D. Didaco de Vceda Locumtenente, aliisque Domini Præsidentibus ipsius, decreto generali per dictam Regiam Camera consensu prouisum est. Primò omnes quantitates ex quibuscunque impositionibus tam ordinariis, quam extraordinariis siue temporariis, siue perpetuis, adhuc non exactas, quæ in futurum non fuerint exactæ intra annum quo solui debebant, quæ quantitates sub appellatione residuorum dicuntur spectauisse,

uisse, & spectare, ac cum fuerit exactæ solui debebunt tantum in illis causis, pro quibus impositæ sunt, nec posse in aliam causam expendi, seu solui absque speciali licentia Excellentissimi Domini Proregis, qui pro tempore fuerit, nec debent expediri prouisiones per Regiam Cameram contra formam præsentis decreti, & si quæ aliter fuerint expeditæ illarum exequutio vsque ad alium ordinem eiusdem Regiæ Cameræ suspendatur; Secundo similiter decretum est omnes quantitates non exactas ab Arrendatoribus, & Caratariis, eorumque fideiussoribus, aliisque obligatis pro extaleo arrendamentorum iam completorum spectauisse, & spectare tantum ad creditores assignatarios dictorum arrendamentorum, nec pro alia causa esse expendendos, & si fortè reperiuntur prouisiones in contrarium expeditæ, suspendatur illarum executio vsque ad alium ordinem Regiæ Cameræ. Tertio similiter prouisum est, bona intercepta in præsentibus & in futurum intercipienda, vel illorum pretia etiam non adhuc exacta ex causa non soluti vectigalis, seu directuum quorumcumque arrendamentorum spectare tantum ad creditores assignatarios dictorum arrendamentorum, nec pro alia causa esse expendenda, & si fortè reperiuntur prouisiones in contrarium expeditæ, suspendatur illarum executio vsque ad alium ordinem dictæ Regiæ Cameræ, alias verò pœnas ultra intercepta prædicta, vel illorum pretia spectare tantum ad Regium fiscum; Quarto decretum est omnes quantitates residuas adhuc non exactas ex introitibus, & fructibus spectantibus ad Regiam Dohanam Menæ pecudum Apuleæ, non debere solui, nisi Partitariis Regiæ Curia, quibus specialiter per Excellentissimum Dominum Proregem facta est assignatio, vel in futurum fieret de introitibus, & effectibus dictæ Regiæ Dohanæ, & in defectum creditoribus assignatariis annuorum introituum dictæ Regiæ Dohanæ, præiuro tamen ordine Regiæ Cameræ, nec debere solui creditoribus Regiæ Curia ex alia causa, nisi de speciali ordine Excellentissimi Domini Proregis huius Regni, qui pro tempore fuerit, neque contra formam præsentis generalis decreti debere per Reg. Cameram prouisiones expediri, & si fortè fuerint expeditæ suspendatur, illarum executio vsque ad alium ordinem Regiæ Cameræ; Quinto decretum, & ordinatum est, appellatione bonorum extraordinariorum non comprehendi residuas quantitates quascumque tam prouenientes ex functionibus fiscalibus ordinariis, & extraordinariis, & quibuscumque aliis impositionibus tam perpetuis, quam temporalibus impositis, vel imponendis ad beneficium Regiæ Curia, quam etiam debitas, & deben-

D. de Marino, Collect. Decr. Gener. & exempl.

das ex causa extalei arrendamentorum cuiuscunq; generis, neque ex interceptis dictorum Arrendamentorum ob non facta solutionem directuum ad illos spectantium nec etiam comprehendi residuas quantitates non exactas ex introitibus vel effectibus Regiæ Dohanæ Menæ pecudum Apuleæ, neque debitas à Regio Generali Thesaurario, & pagatoribus ab eo destinatis, neque debentur, vel debebuntur ex causa extractionum permiffarum, seu pro directibus tractarum concessarum, neque comprehendi prouentas & prouenturas, ex bonis sequestratis ad instantiam fisci vti creditoris, nisi pro ea parte, quæ ex dictis introitibus, & fructibus fuerit cum effectu liberata Regiæ Curia, quæ tamen non dependeat ab aliquo ex supradictis exceptuatis; demum, nec etiam comprehendi omnes quantitates situatas Regiæ Thesaurariae ex quacumque causa, & proinde omnes prouisiones per Regiam Cameram expeditæ, & expediendæ, quod fiant solutiones de bonis extraordinariis non situatis, non debere super dictis bonis exceptis vt supra, exequutioni demandari. Hoc suum, &c.

DCXLII.

Die 17. Februarij, 1650. & 26. Ianuarij, 1651.

IN causa Pauli Beuilacqua Casalis Sancti Cipriani pertinentiarum Ciuitatis Auerfæ cum Regio Fisco, Arrendatoribus Regiæ Dohanæ Neapolis, Plateæ Maioris, & Vniuersitate dicti Casalis super immunitate, qua dictus Paulus gaudere prærendit vti pater onustus tredecim filiorum numero hoc est septem filiorum, & sex nepotum ex filio viuo.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Thomam de Franchis Regium Consiliarium, ac Regiæ Cameræ Summaria Præsidentem, & causæ Commissarium, ac de his facta per eundem relatione in Regia Camera coram Spectabili Domino Locumtenente aliisque Dominis Præsidentibus ipsius Partibus plenissimè auditis; Per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentibus decreto decernitur, & prouidetur, quod Paulus Beuilacqua Casalis S. Cipriani pertinentiarum Ciuitatis Auerfæ gaudeat in forma vt pater onustus duodecim filiorum numero, ex quo habet septem filios, & sex nepotes ex filio viuo, qui omnes ad præsens in vita existunt. Hoc suum, &c.

CCccc 2

DCXLII

Die 3. & 5. Martij, 1650.

SVper instantia facta per Regium fiscum pro recta ordinatione tam Quinternionum, quam Cederalij Regiae Camerae circa successores in feudis ob mortem antecessorum possessorum, facta relatione in Regia Camera per Spectabilem Dom. Regentem, & Praesidentem dictae Regiae Camerae V. I. D. Ioan. Camillum Cacacium Commissarium Delegatum per Suam Catholicam Maiestatem Cederalij praesentis Regni coram Spectab. Dom. D. Didaco de Vceda Locumtenentem aliisque Dominis Praesidentibus ipsius, audito Domino Aduocato Regij Patrimonij, Decreto generali per dictam Regiam Cameraam consensu prouisum est primo, quod quotiescumque in feudis succeditur per mortem alicuius feudatarij, in libris Quinternionum dictae Regiae Camerae describatur nomen, & cognomen illius immediati successoris ex causa successionis, ac gradus, quo erat defuncto coniunctus vna cum copia decreti praebuli, quo ille fuit declaratus haeres, vt successor in feudalibus, quae descriptio fieri debeat praecedente decreto Regiae Camerae, vel Domini Praesidentis Delegati Regij Cederalij, & non aliter. Secundo prouisum est, quod succedente morte alicuius feudatarij, quando per illius successorem mors illa denunciatur Regiae Camerae pro facienda liquidatione Releuij debiti Regiae Curiae, teneatur Magister Actorum, cui praesentatur comparitio sub poena pro vna vice ducatorum quinquaginta, & pro secunda vice suspensionis ab officio per spatium vnus anni, statim dare notitiam dictae comparitionis, tam Domino fisci Patrono, quam Magnifico Rationali Cederalij, qui videre debeat, si in dicto libro reperitur notatum nomen feudatarij defuncti, cui denunciata mortem intendit succedere, quod si non reperitur notatum, debeat dictus Magnificus Rationalis Cederalij dare notam dictae denunciationis, & diligentiae factae Domino fisci Patrono, vt valeat proponere, quae sibi incumbunt pro indemnitate Regij fisci. Tertio prouisum est quod facta prius liquidatione, & solutione Releuij nomen talis feudatarij successoris describatur in libro Cederalij, facta etiam prius illius descriptione in libris quinternionum, & non aliter, nec alio modo, &c. Quarto quoad refutationes feudorum, quae in futurum fieri contigerit, quando praesentantur conseruatori quinternionum Regiae Curiae, vt in eis registrentur, praedictus Gubernator debeat statim de illis dare notam, tam Magnifico Rationali Cederalij, quam Domino fisci Patrono, cui si nihil in contrarium occurrerit, praevio decreto Do-

mini Delegati dicti Cederalij, debeat describi in dicto libro Cederalij, facta tamen prius descriptione in libris Quinternionum Quinto quod respectu alienationum, venditionum, permutationum, donationum, seu alio quouis modo translationis feudorum, similiter quando praesentantur scripturae, siue Regij assensus praedicto Conseruatori Quinternionum ad finem eas describendi, similiter dictus Conseruator dare debeat notam praedicto Magnifico Rationali Cederalij, ac etiam Domino fisci Patrono, cui si nihil in contrarium occurrerit, praevia vt supra descriptione in dictis libris Quinternionum, ac decreto dicti Domini Delegati, praedictus Magnificus Rationalis debeat describere in Cederalio dictas translationes, & personas, quibus factae fuerint pro indemnitate iurium Regij fisci. Et ita quoad omnia praedicta capita, obseruari debeat in futurum, salua prouisione facienda respectu successionum, & alienationum feudorum, quae contigerint pro praeterito. Hoc suum, &c.

DCXLIV.

Die 23. mensis Martij, 1650.

SVper quantitatibus functionum fiscalium, quae exiguntur a Commissariis destinatis a creditoribus assignatariis, vel ad eorum instantiam diuidendis inter omnes assignatarios illarum Vniuersitatum cum quibus exiguntur, &c. etiam pro recta exequutione Regiae Pragmaticae, facta de omnibus relatione in Regia Camera Summariae per Spectab. Dominum Militem Regentem, & Praesidentem dictae Regiae Camerae V. I. D. Ioannem Camillum Cacacium Commissarium coram Spectabi Domino D. Didaco de Vceda Locumtenente aliisque Dominis Praesidentibus ipsius, audito Domino Aduocato Regij Patrimonij, fuit per Cameraam ipsam decreto generali consensu prouisum, quod quantitates, quas Commissarij destinati a creditoribus assignatariis fiscalium maioris Summae exigunt ab Vniuersitatibus huius Regni, ex causa fiscalium non soluantur integre dictis assignatariis maioris summae, sed diuidi debeant per aes, & liberam inter omnes assignatarios fiscalium, etiam eos cum quibus tanquam assignatariis minoris summae non fuerunt dicti Commissarij destinati, & similiter prouisum est, quod quando in Casalibus a Regia Pragmatica permissis destinantur Commissarij a creditoribus assignatariis minoris summae pro exactione dictorum fiscalium, quantitates per illos exigendae non soluantur integre creditoribus assignatariis, a quibus, vel a quorum instantiam sunt dicti Commissarij destinati, sed solui, & diuidui debeant per aes, & libram omnibus creditoribus assignatariis, etiam illis a quibus, vel

vel ad quorum instantiã prædicti Commissarij non fuerunt destinati, quod inuiolabiliter obseruare debeant in futurum, & etiam de præsentis respectu earum quantitatum, quæ adhuc non reperiuntur solutæ dictis creditoribus assignatariis, à quibus, vel ad quorum instantiam fuerunt Commissarij destinati, sed penes ipsos Commissarios reperiuntur. Hoc suum, &c.

DCXLV.

Die 20. mensis Maij, 1650.

Viso memoriali porrecto pro parte Magnificorum Magistrorum Actorum Reg. Cameræ, ac decreto dictæ Regiæ Camera generalis lato sub die 3. Martij 1650. factaque relatione in dicta Regia Camera coram Spectabili Domino D. Didaco de Vceda Locumtenente aliisque Dominis Præsidentibus ipsius per spectabilem Dom. Regentem, & Præsidentem dictæ Regiæ Camera V. I. D. Ioannem Camillum Cacacium Commissarium Delegatum, fuit per Cameram ipsam consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur & prouidetur, quod quando contingerit fieri denunciationem mortis alicuius feudatarij in penultimo, vel ultimo die anni mortis feudatarij per Magistrum actorum, cui comparitio præsentabitur, fiat præsentata in capite comparitionis in forma solita; & nihilominus infra biduum post factam dictam præsentationem det notam ordinatam in dicto decreto generali tam Domino Fisci Patrono, quam Magnifico Rationali Cedulaarij, iuxta formam præscriptam in dicto decreto generali. Hoc suum, &c.

DCXLVI.

Die 9. Iunij, 1650.

Super memoriali porrecto pro parte Magnifici Didaci Spinosa Gubernatoris, & Magnifici Ioann. Pauli Frances V. I. D. Iudicis Ciuitatis Ostuni petentium declarari, ipsos uti Hispanos, in Regnis Hispaniarum. natos, vna insimul cum eorum familiis fore, & esse immunes à solutione gabellarum, sicut, & prout sunt immunes Neapolitani, non obstante, quod Vniuersitas dictæ Ciuitatis contrarium prætendat, quodque decretum generale loquatur de Neapolitanis tantum non autem de Hispanis.

Facta Relatione in Regia Camera per Domin. Militem V. I. D. Ioannem Comillum Cacacium, eiusdem Regiæ Camera Præsidentem & Commissarium coram Spectabili Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameram

Summarie consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod dicti Magnifici Didacus, & Io. Paulus, ceterique Hispani omnes, in Regnis Hispaniarum nati, in gabellis pro eorum vsu, tractentur immunes, eo modo, & forma, prout tractantur Neapolitani. Hoc suum, Regia Camera generale interponente decretum, &c.

DCLVII.

Die 1. mensis Decembris, 1650.

Super solutionibus gabellarum, & aliarum solutionum fiscalium faciendarum per Spectabiles Præsides, Auditores, Capitaneos, Assessores, seu Iudices, Actuarios, & alios Ministros Curiarum Ciuitatum, Terrarum, & Casalium totius huius Regni prout in actis.

Facta de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Io. Camillum Cacacium Regiæ Camera Præsidentem, coram spectabili Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameram Summarie consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod decretum latum per Regiam Cameram sub die 18. Nouembris, 1649. per quod fuit prouisum, quod Spectabiles Præsides, Magnifici Auditores, alique Ministri Prouinciales non sint immunes à gabellis, & aliis solutionibus fiscalibus, quibus gaudere prætendunt ex causa eorum officiorum, nisi sint Ciues Neapolitani vel Ciues aliarum Vniuersitatum, qui in propria patria soluant Gabellas; & uti tales, non tanquam Regij Ministri gaudeant immunitate solita, talibus Ciuibus concessa pro eorum, & familia illorum vsu tantum, quæ immunitas nullo modo eis in pecunia concedatur, & expediantur ordines generales, & in contingentibus casibus etiam prouisiones, decretum prædictum generale iuxta sui seriem, continentiam, & tenorem, obseruetur etiam respectu Capitaneorum Assessorum, seu Iudicum, Actuariorum, & aliorum Ministrorum Curiarum vniuscuiusque Ciuitatis, Terræ, & Casalis totius huius Regni, ita ut prædicti non sint immunes, nisi sint Ciues Neapolitani, vel Ciues, qui in propria patria soluant gabellas. Hoc suum, &c.

DCXLVIII.

Die 28. Ianuarij, 1651.

Super instantia facta per Vniuersitatem Terræ Capursij contra Vniuersitatem Ciuitatis Bari, ut cogatur D. Franciscus Mattheus de Adamo eius Ciuis in dicta Terra Capursij ad contribuendum cum ipsa in omnibus functionibus

tionibus fiscalibus, ut ceteri ciues ex quo filius est & successor in omnibus bonis quondam Lucij de Adamo eius patris, focalaris numerati in dicta Terra Capursij, in qua dictus Lucius pater non reliquit alium successorem, qui sustineat onus eius focalaris, nisi d. Franciscus Mattheus filius, & haeres; & è contra prætendente Vniuersitate dictæ Ciuitatis Bari fore, & esse cogendum dictum Doctorem Franciscum Mattheum ad contribuendum cum ipsa, ex quo fuit ille aggregatus ciuis in dicta Ciuitate Bari, & ad illam domicilium transtulit.

Visis memorialibus porrectis tam per Vniuersitatem Ciuitatis Bari, quam per dictum Mattheum Franciscum de Adamo, reclamantes etiam per viam restitutionis in integrum à decreto lato per Regiam Cameraam sub die primo Decembris 1650. visisque actis omnibus per Dom. Militem V. I. D. Vincentium de Andrea Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium, ac de his facta per eundem relatione in eadem Regia Camera coram Spectabili Domino Locumtenente ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius, Partibus plenissimè auditis, per Regiam Cameraam consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, bene fuisse, & esse prouisum per ipsam Regiam Cameraam per decretum latum sub die prima Decembris, 1650. per quod fuit prouisum, quod remittatur causa ad Curiam Terræ Capursij quæ exequatur decretum per ipsam latum sub die tertio Decembris, 1649. quod dictus Franciscus Mattheus soluat, & contribuat in dicta Terra Capursij, prout ceteri ciues, non obstantibus prouisionibus per Regiam Cameraam expeditis, ad fauorem dicti Francisci Mathei, ac proinde non esse deferendum restitutioni in integrum petitæ per Vniuersitatem Ciuitatis Bari sub die 13. Decembris proximi præteriti. Hoc suum, &c.

DCXLIX.

Die 1. Februarij, 1651.

Viso memoriali porrecto per Don Franciscum Franzesium Sacerdotem Ciuitatis Sarni asserentem, quod cum solus inhabitet in eius domo de franchitia farinæ, qua uti clericus gaudet, certa quantitas ei superest, quod proinde petit declarari eidem licere, & licitum esse superfluum illud dare alicui personæ eidem inseruienti, quamuis, extra domum inhabitet.

Facta de his relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Vincentium de Andrea, Regiæ Camerae Summaræ Præsidentem, & Commissarium coram Spectab. Dom. Locum-

tenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius per Regiam Cameraam consensu fuit prouisum, & generaliter decretum, prout præsentis decreto decernitur, & generaliter prouidetur, non esse locum immunitati pro famulo inhabitanti iuxta domum clerici. Hoc suum, &c.

D C L.

Die 27. Februarij, 1651.

IN causa reclamationis interpositæ pro parte Vniuersitatis Nuceriæ Paganorum se grauantis à decreto domi interposito per Dom. causæ Commissarium sub die 28. Decembris, 1650. per quod fuit prouisum, quod Dominus Fredericus Villanus infra dies sex præcisè, & peremptorie soluat ad beneficium Regiæ Curie releuium ipsi debitum ob mortem quondam Cæsaris sui patris pro territorio subfeudali nominato delli Pizzoni sito in pertin. dictæ Ciuitatis, oppositis per ipsum in sua comparitione in actis præsentata non obstantibus, alias ipso termino elapso prouidetur quod contra ipsum exequatur etiam pro duplo, & nihilominus ad omnem instantiam, & requisitionem prædicti Doctoris Frederici Villani expediantur prouisiones quod de prædicto territorio & eius fructibus, ex quo sunt bona subfeudalia tractetur immunis cum dicta Vniuersitate Nuceriæ ab omni onere solutionis collectarum, replicatis per ipsam Vniuersitatem non obstantibus.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Ioan. Bapt. Confalonum Regiæ Camerae Summaræ Præsidentem, & causæ Commissarium, ac de his omnibus facta relatione in Regia Camera coram Spect. Domino Locumtenente, ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius, Partibus plenissimè auditis; Per Regiam Cameraam consensu, fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur bene fuisse, & esse prouisum per decretum prædictum latum per Dom. causæ Commissarium sub dicto die 23. Decembris, 1650. ac proinde expediantur prouisiones quod dictus Doctor Fredericus Villanus possessor subfeudi, in actis deducti, tractetur immunis à solutione collectarum, donec aliter fuerit prouisum si Vniuersitas dictæ Ciuitatis Nuceriæ aliud deduxerit ultra hucusque deducta. Hoc suum, &c.

D C L I.

Die 31. Martij, 1651.

Super memoriali porrecto pro parte Vniuersitatis Terræ Montis Auri petentis mandari, Neapolitanos, qui emerunt annuos introitus ab ipsa Vniuersitate, ut pro dictis annuis introitibus

troitibus eidem Vniuersitati soluant bonatenentiam, & hoc pro executione Regiæ Pragmaticæ nouissime promulgatæ.

Factaque relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Vincentium de Andrea, eiusdem Regiæ Camere Præsidentem, & Commissarium coram Spectab. Domino Locumtenente aliisque Dominis Præsidentibus ipsius; Viso tenore Regiæ Pragmaticæ emanatæ sub die 5. Septembris, anni proxime præteriti 1650. visoque rescripto tunc Illustrissimi Domini Proregis sub die 22. Martij, 1653. per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod Vniuersitas prædicta Terræ Montis Auri soluat annuos introitus venditos Neapolitanis, ad rationem scutorum quinque pro quolibet centenariio, seruata forma supradictæ Regiæ Pragmaticæ, absque tamen deductione bonatenentia. Hoc suum, &c.

Pragmatica hic citata est 18. sub tit. de admin. vniuers.

D C L I I.

Die 19. Aprilis, 1651.

DE mane in prima Aula Regiæ Camere coram Illustr. Domino D. Didaco de Vçeda Locumtenente dictæ Regiæ Camere, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius audito Domino Fiscii Patrono; factaque relatione per Magnificum Franciscum Carassa Rationalem eiusdem Regiæ Camere taxarum faciendarum, Portulaniarum Siclæ ponderum, & mensurarum primarum, & secundarum causarum ciuiliū criminalium, & mixtarum, catapaniarum, baiulationum, & officiorum Magistri actorum, venditarum, & venditorum per Regiam Curiam in feudum, fuit per Camera ipsam consensu prouisum, & decretum, quod in effectu taxentur iuxta alias prouisum per dictam Regiam Camera, hoc est Portulaniæ Terrarum, vbi reperiuntur releuia præsentata ob mortem propriorum Dominorum successorum ipsarum, qui emerunt eas, aut dominorum, qui emerunt à primis emptoribus, accipiendo vltimum releuium, & super introitibus denunciatis formetur taxa ad rationem scutorum 26. $\frac{1}{4}$ pro quolibet centenariio redituum, & pro illis Portulaniis vbi non adsunt releuia, formetur taxa ad rationem foculariorum eodem modo, quo fuerunt taxatæ Portulaniæ Vniuersitatibus iuxta decretum Regiæ Camere anni 1692. idem pro baiulationibus ad rationem scutorum 30. pro quolibet centenariio redituum, seruata forma taxarum cedularij, & vbi non adest denunciatio introituum in Releuiis, calculetur iuxta

præteritum emptionis ipsarum ad dictam rationem scutorum 30. per centum redituum, & eodem modo pro officiis Magistri actorum, salua prouisione faciendâ pro iurisdictione primarum, & secundarum causarum siclæ, ponderum, & mensurarum, & catapaniarum, &c.

D C L I I I.

Die 2. Maij, 1651.

Super instantia facta per Magnificos Gubernatores Arrendamenti Regiæ Dohanæ Neapolis, ad hoc vt mandetur Magnificis Gubernatoribus Regiarum Dohanarum Apulæ, ne exigant, nec exigere permittant directus pro bonis, quæ destinate sunt asportari ad hanc fidelissimam Ciuitatem.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Iacobum Capicium Galeota Regiæ Camere Summaria Præsidentem, & Commissarium, ac de his facta relatione in Regia Camera, coram Spect. Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum, quod Magnifici Gubernatores Regiarum Dohanarum Apulæ nullatenus exigant, nec exigere præsumant, aut permittant directus pro bonis, quæ asportari destinata sunt ad hanc fidelissimam Ciuitatem, sed solum eorundem bonorum conductores cogant ad fideiussionem præstandam asportandi, & ducendi bona prædicta ad Regiam Dohanam huius Ciuitatis. Insuper prouisum, & decretum est, quod respectu arrendamenti Regiæ Dohanæ huius Ciuitatis renouentur prouisiones directæ Officialibus Regiarum Dohanarum, & aliarum ipsis annexarum pro exactione directuum pro bonis, quæ immittuntur ab extra Regnum in dictis Dohanis, & in feriis eiusdem iurisdictionis, non obstantibus expeditionibus, & extractionibus factis per Officiales Regiarum Dohanarum Apulæ Terræ Hidruni, & Calabria. Hoc suum, &c.

D C L I V.

Die 16. Septembris, 1651.

Super instantia facta in Reg. Camera Summaria pro parte Vniuersitatis Ciuitatis Sulmonis petentis quod omnes mercatores Veneti Mediolanenses & alij exteri habitantes in dicta Ciuitate soluant cum Ciuitate prædicta vt cæteri ciues, vt in actis, &c.

Facta de prædictis omnibus relatione S. E. in Regio Collaterali Consilio per Regiam Camera Summaria, referente Domino Præsidente V. I. D. Iacobo Capicio Galeota sub die veneris 15. instantis, fuit per dictam Regiam Camera, accedente quoque voto Spectabilium

etabilium DD. Regiam Cancellariam Regentium consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod Mediolanenses, & alij exteri huius Regni habitantes in Ciuitate Sulmonis soluant ut alij ciues omnia onera vniuersalia, & signanter ius prohibendi, pro confecturis, & hoc pro exequutione decretorum Regiae Camerae, Hoc suum, &c.

Vide omnino aliud decretum sub die 30. Maij, 1582. summa cum circumspectione prolatum quod est 435.

D C L V.

Die 26. Septembris, 1651.

PER Regiam Camerae Summariae, proponente Domino Locumtenente, fuit prouisum, & decretum, prout praesenti generali decreto decernitur, & prouidetur, quod expediantur ordines generales directi Tribunalibus Regiarum Audientiarum, ut ab hodie in antea, & in futurum dictae vacatae pro seruitio Regij fisci per Magnificos Auditores, & alios officiales Regiarum Audientiarum nullatenus liquidentur in dictis Tribunalibus Regiarum Audientiarum; sed in hac Regia Camera, & hoc etiam pro exequutione ordinum Suae Catholicae Maiestatis. Hoc suum, &c.

D C L V I.

Die 26. & 30. mensis Octobris, 1651.

SVper instantia facta per Regium Fiscum Spertentem, & instantem, ciues Neapolitanos vigore Regiae Pragmaticae declaratos per Regiam Camerae, non debere gaudere, neque tractari uti alios Neapolitanos ortos, originarios, & conceptos in praedicta Ciuitate pro eorum annuis introitibus, quos possident iuxta prouisum in noua situatione, ex causis in dicta eius instantia contentis, ac proinde ratam in dicta noua situatione ordinatam, & per eos virtute eorum priuilegiorum gauisam assignari debere Regiae Curiae a dicto die 1. Septembris, 1648. in antea, quo die incipit dicta noua situatio, & alias, &c.

Facta de praedictis omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem Hyacinthum Barracanum Regiae Camerae Summariae Praesidentem, & Realis Patrimonij Suae Maiestatis Commissarium, coram Spectab. Dom. D. Didaco de Vceda Locumtenente dictae Regiae Camerae, & aliis Dominis Praesidentibus ipsius audito Domino fisci Patrono, fuit per Camerae ipsam consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod Ciues Neapolitani vigore Regiae Pragmaticae declarati per Regiam Camerae virtute eorum priuilegiorum, uti tales

non gaudeant, nec tractentur neque gaude-
re, & tractari debeant, prout praesenti decreto minimè tractari, neque gaudere mandatur, uti alij Ciues Neapolitani orti, vel originarij, siue in hac Ciuitate Neapolis concepti in noua situatione fiscalium a 1. Septembris, 1648. in antea pro eorum annuis introitibus, quos possident in Prouinciis huius Regni, ac proinde rata eis bonificata uti talibus ciuibus assignetur, prout praesenti decreto assignari mandatur Regiae Curiae a praedicto die 1. Septembris, 1648. in antea, & expediantur prouisiones. Hoc suum, &c.

D C L V I I.

Die 26. Octobris, 1651.

CVM nonnulli Ciues Terrarum Regni, & signanter huius Prouinciae Terrae laboris tenentes vxores grauidas, illas ad hanc ciuitatem ducant, causa hinc pariendi, & hoc ad effectum, ut post partum, qui in ciuitate orti sunt gaudere possint ciuilitate Neapolitana, conquerentibus Vniuersitatibus Terrarum id fieri in fraudem, quae satis probatur, ex quo partu sequuto, parentes ad propriam patriam recedunt, dubitatum fuit quid agendum.

Factaque de his relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Ioannem Camillum Cacacium Regiae Camerae Summariae Praesidentem, ac Regentem electum apud suam Maiestatem in supremo Italico Consilio, coram Spectabili Domino Locumtenente, aliisque Dominis Praesidentibus ipsius, per Regiam Camerae consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti generali decreto decernitur, & prouidetur, quod seruata forma aliorum antiquorum decretorum Regiae Camerae, illi, qui nati sunt in hac Ciuitate ex mulieribus, quae ductae sunt ab eorum viris ad eandem Ciuitatem causa ibi pariendi, prout pepererunt, & demum post partum reuersae sunt ad proprias patrias, nullatenus gaudeant, nec gaudere possint Ciuilitate Neapolitana; sed uti prorsus exteri reputentur, ac si in hac Ciuitate nati non essent. Hoc suum Regia Camera generale interponente decretum.

D C L V I I I.

Die 20. Nouembris, 1651.

SVborto dubio in Regia Camera, an vxor srelicta quondam Tiberij Perezzo Casalis Iuliani, eiusque filij durante viduitate gaudere possint immunitate in gabellis, qua dictus Tiberius fruebatur, uti miles Locumtenens cohortis grauis Armaturae.

Per Regiam Camerae Summariae proponente Domino Locumtenente, consensu fuit prouisum,

Prouisum & generaliter decretum, prout decernitur & prouidetur, quod viduæ militum nullatenus gaudeant, nec gaudere possint immunitate in gabellis, qua Milites eorum viri gaudebant, ac proinde teneri illas, mortuis viris, ad contribuendum in gabellis, & collectis, vt alij ciues tenentur, non obstante, quod in viduitate permanferint. Hoc suum Regia Camera generale interponente decretum, &c.

D C L I X.

Die 24. Nouembris, 1651. in Regio Collaterali Consilio, & die 29. eiusdem in Regia Camera.

IN causa in Regia Camera vertente inter Milites Cohortis de numero tercentum Straticotæ, & nonnullas Vniuersitates huius Regni Neapolis super immunitate, qua gaudere prætendunt sicut cæteri Milites ordinarij grauis armaturæ, vt in actis, &c.

Factaque de prædictis omnibus relatione in Regio Collaterali Consilio per Regiam Cameram Summaria referente Domino V.I.D. Dom. Iacobo Capicio Galeota, eiusdem Regiæ Camera, & negotij Commissario fuit prouisum, & decretum, quod milites cohortis numero trecentum Straticotæ teneantur ad solutionem iurium fiscalium ordinariorum tantum, quocumque modo, & forma exigantur per Vniuersitates, siue per gabellas, siue aliter. Item teneantur vt bonatenentes, & ad debita contracta, seruata forma decretorum Regiæ Camera, à cæteris verò impositionibus extraordinariis, hospitij, & contributionibus, seruentur immunes, & expediantur certicatoriæ, & ordines necessarij. Hoc suum, &c.

D C L X.

Die 31. Ianuarij, 1652.

CUm Illustriss. Dom. Comez de Garauz Marchio Casalicchi Regiæ Camera Summaria Præsidentis Laicus à sua Catholica Maiestate esset electus Præses & Gubernator Prouinciarum Capitanatæ, & Comitatus Molitij, subortum fuit dubium in Regia Camera, an duplex salarium consequi possit, illud nimirum Præsidentis Regiæ Camera & aliud Præsidentis, & Gubernatoris dictarum Prouinciarum, vel vnum tantum, stantibus geminatis ordinibus suæ Catholicæ Maiestatis prohibentibus, vt duplex salarium vni præstetur.

Per Regiam Cameram proponente Domino Locumtenente consensu fuit prouisum, & D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exemph.

decretum, prout præsentis decreto decernitur & prouidetur prædicto Illustriss. Marchioni Casalicchi duplex salarium deberi, alterum Præsidentis Regiæ Camera, aliud Præsidentis, & Gubernatoris dictarum Prouinciarum, ex quo litteræ suæ Catholicæ Maiestatis eiusque Regalis mens hunc casum comprehendere non possunt. Hoc suum, &c.

D C L X I.

Die 1. Februarij, 1652.

SVper instantia facta in Reg. Camera Summaria per V.I.D. Flauium de Monica, petentem tractari vt Neapolitanum vigore Regiæ Pragmaticæ seruata forma eius priuilegij, prout fuit per Reg. Iunctam fiscalium tractatum, & reuocari prouisiones in contrarium expeditas per Regiam Cameram virtute quarum fuerunt minorata eius fiscalia quæ tenet in Prouinciis Principatus Citra, & Ultra, prætextu, quod non debet tractari vt Neapolitanus ipso inaudito, & reintegrari ad eius beneficium ratam deductam dictorum fiscalium à primo Septembris, 1648. in antea, & alias vt in actis &c.

Visis actis per Dom. Militem Hyacinthum Barracanum Regiæ Camera Summaria Præsidentem, & præsentis negotij Commissarium, factaque de prædictis omnibus relatione in d. Regia Camera coram Spect. Domino D. Didaco de Vceda eiusdem Regiæ Camera Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, audito Domino fisci Patrono; Fuit per Cameram ipsam consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod stante longissima notoria, & continua habitatione in hac Ciuitate Neapolis dicti Doctoris Flauij de Monica in eius propria domo, & familia, gaudeat ciuilitate Neapolitana vigore Regiæ Pragmaticæ virtute eius priuilegij, firmo remanente decreto generali lato sub die 26. & 30. mensis Octobris, 1651. respectu aliorum. Hoc suum, & expediantur prouisiones.

D C L X I I.

Die 26. Aprilis, 1652.

SVper controuersia excitata in Regia Camera circa exactionem, & liquidationem bonatenentiæ faciendam per Vniuersitates huius Regni.

Facta relatione in Reg. Camera Summaria per Dom. Militem V.I.D. Io. Baptistam Pisannellum d. Reg. Camera Præsidentem, & Commissarium, fuit per dictam Reg. Cameram consensu prouisum, & decretum prout infra.

Primo quod anno quolibet fiat catastum iuxta Reg. Pragmaticam primam de appretio, DDDddd &c.

& instructiones Regiæ Camerae, præcipuè habita ratione de reditu bonorum appretiandum, ac etiam valoris, & proprietatis illorum, prout conueniens fuerit, & iuxta dictum catastum, soluat bonatenentia.

Secundo quod si aliqua Vniuersitas consueuerit facere catastuū, aliter quam dispositum est per supradictam Regiam Pragmaticā, & instructiones Regiæ Camerae, & talis obseruantia fuit continuata per annos decem continuos, permittatur continuatio dictæ consuetudinis in futurum, & ad illam rationem soluat bonatenentia.

Tertio quod in prouisionibus expediendis pro solutione dictæ bonatenentiæ pro bonis accatastandis, quæ non sunt annui introitus, ponatur clausula, quod facta semel taxa variari non debeat solutio quousque fiat nouum catastum, quod fieri debeat iuxta dictam Reg. Pragmaticam primam de appretio anno quolibet in mense Maij, verum non impediatur reuisio appretij, quando aliquis ab eo senserit se grauatum, soluendo interim iuxta catastum, prout ordinariè expediuntur prouisiones à Regia Camera.

Quarto quoad bonatenentiam pro annuis introitibus venditis creditoribus Instrumentariis, si dicti creditores sunt ciues, dicti annui introitus ponantur in catasto per collectas, & non per bonatenentiam, & si sunt exteri sicuti per prius, quando correspondebatur ad rationem ducatorum septem pro centenario, erat permittum Vniuersitatibus retinere ducatos duos de dictis ducatis septem pro bonatenentia stante diminutione dictorum introituum facta per Regiam Pragmaticam emanatam per Illustriss. Dom. Beltranum de Gueuara, liceat Vniuersitatibus retinere tantum Carolenos quatuordecim, gran. tres, & tertium vnum grani de dictis ducatis quinque pro bonatenentia. Hoc suum, &c.

D C L X I I I.

Die 7. mensis Februarij, 1653.

Super memoriali Excellentissimo Domino Proregi porrecto per Capitaneos Franciscum de Oruè, & D. Antonium Ximenes de Oruiedo petentes vti Hispanos intratennidos pro seruitio suæ Maiestatis non molestari ab Vniuersitate Terræ Tauiani, Prouinciæ Hydruntinæ ad solutionem bonatenentiæ pro annuis introitibus, quos possident cum eadem Vniuersitate, & hoc quia vti Hispani debent reputari, & tractari tanquam Neapolitani, omnibusque priuilegiis gaudere, quibus gaudent orti in Ciuitate Neapolis, non obstantibus prouisionibus per Regiam Cameraam ad fauorem Vniuersitatis prædictæ expeditis, in calce cuius memorialis per suam Excellam fuit ordi-

natum, quod Regia Camera supra supplicatis prouideat, prout ex actis &c.

Visis actis omnibus per Dom. Militem V. I. D. Io. Camillum Cacacium Regiæ Camerae Summarie Præsidentem, & Commissarium, factaque per eundem de omnibus relatione in dicta Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameraam consensu prouisum, & decretum fuit prout præsentis decreto decernitur, & prouideretur, quod dicti Capitanei Franciscus de Oruè, & D. Antonius Ximenes de Oruiedo gaudeant, & expediantur prouisiones in forma, prouisionibus ad fauorem dictæ Vniuersitatis expeditis non obstantibus. Hoc suum, &c.

Nota quod Neapolitani pro annuis introitibus, quos possident cum Vniuersitatibus Regni, sine cum eorum particularibus onus bonatenentia non subeunt, secus verò pro bonis stabilibus, pro quibus semper iura fiscalia soluerunt tanquam bonatenentes; videatur Dom. Reg. Rouit in pragm. 14. de immunit. Neapolitan.

D C L X I V.

Die 18. Februarij, 1653.

In causa in Regia Camera vertente inter Regium Consiliarium Franciscum Antonium Muscettula cum Regio Fisco, Magnificis Gubernatoribus Regiæ Dohanæ Neapolis, & Plateæ Maioris super immunitate, qua gaudere prætendit tanquam Pater onustus duodecim filiorum numero, ex quo habet sex filios, & sex nepotes ex eius filio primogenito, & alias, vt in actis.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Don. Io. Lopez de Baiulo Reg. Camerae Summarie Præsidentem & Commissarium, & facta de prædictis omnibus relatione in dicta Reg. Camera coram Spectab. Milite V. I. D. Ioanne Camillo Cacacio Præsidente d. Regiæ Camerae & ad præsens pro M. C. aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, audito Domino Fiscii Patrono, fuit per d. Reg. Cameraam consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouideretur quod supradictus Regius Consiliarius Franciscus Antonius Muscettula tanquam habens sex filios, & sex nepotes ex eius filio primogenito, omnes ad præsens viuentes, gaudeat, & similiter gaudeant prædicti eius filij, & nepotes donec sub eius patria, & auita potestate permanserint immunitate & exemptione iurium fiscalium ordinariorum, & extraordinariorum, & aliorum vectigalium, gabellarum Collectarum, dationum, & impositionum, quæ per Vniuersitates huius Regni imponuntur, nec non pro eorum vsu & non comercij causa sint immunes ab omnibus diris Regiarum Dohanarum,

hanarum, fundicorum, & aliorum quorumcumque vectigalium, & impositionum tam Regiorum, quam Baronum, tam in hac ciuitate Neapolis, quam in omnibus aliis terris, castris, & locis huius Regni, prout, & quemadmodum gaudent, gaudere que solent, & debent alij Patres duodecim filios legitimos, & naturales habentes. Hoc suum, & debitæ patentes expediantur in forma &c.

D C L X V.

Die 15. mensis Maij, 1653.

PER Spectabilem Dom. V. I. D. Ioannem Camillum Cacacium olim Regentem electum per Sacram Catholicam Maiestatem in Supremo Consilio Italix, Præsidentem Regiæ Cameræ Summarix, & Commissarium Delegatum cædularij fuerunt proposita infra scripta puncta generalia decidenda per Regiam Cameram, quorum determinatio habeat vim decreti generalis.

Primo an deuoluto feudo Regiæ Curix ob lineam finitam, vel culpam feudatarij, debeant etiam resolui concessionem factæ subfeudatariis tenentibus feuda sub Barone, vel à Barone tanquam resolutio iure datoris, sit etiam resolutum ius acceptoris.

Fuit resolutum negatiuè, tales Inuestituras non esse resolutas, sed adhuc persistere, siquidem illa regula, *resoluto iure datoris, sic est ius acceptoris resolutum*, procedit quando concessionem factæ sunt absque assensu Regio, æ prædictæ concessionem sunt cum assensu; siquidem tales concessionem sunt in duplici discrimine quædam sunt feuda quaternata, secundum quid, quæ tenentur à Rege, sed sub Barone, & in istis adest Regius assensus, qui requiritur in concessionibus, & alienationibus, quæ de illis fiunt; quædam tenentur tantum à Barone, & ista dicuntur feuda plana, siue sint militaria, siue rustica, & ista sunt ea, quæ dicuntur excadentia, nempe solita concedi, quæ per constitutionem Regni, *constitutionem Diuina memoria*, permissum est Baronibus concedi posse & sic adest assensus legis, qui est loco assensus Domini, verum si prædictæ concessionem, seu subinfeudationem factæ fuerunt de Rebus non solitis concedi, tunc sunt ipso iure nullæ ab initio, etiam viuente Barone.

Secundo an resoluantur subinfeudationem factæ à Barone quando non habebat successorem.

Fuit conclusum negatiuè, non esse resolutas, quia prædictæ subinfeudationem fiunt potestate sibi à lege concessa, quæ non distinguit si subinfeudantes habeant, vel non

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

habeant successores, & vbi lex non distinguit, neque nos distinguere debemus; in assensu verò hominis, quando in alienationibus feudorum requiritur, solet apponi clausula, dummodo habeant successores, quæ non est apposta in assensu Regio.

Tertio si facta deuolutione ad Regiam Curiam debeat fieri noua taxa dictis subfeudatariis, habito respectu ad introitus tempore deuolutionis.

Fuit resolutum negatiuè, non esse faciendam nouam taxam quæ tantum fit, quando ipsum subfeudum deuoluitur, & postea alteri conceditur, non quando deuoluitur feudum principale, sub quo est subfeudum.

Quarto an deuolutis feudis ad Regiam Curiam, subfeudatarij Baronum, qui subfeuda possident, debeant soluere adoham, & releuium eidem Regiæ Curix, & ab ea recipere inuestituras, sicut soluebant Baronibus, à quibus feuda tenebant.

Fuit conclusum affirmatiuè, quod teneantur dicti subfeudatarij, facto casu deuolutionis feudorum Regiæ Curix, illi soluere adoham, & releuia, & ab ea recipere inuestituras, ex quo Regia Curia per deuolutionem acquirit omnia, quæ pertinebant ad Barones, quorum defectu fuit facta deuolutio.

Quinto si taxa adohæ, quæ facto prædicto casu deuolutionis soluenda est Regiæ Curix, debeat notari in debitum feudatariorum in libro cædularij, prout notantur alij feudatarij, qui immediate soluunt adoham Regiæ Curix, fuit conclusum debere fieri notam in libro cædularij, verum tanquam subfeuda dicti feudi principalis ad fiscum deuoluti, & non tanquam feudatarij, nisi in casu, quo dicta feuda deuoluta non vellent Regia Curia retinere & apud se manere.

Sexto assensus, qui requirebatur in alienationibus dictorum subfeudorum, & præstatur à Barone, à quo subfeuda tenebantur, si in casu deuolutionis præstari debeat à Regia Curia.

Fuit conclusum affirmatiuè quia Regia Curia succedit in omne ius, quod spectabat ad Baronem, cuius assensus in prædictis alienationibus requirebatur. Hoc suum, &c.

D C L X V I.

Die 28. Martij, 1653.

SVper instantia facta per V. I. D. Angelum Antonium Spalletta Ciuitatis Neritoni, vt declaretur, posse ipsum, ac debere gaudere priuilegio concessio quondam Io. Vincentio

DDDddd 2

Spalletta

Spalletta eius patri, vti onusto duodecim filiorum numero, non obstante, quod è viuis decesserit, ex quo adhuc viuebat illius vxor nouerca ipsius Angeli Antonij, quæ licet cum suis filiis viuat separatè ab ipso Angelo Antonio, hoc contigit contra eius voluntatem, ex quo semper institit, & instat velle viuere cum dicta eius nouerca, & fratribus suis; sed ipsa recusauit, & recusat; vnde est eidem omnino seruandum dictum priuilegium, in quo filij sunt contemplati.

Fasta de prædictis relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Dom. Carolum Calà eiusdem Regiæ Cameræ Præsidentem, & Commissarium coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, non esse locum petitis per dictum Angelum Antonium Spalletta, ex quo priuilegium concessum dicto Io. Vincentio patri, licet eo mortuo profit eius vxori, hoc tamen donec, & quousque vxor, quæ in viduitate remansit, vixerit, & vnitè cum filiis defuncti viri habitauerit. Hoc suum, &c.

D C L X V I I.

Die 6. mensis Martij, 1654.

PER Regiam Cameram Summariam, proponente Domino Locumtenente, fuit prouisum, & decretum, quod Magnifici Rationales eiusdem Regiæ Cameræ in qualibet die sabbati dent notam Spectabili Domino Locumtenenti bilanciorum, quæ à Regiis Theaurariis, & Perceptoribus Prouincialibus ad Regiam Cameram transmittuntur, tam pecuniarum exactarum, & solutarum, quam illarum, quæ sunt exigendæ, & casu, quo bilancia prædicta per dictos Theaurarios, & Perceptores non transmitterentur, dent similiter notam dicto Domino Locumtenenti, quod in illa hebdomada bilancia prædicta non fuerunt transmissa, & hoc sub pœna Carolenorum viginti pro quolibet in qualibet vice.

Insuper fuit prouisum, & decretum, quod prædicti Magnifici Rationales dent copias bilanciorum, & dubia, quæ ab ipsis in Regia Camera sunt referenda Domino Fiscali breuioris togæ.

Insuper fuit prouisum, & decretum, quod prædicti Magnifici Rationales sub pœna scutorum quinquaginta pro quolibet in qualibet vice, irremissibiliter exigenda assistere debeant nelle loro Camere, e non altrimente fuora di quelle nelle loro banche, & hoc seruata forma aliorum ordinum alias expeditorum. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

D C L X V I I I.

Die 30. Maij, 1654.

SUPER instantia facta per Magnificum Fabricium de Bernardo Baronem Terræ Roselli, ciuem, siue habitatorem in ciuitate d'Ortone à Mare, vt tractetur immunitas in gabellis pro fructibus proueniendis ex suis territoriis feudalibus, & qui demum immittuntur ad dictam Ciuitatem.

Visis actis per Dom. Militem D. Carolum de Ardia Regiæ Cameræ Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium factaque per eundem relatione in eadem Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur quod dictus Magnus Fabricius Baro Terræ Roselli tractetur immunitas in dicta Ciuitate d'Ortone à Mare in qua habitat, pro bonis tantum, quæ sunt necessaria pro eius vsu, & familia, constituto, quod bona prædicta prouenerint ex fructibus, qui nascuntur in territoriis feudalibus dictæ Terræ Roselli. Hoc suum, &c.

Vide decretum generale sub die 18. Nouembris, 1649. & alia, quæ notantur in calce decreti lati sub die 3. Iunij, 1538.

D C L X I X.

Die 9. Iunij, 1654.

IN causa Vniuersitatis Casalis Tuberolæ cum nonnullis Militibus grauis armaturæ eius Ciuibus, vt declaretur dictos milites pro industria territoriorum, quæ à Dominis ipsorum in afflictum ceperunt teneri ad solutionem Collectarum, prout cæteri Ciues, allegato militari priuilegio non obstante, sicque confirmari decretum latum per Dom. Præsidentem Capicium Galeota tunc causæ Commissarium sub die 24. Decembris, 1653. per quod fuit prouisum, quod respectu territoriorum Ecclesiarum deducatur rata pensionis, siue extralei dictis Ecclesiis solutæ, & pro reliqua quantitate soluant; respectu vero territoriorum particularium, integrè soluant ad beneficium Vniuersitatis, tam pro eorum rata, quam Dominorum territoriorum, & alias prout in actis.

Fasta relatione in Regia Camera Summarie per Spectabilem Regentem V. I. D. Io. Camillum Cacacium Regiæ Cameræ Summarie Præsidentem, & Commissarium coram Spectab. Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur,

Decreta Generalia, & Exemplaria. 953

prouideretur, benè fuisse, & esse prouisum per decretum domi interpositum sub die 24. Decembris, 1653. per Dom. Præsidentem Galeota, tunc temporis causæ Commissarium, & proinde illud debitæ executioni demandetur. Hoc suum, &c.

DCLXX.

Die 14. & 18. Iulij, 1654.

PER Regiam Camera Summaria, proponente Domino Locumtenente fuit prouisum, & decretum, quod quando contingit fieri consultationem aliquam Excellentissimo Domino Proregi, si in votando omnes Domini Præsidentes fuerunt concordēs, dicatur in consultatione, quod Regia Camera de communi consensu fuit voti, &c. quando verò aliqua exitit contradictio, dicatur, Camera pro maiori parte Dominorum Præsidentium fuisse voti, &c. & quod tantum vnus, vel duo, siue tres fuerunt in contraria sententia, sic explicando id, quod votarunt, & si votum interuenit singulare, dicatur etiam, vnum ex Dominis Præsidentibus fuisse voti, &c. vel qui contradixerunt consultationi factæ, transmittant cum illa votum in scriptis eius quod votarunt.

Insuper prouisum, & decretum est, quod postquam consultatio est in scriptis redacta, nullatenus subscribatur à Dominis Locumtenente, & Præsidentibus, nisi prius legatur in plena Aula. Hoc suum Regia Camera interponente, &c.

DCLXXI.

Die 10. Aprilis, 1655.

SVBORO dubio in Regia Camera, an esset locus prætensioni Illustriss. Marchionis Torrecusij, cum instaret, nullatenus eum cogi posse ad solutionem Releuij ob mortem Illustr. quondam Marchionis eius patris, ex eo quod mortuus fuit in seruitio suæ Catholicæ Maiestatis contra Gallos; & quatenus, esset condemnandus, fieri locum compensationi cum eius credito, quod est maioris summæ; & replicante Regio fisco, compensationem cum seruitio personali procedere in adoha, non autem in releuio, nec etiam hodie in adoha, ex quo Barones non seruiunt gratis, sed cum stipendiis, eoque magis quia releuium debetur à successore, non autem à mortuo, & seruitium mortui non potest compensari cum debito successoris viuentis, qui ad releuium tenetur pro inuestitura obtinenda.

Visis actis per Dom. Militem Don Petrum Moscosa Regiæ Camera Summaria Præsidentem, & Commissarium, ac de prædictis facta relatione in Regia Camera coram aliis

Dominis Præsidentibus ipsius Regio fisco, & dicto Illustr. Marchione plenissimè auditis, per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouideretur, non esse locum petitis per Illustr. Marchionem Torrecusij, ac proinde soluat releuium Regiæ Curia debitum ob mortem Illustr. quondam Marchionis eius patris. Hoc suum, &c.

DCLXXII.

Die 14. Aprilis, 1655.

IN causa reclamationis interpositæ, etiam per viam restitutionis in integrum pro parte Regij fisci à decreto lato per Regiam Camera sub die 7. Iunij, 1654. per quod fuit prouisum, Alexandrum, Paulum, & Antonium dell' Annuntiata, posse, & debere gaudere Ciuilitate Neapolitana, vti filios primogenitos quondam Petrutij dell' Annuntiata expositi Sacri Hospitalis Sanctissimæ Annuntiatae huius Fidelissimæ Ciuitatis, quamuis ortos in Castro Palmæ, cum esset prouidendum iuxta decisionem eiusdem Regiæ Camera relatam per Dom. Regentem Moles; vt filij expositorum nullatenus gaudere possint Ciuilitate Neapolitana vti originarij ne duo specialia concurrant.

Visis actis per Dom. Militem Franciscum Sanchez Regiæ Camera Summaria Præsidentem, & causæ Commissarium, facta de prædictis relatione in Regia Camera, coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, ac plenissimè discussis omnibus de iure discutiendis, fisco, & partibus plenissimè auditis, per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouideretur, esse deferendum restitutioni in integrum petita pro parte Regij fisci, & proinde dictos Alexandrum, Paulum, & Antonium dell' Annuntiata non posse, nec debere gaudere Ciuilitate Neapelitana vti filios originarios dicti quondam Petrutij. Hoc suum, &c.

In hac decisione octo interuenerunt votantes, & vt ex libro notamentorum percepi, omnes fuerunt concordēs, sic transentes cum decisione Domini Regentis Moles; Dominus Commissarius Præsidentis breuioris toga, quia tractabatur de iuris articulo, noluit votum suum proferre, sed vt bonus senex iuri se remisit, prout semper obseruarunt Domini Præsidentes huius ordinis, qui Deum Omnipotentem Dominum nostrum pra oculis habere. Et cum pro parte dictorum dell' Annuntiata ab hoc decreto restitutionis in integrum delatae ad fauorem Regij fisci esset reclamatum, facta iterum relatione per eundem Dominum causæ Commissariū sub die 6. Martij, 1656. Regia Camera censuit, benè fuisse, & esse prouisum sub die prædicta 14.

DDDD dd 3 Aprilis;

Aprilis, 1655. Idemque postea decisum sub die 24. Ianuarij, 1656. super instantia facta per Santolum expositum, eiusque filios, Scipionem Antonium, Petrum, & Marium; hi enim omnes cum institissent prouideri, posse eos, ac debere gaudere Ciuilitate, patrem nimirum uti expositum Sanctissimæ Annuntiatæ, & filios uti originarios; Regia Camera vnanimi Dominorum consensu respondit, quod d. Santulus pater tantum gaudeat, & nullatenus eius filij.

DCLXXIII.

Die 7. Iulij, 1655.

IN causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitatem Ciuitatis Terlitij, & Iosephum de Franco de Ciuitate Cauæ super solutione bonatenentiæ, reclamante ipso Iosepho à decreto lato per Regiam Cameraam sub die 22. Maij, 1654. referente Domino Præsidente Capicio Galeota Commissario pro exequutione decreti per ipsum domi lati sub die 24. Aprilis, 1654. per quod fuit ordinatum, visa fide facta per Vniuersitatem Ciuitatis Bitunti, ex qua apparet dictum Iosephum de Franco Ciuitatis Cauæ non habitare in illa Ciuitate eius patria, sed in prædicta Bitunti, quod ad omnem instantiam Ciuitatis Terlitij cogatur realiter tantum d. Ioseph ad soluendum cum Vniuersitate Terlitij bonatenentiam pro stabilibus, ac annuis redditibus, per ipsum Iosephum forsitan possessis in territorio dictæ Terræ Terlitij, iuxta catastum, non obstante conuentione cum eadem Vniuersitate per eundem Iosephum facta, dummodo non sit Regio assensu vallata, ac non obstantibus prouisionibus Regiæ Camerae per eundem Iosephum obtentis in contrarium, prout in actis.

Visis actis per Dominum Militem V. I. D. Iacobum Capycium Galeota Regiæ Camerae Summariae Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque per eundem iterum de prædictis omnibus relatione in dicta Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Regiam Cameraam Partibus plenissime auditis consensu prouisum, & decretum, stante quod priuilegium immunitatis Ciuium Cauensium pro bonatenentia, requirit necessario originem, & habitationem in propria patria, prout in similibus fuit per Regiam Cameraam interpretatum, & declaratum, bene fuisse, & esse prouisum in decreto lato per ipsam Reg. Camer. sub dicta die 22. Maij, 1654. & præsens decretum sit pro generali declaratione, quando similes casus contigerint, & notificetur omnibus Actuariis Regiæ Camerae, ut de illo notitiam habeant. Hoc suum, &c.

Die 25. Septembris, 1655.

SVborto dubio in Regia Camera, instante SD. Don Carolo Cala. an eidem, ex quo duplex exercet officium Præsidentis nimirum, & fisci Patroni huius supremi Tribunalis, duplex debeatur salarium, vel potius hæc præsentio comprehendatur sub prohibitione litterarum suæ Catholicæ Maiestatis, quibus mandatur, duplex salarium non deberi, duplex officium exercenti.

Factaque relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Iacobum Capycium Galeota Regiæ Camerae Summariae Præsidentem, & causæ Commissarium, coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius; per Regiam Cameraam fuit consensu prouisum, & declaratum, esse faciendam consultationem Excellentissimo Domino Proregi, qua dicatur, Cameraam esse voti, instantiam factam per dictam Dom. Præsidentem D. Carolum Calà non comprehendi sub prohibitione litterarum suæ Catholicæ Maiestatis, ac proinde eidem deberi salarium constitutum, tam pro officio Præsidentis quam fisci Patroni Regalis Patrimonij, ex quo utrumque officium maxima cum diligentia, summoque labore exercuit, & exercet. Hoc suum, &c.

DCLXXV.

Die 21. mensis Ianuarij, 1656.

IN causa Illustr. Ducis Terræ Vetri cum officialibus Regiæ Dohanæ Menç pecudum Apuleæ ciuibus, & habitatoribus in dicta Terra prætendentibus, stantibus eorum commissionibus, fore & esse exemptos à iurisdictione dicti Illustr. Ducis, nec ab alio iudice, eos cognosci posse, nisi à Tribinali dictæ Regiæ Dohanæ; factaque de his omnibus relatione in dicta Regia Camera Summariae per Dom. Præsidentem Ioannem Baptistam Amendola Commissarium, fuit per dictam Regiam Cameraam consensu generaliter prouisum, & decretum, quod ubi in aliqua Terra adsunt animalia Regiæ Dohanæ, & personæ huic tribunali subiectæ, aut negotia à dicta Regia Dohana dependentia, itavt opus sit assistentia officialum dictæ Regiæ Dohanæ nullatenus permittatur, ut in illa Terra assistere possint, nisi vnus tantum officialis, vnus scriba, & vnus Alguzerius prædictæ Regiæ Dohanæ, & istorum antiquiores electi, dummodo sint habiles ad iustitiam ministrandam. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

Die 29. Ianuarij, 1656.

SVper instantia facta per Don Anacletum Sde Rubeis petentem per Regiam Cameram ordinari, vt sibi restituatur illa pecuniarum quantitas penes ipsum reperta in Ciuitate Fundorum, & pro intercepta à custodibus confinium capta, ex quo supponebatur, quod se Romam conferebat, non aliter obtenta licentia pecuniã prædictam à Regno extrahendi; sed ipso Don Anacleto replicante, quod cum primum in dicta Ciuitate Fundorum audiuerat, pecuniam illam extrahi à Regno non posse, determinauit ad Patriam regressum habere, sic vltro iter agere se pœnitens.

Visis actis, ac informatione super dicto intercepto capta per Dominum Militem V.I.D. Iacobum Capicium Galeota Regiæ Cameræ Summaria Præsidentem, factaque per eundem relatione in dicta Regia Camera coram Spectab. Domino Locumtenente aliisque Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Cameram fisco, & Partibus auditis, consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod pecunia prædicta restituatur dicto Don Anacleto, ex quo adhuc non peruenerat ad confinia Regni, & loca per Regiam Pragmaticam prohibita. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

Ad ornatum, & maiorem intelligentiam huius determinationis, vide, quod Ego scripsi in obseruationibus ad decis. Dom. Reg. Reuert. 222. & 552.

DCLXXVII.

Die 2. mensis Martij, 1656.

SVper instantia facta per Vniuersitatem Terræ Chiusani, vt cogatur Vitus Antonius della Rocca ad exactionem cedulæ ipsius Vniuersitatis, non obstante quod anno præcedenti exercuit officium Electi ipsiusmet Vniuersitatis.

Visis actis per Dom. Militem V. I. D. Donatum Antonium de Marinis Regiæ Cameræ Summaria Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque per eundem de his omnibus relatione in Regia Camera coram Spectab. D. Locumtenente, aliisque DD. Præsidentibus ipsius, fuit per ipsam Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, quod Vitus Antonius della Rocca nominatus in exactorem cedulæ excusetur, prout præsentis decreto excusari mandatur, nec aliter cogatur ad exercendum aliud quoduis officium durante triennio numerando à die elapsi anni, quo exercuit officium electatus, & ad idem du-

rante quinquennio, seruata forma iuris. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

Hac determinatio habet pro fundamento vulgatam dispositionem text. in l. 2. C. de muneribus, & honoribus non continuandis, li. 10. cuius verba sunt. Ab oneribus ad honores eosdem quinquennij datur nouatio: triennij verò ad alios: legatione autem perfunctis biennij vocatio concessa est. Habemus igitur in hoc textu sancitum, vt electus in aliquo officio pro vno anno, per quinquennium integrum ad idem officium non admittatur; ad alia verò officia per triennium, sicque semper apud nos seruatum, excepto si alij idonei non reperiantur, testatur Dom. de Franch. decis. 210. num. 2. & 3. & decis. 264. numero 1. Et quod hoc procedat, non solum in officialibus, qui singulo quoque anno pro alicuius Ciuitatis, Terræ, vel Castri regimine eliguntur sed in omni Collegio, vel arte, semel, atque iterum decisum habemus per Regiam Cameram in causa vertente inter Mercatores exercentes Artem Serici in hac Ciuitate ex vna, & consules, ac deputatos eiusdem Artis ex altera, prout ex libro notamentorum anni 1636. percepi, in quo determinationem per hæc verba notatam inueni. Die 9. Februarij 1636. Ill. Sr. Presidente Casanata referi la causa delli Còsuli della Nobil Arte della seta con li Mercanti di detta Nobil Arte sopra la pretensione che tengono di che habbi vacanza di cinque anni ad idem officium, & di tre in alieno, iuxta tenorem Regiarum litterarum, & decreti Regia Cameræ, e fu detto benè prouisum per decretum Regiæ Cameræ latum sub die 14. Nouembris, 1626. per quod fuit prouisum quod literæ S. E. eiusque Collateralis Consilij exequantur, tam circa electionem dupuatorum, quàm circa electionem consulum in futurum eligendorum, ita quod non possunt nominari, nec eligi de nouo consules, & deputati Conseruatorij dictæ Nobilis Artis Serici, nisi post elapsum quinquennium à die quo alias reliquerunt officia, seruata forma dictorum Regiarum litterarum.

Et demum in eodem libro notamentorum de Mense Aprilis inueni aliud notamentum per hæc verba, die 21. Aprilis, 1636. D. Casanata referente, partibus præsentibus, causam inter Mercatores exercentes Nobilem Artem Serici in hac Ciuitate Neapolis, cū consulibus, & deputatis ipsius Artis super declaratione quod in electione consulum, & deputatorum dictæ Nobilis Artis non eligantur, nisi elapso quinquennio in eisdem officiis, & in officio diuerso, quod est à deputato ad consulem, & à consule ad deputatum elapso triennio, seruata forma iuris, & decreti Regiæ Cameræ lati sub die 9. Februarij, 1636. & Partibus plenius auditis, & exeuntibus, fuit prouisum, quod dictum decretum Regiæ Cameræ Summaria

latum

latum dicto die 9. Februarij, 1636. debitæ executioni demandetur, cum declaratione tamen, quod respectu officialium à consule ad deputatum, & à deputato ad consulem, quæ sunt officia diuersa, non possint eligi, nisi elapso triennio, seruata forma iuris, & sic obseruetur in posterum singulis annis.

DCLXXVIII.

Die 14. mensis Martij, 1656.

IN causa A. & M. Doctoris Ioan. Baptistæ de Melchiconne cum Patrimonio quondam Illustr. Ducis Nucariæ Donati Antonij Loffredi, super solutione salarij ex causa medicamenti facti dicto quondam Illustr. Duci tempore, quo viuebat, & alijs prout in actis, &c.

Visis actis per Dom. Militem V.I.D. Donatum Antonium de Marinis Regiæ Camerae Summarie Præsidentem, & causæ Commissarium ac facta per eundem relatione in eadem Regia Camera, fuit per Cameram ipsam consensu prouisum, & decretum prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod dictus Doctor Medicus Ioan. Baptista declaratur, prout declaratur creditor patrimonij dicti quondam Illustr. Ducis in ducatis triginta pro salario, & mercede vltimæ infirmitatis dicti quondam Illustr. Ducis, pro quibus præferatur cæteris creditoribus dicti patrimonij etiam hypothecariis absque tamen assensu. Hoc suum, &c.

DCLXXIX.

Die 31. mensis Maij, 1656.

SVper instantia facta per Capitaneos, & Patronos Nauium Petacchiorum, Tartanarum, & aliorum Vascellorum, ad hoc, vt ipsis obseruentur prouisiones ad eorum instantiam alias per Regiam Cameram expeditæ, ne Vniuersitates illarum Ciuitatum, & Terrarum Regni, in quibus adsunt oneratoria, & præcisè Vniuersitas Manfredoniæ, Baruli Brundusij, Gallipoli, Tarenti, Cutronis, Fortorij, & Campi Marini pro bonis comestibilibus, & alijs, iuxta taxam Camerae, ipsos Capitaneos, & Patronos molestent, nec molestari faciant pro solutione gabellarum, & alias, prout in actis, &c.

Facta de his omnibus relatione in Regia Camera per Dominum Militem V.I.D. Iacobum Capicium Galeora eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem, & Commissarium coram alijs Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod prouisiones prædictæ, alias per ipsam Regiam Cameram expeditæ, ne Vniuersitates Regni molestent, nec mole-

stari faciant prædictos Capitaneos, & Patronos ad soluendum gabellas pro bonis comestibilibus, & alijs iuxta taxam Camerae pro eorum vsu tantum, obseruentur, prout præsentis decreto obseruari mandatur, iuxta illarum feriem, continentiam, & tenorem sub pœna vnciarum auri viginti quinque Reg. fisco irremissibiliter applicanda. Hoc suum Regia Camera interponente decretum.

DCLXXX.

Die 8. mensis Iunij, 1657.

SVper instantia facta in Reg. Camera Summarie per D. Antoniam de Montibus, vt tollatur sequestrum, instante Regio fisco ordinatum, super bonis, quæ fuerunt quondam Illustr. Alexædri de Montibus Marchionis Acayæ ob relationem D. Vincentij de Montibus hæredis dicti Marchionis, & olim dictorum bonorum possessoris, stante quod ob defectum masculorum familiae de Montibus à dicto quondam Marchione in eius testamento vocatorum, & rebellionem dicti D. Vincentij hæredis, factus est casus substitutionis, & fideicommissi in personam dictæ D. Antonij, ac proinde sublato sequestro prædicto, fore, & esse ipsam immittendam in possessionem dictorum bonorum vt proximiorum ex vocatis in testamento prædicto, sic declaratam mediante decreto M. C. V. & alias prout in actis, &c.

Facta de prædictis omnibus relatione in Regia Camera Summarie per Dom. Militem V.I.D. Donatum Antonium de Marinis dictæ Regiæ Camerae Præsidentem, & causæ Commissarium coram Spectabili Domino Regente D. Gaspare de Sobremonte Locumtenente, alijsque Dominis Præsidentibus ipsius. Visa dispositione ordinata per quondam Illustr. D. Alexandrum de Montibus Marchionem Acayæ fol. 15. Viso etiam decreto M. Curie lato sub die 23. Iulij, 1655. fol. 2. Visisque comparitionibus præsentatis pro parte D. Antonie de Montibus fol. 1. & 45. fuit per Cameram ipsam consensu prouisum, & decretum, quod sequestrum factum ad instantiam Regij fisci super bonis subiectis fideicommissio ordinato per dictum quondam Illustr. Marchionem Acayæ D. Alexandrum de Montibus tollatur prout præsentis decreto tolli mandatur, ac proinde eandem D. Antoniam de Montibus immittendam esse, prout præsentis decreto immitti mandatur in possessionem illorum, seruata forma dispositionis prædictæ. Hoc suum, &c.

Ad confirmationem huius determinationis vide qua scripsi lib. 1. mearum resolut. cap. 166. & lib. 2. cap. ...

DCLXXI.

Die 20. Iunii, 1657.

IN causa Regij fisci cum Andrea della Mura & Petro Donna rumma super solutione ducatorum 7110. debitorum Rugerio Hastem & aliis Anglis Sociis vigore publici instrumenti omni solemnitate vallati, vbi adest pactum, quod solutio non possit probari per testes, sed tantum per scripturas, prætentibus & allegantibus dictis Andrea, & Petro debitoribus iam soluisse, & quod non obstante pacto prædicto, solutionem dictorum ducatorum 7110. probare poterat per testes, qui diuersis temporibus solutioni iam factæ interfuerunt, sicque instantibus impartiri terminum in causa, & è contra prætentente Regio fisco ex personis dictorum creditorum standum esse pacto, & quod nullatenus allegata satisfactio probari posset per testes, sed tantum per scripturas, seruata forma pacti, &c.

Visis actis per Regium Consiliarium Dom. Didacum Moles Regiæ Camera Summariz Præsidentem, & causæ Commissarium, factaque per eundem de meritis causæ relatione in Regia Camera Summariz coram Spectab. Regente Dom. Gaspare de Sobremonte Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Regiam Camera consentu prouisum, & decretum, prout prætenti decreto decernitur, & prouidetur, quod in biduo præcisè, & peremptoriè dicti Andreas, & Petrus præsent scripturas solutionum factarum, seruata forma pacti, & interim bona dicti Petri sequestrentur, & fiat empara dicto Andreæ. Hoc suum, &c.

Ad confirmationem huius determinationis, vide decis. S. conf. relatam per Vrsill. ad Afflict. decis. 398. num. 4.

DCLXXXII.

Die 30. mensis Augusti, 1657.

SVper instantia Domini Fisci Patroni petentis bona quondam Alphonfi Mugnoz Rebellis incorporata Reg. Curiz vigore sententiæ latæ per Regiam Iunctam bonorum vacantium sub die 12. mensis Aprilis, currentis anni declarari esse immuniã à qualibet solutione prætensa per Regiam Dohanam huius fidelissimæ Ciuitatis, vbi bona prædicta ad præsens reperiuntur, siue ab alia quauis impositione, quæ à quouis prætendi posset vt bona propria ipsius Regiæ Curiz, eaque immunitate frui quoque debere cum ipsa Regia Curia contrahentes, idque declarari etiam per modum decreti generis, & alias vt in actis.

Facta de contentis relatione in dicta Regia
D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

Camera per Dom. Militem V. I. D. Ioannem Dominicum Astutum Præsidentem dictæ Regiæ Camera, coram Spectabili Domino Regente D. Gaspare de Sobremonte, Locumtenente eiusdem, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Camera ipsam consensu prouisum, & decretum, prout prætenti decreto decernitur, & prouidetur, ac declaratur bona, quæ fuerunt prædicti quondam Alphonfi Mugnoz Rebellis fuisse, & esse immuniã à quibusuis directibus, & solutionibus tam per Magnificos Gubernatores Regiæ Dohanæ, quàm per quemuis alium prætensis, vt bona propria serenissimi, & inuictissimi Dom. nostri Regis, nullatenus in similibus directibus, & solutionibus faciendis pro quauis impositione comprehensi; ac proinde nedum ipsius Regiam Curiam vt immunem & francam tractandam esse, & tractari debere; sed etiam cum ipsa contrahentes prout negotiatores, qui ad præsens bona prædicta emerunt pro emptione prædicta cum dicta Regia Curia sub hasta celebrata immunes, & francas, fuisse, & esse decernimus, prout pariter in similibus in posterum decernimus, & declaramus. Hoc suum, &c.

DCLXXXIII.

Die 12. Septembris, 1657.

IN ausa in Regia Camera introducta pro parte Vrsulæ Guadagno Virginis in Capillo, contra V. I. D. Antonium, & Ioan. Bapt. de Angelis fidatos Regiæ Dohanæ Menæpecudum Apuleæ carceratos in carceribus ipsius ex causa homicidij commissi in personam quondam Marij Guadagno fratris, d. Vrsulæ prout ex prouisionibus per Regiam Camera expeditis sub die 26. mensis Iunii proximè præteriti ad Regiam Dohanam directis pro transmissione informationis contra dictos de Angelis per ipsam captæ ex causa dicti homicidij, stante electione fori facta per dictam Virginem in Capillis, vt ex dictis prouisionibus, in actis *fol. 1.* apparet.

Visis scripturis in actis præsentatis per Dom. Militem V. I. D. Donatum Antonium de Marinis Præsidentem Regiæ Camera, & causæ Commissarium, factaque per eundem relatione in dicta Regia Camera coram Spectabili Regente Domino D. Gaspare de Sobremonte Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, audito Domino Ioanne Hieronymo de Philippo Regalis Patrimonij fisci Patrono, fuit per dictam Regiam Camera consensu prouisum, & declaratum, Regiam Dohanam Menæpecudum Apuleæ in prima instantia actiue, & passiuè, in subditos suos cognitionem habere omnium causarum ciuili-
E E E e e lium

hium, criminalium, & mixtarum priuatiuè, quoad omnes alios iudices, tam superiores, quam inferiores, etiam cum derogatione *leg. unica C. quando Imperator inter pupillos, & viduas, vel alias miserabiles personas cognoscat, & ne exhibeantur*, ac proinde in causa homicidij commissi in personam quondam Marij Guadagno eadem Reg. Dohana procedat, & iustitiam faciat, fori electione facta in hac Regia Camera per Vrsulam Guadagno Virginem in Capillis sororem dicti quondam Marij, non obstante. Hoc suum, &c.

DCLXXXIV.

Die 11. Octobris, 1657.

VISO memoriali porrecto S.E. pro parte Magnifici Baronis Pompei Procaccini Gubernatoris Dohanellæ Aprutij petentis reuocari prouisiones Collateralis Consilij expeditas ad instantiam Illustr. Comitissæ Loreti, & aliorum Baronum Prouinciarum Aprutinarum, per quas ordinabatur, vt illi fidati, seu Locati Reg. Dohanellæ Aprutij, qui non possident oues quatuorcentum, in eorum causis cognoscantur ab eorum Baronibus contra amplissima priuilegia Reg. Dohanæ, quorum vigore quilibet locatus, qui oues possidet supra viginti descriptas in libris Reg. Dohanæ, non potest cognosci, nisi à Regio Dohanerio, & remisso negotio ad Reg. Camera, vt deductis prouisionibus Regij Collateralis Consilij ad ius, & Iustitiam, eadem Reg. Camera de iustitia prouidere deberet.

Facta de his omnibus relatione in Regia Camera per Dom. Militem V.I.D. Donatum Antonium de Marinis, Præsidentem eiusdem Reg. Camerae coram Spect. Regente D. Gaspare de Sobremonte Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per ipsam Reg. Camera consensu prouisum, & decretum, cognitionem causarum ciuiliu, criminalium, & mixtarum fidatorum, seu locatorum Reg. Dohanæ, qui tenent, & possident oues effectiuas, & reales descriptas in libris Regiæ Dohanæ supra numerum vicenarium priuatiuè in prima instantia spectare, & pertinere ad Regium Dohanerium, & sic pariter illorum fidatorum, qui ex relatione vt dicitur possident animalia quatuorcentum, & expediantur prouisiones.

DCLXXXV.

Die 12. mensis Maij, 1658.

IN causa Illustr. D. Isabellæ de Sancto Seuerino, cum Regio Fisco, super assècuratione suarum dotium petita ob uergentiam viri ad inopiam super propriis corporibus eidem viro in dorem datis, & assignatis, non obstante ex-

ceptione opposita per Regium Fiscum præterente dictam Illustr. Actricem ab intestato assècurationis iudicio fore, & esse excludendam, ex eo quod vir existens Regni huius generalis Thesaurarius, in officio deliquerat, ob quod fiebat locus priuilegio primipili, & replicante dicta Illustr. Actrice aliud esse officium Thesaurarij, & aliud primipili sicque oppositam ei non obstare exceptionem.

Visis actis per Dom. Militem V.I.D. Ioan. Bapt. Amendola Reg. Camerae Summarie Commissarium, factaque per eundem relatione in Regia Camera coram aliis Præsidentibus ipsius, audito Domino fisci Patrono Regalis Patrimonij, fuit per ipsam Reg. Cam. consensu prouisum, & decretum, quod Illustr. D. Isabella de Sancto Seuerino assècuretur super eisdem bonis in Capitulis matrimonialibus in dotem datis tantum, ac super usufructu domus in actis deductæ, primipilari priuilegio pro parte Regij fisci opposito non obstante, ac proinde sequestrum ad eiusdem Regij fisci instantiam super dictis bonis in dotem datis factum tollatur, prout præsentis decreto tolli mandatur. Hoc suum, &c.

De hac decisione memor fui lib. 1. mear. resol. cap. 20. circa fin.

DCLXXXVI.

Die 15. mensis Iunij, 1658.

SVPER memoriali porrecto Excellentissimo Dom. Proregi per Capitaneum Mauritium Diaz, & ad Reg. Camera remisso, vt super supplicatis prouideat, in quo asseritur, *che hauendo S. Eccellenza ordinato se li spedischi patente per andare in corso con due Bergantini, dando plegiaria in forma, & essendo spedita detta patente, e stando pronta à dar la plagiaria, non sa appresso di qual tribunale debbia darla, mentre essendo andato due volte in Camera se li è risposto dalli Mastrodatti, che non spetta ad essi, ne anco all' officio di Guardiano del Porto, e cosi l' officiali della Regia Cancellaria, ricusano di consignarli la patente, supplicando però SE. restasse seruita ordinare in qual tribunale douesse dare detta plegiaria, acciò dopo data se li possi consignare la patente.*

Factaque de prædictis relatione in Regia Camera per Dom. Militem V.I.D. Donatum Antonium de Marinis Reg. Camerae Summarie Præsidentem, & Commissarium, coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, audito Domino fisci Patrono, per Reg. Camera consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod Capitaneus Mauritius Diaz, vna insimul cum eius officialibus se obligent ad pœnam mortis naturalis de obseruando omnia, & singula contenta in præcibus porrectis Excellentissimo Domino Proregi, ac insimul præsentem idoneam cautionem pro

pro summa ducatorum mille de dando & consignando ad beneficium Regiæ Curia decimam partem omnium prædarum, quæ cum suis bergantinis, seu vascellis capientur. Hoc suum, &c.

DCLXXXVII.

Die 22. Iunij, 1658.

IN causa in Regia Camera Summaria vertente inter Baltassarem Gagliardum, & alios Ciues Cauenses priuilegiatos ex vna, & Vniuersitatem Casalis Diuæ Mariæ Maioris Ciuitatis Capuæ ex altera, suborto dubio an Ciues Cauenses domicilium in aliqua Ciuitate huius Regni habentes cum vigore suorum priuilegiorum sint immunes à solutione gabellarum de rebus comestibilibus, quas immittunt ad locum vbi habitant, dummodo res illas non vendant postea Ciuibus eiusdem loci, an saltè teneantur dare notam gabellotis illarum rerum comestibilium, quæ immittuntur.

Visis actis per Dom. Militem V.I.D. Donatum Antonium de Marinis Reg. Camera Summaria Præsidentem, & Commissarium, factaque de prædictis relatione in Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius; per Reg. Camera consensu fuit prouisum, & decretum, quod Ciues Cauenses commorantes in Casali Sanctæ Mariæ de Capua, pro Caseo, Lardeo, cæterisque falsuminibus, quæ immittunt ad dictum Casale, dent gabellotis tam tempore immisionis, quam extractionis notam veram, & distinctam quantitatis immissæ, ac demum extrahendæ, & hoc sub pœna commissi. Hoc suum, &c.

Ego fui in voto contrario, sic adherens dictis per Anchar. in clem. presentis, de censib. Ferrett. de Gabell. n. 172. Firma. cod. tract. q. 29. par. 9. & Bertaz. conf. crimin. 336. n. 2. lib. 2. & conf. 193. lib. 1. quos recenset Steph. Gratian. discept. forens. cap. 17. n. 8. & 9. & decis. 148. à num. 5.

DCLXXXVIII.

Die 31. Augusti, 1658.

Viso memoriali Excellentissimo Domino Proregi porrecto per Dominicum Actricium militem Hispanum, & ad Regiam Camera remisso pro facienda consultatione S. E. ad hoc vt declaretur deberi ipsi Dominico stipendium pro tempore quo fuit captiuus in posse Turcharum cum captus esset præliando super Trireme denominata Sancta Agata.

Factaque relatione in Regia Camera per Dom. Militem V.I.D. Donatum Antonium de Marinis Regiæ Camera Summaria Præsidentem, & Commissarium, coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, Domino Fisci Patrono, ac dicto Dominico auditis, per Regiam Came-

D. Marin. Collect. Decr. Gener. & Exempl.

ram consensu fuit prouisum, & decretum esse faciendam consultationem Excellentiss. Domino Proregi, in qua dicatur, Camera esse voti non deberi stipendium pro tempore captiuitatis, ac proinde non esse locum petitis per dictum Dominicum Militem, vt supra. Hoc suum, &c.

Vide alia decreta lata sub diebus 17. Aprilis, 1638. & 27. mensis Maij, 1659.

DCLXXXIX.

Die 25. Octobris, 1658. & 23. Ianuarij, 1659.

CVM N. ob prætensum crimen læsæ Maiestatis esset ad mortem condemnatus, quia erat feudatarius, & Marchionatus titulo decoratus, certiorata Regia Camera ad hoc vt procedere posset ad feudi, cæterorumque bonorum sequestrationem, & confiscationem, ad id etiam accedente mandato Excellentissimi Proregis, præuio rescripto eidem Reg. Camera directo, subortum fuit dubium, an hoc supremum Tribunal non cognito prius de iustitia prolata, & exequutæ sententiæ, sicque processu prius non viso teneretur ad sequestrum procedere, sic iuncto mandato Domini Proregis obtemperans.

Facta de his relatione in Regia Camera per Dom. Militem V.I.D. Didacum de Vlloa, eiusdem Reg. Camera, Præsidentem, & Commissarium coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, audito Domino Fisci Patrono, pro sequestro acerrimè instante; per Reg. Camera Summaria consensu fuit prouisum, & decretum, fore, & esse faciendam consultationem Excellentissimo Domino Proregi, in qua dicatur, Camera esse voti, non esse procedendum ad sequestrum prædictum, nisi prius ad ipsam Regiam Camera transmissio processu inquisitionis dicti N. feudatarij, vt cognoscatur an bene, vel malè condemnationis sententia processerit. Hoc suum, &c.

DCXC.

Die 7. Nouembris, 1658.

SVper instantia facta per Paulum Pespè, vt non teneatur ad soluendum tractam pro frumento, quod emit extrahendo, à Regno, ex quo illam soluit pro frumento, quod amisit tempore onerationis super nauis, quæ naufragium passa est in Portu. Visis testimoniali à fol. 1. vsque ad fol. 6. ac attestationibus Regij Gubernatoris Ciuitatis Baruli, & Regentis officium Magistri Portulani Apuleæ fol. 1. 8. & 9. ex quibus constat frumentum oneratum in maritima dictæ Ciuitatis super nauis nominata S. Paolo, & Sant' Antonio pro quãtitate modiorum, seu tumulorum qua-

EE Eeeee 2 110F

tuor millium, biscentum octuaginta quatuor fuisse emissum tempore onerationis ob naufragium passum dictæ Nauis in eadem Maritima; Visisque retroscripta comparitione, præsertata per retroscriptum Magnificum Paulum Pepè fol. 10. ac memoriali porrecto per eundem Excellentissimo Domino Proregi & ad Regiam Cameraam remisso, vt de iustitia prouideretur.

Facta relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Donatum Antonium de Marinis eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem, & Commissarium coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, audito Domino fisci Patrono; per Regiam Cameraam consensu, fuit prouisum, & decretum, quod liceat supradicto Magnifico Paulo Pepi continuare extractionem pro restanti quantitate modiorum septem millium, tercentum octuaginta octo pro complemento modiorum duodecim millium, & quingentum absque alia solutione directum, stante naufragio dictorum modiorum quatuor millium, biscentum octuaginta quatuor. Hoc suum, & expediantur prouisiones.

Ad confirmationem huius determinationis, vide Dom. Reg. Moles in suis decision. manuscript. in tit. de offic. Mag. Portul. que incipit an Regia Camera possit inconsulto Domino Proreg. vide etiam aliud decretum sub die 8. mensis Iunii, 1536. quod est 35. & sub die 29. mensis Martij, 1557. quod est 186.

D C X C I.

Die 18. & 19. mensis Nouembris, 1658.

CVM per Reg. Cameraam esset facta venditio, siue insolutum datio Baronie Vallis Longhe Vterioris Calabriae D. Emanueli Carrafa, siue Doctore Francisco Riccio, personæ per ipsum D. Emanuelem nominatæ, eo expresso in venditione, siue insolutum datione, vt adoha taxari deberet iuxta nouissimos ordines Sux Catholicæ Maiestatis secundum taxam nouam, non autem secundum taxam antiquam, subortum fuit dubium in Regia Camera an taxatio hæc fieri debeat deductis, expensis, quæ singulo quoque anno erogantur in collectione, & conseruatione fructuum feudallium, vel potius taxari debeat absque deductione expensarum.

Facta relatione in Reg. Camera per Illustr. Dominum Militem V. I. D. D. Carolum Calà eiusdem Regiæ Camerae Præsidentem, & Commissarium, coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, audito Domino Ioan. Hieronymo de Philippo Regalis Patrimonij fisci Patrono, per Regiam Cameraam Summarie consensu fuit prouisum, & decretum, provt præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod in venditione Terræ Vallis Longhæ

facta D. Emanueli Carrafa, fiat noua taxa adohæ absque deductione expensarum, & sic intelligatur ab hodie in antea in aliis venditionibus Terrarum factis, & faciendis, iuxta instantiam Dom. fisci Patroni. Hoc suum Regia Camera particulare, & generale interponente decretum.

Si vis scire, qua fuerit mea sententia in hac causa, in qua uti unus ex iudicibus interueni, vide scripta per me in obseruat ad decis. 300. Dom. Reg. Reuert.

D C X C II.

Die 4. Aprilis, 1659.

PROponente Domino D. Fælice de Lanzina y Vlloa Regiam Cancellariam Regente, & Pro M. C. rescriptum Excellentissimi Domini Proregis, quo Regiæ Camerae Summarie significabatur, suam Catholicam Maiestatem Regiis litteris mediantibus, sub datum Madridi 19. Decembris 1658. mandasse, vt Magnifici Præsidentes breuioris togæ, qui ab Inuictissimo Carolo Cæsare olim Rege nostro laici, & à vulgo Idiotæ nuncupantur, de cætero in causis in quibus de iuris articulo dubitari, contigerit, votum proferre non possint, Regia Camera, vnico spiritu, vnanimique consensu, respondit, supradictas Regias Litteras fore, & esse omnino seruandas, iuxta illarum seriem, continentiam, & tenorem, qui talis est.

EL REY.

Illustr. Conde de Peñaranda Pariente, Gentil-hombre de mi Camera, de mi Consejo de Estado y Presidente en el de Indias y mi Virrey, Lugarteniente y Capitan General, Siendo muy puesto en raçon y conforme a las leyes y necesario a la recta administracion de la iusticia, que los Iuezes y Ministros deputados para alguna profesion y cierto genero de negocios no salgan de los limites de su proprio exercicio, ni se confundan los ministerios, que con particular prouidencia se han establezido en las instituciones de los Tribunales y officios, se ha iuzgado siempre por conueniente dar alguna forma, para que los Presidentes legos del Tribu val de mi Regia Camera dela Summaria, que se han formado de ordinario del mismo Tribunal para la determinacion y despacho de las quantas y materias pecuniarias se bayan de abstener precisamente de votar en los pleitos que contienen puntos y articulos de derecho, cuya determinacion debe estar reseruado tan solamente a los Presidentes togados como lettrados, que tienen la suficiencia necesaria para iuzgar en semejantes causas, mayormente en los pleitos arduos y graues como son los feudales y otros qualesquiera, en losquales entran propriamente puntos de derecho. Y aunque se ha esti-

lado

Die 27. mensis Maij, 1659.

lado que en semejantes casos los dichos Presidentes legos reconociendo la calidad de los pleitos de Justicia con articulos de derecho, usando de su modestia, y cumpliendo con su obligacion se hayan abstenido de votar, sin que les fuese advertido por el Lugarteniente, escusando escrupolos a si mismos, y causas de quejas a las partes, diciendo que se remitten a lo que dice el derecho, con que no hazen voto ninguno, Toda via no dejando de tener los mismos inconuenientes el estilo que hasta oy se ha obseruado, pudiendo suceder, que por estar en su libre facultad el votar, o el remittirse, usen de su arbitrio en los casos, en que por trattarse de materia de justicia, y puntos de derecho tan agenos de su profesion deuieran abstenerse. Ha parecido, que es bien determinar la diferencia, que huuo el año de 1562. de que tratta, la pragmática 58. de offic. Procur. Cæf. entre el Lugarteniente de la Camera, y los Presidentes legos, que se agrauaron de la orden, que les dio el Lugarteniente, para que no votassen en un pleito de justicia, alegando que el dar la dicha orden me tocava à mi, y à mi Virrey con el Collateral, por el qual se ordenò, que no se hiziesse novedad, porque despues se daría la orden conueniente, y siendo así, que es proprio de los Ministros Togados en votar en las causas de justicia donde entran puntos y articulos de derecho, que para esse efecto principalmente se han instituido en dicho Tribunal por los Serenissimos Reyes mis predecessores de gloriosa memoria, como los Presidentes legos en el mismo Tribunal para los negocios de quantas, y administracion de mi Real Patrimonio, ordeno y mando que en los dichos pleitos de justicia que tienen discusion de derecho no puedan dar voto los dichos Presidentes legos, y que para mayor obseruancia desta mi orden, el Lugarteniente del Tribunal al qual le ha de tocar el declarar si son negocios de Justicia o no, se lo aduertida en las ocasiones, para que se abstengan, o se remittan al derecho, declarandose que con esto no se quite que los Presidentes legos puedan en dichos negocios lo que se les offreciere por su inteligencia y noticia para mayor seruicio de mi Regio Fisco, y claridad de los negocios con que se regularà esta materia en la forma que conuiene a la recta administracion de la justicia, y no se da lugar à las alegaciones fríuolas y affectadas que hizieren las Partes en los casos, que no tengan propios, y verdaderos puntos de derecho y para la execucion desta mi orden, dareis lo que conuenga, que en la misma conformidad se han dado las que conuienen à mi Vierrey de Sicilia y Governador de Milan. Madrid à 19. di Diciembre 1658. YO EL REY. Vidit Anzalone Regens, Vidit Comes de Mora Consiliarius, Vidit Trelles Regens, Vidit Galeota Regens, Carate Secretarius.

Vlso memoriaii porrecto S.E. pro parte Ludouici Grassi olim officialis siue Militis Regiæ Triremis sub denominatione Sanctæ Agathæ, prætententis fore, & esse declarandum stipendium, siue Salarium sibi constitutum pro munere, siue seruitio in dicta Regia Trireme explendo ab illa die, qua à Turcis fuit captus, sic in mari præliando, dum cum in dicta Regia Trireme, & alia sub denominatione S. Ioannis à Maritimis Hispaniarum ducebatur Dominus D. Ioannes ab Austria iter suum agens Belgicam versus; & è contra prætentente Regio Fisco petitum stipendium, siue salarium pro tempore Captiuitatis dicto Ludouico nullatenus de iure fore decernendum remissoque negotio ad Regiam Camera, ad hoc vt super suppositis per dictum Ludouicum de Iustitia prouideri deberet.

Visis actis per Regium Consiliarium D. Didacum Moles Regiæ Cameræ Summarix Præsentem & causæ Commissarium, factaque per eundem de meritis causæ relatione in dicta Regia Camera coram Spectabil. Regente D. Felice Lanzina de Villoa pro M. C. aliisque DD. Præsentibus ipsius, audito D. Io. Hieronymo de Philippo Regalis Patrimonij fisci Patrono, fuit per Cameram ipsam consensu prouisum, decretum & declaratum, non esse locum petito salario pro parte Ludouici Grassi pro tempore, quo, fuit captus, & apud hostes detentus. Hoc iuum, &c.

Adde, sic per Regiam Cameram alias iudicatum de anno 1638. sub die 17. Aprilis, vt testatur D. Præf. Ganauerr. decis. 24. ac iterum me referente sub die 3. Augusti, 1658. & pro pleniori materia cognitione, vide Dom. Reg. Constant. in l. 1. C. de re milit. lib. 12. vbi testatur, quod hoc iure vtimur in Regno, obseruauit pariter aliam consultationem factam per Regiam Cameram de anno 1563. tunc Excellentissimo Domino Proregi Duci de Alcala, cuius tenor est, vt sequitur.

Post debitam commendationem. Hauemo riceuuto lettere di V. E. dirette à questa Regia Camera del tenor seguente. Philippus Dei gratia Rex, Castella Aragonum, vtriusque Sicilia &c. Illustr. & Magnifici viri Collaterales Consiliarij fideles dilectissimi; li mesi prossimi passati comparendo auanti di noi diuersi officiali, e soldati dell'infanterie Spagnuole di questo Regno, che si persero l'anno del 1560. nel forte de la Insula deli Gerbi à dimandare sue paghe, ne parse consultare con la predetta Maestà, si era seruita che si pagassero per poterle risolvere nelle loro pretensioni. Al quale ne hà mandato rispondere quello che vederete in vn Capitolo de sua Carta, sub datum en Ma-

drid à 25. del mese d'Agosto del presente anno, qual è del tenor seguente, videlicet.

Lo que toca al Sueldo de los oficiales y soldados, que se perdieron en los Gelues por el tiempo que estuuieron captiuos que como scrineis estan depositados hasta saber nuestra voluntad se os remitte, para que examinando se alla si de justicia se les deue lo promeays conforme ella. Et a tal che si possa dare alli supplicanti, officiali, e soldati la resolutione, che si conuiene sopra la pretendenza delle ditte paghe, ci e parso farui la presente, per la quale vi dicemo, & ordinamo, che debbiare trattare, & concludere in questa Regia Camera, per che se tratta d'interesse del Regio Patrimonio, si de iusticia se deueno pagare a li officiali, & soldati predetti le paghe che dimandano; & inteso al tutto il Regio Fisco, ne farete consulta con il vostro parere, e cosi l'esquerete, che per essere tale la volonta di sua Maestà tal'è anco nostra intencione.

Datum Neap. die 15. mensis Nouembris, 1563. D. Perafan, Vidit Villanus Reg. Vidit Reuerterius Reges, Vidit Patignus Reg. Soto Secretarius in Curia . . . fol. 144. *Et per esquire quanto V. E. con le preinserte lettere ne ha comandato, hauendo discusso il detto dubio in questa Regia Camera, inteso il Regio Fisco, semo di parere, che la Regia Corte de Iustitia non è tenuta pagare le prouisioni, e soldati officiali, e soldati di S. M. che si presero in la impresa deli Gerbi per lo tempo che sono stati cattiu in potere dell'inimici, sincome per un'altra consulta di questa Regia Camera lo hauemo declarato, & riferito à V. E. in la causa del Capitano Francisco Cogliaros. In gratia della quale di continuo ne raccomandamo.* Ex eadem Regia Camera, die 18. mensis Decembris, 1563.

Di V. E.

Deuotissimi Seruitori.

Il luogoteniente, & Presidete de la Reg. Camera.
Andreas Ponz de Leon.
Antonius de Castrillo Commissarius.
Didacus de Escobar.
Michael Io. Gomez.
Hieronymus de Segura.
Io. Paulus Crispus Act. Magister.
Palumbus pro notatore.

DCXCIV.

Die 23. Iunij, 1659.

SVper instantia facta per Angelum Stefanellum petentem vti braccialem non molestari ab Vniuersitate Casalium Tuberolæ ad solutionem Gabellarum, ex quo nil habet in bonis, & propriis brachiis, siue manibus singulis diebus victum sibi quærit, sicque eum non teneri, nisi pro sua industria soluere carolenos decem, quolibet anno, seruata forma decreti generalis Regiæ Camerae, & aliis, vt in actis, &c.

Facta de prædictis omnibus relatione in dicta Regia Camera per subscriptum Dominum Militem V. I. D. Donatum Antonium de Marinis Regiæ Camerae Summarie Præsidentem, & Commissarium coram Spect. Domino D. Felice de Lanzina y Villosa Regiam Cancellariam Regente, & P. M. C. aliisque Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Camera ipsam consensu prouisum, & decretum quod ex quo in dicto Casale Tuberolæ viuatur per gabellas, & non per catastum cogatur dictus Angelus ad soluendum cum Vniuersitate prædicta omnes, quascumque gabellas super rebus comestibilibus impositas, nec non ad soluendum similiter singulo quoque anno carolenos decem pro industria. Hoc suum, &c.

DCXCV.

Die 23. mensis Iunij, 1659.

IN causa Regij fisci, & Magnifici Marci de Laurentiis Capitanei Grassiæ Prouinciarum Terræ Laboris, & Comitatus Molisij cum Vniuersitatibus Ciuitatis S. Germani, eiusque, Casalium, siue oppidorum prætendentibus non teneri, singulo quoque anno de mense Ianuarij præsentare in Regia Camera, siue in posse Magnifici Capitanei Grassiæ notam omnium animalium in territorio dictæ Ciuitatis, & Casalium pro tempore existentium.

Visis actis ac informatione nouissimè capta de ordine Regiæ Camerae per Magnificum Gubernatorem Ducatus Suesse per quam constat, dictam Ciuitatem S. Germani, eiusque Casalia sitam, & sita esse intra viginti miliaria à confinibus Regni, & status Ecclesiastici, Per Dom. Militem V. I. D. Donatum Antonium de Marinis Præsidentem Regiæ Camerae, & causæ Commissarium, & per eundem facta de prædictis omnibus relatione in Regia Camera coram Spect. D. Felice de Lanzina, y Villosa Regiam Cancellariam Regente P. M. C. aliisque Dominis Præsidentibus ipsius audito Domino Ioan. Hieronimo de Philippo Regalis Patrimonij fisci Patrono, ac Magnifico Aduocato dictarum Vniuersitatum; Per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum prout præsentem decreto decernitur, & prouidetur, quod seruata forma Regiarum instructionum, Ciuitatos, & Casalia, siue oppida Sancti Germani singulo quoque anno de mense Ianuarij præsentent in Regia Camera, siue in posse Magnifici Capitanei Grassiæ notam veram, & distinctam omnium animalium in eorum territorio existentium sub pœnis in eisdem Regiis instructionibus, Pragmaticis Sanctionibus, & bannis contentis, & præscriptis. Hoc suum, &c.

Vide aliud decretum sub die 19. Februarij, 1600.

TCXCVI.

Decreta Generalia, & Exemplaria. 963

DCXCVI.

Die 8. Iulij, 1659.

SVper instantia facta per Vniuersitatem Insulæ Procitæ, debere cogi Patres onustos duodecim filiorum, aliosque priuilegiatos in ea commorantes ad sustinendum onus custodiæ in Marinis ipsius, ne Turcharum, aliorumque inimicorum inuasio succedat, vt ex actis, &c.

Facta relatione de prædictis in Regia Camera Summaria per Dom. Militem V. I. D. Donatum Antonium de Marinis dictæ Regiæ Camere Præsidentem, & causæ Commissarium, coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, prout præsentî decreto decernitur, & prouidetur quod tam ciues Neapolitani, quam Patres onusti duodecim filiorum, & alij priuilegiati commorantes in Insula Procitæ sustineant onus custodiæ in maritimis ipsius, ne Turcharum, aliorumque inimicorum inuasio succedat, non obstante quod sint priuilegiati. Hoc suum, &c.

DCXCVII.

Die 18. mensis Augusti, 1659.

SVper instantia facta, vt per Regiam Camera decidatur apud quem sint præstandæ fideiussiones, quas præstare tenentur extrahentes victualia à locis maritimis permittis, & non prohibitis Regni huius, pro illis immittendis tam intra quam extra Regnum.

Visa dispositione capitulorum Regni, edita super Portubus, aliaque per suam Catholicam Maiestatem promulgata in capitulis nouissimæ reformationis, factaque de his omnibus relatione in Reg. Camera Summaria per Dom. Militem V. I. D. Donatum Antonium de Marinis Regiæ Camere Præsidentem, & Commissarium coram Spectab. Dom. D. Fœlice de Lanzina y Vlloa pro M. Camerario ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius audito Domino fisci Patrono, fuit per ipsam Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, prout præsentî diffinitiuo decreto decernitur, & prouidetur, quod fideiussiones præstandæ per extrahentes victualia à locis maritimis permittis, & non prohibitis Regni huius, pro illis immittendis tam intra, quam extra Regnum, recipiantur per Magnificos Magistros Portulanos illorum locorum, à quibus fit extractio, nisi ex aliqua causa, quæ iusta, & conueniens videbitur, Per Regiam Camera mandetur fideiussiones prædictas præstari, & recipi in eadem Regia Camera, verum quando hoc contigerit ad fraudes euitandas, transmittatur ad eosdem Magnificos Magistros Portulanos co-

pia fideiussionum captarum in tribunali Reg. Camere vna cum responsalibus, vt de illis plenam habeant notitiam. Hoc suum, &c.

DCXCVIII.

Die 13. mensis Nouembris, 1659.

SVper memoriali porrecto pro parte RR. Prioris, & Patrum venerab. Conuentus Sanctorum Iosephi, & Theresiæ ordinis Carmelitanorum Discalzeatorum constructi in Ciuitate Altamuræ petentium expediri prouisiones directas Gabellotis, & cæteris de Regimine dictæ Ciuitatis, ne audeant molestare inferuientes, & famulos dicti conuentus ad soluendum gabellam farinæ pro pane, quem dietim dicti RR. Prior, & Patres eis subministrant pro victu, vt latius in dicto memoriali continetur.

Facta de his omnibus relatione in Regia Camera Summaria per Dom. Militem V. I. D. Donatum Antonium de Marinis Regiæ Camere Summaria Præsidentem, & Commissarium coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, prout præsentî decreto decernitur, & prouidetur, quod famuli dicti conuentus, quibus pro eorum victu dietim subministratur panis à dictis RR. Patribus, vt sic viuentes possint vacare seruitio dicti venerab. conuentus, nullatenus molestentur à Gabellotis, siue ab illis de Regimine d. Vniuersitatis Ciuitatis Altamuræ ad soluendum gabellam pro pane prædicto; verum si Vniuersitas habet causam in contrarium compareat in hac Reg. Camera, vt de iustitia, ea in iuribus suis audita, prouideri possit. Hoc suum, &c.

Ratio huius determinationis fuit, quia alias per indirectum RR. Patres hoc onus gabella sustinerent, etenim si hi famuli, siue operarij ad gabellam soluendam cogentur, huius oneris intus maiorem eorum laborum mercedem à RR. Patribus extorquerent.

DCXCIX.

Die 10. Aprilis, 1660.

SVper instantia facta per Alferium Michaellem de Campos Hispanum Capitaneum Regionum tormentorum æneorum in Ciuitate Trani asserentem per Gabellotos farinæ d. Ciuitatis fuisse denegatum, & adhuc eius filijs denegari immunitatem illius gabellæ, eo sub prætextu, quod sunt in minori ætate constituti, quodque immunitate prædicta gaudere non possint, nisi ipse Michael, eiusque omnes de familia maiores, & cum dictorum Gabellototum prætensio sit contra expressa decreta generalia

generalia Regiæ Camerae, petitur per hoc prouideri, simulque mandari dictis Gabellotis, quod tractent dictos filios quamuis minores immunes ab onere dictæ gabellæ, seruata cum illis taxa Regiæ Camerae vnus rotuli panis pro quolibet, singulo quoque die, & cum restitutione exacti.

Recognito decreto alias per Regiam Camerae in similibus interposito cuius tenor est, videlicet.

In causa in Regia Camera vertente inter Milites grauis, & leuis Armaturæ Ciuitatis Tricarici cum Vniuersitate prædicta, super immunitate, qua gaudere prætendunt tanquam milites & alias vt in actis. Visis per Magnificum Militem V. I. D. Fabium Capicium Galeota Reg. Camerae Summarie Præsidentem & causæ Commissarium factaque de prædictis omnibus relatione in dicta Regia Camera coram Illustriss. Marchione Sancti Iuliani Locumtenente dictæ Regiæ Camerae, & aliis Magnificis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per dictam Regiam Camerae consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod Militibus grauis, & leuis Armaturæ Ciuitatis Tricarici detur immunitas ad rationem vnus rotuli panis singulis diebus pro quolibet, iuxta taxam Regiæ Camerae, verum si maluerint, vel opus fuerit eisdem dari immunitatem in farina, detur præcedente stima, seu scannagio faciendo expertis, ita quod non excedat taxam Regiæ Curie vnus rotuli panis pro persona, quolibet die, & similiter quod filij dictorum Militum à bimatu supra gaudeant immunitate prædicta panis, & non infra, & quoad famulos, & famulas externos non gaudeant immunitate aliqua, nisi doceant subire onera in eorum propriis patriis, iuxta decretum Camerae generale; quo verò ad famulos externos, qui non sunt de Regno, non seruetur immunitas & expediantur prouisiones. Hoc suum, &c.

Per Dom. Militem V. I. D. Donatum Antonium de Marinis Regiæ Camerae Præsidentem, & Commissarium, fuit prouisum & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod Vniuersitas, Gabelloti, & Exactores Gabellæ Farinæ Ciuitatis Frani, obseruent præinsertum decretum Regiæ Camerae ad beneficium suprascripti Alferij Michaëlis, eiusque familiæ, ac proinde si illius filij constituti sunt in ætate à bimatu supra, hoc est, excedant annos duos, tractent, ac tractare faciant dictum Michaëlem Patrem immunem, etiam respectu personarum dictorum filiorum, adhuc cum illis seruata taxa Regiæ Camerae vnus rotuli panis pro quolibet, singulo quoque die, & cum restitutione exacti. Hoc suum, &c.

D C C.

Die 12. mensis Aprilis, 1660.

Super instantia facta per Vniuersitatem Terræ Spezzani Parui, vt declaretur, priuilegium concessum quondam Ioann. Iacobo Ciollari vt patri onusto duodecim filiorum numero per illius, eiusque vxoris mortem fuisse, & esse extinctum, ac proinde Mauritium, & Ioannem Ciollari filios teneri ad solutionem collectarum prout alij ciues tenentur à die mortis superstitis vxoris, quæ post virum è viuis decessit.

Facta relatione in Regia Camera per Dom. Militem V. I. D. Donatum Antonium de Marinis, eiusdem Regiæ Camerae, Præsidentem coram Spectab. Domino Locumtenente, aliisque Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Camerae Summarie consensu prouisum, & decretum est, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, priuilegium à iure tributum patri duodecim filiorum numero onusto, per illius mortem, superstiti vxore, adhuc, dummodo filij insimul cum matre vnité uiuant, matre autem postea defuncta cessare prorsus, adhuc si filij vnité uiuant, ac proinde mandetur Curie terræ Spezzani Parui, & Regiæ Prouinciali Audientie in solidum, quæ iuris, & facti remediis opportunis cogat dictos Mauritium, & Ioannem Ciollari ad sustinenda onera dictæ Vniuersitatis tam ordinaria, quam extraordinaria, prout alij Ciues à die mortis ultimi parentis. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

Vide alia decreta lata sub diebus 24. mensis Iunij, 1552. 14. Maij, & 13. mensis Iunij, 1563. & 4. Augusti 1571.

D C C I.

Die 4. Iunij, 1658.

In causa Regij fisci, cum Angelo Migliauio, Grandonio Moneta, Sebastiano Pascale, Patrono Benedicto Nocco, Vincentio Garillo, Nicolao Irritiello, Vincentio Azzarino, & Stephano Busso inquisitis, & carceratis omnibus, præter dictum Angelum, de tentata extractione doliorum Vini triginta quinque à Maritima Lacchi pertinentiarum Foriæ Ischiæ per extra Regnum, cæpto itinere, nullâ extrahendi licentiâ obtentâ, & sic absque debitis expeditionibus, citatis dictis inquisitis, & carceratis ad dicendum causam quare non debeant dicta dolia Vini, & Tartana, super qua onerata erant, declarari intercepta, sic instante Regio fisco, vt absque alia causæ cognitione procedi

procedi deberet ad venditionem dictæ Tartanæ, & vini, de, & provt in actis, &c.

Visis actis omnibus per Dominum Militem V. I. D. Donatum Antonium de Marinis Regiæ Cameræ Summariæ Præfidentem, & causæ Commissarium, ac de his omnibus facta relatione in Regia Camera, coram aliis Dominis Præfidentibus ipsius, fuit per ipsam Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, provt præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod procedatur ad venditionem Vini, & Tartanæ, & pretium incorporetur ad beneficium Regiæ Curix, & Partitarij iuxta capitulationem, & nihilominus Grandonius Moneta, Sebastianus Pascalis, Benedictus Nocco, Vincentius Garrillus, Nicolaus Irritellus, Vincentius Azzorinus, & Stephanus Russus carcerati intus Carceres Admirati reducantur in prouisione, & Angelus Migliaccius citeretur ad informandum, & capiatur. Hoc suum.

De iustitia huius determinationis, & alterius diuersimodè factæ sub die 2. Iunii 1657. verba fecimus in *obser. ad decis. 552. D. Reg. Reuerterij*, vbi plura de intellectu *tex. in l. cotem ferro. §. Dominus ff. de public. & vectigal.* quo cauetur, nauem quoque fisco acquiri, dum illius dominus, vel victores illicita ibi imposuerint. Nunc addo quicquid DD. dixerint ad intelligentiam *tex. prædicti*, sic expressè cautum esse iure nostro municipalis, in *c. Regni*, quod incipit, *Vt illorum fraudibus*, cuius conditor extitit olim Rex noster Carolus primus, qui duos casus principales in hac re constituit, quorum Primus, quando inuenta est Nauis mercibus onerata, nullis obtentis expeditionibus. Secundus quando constat de licentia extrahendi, sed super Naui maior quantitas est onerata, quam illa, quæ in expeditionibus continetur, vt in Primo, tam onus, idest merces, quam Nauis ad opus Curix, hoc est ad vsum, & vtilitatem, siue beneficium Curix capiantur, ibi in *tex. Volumus vt Portulani, vel eorum vicem gerentes loci, ad quem contigerit Nauim aliquam, seu Vascellum aliquod oneratum victualibus applicari, ad Nauim, seu Vascellum illud statim accedant cum quatuor bonis, & legalibus viris, qui non attineant Portulanis, & cum Notario publico loci ipsius, & illis presentibus faciant sibi ostendi apodissam, quam habere Mercatores se dicunt, seu litteras de licentia extrahendi victualia, seu alia à Portulanis illis, sub quorum custodia portus existit, in quo Vascellum, seu Nauis dicitur onerata; Et si non ostenderint eis litteras Mercatores de dicta licentia, tam onus, quam nauis ad opus Curia capiantur, & Mercatores ipsi de personis tanquam temerarij capiantur.* In secundo verò casu Nauem, & merces pro parte Regij fisci fore detinendas, hoc est, sequestrandas, & statim processum

D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

formari, & ad Regiam Curiam transmitti, ibi in *tex. Quod si in dicta Naui, seu Vascello maior quantitas est victualium onerata, quam de ipsorum oneratione contineat apodissa, si contigerit maiorem quantitatem esse, vt præscriptum est, nauim, & onus ipsum pro parte nostra Curia faciant detineri, & Mercatores de personis arrestare curabunt, & statim processum eorum totum per eos in præmissis habitum per instrumentum publicum inde confectum de prædictis nostra Curia volumus intimari, &c.* Notamus ex hoc *tex. Ali-* uersimodè legislatorem disposuisse, quando inuenta est Nauis mercibus onerata absque debitis expeditionibus, & sic nullâ extrahendi obtentâ licentiâ; Et quando constat de legitimis expeditionibus, verùm maior quantitas est onerata, quam in licentia continetur, vt in primo, tam merces, quam Nauis fisco applicentur; in secundo verò detineri tantum nauim, & merces, idest sequestrari, & capi informationem, ad Regiam Curiam demùm transmittendam, ad hoc (vult dicere Rex Carolus) vt viso processu de iustitia prouideri possit; Etenim dari potest casus, vt Dominus Nauis in nihilo deliquerit, sic putans, vt illa tantum mercium quantitas à Mercatoribus sit onerata, quæ in apodissa continetur, quo quidem casu Nauis erit eidem omninò restituenda, quod secus esset, si fraudis in mercium oneratione super Naui particeps fuisset.

D C C I I.

Die 17. mensis Decembris, 1658.

IN causa Regij fisci, cum Illustriss. Don Hippolito Reuerterio Duce Terræ Salandriæ, & possessoribus Terrarum Calciani, & sancti Antami, super exequutione mandati contra dictum Illustriss. Ducem relaxati, ad hoc vt compareat in Regia Camera ad dicendum causam quare non debet soluere duplicatum releuium, vel simplum cum interesse ad electionem Regij fisci, ob mortem Illustr. Don Francisci Reuerterij olim Ducis, & possessoris dictarum Terrarum, infra legitima tempora non denunciata; Excipiente dicto moderno Duce ad solutionem aliquam ex causa dicti prætensi releuij non teneri, ex quo in bonis feudalibus dicti quondam Illustr. Ducis Don Francisci eius fratris, ob illius mortem non successerat, sed per refutationem, & renunciationem sibi factam, priusquam profiteretur in venerabili congregatione R.R. Clericorum regularium Teatinorum, & solemnem professionem indè sequutam, de, & provt in actis.

Visis actis per Dominum Militem V. I. D. Don Didacum de Vlloa Regiæ Cameræ Summariæ

mariae Praesidentem, & Commissarium factaque per eundem relatione in Regia Camera in secunda aula coram aliis Dominis Praesidentibus deputatis per S. E. in expeditione causarum Regij cedularij, auditò Domino filci patrono; per Regiam Camerae Summariae consensu fuit prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur, & prouidetur, quod Illustr. Dux Salandriae, & possessores Terrarum Calciani, & Sancti Antami non molestentur pro causa in mandato contenta. Hoc suum.

Hæc determinatio nitidissimo iuris fundamento fulcitur; quandoquidem receptissimum est, releuium moribus in Regno introductum, non nisi per feudatarij mortem à successore in feudo deberi, vt post Andr. & alios nostrates passim Dominus Reg. Reuert. *decis.* 564. Et si quis dicit, adhuc per refutationem, quando ea est omnium feudorum, idquæ ad fraudem euitandam, vt ex Andr. Afflict. Cappy. Frec. & alijs D. Reg. Rouit. in *frag. 1. numer. 10. de offic. procur. Cas. & Dom. Reg. Reuert. decis. 564.* Respondeas, nec etiam deberi per refutationem omnium feudorum, quando in fraudem facta non est, prout in casu huius determinationis; hinc communiter apud nos receptum est, quòd quando refutatio à patre filio fit contemplatione matrimonij, quamuis omnium feudorum, quia cesset fraus, releuium non debetur D. Reg. Reuert. *decis. 404. & alibi.*

Cessabat deniquè omnis controuersia, quia adhuc si refutatio facta non esset dominium feudorum, de quibus agebatur quaesitum extiterat Duci Don Hippolito per professionem Ducis Don Francisci feudatarij solemniter in Religione emissam, quo casu nullies per Regiam Camerae iudicatum, releuium non deberi; videatur idem D. Reg. Reuert. sic his pronepotibus suis descendentibus prouidens, *decis. 564. & quæ Ego ibi obseruau.*

D C C I I I.

Die 16. Septembris, 1660.

SVper memoriali porrecto pro parte Scipionis Valignani Ciuitatis Theatinæ seconquerentis, quod Thesaurarius Prouincialis in feudo denominato *Villa Valignano*, quod pro diuiso possidetur tam ab ipso Scipione, quam à Barone Ioacchimo Constantino, & à Barone Iosepho Valignano, ex quo in eo uiuitur de iure Longobardorum, intendit exigere iura foculariorum, & salis, ad quæ dictum feudum tenetur, siue Cives in eo habitantes ex integro à parte, quæ possidetur ab ipso Scipione, sic nimis grauando habitatores, & Cives illius partis, quod proinde pe-

tit mandari dicto Thesaurario, vt exigit à parte, quæ per ipsum Scipionem possidetur, siue à Ciuibus in eo habitantibus, pro numero foculariorum, iuxta nouissimam numerationem dicti feudi in Regia Camera praesentatam, & relationem super iudè factam per Magnificum Rationalem Trotti.

Factaque de praedictis relatione in Regia Camera per Dominum Militem D. Carolum Ardia Regiae Camerae Summariae breuioris togæ Praesidentem, & Commissarium, fuit per ipsam Reg. Camerae consensu prouisum, & decretum, prout praesenti decreto decernitur & prouidetur, quod Magnificus Thesaurarius Prouincialis exigit iura foculariorum, & Salis à Ciuibus, & habitatoribus dicti feudi, quod denominatur *Villa Valignano* ad praesens pro diuiso possessi à dictis Barone Scipione, Ioacchimo, & Iosepho, ex quo in eo uiuitur de iure Longobardorum; hoc est à parte, quæ possidetur per dictum Scipionem pro numero septem foculariorum, ab alia parte, quæ possidetur à dicto Ioacchimo pro numero trium foculariorum, & ab alia parte, quæ possidetur à dicto Iosepho pro numero duorum foculariorum iuxta relationem factam per Magnificum Rationalem Ioannem Alfonso Trotti Hoc suum Regia Camera interponente decretum.

D C C I V.

Die 15. mensis Ianuarij, 1661.

IN causa venerabilis Monasterij Sancti Benedicti huius fidelissimæ Ciuitatis in Burgo Plagæ petentis mandari Vniuersitati Sancti Germani, vt ei soluat tertias per ipsam Vniuersitatem debitas ex causa annuorum ducatorum centum sexaginta dicto Monasterio cum eorum capitale cessorum per Ioannem Carolum Gaëtanum, non obstante praetentione dictæ Vniuersitatis, circa retentionem Bonatenentiae, in qua quidem causa cum per infrascriptum Dominum Praesidentem Commissarium fuisset latum decretum, recognitis alijs per Regiam Camerae in similibus interpositis, quod dicta Vniuersitas soluat dicto Monasterio tertias debitas ad rationem quinque pro centenariò absque retentione Bonatenentiae, dicta Vniuersitas à decreto praedicto appellauit *fol. 27.* & obtinuit Regiam decretationem, quod Dominus Commissarius referat *fol. eodem a.* & filiis prout ex actis.

Visis actis, ac memoriali porrecto per Vniuersitatem Sancti Germani cum Regia decretatione *fol. 12.* per Spectabilem Dominum Regentem Donatum Antonium de Marinis Regiae Camerae Summariae Praesidentem,

tem, & causæ Commissarium, factaque per eundem de prædictis omnibus relatione in dicta Regia Camera coram aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per ipsam Regiam Cameram consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, bene fuisse, & esse prouisum per dictum Dominum causæ Commissarium sub die 7. mensis Iunij anni proximè elapsi fol. 20. cum clausula in forma respectu debitorum per dictam Vniuersitatem contractorum ante contractum cessionis factæ per dictum Ioannem Carolum dicto Venerabili Monasterio. Hoc suum.

Quòd Ecclesia pro bonis emptis, vel sibi donatis sit immunis ab onere solutionis bonatenentiæ, quicquid dicant nostrates in Clerico, cum in Ecclesiâ cesset prorsus fraus, quæ in Clerico, vt plurimum considerari potest; priusquam decretum prædictum fuisset per me domi interpositum, quod per Regiam Cameram demùm confirmatum extitit, obseruauit expressam dispositionem pro Ecclesia c. Regni huius, quod incipit *Item statuimus*, ibi, *nec pro bonis Ecclesiasticis*, secundum ordinem Ioann. Ant. de Nigris 98. Obseruauit pariter Regiam Cameram sic iudicasse sub diebus 12. Februarij, 1563. 24. Iulij 1600. & 7. Augusti 1602. Obseruauit etiam sic D. Cardinalem Grauelanum Regni huius Locumtenentem respondisse tunc Regi nostro Philippo II. immortalis memoriæ, & per hæc verba: *Circa il contribuire de Clerici, & persone Ecclesiastiche per li beni comprati, ò per altra maniera per essi acquistati, serà informata la M. V. che in questo Regno à Clerici, & persone Ecclesiastiche se l'offerua indeminutamente l'esentione à rispetto di beni de legitima successione, & detti beni Ecclesiastici in qualsiuoglia maniera acquistati per causa Ecclesiastica, & questo non è senza gran fauore, che si fa all'immunità Ecclesiastica, perche essendo beni de laici sottoposti all'apprezzi, & catasti, da doue si canano li pagamenti fiscali tanto ordinary, quanto extraordinary, come beni una volta affecti, & sottoposti al peso predetto, doueriano passare con il medesimo peso, conforme anchora alla dispositione della ragione canonica, non dimeno se li fa buona la detta esentione, come hò detto. Però in quanto all'altri beni comprati, ò nouamente acquistati per donatione ò altro titolo da Clerici particolari, si è offeruato perpetuamente, conforme alla Bulla dil Papa Honorio, pragmatiche, & decreti, che hanno contribuito come gl'altri, & questo bisogna esser così, perche altrimenti tutte le persone del Regno per euitare il peso di pagare, ponerieno li loro beni sotto finti, & simulati tituli in testa di Clerici, figli, fratelli, nepoti con confusione, & danno del Regno.* Obseruauit, & tandem consultationem Regiæ Cameræ Excellentissimo tunc D. Proregi factam sub
D. de Marin. Collect. Decr. Gener. & exempl.

die 7. Aprilis 1590. vbi inter alia sic legitur. *Et acciò V. E. resti informata del tutto, le facciamo relatione come in questo Regno à Clerici, & persone Ecclesiastiche se gli offerua indiminutamente l'esentione non solo per li beni Ecclesiastici acquistati per le Chiese in qualsiuoglia modo, & per qualsiuoglia titolo, ma anchora rispetto di beni, che se acquistano alli Clerici per legitima successione di loro padri, & altri propinqui, & questo non è senza gran fauore, che si fa all'immunità Ecclesiastica, atteso che peruenuti detti beni da laici sono sottoposti al peso delle collette, & come beni digià affecti, & sottoposti al peso predetto, doueriano passare con l'istesso peso reale; pero non obstante il predetto il quondam Serenissimo Rè Carlo II. à tempo che gouernaua il Regno à nome del Rè Carlo I. suo padre, volendo procedere fauoreuolmente, per una sua legge con capitolo particolare, ordinò, che li Clerici fussero trattati immuni dalle collette, non solo per li beni Ecclesiastici, mà anchora nè i beni, che à loro peruenessero per legitima successione; mà non quanto alli beni comprati da Clerici, ò ad essi donati, perche altrimenti tutti poneriano li loro beni sotto finti, & simulati tituli in testa di figli, & fratelli Clerici, &c. Ex quibus constat patenter in Regno semper fuisse seruatum, vt Ecclesia pro bonis emptis, vel sibi legatis, aut donatis immunis sit ab onere solutionis bonatenentiæ, cum in illa, quouis titulo acquirente cesset fraus, quæ sæpè sæpius considerari potest in Clerico; unde de hoc vltèrius dubitandum non est, ne dicam dubitantem grauissimâ intellectus infirmitate laborare.*

Cætera ad saturitatem pro hac sententia tuenda scripsit non minus doctus, quàm religiosus vir P. Ioannes Iuuenis Societatis Iesu, prout videre est in allegat. inter allegationes diuerforum impressas post librum 2. mearum iuris resolut.

D C C V.

Die 8. mensis Februarij, 1661. decreto.

SVper deductione petita per heredes quondam Ioannis Monforij ducatorum 779. 7 à litteris significatorialibus expeditis cõtra dictum quondam Ioannem ex causa interesse retardata: solutionis ducatorum 619.3.18. Regiæ Curiaë debitorum pro releuio Terrarum Sancti Saluatoris & Castri veneris, ob mortè quondam Lucretiæ de Capua matris dicti quondam Ioannis stante quod dictus quondam Ioannes ante, & post expeditionem litterarum significatorialium dictorum ducatorum 619.3.18. opposuerat compensationem cum maiori summa per Regiam Curiam debita dictæ quondam Lucretiæ, & successiuè eius hæredibus super Dohana Menæpecudum Apuliaë; quæ
FFF fff 2 quidem

quidem compensatio, quamvis de iure contra fiscum opponi non possit, quando credita, & debita ex diuersis stationibus procedunt, attamen sat est ad impediendum cursum vsurarum sortis fisco debitæ, nam si per Regiam Curiam in anno 1621. quo tempore fuerunt expeditæ litteræ significatoriales contra dictum Ioannem hæredem vt supra pro dicta summa ducatorum 619.3.18. ex causis dicti releuij, fuisset dictis hæredibus soluta quantitas eis debita super dicta Dohana Menæpecudum, prout decreto Collateralis Consilij eodemmet anno 1621. ordinatum extiterat, dictus Ioannes eodemmet tempore soluisset Regio fisco dictos ducatos 919.3.18. ex causa releuij debitos, cum fuissent postea in anno 1638. Regio fisco soluti ex affictu dictarum Ferrarum, & successiuè interesse aliquod currere non poterat, & aliàs prout in actis.

Factaque de prædictis omnibus relatione in Regia Camera per Magnificum Rationalem Andream Staracium coram Dominis Præsidentibus ipsius, audito Regio fisco, fuit per ipsam Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, visa petitione Partis fol. 6. & decreto Collateralis Consilij lato sub die 5. Nouembris 1621. fol. 11. ac solutione sortis principalis fol. 8. 9. & 26. quod fiat deductio significatoriae expeditæ pro interesse dictorum ducatorum 779.2. $\frac{1}{2}$ ex causis vt supra. Hoc suum.

Ad confirmationem huius determinationis vide D. Reg. Reuert. *decif. 443.* & quæ ego ibi obseruauit, sic referens omnes Doctores & priores, & recentiores qui hanc sententiam tutati sunt.

D C C V I.

Die 3. mensis Martij, 1661. Neap.

Visa instantia Ioannis del Rè petenti mandari Gabellotis, & Affictatoribus Gabellæ piscium, ne ipsum molestent quando contigerit se conferre ad piscandum pro vsu suo in maritimis Puteolorum, Baiæ, Resinæ, Portici. Turris octauæ, & in aliis huic fidelissimæ Ciuitati proximis, recognitoque decreto aliàs per Regiam Camera in similibus interposito sub die 22. Ianuarij 1568. cuius tenor est.

Die 22. mensis Ianuarij 1568. Neap.

IN causa nobilis Baptistæ de Ariano Sartoris petentis sibi restitui Pisces, & alia bona exequuta per Nobilem Ioannem Augustinum Pappalettera Affictatorem Gabellæ piscium Ciuitatis Neapolis, prout latius in actis.

Per Magnificum Militem Pirrum Antonium Stinca Regiæ Camera Summarie breuioristogæ Præsidentem, & causæ Commissarium facta relatione in Regia Camera, coram Domino Locumtenente, ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius, fuit per ipsam Regiam Camera consensu prouisum, & decretum, supradictum Affictatorem fore, & esse condemnandum, prout præsentis decreto condemnatur ad restituendum prædicto Baptistæ pretium Piscium exequutorum ad rationem granorum octo pro quolibet rotulo, & quod liceat supradictæ Baptistæ venari in maritimis prædictis pro eius vsu, & non commercij causa. Hoc suum.

Facta de his omnibus relatione in Regia Camera per Dominum Militem V.I.D. Donatum Antonium de Marinis Regiæ Camera Summarie Præsidentem, ac Regentem electum apud suam Catholicam Maiestatem in supremo Italiae Consilio, coram Domino Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius; per Regiam Camera consensu fuit prouisum, & decretum, prout præsentis decreto decernitur, & prouidetur, quod Gabelloti, & Arrendatores Gabellæ piscium obseruent ad beneficium dicti Ioannis del Rè præinserirum decretum Regiæ Camera, ac proinde liceat eidem in maritimis prædictis Pisces venari, siue piscari pro vsu suo tantum, & non commercij causa; hoc suum Regia Camera interponente decretum.

D C C V I I.

Die 14. mensis Martij, 1661.

Viso memoriale porrecto per Vniuersitatem in Gabellotos Gabellæ Terræ Misaniarum, Hydruntinæ Prouinciæ se conquerentes, quod nonnulli eius Ciues bona possidentes stabilia in territoriis locorum conuiciorum, ad illaque se conferentes, alibi ad panem emendum accedunt, & nullatenus in propria patria, ex qua discedunt, sic fraudantes Gabellam prædictam, quod proinde petitur mandari ciuibus dictæ Terræ, vt de cætero non audeant quando ad propria bona extra territorium sita accedunt causa illa colendi, siue colligendorum fructuum alibi quam in propria patria panem emere, & hoc ne Gabella prædicta imposita pro functionibus fiscalibus persoluendis, ac aliis extraordinariis vniuersalibus oneribus sustinendis, inutilis reddatur.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera per Spectabilem Dominum Regentem Donatum Antonium de Marinis Regiæ Camera Summarie Præsidentem, & Commissarium, coram Spectabile Domino Locum

Locumtenente, ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod ciues, & homines Terræ Misaniarum quando contigerit se conferre ab bona eorum in territorio Terrarum, vel locorum conuicinorum sita, nullatenus panem, siue farinam pro eorum vfu & sustentatione deseruientem emere præsumant alibi, quàm in dicta Terra Misaniarum eorum patria, quæ onus sustinet ipsorum foculariorum, & hoc sub pœna præscripta in bannis promulgatis, siue promulgandis aduersus illos Ciues, qui Gabellam prædictam fraudauerint. Hoc suum Regia Camera interponente decretum.

DCCVIII.

Die 14. mensis Martij, 1661.

SVper instantia facta per Vniuersitatem, & Gabellotos Gabellæ farinæ Terræ Misaniarum exponentes, nonnullos externos bona possidentes stabilia in territorio Terræ prædictæ, aliosquè similiter externos ad laborandum illuc accedentes secum asportare panem, & farinam non solum pro eorum vfu, & sustentatione, sed etiam commercij causa, sic vendentes panem, & farinam ciuibus Terræ prædictæ, in fraudem dictæ Gabellæ, quod proinde petitur mandari exteris prædictis, vt in futurum à prædictis abstineant, sub pœnis Regiæ Cameræ benè visis.

Factaque de his omnibus relatione in Regia Camera per Spectabilem Dominum Regentem Donatum Antonium de Marinis Regiæ Cameræ Summaria Præsidentem, & Commissarium, Spectabile Domino Locumtenente, & aliis Dominis Præsidentibus ipsius. Per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod exteri discedentes à propria patria, & accedentes ad territorium Terræ Misaniæ non audeant secum asportare panem, siue farinam causa illum, siue illam vendendi ciuibus dictæ Terræ, & hoc sub pœna præscripta in bannis

promulgatis, siue promulgandis aduersus illos, qui Gabellam farinæ in dicta Terra impositam fraudauerint; sed tantum liceat vnicuique extero singulo quoque die secum asportare rotulum vnum panis tantum, ad hoc, vt se alere possit. Hoc suum Regia Camera interponente decretum, &c.

DCCIX.

Die 17. mensis Martij, 1661.

IN causa in Regia Camera vertente inter Vniuersitatem Terræ Cermignani ex vna, & Magnificum Eustachium Sterlich eius Baronem ex altera, super solutione functionum fiscalium; suborto dubio in terminis pragmaticæ sanctionis, an essent recipiendæ nullitates per dictum Magnificum Baronem propositæ sub die 4. mensis Februarij proximi elapsi, aduersus decretum per Regiam Cameram latum sub die 14. mensis Ianuarij, & notificatum sub die 27. eiusdem mensis currentis anni; contendente dicta Vniuersitate nullatenus illas recipi posse ex quo fuerunt propositæ elapsis iam sex diebus à die notificationis decreti, & sic contra dispositionem dictæ pragmaticæ sanctionis, & replicante dicto Magnifico Barone in die sexta post decreti notificationem non potuisse nullitates præsentare, cum dies esset feriata in honorem Dei.

Facta de prædictis relatione in Regia Camera per Illustrem Ducem Diani Don Carolum Calà Regiæ Cameræ Præsidentem, & causæ Commissarium, coram Spectabili Domino Locumtenente, ac aliis Dominis Præsidentibus ipsius, per Regiam Cameram consensu fuit prouisum, & decretum, prout præfenti decreto decernitur, & prouidetur, quod nullitates propositæ per Magnificum Eustachium Sterlich Baronem Terræ Cermignani sub die 4. mensis Februarij proximi elapsi, aduersus decretum per Regiam Cameram latum sub die 14. mensis Ianuarij, & notificatum sub die 27. eiusdem mensis instantis anni, recipiantur, prout illas recipi mandatur, & ad earum discussionem procedatur, audita Vniuersitate. Hoc suum.

L A V S D E O.

FFFFf , I N D E X

I N D E X

S I V E

COLLECTANEA QVÆSTIONVM OMNIVM, quæ resoluuntur in Arrestis Regiæ Camerae Summariae Neapol. vulgò Decreta generalia, & exemplaria nuncupatis.

A

- ACTORVM** Magistri Magna Curia Vicaria non præstant fideiussiones de bene administrando, ex soliso sic seruato. Arrest. fol. 862
sto 333.
- Actuarij** Regia Camera debent quolibet die sabbati cuiuslibet hebdomada dare notitiam Procuratori fiscali de his, quæ gesta sunt in illa hebdomada in causis Regij fiscali. Arrest. 221. fol. 839
- Adiutorium** debetur Baroni eminenti aliam Terram ad rationem Carolenorum quinque pro foculario. Arrest. 187. fol. 832, Arrest. 220. fol. 839, & Arrest. 380. fol. 875
- Debetur ad eandem rationem** Carolenorum quinque pro maritagio filia. Arrest. 93. fol. 807, Arrest. 98. fol. 809, Arrest. 107. fol. 811, & Arrest. 488. fol. 904
- Debetur similiter** pro maritagio sororis. Arrest. 30. fol. 789, Arrest. 60. fol. 796, & Arrest. 68. fol. 799
- Debetur pro Monacagio filia** ad rationem granorum viginti quinque pro foculario. Arrest. 92. fol. 807, Arrest. 127. fol. 875, & Arrest. 565. fol. 922
- Debetur similiter** pro Monacagio Sororis. Arrest. 78. fol. 803, & Arrest. 92. fol. 807
- Debetur unum** Adiutorium, & non duplex in eodem anno, si casus occurrerit. Arrest. 380. fol. 875
- Adoba** debetur sine deductione expensarum. Arrest. 691. fol. 960
- Et sine deductione** annuorum introituum venditorum cum Regio Assensu. Arrest. 503. fol. 908
- Eius taxa** quomodo fiat. Arrest. 253. fol. 846
- Debetur à Monasterio** habente feudum. Arrest. 243. fol. 844
- Debetur etiam** de Alumeria Ischia. Arrest. 262. fol. 849
- Non debetur** quando Baro seruiuit personaliter illo anno. Arrest. 26. 31. & 32. fol. 788 & 789
- Non debetur à Præsidentibus** Regia Camera. Arrest. 19. fol. 786
- Nec ab Aduocato** fiscali Regia Camera. Arrest. 617. fol. 936
- Nec à Magro** Cancellario. Arrest. 20. & 39. fol. 786. & 790
- Non debetur Baroni** à subfeudatariis pro subsidio donatiui, nisi sit in possessione exigendi. Arrest. 38. fol. 790, Arrest. 76. fol. 803, Arrest. 289. fol. 854, & Arrest. 580. fol. 926
- Aduocatus** fiscalis Regia Camera habet potestatem carcerandi Actuarius, & Scribas sui Tribunalis, quando ei iustum videbitur. Arrest. 369. fol. 873
- Interuenit in causis** non obstante, quod eius frater utrinque coniunctus sit Aduocatus Partis. Arrest. 467. fol. 898
- Habet dimidiam** horam, pro suis occurrentiis, in Regia Camera qualibet die. Arrest. 172. fol. 828
- Aggregatus** ad sedile Equitum Neapolitanorum, gaudet Ciuitate Neapolitana, etiam si fuerit exterus; & tanto magis, si habitat, & domum habet. Arrest. 439. fol. 890
- Appretium** bonorum pro contributione onerum Vniuersitatis, quomodo, de quibus bonis fiat, & per quos soluantur. Arrest. 1. fol. 781

Animalium

Animalium quomodo fiat pro eadem contributione. Arrest. 71. fol. 800
Pecudum in Regia Dohana fidatorum, quomodo fiat. Arrest. 105. fol. 811
Industria animalium seruientium Centimulo feudali, ponitur in appretio, pro contributione Affictatoris Centimuli, si non viuatur per Gabellas. Arrest. 212. fol. 837
Nobiliter viuentes ponuntur in appretio ratione bonorum, nec minoratur appretium, ex causa Nobilitatis. Arrest. 61. fol. 796
Archiuarius Regia Camera debet conseruare omnia computa, eique debentur emolumenta computorum liquidatorum, vel liquidandorum Predecessorum. Arrest. 295. fol. 855
Archiuarij Prouinciarum debent transmittere librum originale ad Archiuum Neap. retentâ copiâ. Arrest. 539. fol. 916
Arrendatores Ferri, & Acciarj unius loci, pefunt liberè Ferrum, & Acciare extrahere per alias Prouincias, & vendere alijs Arrendatoribus. Arrest. 303. fol. 856
Articulorum impertinentia referuatur ad merita caufe. Arrest. 52. fol. 793
Audientia testium in caufis criminalibus committitur Doctori, qui se conferat in Partibus. Arrest. 338. fol. 863

B

B*aptizatus Neapoli cum uxore, & filia gaudet tanquam ortus Neap.* Arrest. 457. fol. 894
Eius filius alibi natus post Baptifmum patris gaudet uti Originarius. Arrest. 538. fol. 916
*Barones alibi habitantes sunt immunes à Gabel-
 lis pro fructibus feudalis pro vfu sua domus, & familia.* Arrest. 40 fol. 791, Arrest. 158. fol. 824, Arrest. 566. fol. 922, Arrest. 567. fol. 923, & Arrest. 668. fol. 952
Cogunt vafsallos foluto pretio, conducere extra territorium cum fuis animalibus victualia, & fructus, qui in feudo colliguntur, si sunt foliti ire ad veduram. Si verò fructus, & victualia in feudo collecta non fufficiunt pro domo, & victu Baronis, tenentur conducere, etiam fructus extra feudum natos. Arrest. 21. fol. 786
Non pofunt fe introumittere vifioni, & reuifioni Computorum Vniuerfitatis, fed tantum deputare Personam, qua aſſiſtat pro Aduertentiis. Arrest. 530. fol. 914
Sunt franchi ab aétuali hofpitatione militum, ſi habitant in alia Terra, fed contribuunt in pecunia. Arrest. 542. fol. 917
Tenentur demaliri facere Tapetum oliuarum, nouiter conſtructum ad emulationem Tapeti antiqui Epifcopi, nec prohibere pofunt ſuos vafsallos accedere ad Tapetum Epifcopi. Arrest. 164. fol. 826
Bilancia exactionis Dohana Menapecudum Apu-

lea ſunt conſignanda ſingulis menſibus per Caſcerios. Arrest. 337. fol. 863
Bona hereditata per Clericos contribuunt debitis contractis per Vniuerſitatem tempore, quo poſſidebantur per laicos. Arrest. 483. fol. 902, Arrest. 546. fol. 917, & Arrest. 554 fol. 919
Bonatentia liquidatur, & ſoluitur per Cataſtum, & Appretium bonorum, habita ratione fructuum; Et annui introitus etiam ponuntur in Cataſto, facta taxa Bonatentia, ſolutio iuxta taxam variari non poteſt, quouſque fiat nouum Cataſtum; Qui ſe dicit grauatum in Cataſto, & Appretio, ſoluit interim iuxta Cataſtum, & fit reuifio. Arrest. 558. fol. 920, Arrest. 639. fol. 942, & Arrest. 662. fol. 949
Bonatentiam ſoluunt Barones pro bonis burgenſaticis, ſed non pro feudalis. Arrest. 227. fol. 840, & Arrest. 559. fol. 921
Bonatentiam ſoluunt poſſidentes annuos introitus ſuper Gabellis Vniuerſitatis, non obſtante pacto franchitia, ad rationem ducatorum duorum, Introituum ſeptem pro centenario. Arrest. 614. fol. 935, Arrest. 321. & 322, fol. 860, & Arrest. 569. fol. 923
Neapolitani non ſoluunt bonatentiam. Arrest. 651. fol. 946
Exigitur via exequutia, ſed lapſo decennio, via ordinaria. Arrest. 559. fol. 920
Deducitur à contributione ouerum Vniuerſitatis. Arrest. 462. fol. 896
Non ſoluentes Bonatentiam in loca, vbi habent introitus, non ex hoc dicti introitus ponuntur in Appretio vbi habitant. Arrest. 459. fol. 895
Bonatentia ſoluitur in loco, vbi quis habitat, & non vbi poſidet, ſi Territoria ſunt promiſcua. Arrest. 329. fol. 862, & Arrest. 423. fol. 888
Eam ſoluunt Ciues Ciuitatis Caua alibi habitantes, ſed non ſoluunt in propria Patria, ex Priuilegio. Arrest. 673. fol. 954
Non ſoluunt Bonatentiam Praſidentes Regia Camera. Arrest. 188. fol. 832
*Bonatentes contribuunt Vniuerſitati in im-
 poſitionibus Ordinariis, & extraordinariis ſi habitent.* Arrest. 29. fol. 788, & Arrest. 569. fol. 923
Boues & alia animalia baccina, non poſunt exequi nec pro debitis particularibus, nec fiſcalibus, etiam ſi eſſent in ſpecie obligata. Arrest. 200. fol. 835
Sed in ſubſidium pro debitis fiſcalibus exequuntur, etiam ſi fuerint fidata in Regia Dohana: Venduntur fidatis eiufdem Dohana, nec macellari poſunt. Arrest. 481. fol. 982
Braccialis, ideſt viuens ex laboribus ſuarum manuum, ſoluit Gabellas, ſi vinitur per Gabellas, ſed non ſoluit Cataſtum, quia non habet

Index

- habet bona. Et soluit tantum Carolenos decem pro industria. Arrest. 694. fol. 962*
Et est immunis ab hospitio Militum. Arrest. 487. fol. 904
Brundusij habitantes, gaudent illius Priuilegiis, si ab Vniuersitate sint adsciti ciues, mediante Priuilegio, & actu habitent cum familia, & bonis. Arrest. 450. fol. 893
Castellanus, & Milites Brundusij sunt immunes pro debitis Vniuersitatis currentibus, sed pro contractis ante militiam contribunt. Arrest. 514. fol. 911
- C**
- C***amera reseruata Baronibus idest Terra, quas eligunt pro habitatione sunt exempta ab hospitiatione actuali Militum, sed non à Contributione. Arrest. 466. fol. 898*
Capitanei, & Patroni vascellorum sunt immunes in locis, ubi onerant à solutione Gabellarum pro eorum usu tantum, iuxta taxam Regia Camera. Arrest. 679. fol. 956
Carcerato pauperi Creditor debet subministrare alimenta, aliis ex carceratur. Arrest. 49. fol. 793
Cardinales Sancta Romana Ecclesia, qui solent quolibet anno habere tractam vini à Regno ex Gratia sua Maiestatis, si in uno anno non petant, in sequenti anno duplicatam tractam habere non debent: Verum est in arbitrio Suae Excellentie gratificari. Arrest. 497. fol. 906
Sed Cardinalibus non morantibus in Vrbe Romanon debetur tracta pradicta. Arrest. 604. fol. 932
Carrugium pecunia introituum Regia Dohana Apulia debet recta via adduci & transmitti ad Regiam Thesaurariam; illa vero quantitas, qua est designata Concessionariis, potest solui extra Thesaurariam. Arrest. 95. fol. 808
Cartarum ludi prohiberi non possunt à Dominis penarum in damnum Arrendatoris Gabella Cartarum. Arrest. 447. fol. 892
Casale vinens unitum Terra quoad onera, si postea diuidatur, quomodo fiant solutiones, & contributiones à Terrazanis, & Casalensibus, & ab Emptoribus bonorum. Arrest. 397. fol. 878, & Arrest. 560. fol. 921
Casale potest se diuidere, & separare à Terra, sum qua prius in commune manebat circa solutiones fiscalium, sed hoc citra praiudicium iurium fisci, à quo voluerit exigere. Arrest. 592. fol. 929
Casalia exigunt functiones fiscales pro bonis accastatis, & sitis in ipsis Casalibus, qua sunt Ciuium Terra. Arrest. 293. fol. 855, Arrest. 514. fol. 919
Casalia Mercuriani, Hospitaletti, Ciucciani Terra Noua Sancti Martini, Trustulani, Sancti Iacobi, Petra Fusarum, Mugnani, & Quattrellarum, qua sunt feuda Montis Virginis habent immunitatem Contributionis Platearum, Barricellorum, & Hospitationis Militum. Arrest. 226. fol. 840, & Arrest. 244. fol. 844
Et à Gabella Sbarrarum. Arrest. 270. fol. 851
Et à passu Summa & Quartucio, & Porta Nola. Arrest. 402. fol. 880
Casalium Neapolis Ciues gaudent immunitatibus Neapolitanorum. Arrest. 236. fol. 842
Castellanus Regius habet franchitiam Dohana tanquam Ciuis. Arrest. 166. fol. 827
Castellanus, Castri Noui, & Castri Oui habet immunitatem Gabella Carnis, qua fit in diebus Castris pro suo usu, & Militum. Arrest. 276. fol. 852, & Arrest. 407. fol. 884
Castellani debent dare cautionem unciarum centum de bene administrando. Arrest. 327. fol. 861
Catastum non est faciendum singulis annis, sed si aliqui se lafos dicunt infra mensem post petitionem, eliguntur Reuisores, qui infra alios duos menses cognoscunt de interesse Conquerentium, & interim soluitur iuxta Catastum. Arrest. 65. fol. 798
Quomodo fiat Catastum, & contributio in collectis pro bonis, pro mercibus, pro industria, pro focularibus, à sexagenariis, & miserabilibus, à focus absentibus, & pro debitis contractis. Arrest. 66. fol. 798, Arrest. 74. fol. 802, & Arrest. 576. fol. 924
Animalium Catastum quomodo fiat. Arrest. 71. fol. 800
Catastum Vniuersitatum committitur per Regiam Camera expertis, & non scribis, vel Capitaneis locorum. Arrest. 582. fol. 927
Causa fiscales expediuntur designatis diebus, videlicet die Luna causa, in quibus fiscus est actor; die Martis Significatoria; die Mercurij & Sabbati cause Partium; die Iouis, & Veneris Computa. Arrest. 219. fol. 839
In diebus Luna, Mercurij, & Iouis expediuntur secundum dies assignatos Dominis Presidentibus; In diebus vero Martis, Veneris, & Sabbati sunt Communes. Arrest. 574. fol. 924
Causa dubia vertentes in Regia Camera compromittuntur eidem Tribunali, sed hodie id prohibetur. Arrest. 55. fol. 794
Cedularium, & Quinterniones Regia Camera quomodo regulari debent circa Alienationes, Refutationes & successionem declaratur. Arrest. 644. fol. 944
Caparum Comina non debetur Gabellois pro quolibet Curru, vel salma Caparum, & exactum restituitur. Arrest. 312. fol. 858
Ciues Neapolitani habentes domum in Ciuitate, sed

- sed habitantes in Massariis ibi existere intelliguntur, ubi pro maiori parte anni habitant, ut sic possint gaudere priuilegiis habitantium. Arrest. 7. fol. 783*
- Ciues Amalphia habent immunitatem, & franchitiam directuum Dohana in toto Regno ut Ciues Neapolitani, donec incolatum fecerint in Ciuitate Neapolis. Arrest. 173. 176. 178. 179. & 185. fol. 828. cum seqq.*
- Ciues Brundusini, vel exteri ascripti ut Ciues Brundusini habent immunitatem donec incolatum fecerint in Ciuitate Brundusij. Arrest. 224. fol. 840*
- Ciues Bareses non habent priuilegium extrahendi Oleum extra Regnum sine solutione directuum Dohana. Arrest. 334. fol. 863*
- Ciues Capua, eiusque Casalium non habent priuilegium non hospitandi Milites. Arrest. 339. fol. 864*
- Ciues Caua alibi habitantes sunt immunes à gabellis pro rebus commestibilibus pro eorum usu; sed debent dare notitiam Gabellotis, ut sciatur usus. Arrest. 687. fol. 959*
- Sunt etiam immunes à solutione directuum Dohana pro mercantiis, quas contractant iuxta eorum priuilegia; sed Emptores tenentur solum soluere ius fundaci, si non sunt franchi. Arrest. 27. fol. 788. Ciues licenses, vel ascripti in Ciuitate licensi.*
- Ciues Castri Maris habent immunitatem non hospitandi Milites, nec contribuendi. Arrest. 496. fol. 906*
- Per habitationem, & numerationem habent franchitiam directuum in Dohana licensi. Arrest. 189. fol. 832*
- Et in toto Regno. Arrest. 259. fol. 848*
- Ciues Manfredonia habent franchitiam granorà sex prouincia, tam si sint Ciues oriundi, quam habentes domicilium cum maiori parte bonorum, vel habitauerint per decennium cum familia. Arrest. 183. fol. 831*
- Ciues Regitani alibi possidentes bona soluunt bonatenentiam. Arrest. 216. fol. 838*
- Sed sunt immunes directuum in omnibus Dohanis. Arrest. 463. fol. 896*
- Ciues Turris Ottaua sunt exempti à seruitio Curruum, & Barcarum, quia est Casale Neapolis. Arrest. 152. fol. 822*
- Ciues Terra Mizaniarum, quando contigerit se conferre ad bona eorum in territoriis terrarum & locorum conuicinorum sita non possunt panem siue farinam pro eorum usu & sustentatione deseruientem alibi, quam in dicta Terra Mizaniarum emere. Arrest. 707. fol. 968. & 969*
- Nec Exteri discedentes à propria patria, & ad dictum Territorium Terra Mizania accedentes possunt secum panem siue farinam asportare, causa, illum vel illam vendendi ciuibus dicta Terra. Arrest. 708. fol. 969*
- Ciues exteri habitantes in aliqua Terra, & in eadem numerati pro foculari, vel adhuc non numerati contribuunt oneribus, & debent gaudere honoribus aliorum Ciuium. Arrest. 151. fol. 822*
- Ciuitas Neapolitana competit, eaque gaudet ducens uxorem ortam Neapoli, & habens domum, licet Emphyteuticam. Si uero domus Emphyteutica in commissum inciderit, non gaudet. Arrest. 292. fol. 854*
- Si domus sit dotalis, sufficit. Arrest. 354. fol. 808, & Arrest. 619. fol. 936*
- Vel empti cum pacto de retrouendendo, etiam sufficit. Arrest. 626. fol. 938*
- Mortua uxore post petitum priuilegium gaudet. Arrest. 570. fol. 923, & Ar. 368. fol. 872*
- Habentes solam domum, non gaudent, sed debent etiam ducere uxorem. Arr. 340. fol. 864*
- Hac ciuitas debet confirmari per prouisiones Regia Camera, & fidem Capitanei Platea, ut in Dohana admittatur pro franco. Arr. 389. fol. 877*
- dem ciuitate gaudet allectus ad sedilia Nobilium Neapolis. licet non sit ortus nec originarius Neapolis. Arrest. 588. fol. 928*
- Non gaudent hac ciuitate ementes domum fictitiè, imò in penam vendentes priuantur dominio domus, & ipsi emptores soluunt pretium fisco. Arrest. 54. fol. 794*
- Non etiam filij expositorum in Hospitali Sanctissime Annuntiate, prætèxtu sint originarij, sed solum gaudent ipsi expositi. Arrest. 261. fol. 848, Arrest. 509. fol. 909, Arrest. 578. fol. 926, & Arrest. 672. fol. 953.*
- Notoria ciuitas Neapolitana, & longissimi temporis prabet immunitatem à retentione fiscalium. Arrest. 661. fol. 949*
- Ciuis ortus in aliqua Ciuitate gaudet priuilegiis, & immunitatibus illius. Arrest. 254. fol. 847. & Arrest. 267. fol. 850*
- Numeratus in una Terra pro foculari si discesserit, adhuc remanet ibidem pro foculari, ibique soluit, non obstante quod sit aggregatus ad aliam Terram. Arr. 251. fol. 846*
- Si uero fuerit numeratus in una, & numeratus in alia, tenetur contribuere pro debitis contractis in prima Terra, ante numerationem in secunda. Sed pro debitis contractis post numerationem in secunda soluit ut Bonatenes tantum. Arr. 165. fol. 826, & Arr. 283. fol. 853*
- Clerici habent immunitatem collectarum, & aliarum impositionum fiscalium iuxta declarationem Regia Curia. Arrest. 56. fol. 794, Arrest. 590. fol. 928, & Arrest. 637. fol. 941*
- Non tenentur in futurum soluere collectas, nec functiones fiscales pro bonis prius accatastatis, & emptis ante clericatum, nisi pro residuo illius anni, quo fit clericus. Arrest. 17. fol. 788*
- Possunt extrahere uina peruenientia ex suis beneficiis sine solutione gabella. Ar. 34. fol. 790*

Index

- Ementes à Clericis vinum natum ex eorum beneficiis, & territoriis non includuntur in prohibitione, & noua impositione. Arrest. 33. fol. 789, & Arrest. 40. fol. 791*
- Clerici non possunt extrahere frumentum suarum Abbatiarum extra Regnum, nisi cum licentia Proregis, & in casu maxima fertilitatis. Arrest. 471. fol. 899*
- Pro oleis immisissis in Dobana peruentis ex suis Abbatibus, sunt immunes pro usu; Pro reliquo soluunt directus Emptores. Arrest. 562. fol. 921*
- Clerici habent immunitatem pro filiis ante clericatum ex legitimo matrimonio susceptis. Arrest. 502. fol. 907, & Arr. 595. fol. 930*
Sed non habent pro filiis naturalibus. Arr. 302. fol. 856
- Habitantes cum laicis, & è contra, non hospitantur Milites, siue domus sit laicorum, siue clericorum, sed laici contribuunt in pecunia. Arrest. 461. fol. 896, & Arrest. 491. fol. 905*
- Si soli habitent clerici, non hospitantur Milites, nec contribuunt. Arrest. 157. fol. 824*
Sed in reparatione murorum contribuunt. ibid.
- Habent Franchitiam à gabellis pro uno famulo, idemquè seruiatur, si aliquis consanguineus eis seruiet confidenter. Arr. 154. fol. 823*
- Si verò haberent alios famulos externos, qui nihil habent in eorum Terris, & viuunt continuo victu clerici, sunt etiã Franchi dicti famuli, sed si aliquid possident non sunt franchi. Arrest. 203. fol. 836*
- Habent Franchitiam Farina, etiã si non macinant. Arrest. 495. fol. 905*
- Clerici sunt immunes, si sint in sacris, vel si sunt in minoribus seruiunt Ecclesia in habitu, & tonsura. Arrest. 469. fol. 898*
- Clerici Graci habent eandem immunitatem clericorum Latinorum. Arrest. 207. fol. 836*
- Quid de eorum uxoribus, filiis, bonis, & animalibus. Arrest. 156. fol. 823*
- Eorum filij separatè viuentes, non habent immunitatem. Arrest. 523. fol. 913*
- Coloni bonorum Ecclesia sunt immunes à gabellis, etiã pro rata fructuum propria industria, si sunt numerati pro focularibus in alia Terra, secus si in eadem, ubi tenent afflictum. Arrest. 88. fol. 806, & Arrest. 669. fol. 952*
- Sed Censuarj non sunt immunes, & contribuunt functionibus cum Vniuersitatibus, ubi sita sunt bona, qua tenent ab Ecclesia cum censu annuo frumenti, tanquã Bonatenentes, deducto tamen onere census, quem soluunt Ecclesia. Arrest. 268. fol. 850*
- Coloni, seu Affictatores bonorum, & territoriorum Regij fisci soluunt gabellam pro fructibus natis in territoriis affictatis. Arrest. 431. fol. 888*
- Commisarij petentes in Regia Camera pro uisione computorum Vniuersitatis, si uisis computis aliqui apparuerint debitores, salarium Commisarij soluitur per debitores, si verò non fuerint reperti debitores, soluitur per petentes. Arrest. 194. fol. 834*
- Commisarij destinati per Creditores maioris summa debent pecuniam diuidere per as, & libram omnibus Creditoribus pro rata. Arrest. 644. fol. 944*
- Commissiones Causarum facta per Dominum pro Magno Camerario debent subscribi per eundem, & nctari qua sunt causa commissa per Actorum Magistrum. Arrest. 378. fol. 875*
- Comparitio denunciationis mortis Feudatarij ultimo die anni facta, debet ostendi Aduocato fiscali, & Rationali Cederalarij. Arrest. 645. fol. 945*
- Compensatio non admittitur de credito feudatarij cum fisco, cui debet soluere reueium. Arrest. 671. fol. 953*
- Computa Vniuersitatis bis uisa, textio non reuidentur. Arrest. 320. fol. 859*
- Visa per scribas Regia Camera reuidentur per Thesaurarios, Perceptores & alios Officiales Regia Camera. Arrest. 490. fol. 905*
- Non tamen reuidentur, nisi facta prius solutione, vel deposito significatoriarum. Arr. 427. fol. 887*
- Computantes, & Ministri pecuniarij debent notare dies, in quibus soluitur pecunia in Thesauraria, & producere cautelas exitus cum data illius diei sub pœna quadrupli. Arrest. 91. fol. 806. 32*
- Conceptus Neapoli; sed ortus extra Neapolim causa fugienda pestis, vel tumultus habetur tanquam natus Neapoli, omnibusque priuilegiis Neapolitanorum gaudet. Arrest. 182. fol. 853, Arrest. 360. fol. 870. Arrest. 363. fol. 871. Arr. 423. fol. 886. & Arr. 570. fol. 926*
- Condemnatus ad mortem per Regiam Cameram exit absque Pennoe Magna Curia Vicaria. Arrest. 297. fol. 855*
- Confiscatio bonorum Rebellis non comprehendit bona subiecta fideicommissis in damnum aliorum, qui ad fideicommissum uocantur. Arrest. 680. fol. 956*
- Consiliarius status, & belli habet franchitiam super Arrendamento ferri. Arrest. 629. fol. 939*
- Consules artis, eiusque Iudex, & Actorum Magister debent mutari singulis annis, & stare sindicatui. Arrest. 145. fol. 820*
- Consulum Artis, aliquo impedito, per Regiam Cameram subrogatur alius. Arr. 135. fol. 817*
- Consultatio, qua fit per Regiam Cameram Domino Proregi, debet explicari quod fit de communi consensu, si verò aliquis, vel aliqui contradixerint, debet dici pro maiori Parte, Dominos Præsidentes fuisse uoti, & quod unus, duo, vel tres fuerunt in uoto contrario. Arr. 294. fol. 855, & Arrest. 670. fol. 953*
- Commisarij petentes in Regia Camera pro ui-*

D

- Et debet consignari in manibus Sua Excellentia, vel eius Secretary, & non Partibus.*
Arrest. 239. fol. 843
- Continui sua Maiestatis soluunt bonatenentiam tantum ubi possident bona, exceptis debitis contractis antequam fuissent continui.*
Arrest. 331. fol. 862
- Contrabannum Serici Calabria, vulgò, di Bisignano, spectat ad eundem Principem Bisignani, si sua Gabella granorum septem fuerit fraudata; Si verò etiam Gabella Regia Curia granorum quinque fuerit fraudata, soluenda est extimatio Serici Regia, Curia. Arrest. 191. fol. 833*
- Contractus stipulati extra Regnum cum obligatione honorum in Regno, debent registrari in Archiuo Neapolitano infra mensem, si fuerint stipulati Beneuenti, si in statu Ecclesiastico, vel ulteriori Sicilia infra duos menses, si in aliis Partibus Italia infra sex menses si ultra montes, infra annum, alias nullam habent hypothecam. Arrest. 539. fol. 916*
- Contributio pro constructione Turrium Maritimarum fit generaliter ab omnibus Vniuersitatibus; sed si distant à locis maritimis duodecim milliaria soluunt medietatem contributionis. Arrest. 301. fol. 856, & Arrest. 381. fol. 875*
- Sed Vniuersitas Insula Capra non contribuit, quia illas custodiunt, & quandoque construxerunt. Arrest. 313. fol. 858*
- Contributio fit per filium pro bonis patris in debitis Vniuersitatis contractis, antequam succederet. Arrest. 511. fol. 910*
- Contributio fit etiam pro industria massaria in solutione fiscaliam. Arrest. 348. fol. 867*
- Credentzerij, & alij officiales Regia Dohana nihil possunt recipere pro munere ab Arrendatoribus sub pœna priuationis officij. Arrest. 217. fol. 838*
- Curia Baiuli cognoscit causas infra duos Augustales, quæ non pertinent ad Magnam Curiam Vicaria. Arrest. 406. fol. 881*
- Sic etiam cognoscit causas ducatorum trium. Arrest. 421. fol. 885*
- Habet determinatum numerum Notariorum, qui recipiunt suas obligationes, videlicet, sexdecim in Ciuitate, & octo in Casalibus. Arrest. 316. fol. 859*
- Custodiam Maritima ab hostibus tenentur facere etiam patres onusti duodecim filiorum, & Neapolitani alibi habitantes. Arrest. 696. fol. 963*
- D** *ebilitatus, & mancus est franchus, & immunis pro capite tantum. Arrest. 133. fol. 817, & Arrest. 184. fol. 831*
- Et si est mutus deducitur à numeratione. Arrest. 264. fol. 849*
- Debitorum Regia Curia vigore significatoriarum exiguntur cum reservatione iurium pro interesse. Arrest. 344. fol. 866*
- Declaratoriarum ius soluunt ministri pecuniarj pro rata, eo quod habent unum cum dimidio pro centenario impositionis, quam exigunt. Arrest. 284. fol. 853*
- Sed nulla portio datur Aduocato fiscali. Arrest. 230. fol. 841*
- An & quando fiat Deductio significatoria expedita pro interesse alicuius summa ex causa retardata solutionis. Arrest. 705. fol. 968*
- Dieta Iudicis extra Regnum euntis pro seruitio sua Maiestatis taxantur arbitrio Domini Proregis. Arrest. 615. fol. 935*
- Et Regij Consiliarj taxantur per Regiam Camera. Arrest. 632 fol. 940, & Arrest. 655. fol. ...*
- Dirictus Secretary, & Rationalium pro decretis, accensionibus Candelarum, & Affictus Terrarum Saldarum taxantur certo modo. Arrest. 486. fol. 904*
- Doctor de Collegio remittitur in suis causis ad Magnam Cancellarium. Arrest. 256 fol. 847*
- Deputatus super liquidatione numerationis sedet in Regia Camera, in pede Banca inter Procuratorem fiscalem, & Notatorem. Arrest. 245. fol. 844*
- Dohana Neapolis regitur cum accessu qualibet hebdomada, alicuius Presidentis. Arr. 139. fol. 818*
- Dohana semel soluta, si postea res melioretur iterum non soluitur, nisi tempore primæ solutionis Dohana reperiatur meliorata. Arrest. 464. fol. 896*
- Dohana dirictus debentur de serico, quod asportatur Neapolim in Petio Pelluti de Catanzario. Arrest. 424. fol. 886*
- Similiter debentur quando extrahitur per extra Regnum. Arrest. 425. fol. 886*
- Dohana dirictus pro extractionibus taxantur certo modo. Arrest. 484. fol. 903*
- Dohana Menapcedam Apulia capere potest aliena territoria pro Erbagio, soluto pretio. Arrest. 104, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 128, 129, 130, 131, fol. 811. cum seqq.*
- Sed hoc intelligitur, si sunt solita capi pro Erbagio, vel si non sunt solita capi, tamen Erbagia venduntur aliis. Si verò Erbagia deseruiunt pro vsu Ciuium, capere non potest. Arrest. 231. fol. 841*
- Estque notandum, quod Dohana predicta Menapcedum*

GGGggg 2 napecudum

Index

E

- napecudum soluit pretium solitum Dominis territoriorum pro erbagio, licet non utatur aliquo anno ex defectu pecudum. Arrest. 353. fol. 868*
- Huius Dohana regimen requirit, ut quolibet anno libri presententur in Regia Camera. Arrest. 140. fol. 818*
- Eiusdem Dohana Dohanerius sedet in Regia Camera post fisci Patronum. Arrest. 545. fol. 917*
- Et praestat iuramentum de fideliter exercendo in manibus Proregis. ibidem*
- Et debet presentare bilancium exactionis facta & facienda singulis quindecim mensibus. Arrest. 516. fol. 911*
- Eiusdem Dohana diuersa capitula deoisa ponuntur. Arrest. 414. fol. 882*
- Domanium si petitur per Vniuersitatem, soluitur pretium infra certum tempus, & contribunt Particulares. Arrest. 482. fol. 902*
- Domicilium habens Neapoli substat onus focularis in Terra, ubi est ortus & retinet uxorem, licet non reperiat numeratus. Arrest. 404. fol. 880*
- Donatio omnium bonorum facta per patrem filio militi secum viuenti, non excusat a solutione fiscalium, & aliis oneribus Vniuersitatis, tanquam simulata, & fraudulenta. Arrest. 305. fol. 857*
- Similiter donatio bonorum facta per patrem filio clerico, in quorum possessione remansit, fructus percipiendo, non excusat ipsum a contributione Collectarum & onerum Vniuersitatis. Arrest. 336. fol. 863*
- Sed donationes bonorum facta Clericis, ut promoueantur ad sacros Ordines, sunt immunes a solutione fiscalium, & onerum Vniuersitatis, tam si fiant a patribus, quam ab aliis, dummodo non fiant in fraudem. Arrest. 408. fol. 881*
- Et tales donationes si fiant a patre non debent excedere portionem tangentem filio, ne dicantur in fraudem. Arrest. 551. fol. 919*
- Donatio, quod fit sua Maieitati contribuit Ciuitas Caieta. Arrest. 211. fol. 837, Ciuitas Caua, Arrest. 37. fol. 790, Ciuitas Capua; Arrest. 517. fol. 911, & omnes Ciuitates habentes immunitatem, non obstantibus suis priuilegiis, ibidem.*
- Dos, & Antephatum, & eorum interesse deditur a bonis confiscatis etiam feudalibus. Arrest. 149. fol. 821*
- Dotis a securatio conceditur uxori, in bonis viri, etiam si fuerit Thesaurarius Regis, vel Primipilus. Arrest. 685. fol. 958*
- Ecclesia non tenetur contribuere functionibus fiscalibus pro bonis emptis, & donatis, quia in ea non consideratur fraus. Arrest. 272. fol. 857, Arrest. 533. fol. 914, & Arrest. 546. fol. 917*
- Ecclesia pro bonis emptis, vel sibi donatis, immunis esse debet ab onere solutionis bonatenentia, quia in ea fraus cessat. Arrest. 704. fol. 967*
- Ementes a Rege bona confiscata non soluunt gabellam tanquam contrahentes cum Rege. Arrest. 682. fol. 957*
- Ementes bona a Clericis non sunt immunes ab oneribus vniuersalibus in futurum, quia mutando dominium, mutant conditionem. Arrest. 379. fol. 875*
- Ementes bona Ciuium alicuius Terra tenentur contribuere ad debita contracta per Vniuersitatem illius Terra, si venditores non sint soluendo. Arrest. 330. fol. 862*
- Emolumenta Nundinarum spectant ad Magistrum Nundinarum, etiam tempore prorogationis ipsarum Nundinarum. Arrest. 143. fol. 819*
- Episcopus non soluit bonatenentiam. Arrest. 430. fol. 888*
- Erarij officium, quis cogitur exercere in Terra ubi habitat, licet sit numeratus in alia. Arrest. 544. fol. 917*
- Excusantur senex, Infirmus, vel habens octo filios. Arrest. 291. fol. 854*
- Euntes in cursum cum vascellis contra Hostes se obligant ad mortem naturalem de seruandis promissis, ac etiam praestant cautionem ducatorum mille de danda decima Regie Curiae, praeda, quam faciunt. Arrest. 686. fol. 958*
- Exactio penarum vigore obligationum incusatarum spectat ad Perceptorem Magnae Curiae, qui debet consignare listas Capitaneis Iustitiae Neapolis, foris vero mittere Commissarium. Arrest. 342. fol. 865*
- Significatoriarum fit a Perceptore, sine aliquo directu, quia habet a fisco Carolenos quindecim pro centenario. Sed commissarij, qui vacant, habent solum tres Carolenos singulis diebus, Arrest. 428. fol. 886*
- Foculariorum diuisim fieri debet, & pro parte cuiusque feudi possessi. Arrest. 703. fol. 966.*
- Exactio pecuniarum debitarum Regio Patrimonio super Arrendamenti quomodo fiat, Arrest. 641. fol. 942*
- Excomputum debetur Arrendationi per aduentum Classis Turcarum. Et interim suspenditur exactio alicuius summae pro extaleo Arrendamenti, Arrest. 323. fol. 860*
- Executiones facta pro debito Vniuersitatis subhaerantur, & venduntur in eadem Terra, nec*

- nec extrahuntur, nisi non reperto Emptore. Arrest. 356. fol. 869*
- Exitura ius non soluitur pro Oleo onerato in Nauigio ferendo Neapolim ubi effectiue delatum fuit. Arrest. 24. fol. 787*
- Sed soluitur regulariter toties, quoties Navis onerata mercibus exierit, etiam si cum eisdem mercibus ad eundem Portum redeat, unde iterum exeat, nisi ventorum vi redierit. Arrest. 4. fol. 782*
- Expensa ultima infirmitatis, medela, funeris, & Salarium Medici praferuntur aliis creditoribus hypothecariis, & etiam fisco, sed non praferuntur Creditoribus cum Regio assensu super feudalibus. Arrest. 17. fol. 786, & Arrest. 678. fol. 956*
- Expositi Sanctissima Annuntiata numerati in diuersis Terris pro focularibus deducuntur à numeratione, quia habentur tanquam orti Neapoli, sed non eorum filij. Arrest. 261. fol. 848. vide in verbo Ciuilitate Neapolitana.*
- Exteri iter agentes ementes à Tabernariis nihil soluunt pro Gabellis; Cines uero soluunt, si Taberna sit alterius Domini, & non Vniuersitatis. Arrest. 500. fol. 907*
- Habitantes in aliqua Terra ad tempus pro suis negotiis sine familia non soluunt Gabellas, nec sustinent hospitium militum. Arrest. 478. fol. 901, & Arrest. 489. fol. 909*
- Sed mercantiliter uiuentes sustinent onera Terra, in qua habitant pro industria. Arrest. 385. fol. 876, & Arrest. 654. fol. 847*
- Extimatio mercantiarum fit iuxta tariffam, si extrahuntur à Regiis Dohanis, si uero uenduntur intus Dohanam fit extimatio iuxta pretium, quo uenduntur, & ita regulantur directus Dohanerij. Arrest. 296. fol. 855*
- Extractio biscotti pro seruitio Sanctissimi Domini Papa est francha directuum pro Papa, non pro uenditore. Arrest. 45. fol. 792*
- Extra Regnum facta ab aliis habet onus soluendi Magistro Portulano tarenum unum, & granos duos pro Cantario à forasterio, sed à Cive granos undecim; Si uero Extractio fiat infra Regnum, fit sine aliqua solutione. Arrest. 6. fol. 783, & Arrest. 45. fol. 792*
- Extractio Equorum fit cum fideiussione. Et si postea Equi reuersi fuerint in Regno debent Extrahentes illos presentare Capitaneo Grascia & cassari facere fideiussione, nec admittitur probatio per testes, quod reuersi fuerint. Arrest. 318. fol. 859*
- Extractio mercium à Rigio pro Nundinis Salerni, si applicauerunt in Dohana Veteris nihil soluunt, si prius fuerit data cautio de ferendo Salernum, ubi adest fundacus Regius. Arrest. 299. fol. 856*
- Extractio Vini, nè sit fraudulenta debet notari de partita in partitam, Provisionibus Extractionum expeditis per Regiam Camera cum die, partita & Barca cum mentione de aliis partitis, & ita seruare debent Portulani. Arrest. 307. fol. 875*
- Extractio Vini non debet fieri, absque licentia, & debitis expeditionibus obtentis, alias proceditur ad uenditionem Vini & Tartana, & pretium incorporatur ad beneficium Regia Curia & Partitarij. Arrest. 701. fol. 965*
- Extractio Vegetum duarum vini, uel media olei pro ferendo Neapolim fit sine aliquo salario, sed tantum cum cautione de ferendo. Arrest. 218. fol. 839*
- Extractio prohibita pecunia extra Regnum non comprehendit Mercatores accedentes ad Nundinas, & ex uenditione mercium retrahentes pretium, & pecunias, quas extrahunt. Arrest. 193. fol. 833, & Arrest. 214. fol. 838*
- Non committitur pena extractionis pecuniae, eiusque amissio, nisi extrahens fuerit repperus in confinibus Regni. Arrest. 676. fol. 955*
- Extractio nè fiat cum fraude, debet in locis Maritimis deputari uir probus, qui cum Portulano ubi adest, & Notario fidem faciat de quantitate exonerata & immissa cum responsalibus. Arrest. 59. fol. 790*
- Et debet fieri per totum mensem Septembris, nisi captum sit onerari & non potuerit compleri. Arrest. 58. fol. 795*
- Debet concedi per unum locum, & non per duos alternatiue. Arrest. 285. fol. 853*
- Extrahens uictualia à locis maritimis tenentur prestare fideiussione de asportando in locis permisis, qua fideiussiones praestantur apud Magistros Portulanos, nisi ordinatum fuerit praestari in Regia Camera, quo casu, Copia fideiussione praestata, transmittitur ad Portulanum. Arrest. 697. fol. 963*
- Extrahentes frumentum, uinum, oleum uel alia cum solutione directuum, illis amissis per Naufragium in eadem Maritima, possunt extrahere similem quantitatem sine noua solutione directuum. Arrest. 134. fol. 817, Arrest. 186. fol. 832, Arrest. 324. fol. 860, Arrest. 332. fol. 862, & Arrest. 690. fol. 959*
- Extrahentes per infra Regnum nihil soluunt. Arrest. 6. fol. 783, & Arrest. 45. fol. 792*

F

- F**amuli Monasterij non soluunt Gabellam farina pro pane, quem dietim eis dat Monasterium. Arrest. 698. fol. 693
- Famuli Sacerdotum habitantes extra domum non gaudent immunitate Gabella farina. Arrest. 649. fol. 946

Index

- Famuli exterorum immunium à gabellis sunt etiam ipsi immunes, qua immunitas est in beneficium famulorum, & non Dominorum sed in eorum patria si manent pro famulis, solvunt ut alij Cives. Arrest. 549. fol. 918*
- Feudatarius citatur in loco feudi, & ibi notificatur Aerarius. Arrest. 640. fol. 942*
- Feudo devoluto ad Regiam Curiam, subinfudationes non resolvuntur, quando sunt feuda quaternata, secundum quid, qua tenentur à Rege, sed sub Barone: Quod si sint feuda plana, & de tabula, siue excadentia solita concedi, neque resolvuntur subinfudationes, quia primo casu adest Assensus Regis, in secundo casu, assensus legis. Similiter Barone carente successore, tempore subinfudationis, neque fit locus devolutioni. Arrest. 665. fol. 951*
- Fida animalium Regia Dohana Menapecedum Apulia non solvitur, si oves non sunt fidata in Regia Dohana, nec dependent ab illis. Arrest. 591. fol. 929*
- Neque solvitur per Abbatiam Sancti Leonardi della Matina pro animalibus Abbatia ex privilegio. Arrest. 25. fol. 787*
- Hac fida deducitur ab appretio, si vivitur per appretium, secus si per gabellas, Arrest. 317. fol. 859*
- Fida unius anni non renovatq; in aliis, non solvitur, quia non inducitur solitum. Arrest. 610. fol. 934*
- Fidati Regia Dohana delinquentes non remittuntur Baroni, sed pro delictis commissis antequam essent fidati remittuntur. Arrest. 553. fol. 919*
- Contra eos non datur electio fori in prima instantia in causis Civilibus, Criminalibus, & mixtis. Arrest. 683. fol. 957*
- Fideiussiones praestanda in Regia Camera possunt à quocunque actorum Magistro illius recipi. Arrest. 453. fol. 894*
- Debent referri qualibet Hebdomada in banta, & dietim de illis dari nota Aduocato fiscali. Arrest. 172. fol. 828*
- Fideiussiones Baliaus taxantur pro valore fructuum unius anni, cum obligatione Baliaj praesentandi computa quolibet anno. Arrest. 472. fol. 899*
- Filius subintrat in foculari patris, cuius est haeres, numerati in sua Terra, licet alibi habitaverit, & fuerit aggregatus, si alius non adsit, qui sustineat foculare, proinde ibi solvit. Arrest. 648. fol. 945, Arrest. 606. fol. 933, Arrest. 392. & 393. fol. 878*
- Filius numeratus sub foculari patris Aversa, sed tanquam Doctor habitat Capua, tenetur contribuere Capua uti foculare acquisitum, donec pater vixerit; Eo verò mortuo, solvit Aversa, quia subintrat, & sustinet foculare patris aversa numerati, nisi alij fratres subintrant idem foculare patris. Arrest. 392. fol. 878, Arrest. 429. fol. 887, & Arrest. 444. fol. 891*
- Quod si filius sit numeratus Nola, & pater Capua, mortuo patre extinguitur foculare patris Capua; Ipse verò filius continuat solvere Nola, ubi numeratus fuit. Arr. 393. fol. 878*
- Vivens sub patria potestate solvit gabellas: Arrest. 518. fol. 912*
- Fiscalia, & augmentum fiscalium ordinariorum tantum spectat ad concessionarium, cui fuerunt concessa fiscalia cum augmento. Arrest. 79 80. 81. & 82. fol. 803, & 804*
- Foculariorum augmentum spectat ad illum, cui concessa fuere fiscalia, vigore privilegiorum; Tenetur tamen solvere expensas Regia Curia erogatas pro numeratione. Arrest. 263. fol. 849*
- Foculariorum deductio fit pro condemnatis ad triremes, ex quo sunt pauperes, Arrest. 277. fol. 852*
- Exactio focaliorum absentium committitur cum clausula pro annis decem praeteritis tantum. Arrest. 401. fol. 880*
- Fructus feudi devoluti Regia Curia dividuntur inter haeres Baronis mortui, & fiscum pro rata temporis, & qualitate eorum. Arrest. 470. fol. 898*
- Fructus feudales solvunt ius Dohana, quando venduntur, quia ius praedictum solvitur pro mercantia, & custodia. Arrest. 507. fol. 909*
- Fundaci ius debetur Gabelloto temporis, in quo venduntur merces, non verò priori Gabelloto temporis, in quo servata fuerunt in fundaco. Arrest. 5. fol. 783*
- Solvitur ab Extrahentibus merces à fundaco, licet eas non contractent, & vendant, sed asportent ad Terras fundacum non habentes; Si verò asportent ad Terras fundacum habentes, praestant solum fideiussoriam cautionem de immittendo in illo fundaco. Arrest. 8. fol. 783, Arrest. 43. fol. 791, & Arrest. 86. fol. 805*

G

Gabella Curritura non solvitur ab his, qui coguntur ire ad vecturam pro Regia Curia, vel Barone cum salario Regia Pragmatica. Arrest. 67. fol. 799

Sed solvitur per Civitatem Neapolitanam. Arrest. 510. fol. 910

Gabella boni denarij non solvitur à Neapolitanis, sed exteri solvunt pro qualibet salma denarios duos, & pro quolibet Curru granos quatuor. Arrest. 18. fol. 786

Gabella pro exitura Equorum, & Mularum extra Regnum, est granorum quinque pro qualibet

qualibet Ballesta unius, vel plurium Equorum, vel Mularum, nec exigitur ius Decini. Arrest. 15. fol. 785

Gabella sbarrarum platea maioris exigit solum granos tres pro salma, Arrest. 12. fol. 784, & Arrest. 417. fol. 884

Gabella pro scutellis, & Pignatis, & aliis vasis creteis, ad quam rationem sit taxata. Arrest. 14. fol. 785

Gabellosi & Affictatores Gabella Piscium venationem in Maritimis Puteolorum, & aliis vbi Neap. proximis impedire non possunt, nisi commercij causa fiat. Arr. 706. fol. 968

Graßia Capitaneus debet habere notam Animalium singulis annis in mense Ianuarij. Arrest. 695. fol. 962

Nec soluitur aliquis directus. Arr. 528. fol. 913

Graci habitantes in Ciuitate Brundusij habent eadem priuilegia, sed debent contribuere Vniuersitati. Arrest. 199. fol. 835

Guardianorum deputatio fit per Dohanerium Regia Dohana in presentia Arrendatoris, & Gredenzery. Arrest. 138. fol. 818

H

Habitantes Neapoli soluunt foculare in Terra, vbi sunt nati, vel oriundi. Arrest. 603 fol. 932.

Sed si habitauerint per decennium deducuntur à numeratione Terrarum, vbi prius manebant. Arrest. 499. fol. 906.

Habitantes extra Griptim Neap. sunt de corpore Ciuitatis Neap. & immunes à seruitiis personalibus. Arrest. 577. fol. 927

Habitantes in aliqua Terra per decennium cum uxore, & familia, sustinendo onera Vniuersitatis, gaudent, ut alij Cines immunitatibus, & priuilegiis, tam in Dohana illius Terra, quam in toto Regno. Arr. 536. fol. 916, & Arrest. 568. fol. 923

Habitantes in Plano Surrenti contribuunt cum Vniuersitate Plani; Et habitantes in Ciuitate Surrenti contribuunt cum eadem Ciuitate. Arrest. 309. fol. 858

Hareticis, qui abiurauerunt, restituntur bona confiscata per Reg. Curiam. Arr. 246. fol. 844

Hispani nati in Regnis Hispaniarum sunt franchi à gabellis in hoc Regno Neap. pro usu, vt Neapolitani. Arrest. 646. fol. 945

Hortatoria, qua fit per Regiam Cameram Sacro Regio Consilio, fit cum certa forma descripta. Arrest. 458. fol. 895

Hospitale habet franchitiam pro usu, & victu infirmorum. Arrest. 434. fol. 889

Hospitia Militum diuiduntur pro numero foculariorum, inter Terram, & Casalia per as, & libram. Arrest. 552. fol. 919

Immissio Salis, Ferri, Acciarj, & Picis ab extra Regnum, quomodo fiat ab Vniuersitatibus qua habent priuilegium non soluendi directus pro earum usu. Arrest. 70. fol. 800

Immunitas habentis duodecim filios conceditur etiam habenti sex filios, & sex nepotes ex filio pramortuo in Aui potestate existentes. Arrest. 664. fol. 950

Vel habenti decem filios, & duos nepotes ex filio pramortuo in potestate patris existentes. Arrest. 754. fol. 802

Vel habenti undecim filios, & unum nepotem. Arrest. 155. fol. 823

Vel quinque filios, & undecim nepotes. Arrest. 159. fol. 825

Vel sex nepotes ex filio pramortuo, & quinque ex filio viuo. Arrest. 160. fol. 825

Vel habenti duodecim nepotes ex filio pramortuo. Arrest. 136. fol. 817

Vel nouem filios, & tres nepotes, Arrest. 168. fol. 827. & Arrest. 634. fol. 940

Vel habenti unum filium naturalem legitimum per rescriptum Principis, & undecim filios legitimos, & naturales. Arrest. 589. fol. 928, & Arrest. 625. fol. 938

Vel habenti undecim filios in potestate secum viuentes, & vnā filiam maritātam viuentem seorsum cum Marito. Arrest. 150. fol. 821

Conceditur uxori remansa vidua, si viuat simul cum filiis, non verò conceditur filiis separatè viuentibus. Arrest. 665. fol. 952, & Arrest. 480. fol. 901

Si verò prius pater, deinde mater vidua moriantur extinguitur hac immunitas, nec conceditur filiis, licet unitè viuant. Arrest. 53. fol. 793, & Arrest. 700. fol. 964, & Arrest. 279. fol. 852

Conceditur etiam vidua lectum vidualem seruanti, si adsint filij ex prima uxore defuncta cum aliis, ex ipsa vidua viuente, & omnes simul unitè viuant. Arrest. 274. fol. 851. & Arrest. 350. fol. 867

Conceditur etiam hac immunitas, licet vnus filius habitet, seorsum pro comodiori habitatione, dummodo viuant in communi sub vno pane. Arrest. 438. fol. 890

Conceditur patri duodecim filiorum quamuis faciat Mercaturas, si non possidet bona, sed pro usu tantum. Arrest. 494. fol. 905, Arrest. 620. fol. 937, & Arrest. 642. fol. 943

Sic pariter, si vendit fructus recollectos ex propriis bonis, erit immunis. Arrest. 564. fol. 922

Hac immunitate gaudent etiam filij viuentes cum patre. Arrest. 575. fol. 924

Et gaudent immunitate duodecim filiorum sunt franchi à retentione tertiorum. Arrest. 618. fol. 936

Veniens

Index

Veniens Neapolim pro denunciando numero filiorum Regia Camera, & obtinendi immunitatem, licet in itinere ultimus filius sit mortuus, habet immunitatem. Arrest. 232. fol. 841, & Arrest. 308. fol. 857
Si post obtentum priuilegium, vel prouisiones pro capienda informatione aliquis filius moriatur, adhuc gaudet. Arr. 561. fol. 921. Arrest. 597. fol. 930, & Arrest. 598. fol. 930
Non conceditur, nec iuuat hac immunitas in expensis Pontium, Fontium Murorum, Turrium Maritimorum, Salario Aduocati, & Procuratoris, Salario Medici, & Magistri Scholarum, si tamen Medico, & Magistro Scholarum uti velit. Arr. 96. fol. 808, Arr. 376. fol. 874, Arr. 288. fol. 854, & Arr. 310. fol. 858
Nec in contributione Regij Domaniy. Arr. 132. fol. 817
Nec conceditur in Eleemosina Pradicatoris, & expensis Horology. Arrest. 398. fol. 879
Neque in debitis Vniuersitatis contractis ante immunitatem obtentam. Arrest. 96. fol. 808
Nec in bonis emptis ab aliis ciuibus, qua erant obnoxia debitis Vniuersalibus per Vniuersitates contractis. Arrest. 384. fol. 876
Immunitas non conceditur contrahenti cum fisco ante traditionem. Arrest. 9. fol. 784
Indultum generale comprehendit contrabanna; Tenentur tamen soluere dirictus solitos Regia Curia, medietatem contrabanni Arrendatoribus, & quartam partem reuelantibus. Comprehendit penas spreti mandati, & contumacia. Non comprehenduntur condemnationes pecuniaria, & aliarum paenarum, qua ante datam Indultus fuerunt exequuta, exacta, incorporata assignata, composita, vel aliter Regia Curia sit cautum, dummodo fecerint transitum in rem iudicatam. Item non comprehenduntur sententia continentes confiscationes bonorum. Item contrauentiones bonorum in erbaggiis Dohana Menapecedum, in quibus sunt salua iura Regia Curia liquidanda super pretio affectus facti per locatos. Item non comprehendunt vendentes frumentum ultra pretium taxatum; Tenentur enim restituere emptoribus, quibus incertis existentibus; debet illud plus deponi in Generali Theauraria loco depositi, quando comparuerint. Arrest. 357. fol. 869
Indultu predicto gaudent etiam inquisiti de falso. Arrest. 358. fol. 850
Insultus cum lapidibus pertinet ad habentem iurisdictionem criminalem, non vero ad Baronem civilem iurisdictionem habentem. Arrest. 420. fol. 885
Interesse stipendiorum seruientium cum Triremibus, liquidatur ad duodecim pro centenario, sed non ponitur in capitale ad nouum interesse producendum. Arrest. 448. fol. 892

L

L *Ana artem exercentes intus Ciuitatem Neapolis, & Matriculati habent priuilegia artis. Si vero sint Matriculati, & non exercent, nullum priuilegium habent. Arr. 601. fol. 932*
Pro lana, pro usu artis non soluunt Dohanam. Arrest. 602. fol. 932
Legati, seu Ambasciatores alicuius Serenissimi Regis non sunt immunes in extractione vinorum extra Regnum. Arrest. 347. fol. 866
Secus in legato, seu Ambasciatore nostri Regis Hispaniarum apud Sanctissimum pro extractione vini ad Urbem Roma, vel Ordei. Arrest. 543. fol. 917, & Arrest. 529. fol. 914
Liber faciendus est Prouentuum Ciuitatis Bari per actorum Magistrum cum subscriptione Auditoris, & Procuratoris fiscalis, & transmittendus ad Regiam Camera quolibet anno, de mense Septembris, cum lista residuorum. Arrest. 395. fol. 878
Liberi duo conficiendi sunt in Regia Camera, unus Commissariorum, alter negotiorum. Arrest. 172. fol. 828
Liparoti sunt immunes à iure fundaci pro mercibus, quas emunt, & extrahunt extra Regnum. Arrest. 265. fol. 849
Si vero distrahunt infra Regnum soluunt. Arrest. 300. fol. 856
Locati Regia Dohana habentes eorum animalia ad numerum viginti non possunt cognosci in prima instantia, nisi in Regia Camera. Arrest. 684. fol. 958
Locumtenens Regia Camera, quando finito Tribunali discedit, omnes Praesidentes cum illo discedere debent. Arrest. 175. fol. 829
Lombardi, & Mediolanenses habitantes in Ciuitate Aquila cum eorum familia & possidentes bona, contribuunt functionibus fiscalibus, Collectis, & gabellis, si vero non possident, sed per decennium habitauerint, similiter soluunt, verum sunt immunes à debitis contractis ante eorum habitationem, si vero mercantiliter viuunt, eundo, & redeundo ad eorum Patrias non soluunt. Arrest. 435. fol. 889

M

M *Aggenum Monachorum situm in Maritima, in quo fiunt contrabanna, debet demoliri. Arrest. 235. fol. 842*
Magnus Admiratus habet iurisdictionem in personas de industria, & arte maritima uiuentes. Item applicat sibi naufragia, & bona naufragata non repertis Dominis. Praterca deputat personas pro cura naufragiorum; Qua persona non gaudent immunitate fiscalium, Hospitiorum, seruitio-
rum

- rum personalium, & exemptione iurisdictionis. Non tamen sibi applicat Naufragia vascellorum, Artellaria, Bona, & Personas Infidelium, vel Inimicorum sua Maiestatis. Arrest. 355. fol. 868*
- Sua verò iurisdictione est in causis Nautarum, & de arte maritima viuentium Neapoli tantum. Arrest. 446. fol. 891*
- Non est immunis à gabella pro ferro veteri ex nauibus naufragatis. Arrest. 442. fol. 890*
- Mancipia Turca sunt Capientium tantum, & non Magni Admirati, nec Capitanei ad guer-ram, nec Regij fisci. Arrest. 366. fol. 872. Arrest. 377. fol. 875, & Arrest. 411. fol. 881*
- Mercatores ementes domum in loco, ubi negotian- tur, ut sic fiant Ciues, & soluant minorem gabellam, tractantur, ut exteri, nisi in to- tum transferant domicilium, & fiant veri ciues. Arrest. 2. fol. 782*
- Mercatores soluentes directus pro mercibus im- missis, & venditis, si de pretio alias emunt, non soluunt directus. Arrest. 181. fol. 830*
- Mercatores, & alij ferentes merces in feria Salerni, easque vendentes, & extrahentes, quomodo soluant ius fundaci, & alios di- rectus, transeundo per alia loca Dohana. Arrest. 535. fol. 915*
- Mercatores artis serici Matriculati, sed non exer- centes non gaudent in Dohana immunitate pro drappis, quos alieno nomine emunt, vendunt, & extrahunt. Arr. 547. fol. 918*
- Mercatores Mediolanenses, Florentini, & alij mercantiliter viuentes sunt immunes à ga- bellis. Arr. 352. fol. 868*
- Nisi ultra annos quinque habitauerint. Arrest. 391. fol. 877*
- Merces missa pro Nudinis, & reposita in loco Nun- dinarum ante tempus captum Nundinarum non soluunt Dohanam. Arr. 584. fol. 927*
- Asportanda Neapolim non soluunt Dohanam alibi. Arrest. 653. fol. 947*
- Onerata extra Regnum per extra Regnum cum expeditionibus, si de facto exonerentur per Nautas in aliquo loco Regni non soluunt Dohanam, sed restituuntur Dominis. Arr. 596. fol. 930*
- Asportata ab extra Regnum in Marina Vete- ris, vel Acofta soluunt directus Regia Do- hana Salerni. Arrest. 202. fol. 835*
- Meftanenfes sunt franchi à iure fundaci pro mercibus, quas emunt in Regno, & extra- hant extra Regnum. Arrest. 266. fol. 850*
- Milites capti ab hostibus in actu belli, non habent stipendium durante captiuitate. Arr. 688. fol. 959. Arr. 621. fol. 937. & Arr. 693. fol. 961*
- Habent franchitiam panis ad rationem unius rotuli, singulis diebus. Similiter eorum filij, licet minores, si tamen excedant duos an- nos. Eorum famuli, & famula non habent franchitiam, nisi subeant onera gabella- rum in eorum Terris; Famuli verò exteri, qui non sunt de Regno non sunt immunes. Arrest. 699. fol. 964*
- Habent etiam franchitiam à functionibus fis- calibus, & à quibuscunque impositionibus, & gabellis pro eorum usu, & aquis iuxta ta- xam Regia Camera. Arr. 83. & 84. fol. 804. & 805. & Arrest. 520. fol. 912*
- Tenantur soluere collectas pro Territoriis, qua tenent in affectum ab Ecclesia, ratione in- dustria deducta pensione, qua soluitur pro affectu; Si verò territoria fuerint, Particu- larium, soluunt simpliciter collectas. Arr. 669. fol. 952*
- Milites straticota tenentur soluere fiscalia, & bonatenentiam, siue Vniuersitas viuat per gabellas, siue aliter à cateris verò imposi- tionibus extraordinariis, & hospitii, & contributionibus sunt immunes. A. 659. f. 949*
- Milites hispani sistentes in Regno ad stipen- dium sua Maiestatis non numerantur pro focularibus in Terris ubi habitant. Arrest. 247. fol. 845*
- Milites hispani, vulgò intrateniti pro seruitio sua Maiestatis gaudent tanquam Neapo- litani circa solutionem bonatenentia. Arr. 663. fol. 950*
- Milites, vulgò Piazzamorta deducuntur à nu- meratione. Arrest. 513. fol. 910*
- Milites Castro seruientes, si sunt Ciues non sunt immunes; Si verò exteri sunt immunes. Ar- rest. 571. fol. 924*
- Idem est in Militibus Campanea. Arrest. 572. fol. 924. Arr. 600. f. 932. & Arr. 612. fol. 935*
- Milites facti ante numerationem pro foculari, etiã si postea sint numerati sunt immunes à so- lutionibus, sed si erant numerati, soluunt ut Ciues, & in oneribus personalibus contri- buunt in pecunia. Arrest. 415. fol. 884*
- Milites noua militia habent franchitiam pro capite, sed si faciunt industriam soluunt respectu industria. Arrest. 433. fol. 888. & Arr. 616. fol. 936*
- Possidentes ultra ducatos 400. non recipiuntur in milites; Sed antea facti soluunt pro me- dietate ut ciues, & pro alia medietate ut bonatenentes. Arrest. 460. fol. 895*
- Milites Castri Brudusij si sunt Ciues, & nume- rati in eadē Ciuitate, sed habitant extra Ca- strum soluunt cum Vniuersitate. Ar. 409. f. 881*
- Milites in prouisionibus pro suis franchitiis ha- bent clausulam, dummodo, si est aequestris militia teneat equum, & arma, si pedestris militia teneat Archibusium, & Morri- onem. Arrest. 454. fol. 894*
- Milites nihil soluunt scriba Portionis, vel Of- ficialibus Regia Camera pro ordinibus fa- ctis Hospitiorum. Arr. 198. fol. 835*
- Milites Sancti Lazari non gaudent immunitate functionum fiscalium. Arr. 365. fol. 872*

Index

- Idem est in aliis Militibus, qui sunt aquites, excepto pro capite. Arrest. 371. fol. 873*
- Monachus in Religione incapax, ut est Capuccinorum, si renunciauit ante professionem suis fratribus, annua pensio concessa eidem per suam Maiestatem dum erat in seculo, debetur Renunciariis, durante vita naturali ipsius Monachi. Arrest. 373. fol. 873*
- Monasterium habet taxam franchitia pro usu. Arrest. 180. fol. 830*
- Est franchum, & immune pro fructibus natis in propriis territoriis, quos fert alibi ad vendendum, si tamen territoria tenet pro se, nec dedit in affectum, Similiter est franchum à gabella Calcis, qua deseruit pro fabrica. Arrest. 436. fol. 889*
- Moniales tertij ordinis, vulgò Bizoccaria habitantes in domibus propriis tenentur soluere functiones fiscales, si bona possident, vel ea donauerunt, reseruato usufructu. Ar. 69. f. 799*
- Muti deducuntur à Numeratione foculariorum. Arrest. 264. fol. 849*
- N
- N***ati in Ciuitate Neapolitana fraudulenter, quia mater externa, data opera venit Neapolim, ut filium pareret, & post partum rediit, unde venerat, nō gaudent Ciuitate Neapolitana, uti orti Neapolis. Arrest. 504. fol. 908. & Arrest. 657. fol. 948*
- Nauis onerata bonis Habreorum, & Christianorū, si applicuerit Portum Regni, retentis, & amissis bonis Habreorum pro fisco dimittitur. Arrest. 374. fol. 874. & Arr. 399. fol. 879*
- Nauis inuenta, nullis obtentis expeditionibus, mercibus onerata, tam merces quàm Nauis fisco applicantur. Arrest. 701. fol. 965*
- Quid si constat de legitimis expeditionibus, verum maior quantitas quàm in licentia continetur, est onerata? ibid.*
- Nauis naufragata, bona, & vascellum sunt Magni Admirati. Bona verò, & vascellum diffidatorum sua Maiestatem spectant ad fiscum, si naufragentur, & Iudei amissis bonis, dimittuntur. Arrest. 399. fol. 829. Arr. 422. fol. 885. & Arr. 556. fol. 920. Vide in verbo Magnus Admiratus.*
- Nauis construens habent immunitatem pro materialibus. Arrest. 633. fol. 940*
- Nauta sunt franchi pro Biscoctis consumendis tempore nauigationis pro Regio seruitio, non verò dum sunt in Terra, si sunt Ciues, si verò sunt exteri sunt franchi pro victu. Arr. 388. fol. 877*
- Neapolitani sunt immunes à gabellis pro vino, & greco peruento ex suis massariis. Quid de parte Partionariorum empta ab ipsis. Arr. 97. fol. 809. & Arrest. 147. fol. 820*
- Similiter sunt immunes à gabellis pro Oleribus, qua fiunt in territoriis propriis, & Massariis, & ducuntur Neapolim. Arr. 101. f. 810*
- Neapolitani orti in Ciuitate, sed habitantes alibi, habent immunitatē à datis, & gabellis pro suo usu, domus, & familia. Ar. 94. f. 807*
- Sunt etiam immunes ab hospitacione si alibi habitauerint. Arrest. 201. fol. 835*
- Et à functionibus fiscalibus. Arr. 146. fol. 820*
- Tam ipsi, quàm eorum Procuratores, & Agentes habitantes in massariis propriis, non tenentur hospitari, sed affectatores tenentur. Arrest. 400. fol. 879. & Arrest. 573. fol. 924*
- Sunt immunes etiam pro mercantiis. Arrest. 153. fol. 822. & Arrest. 326. fol. 861*
- Et pro fructibus territoriorum extra Neapolim existentium, qua sunt propria, vel in affectum tenent, aut partionariam, & Neapoli immittunt, non soluunt gabellas, si verò causa commercij soluunt medietatem gabelle. Arr. 325. fol. 860. & Arr. 326. fol. 861*
- Habitantes Genua non possunt negotiari per Procuratores, causa gaudendi franchitij. Arrest. 492. fol. 905*
- Originarij dicuntur, qui sunt nati ex Neapolitano concepto Neapoli, licet alibi orti. Arrest. 624. fol. 938*
- Declarati Neapolitani per privilegium habitationis non gaudent uti Neapolitani orti & originarij in noua situatione introituum fiscalium. Arrest. 656. fol. 948*
- Habitantes in Ciuitate Puteolorum soluunt Carolenos quindecim pro expensis extraordinariis Ciuitatis, precipue pro refectiōe viarum, & Castodia Inimicorū. A. 623. f. 935*
- Nobiliter viuentes sunt immunes pro capite tantum, & qui sint isti. Arrest. 57. fol. 795*
- Notarij, & Iudices ad contractus non soluunt pro capite in eorū Terris, licet propriis manibus colant sua territoria. Arr. 577. fol. 925*
- Nisi viuant ignobiliter, se immiscendo in rebus sordidis. Arrest. 577. & 581. fol. 925. & 926*
- Nullitates proponentes in Reg. Camera, & succumbentes soluunt penam eodem modo, ut soluitur in S. Regio Consilio. Arr. 486. fol. 900*
- Nullitates aduersus Decretum, an & quando recipi possint. Arrest. 709. fol. 969*
- Numeratio foculariorum facta ostiatim, attenditur tempore remunerationis, si verò facta fuerit per diligentias attenditur tempore numerationis. Arrest. 521. fol. 912*
- Numeratio fit de viduis cum filiis masculis, & non proximis pubertati, si possident bona. Arrest. 522. fol. 912*
- Numeratio fit etiam de iis, qui cessionem bonorum fecerunt. Arrest. 527. fol. 913*
- Numeratus in vna Terra, si transtulit domicilium in alia, adhuc soluit functiones fiscales ubi numeratus fuit, non obstante contentamento Terra, quod soluat, ubi transtulit domicilium. Arr. 304. f. 857. A. 372. f. 873. & Arr. 412. f. 882*
- Eorum*

Eorum filij mortuo patre ibidem solvunt, etsi alibi habitent, nec alius sustineat foculare. Arr. 372. fol. 873. vide in verbo Filius. Numeratus in duabus Terris pro foculari, soluit functiones fiscales, ut ciuis in illa Terra ubi habitat, in alia vero, ut bonatenens. Arrest. 258. fol. 848. Arrest. 387. fol. 877, & Arrest. 410. fol. 881
Numeratus in una Terra habitans in alia non sustinet hospitium Militum in Terra habitationis, si constet sustinere onera in Terra Numerationis. Arrest. 416. fol. 884
Numeratus semel in domo propria, si ad alios seruiendum se transferat, adhuc remanet numeratus. Arr. 526. fol. 913

O

Oblati tenentur soluere functiones fiscales. Arrest. 47. fol. 792. & Arr. 479. fol. 901
Sed si obtulerunt se, & bona Monasterio, cui seruiunt, & alimenta percipiunt, non solvunt. Arrest. 437. fol. 889
Occupantes territoria Regia Dohana Apulia, si fuerint Massarij solvunt ducatos sex pro versura Regia Curia, & ducatos duos locatis, & amittunt segetes seminatas. Arr. 505. fol. 908
Quid pro annis sequentibus. Arrest. 506. fol. 908
Officialis ad idem officium eligi non potest, nisi lapso quinquennio, & ad aliud officium nisi lapso triennio; sed si alius idoneus non reperitur, eligi potest. Arr. 672. fol. 955
Habens quinque filios excusatur, nisi alius idoneus non reperitur. Arrest. 405. fol. 888
Debet personaliter seruire, sed habens potestatem seruiendi per substitutum, debet nominare personam idoneam qua approbatur per Regiam Camera. Arrest. 77. fol. 803
Si est impeditus per exilium, potest seruire per substitutum cum licentia Regia Camera. Arrest. 319. fol. 859
Nihil recipere potest pro decretis interlocutorijs, vel diffinitijs, sed debet esse contentus sua provisione. Arrest. 257. fol. 848
Electus per suam Maestatem, habebit possessionem officij, licet non demonstret priuilegium expeditum, si Prorex hoc attestetur, & ordinet. Arrest. 208. fol. 837
Renuncians officium Tertio, qui mortuus est, antequam fuisset officium effectiue in illum translatum potest continuare officium. Arr. 275. fol. 851
Non potest firmare provisiones con la stampiglia, etiam si fuerit impeditus morbo chiragrico sine dispensatione Regia. Ar. 534. f. 915
Officiales Regia Dohana Menapecudum Apulia alibi habitantes, subsunt iurisdictioni Baronis, nisi in illa Terra adsint animalia Regia Dohana, vel negotia illius, & necessaria sit eorū assistentia, quo casu unus tantum D. de Marin. Coll. Decr. Gener. & Exempl.

officialis cum uno scriba, & uno Alguzerio non est subiectus iurisdictioni Baronis. Arr. 675. fol. 954
Excusantur ab hospitatione Militum, si sunt exteri, secus si ciues. Arr. 306. fol. 857
Quo casu contribuunt in pecunia, sed non tenentur ad actualem hospitationem Militum. Arrest. 382. fol. 876
Scriba Dohanerij contribuunt functionibus fiscalibus, nisi pro tempore, quo assistunt Cauallariis. Arrest. 524. fol. 913
Officiales omnes Reg. Camera praestant cautionem de bene, & fideliter administrando. Ar. 382. f. 876
Officium ampliatur reintegratur persona comprehensa in ampliatione. Arr. 125. fol. 815

P

Paludes propè Neapolim praesumuntur domanialia Regis, proinde earum causa tractantur in Regia Camera. Arr. 108. fol. 811
Paragium debetur sorori in feudo, & bonis confiscatis per Rebellionem fratris primogeniti. Arr. 170. fol. 828
Parcum pro usu ratia equorum remanet Baroni, prout reperitur cum mandato non ampliandi. Arrest. 116. fol. 813
Patentes pro Grassia Ciuitatis obtinentes debent praestare fideiussione, quod infra duos menses presentabunt responsale rerum pro Grassia latorum. Arrest. 137. fol. 818
Pecudes, & animalia sistentia sub Regia fida Dohana non possunt exequi pro functionibus fiscalibus, nec pro alijs debitis, nisi in subsidium, reseruata fida Reg. Dohana, pro qua possunt exequi. Arrest. 215. fol. 838
Pecunia, qua mittitur per Dohanerios in Reg. Thesauraria si reperitur tonsa, est damnum Dohanerij. Arr. 141. fol. 819
Contrariū deinde decisū, Arr. 142, & 144. f. 819
Distingue si pecunia prout exigitur, & exigi potest sic recta via mittitur per Carrugium ad Reg. Thesaurariam, damnum est Regij fisci, si tonsa reperitur, si vero non prout exigitur, nec recta via mittitur per Carrugium damnum est Dohanerij mittentis, sic conciliantur dicta decisiones. Pecunia, qua exigitur ex impositionibus Turrium ad alium effectum, quam pro Turribus construendis, applicari non potest. Ar. 622. f. 937
Pena trium per centū, quam exigit fiscus contra Vniuersitates non soluentes fiscalia suo tempore, & sannis, non potest exigi ab emptore, vel Assignatario fiscalij. Arr. 62. fol. 797
Perceptores Prouinciarum debent dare fideiussione in Reg. Camera ducatorū decē mille pro securitate administrationis. Arr. 103. fol. 810
Retinentes aliquam partitam tenentur ad nonuplum in panam, sed non tenentur ad interesse nonupli, quia esset duplex pena. HHHhhh 2 Arrest.

Index

- Arrest.* 177. fol. 829.
Nihil recipere possunt pro pecunia soluenda Militibus, vel aliis sub pœna quadrupli.
Arrest. 249. fol. 845
Debent de qualibet anno numerare focularia sclauonum, & numerationem presentare in Regia Camera, alias tenentur iuxta Numerationem anni precedentis. Arr. 22. fol. 787
Perceptores significatoriarum non exigunt dirictum quatuor pro centenario, nisi prius exactorealiter debito fisci. Arrest. 51. fol. 793
Porterij Regia Camera debent custodire scripturas, & processus remansos in Rota postquam exierint Praesidentes, nec aliquis ingredi potest Rotam inuito Porterio. Arrest. 167. fol. 827
Non debent aliquem ingredi facere in Aula, dum manent Praesidentes in Rota sub pœna expulsionis. Arrest. 314. fol. 858
Non soluunt bonatenentiam. Arrest. 390. fol. 877
Portulani sedent in loco Rationalium in Regia Camera. Arrest. 44. fol. 792
Non debent permittere extractionem Victualium, nec recipere dirictus sine interuentu Credenzerij. Arrest. 209. fol. 837
Debent singulis tribus mensibus presentare in Regia Camera fideiussiones, & responsalia extractionum sub pœna duplicata tracta. Arrest. 148. fol. 821. & Arrest. 172. fol. 828
Si sunt ciues alicuius Terra soluunt in omnibus cum Vniuersitate, ac etiam hospitantur sine aliqua immunitate. Arr. 452. fol. 894
Possidentes stabilia in feudis inhabitatis contribuent Terra ubi sunt sita dicta feuda deductis oneribus debitis Dominis feudorum. Arrest. 237. & 238. fol. 842, Arrest. 269. fol. 850, & Arrest. 370. fol. 873
Praambululum factum coram Auditore Militum pro Militibus defunctis non admittitur in Regia Thesauraria, ut eorum heredibus soluantur stipendia & Pensiones, nisi fuerit citatus Regius Fiscus; Pro summa tantum ducatorum decem admittuntur sine alia solemnitate. Arrest. 315. fol. 859
Præcedentia inter Rationales ex vna, Secretarium, & Procuratorem fiscalem ex alia circa delationem iuramenti, dirimitur, ut alterum precedat alternis annis, & in primo anno sorte terminatur quis precedere debeat. Arrest. 613. fol. 935
Præda facta in mari contra Turcas diuiditur inter capientes, dando prius decimam partem Magno Admirato, excluso Regio fisco à quinto. Arrest. 250. fol. 845
Praesidentes Regia Camera sunt franchi à iure sigilli, eorum filij, & uxores, vide in verbo Sigillum. Similiter sunt franchi à collectis, & bonatenentiis. Arrest. 188. fol. 832
Eorum uxores pro dotibus tantum sunt francha à collectis. Sed pro extradotalibus sunt francha ab onere bonatenentia tantum, constante matrimonio. Arrest. 396. fol. 878
Nurus etiam dotes sunt francha. Arrest. 418. fol. 884
Debent assistere in Tribunali tribus horis de mane, & duabus de sero, exceptis diebus Mercurij & sabbathi, quibus vacat de sero. audientia Partium in eorum domo. Arr. 192. fol. 833
Suspensi ab officio habent interim sal, Zaccarum, Ferrum, & salarium, sed non habent vitellas declaratoriarum; Verum sequuta condemnatione restituunt, Arr. 451. fol. 893. & Arrest. 477. fol. 901
In die Iouis proponant, qua sunt tractanda in Regio Collateralis in die Veneris. Arr. 456. fol. 894
Habent varia privilegia relata. Arrest. 627. fol. 938
Praesides Prouinciarum, & Auditores nullam habent immunitatem non soluendi gabellas, & functiones fiscales ratione officij, nisi sint Neapolitani, vel in propria patria soluunt gabellas. Arrest. 638. fol. 942. & Arr. 647. fol. 945
Primum beneficium, & secundum beneficium, ut petant persona privilegiata fiebat eis præceptum, quod peterent. Sed hodia per Pragmaticam aliter est prouisum. Arr. 41. 42. & 43. fol. 791. & 792
Procurator fiscalis non debet interuenire in Aula, quando causa votantur in Regia Camera. Arrest. 240. fol. 843
Promiscuitas territorij efficit, quod Cines vnius Terra accatassentur, & soluant ad innicem bonatenentiam cum Ciuibus alterius Terra, & è contra. Arr. 228. fol. 840
Prothomedicus tenetur dare in Regia Camera cautionem unciarum centum de bene, & fideliter facienda visita Neapoli. Et commissarij destinandi per ipsum in Regno tenentur dare cautionem unciarum quinquaginta, & tam ipse, quam commissarij debent stare sindicatni. Arrest. 197. fol. 834
Potest tam ipse, quam Affictuarius Arrendamenti Prothomedicatus semel visitare Aromatarios, sed in qualibet parte anni. Arrest. 587. fol. 928
Prouisiones obseruatoriales expediri non possunt, nisi prius prouisionibus expeditis presentatis penès acta, ut videri possit quid fuerit replicatum. Quod si dicantur perdita, renouentur, si retenta per Partem, fit ordo, quod restituat. Arr. 455. fol. 894

Q

Quartaticum non solvant Neapolitani pro grano, & farina pro usu, vel si ex propriis territoriis ferunt ad vendendum, si verò emunt, & vendunt, solvunt medium ius quartatici. Arrest. 18. fol. 786

R

Ragusci non sunt immunes à solutione granorum sex pro qualibet uncia, sed alia privilegia habent, ut Veneti, Arrest. 204. fol. 636

Ratia equorum, eiusque regimen, & iurisdictio spectat ad Magnum Caballaritium, & quomodo. Arrest. 341. fol. 864

Rationales Regia Camera debent venire in Tribunali de mane tempore missa. Arrest. 225. fol. 840

Et de sero ante horam vigesimam. Arrest. 90. fol. 806

Et assistere toto tempore Tribunalis. Arr. 441. fol. 890

Et debent stare in Cameris, & non in banca. Arrest. 667. fol. 952

Aliter eorum absentia notatur, & iuxta merita solvitur Salarium. Arrest. 10. fol. 784, & Arrest. 64. fol. 797

Debent per se, & non per scribas admittere in computis discarricum cantelarum sub pena privationis officij. Arrest. 46. fol. 792

Debent qualibet die sabbathi tradere notam Domino Locumtenenti bilanciorum, qua à Regiis Thesaurariis transmittuntur tam pecuniarum exactarum, quam exigendarum, ac etiam dare copiam dubiorum super bilanciis fiscali brevioris toga. Arrest. 667. fol. 952

Nihil recipere possunt pro liquidatione numerationum sine ordine Regia Camera sub pena privationis officij, & exactum restituant. Arrest. 242. fol. 843

Non possunt eligi in gubernatores Sanctissima Annuntiata, quia sunt occupati in Regio Patrimonio. Arrest. 419. fol. 885

Non solvunt bonatenentiam. Arrest. 430. fol. 888

Nec solvunt Regium sigillum ipsi, ac eorum filij. Arrest. 50. fol. 793

Præcedunt Iudices Magna Curia Vicaria, quando uniti cum toto Tribunali facientes unum corpus gerunt aliquas functiones. Arrest. 630. fol. 939

Refectio introituum assignatorum super Terra postea destructa per Terremotum fieri debeat super alia. Arrest. 605. fol. 933

Regia Curia potest capere partem massaria sibi

necessariam pro fortificatione Castri Sancti Erami licet sit Ecclesia, soluto tamen pretio. Arrest. 126. fol. 815

Regij Consiliarij venientes ad Regiam Cameram pro suis causis privatis sedent ultimi post Præsidentes, & non sedent cum præcedentia Regij Consiliarij. Arrest. 367. fol. 872

Relevium duplicatum solvitur, non denunciata morte Feudatarij intra annum, & diem, verum excusatur pupillus, solvit tamen interesse post maiorem aetatem ad rationem septem pro centenario. Arrest. 563. fol. 922

Solvitur etiam quando feudatarius moritur in bello pro servitio Regis. Arrest. 671. fol. 953

Debentur etiam si in illo anno nulli recolliguntur fructus, quo casu solvitur habitatio trium annorum præcedentium. Arrest. 174. fol. 829

Debentur etiam à pupillis non obstante pupillari aetate. Arrest. 72. fol. 801

Debentur ab hærede retrocedente feudum infra annum, & diem mortis feudatarij, & non à Reemete. Arrest. 87. & 89. fol. 806

Debentur etiam pro subfeudis. Arrest. 650. fol. 946

Relevium non nisi per feudatarij mortem à successore in feudo debetur. Arr. 702. fol. 965. & 966

An debeatur, quando refutatio filio fit contemplatione matrimonij. *ibid.*

Non minuitur per viam Militiam. Arrest. 501. fol. 907

Sed minuitur pro rata introituum venditorum cum Regio assensu. Arrest. 503. fol. 907

Solutum cum errore denunciationis corporis burgensatici pro feudali declarato postea illo corpore burgensatico, exactum restituitur. Arrest. 485. fol. 903

Liquidatur relevium summaria, parte citata. Arrest. 343. fol. 866

Et debet presentari præambulum successionis. Arrest. 445. fol. 891

Non tamen debet dari copia relevij præcedentis successori ultimi feudatarij mortui, ad evitandas fraudes. Arrest. 328. fol. 861

Religio Hierosolymitana habet immunitatem scutorum trium pro quolibet Cantario Canapi pro usu suarum Trirerium. Arrest. 223. fol. 839

Similiter habet immunitatem in tractis pro usu. Arrest. 234. fol. 842, & Arrest. 413. fol. 882

Et etiam pro extractione lignaminum. Arrest. 484. fol. 900

Renegatus, idest qui in captivitate infidelium

Index

- fidem renunciaſſe pretendebatur ſi caprus deinde à fidelibus, & factus ſeruus in Tirimibus chriſtiane vixit, dimittitur ad libertatem. Arrest. 440. fol. 890*
- Renunciatio facta ſucceſſioni feudorum, non obſtet filia renuncianti, deficientibus masculis, vel illis exiſtentibus incapacibus. Arrest. 428. fol. 887*
- Relevantes fiſco res occupatas conſequuntur ſextam partem eius, quod pervenerit in poſſe Curia. Arrest. 550. fol. 919*
- S**
- S***acerdos poteſt eſſe Praſidens Regia Camera, dummodò non iudicet in cauſis Criminalibus. Arrest. 195. fol. 834*
- Sal aſſignatum per Regiam Curiam Terris earumque foculariis recipiendum à Regiis Fundacis, & Salinis aſportatum ad Terras prædictas poteſt deinde liberè vendi per focularias. Arrest. 11. fol. 784*
- Sal, & Zaccarum datur Praſidentibus, Rationalibus, & ſcribis Regia Camera iuxta liſtam, ſed ſcribis qui per biennium ſervierunt. Arrest. 515. fol. 910*
- Datur etiam Secretario Regia Camera cum portione vitellarum, & Chriſtallorum. Arrest. 541. fol. 917*
- Salis nitri operarij ſunt immunes iuxta declarationem Regia Camera. Arr. 594. fol. 929*
- Salis exoneratio fit data prius nota Regio Credenzerio. Arrest. 190. fol. 833*
- Salarium duplex debetur Praſidenti Regia Camera, qui mittitur Praſes Prouincia. Arrest. 660. fol. 949*
- Similiter debetur duplex Salarium ſi Praſidens exerceat etiam officium Admorati fiſcalis. Arrest. 674. fol. 954*
- Ita etiam debetur duplex Salarium Regio Conſiliario, qui exerceat officium Praſidentis Sacri Conſilij. Arrest. 287. fol. 853*
- Ac etiam debetur duplex Salarium Praſidentibus Regia Camera, qui exercent officium Locumtenentis per Hebdomadas. Arr. 287. fol. 853*
- Salarium Auditorum debet ſolui cum mandato Regia Camera, & cum certificatoria Regia Arca Militaris. Arrest. 611. fol. 934*
- Salarium electi ad munus Collateralis Conſilij debetur à die data privilegij, & non capta poſſeſſionis, ſi electus reperitur in ſervitio ſua Maieſtatis, Arr. 375. fol. 874*
- Salarium Gubernatoribus Prouinciarum non debetur pro acceſſu ratione officij, intra Prouinciam. Pro acceſſu verò tam intra, quàm extra Prouinciam in negotiis non concernentibus officium debetur ad rationem ducatorum trium pro qualibet dieta. Arrest. 485. fol. 90*
- Salarium intratenitorum debetur etiam Relegatis, quia datur, ut ſe alant, non ut ſerviant. Arrest. 281. fol. 852*
- Salarium Rationalium Regia Camera eſt acutum in annuis ducatis tercentum. Arrest. 260. fol. 848*
- Salarium Regij Dohanerij Menapecedum Apulia eſt acutum in ducatis mille, ſed non poteſt tenere pecudes. Arrest. 106. fol. 811*
- Scriba Regia Camera non poſſunt recipi ſine expreſſa licentia Locumtenentis, & Praſidentium. Arrest. 182. fol. 831*
- Debent ſummaria prouiſionum manu propria ſcribere ſi ſunt ordinarij ſcriba cum nomine, & cognomine Praſidentis, & Prouincia. Arrest. 585. fol. 927*
- Et ab eodem Praſidente Prouincia illas firmari facere. Arrest. 271. fol. 851*
- Scriptura Regia Camera debent intimari per Porteros eiufdem Tribunalis, & non per alios, nec aliter admittuntur. Arrest. 593. fol. 929*
- Secretarius Regia Camera ſedet in banca Aula, ubi ſedent etiam Procurator fiſcalis, & Rationales, quando verò veniunt ad Cappellam pro miſſa audienda, qui primò ingreditur, ſe ponit verſus Altare, & ſic alij venientes unus poſt alium. Arrest. 364. fol. 871*
- Secretarius Regni eſt immunis à tertiaria ferri. Arrest. 28. fol. 788*
- Secretum ſeruare debet officialis de his, qua geruntur in Tribunali ſub pena priuationis officij. Arrest. 63. fol. 797*
- Seminantes in territoriis Regia Dohana amittunt Seminatum, quod datur ad paſculandum. Arrest. 252. fol. 846*
- Sequeſtrum conſiſcationis bonorum Rebellis non fit per Regiam Camera niſi tranſmiſſo proceſſu inquisitionis, ut cognoscatur, an bene, vel male ſententia condemnationis proceſſerit. Arrest. 689. fol. 959*
- Seruus Turca baptizatus Neapoli gaudet Ciuitate Neapolitana, ſi fuerit manumiſſus à Domino. Arrest. 583. fol. 927. vide in verb. Baptizatus.*
- Sexagenarij ſunt immunes pro capite, & non pro industria, ſed ſi impoſitio confuſè ponitur, ſolutio debet minorari. Arr. 346. fol. 866*
- Si hac etate fiant milites non habent privilegium Militum. Arr. 519. fol. 912*
- Sigillum, eiufque directus non exigitur ab illius heredibus, qui erat immunis ſi privilegium aſſenſus ipſo viuente fuerat expeditum, licet poſt mortem veniat ſigillandum. Arrest. 16. fol. 781*
- Non debetur, nec ſoluitur à Praſidentibus Regia Camera. Arrest. 124. fol. 815*
- Nec*

- Nec à filiis Praesidentium. Arr. 36. fol. 790*
Nec ab uxoribus Praesidentium. Arrest. 359. fol. 870
Nec à Rationalibus, eorumque filiis, & uxoribus, Arr. 50. fol. 795. & Arr. 540. fol. 916
Nec ab Aduocato fiscali Regia Camera. Arrest. 171. fol. 829
Significatoria contra Perceptores Prouinciarum, quomodo expediatur. Arrest. 631. fol. 939
Solutio, qua ex pacto debet probari per scripturas non potest probari per testes. Arrest. 681. fol. 957
Solutiones facta per Syndicos, & Cascerios cum conclusionem Vniuersitatis admittantur in eorum beneficium, saluis iuribus contra male mandantes. Arrest. 531. fol. 914

T

- T** *Aperti ius soluitur inspecto tempore denunciationis in Regia Camera mortis feudatarij, non uero inspecto tempore mortis eiusdem, unde si tempore mortis uacabat officium Magni Camerarij, ad quem spectat dictum ius, & tempore denunciationis aderat, & debetur ius tapeti, & non Regia Curia. Arr. 362. fol. 871*
Taxa adoharum in feudis, uel corporibus non taxatis, quomodo fiat. Arrest. 652. fol. 947
Terra Vignola donata per Reginam Ioannam Hospitali Sanctissima Annuntiata est burgenatica, & non soluit adohas, nec releuia. Arrest. 205. fol. 836
Terra Bisacciarum habet privilegium non soluendi iura foculariorum, etiam illis accitis in noua numeratione. Arrest. 273. fol. 851
Terris impotentibus fit remissio de eo, quod sunt in residuo, dummodo in futurum soluant, sed Terris non impotentibus omnino datur dilatio duorum annorum. Arrest. 286. fol. 853
Territoria, qua receperunt beneficium, & utilitatem ex demolitione molendinorum tenentur contribuere ad rationem granorum uiginti quinque pro quolibet modio pro pretio, & satisfactione molendinorum dirutorum. Arrest. 85. fol. 805
Terra domanialis, si uendatur, pumerantur foculares etiam pauperes ratione iurisdictionis, sed emptores soluunt tertiam partem pretij respectu illius, qui possidet bona ultra unciam. Arr. 608. fol. 934
Testium numerus refrenatur usque ad septem pro quolibet articulo. Arrest. 52. fol. 793
Theauraria Regia singulis trimestribus debet uisitari per unum ex Praesidentibus Regia Camera ad finem numerandi pecuniam, qua conseruatur in Regia Arca Militari. Arr. 537. fol. 916

- Theaurarius Generalis Regni sedet in Regia Camera post Praesidentem Decanum, lecto prius privilegio in eadem Regia Camera, antequam ingrediatur. Arrest. 443. fol. 891*
Theaurus in locis priuatis requiri potest cum consensu Dominorum exhibendo in scriptis officialibus locorum, saluis iuribus fisci. Arr. 609. fol. 934
Quid de Thesauro in Ecclesia? Diuiditur inter Cameram Apostolicam, & fiscum per concordiam, ibidem, & Arrest. 628. fol. 939
Tubieta Magna Curia Vicaria exigit unum Carolenum directus, quando bona exequuta uenduntur, non quando solum sunt exequuta, si uero exequuta restituuntur, soluitur unus Carolenus pro conseruatione bonorum. Arrest. 311. fol. 858

V

- V** *Alor moneta Realium Castellanos Hispania liquidatur Neapoli ad rationem Carolenorum duodecim, minus uno Marandis, in singulis undecim realibus. Arr. 241. fol. 843. Arr. 278. fol. 852. Arr. 345. fol. 860. & Arr. 349. fol. 867*
Vascellum appulens Portum vi tempestatis, nihil soluit pro iure fundaci, sed tantum pro iure Anchoragij. Arr. 3. fol. 782
Si uero trabalzaui mercem in alia Naui securiori, causa euitandi naufragium, soluit ius Trabalcij. Arr. 233. fol. 841
Quod si non trabalzaui, sed solum pernoctauit, uel appulit causa emendi commestibilia, nihil soluit. Arrest. 361. fol. 870
Dum exoneratur frumentum à vascello debent assistere Portulanus, & Credenzarius; Et si plures sint vascelli debet denunciari Regia Camera, qua deputabit personas ad assistendum exonerationi. Arrest. 102. fol. 810
Venditio fiscalium facta ad uitam per Regiam Curiam tempore solutionis debet certificari uita per fidem Notarij infra Regnum, & extra Regnum per fidem Ambasciatoris, uel eius secretarij. Arrest. 607. fol. 933
Vendens Canapum Regia Curia est immunis à solutione directuum, sicut fiscus emptor est immunis. Arrest. 351. fol. 867
Veneti non habent immunitatem, & franchitiam directus fundaci in Regiis Dohanis pro oleis contractis, uel contractandis in Dohanis Hidruni, Basilicata, Bari, & Capitanata. Arr. 161. & 162. fol. 825. & Arrest. 290. fol. 854
Venetorum vascelli habent franchitiam pro usu respectu mensa, & rinfreschi sed pro panatica requiritur licentia sue excellentie. Arrest. 280. fol. 852

Habent

Index Arrestorum.

- Habent privilegium, ne eorum debitores possint uti indultu moratoria, & saluaguardia. Arrest. 532. fol. 914*
- Vestes lugubres non debentur expensis Regia Curia Cappellani Regii, Magistro Ceremoniarum, nec aliis, sed iis tantum, quibus sua excellentia mandauerit in tempore funeralium sua Maiestatis. Arrest. 335. fol. 863*
- Vidua Militis non gaudet in gabellis immunitate, quam vir vivendo habebat. Arrest. 658. fol. 948*
- Vidua habentes uncias duas tantum redditus annuatim, si fuerint numerata pro foculari, deducuntur à numeratione. Arr. 498. fol. 906*
- Vidua Civium Neapolitanorum numerantur in eorum Terris. Arr. 525. fol. 913*
- Vita militia debetur secundogenito in feudo confiscato per rebellionem fratris primogeniti. Arrest. 170. fol. 828*
- Non debetur filio naturali, neque in feudo devoluto. Arrest. 636. fol. 941*
- Vnio actorum deciditur in Regia Camera, primo per duos Actuarios, secundo per secretarium, tertio per Praesidentem Commissarium. Arrest. 635. fol. 941*
- Votorum paritate facta in Regia Camera, sententia fertur pro Reo. Arrest. 548. fol. 918*
- Vxor exteri soluit in bonis sua dotis foculare patris, à quo hereditavit, si non est alius, qui onus dicti focularis ferat. Arr. 606. fol. 933*

Z

Zaffaranarj ementes in locis subiectis Regiis fundacis dant cautionem de asportando ad fundacos Regias, Ementes vero in locis non subiectis nullam praestant cautionem, sed ultra decem libras asportare non possunt. Arrest. 298. fol. 856

I N D E X

LOCUPLETISSIMVS

Rerum ac Sententiarum insignium quæ in hisce Decisionibus, & Obserua- tionibus continentur.

A

ABBAS.

ABBAS solus cum tribus Monachis an possit territorium in Emphyteusim perpetuam concedere, decif. 88. numero 4. 133

Abbas, vt possit primam Clericalem tonsuram conferre, an debeat esse prius ab Episcopo benedictus, decif. 101. n. 1. in fin. 150

Abbates tam seculares, quam Regulares an potestatem habeant ordines conferendi suis subditis tantum, ibidem, & in obser. n. 1. 151

Ablatiuus absolutus.

Ablatiuus absolutus conditionem an faciat, decif. 352. num. 2. in fin. 471

Abolitio generalis.

Abolitio generali per Regem delinquentibus concessa, an, & quando gaudere possint Officiales in officio delinquentes, decif. 112. num. 3. 167. & in obser. num. 2. 168. vide in verb. *Indultus*, & in verb. *Officiales*.

Absens.

Absens Reipublica causa, si relicto Procuratore, per quem potuit defendi, succubuerit in causa, petere an possit restitutionem in integrum, decif. 288. num. 2. 397

Maximè si Procurator fuerit in omnibus auditus, in obser. num. 2. 398. & decif. 483. num. 2. in fin. 641

Absens Reipublicæ causa, supplicare an possit Principi; vt absentia durante super litibus suis superseatur, ibidem num. 1. & 2. 397. & in obser. num. 1. 398

Absens Reipublicæ causa procuratorem relinquere an cogatur, si causa sit grauis, & absentia non sit perpetua, vel potius debeat Iudicium differri, ibidem n. 2. in med. 398

Et quid dicendum, si abesse contigerit, priusquam ei lis moueatur, ibid. n. 2. in fin.

Et quid dicendum, si absentia esset perpetua, aut longo tempore duratura, ibid. n. 2. in fin.

Absolutio à iuramento.

Absolutio à iuramento an, & quando concedi debet *D. De Marinis obseru. ad decif. D. Reuerterij.*

post incursum periurij, decif. 238. n. 2. circa fin. 343. & in obser. num. 3. 344

Et an prius sit petenda absolutio à periurio, ibid. in obser. num. 3.

Absolutio à iuramento ad finem agendi, hæredi iurantis an sit necessaria, ibid. num. 2. & in obser. n. 2.

Absolutionem iuramenti ad obtinendam, an requiratur Partis citatio, ibid. num. 2. in prin. & in obser. n. 1.

Accessus ad Principem.

Accedere ad Principem, siue Regem an liceat cuicumque, nisi prius licentiâ petita & obtentâ ab eo, qui vices illius gerit, dec. 500. n. 2. 661. & n. 3. 662

Accusans, & Accusatus.

Accusans aliquem de crimine læsæ Maiestatis, num possit tormentis subijci pro eius verificandâ confessione, decif. 266. num. 2. in med. 372

Accusans Officialem Syndicandum sub prætextu, quod in Carceribus illum pecunia compoluit, an sit audiendus à Syndicatoribus, si iusta fuerit carceratio, decif. 561, & in obser. num. 1. in fin. 753

Accusatus de falso num possit de consocijs interrogari, decif. 6. num. 2. 9. & in obser. num. 2. 10. & vide in verb. *Falsi criminis*.

Acta iudicij.

Acta facta in vno iudicio, aliqualem probationem, num faciant in alio, si diuersæ sint personæ, dec. 64. & in obser. num. 5. 91

Acta originalia alicuius litis si reperiantur penes Actorem, & non Actuarium cautæ an faciant fidem, decif. 224. num. 2. in prin. 320

Actio.

Actio an, & quando iudicetur mobilis, vel immobilis, siue diuersam constituat speciem, decif. 374. n. 2. in med. 500

Actio an dicatur feudalis, si rem feudalem respiciat, decif. 515. num. 2. 682

Actio omnis siue personalis, siue realis triginta, vel quadraginta annorum spatio præscribitur, decif. 83. num. 2. 122

Et an id procedat contra fiscum in Regno. ibid.

Actio merè personalis, si rei cohæreat, an iudicetur, sicut res mobilis, scilicet, vel immobilis, decif. 116. num. 2. 172

Actio personalis ad consequendum feudum, feudalis censetur

Index Rerum,

- conferatur, estque de illa iudicandum, sicut de feudo.
ibid.n.2. & in obser.n.1. 173
Et an possit alienari, vel obligari sine Domini assensu. ibid.n.2.
- Actio tutelæ**, an detur contra, illum, qui pro Tutore se gessit, licet Tutor esse non potuit, defectu suæ personæ, siue putet se Tutorem esse, siue non, dec. 576. num. 3. in med. 769
- Actio** in negatiua pro seruitutibus, quid requiratur ex parte Actoris, quidvè ex parte Rei, decif. 68. n. 4. in fin. 98
- Actio** nem personalem ad rem immobilem Ecclesiæ consequendam, an possit Prælati alienare inconsulto Romano Pontifice, dec. 116. n. 2. 172
Et an idem dicendum sit in Pupillo ibid.
- Actio** nem personalem ad rem immobilem consequendam an possit Ciuis distrahere in forensem, posito Statuto quod ciuis non possit alienare in forensem immobilia, ibid. n. 3. 173
- Actor.*
- Actor** constitutus à Tutore ob eius absentiam, vel infirmitatem, an teneatur adimplere, quæ à Tutore adimplenda sunt, decif. 310. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 423.
Et an, & quando Actoris istius bona sint tacite obligata pupillo pro mala eius administratione, ibid. num. 2.
Et an sint obligata Tutori, ibid.
Et quid si esset electus à Iudice, tutore petente, ibid. num. 2. in fin.
- Actor** si rem petat non certam, Reus est absoluendus, decif. 541. n. 1. in fin. 720
- Actor** suum libellum generalem, vel obscurum an teneatur declarare Parte petente. decif. 521. n. 2. 691. & in obser. n. 1. 692
- Et an possit declarare libellum vsquè ad Sententiam, vide in verb. *Libellum*.
- Actor** an teneatur cedere Reo ad eius exceptionem fundandam, ibidem n. 2. circa fin. 692
- Actor**, siue Reus, si facta publicatione in causa, publicam præsentauerit scripturam, & terminum petierit ad concomitandum, an possit producere testes ad comprobandum, quod asseritur in scriptura, decif. 340. n. 2. 457
Et an testes deponere possint ultra veritatem eorum, quæ in scriptura præsentata continentur, ibid. num. 1.
- Actor** si fiat hæres debitoris, actiones nùm confun- tur, dec. 513. n. 2. circa fin. 680
- Actuariorum numerus.*
- Actuariorum numerus** in Tribunali Regiæ Camerae fisco instante nùm possit augeri in præiudicium eorum, qui hoc officium emerunt, decif. 185. n. 1. & 2. 267. & in obser. n. 1. 268
- Actus.*
- Actus** agentium ultra eorum intentionem non operantur, dec. 390. n. 3. 520
- Actus** geminatio maximi ponderis est, decif. 538 & in obser. n. 3. 717
- Actus** geminatio, siue verbis, siue re facta, an, & quando purget metum præcedentem, ibid. in obser. n. 2.
- Adiectus solutioni.*
- Adiecto** solutioni, an possit solui, si mutata sit eius
- conditio in deteriùs, decif. 372. num. 2. 498. & in obser. n. 1. 499
- Adiutorium.*
- Adiutorium**, quod à Vassallis deberur Baroni pro suis maritandis filiabus, an similiter debeatur Regi pro filia sua nubenda, decif. 369. n. 1. & in obser. n. 1. 494
Et ad quam summam ascendere debeat hoc Adiutorium debitum Regi, ibid. n. 1. in fin.
Et quid dicendum pro maritandis sororibus, neptibus, vel amitis, tum Baronis, tum Regis, ibid. & in obser. n. 7. & dec. 505. & in obser. n. 11. 669
Et quid dicendum si sorori Baronis à communi patre dos sit relicta, dec. 505. & in obser. n. 5. 669
- Adiutorium** vulgò, (*la fascia*) an debeatur Regi à Vassallis pro natiuitate sui filij, maxime primogeniti, ibid. in obser. n. 3.
Et an debeatur Baronibus pro creatione filiorum in milites Melitenses, ibid. in obser. n. 4.
- Adiutorium** an debeatur Baroni pro maritanda, vel monachanda filia Bastarda, decif. 505. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. & 2. 668
- Adiutorium** huiusmodi, quantum sit pro maritandis, & quantum pro monachandis filiabus Baronis, ibid. n. 1. 668
- Adiutorium** ad præstandum pro monachanda filia Baronis nùm cogi possint Vassalli, vel tempore ingressus in Monasterium, vel potius professione sequuta, ibid. in obser. n. 3.
Et an debeatur hoc adiutorium non solum pro prima filia maritanda, siue monachanda; sed etiam pro omnibus aliis Baronis filiabus, ibid. in obser. n. 4. 669
- Adiutorium** pro filiabus maritandis, vel monachandis, an debeatur Baroni, qui feudum emit cum pacto de retrouendendo, ibid. in obser. n. 6.
Et an debeatur Baroni, cui feudum sit in allodium concessum, ibidem, in obser. n. 7.
- Adiutorium** hoc an debeatur Auix maternæ feudatarix pro maritanda nepte, stante paupertate parentum, ibid. in obser. n. 8.
- Adiutorium** huiusmodi an debeatur, si Baronis filia, illo accepto, sit effecta vidua, dotemque amisit, & iterum deinde nubat, ibid. in obser. n. 9.
Et an debeatur Baronisæ, cum primum se ipsam nuptui tradat, ibi. in obser. n. 10.
Et an debeatur fratri, qui sororem habens Terram cum Vassallis emat, & post emptionem sororem maritet, ibid. in obser. n. 12.
- Adiutorium**, cui debeatur si duo sint Barones alicuius Terræ quorum vnus habeat iurisdictionem Ciuilem, alter verò Criminalem; ibid. in obser. n. 12. in fi.
- Administrator.*
- Administrator** loci Pij si à sententia lata contra se pro reddendis rationibus suæ administrationis appellauerit, nùm appellatione non obstante possit iudex, à quo illum cogere ad rationes reddendas, & sic exequi suam sententiam, decif. 518. & in obser. n. 1. 638
Et quid dicendum in administrationibus cuiusuis alterius, ibid. in obser. n. 1. in fin.
- Administrator** quilibet siue cum mandato, siue sine mandato an teneatur reddere computum, & reliqua restituere, dec. 29. n. 2. & in obser. n. 1. 37
Et quid dicendum si Testator, vel Dominus necessitatem reddendi computum remiserit, non obstante hac remissione nùm teneatur reddere, ibid. in obser. num. 1. in med.
Et quid operatur remissio ista, ibi. in obser. n. 1. in fin.
- Admirum*

Admiratus.

Admiratus Maris nùm limitatam habeat Iurisdictionem, nempe in omnes maritimos Officiales, & familiares Curiz & in quinquaginta alios, qui vulgò raccommandati appellantur. dec. 299. n. 2. 409. & in obser. n. 1. 410
 Et an iurisdictionem habeat in homine Plagæ, Planuræ, & Succaui, licet nò sint artis Maritimæ. ib. n. 1.
 Et an debeat lite pendente à iurisdictione abstinere, si prætendat in alios iurisdictionem habere fisco tamen contradicente ibid. n. 2.
 Et an possit in alias personas acquirere iurisdictionem per præscriptionem saltem centenariam, ibid. n. 2. in med. & vide verb. *Magnus Admiratus.*

Adoha.

Adoha si imponatur in Regno eodem anno, quo releuium solui contigerit ob mortem scilicet feudatarij, an excomputari debeat in solutione releuij, sicut & quodlibet seruitium personale, decif. 247. n. 1. in med. & in obser. n. 1. 354
 Et quid dicendum si Adoha iam imposita, per defectum iam soluta fuerat per multos menses ante eius mortem an deducenda sit de solutione releuij, decif. 371. n. 2. & in obser. n. 1. 497
Adoha cui sit soluenda Regi, an Baroni si feudum sit in territorio Baronis, & non constet à quo illud teneatur, dec. 179. n. 1. & 2. 258. & in obser. n. 1. 259
 Et vbi soluenda est Adoha, si aliqua Terræ ipsius feudi sitæ essent in territorio alterius Baronis. ibid. num. 3. & in obser. n. 1. in med.
Adoha iuxtà quam taxam soluenda, vel iuxtà nouam, vel iuxtà antiquam, quoties feudum iam alienatum, retroemittitur ob potestatem luendi, stante gratia in Regno, quod circa taxam nulla fieret innouatio. decif. 515. n. 1. & 2. 682
 Et quid dicendum in feudis deuolutis ad Regiam Curiam & per illam in alium translatis, quæ taxa seruari debeat, ibid. in obser. n. 1. & 2. 683
 Quidvè dicendum si feuda deuoluta sint ære alieno affecta, ibid. in obser. n. 2.
 Et an sit aliquod discrimen inter taxam, nouam, & antiquam, ibid. in obser. n. 3. 684
 Et an eius taxa possit hodie alterari, vel minui, decif. 300. n. 2. in med. 411
Adoha nùm sit medietas fructuum feudi vnus anni, & an Seruitium, quod præstatur Domino in pecunia, dicatur adoha ibid. in obser. n. 1. 683
Adoha, simulquè Releuium an debeatur Regi ratione directi domini, dec. 558. n. 2. 747
Adoha an, & quando, & quo temporis spatium possit à fisco præscribi, ibid. n. 2. in med.
 Et nùm Adohæ solutio causam habeat discontinuam, ib.
Adoha in Regno non exigitur sicut per prius exigebatur, sed eius exactio fit in donatiuo, quod singulo biennio à toto regno fit, decif. 300. & in obser. n. 1. & 2. 411
Adoha ob quam causam imponi possit, nùm ob bellum Regno imminens, & an hodie tractetur de solutione Adohæ, ibid. n. 2. in med. & in obser. n. 1.
Adoha in taxanda, an sit habenda ratio illius Adohæ, quæ per subfeudatarium soluitur ipsi Baroni, ibid. num. 2. & n. 3.
Adoha per Regiam Cameram taxatur de fructibus feudi facta coaceruatione trium annorum, ibid. n. 2. in fin. Et in obser. n. 3.
Adoha, quæ soluitur per subfeudatarium ipsi Baroni an sit aggreganda cum Adoha, quæ soluitur ipsi Regi Curiz. ibid. n. 1. 410. & n. 2. in med. 411
D. De Marinis obseru. ad decif. D. Re uertorij.

Adoha si sit per errorem soluta ab eo, qui illam soluere non tenebatur an restitui debeat per fisco, decif. 558. n. 2. in fin. 747.
Adoham, siuè donatiuum si per multum tempus Baro non soluerit, an competat fisco actio ad illum compellendum, vel potius Combaronibus, vel Vniuersitatibus, qui donatiuum Regi ad certam summam dederunt in obser. ad decif. 300. n. 1. in fin. 411
Adoham, & releuium soluens, an possit prætere, se per hanc seruitij præstationem, vtile feudi dominium acquisiuisse, dec. 560. n. 3. in fin. 750
Adohæ in taxatione an sint deducendæ expensæ, quæ fiunt pro cuodia castri &c. dec. 225. n. 1. & 2. 321. & vid. in verb. *Releuij in liquidatione.*
 Et an sint deducendæ impensæ, quæ fiunt in cultura, & collectione fructuum feudi, in obser. ad decif. 300. n. 3. 411. vid. in verb. *Adoha in taxanda.*
Adohæ solutio, seu præstatio quamuis diuturna, nùm noceat soluenti, si causa solutionis non fuit allegata, puta, Soluo Regi Curiz Adoham pro tali Castro, decif. 558. n. 2. circa fin. 747

Aduocatus.

Aduocati patrocinantes pro Spoliato an debeant in libello deducere titulum, in obser. ad dec. 13. n. 2. 18
Aduocatus largè venit appellatione Procuratoris, decif. 153. n. 3. in fin. 225
Aduocatus cur non possit esse Iudex in causa, in qua patrocinatus est, dec. 219. n. 2. in med. 313
Aduocatus, qui pro augmento, & conseruatione alicuius patrimonij, patrocinium præstitit, nùm pro suo salario super bonis prædicti patrimonij tacitam habeat hypothecam, vt præferatur omnibus creditoribus anterioribus, dec. 270. n. 1. & 2. & in obser. n. 1, 376
Aduocatus, vel Medicus à Communitate Conductus, nùm pro suo salario conuento tacitam super bonis Communitatis habeat hypothecam, in dicta obser. num. 1. 38

Affectus, Affinis, & Casale Afragole.

Affectus, an, & quando puniatur, non sequuto effectu in obser. ad dec. 42. n. 2. in med. 57
 Et an debeat Affectus puniri eadem lege, sed non eadem pœna, ibidem.
Affines alicuius inquisiti, nùm examinari possint ad illius innocentiam probandam, in obser. ad dec. 154. num. 1. 226
 Et quid dicendum si contra inquisitum, aliqui sint examinati testes, & ad eos repellendos valeat examinari affines, in dicta obser. n. 1. in med.
Afragole Casale longissimo tempore, supra annos centum est segregatum, & diuisum à Ciuitate Neapolis, vt amplius dici non possit de corpore Ciuitatis, decif. 215. n. 2. 307

Agens, & agere.

Agens in aliquo actu, vt Iudex, Notarius, vel vt testis, an sibi tanquam priuato præiudicet, decif. 235. n. 3. circa finem 338. & in obser. n. 1. 339
Agere an possim contra illum, qui contra meius habere prætendit, vel vt sua iura proponatur, vel vt declaratur, nulli ius ei competere, dec. 577. n. 1. in med. 770

Agnatus.

Agnati vsque ad quem gradum succedant in feudo quaternato, vel plano, & de tabula, dec. 399. n. 1. & in obser. n. 1. & 2. 530

Index Rerum,

Agnato nùm potius aperiatur feudum ex pacto, & prouidentia, vel fisco, bonis omnibus feudatarij confiscatis, propter crimen læsæ Maiestatis, dec. 336. num. 2. in med. 452
Agnatus proximior, si feudum paternum sit venditum extraneo, vel agnato remotiori, an possit intra annum pretium offerre emptori, & feudum recuperare, decif. 22. n. 2. 29
 Et an id sit intelligendum in feudo ex pacto, & prouidentia, ibid. in obser. n. 4. 30

Alapa, & Albaranum.

Alapam si quis alicui dederit in Palatio Papæ vel Pro-regis; nùm sit morti tradendus, vel manus amputanda, decif. 30. in obser. n. 3. in fin. 68
Albaranum iuramento firmatum, nùm censeatur renouatum non facta expressa mentione de dispositione iurata, decif. 184. n. 4. 266

Alienatio.

Alienare prohibitus extra familiam, an possit alienare in vnum de familia, quamuis in vltiori gradu positum, decif. 478. n. 2. in fin. & in obser. n. 1. 635
Alienatio bonorum minoris, vel pupilli, nùm sit nulla, si quæ de iure desiderantur; non concurrant, licet vtilis sit pupillo; decif. 211. n. 2. in med. & in obser. num. 1. 300
 Et quæ requirantur; vt valeat talis alienatio, ibid. in obser. n. 1. 301
Alienatio rerum Ecclesiæ, vt de iure valeat, quænam præcisè concurrere debeant, dec. 88. n. 4. & in obser. num. 2. 133
Alienationis prohibitio si fiat in contractu, nùm impediatur dominij translationem, vel potius contraueniens actione personali teneatur; decif. 240. n. 3. in med. & in obser. n. 3. 346
 Et quid dicendum si prohibitio fiat cum hypotheca rei alienari prohibita, ibid. n. 3. in fin.
 Vel si prohibitio facta sit à lege, vel ab homine in vltima voluntate, ibid. n. 3. in fin.
 Et quid dicendum si prohibitio fiat Iudicis præcepto, ibid. in obser. n. 3.

Alimenta.

Alimenta an debeantur vxori discedenti de domo Viri; in obser. ad decif. 169. n. 2. in med. 246
 Et an lite pendente, & donec de iusto discessu constet, possit hæc præstatio redditus excedere solutæ dotis, ibid.
 Et an, & quando bona viri sint tacitè hypothecata vxori pro alimentis, ibid. in obser. num. 1. & vide in verbo, *Mariti bona.*
Alimenta an sint præstanda vxori extra domum viri, si videns illum tenere concubinam ab illius domo discessit, in obser. ad decif. 30. n. 5. 39
Alimenta an debeantur vxori discedenti à viro absque causa sed ex praua illius consuetudine in obser. ad decif. 169. n. 3. 246. & in obser. ad decif. 30. num. 5. in med. 39
 Et an sint præstanda vxori fugitiuæ, ibid. in obser. n. 5. in med.
Alimenta, & litis expensæ an sint subministrandæ per Reum diuitem Actori pauperi lite pendente, decif. 296. n. 1. & in obser. n. 1. 406
 Et quid dicendum si non constet de bono iure actoris, ibid. n. 1. in fin.
 Et si fuerint per Reum præstata, & deinde Actor succubuerit in causa, nùm Actor teneatur illa

Reo restituere, ibid. in obser. n. 2. 407
Alimenta, quæ debentur vxori viduæ ab hæredibus mariti durante anno luctus concessio ad restituendam dotem, in pecunia consistentem, an, & quando debeantur, si sint præterita, decif. 30. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 38
 Et an requiratur viduæ interpellatio, & hæredum mora, ibid. n. 1. & in obser. n. 1.
 Et an debeantur hæc alimenta vxori viduæ, si aliunde habuit, vnde se alere potuit, ibid. n. 2.
 Et quid dicendum attenta consuetudine huius ciuitatis Neapolis, ibid. n. 3. & in obser. n. 2.
Alimenta si debeantur ex dispositione legis, & officio Iudicis, aliundè habenti non debentur. ibid. n. 2. in med. & in obser. n. 3. 39
Alimenta præterita an, & quando debeantur, ibid. in obser. n. 3.
Alimenta præstata filio per extraneum, an, & quando teneatur pater soluere, ibid. in obser. n. 4.
Alimenta si debeantur virtute legati, nùm peti possint si sint præterita, & nulla interceiserit interpellatio, licet legatum esset factum diuiti. decif. 62. n. 2. 88
Alimentis pro petendis, an vxor habeat actionem hypothecariam sicut pro dote, decif. 30. numer. 2. circa fin. 38
Allegans præscriptionem, vide in verb. *Præscriptionem.*

Amita, Andreas de Isernia, & Animalia.

Amita nùm succedere possit ab intestato Nepoti Spurio, scilicet filio fratris sui, legitimitate tamen per rescriptum Principis in amplissima forma, dec. 138. num. 1. & 2. 202. & in obser. n. 1. 203
 Et an id procedat in hac Ciuitate Neapolitana, ibid. in obser. n. 2.
Andreas de Isernia in Regno dicitur feudorum auriga, nec in iudicando possumus ab eius opinione recedere, dec. 244. n. 2. 351. & dec. 470. n. 2. 625
Animalia propria pascens in feudo alieno, ad omnem damni estimationem teneatur, dec. 259. n. 2. 365

Annua concessio.

Annua concessio si sit facta à Principe alicui benemerito, eo addito, vt annus incipiat à prima die Ianuarij, an solutio fieri debeat in principio, vel in fine anni, vel tempore collectionis fructuum, decif. 75. num. 1. & 2. 109
Annua concessio, scilicet tot annorum reddituum alicui facta, nulla de hæredibus habita mentione, an censeatur facta etiam pro hæredibus, & ad illos transeat, in obser. ad dec. 337. n. 1. in fin. 454
Annua præstatio debita alicui, si per triginta annos non exigetur, nùm erit locus legitimæ præscriptioni, decif. 286. n. 2. in fin. & in obser. n. 3. 395
Annua præstatio debita per Regiam Curiam si per centum annos non sit soluta, an censeatur præscripta, dato quod debeatur monasterio, in obser. ad dec. 83. n. 1. 143
Annua præstatio si debeatur ex contractu, nùm vnica præscriptione tollatur pro omnibus annis, à die tamen, quo à solutione cessatum est, ibid. in obser. n. 4.
 Et quid dicendum si obligatio verbis esset concepta distributiuus, denotantibus temporum perseverationem, ibidem.

Annui introitus, siue redditus.

Annui introitus stipulatione, vel legato debiti, nùm possint per debitorem non soluentem præscribi, & quanto tempore, decif. 83. n. 1. 141. & n. 3. & 4. 122.

8c

- & in obser. num. 3. 123
 Annuus redditus alicui adiudicari vigore sententiæ super fructibus certi fundi, quo tempore sint soluendi, nùm in principio, vel in fine anni, vel tempore, quo fructus recolliguntur, decif. 252. num. 1. & 2. 359
 Annuus redditus constituti super feudis, vel burgenfaticis ad rationem decem pro centenariò, an in Regno sint soluendi tertiatim, ibid. num. 2. in fin. & in obser. n. 2. 360
 Et quid dicendum si fuerint constituti ad minorem rationem, quàm decem, puta ad rationem septem, vel octo, an possit exigi singulis tribus semestribus vel semestribus, ibid. in obser. n. 2. in fin. 360
 Annuus redditus, nùm veniant appellatione stabilium, decif. 27. n. 1. & in obser. n. 1. 35
 Annuos redditus emens, vid. verb. *Emens*.
 Annuus redditus constitutus alicui in perpetuum super certa re, an importet translationem dominiij ad beneficium concessionarij, vel potius hypothecam, decif. 245. n. 2. 352
 Et an possit dici constitutus vsusfructus, ibidem, & in obser. n. 3.

Annus.

- Annus, & dies, qui dantur successori in feudo ad denunciandam Domino mortem feudatarij, & ad nouam petendam inuestituram, an sint viles, vel continui, decif. 371. n. 4. 498
 Et an incipiat currere à die scientiæ mortis, in obser. ad decif. 280. num. 3. 388. & in obser. numer. 4. 389
 Annus inceptus nùm habeatur pro completo in legatis in diem præstandis, decif. 75. & ibid. in obser. num. 2. 110
 Annus inceptus nùm sufficiat, vel debeat esse completus, lege, vel statuto disponente, vt quis obtinere non possit ante 25. annum, vel nisi fuerit in 25. anno, ibid. in obser. n. 3.
 Annus, qui datur fisco, intra quem capere debeat possessionem feudi vigore text. in cap. ex *presumptiose*, feudatario defuncto sine legitimo successore, an currere debeat à die scientiæ mortis. decif. 280. n. 3. 388. & in obser. n. 4. 389
 Annus quotuplex sit, decif. 371. n. 2. circa fin. 497

Antefatum.

- Antefati interesse nùm debeat ratione illius non soluti, decif. 263. numer. 1. in fin. 369. & in obser. num. 2. 370
 Antefatum dici an possit de bonis maternis, decif. 93. num. 2. in fin. 139
 Antefatum an lucretur mulier per mortem viri, si scienter matrimonium intra gradus prohibitos sit contractum, decif. 429. numer. 2. 575. & in obser. num. 1. 576
 Et quid dicendum si coniuges ignorauerint impedimentum, ibid. n. 2. 576
 Antefatum mulieri constitutum nùm peti possit, si constante matrimonio dos sit mulieri constituta in casibus à iure permissis, in obser. ad decif. 10. numero 2. 14
 Antefatum quomodo lucretur mulier ex Const. Rgni *mulier dotarium*, si filios habens ad secunda vota non transit, decif. 470. n. 2. in fin. 626
 Et quid dicendum si fuerit constitutum, vt lucretur seruata forma consuetudinis Neapolitanæ incip. *Quartam autem*. ibid.
 Antefatum si à viro fuerit vxori super feudo constitu-

tum absque assensu, nùm vxor pro illius consequitione super dicto feudo possit recurrere, maxime si non fuerit Neapolitana, neque Neapolitanis nupta, decif. 470. num. 1. & 2. 625. & in obser. num. 3. 626

Apostata, & Apostasia.

- Apostata in bonis agnati sui, an possit ex testamento succedere iure Regni nostri, decif. 426. num. 1. & 2. & in obser. n. 1. & 2. 570
 Et an id procedat tam in Apostata à fide, quàm à religione, ibid. n. 2. & in obser. n. 1.
 Et nùm Apostata sit de foro Ecclesiastico, vel ciuili, ibid. num. 2.
 Apostasiæ species quot sint, ibid. in obser. n. 1. in fin.

Appellans, & Appellatio.

- Appellans à decreto M. Curie ad Sacrum Consilium si appellans non prosequatur, vel sit negligens ad præsentandum Apostolos, quamuis impedimentum alleget, nùm de æquitate Sacri Consilij possit causa reuideri ex eisdem actis, in obser. ad decif. 535. num. 3. 714
 Et quid dicendum si aduersarius præuenerit cum instantia, petendo declarari appellationem desertam, ibid. in fin.
 Appellans, & Appellatus nùm possint probare in secunda instantia id, quod in prima non probarunt, in obser. ad decif. 253. n. 2. 361
 Appellari an possit à Regentibus Regiam Cancellariam, sed solum supplicari, decif. 273. num. 4. in fin. 380
 Appellari an liceat à sententia Præfecti Prætorio, sed solum semel supplicari, decif. 226. num. 2. in med. 314
 Appellari an possit à sententia iudicis delegati in causa visionis computorum Sindicorum Vniuersitatum, decif. 518. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 688
 Et quid dicendum in Administratoribus loci pij, vel alterius rationem de administratis non reddentibus, licet ab interlocutoria appellauerint, an appellatione non obstante possit Iudex, à quo illos compellere ad rationem reddendam, ibid. in obser. n. 1. in fin.
 Appellari an possit à sententia Regia, si Iudices processerint, vt delegati, decif. 48. num. 2. 65. & in obser. n. 2. 66
 Et quid dicendum si Iudex delegatus ferat sententiam secundum Consilium Principis, in obser. n. 2. in fin.
 Appellari an possit à sententiis Regiæ Camere, vel Sacri Consilij, vel solum reclamari, vel supplicari, in obser. ad decif. 7. num. 1. 11. & decif. 178. num. 1. 257
 Appellari an, & quando prohibeatur à decreto de exequendo, decif. 48. n. 2. circa fin. 66
 Appellatio, siue reclamatio an declaretur deserta fatalibus elapsis, si per appellans non steterit, quominus causa expediretur, decif. 535. n. 1. & 2. 713
 Et ne declaretur deserta, an requiratur impetratio secundi fatalis, vel sufficiat protestatio, quod causa expediatur, dicta decif. 535. num. 2. & in obser. num. 1.
 Et an requiratur quod superiori porrigatur supplicatio, vt mandet inferiori, vt ad causæ determinationem procedat, d. n. 2.
 Appellatio nùm fieri possit in Curia Romana ex eo, quòd Iudices Criminales dicant in sententiis factò

Index Rerum,

verbo cum Sanctissimo, in obser. ad decif. 48. n. 2. in fin. 66

Appellatio an declaretur deserta per lapsum, quorumcunque fatalium si causa sit consistorialis, & expedienda in Collaterali Consilio, dicta decif. 535. n. 2. circa finem.

Appellatio in dubio nunquam debet iudicari deserta dicto n. 2. in fin. & in obser. n. 3. 714. & decif. 238. num. 2. in fin. 343

Appellatio, seu reclamatio ubi fuerit à sententia interposita, & simul de nullitate dictum, si respectu appellationis sint elapsa fatalia, an adhuc de nullitate tractari possit. decif. 401. num. 1. & 2. 532. & in obser. n. 1. 533

Appellatio an suspendat sententiam, quæ secum trahit executionem, decif. 49. n. 1. 66. & n. 2. 67. & in obser. n. 1.

Appellatio si sit remota rescripto Principis mediante, si adhuc interponatur, an illa non obstante possit Iudex, à quo suam exequi sententiam, decif. 504. num. 2. 667

Appellatio in quibus casibus sententiam non suspendat in obser. ad decif. 49. n. 1. 2. & 3. 67

Appellatio à sententia excommunicationis an, & quando illius suspendat executionem, in obser. ad decif. 516. n. 4. circa fin. 686

Et quid dicendum si appelletur à sententia declaratoria excommunicationis, & Iudex à quo appellationem reiciat, dicto n. 4.

Quidvè seruet Curia Archiepiscopalis Neapolitana in hac materia, quando friuola erit appellatio, dicto num. 4. in fin.

Appellationem si interposui à sententia contra me lata, nùm possim postea renunciare illi, Aduersario inuito, in obser. ad decif. 504. n. 2. 667

Appellationi futuræ an possit renunciari per pactum de non appellando in aliquo instrumento adiectum, dicta decif. 504. num. 1. & 2. & in obser. num. 1. 667

Et quid dicendum si pactum non esset reciprocum, sed ex parte vnus tantum in obser. dicto num. 1.

Et an teneat appellationis renunciatio facta sine pacto, saltem quoad ipsam appellationem interpositam, non verò, quoad ipsam interponendam, in obser. dicto n. 1. in fine.

Appellationis causa intra annum terminari debet, aliàs sententia lata firma remanet, decif. 139. n. 2. 204. & in obser. n. 4. 205

Et quid dicendum, si ob iustum, quod superuenit impedimentum tempus illud prorogetur, dicto num. 2.

Appellationum tempora nùm sint seruanda in Sacro Consilio, etiam circa fatalia, in obser. ad decif. 178. n. 1. in med. 258

Et quid dicendum in reclamationibus ad Collaterale Consilium, in obser. dicto n. 1. in fin.

Appellatus in termino sibi dato, an possit ponere illud idem, quod fuit in prima instantia positum, & articulatum, & de directo contrarium, decif. 203. num. 3. 390

Et quid dicendum si cum appellatione interposita fuerint simul, & semel propositæ nullitates per viam principalis petitionis, dicto n. 3.

Aqua, & Aqua ductus.

Aqua nascens in alicuius territorio, an possit per Dominum quocunque diuertere ad sui libitum, etiam cum maximo damno fundi inferioris iure seruitutis cessante, in obser. ad decif. 575. n. 1. in fin. 768

Aqua naturaliter currens absque facto hominis, an ex tali cursu præscriptionem inducere possit ad alterius beneficium, licet per mille annus ita decurrat, dicta decif. 575. num. 2. in med. & in obser. n. 1. 768

Aqua pluuiæ, quam appellamus laquam, an possit capi per Dominum fundi, seu domus superioris, eaque vti ad libitum, in præiudicium illius, qui domum, vel fundum habet inferiorem, in dicta obser. n. 4.

Aqua, quæ nascitur in fundo superiori, an possit diuertere per Dominum fundi, ne defluat in fundum inferiorem, quamuis ad illum per immemorabile tempus fluxerit, in dicta obser. n. 1.

Et an dominus fundi sit Dominus prædictæ aquæ, ibid.

Aqua si alibi nascatur, & ad fundum superiorem peruenit, an possit diuertere per Dominum fundi in præiudicium fundi inferioris, in dicta obser. n. 3.

Aqua si nascatur in meo Cuniculo, sed vicino affert vtilitatem, an liceat mihi quocunque voluero facere, eoquæ lucro vicinum meum priuare, in dicta obser. n. 1. in med.

Aquæ ductus, cuius origo hominum excedit memoriam, an, & quando iure habeatur constituti, in dicta obser. n. 2. 768

Arbitrium Iudicis.

Arbitrio Iudicis pœna relinquitur imponenda, quoties illam non habemus à lege præscriptam, dec. 221. n. 2. in med. 315. & decif. 242. n. 3. 348

Arbitrium Iudicis in criminibus coercendis, nùm possit extendi vsque ad mortem, decif. 14. num. 3. & in obser. n. 4. 19. & decif. 242. n. 3. 348

Archium.

Archium Principis, seu suorum officialium libris nùm sit fides adhibenda, in obser. ad decif. 24. n. 2. 32

Aromatarius.

Aromatarius an, & quando pro medicis datis infirmo præferatur cæteris infirmi creditoribus, expressam hypothecam habentibus, decif. 486. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 646

Et quid dicendum pro medicis datis in vltima infirmitate, in qua infirmus decessit, in dicta obser. num. 2.

Arrendator.

Arrendator nùm sit in probatis, si damnum passum ex libris probet Credentiorum, decif. 455. n. 2. 608

Arrendatores, qui sunt immunes à iuribus fundaci, si aliquid emant propriis nominibus in Ciuitate extera, cum pacto, quod sit consignandum in loco fundaci, ita tamen, vt dominium adhuc remaneat in posse venditorum, nùm sint immunes à rebus directibus, si propriis eorum nominibus fiat immissio, decif. 189. num. 1. & 2. 272. & in obser. num. 1. 273

Articuli.

Articuli an liceat, facta publicatione in causa illud idem, quod in primo termino articulatum fuit, decif. 340. n. 1. & 2. 457

Articuli in causa liquidationis præsentati continentes illud idem, quod in primo termino, in causa principali

- principali positum fuit, an tanquam impertinentes sint reiiciendi, in obser. ad decif. 340. n. 2. 457
- Articuli in termino repulsæ præsentati, continentes illud idem, quod in primis articulis positum fuit, an sint reiiciendi tanquam impertinentes, dicta obser. num. 3.
- Et an, & quando tanquam impertinentes sint reiiciendi; vel potius admittendi, dicta obser. n. 5.
- Articuli in iudicio summarissimo præsentati, & testibus super illis productis, an possint iterum produci in causa principali, continentes illud idem, vel de directo contrarium, in dicta obser. n. 4. in obser. ad decif. 448. n. 1. in med. 599
- Articuli quando dicantur impertinentes, & an sint admittendi in prima instantia, si est dubium an faciant ad causam, decif. 448. num. 1. & in obser. n. 1. 599
- Et quid dicendum si modicum faciant ad causam, vel releuent in minimo, dicto num. 1. & in dicta obser. n. 1.
- Et num sint admittendi per Iudicem cum protestatione impertinentium non admittendorum, si Iudex probabiliter dubitet, eos debere admitti, dicta decif. n. 1. in fin.
- Articulorum copia num in Regno detur ex praxi, decif. 521. n. 2. 691. & in obser. n. 1. 692
- Articulorum impertinentia si incidat in prima instantia, an debeant illi reiici, vel concedatur nouus terminus parti aduersæ ad se defendendum, aduersus ibi deducta, & probata, in obser. ad decif. 448. num. 2. 600
- Articulorum impertinentium in reiectione quid seruet praxis, in obser. ad decif. 203. n. 5. 290

Asscuratus, siue guidatus.

- Asscurato, seu guidato à Principe num sit fides seruanda, decif. 187. n. 1. & 2. 270
- Et si sit captus asscuracione pendente, an sit in pristinam libertatem reponendus, in obser. ad dictam decif. n. 1.
- Et quid dicendum si Iudex potestatem asscurandi non haberet, in d. obser. n. 2. in fin. 271

Assensus Regius.

- Assensum denegandi, an iusta se offerat causa Domino, si feudatarius legitimo careat successore, licet in inuentura adsit clausula (*ad habendam, vendendum &c.*) in obser. ad decif. 352. n. 2. 472
- Assensum an faciat subreptitium taciturnitas eius, quod si exprimeretur, moueret vtique Regem ad illum denegandum, in obser. ad decif. 274. num. 2. 382
- Assensum obtinens ad vendendum feudum, num possit illud pignorare, decif. 374. num. 2. in fin. & in obser. num. 3. 501. & decif. 379. numer. 2. in princ. 773
- Assensum si deneget Rex Vassallo volenti alienare feudum, & sine causa, num illi faciat iniuriam, decif. 99. n. 2. n. 2. 147
- Assensum si impetrauit creditor super bonis feudaliibus Debitoris sui, num censeatur impetrasse respectu illorum feudorum, quæ dignitatis titulo decorata sunt, decif. 118. n. 3. 175
- Assensum si præstet Rex Spurio ementi feudum num valeat præstatio, nisi constet de Regis scientia, illum scilicet esse Spurium, decif. 250. n. 2. in med. & in obser. n. 2. 357
- Assensum Regium expediendi in feudi distractione, cuius sit onus, num emptoris, vel venditoris, in

- obser. ad decif. 498. num. 1. 659
- Assensus Apostolicus impetratus super alienatione bonorum Ecclesiæ facienda, si emptor non inuenitur, num comprehendat constitutionem annui census super eisdem bonis, in obser. ad decif. 579. in fin. 774
- Assensus generaliter concessus mulieribus Neapolitanis, vt pro præscripto habeatur super obligatione bonorum feudaliu viri pro conseruatione, & restitutione ipsarum, an extendatur ad bona Soceri dotem recipientis, decif. 3. num. 3. 5. & in obser. n. 2. 6. & in obser. ad decif. 229. num. 1. in med. & num. 2. 328
- Et num locum habeat in obligatione facta per Socrum, in obser. d. n. 1. in med.
- Et an extendatur ad bona feudalia cuiuscunque alterius, etiam extranei, in obser. d. numero 1. in medio.
- Et quid dicendum si Soer vna cum filio ad dotem Nurui restituendam se obligauit; vel ad dotem genero dandam, decif. 579. num. 1. & 2. 773. & in obser. n. 1. 774
- Et an talis Assensus censeatur pariter concessus in feudis soceri pro interesse debito viro ex causa dotis non solutæ, decif. 169. n. 3. 245
- Et quo tempore fuerit concessa talis gratia mulieribus Neapolitanis, in obser. ad decif. 130. n. 1. 178. & decif. 110. n. 1. 162
- Assensus concessus Mulieribus Neapolitanis, vt pro præstito habeatur super obligatione bonorum feudaliu viri, an pro sit filia spuria alicuius Magnatis Neapolitani; extra tamen Ciuitatem ortæ, & extero viro nuptæ, volenti ab eo recuperare dotem, decif. 4. n. 1. & 2. 6. & in obser. n. 1. & 2. 7
- Assensus concessus Mulieribus Neapolitanis modo, quo supra, super obligatione, scilicet bonorum feudaliu viri, an extendatur ad consequendum interesse, & vsum fructum dotis, decif. 66. num. 2. 94. & in obser. n. 5. 95
- Et an pro sit mulieribus prædictis contra fideiussores, qui pro viris se obligarunt ad dotis, & antefati restitutionem, decif. 229. n. 2. & 3. & in obser. num. 1. 327
- Assensus concessus Mulieribus Neapolitanis super obligatione bonorum feudaliu viri, an extendatur ad feuda, quæ tempore concessionis gratiarum erant quæ sita Regiæ Curia ob viri rebellionem, & quæ ante concessionem ad fiscum reuersa erant, decif. 228. num. 1. & 2. 325. & in obser. numero 1. 326
- Et an extendatur ad Mulieres Neapolitanas nuptas tam ante, quam post concessam dictam gratiam, decif. 110. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 162
- Assensus concessus Mulieribus Neapolitanis, vt pro præstito habeatur, an locum habeat respectu antefati, d. decif. 228. num. 1. 325. & in obser. num. 1. 326. Et in obser. ad decif. 229. n. 2. in fin. 328. & decif. 256. num. 2. in med. 363. & decif. 368. num. 2. in med. 493. & in obser. ad decif. 377. numer. 4. 505
- Assensus concessus Mulieribus Neapolitanis vt supra, num locum habeat in dote confessata tantum, decif. 120. num. 1. & 2. 177. & in obser. num. 1. 178. & decif. 513. n. 2. in med. 679
- Assensus concessus Mulieribus prædictis, an sit strictissimi iuris, & extensionem aliquam non patitur, neque de re, ad rem, neque de casu ad casum, decif. 229. n. 3. 327
- Et num sit exorbitans, vt ad alium casum non possit extendi, in obser. ad decif. 579. n. 2. 774
- Assensus concessus Mulieribus Neapolitanis, vt pro recupera

Index Rerum,

- recuperatione suarum dotium possint recurrere super bonis feudalibus viri, an competat viduis, dec. 228. num. 2. in med. 326
- Et an fuerit concessus Mulieribus Regnicolis, in obser. ad decif. 229. n. 2. 328
- Et an profit Patri, ad quem spectat restitutio dotis, decif. 377. num. 1. & 2. 304. & in obser. n. 1. 305
- Et quid dicendum attenda gratia elargita à Philippo II. de anno 1586. in d. obser. n. 2.
- Anvè profit omnibus, quibus soluto matrimonio dos est restituenda, in d. obser. n. 2.
- Assensus concessus Mulieribus Neapolitanis ad finem prædictum, nùm illis suffragetur si instrumentum receptionis dotis constante matrimonio non fuerit stipulatum, sed postea eo soluto, decif. 513. n. 1. & 2. 679. & in obser. n. 1. 680**
- Et quid dicendum si bona feudalia viri, tempore, quo stipulatur instrumentum adhuc sint in posse eiusdem hæreditatis, in d. obser. n. 1.
- Et an suffragetur assensus prædictus, si sumus in puris terminis confessionis dotis. d. n. 2. in med. 679
- Assensus generaliter concessus Mulieribus Neapolitanis, vt pro præstito habeatur super obligatione bonorum feudalium viri pro suarum dotium conseruatione, & restitutione, an censeatur pariter concessus pro alimentis, vxori debitis, tam constante matrimonio, quàm eo soluto, dotis tamen restitutione pendente, decif. 169. num. 1. & 2. 245. & in obser. n. 1. & 2. 246**
- Et nùm assensus prædictus dicatur potius legis, quàm hominis, in obser. ad decif. 470. n. 2. 626
- Assensus generaliter concessus Mulieribus Neapolitanis ad finem de quo supra, an suffragetur si tempore obligationis Maritus legitimo carebat successore, in d. obser. n. 2.**
- Et nùm profit Mulieribus non Neapolitanis, nec nuptis cum Neapolitanis in d. obser. n. 3. 626
- Assensus generaliter concessus Mulieribus Neapolitanis ad finem, de quo supra, an profit Mulieribus naturalibus tantùm, & illegitimè natis, decif. 250. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 357**
- Assensus generaliter concessus Mulieribus Neapolitanis vt pro præstito habeatur modo quo supra, an extendatur ad instrumenta extra Ciuitatem Neapolis stipulata, d. decif. 250. num. 2. in med. 357**
- Assensus omnes per Præreges præstiti super feudorum alienationibus, fuerunt per Regem confirmati, & quando, decif. 577. n. 1. 770. & in obser. n. 1. 771**
- Assensus præstitus à Principe, vel à lege an sit stricti Iuris decif. 579. n. 2. in med. 774. & vide in verb. *Assensus Regius super alienatione* Et si extendi debeat assensus, an sit stricti iuris, vel non, vel potius an causa sit fauorabilis, vel odiosa, d. n. 2. in med.**
- Assensus Regij in impetratione, nùm in Regno admittantur relationes ad contractum, vel debeant omnia in memoriali exprimi, dec. 305. n. 2. 417**
- Assensus Regius impetratus super obligatione feudali in contractu multo temporis ante stipulato an retrotrahatur ad diem contractus in præiudicium Tertij, dec. 3. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 5**
- Assensus Regia ex largitate concessus Mulieribus Neapolitanis, Vide in verbo *Assensus concessus*.**
- Assensus Regius impartiri an debeat super alienatione feudi, si feudatarius legitimum habeat successorem, sed de prole desperatum, dec. 99. n. 1. & 2. 147. & in obser. n. 1. 148**
- Et quid dicendum si legitimus successor esset clericus beneficiatus, sed in minoribus ordinibus constitutus, in d. obser. n. 2. in fin.
- Assensus Regius impetratus super alienatione feudi, per supplicationem: amen longè difformem à contractu, an, & quando dicatur nulliter concessus, itavt dominium feudi penès remaneat alienantem, si supplicans se retulerit ad instrumentum, decif. 106. num. 1. & 2. & in obser. n. 1. & 2. 159**
- Assensus Regius impetratus super donatione feudi purè facta, absque tamen mentione alterius donationis in continenti factæ, & coram eodem notario, & testibus, in qua Donans sua vita durante referuabat sibi dominium, & vsufructum feudi, potestatemquè reuocandi, an sit nulliter impetratus tanquam difformis à consensu donantis, decif. 133. n. 1. & 2. 196**
- Assensus Regius impetratus super alienatione, vel obligatione feudorum, nùm scripturam requirat, vt per testes probari non possit, in obser. ad dec. 435. num. 2. 584**
- Assensus Regius impetratus per verbum (*fiat*) in calce memorialis porrecti, si sit deperditus, nùm possit per testes probari, decif. 166. n. 1. & 2. 241. & in obser. n. 1. 242**
- Assensus Regius impetratus super venditione feudi, an remaneat nullus, nisi registretur, siue exequutorietur infra tempus, à Regiis Sanctionibus præscriptum, decif. 21. n. 3. 27**
- Et intra quod tempus minor læsus in hoc, factus deinde maior possit petere, vt restituatur in integrum, d. n. 3. & in obser. n. 4. 28
- Assensus Regius impetratus per verbum (*Fiat*) nùm debeat intra certum tempus in forma Cancellariæ, & Priuilegij, expediri, extendi, & registrari sub pena nullitatis, decif. 166. n. 2. in med. 242. & dec. 244. num. 2. 351**
- Et intra quod tempus debeat expediri, seu extendi, in obser. ad d. decif. 166. n. 1. 242
- Et quid dicendum si assensus non sint expediti in calce memorialium, d. decif. 244. n. 2. 351
- Assensus Regius impetratus super obligatione bonorum viri pro conseruatione dotium ab ipso viro receptarum, & pro omnibus in instrumento contentis, nùm proficiuus sit pro assecuratione petenda, dum de ea narratum non extiterat, decif. 205. n. 1. 292. & in obser. n. 2. 293**
- Et nùm sit proficiuus respectu, antefati in eodem instrumento constituti, si neque de illo expressa sit facta mentio, d. n. 1. in med. & in obser. n. 1. 292
- Assensus Regius impetratus super contractu feudali iam celebrato, an retrotrahatur, ad tempus celebrati contractus, si de tertij præiudicio non agatur, cui medio tempore sit ius quæsitum, in obser. ad decif. 490. n. 1. 649**
- Assensus Regius nùm retrotrahatur in præiudicium tertij, decif. 9. n. 3. in fin. 13**
- Assensus Regius impetratus lite pendente super aliqua cessione, nulla facta mentione de lite mota, neque de statu litis, an sit nulliter impetratus tanquam subreptitius, decif. 389. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. & 2. 519**
- Assensus Regius impetratus super concessione alicuius corporis feudalis facta à Barone, an censeatur difformis à contractu, & consequenter nullus, si Rex dixit in assensu, vt Concessionarius immediate à Rege teneret, & in capite; In concessione verò baronis solum fuit dictum, vt assensum peteret, & nullo modo, vt teneret ab ipso in capite cum solutione adohæ, & releuij, decif. 186. n. 1. & 2. 269. & in obser. n. 1. 270**
- Et quid dicendum si Baro concedens diceret dummodo teneat in capite à nobis, idemquè similiter dixerit Rex in assensu, an feudum fieret quatenus secundum quid, in d. obser. n. 1.

Et

& Verborum.

- Et quid dicendum si Rex in assensu strictiorem apponeret clausulam, scilicet, dummodo teneat immediatè à nobis, an feudum efficeretur quaternatum simplex, in d. obser. n. 1. in med.
- Et quid dicendum si Baro talem strictiorem apponeret clausulam, vt scilicet immediatè teneret ab ipso Barone, & Rex simpliciter assentiret, an feudum efficeretur planum, & de tabula, in d. obser. n. 1. in med.
- Et quid dicendum si Rex non simpliciter assentiret, sed cum eadem clausula strictiori, an assensus esset difformis à concessione, d. n. 1. in fin.
- Assensus Regius impetratus super obligatione feudaliu facienda, nùm sit alicuius importantiæ si obligationem longè antea factam esse comperiat, decif. 200. n. 2. circa fin. & in obser. n. 2.** 286
- Assensus Regius super obligatione bonorum feudaliu viri, nùm possit impetrari post illius mortem, si bona illa penès heredem existant, decif. 110. n. 2. in fin. & in obser. n. 2.** 162
- Assensus Regius super obligatione feudi, nùm possit impetrari post mortem feudatarij, absque nouo consensu hæredis, licèt feudum obligatum penès hæredem obligantis reperiatur, decif. 228. num. 2. circa fin. & in obser. n. 2. 326. & decif. 368. n. 2. & in obser. n. 2. 493. & decif. 513. n. 2. in fin.** 680
- Et quid dicendum si feudum auctore dotis, & antefati, in obser. ad d. decif. 228. num. 2. 326. & in d. decif. 368. numero 1. & 2. in medio 492. & in obser. n. 1. 493. & in obser. ad decif. 513. n. 1. 680
- Assensus Regius an possit impetrari per emptorem feudi post mortem venditoris absque nouo hæredis consensu dispositiuo, vel saltem approbatiuo, in obser. ad d. decif. 368. num. 2.** 493
- Assensus Regius an possit impetrari per Dominos Proreges substitutioni, quæ sit per feudatarium, decif. 79. num. 3.** 115
- Assensus Regius nùm possit præstari super dispositione per vltimam voluntatem, seu contractu defuncti feudatarij sine nouo consensu hæredis itavt super illo, & non super dispositione defuncti dicatur præstari assensus, d. decif. 79. n. 1. & 2. 114. & in obser. num. 4.** 116
- Assensus Regius præstitus generaliter super omnibus pactis, conuentionibus, & obligationibus in instrumento contentis, nùm profit Parti impetranti, si de vnoquoque pacto in supplicatione porrecta specialis non sit facta mentio, si tamen Rex voluit instrumenti tenorem pro expresso haberi, decif. 231. num. 2. 330. & in obser. n. 1.** 331
- Assensus Regius prestitus super alienatione, nùm censeatur præstitus super obligatione, in obser. ad decif. 244. numero 2. 351. & in obser. ad decif. 579. num. 2.** 774
- Assensus Regius præstitus super obligatione bonorum feudaliu pro euictione, & obseruantia contentorum in instrumento, an sit creditori proficiuus tam pro consequutione sortis, quàm tertiarum, dec. 290. n. 3. 400. & in obser. num. 2.** 401
- Et quid dicendum si in assensu adsit clausula, (*quoad expressa tantum*) in obser. d. n. 2.
- Assensus Regius præstitus an censeatur per solam memorialis oblationem, cum sit gratia, decif. 291. n. 2. in med.** 402
- Assensus Regius præstitus super capitulis matrimonialibus, nùm donationem comprehendat factam filio à patre contemplatione matrimoni, non obstante clausula in assensu (*quoad expressa tantum*) dec. 318. n. 4. & in obser. n. 3.** 431
- Assensus Regius præstitus à Prorege super alienatione**
D. De Marinis obser. ad decif. D. Reuerterij.
- feudi cum clausulis (*Iuribus Regia Curia semper saluis, & feudi natura in aliquo non mutata*) cuius sit importantiæ, decif. 577. n. 1. in fin. 770
- Assensus Regis nùm requiratur in constitutione Procuratoris ad feudum vendendum, decif. 133. n. 2. circa fin. 196. & in obser. n. 2.** 197
- Assensus Regius an, & quando requiratur in prorogatione pacti de feudo retrouendendo, d. decif. 133. num. 3.** 197
- Assensus Regius an requiratur, nec sufficiat Proregis assensus, si feudatarius vellet super feudo fideicommissum imponere, dec. 478. n. 3.** 633
- Assensus Regius an requiratur si pater in feudo hæredem instituat secundogenitum, consentiente tamen primogenito, dec. 465. n. 1. & 2. & in obser. n. 2.** 620
- Assensus Regius nùm requiratur in dando feuda creditoribus in solutum, & pro soluto, dec. 204. n. 3. in fin. 291. & in obser. n. 1. in med.** 292
- Assensus Regius requisitus pro firmitate contractuum bonorum feudaliu, an præsumatur concessus ex longissima possessione feudi, si in forma solita impetratus non producatur, in obser. ad dec. 166. n. 2. 242**
- Assensus Regius requisitus pro firmitate contractuum bonorum feudaliu, nùm in Regno successerit in locum inuestituræ, in obser. ad dec. 376. n. 2.** 504
- Assensus Regius an sit concedendus feudatario volenti alienare feudum, si legitimo careat successore, dum in eiusdem feudi acquisitione Rex facultatem dedit alienandi, vendendi &c. saluo Regio assensu, decif. 374. per totam 381. & in obser. n. 1. 382. & decif. 352. n. 1. & 2. 471. & in obser. n. 1.** 472
- Et quid dicendum, si in inuestitura adsit clausula (*nostro assensu penitus reseruato*) vel assensus sit concessus per ablatiuum absolutum, d. n. 2. in fin. 471
- Assensus Regius si casu, vel culpa fuerit amissus, an, & quando per testes probari possit, decif. 166. n. 2. circa fin. & in obser. n. 1.** 242
- Assensus Regius si sit concessus alienationi factæ cum pacto de retrouendendo, nùm in retrouenditione vigore dicti pacti nouus requiratur assensus, decif. 463. n. 1. 2. & 3. 617. & in obser. n. 1.** 618
- Et an requiratur nouus assensus in remissione huius pacti de retrouendendo, quæ sit emptori per venditorem, in d. obser. n. 2.
- Et quid dicendum in cessione huius pacti, quæ per venditorem fit alteri, an requiratur Regius assensus in d. obser. n. 2. in fin.
- Assensus Regius si sit concessus ad alienandum, pignorum feudum &c. si fiat alienatio cum pacto de retrouendendo, nùm possit vigore dicti assensus disponere de illo iure luendi, decif. 374. n. 1. & 2. 500. & in obser. n. 1.** 501
- Assensus si sit concessus super hypotheca bonorum feudaliu, nùm possint distrahi vigore dicti assensus, dec. 506. n. 2. in med.** 670
- Assensus Regius super feudorum alienatione concessus, nùm sit strictissimi iuris, vt extensionem de contractu ad contractum, vel de persona, ad personam, vel de tempore ad tempus non recipiat, decif. 374. num. 2. 500. & in obser. num. 2. 501. & in obser. ad decif. 200. n. 2.** 286
- Assensus Regius super alienatione feudi, nùm possit ex post facto impetrari, in obser. ad decif. 127. n. 1. in med.** 187
- Assensus Regius super alienatione feudi concessus cum clausula, *nec aliter, nec alio modo*, nùm reddatur nullus si condiciones in eo appositæ non seruentur, decif. 527. numer. 1. & 2. 702. & in obser. num. 1.** 703
- Assensus Regius super cessione Crediti, an possit**
KKKKKKK
omni

Index Rerum,

- omni tempore impetrari, si super principali feudi obligatione sit impetratus. In obser. ad decif. 9. numero 1. 13
- A**ffensus Regius super cessione crediti, an sit omnino impetrandus, si non ageretur de actione hypothecaria super feudo, sed de liberatione pecuniae ex ipso feudo obuentæ. In d. obser. ad decif. 9. numero 1. in med. 13
- A**ffensus Regius super validitate contractus si non sit expeditus, nùm sit licitum contrahentibus, contractum reuocare. In obser. ad decif. 498. n. 2. 659
- Et quid dicendum si inter emptorem, & venditorem feudi v. g. sit initum pactum de non reuocando, an, & quando valeat pactum. In d. obser. num. 3. 660
- A**ffensus vt suffragetur, necesse est, vt in memoriali omnia in contractu apposita exprimentur, in obser. ad decif. 305. num. 2. 418

Assessores.

- A**ssessores, de qua negligentia syndicari debeant, an solum de dissoluta, & dolo proxima, decif. 114. n. 2. circa fin. 170

Assignatio.

- A**ssignatio facta per anulum Regis, vim, & efficaciam nùm habeat veræ, & realis traditionis, ac corporalis possessionis, decif. 160. n. 2. in med. 234

Audientia testium.

- A**udientia testium in causis ciuilibus examinandorum nùm in Regno committatur in partibus, vt recipiantur à Iudicibus Ordinariis locorum, vel ab vno ex examinadoribus destinando, in obser. ad dec. 542. num. 1. 722
- Et quid dicendum in causis criminalibus, si testes sint senes, & valetudinarij, in d. obser. n. 1. in med. & vid. in verb. *Testes*.
- Quidvè dicendum in causis Neapolitanorum, siuè habitantium in hac Ciuitate Neapolis, in d. obser. num. 1.
- A**udientia testium, nùm committatur in partibus in termino repulsæ, in d. obser. n. 1. in fin. 722

Auersa Ciuitas, & Auis maternus.

- A**uersa Ciuitas, vide in verb. *Ciuitas Auersana*.
- A**uis Maternus nùm possit stipulari pro nepotibus fauore nuptiarum, & dotis, decif. 5. n. 4. 8

Auxilium.

- A**uxilium præstantes ad extrahendum bona contra bannum, qua pœna puniri debeant, decif. 383. n. 2. 513
- A**uxilium præstantes osculantibus Mulierem, qua pœna sint puniendi, in obser. ad decif. 221. num. 1. in med. 315

B

Balius.

- B**alius datus alicui, nùm censeatur remotus, si ob eius absentiam à Iudice detur Conbalius, decif. 189. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 399
- Et nùm reuertente Balio, deficiat Conbalius, in d.

obser. num. 2.

- B**alius testamentarius si sit Miles, vel Cardinalis, nùm sit remouendus, & admittendus Balius legitimus, decif. 335. num. 1. 450. & n. 2. & 3. Et in obser. n. 1. & 2. 451
- B**alius testamentarius nùm possit de iure Regni administrare absque alia solemnitate, decif. 563. n. 2. in med. & in obser. n. 1. 755
- Et nùm saltem conficere debeat repertorium bonorum pupilli, fideiussoremque præstare de bene, & fideliter administrando, in d. obser. n. 1.
- Et ad quam summam ascendere debeat hæc fideiussio, in d. obser. n. 1.
- Et quid hodie seruet praxis circa Balius, in d. obser. n. 1.
- Et nùm Balius debeat computum reddere quolibet anno, in d. obser. n. 1.

Bancum.

- B**anco decocto, si plures creditores concurrant, nùm omnes sint graduandi in eodem loco, nulla habita ratione anterioritatis, & posterioritatis, decif. 367. num. 1. & in obser. num. 1. 491. & in obser. num. 2. 492
- Et quid dicendum si subintret fiscus, an omnibus creditoribus sit præferendus, d. decif. 367. num. 1. 2. & 3. 491. & in d. obser. n. 1. 492
- Et quid dicendum si Campsor creditorem habeat hypothecarium ex aliis causis, & respectibus, quam ex rationibus banci, an in pecuniis in mensa nummularia repertis præferatur cæteris, in d. obser. n. 2.

Banna, & Bannum.

- B**anna pro affictu Gabellarum, sub qua forma promulgari debeant, decif. 539. n. 1. 718
- Et nùm Bannum sit nullum, si nouam contineat formam, quæ non sit de iure communi, nec secundum stilum Regiæ Camerae, d. n. 1.
- B**anna prohibentia pecuniæ extractionem extra Regnum, nùm comprehendant exterum, qui pecuniam secum adductam extrahit, dum venit in Regnum, non animo ibi permanendi, sed per viam transitus aliò, decif. 441. num. 1. & 2. & in obser. num. 1. 591
- Et nùm apud nos stante Regia Sanctione ne possit extrahi pecunia, etiam extera, & introducta per viam transitus, absque licentia Domini Proregis, & quare, in dicta obser. num. 2. 591
- Et an de consuetudine Regiæ Camerae sit introductum, vt nemo possit pecuniam extrahere de Regno sine licentia Proregis, decif. 22. num. 2. circa fin. 317
- B**anno si caueatur, vt nemo à Dominio fumentum audeat extrahere, causa asportandi illud ad alienam iurisdictionem, an dicatur illi contrauenisse, qui cum Equis, & Mulis, frumento onustis in itinere inuenitur, antequam tamen ad locum perueniat, ex quo exire non licet, in obser. ad decif. 552. num. 2. 738
- B**annum emanatum à Principe de non extrahenda, pecunia extra Regnum, an personas comprehendat immunes, & Principi non subditas, & per consequens exteros, maximè si capiantur in itinere, & asserant se nolle extrahere, sed per aliquam Ciuitatem permutare. d. 222. n. 1. & 2. 316
- Et nùm si quis cum pecunia extrahi prohibita reperiat in ciuitate Caietæ & alleget se velle illam permutare

permutare per Romam, pecunia illa incidat in commissum. d.n. 1. & 2. & in obser. n. 2. 318
Bannum si accedat cum contumacia, nùm insurgat iudicium ad torturam. decif. 276. n. 3. & in obser. n. 2. 383. & vide in verb. *Contumacia*.

Banniti.

Banniti caput, si quis præsentauerit in Regia prouinciali Audientia, si alius non compareat qui dicat bannitum occidisse, nùm præsumatur occisus à præsentante, dec. 236. n. 3. 340
Banniti, & foriudicati in nostro Regno magno cum numero more militari deprædantes occidendo etiam Officiales Regios, nùm tanquam Rebelles puniri possint crimine læsæ Maiestatis, decif. 416. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 555
Banniti occidi an possint, etiam per mandatarios & quocunq; alio modo, si banno hoc caueatur, decif. 236. n. 3. 340

Barattaria.

Barattaria quænam propriè dicatur, in obser. ad decif. 46. num. 1. 63
Barattariarum pœna nùm sit extraordinaria, & non vltra relegationem, d. dec. 46. n. 2.
Barattariarum crimen, nùm possit per vnum testè probari, itavt possit sequi condemnatio, d. dec. 46. n. 1. in fin.
 Et nùm hoc crimen sit publicum, itavt Officialis de hoc crimine condemnatus non possit appellare; sed solum supplicare, in obser. ad d. dec. 46. n. 3. 64
 Et an hoc crimen sit priuilegiatissimum, in d. obser. num. 4.
 Et nùm sit comparandum crimini assassinatorum, in d. obser. n. 4.

Barbarica Regio.

Barbaricam ad regionem, quæ res asportari nobis prohibeantur, in obser. ad decif. 545. n. 6. 726

Baro.

Baro nùm possit bona præoccupare Vassallorum, qui aliò ad habitandum se contulerunt pro ipsis reuocandis ad Terram suam, dec. 129. n. 2. 191
Baro, an, & quando possit suum reuocare Vassallum, qui cum vxore, & familia ad Terram domanialem transtulit domicilium, si non sit parangarius, decif. 398. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 529
Baro post latam, & lectam sententiam foriudicationis contra suum Vassallum per M. Curiam Vicariæ, eoquè demùm ad carceres dictæ M. Curie asportato, nùm possit comparere, & causæ remissionem ad suam Baronalem Curiam petere, decif. 268. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 374
 Et ob quas rationes Baroni denegatur talis remissio, in d. obser. n. 2. in fin.
 Et quid dicendum in causis receptatorum contumacium M. C. vide in verb. *Barones*.
Baro pro fructibus, quos ex feudo colligit, nùm teneatur soluere Vniuersitati collectas, seu Gabelas, & Datia, in obser. ad decif. 373. n. 1. 500
 Et nùm idem sit dicendum in conductore ipsius feudi, in d. obser. n. 1.
Baro Sancti Viti in Prouincia Hydruntina an possit reuocare discessum suorum vassallorum, aliò demigrantium ad habitandum, & bona recusantium redire præoccupare, decif. 129. n. 1. 190
D. De Marinis obseru. ad decif. D. & euerterij.

Baro si habeat Terram, & Casalia, nùm possit pro iustitia administranda duos eligere Officiales, vnum pro Terra, quæ est caput Baronie, & alterum pro Casalibus. In obser. ad dec. 163. n. 1. 238
 Et nùm ad id requiratur Regius assensus, in d. obser. num. 3. & 4.

Baro si plura habeat castra in vno territorio, veluti in vno comitatu, nùm possit exercitium iurisdictionis diuidere pro commodiori vassallorum regimine, in d. obser. n. 2.
 Et an id sit dismembratio, vel diuisio feudi, in d. obser. n. 5. & 6. 239
 Et an sit diuisio iurisdictionis, in d. obser. n. 7.

Baro an teneatur de culpis, & defectibus à suo Officiario, commissis, si officialis syndicatui non paruerit, sed aufugerit, in obser. ad decif. 530. num. 1. in med. 706
 Et nùm saltem teneatur diligentiam adhibere ad illum exhibendum, in d. obser. n. 1. in fin.
Barones contra suas Ararias nùm possint exequi realiter, & personaliter, in obser. ad decif. 518. num. 2. circa fin. 688

Barones habentes amplissima priuilegia circa omnimodam iurisdictionem, tum ciuilem, tum criminalem cum mero, & mixto imperio, etiam priuatiuè, quoad Tribunalia Regia, & Baronalia, nùm possint remissionem petere causarum ad eorum Curiam, receptatorum, contumacium, tam Magnæ Curie, quàm Regiarum Audientiarum, licet receptatio contigisset in territorio, & Iurisdictione Baronis, vel sola Magna Curia sit Iudex competens, decif. 243. num. 1. & 2. 349. & in obser. num. 1. 350

Barones huius Regni, an possint ad Serenissimum nostrum legatum, vel Oratorem mittere, Prorege inconsulto, in obser. ad decif. 500. n. 1. 662

Barones si soluant Regiæ Curie Adoham, & sic seruitium præstent per triginta annos, an censeantur de feudo inuestiti, decif. 376. n. 2. 503

Barones vxorem ducere, vel filias, sorores, aut neptes maritare, nùm possint sine Regis permisso de iure Regni, in obser. ad decif. 45. n. 5. 62

Baronibus in Terris suis absque Principis priuilegio nùm liceat mercatum facere, decif. 111. n. 5. 163. & in obser. n. 3. 166

Bastardi.

Bastardi nùm sint habiles, & capaces ad feudum acquirendam puta per emptionem, &c. decif. 250. n. 2. & in obser. n. 2. 357
 Et quid dicendum Rege sciente, & assentiente, vel ex motu proprio ipsius, d. num. 2. & in obser. num. 2.

Beneficium Ecclesiasticum.

Beneficia Ecclesiastica omnia sunt de iure positiuo, eorumque omnimoda potestas ad Summum Pontificem spectat, decif. 485. n. 2. in fin. 643
Beneficij collatio, seu præsentatio vnica sed suum effectum sortita, nùm sufficiat ad constituendum aliquem in quasi possessione conferendi, & præstandi in obser. ad d. decif. 485. n. 1. 643
 Et nùm vltima collatio, siue præsentatio sit attendenda, d. n. 2. in med.
Beneficij præsentationem si quis habere prætentat, nùm possit impedire executionem bullarum à Sancta Sede expeditarum si forsan ab ea alteri reperitur collatum, vel debet sua iura loco, & tempore reseruare, audita in omnibus dicta Sancta Sede, d. decif. KKKKKK 2

Index Rerum,

- d. decif. 485. n. 3.
- Beneficiorum permutatio** si fiat inter duos, quæ suum non sortiatur effectum, decedentibus tandem permutantibus, an dicantur beneficia vacare per mortem, non autem per resignationem, decif. 94. n. 2. in fin. 139
- Beneficiorum resignationes**, si sint factæ in Romana Curia, infra sex menses sunt publicandæ, si verò extra, infra mensem, d. decif. 94. n. 3. 140
- Beneficium Ecclesiasticum**, si fuerit alicui à sede Apostolica collatum, in executione bullarum nùm possit per aliquem impediri, prætextu, quod sit de iure patronatus, decif. 485. n. 1. 643
- Beneficium Ecclesiasticum, siue officium**, si duobus reperiatur collatum, quorum vnus est prior in data, sed posterior in possessionis captura, alter verò è contra posterior in data; sed prior in possessione, vter eorum præferendus sit, dec. 107. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 160
- Beneficium si impetraui à Papa primo vacaturum**, quod tamen sit valoris centum, si contingat vacare beneficium, quod sit valoris tercentum, sed biscentum erogantur in illius gubernio, nùm gratia in hoc beneficio debeat sortiri effectum, in obser. ad decif. 300. n. 3. in fin. 411
- Beneficium si resignetur in manibus Papæ ad alterius fauorem**, cum clausula non aliter, nec alio modo, si beneficium nunquam fuerit in resignarium trarlatum, an resignatio euanescat, decif. 94. n. 2. circa fin. 139
- Beneficium resignans ad alterius fauorem**, nunquam censetur illo exutus, nisi perfectè acquiratur resignatio, in obser. ad d. decif. 94. n. 1. 140
- Beneficium resignatum in manibus Papæ, qui resignationem admisit**, nùm ipso iure vacet, d. decif. 94. n. 2. circa fin. 140
- Beneplacitum.**
- Beneplacitum nùm duret**, quousquè reuocetur, & an morte extinguatur, decif. 511. numer. 2. circa fin. & in obser. num. 1. 677. & vid. verb. *Gratia ad Beneplacitum.*
- Bona.**
- Bona administratorum rerum fiscalium**, nùm sint hypothecata fisco à die captæ administrationis, in obser. ad decif. 65. n. 4. 93
- Bona capta ab hostibus in acie belli**, vel extra, nùm spectent ad capientem, vel ad Regium fiscum, decif. 545. n. 1. & 2. 725. & in obser. n. 1. 726
- Et nùm requiratur quod bellum sit iustum, vel sufficiat, quod sit indictum à Principe, d. n. 2.
- Bona capta in bello si sint mobilia an, & quando statim fiant capientium**, vel sint præstanda Duci exercitus, vt ipse diuidat illa inter milites, d. num. 2. Et quid seruetur de consuetudine, d. n. 2. & decif. 421. num. 2. 563
- Bona committentium crimen læsæ Maiestatis**, seu rebellis an transeat in fiscum, quoad dominium ac possessionem à die patrati delicti ipso iure, ipsoque facto, in obser. ad decif. 126. n. 1. 185
- Bona committentium aliquod crimen læsæ Maiestatis**, si à fisco sint occupata, & in alium translata, nulla præcedente sententia condemnationis, superueniente demùm Regis indultu, nùm sint delinquenti restituenda, decif. 72. n. 1. & 2. 105
- Et an dominium bonorum committentium hoc magnum, ipso iure in fiscum transferatur, in obser. ad d. decif. n. 1.
- Et nùm requiratur, quod feratur sententia, in d. obser. n. 1.
- Anvè id tantùm procedat in delinquente notorio, & manifesto, in d. obser. n. 1.
- Bona debitoris creditori hypothecata pro sorte principali**, & pro vsuris hypothecata censentur, decif. 290. n. 3. 400
- Bona dotem promittentis vid. in verb. *Bona promittentis.***
- Bona empta pecunia fiscali**, sed nomine emptoris, non Regiæ Curia, cui senseatur quæsitæ, quoad Dominium, decif. 71. n. 2. & in obser. num. 3. & 4. 104
- Bona, & iura possidens obuenta sibi ex concessione Serenissimorum Regum Alphonfi, Ferdinandi, & Federici de Aragonia**, nùm possit ab aliquo sub quouis prætextu molestari, ita vt si aliquis super dictis bonis aliquam habuerit actionem, ea contra possessorem vti non possit absque speciali Regis licentia, decif. 232. n. 1. 332
- Et quid dicendum de Ecclesia, & Ecclesiasticis personis litem mouentibus super prædictis bonis tam allodialibus, quàm feudalibus contra possessorem, vtrum conuenti possint se tueri exceptione de qua supra, quood scilicet non possint molestari, &c. d. num. 1. & 2. circa med. & in obser. num. 1. 333
- Bona ex iure transmissionis alicui quæsitæ**, sequuta acceptatione, nùm dicantur de hæreditate transmittentis, ita vt eius creditoribus, & legatariis obligata censeantur, ac in inuentario bonorum transmittentis sint describenda, in obser. ad decif. 551. num. 3. in med. 737
- Bona feudalia viri obligata pro dote per instrumentum soluto matrimonio stipulatum**, si tempore obligationis reperiantur in hæreditate viri, prodest instrumentum mulieri, & assensus impetrari potest post mortem illius, si verò in alium reperiuntur translata, in nihilum prodest instrumentum mulieri, in obser. ad decif. 513. n. 1. & 2. 680
- Bona fideicommissio subiecta**, nùm possint confiscari propter crimen læsæ Maiestatis Diuinæ, vel potius sint restituenda fideicommissariis vna cum fructibus medio tempore perceptis, decif. 336. num. 1. & 2. 452. & in obser. n. 1. 453
- Et an restituenda sint mortuo reo talis criminis possessore talium bonorum fideicommissio subiectorum, durante verò vita illius, eisdem fruatur fisco, in d. obser. n. 2.
- Et nùm fiscus possit de dictis bonis detrahere duas quartas, sicut filius sub conditione grauatus, stante prohibitione per testatorem facta, d. decif. 336. n. 3. 452. & in obser. n. 3. 453
- Et quid dicendum si reus decederet cum filiis, an essent restituenda filiis, vel ipsi hoc casu haberentur pro mortuis, d. decif. 336. numer. 2. circa finem.
- Bona fideicommissio subiecta sicut non possunt alienari per hæredem grauatum**, neque in hæredem extraneum transire, an ita pariter nequeant alienari in Regium fiscum per publicationem, d. decif. 336. n. 2. 452
- Bona hæredis futuri propria nùm possit quis expressè obligare pro obseruantia promissorum**, ita vt eo defuncto valeat creditor super illis bonis hypothecaria actione experiri, decif. 565. num. 1. & 2. & in obser. num. 1. 757. Et vide in verbo *hæredis propria bona.*
- Bona hostium mobilia**, ipsorumque personæ, puta Turcæ si capiantur extra aciem belli, & sine prælio, ad quem de iure spectent, decif. 421. n. 1. & 2. 563. & in obser. n. 1. 564
- Et

Et quid dicendum si capiantur in territorio alieno, & vbi hostes sunt affidati, in d. obser. n. 2.

Et quid dicendum in bonis hostium naufragatis, in d. obser. n. 1. 3. & 4. 564

Bona omnia posita in æstimo nùm sint tacitè hypothecata fisco pro functionibus, & collectis fiscalibus ordinariis, decif. 227. num. 2. & in obser. n. 1. 324

Et quid dicendum pro collectis extraordinariis, d. decif. 227. n. 3.

Bona possidens in alieno territorio, si pro illis per tempus immemorabile soluerit collectas suæ Ciuitati, ex eo quod in illa Tertia viuebatur per Gabellas, si deinde dicta Terra intendat viuere per catastum, nùm possit bona illa collectare in præiudicium suæ Ciuitatis, in obser. ad decif. 387. n. 2. 517

Bona possidens in feudo aliquo inhabitato, nùm teneatur soluere collectas in loco, in quo fuit numeratus, in dicta obser. n. 3. 518

Bona possidens stabilia, vide in verbo. *Bona stabilia.*

Bona priuatorum licèt fauore Reipublicæ capi possint, pretium tamen Domino est soluendum, decif. 402. n. 2. circa fin. 534. & in obser. n. 3. 535

Et an pretium sit soluendum in pecunia numerata, vel cogi possit Dominus ad habendam fidem de pretio, in d. obser. n. 3.

Bona promittentis dotem sicut sunt tacitè hypothecata viro pro dote consequenda, an sint pariter hypothecata pro eius interesse, si soluta non sit tempore conuento, decif. 169. num. 3. 245. & in obser. n. 4. 246

Bona propria hæredis, vide in verb. *Bona hæredis.* Et in verbo *hæredis propria.*

Bona pupilli alienari an possint absque solemnibus, si à testatore sit data potestas alienandi saltem tacita, decif. 563. n. 2. in med. 755

Bona si ratione delicti ipso iura sint quæsitæ fisco, vel ex consuetudine, aut statuto, nùm cesset omnis instantia, & text. in l. *properandum, C. de iudic.* decif. 139. n. 2. in med. 204

Bona stabilia possidens aliquo in loco, nùm debeat pro illis collectas soluere, licèt alibi incolatum habeant, in obser. ad decif. 27. n. 1. 35

Bona tenens pro bonis in alieno territorio sitis, in quo ipse non est foculare, nùm solum teneatur contribuere in functionibus fiscalibus ordinariis, & extraordinariis, non autem pro aliis oneribus, quæ ex causa aliarum necessitatum imponuntur, decif. 387. n. 2. in fin. 517

Bonatenentes in aliquo territorio nùm teneantur ad contributionem pro refectione, & reparatione, murorum illius Ciuitatis, in obser. ad decif. 27. n. 1. in fin. 35

Bona viri nùm tacitè sint hypothecata vxori pro alimentis, in obser. ad decif. 169. n. 1. & 2. 246

Et nùm hæc hypotheca incipiat à die constitutionis dotis, vel à die quo cessatum est ab alimentorum præstatione, in d. obser. n. 2.

Et nùm hoc priuilegium tacitæ hypothecæ transeat ad filios hæredes, in d. obser. n. 2.

Et nùm hæc tacita hypotheca locum habeat si viro non sit soluta dos, in d. obser. n. 2.

Et nùm hæc hypotheca locum habeat pro alimentis, dotis quantitatem excedentibus, in d. obser. num. 2.

Bonafidei possessor.

Bonafidei possessor etiam cum titulo, si titulus annullatur, & reducatur ad non titulum, an teneatur ad restitutionem rei, & fructuum, etiam consumpto-

rum, decif. 55. num. 2. in med. 76. & in obser. n. 1. & 2. 77

Bonafidei possessor licèt titulum non habeat, an, & quando faciat omnes fructus suos perceptos, nisi locupletior sit effectus, decif. 560. num. 2. in med. 750. & in obser. n. 1. 751

Bonæ fidei possessor, nùm faciat fructus suos extantes, si illos triennio possederit, d. decif. 560. numero 2. in fin.

Bonorum possessio è manibus hæredis inquisiti de rebellionem, nullo iure auferri potest, sententia aliqua non sequuta declaratoria super crimine, decif. 157. n. 2. in fin. 229

Et quid dicendum si essemus in notorio, & manifesto rebelle, d. n. 2. 230

Brachium.

Brachium si pro exequutione iudicati petatur, nùm sit idem discutiendum, quod coram iudice, qui iudicauerit, discussum est, in obser. ad decif. 502. nu. 1. in med. 665

Brundusij Ciuitas.

Brundusij Ciuitas vide in verb. *Ciuitas Brundusij.*

Bulla.

Bulla Cœnz Domini in 5. cap. prohibens nouas gabelas & datia imponi, nùm comprehendat Imperatores, & Reges, Superiorem non recognoscentes, decif. 53. n. 4. 73. & in obser. n. 2. 74

C

Capitanus.

Capitanus Generalis, licèt treguam facere non possit, an tamen illam facere valeat, pro belli necessitate, vt cadaueta sepeliantur, decif. 215. n. 2. circa fin. 307

Capitulatio.

Capitulatio inita inter Baronem, & Vniuersitatem nùm sit valida, licèt super illa Regius assensus non producat, si iam sint elapsi centum anni quorum spatio assensus præsumptus inducitur, in obser. ad decif. 166. n. 2. in fine. 242.

Cappellani Regij, & Cappellanus maior.

Cappellani Regij nùm priuilegium habeant à summo Pontifice, vt quando actu inseruiunt Regiæ Cappellæ fructus percipere possint suorum beneficiorum, canonicatum, & præbendarum, dec. 272. n. 2. 378

Cappellani Regij nùm sint exempti à iurisdictione ordinarij, in obser. ad decif. 495. n. 1. in med. 655

Cappellanus maior in Regno, & Ciuitate Neapolis, quam habeat iurisdictionem, & in quas personas, d. decif. 495. n. 1. & in obser. n. 1. 654

Et an iurisdictionem exercent ciuilem, & criminalem in Cappellanos Regios, tum in Regio Palatio, tum in Castro nouo, Sancti Erami, & in Castro Qui, d. n. 1. & in d. obser. n. 1.

Cappellanus maior an iurisdictionem exercent ciuilem, & criminalem super Regiis Gimnasiis in bidellos, & scolares, quarumcunque scientiarum, in d. obser. num. 2. 655

KKKKKK 3 Cappella

Index Rerum,

Cappellanus maior nùm dispensare possit cum Armigeris Proregis, vulgò *Alabardieri*, nuncupatis, vt tãquam pauperes comedere possint Calem, & Oua in diebus Quadragesimæ, d. decif. 495. num. 1. in fin. 654

Capserij.

Capserij nostrorum publicorum bancorum, qui pecuniam bancalem insciis Gubernatoribus in proprios vsus conuertunt, an teneantur pœna legis Iulie peculatus, vel pœna furti, in obser. ad decif. 112. num. 3. 168

Capua Civitas.

Capuæ Civitas in hoc Regno præclarissima, & omni tempore Regi fidelissima, quo potiatur priuilegio exemptionis Gæbellarum per totum Regnum, decif. 97. n. 1. 144. & in obser. n. 1. 145
Et an huic priuilegio censeatur derogatum per aliud priuilegium alicui concessum cum clausula *non obstante quacunque concessione, &c.* & cum clausulis derogatoriis, d. n. 1. & 2.

Carcer, & Carceratus.

Caput vbi est, ibi est pars principalior corporis, decif. 179. n. 3. in fin. 258

Carcer quid sit, in obser. ad decif. 561. numero 1. 755

Carcerari an quis possit pro debito ciuili, decif. 530. n. 2. in med. 706

Carcerari an solùm possit accusatus, vel inquisitus de crimine, cuius pœna est corporis afflictiua, d. n. 2.

Carcerati promissio in Carcere facta Carceranti regulariter nulla est, in obser. ad decif. 561. n. 1. in fin. 753

Et quid dicendum si carceratio fuerit iusta, d. n. 1. in fin.

Carceratum eximens de manu familiæ Curie, qua pœna sit puniendus, decif. 383. num. 2. in fin. & in obser. n. 1. 513

Et qua pœna puniatur si Carceratus erat ex causa ciuili, vel criminali, in dicta obser. n. 1. & 2.

Carceratus iustè nùm possit intus Carceres contractum facere cum illo, qui eum carcerare fecit, & talis contractus teneat, decif. 561. n. 2. in med. 752

Et quid dicendum si Carceratus esset iniustè, d. n. 2. in med. & in obser. n. 1. 753

Et nùm valeat obligatio, & contractus factus mætu Carceris, d. n. 2. in med.

Carceratus iniustè si predium suum vendiderit, & pretium receperit, vt se à Carceribus redimeret, nùm possit postea predium ab emptore recuperare, pretio non restituito, in obser. n. 1. in med. 753

Et quid dicendum si Carceratio iuridica fuisset, in d. obser. n. 1. in med.

Carceratus, quis, & quando dicatur, in d. obser. num. 2.

Et nùm Carceratus dicatur quilibet, qui ire non potest, quò vult, licèt fuerit relaxatus sub fideiussoribus, & etiam sub iuratoria cautione, in d. obser. n. 2. in fin.

Carceri, an, & quando quis per pactum obligati, emanciparique possit, decif. 530. n. 2. 706. & decif. 561. n. 2. in fin. 752

Cardinalis.

Cardinalis nùm possit esse tutor testamentarius, vel

balius, decif. 335. num. 3. & in obser. num. 2. 451

Carolus II. Rex.

Carolus II. Rex concessit Monasteriis Sancti Dominici, Sancti Laurentij, & Sancti Augustini Ciuitatis Neapolis annuas vncias 150. super iuribus tertiariæ Arzurij, Ferri, & Picis, & pro qua rata, & portione singulis ipsorum, decif. 245. numer. 1. 352

Carrugia.

Carrugia, quæ sint, & an quilibet associare teneatur Carrugia per suam prouinciam, & quælibet Terra per suum territorium, in obser. ad decif. 181. n. 1. in fin. 261

Casale, & Casalia.

Casale nùm possit à Ciuitate separari respectu exactionis functionum fiscalium, & iurisdictionis, decif. 163. n. 2. 237

Casale si à Rege concedatur alicui cum iurisdictione, & priuilegio, vt ciues coram alio iudice conueniri non possint, quàm coram iudice ipsius Casalis, nùm possit idem Rex concedere Ciuitati, vt eius Gubernator cognoscere possit de omnibus causis tam ciuilibus, quàm criminalibus, quoad omnes personas omnium Casalium & sic per hoc secundum priuilegium censeatur derogatum primo, Casalis Baroni concessio, decif. 467. num. 1. & in obser. n. 1. 622

Et quid dicendum si in secundo priuilegio specialis mentio de primo facta non fuerit, in d. obser. num. 1.

Et quid dicendum si concessio facta in vim contractus transferit, d. decif. 467. n. 1. in med.

Casalia huius Ciuitatis Neapolis ex gratia sibi concessa, non possunt vendi, vel alteri concedi, sed semper illa vnita cum ipsa Ciuitate permanere debent, decif. 215. n. 3. 307. & in obser. n. 3. 308

Et nùm id procedat respectu Casalis Afragolæ, in d. decif. n. 3. 307

Castellanus.

Castellanus si frumentum in Castro repositum vendiderit, animo renouandi, & deinde pecuniam illam in proprios vsus expenderit, quod crimen dicatur commississe, & qua pœna puniri debeat, decif. 104. n. 1. & 2. 156

Et nùm puniri debeat tantùm pœna priuationis castri, in d. obser. ad dictam decif. n. 1.

Et nùm Castellanus teneatur noua victualia emere, cum primum illa vendiderit, d. n. 2. & in obser. num. 3. 157

Castra.

Castra omnia in Regno nùm feuda censeantur quaternata, licèt à Barone teneantur, & recognoscantur, in obser. ad decif. 69. n. 4. in med. 102. & decif. 558. num. 1. 747

Castrium cum iurisdictione, & vassallis in feudum subconcessum, nùm planum, & de tabula censi possit, in d. obser. n. 4. in medio. 101

Et quid dicendum si in subinféudatione Regius assensus sit per simplex verbum (*fiat*) impartitus absque alia clausula, nec in forma Regiæ Cancellariæ redactus, in d. obser. num. 4.

Et

Et nùm tale subfeudum sit nobile, in d. obser. n. 4.
 Castrum si simpliciter concedatur; nùm veniat iurif-
 dictio, si de illa specialis mentio non fiat, dec. 391.
 n. 1. & 2. 522. & decif. 468. n. 1. 623. & in obser. ad
 decif. 172. n. 2. 252

Et nùm pariter concessum intelligatur merum, &
 mixtum Imperium, in obser. ad d. decif. n. 1. 523

Et quid dicendum si Castrum sit de territorio, &
 sub iurisdictione alicuius Civitatis, d. decif. 391.
 num. 3.

Et quid dicendum si castrum concederetur in offi-
 cium, in obser. ad decif. 468. n. 1. in fin. 624

Castrum si sit concessum antequam regnaret Rex Al-
 phonsus primus, simpliciter, & cum destinatione
 territorij, an veniat sub hac concessione iurifdi-
 ctio civilis, in obser. ad decif. 85. n. 10. 128. in princ.
 Et si alter deinde de iurisdictione criminali sit in-
 vestitus, de quibus criminalibus cognoscere possit,
 d. n. 10. in princ.

Castrum, vel Terra si vendatur cum iuribus, & per-
 tinentiis suis, ac integro statu nùm comprehendan-
 tur functiones fiscales, quas Baro venditor ibi te-
 nebat, in obser. ad decif. 172. n. 1. 251

Castrum si vendatur, vel concedatur à Rege cum om-
 nibus iuribus, & pertinentiis suis in amplissima
 forma, nùm censeatur tantùm venditum, vel con-
 cessum, id quod Rex tanquam Baro illo in Castro
 tenebat, non autem ea, quæ Regi, vt Regi com-
 petebant, decif. 537. num. 2. & in obser. n. 1. 716. &
 vid. verb. *Rex*.

Casus fortuitus.

Casu de fortuito, an quis teneatur si culpa præcedat
 casum, decif. 67. n. 1. in fin. 95

Catasti liber.

Catasti liber, quod hodie in Regno Neapolitano ce-
 lebratur pro collectis Regiæ Curia solvendis an
 possessionem probet bonorum illorum pro illo, cu-
 ius scriptum est in Catasto, in obser. ad decif. 64.
 num. 4. 91

Causa Civitas.

Causæ Civitas privilegium habet, nè quilibet ex civi-
 bus possit ex officio inquiri, & condemnari, ac
 etiam foriudicari sub pœna nullitatis processus, &
 sententiæ, nisi præcedente partis offensæ accusa-
 tione, decif. 267. n. 1. 373

Et quid dicendum si Cauensis fuerit factus foriudi-
 catus per Magnam Curiam in contumaciam, ex
 eo, quia non comparuerit, & privilegium non alle-
 gavit, d. decif. 267. n. 2. 373

Causa civilis, & Criminalis.

Causa civilis quâdo dicatur vide in verb. *Civiles Causa*.
 Causa criminalis quando dici possit, vide in verb.
Criminales Causa.

Causa dicitur Criminalis si pœna ex delicto oriatur, ea-
 que applicetur fisco, licet pecuniaria sit pœna, decif.
 549. n. in fin. 732

Causa durior.

Causa durior, seu grauior, in quam debitor in dubio
 soluere censeatur, quænam dicatur, in obser. ad de-
 cif. 475. n. 1. 632

Cedens, Cessio, Cessionarius, & Census.

Cedens alteri, siue vendens partem annuorum, ex sum-
 ma, quam ipse ab aliquo emit, cum pacto de retro-
 uendendo quodcumque, Quod tamen pactum re-
 emendi ab ipso debitore alteri cedatur, virtute cuius
 cessionis Cessionarius reemat partem ipsam annuo-
 rum introituû, si deinde debitor ipse cesserit bonis, &
 fiet graduatio Creditorum, quisnam præferri debet,
 nùm Cessionarius ipse pro parte reempta, an cre-
 ditor principalis pro residuo, vel ambo concurrere
 debeant, quilibet scilicet pro rata, decif. 580. n. 1.
 & 2. 775. & in obser. n. 1. in med. 776

Cedens alteri suum creditum, suasque actiones, an
 possit post Cessionem contra debitorem aliquod in-
 stituere iudicium virtute actionum directarum pen-
 nens ipsum remansarum, decif. 290. n. 1. & 2. 400. &
 in obser. n. 1. 401

Et quid dicendum, si aliquis subintraret casus ex illis
 tribus, de quibus in l. 2. *C. de nouat. d. num. 2.* & in d.
 obser. n. 1.

Et quid dicendum si cessio facta sit longo tempore
 post litem motam, nùm instantia transferatur in
 cessionarium, d. n. 2.

Et an, & quando ad instantiam creditoris cedentis
 possit instrumentum alteri cessum liquidari, siue in-
 culari via ritus Magnæ Curia Vicariæ, in d. obser.
 num. 1. in fin.

Cedens rem aliquam, nùm ius tantùm, quod in illa
 re habet cedere videatur, in obser. ad decif. 295. n. 1.
 406

Cedens sua iura, quæ aduersus aliquem debitorem ha-
 bet, nè teneatur de euictione, nùm oporteat, quod
 prædicta iura tempore cessionis sint efficacia, decif.
 430. n. 2. in fin. 577. & in obser. n. 2. 578

Censum exigendi, nùm creditor constituatur in quasi
 possessione per vnicam solutionem sibi à debitore
 factam ad finem manutenendi, in obser. ad decif.
 485. n. 1. in fin. 644

Census Dominus, vide in verb. *Dominus census*.

Cessante causa, non cesset effectus consummatus, de-
 cif. 477. n. 2. in med. 634

Cessibile, quod est, ad hæredes etiam est transmissibile,
 decif. 465. n. 2. in med. 620

Cessio nominis debitoris nùm dicatur emptio, decif. 9.
 num. 3. 13

Cessio simplex nùm idem operetur in incorporalibus,
 ac traditio in corporalibus, in obser. ad decif. 508.
 n. 1. circa med. 673

Cessionario nùm illud ius prælationis competat, quæ
 Domino cedenti competit, decif. 134. num. 1. & 2.
 198

Cessionario, quænam actiones per Cessionem trans-
 ferantur, nùm vtilis, vel directæ, decif. 290. n. 2.
 400. & in obser. n. 1. 401

Cessionarius in creditorum concursu, an graduan-
 dus sit in loco cedentis, decif. 9. n. 1. & 2. & in ob-
 ser. n. 1. 13

Et quid dicendum in Cessionario bonorum feuda-
 lium; nullo super cessione impetrato assensu, d. de-
 cif. 9. n. 3.

Et an super cessione crediti possit omni tempore
 impetrari assensus, si super principali obligatione
 feudi sit impetratus, in d. obser. n. 1.

Et an super cessione crediti sit Regius assensus om-
 nino impetrandus, si solùm agatur de liberatione
 pecuniæ obuentæ ex feudo, non autem de actio-
 ne hypothecaria super feudo obligato, in d. obser.
 n. 1. in med.

Cessionarius iuris luendi annuorum introituum, si vti-
 talis soluerit Creditoribus, à quibus in actu solu-
 tionis,

Index Rerum,

- tionis, & retrouentionis obtinuit iurium cessionem translatiuè in ampla forma, an super bonis debitoris, quis ius luendi cesserat, anterioritatem habeat, non modo pro sorte principali creditoribus soluta, sed etiam pro annatis, in futurum decurrendis, in obser. ad decif. 580. n. 2. 776
- Cessionarius nùm possit debitorem capere de persona, si statuto caueatur quod creditore instante possit debitor capi de personas, d. decif. 580. num. 2. circa med. 775
- Et nùm possit Cessionarius possessionem rei alterius intrare propria autoritate, si creditor cedens hoc ius habebat, d. n. 2. circa med.
- Cessionarius primus, an secundus sit præferendus, vel omnes simul concurrere debent si creditor alicuius, hodie partem vni cedat, & cras alteri, in obser. ad decif. 580. n. 3. 776
- Cessionarius, vide in verb. *Creditor existens*.
- Cessionis actionis in instrumento si sint apposita verba illa (*ponens eum in locum suum*) nùm videatur mandatum Cessionario actionis executum, vt amplius cedens agere non possit, d. decif. 580. num. 2. in med. 775

Character.

- Character nùm imprimatur, si prima tonsura conferatur non subdito, decif. 101. n. 2. 150. & in obser. num. 1. 151
- Et quid dicendum, si ordines conferrentur non subdito ab Episcopo, qui à iure simpliciter, & indistinctè ordines conferendi potestatem habet, an hoc casu imprimatur Character, licèt ordinum impediat exequutio, dicto num. 2. in fin. & in d. obser. num. 2. 151

Christiani.

- Christianis an liceat Alexandriam proficisci pro captiuis redimendis, dummodò illuc merces non deferant, in obser. ad decif. 545. numer. 6. circa fin. 726
- Christianis mercatoribus nùm liceat portare ad Barbaros aurum pro mancipiis, vel aliis rebus emendis, in d. obser. n. 6. in medio.
- Et quènam res ad Barbaros asportari prohibeantur, in d. obser. n. 6. in med.

Citatio.

- Citatio ad sententiam, quæ in Sacro Consilio monitio ad dicendum appellatur, si omittatur, nùm sententiam reddat nullam, in obser. ad decif. 273. n. 3. 380
- Citatio circumducta quando dicatur, & an per illam inducatur litis pendentia, in obser. ad decif. 87. n. 2. 131
- Citatio an inducat litis pendentiam, si Actor non compareat in termino, decif. 224. numero 2. in med. 320
- Et nùm citatio sola litis pendentiam inducat, in obser. ad decif. 87. num. 1. 131. & vide in verb. *Litis pendentia*.
- Citatio prima nùm sit personaliter Reo conuento notificanda, si reperiatur, vel sat sit si fiat citatio domi solitæ habitationis, decif. 224. n. 2. in med. 320. & in obser. n. 3. 321
- Et an sufficiat notitiam habuisse citationis, d. nu. 2. in med.
- Citatio si fiat Procuratori generali alicuius, contra quem instituitur iudicium, si Procurator compareat,

- & dicat se nolle in causa interuenire, an procedatur ad vteriora, vel terminus concedatur ad denunciandum Principali, in d. obser. n. 3. 321
- Citationem esse circumductam solùm à Reo allegari potest, secus ab Actore, in obser. ad decif. 87. n. 2. in med. 132
- Citatus legitimè nùm teneatur iudicium prosequi apud iudicem, coram quo fuit citatus, quamuis post talem citationem forum mutauerit, in d. obser. n. 1. in fin. 131

Ciues.

- Ciues, an, & quando sint legitimi, & integri testes in causa Vniuersitatis, decif. 177. n. 2. in med. & in obser. n. 2. 256
- Ciues oriundi si in loco originis non habitant, & munerata non subeunt, nùm gaudeant vt ciues originarii, dec. 297. n. 2. 407
- Ciues pro bonis, quæ in alieno territorio possident, nùm teneantur soluere collectas Vniuersitati eius loci, in quo habitant, si in territorio vbi bona sita sunt, non collectentur, vel quia soluunt Baroni illius territorij aliquem censum, vel quia viuunt per Gabellas, decif. 387. num. 2. & in obser. num. 2. 517
- Et nùm deducendum sit, quod soluunt Baroni d. num. 2.
- Et an soluere teneantur, seu contribuere vti bonatenentes, scilicet pro functionibus fiscalibus ordinariis, & extraordinariis, & non pro aliis, quæ ab Vniuersitate ex causa aliarum necessitatum imponuntur, d. n. 2. in med.
- Ciuis allesti filius, vel eius, qui ciuis est per Regiam Cameram nùm gaudere debeat, prout eius pater gaudet, in obser. ad decif. 297. n. 3. 408
- Ciuis allestus, vt ciuilitate gaudeat, nùm in Ciuitate habitare debeat, d. dec. 297. n. 2. 407
- Ciuis allestus nùm gaudeat omnibus immunitatibus, & exemptionibus, quibus gaudent ciues originarii, in obser. ad d. decif. 297. n. 2. 408

Ciuiles causa.

- Ciuiles causæ magnæ, criminalibus causis æquiparantur, decif. 542. n. 2. 721
- Ciuile an dicatur iudicium, si pœna solùm applicatur Parti, & non fisco, decif. 568. num. 1. in med. 760

Ciuitas.

- Ciuitas Auerfana priuilegium habet, vt eius Gubernator cognoscere possit de omnibus causis Ciuilibus, & Criminalibus Ciuitatis, & Casalium, etiam quod essent sub dominio quorumcunque Baronum, decif. 467. n. 1. & in obser. n. 1. 622
- Ciuitas Brundusij in prouincia Hydruntina priuilegium habet aggregandi in ciues omnes, & quoscunque homines, & Vassallos tam dontaniales, quam Baronales, decif. 129. n. 1. 190
- Ciuitas, eiusque Administrator si pœcuniam acceperit in communitatis beneficium conuertendam, nùm possit bonâ Ciuitatis obligare absque iudicis decreto, decif. 255. n. 2. 362
- Et nùm hodie requiratur etiam Regius assensus, in obser. ad dictam decif. n. 1.
- Ciuitas fidelissima Neapolis nùm valeat Legatum, vel Oratorem ad Serenissimum Regem mittere, nisi petita, & obtenta prius licentia à Domino Prorege, decif. 500. n. 1. & 2. 661. & in obser. n. 1. 662
- Ciuitas

Ciuitas nūm possit nouas imponere gabellas. Vide in verbo *Vniuersitas*.

Ciuitas, quæ frumenti gabellam locauit, si postea contingente penuria frumentum emerit pro vsu Ciuium, & non pro causa mercimonij, an teneatur soluere Arrendatoribus gabellam pro dicto frumento, dec. 277. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 384

Et quid dicendum si frumentum prædictum non modo pro vsu ciuium, sed etiam exterorum deseruerit, d. n. 2. circa finem.

Ciuitas si specialiter mandet syndico, vt pecuniam mutuo accipiat, & syndicus illam in suos proprios vsus conuerterit, nūm hoc non obstante Ciuitas teneatur ad mutuum, decif. 109. n. 2. circa finem & in obser. n. 1. 163

Et quid dicendum si syndicus ad pecuniam accipiendam vsus sit mandato generali cum libera, an teneatur nisi creditor probet pecuniam in ciuitatis vtilitatem esse versam, d. n. 2. circa finem.

Et nūm ciuitas aduersus id restitui possit in integrum exemplo minoris, In d. obser. n. 1. in fin.

Ciuitas iufficientem nūm habeat causam prohibendi per bannum, nè exera repleatur gente, si plena populo deinde victualibus non abundaret, & hostium timeretur inuasio, dec. 218. n. 2. in med. 312.

Ciuitas, Terra, vel Castrum, si alienetur nūm cum territorio veniant etiam Vassalli, decif. 488. n. 1. 646

Classici.

Classicorum, seu Commilitonum in causis ciuilibus, nūm Dux classium sit Iudex competens, iure communi attento, In obser. ad dec. 81. n. 9. 119

Et quisnam in causis criminalibus, In dicta obser. à num. 3. 118

Classicus si delinquat contra classicum, vel non classicum, dum reperitur in Classe, nūm cognitio patratu criminis spectabit ad Ducem classium, In dicta obser. n. 4. 118

Et quid dicendum si delictum commiserit in Terra, & in personam non subditam Duci Classium, licet sit capus ab illo, nūm sit remittendus ad Iudicem territorij, In d. obser. n. 5. & 6. & vide in verbo *Delictum*.

Classium Duci nūm liceat sententias suorum Iudicum executioni demandare in Terra, absque Præsidis Prouincię licentia, In d. obser. n. 13.

Et nūm illius Iurisdicctio sit concessa priuatiuè, vel cumlatiuè quoad alios, In d. obser. n. 10.

Et an ad ipsum spectet cognitio de omnibus, criminibus, tam grauibus, quàm leuibus, in classe, vel exercitu commissis, In d. obser. n. 11.

Classium subditus si è Terra ad mare res extraxerit, extrahi prohibitas, si demum contingat carcerari à Iudice territorij, seu Ciuitatis, vnde processit extractio, nūm possit ab eodem Iudice cognosci, licet, allegetur delictum esse commissum in mari, In d. obser. n. 8. 19

Clausula.

Clausula codicillaris cessare nūm faciat nullitatem testamenti ex causa præteritionis, vel exhæredationis filiorum in obser. ad dec. 555. n. 3. 743

Et an per hanc clausulam censeatur filius grauatus, vt retenta legitima, hæreditatem scripto hæredi restituat, In d. obser. n. 3.

Clausula (*cum integro statu*) cuius sit importantiæ, & nūm exemptionem functionum fiscalium importet, dec. 172. n. 4. 251

Et nūm concessa domo à Principe cum integro statu, censeantur concessa adiacentia, municipia scilicet & pecora, d. n. 4.

Clausula (*ex certa scientia*) nūm inducere soleat con-

D. De Marinis obser. ad decif. D. Reuerterij.

firmationem, causa cognita, decif. 319. n. 2. in med. 432. & dec. 376. n. 1. in fin. 503

Et cuius sit vis, quotvè producat effectus, in obser. ad dec. n. 2. 433. & in obser. ad dec. 376. n. 3. 504

Et nūm factum ex certa scientia possit in dubium reuocari, dec. 557. n. 2. in fin. 746

Et an operetur effectū, vt præsumatur Principē fuisse informatū de eo, quod fecit, d. n. 2. & in obl. n. 1. 746

Et an tollat subreptionis vitium, dec. 16. n. 3. 21

Clausula (*ex motu proprio*) an, & quando omnem subreptionem tollat, d. dec. 319. n. 2. in med. 432. & in obser. n. 1. 439

Et an clausulæ (*ex certa scientia*) *ex motu proprio* (& *de plenitudine potestatis*) simul iunctæ omnem tollat subreptionem, importetquè scientiam Principis, & quod Princeps voluerit tollere Ius Tertij, dec. 13. num. 3. in fin. 17. & in obser. n. 4. 18

Clausula (*ex motu proprio*), & *ex certa scientia*, nūm operetur in præiudicium Tertij, dec. 91. num. 2. in med. 136. & in obser. n. 3. 137

Clausula (*ex nunc prout ex tunc*) facit, vt præsens tempus ad futurum trahatur, & futurum ad præsens, dec. 184. n. 2. in med. 266

Clausula (*nec aliter, nec alio modo*) nūm importet conditionem in obser. ad decif. 527. n. 1. 703

Clausula (*omni meliori modo*, &c.) nūm habeat vim clausulæ derogatoriæ dec. 5. n. 6. 8

Clausula (*pro quibus omnibus obseruandis ambe Partes se obligauerunt &c.*) nūm referatur ad omnia instrumenti capitula, proinde, ac si in quolibet ipsorum specialiter, & expressa bonorum obligatio appositæ esset, dec. 244. n. 2. 350

Clausula (*si preces veritati nitantur*) in Principis rescripto semper intelligitur, in obser. ad dec. 16. num. 1. circa fin. 21

Clausula subreptionem excludens, nūm excludere intelligatur solum subreptionem procedentem ex ignorantia, vel etiam, quæ oritur ex mendacię expressione, in obser. ad dec. 190. n. 2. circa fin. 274

Clausulæ, quæ potiùs de stylo Cancellarię, quàm ex Principis voluntate appositæ censentur nullius sunt momenti d. dec. 190. n. 3. 274

Clerici.

Clerici, aliæquè personæ Ecclesiasticę contribuere nūm teneantur in donatiuis, Regi pro Regni tuitione, & conseruatione elargitis dec. 36. n. 1. & 2. 46. & in obser. n. 1. & 2. 47.

Et quid dicendum pro reparatione, seu constructione pontium, & murorum ciuitatum, vel pro extirpandis à ciuitate facinorosis hominibus, d. num. 2. & dec. 439. n. 2. in fin. & in obser. n. 2. 589

Et an Clerici collectari possint pro tuitione Regni, nè ab infidelibus inuadatur, d. dec. 36. n. 2.

Et per quem iudicem ad talem contributionem essent compellendi d. decif. 36. n. 3. 47. & in obser. ad dec. 439. n. 3. 589

Et nūm contribuere teneantur cum laicis, si de generali clericorum, & laicorum vtilitate tractetur, dec. 130. n. 2. in fin. 192. & in obser. n. 3. 193

Clerici committere nūm possint crimen læsæ Maiestatis in Regem vel Principem secularem, dec. 43. n. 1. in fin. 57. & in obser. n. 3. 58. & dec. 401. n. 3. 532

Et quid dicendum si clericus teneat feudum à Rege, an possit pro crimine læsæ Maiestatis coram Iudice laico conueniri, d. n. 3. circa med. & in obser. n. 2. 533

Clerici, aliæquè personæ Ecclesiasticę an comprehendantur sub banno Principis prohibente rerum extractionem extra Regnum, dec. 222. n. 3. 317

Et quid dicendum quoad pœnas in banno conten-

Index Rerum,

tas. d. nam. 3. in fine.
 Clerici exercere nùm valeant tutelam testamentariã, vel legitimam, in obser. ad dec. 335. n. 3. in med. 452
 Clerici frumentum vendentes, nùm in conscientia teneantur seruare taxam prætij frumenti factam à Principe seculari, prout laici, itavt, si taxam excedant, teneantur excessum restituere, in obser. ad d. decif. 222. n. 1. 317
 Clerici præsentantes litteras Cambij, illisque à Mercatore acceptatis, nùm deinde possint habere recursum contra dictas litteras scribentem, etiam omiffa protestatione infra quatuor dies, elapso termino solutionis, in obser. ad decif. 232. n. 2. 333
 Clerici soluere an teneantur ius Dohanæ, aliasquè gabellas pro fructibus, qui in bonis suorum beneficiorum, & patrimonialibus nascuntur, decif. 18. n. 1. 22. & in obser. n. 1. 23
 Et quid dicendum in Emptoribus laicis prædictorum fructuum, d. dec. 18. n. 2. & 3. & in d. obser. n. 1. circa fin. 23
 Clerici sub statuto laicorum, nùm comprehendantur, si de communi clericorum, & laicorum vtilitate tractetur, dec. 222. n. 2. circa med. 317
 Clerico si feudum concedatur pro se, suisquè hæredibus, & successoribus, an intelligatur facta concessio pro collateralibus, dùm filios habere non potest, decif. 536. n. 2. in fin. 715
 Clericus actor nùm reconueniri possit coram Iudice laico post conclusum in causa, in obser. ad dec. 413. num. 3. 552
 Clericus agere volens pro feudi recuperatione, coram domino feudi comparere debet, decif. 232. num. 2. circa fin. 332
 Clericus Beneficiatus iure communi, & Regni, nùm sit feudorum successionis incapax, in obser. ad dec. 103. n. 2. in med. 155. & dec. 563. n. 2. circa fin. 755
 Et quid dicendum, si beneficio, & clericatui renunciet, vel si dimiserit habitum, in d. obser. n. 2. in med. Et an statim, ac feudum acquisierit, censeatur clericatui, & beneficio renunciaffe, d. dec. 563. num. 2. circa finem.
 Clericus in sacris, nùm succedere prohibeatur in feudo; & quid dicendum si sit Clericus in minoribus. dec. 94. n. 2. 139
 Et an clericus in minoribus, eo ipso quod declarat se velle in feudo succedere, censeatur clericatui renunciaffe, d. n. 2.
 Clericatus ordinatus. Vide in verb. *Ordinatus*.
 Clericus pro feudo nùm possit ciuilitè, vel criminalitè conueniri coram Iudice laico, dec. 401. n. 3. circa med. 533
 Clericus, qui coram Iudice seculari vt testis deposuit, nùm possit torqueri ad facilius veritatem eruendam, in obser. ad dec. 234. n. 3. 337
 Clericus ratione feudi nùm sit subditus Principi laico, dec. 232. n. 2. in fin. 332. & dec. 426. n. 2. 570
 Clericus si in Criminalibus deposuerit absque superioris licentia, nulla erit eius depositio, d. decif. 234. num. 2. circa medium. 336
 Et an clericus contra laicum deponere possit, si poena sanguinis veniat infligenda, d. n. 2. circa medium.
 Clericus, vel Monachus feudum possidens, nùm respectu feudi dicatur de Iurisdictione Iudicis laici. decif. 426. n. 2. in medio. 570
 Clericus, vel Monachus feudum possidens si contra dominum aliquam prodicionem faciat, licet possit feudo priuari, nùm possit aliqua poena corporali puniri. d. n. 2. in med. 570

Collatio beneficij.

Collatio beneficij. Vide in verb. *Beneficij collatio*.

Collatio inter Hæredes.

Collatio inter hæredes ex testamento, & ab intestato, an cesset, si testator expressè collationem prohibuerit. dec. 100. num. 3. 149. & in obser. n. 2. in med. 150
 Et an sufficiat prohibitio expressa verbis generalibus, vel requiratur expressa verbis specialibus, d. n. 3.
 Et an sufficiat prohibitio tacita, quæ ex probabilibus coniecturis desumitur, & quænam sit probabilis coniectura. In d. obser. n. 2. circa fin. 150. & decif. 534. n. 2. & in obser. n. 1. 712
 Collatio nùm proflus cessat si Pater filios suos inæqualiter hæredes instituat, & plus vni, quàm alteri de bonis suis assignet. d. decif. 534. n. 2. in fin. 712. & in obser. n. 1. in med. 713.
 Collatio pretij feudi noui à Patre scilicet empti debita inter fratres secundogenitos à fratre primogenito, an sit deneganda, si pater feudatarius illos inæqualiter, hæredes instituat, In d. obser. n. 1. in fin. 713.

Collecta.

Collecta, siue gabella, nùm solui debeat de feudo quaternato & de fructibus eius, In obser. ad decif. 469. num. 1. in medio. 625
 Et quid dicendum de feudo non quaternato, vel plano, & de tabula, in d. obser. n. 1. in med.
 Collectarum onus quando dicatur ordinarium, certamquè, perpetuam, & inuariabilem habeat causam, & quando dicatur extraordinarium, decif. 227. n. 2. & 3. & in obser. n. 1. 324
 Collectarum onus in Regno an dicatur patrimoniale, & ordinarium, vel personale, aut reale, vel mixtum, In d. obser. n. 2. 325
 Collectarum onus ab vniuersitate impostarum per æs, & libram pro soluendo ære alieno, nùm dici debeat personale, In d. obser. n. 2. in medio.
 Collectas in quo loco soluere, quis debeat, si in vno natus est, & in alio domicilium habet, In obser. ad dec. 387. n. 2. in fine. 518
 Collectæ an solui debeant de bonis donatis à laicis clerico, si post donationem factam ipsimet laici reperiantur in illorum possessione, & quid in hoc seruet Regia Camera circa prouisiones expediendas, In obser. ad dec. 227. n. 3. 325
 Collectæ vide in verb. *Cines*, & in verbo *Bonatenenses*.
 Collusores, vide in verbo *Ludentes*.

Colonus partiarus.

Colonus partiarus alicuius Clerici, vel Ecclesiæ si sit laicus, gabellam pro sua portione fructuum soluere an teneatur decif. 192. num. 2. in fin. & in obser. num. 2. 278

Commentariensis.

Commentariensis an teneatur de dolo sui substituti, adeò vt neque eum exhibendo liberetur, In obser. ad dec. 325. n. 1. in fin. 439
 Et an teneatur eadem poena, quæ tenetur substitutus, vel mitiori, d. n. 1. in fin.

Commisarius.

Commisarius in partibus an, & quando possit destinari ad testes examinandos legitime impeditos, puta senes, valetudinarios &c. & tam in causis feudalibus, criminalibus, vel ciuilibus magni momenti, dec. 542. n. 1. & 2. 721
 Et quid dicendum in causis Neapolitanorum, vel habitantium in hac ciuitate Neapolis. In obser. ad d. decif. 542. n. 2. 722

Comparsent

Comparens per Procuratorem.

Comparens per Procuratorem non instructum, vel speciale non habentem mandatum, comparere non dicitur, dec. 224. n. 2. circa fin. 320

Compater.

Compater ad testificandum pro suo compatre, & sic pro filio suo spiritali, an repellatur, decif. 154. n. 1. circa finem. 226

Compensatio.

Compensatio debiti cum credito, num potius sit admittenda cum vsuris ipsius crediti, quam cum sorte principali, si vsuræ iam sint decursæ vsque ad concurrentem debiti quantitatem. dec. 443. n. 1. 593

Compensatio debiti ad cursum impediendum vsurarum, num fiat ipso iure, si modò debitum sit vsque ad concurrentem crediti quantitatem. d. num. 1. in medio.

Compensatio debiti, & crediti si procedant ex diuersis stationibus, an admittatur si quis sit debitor, & creditor filci, d. n. 1. circa finem. & in obser. n. 1. 593. & in obser. n. 2. 594

Et quid dicendum ad impediendum cursum vsurarum, in d. obser. n. 2. & in obser. ad dec. 494. n. 2. 654

Compensatio debiti, & crediti ex diuersis stationibus procedentium solum aduersus fiscum non admittitur, d. decif. 494. n. 1. 653

Compensatio semper admittenda, ipsoque iure fit, si ab homine apponatur, quoties debitum, & creditum sunt liquida, d. n. 1. & in obser. ad decif. 443. num. 4. 594

Compensatio in præiudicium tertij creditoris anterioris, num sit admittenda, in d. obser. n. 4. & 5. 594

Compensatio num sit solutio, & soluere dicatur, qui compensat d. n. 2. in med. 593

Compensationis exceptio num possit opponi aduersus depositum tam regulare, vt quando pecunia est deposita, vt species, & in sacco signata, quam irregulare, scilicet quando pecunia esset deposita ad numerum, decif. 494. num. 1. circa fin. 653. & in obser. n. 1. 654

Et quid dicendum in deposito confessionato, vel ficto, vel etiam illiquido, num compensatio admittatur, in d. obser. n. 1. in fin.

Compromissum.

Compromissum num peti possit faciendum inter Titium, & Caium consanguineos, stante statuto, quod causæ inter consanguineos compromittantur, si Titius sit laudatus in Authorem à Caio super fundo ab ipso empto, dec. 406. n. 2. in med. 540. & in obser. num. 3. 541

Computum.

Computo facto inter duos de rebus gestis per eos in mensa, & vnus alterius in certa summa se debitorem constituat, num standum sit illi saldo, omniaque alia mensam concernentia censentur remissa, decif. 135. n. 2. circa fin. 199

Conatus.

Conatus num puniri debeat etiam in atrocissimis, si quis ad actum facti, & proximum delicto non deuenit, sed solum ad actum verbi, decif. 56. n. 6. circa med. 79. & in obser. n. 5. 80

D. De Marinis obseru. ad decif. D. Reuerterij.

Concessio.

Concessa re duobus per Principem mediante contractu, vter sit præferendus, dec. 201. num. 2. 287

Et quid dicendum si res sit concessa mediante Priuilegio, d. n. 2. & in obser. n. 1.

Concessa rescindere, minuere, vel alterare summa est iniquitas, decif. 185. n. 3. in fin. 268

Concessio alicuius rei facta cum clausula (*provt, & quemadmodum Predecessores tui, siue alias tenuerunt, & possiderunt*) si hoc relatum alio modo reperitur, num corruiat concessio, vel vt noua dispositio subsistat, decif. 11. in princ. 14. & n. 4. & 5. 15

Concessio facta alicui pro se, num censeatur facta pro se, & hæredibus, licet non dicatur (*pro heredibus*) decif. 337. n. 2. circa fin. 454

Concessio de re aliqua facta duobus, & cuilibet ipsorum, vita tamen eorum durante, vno deinde moriente, num tota re concessa superstes donec vixerit frui debeat, in obser. ad decif. 479. n. 1. 637

Concessio facta ad beneplacitum num sit perpetua, & duret quousque reuocetur, in obser. ad decif. 511. n. 1. in fin. 677

Concessio facta super bonis mobilibus, & immobilibus, num comprehendat nomina debitorum, decif. 249. n. 1. & in obser. n. 1. 356

Concessio iuramento firmata nunquam reuocata censeatur, nisi de iuramento expressa mentio fiat, decif. 184. n. 4. 266. & in obser. n. 3. 267

Conclusio.

Conclusio facta à nobilibus non vocatis popularibus, an sit nulla, decif. 128. n. 2. 189

Conclusio facta per Vniuersitatem, collegium, & contra tamen ius commune, num possit tolli per maiorem partem, contradicente minore, d. n. 2. in fin.

Conclusum esse in causa, & latam esse sententiam, paria sunt, decif. 389. n. 2. circa fin. 519

Conditio.

Conditio, si sine hærede, &c. imposita illi, qui filios habere non potest legitimos, vel quia Religiosus, vel quia in sacris est constitutus, num intelligenda sit de hærede extraneo, & non suo, in obser. ad dec. 510. num. 1. 676

Conditio si adimpleta non sit per illum, ad quem adimplementum spectat, num adimpleta censeatur ad sui damnum, decif. 498. n. 2. in med. 659

Conductor.

Conductor bonorum feudalium de fructibus, siue introitibus, quos percipit ex illis, an teneatur soluere gabellam, & Datia. dec. 353. num. 1. & 2. 499. & in obser. n. 1. 500

Conductor num dicatur possidere, vel tantum detinere, d. n. 2. in med. 499

Conductor domus an, & quando ob incendium in ea exortum ad damni emendationem sit obligatus, in obser. ad dec. 26. n. 1. in med. 34

Conductor prædiorum fiscalium, completo conductionis tempore an admittatur ad conductionem reiterandam, nisi prius præcedentis cõputa reddiderit, & insimul reliqua soluerit, in obs. ad dec. 539. n. 1. 718

Et quid dicendum in affectu gabellarum, & introituum Vniuersitatum, d. n. 1.

Conductor prædiorum fiscalium si pro affectu præcedenti debitor non remansit, non modò admittitur ad offerendum, sed cuilibet offerenti præfertur, in d. obser. num. 2.

Index Rerum,

- Conductor rerum priuatarum antiquus**, nùm præferatur nouo in affectu, vel sit in libera voluntate Domini, cui voluerit rem suam locare, in d. obser. num. 3.
 Et an id procedat tam in prædiis rusticis, quàm Urbanis in Ciuitate Neap. d. num. 3.
 Et quid dicendum in conductore prædiorum Ecclesiæ, nùm antiquus præferatur nouo, in d. obser. num. 4. 719
- Conductori an, & quando fieri debeat remissio mercedis ob sterilitatem fructuum**, decif. 509. n. 1. & 2. 673. & in obser. n. 1. 674
- Et ad quam summam debeat ascendere conductoris damnum, vel fructuum sterilitas, vt ei remissio fieri debeat, d. n. 2.
 Et nùm fieri illi debeat excomputum per viam suspensionis, saltem de æquitate, in d. obser. n. 2. 674

Confessio, & Confessus.

- Confessio Creditoris**, vt illi præiudicium inducat, nùm requiratur, vt non modo fiat Parte præsentate, sed etiam ipsamet Parte acceptante, in obser. ad decif. 57. n. 2. in med. 82
- Confessio dotis receptæ**, vid. in verb. *Dotis receptæ*.
- Confessio emanata in Iudicio**, notorium facit, dec. 512. num. 2. circa med. 678
- Confessio emanata in Iudicio** nùm habeat vim sententiæ in ciuilibus ita vt confitens aliud non expectet, nisi præceptum de soluendo, in obser. ad decif. 523. num. 2. 695
- Et nùm tantæ sit potentia vt licet fiat in processu inualido, possit adhuc ex tali processu inepto ferri sententia, in d. obser. n. 2. 695
- Confessio emanata in Iudicio in causis criminalibus** per delinquentem per quam fatetur delictum commisisse, nùm satis sit ad confitentem pœna ordinaria puniendum, in d. obser. n. 3.
- Confessio etiam iurata, & in iudicio facta**, ac à parte acceptata nùm possit per confitentem reuocari, si constet de errore probabili ipsius confitentis, decif. 90. n. 2. in fin. 135. & in obser. n. 1. 136
- Et quid dicendum si fuerit à Parte acceptata ante reuocationem, & confitens in promptu vellet docere de confessionis errore, in d. obser. n. 1.
- Confessio erronea facta per defunctum**, an possit per eius hæredes reuocari, in d. obser. n. 1. in fin.
- Confessio ex errore probabili in iudicio facta**, nùm vsque ad sententiam reuocari possit, postea verò non, decif. 523. n. 2. circa fin. 694
- Confessio erroris prætextu reuocari an possit** si error cadat in latam culpam, d. n. 2. in fin. 694
- Confessio extorta à Reo subiecto tormento absque sufficientibus indiciis**, an nullius sit momenti, licet fuerit à Reo millies ratificata, in obser. ad decif. 43. num. 2. 58
- Confessio facta in Iudicio**, vid. in verb. *Confessio emanata*.
- Confessio pecuniæ receptæ post lapsum tempus opponendi exceptionem non numeratæ pecuniæ**, nùm probet veram vel fictam numerationem, decif. 120. n. 2. circa med. 177
- Confessio prætextu erroris reuocari an possit**, si confessio facta appareat ex instrumento in iudicio producto, decif. 90. n. 3. 135
- Confessio prætextu erroris**, nùm amplius reuocari, possit, compilato iam processu, & causa relata, d. n. 3.
- Confessio si sit facta in Iudicio**, & ab aduersario acceptata, nùm amplius reuocari possit, d. dec. 90. n. 2.
- Confessio si sit facta in mandato**, & ab aduersario acceptata, si sit erronea, nunquid censetur reuocata

- nõ prius docto de errore, si mandatum procurationis fuerit à principale reuocatum, in obser. ad d. decif. 90. n. 1. circa finem. 136
- Confessio socij criminis læsæ Maiestatis**, siue eiusque dictum, nùm indicium faciat ad torturam contra alium eiusdem criminis socium, decif. 42. n. 1. & in obser. n. 1. 56
- Confessio socij criminis læsæ Maiestatis in tortura emanata, & in facie confocij ratificata**, nùm faciat indicium ad torturam, vel confocius inquisitus sit liberandus, si confitens ad mortem damnatus in sumptione sanctissimi Sacramenti se reuocauerit, falsamquè illam depositionem esse declarauerit, decif. 44. n. 1. & 2. 58. & in obser. n. 1. 59
- Confessio vulnerati**, siue offensi quod scilicet Petrus illum vulnerauerit, siue offenderit, nùm faciat indicium ad torturam contra ipsum Petrum, decif. 276. n. 1. & in obser. n. 1. 383
- Et quid dicendum concurrente contumacia ipsius Petri, d. n. 1. & 2. & in obser. n. 2.

Confessus, vide in verb. *Confitens*.

Confessus in iudicio, si nouum terminum petat ad probandum suæ confessionis errorem, nùm sit illi concedendus, decif. 90. n. 1. & 2. 135

Confessus in tormentis, si antequam damnetur, vel in ipsa damnatione dicat, quod sit mentitus circa ea, quæ contra alios deposuit, licet sibi non profit hæc retractatio, nùm valebit respectu aliorum, ita vt huic postremo dicto sit standum, decif. 44. n. 1. 59

Confirmatio.

Confirmatio an dicatur in forma communi, vel ex certa scientia, & in scriptura confirmante inferatur tenor scripturæ confirmatæ, decif. 337. n. 3. in med. & in obser. n. 2. 454

Confiscatio bonorum.

Confiscationis bonorum pœnæ de iure communi, an sint penitus sublata, præterquam in crimine læsæ Maiestatis, & hæresis, in obser. ad decif. 143. num. 2. vers. *sed deueniendo*. 209

Confitens.

Confitens se decem recepisse à Titio, quæ illi debet si sit Creditor maioris sumptæ, nùm possit illam petere, vel sibi præiudicauit, decif. 135. n. 2. 199. & in obser. n. 1. 200

Et quid dicendum si confiteatur se recepisse decem, quæ sibi debentur ex resta, vel ex residuo, d. num. 2. & in d. obser. n. 1. in fin.

Consanguinei, & Consanguinitas.

Consanguinei nùm consentire cogantur mulierum contractibus, si iusta esset causa contradicendi, stante statuto, quod Mulieres contrahere non possint sine consensu consanguineorum, decif. 99. n. 3. 148

Et cui incumbat onus probandi causam esse iustam, vel iniustam, d. n. 3.

Consanguinei affines, & compadres inquisiti, ad eius defensionem, eiusque innocentiam probandam, nùm sint legitimi, & integri testes, decif. 154. n. 1. circa fin. & in obser. n. 1. 226

Et quid dicendum si contra inquisitum sint examinati aliqui testes, ad quos reprobandos, vellet inquisitus producere hos Consanguineos, vel affines, &c. in d. obser. n. 1. in medio.

Consanguinei, affines, &c. an dicantur testes integræ fidei;

fidei, omnique exceptione maiores, in d. obser. n. 1. in fin. 226

Consanguinei familiares, & Domestici, an sint legitimi testes ad aliquid probandum, si veritas aliunde haberi non possit, & agatur de his, quæ domi facta sunt, decif. 321. num. 2. 434. & in obser. num. 1. 435

Consanguinitas ad finem, vt quis Consanguineo decedenti ab intestato succedere possit, num probeatur per Epistolas missiuas, in quibus defunctus vocabat illum fratrem, vel sororem, decif. 34. n. 2. 44. & in obser. n. 2. 45

Consensus.

Consensus alicuius de cuius præiudicio non agitur, an, & quando interuenire possit ex post facto, in obser. ad dec. 127. n. 1. 188

Consensus Consanguineorum, ex statuto requisitus in aditione hæreditatis faciendæ per Mulierem, si ex post facto interueniet, an conualidet aditionem prædictam, in d. obser. n. 1. 188

Consensus Patris in contractu filij requisitus ex dispositione Pragmaticæ Sanctionis, an contemporaneè interuenire debeat in ipso actu, vel sufficiat interuenire ex interuallo, in d. obser. num. 1. in fin. 188

Et quid dicendum in consensu requisito de iure communi, prout in mutuo accepto per filium, in d. obser. n. 1. in fin.

Consensus si requiratur per modum solemnitatis, & formæ in aliquo actu, num ex interuallo accedere possit, in d. obser. n. 1. 188

Consensus, vel Consilium siue interuentus alicuius, requisitus in actu ex legis, vel hominis dispositione, an debeat interuenire in ipso actu, vel ante, non autem ex post facto, aliàs actus esset nullus, d. decif. 127. numer. 2. circa fin. 186. & in d. obser. numer. 1. 187

Cōsentire an censeatur tacens in actu, quem scit, & cui contradicere potest, ac contradicendo impedire, & non contradicit, decif. 39. num. 2. vers. Nec fuit, & in obser. n. 1. 51

Consuetudo.

Consuetudinem ad inducendam num requiratur tacitus consensus Regis, decif. 24. n. 2. 32

Consuetudinem ad inducendam, an satis sit, bis fuisse iudicatum, d. n. 2. & in obser. n. 3. 32

Consuetudo Neapolitana quæ incipit. Si quis, vel si qua, omnesque aliæ consuetudines de successione ab intestato loquentes, ac etiam de successione ex testamento, num cessent prorsus, & seruandum sit ius commune, patre, vel matre existentibus in medio, decif. 331. n. 1. & 2. 445. & in obser. num. 1. 446

Et an ita pariter cessare debeant Auo, vel Auia existentibus in medio, ex eo, quia pater, & mater sint præmortui, d. num. 1. 445. & num. 3. & in obser. n. 2. 446

Consuetudo quid sit, & an omnibus publicè competat, vel vni priuato tantum, decif. 68. n. 3. 97

Contrabanna.

Contrabanna, seu vulgò dicta intercepta, quæ fiunt contra fraudantes Gabellam, an spectent ad Regem, vel ad concessionarium Regis, decif. 28. n. 1. & 2. 36

Et an spectent ad Exactorem Gabellæ, siue Domi-

nus sit, siue conductor, in obser. ad d. decif. 28. num. 1. 36

Contractus.

Contractum an, & quando inducat promissio sola faciendi illum, decif. 214. n. 1. in fin. 305

Contractus in dubio, num potius præsumendus sit sit censualis, quàm Emphyteoticus, decif. 35. n. 1. 45. & n. 2. & in obser. n. 1. 46

Contractus metu initus, num regulariter sit ipso iure nullus, vel mero iure valeat, & probato metu debeat rescindi, decif. 21. num. 1. vers. quoad primum. 27. & in obser. n. 1. 28

Et quid dicendum in contractibus spiritualibus, metu gestis, an sint ipso iure nulli, in d. obser. n. 2.

Et in quibus casibus talis contractus metu initus sit nullus ipso iure, in d. obser. n. 2.

Et an possit talis contractus ratificari, & ratificatus censeatur ex actu voluntariè deipde gesto, d. n. 1. vers. quoad primum.

Contractus metu initus an annullari, & rescindi debeat, si metus fuerit iuste illatus, decif. 561. n. 2. in med. 752. & in obser. n. 2. in med. 753

Contractus omnis per Mulierem, maximè coniugatam initus, per quem conditio dotis sit deterior, num sit ipso iure nullus, post promulgationem Pragmaticæ Sanctionis, licet iuramento sit firmatus, in obser. ad decif. 148. n. 5. circa med. 218

Contractus per vim, & metum, vt dicatur initus, num requiratur violentia in personam contrahentis, vel sufficiat sola præsentia metum inducentis, decif. 146. n. 2. 213. & in obser. n. 1. 214

Et num sufficiat violentiam probari per duos testes, licet pars aduersa probeat contrarium per mille, d. n. 2. 213. & decif. 321. n. 2. in fine. 435

Contractus, quibus ex causis probatur simulatus, decif. 529. n. 2. & in obser. n. 1. 705

Contractus si de sui natura potest fieri in scriptis, & sine scriptura num censeantur Partes voluisse celebrare contractum in scriptis, si expressè non dixerint se nolle sine scriptura contrahere, decif. 547. n. 1. circa fin. 729

Contractus, si dictum sit, vt de illo fiat instrumentum, an dicatur perfectus, ita vt ab illo neutra pars recedere possit, antequam prædictum instrumentum conficiatur, d. n. 1. in princip. 8

Contractus si inter duos sit, eo tamè expresso, vt de illo publicum stipuletur instrumentum, an antequam stipuletur instrumentum, quælibet pars possit se pœnitere, & à contentis recedere, decif. 5. n. 3. & in obser. n. 1. 8

Contractus si resoluitur potius dicitur distractus resolutio illa, quàm nouus contractus, decif. 515. num. 2. in fin. 682

Contractus si solo consensu proficiatur, scripturam non requirit, decif. 547. n. 1. circa fin. 729

Contractus Vniuersitatis initus solum per Syndicum, electos, & quadraginta ciues, num validus sit, decif. 177. num. 1. & 2. 258

Et an requiratur, quod saltem duæ ex tribus Partibus Vniuersitatis interueniant, d. n. 1.

Et an hodie requiratur, vt contractus fiat, conuocatis omnibus ciuibus ad sonum Campanæ, vel vt aliter moris est, & pro maiori parte concludatur, in obser. ad decif. 177. n. 1.

Contractuum vicinitas an, & quando faciat præsumere simulationem, in obser. ad decif. 133. num. 1. in med. 197

Contrahens

Contrahens in dubio intentionem habere censeatur L L L L I I 3 contrahendi

Index Rerum,

contrahendi secundum iuris communis dispositionem, decif. 186.n.2. circa fin. 269

Contumacia.

Contumacia sola inquisiti an sit sufficiens indicium ad torturam illi inferendam, decif. 276.n.3. in fin. & in obser.n.2. 383

Et quid dicendum, si cum contumacia accederet bannum, & foriudicatio, in d. obser. num. 2. & vid. in verb. *Bannum*.

Contumacia sola an dicatur delictum, decif. 549. n. 2. in fin. 732

Conuentio.

Conuentio si fiat de aliqua re vendenda, pro certo, & determinato pretio, & sit dictum, quod de illa stipuletur instrumentum, an dicatur perfecta ante stipulationem, vt neutra Pars ab illa recedere possit, decif. 5.n.3. & in obser.n.1. 8

Correus.

Correus debendi si diu steterit in obligatione, an, & quando petere possit à correo, vt ab obligatione eximatur ad instar fideiussoris, in obser. ad decif. 499.n.3. 661

Creditor.

Creditor an censeatur ius pignoris remittere, ex sola scientia, quod Debitor pignus alienat, decif. 402. num. 2. 534

Et quid dicendum fauore fisci. d. n. 2.

Creditor annui redditus super feudo, vide in verb. *Emptor alicuius annui redditus*.

Creditor annuorum introituum, an possit agere contra suum debitorem, vt sibi soluat de presenti, quod debet de praterito, & quod correspondeat in futurum, in obser. ad decif. 677. numer. 1. circa fin. 771

Et an facta hoc casu condemnatione, amplius necesse non sit, quod singulis annis porrigatur libellus, sed satis sit, quod iudicis officium impleretur, in d. obser. n. 1. in fin.

Creditor ad cuius instantiam res debitoris subhasta venduntur, an teneatur emptori, à quo creditum consequitur euictionem permittere, vel solum illa quatuor de quibus per *Glos. in l. 1. C. Cred. euict. pignor. non debere*, decif. 442. n. 1. 592. & decif. 121. n. 1. 178. & in obser. n. 1. 179. & vide in verbo *Creditor pignus*.

Creditor anterior, cui res sibi à debitore in solutum data est, num vigore quasi hypothecæ possit illam retinere, quousque secundus Creditor offerat ei creditum, decif. 20. num. 2. & in obser. num. 1. circa med. 26

Creditor anterior ex causa onerosa an possit auocare pecuniam solutam creditori posteriori ex causa lucratiua, & ab illo consumptam, etiam bona fide, decif. 149. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 219. & in obser. ad decif. 380. n. 1. 510

Et quid dicendum si creditor posterior esset ex causa onerosa, & creditor anterior ageret contra illum actione hypothecaria, d. decif. 149. n. 2.

Et quid dicendum si Creditor anterior esset fiscus, decif. 380. n. 1. 2. & 3. 509. & vid. in verb. *Fiscus*.

Et quid dicendum si Creditor anterior esset fabrica Diui Petri, in obser. ad decif. 380. num. 2. in fin. 510

Et an posterior Creditor teneatur hoc casu pecuniam restituere, vna cum interesse Creditori anteriori, in obser. ad d. decif. 380. n. 3. 510

Creditor anterior super re vendita, vel eius pretio, an præferatur ipsi venditori, si fidem habuit de pretio, sequuta emptoris decoctione, decif. 8. num. 2. & in obser. n. 1. 12

Et quid dicendum si in instrumento venditionis adiectum sit pactum impeditiuum translationis domini, d. n. 2.

Et quid dicendum in venditione mercium facta in mundinis, in d. obser. n. 3.

Creditor cedens, vide in verb. *Cedens*.

Creditor, cui fuit liberata pecunia cum cautione de conuertendo illam in emptionem tot annuorum introituum, si conuentus ab anteriore compellatur pecuniam illam restituere, num teneatur pecuniam sic acceptam, vna cum interesse restituere, in obser. ad decif. 82. num. 3. 121

Creditor, cui in concursu aliorum creditorum liberatur pecunia redacta ex venditione bonorum debitoris cum solita cautione de restituendo, cui, & quibus, & ad omnem ordinem, &c. an possit petere condemnari debitorem ad fideiussionem præstandam, de seruando illum indemnem, & ad beneficium emptoris bonorum prædictorum, d. decif. 82. n. 1. & 2. 120

Et an cautio hæc debitoris debeat esse cum fideiussoribus, vel sufficiat ipsius debitoris obligatio, d. decif. 82. n. 3. & 4. & in obser. n. 4. 121

Et an cogi possit debitor ad hanc fideiussionem præstandam, si vult pati, vt pecunia sic liberata conuerteretur in emptionem annuorum introituum, in d. obser. n. 2.

Creditor, cui pecunia sic fuit liberata, vt emptionem annuorum introituum conuerteretur, si fuerit conuersa, & periret, quia debitor annuorum deficeret, superueniente creditore anteriore, ad quid teneretur, d. obser. n. 2. 121

Creditor cui hypothecaria agenti super re sibi obligata, & ab alio tertio possessa sit à dicto tertio possessore creditum solutum, præuia tamen cessione iurium ad beneficium solventis contra principalem debitorem absque tamen euictionis promissione, si demum alij superuenirét Creditores anteriores, qui rem illam euincerent, an teneatur huic tertio Creditor sibi solutum restituere, decif. 430. num. 1. & 2. 577. & in obser. n. 1. 578

Et an tertio prædicto sit imputandum, si sciebat debitorem cessum non esse soluendo, d. decif. 430. n. 2. in med.

Creditor cum constituto, & præcario, an possit contra tertium possessorem agere etiam hypothecaria actione, non discussio prius hærede principalis debitoris, si debitor ipse reperitur mortuus, in obser. ad dec. 567. n. 2. 760

Creditor cui pretium venit liberandum ex venditione rei debitoris subhasta, ad cuius fauorem iura sua cedere teneatur, an ad fauorem debitoris, vel potius noui emptoris, decif. 121. n. 1. 178

Et an iste creditor teneatur de euictione, d. n. 1. in med. & in obser. n. 1. 179

Creditor feudatarij si postquam illum condemnare fecerit in actione personali, & super bonis allodialibus non potest ei esse consultum, nec velit nouum instituere iudicium, quo cogatur debitor vendere feudum, an instare possit, quod sententia exequatur super fructibus feudi, qui vel à solo separati, vel separandi sunt, in obser. ad decif. 503. numer. 3. 667

Et an in hac exequatione deducenda sit pars, quæ feudata

& Verborum.

feudatarij est necessaria pro seruitio Domino præstando, vel pro eius alimentis, & vitæ sustentatione, in d. obser. n. 3.

Creditor hypothecarius in maiori summa, an possit cogere creditorem similiter hypothecarium minoris summae, ad accipiendum in solutum bona debitoris, iusto tamen pretio, si iustus emptor non inueniatur, in obser. ad decif. 128. n. 4. 190

Creditor illius, qui Gabellam fraudauit si super intercepto concurrat cum Domino, vel conductore Gabellæ, an ipsis sit præferendus, in obser. ad dec. 28. n. 3. 36

Creditor in diem certam, an possit ante diem debitorem suum in ius vocare, vt adueniente die illi soluat, quod debet, in obser. ad decif. 577. n. 1. in med. 771

Creditor mariti an cogatur pecuniam dotalem recipere stante pacto in capitulis matrimonialibus adiecto de illa conuertenda in emptionem annuorum introituum, in obser. ad decif. 86. numer. 5. in fin. 131

Creditor pignus vendens iure Creditoris, an, & quando teneatur de euictione, in obser. ad decif. 121. num. 1. 179. & decif. 322. num. 2. in med. & in obser. num. 2. 436

Et ad quæ teneatur Creditor in hoc casu, d. decif. 121. n. 1. 178. & in obser. n. 3. 179

Creditor pignus vendens tam ipse, quàm hæres eius an possit illud ab emptore euincere ex alia causa separata à Credito, in d. obser. ad decif. 121. num. 2. 179

Creditor posterior ex causa lucratiua, si rem hypothecatam vendiderit, pretiumquæ receperit, & si demum res illa non extaret, vel quia consumpta, vel quia ab emptore vsucapta, an possit primus Creditor in subsidium agere ad pretium, quod ex illa habuit, decif. 149. n. 2. in fin. 219

Et quid dicendum si sit Creditor ex causa onerosa, d. n. 2. in fin.

Creditor posterior an habeat ius offerendi, si Creditor anterior emerit rem debitoris sub hasta, in obser. ad decif. 20. n. 3. circa fin. 26

Creditor posterior an habeat ius offerendi contra primum Creditorem si hypotheca nullo pacto supersit, in d. obser. n. 4.

Creditor posterior in quibus casibus ius offerendi non habeat, in d. obser. n. 2.

Creditor posterior possidens rem sibi hypothecatam donec, & quovsq; creditum sibi soluat, an possit Creditori anteriori offerre creditum suum ad sibi rem, quam possidet conseruandam, decif. 482. n. 1. 640

Et an teneatur totam pecuniam debitam offerre, vel solum rei obligatæ æstimationem, d. numer. 1. in fin.

Et quid dicendum in debitore domino rei pignoratæ, an teneatur totum Creditum Creditori possidenti offerre, vel sufficiat æstimationem, d. n. 1. & in obser. n. 1. 640

Et quid dicendum in tertio possessore hypothecaria actione conuento, an teneatur integrum Creditum offerre, vel solum rei æstimationem, in d. obser. n. 2.

Creditor postquam in iudicio reali obtinuit super aliquo corpore debitoris sui, an possit sententiæ executionem deserere, & super alio corpore eiusdem debitoris recurrere, & consequenter variare an possit donec, & quovsq; realis executio facta sit, & rei dominium in illum translatum, dec. 173. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 252

Creditor, qui constat quantitatem recepisse pro

residuo sui crediti, an tacite confiteatur, se totum creditum recepisse, in obser. ad decif. 57. n. 1.

81

Creditor, qui in instrumento sui Crediti pactum apponi curauit de ingrediendo, & apprehendendo propria autoritate bona debitoris, in casu quo debitor cessauerit adimplere, quæ promisit, & cum clausula constituti, & præcarij, an possit pactum hoc exercere contra tertium, ad quem bona fuerunt alienata, & translata, illo non citato, maxime si constet notoriè, hunc tertium habere causam à debitore, decif. 567. num. 1. & 2. & in obser. num. 1. 759

Et an, & quando hoc ius exequentiue transeat in singularem Creditoris successorem, d. num. 2. circa finem.

Creditor, qui præsens, & sciens patitur rem sibi obligatam alteri pignorare, an, & quando videatur ius suum remittere, in obser. ad decif. 39. num. 1. circa finem. 51

Creditor, qui se subscripsit instrumento venditionis rei sibi obligatæ, an videatur pignus suum remississe, in obser. ad decif. 235. n. 3. 339

Et quid dicendum si Creditor sit deceptus, in d. obser. n. 3.

Creditor, qui suum creditum à fisco consequitur, ad quem ob lineam finitam, vel debitoris feudatarij culpam feudum reuertitur, an teneatur cedere fisco iura sua, in obser. ad decif. 506. n. 3. 671

Creditor secundus vide in verb. *Creditor posterior.*

Creditor si facto computo cum suo debitore eundem in ampla forma liberauerit, num possit debitorem illum ex alia causa molestare, decif. 135. nu. 1. & 2. 199

Creditor si iudicialiter egit pro sorte, cum interesse, & Iudex protulit sententiam tantum super sorte, an, & quando nulla supersit actio pro consequutione interesse, in obser. ad decif. 298. n. 1. 408

Et quid dicendum si Creditor egit tantum pro sorte, in d. obser. n. 1. circa medium.

Et quid dicendum si interesse debeatur iudicis officio, vel iure actionis, in d. obser. num. 1. in medio. 408

Creditor si mandauerit per Epistolam debitori suo, sibi solui certam præstationem annuorum ducatorum centum, an inducta censeatur tacita confessio satisfactionis in præteritum, in d. obser. ad decif. 135. n. 1. circa medium. 200

Creditor vendens rem debitoris iure crediti, ad quæ teneatur, decif. 121. num. 1. 178. & in obser. num. 3. 179

Et an teneatur de euictione vide in verb. *Creditor pignus.*

Creditor anteriores num molestare possint emptorem, & possessorem bonorum debitoris, si facto deposito pecunia fuerit à iudice liberata posterioribus, neglectis ipsis anterioribus, in obser. ad dec. 442. n. 2. 592

Creditor, siue emptor tot annuorum introituum cum pacto de retrouendendo, si ex illis partem alteri vendiderit, cum eodem pacto, quæ pars ab alio fuit reempta vigore iuris luendi à debitore sibi cessi, ac deinde debitor foro cedat, in graduatione Creditorum, quisnam si præferendus, Creditor pro residuo, an verò Cessionarius pro parte reempta virtute cessionis dicti iuris luendi, decif. 580. num. 1. & 2. 775. & in obser. n. 1. 776

Creditorum banci decocti, vid. in verb. *Banco decocto.*

Creditorum omnes in casibus, in quibus maior pars minori præiudicat, an debeant in vnum congregari, & omnium utilitas ruminari, ac absentes citari, in obser. ad decif. 128. n. 6. 190

Creditorum

Index Rerum,

Creditores priuilegiati, qui cæteris non priuilegiatis in actionibus personalibus præferuntur, quinam sint, in obser. ad decif. 74. n. 2. 109

Creditori mariti posteriori, an competat ius offerendi aduersus Mulierem pro suis dotibus, & antefato assecuratam in bonis mariti, decif. 240. num. 1. & 2. 345

Et quid dicendum si Mulier pro parua dote rem uellet retinere super qua assecurationem obtinuit, quæ esset magni valoris, d. num. 2. circa med. & in obser. n. 1. 346

Creditori posteriori an competat ius offerendi, si Creditor anterior emerit rem debitoris sub hasta, in obser. ad decif. 20. n. 3. in fin. 26

Creditoribus in maiori summa an liceat partem debiti communi debitori remittere in præiudicium Creditorum in minori summa, vel numero, in obser. ad decif. 128. n. 4. 190

Et quid dicendum, si debitore defuncto, eius hæres hæreditatem nollet adire, in d. obser. n. 4.

Et quid dicendum si debitor fugam arripuerit, vt nulla sit spes illum conueniendi, in d. obser. n. 4.

Creditoribus instantibus, vt procedatur ad venditionem bonorum debitoris, quid seruetur in Sacro Consilio, in obser. ad decif. 442. n. 1. 592

Creditorum posteriorum hypothecæ, an, & quando censeantur extinctæ, si res pluribus obligata vendita sit sub hasta, in obser. ad decif. 20. num. 2. & 3. 26

Et an Creditor posteriori in hoc casu competat ius offerendi, in d. num. 2. & vide in verb. *Creditor posterior an habem.*

Creditum.

Creditum si sit radicatum super feudo cum assensu Domini an sit semper firmum, & saluum, licet feudum reuertatur ad dominum ex causa rebellionis, vel lineæ finitæ, in obser. ad decif. 362. n. 2. 484

Criminalis, Criminaliter, & Crimen.

Criminales causæ, quænam sint, & an sit causa criminalis, non solum quando imponitur pœna mortis naturalis, vel ciuilibus, sed quotiescunque pœna applicatur fisco, decif. 568. n. 1. circa fin. 760. & in d. obser. n. 1. & 2. 761

Et quid apud nos fuerat antiquitus statutum, in d. obser. n. 1.

Criminalis causa num sit incurfus periurij, in obser. ad decif. 549. n. 2. 733

Criminaliter puniri, non modo quis potest ex dolo, sed etiam ex lata culpa, d. decif. 549. num. 2. in fin. 732

Criminaliter puniri pro culpa serui, an quis possit pœna tantum pecuniaria, & non corporis afflictiua, decif. 26. n. 1. in fin. 34

Crimen legis Iuliæ de residuis, quisnam committere dicitur, & qua pœna puniatur, in obser. ad dec. 400. num. 3. 531

Crimen legis Iuliæ repetundarum, quisnam committat, & qua pœna puniatur. in d. obser. n. 4.

Crimen læsæ Maiestatis, an committat, qui existens in loco tuto, & benè munito cum vxore, & familia, in quo domicilium habebat, transtulit se cum vxore, & familia ad locum feudi apertum, in quo fidelitatem suo Principi seruare non poterat, dec. 67. num. 1. 95

Et quid dicendum si iste exiuerit de feudo, & inimico obuiam uenerit, & cum eo secreto alloquutus sit, d. decif. 67. n. 2.

Et an sit crimen læsæ Maiestatis, & felloniz conferre se apud hostes, vel hostibus nuncium, & literas mittere, d. n. 2.

Crimen læsæ Maiestatis esse à subdito commissum, quibus, & quot modis probetur, in obser. ad d. decif. 67. n. 1. 69. & 79

Et quæ sint huius atrocissimi criminis priuilegia, in obser. ad decif. 42. n. 2. 57

Et vide in verb. *Læsæ Maiestatis.*

Crimen peculatus, quodnam sit, & qua pœna puniatur, decif. 400. num. 1. & 2. & in obser. num. 1. 531

Et an pro hoc crimine inquisitus torqueri possit, si delictum non sit sufficienter probatum, d. num. 2. in medio.

Crimen proditiōis, vide in verb. *Proditionis crimen.*

Criminis socius, vid. in verb. *Socius.*

Culpa.

Culpa lata an æquiparetur dolo, & in quibus casibus æquiparetur delicto, decif. 104. n. 2. in med. 156

Culpa propria alteri nocere non debet, decif. 498. n. 2. in med. 659

Culpa si præcedat casum, an quis teneatur de casu foriudicato, decif. 67. n. 1. in fin. 95

Culpa vnus ex duobus Reis debendi an, & quando noceat alteri, decif. 168. n. 2. in fin. & n. 3. 244

Curator.

Curator datus hæreditati iacenti, an teneatur conficere inuentarium, in obser. ad decif. 310. num. 1. 423

Custos Carceris, vel Arcis.

Custos Carceris num puniri debeat pœna ultimi supplicij, si ex nimia eius negligentia, & lata culpa Reus ibi captus aufugerit, qui tali pœna ueniebat puniendus, decif. 104. num. 2. circa fin. & in obser. num. 2. 156

Et quid dicendum in Custode Arcis, d. num. 2. circa finem.

Custos Carceris num ad eum teneatur de dolo sui substituti, vt neque eum exhibendo liberetur, in obser. ad decif. 325. n. 1. 439

Et quid dicendum si substitutus tempore quo à principali commentariense fuit substitutus ab omnibus fuit tentus, & reputatus fidelis, in d. obser. n. 1. in med.

Et an debeat puniri eadem pœna, qua puniri debet ipse substitutus, vel minori, puta priuationis officij, in d. obser. num. 1. in fin.

D

Dammatus.

Dammatus ad mortem, cuius bona erant publicata, si sit restitutus, an recuperat feudum apertum domino, decif. 172. num. 3. 250

Data.

Data tempus an sit attendendum in gratiosis, & beneficialibus, decif. 508. num. 1. 672

Datio.

Datio in solutum plurium rerum, an tota corruat, si vna

vna res tantum sit eucta, in obser. ad decif. 278. num. 2. 386

Datum.

Datum alicui contemplatione mea, mihi datum videtur, in obser. ad decif. 285. n. 1. 394

Datum filio contemplatione patris, num acquiratur patri, vt totum pater possit alienare, siue sit emancipatus filius, siue in potestate, in d. obser. n. 1.

Datum filio ab extraneo, an semper presumatur datum contemplatione patris, in d. obser. num. 1. circa medium.

Debiti appellatio.

Debiti appellatio, id solum continetur, quod exigi potest, quia proprie debitum est, decif. 57. n. 3. in fin. 81. & in obser. n. 3. 82

Debitor, & debitores.

Debitor cessus, ne creditori cedenti soluere teneatur, an sufficiat cessionis notitia, vel requiratur denunciatio, decif. 264. num. 2. & in obser. numero 1. 370

Debitor credere an debeat cessionario creditoris, nisi prius ostenso cessionis instrumento, decif. 126. n. 2. in med. 185

Debitor an constituatur in mora, si creditor absque iusta causa pecuniam recipere recusat, decif. 473. n. 1. vers. & per Regiam, circa finem. 629

Debitor an constituatur in mora, si pecuniam debitam offerat creditori hora verbi gratia vigesima, & hora vigesima tertia bannum emanetur reprobationis pecuniae, de quo creditor notitiam habuit, d. n. 1. in med. 629

Debitor conueniri, & citari an debeat coram suo iudice si in instrumento appositum sit pactum, vt in omni curia, loco, & foro conueniri possit, in obser. ad decif. 191. n. 2. 276

Et quid dicendum si certus fuit electus forus, & debitor antequam conueniretur pactum non reuocauit, in d. obser. n. 2. in fin.

Et an tale pactum generaliter in instrumento appositum alicuius sit importantis, in d. obser. n. 2. in medio.

Debitor ex diuersis causis, & proprio nomine, & alio, si soluat aliquam pecuniae quantitatem, in quam causam censeatur soluisse, si ipse non declarat, nec creditor exprimat, in quam causam recipiat, decif. 475. numero 1. & 2. 631. & in obser. numero 1. 632

Et an presumatur semper soluere in duriores causam seu grauiorem, quare sit causa grauior, vel durior, in d. obser. num. 1.

Debitor facta adiudicatione, & sequuto appretio, an possit offerre creditum creditori, & rem adiudicatam recuperare, in obser. ad decif. 252. num. 1. circa finem. 359

Et quid dicendum si appretium adhuc non sit factum, in d. obser. n. 1. circa finem.

Et quid dicendum si debitor esset pupillus, vel minor, in d. obser. num. 1. in fin.

Debitor fisci, & minoris num constituatur in mora absque alia die, & interpellatione, decif. 473. n. 1. vers. & per Regiam circa med. 629. & in obser. num. 1. 630

Debitor in loco contractus tunc conuenitur, quoties ibi reperitur, alias coram suo iudice erit conueniendus, decif. 191. n. 1. in med. 275

Debitor prestare an teneatur fideiussionem de resti-
D. De Marinis obser. ad decif. D. Reuerter.

tuendo pretium in casu euctionis, si res ab aliquo possessa vendatur a iudice creditoribus instantibus dum postea reperitur rem illam non esse liberam, sed alteri creditori obligatam, quamuis ipse debitor non vendiderit, & per consequens nec euctionem promiserit, in obser. ad decif. 208. num. 5. 297

Et an teneatur prestare fideiussionem tantum pro quantitate pretij soluti, vel pro maiori, quo cursu temporis rem valere ab emptore praterderetur, in d. obser. num. 5. in medio.

Et quid dicendum in venditione voluntaria per ipsum debitorem facta, in d. obser. n. 5. in fine.

Debitor prestare an teneatur fideiussionem de seruando creditorem indemnem, casu, quo alius superueniret creditor anterior, si ipsi creditori sit per iudicem liberata pecunia cum solita cautione de restituendo, cui, & quibus, & ad omnem Sacri Consilij ordinem, & creditum suum erat liberum, dec. 82. n. 1. & 2. 120

Et an sufficiat sola debitoris obligatio, vel debeat esse cum fideiussione, d. decif. 82. num. 3. & in obser. n. 4. 121

Debitor, qui ad pretium certa rei tenetur, an possit liberari, tradendo remissam creditori, non deterioratam, & cum interesse, in obser. ad decif. 582. n. 2. 779

Debitor, qui pure debet, & in diem si soluat partem huius debiti, in cuius debiti causam cedat solutio, in obser. ad decif. 283. n. 1. 391

Debitor, qui sortem cum interesse debet, si aliquam soluat quantitatem, prius pro interesse, seu pro vsuris intelligitur facta solutio, & si aliquid remaneat intelligitur facta pro sorte, decif. 443. n. 1. 593

Debitor si rem hypothecatam, vel pignoratam consensu creditoris vendiderit, & postea ex noua causa, a prima non dependente recuperauerit, an reincidat res illa in hypothecam, & pignus, decif. 477. num. 2. in med. 634

Debitor si sit in mora soluendi, quod debet, num periculum reprobationis pecuniae, siue alterius casus fortuiti cedat ipsi debitori, vel creditori, si pecunia eodem modo periisset penes ipsum creditorem, quo perit penes debitorem, decif. 474. num. 1. circa fin. & in obser. n. 1. 631

Et quid dicendum si in re dubia versaremur, d. n. 1, circa med. & in d. obser. n. 1.

Debitor si solum pignoris aestimationem creditori offerat, & non integrum debitum, num audiri debeat, decif. 482. n. 1. & in obser. p. 1. 640

Debitor soluens debitum creditori suo, qui laesa maiestatis crimine notatus erat, siue eius cessionario, num recte soluisse dicatur, decif. 126. n. 1. & 2. 185. & in obser. n. 1. in fin. 186

Debitor contra fiscales tantum exequi potest realiter, & personaliter, decif. 518. num. 2. & in obser. n. 2. 688

Et quid dicendum in debitoribus Vniuersitatum, an possit contra illos exequi realiter, & personaliter, d. n. 2. & in d. obser. n. 2.

Debitor constituto in mora, ne currat interesse an concedendum sit aliquod breue temporis spatium, intra quod soluere possit, puta decem dierum, vel arbitrio iudicis, decif. 514. n. 2. in med. 681

Debitori post diem a lege, vel ab homine prescriptam, num sit concedenda breuissima dilatio, nimirum trium, vel quatuor dierum & non ultra decem, & interim mora non dicatur contracta, decif. 181. n. 2. circa fin. 261

Decedens ab intestato.

Decedente aliquo ab intestato in Ciuitate Neapolitana
MMM m m m

Index Rerum,

tana iure consuetudinario huius Ciuitatis, quif-
nam succedere debeat in bonis omnibus defuncti,
& quifnam in bonis maternis, vel ex linea mater-
na, dec. 33 n. 1. 445
Et quid dicendum Patre, vel matre existentibus in
medio, an prorsus efflet ius consuetudinarium, &
feruandum fit ius commune, d. n. 1. & in obser. n. 1.
446
Et quid dicendum Auo, vel Auiâ, cæterisque ascen-
dentibus in medio existentibus, in d. obser. n. 2.

Decima.

Decimam totius pretij rei emptæ si quis pro Gabella
soluere teneatur, num hæc decima solui debeat ex
toto pretio rei, vel ex residuo pretij, deductis prius
expensis propter itinera, vel in proxenetis, vel alio
modo erogatis, in obser. ad decif. 324. nu. 1. & 2.
326

Decifio.

Decifio Sacri Consilij sub Regis nomine prolata,
num ius faciat in Regno, decif. 149. num. 1. in fin.
219

Declaratio.

Declaratio circa vsum, vt facta dicatur in forma
valida quomodo fit facienda, in obser. ad decif. 140.
num. 2. 206
Declaratio circa vsum, vt fieri possit à Procuratore, an
requiratur mandatum specialissimum, d. decif. 140.
n. 1. 205. & in obser. n. 1. 208
Declaratio libelli obscuri incerti, vel generalis ab
actore principali fieri debet, non ab eius procura-
tore, nisi speciale ad id haberet mandatum, in ob-
ser. ad decif. 541. n. 5. 721
Declaratio alicuius verbi dubij num fieri possit à Papa,
vel Rege absque Partis citatione, decif. 487. num. 1.
circa fin. 645
Et quid dicendum si declaranda esset horum inten-
tio, num fieri possit Parte non citata, d. n. 1. in med.

Decretum.

Decretum de feudo vendendo, num à solo Rege, vel
eius Vicario possit interponi, decif. 503. num. 1. in
med. 666
Decretum in parte verum, & in parte nullum, an, &
quando in totum nullum sit, in obser. ad decif. 31.
num. 1. 40. & decif. 256. num. 1. & 2. 363. & in obser.
num. 1. 364
Et quid dicendum si plura contineat capita, num
substineatur in vno, licet quoad aliud infringatur,
in d. obser. n. 1. circa fin. & in obser. ad decif. 256.
num. 2. 364
Et an, & quando possit pro parte acceptari, & pro
parte non, in d. obser. num. 1. in fin. & vide in verb.
Sententia.
Decretum latum ex duplici causa, quarum vna est
vera, altera falsa, num substineatur ex causa vera,
nec vitietur ex causa falsa, decif. 31. n. 3. in med. &
in obser. n. 1. 40
Decretum latum ex falsa causa, an sit ipso iure nul-
lum, decif. 88. num. 1. circa fin. & in obser. num. 1.
129
Decretum præambuli ex testamento, in quo filius
est solum nominatus, sed nec institutus, nec
exheredatus, an possit interponi, prædicto fi-
lio non citato, in obser. ad decif. 555. numero 1.
743
Et an in huiusmodi decreti interpretatione tam

ex testamento, quam ab intestato nemo citari de-
beat, in d. obser. n. 1.
Et quid dicendum si ex lectura testamenti aliud
appareat, in d. obser. n. 1.

Defectus.

Defectus iuris agendi notarius litis impedit ingres-
sum, decif. 334. n. 1. 449. & in obser. n. 1. 450

Defensa.

Defensa Marchionis Laelli, vulgo dicta *de String-
herro* num comprehendatur sub territoriis captis
pro herbagiis Regiæ Curie tempore Alphonsi pri-
mi, & Ferdinandi primi, decif. 436. num. 1. in fin.
585

Defensor.

Defensor necessarius num principalem contentum
ex iure proprio iuuare possit, decif. 406. n. 2. in fin.
541

Delicti, & Delictum.

Delicti ratione an, & quando successio denegetur de-
linquenti tam in feudis, quam in allodiis, & suc-
cedat fiscus, vel fiat locus sequenti in gradu, in ob-
ser. ad decif. 519. n. 2. 3. & 4. 689
Delicti reiteratio calum multum aggrauat, & pœ-
nam auget, decif. 302. n. 3. & in obser. n. 3. 414
Delictum defuncti num ad hæredes transeat delin-
quentis in criminibus repetundarum, peculatus, &
de residuis, in obser. ad decif. 512. n. 1. 679
Et si cum defuncto nihil actum sit, num possit cum
eius hærede inchoari quoad rei persequutionem,
non autem quoad pœnas corporis afflictiuas, decif.
516. num. 2. 684. & in obser. n. 2. & 3. 685
Delictum grauissimum, vt est aduersus receptatores
facinorosorum hominum, vt probari possit per te-
stes singulares, num per Principem statui, & san-
ciri possit, decif. 188. num. 1. & 2. & in obser. num. 1.
271
Delictum in quibus causis morte delinquentis mini-
mè extinguitur, decif. 516. numero 2. in medio.
684
Delictum Patris in officio commissum, ob quod fuit
officio priuatus, an noceat filio, cui ante facinus
commissum ius quæsitum extiterat per nominatio-
nem, decif. 375. n. 2. & in obser. n. 1. 502
Et quid dicendum in feudo, licet sit ex pacto, &
prouidentia, vel in Emphyteusi, siue in usufructu, d.
num. 2.
Delictum per delinquentis mortem, num extingua-
tur vnà cum pœna etiam quoad bonorum publica-
tionem, decif. 139. num. 2. circa fin. 204. & in obser.
ad decif. 440. n. 2. 590
Et quid dicendum si statuto caueatur, vt ipso iure
fiat publicatio, d. num. 2. circa fin. & decif. 440. n. 4.
590
Et quid dicendum in crimine peculatus, repetunda-
rum, & de residuis, in d. obser. ad decif. 440. num. 3.
590
Delictum quoad pœnam pecuniariam, num transeat
ad hæredes, si defunctus confessus sit illud in iu-
dicio, in obser. ad decif. 512. n. 1. 678
Delictum si committatur ab eo, cui de iure debita est
defuncti successio, num fiscus auferat ab eo suc-
cessionem tanquam ab indigno, vel succedat qui
est in eodem gradu, filio excluso, in obser. ad decif.
519. num. 4. 689
Delictum si committatur à clasciis in terra, in per-
sonam

sonam non subiectam Duci Classium, à quo debeat cognosci, in obser. ad decif. 81. num. 5. 118

Delictum si committatur à non Classico, sed in Classe, & contra non Classicum morantem in Classe simul cum delinquente, à quo cognosci debeat; in d. obser. num. 4.

Et quid dicendum si quis accedens de terra ad Classem, & crimen in ea committat contra non Classicum nùm sit remittendus suo iudici, licet captus sit à Ministris Duci Classium, in d. obser. n. 6.

Delictum si committatur à Classico in Classicum in terra, vel in mari ad quem spectabit cognitio, in d. obser. n. 3. & 7. 118

Delictum si committatur à Militibus Regiarum Triremium siue in Terra, siue in mari, nùm cognosci debeat à Generali Triremium, vel potius à iudice loci, in quo delicta commissa sunt, decif. 81. num. 2. 118

Et vid. in verbo *Generalis Regiarum Triremium*.

Delictum cuius consocij, an noceat alteri consocio in iis, quæ duobus, vel pluribus in solidum competunt, in obser. ad decif. 168. n. 1. 244

Et quid dicendum in feudo, quod commune est duobus, in d. obser. num. 1.

Delinquendi, & delinquens.

Delinquendi consuetudo nùm delictum aggrauet, penamque augeat, decif. 259. num. 2. verif. *Vterius*, & in obser. n. 2. 366

Delinquendi ex frequentia, nùm quis ad mortem puniri possit, in d. obser. n. 2. in fin.

Delinquens an, & quando successione priuatur propter delictum, in obser. ad decif. 519. n. 1. 2. 3. & 4. 689

Deportatus.

Deportatus, cui filius, vel proximiores successerunt, si restituatur à Principe, an recuperabit bona, per filium, proximioresque in alium translata, in obser. ad decif. 487. n. 1. in fin. 646

Deportatus, cui legata fuerunt alimenta, restitutus demum, petere nùm possit alimenta, etiam præteriti temporis, decif. 66. n. 1. in med. 93

Depositum.

Depositum pecuniæ, si fiat vt species in sacculo signato, nùm remaneat in dominio depositantis, itavt tanquam Dominus præferatur omnibus depositarij creditoribus, decif. 367. nu. 2. 491. & in obser. n. 3. 492

Et quid dicendum si depositum factum esset in pecunia numerata, d. n. 2. & in d. obser. n. 3.

Descendentes.

Descendentes si cum expressione masculinitatis in aliqua dispositione vocentur, nùm dispositio illa intelligenda sit de masculis descendantibus ex masculis, non autem ex fœminis, & sic contemplata censeatur agnatio, in obser. ad decif. 345. n. 3. in fin. 464

Descriptiones.

Descriptiones in marmore, licet non probent, positæ tamen in loco publico, vel de Partium voluntate, vel si in antiquis versetur, benè probant, decif. 376. numero 2. in med. & in obser. num. 4. 504

D. De Marinis obser. ad decif. D. Reuerterij.

Dictio.

Dictio (*Diu*) licet importet decennium, in materia tamen fideiussionis, an importet quinquennium, vel iudicis arbitrio remittatur, dec. 449. n. 2. in med. 660. & in obser. n. 1. 661

Dictio (*& cuilibet ipsorum*) nùm æquiparetur dictio- ni (*in solidum*) in obser. ad decif. 479. n. 1. 637

Dictio (*in perpetuum*) nùm necessario intelligenda sit in infinitum, vel ad tempus, decif. 510. numer. 2. in medio 675. & in obser. numero 4. 676

Dictio (*non aliter*) cuius sit importantiæ, decif. 105. num. 3. 157

Dictio (*super*) nùm importet hypothecam, vel translationem domini, si alicui legetur annuus reditus super fundo, decif. 245. num. 2. in med. & in obser. num. 1. 352. & decif. 576. num. 2. in med. & in obser. n. 1. 769

Et vid. in verb. *Hypotheca*.

Dictio (*tunc*, siue *tam*) cuius sit importantiæ, in obser. ad decif. 489. num. 2. 648

Diffidatus.

Diffidato vno, nùm, diffidati censeantur omnes eius complices, auxiliantes, adhærentes, & confederati, decif. 76. circa fin. 111

Dilatio.

Dilatio ad denunciandum nùm dari debeat habenti causam ab absente, & interim lis suspenditur, ad hoc vt denunciatione facta, possit in vtraque causa procedi, & iudicium vnica sententia terminari, decif. 406. n. 2. 540

Dilatio aliqua deliberatoria nùm Reo sit concedenda, si libellus actoris sit adeo certus, & clarus, vnde possit Reus certus esse de re, super qua conuenitur, decif. 569. numero 1. 761. & in obser. num. 1. 762

Dilatio præparatoria cur de iure inuenta, & an in Regno consueuerit dari ante litis contestationem, d. n. 1. circa fin. 761

Et an omnes dilaciones præparatoriæ in Regno hodie sint sublata, d. n. 1. circa fin. 761

Dilatio quinquennalis ex beneficio Principis concessa omnibus debitoribus cruce signatis, nùm profit illorum fideiussoribus, decif. 406. n. 2. circa fin. & in obser. n. 2. 541

Dilatio secunda dari an possit maximè in causis summarijs, decif. 413. n. 2. circa fin. 551

Dilationibus, quæ maioribus concedi non possunt, si minoribus concedantur, an possit maior aduersarius vti, licet minor illis renunciauerit, decif. 262. n. 2. in fin. 368

Disposita, & dispositio.

Disposita ex testamento, an censeantur & in codicillis, cum omnibus suis qualitatibus repetita, decif. 237. numero 2. in fin. & in obser. numer. 1. 342

Dispositio facta ab eo, qui voluit, & potuit, & sit adeo clara, & aperta, sed se referat ad aliud, quod non reperitur, an semper stet causatiuè, & non conditionaliter, decif. 11. num. 1. verif. *Primus est* 14. & in obser. n. 1. in med. 15

Dispositio de per se incerta, veluti concedo tibi omne ius, quod habeo in tali re, provtin in instrumento continetur, an valeant nisi instrumentum producat, MMM m m m 2

Index Rerum,

- ducatur, ad quod sit relatio, d. decif. 11. num. 2. & in obser. n. 3. 15
Dispositio omnis, nam semper intelligatur rebus sic stantibus, decif. 781. n. 2. in med. 777
Dispositio si prorogetur, an, & quando sit prima, vel censeatur noua, decif. 235. n. 3. 338
Dispositio si sit certa, & ad aliam referatur dispositionem, vel instrumentum, si tale instrumentum reperitur, num limitetur, & declaretur instrumentum, secundum illud, decif. 11. n. 3. 14

Dispositum.

- Dispositum in vno, ad aliud an extendatur in materia exorbitanti, vide in verb. *Exorbitans*.
Dispositum de iure communi si deducatur in pactum, num adeo alteret, vt actionem producat, quem de iure communi non preestaretur, in obser. ad dec. 352. num. 1. 472

Distractus.

- Distractus num dicatur contractus, itavt de eo sit soluenda Gabella, stante statuto, quod de omni contractu soluatur Gabella, decif. 515. n. 2. in fin. 682

Doctores consilium.

- Doctores consilium, licet non sit verum, num excuset illum, cui datum est, decif. 178. n. 3. 257

Dohana.

- Dohana Regia Menæpecudum Apulie, an cognoscat quemuis offendentem suum subditum tam in bonis, quam in persona, in obser. ad decif. 526. n. 5. 1699
Dohana, & Gabellæ vti de regalibus sine Principis consensu num possint constitui, decif. 111. n. 4. 165. siue. 163

Dohanerius.

- Dohanerius Regiæ Dohana Menæpecudum Apulie num ipse solus cognoscat subditos, non solum passivè, sed etiam activè, & Neapolitanos, in obser. ad decif. 526. n. 4. 699

Dolus.

- Dolus an præsumatur ex enormi læsione coniuncta cum reuerentia paterna, decif. 444. num. 2. in med. 595
Ea n magnus excessus dolum faciat præsumere, d. n. 2. circa med.
Dolus præsumptivè interdum probatur ex ipsius facti qualitate, & euidencia, decif. 154. n. 1. 225
Et an censeatur dolosè, & malo animo factum omne, quod est de genere prohibitorum, d. n. 1.

Domanium.

- Domanium num possit à particularibus civibus prætendi, non obstante quod Vniuersitas sit ab hoc iure per sententiam exclusa, decif. 431. nu. 1. 2. & 3. 580
Et an hoc ius prouocandi ad domanium competat vni tantum de Vniuersitate, in obser. ad decif. 432. num. 1. 581
Domanium an sit concedendum Vniuersitati illud petenti post venditionem factam, & possessionem emptori traditam, offerendo illud idem pretium, quod ab emptore fuerit solutum, decif. 488. num. 1. 646. & in obser. n. 1. 647

- Domanium per Vassallos an possit peti, si emptorem feudi pacificè, & quietè in domanium receperunt, dec. 527. n. 2. in fine. 703
Et quænam res dicantur de domanio Regis, decif. 566. num. 1. 758
Et an dicatur de domanio Regis illa res, quæ per Regem tenetur in domanio per annos triginta, d. n. 1.

Domestici.

- Domestici familiares, & consanguinei an sint legitimi testes in his, in quibus aliundè veritas haberi non possit, in obser. ad decif. 321. num. 1. 435

Dominij exceptio.

- Dominij exceptio, licet in promptu probanda num admittatur in interdicto recuperandæ, retinendæ, vel adipiscendæ possessionis, decif. 103. n. 2. circa med. 155. & decif. 559. n. 3. 748
Et an possit opponi in interdicto recuperandæ possessionis, decif. 125. num. 6. 184. & in obser. ad decif. 493. n. 2. 653
Dominij exceptio licet admittatur in interdicto adipiscendæ possessionis, quando opponens, offert illam probare in incontinenti, si tamen ex partium conuentione, Iudex viderit eam intricari, & processum prolongari an possit illam reseruare ad merita causæ, decif. 108. n. 3. in fin. 162. & decif. 559. n. 3. 748
Domanij exceptio num admittatur in interdicto adipiscendæ, si altiore requirat indaginem, dec. 516. num. 3. 685
Domanij exceptio in feudis an notoriam possessionis restitutionem impediatur, decif. 13. n. 3. in fin. 18
Domanij exceptio an possit opponi aduersus spoliatum, nisi facta prius restitutione, in obser. ad decif. 122. n. 1. 180. & in obser. ad decif. 493. n. 1. 653
Et quid dicendum in iudicio manutentionis, in obser. ad decif. 122. n. 2. 180
Et in quibus casibus opponi possit contra spoliatum, in obser. ad d. decif. 493. num. 1. 653

Dominium.

- Dominium ex sola donatione Principis, absque alia traditione an transferatur in donatarium, dato quod non sit Pia causa, dec. 184. n. 2. in fin. 226. & decif. 328. n. 2. 441. & in obser. n. 1. 442
Dominium per procuratorem num acquiratur ipso iure, etiam domino ignorantem, decif. 104. n. 2. 156
Dominium num probetur ex priuilegiis, vel per famam in antiquis, d. n. 2. 441
Et an probetur ex solutione census per tot annos, decif. 64. n. 2. 90
Et an probetur per instrumentum emptionis, & venditionis, d. n. 2.
Et an probetur per instrumentum locationis iunctis aliis adminiculis, d. num. 2. & in obser. n. 3. verfi. *Sed quod*. 91
Et an probetur statim constituto, quod actoris prædecessor possedit tanquam Dominus, & Patronus, d. decif. 64. n. 3. 91
Et an probetur indicis, & coniecturis, & quæ sint ista indicia, in obser. ad d. decif. 64. n. 2. 90
Domanium num plenè probetur ex instrumento, in quo asseritur rem illam fuisse alteri in Emphyteusim concessa, decif. 88. n. 2. 132
Et an probetur per testes de auditu, & fama publica, d. decif. 88. n. 3. & in obser. n. 1. 133
Domanium cum sit difficilis probationis, coniecturis tantum rectè probatur, d. dec. 88. n. 1. & in obser. n. 1. 133
Et

Et quibus indiciis probetur dominium, in d. obser. num. 1. in med.

Dominium num transferri possit ad tempus, vt post illud tempus reuertatur ad eundem, dec. 45. n. 2. 61

Dominium an transferatur in incorporalibus absque traditione sequuta, dec. 353. n. 2. in fin. 473

Dominium an transferatur ipso iure absque corporali possessione ex contractu inito cum Rege, si Rex contrahat gratiam faciens, decif. 160. n. 2. 234. & in obser. n. 1. 235

Et quid dicendum si Rex contraheret vti priuatus in d. obser. n. 2.

Dominium rei procuratorio nomine emptæ, an transferatur in mandantem, si procurator expressè nomine proprio contraxit, dec. 497. n. 1. 657. & in obser. n. 1. in fin. 658. & vide in verb. *Mandatum*.

Dominium rei venditæ pro pretio iuxta liquidationem introituum taxando ad rationem tot pro centenatio an transferatur in emptorem ex tunc à principio contractus, vel ex nunc à die liquidationis, dec. 547. num. 1. & in obser. n. 1. 729

Et an dominium transferatur ante mensurationem, si venditio fiat ad mensuram, d. n. 1. in med.

Et num transferatur antequam stipuletur Instrumentum, si sit dictum, vt debetæ conficiantur cautelæ, d. n. 1. in med.

Dominium rei iudicatæ an transeat in creditorem statim lata sententia adiudicationis, vel requiratur traditio, maximè si in instrumento sit clausula constituti d. decif. 252. num. 2. & in obser. numer. 1. 359

Dominium vtile, quod quis habet in feudo, num acquiratur fisco ipso iure per crimen rebellionis, decif. 98. num. 2. 246

Dominus.

Dominus census pro ipsius consequitione, an possit agere personali actione contra tertium possessorem, decif. 362. num. 2. 484. & in obser. numer. 2. 485

Et num possit agere contra tertium possessorem actione in rem scripta, in d. obser. n. 4.

Dominus directus ad sibi canonem soluendum contra emptorem rei Emphyteoticæ an possit agere actione personali, in d. obser. n. 3.

Domus.

Domo vendita, vel legata an censetur simul venditus hortus ibi cohærens, in d. obser. ad decif. 172. n. 3. 252. & decif. 464. num. 2. 618. & in obser. num. 2. 619

Et an veniant vacua circa eam posita vt ibi perpetuo remaneat, licet affixa non sint, d. dec. 464. n. 2. & in obser. n. 1. 619

Et num veniat camera, quæ ad vsum domus venditæ destinata erat, d. decif. 464. numer. 2. in med. 619

Domus ex quibus consistat, d. decif. 464. n. 2. 618

Domus mea si in duabus Parochiis sita sit, num ero parochianus illius in cuius pertinentiis domus prædicta principalem aditum habet, seu portam, decif. 179. n. 3. in fin. 258

Domus propriæ appellatione etiam conducta continetur, dec. 434. n. 1. in med. 583

Domus si sit vendita, an veniant vasa vinaria ad perpetuum vsum destinata, in d. obser. ad dec. 464. n. 1. in fine. 619

Et an veniant res ad ornamentum ibi positæ, in d. obser. n. 1. in fin.

Donans.

Donans rem alicui, ius, quod in illa re habet donare dicitur, decif. 294. n. 2. 405. & in obser. num. 1. 406. & vide in verb. *Donator*.

Donatarius.

Donatarius num possit quodocunque donationem acceptare si Notarius pro ipso absente stipulatus sit, in d. obser. ad dec. 3. n. 4. 6

Et quid dicendum si ante acceptationem dominium sit alteri quæsitum, d. n. 4. in fin.

Donatarius si præmoriatur donanti, an caducetur donatio, in d. obser. ad decif. 45. n. 2. 603

Et quid dicendum si donatio facta sit ex tunc pronunc, in d. obser. n. 2. in medio.

Donata.

Donata per laicos clericis an, & quando fiant immunitia à collectis fiscalibus.

Et quid seruetur circa hoc in Regia Camera, in d. obser. ad dec. 227. n. 3. 325

Donatio.

Donatio ab administratore quantumvis cum libera potestate &c. num fieri possit, dec. 512. n. 2. in med. 678

Donatio conditionalis num sit impropria, decif. 57. num. 7. 81

Donatio ex quibus causis simulata censetur in d. obser. ad dec. 529. n. 1. 795

Ex quibus causis præsumatur facta in fraudem, dec. 532. n. 2. 709

Donatio num euanescat per rebellionem donantis, seu donatarij in d. obser. ad dec. 56. n. 2. 80

Donatio inter patrem, & filium, iuramento firmata, num subsistat de iure, decif. 550. numer. 2. in fin. 734

Donatio facta filia in subsidium maritaj, contemplatione patris, num possit per patrem in proprios vsus conuerti, in d. obser. ad decif. 285. numer. 1. circa fin. 394

Donatio facta à Patre filijs nascituris, Notario stipulante pro ipsis demum natis, an perfectè acquiratur sine alia acceptatione, seu ratihabitione, in d. obser. ad dec. 318. n. 2. 431

Donatio facta alicui ex nunc pro tunc sequuta morte donantis, an dicatur causa mortis, vel inter viuos, decif. 324. n. 2. in fin. 437. & in d. obser. ad decif. 404. num. 2. 538

Et quid dicendum si in donatione apposta sit clausula constituti, & precarij, in d. obser. ad d. decif. 324. num. 2. 438

Et quid dicendum si interim donans possessionem retinuerit rei donatæ, in d. obser. n. 3. 438

Et quando talis donatio operetur translationem dominij, decif. 451. num. 1. & 2. 602. & in d. obser. n. 1. 603

Donatio feud, vide in verb. *Feudi donatio*.

Donatio si sit facta alicuius rei alteri obligatæ, venditæ cum pacto de retroquendo, ad quem spectet onus redimendi, in d. obser. ad decif. 360. numer. 2. 482

Donatio facta duobus, & cuilibet ipsorum de re aliqua, vita eorum durante, an per mortem vnus tota res donata superstiti accrescat, vel potius dicatur facta in Viriles, decif. 479. n. 1. & 2. 636. & in d. obser. n. 1. 637

Index Rerum,

- Donatio si fiat à viro, & vxore personæ coniunctæ referuato tantum eis, & cuilibet ipsorum vsufructu vita durante, altero ex donatoribus defuncto, an vsufructus ex integro ad superstitem spectet, in d. obser.n.2. 637
- Donatio si fiat alicui omnium bonorum, referuata tantum certa portione, de qua donans possit disponere, si donans deinde de illa portione non disponat, sed ab intestato decedat, num portio illa spectet ad venientes ab intestato, vel ad donatarium, in obser. ad dec. 520.n.2, 691
- Donatio si fiat alicui à viro, & vxore de omnibus eorum bonis, referuatis solum quolibet anno dum viuerent, decem modiis frumenti, quinque sextariis vini &c. vno demum moriente, num superstites habere debeat integra decem, vel quinque, an verò medietatem, in obser. ad dec. 194.n.5. 280
- Donatio si fiat à patre filio primogenito pro se, hæredibus & successoribus in perpetuum, ita vt in re donata non nisi descendentes masculi succedere possint, fœminis prorsus exclusis, an possit Donatarius rem donatam in vnum ex filiis suis, quem ipse elegerit alienare, decif. 478.n.1. & 2. 635
- Et an per dictam donationem censeatur inductum fideicommissum, d.n.1. in fin.
- Et an requiratur Regius assensus, si res donata esset feudum, d.n.2.
- Donatio facta Titio, vt post tempus alteri acquiratur num valeat etiam in materia feudi, decif. 79.n.2. in fin. 114
- Donatio alicuius rei si sit facta duobus, quisnam præferatur, in obser. ad decif. 107.n.3. cum pluribus sequentibus. 161
- Donatio iam reuocata ob superuenientiam filiorum, an reuiscat, si filij in incontinenti decedant, decif. 477. numer. 2. in med. & in obser. numero 1. & 2. 634
- Donatio iuris patronatus, vide in verb. *Ius patronatus*.
- Donatio propter nuptias, quæ filiis veniret restituenda, num quærat filio ob rebellionem patris, dec. 233.n.2. circa med. 334
- Donatio vltra 500. solidos facta num insinuari debeat, dec. 394.n.2. in fin. 526
- Et quid dicendum si sit vsquè ad 500. solidos, vel si soluta gabella non remaneant solidi 500. d. n.2. in fin.
- Donatio vt facta intelligatur ob benemerita, quæ requirantur, dec. 409.n.3. in med. 545
- Donatio vt valeat num requiratur donatarij acceptatio, dec. 3.n.2.5. & in obser. n.3. 6
- Donationis appellatione num veniat illa solum, quæ est mera, & pura, non autem ob causam vel conditionalis, decif. 214. num. 2. 305
- Donator.*
- Donator an & quando teneatur de euictione pro re donata, decif. 433. num. 1. 581. & in obser. num. 2. 582. & vide in verb. *Donans*.
- Donatium.*
- Donatiui à solutione num sint exempti Reges alienigenæ feuda possidentes in Regno, in quo sit donatium, dec. 117.n.3. 174
- Et num sint quoque immunes à solutione Adohæ, d. dec. 117.n.4. & in obser. n.2. 175
- Donatiui solutio num sit confundenda cum solutione Adohæ, & releuij, si eo anno, quo soluitur donatium, mors contingat feudatarij, d. dec. 117. num. 5. 174. & in obser. n.3. 175
- Donatio à præstando an sit immunitatis Ciuitas illa, quæ est exempta ab onere functionum fiscalium ordinariarum, & extraordinariarum, si donatium fiat Regi pro expellendis inimicis, dec. 130. num. 1. & 2. 192. & in obser. n.1. 193
- Donatium si fiat per Regnum Domino Regi, eo expresso, vt nullus Baro, nullaquè vniuersitas, quouis priuilegio immunitatis gaudens, ab eo sit exempta, num comprehendat priuilegiatos expressè in donatium, dec. 54.n.2.74. & in obser. n.1. 75
- Et num illud, quod exempti non soluunt de donatium, cedat in damnum Regis, vel debentis soluere, d. decif. 54.n.3. & in obser. n.4.75. & decif. 117. per totam. 173
- Et num ad donatium hoc teneantur Ecclesiæ, quæ sunt sub feudo Regis, d. dec. 54.n.4. 75
- Donatium si fiat Regi certæ quantitatis, & aliqua Vniuersitas sit impotens ad soluendum, an, & quando pro impotente teneatur vniuersitas potens, vel cedat in damnum Regis, decif. 161. num. 2. & in obser. n.2. 236
- Donatum.*
- Donatum filio contemplatione patris, num possit per patrem renunciari, decif. 346. numer. 2. in med. 466
- Donatum filio à consanguineis patris, an censeatur donatum contemplatione patris in obser. ad d. dec. 348. num. 2. 467
- Dos.*
- Dos an censeatur confessata, si vir confiteatur dotem recepisse, & socrus eodem die per aliud instrumentum confiteatur recepisse mutuo à Genero quantitatem in dotem datam, dec. 57.n.2. 81
- Dos confessata, num dicatur vera, vel ficta dos, dec. 120. num. 2. 177
- Et an eius confessio probet veram, vel fictam numerationem, si sint elapsa tempora opponendi exceptionem non numeratæ dotis, d.n.2.
- Dotis confessio, an præiudicet solum viro confitenti, vel etiam ipsius creditoribus tempore confessionis existentibus, decif. 370. num. 1. in med. & in obser. num. 1. 495
- Et quid dicendum si aliqua fraudis suspicio subisset, d.n.1. in medio.
- Et quid dicendum si non constet de dotis promissione, & maritus confiteatur dotem recepisse, an, & quando talis confessio præiudicet creditoribus, in d. obser. n.2.
- Et quid dicendum si elapsum non sit longum tempus post factam confessionem, sed solum biennium, in d. obser. n.3. 496
- Dotis confessionem esse factam potius animo donandi, quam sub spe futuræ numerationis, ex quibus coniecturis dignoscitur, in d. obser. n.5. 496
- Dotis receptæ confessio, num differat ab eius solutione si amplius opponi non possit exceptio non numeratæ dotis decif. 513. num. 2. in med. 679. & in obser. num. 1. 680
- Et quid dicendum si exceptioni prædictæ fuerit cum Iuramento renunciatum, vel capitula præcedunt matrimonialia, d.n.2. in medio.
- Dos constante matrimonio, num vxori regulariter possit restitui, licet vxor locupletior efficeretur, puta si cum dote emeret fundum, dec. 10.n.1. & 2.13. & in obser. n.1. 14
- Et quænam sint causæ legitimæ restituendi dotem vxori constante matrimonio, in d. obser. numer. 1. in medio.
- Et in quibus casibus dos sit restituenda vxori à marito,

rito, matrimonio constante, in obser. ad decif. 146. num. 8. 215

Dos de paragio nùm sit taxanda ad instar legitimæ, vel arbitrio Iudicis, dec. 52. n. 1. vers. *Quoad primum*, & in obser. n. 1. 71

Dos de paragio debita Monialibus quomodo taxanda, in obser. n. 2. in medio.

Dos de paragio debita filiabus Magnatum, & procerum huius Regni, an possit esse minus legitima, in d. obser. n. 2. in princ.

Dos de paragio in filia nupta, vel dotata ab extraneos an sit taxanda ad instar legitimæ, in d. obser. num. 3. 72

Dos an sit onus feudi, feudumque pro dote filie dicatur hypothecatum, dec. 256. n. 2. 363

Dos promissa sub conditione, nùm sit dos impropria, dec. 57. n. 3. circa fin. 81

Dos promissa an sit vera, & propria dos, & comprehendatur in statuto loquente de dote, dec. 533. n. 2. in fin. & in obser. n. 2. 718

Et an comprehendatur in pacto, quod sit in capitulis matrimonialibus de lucranda dote in totum, vel in partem, si vxor præmoriatur marito absque liberis, in d. obser. n. 2.

Dos putatiua nùm eisdem potiatur priuilegiis, ac vera dos, in obser. ad dec. 429. n. 2. 576

Dos sine matrimonio esse non potest, sed bene è contra, dec. 158. n. 2. 231

Dos soluta matri nùm sit filiis imputanda in successione Aui, si ipfis non obstet matris renunciatio, in obser. ad dec. 40. n. 5. 54

Dotis assicuratio vel potius exactio competat vxori, si vir deportetur, vel efficiatur barnitus, omniaque eius bona fisco applicentur decif. 292. n. 2. in med. 403

Dotis assicuratio propter quas causas vxori competit in obser. ad dec. 292. n. 1. 403

Dotis interesse ob non restitutam dotem à quo tempore hæredes mariti soluere teneantur mulieri, dec. 263. num. 1. 369

Et quid dicendum de iure consuetudinis ciuitatis Neapolitanæ d. n. 1. & in obser. n. 1. 370

Et quid dicendum si omnia mariti bona peruenerint ad fisco ob illius rebellionem, d. num. 1. in medio. 369

Dotis, eiusque interesse actio si fuerit cessa per Mulierem, nùm transeat in cessionarium cum eodem priuilegio, dec. 169. n. 4. 245. & in obser. n. 5. 246. & in obser. ad dec. 193. n. 2. 279

Dotis Ius, quod mulier habet super bonis fideicommissis subiectis, nùm transmittat ad hæredes, in obser. ad decif. 193. n. 1. 279

Dotis legatum, vide *Legatum dotis*.

Dotis priuilegium mulieri competens pro suarum deditum restitutione, nùm ipsa mortua transeat ad eius hæredes, etiam extraneos, in d. obser. numer. 1. 279

Et quid dicendum si ageretur de dote constituenda, d. num. 1.

Dotis restitutio vera, & realis non dicitur, nisi matrimonium per mortem naturalem vnus ex coniugis soluat, dec. 292. n. 2. 403

Dotis titulus nùm deficiat si matrimonium inter sponfos defectu ætatis contrahi non possit, decif. 158. num. 2. 231

Dotalis fundus datus æstimatus, si fuerit à marito alienatus, eiusque hæreditas non fuerit soluendo, nùm possit Mulieri in subsidium agere contra tertiam pro dicto fundo, in obser. ad decif. 86. num. 2. & 5. 130

Et quid dicendum si emptor fundi prædicti pretium

soluisset creditoribus viri, ex eius delegatione, nùm Mulier agens prius debeat contra creditores agere, quam contra emptorem fundi prædicti possessorem, in d. obser. n. 4.

Dotale instrumentum si stipuletur soluto matrimonio ad mulieris beneficium, nùm retrotrahatur ad tempus contracti matrimonij circa obligationem bonorum feudaliu viri, vel incipiat obligatio à die initæ stipulationis, in obser. ad dec. 513. n. 1. 680

Dotale instrumentum si stipuletur ad beneficium Mulieris tempore, quo bona feudalia viri reperiuntur in alium translata, an illi prosit, in d. obser. n. 2.

Dubitatio.

Dubitatio lucri, & damni an faciat contractum licitum, quod aliàs esset illicitum, decif. 59. num. 1. 84. & in obser. n. 1. circa med. 85

Dummodo.

Dummodo, dictio nùm importet modum, vel conditionem, decif. 216. num. 2. in fin. & in obser. num. 2. 310

Dux belli.

Dux belli si cum hoste pactum faciat illud seruare nùm teneatur, dec. 187. num. 2. 270

Dux Classium.

Dux Classium vide in verbo *Classium Dux*.

E

Ecclesia.

Ecclesia eo ipso, quod lapsum est tempus ad aliquid peragendum, læsa dicitur, decif. 573. n. 2. in medio. 766

Ecclesia ex capite ignorantie nùm possit in integrum restitui etiam post centum annos, in obser. ad decif. 83. n. 2. 123

Ecclesia feudum tenens à Rege, Prælato defuncto nùm teneatur ad releuij solutionem, in obser. ad dec. 403. num. 3. 536

Et an & quando teneatur soluere releuium, seu laudemium singulis quindecim annis, quod vulgò appellamus quindennium, in d. obser. n. 3. vers. *Et si dices*. 537

Ecclesia feudum si possidere reperiatur, nisi in promptu doceat de titulo nùm possit illo priuari, vel debeat in possessione manuteneri, & interim dari terminum, vt doceat de titulo, decif. 480. num. 1. 637. & in obser. n. 1. 638

Ecclesia feudum si possideat, quod ei simpliciter sit concessum & nulla appareat inuestitura, nùm censetur allodium, vel feudum, decif. 391. n. 4. in med. & in obser. n. 2. in medio. 523

Ecclesia læsa an possit restitui aduersus præscriptionem triointa triginta annorum, decif. 83. num. 2. in fine. 122

Ecclesia pro bonis obuents sibi à laicis, nùm teneatur contribuere in collectis fiscalibus vniuersitati, in cuius territorio bona sita sunt, decif. 227. numer. 2. & 3. 324. & in obser. numero 1. circa fin. & 2. 325

Ecclesia pro bonis, quæ aliquo acquirit titulo, an teneatur soluere gabellas, Datia &c. quamuis dum per laicum possidebantur huic oneri obnoxia erant, in obser. ad dec. 18. n. 2. 23

Ecclesia

Index Rerum,

Ecclesia si specialiter mandet alicui, vt pro se mutuo pecuniam accipiat, an teneatur ex dicto mutuo, si Mandatarius non in mandantis vtilitatem, sed in proprios vsus conuerterit, decif. 9. n. 2. in med. & in obser. n. 1. 16

Ecclesia si vniatur cum altera Ecclesia, nùm priuilegium vnius transferatur ad alteram, decif. 287. n. 2. circa med. 396

Ecclesia vendere rem suam alteri Ecclesie pro illius ampliacione, nùm cogi possit, dec. 284. n. 2. in medio. 392. & in obser. n. 8. 393

Ecclesiarum Coloni, siue conductores earum prædiorum, nùm gabellam soluere teneantur pro fructibus, quos colligunt in prædiis prædictis, dec. 32. num. 1. & 2. 42

Ecclesiastica res si cum debita solemnitate fuerint obligatae, nùm possint deinde alienari, & distrahi absque alia solemnitate, decif. 506. num. 2. circa fin. 670.

Ecclesie res nùm possint per Prælatum obligari tam specialiter, quam generaliter, dec. 255. n. 2. circa med. & in obser. n. 2. 362

Electio.

Electio in alternatiuis, quæ regulariter est debitoris, nùm sit quoque ipsius in gratiis, & priuilegiis Principum, alternatiuè concessis, vel illius, cui gratia concessa est, decif. 353. num. 1. & 2. 472. & in obser. num. 1. 473

Et an id solum procedat in gratiis per Principem factis motu proprio, in d. obser. numer. 1. circa finem.

Electio in alternatiuis, vt sit debitoris, nùm alternatiua cadere debeat inter duo, quorum vtrumque sit in obligatione, aliàs erit electio creditoris, in d. obser. n. 2.

Et an sit debitoris, vel creditoris, si debitor promiserit soluere debitum tali die, vel dare pignus, in d. obser. num. 2. in medio.

Electio in vltimis voluntatibus, an sit legatarij, vel hæredis, si fiat legatum incertum de certis, d. decif. 353. n. 2. in med. 472

Electio Syndici Ciuitatis.

Electio syndici Ciuitatis facta non seruata forma conuentionis inter ciues, quæ repugnabat iuri communi, sed seruata forma iuris an subsistere debeat, dec. 128. n. 1. 189

Eligendi potestas.

Eligendi, siuè declarandi habens potestatem si suam mutet conditionem, nùm eligere, vel declarare possit, dec. 372. num. 2. in med. 498. & in obser. num. 2. 499

Eligentes.

Eligentes, seu supremo Principi nominantes ad officium Iustitiæ exercendum personas inhabiles, & insufficientes, qua pœna teneantur, & an peccent, & ad restitutionem teneantur. in obser. ad dec. 114. numer. 2. in medio. 170

Emancipatus.

Emancipatus filius. Vide in verb. *Filius.*

Emens, Emptio, & Emptor.

Emens annuos census an teneatur soluere collectas pro eo, quod habet super fundo, in quo positus est

census, & venditor teneatur pro residuo fundi, qui sibi remanet sine censu, in obser. ad decif. 27. num. 2. 35

Et in quo loco erit soluenda ista collecta, si emptor, & venditor essent diuersi fori, in d. obser. num. 2. in medio.

Et quid dicendum si essent de annuis redditibus, qui venduntur per Regiam Curiam super functionibus fiscalibus, vel aliis Regiis impositionibus, vtrum emptor teneatur soluere collectas, in d. obser. num. 2. in fin.

Emens fructus ab Ecclesia, si sit laicus, nùm teneatur soluere gabellam, vel possit se tueri immunitate Ecclesiastica, in obser. ad decif. 373. numer. 1. in fin. 509

Emens fructus ex feudo collectos, nùm teneatur ad gabellæ solutionem, d. decif. 373. n. 2. in fin. & in d. obser. n. 1. in med. 500

Emens fructus, vel segetes, hoc anno ex agro prouenturas, an faciat contractum vsurarium, in obser. ad dec. 59. n. 1. in fine. 85

Emens fundum cum pacto de retrouendendo, & tempore, quo venditor vtitur pacto prædicto, fundus sit fructibus plenus, quomodo fructuum faciet diuisionem inter ipsum, ac venditorem, decif. 338. num. 2. in fin. & in obser. n. 3. 455

Emens rem debitoris sub hasta venditam à Iudice, instantibus creditoribus, si deinde inueniat illam alteri creditori obnoxiam, an possit à debitore fideiussionem petere de pretio restituendo in casu euictionis, in obser. ad dec. 208. n. 5. 297

Et an hæc fideiussio solum debeat esse pro quantitate pretij soluti, vel pro quantitate valoris rei, qui ab emptore prætenderetur, in d. obser. numer. 5. in med.

Et quid dicendum si emptio esset voluntaria, an possit emptor petere interesse ratione lucris cessantis, & damni emergentis, in d. obser. num. 5. in fin. 297

Emptio si declaratur nulla, nùm sit restituenda res vendita venditori vnà cum fructibus, & pretium emptori vnà cum vsuris, dec. 527. n. 2. 702. & in obser. num. 2. 703

Emptio an, & quando declarari debeat nulla ob simulationem, decif. 529. num. 1. 704. & in obser. num. 1. 705

Emptor alicuius annui redditus super primis fructibus feudi cum Regio assensu, si deinde feudum reuocatur ad fiscum, qui illud alteri concedat, an possit contra nouum feudi possessorem actione personali, vel hypothecaria super feudo obligato, vel potius eius creditum sit extinctum, decif. 362. n. 2. & in obser. n. 1. 484

Emptor bonorum alteri obligatorum, an, & quando teneatur restituere fructus perceptos, tam si conueniatur hypothecaria actione quam Saluiano interdico, vel iure assistendi, in obser. ad decif. 560. n. 4. 752

Emptor cui vnico pretio plures fundi sunt venditi, si vnus tantum sit illi euictus, an debeat tantum pro illo contra venditorem agere de euictione, vel possit in totum dissoluere contractum, decif. 278. num. 1. circa fin. & in obser. n. 2. 386

Emptor cum pacto de retrouendendo, qua actione conueniri possit ad retrouendum, decif. 570. n. 1. 762

Emptor de euictione contra venditorem num agere possit, nisi cum effectu rei emptæ sit sequuta euictio, decif. 196. n. 2. & in obser. n. 1. 282

Et quid dicendum, si vellet agere emptor actione ex empto, siue, vt venditor liberam rem tradat, d. n. 2. Et

- Et an hoc procedat tam si res vendatur à domino voluntariè,quàm à iudicè,d.n.2.in med.& in obser. num.2. 283
- Emptor Emphyteusis vide in verb. *Emphyteuta*.
- Emptor fundi sub hasta,maximè silco instante,si illum reperiat aliis hypothecæ traditum nùm possit cogere debitorem ad liberandum fundum prædictum ab hypothecis,d.decif.196.n.1.& 2. 282
- Emptor in quibus casibus contra venditorem agere non possit de euictione nec ad pretij restitutionem, in obser.ad dec.170.n.3.vsq̄ue ad n.13 248
- Emptor, qui rem emit cum oneribus, re euicta, an possit petere pretium solutum,itemque illud, quod soluit pro dictis oneribus,d. decis. 170. numero 3. 247
- Emptores rerum confiscatarum,& ad Regiam Dohanam immissarum nùm teneantur soluere gabellam, directus, & iura fundaci, ac vectigalia, in obser.ad decis.548,num.3.4.& 5. 731

Emphyteusis, & Emphyteuta.

- Emphyteusis Ecclesia concessa alicui pro se, & hæredibus in perpetuum, & in infinitum, nùm possit compræhendere fœminas, decis. 381. num.3. in fin. 511
- Emphyteusis Ecclesiæ concessa alicui pro se, & hæredibus, nùm compræhendat solum hæredem sanguinis, vel etiam extraneum,dec.382.n.2.circa fin. & in obser.n.4. 512
- Et quid dicendum si in verbo (*hæredibus*) appositum esset signum vniuersale, veluti si concedatur alicui pro se,& omnibus hæredibus,in d.obser.n.4. in med. 513
- Emphyteusis si peruenerit ad manum mortuam, puta ad Ecclesiam &c. an, & quando teneatur Emphyteuta soluere directo domino laudemium singulis quindecim annis,quod vulgo quindennium appellamus,in obser.ad decis.403. n.3. 537
- Emphyteuta ad canonem soluendum nùm teneatur, si res Emphyteotica in totum sit deuastrata, decis.501. num.2. 663
- Et quid dicendum si ob bella fructus non perceperit, d.numero 2. circa fin. & in obser. numero 2. 664
- Emphyteuta cur soluat Canonem, nùm in recompensam fructuum, vel recognitionem dominij, in d. obser.n.2.
- Emphyteuta laicus an teneatur ad collectas suæ Vniuersitati pro bonis,quæ ab Ecclesia tenet, in obser. ad decis.32.n.2. 42
- Emphyteuta ratione suæ naturalis possessionis,an possit præscribere,decif.558 n.2. 747
- Emphyteuta si intendat subconcedere alteri partem suæ Emphyteusis cum pacto, vt pars, quæ remanet apud eum, libera sit à solutione Canonis, an possit cogere directum dominum ad sibi præstandum assensum,dec.326.n.1.& 2. 439
- Emphyteuta si intendat vendere Emphyteusim, vel illam subconcedere,& directi domini requirat consensum,Domino non consentiente,& bimestro expectato à die requisitionis, nùm possit ad libitum contractum perficere,d.n.2. 439
- Emphyteuta si suum velit vendere vtile dominium, nùm teneatur requirere directum dominum, eumque expectare per duos menses, decis. 22.n.3. in med. 29
- Et nùm directus Dominus in emendo dictum vtile dominium,omnibus præferendus sit,d.n.3.
- Emphyteuta si vendat alteri Emphyteusim, seruatis seruandis, nùm possit deinde Emptor cogi ad sol-
D.De Marinis obseru.ad decis.D.Reuerterij.

- uendum Canonem, sicut ipse Emphyteuta, nisi expressè ad hanc solutionem se obligauerit, dec.362. n.2.in med.484.& in obser.n.3. 485
- Et nùm possit cogi per actionem in rem scriptam,in d.obser.num.4.
- Emphyteuta soluens Canonem in partem, & non in totum,nùm Commissi pœnam respectu totius euitabit,decif.326.n.2.in fine,& in obser.n.1. 439
- Emphyteuta vendens partem Emphyteusis, domino directo irrequisito, nùm cadat à tota, vel solum à parte vendita,d.n.2.in fin.& in obser.n.2. 440

Enunciatiua verba.

- Enunciatiua verba instrumentorum nùm probent in antiquis,& antiquissimis, dec.412.n.2.& in obser. num.1.550. & in d.obser.n.2. 551
- Enunciatiua verba, siue narratiua in priuilegiis, nùm dispositionem inducant,si sumus infra tempus, spatium centum annorum non attingens, dec.428.n.1. in med.& in obser.n.1. 573
- Et quid dicendum si verba enunciatiua propter aliud inter diuersas personas sint prolata, & concurrat centum annorum spatium,d.n.1.in med.
- Enunciatiua verba propter aliud emissa dispositionem nùm inducant fauore piæ causæ,dec.480.num.1.in medio 637.& in obser.n.2. 638
- Enunciatiua verba per Principem prolata, etiam in gestis ab alio, & non à se nùm sufficientem præsumptionem inducant, nisi contrarium probetur, d.num.1.in medio.

Episcopus.

- Episcopus reuocare an possit simplices suæ diocesis præbyteros commorantes in aliena, eosque ad residendû,& propriis, quibus adscripti sunt Ecclesiis, cogere ad inseruendû,in obs.ad dec.398.n.1. 529
- Et quid dicendum, si in Ecclesia,in qua sunt hi sacerdotes adscripti ob eorum absentiam seruitium deficeret,in d.obser.n.2. 530
- Episcopus,vel Papa sciens aliquem esse Ordinum incapacem,quia naturalem,vel spurium, conferendo illi ordines, an censeatur super dicta incapacitate dispensare,in obser.ad decis.437.n.2. 587
- Episcopus si in diocesi alterius aliquas possederit Ecclesias,& conueniatur ad illas relaxandas, si præscriptionem alleget, nùm debeat allegare titulum, nec ei sufficiat bona fides, in obser. ad decis. 495. num.3. 655
- Et quid dicendum si præscriptionem alleget immemorabilem, in d.obser.n.3.
- Episcopus tutelam testamentariam,vel legitimam, seu baliatum an & quando exercere possit,dec.335.n.3. & in obser.n.3: 451.

Equa, & Equus.

- Equam suam subagitare faciens à stallone alterius, etiam si sit Regiæ Curix, si id non faciat animo iniuriandi,an solum teneatur actione in factum ad interesse, decis.259.n.3.verf. *Tertio inquirebatur.* 366
- Equum alienum, maximè Regiæ Curix signans suo signo, nùm videatur voluisse illum furto subtrahere,d. decis.259.n.2.verf. *Secundo inquirebatur.*

Error.

- Error in facto proprio, nùm errantem excuset, decis. 523.n.2.in med. 694
- Error quomodo probari debeat, d.n.2. NNNnnn Error

Index Rerum,

Error si cadat in latam culpam, nùm confessio illius prætextu reuocari possit, d.n. 2. in fin.
Errorum suum, quis reuocare nùm regulariter possit, & probare, rem aliter se habere, dec. 90. n. 2. 135
Erroris prætextu nùm possit quis suam confessionem in iudicio factam reuocare vsque ad sententiam, postea verò non, dec. 523. n. 2. circa fin. 694
Erroris prætextu nùm quis possit reuocare confessionem factam in instrumento, dec. 90. n. 3. 135

Euentus.

Euentus dubius lucri, & damni, an faciat contractum licitum, & purum à suspitione vsuræ, decif. 59. n. 1. in fin. 84. & in obser. n. 1. in med. 85

Euiçta res, & Euiçtio.

Euiçta re concessa per Principem in remunerationem seruitiorum nùm teneatur idem Princeps de euiçtione, dec. 241. n. 2. & in obser. num. 1. 347. & dec. 433. num. 1. 581. & in obser. n. 1. 582
Euiçta re data creditori in solutum, nùm possit ipse creditor ad primæua sua iura redire, dec. 293. n. 2. 403. & in obser. n. 2. 404
Et quid dicendum si ex dicta datione in solutum, dominium sit quæsitum creditori reuocabiliter, in d. obser. n. 2. in fine.
Euiçta re data in solutum pro dote promissa, vel restituta, nùm reuiuiscant iura primæua, ita vt possit Mulier hypothecaria agere ad dotalem rem consequendam, d. dec. 293. num. 2. in fin. & in d. obser. num. 1. 404
Euiçta re legata, nùm hæres testatoris legantis de euiçtione teneatur, in obser. ad dec. 433. n. 3. 582
Euiçtio in quibus casibus locum non habeat, in obser. ad dec. 170. à n. 3. vsque ad n. 13. 248
Euiçtio nùm locum habeat in donatione maximè remuneratoria, decif. 241. n. 2. & in obser. n. 1. 347. & decif. 733. n. 1. 581
Et quid dicendum in donatione facta per Principem in seruitiorum remunerationem, d. n. 2. in fine.
Et quid dicendum si Donatarius seruiuit Principi absque stipendio, in d. obser. n. 1. in med. 347. Et vid. in verb. *Donator*.
Euiçtionis cautio nùm præstanda sit etiam quoad maius pretium, quo res cursu temporis valere poterit, & quoad interesse lucri cessantis, & damni emergentis, si res voluntariè vendatur à debitore & deinde reperiatur illam non esse liberam, sed alteri obligatam, in obser. ad dec. 208. n. 5. 297

Exactionum bilancia.

Exactionum bilancia nùm sint transmittenda singulo quoque mense ad Regiam Cameram summariz per Perceptorés Prouinciarum, in obser. ad dec. 181. n. 1. in med. 261

Exceptio.

Exceptio clericatus, vel Monachatus si opponatur aduersus eum, qui vult in feudo succedere nùm impediatur litis ingressum, vel sit reueruanda ad merita causæ, dec. 108. n. 2. 161
Et quid dicendum si Clericus esset beneficiatus, d. dec. 108. n. 3.
Et quid dicendum si hæc exceptio altiore requireret indaginem, d. n. 3. circa med. 162
Exceptio an, & quando litis impediatur ingressum, vel vti requirens altiore indaginem reueruanda sit ad merita causæ, in d. obser. n. 1. 162

Exceptio nùm debeat esse clara, non autem obscura, nec generalis, decif. 521. numer. 2. 691. & in obser. num. 1. 692
Exceptio discussionis inuentarij nùm possit opponi per hæredem post sententiam condemnatoriam ad illius exequutionem impediendam, decif. 414. n. 1. 552. & in obser. num. 1. 553. & in obser. ad dec. 502. num. 3. 666
Exceptio discussionis inuentarij, & quælibet alia modificatiua sententiæ, intra quot dies est opponenda post latam sententiam, in d. obser. ad decif. 414. n. 2. 553
Exceptio hostica in quo differat ab exceptione, quæ erit ob absentiam Reipublicæ causa, decif. 288. n. 2. circa medium. 398
Exceptio hostica nùm possit opponi post conclusum in causa, & post sententiam latam, dec. 397. num. 2. 528. & in obser. n. 1. 529
Exceptio hostica nùm possit opponi contra Mulierem pro dote agentem, in d. obser. n. 2.
Exceptioni hosticæ nùm possit per militem renunciari cum iuramento, decif. 483. num. 1. & 2. & in obser. num. 1. 641
Exceptio hostica nùm sit introducta ob publicam, vel priuatam vtilitatem, & cuius interesse principaliter concernat, dec. 483. n. 1. & 2. 641
Exceptio hostica opposita ab Authore laudato, an differat iudicium motum à tertio contra rei emptorem, sicut differt iudicium inter ipsum, & rei prædictæ emptorem, dec. 406. n. 5. 405. & in obser. n. 1. 415
Exceptionem opponens contra suos creditores, nùm possit conuenire in ius suos debitores, in obser. ad decif. 397. n. 4. 529
Exceptionem hosticam si miles non proponat, nùm iudicium benè procedet ob tacitam huius exceptionis renunciationem, dec. 483. n. 2. in med. 641
Exceptio non numeratæ dotis, nùm possit opponi per creditores viri aduersus Mulierem agentem pro restitutione, seu dotis asecuratione, dec. 370. n. 1. & in obser. n. 1. 495
Et vide in verb. *dotis Confessio*.
Exceptio non numeratæ dotis nùm cessabit, si constante matrimonio decennium sit lapsum, d. num. 1. in fine.
Et quid dicendum si post factam confessionem à viro, se dotem recepisse, constante matrimonio non sit elapsum longum tempus, sed tantum tempus biennij à iure præscriptum, in d. obser. n. 3. 496
Exceptio peremptoria quælibet licet non notoria, nùm impediatur litis ingressum, in obser. ad decif. 334. n. 2. 450
Exceptio Pragmaticæ sanctionis editæ Thori in secundo capite, si fuerit reiecta, nùm iterum possit opponi, dec. 31. n. 1. 39
Et an possit opponi in quacunque parte iudicij, in obser. ad d. dec. 31. n. 3. 41
Et an possit opponi simul cum exceptione notorij defectus iuris agendi, dec. 334. n. 1. 449
Exceptio, quæ oritur post sententiam, & quæ illam non impugnat, nùm opponi possit in ipsius sententiæ exequutione, in obser. ad dec. 147. n. 1. 216
Exceptio rei iudicatæ orta in iudicio personali, nùm possit opponi contra agentem actione reali, dec. 392. num. 1. & 2. 524
Et vt possit opponi nùm requirantur tria copulatiuè, in obser. ad d. dec. 392. n. 1. 524
Exceptio rei iudicatæ nùm inducatur, opponiquè possit in iudicio plenario ex sententia lata in iudicio summario, dec. 449. n. 1. & in obser. n. 1. 600
Exceptio retentionis pro expensis factis, an, & quando possit opponi post sententiam ad illius exequutionem

nem impediendam,decif.167.n.1. & 2. & in obser.
num.1. 243

Exceptio venditori competens,nùm competat emptori,
licet personalis sit, dec.406.n.2. 540

Exceptiones, quæ altiorem requirunt indaginem, si
opponantur in iudicio summario, an referari debeant
in iudicio plenario,dec.103.n.2.in med.& in
obser.n.3. 155

Et an id procedat si indaginem altiorem requirant,
tam in facto,quàm in iure d.n.2.in med.

Excommunicationis sententia.

Excommunicationis in sententiam latam à lege, vel
ab homine contra committentes tale scelus ipso
iure,vel ipso facto, vt incurratur à delinquente,an
opus sit alia sententia declaratoria, in obser.ad dec.
516.n.4.in med. 686

Et si delinquens ab hac sententia declarante appel-
lauit, an suspendatur sententiæ exequutio, in d.
obser.n.4.in med.

Excommunicationis sententia an, & quando suspen-
datur per appellationem, vide in verb. *Appellatio.*

Exemplum.

Exemplum litterarum Regis Roberti, vt probet, duo
concurrere debent,decif.312.n.2. in fine. 425

Exemplo nùm regulariter credatur, nisi originale ex-
hibeatur, in obser.ad d.dec.312.n.1. 425

Exemplum si producat post longissimum tempus, an
præsumatur, interuenisse in illo solemnitate ex-
trinsecam, in d.obser.n.2.

Exemptus.

Exemptus si quis se alleget, si contra eum ius com-
mune habeat, an sufficiat priuilegium producere
exemptionis, vel opus sit, quod sit in possessione
exemptionis,dec.279.num.3. 387

Exemptio vide in verb. *Immunitas.*

Exequutio, & Exequutor.

Exequutio instrumenti, siue eius liquiditas nùm possit
impediri saltem de æquitate, lite pendente super
restauro damnorum passorum, in obser. ad dec.509.
num.2.in medio. 674

Exequutio si fiat nullo seruato iuris ordine, & debitum
sit verum, nùm reuocetur dec.72.n.2.in medio. 105.
& in obser.n.3. 106

Exequutio super feudo an fieri possit pro debito
feudatarij in actione personali, saltem in subsidium
bonis, scilicet allodialibus non existentibus, decif.
503.n.1.& in obser.n.1.& 2. 666

Et nùm exequutio fieri possit super fructibus feudi
tam à solo separatis, quàm separandis, in d. obser.
n.3.667

Exequutor alicuius rescripti, maximè Principis, an
cognoscere possit de illius obreptione, vel subreptione,
in obser.ad dec.16.n.1. 21

Exequutor mixtus alicuius sententiæ, nùm possit de
illius viribus cognoscere, in obser.ad decif.502.n.1.
665

Exitus.

Exitus de stylo Regiæ Cameræ probari debet per
scripturas, & non per testes, decif.90. num.3. circa
medium. 135

D. De Marinis obseru. ad decif. D. Reuerterij.

Exorbitans.

Exorbitans si sit materia nùm fiat extensio, & dispo-
situm in vno extendatur ad aliud, dec.579.n.2.773. &
in obser.n.2. 774

Et quid dicendum fauore piæ causæ, dotis, & Reipu-
blica, d.n.2. in medio.

Et quid dicendum per modum comprehensionis,
in d.obser.n.2. in medio.

Expositio.

Expositio assensus, quænam requirat solemnia, in ob-
ser. ad dec.498.n.2. in fin. 659

Expensæ.

Expensæ factæ ab hærede pro legato consequendo,
seu recuperando, nùm sint illi rehciendæ per legata-
rium, decif.582. num.2.779. & in obser. numer.5.
780

Expensæ factæ per maritum in exactione nominum
debitorum assignatorum in dotem, an, & quando
spectent ad maritum, & quando ad vxorem, in d.
obser.n.6.

Expensæ, quæ fiunt causa colligendorum fructuum,
vtrum dicantur necessariæ, & ante omnia sint de-
ducendæ, dec.270.n.2. circa fin. 376

Expensæ, quæ fiunt pro custodia castri in anno mortis
Baronis, an in taxatione releuij, & ad hæc deducen-
dæ sint ex fructibus, & introitibus baronalibus, dec.
225.n.1. & 2.321. & in obser.n.1. 322

Et an sint deducendæ expensæ, seu salarium, quod à
Barone soluitur propter fructus feudi, quos exigit,
in d.obser.n.2.

Expensæ, quæ fiunt à Barone pro construendis molen-
dinis, barcheriis, cartheriis &c. in solo, & aqua feu-
dali an aperto feudo deducantur, & soluantur hæ-
redibus ipsius in burgenfaticis, in d.obser.n.4. 322

Expensæ, quæ fiunt in molendino feudali, puta in re-
nouando molam, in reficiendis instrumentis ligneis
&c. nùm deducendæ sint in deuolutione feudi, in d.
obser.n.2. in med. & n.5. in fin.

Et quid dicendum in taxatione releuij, & ad hæc &
expensæ prædictæ reperiantur factæ in anno mortis
Baronis, in d.obser.n.5.

Et quid dicendum si in meliorando molendino feu-
dali, quod erat in reditu centum, si fuerit multum
expensum ita vt post meliorationem reperitur esse
biacentum, an in liquidatione releuij sit deducenda
rata reditus, ex melioramento suborti, in d.obser.
num.3.

Expensæ, quæ fiunt pro pecudum alimentis, nùm de-
ducendæ sint ex fructibus pecudum, d. dec.225.n.2.
in fin. 322

Extensio.

Extensio aliqua nùm fieri possit in feudalibus, dec.579.
num.2. in fin. 773

Extensio an dici debeat, vel potius comprehensio, si
ratio expressa in statuto vniformiter militet in plu-
ribus casibus, d.n.2. circa finem. 773

Et quænam causa inspicere debeat, si tractetur de ex-
tensione assensus, vel priuilegij, nùm scilicet sit fa-
uorabilis, vel odiosa, vel nùm sit stricti iuris, nec ne,
d.num.2. 774

Exterius.

Exterius allectus in ciuem, eique concessio, vt immuni-
tatibus gaudet ciuium originariorum, vt hoc pri-
uilegio frui possit nùm debeat in ciuitate allecta in-
NNN n n n 2 habitare,

Index Rerum,

- habitare, decif. 297. num. 1. & 2. & in obser. num. 1. 407
- Extractio.*
- Extractio frumenti extra Regnum, vide in verb. *Tracta.*
- Extrahendi licentia.*
- Extrahendi licentiam habens mille, v. grat. dolia vini, vel centum libras ferri, croci &c. si in naui, vel curru reperiatur maior quantitas, quam extrahi fuerit permiffa, an solum incidat in commissum quantitas illa excessiua, vel tota. In obser. ad decif. 222. num. 3. 318
- Extrahens.*
- Extrahens pecuniam extrahi prohibitam, & cum illa pecuniam extrahi permiffam, nam ista pariter in commissum incidat sicut illa prohibita, in obser. ad dec. 222. n. 3. in principio.
- F**
- Fabrica.*
- F**abrica Diui Petri de Vrbe si sit creditrix anterior, an possit ad instar fisci pecuniam a posteriori creditore auocare, in obser. ad decif. 380. n. 2. in fine. 310
- Facies.*
- Faciem incidens pueri ad alterius instantiam, pecunia mediante, ex eo, quod noluit vltio nefando consentire, num morti damnari possit, in obser. ad decif. 50. num. 3. circa finem. 68
- Factum.*
- Factum in continenti an, & quando presumatur, si eodem die, & loco eisdemque testibus fiat, dec. 133. num. 2. in medio. 196
- Factum Iudicis dicitur factum Partis, dec. 208. num. 2. in fine 296. & in obser. num. 5. 297. & dec. 498. n. 2. in fin. 659
- Falcidia, & Trebellianica.*
- Falcidia, & Trebellianica an, & quando censeantur a testatore prohibita, decif. 100. num. 3. in medio. 149. & in obser. num. 3. 150. & decif. 534. n. 2. 712
- Et an prohiberi possit per verba generalia, d. n. 2. in medio.
- Falcidia num censeatur prohibita, si testator mandauit, vt hæres integrè, & indimutè solueret legata, d. dec. 534. n. 2. circa finem. 712
- Falcidia an censeatur prohibita, si testator dixerit, quod hæres non possit plus petere, nec plus habere, d. num. 2. in fin. & vid. in verb. *Trebellianica.*
- Falsa moneta.*
- Falsa moneta si penès aliquem reperiatur, an presumatur ab illo fabricata, dec. 207. num. 2. & in obser. num. 2. 295
- Falsi Crimen.*
- Falsi crimen an sit bullas Regias amouere a panno bullato, easque in non bullato apponere, decif. 207. num. 1. & 2. 295
- Falsi criminis inquisitus, num torqueri valeat ad veritatem eruendam, dec. 6. n. 3. 9
- Et nam possit ex solitis iudiciis puniri, d. decif. 6. num. 4. 10
- Falsificans litteras Regis, & Prouisiones Regiæ Camere nam puniri possit poena mortis, dec. 302. n. 1. & 2. 413
- Falsi poena nam sit arbitraria, & modo maior modo minor sit, iuxta casuum diuersitatem, possit que in illo mortis poena practicari, in obser. ad decif. 303. num. 2. 414. & dec. 415. n. 1. 558
- Falsitatis species quot sint, & quæ grauiores, in obser. add. dec. 302. n. 1. 414
- Falsum committens si sit liber homo, an puniri possit poena mortis, vel solum deportatione, & bonorum publicatione, d. dec. 302. n. 2. 413
- Fama.*
- Fama publica regulariter num sufficiat ad torturam inferendam, decif. 365. num. 3. & in obser. numer. 1. 488
- Et quid dicendum si fama publica sit vehemens, d. num. 3.
- Et quando fama dicatur vehemens, vel non, an remittatur arbitrio Iudicis, in obser. d. numer. 1. in fine.
- Fama publica nam sit difficilis probationis, & quæ requirantur ad ipsam legitime probandam, in d. obser. n. 2.
- Familia.*
- Familia Episcopi, an gaudeat illius priuilegio, siue in perpetuum, siue ad tempus ad seruitium Episcopi sit deputata, dec. 192. n. 2. 277
- Et vide in verb. *Familiares.*
- Familia nobilissima de Ponte semel, atque iterum fuit reintegrata ad honores sedilis Portæ Nouæ, in obser. ad dec. 428. n. 2. 573. cum duob. sequent.
- Familia potestatis in terminis text. in l. *Creditorum C. de pignor.* num concedenda sit Parte non citata, in obser. ad dec. 567. n. 1. 759
- Familia associatio an concedenda sit contra tertium possessorem, Parte non citata, in d. obser. num. 1. in med. 760
- Familia potestatis, vid. in verb. *Officialis si suos exequutores.*
- Familiares.*
- Familiares Episcoporum, quinam dicantur, vt gaudere possint priuilegiis, & exemptionibus Episcoporum familiae tributis, dec. 192. n. 2. in fin. 277
- Et an dicantur familiares Episcopi, qui ab eo pro breuissimo temporis spatio conducuntur, puta ad frumentum metendum &c. & quibus dietim merces soluitur d. num. 2. in medio. 277. & in obser. num. 1. 278
- Familiares scholarium, aliorumque priuilegiatorum, an illorum gaudeant priuilegiis, etiam quoad forum, decif. 7. n. 6. 11
- Fatalia.*
- Fatalia an currant in Principis consistorio puta in collateralis consilio, dec. 578. num. 1. in med. & in obser. num. 1. 772
- Et an currant in sacro consilio, & Regia Camera ex Regia sanctione Ferdinandi primi, d. num. 1. in med.
- Fatalia

- Fatalia** an currant, & à quo tempore in reclamationibus interpositis à decretis definitiuis Regiæ Camere Summariz, decif. 178. num. 2. 257. & in obser. num. 1. 258
- Fatalia** an currant, si per actorem non steterit, quin causa decideretur, decif. 378. ner. 1. circa finem. 772
- Et an currant fatalia inter Illustres personas, d. n. 1. in fine.
- Et an in dubio declarari debeat fatalia non currifse, d. n. 1. in fine, & in obser. n. 3. 773
- Fatalia** quæ sint, d. decif. 378. num. 1. in medio.
- Fatalia** si sine decursa quamvis qui in prima instantia sententiam obtinuit favorabilem non curauerit in secunda allegare appellationem esse desertam, an possit iudex de cætero super interposita appellatione, vel reclamatione pronunciare, in obser. ad decif. 335. num. 2. 714. & in obser. ad decif. 178. num. 1. in fine. 258
- Fatalia** vt non currant, appellatione, siue reclamatione interposita, nùm requiratur, vt qui appellauit, vel reclamauit antequam labatur primum fatale protestetur, vt causa expediatur, d. decif. 335. n. 2. & in obser. n. 1. 713
- Fatalia** lapsu non obstante, an causa reuideri possit de stylo Sacri Consilij, decif. 178. numer. 2. circa fin. 257
- Et quid dicendum si appellatio fiat deserta per non præsentationem processus intra legitima tempora, d. num. 2. circa finem.

Femina.

Fœminæ vide infra in ver. *Femina.*

Feudalis natura, & qualitas.

- Feudalis natura**, an censeatur mutata, si probetur feudum fuisse possessum vt burgenfaticum per tempus immemorabile, in obser. ad decif. 280. num. 3. in fin. 389
- Feudalis qualitas**, quomodo, & quibus modis probetur, d. decif. 280. num. 2. & in obser. num. 1. 388. & in obser. num. 2. & 3. 389

Feudalis res.

Feudalem rem esse an probetur ex confessione feudatarij, in obser. ad decif. 399. num. 3. 531

Feudatarius.

- Feudatarij filius** si in Dominum deliquerit, mortuo deinde feudatario, an feudum capiet fiscus, vel sit locus successorio edicto, in obser. ad decif. 96. n. 4. 143
- Feudatario contumace** propter aliquod delictum, an sequestrari debeat eius iurisdicctio, in obser. ad decif. 143. n. 1. verf. *sed quid dicemus*, in med. 209
- Et an administrari debeat iurisdicctio per officialem à Prorege destinatum, in obser. ad decif. 51. n. 2. 70
- Et quid practicetur in Sacro Consilio circa feudatarium contumacem, in obser. n. 3. 70
- Feudatario delinquente**, vel sine successore decedente, quo iure fiscus illius præoccupabit bona, nùm ex lege contractus, vel tanquam hæres feudatarij, in obser. ad decif. 392. num. 2. 524. & decif. 396. h. 1. in fin. 527
- Feudatario defuncto** an possit feudum sequestrari penès Regiam Curiam, fisco instante, *ex cap. Regn. incip. ex præsumptose* si legitimus successor elaro,

- & aperto iure non possit ad feudi successionem deuenire, decif. 103. num. 1. & 2. 154. & in obser. n. 1. 155
- Feudatario defuncto pluribus supersticibus filiis**, quorum primogenitus sit foriudicatus an feudum spectet ad fiscum ex persona ipsius foriudicati, decif. 143. num. 1. & 2. 208. & in obser. n. 1. 209
- Et quid dicendum si in dicto feudo viuatur iure francorum, d. n. 2. in medio.
- Et quid dicendum si pater filium foriudicatum exheredasset vel præterisset, d. n. 2. in fin.
- Feudatario foriudicato**, vel bannito declarato, an, & quando fiat locus feudi deuolutioni, in d. obser. n. 3. 209
- Feudatario foriudicato declarato**, filiis existentibus pupillis, nùm fiscus accipiet curam, & baliã feudi, quousque puberes efficiantur, & interim fiscus vita foriudicati durante, de fructibus feudi virilem tantum accipiet portionem, in d. obser. n. 4.
- Feudatario sine legitimo successore decedente**, an fiscus possit vigore *cap. ex præsumptose*, possessionem capere feudorum, nulliter alienatorum, & quæ reperuntur penès tertios possessores, decif. 315. n. 1. & in obser. n. 1. cum sequentibus. 428
- Feudatario si sit concessum priuilegium subinfeudandi** an intelligatur, vt subinfeudare possit ea lege, qua ipse habet à Domino directo, decif. 522. num. 2. in med. 693
- Feudatario si sit data potestas feudum pignorandi**, an possit illud vendere, decif. 506. numer. 2. circa fin. 670
- Feudatarius irrequisito Domino**, nùm possit alienare actionem personalem, quam habet ad feudum consequendum, decif. 116. numer. 2. circa finem. 172
- Feudatarius an possit per indirectum successorem suum immediatum priuare feudo**, grauando illum in pecunia, vsque ad integrum valorem feudi, in obser. ad decif. 532. n. 2. 710
- Feudatarius an possit matrimonium contrahere**, vel filiam, sororem, aut nepotem maritate sine Regis licentia de iure Regni, in obser. ad decif. 45. n. 5. 62
- Feudatarius**, qui ex facultate sibi concessa disponendi de feudo ad beneficium illius qui tam ex testamento, quam ab intestato succedere potest, facto testamento, certoque sibi nominato hærede, nùm possit, illo testamento reuocato, alium sibi hæredem facere, vel potius censeatur data facultas primo hærede, in obser. ad decif. 520. numer. 3. 691
- Feudatarius**, qui feudum habet cum clausula *pro heredibus ex corpore*, si filios non habens, fratrem, qui illi erat ab intestato, vel ex testamento in allodio successurus in feudo prædicto hæredem instituat, assensu super hoc impetrato, & hic frater, relicto filio præmoriatur, nec ipse feudatarius aliud testamentum condat, an possit dictus filius, & sic nepos feudatarij in dicto feudo succedere vigore testamenti prædicti, d. decif. 520. num. 1. & 2. 690. & in obser. n. 1. 691
- Feudatarius**, qui tempore belli existens in loco tuto, & benè munito, se transfuit ad locum feudi apertum, vt ex quacunque modica inuasionem inimicis resistere non possit, an per hoc crimen rebellionis existat probatum, decif. 67. n. 1. 95
- Et quid dicendum si eius subditi ipso præsentente, & non contradicente erexerint vexilla hostis, & acclamauerint, *Viuat, Viuat*, d. decif. 67. n. 3. 96
- Feudatarius refutando feudum**, nùm possit cedere loco, & remanere in loco, referuando sibi in feudo aliquod ius, in obser. ad decif. 550. n. 2. in medio. 734

Index Rerum,

- Feudatarius si bona obliget feudalia, & ab hac vita decedat, nùm post eius mortem impetrari possit assensus, decif. 513. n. 2. in fin. 680
- Feudatarius si feudum vendere voluerit, an directus dominus præferri debeat omnibus pro eodem pretio, decif. 22. n. 3. 29
- Feudatarius si legitimum habens in feudo successorem, gratiam obtinuerit à Domino Prorege disponendi de feudo, tam per contractum, quàm per vltimam voluntatem in personam illius, qui aliàs de iure succedere non poterat, si demùm legitimus successor decedat, priusquam de feudo disponat, an gratia corruat, & non possit amplius ea vti, decif. 407. num. 1. & 2. 541. & num. 3. & in obser. num. 1. 542
- Feudatarius si ob delictum commissum contumax declaretur, an possit priuari feudi possessione ante lapsum anni, decif. 51. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 69. & vid. in ver. *Feudatario contumace*.
Et quid disponatur in hoc de iure Regni, & in hac Ciuitate Neapolitana, d. n. 2. in medio.
- Feudatarius si ob prætersam rebellionem fuerit à fisco bonis omnibus suis priuatus, si deinde declaretur solum incidisse in felloniam, & propterea teneri fiscum ad restitutionem allodialium, an teneatur restituere etiam fructus ex illis perceptos.
- Feudatarius, si propter aliquod graue delictum foriudicetur, an lecta foriudicationis sententia censetur feudo priuatus, & ad Regiam Curiam deuoluto, in obser. ad decif. 143. n. 1. ver. *sed quid*. 209
- Feudatarius soluens adoham pro feudo, quod possidet, an etiam soluere teneatur gabellam, & datia, decif. 373. n. 2. circa med. 499
Et quid dicendum in conductore feudi, d. decif. 373. num. 1. & 2.
- Feudatarius sub prætextu, quod feudum non sit in fructu, an possit iuste prætere, se non teneri ad releuium, & Adohæ solutionem, decif. 501. n. 1. & 2. 663. & in obser. n. 1. 664
Et quid dicendum si feudatarius erogando pecuniam possit feudum reddere fructuosum, d. num. 2. in med. 664
- Feudatarius super suo feudo an possit mulieri constituere dotarium absque licentia Regis, decif. 256. num. 2. circa med. 363
Et quid dicendum si vnum tantum habeat feudum, an super illo possit dotarium constituere, d. n. 2. circa medium.
- Feudatarius si substitutionem faciat in feudo, an possit super ea præstari assensus per Dominum Proregem, decif. 79. num. 3. 115
- Feuda, & Feudum.*
- Feuda dignitatum, nùm diuersam habeant naturam ab aliis feudis, & dicantur feuda regalia, decif. 118. num. 2. 175
- Feuda si sint quaternata an possit sine assensu concedi, & alienari, decif. 522. n. 2. 692
Et an in dubio censentur in Regno nostro quaternata, licet non reperiantur scripta in quinternionibus Regiæ Cameræ, nec pro illis Barones soluerint Adoham, decif. 399. num. 2. & in obser. num. 1. 530
- Feuda sunt iuris publici, nec in illis patria potestas attenditur, decif. 550. n. 1. in fin. 734
- Facta in Regno, quo temporis spatio præscribantur contra priuatum, in obser. ad decif. 68. n. 2. 98
Et quo temporis spatio præscribantur contra fiscum, in d. obser. n. 3. 99
- Feudi alienatio an sit nulla ex defectu Regij assensus, si adimpleræ non fuerint conditiones positæ in d. cto assensu præstato cum clauula *nec aliter, nec alio modo*, decif. 527. n. 1. & 2. 702
Et quid dicendum si pretium exbursatum per emptorem sit versum in augmentum aliorum bonorum feudalium ad Regiam Curiam deuolutorum, d. n. 2. circa medium.
- Feudi alienatio an valida sit, si fiat reseruat. vsufructu alienanti, & in supplicatione assensus, verbum nullum de reseruatione vsufructus, in obser. ad dec. 21. num. 3. 28
- Feudi alienatio, seu venditio si sit permilla, an censetur permilla eiusdem pignorat. siue hypothecatio, decif. 374. num. 2. in fin. & in obser. num. 3. 501
- Feudi alienatio absque Regio assensu, an possit per alienantem reuocari vigore text. in Constit. Regni *Constitutionem diua memoria*, si inter Baronem, & Vniuersitatem inita esset conuentio, vt soluto pretio reduceretur Vniuersitas ad Regium domanium, decif. 358. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. & 2. 479
Et quid dicendum si per Vniuersitatem sit memoriale porrectum Domino Proregi pro assensu, & per suam Excellentiam sit Regiæ Cameræ remissum, in d. obser. n. 1.
- Feudi augmentum puta seruitutem, vel hypothecam, quam habeo super feudo, an possim remittere sine assensu, dec. 305. n. 2. 417
- Feudi de natura est, vt detur pro se, & hæredibus, decif. 337. n. 2. in fin. 454
- Feudi donatio facta matri per filium, Regio assensu mediante, an, & quando firma sit, itavt Agnatus, qui in feudo prædicto erat proximè successurus, audiendus non sit, si alleget donationem factam esse in fraudem, decif. 532. num. 1. & 3. 709. & in obser. num. 1. 710
- Feudi emptor, si fortè ex aliqua causa possit fiscus post mortem venditoris, venditionem declarare nullam, nùm possit fiscum in ius vocare morte venditoris nõ expectata, atque instare, vt declaretur venditionem fuisse, & esse validam, decif. 577. num. 1. 770. & in obser. n. 1. 771
- Feudi emptor, si emptionem reuocat defectu assensus Regij non registrati, an fiat locus dictæ reuocationi, & possit pretium repetere à venditore, maxime si venditor potius cesserit, quàm ven diderit, decif. 498. num. 1. & 2. 658
- Feudi emptor si emptionem reuocat, an habeat pretium cum interesse, in obser. ad decif. 215. num. 1. in medio. 308
- Feudi emptor si ex pacto promissit assensum impetrare, si non impetrauit, & ob id emptionem reuocat, nùm teneatur venditori ad interesse, quod forsan ex hac reuocatione pateretur venditor, in obser. ad decif. 49. num. 2. 659
Et an liceat emptori reuocare emptionem, si in assensu deficiat vna tantum solemnitas, quæ omnino spectat ad emptorem, puta præstationis iuramenti, quod vulgo appellamus ligium, vel homagium, & an hoc calu emptor teneatur emptori ad omne damnum, in d. obser. num. 2. circa fin. 660
- Feudi ius, an dicatur præscriptum, si res sit possessa, vt feudalis, & per annos 78. sit solutum releuium, & Adoha, decif. 231. n. 4. 330
Et an censetur præscriptum ex longæua possessione, cum præstatione seruitij, & releuij, & per quot annos, in obser. ad d. decif. 231. n. 2. 331
- Feudi in augmentum nùm possit remittere quis sine assensu ius, quod super feudo habet, in obser. ad decif. 271. num. 4. 378
Feudi

- Feudi noui pretium, quod à patre fuit in illo erogatum, an sit inter omnes filios conferendum, si à patre non reperiatur prohibita collatio, decif. 100. num. 2. 148
- Et quid dicendum si primogenitus sit hæres institutus in feodalibus, & secundogeniti in allodiis, d. decif. 100. n. 1. & in obser. n. 2. 149
- Feudi obligationem factam pro dotis restitutione an possit maritus, vel eius hæres reuocare, stante Regni constitutione, *Constitutionem Diua Memoriae*, decif. 368. n. 2. in med. 493
- Feudi omninò incapax, quia mutus, surdus, vel debilitatus, &c. si feudum possideat, & dispensationem non ostenderit, an debeat feudi possessione priuari, decif. 480. n. 1. 637
- Feudi priuario nùm sit pœna ciuilib, vel criminalis, in obser. ad decif. 401. n. 3. 534
- Feudi refutatio, quæ sit à feudatario in personam sibi proximè successuram, an valeat assensu, decif. 155. n. 2. circa fin. 227
- Feudi refutatio si fiat à patre in filium primogenitum reseruato tamen sibi vsufructu, an corruere debeat tam respectu refutationis, quàm vsufructus, decif. 21. numer. 2. ver. *Quoad secundum* 27. & in obser. num. 3. 28
- Et quid dicendum si refutans reseruauerit sibi habitationem in Castro, vel aliquid annuum pro victu soluendum à refutatario, decif. 550. num. 1. & 2. 733. & in obser. n. 1. 734
- Et vide in verb. *Refutatio feudi*.
- Feudi repudiatio facta à filio primogenito, an valeat sine assensu, decif. 155. n. 2. circa fin. 227
- Feudi successio an sit Agnato deneganda ob incestum, & stuprum cum feudataria commissum, decif. 519. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. & 2. 689
- Feudi venditio, seu alienatio an possit per venditorem reuocari, si porrectum sit memoriale pro assensu, nulla adhuc declaratione sequuta, decif. 291. num. 1. & 2. 401. & in obser. n. 1. 402
- Et quid dicendum si feudum esset concessum à principio cum facultate alienandi, & vendendi, in d. obser. n. 1. in medio.
- Feudi venditio si fiat cum pacto de retrouendendo, & in impetratione assensus super venditione prædicta, nulla de tali pacto mentio fiat, an inuolidetur venditio, & assensus, decif. 21. n. 2. verf. *Quoad secundum* in medio. 27
- Feudi venditione reuocata ex defectu assensus vigore Constitutionis Regni, *Constitutionem Diua Memoriae*, an feudum sit restituendum venditori, vna cum fructibus, & emptori pretium cum intèresse, in obser. ad decif. 215. n. 1. 308
- Feudi venditor si ante contractum, membrum aliquod ex corpore feudi distraxerit, an, & quando teneatur ad corporis distracti refectionem, decif. 63. n. 1. & in obser. n. 1. 89
- Et quid dicendum si membrum sit distractum titulo lucratiuo, d. n. 2. in fin.
- Et quid dicendum si res distracta esset aded considerabilis æstimationis, vt venditor maiori pretio vendidisset feudum, in d. obser. n. 2. 89
- Feudo deuoluto ad Regiam Curiam, an teneatur Dominus Rex omnibus satisfacere creditoribus pro integro feudi valore, qui illud cum Regis consensu obligatum tenet, in obser. ad decif. 515. num. 2. circa medium. 683
- Feudo si quis sit inuestitus pro se, & successoribus suis, de quibus successoribus intelligi debeat, nùm de Vniuersalibus, vel de particularibus, decif. 528. n. 2. in fine. 704
- Feudo si quis sit inuestitus, vt per eius mortem succedant Agnati proximiores, nùm locus fiet successioni per mortem ciuilem ipsius inuestiti, decif. 56. num. 5. circa medium. 79
- Feudo vendito agnato remotiori, vel extraneo, an possit Agnatus proximior intra annum offerre pretium emptori, & feudum recuperare, decif. 22. n. 2. 29
- Et vide in verb. *Agnatus*.
- Feudum antiquum, vel paternum an efficiatur nouum ob nouam inuestituram, & consequenter mutet naturam, decif. 158. n. 3. circa finem. 232
- Et quid dicendum si in noua inuestitura noua apponatur qualitas, nùm dicatur nouum respectu illius qualitatis tantum, & respectu dictæ nouæ qualitatis intelligatur facta alteratio, d. n. 3. in fin.
- Feudum an, & quando, & quo temporis spatio suam mutet naturam, & de quaternato fiat planum, de nobile rusticum, & de feudo burgenfaticum, in obser. ad decif. 60. n. 1. 2. & 3. 86
- Feudum an dicatur antiquum, vel nouum ad finem videndi quomodo taxari debeat, si contententibus fisco scilicet pro deuolutione ob lineam finitam ultimi possessoris feudatarij, & alio prætendente se esse legitimum feudi successorem, huiusmodi questio sit transactione finita, & legitimus successor, filio soluta quantitate, feudum retinuerit, decif. 562. n. 1. & 2. 753. & in obser. n. 2. 754
- Feudum an dicatur antiquum, vel nouum, si vassallo per Principem restituatur ex gratia, quo prius ob delictum priuatus extiterat, d. n. 2. circa finem, & in d. obser. n. 2. in fine. 754
- Et quid dicendum si Princeps in restitutione utatur hoc verbo (*de uno concedimus*), d. numer. 2. in fin.
- Feudum concedens, vide in verb. *Feudum si quis concedat*.
- Feudum concessum patri, & filio sub propriis nominibus, an in dubio censeatur concessum filio proprio sua contemplatione, vel patris, decif. 343. n. 1. in fin. 460
- Et an filius viuente patre debeat habere medieta-tem feudi, eoque defuncto teneatur ad releuium, d. decif. 343. n. 2. in medio. 106
- Feudum concessum à Rege cum primum illud ad ipsum deuoluatur, si deinde per possessorem vendatur cum ipsius Regij assensu, an hæc venditio fieri possit in præiudicium illius qui expectatiuam obtinuerat, decif. 73. n. 1. & 2. 106
- Feudum datum patri, & filio eius nomine proprio à Consanguineo patris non præcedentibus filiis meritis, an totum censeatur patri questitum, decif. 348. n. 2. circa finem. 467
- Feudum datum filix in dotem à patre an dicatur antiquum, vel nouum, si pater moriatur, matrimonio adhuc non contracto, sed solum initis capitulis matrimonialibus, decif. 158. n. 1. & 2. 231
- Feudum datum alicui pro se non adito (*& heredibus*) an censeatur datum etiam pro hæredibus, decif. 337. n. 2. in fin. & in obser. n. 1. 454
- Feudum de longobardo, an efficiatur francum per possessionem triginta annorum vt francum, in obser. ad decif. 60. n. 2. in fin. 86
- Feudum deuolutum ad fiscum ob feudatarij rebellionem, an dicatur filio acquiri ob delictum, vel potius ex contractu, itavt illud iudicium ciuile sit, vel criminale, decif. 341. n. 2. in medio. 458
- Feudum emens, vide in verb. *Feudum si quis emat*.
- Feudum emptum cum qualitate hæreditaria an diuersum reputetur patrimonium à bonis burgenfaticis, itavt locus non sit contributo, in obser. ad dec. 144. n. 1. in fin. 211
- Feudum emptum ex pecunia redacta à venditione rei allodialis

Index Rerum,

- allodialis quæ vxori erat pro suis dotibus hypothecata, an remaneat pariter obnoxium hypothecæ vxoris, Regis assensu non interueniente, dec. 204. n. 3. in med. 291
- Feudum ex pacto, & prouidentia ob delictum in Dominum commissum, mortuo delinquente, quamuis nullo superstite descendente, num sit deferendum Domino, vel Agnato, decif. 336. n. 2. circa medium. 452
- Et an viuente criminis Reo, debeât fiscus illo frui, in obser. ad d. decif. 336. n. 2. 453
- Feudum ex pacto, & prouidentia quando dicatur, & quando hæreditarium, in obser. ad decif. 79. num. 1. 115
- Feudum hæreditarium iudicatur tanquam res allodialis, si in dispositione per feudatarium facienda, voluntas Domini accommodetur, in obser. ad dec. 32. num. 1. 710
- Feudum hæreditarium an possit pater donare secundo-genito adhuc infcio, & Ignorante primogenito, decif. 133. num. 4. in fine 197. & in obser. num. 4. 198
- Et si primogenitus consentiat, an, & quando sibi, & suis hæredibus præiudicet, d. n. 4.
- Feudum legari an possit sine Regio assensu, & si legetur, an debeatur æstimatio, decif. 359. n. 1. 480. & in obser. n. 1. 481
- Et quid dicendum si feudum sit emprum de propria pecunia legatarij, in d. obser. numero 1. in medio.
- Feudum locari num possit ad modicum tempus, absque consensu directi Domini, decif. 105. n. 3. in fin. & in obser. n. 4. 158
- Feudum nobile an efficiatur rusticum, si per spatium centum annorum uti rusticum sit possessum, in obser. ad dec. 60. n. 1. in fine. 86
- Feudum nouum, & acquisitum pro se, & descendentes ex corpore, an deuoluatur ad Dominum directum, si primus acquirens absque prole decefferit, decif. 563. n. 2. 755
- Feudum planum, & de tabula, quid sit, in obser. ad dec. 69. num. 4. 101
- Et cuius sit naturæ, in d. obser. n. 5. 102
- Feudum possidens absque titulo, si illo spoliatur, an ei competat interdictum recuperandæ, dec. 251. n. 2. circa fin. 358
- Feudum possidens ab ipso pecunia emptum pro se, & vno hærede nominando, si ab intestato decefferit, pluribus superstitebus fratribus, an solum frater suus, qui locum tenet primogeniti in feudo illo succedat, nec teneatur cum aliis fratribus æstimationem illius conferre, in obser. ad decif. 551. num. 2. 736
- Feudum possidens in capite à Regia Curia, an teneatur vendere, vel alteri concedere eodem modo, & qualitate, qua illud tenet, imò ita in dubio, ut actus valeat censeatur feudum alienatum, decif. 186. n. 2. in fine. 269
- Feudum possidere an dicatur, qui solam habet commoditatem percipiendi fructus ex re feudali, in obser. ad decif. 449. n. 2. verf. *ultima*. 601
- Feudum possideri in capite, num possit à duobus, d. n. 2. circa medium.
- Feudum possideri an possit, absque titulo saltem ratione possessionis, decif. 251. n. 2. in med. 358
- Feudum præscribi an, & quando possit tam contra Dominum, quam contra priuatum, in obser. ad decif. 558. n. 1. 747. & in d. obser. n. 2. 748
- Feudum pro dotario in pecunia constituto, nullo pacto obligatum censeatur sine speciali hominis assensu, decif. 470. num. 2. 625
- Feudum pro paragio debito per fratrem sorori, vel pro dote, an dicatur obligatum, decif. 256. num. 2. 363. & in obser. num. 3. 364
- Et an fratre condemnato in subsidium possit fieri executio contra possessorem feudi, in d. obser. num. 3.
- Feudum quaternatum cum vassallis an sit nobile, feudum verò planum, & de tabula rusticum, plebeium, ac pœnitus sit ignobile, in obser. ad decif. 69. n. 4. in fin. & n. 5. 101
- Feudum quaternatum an, & quando in dubio dicatur, decif. 399. n. 2. 530
- Et an omne Castrum, vel villa dicatur feudum quaternatum, si in feudum detur cum vassallis, in obser. ad decif. 69. n. 2. 101
- Feudum, quod longo tempore possidetur pro burgensatico, an sit verè feudum, dec. 280. n. 1. & 2. 388
- Feudum quod immediatè, quis tenet à Barone ob crimen læsæ Maiestatis per feudatarium commissum, cui aperiatur, an fisco, vel Baroni, decif. 69. n. 1. 99
- Feudum, quod possidetur ab alio, num possit viuente Vassallo, alteri per Regem concedi, sub conditione tamen, si contigerit ad directum Dominum fore deuoluendum, decif. 184. num. 2. in medio. 265
- Feudum, quod potius præsumitur planum, & de tabula, quàm quaternatum, ex eo quia ab annis centum illud penitus deseruerunt, mortuo feudatario sine legitimo successore, cui aperiatur a Regiæ Curie, vel Baroni, in cuius territorio situm est, decif. 60. nu. 1. & 2. 85. & in obser. n. 1. 86
- Feudum an sit quid vniuersale, & num sit Vniuersitas iuris, vel facti, decif. 396. num. 1. in fin. 527
- Feudum si acquirat filius familias, an acquiratur usufructus Patri, decif. 550. num. 2. in fin. 734
- Feudum si acquirat, quis pro se, & filiis natis, & nascituris, & non nisi vnicum habeat naturalem, idque Dominus concedens sciuerit, an iste naturalis erit hæres in feudo, decif. 536. numer. 2. in fin. 715
- Feudum si alienet vassallus, sine Domini consensu, sed cum protestatione, saluo iure filiorum, & ipsius directi domini, nec aliter, nec alio modo, an dicatur facta alienatio, decif. 105. num. 3. in med. 158
- Feudum si non apparet sub qua forma sit à Rege concessum, an semper præsumatur concessum pro se, & hæredibus, in obser. ad decif. 69. n. 7. 102
- Feudum si alienetur propter Rebellionem fratris primogeniti, an censeatur pariter distractum respectu vitæ, & militiæ secundogeniti, decif. 92. num. 2. 138
- Feudum si alienet Vassallus absque Domini consensu, & possessionem emptori tradat, licet ipso iure feudum incidat in commissum, an possit Dominus emptorem possessione sua spoliare, decif. 251. n. 2. in fine, & in obser. n. 1. 358
- Feudum si concedat Baro cum clausula, ut immediatè concessionarius teneat ab ipso Barone, & Rex simpliciter assentiat, an efficiatur planum, & de Tabula, in obser. ad decif. 186. numer. 1. circa fin. 270
- Et quid dicendum si Rex in assensu dixerit, ut Concessionarius immediatè teneat in capite à nobis, & à nostra Regia Curia, an assensus sit difformis, & nihil operetur, vel potius feudum illud efficiatur quaternatum secundum quid, & quomodo, in d. obser. n. 1. circa med.
- Et vid. in verb. *Feudum si quis concedat*.
- Feudum, seu Castrum si concedatur à Rege cum gabellis,

Gabellis, & Dohanis, an intelligatur tantum de illis, quæ ibi concessionis tempore impostæ reperiuntur, & non de illis, quæ deinde à Rege, uti Rege imponuntur, decif. 537. num. 1. & 2. & in obser. n. 1. 716

Feudum si concedatur à Rege pluribus in seruitiorum remunerationem, & illotum vnus decedat sine liberis, nùm supersticibus ad partem defuncti admittantur per ius accrescendi, decif. 195. n. 1. & 2. & in obser. num. 1. 281

Et quid dicendum si concessionarij essent fratres, in d. obser. n. 2. 281

Feudum si cum Regio assensu fuerit à muliere in dotem datum, an, & quando per mortem viri sit per eius hæredem soluendum releuium Regiæ Curia, decif. 45. n. 1. & 2. 60. & num. 3. & in obser. n. 1. & 2. 61. & n. 3. & 5. 62

Et an, & quando per mortem viri feudum reuertatur ad uxorem ipso iure, & legis ministerio, d. n. 2. 60

Et an possit dari in dotem feudum sine Regis assensu, in d. obser. n. 4. 62

Feudum si cum Regio assensu donetur, retento solum vsufructu an possit deinde vsufructus remitti sine assensu, decif. 271. num. 2. circa medium. 377

Feudum si peruenerit ad manus mortuas puta ad Ecclesiam, &c. an debeatur releuium singulis quindecim annis, in obser. ad decif. 403. num. 3. 537

Feudum si quis concedat eo expresso, ut immediatè teneat concessionarius ab ipso concedente, & quod ei Adoham, & releuium soluat, concessionarius verò supplicando pro assensu, nullam de his qualitatibus mentionem faciat; sed solum verbis utatur generalibus, & ob id præstetur assensus, ut immediatè feudum teneatur à Rege, eique præstetur Adoha, & releuium, an propter diffinitatem assensus habeatur pro non præstito, & nullo modo teneat concessio, decif. 106. n. 1. & 2. & in obser. num. 1. 159

Feudum si quis emat à Regia Curia eo contento, ut si absque liberis mori contigerit, possit in illo nominare sibi hæredem verbo, vel scripto, si deinde emptor decesserit ab intestato, nulla facta nominatione hæredis, nec in vita nec in morte, an feudum illud spectet ad successorem legitimum ab intestato, decif. 411. n. 1. & 2. & per totam 548. & in obser. n. 1. 549

Et quid dicendum si feudatarius iste condiderit testamentum, sibi que instituerit hæredem Vniuersalem Petrum nulla facta expressione, quod eum nominabat hæredem in feudo, an feudum ipsum spectet ad Petrum, in d. obser. numero 2. 549

Feudum si sit alienatum cum pacto de retrouendendo, & feudatarius sine legitimo successore decedat, sed de hoc iure disponat ad alterius beneficium vigore potestatis sibi à lege concessæ vendendi, disponendi, & alienandi feudum prædictum, an dictum ius luendi deuokatur ad fiscum, vel teneat dispositio, decif. 374. num. 1. & 2. 500. & in obser. n. 1. 501

Feudum si sit commune duobus, nùm delictum vnus noceat confedatario, in obser. ad decif. 168. num. 1. 244

Et an id locum habeat in feudo diuiduo, in d. obser. n. 1. circa finem. 244

Feudum si sit quaternatum, in illo succedunt agnati vsque ad tertium gradum, si verò sit planum, & de tabula succedunt vsque ad septimum, decif. 399. num. 1. 530

Feudum si sit refutatum ab Auo nepoti ex filio primogenito post tamen eius mortem si contigerit
D. De Marinis obseru. ad decif. D. Reuerter.

nepotem in perduellionis crimen incidere, an mortuo demum Auo fiscus succedat, vel potius Agnatus proximior, & sic filius refutantis, decif. 56. n. 1. cum plurib. seq. 78. & in obser. num. 1. 79. & num. 2. & 3. 80

Feudum si sit venditum cum aliquibus corporibus, quorum aliquod sit euictum, an emptor tantum agere possit pro corpore euicto, vel contractus in totum corruat, decif. 304. num. 1. & 2. & in obser. num. 1. 416

Feudum si sit venditum cum pacto de retrouendendo, & ob feudatarij rebellionem omnia illius bona deuoluantur ad fiscum, nùm etiam deuoluatur actio personalis, seu præscriptis verbis recuperandi feudum, tanquam etiam feudalis, decif. 116. num. 2. 172

Feudum si sit venditum simpliciter, & postea in alio instrumento in initum sit pactum de retrouendendo, impetrato assensu super venditione, nulla huius pacti facta mentione, an totus assensus dicatur esse nullus, decif. 133. n. 2. circa med. 196

Feudum tenere an prohibeatur, mangus, mutus, surdus, &c. decif. 480. num. 1. in fin. & in obser. n. 3. 638

Feudum titulo decoratum si vendatur, vel alicui legatur, Regio assensu mediante, nulla tamen de titulo in assensu, vel in venditione, aut legato facta mentione, an titulus transeat in emptorem, aut legatarium, vel remaneat penes ipsum feudatarium, decif. 303. num. 2. circa med. & in obser. num. 1. 415

Et an possit Dominus Prorex huiusmodi feudi titulati venditioni, vel legato assensum præstare, d. decif. 303. num. 1. 414. & decif. 304. num. 2. circa fin. & in obser. n. 2. 416

Et quid dicendum si vendatur feudum absque titulo, in d. obser. num. 2. 416

Fideicommissum.

Fideicommissi ex vi nùm succedatur hæredi grauato, vel testatori, decif. 254. num. 1. 361. & in obser. n. 3. 362

Fideicommissum, seu maioratum præterens, an possit petere, possessore adhuc viuente, ut sententia mediante declaratur, bona supposita fideicommisso, vel maioratum post illius mortem ad ipsum spectare, in obser. ad decif. 577. n. 2. 771

Fideicommissum si sit simplex, & absolutum, & restitutorium in casu mortis & in eo vocetur proximior de familia, pluresque sint agnati proximiores in eodem gradu, an possit hæres grauatus vni bona fideicommissò subiecta restituere, alienare, vel legare, in obser. ad decif. 478. n. 2. 636

Et an omnes simul admittantur, d. numero 2. in medio.

Et quid dicendum, si testator iusserit, bona ad proximiorum agnatum indiuisa peruenire, d. n. 2. circa finem.

Fideicommissum vbi sit petendum, nùm in loco, in quo est relicta hæreditas, in obser. ad decif. 191. n. 8. 277

Et quid dicendum si hæres sit absens, an sit petendum in loco domicilij hæredis, d. n. 8.

Fideiussio.

Fideiussionem, qui præstare tenetur, si illam non inueniat, nùm admitti possit ad cautionem iuratoriam, decif. 208. num. 1. & in obser. nu. 1. 296. & in obser. num. 2. 297

Index Rerum,

- Et quid dicendum, si is, qui illam præstare tenetur, sit persona suspecta, vel lex, seu alia dispositio idoneam, & sufficientem requireret fideiusionem, in d. obser. n. 1. in medio. 297
- Et an possit ex se ipso iurare, se fideiussorem non posse intehire, vel debeat iurare iudice mandante, in d. obser. n. 2. 297
- Fideiusionem, qui præstare non potest in casu retractationis sententiæ, quia scilicet est pauper, nùm admitti debeat ad cautionem iuratoriã, d. dec. 208. num. 1. in fine. 296
- Fideiusionem, qui non tenetur præstare simpliciter, sed alternativè, aut scilicet satisfacere, aut aliud agere, puta rem ab onere hypothecæ liberando, si fideiussores non inueniat, an admittatur ad cautionem iuratoriã, d. decif. 208. n. 2. 296

Fideiussor.

- Fideiussor an, & quando cogere possit solum principale debitorem, ut eum à fideiusionis nexu liberet, antequam soluat, dec. 499. n. 1. & 2. 660. & in obser. n. 1. 661
- Et quid dicendum si debitor dit à solutione cessauerit, vel bona sua dissipare cepit, vel ipse fideiussor sit condemnatus, vel inimicitia sit orta inter ipsum, & principale, d. decif. 489. n. 2.
- Et quid dicendum si ipse fideiussor steterit in fideiusione per quinquennium, d. n. 2. in med.
- Et quid dicendum in fideiusione obligato per instrumentum guaranteeatum, quod nos liquidum appellamus, in d. obser. n. 2. 661
- Fideiussor datus pro evictione nùm possit cogere principale, ut ipsum ab obligatione eximat, antequam res evincatur, in d. obser. n. 1. in medio. 661
- Fideiussor datus pro Tutore, & curatore, & quolibet administratore an possit petere, ut à fideiusionis obligatione eximatur, antequam finiatur officium, vel administratio, in d. obser. n. 1. circa finem.
- Fideiussor datus pro debitore census, licet steterit in fideiusione, per centum annos, an possit petere ut ab obligatione eximatur, in d. obser. n. 1. in fin.
- Fideiussor datus in contractu filij familias, patris consensu ex intervallo firmato, an obligatus remaneat, in obser. ad decif. 127. n. 1. in fin. 188
- Fideiussor in contractibus bonæ fidei an teneatur ad interesse, quamvis non sit expressè promissum, decif. 298. n. 1. 408
- Et quid dicendum in contractibus stricti iuris, d. num. 1. in fin.

Fides.

- Fidem fallere, an liceat, si rationabilis supervenerit causa, fidem non implendi, in obser. ad dec. 425. num. 1. 569
- Fidem habere de pretio nùm quis cogatur, qui ex lege, vel statuto rem suam alteri vendere compellitur, in obser. ad decif. 483. n. 5. 643
- Fides bona nùm sufficiat ad præscriptionem, vel etiam reperitur titulus, quoties ius commune possessori resistit, in obser. ad decif. 495. n. 3. circa medium. 653
- Et quid si allegetur præscriptio tanti temporis, cuius contrarij memoria non extet, d. n. 3. circa med.
- Fides servanda est ab omnibus, magis tamen à Principibus, decif. 187. n. 2. 270

Filia.

- Filia dotata à patre, minùs tamen legitima portione, eo mortuo, nùm possit petere à fratre congruæ dotationis supplementum, vel potius debet esse contenta dote in vita patris accepta, decif. 275. num. 1.

- & 2. & in obser. num. 1. 382
- Filia dotata à patre, licet ex vi statuti, vel propriæ renunciationis non admittatur ad partem, facit tamen partem in computatione legitimæ, in obser. ad decif. primam n. 3. 2
- Et quid dicendum, si nihilo recepto renunciaasset, in obser. ad decif. 3. in med.
- Filia dotata à patre, si nuptiarum tempore amplissimè eidem renunciauerit, an pretextu enormissimæ lésionis venire possit aduersus renunciationem etiam iuratam, & omni solemnitate vallatam, dec. 444. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 595
- Filia dotata à Patre, vide in verb. *Soror*.
- Filia exclusa à patris successione propter dotem receptam, an partem faciat in computatione legitimæ, & vitæ, & militiæ aliorum filiorum, decif. 1. n. 1. & 2. & in obser. n. 4. 2
- Filia fœmina alicuius Rebellis, an sit incapax successionis paternæ, & maternæ, decif. 350. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 469
- Et an legitimam consequi possit an bonis matris tantum, d. n. 2. in fine.
- Et an hæc legitima sit tertia tertiæ, vel tertia totius, decif. 25. n. 2. & in obser. n. 2. 33
- Et an debeat habere legitimam in antefato, dec. 23. n. 2. in med. 31
- Filia fœmina alicuius Rebellis in hac Ciuitate Neapolitana an possit petere quartam super antefato, per eius matrem lucrato, decif. 23. n. 1. 30. & n. 2. & in obser. n. 2. 31. & decif. 350. n. 1. in fin. 469
- Filia adhuc impubes si nuptui à patre tradatur, & bonis feudalibus dotetur prævio Regis assensu, mortuo deinde patre, matrimonio adhuc non contracto, sed solum initis capitulis matrimonialibus, nùm dicatur in feudis succedere per mortem patris, ut illa existimetur antiqua, an potius dicatur ex titulo dotis acquirere, ut illa dicantur noua, decif. 158. num. 1. & 2. 231. & in obser. n. 1. 232
- Filia in Ciuitate Neapolitana mortuo patre, si non vult maritari sed castè vivere, an assignari illi debeat legitima, in obser. ad decif. 52. n. 6. 72
- Et quid dicendum si vellet monachari, in d. obser. num. 7. 8. & 9.
- Filia in Ciuitate Neapolitana dum nuptui traditur, an efficiatur sui iuris, & à patria potestate liberetur, in obser. ad decif. 531. n. 2. in med. 708
- Et quid dicendum si matrimonium contrahatur extra Ciuitatem & territorium, licet contrahentes sint Neapolitani, in d. obser. n. 2. in med.
- Filia in loco, vbi viget statutum exclusiuum fœminarum à successione patris, si fuerit ab ipso patre in testamento præterita, nullum non erit eius testamentum, decif. 417. n. 2. circa fin. 556
- Filia in Regno dotem de paragio tantum habere debet, & non legitimam, d. n. 2. in med.
- Filia in Regno an possit succedere in bonis Avizæ Maternæ, vel tantum in illis petere paragium, d. decif. 417. n. 3.
- Filia pro liberando patre à vinculis, an teneatur renunciare hypothecæ, quam uti filia, & hæres matris habet in bonis patris, decif. 321. n. 3. 435
- Filia quæ renunciauit hæreditari paternæ, & maternæ, an intelligatur renunciatio solum respectu masculorum, qui patri, vel matri succedere possunt, non verò extraneorum, decif. 56. n. 6. in fin. 79. & decif. 58. n. 2. in fin. 82
- Filia, quæ amplissimè renunciauit in manibus patris tempore, quo nupsit, & fuit dotata, an possit succedere sorori suæ ab intestato decedenti in bonis paternis, maxime si pater præmoriatur, d. decif. 58. n. 1. & 2. 81. & in obser. n. 1. 83

Filia

Filia, siue soror, quæ patri, siue fratri renunciauit, si ab intestato decedant, an ab eorum successione excludatur per Collaterales, in obser. ad decif. 185. n. 1. in fin. 778

Et vid. in verb. *Renunciatio*.

Filiabus super feudo paterno an debeatur vita, & militia, vel paragium, in obser. ad decif. 1. nu. 1. in fin. 2. in d. obser. n. 6. 3

Filiæ fœminæ in Ciuitate Neapolitana à successione patris, an excludantur per masculos, & solum debeant maritari secundum paragium, & facultates, in obser. ad decif. 52. n. 6. 72

Filiæ fœminæ, etiam nuptæ, & dotatae à patre, & siue sint in potestate, siue non, profunt quoque patri onerato duodecim vel quinque liberis ad obtinendam immunitatem à muneribus patrimonialibus, decif. 261. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 367

Filiatio.

Filiatio quibus probetur, decif. 138. n. 2. in fine. 203

Filiationem ad probandam duo solent articuli fieri, & qui, in obser. ad decif. 190. n. 1. 274

Filij, & Filius.

Filij Dominorum Præfidentium, & Patronalium Regiæ Cameræ an sint immunes à iure sigilli, sicut eorum Patres, decif. 395. n. 1. & in obser. n. 1. 526

Filij duorum fratrum in successione Patruum nùm admittendi sint in stirpes, vel in capita, in obser. ad decif. 418. n. 8. 560

Filij exhæredati, depositati, vel banniti, aliique ex forma statuti insuccessibiles, vel si sint de ordine fratrum minorum, vel hæretici, an diminuant aliquid de legitima aliorum filiorum, quin integrum habeant trientem. decif. 25. n. 2. in fin. & in obser. num. 2. 33

Filij ex illicito coitu procreati, nùm patris, vel matris sequantur conditionem, vel originis, decif. 4. n. 1. 6. & in obser. n. 2. 7

Filij fratrum in feudo nouo patruum, vel amitæ an succedere possint, in obser. ad decif. 316. n. 1. 429

Filij fratrum nùm succedant Patruis, simul cum ascendentibus, & fratribus defuncti vtrinque coniunctis, in obser. ad dec. 418. n. 4. 559. & in d. obser. n. 5. 6. & 7. 560

Et quid dicendum si non concurrant fratres, sed solum Ascendens, in d. obser. n. 4.

Filij in fauorem matris nùm testes esse possint, decif. 146. n. 2. in medio. 213

Filij instituti hæredes contemplatione patris, nùm censeantur honorati, vt totum patri quærat, nec temporis momento penes filios resideat, in obser. ad decif. 285. n. 1. in medio. 374

Filij iure nostro municipali, vt succedere valeant in antefato, per matrem lucrato, an opus sit, vt sint patris hæredes; Et quid dicendum iure communi attentio, in obser. ad decif. 23. n. 1. 31

Filij naturales nùm instituti censeantur, ex eo quod eorum pater intendens illos in certa parte instituente, dispensationem pro illis instituendis obtinuerit, decif. 510. n. 2. in fine. 676

Filij professi in Religione bonorum incapace, nùm faciant partem in computatione legitimæ, si nihilo recepto renunciarunt, in obser. ad decif. 1. n. 3. in medio. 2

Filij Rebellis, an dicantur incapaces successione maternæ, cæterorumque, vel indigni, ita vt successio istorum ab eis auferatur, & filio applicetur, dec. 96. num. 2. 142. & in obser. ad decif. 233. nu. 1. 335

Filij Rebellium habilitati per Principem ad succedendum in bonis maternis burgenfaticis, an habilitati censeantur quoque, vt succedere possint in antefato, decif. 93. n. 1. & 2. 138. & in obser. n. 1. 139

Filij Rebellium, nùm succedere valeant in bonis dotabilibus maternis burgenfaticis, vel succedere debeat fiscus, aut dotans, dec. 233. n. 1. & 2. 333. & in obser. num. 1. 335

Et an succedere possint in bonis maternis ex gratia Neapolitanis concessa, maximè si mater defuncta reperiebatur tempore, quo gratia fuit concessa, d. decif. 233. n. 3. 334

Filij si sint hæredes à patre instituti, illisq; si sine liberis decederent, Caius sit substitutus, si inter filios aliquis reperiantur in sacris constitutus, nùm eius personam comprehendat substitutio, in obser. ad dec. 510. n. 2. & 3. 676

Filiis secundogenitis, qui simul cum primogenito in bonis allodialibus fuerunt à communi patre hæredes instituti, an competat actio ad consequendam partem meliorationum, quas eorum pater fuit in feudo, decif. 471. n. 3. & in obser. n. 3. 627

Filiis vocatis, nùm veniant tam masculi, quàm fœminæ, in obser. ad decif. 197. n. 2. 283

Filius ciuis allecti, nùm gaudere debeat immunitatis priuilegio, prout eius pater, in obser. ad dec. 297. n. 3. 408

Filius deportatus, vel iuste exhæredatus, aut franciscanam Religionem ingressus, nùm partem faciat in computatione legitimæ, & vitæ, & militiæ aliorum filiorum, licet non admittatur ad partem, dec. 1. n. 2. 475

Filius emancipatus, hæreditatem patris non agnitam, nùm transmittat solum ad suos, & non ad extraneos, in obser. ad decif. 551. n. 3. 737

Filius an tanquam emancipatus sit habendus, si per decennium habitet seorsam à patre propria peragens negotia, decif. 354. n. 2. 474. & in obser. n. 3. 475

Et quid dicendum si filius emancipationem non alleget, sed inuitatur solum tempore, quo stetit seorsum à patre, propria peragendo negotia, an requiratur spatium viginti annorum, d. n. 2. 474

Filius familias in Regno contrahere an possit sine consensu patris, in obser. ad dec. 127. n. 1. circa finem. 188

Et an patris consensus possit ex interuallo, & ex post facto in contractu filij accedere, in d. obser. n. 1. in fine, vid. in verb. *Consensus*.

Filius familias fideiubens pro parte, & cum illo insolidum se obligans, an, & quando efficaciter obligetur, decif. 538. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 717

Et quid dicendum si fideiubet pro parte in causam dotis, in d. obser. n. 4. 718

Et quid dicendum si nihil ad officium peruenerit, vel solum concurrat metus reuocabilis, d. n. 2.

Et quid dicendum si mediante alio contractu iurato fideiusionem ratificauerit, d. n. 2. in fin. & in obser. n. 1. 302

Filius familias donare an possit rem, in qua pater usufructum non habet absque ipsius patris consensu, in obser. ad decif. 212. n. 2. 302

Filius familias in iudicio esse an possit, sine consensu patris, d. decif. 212. n. 1. 301. & in obser. n. 1. & 4. 302

Et an conualidetur iudicium, si patris interueniat ratihabitio, vid. in verb. *Iudicium*.

Filius familias propter feudi acquisitionem, nùm à patris potestate liberetur, decif. 354. n. 2. in fine 474. & in obser. n. 4. 475

Filius in bonis patris eo viuente, an habeat tantum spem succedendi, & nullum aliud ius, dec. 532. n. 3. in fin. 709

Filius naturalis, vel spurius legitimatus à Principe, etiam quoad feudorum successione, nùm succedat in feudo à patre quæsito, vel spectet ad hæredem scriptum in testamento, decif. 510. n. 1. & 2. 675. & in obser. n. 1. 676

Index Rerum,

- Filius natus**, vide in verb. *Natus*.
- Filius prætextu** suæ legitimæ an possit *reuocare* alienata à patre ex alio titulo, quàm donationis, decif. 532. n. 3. circa finem. 709
- Filius primogeniti præmortui**, an præferatur secundogenito in feudo antiquo, decif. 155. n. 1. 226
- Filius primogenitus**, qui mortuo patre feudatario in feudo successit, an teneatur fratribus secundogenitis vitam, & militiam præstare, tam si sit feudum antiquum, quàm nouum, in obser. ad decif. 1. n. 1. 2
- Filius primogenitus succedens in officio à patre** cum pecunia quæsito pro se, & vno hærede nominando, & hoc ex causa nominationis non factæ, an teneatur conferre cum fratribus secundogenitis æstimationem officij prædicti, in obser. ad decif. 551. n. 1. in medio 736. & vid. in verb. *Officium*.
- Filius priuilegio patris gaudet** saltem ipso viuento, decif. 395. n. 1. 526
Et quid dicendum si priuilegium spectet ad patrem ratione dignitatis, nùm competat etiam filio, patre mortuo, d. n. 1. in medio.
- Filius**, qui in patris est potestate, eò mortuo, nùm statim, ipsoque iure illius efficiatur hæres, licet iure prætorio ius habeat abstinendi, in obser. ad decif. 551. num. 2. 736
Et quid dicendum si non abstinuerit, an præsumatur adiisse, vel saltem agnoscere intendisse, in d. obser. n. 2. in medio. 537
- Filius Rebellis** si hæres instituat à matre, an ab illo auferatur hæreditas, & fisco applicetur, decif. 25. n. 1. circa medium. 33
Et quid dicendum si mater ab intestato decedat, d. n. 1. in medio.
- Filius secundogenitus alicuius Rebellis**, qui ob Rebellionem amisit vitam, & militiam, si restituatur à Principe per indultum plenissimum, an possit petere præstationes præteritas, decif. 66. n. 1. 93. & in obser. n. 1. 94
- Filius si à patre nominatus sit in aliquo officio** virtute facultatis nominandi sibi à Rege concessæ, si pater delinquat post nominationem, propter quod delictum officio priuari debeat, nùm hoc delictum noceat filio, dec. 375. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 502
Et quid dicendum in feudo, vel Emphyteusi, dato quod sint. ex pacto, & prouidentia, d. n. 2.
Et quid dicendum si filius vocetur ad officium, non tanquam hæres, sed uti filius, d. n. 2. in medio.
Et quid si concessio officij sit facta patri pro se, & vno ex filiis nominando, vel pro persona nominanda, nulla de hærede mentione facta, in d. obser. num. 2. 503
- Filius si sit præteritus in patris testamento**, vbi adiecta est clausula codicillaris, an virtute huius clausulæ grauatus censeatur, vt retenta legitima, reliquum hæreditatis restituat hæredi scripto, in obser. ad decif. 555. n. 3. 743
Et quid dicendum si adiecta sit clausula (*omni meliori modo*), in d. obser. n. 3. 744
- Filius suus ad hæreditatem patris acquirendam**, an indigeat admixtione, vel aditione, in obser. ad decif. 551. n. 2. in medio. 737
- Filius suus ex potentia** sunitatis hæreditatem paternam non aditam an transmittat ad suos, vel ad hæredem scriptum, vel etiam ad proximiorum, & vt acquisitam, velut acquirendam, in d. obser. num. 2. in medio.
- Fiscalis, & Fiscus.*
- Fiscalis officialis**, vide in verb. *Officialis pecuniarius*.
Fiscales functiones, vid. in verb. *Functiones fiscales*.
- Fisci causa**, an sit prius terminanda concurrentibus circa eandem rem vindicandam, decif. 239. n. 2. 344
- Fisci debitores**, vide in verb. *Debitores fisci*.
- Fisco applicantur ea**, quæ ab indignis auferuntur, non verò quod ab incapacibus, decif. 25. n. 1. vers. *Quoad primum*. 33
Et an, & quando fiscus ob delictum auferat ab aliquo hæreditatem tanquam ab indigno, in obser. ad decif. 519. n. 3. & 4. 689
- Fisco an competat restitutio in integrum**, siue primum, & secundum beneficium, vt in causa reclamationis possit illud idem deducere, & articulare quod in prima instantia deduxit, decif. 341. n. 1. & 2. 458
Et quid dicendum in causis criminalibus, & pœnalibus, d. n. 2. & in obser. n. 1.
Et an in criminalibus habeat fiscus hoc beneficium ad pinguius probandum, in d. obser. num. 2. & decif. 491. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 650
Et an competat hoc beneficium fisco, si agat ad consequendam pœnam descendente potius ex contractu, quàm ex delicto, d. n. 2. circa medium 458. & in obser. n. 3. 459
- Fisco an competat utilis actio ex speciali illius priuilegio** in deposito facto de pecunia fiscali ab alio non nomine fisci, sed proprio, vt præferatur omnibus aliis creditoribus personalem actionem habentibus, decif. 367. n. 3. 491
- Fiscus agens ex causa lucratiua**, an præferatur priuato agenti ex causa onerosa, vel è contra priuatus præferatur fisco, decif. 378. n. 2. in fin. 506
Et quid dicendum si vterque tractaret de causa onerosa, nùm tantùm in rebus dubiis fiscus præferetur priuato, dicto n. 2. in fine. 507
- Fiscus de euictione an teneatur**, si sit euicta res in seruitiorum remunerationem donata à Rege illi, qui seruiuit, mediante stipendio, dec. 241. n. 2. & in obser. num. 1. 347
- Fiscus an, & quando possit auocare pecuniam** creditoribus à debitore solutam, etiam consumptam, decif. 380. n. 1. 2. & 4. 509. & in obser. n. 1. 510
Et quid dicendum si debitor creditores dimiserit cum pecunia fiscali, quæ iam extaret, d. decif. 380. n. 3.
Et an prius opus sit disculsiōe cum principali debitore, d. n. 3. in medio.
Et quid dicendum si creditores essent fisco anteriores, essetque illis soluta pecunia fiscalis, an posset fiscus illam auocare, d. n. 4. in medio.
- Fiscus in bonis debitoris post obligationem** acquisitis, an præferatur omnibus creditoribus etiam hypothecam anteriorem habentibus, d. n. 4. circa med. in obser. n. 4. 510
- Fiscus capere an possit bona inquisiti de crimine læsæ** Maiestatis ante sententiam, decif. 72. n. 2. 105
- Fiscus creditori suo an, & quando teneatur ad vsuras**, in obser. ad decif. 514. n. 4. 682
- Fiscus in actione personali an præferatur omnibus** creditoribus anterioribus, personalem actionem habentibus, decif. 74. n. 2. in medio, & in obser. n. 1. 108
Et an præferatur creditoribus tacitam hypothecam habentibus, d. n. 2. in fine, & in obser. n. 3. 109
- Fiscus in termino repulsæ an gaudeat primo, & secundo** beneficio, in obser. ad dec. 491. n. 1. in medio. 650
- Fiscus ad quem feudum ob lineam finitam reuertitur**, si illud alteri locatum reperit, nùm à conductore conueniri possit ad damnum resarciendum, passum in affictu, dec. 450. n. 1. 601. & in obser. n. 2. 602
- Fiscus**, ad quem propter feudatarij rebellionem omnia illius bona fuerunt deuoluta, an petere possit reintegrationem ad bona, & feuda, quæ per Rebellem alienata reperiuntur, non seruatis seruandis, & sine assensu requisito, decif. 522. n. 1. & 2. 692
- Fiscus

Fiscus legitimus dicitur successor illius, qui ab intestato decedit, nullis relictis ascendentibus, descendentibus, & collateralibus vsque ad decimum gradum, in obser. ad decif. 34. n. 1. 44

Fiscus ob publicam causam an, & quando possit priuatorum bona capere, soluto tamen domino iusto pretio, vel dato excambio, dec. 445. num. 1. 595. & in obser. n. 1. 596

Fiscus ob publicam vtilitatem an possit prohibere priuato, nē tuo vtatur dominio, si illud ipsi priuato fiat omnino inutile, d. decif. 445. numer. 2. in medio. 596

Fiscus ad petendam restitutionem in integrum an equiparetur minori, & Ecclesiæ, decif. 573. numer. 2. in medio. 766

Fiscus ex persona delinquentis, illo uente, nūm retinere possit bona fideicommissio subiecta, illisque frui, in obser. ad dec. 336. n. 2. 453

Fiscus ex persona delinquentis, & vti hæres extraneus ipsius, an possit detrahere duas quartas, neque legitimam, & Trebellianicam, quemadmodum filius potuisset sub conditione grauatus, si vtraque à testatore in testamento prohibita reperiebatur, ipsumque testamentum fuerit ab omnibus filiis iuramento mediante approbatum, d. dec. 336. n. 3. 452. & in obser. n. 3. 453

Fiscus pro iure gabellæ, an sit præferendus Domino domus conductæ pro facienda Taberna super vegetibus vino plenis, dec. 378. n. 2. 506

Fiscus, qui subditum cogit ad rem sibi vendendam tam ex necessitate, quam vigore statuti, quodnam pretium soluere tenetur iustum, & commune, an verò pretium, quod inuenitur, decif. 436. numer. 1. 585

Fiscus restituere an teneatur fructus ex bonis allodialibus perceptos, confiscatis ob rebellionem feudatarij, si deinde constet solum felloniam commisisse feudatarium, vid. in verbo *Feudatarium*.

Fiscus si concurrat in bonis banci, vel camporis decocti, nūm præferendus sit omnibus, dec. 367. n. 2. & in obser. n. 1. 491

Fiscus, si succedat patri ob foriudicationem filij, an teneatur ad onera defuncti, in obser. ad decif. 143. num. 1. 209

Fiscus si succedat priuato an teneatur ad vsuras, ad quas ipse priuatus tenebatur, in obser. ad decif. 514. num. 5. 682

Fiscus si vendat rem, vna cum oneribus illi annexis, redemum euicta, an solum teneatur ad pretij receptionem, vel etiam ad illud, quod pro dictis oneribus per emptorem solutum est, decif. 170. n. 3. & 4. 247

Fiscus soluere an teneatur directus, scilicet ius fundaci pro bonis, cuiusdam Rebellis confiscatis, & per ipsum immixtis ad Regiam Dohanam, in obser. ad decif. 548. n. 2. 731

Fiscus soluere an teneatur gabellam pro rebus emptis ad vsum Regiarum Tirimum, d. decif. 548. num. 1. & 2. & in obser. num. 1. 730

Et vide in ver. *Gabella*.

Fiscus an succedat in bonis feudalibus foriudicati, existentibus filiis, & parentibus vsque ad tertium gradum, in obser. ad decif. 143. num. 5. 209. & n. 8. 210

Et quinam intelligantur hoc casu sub verbo parentum, in d. obser. n. 5.

Fiscus an succedat in feudo si primogenitus reperiat foriudicatus, & feudatarius decesserit pluribus relictis liberis, dec. 143. n. 1. & 2. 208

Et quid dicendum si in feudo viuatur iure francorum, d. n. 2. in medio.

Et quid dicendum si pater filium foriudicatum exhæredauerit, d. n. 2. in fine. 209

Fiscus succedens priuato, an vtatur iure priuati, decif. 396. n. 1. in medio. 527

Et an vtatur iure priuati in instantia cepta per priuatum, d. n. 1.

Fiscus succedens feudatario rebelli, an succedat vti hæres illius vniuersalis, vel potius vti hæres particularis, d. n. 1. in fine.

Et an iure Dominico, seu iure consolidationis cum dominio directo, decif. 506. numer. 2. 669. & in obser. n. 1. 670

Et an sit propriè successor, decif. 531. numero 2. 707

Et quomodo succedat in bonis allodialibus, in obser. ad dec. 506. n. 2. 670

Et sit proprie hæres, vel habeatur loco hæredis, in d. obser. n. 2.

Fiscus succedens ob defectum legitimi successoris, an succedat tanquam hæres, in d. obser. num. 2. in fine.

Fiscus succedens in feudis ob rebellionem feudatarij, an teneatur ad debita per ipsum contracta in actione personali, d. decif. 506. numer. 2. circa medium. 670

Et an teneatur ad debita contracta cum feudi obligatione, assensu mediante, d. n. 2. in medio.

Fiscus à vectigalibus an semper sit immunis, dec. 548. num. 2. in fine. 730

Focularare.

Focularibus ab absentibus nūm iura, & collectæ sint exigenda per ipsas vniuersitates, à quibus recesserunt, ac si non recessissent, in obser. ad dec. 208. n. 1. in fine. 312

Fœmina.

Fœmina hæres instituta in feudo, licet sit incapax successionis illius, est tamen in possessionem immitenda, decif. 359. num. 3. in fin. & in obser. num. 4. 481

Fœmina an succedere possit in officio concesso pro se, & hæredibus, vel pro vno hærede, decif. 381. n. 3. & in obser. num. 2. 511. & decif. 582. n. 2. & in obser. num. 3. 512

Et an fœmina possit nominari in officio concesso cum facultate nominandi hæredem, in d. obser. n. 3. 512

Et an possit seruire per substitutum si sit nominata hæres in officio, vel successerit ab intestato, in d. obser. n. 3. in med. & n. 5. 513

Fœminæ nūm veniant appellatione suorum in statuto puniente patrem, & suos, dec. 350. n. 2. 469

Foriudicatio, & Foriudicatus.

Foriudicationis sententia lata in Magna Curia Vicariæ contra Vassallum, qui demum in vinculis traditus est, an possit Baro comparere, & huius causæ petere remissionem, decif. 268. n. 1. & 2. & in obser. num. 1. 374

Foriudicatus declaratus per Magnam Curiam Vicariæ si fuerit per eandem carceratus an possit allegare nullitatem foriudicationis prætextu incompetentiæ iudicis, & petere remissionem ad iudicem competentem, decif. 267. numer. 2. & in obser. numer. 1. 373

Foriudicari an quis possit pro contumacia legitime contracta, d. dec. 267. n. 2. 373

Index Rerum,

Forum.

- Forum quibus ex causis, quis sortiatur, in obser. ad dec.
191. n. 3. cum sequentib. 276
Forum an quis sortiatur ratione quasi contractus; in
d. obser. n. 7. 277

Frater.

- Frater fratrem alere an, & quando cogatur, decif. 471.
num. 2. in fine. 627
Frater in feudo nouo an succedat fratri, si sit concessum
pro se, & hæredibus ex corpore, dec. 89. num. 1. 134.
& in obser. ad dec. 195. n. 2. 281
Et quid dicendum in Regno nostro stantibus gra-
tias à sua Catholica Maiestate concessis, & siue sit
frater vtrinque coniunctus, siue consanguineus,
siue vterinus, in obser. ad decif. 89. n. 1. 134. & in ob-
ser. ad dec. 407. n. 1. 542. & decif. 411. n. 2. 548. & in
obser. n. 1. 549
Et an succedat frater exclusis nepotibus ex fratre,
stantibus gratiis prædictis, in d. obser. ad decif. 407.
num. 1. 542
Frater in feudo nouo an succedat fratri, si sit concessum
in forma larga nempe pro se, & hæredibus
simpliciter, assensus verò sit præstitus in forma stri-
cta, scilicet pro se, & hæredibus ex corpore, d. decif.
89. n. 2. & in obser. n. 2. 134. & decif. 204. n. 1. & 2.
291. & in obser. n. 1. 292
Frater in Regno an teneatur sororem suam ruptui tra-
dere, eique assignare dotem de paragio, decif. 275.
num. 2. 382
Et quando teneatur illi ad portionem vitilem, d.
num. 2.
Frater an, & quando succedat fratri, qui decessit su-
perstite filio, qui etiam intra paucos dies post mor-
tem patri paterna non agnita hæreditate similiter
mortuus est, in obser. ad decif. 551. n. 3. 737
Et quid dicendum si filius iste fuisset emancipatus,
& descendentes suos non haberet, in d. obser.
num. 3.
Frater patruelis an succedat sorori patrueli in feudo
saltem attentata gratia per Cæsaream Maiestatem,
huic Regno concessa, decif. 315. numer. 1. 428. &
decif. 351. numer. 1. & 2. 469. & in obser. numer. 1.
470.
Frater primogenitus pretium feudi noui cum fratre
secundogenito, an, & quando teneatur conferre, in
obser. ad decif. 534. num. 1. in fine. 713
Et vide in verb. *Collatio*.
Frater si bona non habeat hæreditaria, an possit pa-
trêm obligare feudi pro dote sororis, in obser. ad
decif. 45. n. 5. 62
Frater tertio genitus, an possit petere à fratre secundo-
genito, qui primogenito successit, vitam, & mili-
tiam, si illam à communi patre sit consequutus,
decif. 471. numer. 1. & 2. 626. & in obser. numer. 1.
627
Et an petere possit partem pretij erogati à fratre
in emptionem feudi noui, in d. obser. n. 2.
Frater vterinus an succedat simul cum sorore vterina
in bonis matri obuentis per filium ipsi vtrinque
coniunctum, in obser. ad decif. 58. numer. 2. in fine.
83
Frater duos si fuerint à Rege de feudo inuestiti, quo-
rum vnus sine liberis decedat, nùm superstes suc-
cedat per ius accrescendi, decif. 195. num. 1. & 2. & in
obser. n. 1. & 2. 281
Et quid dicendum in Regno, stantibus nouissimis
gratiis illi per Regem concessis, in d. obser. nu-
mer. 2.
Frater secundogeniti an teneantur contribuere pri-

mogenito in oneribus contractis occasione feudi,
decif. 144. num. 1. & in obser. numer. 1. & 2. in fine.
211.

Frater si bona parentum in commune, & indiuisa
retinuerint, vt in his emolumentum, & damnum
commune sentirent, an teneantur redigere in com-
mune quæ sita aliundè, in obser. ad dec. 524. num. 1.
in fine. 696

Fratri defuncto, superstitibus fratribus, sororibus, &
ascendentibus iure municipali Neapolitano atten-
to, an solum succedant fratres, & ascendentes ex-
clusis sororibus, in obser. ad decif. 417. numer. 4.
558

Et quid dicendum attento iure communi, in d. ob-
ser. num. 4.

Fraus.

Fraus carentiæ prolis an, & quando nullam reddat
subinfestationem, in obser. ad dec. 522. n. 3. in fine.
694

Fructus.

Fructus, ciuiles, prout sunt pensiones damnorum, Af-
fectus, Magistratus, Molendinorum, herbagiorum
&c. quomodo sint diuidendi inter hæredes feudata-
rij in allodio, & fiscum mortuo feudatario, decif.
265. numer. 1. & 2. 371. & in obser. numer. 1. & 2.
372

Et quomodo diuidantur pensiones quæ soluuntur
quolibet mense, vel tertiatim d. n. 2.

Et an omnia iura, que de fructibus loquuntur lo-
cum habeant in pensionibus d. n. 2. in fine.

Fructus dicuntur, qui deductis expensis supersunt, dec.
270. n. 2. in fine. 376

Et an id procedat siue verbum (*Fructus*) proferat-
ur à lege, siue ab homine, in obser. ad dec. 300. n. 3.
411

Et quid dicendum in tributo debito Regi ratione
vniuersalis domini, quod habet in Regno, & in ap-
pretio, quod singulis annis fit ab vniuersitatibus
pro solutione fiscalium, in d. obser. num. 3. in fine.
412

Fructus eo ipso, quod sunt collecti, & à solo separati
in dominum transeunt conductoris, & de ipsis sol-
uere tenetur gabellam, licet sit conductor prædij
Ecclesiastici, decif. 32. numer. 1. vers. *hæc distio*.
41

Fructus feudi, ad quem spectent, si feudatarius decedat
ante, vel post Kalendas Martij, & feudum deuoluat-
ur ad dominium, decif. 246. num. 1. & in obser.
num. 1. 353

Et quid dicendum, si feudum deuoluatur ad agna-
tum, qui hæres non est in allodio, in d. obser. nu-
mer. 2.

Fructus pendentes tempore, quo venditor fundum vi-
gore pacti de retrouendendo, quomodo sint diui-
dendi inter ipsum venditorem, & emptorem, decif.
338. n. 2. & in obser. n. 3. 455

Fructus rei iudicatæ nùm faciat suos creditores sequuta
sententia adiudicationis, & appretio, decif. 252. n. 2.
359

Fructus rei legatæ, à quo tempore legatario debeantur,
dec. 62. n. 1. & in obser. n. 1. 88

Et quid dicendum in legato relicto ad pias causas
pro dote, vel minori, in d. obser. n. 2.

Et si legatum sit purum, an debeantur legatario à
die aditæ hæreditatis, decif. 582. num. 1. in fin. obser.
num. 3. 779

Et quid dicendum in legato sub conditione relicto,
d. n. 1. in fine.

Fructus si debeantur Officio iudicis, an peti possint
post

post sententiam, in obser. ad decif. 55. numero 3.
77
Fructus si debeantur iure actionis, nùm post sententiam peti possint, in d. obser. n. 3.
Fructus si petantur vna cum re, & iudex condemnans reum ad rei restitutionem, nihil dicat de fructibus, an, & quando amplius peti possint, in d. obser. num. 3.
Fructuum liquidatio, & pretium victualium, nùm relinquatur iudicis arbitrio, decif. 127. num. 1. in fine.
187

Frumentum.

Frumenti pretium an possit per Principem taxari, & taxa obliget in conscientia, itavt contraveniens teneatur sub peccato mortali restituere excessum pretij, in obser. ad dec. 217. n. 2. 311
Frumentum emi, & victualia an possint ante tempus messium, in d. obser. n. 1.
Frumentum & hordeum, ne quis emere possit causa illud reuendendi, & commercium habendi, sed tantùm pro suæ domus indigentia, an possit per Principem, vel statutum prohiberi, d. decif. 217. num. 1. & 2. 310
Frumentum extrahere si quis per bannum prohibeatur, & deinde cum frumento in itinere inueniatur, antequam tamen ad locum prohibitum perueniat, an dicatur contravenisse banno in obser. ad decif. 552. num. 2. 738

Fuga.

Fuga alicuius è ciuitate, vbi delictum perpetratum est, an, & quando indicium faciat ad torturam, decif. 44. n. 5. 59. & in obser. n. 4. 60
Fuga delinquentis an contra eum plenam, vel semiplenam faciat probationem, vel sufficiens indicium ad torturam, in obser. ad decif. 257. n. 1. 364
Et quid dicendum si delinquens aufugerit post informationem captam, & sic formatam inquisitionem, in d. obser. n. 1. in medio. 365

Functiones fiscales.

Functiones fiscales alicuius Terræ à Rege Baroni si sint concessæ; augmentum proueniens ex futura numeratione, an erit Baronis, vel Regiæ Curiæ, decif. 342. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 459
Functiones fiscales nùm comprehendantur in amplissima restitutione omnium bonorum feudaliu, & allodialium virtute induktus generalis, si in dicta restitutione excipiatur aliqua terra cum iuribus, & pertinentiis suis ac integro statu, & functiones prædictæ spectarent ad ditam Terram, decif. 172. n. 1. & 2. 250. & n. 4. 251
Functiones fiscales nùm comprehendantur, vendita Terra, vel castro cum iuribus, & pertinentiis suis, & cum integro statu, in obser. ad decif. 172. num. 1. 251
Functiones fiscales an sint de regalibus, & in generali includantur dispositione, d. n. 1. 250

Fundacum.

Fundaci ius, nùm sit solvendum de mercibus semel fundacatis, dec. 314. n. 1. & 2. 427

Fundus.

Fundus an censetur obligatus ex eo quod in instrumento legitur fuisse data mutuo censu super fundo, decif. 576. n. 2. 769

Fundus ex pecunia dotali emprus, vide in verb. *Prædium.*
Fundus an præsumatur allodialis, si probetur taliter fuisse tentum, & possessum per tempus immemorabile, in obser. ad dec. 280. n. 2. 389

Funerum impensa.

Funerum impensæ an præferantur omnibus defuncti creditoribus, etiam expressam hypothecam habentibus, decif. 486. n. 1. & 2. & in obser. num. 2. 644

Furata, & furtiua res.

Furatam rem si quis bona fide, & procul ab omni dolo emat, si deinde dominus compareat, & rem vendicat, an teneatur exbursare Emptori pretium, quod impendit, in obser. ad decif. 207. n. 2. 296
Furtiua res si penes aliquem reperiatur, an teneatur ostendere à quo rem habuit, aliàs præsumatur fuisse ab eo subtractam, d. decif. 207. n. 2. circa medium, & in d. obser. n. 1. 295
Et an possit iudex contra eum ad torturam deuenire, num. 2. in fine. 295

G

Gabella, cui gabelloto soluenda, nùm illi, qui erat tempore celebrati contractus, an illi, qui erat tempore purificatæ conditionis, si mercium venditio facta fuerit sub conditione, vel ad diem &c. decif. 189. n. 2. circa finem. 272
Gabella imponi an possit ab Vniuersitate, absque Principis interuentu, decif. 235. n. 3. circa medium. 338.
Gabella imposita pro comestibilibus ad beneficium Ciuitatis, nùm sit soluenda per forenses pro comestibilibus, quæ ad propria immittunt domicilia, dec. 544. n. 1. & 2. 724
Gabella in ciuitatibus, & Terris huius Regni Neapolis, an possit imponi, solo Regis assensu accedente, vel etiam requiratur summi Pontificis, decif. 53. n. 1. & 2. 73. & in obser. n. 1. 74
Gabella noua an dicatur, si Princeps gabellæ antiquæ aliquid augeat, vel diminuat, dec. 258. n. 2. in medio. 365
Gabella serici Calabriae omnino in Ciuitate Cosentini solui debet, dec. 552. n. 2. 738
Gabella si secundum vnam qualitatem contractus sit soluenda secundum verò aliam minimè, an attendi debeat qualitas, secundum quam non soluitur gabella, dec. 544. n. 2. in medio. 724
Gabella si sit imposita super pretio alicuius rei, vt exigatur ad rationem tot pro centenario, si deinde ob aliquam causam noua imponatur gabella super eodem pretio rei, an ista noua gabella sit soluenda, habito respectu ad pretium rei cum dicta gabella antiqua, vel solum habito respectu ad verum pretium rei, dec. 394. num. 1. & 2. 525. & in obser. numer. 1. 526
Gabella si imponatur à Rege verbi gratia quinque granorum pro libra serici, alterique concedatur, deinde alia imponatur gabella vnus Caroleni, ad quemnam spectent contra banna, & intercepta ad concessionarium, vel ad Regem, decif. 28. numer. 1. & 2. 36
Gabellâ nùm sit soluenda pro rebus exercitui paratis, & quæ deseruiunt victui, & alimonie nautarum, & militum Regiarum Triremium, pugnantium contra inimicos Christianæ Religionis, decif. 548. nam. 2. in medio. 730
Et quid dicendum si in impositione esset dictum
non

Index Rerum,

- (*non obstante privilegio*) dicto numero 2. in medio.
- Et an sit soluenda gabella pro victualibus, quæ emuntur pro victu nauigantium super dictis triremibus d.n.2. in fine.
- Gabella si non soluat in loco, vbi exigi solitum est ob ignorantiam illius, qui soluere debet, an fiat locus pœnæ fraudatæ gabellæ, & res incidat in commissum, decif. 552. num. 1. & 2. & in obser. num. 1. 738
- Gabella, siue ius Dohanæ vbi solui debeat si mercium venditio fuit facta in vno loco, & illarum traditio in alio, dec. 189. n. 1. 272
- Gabella super re aliqua imposita, & per Regem alteri concessa, vel vendita, si deinde per Regem progressu temporis augeatur, ad quem spectet augmentum prædictum, dec. 258. num. 2. & in obser. num. 1. 365
- Gabellam si Rex imponat super re aliqua, eamque alteri concedat, an aliam super eadem re possit imponere, decif. 28. n. 1. & 2. in fine. 36
- Et an si rescindendum damnum, & præiudicium, quod infertur domino primæ gabellæ ex impositione secundæ, si prima sit alteri concessa d. num. 2. in fine.
- Gabellam soluere an teneatur Ciuitas pro frumento, ad vsu ciuium empto, urgente penuria, si gabellam ipsam Ciuitas vendidit, vel locauit, dec. 277. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 384
- Gabellam soluere laico an teneatur Colonus partiaris Clerici, vel Ecclesiæ pro sua portione fructuum, quando ab Ecclesia eius bona in afflictum dantur, decif. 192. n. 2. in fine. & in obser. n. 2. 278
- Gabellam soluere in ingressu Ciuitatis an teneatur conductor prædiorum Ecclesiæ pro fructibus in dictis prædiis collectis, & quos in Ciuitatem, vbi gabella soluitur, introduxit, decif. 32. num. 1. 41. & in obser. n. 1. 42
- Gabellam soluere an teneatur fiscus pro rebus emptis, ad seruitium Regiarum Triremium, si sit imposita per ciuitatem cum Regis assensu, eo expresso, & statuto, vt ab illa nemo esset exemptus, quouis privilegio munitus, etiam clauso in corpore iuris, decif. 548. num. 1. & 2. & in obser. n. 1. 730
- Gabellam soluere an teneatur Rex, qui assensum præstitit impositioni illius, eo expresso, vt nemo immunis esset, quouis privilegio munitus, etiam in corpore iuris inserto, in d. obser. num. 1. 730
- Gabellam soluere an, & quando teneantur emptores rerum confiscatarum, ementes à fisco, in d. obser. num. 5. 731
- Et vid. in verb. *Empiores.*
- Gabellam non soluens ad portam, nùm animum eam fraudandi habere præsumatur, decif. 552. numer. 2. 738
- Et quid dicendum si gabella esset insolita, & prorsus incognita, d. n. 2.
- Gabellarum impositio est de regalibus, & solè Principi referuata, dec. 388. n. 2. 518
- Et an illarum impositio, & exactio sit odiosa, omnique iure damnata, dec. 544. n. 2. 724
- Gabellarum à solutione nùm sit immunis fiscus, cum res aliquas emit, decif. 314. num. 2. & in obser. n. 1. 427
- Et quid dicendum de Ecclesia emente, an sit immunis, in d. obser. n. 2.
- Gabellas fraudulentas Canonice impositas, an peccent mortaliter, & teneantur ad restitutionem, in obser. ad dec. 544. n. 2. 725
- Gabellas nouas imponere, an sit licitum Imperatori, & Regibus, dec. 53. n. 2. 73
- Et an Bulla Cœnæ Domini in cap. 5. prohibens imponi noua Datia, & gabellas comprehendat Imperatores, & Reges superiorem non recognoscentes, d. decif. 53. num. 4. & in obser. n. 2. 74
- Et an peccet mortaliter Princeps nouas imponendo gabellas, & vectigalia absque legitima causa, in obser. ad dec. 544. n. 1. 724
- Gabellæ constitui an possint absque Principis consensu, dec. 111. n. 4. 165
- Gabellæ & dohanæ possideri an possint absque titulo, decif. 543. n. 2. in medio. 723
- Gabellæ immunitas, vide in verb. *Immunitas.*
- Gabellæ Vniuersitatum, Terrarum, Castrorum &c. an sint in æstimo ponenda, quod vulgò (*Carastum*) appellamus, decif. 27. n. 1. & 2. 35
- Gabellæ nùm veniant appellatione bonorum stabilium, d. n. 1. vers. *Pro exteris*, & in obser. n. 2. 35
- Gaeta, siue Cayeta Ciuitas.*
- Gaetæ siue Cayetæ Ciuitas amplissimis gaudet priuilegiis immunitatis ab omnibus impositionibus, & collectis ordinariis, & extraordinariis impositis, & imponendis, decif. 130. per totam 192. & in obser. num. 4. 193
- Et nùm sit etiam immunis à Donatiuorum præstatione, d. dec. 130. n. 2.
- Et nùm sit quoque immunis à solutione granorum quinque, & vnus imposita pro sustentatione Militiæ æquestris huius Regni, in d. obser. n. 4. 193
- Generale, & Generalis.*
- Generalia verba an, & quando ad specificata referri possint, salua ratione recti sermonis, decif. 332. n. 2. 447
- Et an, & quando restringantur ad expressa d. numer. 2.
- Generalis Regiarum Triremium huius Regni Neapolis, an cognoscere possit de omnibus delictis, quæ per illarum milites patrantur tam in Terra, quam in Mari, decif. 81. num. 2. & 3. & in obser. numer. 1. & 2. 118
- Et an, & quando teneatur reddere computum de his, quæ spectant ad suum officium, dec. 29. num. 1. & 2. 37
- Generalis Regiarum Triremium huius Regni proprias habens triremes sub stipendio tamen Regis, an possit in illis recuperare condemnatos per Officiales Baronum, dec. 434. n. 1. 582
- Genus.*
- Generi per speciem non derogatur, quoties species in augmentum generis posita est, dec. 289. n. 2. 399
- Gratia.*
- Gratia ad beneplacitum concessa, nùm de per se sit reuocabilis, & morte concedentis expiret, in obser. ad dec. 511. n. 1. 677
- Et quousque duret, in d. obser. n. 2.
- Gratia alicui concessa per litteras, vel per Nuncium, vt ei profit nùm præsentare debeat litteras prædictas, vel Nuncium, decif. 223. n. 2. in fine. 319
- Gratia concessa Officio semper dicitur realis, dec. 557. num. 2. in medio. 746
- Et an censeatur data Officio, vel personæ si quis vti Officialis Principis gratiam supplicauerit, d. n. 2. in medio. 746
- Gratia concessa per Principem nùm reuocari possit, in

inaudito concessionario; dec. 183. n. 2. 263. & in obs. num. 2. 264. & dec. 184. n. 2. 266

Gratia concessa per Principem prædecessorem, nùm possit per Principem successorem reuocari, in obser. ad decif. 481. n. 2. 639

Gratia concessa per Principem suo subdito, nùm possit per testes probari vel solum per scripturam, decif. 435. n. 1. & in obser. n. 1. 584

Et an qualitas gratiæ possit per testes probari d. n. 1. in fine.

Gratia concessa per Regem, si infra annum in Regno non fuerit præsentata in Regia Cancellaria, an efficiatur nulla, decif. 481. n. 1. verf. dicebat 638. & in obser. n. 1. 639

Gratia concessa per Regem nostrum Catholicum Mulieribus Neapolitanis, vt in obligatione bonorum feudaliu viri pro dotium conseruatione & restitutione, assensus censeatur præstitus, nùm locum habeat in antefato, dec. 368. n. 2. in fin. & in obser. n. 3. 493

Et an hæc gratia profit patri mulieris nuptæ, cui dos erit restituenda, dec. 377. n. 2. 504

Et vide in verbo *Assensus Regius.*

Gratia concessa per verba amplissima, nùm comprehendat naturales tantum dec. 250. n. 2. 357

Gratia de sui essentia, an requirat scripturam, dec. 166. num. 2. 241. & dec. 184. n. 3. 266. & in obser. n. 2. 267

Gratia diuersa continens capitula, si sit subreptitia respectu vnus tantum, quando vitietur in totum, & quando respectu illius capituli tantum, dec. 317. n. 1. & 2. 429. & dec. 319. n. 2. 432

Gratia facta à Principe si fuerit iuramento munita, nùm reuocata censeatur si de ea specialis mentio in reuocatione non fiat, in obser. ad dec. 184. n. 3. 267. & dec. 481. n. 1. in medio. 639

Gratia in dubio nùm præsumatur realis, vel personalis, dec. 557. n. 2. 746

Gratia in gratiosis, nùm per quamlibet subreptionem sit ipso iure nulla, dec. 317. n. 2. 429

Et efficiatur nulla si subreptio consisteret in tacendo factum alienum, quod probabiliter impetrans ignorasset, d. n. 2.

Et an faciat subreptionem id quod taceretur, si sit nimis generale, & satis notorium, d. n. 2.

Et vide in verb. *Subreptio.*

Gratia mediante contractu concessa, etiam de futuro, & quæ dicitur expectatiua, an reuocata censeatur, generaliter reuocatis omnibus gratiis de futuro, & expectatiuis, dec. 481. n. 1. in medio. 639

Gratia remuneratoria seruitiorum causam habeo onerosam, & an reuocata censeatur per generalem reuocationem, dec. 184. n. 5. 266. & in obser. num. 3. in medio. 267

Gratia summi Pontificis nùm solum per scripturam probari possit, dec. 166. n. 2. 241

Guidati.

Guidati vid. in verb. *Asscurati.*

H

Hebrai.

H Ebreorum bona deprædari nùm possint, & deprædata an spectent ad Prærogem, vti capitaneum generalem, in obs. ad dec. 77. n. 2. in fine. 113

Hæredis appellatio.

Hæredis appellatione in inuestitura feudi contenta, nùm veniat hæres sanguinis, vel extraneus, si feudo inuestitus legitimos ex vxore non potest habere filios, dec. 510. n. 2. in fine. 675. & in obser. n. 1. 676

D. De Marinis obseru. ad decif. D. Reuerterij.

Hæredis appellatione iure communi feudorum solus hæres sanguinis venit, in d. obser. n. 1.

Hæredum appellatione in materia non transmissibili, nùm intelligatur solum de primo hærede, decif. 363. num. 1. 487

Hæredum appellatione an veniant omnes hæredes in infinitum d. decif. 363. n. 2. & in obser. n. 1. & decif. 520. n. 2. 690. & in obser. n. 3. 691

Hæredum, & successorum appellatione an veniant tam masculi, quam foeminae, & etiam extranei, decif. 197. num. 2. & in obser. n. 1. 283

Hæredum viri bona nùm sint obligata vxori pro dote, si ipse vir non solum sua, sed etiam suorum hæredum bona obligauerit, in obser. ad decif. 565. n. 1. in medio. 757

Et an hæc obligatio, seu hypotheca in bonis hæredis incipiat à die aditæ hæreditatis, in d. obs. num. 1. in fine.

Hæredum propria bona an valeat testator obligare pro obseruantia contractus, & creditor deinde possit super his bonis hypothecaria actione experiri, d. decif. 565. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 757

Hæreditaria onera, & pecunia.

Hæreditaria onera quomodo inter hæredes diuidenda, si ex aliqua consuetudine (provt est Neapoli) vel statuto proximiores ex parte patris succedant defuncto in bonis paternis, vel à defuncto quæsitis, proximiores verb ex parte matris succedant in bonis maternis, in obser. ad dec. 144. n. 2. 211

Et quomodo sint diuidenda onera prædicta, si aliqui succedant in bonis immobilibus, & aliqui in bonis mobilibus, in d. obser. n. 2.

Hæreditaria pecunia si sit conuersa per hæredem in proprios suos vsus, deinde hæreditas alteri sit restituenda, nùm pecunia prædicta restitui debeat vna cum interesse, & qua actione, dec. 131. n. 2. 194

Hæreditas.

Hæreditas si sit auferenda ab indigno ob delictum in defuncti personam commissum, an spectet ad sequentem in gradu, vel ad fiscum, in obs. ad dec. 519. num. 4. 589

Hæreditas si sit delata fisco, qui postea seruus poenæ fuit effectus, si restituatur à Principe, nùm illud ius recuperet, dec. 233. n. 3. circa finem. 335

Et an hoc ius delatum possit Princeps vni auferre, & alteri dare ex potestate Ordinaria, in obser. ad d. dec. 233. n. 2. 335

Hæreditatis delatæ ius an sit in esse deductum, formatum, ac à lege approbatum, & infra annum ad hæredes etiã extraneos transmittatur, d. n. 3. circa finem. 333

Hæres.

Hæres, & successores (*verba*) si cumulentur nùm per verbum (*hæredes*) designetur hæres vniuersalis, & per verbum (*successores*) designetur hæres particularis, in obser. ad dec. 419. n. 2. 562

Hæredis grauati bona an sint tacite obligata fideicommissario pro mala administratione bonorum fideicommissi subiectorum, in obs. ad dec. 270. n. 2. 376

Hæres administratoris rerum fiscalium, puta Perceptoris prouinciæ &c. si condemnetur ad restitutionem pecuniarum, per defunctum exactarum, nùm possit simul condemnari ad interesse, decif. 65. n. 1. & 2. 91

& in obser. n. 1. 92

Et quid dicendum si sit hæres cum beneficio legis, & inuentarij, d. dec. 65. n. 3. 92

Hæres cum beneficio legis, & inuentarij ad poenas non tenetur, nisi lite contestata, d. n. 3.

PPPpp

Et

Index Rerum,

- Et an teneatur ad interesse d. n. 3. & in obser. n. 2. circa med. 92
- Et quid dicendum si hæres esset pupillus, in d. obser. num. 2. circa medium.
- Et quid dicendum si interesse debeatur officio iudicis in d. obser. n. 3.
- Hæres declaratus in tribunali nostro Neapolitano licet sit forensis puta mediolanensis &c. an fortiatum forum Neapolitanum, vt in eo sit à creditoribus, & legatariis conueniendus, in obs. ad dec. 191. n. 7. 277
- Hæres, & filius in materia feudi, & emphyteusis sinominalunt, in obser. ad decif. 381. n. 1. 511
- Hæres ex testamento præsumitur legisse testamentum, decif. 286. n. 2. in fin. 395
- Hæres ex transmissione veniens nùm dicatur venire ex sua propria persona, vel vt personam transmittentem repræsentans, in obser. ad dec. 551. num. 1. in medio: 737
- Hæres extraneus nùm succedere possit in officio acquisito ab aliquo pro se, & hæredibus legitimis ex suo corpore descendentibus, dec. 381. n. 2. 510
- Et vide in verb. *Officium*.
- Et quid dicendum si officium sit acquisitum pro se, & vno hærede an veniat hæres extraneus, dec. 382. num. 2. & in obser. n. 1. 512
- Hæres feudatarij ad petendam de feudo inuestituram à Regia Camera, annum habet, & diem, decif. 338. num. 2. 455
- Et an tempus hoc potiùs miserationis causa illi concedatur, d. dec. 338. n. 3.
- Hæres fiduciarius quisnam sit, & nùm nudus dicatur Minister, quæve requirantur, vt quis relictus censeatur hæres fiduciarius, in obser. ad dec. 131. n. 1. 194
- Hæres grauatus de restituenda hæreditate Agnationi an possit eligere quem velit de Agnatis, eique hæreditatem restituere, in obs. ad dec. 478. n. 1. & 2. 636
- Hæres in allodialibus an teneatur contribuere hæredi in feudalibus oneribus, feudi occasione contractis, & signanter pro soluendis annuis introitibus super feudo venditis, dec. 144. n. 1. & in obser. n. 1. 211
- Hæres in feudo pro Releuio Regiæ Curie soluendo ad quam fructuum intra annum perceptorum quantitatem tenetur, dec. 371. n. 1. 497
- Et vide in verb. *Releuium*.
- Hæres in feudo mortem feudatarij Domino denunciare intra quod tempus tenetur, in obser. ad d. decif. 371. n. 1. & 3. 498
- Hæres in peculio Castrensi, & hæres in peculio paganico, quomodo teneantur ad onera hæreditaria, decif. 144. n. 1. in medio. 211
- Hæres nominatus in officio ab Officiali, qui nominandi habet facultatem à Domino concessam, nùm debeat immitti in officij possessionem, non obstante quod defunctus inquirebatur de delicto, pro quo veniret Officio priuandus, in obs. ad dec. 516. n. 1. 685
- Hæres nominatus in officio ab habente potestatem nominandi nùm teneatur de mala administratione nominantis, dec. 70. n. 1. & 2. & in obs. n. 1. 103
- Hæres particularis nùm grauari possit oneribus, decif. 390. n. 4. 520
- Hæres præstare an teneatur vsuras legatario post litem contestatam, si iustam habeat litigandi causam, in obser. ad dec. 540. n. 2. 720
- Hæres si condemnatur ad restituendum bona fideicommissio subiecta, an teneatur pariter ad fructus, quos ex bonis prædictis percepit, in d. obser. n. 1. 720
- Homicidium.*
- Homicidij pœna de iure communi, nùm sit vltimi supplicij, dec. 15. n. 1. 20
- Et quid dicendum de iure Regni, d. n. 1.
- Hospitale.*
- Hospitale nùm cogere possit Monasterium, vel aliã Ecclesiam, sibi adhærentem, ad sibi vendendam partem Viridarij pro se ampliando, vt maiorem numerum possit recipere infirmorum, dec. 284. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 392
- Hospitale an, & quando dicatur locus pius, d. n. 2. in medio.
- Hofes.*
- Hostibus venundari ferrum, frumentum, vel salem, an liceat, in obser. ad dec. 545. n. 6. 726
- Hostium bona mobilia alibi reperta, quàm in libello capta an concedantur occupantibus, dec. 77. n. 3. 117
- Hostium bona siue burgenatica siue feudalia, si capiantur tam in acie belli, quàm extra bellum, illi Dño confiscantur, qui bellum indixit, dec. 183. n. 1.
- Hypotheca.*
- Hypotheca an censeatur remissa, si debitor, consentiente creditore, rem hypothecam dixtraxerit, vel pignus vendiderit, dec. 402. n. 2. 534. & in obs. n. 1. 535
- Et quid dicendum in muliere consentiente, vt Maritus bona hypothecata alienare possit, seu expressè renunciantem iuri hypothecæ, si ipsa mulier indotata remaneret, in d. obser. n. 2.
- Hypotheca an competat secundogenitis super feudis pro eorum vita, & Militia, dec. 576. n. 2. in fine. 769.
- & in obser. n. 1. in medio. 770
- Et vide in verb. *Vita, & Militia*.
- Hypotheca an inducatur per dictionem (*super*) puta si vendantur, vel concedantur tot annua super tali fundo, licet ex alio fundus non appareat hypothecatus, d. n. 2. & in d. obser. n. 1. 769
- Et quid dicendum si in genere dicatur, nempe *super omnibus bonis*, in d. obser. n. 1. in medio. 770
- Hypotheca an inducatur super bonis, & potestate data Creditori, vendendi, pignorandi, & disponendi de bonis, d. n. 2. 769. & in obser. n. 2. 770
- Hypotheca Mariti super bonis soceri à quo die incipiat, nùm scilicet à die initorum capitulorum matrimonialium, vel à die contracti matrimonij, in obser. ad dec. 379. n. 2. 508
- Hypotheca posterioris creditoris an extinguatur per donationem in solutum factam creditori anteriori per debitorem de re vtrique obligata, dec. 20. n. 25. & in obser. n. 1. 26
- Hypotheca, quam habet Mulier super bonis viri pro dote tam tacita, quàm expressa à quo die currere incipiat, nùm à die promissionis, vel potiùs à die, quo viro soluta fuit, d. dec. 379. n. 1. & 2. 507. & in obser. num. 1. 508
- Et nùm incipiat à die contracti matrimonij, in d. obser. n. 1. in medio 3. & 4
- Et à quo die incipiat hypotheca Mulieris pro augmento, in d. obser. n. 4. in fine.
- Hypotheca super re feudali, nùm possit in alium transferri absque Regis assensu, dec. 105. n. 2. 137
- Hypotheca tacita, bona præsentia, & futura comprehendit, dec. 576. n. 3. circa finem. 769
- Hypotheca tacita cum prælatione competens Domino nauis pro Nauulo, nùm competat etiam mutuanti pecuniã pro soluendo Nauulo, dec. 134. n. 2. in fine. 198
- Hypotheca tacita competens Domino domus pro pensione, nùm competat sine prælatione, in obser. ad d. decif. 134. n. 2. 199
- Hypotheca tacita an inducatur ex administratione Mulieris, vt Tutrix, licet Tutrix esse non possit, dec. 576. n. 3. in medio. 769
- Et quid dicendum in quouis tutore, qui defectu suæ personæ tutor esse non potest d. n. 3. in medio.
- Hypotheca tacita solum inducitur in casibus à iure expressis, dec. 270. n. 2. & in obser. n. 1. 376
- Hypotheca

- Hypotheca tacita, vt priuilegium habeat prælationis, quænam concurrere debeant, dec. 134. n. 2. 198
- Hypotheca an tollatur, & ab ea discessum videatur per satisfactionem datam ad fauorem Creditoris, decif. 392. n. 2. in medio. 524
- Hypothecam ad inducendam, nùm attendatur tempus contractus, vel tempus numerationis, si in potestate contrahentis sit, se non obligare, dec. 380. num. 4. in fine 509. & in obser. n. 6. 510
- Hypothecam ad inducendam in bonis Administratoris, vel Officialis ad fauorem fisci, an attendendum sit tempus incepti Officij, vel commissæ fraudis, d. num. 4. in medio. 509. & in obser. n. 5. 516
- Hypothecæ exceptio, vt quis alteri præferatur, an possit opponi etiam post sententiam, in obser. ad decif. 559. num. 2. 748
- Hypothecæ posteriorum creditorum an censeantur extinctæ, si res hypothecata sit vendita sub hasta, & de pretio creditor anterior sit dimissus, in obser. ad dec. 20. num. 2. 26
- Et quid dicendum si creditor anterior emerit, in d. obser. n. 3.
- Hypothecæ super feudo an possit creditor renunciare in augmentum feudi, dec. 105. n. 2. 157. & in obs. n. 2. 158. & dec. 358. n. 1. & in obser. n. 3. 479
- Hypothecæ vis an sit tanta, vt immixtus in possessionem alicuius rei sibi hypothecata ex processu inordinato aut nullo, nullo pacto possit ab eo auferri possessio, nisi prius eidem soluta fuerit pecuniæ quantitas, ob quam in possessionem fuerat immixtus, in obser. ad dec. 72. n. 3. 106

Hypothecaria actio.

- Hypothecaria actio an, & quando censeatur sublata respectu tertij possessoris per pactum de non petendo, dec. 57. n. 2. in fine, & n. 3. 81
- Hypothecaria actio an competat secundogenitis super feudo pro eorum vita, & Militia, in obser. ad dec. 66. num. 4. 95. & dec. 91. n. 1. 36. & in obser. n. 1. 37. & decif. 576. n. 2. in medio. 769
- Et nùm competat sororibus pro paragio sibi debito à feudatario in obser. ad d. dec. 91. n. 2. 137
- Hypothecaria actio extincta per dationem in solutum rei hypothecatae an reuiuiscat, eucta re prædicta, decif. 293. num. 1. 403
- Et quid dicendum fauore dotis, an scilicet reuiuiscat, d. dec. 293. n. 2. in fine, & in obser. n. 1. 404
- Hypothecaria actio à principio in esse deduci nùm possit absque actione personali, in obser. ad dec. 105. num. 3. 158
- Hypothecaria actione agens pro credito recuperando, quod habet super re aliqua feudali, quæ à tertio possidetur, nùm possit repelli exceptione Pragmaticæ editæ Thori, dec. 533. n. 1. & 2. & in obs. n. 1. 711
- Hypothecaria actione conuentus nùm possit lite pendente rem hypothecatam alienare, maximè si agatur iure assistentiæ, dec. 150. n. 1. & 2. 220. & in obs. num. 1. 221
- Hypothecaria actione an possit legatarius legatum consequi, tam aduersus hæredem, quàm aduersus illum, in quem hæres rem legatam transfudit, vel cogatur præcisè actionem intentare reiuendicationis, in obser. ad dec. 582. n. 4. in medio. 780

Hypothecata res.

- Hypothecata res si sit vendita sub hasta, vide in verbo *Hypotheca posteriorum.*

D. De Marinis obseru. ad decif. D. Reuerterij.

I.

Ignorantia.

- I**gnorantia exactionis gabellæ in ciuitate, & Regno Neapolis nùm transeuntem excuset à pœna intercepti, dec. 552. n. 2. & in obser. n. 1. 738
- Et quid dicendum de iure communi, in d. obser. n. 1.
- Et an stetur iuramento transeuntis circa ignorantiam prædictam, in d. obser. n. 1.
- Et quid dicendum si merces non à Domino, sed à Mulione conducto asportentur, qui gabellam non soluit, an iste teneatur Domino ad pretium rerum admissarum, in d. obser. n. 1. in medio.

Immunitas.

- I**mmunitas à collectis ex aliquo priuilegio, an sit quoque immunitas à collecta, quæ ob bellum superueniens nouiter imponitur, decif. 130. n. 2. 192. & in obs. n. 4. 193
- I**mmunitas ex priuilegio ab onere functionum fiscalium, ordinariorum, & extraordinariorum, an censeatur pariter immunitas à solutione donatiui, quod ex aliqua causa, maximè ob Regni tuitionem ab inimicis fit Domino Regi, d. dec. 130. n. 1. & 2. 192. & in obser. num. 1. 193
- Et quid dicendum si factum sit donatiuum, eo expresso, vt nemo sit immunitas quouis priuilegio munitus, d. n. 2. in medio.
- Et quid dicendum si in priuilegio immunitatis expressè legeretur immunitas à donatiuis, in d. obser. num. 1. circa finem.

Immunitas.

- I**mmunitas concessa alicui ab onere soluendi gabellas, nùm semper sit personalis, in obs. ad dec. 32. n. 1. 42
- I**mmunitas concessa Baronibus in Dohanis huius Regni pro fructibus in feudis collectis, nùm comprehendat ipsorum feudorum conductores, in d. obser. num. 3. 42
- I**mmunitas concessa alicui ab onere solutionis fiscalium pro se, & hæredibus, ac successoribus in perpetuum, si concessionarius decedat pluribus relictis filiis, an transeat in quemlibet ipsorum in solidum, vel pro rata iuxta quam concessionario successerunt, dec. 281. n. 1. 389. & in obser. n. 1. 390
- I**mmunitas concessa alicui à solutione gabellæ, & ab aliis iuribus Regiæ Curie debitis, & debendis, an extendatur ad incrementum gabellæ, si illius directus augeri contigerit ob maximam belli necessitatem, decif. 553. n. 1. & 2. 739. & in obser. n. 2. 740
- I**mmunitas concessa alicui pro se & hæredibus, ac successoribus suis, an transeat ad eius filiam hæredem vniuersalem institutam, decif. 197. num. 1. & 2. & in obser. n. 1. & 2. 283
- I**mmunitas concessa genero, & posteris, an transeat ad descendentes per filias fœminas, licet masculi sint, d. decif. 197. n. 9.
- I**mmunitas concessa patri, & filiis, an competat filiis viuo patre, dec. 281. n. 1. circa medium. 389
- I**mmunitas concessa patri ob numerum duodecim liberorum, an extendatur ad munera iam imposita, siue ad debita per Vniuersitatem iam contracta, dec. 438. n. 1. & vers. *Et per Regiam*, & in obser. n. 1. 588
- I**mmunitas concessa per priuilegium Regis Frederici, nùm sit obseruanda per nostrum Regem Austriacum, in obser. ad decif. 553. n. 2. 740
- I**mmunitas concessa rebus, & fructibus feudalibus realibus, & minimè personalis est, in obser. ad decif. 373. num. 1. circa medium. 500
- I**mmunitas concessa simpliciter à gabella nùm extendatur

PPPPP 1

Index Rerum,

- datur ad gabellam in futurum imponendam ex causa noua, & vrgenti, dec. 53. n. 2. in fine. 740
- Immunitas concessa Vniuersitati ab omnibus oneribus ordinariis, & extraordinariis, an extendatur ad gabellas impositas pro constructione Mœniorum, & Militum hospitalitate, decif. 439. n. 1. & 2. 588. & in obser. n. 1. 589**
- Immunitas à gabellæ solutione pro vino, oleo, &c. quæ nascuntur in tali fundo, seu rure concessa alicui pro se, suisque hæredibus & successoribus, an transeat ad successorem singularem in illo fundo, seu rure, in obser. ad decif. 281. n. 1. in medio. 390. & in obser. ad dec. 345. n. 2. 463**
- Immunitas functionum fiscalium, & aliorum onerum realium alicui concessa pro se, eiusque hæredibus, & successoribus vtriusque sexus in perpetuum, num transeat ad masculos ex filiabus descendentes, decif. 345. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 463**
Et an competat filiabus concessionarij, quantumuis nuptis, d. n. 2. in fine, & in d. obser. n. 1. in medio.
- Immunitas non soluendi vectigalia an possit contra fiscum præscribi, decif. 309. num. 2. 422. & in obser. num. 4. 423**
Et quid dicendum in Regno nostro Neapolitano, d. num. 2.
- Immunitas quantumuis ampla à solutione fiscalium, an comprehendat donatiua, in obser. ad dec. 38. n. 1. 50. & in obser. ad dec. 54. n. 1. & 3. 75. & dec. 130. n. 1. & 2. 192. & in obser. num. 1. 193**
- Immunitate Ecclesiastica an sit indignus occidens Principis Consiliarium, prout quilibet læsæ Maiestatis Reus, in obser. ad decif. 416. n. 3. 556**
- Immunitatis concessio, num in dubio ad singularem successorem transitoria sit, in obser. ad decif. 281. num. 1. circa finem. 390**
- Immunitatis priuilegium generaliter concessum, num exemptionem comprehendat à donatiuis, in obser. ad dec. 130. n. 1. 193**
- Impedimentum*
- Impedimentum allegans non excusatur illud probando, nisi simul diligentiam adhibuisse probet, decif. 286. n. 2. in fine. 395**
- Imperium*
- Imperium merum, & mixtum contra Principem præscriptione centenaria solum præscribitur, decif. 299. num. 2. in fine, & in obser. n. 3. 410**
Et quanto tempore præscribatur contra Priuatum, decif. 391. num. 2. vers. *ultimo nec obstat*, & in obser. num. 3. 523
- Imperium merum quanto tempore contra Ecclesiam præscribatur, d. n. 2. vers. *ultimo nec obstat*. 523**
- Imperium merum vti de regalibus sine priuilegio possideri non potest, dec. 467. n. 1. in medio. 622**
- Imperium merum si quis obtinuerit ad Principis beneplacitum, num reuocatum censeatur per generalia verba Const. Regni incip. *Ea qua ad decus*. in obser. ad dec. 511. n. 1. in fine. 677**
- Impubes*
- Impubes incapax est Officij publici cum administratione, dec. 437. n. 2. 587**
- Incapaces, & indigni in quo differant, dec. 96. num. 2. 142. & in obser. n. 1. 143. & in obser. ad decif. 233. num. 1. 335**
- Incapax*
- Incapax si quis sit alterius successione, num bona spectent ad proximiores consanguineos defuncti, vel ad fiscum, d. dec. 96. n. 2. 142**
- Incediarij*
- Incediarij, quorum culpa incendium contingit an, & quando, & quibus pœnis affici debent, in obser. ad decif. 26. n. 1. 34**
- Incestum*
- Incestum committens cum feudataria, ea defuncta num priuetur feudi successione, decif. 519. n. 1. & 2. & in obser. num. 1. 689**
Et quid dicendum si cum illa contraxerit incestas nuptias, d. n. 2. circa finem.
Et an hoc casu fiet locus successorio edicto pro sequentibus in gradu, vel feudum deuoluatur ad fiscum, in d. obser. n. 2.
- Incestum committens, vel cōtrahens incestas nuptias, num priuetur successione bonorum allodialium persona cum qua incestum commisit, vel incestas nuptias contraxit, in d. obser. n. 3. & 4.**
- Indemnitas*
- Indemnitas cautio num sit cum fideiussione præstanda, vel sufficiat solum obligatio illius, qui ad indemnitate[m] tenetur, in obser. ad dec. 82. n. 4. 121**
- Indemnitas promissio num probari possit per testes familiares, & domesticos, dec. 385. n. 2. 515**
Et an probari possit per familiares prælatorum, puta Abbatum &c. d. n. 2.
- Indemnitas promissio num sustineatur de iure, & quando dicatur in esse producta, d. n. 2.**
Et quid importet indemnitate[m] promissio, in obser. ad d. dec. 385. n. 1.
- Indemnitate[m] promissio num possit conueniri non excusso prius principali debitore, d. n. 2. in medio, & in d. obser. n. 1. 689**
- Indicium*
- Indicia, quæ nam sufficiant ad quæstionem inferendam, & num remittantur arbitrio iudicis, in obser. ad decif. 365. n. 3. 489**
- Indicium vt sit sufficiens ad Reum torquendum, num debeat esse probatum, & luce meridiana clarius, in d. obser. n. 3. in fine.**
- Indignitas, & Indignus*
- Indignitas successione, quo iure fuit cognita, num dumtaxat iure communi Romanorum, in obser. ad decif. 96. n. 2. 143**
- Indignus si quis sit ex suo proprio delicto, & non omnino incapax, num bona ab eo auferantur, & fisco applicentur, d. dec. 96. n. 3.**
Et cuiam fisco applicari debeant, num fisco loci commissi delicti, vel loci, vbi bona illa sita sunt, in d. obser. n. 3. 143
- Indulgentia*
- Indulgentia si sit concessa delinquentibus de omnibus delictis patris num censeatur solum remissa pœna, vel etiam delinquens ad bona confiscata restitutus, decif. 546. n. 2. circa finem, & in d. obser. n. 2. 728**
- Indultus*
- Indultus concessus à Rege quantumuis generalis, num comprehendat Officiales in officio delinquentes, decif. 112. n. 3. 167**
- Indultum concedere criminoso quoad pœnam corporalem, quæ fisci, & Reipublicæ vindictam concernit,**

nit, an possit Princeps absque Partis remissione, decif. 236.n.2. in medio. 340
 Et quid dicendum quoad pœnam pecuniariam, d. num.2. in medio.
 Indultus declaratio nùm valeat, si fiat in Dei præiudicium, ipso non citato, decif. 330.n.2. 444
 Indultus generalis ab omnibus patratu delictis, & pœnis incurfis, per Regem concessus, nùm comprehendat omnes suos subditos, tam de Regio Domano, quàm Vassallos Baronum, decif. 546.n.1. & 2. 727. & in obser. n. 1. 728
 Et nùm Rex id facere possit de ordinaria, vel de plenitudine potestate, d. n. 2.
 Indultus generalis à Rege concessus, an & quando comprehendat pœnas pecuniarias prouenientes ex interceptis fraudati vectigalis, vel contrauentione bannorum, quæ ex iusta, & rationabili causa promulgari solent; decif. 549.n.1. & 2. 732. & in obser. num. 1. 733
 Et nùm comprehendat pœnas pecuniarias prouenientes ex incusationibus instrumentorum, & obligationum penès acta Magnæ Curie Vicariæ, in d. obser. n. 2. 733
 Et an per huiusmodi indultum censeatur remissum illud plus, quod ultra statutum pretium ab emptoribus fuerit extortum, vel sit omnino venditoribus restituendum, d. decif. 549.n.2. in medio. 732
 Et an comprehendat pœnas in quas incidunt fidati Regiæ Dohanæ, qui absque Regij Dohanerij licentia herbagia emunt, d. num. 2. in medio.
 Indultu generali, vide in verb. *Abolitione*.
 Indultu an gaudere possit delinquens absque Partis offensæ remissione, decif. 236.n.1. 340
 Indultu vt gaudeat, vel non gaudeat; quis, nùm sit causa merè ciuilibus, decif. 220. num. 2. 313. & in obser. num. 1. 314
 Indultu vt quis gaudere possit ob occisionem alicuius banniti Magnæ Curie, quænam requirantur, decif. 236.n.1. & 2. 340

Industria.

Industria personæ incertæ, & quæ ignoratur eligi minimè potest, decif. 230.n.2. circa finem. 329

Infans.

Infanti si deferatur hæreditas, nùm ei tutor acquirere possit, absque alia rati habitatione, decif. 318.n.3. in fine. 431
 Et si infans tutorem non habeat, an possit iudex illi decernere hæreditatem, consanguineis tamen petentibus, d. n. 3. in fine.

Infideles.

Infidelium bona naufragantium, nùm possint vt naufragata intercipi, decif. 76.n.1. in fine. 111

Infirmus.

Infirmus quantumuis in extremis constitutus, nùm prohibeatur donationem facere inter viuos, decif. 532.n.3. 709

Inhabilis.

Inhabili si Princeps scienter conferat officium, an censeat in illius inhabilitate dispensare, decif. 437.nu.2. & in obser. n. 1. 587
 Et quid dicendum in inferiore ipso Principe, d. n. 2. in medio.

Iniuria, & Iniuriosum.

Iniuria nùm solùm inferatur facto, vel etiam verbis? decif. 50. num. 1. verf. *fuit consideratum*, & in obser. num. 2. 68
 Iniuria nùm reputetur atrox, si infamatoria verba, proferantur in personam Magistratus, d. n. 1. verf. *fuit consideratum*. 67
 Iniuriarum actio quanto tempore præscribatur, in obser. ad decif. 242.n.3. 348
 Iniuriarum pœna nùm remittatur arbitrio iudicis, decif. 50. num. 1. verf. *fuit consideratum*, circa medium. 68
 Iniuriarum pœna quæ sit, in obser. ad decif. 242.n.3. 348
 Iniuriarum pro crimine nùm possit iudex suum extendere arbitrium vsque ad vitæ supplicium, in d. obser. ad decif. 50.n.3. 68
 Iniuriola verba proferens in personam Excellentissimi Proregis, qua pœna sit puniendus, d. num. 1. 69
 Et an sit condemnandus ad perpetuò remigandum, etiam nobilitate concurrente, decif. 50.n.1. verf. *fuit consideratum*, circa finem. 68
 Iniuriola verba qui protulerit in Principem absentem nùm sit plectendus pœna mortis, in d. obser. numero 1. 68
 Iniuriola verba proferens in Regios officiales, qua pœna sit plectendus, decif. 242.n.1.2. & 3. 348
 Iniuriola verba prolata calore iracundiæ, nùm alicuius sint considerationis, in obser. ad d. decif. 242.n.1. 348
 Et an Iniurians calore iracundiæ, si se pœniteat puniri debeat, in d. obser. n. 1. in medio.

Iniuriatus.

Iniuriatus officialis nùm contra Iniuriantem ipsum procedere possit, in obser. ad decif. 242.n.2. 348
 Et vide in verb. *Officialis*.

Inquisitus.

Inquisiti de falso ad veritatem eruendam, an, & quando torqueri, possint, decif. 6.n.3. 9
 Et vide in verb. *Falsi*.
 Inquisito crimine lætæ Maiestatis nùm inquisitione pendente, interdici possit suorum bonorum administratio, decif. 157.n.2. in medio, & in obser. nu. 1. 230

Instantia.

Instantia iudicij cæpta cum feudatario, qui in crimen perduellionis, seu scæloniæ incidit, ob quod omnia illius bona feudalia ad Regiam Curiam reuertuntur, nùm transeat ad fiscum, vel nouum sit instituendum iudicium, decif. 396.n.1. 527. & in obser. num. 1. 528
 Instantia causæ nùm regulariter transeat in successorem singularem voluntarium, in d. obser. n. 2.
 Instantia cæpta per feudatarium de re ad ipsum feudum pertinente, nùm transeat ad emptorem feudi, singularémque ipsius feudi successorem, in d. obser. n. 2. in medio. 528
 Instantia cæpta cum debitore, & possessore in hypothecaria an, & quando transeat in emptorem & singularem successorem ementem subhasta, decif. 171.n.1. & 2. & in obser. n. 1. 249
 Instantia conuiescere debet pendente relatione facienda ad superiorem, decif. 325. in fine. 439
 Instantia in causa ciuili, vel criminali nùm dicatur
 PPP ppp 3 perempta

Index Rerum;

- perempta per lapsum biennij, decif. 139. num. 1. 204
 Et an in causa criminali perempta instantia, perimat etiam ius agendi, d. n. 1. in fine. 204
 Et quid dicendum in causa ciuili, nùm perempta instantia, perimat actio, d. n. 1. in medio.
 Et an perimat instantia in criminalibus, si iustum adfuit impedimentum, quo causa non potuit biennio terminari, d. decif. 139. n. 2.
 Instantia in causis criminalibus in Tribunali Magnæ Curia Vicariæ, & in cæteris omnibus huius Ciuitatis Neapolis, etiam delegatam causam habentibus, an censeatur semper prorogata, nec peremptioni sit locus, in obser. ad d. decif. 139. num. 1. 204
 Instantia in causis fiscalibus an pereat, in d. obser. n. 3. 205. & decif. 178. n. 2. 257
 Instantia in Collaterali Consilio, an pereat, licet causa per plures annos steterit expedienda, decif. 535. num. 2. in fine 713. & decif. 578. num. 1. & in obser. num. 1. 772
 Instantia in Sacro Consilio, nùm pereat per lapsum biennij, in obser. ad d. decif. 578. n. 2. 773
 Instantia in Tribunali Regiæ Camera Summaria an pereat aliquo temporis lapsu, in obser. ad decif. 139. n. 3. in medio. 205
 Instantia licet transeat in successorem vniuersalem, nùm etiam transeat in successorem particularem ex causa voluntaria, decif. 290. n. 2. in fine 400. & in obser. n. 3. 401
 Instantia mota contra rei possessorem nùm transeat in singularem successorem actoris, in obser. ad decif. 171. n. 2. 249
 Instantia an pereat lapsu biennij quoad bona fisco per delictum quæsitæ, decif. 139. numer. 2. in fine. 204
 Instantia perempta in causis criminalibus per lapsum biennij, an non solum acta pereant ordinaria, sed etiam probatoria, ita vt non detur amplius accusandi, vel inquirendi facultas, in obser. ad d. dec. 139. n. 1. vers. *sed in terminis*, in medio. 204
 Et quid dicendum si biennium decurrerit ob inquisiti impedimentum, d. num. 1. vers. *sed in terminis*, in fine.
 Et an perempta instantia inquisitus debeat liberari, d. vers. *sed in terminis*, in fine.
 Instantia, quæ fit post conclusum in causa, nùm causæ impediatur expeditionem, decif. 320. n. 2. in fine. 434
 Instantia an reuiuiscat, reo liberato ex superuenientibus indiciis, & lapso biennio à die decreti interpositi, quod non molestetur, si nouæ superueniant probationes, etiam perfectæ, puta testes de visu, vel confessio ipsius rei, in obser. ad decif. 139. nu. 2. 204
 Instantia an transeat ad fiscum vniuersalem bonorum successorem, decif. 171. num. 2. in medio, & in obser. n. 3. 250
 Instantia nùm transeat ad successorem vniuersalem, vide in verb. *Instantia licet*.

Institor.

- Institoris culpa nùm regulariter noceat Domino in materia commissorum, seu interceptorum, dec. 216. num. 2. 309
 Et quo iure utamur in Regia Camera circa institoris culpam, in obser. ad d. decif. 216. num. 1. 310
 Institoris factum absque culpa, & dolo, vel absque mandato, & scientia Domini an noceat ipsi Domino, d. decif. 216. n. 1. 309

Instructiones.

- Instructionum Regiæ Dohanæ Menepseudum cap. 28. in obser. ad decif. 526. n. 5. 699
 Eiusque reformatio, & declaratio, in d. obser. n. 5. 700

Instrumentum.

- Instrumenta edere, qui tenentur, vel rem reddere, si reculent, quot remedia contra eos per legem sint introducta, decif. 180. n. 2. 259. & in obser. n. 2. 260
 Instrumenta duo si vno eodémque die stipulata reperiantur, vnum pro fisco, alterum pro priuato, nec aliter constet de anterioritate, quoddam prius stipulatum præsumatur, decif. 378. n. 2. in medio. 506. & in obser. n. 2. 507
 Et quid dicendum si alterum instrumentum esset pro muliere concurrente cum fisco pro eius dote recuperanda, in d. obser. n. 3.
 Instrumenta omnia stipulata per Notarium alicuius Baronis Vassallum tam pro, quàm contra Baronem, nùm valeant in Regno nostro Neapolitano, decif. 386. n. 2. & in obser. n. 3. 516
 Et an valeant vt scripturæ priuatæ, d. n. 2. in medio.
 Et quid dicendum si testes non attestentur de stipulatione solemniter facta, scilicet mediante interrogatione, & responsione, sed tantum se referant ad instrumentum, d. n. 2. in medio.
 Et quid dicendum si Notarius habitatione tantum sit subditus, in d. obser. n. 4. in medio. 517
 Et quid dicendum si Baro condere vellet testamentum, an prohibeatur notarius vassallus scribere, in d. obser. num. 4. in fine, & vide in verb. *Notarius Vassallus*.
 Et quid dicendum in obligationibus penes acta ad fauorem Baronis captis, non vt notarium, sed vt baronalis curiæ actuarium, in d. obser. n. 4.
 Instrumenti exequutio, siue liquiditas, vide in verb. *Exequutio*.
 Instrumenti exemplum, vide in verb. *Exemplum*.
 Instrumenti matrix, siue originale si productis prothocollis non reperiat, nùm per hoc, instrumentum præsentatum præsumatur falsum, in obser. ad decif. 320. n. 2. circa finem. 434
 Instrumenti præmium, contrahentium mentem declarat, decif. 231. n. 4. 330
 Instrumenti transumptum, vid. in verb. *Transumptum*.
 Instrumento annullato, num contractus probari possit per testes, decif. 550. n. 2. circa finem. 734
 Instrumento nùm standum sit, decif. 427. n. 1. 571
 Instrumentum originale nùm producere cogatur, qui semel illud in iudicio produxit, exemplum reliquendo in actis, maximè si originale esset amissum, vel combustum, decif. 320. num. 2. 433. & in obser. n. 1. 434
 Et quid dicendum si originale instrumentum esset penes notarium, in d. obser. n. 2. 439
 Instrumentum productum in iudicio, nùm possit per ipsum producentem impugnari tanquam nullum, & falsum, in obser. ad decif. 210. num. 3. in medio. 299

Intentio.

- Intentio Regis, vel Papæ si sit dubia nùm declarari possit per Dominum Proregem, vel declarari debeat per ipsum Regem citata Parte, cuius interest, decif. 487. n. 1. in fine. 645

Intercepta.

- Intercepta eximens è maribus Regionum officialium, qua

qua pœna sit plectendus, decif. 383. num. 1. & 2. 513

Intercepti causa nùm sit ciuilibus, & in ea iudicarij actus sint seruandi, in obser. ad decif. 52. num. 3. in fine. 739

Interdictum.

Interdicto recuperandæ possessionis nùm possit agere reus perduellionis contra fiscum, si probet se possedisse, & spoliatum fuisse, decif. 98. num. 1. & 2. 146

Interdictum vtile recuperandæ possessionis, nùm locum habeat in iuribus incorporalibus, si quis eis de facto sit spoliatus, decif. 493. num. 1. & 2. 652. & in obser. n. 1. 653

Interesse.

Interesse nùm debeatur cessante mora, decif. 514. n. 2. 681

Interesse rei iudicatæ à quo tempore currere incipiat, si fuerit à sententia appellatum, decif. 443. num. 2. 593

Interesse rei iudicatæ ex sententia Regiæ Camerae, & Præfecti prætorio si ab ea fuerit reclamatum, nùm debeatur post quadrimestre tempus à die tamen sententiæ latæ, vel potius confirmatæ, d. decif. 443. n. 1. in fine, & n. 2. & in obser. n. 6. 594

Interesse rei legatæ, vide in verb. *Fructus*, & in verb. *Legatum*.

Interesse an, & quando peti possit, si sententia tantùm lata sit pro sorte principali, & verbum nullum de interesse, decif. 298. n. 2. & in obser. n. 1. 408

Et quid dicendum in iudiciis vniuersalibus prout est in dote, &c. in d. obser. n. 2. 409

Interesse quantitatis debitæ minoribus, vel fisco, nùm statim currat ob moram irregularem, absque alia interpellatione, decif. 514. num. 2. & in obser. num. 1. 681

Interesse quantitatis debitæ minori, nùm currat, si minor legitimam non habeat personam cui debitor soluat, in d. obser. n. 2.

Et quid dicendum si ad debitorem ipsum spectaret tutela, vel cura pupillorum, nùm posset se excusare, quod legitimam personam non habeat, cui soluat, in d. obser. n. 2. in medio.

Interesse, quod ex mora Regio fisco debetur, nùm per sortis receptionem censeatur remissum, in obser. ad decif. 443. n. 3. 594

Interesse quodnam remissum censeatur per receptionem sortis, nùm id, quod debetur ex iudicis officio, vel id quod debetur per conditionem ex lege, in d. obser. n. 3. in fine.

Interesse nùm veniat ex natura sua in actione negotiorum gestorum, decif. 131. n. 2. in medio. 194

Interpellatio.

Interpellatio legis, vel hominis, nùm quodam debeat continere spatium, intra quod debitor suo creditori soluat, decif. 181. n. 2. circa finem. 261. & decif. 514. n. 2. in medio. 681

Et an dictum spatium debeat esse trium, vel quatuor dierum, & non vltra decem, d. nu. 2. in medio. 261

Et an sit decem dierum, vel arbitrio relinquatur iudicis, d. num. 2. in fine. 681

Interpetrari.

Interpetrari legem illius est, cuius est condere, decif. 351. n. 2. 469

Intestatus.

Intestatus decedens, nùm videatur tacitè instituere eum, qui illi ab intestato est successurus, decif. 411. num. 2. in fine 548. & n. 4. 549. & decif. 520. n. 2. circa finem. 690. & in obser. num. 2. 691

Inuentarium.

Inuentarij confectione pendente nùm hæres à defuncti creditoribus molestari possit, decif. 349. num. 2. 467

Et quid dicendum si hæres conueniretur actione reuendicationis, d. n. 2. & in obser. n. 1. 468

Et quid dicendum si conueniretur actione hypothecaria, d. n. 2. in medio, & in d. obser. n. 2.

Inuestiri, & Inuestitura.

Inuestiri de feudo an quilibet possit, licet seruus sit, vel naturalis modò Dominus inuestiens illius sciat qualitatem, decif. 536. n. 2. in fine. 715

Inuestiri an possit quis de feudo, quod primo fit ad Regiam Curiam reuersurum, decif. 316. num. 1. 429

Inuestitura feudi, nùm feudi probet possessionem, in obser. ad decif. 279. n. 2. 387

Inuestitura feudi præsumpta an inducatur, si actus per quos inuestitura probetur, fiant cum eo, qui de nouo posset facere inuestituram, prout est Rex, in obser. ad decif. 558. n. 1. in medio. 748

Et quid dicendum si actus fierent cum eo, qui tali potestate careret, vt est Vicerex, an induceretur inuestitura præsumpta, in d. obser. n. 1. in medio.

Inuestitura tam in Emphyteusi, quàm in feudo semper est attendenda, decif. 381. n. 2. & in obser. n. 1. 511. & decif. 510. n. 1. 675

Inuestituram ad petendam infra annum, & diem à morte feudatarij, quænam causæ successorem excusent, in obser. ad decif. 371. num. 4. 498

Iudæi.

Iudæi confæderati cum Solimano, hostilitatem nobiscum contrahere videntur, in obser. ad decif. 76. n. 2. & 3. 111

Iudæi nùm de iure fuerint expulsi per Regem Catholicum, & Carolum Cæsarem, in d. obser. n. 5.

Iudæi si sint subditi Principi Christiano, nùm possint priuari bonis, effici serui, & intercipi, si naufragium faciant, in d. obser. n. 4. 111

Iudæorum bona ex naufragio intercepta, nùm spectent ad Regium fiscum, vel ad capientes, decif. 77. nu. 1. 111. & n. 2. & in obser. n. 1. 112

Et quid dicendum si essent subditi Principi Christiano, puta Serenissimæ Venetiarum Reipublicæ, in obser. ad decif. 545. n. 8. 727

Iudæorum naufragantium bona, ac personæ, si sint subditi Turcarum dominio nùm dicantur intercepta, & deperdita, ac si essent Turcarum, ipsique Iudæi serui effecti, decif. 76. num. 1. 110, & in obser. n. 1. 111

Iudex.

Iudex alterare, vel minuere pœnam à lege taxatam an regulariter possit, decif. 525. n. 2. 696

Et quid dicendum ex iusta, & legitima causa, & quæ sint causæ iustæ, & legitimæ, d. n. 2.

Iudex coram quo instatur pro exequutione sententiæ per iudicem alterius territorij latæ, nùm possit cognoscere de viribus illius sententiæ, quantumuis sit

Index Rerum,

- sit competens, decif. 502. num. 1. 664. & num. 2. & in obser. num. 1. 665
 Et quid dicendum si de illis iniustitia, & nullitate euidenter appareat ex reuolutione cartarum, d. n. 2. & in d. obser. n. 1. in medio, & n. 2.
 Et quid dicendum in mandato exequutio, quod nos litteras exequutoriales appellamus procedente ex incusatione instrumenti guarentigiati, vel obligationis in forma Camerae, in d. obser. num. 1. in fine.
Iudex num debeat esse clementior lege, decif. 15. n. 1. *verf. dubium.* 20
Iudex ferre sententiam an possit super implicite petitis, & per viam exceptionis, decif. 450. n. 1. in medio, & in obser. n. 1. in medio. 602
 Et an possit proferri sententia super probatis, sed in libello non deductis, in d. obser. n. 2.
Iudex homicidij poenam, taxatam à lege an possit commutare in pecuniariam, decif. 15. n. 2. & in obser. n. 1. 20
 Et quid dicendum si Partis offensae accedat remissio, d. n. 2. & in d. obser. n. 1.
Iudex in atrocissimis delictis à minore commissis, an possit poenam minorare arbitrio suo, decif. 525. n. 1. & 2. 696
Iudex inferior si declaret se nolle ferre sententiam, nisi prius consulto superiore, si deinde illam proferat, superiore non consulto, num sit valida, decif. 37. n. 2. & in obser. n. 1. 48
 Et quid dicendum si processum ad superiorem transmisit, & nullo accepto responso sententiam protulit, an sit ipso iure nulla, d. num. 2. in medio, & in d. obser. n. 1.
 Et quid dicendum si superior, cui relatio fuerit praesentata è viuis discessit, antequam consulerit, an debeat Iudex consultationem expectare successoris, in d. obser. n. 1. in medio.
Iudex inferior si spreto superioris mandato, quod scilicet sibi causa referatur, & nulla facta relatione sententiam proferat, an nulla dicatur sententia praedicta, d. decif. 37. n. 2. circa finem. 48
Iudex inferior si post appellationem, recusationem, vel ante relationem aliquid agat, omne dicitur attentatum, & consequenter nullum, d. n. 2. in fine, & in d. obser. n. 1. in medio.
 Et an haec sententia in casibus praedictis conuallidari possit de consensu Partium, in dicto obser. n. 1. in medio.
Iudex in quibus casibus teneatur ex officio Principem consulere antequam ad causae decisionem deueniat, in d. obser. n. 2. 49
Iudex interueniens in aliquo actu vt Iudex, an in re propria sibi praedudicet, decif. 235. num. 3. 338. & in obser. n. 1. 339
Iudex iudicare an possit in causis, in quibus aliquis suus consanguineus, vel affinis vsque ad quartum gradum patrocinator tam pro actore, quam pro reo, in obser. ad decif. 517. n. 6. 687
Iudex loci destinatae solutionis, num cogere possit debitorem ad soluendum, si aliter illi subditus non sit, decif. 191. n. 1. in medio, & in obser. n. 2. 276
Iudex mandare an possit, vt procedatur in causa cum procuratore, qui talis non est, in obser. ad decif. 224. num. 4. 321
Iudex an, & quando cognoscere possit, num sua sit iurisdictio, decif. 556. num. 1. in medio. 744. & in obser. n. 2. 745
 Et quid dicendum in magistratu seculari supremo, num semper cognoscere possit, an sua sit iurisdictio, in d. obser. n. 3.
Iudex opposita à reo exceptione, num possit sine eius consensu ad vteriora procedere, in obser. ad decif. 31. num. 2. 41
 Et an talem consensum praestare possit procurator sine speciali mandato, in d. obser. n. 2. 41
Iudex pronunciare an possit, vt editio habeatur pro facta in omnibus illis causis, in quibus, quis contumax est in non edendo, decif. 180. n. 2. circa finem. 259
Iudex, qui oppositis exceptionibus ad vteriora procedit, num videatur exceptiones reiicere, decif. 31. n. 6. in medio 40. & in obser. n. 4. 41
Iudex, qui pecuniam recipit vt iuste, vel iniuste iudicet, qua poena sit puniendus de iure digestorum, & authenticorum, decif. 46. n. 3. 63
Iudex ratione contumaciae, num possit negotio imponere silentium, vel solum denegare audientiam, decif. 180. n. 2. in fine. 259
Iudex recusari an possit, vt suspectus in causa alicuius Ecclesiae ex eo, quod rector illius suus est amicus, in obser. ad decif. 153. n. 3. 225
Iudex recusari an possit à tutore eius inimico, nè interueniat in causa sui pupilli, in d. obser. n. 3.
Iudex recusari an possit vt suspectus praetextu, quod alter litigantium sit affinis in quarto gradu vxori ipsius iudicis, decif. 517. num. 1. & 2. 686. & in obser. n. 3. 687
Iudex recusari an possit, si ipse Iudex meus sit inimicus, & coram eo causam habeat Consanguineus, vel affinis meus, in d. obser. n. 4.
 Et an iudicis recusatio extendatur vsque ad decimum gradum affinitatis, sicut extenditur ratione Consanguinitatis, in d. obser. n. 2.
Iudex recusari an possit vt suspectus praetextu quod Aduocatus Partis aduersae sit illi Consanguineus, decif. 153. num. 1. & 2. 224. & decif. 517. n. 2. 686. & in obser. n. 1. 687
 Et quid dicendum si Aduocatus esset Iudicis Gener, d. decif. 153. n. 3. & in obser. n. 1. 225
Iudex recusari an possit vt suspectus, si vni ex litigantibus sit affinis, d. decif. 153. n. 2. in fine, & n. 3. & in obser. n. 2. 225
Iudex recusari vt suspectus ex quibus causis possit, d. n. 2. in medio. 224
Iudex recusari an possit vt suspectus, si ante expeditionem causae votum suum declarauerit, decif. 219. n. 1. & 2. 312. & in obser. n. 1. 313
Iudex recusari an possit vt suspectus post concludum in causa, d. n. 2. circa finem 313. & in obser. ad decif. 517. num. 5. 687
 Et quid dicendum si recusationis causa ita sit notoria, vt nullam requirat probationem, d. num. 2. circa finem. 313
 Et quid dicendum si noua superueniat causa, in d. obser. ad decif. 517. n. 5. 687
Iudicis recusatione opposita, si opponens, in illa succubuerit, an interim dicatur tempus currisse, decif. 578. n. 1. circa finem. 772. & in obser. n. 4. 773
Iudex secularis in multis casibus cognoscere potest de iure patronatus Ecclesiastico, in obser. ad decif. 346. num. 2. 464
Iudex si iudicet in causa propria, qua poena puniatur, decif. 365. n. 4. 488
Iudex si torturam inferat alicui sine causa, & proinde tortus moriatur, qualiter si puniendus, d. decif. 365. num. 1. & 2. 488
Iudex si videat Sempronium occidi à Titio, num possit contra Titium ordinare torturam, si alia non adfuerint indicia, d. n. 2. in medio.
Iudex testium numerum, & multitudinem, num refrenare possit, decif. 384. n. 2. in medio. 514
Iudex vendens rem debitoris ad finem satisfaciendi Creditori

& Verborum.

Creditoribus, an teneatur promittere euictionem, vel solum illa quatuor de quibus per *Glof. in l. i. C. creditor euict. pignor. non deber.* decif. 442. n. 1. 592

Iudices Magnæ Curie Vicariæ in criminalibus incidenter, & in consequentiam cognoscere possunt de causis civilibus, decif. 496. n. 2. in medio. 656

Iudices ordinarij nùm corrigere possint eorum sententiam latam tam in causa civili, quàm criminali prætextu scripturarum nouiter repletarum, decif. 220. n. 2. circa medium. 314

Iudicis arbitrium nùm possit vsque ad mortem inclusiue extendi, dec. 50. n. 1. circa medium, & in obser. n. 3. 68. & decif. 242. n. 3. 248. & in obser. ad dec. 525. n. 1. in fine. 697

Et quid dicendum in iudice ordinario, in obser. ad decif. 50. n. 4. 69

Iudicis arbitrium, vt possit extendi vsque ad mortem inclusiue, nùm requiratur, vt præcedat accusatio offensi legitime facta in iudicio, in d. obser. n. 5. 89

Iudicis competentia, quot modis considerari possit, in obser. ad decif. 191. à num. 3. vsque ad 6. 276

Iudicis competentia nùm possit considerari ratione quasi contractus, in d. obser. n. 7. 277

Iudicis decretum, quo mediante, quis possessionem acquisiuit, nùm satis sit pro titulo vt lite pendente sit in possessione manutendus, decif. 449. n. 1. circa finem 600. & in obser. n. 2. 601

Iudicis factum, factum Partium dicitur, idemque operatur, ac factum Partium, decif. 196. n. 2. in fine. 282

Iudicis officium an, & quando conquireat pendente cursu termini, decif. 413. n. 2. 551

Iudici an, & quando liceat interrogare reos de consociis, in obser. ad decif. 6. num. 2. 10

Iudicium.

Iudicium civile quando sit, vide in verb. *Ciuiles causa.*

Iudicium criminale quando dicatur, vide in verb. *Criminales causa.*

Iudicium an sit civile, vel criminale, si solum agatur contra tutorem, officialem, vel beneficiatum, vt tutela, officio, vel beneficio priuetur, dec. 341. n. 2. 458

Iudicium à filiofamilias intentatum absque patris consensu nùm valeat, dec. 212. n. 1. 301. & in obser. n. 1. 302

Et an conualidetur patris ratificatione, d. decif. 212. n. 2. 301. & in d. obser. n. 3. 302

Et nùm patris consensus interuenire possit in quacunque parte iudicij, etiam post sententiam, d. n. 2. versus finem 301. & in d. obser. n. 3. 302

Iudicium à filiofamilias intentatum absque consensu patris nùm valeat si sit de illis bonis, in quibus pater vsumfructum non habet, in d. obser. n. 1. in medio, & in fine. 302

Iudicium à filiofamilias intentatum an valeat si pater esset absens, & de facili consensus illius haberi non possit, in obser. ad decif. 212. n. 4. in fine. 302

Iudicium mixtum, quando dicatur, decif. 568.

Iudicium sine actione intentatum, an conualidetur, si lite pendente, actio ipsa superuenerit, decif. 389. n. 2. in medio 519. n. 1. 760

Et quid dicendum si actio superuenerit post conclusum in causa, d. n. 2.

Iura.

Iura, & actiones nùm veniant appellatione mobilium, & stabilium adiecta dictione vniuersali (*omnia*), in obser. ad decif. 249. n. 2. 356

Et quid dicendum in donatione bonorum mobilium, & stabilium, nùm veniant iura, & actiones, in d. obser. n. 1. 356

Iura venandi, aucupandi in alieno fundo, aquam hauriendi ex puteo vicini, &c. nùm sint seruitutes, vel

D. De Marinis obseru. ad decif. D. Reuerter.

paeta, & quo tempore præscribantur, in obser. ad decif. 68. num. 1. 98

Iuri canonico magis, quàm civili standum est in materia peccati, decif. 575. n. 2. in medio. 768

Iuri dicendi de nullitate, nùm per pactum renunciari possit, in obser. ad dec. 504. n. 3. 667

Iuramentum.

Iuramenti absolutio, vide in verb. *Absolutio.*

Iuramentum, & fidei protestatio à pari procedunt, dec. 481. n. 1. circa finem. 639

Iuramentum fidelitatis præstitum à Ciuitate, omnes ligat ciues, decif. 183. n. 1. in medio. 263

Iuramentum in donatione appositum, nùm habeat vim clausulæ derogatoriæ, decif. 5. n. 6. 8

Iuramentum nùm operetur, vt verba enunciatiua dispositionem inducant, decif. 35. n. 1. in fine. 46

Iuramentum præstitum per syndicum Ciuitatis, nùm obliget ciues ad reatum periurij, dec. 183. n. 1. in fine. 263. & in obser. n. 1. 264

Iuramentum quoad reatum periurij nùm sit personale, ita vt hæredes iurantis, non afficiat, decif. 238. n. 2. 343

Iuramentum quot pariat vincula, & quo vinculo ligentur hæredes iurantis, d. n. 2. 343

Iuramentum nùm vim habeat clausulæ derogatoriæ, decif. 481. n. 1. circa finem. 639

Iurata dispositio.

Iurata si sit dispositio, an cetera sit reuocata per generalem reuocationem, si de ea specialis mentio non fiat, decif. 481. n. 2. in medio. 639

Iurisdictio, & Iurisdictionalis.

Iurisdictio concedi potest tum in dominium, tum in officium, in obser. ad decif. 466. n. 2. 621

Iurisdictio an comprehendatur sub simplici concessione castri, maxime gratiose facta, decif. 391. n. 2. 522. & in obser. n. 1. 523

Et quid dicendum si castrum de per se iurisdictionem non habeat, & territorium, sed sit sub alicuius Ciuitatis iurisdictione, d. decif. 391. n. 3. 522

Iurisdictio est de Regalibus, & sine titulo possideri non potest, dec. 449. n. 1. in medio. 600

Iurisdictio baiulationis, quam ex Principis concessione habent nonnullæ Vniuersitates pro damnis datis, & cognitione certarum causarum civilium parui momenti, an sit cumlatiue vel priuatiue ad iudices ordinarios, in obser. ad dec. 526. n. 2. 698

Iurisdictio concessa vni specialiter, an censeatur cumlatiue concessa cum ordinario, in d. obser. n. 3. 699

Iurisdictio concessa vni, an censeatur abdicata ab alijs, decif. 7. n. 7. 11

Iurisdictio concessa Dohanerio Regie Dohanæ Menæpecudum Apulie, an sit priuatiue quoad alios, in obser. ad dec. 526. n. 4. 699. & in d. obser. n. 1. vers. *Plus his diebus.* 700

Et nùm hæc iurisdictio sit actiue, & passiue non modo in suos subditos, sed etiam in nō subditos, & etiam Neapolitanos, & priuilegiatos, in d. obser. n. 4. in fine. Et an hæc iurisdictio Dohanerij huiusmodi sit cum derogatione legis vnic. C. quando Imp. inter pupill. & vid. ita vt viduis, pupillis, &c. non competat fori electio, in d. obser. n. 7. & 8. 701

Iurisdictio Dohanerij Regie Dohanæ Menæpecudum Apulie, quod sit priuatiue quoad omnes alios in prima instantia, pronunciatum adducitur per sententiam Regie Cameræ, in d. obser. n. 9. 701

QQQqqq

Iurisdictionis

Index Rerum,

- Iurisdicatio an dicatur excitata, vel potius delegata, si causa committatur iudicibus ordinariis, dec. 556. n. 1.** 744. & in obser. n. 1. 745
- Iurisdicatio in genere sumpta, nùm comprehendat imperium, & iurisdictionem civilem, dec. 568. n. 1.** 760
- Iurisdicatio feudatarij debitoris nùm sequestrari possit ad instantiam creditorum carentium assensu, in obser. ad decif. 503. n. 2.** 666
- Iurisdicatio si sit alicui concessa simpliciter, nùm censeatur sublata iurisdicatio alteri per prius generaliter concessa, vel potius concessa intelligatur cumulatiuè, decif. 526. n. 2. & in obser. n. 1.** 698
- Et quid dicendum si concessa sit iurisdicatio vni specialiter, eo expresso, vt ipse solus, & nemo alter specialiter cognoscat de illis causis specialibus, an censeatur derogata iurisdicatio illis iudicibus, qui iurisdictionem habebant ordinariam in omnibus causis, d. n. 2. in medio, & in d. obser. n. 1.**
- Et quid dicendum si hæc specialis concessio fiat simpliciter, & nõ expresso, vt nemo alter, & c. in obser. n. 1.**
- Et quid dicendum si fieret per verba taxatiua (*in tantum*), in d. obser. n. 1. in fine.**
- Et quid dicendum, si hæc specialis concessio fieret ad supplicationem Partis, non autem ex motu proprio Principis, vel de illius voluntate constaret, nolentis illam ab ordinario auferre, d. n. 2. circa finem.** 698
- Iurisdicatio mixta ad quem spectet, quando in castro vnus habet iurisdictionem civilem, alter verò criminalem, decif. 85. n. 1. & 2. & in obser. n. 1.** 125
- Et qua sit iurisdicatio mixta, d. decif. 85. n. 2.**
- Iurisdicatio, quæ à Rege, vel Barone tam in Ciuitate, quàm in Casalibus exercetur, nùm separari possit, vt vnus eligatur Gubernator pro Ciuitate, alter pro Casalibus, decif. 163. num. 2.** 237
- Iurisdictione concessa, nùm intelligatur concessum quoque territorium, decif. 557. n. 2.** 746
- Iurisdictione concessa, nùm concessa intelligantur omnia ad ipsam spectantia, decif. 243. n. 2.** 349
- Iurisdictione criminali inuestitus, de quibus criminibus cognoscere possit, dec. 85. n. 3. 126. & in obser. n. 10. 127. & 128**
- Et nùm possit prætere iurisdictionem civilem cumulatiuè cum Barone, in d. obser. n. 10.** 128
- Iurisdictionem civilem si quis habeat in aliquo castro, & alter criminalem, de quibus causis officialis vnus, & de quibus officialis alterius cognoscere possit, decif. 568. n. 1.** 760
- Iurisdictionem exercens in vnam personam tantum, alio tamen existente in quasi possessione iurisdictionis vniuersalis, nùm tantum in illam personam dicatur acquisiuisse iurisdictionem, decif. 299. n. 2. in fine.** 409
- Iurisdictionem exercens per tempus immemorabile, etiam cum mero, & mixto imperio, non constituto tamen de titulo hominis, per quod appareret, an in dominium, an verò in officium concessa sit, an fiet locus præscriptioni, & vtile dominium dicatur acquisitum, in obser. ad decif. 466. n. 2.** 621
- Iurisdictionem habens civilem, de quibus delictis cognoscere possit, dec. 85. n. 2. in fine. 125. & n. 3. 126**
- Iurisdictionem habens criminalem in aliquo Castro, an possit appellari illius Dominus, & Baro, in obser. ad dec. 85. n. 5. vers. *ad cuius quidem*, & n. 6. & 7.** 126
- Et adducitur declaratio tempore Regiæ Ioannæ secundæ, in d. obser. n. 7. vers. *id quod pariter*, & num. 8. vers. *Ludovicum*.** 127
- Iurisdictionem habens criminalem, de quibus delictis cognoscere possit, si ex tenore inuestituræ aliud non constet, d. decif. 85. n. 3. in medio, & in obser. nu. 8. vers. *cetera*.** 126
- Et notantur literæ Regis Ferdinandi sub die 24. Septembris 1465. ad factorem Episcopi Cassanensis, in d. obser. num. 11.** 128
- Iurisdictionem habens civilem si intendat emere criminalem, nùm illo obstet aliqua prælatio Vniuersitatis, decif. 215. n. 3. 307. & in obser. n. 2.** 308
- Iurisdictionem habens ex priuilegio in certum genus personarum, nùm possit eandem in alias personas ex præscriptione acquirere, dec. 299. n. 1. & 2.** 409
- Iurisdictionem habens vniuersalem in toto Regno, illaque non vtatur in vno particulari loco, nùm sibi præiudicet, vel potius dicatur etiam vti illa in eo particulari loco per possessionem, & exercitium vniuersale in toto Regno, decif. 313. n. 1. in fine.** 426
- Iurisdictionem iudicis non sui nùm possit quilibet prorogare, etiam non accedente consensu proprij iudicis, decif. 191. n. 1.** 275
- Et quid dicendum in clerico, vel feudatario, an possint iurisdictionem prorogare in alium, quæ non sit persona Ecclesiastica, vel Domino feudi, non consentiente, d. n. 1. circa medium, & in d. obser. num. 1. circa finem.** 276
- Et quid dicendum in vassallo alicuius Regis, cui ligium, & homagium præstitit, prout sunt in Regno omnes vassalli nostri Regis, d. n. 1. in fine.** 276
- Iurisdictionem limitatam si concedat Princeps in certis causis, & personis, nùm prorogari etiam de voluntate Partium, in obser. ad decif. 299. n. 2.** 410
- Iurisdictionem si quis concedat eo expresso, vt concessionarius immediatè teneat à concedente, eique soluat Adoham, & releuium, & deinde impetretur assensus, in quo Rex dicat, vt immediatè illam teneat ab ipso Rege, eique soluat Adoham, & releuium, an valeat concessio, & assensus, decif. 106. n. 1. & in obser. n. 2. in fine.** 159
- Iurisdictionalia absque titulo nùm possideri possint, decif. 540. n. 2. in fine.** 719
- Iurisdictionalia, & regalia nùm præscribi possint per tempus immemorabile, in obser. ad decif. 466. n. 2. in medio.** 621

Ius.

- Ius accrescendi, seu non decrescendi an, & quando locum habeat in feudis, dec. 479. n. 3. 636. & in obser. n. 3. 637. & dec. 536. n. 1. & 2. 714. & in obser. n. 1. 715**
- Et an locum habeat in feudo indiuiduo, & in quo viuunt iure francorū, d. n. 2. 714. & in obser. n. 1. & 2. 715**
- Ius accrescendi in quo differat à iure non decrescendi, in obser. ad decif. 536. n. 3.** 715
- Ius adeundi aliquam hæreditatem, est merè de iure civili, & nùm possit Princeps illud ad libitum tollere, in obser. ad decif. 426. n. 2.** 570
- Ius ad rem, & ius in re quid sint, & nùm facilius tollatur ius ad rem, quàm ius in re, decif. 56. n. 3.** 78
- Ius deliberandi nùm transmittatur in hæredem extraneum, si defunctus hæreditatem non adiuerit, decif. 531. n. 2.** 707
- Et nùm requiratur scientia ipsius defuncti, d. n. 2.**
- Et nùm transmittatur ad fiscum ex aliquo delicto successorem, d. n. 2. & in obser. n. 3.** 709
- Ius fidæ, & diffidæ pro pascendis animalibus in agris alienis, existentibus in territorio Baronis, nùm competat agrorum Dominis, vel ipsi Baroni, decif. 472. n. 1. & in obser. n. 1. 628. & in obser. n. 2.** 629
- Et quid dicendum respectu herbagiorum territorij, seu fidæ in agrestibus herbis, d. decif. 472. n. 2.** 628
- Ius luendi feudum, nùm deuoluitur ad Regiam Curiam, si feudatarius decedat finita linea, vel sine legitimo successore, decif. 374. n. 1. & 2.** 500
- Ius offerendi nùm competat creditoribus aduersus mulierem petentem assurancementum suarum dotium in bonis mariti effecti rebellis, vel foriudicati, dec. 292. n. 1. 402. & in obser. n. 2.** 403
- Et**

Et quid dicendum si vxor petat affecurationem in bonis mobilibus, siue mercibus mariti, in d. obser. num. 2. in fine.

Ius offerendi an competat cuicumque possessori alicuius rei hypothecaria actione conuento, decif. 322. n. 1. 435. & in obser. n. 1. 436

Et num locum habeat in Iudicio affecurationis pro dotibus mulierum, decif. 152. n. 1. circa medium 222. & in obser. n. 3. 223. & dec. 240. num. 2. 345. & decif. 292. 402

Et quid dicendum si mulier pro parua dote retinere vellet rem magni valoris, dec. 204. n. 2. in medio 345. & in obser. n. 1. 346

Ius patronatus.

Ius patronatus Ecclesiasticum si sit adnexum feudo, num eius cognitio spectet ad Iudicem Ecclesiasticum priuatiue quoad Dominum feudi, dec. 346. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 464

Et in quibus casibus Iudex laicus cognoscere possit de Iure patronatus Ecclesiastico, in d. obser. n. 2.

Et an confiscari possit cum vniuersitate bonorum ob rebellionem Patroni, dec. 123. n. 3. & in obs. n. 2. 182

Et an possit Iudex Ecclesiasticus declarare delictum Patroni, & confiscare bona fisco Ecclesie, ob quam Ecclesia patronata remanebit libera, in d. obser. n. 2. in medio: 183

Et an transferatur in heredem extraneum, d. n. 3. circa medium.

Et quid dicendum si Ius patronatus sit quaesitum pro se, & heredibus ex corpore descendentibus, d. n. 3.

Ius patronatus num sit indiuiduum, ita vt si duo sint patroni, quorum vnus efficiatur rebellis, totum accrescat non Rebelli per ius non descendendi, vel confiscetur pro medietate, d. decif. 123. n. 5. 182

Ius patronatus donatio facta laico, si summi Pontificis, vel Episcopi non interueniat beneplacitum, seu consensus, dec. 123. n. 1. & 2. 181. & in obs. n. 1. 182

Et quid dicendum si donaretur aliquod Vniuersale, in quo est Ius patronatus, puta Castrum, vel hereditas, d. n. 2. & in d. obser. n. 1.

Et num possit Episcopi consensus donationem praedictam subsequi, d. n. 2. circa medium.

Et an satis sit tacitus Episcopi consensus in donatione iuris patronatus, qua fit laico, d. n. 2. circa medium.

Iuris patronatus donatio, num reuocetur propter donatij ingratitudinem, d. dec. 123. n. 4. 182

L

Ladislaus.

Ladislaus de Aquino Marchio Quarti, & Baro Cripta Minarda cur fuerit priuatus suis statibus, in obser. ad dec. 56. n. 1. 79. & in obser. n. 3. 80

Laicus.

Laici ementes fructus a Clericis, qui in bonis beneficiorum, & patrimonialibus nascuntur, num sint immunes a iure fundaci, Dohanæ, seu aliarum gabellarum, dec. 18. n. 2. & 3. & in obser. n. 1. 23

Laicus Emphyteuta, vid. in verb. *Emphyteuta.*

Laudum.

Laudum si plura, & separata contineat capita, num possit quoad vnum acceptari, & quoad alterum ab eo reclamari, in obser. ad decif. 256. n. 2. 364

Laudum super feudo latum per Arbitros, num sit nullum si super compromisso Regius non sit impetratus assensus, dec. 361. n. 2. & in obser. n. 1. 483

Et an valeat in vim pacti, vel substineri possit de voluntate Partium, in d. obser. n. 2.

D. De Marinis obser. ad decif. D. Remerterij.

Legatarius.

Legatario si soluat haeres primo venienti, ita vt nihil amplius remaneat in hereditate, num possint caeteri collegatarij ab eo auocare pecuniam, & concurrere pro rata, in obs. ad dec. 149. n. 1. in fine. 220

Legatarius num habeatur loco heredis, eiusque veniat appellatione, dec. 419. n. 3. 562

Legatarius num possit a testatore grauari oneribus, decif. 390. n. 4. 520

Legatarius num teneatur reficere heredi expensas, quas ille erogauit in recuperationem rei legatae, in obser. ad dec. 582. n. 5. 780

Legata res, & Legatum.

Legata res si sit euicta, num haeres teneatur legatario de euictione, in obser. ad dec. 433. n. 3. 582

Legata res si peti non possit, num debeatur illus estimatio, dec. 582. n. 1. 778

Legata si sit certa quantitas, singulo quoque anno prestanda, an debeatur in principio anni, vel in fine, dec. 75. n. 2. & in obser. n. 1. 110

Legatae rei dominium, adita per haeres hereditate, num ipso iure in legatarium transeat, in obser. ad d. decif. 582. num. 4. 779

Legatae rei, & legati fructus, vid. in verb. *Fructus.*

Legato fundo, cuius vsusfructus alterius est, & solum proprietatis est testatoris, an debeatur vsusfructus, ita vt haeres teneatur illum redimere, & legatario tradere, decif. 360. n. 2. in fine. 482

Legato pro consequendo, quot actiones dentur legatario, in obser. ad decif. 582. n. 4. 779

Legatorum diminutio num sit facienda pro rata, quoties hereditas non sufficit pro omnibus legatis persoluentis, dec. 327. n. 1. 440

Et quid dicendum si legata consistant in quantitate, vel in specie, d. n. 2. & in obser. n. 1. 440

Legatorum diminutioni pro rata num sit locus, hereditate existente non soluendo, & vnus ex legatariis sit Ecclesia, vel alius pius locus, in d. obser. ad decif. 327. n. 2. 441

Et quid dicendum in legato dotis, in d. obser. n. 3.

Legatum ad tempus certum, & incertum, an valeat, decif. 79. n. 2. in fine, 114. & in obser. n. 2. 115

Legatum annuum factum alicui, num censeatur factum pro se, & heredibus, in obs. ad dec. 337. n. 1. in fin. 454

Legatum annuum num debeatur a die mortis testatoris, si diu non sit solutum, & nulla praecessit interpellatio, dec. 62. n. 2. & in obser. n. 1. 88

Legatum annuum quomodo extinguatur, in obser. ad dec. 75. n. 1. vers. *extinguatur* 110. & dec. 230. num. 2. circa finem. 329

Legatum annuum an pro primo anno dicatur purum, pro caeteris vero dicatur conditionale, d. decif. 230. n. 2. circa finem.

Et quid dicendum si in legato mentio fiat de heredibus, d. n. 2. circa finem. 329

Legatum annuum si fiat ad aliquod tempus, puta ad decennium, & interim moriatur legatarius, an extinguatur, vel transmittatur ad haeres, in obser. ad d. decif. 230. n. 2. 329

Et quid dicendum in legato annuo facto ex causa alimentorum, in d. obser. n. 2. 330

Legatum dotis an sit conditionale, nec aliter debeatur, nisi matrimonium sequatur, & successiue non sit transmissibile, dec. 366. n. 6. in fin. 490

Et quid dicendum si fiat a patre suae filiae, decif. 58. n. 4. 83. & in obser. n. 3. & n. 5. 84

Et an sit conditionale respectu legitimae, d. decif. 58. num. 4. 83

Legatum dotis si fiat filiae a suo patre, ea demum mortua antequam nubat, num transmittatur ad suos haeres, d. dec. 366. n. 6. 490. & in obser. n. 7. 491

Index Rerum,

- Et an transmittatur saltem pro concurrenti quantitate paragi, d.n.6.
- Et quid dicendum si legatum dotis fiat mulieri ab extraneo, d. decif. 366. num. 6. 490. & in obser. nu. 7. 491
- Legatum dotis an, & quando dicatur Pium, vt Tribunal Reuerendæ Fabricæ de illo cognoscere possit, in obser. ad decif. 357. nu. 2. in medio, & n. 3. 478
- Legatum factum à debitore creditori, an, & quando censeatur factum animo compensandi cum debito, decif. 366. n. 1. 489. & in obser. n. 1. 490
- Legatum factum à patre filiæ, nùm factum censeatur animo compensandi cum dote, d. n. 1.
- Legatum factum à viro suæ vxori nùm censeatur factum animo compensandi cum antefato, d. n. 1. circa finem. 489
- Legatum factum de argento testatoris, puta si dicat lego Titio argentum meum, an contineat tantum argentum, quod habet tempore testamenti, vel etiam quod postea acquisiuit, decif. 342. n. 2. in fine. 459
- Legatum factum pro Virginibus maritandis, an, & quando dicatur pium, decif. 357. num. 1. 477. & in obser. n. 2. 478
- Legatum factum filio de re feudali, nùm valeat absque Regis assensu, decif. 582. n. 1. 778
- Et an debeatur æstimatio, d. n. 1.
- Et an possit hæres in satisfactionem dictæ æstimationis cedere rem prædictam legatam, præiudicium tamen Regis assensu, d. n. 1. in medio.
- Legatum feudi, in quo quis vtile tantum habet dominium, si simpliciter fiat Domino directo, an censeatur solum legatum dominium vtile, decif. 294. num. 2. 405
- Legatum omnium bonorum, quæ in domo sunt, nùm comprehendat venalia, quæ ibi reperiuntur, dec. 72. n. 2. in fine. 105
- Et quid dicendum si in legato apponatur dictio vniuersalis geminata (*quoquomodo*), d. num. 2. in fine.
- Legatum Pium si ab hærede non solvatur, per quem iudicem cogi potest ad soluendum, decif. 357. n. 1. 477. & in obser. n. 1. 478
- Et quid dicendum si à die aperti testamenti lapsum sit anni spatium, d. n. 1. in medio. 478
- Legatum quantitatis si fiat, vt donec hæres quantitatem soluerit, teneatur ad tot annuos pro interesse, an hæc annua seu hoc interesse debeatur à die mortis testatoris, in obser. ad d. decif. 62. n. 4. 88
- Legatum rerum, quæ in pondere, numero, & mensura consistunt, nùm comprehendat augmentum super eisdem rebus factum, post conditum testamentum, in obser. ad decif. 342. n. 2. 460
- Legatum si fiat de rebus alteri obligatis, vel venditis cum pacto de retrouendendo, ad quem spectet onus eximendi ab obligatione, vel reemendi, nùm ad legatarium, vel hæredem Vniuersalem, decif. 360. n. 2. & in obser. n. 1. 482
- Et quid dicendum si alias legatum esset inutile, & ex mente testatoris constaret, voluisse legatum valere, & legatario esse proficuum, d. num. 2. in medio, & circa finem.
- Et quid dicendum si legatum factum esset personæ coniunctæ, d. n. 2. in medio.
- Legatum si fiat alicui de certa quantitate super fructibus alicuius rei, an censeatur annuum, vel pro vnica vice tantum, maximè si antecederet aliud eidem sit factum legatum, adiecta qualitate (*eius vita durante*), nùm in secundo legato censeatur repetita eadem qualitas, decif. 366. n. 3. 489
- Legatum si fiat de eo, quod Sempronius testatori debet, & Sempronius debeat testatori, & purè, & in diem, an intelligatur tantum factum legatum, de eo, quod purè debetur, in obser. ad decif. 283. n. 1. 391
- Legatum si fiat super fructibus feudi an valeat sine assensu, vt saltem ad consequendum illud legatario competat actio personalis, d. n. 3. in medio.
- Legatum si fiat à testatore vni ex sua familia, quem hæres elegerit, nùm electus dicatur capere à manu hæredis, vel potius ex dispositione testatoris, decif. 516. n. 2. 684
- Legatum si sit factum alicui certi prædij in quo tempore testamenti fuit imposita quædam collecta, cuius exactio porrecta fuit ad aliud tempus quo prædium reperiebatur traditum legatario, nùm ad collectam teneatur hæres, vel legatarius, decif. 338. n. 3. in fine. 455
- Legatum si sit nomen debitoris, nùm hæres teneatur tantum cedere legatario actionem, omnis tamen sumptus spectet ad ipsum legatarium, decif. 582. n. 2. 779. & in obser. n. 5. 780
- Legatum speciale an sit prius soluendum, quàm legatum generale, & an detractum censeatur à generali, decif. 237. num. 4. 342

Legatio.

Legationem suscipiens lite sibi mota, nùm cogatur relinquere sibi procuratorem, vel superfloria sit illi concedenda, decif. 288. num. 2. circa medium. 398

Legis dispositio, & legis ratio.

Legis dispositio an potius vltimæ voluntati, quàm contractui æquiparetur, decif. 564. n. 1. 756

Legis ratio, & mens vt seruetur an, & quando liceat tam in legibus, quàm in statutis à verbis discedere, dec. 434. n. 1. in medio, & in obser. n. 2. 583

Legis ratio nùm potius, quàm verba sint attendenda, d. n. 1. in medio.

Legis ratio si sit amplior, quàm eius dictum, nùm dictum extendatur ad amplitudinem ipsius rationis, d. n. 1. in medio.

Legitima.

Legitima debita filiis iure naturæ nùm per patrem prohiberi possit, decif. 336. n. 3. 452

Et an teneat prohibitio, si filius approbet testamentum patris, in quo est prohibita legitima, d. n. 3.

Legitima primogeniti in feudo, nùm sit tertia totius, vel tertia, aut medietas illius partis, in qua quis erat ab intestato successurus, decif. 359. n. 1. in fine. 480. & in obser. n. 2. 481

Legitima, quæ debetur filiæ alicuius Rebellis in bonis matris in casu *l. quisquis, C. ad leg. Iuliam marit.* nùm sit tertia tertiæ, vel tertia totius, dec. 25. n. 2. vers. *Quo vero*, & in obser. num. 2. 3

Legitimandi potestas, & legitimatio.

Legitimandi potestas filios spurios si sit concessa patri, & filiis, nùm filius etiam viuo patre legitimare possit, decif. 281. n. 1. in fine. 389

Legitimatio per rescriptum Principis, si fuerit subreptitia, vel obreptitia, nùm sit ipso iure nulla, decif. 190. n. 2. 273

Legitimatio nùm reuocetur si filios non habens legitimos, naturales legitimauerit, postea ducat vxorem, & filios procreet legitimos, & naturales, decif. 407. n. 3. 542

Legitima

Legitimitas nūm sit nulla, si in actu legitimationis citati non sint illi, de quorum præiudicio agitur, dec. 102. n. 4. 153
 Legitimare an possit Princeps filium naturalem in præiudicium Agnatorum, per quos defuncti hæreditas fuit adita, dec. 409. n. 3. 544

Legitimus.

Legitimus filius, nūm dicatur propriè legitimus, & nihil differat ab illo, qui de legitimo matrimonio est natus, dec. 102. n. 2. 152
 Legitimus in his tantum habetur pro legitimo, quæ dependent à lege, secus in his, quæ iudicio deferuntur testatoris, in obser. ad decif. 405. n. 3. 540
 Legitimus per rescriptum Principis cum clausulis amplissimis, nūm gaudere possit omnibus honoribus, & prærogatiuis, quibus maiores sui gaudent, etiam in vno sedilium huius ciuitatis, dec. 102. n. 1. 152. & in obser. n. 3. 154. & dec. 138. n. 2. & in obser. num. 1. 203. & dec. 190. n. 1. 273
 Et nūm possit ad honores sedilium admitti, d. n. 1. & in d. obser. n. 3. 154
 Et an per omnia habeatur vt legitimus per subsequens matrimonium, d. dec. 102. n. 2. in medio, & in obser. n. 1. 153
 Et nūm efficiatur hæres suus, & sit in potestate patris, eiusque testamentum rumpat si sit præteritus, excludatquè substitutum vocatum in casu, quo hæres decedat sine liberis, d. n. 2. in medio, & in obser. num. 2. 153
 Et an in huiusmodi legitimatis verificetur statutum, quod stantibus masculis fœminæ non succedant, d. n. 2. in fine. 152
 Legitimus per rescriptum Principis secularis, si tempore legitimationis erat Clericus, vel beneficiatus, an nulliter sit legitimus, tanquam à non habente potestatem, d. dec. 102. n. 3. 152
 Et quid dicendum si in facto probetur nunquam illum incessisse in habitu, & tonsura, sed semper fuisse vt laicum reputatum, d. n. 3. 152
 Legitimus per rescriptum Principis, etiam vt in feudis succedere possit, nūm succedere possit in feudo dignitatis titulo decorato, decif. 118. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 175
 Legitimus per rescriptum Principis, nūm dicatur verè legitimus, decif. 138. num. 2. 202. & in obser. num. 1. 203
 Et an excludat à successione fœminas de legitimo matrimonio natas, stante statuto exclusiuo fœminarum, in d. obser. n. 1. in fine.
 Legitimus per rescriptum Principis, licet in amplissima forma, nūm succedat in bonis antiquis in hac ciuitate Neapolitana, patre ab intestato defuncto, in d. obser. n. 2.
 Et in qua parte succedat, si pater decedat facto testamento, in d. obser. n. 2. in medio. 203
 Legitimus per rescriptum Principis tanquam filius naturalis, si constet non fuisse natum ex soluto, & soluta, an corruat eius legitimitas, tanquam subreptitia, in obser. ad decif. 190. n. 2. 274
 Legitimus per rescriptum, eo expresso in rescripto, quod natus esset ex concubina, nūm sit legitimus nulliter tanquam subreptitiè, si concubina non sit domi retenta, in d. obser. n. 3.
 Legitimus per subsequens matrimonium nūm possit præsentare in iure patronatus in quo ex lege fundatoris præsentari non potest, nisi ex legitimo matrimonio sit natus, in obser. ad decif. 405. n. 3. 540. & in obser. ad decif. 118. n. 3. in fine. 176
 Legitimus per subsequens matrimonium nūm suc-

cedere possit in feudis dignitatum, in obser. ad decif. 118. num. 2. 175
 Et an deficere faciat conditionem si sine liberis hæres grauatus decesserit, posito, quod decedat cum filio legitimo per subsequens & c. in d. obs. n. 3. 176
 Et quid dicendum si testator hoc modo conditionem illam conciperet, si absque filiis legitimis, & naturalibus, ac de legitimo matrimonio nato decesserit, in d. obser. n. 3. in medio.
 Legitimus per subsequens matrimonium nūm sit capax beneficij, & lucri Montis erecti pro legitime procreandis, in d. obser. n. 3. in fine.

Læsa Maiestatis crimen.

Læsa Maiestatis crimen an committat, & dicatur quasi transfuga ad hostes, qui existens in loco tuto, & munito, in quo domicilium habebat, se transferat cum tota familia, & vxore ad locum feudi apertum, & sine mænibus, vt difficiliter inimicis resistere potuisset, & suo Principi fidelitatem seruare, decif. 67. num. 1. 95
 Læsa Maiestatis crimen quisnam propriè dicatur committere, dec. 416. n. 2. 555
 Et an hoc crimen committat, qui Regium Officialè offenderit ex particulari inimicitia, vel odio, d. n. 2. Et quid dicendum si Officialem offenderet inferiorem, d. n. 2. & in obser. n. 2. 555
 Et quid dicendum si offenderet Officialem supremum à latere Principis puta Consiliarium Principis, d. n. 2. & in d. obser. n. 2.
 Læsa Maiestatis crimen, quibus modis probetur, dec. 67. n. 1. 95. & in obser. n. 1. 96
 Læsa Maiestatis crimen, qui committit, an ipso iure bonis feudilibus, & burgenfaticis priuetur, & ipso facto in fiscum deuoluantur, dec. 92. n. 1. 137
 Et an requiratur prius sententia declaratoria, d. num. 1.
 Læsa Maiestatis criminis, quænam sit pœna, decif. 330. num. 1. 444
 Læsa Maiestatis in crimen an incidat, qui inimico obuiam venit, & cum ipsis secretò alloquitur, dec. 67. num. 2. 95
 Læsa Maiestatis an fiat Reus, qui in campo inimicorum in manibus Ducis exercitus iuramentum præstat fidelitatis, dec. 330. n. 1. 444
 Vel si ad locum rebellatum accedit, d. n. 1. in medio.

Læso.

Læso ultra dimidiam, vel ultra sextam iusti prætij, vid. in verb. *Venditio*.
 Læsonis iudicium nūm possit institui contra hæredes, & tertios possessores, vid. in verb. *Venditor*.

Lex, & Lege.

Lex ipso iure absque traditione, & possessione nūm possit transferre dominium, dec. 160. n. 2. 234. & in obser. n. 1. 235
 Lex noua, siuè noua constitutio à quo tempore ligare incipiat, decif. 434. num. 1. circa finem, & in obser. num. 3. 583
 Lex si imponat pœnam etiam ipso iure nūm ad ipsam incurrendam requiratur sententia declaratoria, dec. 516. num. 3. in medio, & in obser. n. 4. 685. & decif. 519. num. 2. 689
 Et quid dicendum in sententia excommunicacionis, in d. obser. n. 4. in medio. 686
 Lege Iulia peculatus, & lege Iulia de residuis, quinam teneantur, decif. 112. numer. 2. 167. & in obser. num. 1.

QQQ999 3 num. 1.

Index Rerum,

num. 1. 168. & decif. 226. numer. 2. circa medium
323

Libellus.

- Libelli claritas ex quadruplici respectu desideratur, in obser. ad decif. 521. n. 1. 692
- Libelli conclusio semper attenditur, eiusque narratio à conclusione declaratur, decif. 175. n. 2. 253. & in obser. n. 1. 254
- Libelli partes si sint declarandæ tanquam obscuri, incerti, & generalis à quo declarari debeant, nùm à principali actore, vel ab eius procuratore, in obser. ad dec. 541. n. 5. 721
- Et quid dicendum si procurator speciale ad hoc habeat mandatum, in d. obser. n. 5.
- Libellum declarare nùm possit actor vsque ad sententiam, dec. 541. n. 1. in fine. 720
- Libellus accusatorius contra iniuriantem porrectus, nisi in eo apponatur locus, & tempus prælatorum iniuriarum, nùm valeat, dec. 242. n. 2. 348. & in obser. ad dec. 541. n. 4. 721
- Libellus alternatiuus nùm de iure subsistat, in obser. ad decif. 541. n. 3. 721
- Libellus clarus esse debet, vt Reus instrui valeat, si velit cedere, vel potius contemnere, dec. 521. n. 2. 691. & in obser. n. 1. 692
- Libellus generalis nùm admittatur in causa summaria, etiam Parte opponente, in obser. ad decif. 541. n. 1. 720
- Libellus incertus nùm admittatur, si incertitudo causetur ex facto rei, d. decif. 541. numer. 1. in medio. 720
- Libellus in criminalibus si sit obscurus, vel generalis, puta accuso Titium de omnibus maleficiis, etiam Parte non opponente obscuritatem, an procedat iudicium, d. num. 1. in medio, & in obser. numer. 4. 721
- Libellus in criminalibus nùm debeat esse specialis certi criminis, loco, & tempore circumscripti, in d. obser. n. 4. in fine.
- Libellus obscurus, quot modis dici possit, in d. obser. num. 2. 721
- Libellus si sit generalis, obscurus, vel alternatiuus, Parte tamen id non opponente, num iudicium reddatur nullum, dec. 541. n. 1. & in obser. n. 1. 720

Liberatio.

Liberatio generalis nùm comprehendat incognita, & incogitata, dec. 332. n. 2. 348

Liberorum numerus.

- Liberorum numerus quantus præstet patri vacationem à muneribus patrimonialibus, & quantus à personalibus, decif. 261. n. 2. & in obser. n. 1. 367. & in obser. n. 2. & 3. 368
- Et vid. in verb. *filij*, & in verb. *Pater*.
- Liberorum numerus si deficiat, nùm noceat patri quoad immunitatem adeptam. Et si superueniat, an profic quoad munera suscepta, in obser. ad dec. 438. num. 1. 588

Liber.

- Liber catasti, qui in Regno conficitur pro collectis Regiæ Curie soluendis, nùm probet dominium, & possessionem bonorum in eo descriptorum, in obs. ad dec. 279. n. 2. 387
- Liber rationum, quod scriptus sit à principali, vel à suo factore, paria sunt, dec. 127. n. 3. 187

Et an contra scribentem detur plena fides libro rationum d. n. 3.

Libris eorum, qui deputantur ad exigendum gabellas, vel collectas an, & quando sit standum, decif. 234. num. 2. in fine. 336. & in obser. n. 2. 337

Licentia.

- Licentia Episcopi Ordinarij, quæ ex Tridentino requiritur in renunciationibus nouitiorum tempore suæ professionis, an ex longo tempore præsumatur, in obser. ad decif. 285. n. 1. in fine. 394
- Licentiam peti, nùm sufficiat vel sit necesse, quod obtineatur, quoties in aliqua dispositione sit mentio de licentia, dec. 500. n. 2. 662

Littera Cambij.

- Litteras cambij præsentantes, eisque acceptatis à Mercatore, vt recursum habere possint contra scribentem, infra quot dies se protestare debent, in obser. ad decif. 232. n. 2. 333
- Et quid dicendum in clericis, aliisque Ecclesiasticis personis, in d. obser. n. 2.
- Litteræ cambij à campfore si sint scriptæ alterius contemplatione, & sub spe futuræ numerationis, ab eo, cui dirigebantur acceptatæ, cedente die solutionis, nùm cogatur acceptans soluere, licet campfor valorem non acceperit ab illo, cuius contemplatione litteræ scriptæ sunt, decif. 431. n. 1. & 2. 578. & in obser. n. 3. 579
- Et quid dicendum si acceptans post acceptationem aufugerit, nùm campfor censeatur liberatus, d. n. 2. 579
- Et quid dicendum si campfor, qui litteras scripsit, decoxerit, illis præsentatis, & acceptatis, priusquam tamen dies solutionis cesserit, nùm acceptans die adueniente solutionis, soluere cogatur, d. n. 2. circa medium, & in obser. n. 2. 579
- Litteras cambij acceptans, si pecunia sit soluenda tertio, & non agenti negotia illius, cuius contemplatione litteræ scriptæ sunt, nùm teneatur omnino soluere, nec exceptionem non numeratæ pecuniæ opponere possit, d. n. 2. in fine, & in obser. n. 3. 579

Ligius.

Ligius duorum nemo esse potest, decif. 183. num. 1. in fine. 263

Lignandi ius.

- Lignandi ius nùm sine titulo possideri possit, dec. 251. num. 2. 358
- Et nùm possidens hoc ius absque titulo, tam in possessorio summario, quam ordinario manutenendus sit in quasi possessione lite pendente, d. n. 2.

Liquidari, & Liquidatio.

Liquidari an possit via ritus Magnæ Curie Vicariæ instrumentum alteri cessum ad instantiam cedentis, si id ex pacto promisit, vel requiratur instantia creditoris cedentis, in obser. ad decif. 290. num. 1. in fine. 401

Liquidatio instrumentorum an spectet ad iudicē civilem, vel criminalem, in obser. ad dec. 568. n. 2. 761

Litigandi causa, litigiosa res, & lit.

Litigandi causam habens iustam, nùm excusetur à mora, & per consequens ab interesse, in obs. ad dec. 540. num. 2. 720

Litigiosa

Litigiosa res quando efficiatur, decif. 150. numer. 1. 220
 Litigiosi vitium nùm contrahatur, si ad rem consequendam agatur actione personali, veluti ex empto, in obser. ad d. decif. 150. n. 2. 221
 Lite pendente super incidentibus in Tribunali supremo, si Pars compareat in alio Tribunali, etiam supremo, nùm opponi possit exceptio litis pendentiæ, decif. 87. n. 1. & 2. 131
 Litis pendentia allegari nùm possit, si moto iudicio instantiæ coram vno iudice coram alio diffamator sua iura proponeret, in obser. ad d. dec. 87. n. 3. 132
 Litis pendentia ex sola citatione nùm inducatur, vel requiratur litis contestatio, d. n. 2. & in obser. n. 1. 131 & in d. obser. n. 3. 132. & in obser. ad decif. 224. num. 1. 321
 Et quid dicendum si citatio esset circumducta, & quænam dicatur citatio circumducta, in obser. ad d. decif. 87. n. 2. 131
 Litis prosequutio nùm possit transferri de persona in personam, decif. 171. num. 2. 249

Locator.

Locator habitationis, qui patientiam vtendi, & fruendi rei locatæ conductori præstare non potest, nùm liberetur præstando aliam habitationem non minus commodam, in obser. ad decif. 582. num. 2. in fine. 779
 Locator si præstare non vult patientiam, vt conductor fruatur re conducta nùm teneatur ad interesse etiam lucri cessantis, dec. 127. n. 3. 187
 Locator si remiserit conductori pensionem, nùm stare teneatur locationi pro tempore conuento, dec. 282 num. 2. 390

Locumtenens.

Locumtenentis Regiæ Cameræ Officium si vacet, nùm exerceatur per Dominum Præsidentem Decanum, vel per singulos Præsidentes in singulas hebdomadas, in obser. ad dec. 308. n. 1. in fine. 422

Locupletior.

Locupletior ex fructibus perceptis an, & quando quis dicatur factus, vt illos restituere teneatur, decif. 55. num. 2. 77

Ludens, & ludus.

Ludens nùm possit ad effectum ludendi suo collusori mutuare pecuniam illamquæ deinde repetere, in obser. ad dec. 423. n. 1. 566
 Et an collusor accipiens teneatur illam restituere, licet eam non perdat, in d. obser. num. 1. in medio. 567
 Et quid dicendum si collusor pecuniam accipiat in ludo licito, & permissio, in d. obser. numer. 1. circa finem.
 Et quid dicendum si Collusor accipiens ex intervallo se obligauerit ad eam restituendam, d. num. 2. circa finem 566. & in d. obser. numer. 1. in fine. 567
 Et quid dicendum si tertius non ludens, pecuniam mutuet ludenti, an possit ab eo illam petere, & recuperare. in d. obser. n. 2. 567
 Ludens credito nùm possit tuta conscientia pecuniam amissam non soluere, in obser. ad decif. 496. num. 3. 657
 Ludo taxillorum, qui pecuniam amisit, & non soluit ex eo, quod pecunia non erat præsens, nùm iure regi possit ad illam soluendam, eiusque hæredes,

decif. 423. numer. 1. & 2. 565. & in obser. numer. 1. 566
 Et si sit solum nùm repeti possit à soluente, d. n. 2. circa medium 566. & decif. 496. n. 2. 656. & num. 3. 657
 Et quid dicendum de lucro ludi qui non à fortuna dependet sed pro corpore sit exercitio, provt est ludus pilæ, latruncolorum &c. d. n. 2. circa medium, 566
 Et an consuetudo generalis totius mundi in hoc contraria dicatur corruptela, & nutritiua peccati, d. dec. 423. n. 3. 566
 Ludus taxillorum, nùm de iure sit prohibitus, d. n. 2. circa medium, 566. & decif. 496. numer. 2. in fine. 656
 Et quid dicendum in foro conscientiæ, d. num. 2. in fine.

M

Magistratus.

Magistratus duplex exercens Officium, nùm duplici salario frui possit, in obser. ad decif. 308. num. 1. 421
 Magistratus secularis superior, nùm semper cognoscere possit, an sua sit iurisdictio, in obser. ad dec. 556. num. 3. 745

Magna Curia Vicaria.

Magnæ Curiæ Vicariæ domus de anno 1525. combusta fuit cum omnibus scripturis ibi existentibus, decif. 299. num. 2. in medio. 409

Magnus Admiratus.

Magno Admirato maris, nùm competant bona Iudeorum, & hostium naufragata, eorumquæ personæ, vel spectent ad Regium fiscum, decif. 77. n. 111. & num. 2. & 3. & in obser. n. 1. 112
 Magnus Admiratus Maris, de quibus delictis & quas personas cognoscere possit, vid. in verb. *Admiratus Maris.*

Maioratus.

Maioratum prætendens vid. in verb. *fideicommissum.*

Maior Pars.

Maior Pars. vid. in verb. *Pars maior.*

Mala fides.

Mala fides auctoris quoad vsucapionem complendam, an noceat successori vniuersali, decif. 560. n. 2. circa medium. 750
 Et an mala fides adeo sit maximi ponderis, vt si incipiat à primo iniusto possessore, noceat deinde hæredi, dato quod hic sit in bona fide, d. n. 2.
 Mala fides an præsumatur eiusque tollatur præsumptio per possessionem 30. annorum pacificè, & quietè, d. dec. 560. n. 3. in fine. 750

Mala fidei possessor.

Malæ fidei possessor siue cum titulo, siue absque titulo an teneatur omnes fuctus perceptos restituere, & naturales, Ciuiles, vel industriales, d. dec. 560. n. 2. & in obser. n. 2. 751
 Et in quibus casibus teneatur restituere fructus, qui percipi potuissent, in d. obser. n. 2. in medio.

Mandans.

Index Rerum,

Mandans, & Mandatarius.

- Mandans falsum fieri nùm teneatur crimine falsi, dec. 415. n. 1. 553
Et an possit iste mandans torqueri ex processu informatiuo, d. n. 1.
Mandans nùm teneatur, si mandatum dedit Titio ad accipiendum pecuniam mutuo causa reficiendæ nauis, & Titius pecuniam in proprios vsus conuertit, decif. 109. n. 2. in medio. 163
Et an id procedat contra personas priuilegiatas, puta Ecclesiam, vel Ciuitatem, d. n. 2. in medio.
Mandans vulnerari aliquem, si inde mors sequatur, nùm teneatur de vulnerato, vel de occiso, dec. 422. num. 2. 564. & in obser. n. 1. 565
Et quid dicendum si mandet, vt baculo, pugnibus, vel alapa aliquem percutiat, in d. obser. n. 1.
Et quid dicendum si expressè prohibeat mandatario illum occidere, & Mandatarius adhuc occiderit, in d. obser. n. 1. in fine.
Mandantem nùm comprehendat statutum, loquens de Indulgentia, siue loquatur in personam, siue in rem, decif. 236. n. 3. in fine. 340
Mandatarius nùm contra Mandantem multa facere possit, si mandans maximis opprimatur necessitatibus, decif. 215. n. 2. 306
Mandatarius an teneatur ad interesse, si pecuniam in mandato contentam, honesto non implicuit lucro, decif. 131. num. 2. 194

Mandatum.

- Mandati fines, nùm diligenter sint custodiendi, decif. 215. n. 2. in fine. 306
Mandatum acceptatum an videatur ex eo, quod quis mandati litteras retineat, dec. 39. n. 2. 51
Mandatum ad lites factum à tutore in alicuius personam nùm censeatur extinctum, si priusquam lis moueatur tutela finiatur, dec. 124. n. 2. 183
Mandatum factum in personam substituti nùm expiret per mortem substituentis re integra, decif. 339. num. 2. & in obser. n. 1. 456
Et quid dicendum si substituens potestatem substituendi non habuerit à Domino, sed solum à lege, d. n. 2. in medio.
Mandatum generale tutoris, ab ipso tutorio nomine factum nùm extinguatur, si re integra decedat actor, vel talis esse desinat, in obser. ad decif. 124. num. 1. 183
Mandatum habens generale cum libera, &c. nùm possit alienare, vel etiam donare, decif. 215. num. 2. in medio. 307
Mandatum habens generale à lege cum libera, &c. an censeatur reuocatum per mandatum speciale, datum ab homine, d. n. 2. in medio, & in fine.
Mandatum habens generale à Republica, vel Principe, nùm possit eorum bona alienare, decif. 512. n. 2. in fine. 678. & in obser. n. 2. 679
Mandatum an, & quando morte mandantis finiatur, dec. 124. n. 2. 183. & decif. 339. n. 1. 456
Mandatum nùm præsumatur adhuc per mille annos, si de illo non appareat, decif. 224. n. 2. in fine. 320
Mandatum nùm reuocatum censeatur, si Mandatarius mutauerit conditionem, decif. 372. n. 2. 498
Mandatum si accipiat quis, vt eius nomine fundum emat, ipseque accepto mandato simpliciter emat fundum, nùm procuratorio nomine censeatur emisse, vt mandati actione cogatur mandanti fundum tradere, decif. 497. num. 1. 657. & in obser. numer. 1. 658
Et quid dicendum si venditor animum habuit ven-

dere, & tradere procuratori nomine Domini, procurator vero intendebat sibi acquirere, d. n. 1. in fine. 657

- Et quid dicendum si venditor hunc animum non habebat, sed totum contrarium, d. n. 1. in fine. 658
Et quid dicendum si procurator proprio suo nomine contraxit, in d. obser. n. 1. in medio.
Et an in dubio præsumatur proprio nomine contrahere, in d. obser. n. 1. in fine. 658
Mandatum si iniungat Princeps, vel fiscus alicui de accipiendo pecuniam vel argentum ex aliquorum domibus, suo loco, & tempore restituendum, si Mandatarius ultra pecuniam, vel argentum accipiat alia bona, quæ non ad Regiæ Curiæ beneficium, sed in proprios vsus conuertat, an teneatur Princeps ipse, vel fiscus, decif. 109. n. 1. 162. & n. 2. 163
Mandatum speciale si detur Titio, vid. in verb. *Mandans*.
Mandatum speciale an deroget mandato generali, dec. 127. n. 3. 186
Mandatum speciale an, & quando requiratur, dec. 140. n. 2. in fine. 205

Manifestans.

- Manifestans volentem committere crimen læsæ Maiestatis ab initio, & venia, & præmio dignus est, ex post facto vero solum venia, sed non præmio, decif. 266. n. 2. 372

Marchio.

- Marchio Villæ Franchæ Prorex Regni Neapolis obiit Florentiæ, & quo tempore, & quare, decif. 507. n. 1. 671

Maritus.

- Mariti bona nùm sint tacitè hypothecata vxori non solum pro dote, sed etiam pro alimentis, & vsuris, decif. 65. num. 3. in fine. 92. & decif. 290. num. 3. 400
Maritus, & vxor si in venditione rei confessi sint, præmium recepisse, an præsumatur totam pecuniam peruenisse in posse mariti, vel medietatem tantum, decif. 199. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 285
Et quid dicendum si confessi sint mediante attestatione Notarij, d. n. 2.
Et quid dicendum respectu emptoris, si vxor confiteatur pretium recepisse, an, & quando sibi præiudicium inferat, in d. obser. n. 2. 285
Maritus si confiteatur dotem recepisse, & de dotis promissione non constet, nùm talis confessio non solum noceat ipsi marito, sed etiam eius creditoribus, decif. 370. per totam, & in obser. n. 2. 495
Et vid. in ver. *Dotis confessio*.

Masculi, & Masculinum.

- Masculi descendentes ex fœminis, an comprehendantur in priuilegio immunitatis à muneribus realibus alicui concessio pro se, & hæredibus suis vtriusque sexus in perpetuum, decif. 345. n. 1. & 2. & in obser. num. 1. 463
Et quid dicendum in beneficio Principis, quod latissimum est interpretandum, d. n. 2.
Masculinum in odio irrationali nùm comprehendat fœmininum, decif. 350. n. 2. & in obser. n. 1. 469

Mater.

- Mater nùm admittatur ad tutelam, & baliatum filiorum tanquam legitima, remoto tutore, vel balio testamentario, si sit Miles aut Cardinalis, decif. 335. num. 3. in fine. 451

Mater

Mater in baliatu filiorum nūm præferatur Auo paterno, maximè si Auus paternus non sit bonæ vitæ & famæ, dec. 354. n. 3. & in obser. n. 1. 474
 Mater propter famis necessitatem nūm possit vendere filium, sicut potest pater, in obser. ad decif. 448. n. 3. 467
 Mater nūm succedat filio in feudis, dec. 532. n. 2. 709

Matrimonium.

Matrimonium si scienter contrahatur intra gradus prohibitos, dos amittitur, antefatum non lucratur, & nulla donatio subsistit, dec. 429. num. 2. circa medium. 576
 Et an debeatur antefatum, & alia lucra nuptialia si coniuges ignorauerint impedimentum, d. n. 2. circa medium, & in obser. n. 1.

Medicus.

Medicus à Communitate conductus, nūm pro salario conuento super bonis communitatis tacitam habeat hypothecam, in obser. ad decif. 270. n. 1. 376
 Medicus pro suo salario nūm præferatur cæteris infirmi creditoribus anterioribus expressam hypothecam habentibus, decif. 486. n. 1. & 2. & in obser. n. 1 & 2. 644.

Meliorationes.

Meliorationes in aliqua re factæ an compensari debeant cum fructibus perceptis, dec. 559. num. 4. & in obser. n. 2. 749
 Meliorationes factæ in feudo an spectent ad hæredem in allodio, si feudum Domino directo aperiatur ob lineam finitam, dec. 572. n. 1. 764. & in obs. n. 1. 765
 Et nūm sint præcisè à Domino soluendæ, vel sat erit si Dominus patiat, ut hæres meliorationes tollat, & à feudo euellat, d. dec. 572. n. 2. 764. & in obser. num. 2. 765
 Et quid dicendum si meliorationes consistenter in fabrica, cuius demolitio nullam afferrat vtilitatem hæredi, an Dominus teneatur præcisè soluere, d. n. 2. in fine, & in d. obser. n. 2.
 Et quid sit seruandum in Iudicio reuocationis, vel dismembrationis feudi, in d. obser. n. 2. in fine. 765
 Meliorationes factas in feudo per illius Emptorem, si postea reuocetur venditio defectu Regij Assensus, & sint de illis, quæ pro se stant, nec feudum melius reddunt, an cogatur venditor soluere emptori, vel possit contendere, ut remaneant ad commodum ipsius Emptoris, in d. obser. n. 2. in fine. 765
 Meliorationum circa solutionem in fundo factarum, nūm sit inspiciendum tempus meliorationum factarum, vel tempus condemnationis, sicque quod est impensum, vel quod est melioratum, in obser. ad decif. 167. n. 2. 243
 Meliorationum exceptio opposita per eum, qui adandum relaxandum condemnatus est, nūm impediatur exequutionem sententiæ, in obser. ad dec. 486. n. 1. 644

Mendax.

Mendax præcator carere debet impetratis, decif. 190. num. 3. in fine. 274

Menæpecudum Apulia.

Menæpecudum Apuliæ Dohanæ Regiæ Instructio-num Caput 28. eiusque reformatio, & reformatio-nis declaratio, in obser. ad decif. 526. num. 5. 699. & 700
 D. De Marinis obseru. ad decif. D. Reuenter.

Mercatura, & Merces.

Mercaturas exercere, & negotiationes facere, nūm sit vnum factum, vnumque consummatum delictum, vel sint plura, dec. 159. n. 2. circa finem. 233
 Merces impositæ in nauis, si à filco intercipientur, an, & quando etiam nauis filco applicari debeat, in obser. ad decif. 552. n. 3. 739
 Merces inuectæ in nauem, nūm sint tacitè hypotheca-tæ Domino nauis pro nauulo, in obser. ad decif. 134. num. 1. 198
 Merces venales illatæ in domum ad habitandum con-ductam an, & quando hypothecæ censeantur pro pensione domus, decif. 378. n. 2. 506. & in obser. n. 1. 507
 Mercium venditio si fiat in nundinis, nūm venditor pro prætio præferatur in illis omnibus emptoris Creditoribus, etiam anterioribus, in obser. ad dec. 8. num. 3. 12

Mercedis remissio.

Mercedis remissio, seu Excomputum an sit facienda, quoties conductor facto locatoris non vtatur re conducta, decif. 84. num. 2. & in obser. n. 1. 124
 Mercedis remissio ex causa sterilitatis an sit facienda si illa veniat ex causa naturali, d. dec. 84. n. 3.
 Et quid dicendum si veniat ex facto locatoris, d. nu-mer. 3.
 Et quid dicendum si sterilitas veniret ex casu for-tuito, & conductor casibus fortuitis renunciaffet, in d. obser. n. 2.
 Et an ista renunciatio intelligatur de casibus fortui-tis solitis, qui sæpè scilicet contingere solent, vel etiam de insolitis, & inopinatis, in d. obser. n. 3.
 Et referuntur Doctores, qui scripserunt renuncian-tem casibus fortuitis non teneri de casu fortuito in-solito, & inopinato, in d. obser. n. 3. 125
 Mercedis remissioni, ut sit locus ad quam summam ascendere debet damnum à creditoribus passum, in d. obser. num. 4. 125

Meretrices.

Meretrices nūm repellantur à testimonio ferendo tan-quam infames, dec. 146. n. 2. 213

Merum, & mixtum Imperium.

Merum, & mixtum Imperium, vid. in verb. Imperium.

Messanenses.

Messanenses ementes aliquid nūm sint immunes à iu-re fundaci, & solutione gabellarum, decif. 314. n. 2. 427
 Et quid dicendum si vendant aliquas merces, & mercium venditio, & traditio fiat alibi, quàm in eo-rum Ciuitate, nūm Emptores teneantur ad ius fun-daci, d. num. 2.

Metus.

Metu carceris, qui non reclamauit, nūm reclamare possit, non obstâte temporis lapsu, dec. 561. n. 2. 752
 Et quid dicendum si carceratio processisset de iure, & fuisset iusta, d. n. 2.
 Metu Iudicis, qui non appellauit, nūm habeatur, ac si appellasset, & quid in hoc requiratur, d. n. 2.
 Metum iustum ad inducendum in vxore respectu vi-ri, an sufficiat sola viri præsentia, vel requiratur vis, decif. 146. n. 2. 213. & in obser. n. 1. 214

R R R r r r Et

Index Rerum,

- Et an Iudex circa hunc metum debeat examinare personarum qualitatem in d. obser. n. 1. in medio.
- Metum iustum an inducat solus Iustus superioris, dec. 386. n. 2. 516
- Metum quem cessare faciat Iudicis amicum, & consanguineorum presentia & an solam reuerentialem, dec. 321. n. 2. circa finem. 434. & in obser. n. 3. 435
- Metus carceris num sit iustus, dec. 561. n. 2. 752
- Metus cruciatus corporis an sufficiat ad contractum rescindendum, dec. 321. n. 2. 434
- Metus minor num requiratur in muliere, quam in viro, d. dec. 321. n. 2. in medio.
- Et an in Muliere sufficiant solæ minæ ad matum inducendum, d. n. 2. in medio, & in obl. n. 2. 435
- Metus per testes domesticos, familiares, & consanguineos num possit probari, d. n. 2. & dec. 448. n. 2. 466
- Metus reuerentialis an inducatur ex sola presentia illius, cui reuerentia debetur, in obser. ad decif. 146. num. 3. & 7. 214
- Metus reuerentialis absque minis, & verberibus, num sufficiant ad rescindendum contractum, & actum aliquem annullandum, in d. obser. n. 3. 214. & decif. 538. n. 2. in medio. 717
- Metus reuerentialis inter quas personas consideretur, in obser. ad dec. 146. n. 2. 214
- Metus reuerentialis an consideretur in Nuru respectu foreri, in d. obser. n. 9. 214
- Et quid dicendum in sorore respectu fratris, in d. obser. n. 6.
- Metus reuerentialis an sufficiat ad annullandum testamentum, in d. obser. n. 1. in fine.
- Metus si eius causa non duret, quotuplici modo purgetur, in obser. ad dec. 538. n. 1. circa finem. 717
- Et an purgetur per actus geminationem, siue verbis siue re factam, si metus causa subsit, & duret, in d. obser. n. 2. 717
- Miles.*
- Miles duas habens milicias, num consequi possit duplex stipendium, dec. 308. n. 1. 421
- Miles an possit esse tutor, vel alius testamentarius, vel legitimus, dec. 335. n. 1. 450. & n. 2. & in obl. n. 1. 451
- Miles an possit foro suo renunciare, dec. 483. n. 2. 641
- Miles si fuit defensus in iudicio per procuratorem, num possit restitui aduersus sententiam contra ipsum latam, in obser. ad d. dec. 483. n. 2. & 3. 641
- Militem num excuset ignorantia iuris, decif. 365. n. 3. 488
- Milites testimonium dicere possunt voluntarie, sed non coguntur inuiti, dec. 483. n. 3. 641
- Minæ.*
- Minæ licet sint sufficienter probatæ, num de toto rigore tantum faciant indicium ad torturam, in obl. ad dec. 225. n. 4. 316
- Minæ à marito illatæ vxori ante testamentum, num viciant testamentum, in obser. ad decif. 321. n. 2. in fine. 435
- Minæ, & verbera num requirantur ad metum reuerentialem vel sufficiat sola presentia illius, cui reuerentia debetur, vid. in verb. *Metus*.
- Minæ tantum absque verberibus an sufficiant in Muliere ad iustum metum inducendum, decif. 321. n. 2. in medio. 434
- Minor.*
- Minor ætas num possit ex aspectu probari, decif. 415. num. 1. circa finem. 554
- Minor in atrocibus delictis, num possit ad mortem condemnari, vel arbitrio Iudicis sit puniendus, dec. 525. n. 1. & 2. 696. & in obser. n. 1. 697
- Et quid dicendum si talis minor esset solitus atrocissimum crimen perpetrare, d. n. 2. circa finem. 697
- Et quid dicendum si minor iste esset sagax, d. n. 2. in fine.
- Minor, ceteræque personæ privilegiatæ in causis criminalibus an possint petere primum, & secundum beneficium ad pinguius probandum, decif. 491. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 650
- Et quid dicendum in causa civili, d. n. 2. in medio.
- Et quid dicendum in termino repulsæ, in d. obser. n. 1. circa medium.
- Minor decem, & octo annis, maior tamen quatuordecim an ligetur pragmaticis sanctionibus, & statutis, dec. 269. n. 2. 375
- Et num ligetur Pragmatica dictante, quod assensus Regij obtenti per verbum *fiat*, infra certum tempus debeant in forma Cancellariæ expediri, d. dec. 269. n. 1. & in obl. n. 1.
- Et an ligetur statuto, vt causæ inter consanguineos, & affines compromittantur in arbitros, d. num. 2. & dec. 384. n. 2. in fine. 514
- Minor 18. annis num possit de iure subiici tormentis, dec. 415. n. 1. in medio. 554
- Minor de iure Regni quando efficiatur maior, decif. 525. n. 2. in fine. 697
- Minor factus maior intra quod tempus petere possit restitutionem in integrum aduersus lapsum temporis, dec. 211. n. 3. 27. & in obser. n. 4. 28
- Minor factus maior an possit intra quadriennium petere restitutionem in integrum aduersus lapsum biennij concessi ad obtinendum privilegium in forma cancellariæ pro firmitate assensus expediti per verbum *fiat*, in obser. ad dec. 266. n. 1. 375
- Minor nominatus ab aliquo in officio ex facultate nominandi, quam habet, num possit per substitutum deseruire, in obser. ad dec. 390. n. 3. 521
- Et an in hoc requiratur licentia Regis, in d. obser. num. 4. 521
- Minor post didicita testificata, quando possit producere testes, dec. 384. n. 2. 514
- Minor pro suo dimittendo creditore, qui non vrget, an possit ab alio pecuniam recipere, eique bona sua obligare, absque iuris solemnitatibus, in obser. ad decif. 211. n. 2. 301
- Minor, qui petit primum, & secundum beneficium ad pinguius probandum, an possit illi renunciare in præiudicium maioris, qui vult illo vti, in obser. ad decif. 174. n. 2. 253
- Minor, qui se restitui postulat aduersus venditionem fundi indiuisibilis factam à se cum aliis condominis maioribus, an sit audiendus, nisi totum fundam sit paratus recipere, vel totum prætium emptori restituere, in obser. ad dec. 164. n. 2. 240
- Minor si delictum sponte in iudicio confiteatur, & de eo aliunde non constat, quam per eius confessionem, num possit aduersus eam in integrum restitui, in obser. ad dec. 523. n. 4. 695
- Minor, si in iudicio procuratorem constituat cum iuramento, & facta iam publicatione in causa petat primum, & secundum beneficium, an sit illi concedendum, dec. 476. n. 1. & in obl. n. 1. 233
- Minor si lite pendente efficiatur maior an possit petere primum, & secundum beneficium, & quando, in obser. ad dec. 115. n. 1. 172
- Minor si per se ipsum litigauerit, & cum iuramento declarauerit se nosse venire contra processum, & sententiam, num in casu succumbentiæ ad beneficium restitutionis in integrum possit recurrere, in obser. ad decif. 476. n. 2. & 3. 633
- Minor

& Verborum.

- Minor si renunciet cum iuramento nùm teneat renun-
ciatio, dec. 348. n. 2. 466. & in obser. n. 4. 467
- Minor si vñus iure communi deceptus sit, nùm debeat
in integrum restitui, dec. 115. n. 1. in medio. 171
- Et nùm debeat solùm restitui cum est deceptus, vel
sui facilitate, vel dolo aduersarij, d. n. 1. in medio.
- Et an sit deneganda restitutio in integrum minori
in Iudicio summario, si ea, quæ per minorem oppo-
nuntur altiore requirant indaginem, & in Iudicio
ordinario veniant referuanda, d. n. 1. in fine.
- Minor sub statuto dictante, quod causæ inter consan-
guineos, & affines compromittantur, num compre-
hendatur, & si sit læsus possit restitui, decif. 269. n. 2.
375. & decif. 384. n. 2. in fine. 514
- Et vid. in ver. *Minor decem, & octo annis.*
- Minores viduæ, aliæque miserabiles personæ aduersus
delictum nùm possint petere restitutionem in inte-
grum, in obser. ad decif. 491. n. 2. 650
- Et an in causis criminalibus habeant fori electio-
nem, & gaudeant priuilegio *l. unic. C. quando Imper.*
inter pupill. & vid. in d. obser. n. 2.
- Minoris fauore, an currat interesse ipso iure, & absque
interpellatione, in obser. ad dec. 62. n. 3. 88
- Minori contra lapsum temporis an detur restitutio in
integrum, dec. 269. n. 2. in medio. 375
- Minori iudex an, & quando possit ex arbitrio pœnam
minorare, decif. 415. n. 1. in medio. 554

Monachus.

- Monachi, & Clerici Apostatantes à Religione nùm
siant insuccessibiles, dec. 426. n. 2. in fine. 570
- Et quid dicendum de iure Regni, d. n. 2. in princi-
pio, & in obser. n. 2. 570
- Monachus professionem emittens minima tantùm
afficitur capitis diminutione, in obser. ad dec. 492.
num. 2. 652

Monasterium.

- Monasterij Sancti Laurentij propè Padulam fundator
fuit Dominus Thomas de Sancto Seuerino Comès
Marfici, dec. 287. n. 1. 396
- Et quot animalium habeat ius pascendi in Terra
Pisticij, d. dec. 287. n. 2. 396
- Monasterium an teneatur contribuere Vniuersitati
laicoum in collectis pro bonis, quæ in eius territo-
rio possidet, & quæ à laicis sibi obuenerunt, dec. 227.
n. 1. 324. & ibi in obser. per totam.

Moneta.

- Moneta si non sit mutata neque in materia, neque in
forma, sed tantum in valore circa satisfactionem fa-
ciendam creditori num sit attendendum tempus
contractus, vel tempus solutionis, dec. 366. num. 2.
489
- Monetæ dubiæ qualitatem an declaret continuata so-
lutio in illa facta per decennium, dec. 333. n. 3. in
fine. 448
- Monetæ reprobatio num cedat damno, & periculo de-
bitoris, qui in mora est soluendi, quod debet, decif.
473. n. 1. 629. & in obser. n. 2. 630
- Et quid dicendum in debitore fisci, puta Reg. Do-
haneris, qui illam sic reprobata exegit ab alijs
fisci condebitoribus, dec. 474. n. 1. 630
- Monetæ reprobatio nùm cedat damno debitoris, qui
est in mora, si eodem modo peritura fuisset penès
creditorèm, sicut periit penès debitorèm, d. n. 1. in
medio, & in obser. n. 1. 631
- Monetæ valor nùm inspiciendus sit de tempore con-
tractus, in obser. ad dec. 333. n. 1. 449
- D. De Marinis obseru. ad decif. D. Reuertet:*

Monetæ valor si fuerit immutatus an, & quando aug-
mentum, & detrimentum sit creditoris, vel debito-
ris, d. dec. 333. n. 2. 448

Moneta vide in ver. *Pecunia.*

Monitio.

Monitio ad dicendum si omitteretur, nùm faciat sen-
tentiam nullam, in obser. ad dec. 273. n. 3. 380

Mora.

- Mora nùm contrahatur per interpellationem, dec. 514.
num. 1. 681
- Et in quibus casibus contrahatur absque hominis
interpellatione, d. dec. 514. n. 2. in medio. 681
- Mora irregularis, quænam sit, & nùm introducta sit
speciali fauore minoris, & fisci, vt scilicet fauore
ipsorum interesse currat absque vlla interpellatio-
ne, in obser. ad decif. 514. n. 1. 681
- Et an respectu minoris procedat tantum durante
minori ætate, in d. obser. n. 1. in medio.
- Et an extendatur in Ecclesia, Republica, alijsque lo-
cis pijs, & personis miserabilibus, in d. obser. n. 3.
- Et quid dicendum si debitores fisci, Ecclesiæ, Reipub-
licæ, & personarum miserabilium legitimam non
habeant personam, cui soluere possint, in d. obser.
n. 3. in medio. 682
- Et an hoc respectu fisci procedat tantum, quando
habet suum creditum dependens à contractu secus si
à pœna, vel à mulcta, in d. obser. n. 3. in medio. 682
- Mora an possit purgari infra modicum tempus in pa-
cto de retrouendendo temporali, decif. 142. n. 2. in
medio. 207
- Et an purgari possit post longum tempus, d. num. 2.
circa finem.
- Et quid dicendum in venditione annuorum introi-
tuum cum pacto de retrouendendo, in obser. ad de-
cif. 142. n. 1. 208
- Mora nùm intelligatur purgata per oblationem pecu-
niæ factam, verbi gratia, hora 20. & hora 23. ban-
num emanetur reprobationis pecuniæ, si de emana-
tione faciendâ notitiam habebat creditor, & pro-
pterea pecuniam recipere recusauit, dec. 473. n. 1. in
medio. 629
- Mora septem dierum nùm dicatur modica, decif. 181.
num. 2. 261
- Moræ purgatio an admittatur, vbi duplex consideratur
mora, dec. 473. n. 2. 630
- Moræ purgatio an detur successoris in feudo, qui infra
annum, & diem à morte feudatarij inuestituram non
petiit, in obser. ad decif. 371. n. 4. 498
- Moræ purgatio de stylo Sacri Consilij semper admit-
titur re integra, & quoties ius Partis non est effe-
ctum deterius, in obser. ad dec. 142. n. 3. 298
- Moræ purgationem num impediatur iuramentum, d. de-
cif. 142. n. 2. in fine. 298

Mors, & Mortuus.

- Mors Ciuilis an, & quando æquiparetur morti naturali
maximè in hominis, siue testatoris dispositione, de-
cif. 492. n. 2. 651. & in obser. n. 2. 652
- Mortis appellatione nùm veniat mors ciuilis, & quan-
do, dec. 233. n. 2. circa finem. 334
- Mortuus ciuiliter vt quis dicatur, opus est, vt maxi-
mam, vel mediam patiatur capitis diminutionem, in
obser. ad dec. 492. n. 2. 652

Mulier.

Mulier affecurata pro eius dotibus, & viribus dotalibus
R R R R R 2 super

Index Rerum,

- super bonis viri, an dominium illorum acquirat, quos fructus faciat suos, & de quibus rationem reddere teneatur tanquam administratrix, dec. 180. n. 1. 259. & in obser. n. 1. 260
- Et an mulierum assecuratio in casu vergentis viri ad inopiam sit vera dotis restitutio, vel consignatio, in d. obser. n. 1. in medio. 130
- Mulier assecurationem petens pro suis dotibus super bonis viri, & vir diuersa habeat corpora, & minoris, & maioris æstimationis, an possit respuere corpus minoris, dato quod ei sufficiat, & petere corpus maioris supplendo in pretio creditoribus, in obser. ad dec. 246. n. 2. 346
- Mulier assecurationem petere pro suis dotibus super bonis feudilibus viri an possit si promissio assecurationis non sit expressa in assensu sed tantum in instrumento, dec. 205. n. 1. 292
- Et quid dicendum si in assensu sit clausula *quoad expressa tantum*, d. n. 1. 292
- Mulier assecurationem, vide in verb. *Mulier viro*.
- Mulier, & minor aliique priuilegiati in quolibet iudicio, duo habent beneficia, nempe primum, & secundum, eaque tendunt ad pinguius probandum decif. 156. n. 2. in fine. 228
- Mulier priuilegium tacite hypothecæ quoad prælationem, quod pro dote habet, an possit transmittere in cessionarium, decif. 148. num. 3. 217. & in obser. n. 1. 218
- Et an transmittere possit hypothecam expressam anteriorem, d. n. 3. 218
- Mulier pro dote num præferatur omnibus creditoribus anterioribus, decif. 74. num. 2. 108. & in obser. n. 3. & 4. 109
- Mulier pro dote promissa viro, eo defuncto num possit contra promittentem agere proprio nomine, vel opus habeat cessione ab hæredibus viri, cui fuit facta promissio, decif. 424. n. 1. & 2. 567. & in obser. num. 1. 568
- Mulier pro recuperatione suarum dotium, & antefati, an possit instare, vt procedatur ad venditionem bonorum feudaliu viri deuolutorum ad Regiam Curiam ob illius rebellionem, seruata forma pacti adiecti in capitulis matrimonialibus cum Regio assensu, dec. 506. n. 1. & 2. 669
- Et an teneatur cedere fisco omnia sua iura, d. n. 2. in fine. 670
- Mulier, quæ vigore consuetudinis Ciuitatis Neapolitanæ consequitur vsufructum suarum dotium pro alimentis ob moram hæredum in restituendo dote, an ea mortua transmittat vsufructum prædictum ad hæredes suos, decif. 193. n. 2. & 2. 278
- Mulier si ad eius beneficium stipuletur instrumentum dotale, soluto matrimonio cum obligatione omnium bonorum viri in forma, num possit pretendere obligationem prædictam validam in forma cum retrotractione ad diem contracti matrimonij, vel à die stipulationis, in obser. ad dec. § 13. num. 1. 680. & vid. in verb. *Dotale instrumentum*.
- Mulier si cesserit alteri sua iura pro consequutione suarum dotium, ac illarum interesse, an Cessionarius pro interesse futuro possit illis vti in bonis viri cum priuilegio, decif. 169. num. 4. 245. & in obser. num. 5. 246
- Mulier si dotem cedat alicui an transeat in cessionarium omnia iura illius cum priuilegio, in obser. ad decif. 134. n. 3. 199
- Mulier si in dotem dedit viro suo fundum æstimatum, ea æstimatione, quæ facit emptionem & venditionem fundusque sit alienatus, & de pretio creditoribus viri satisfactum, viro deinde effecto non soluendo, num possit contra dictos creditores agere, & pecuniam condicere, in obser. ad decif. 86. num. 3. & 5. 130
- Mulier si viro dedit pecuniam in dotem, eaque per virum fuit soluta suis creditoribus, si deinde efficiatur non soluendo, an possit mulier pecuniam illam à creditoribus condicere, in d. obser. n. 5. in medio. 130
- Mulier an sit testis idonea in criminalibus, in obser. ad decif. 221. n. 2. 316
- Mulier veniens ad iudicium post conclusum in causam num petere possit primum, & secundum beneficium, dec. 323. in fine. 437
- Mulier, viro ad inopiam vergente, an possit assecurationem suarum dotium petere super illius bonis sibi obligatis & à tertio possessis non prius discussis bonis, quæ ab ipso viro possidentur, dec. 152. n. 1. 222. & in obser. n. 1. 223
- Et quid dicendum si Mulier agat remedio. *l. final. C. de acq. poss.* in d. obser. n. 2. 223
- Mulieres licet admittantur in testes, minor tamen eis adhibetur fides, dec. 348. n. 2. 466
- Mulieri attestanti se fuisse deosculatam, an sit credendum, in obser. ad dec. 221. n. 1. 315
- Mulieri renuncianti hypothecæ, quam habet super vno corpore viri sibi obligato, num obstat, quin agere possit super aliis, dec. 148. n. 2. 217. & in obser. num. 3. 218
- Et quid dicendum si Muller cesserit omnia sua iura in beneficium creditorum, d. n. 2. 217

Mulio.

Mulio si gabella non soluta transeat cum mercibus per locum, vbi gabella soluitur, num domino mercium inferat præiudicium, & merces incidant in commissum, tanquam interceptæ, decif. 552. n. 2. & in obser. n. 1. 738

Mutuans.

Mutuans mille, verbi gratia infra certum tempus restituenda cum pacto, quod infra annum teneatur Mutuatarius dare pro fideiussore Alexandrum (verbi gratia) alias statim mutuum, sit sibi restituendum, si Alexander decedat antequam fideiubeat, an statim Mutuans possit agere pro consequutione sui crediti, vel elapso anno, in obser. ad dec. 489. num. 1. 648

Mutuans pecuniam gerenti negotia alterius, intuitu tamen ipsius gerentis, si pecunia versa sit in utilitatem Domini negotiorum, num contra ipsum Dominum habeat actionem ex mutuo, decif. 176. num. 3. 255

N

Naturalis, & Natus.

Naturales num possint esse Consiliarij Principis, armaque Agnationis portare, in obser. ad decif. 4. num. 2. 7

Naturales de consuetudine quorundam locorum, num paternam retineat nobilitatem, in d. obs. n. 2. 715

Naturales tantum, seu bastardi num capaces sint feudorum si Rex ex motu proprio illos inuestiat, decif. 250. n. 2. in medio, & in obs. n. 2. 357. & decif. 536. num. 2. in fine. 357

Et an Naturales tantum valeant feuda emere, in d. obser. n. 2. 357

Et an non solum sint incapaces acquisitionis feudij sed etiam nequeant super feudo hypothecam acquirere, in d. obser. n. 2. in fine. 357

Naturales tantum an communerentur in numero quin. que

- que, vel duodecim liberorum ad obtinendum à patre immunitatem à muneribus patrimonialibus, vel personalibus, dec. 261. n. 2. circa finem. 367
- Naturales tantum nùm comprehendatur in gratia per verba generalissima concessa, dec. 250. n. 2. 357
- Naturales licet non possint in feudo succedere, an possint feudum acquirere, assentiente Rege, vel eius vicegerente, dec. 563. n. 2. in fine. 755
- Naturales an non solum sint feudi incapaces, sed etiam illius acquisitionis vigore alicuius gratiæ generaliter concessæ, dec. 250. n. 1. 357
- Naturalis filius legitimatus à Principe ad feudorum successionem, an sit capax feudi acquisiti à patre pro se, & hæredibus ex suo corpore legitime descendentibus, dec. 405. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 539
- Et quid dicendum si Naturalis legitimeretur per subsequens matrimonium d. n. 2. in fine.
- Et quid dicendum si cum naturali legitimitate concurreret frater feudatarij siue vtrinque coniunctus siue ex altero tantum latere, & feuda essent pecunia quæsitæ, quisnam succedere debeat, in d. obser. n. 2. 540
- Natus ex legitimo matrimonio, nùm præsumatur à viro & vxore procreatus licet probetur, quod vxor cum alio eo tempore adulterium commiserit, decif. 138. n. 2. circa finem, & in obser. n. 3. in medio. 203
- Natus ex concubina in domo concubinarij, nùm præsumatur ex concubinario procreatus, d. num. 2. circa finem, & in d. obser. n. 3. in medio.

Naufragantes.

- Naufragantium bona si sint hostium, puta Iudeorum si intercipientur, an spectent ad fiscum, vel ad Dominum Proregem, vel ad Magnum Admitatum Maris, dec. 77. n. 1. 111. & n. 2. & in obser. n. 1. & 2. 112
- Et an, & quando fisco acquirantur, in obser. ad dec. 545. num. 8. 727

Nauigium, & Nauis.

- Nauigium ducentes si signa non ostendant defensionis, nùm possit illis imputari collusio, vel barattaria, in obser. ad decif. 545. n. 4. 726
- Nauis arenatæ damnum, vid. in verb. *Nauis si iter sum.*
- Nauis capta à Regali classe Nauali Domini Regis, an dicatur fisco quæsitæ, ex eo quod obedientiam non præstiterit vexillo Classis prædictæ, sed potius signa præliandi ostenderit, eleuando vexillum rubeum, in d. obser. n. 2. & 3. 726
- Nauis an dicatur fisco quæsitæ & ab ipso vendicetur, si ipse Dominus, vel Rectores aliquid in ea illicitè imposuerint, in d. obser. n. 7. 727
- Et quid dicendum si imponantur res extrahi prohibitiæ, nisi soluto vectigali, in d. obser. n. 7.
- Nauis Dominus, siue eius cessionarius si pro nauulo consequendo concurrat in prætio mercium inuentarum, cum creditore anteriore Domini Mercium ipsarum, quisnam præferri debeat, dec. 134. num. 2. 198
- Et quid dicendum si creditor anterior esset filius, d. num. 2.
- Nauis hæbreorum Venetarum in Alexandriam Ægypti profectorum ad merces illas capiendas, si in regressu in manibus nostras hic in Italia incideret, nùm, & nauis, & merces essent dictis hæbreis restituendæ, in d. obser. n. 8. 727
- Nauis onusta bonis Iudæorum conductis ab Alexandria Ægypti, qui inimici sunt nostri Regis, si capia-

- tur à classe Nauali ipsius nostri Regis, an spectet ad fiscum, in d. obser. n. 2. & 3. & 5. 726
- Et quid dicendum si dominus Nauis esset Venetus, & Venetiis publicè contractum fecisset locationis nauis, Iudeis ipsis Venetis morantibus, in d. obser. num. 5.
- Nauis si ad euitandum naufragium, vel ad conseruandas merces aliquod patiatur damnum, puta scissionem arboris, vel antennarum, vtrum tale damnum cedat domino nauis, vel sit contribuendum inter dominos mercium, decif. 213. num. 1. & 2. 303. & in obser. n. 1. 304
- Et quid dicendum si talis scissio fiat ex proposito, & ex consilio illorum, qui sunt in nauis ad saluandas merces, & ad euitandum naufragium, d. n. 1. in fine, & in d. obser. n. 1.
- Et quid dicendum si scissio fiat vi ventorum, d. n. 2. in fine. 304
- Nauis si iter suum agens vi ventorum ad aliquos litus arenetur, & damnum patiatur, an hoc damnum cedat domino Nauis, vel sit contribuendum inter dominos mercium, quæ saluæ fuerunt, in d. obser. num. 1.
- Nauis vt fisco dicatur quæsitæ ob merces in illa illicitè impositas, nùm necesse sit, vt à portu discesserit sine debitis expeditionibus, in obser. ad dec. 552. n. 3. 739
- Et quid dicendum concurrentè bona fide domini nauis, in d. obser. n. 3. in fine.

Neapolitani, & Neapolitanus.

- Neapolitanam vxorem ducens, vt Ciuilitate gaudeat habitare debet in ciuitate, dec. 297. n. 2. 407
- Neapolitani, & habitantes Neapoli, eiusque districtu nùm priuilegium habeant ex largitione Regiæ Ioannæ secundæ, vt non solum vocari in iudicium non possint, neque ciuilitate, neque eriminaliter, etiam ex delegatione extra Ciuitatem Neapolitanam, nec ratione rei, nec contractus, vel delicti, sed ipsi possint quoscunque conuenire, & trahere ad Tribunal Magnæ Curiæ Vicariæ, & Sacri Consilij, & cuiusuis alterius Regij Tribunalis, excluso quouis priuilegio in contrarium, in obser. ad decif. 215. n. 3. circa finem. 308
- Et an hoc idem sit concessum contra Neapolitanos extra Ciuitatem commorantes, in d. obser. n. 3. circa finem.
- Neapolitani nùm possint ciues casalium ciuitatis Neapolitanæ alteri alienatorum, & concessorum conuenire in Magna Curia Vicariæ, vel debeant eos conuenire coram iudice loci, in d. obser. n. 4. & 5. 308
- Neapolitanorum bona tam burgenatica, quàm feudalia, nùm ob aliquod crimen publicari possint, præter læsæ maiestatis, decif. 51. num. 2. in fine, & in obser. n. 1. 69
- Neapolitanus contrahens Romæ, an censeatur prorogare iurisdictionem, suo proprio iudice non consentiente, & ratione contractus forum fortiatur Curie Romanæ, dec. 191. n. 1. 275
- Et quid dicendum si Romæ fuerit condemnatus, nùm teneatur Curia Neapolitana brachium impartiri, seu concedere exequatur Regium, vt sententia illa possit exequi, d. n. 1. in fine, & in obser. num. 1. 276
- Neapolitanus si sit inquisitus, torqueti nùm possit absque dispensatione Domini Proregis, decif. 276. num. 2. 383

Necessitas.

- Necessitas legem non habet, nec lege restringitur, dec. 130. num. 2. 192

Index Rerum,

Negans.

Negans vnum de duobus illatis, alterum affirmare censetur, in obser. ad decif. 93. n. 1. 139

Negotiorum gestor.

Negotiorum gestor nùm teneatur ad vsuras, & interesse, decif. 131. num. 2. 194

Nepos, & Nepotes.

Nepos an solùm dicatur filius filij, decif. 153. num. 2. 224

Nepos descendens ex foemina, nùm succedat in feudo, decif. 305. num. 1. 416. & n. 2. 417. & in obser. num. 1. 418

Nepos ex filio primogenito pramortuo in successione feudi, nùm potior sit suo patruo secundogenito iam viuo, decif. 465. num. 2. & in obser. num. 1. 620

Nepos ex fratre an succedat in feudo emptor per Patruum pro se, & nepote, decif. 343. n. 1. & 2. 460. & in obser. n. 1. 461

Et an iste nepos succedat vt hæres defuncti, vel ex pacto, & prouidentia, & teneatur ad releuium, d. num. 1. & 2.

Nepos ex fratre quando possit Patruo, vel Amitæ in feudo succedere, decif. 316. num. 2. & in obser. n. 1. 429

Nepos ex sorore in successione feudi nùm excludat fratrem patrualem in terminis gratiæ de qua in Pragmatica 11. *sub titulo de feudis*, decif. 40. num. 1. 52. & in obser. n. 1. 53

Nepos in successione feudi nùm excludat Patruum, decif. 305. n. 1. 416

Nepos an succedat Patruo in feudo nouo, decif. 137. n. 2. in fine. 201. & in obser. n. 1. 202

Et quid dicendum de iure Regni Neapolitani, vid. in verb. *Nepotes ex fratre, vel ex sorore.*

Nepotes, & Neptes nùm succedant Auo in feudo, quoties filij masculi patris feudatarij sint feudorum incapaces, quia rebelles, in obser. ad decif. 550. n. 5. 735

Nepotes, & pronepotes nùm simul succedant in bonis Patru Magni, & Auunculi Magni ab intestato decedentis, saltem per viam repræsentationis, decif. 418. n. 2. & 3. 558. & in obser. n. 1. 559

Et quid dicendum attento iure municipali Neapolitano, in d. obser. n. 2.

Et quid dicendum in successione feudorum, in d. obser. n. 1. in fine.

Nepotes ex filio nùm possint succedere Auo in feudo sexus, & ætatis prærogatina seruata, si eorum pater delictum commiserit, ob quod feudo prædito succedere non possint, in obser. ad decif. 519. num. 2. in fine. 689

Et quid dicendum si pater delictum commiserit læsæ Maiestatis, nùm nepotes, & sic filij delinquentis sint pariter feudi incapaces, in d. obser. n. 2. in fine.

Nepotes ex filio pramortuo nùm profint Auo ad immunitatem consequendam à muneribus ob numerum duodecim liberorum, decif. 329. num. 1. & in obser. num. 1. 443

Et quid dicendum in nepotibus ex filio viuo, in d. obser. num. 1.

Nepotes ex fratre, vel sorore, an succedant in feudo nouo de iure Regni, decif. 158. num. 1. 231. & in obser. ad dec. 407. n. 1. 542. & in obser. ad decif. 562. num. 1. 754

Et quid dicendum attentis nouis gratiis Catholice Maiestatis Baronibus concessis, d. decif. 158. n. 1. 231. & in obser. n. 1. 232. & in obser. ad decif. 483. num. 3. 618. & in obser. ad decif. 562. n. 1. in medio. 754

Nepotes iure communi attento an succedant Patruo decedenti ab intestato, concurrentibus alijs Patruis superstitibus, in obser. ad decif. 418. n. 3. 559

Et quid dicendum si adhuc superessent ascendentes, an possent cum illis concurrere, in d. obser. n. 3.

Et quid dicendum si defuncto solùm superesset pater, mater, ac nepos ex fratre pramortuo, nùm possit simul cum Auo, & Aua defuncto Patruo succedere, non obstante quod nullus superstit ex fratribus, in d. obser. n. 3. in medio, & n. 4. & n. 5. 6. & 7. 560. & n. 9. 561

Nepotes masculi ex filiabus procreati, nùm venire possint in defectum filiorum masculorum in rei concessione facta alicui pro se, & descendentibus suis masculis, in obser. ad decif. 345. n. 3. 463

Nepotes nùm veniant liberorum appellatione in numero quinque & 12. liberorum ad obtinendam à patre vacationem à muneribus personalibus, & patrimonialibus, in obser. ad decif. 261. n. 4. 368

Nobiles.

Nobiles huius Ciuitatis Neapolis, nùm possint ad Regem nostrum oratorem mittere non obtenta prius licentia Domini Proregis, decif. 500. n. 1. & 2. 61. & in obser. n. 1. 662. & n. 3. 663

Nobiles Ciuitatis Sarni nùm immunitate gaudeant à functione, fiscalium siue collectarum pro tertia parte, decif. 136. n. 1. & in obser. n. 1. 200

Nobiles de sedilibus tantùm gaudere possunt honoribus, & prærogatiuis huius Ciuitatis Neapolis, in obser. ad decif. 418. num. 1. in medio. 573

Nomina.

Nomina debitorum an veniant appellatione mobilium, vel stabilium vel tertiam constituent speciem, decif. 249. n. 2. in obser. n. 1. 356

Et an comprehendantur in concessione bonorum mobilium, & stabilium vbicumque sitorum, d. nu. 2. in fine.

Et veniant in donatione omnium bonorum loco circumscriptorum, d. num. 2. in fine.

Nominandi facultas, & Nominandus.

Nominandi facultas seu potestas hæredem in feudo, vel in officio an transeat ad hæredem, in obser. ad decif. 411. n. 1. in medio. 549

Nominandi facultas aliquem in aliquo officio, an sit intelligenda, vt fiat simpliciter, vel per contractum venditionis, aut dotis, decif. 214. numer. 2. in fine. 305

Et an posita tali facultate nominandi officium de sui natura possit vendi, d. n. 2. in fine.

Nominandi potestatem habens in officio sibi à Rege concessio vnum hæredem vel filium aut generum, vel alium quemuis, an possit nominare hæredem extraneum, & particulariter institutum, decif. 390. n. 2. 520. & in obser. n. 1. & 2. 521

Nominandus in feudo, vel in officio, an debeat expressè nominari, vel sufficiat tacitè, decif. 411. n. 2. & 3. 548

Et quid dicendum si nominari debeat verbo, vel scriptura, d. decif. 411. n. 4. 549

Nominantes in officio, vide in verb. *Eligentes.*

Nominatio.

Nominatio, & Nominatus.

- Nominatio facta in officio de hærede extraneo cum aliquo onere, an contractum sapiat emptionis, & venditionis, decif. 390. n. 3.** 510
- Nominatio facta extra Regnum per vnum ex duobus reis conuentis, vel per eius procuratorem, an possit vtî Correas, si nominatione facta ante literarum commissionalium consignationem è viuus decesserit, decif. 164. n. 1. & 2.** 239
- Nominatus nùm censetur ex intentione illum nominandi, vel ex potestate data nominandi, decif. 510. n. 2. in fine.** 676
- Nominatus ad officium cum qualitate hæreditaria, an possit illud habere absque hac qualitate, & teneatur ad omnia onera per defunctum officio imposita, & in obser. n. 1. 375. n. 1. 503. & in obser. ad decif. 382. n. 2.** 512
- Nominatus hæres in aliquo officio ab habente potestatem nominandi, qui in officio talia delicta commiserant, ob quæ tam ipse, quàm hæres veniebat priuandus, an possit consequi officium prædictum, delictis non obstantibus, decif. 516. n. 1. & 2.** 684
- Et an prædicto nominato, mortuo nominante statim dicatur translata possessio absque apprehensione, d. decif. 516. n. 3.** 685
- Et an contra nominantem sit saltem ferenda sententia declaratoria, licet ob delicta priuatur officio ipso iure, d. n. 3. in medio, & in obser. n. 4.**
- Et quid dicendum si nominans non priuatur ipso iure, an requiratur sententia priuatiua, & inductiua, d. n. 3. in medio.**
- Et quæ sit ista sententia priuatiua, in d. obser. num. 4.** 685
- Nominatus in officio ab habente potestatem nominandi vnum hæredem an sit ad illum immittendus, non obstante mala administratione nominantis, nec delictis in tali administratione admissis, decif. 512. num. 1. & 2. 678. & decif. 516. n. 1.** 684
- Et quid dicendum si nominans suam malam administrationem sit in iudicio confessus, d. decif. 512. num. 2. & in obser. num. 1.** 678

Notarius.

- Notarius, qui interuenit in actu vt Notarius an præiudicet sibi tanquam priuato, in obser. ad decif. 235. num. 1.** 339
- Notarius, qui instrumentum stipulatus est venditionis rei sibi hypothecata, nùm sibi præiudicet in sua hypotheca, in d. obser. n. 2.**
- Notarius si dicat se falsò fabricasse instrumentum, præcibus, vel pecunia inductus, an præiudicet instrumento, decif. 6. n. 1. 9. & in obser. n. 1.** 10
- Notarius si in instrumento, quod stipulatur aliquid attestetur, se referens tamen ad alium instrumentum, quod ab ipso met stipulatum est, an faciat aliquam fidem, vel probationem, decif. 454. n. 2. circa finem, & in obser. n. 2.** 607
- Notarius si officium exercent absque priuilegio, licet Notarius communiter reputetur, an probent instrumenta, quæ ab eo conficiuntur, decif. 356. n. 1. 476. & in obser. n. 2. & 3.** 477
- Notarius solum in his, in quibus à Partibus fuit rogatus fidem, & probationem facit, in obser. ad decif. 454. n. 2.** 607
- Notarius solum à supredito Principe creari potest, decif. 356. num. 1.** 476
- Notarius tanquam seruus publicus pro quolibet absente stipulari potest, ipsique absenti acquiritur actio absque rati habitatione, decif. 432. n. 3.** 580

- Notarius vassallus nùm possit pro Barone aliquid stipulari, decif. 386. num. 2. 516. & in obser. n. 3. & 4. 517. & decif. 550. n. 2. in fine.** 733
- Et an, & quando possit capere obligationes penes acta ad fauorem Baronis, in d. obser. n. 4.** 517
- Et nùm possit scribere testamentum Baronis, in d. obser. n. 4. in fine.** 517
- Et nùm possit aliquid stipulari pro conductore iurisdictionis illius loci, in quo notarius est subditus, in d. obser. n. 4. circa finem.**
- Et an hæc procedant non solum in Notario subdito natalibus, sed etiam habitatione, in d. obser. n. 4. in medio.**

Notorium.

- Notorium an dicatur id quod constat ex sententia, decif. 152. n. 1.** 222
- Notorium nùm inducatur ex Partis confessione, decif. 279. n. 2.** 386

Novatio.

- Novatio nùm inducatur absque expressa Partium conuentione, decif. 105. n. 1. 157. & in obser. n. 1.** 158
- Novatio nùm inducatur ex coniecturis claris, & indubitatis, d. n. 1. in medio, & in d. obser. n. 1.**
- Novatio nùm inducatur, si in secundo contractu fiat reseruatio iurium primi contractus, d. n. 1. in medio.**

Nullum, & Nullitatis remedium.

- Nulla ab initio, tractu temporis minimè confirmantur, vt retrotrahantur, decif. 158. n. 2. in fine.** 231
- Nullitatis remedium, si tempora non largiuntur ad appellandum, intra quod tempus opponi possit, decif. 401. num. 2. 532. & in obser. num. 1.** 533

Numerus.

- Numerus quot liberorum patrem immunem reddat ab oneribus patrimonialibus, & quot à personalibus, decif. 261. num. 1. & 2.** 367

Nundina.

- Nundina, quæ pluribus diebus quolibet anno, aliquo in loco fiunt, nùm absque Principis priuilegio fieri possint, decif. 111. n. 5.** 165
- Et quid dicendum de mercato, quod vna, vel duabus vicibus fit in qualibet hebdomada, d. n. 5.**

O

Oblatio.

- Oblatio pro affictu Gabellæ acceptata à Deputatis illius, an sit annullanda si bannum per deputato publicatam nouam contineat formam, neque de iure communi, neque secundum stylum Regiæ Camera, decif. 539. n. 1.** 718
- Et an sit acceptanda oblatio illius, qui præcedenti anno fuit arrendator, nisi prius computa reddiderit, & reliqua, quæ debuerit solderit, d. n. 1. in medio.**

Obligari, Obligatio, & Obligatus.

- Obligari vt valeant bona pupilli, & minoris, quænam requirantur, in obser. ad decif. 211. num. 1. 300. & 301**
- Obligatio appositæ in contractu, an super quolibet contractus capitulo censetur repetita, decif. 205. n. 1. in medio.** 292
- Obligatio**

Index Rerum,

- Obligatio in forma Camere, nùm paratam habeat executionem, & cuius sit naturæ, in obser. ad decif. 502.n.1.in fine. 665**
- Obligatio in generali omnium bonorum, an veniat pecunia, mutuo accepta per debitorem, decif. 372.n.2.in fine. 498. & in obser. n. 3. 499**
 Et nùm veniat ipsa pecunia accepta ab ipsomet creditore, cui bona obligantur, d. num. 2. in fine, & in d. obser. n. 3.
- Obligatio penès acta ad fauorem baronis an possint capi per notarium vassallum, non vti notarium, sed vti Baronalis Curie actuarium, in obser. ad decif. 386.n.4. 517**
- Obligatus ad faciendum intra certum tempus, vel ad præstandum aliud in casu non sequuti adimplementi si adimplementum sequi non possit ob impossibilitatem, nùm statim cogi possit ad præstandum, vel post elapsum tempus, quo factum promissum fuit, decif. 489.n.1. & in obs. n. 1. 648**
- Obreptio.*
- Obreptio, & subreptio, etiam minima an rescriptum vitiet, in obser. ad decif. 190.n.2. 274**
- Obreptionis vitium quando dicatur, & per quam clausulam purgetur, d. decif. 190.n.2. 273**
 Et vid. in verb. *Subreptio.*
- Obtinens.*
- Obtinens facultatem renunciandi aliquod officium ad fauorem alterius, an possit illud vendere, vel renunciare accepta pecunia, in obser. ad decif. 223.n.2. 319**
- Obtinens in possessorio, si succumbat in petitorio, an teneatur ad restitutionem fructuum, in obser. ad decif. 540.n.1. 720**
- Occidens.*
- Occidens consanguineum, cui ab intestato erat successurus, nùm efficiatur indignus, & fisco bona applicentur, in obser. ad decif. 96.n.2. 143**
 Et an applicentur fisco, etiam istius bona ex defuncti hæreditate obuenta, in d. obser. n. 2.
- Occidens feudatarium, cui in feudo erat successurus, an efficiatur indignus, & in feudo succedat fisco, vel proximiores consanguinei, sublata occidentis persona, ac si in mundo non esset, in d. obser. n. 2. in medio.**
- Officialis.*
- Officiale contra nùm possit Iudex per inquisitionem procedere, dec. 259.n.2. vers. *Etenim* in medio. 366**
- Officiales creati à Rege ad iustitiam ministrandam ad sui beneplacitum, nùm sine legitima causa remoueri possint, in obser. ad decif. 511.n.3. 678**
- Officiales, qui in officio deliquerunt, an gaudeant indulto generali concessio à Rege omnibus delinquentibus, decif. 112.n.3. 167. & in obser. n. 2. 168**
- Officiali electo, à quo tempore debeatur salarium, nùm à die quo præstitit iuramentum de benè, & fideliter administrando, vel à die, quo cœpit administrationem, dec. 162.n.1. & 2. & in obser. n. 1. 237**
- Officiali, qui fuit ab officio ob aliquod delictum suspensus, & deinde per viam iustitiæ, fuit restitutus, an debeatur Salarium pro eo tempore, quo non inferuiuit, in d. obser. n. 2.**
- Officialis accusatione pendente, nùm debeat ab officio suspendi, decif. 2.n.3. & in obser. n. 3. 4**
 Et in quo voto fuit Regia Camera in casu, quo delicta per officialem commissa non erant ita graua, d. decif. 2.n.5. & 6. 4
- Officialis administrans iustitiam in aliquo loco, an possit munus recipere notabilis quantitatis, decif. 12.n.1. & in obser. n. 4. 16**
- Officialis committens delictum, an, & quando officio sit priuandus, decif. 2.n.2. & 4. & in obser. n. 2. 4**
- Officialis committens in officio plura delicta, an condemnari possit ad Regias Tritemes, & ad pœnam pecuniariam, decif. 259.n.2. vers. *ulterius*, in fine. 366**
- Officialis condemnari an possit ex generali tantum inquisitione, d. n. 2. in medio. 366**
- Officialis contrahere an possit cum subditis, vide in verbo *Officialis perpetuus*.**
- Officialis contrahere an possit cum aliis de rebus, quæ sunt in Ciuitate, vbi est officialis, decif. 59.n.2. 84**
 Et an possit ratificare contractum finito officio, d. num. 2.
 Et an talis contractus firmetur iuramento, d. num. 2. in fine. 84
- Officialis extorsionem, aut barattariam committens, vel plus debito exigens pœna dupli punitur, & quandoque pœna mortis, decif. 260. num. 1. & in obser. n. 1. 367**
- Officialis grauius delinquere an dicatur, quàm persona priuata, decif. 259.n.1. & in obser. n. 1. 366**
- Officialis iniuriatus an, & quando procedere possit contra se iniuriantem, in d. obser. ad decif. 242. n. 2. 348**
- Officialis in officio deliquens, vt possit ab administratione suspendi, quæ requirantur, in obser. ad decif. 2.n.4. 4**
- Officialis inquisitus de barattariis an torqueri possit ex processu informatiuo, decif. 46. num. 1. & num. 3. in fine. 63**
- Officialis mercaturam exercens in prouincia, quam regit, nùm sit officio priuandus, vel pro prima vice solum priuari debeat prouisione vnius anni cum emolumentis, pro secunda verò vice officio, decif. 159.n.1. & 2. 233**
- Officialis ob delictum in officio commissum, pendente inquisitione, nùm possit ab officio suspendi, decif. 301. num. 2. 412**
 Et quid seruetur in Reg. Camera tam in delictis grauibus, quàm leuibus, d. n. 2. & in obser. n. 1. 413
- Officialis pecuniarius administratione pendente effectus diues, an præsumatur diues effectus de pecunia Domini, decif. 380.n.4. 509**
- Officialis pecuniarius fisci, si durante administrationis tempore aliqua bona acquisiuit, nùm præsumatur acquisiuisse pecunia fiscali, vel potius propria, dec. 71.n.2. & in obser. n. 1. 104**
- Officialis pecuniarius fisci, si fisci pecuniam in proprios vsus expenderit, qua pœna sit plectendus, in d. obser. n. 2. 104. & decif. 112.n.2. 167**
 Et nùm teneatur ad duplum, vel ad nonuplum, aut lege Iulia repetundarum, vel lege Iulia de residuis, d. dec. 112.n.2. 167. & in obser. n. 1. 168. & decif. 259.n. num. 1. 366
- Et quid dicendum si expenderit pecuniam incorporatam fisco, puta si esset iam exacta per Perceptorum, d. n. 2. circa finem. 167**
 Et an huiusmodi officialis detineri debeat in carceribus, & non aliter relaxandus, quàm sub fideiussoria cautione, d. n. 2. in fine.
- Officialis pecuniarius Regis si in introitu suorum computorum omisit ponere quandam partitam pecuniæ fiscalis, quam exegerat, an puniri possit pœna nonupli, decif. 523.n.1. & 2. 694**
- Officialis perpetuus in prouincia, quam regit, an possit licitè contrahere, decif. 2.n.1.3. & in obser. n. 1. 4**
 Et quid dicendum de officiale sine iurisdictione, sine perpetuus.

perpetuus, siue temporalis sit, an possit licetè contrahere, d.n.1. 3
 Et quid dicendum de officiale temporali, nùm durante officio possit cum subditis contrahere, dec.12.n.1.vers.fuit,& in obser.n.1. 16
 Et cui sit applicanda pœna, Parti, an filco, etiam si Officialis contrahat sine oppressione, d.dec.12.n.2. 4
 Et an sit applicanda Parti, si contrahat cum oppressione, vt oppressio probetur, d.decif.12.n.3. 3
 Et quid dicendum si oppressio non probetur, d. decif.12.n.4. 4
 Et quid dicendum si contractus fiat ab officiale publicè, & palam, ac bona fide, ita vt nedum oppressio probetur, sed nec præsumatur, an solùm contractus sit nullus, sed officialis puniri non debeat, d. decif.12.n.5. 5
 Officialis-perpetuus an possit cum subditis contrahere, oppressione cessante, in obser. ad d. decif.12.n.2. 16
 Et an, & quando possit à subditis recipere donationem remuneratorem, d. decif.12.n.5.in fine, & in d.obser.n.3. 16
 Officialis pro crimine barattariæ, an possit conueniri durante officio, sufficiatquè sola promissio ad barattariam committendam, in obser. ad decif.260.n.1.in fine. 367
 Officialis propter culpam, & negligentiam in officio commissam, an possit priuari officio, decif.114.n.1. & in obser.n.1. 170
 Officialis propter insufficientiam, & inhabilitatem, nùm possit officio suo priuari, d.decif.114.n.2.& in obser.n.2. 170
 Officialis, qui facultatem habet aliquem nominandi in officio, si promittat aliquem nominare, an talis promissio vim habeat nominationis, decif.214.n.1.304.& 305.& in obser.n.1. 305
 Officialis Regius ad portus custodiam destinatus, si licentiam dat extrahendi victualia à Regno, quibus pœnis affici debeat, decif.14.n.3. 19
 Officialis Regius si furripuerit pecuniam fiscalem, qua pœna teneatur, decif.226.num.2. & in obser. nu.1. 323
 Et qua pœna punjatur si in computis de aliqua partita introituum non fecit, vel dixerit illam esse in residuo, & verùm non erat, d.n.2. 2
 Officialis Regius si de barattaria, vel aliis inquiratur, nùm ex sola fuga sit delictum probatum, decif.257.n.1.& 2. 364
 Et an ipsa fuga sit delictum, in obser. ad d. dec.257.num.1. 364
 Officialis si inquireretur de crimine, pro quo veniret officio priuandus vel pecunia multandus, & decedat ante litem contestatam, an possit fiscus iudicium prosequi cum hærede, in obser. ad decif.2.n.5. 5
 Officialis si pecuniam fiscalem exegerit eamque Regiæ Curie non restituerit, sed penès se retinuerit totam, qua pœna puniatur, & qua pœna, si partem, decif.14.n.2. & in obser. nu.2.19. & decif.226.n.2. 323
 Officialis si suos exequutores, seu familiam, in officio delinquentes iudici præsentauerit, an debeat, & possit carcerari, vel cum eo agatur tantùm ciuilitè, dec.530.n.1.& 2.& in obser.n.1. 706
 Officialis an statim ingressus Prouinciam potestatem habeat administrandi vel debeat prius præstare iuramentum, decif.236.n.3. 346
 Officialis substituens alium in suo officio, an teneatur de culpæ, & defectibus substituti, decif.206.n.3.293. & in obser.n.3.294.& dec.325.n.1.438.& dec.530.n.2.& in obser.n.2. 70
 D. De Marinis obseru. ad decif. D. Renertetij.

Et quid dicendum si officialis substituerit idoneum à superiore tamen non approbatum, d. decif.206.n.3.in fine. 293
 Et quid dicendum si substituens potestatem substituendi haberet à lege, vel ab homine, in obser. ad decif.206.n.4. 294
 Et an, & quando liberetur substituens, si substitutum delinquentem exhibuerit, d. decif.206.num.4.293. & in obser. num.5.295. & decif.325.num.1. 438
 Officialis substituere alium in suo officio an possit, si substituendi potestatem non habeat, d. decif.260.n.2.293.& in obser.n.1. 294
 Et quid dicendum si officium suum aliter exercere non possit, nisi aliorum vtatur ministerio, d. dec.206.n.4.in medio. 394
 Officialis substituens in locum alterius absentis, nùm censetur pariter substitutus in casu mortis eiusdem, in obser. ad d. decif.206.n.2. 294
 Officialis supremi potius persona, & dignitas spectatur, quàm seruitium, decif.507.n.2. 671
 Et qua ratione illi debeat Salarium, nùm potius ratione dignitatis, quàm seruitij, d.n.2. 2
 Officialium Regiæ Cancellariæ electio nùm spectet ad Dominum Regem vel ad Regni Secretarium pro tempore, decif.356.n.1.476.& in obser.n.1. 477

Officia, & Officium.

Officia magis sibi habent cum feudis, quàm cum allodiis, in obser. ad decif.551.num.1. in fine. 736
 Officia manualia an possit Rex ad sui libitum vni dare, & ab altero auferre, decif.511.numero 1. 676
 Officia omnia, an ita sint in manu Regis, ita vt possit illa vni auferre, & alteri concedere, dec.185.num.2. 267
 Et an Rex peccet, si id faciat sine causa, d.num.2.in medio. 268
 Officia de sui natura nùm transeant ad hæredes, vel extinguantur cum persona, cui fuerant concessa, decif.230.n.2.& in obser.n.1. 329
 Et an transeant ad filios, d.n.2. 2
 Et quid dicendum si in concessione apponatur clausula, (in perpetuam), d.n.2. 2
 Officia de sui natura an sint personalia, & cum persona extinguantur, decif.70.n.2. 103
 Et an transeant ad hæredes, d.n.2. 2
 Et an sint ad instar vsusfructus, d.n.2. 2
 Officia plura si quis exerceat, nùm plura possit habere salaria, in obser. ad decif.308.n.1. 421
 Officia si sint compatible an possit vnus sustinere vicem duorum, decif.78.n.2.& in obser.n.1. 113
 Officij priuationis causa ciuilis est, decif.440.n.2.in fine. 590
 Officium ampliatum in hæredem, nùm in illius persona dicatur nouum, licet à primo concessionario facta fuerit nominatio, decif.185.nu.3. & in obser. num.2. 268
 Officium concessum vni, an possit Princeps ab illo auferre, & alteri dare, & etiam nulla concurrente causa, decif.554.n.1.& 2. 740
 Et an peccet Princeps id faciens sine causa, decif.185.n.2.in medio. 268
 Officium concessum à Rege ad sui beneplacitum, licet sit perpetuum, an possit ad libitum reuocare, decif.511.n.2.& in obser.n.1. 677
 Officium concessum pro se, & hæredibus ex corpore descendentibus, an comprehendat hæredem extraneum, decif.381.n.2. 510

SSSSSS Et

Index Rerum,

- Et quid dicendum si sit concessum pro hæredibus in perpetuum, d. numero 2.
- Et an comprehendat foeminas, d. dec. 381. n. 3. 511
- Et quid dicendum si foemina esset capax officij de consuetudine, in obser. ad d. decif. 381. n. 2. 511
- Et quid dicendum si sit concessum pro se, & vno hærede, an comprehendat hæredem extraneum, decif. 382. n. 1. & 2. 512
- Et an comprehendat foeminam hæredem institutam in prædicto officio, d. n. 2. & in obser. n. 3. 512
- Officium concessum pro se, & hæredibus suis, an extinguatur cum persona, decif. 230. n. 2. in medio. 329
- Officium concessum patri, & filio in solidum, vt vno defuncto superuenienti acquiratur, sed contemplatione patris sit concessum, an possit per patrem renunciari in præiudicium filij, dec. 285. n. 1. & 2. 393
- Et an hoc officium dicatur profectitium, d. num. 2. 394
- Officium cur extinguatur cum persona, dec. 230. nu. 2. in medio. 329
- Officium de sui natura personale est, neque ad hæredes sanguinis transmittitur, decif. 364. n. 1. 487
- Et quid dicendum si sit concessum in perpetuum, d. num. 1.
- Officium iudicis conuiescere debet pendente relatione ad superiorem, decif. 325. n. 1. in fine. 438
- Officium pecunia à patre, quæsitum pro se, & vno hærede in vita, vel in morte nominando, & nominatione non facta, is succederet, qui legitimus esset hæres, si pater ipse tres habens filios primogenitum hæredem vniuersalem instituat, secundogenitum verò nominet in officio, & tertio genito legatum relinquar, eo addito, vt legato sit contentus, & deinde secundogenitus patri præmoriatur, quo, & tandem defuncto, nulla alia in dicto officio nominatione facta, & demum è viuus decedat primogenitus, qui patris adiuit hæreditatem, instituto sibi hærede tertio genito, nùm officium spectet ad tertio genitum, vel ad fiscum, decif. 551. n. 1. & 2. 735
- Et quid dicendum si primogenitus decedat non adita patris hæreditate, in obser. ad d. decif. 551. n. 3. 736
- Officium pecunia quæsitum per patrem pro se, & vno hærede in vita, vel morte nominando, eo addito, vt nominatione facta non succedat legitimus hæres, si pater ab intestato decedat, nulla facta nominatione, an succedat primogenitus ad instar feudi, vel omnes filij, in obser. ad decif. 551. n. 1. 736
- Et an filius primogenitus succedens in feudo teneatur illius æstimationem cum fratribus conferre, in d. obser. n. 1. in medio.
- Et quid dicendum si simus in linea collateralis, in qua cessat collatio, in d. obser. n. 2. 736
- Officium per Dominos Proreges prouideri an possit, si eius salarium summam excedat annuorum ducatorum centum, decif. 554. n. 3. 741
- Officium prorogatum in alicuius personam nùm censeatur de nouo concessum, vel esse illud idem, & cum eadem qualitate, decif. 185. n. 2. circa finem. 268
- Et quid dicendum si fiat prorogatio cum noua qualitate, d. n. 2. in fine.
- Officium, quod competit filio ex nominatione patris, an dicatur profectitium, decif. 375. n. 2. 502
- Officium Regium si quis possideat, vti Regis Minister, nùm possit contra Regem aliquam allegare præscriptionem, decif. 466. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 621
- Officium Regium si sit à patre relictum filio, nùm sit in legitimam impurandum, dec. 582. n. 2. in fine. 779
- Officium si sit acquisitum pro se, & hæredibus quibuscunque, an possit venire hæres, seu successor singularis, in obser. ad decif. 390. n. 2. 521
- Officium si sit acquisitum pro se, & hæredibus an veniant omnes hæredes in infinitum, & in illo succedant etiam foeminae, decif. 364. n. 2. & in obser. num. 1. 487
- Officium si sit alicui concessum pro se, & hæredibus in perpetuum, an, & quando concessionarius, eiusque hæredes, & successores teneatur soluere collectas pro eo, quod dictum officium singulis annis est in redditu, decif. 469. n. 1. 624
- Et an sit collectandum officium, quod non est concessum in perpetuum, sed morte concessionarij extingueretur, d. n. 1. in fine.
- Officium si sit concessum simpliciter, nec dictum sit in feudum, nùm intelligatur concessum in feudum, vel in burgenfaticum, vt propterea concessionarius teneatur ad collectas, d. n. 1. & in obser. n. 1. 624
- Officium si duobus reperitur concessum, quorum vnus est prior in data, sed posterior in possessione, alter verò è contra posterior in data, sed prior in possessione, vter eorum præferendus sit, decif. 107. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 160
- Et quid dicendum si prior in data obtinuit à Prorege, posterior verò ab ipso Rege, d. n. 2.
- Officium si duobus sit concessum diuersis temporibus, ita vt vnus sit prior in data, alter verò prior in administratione, vter eorum præferri debeat, dec. 447. n. 1. & in obser. n. 1. 598
- Et quid dicendum si Princeps, dando Officium non fecisset gratiam, sed dōtraxisset, d. n. 1. & in d. obs. n. 2. Et vide in verb. *Prior*.
- Officium si duobus sit in solidum collatum, nùm delictum vnus noceat suo collegæ, decif. 168. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 244
- Officium si sit collatum alicui à Principe, qui eodem die mandauit Proregi, vel præsidi, vt illud idem alteri conferretur, vter præferri debeat, si de anterioritate temporis illius diei, non constat, & prouisus à Prorege, prius adeptus sit possessionem, decif. 508. n. 1. 672. & in obser. n. 1. 673
- Officium si quis adquisierit cum facultate nominandi vnum hæredem, vel successorem tam in vita, quàm in morte, si ob delictum huiusmodi officio priuatur, nùm, post condemnationem possit nominationem facere, dec. 440. n. 1. 589. & num. 2. & in obser. n. 1. 590
- Officium si quis à Rege assequatur cum facultate nominandi vnum hæredem, vel filium, aut generum, vel quemlibet, an possit nominare hæredem extraneum, decif. 390. n. 2. 520. & in obser. n. 1. 521
- Officium si fuerit à Principe concessum cum clauula, (*provr prædecessores tui tenuerunt*), au hic nouus concessionarius fieri possit aliqua prærogatiua, puta augmenti Salarij, & c. qua fructus fuit postremus concessionarius, dec. 557. n. 1. & 2. 745. & in obs. n. 1. 746
- Et quid dicendum si prærogatiua fuerit concessa per gratiam personalem, vel realem, d. n. 1.
- Et an in dubio concessa censeatur per gratiam realem, d. n. 2.
- Et quid dicendum si concessio esset facta nouissimo concessionario ex certa scientia, in d. obser. n. 1. 746
- Officium si quis adquisierit à Rege cum facultate illud renunciandi personæ sibi bene visæ, an valeat renunciatio, si illud renunciauerit in mortis articulo, dec. 223. n. 2. 319. Et vid. in verb. *Renunciatio*.
- Officium si quis procurauerit, an teneatur de culpa leuissima, nec sufficiat eligere in officio personam diligenter, sed debeat diligentissimam, dec. 182. n. 2. & in obser. n. 1. 262
- Omnis.*
- Omnis* dictio, facit, vt veniat in dispositione id quod absque illa non veniret, decif. 265. n. 2. in fine. 371
- Opera.*

Onera.

- Onera adiuncta rei venditæ, si propter illa vilius vendatur pars pretij dicuntur, decif. 170. n. 4. 247
- Onera rei legatæ, vel donatæ si sint extrinseca, vel intrinseca à quo sint soluenda, nùm à legatario, vel donatario, an ab hæredè vniuersali, decif. 360. n. 2. & in obser. n. 1. 482
- Et quid dicendum si legatum fiat personæ coniunctæ, d. n. 2. in medio. 482
- Et quid dicendum si legatum cum oneribus legatario non esset proficuum, & ex testatoris mente constaret voluisse legatum valere, d. n. 2.
- Opere duplici vno eodémque anno nemo debet grauari, dec. 371. n. 1. 497

Oppositio, & Oppositum.

- Oppositio, quæ fit in iudicio de iure tertij an, & quando releuet opponentem, decif. 464. n. 2. in fine, & in obser. n. 3. 619
- Oppositum id operatur in opposito, quod propositum in proposito, in obser. ad decif. 438. n. 1. 588

Ordinatus, & Ordo.

- Ordinatus prima clericali tonsura ab aliquo Abbate Sancti Benedicti, si delinquat, & capiatur, nùm sit ad iudicem Ecclesiasticum remittendus, decif. 101. n. 1. 150. & in obser. n. 1. 151
- Ordinatio prima clericali tonsura à non habente potestatem, an imprimatur character, d. decif. 101. n. 2. circa finem. 151
- Ordo si conferatur non subdito an, & quando imprimatur Character, vel ordinis impediatur exequutio, d. n. 2. in fine, & in d. obser. n. 2. 151

Originale.

- Originale si non reperiatur, nùm standum sit Registro, decif. 363. n. 1. in fine. 486
- Originali in dubio semper standum est, quoties diuersum est à Registro, d. n. 1. circa finem.

Osculans, & Osculum.

- Osculans mulierem per vim, nùm puniri debeat pœna mortis, decif. 221. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 315
- Et qua pœna puniri debeat, si præcesserit tractatus matrimonij, in d. obser. n. 1. circa finem.
- Osculantis delictum nùm sit extraordinarium, & pœna extraordinaria puniendum, d. n. 2. in medio.
- Et an ob delictum possit procedi ad foriudicationis sententiam elapsis sex mensibus à die contractæ contumaciæ, in d. obser. n. 1.
- Osculum pars dicitur adulterij, d. n. 2.

P

Pacifici, Pacta, & Pactum.

- P**acifici de feudo cum Agnato aliter, quàm per refutationem nùm liceat, in obser. ad decif. 550. n. 2. in medio. 734
- Pacta incontinenti apposita in contractu, nùm celsentur illi inesse, dec. 133. n. 2. in fine. 196. & decif. 563. in fine. 755
- Pacta in refutatione apposita si non subsistant defectu assensus, an corruat tota refutatio, in obser. ad decif. 550. n. 2. in medio. 734
- Pactum an censendum sit personale, si sonet in merum factum, decif. 111. n. 2. 165
- Pactum an censendum sit reale si fiat pro hæredibus, & successoribus vniuersalibus, & particu-

D. De Marinis obseru. ad decif. D. Reuertet.

- laribus in perpetuum, d. decif. 111. numero 3.
- Et an censeatur reale si fiat promissio sub nomine dignitatis, d. n. 3.
- Pactum de futura successione an, & quando sit validum, in obser. ad decif. 5. n. 2. 9
- Et an valeat si fiat super certa parte bonorum, & non super tota hæreditate, decif. 318. n. 2. 430. & in obser. n. 1. 431
- Pactum de non exigendo ius Dohanæ in alterius territorio, an sit personale, vt non noceat successores particulares, decif. 111. n. 1. 165. & in obser. n. 1. 166
- Pactum de non reuocando venditione feudi ex defectu assensus non impetrati, nùm de iure subsistat, si fiat à principio, vel ex interuallo, & ex post facto, decif. 498. n. 2. in fine. 659. & in obser. n. 3. 660
- Pactum de re feudali an valeat sine Regis assensu, quamuis incontinenti fiat in contractu de iure valido, decif. 563. n. 2. in fine. 755

Pactum de retrouendendo.

- Pactum de retrouendendo ad certum tempus restrictum, an exerceri possit, si probabilis de eo concurrat ignorantia, in obser. ad decif. 573. n. 1. in fine. 766
- Pactum de retrouendendo ad certum tempus restrictum, nùm extinguatur eo tempore elapso, d. dec. 573. n. 2. 765
- Et an adhuc exerceri possit hoc pactum per representantem venditoris personam tempore elapso, si venditoris personæ competat restitutio in integrum ex clausula generali, (*si qua mihi iusta causa*) ex capite ignorantia, d. decif. 573. n. 1. & 2. 765
- Pactum de retrouendendo appositum in contractu, ea tamen lege, vt exerceri non possit, nisi tali tempore elapso, & non prius, nùm de iure subsistat, in d. obser. num. 2. 766
- Et quid dicendum si hoc pactum appositum fuerit in venditione annuorũ introituum, in d. obs. n. 2. in med.
- Pactum de retrouendendo an, & quando contra singularem rei venditæ successorem exerceri possit, decif. 570. n. 1. & in obser. n. 1. & 2. 762
- Et quid dicendum si emptor pro obseruantia contractus bona sua obligauit, d. n. 1. in fine.
- Et quid dicendum si specialis esset interposita conventio, vt nullo pacto res vendita possit in alium transferri, cum speciali tamen hypotheca eiusdem rei, in d. obser. n. 2. in fine. 763
- Pactum de retrouendendo feudum, nùm possit sine assensu remitti, decif. 116. n. 4. & in obser. n. 2. 173
- Et si hoc pactum sit temporale, nùm possit absque assensu prorogari, decif. 133. n. 3. 197
- Pactum de retrouendendo si sit perpetuum, & absq; predefinitione temporis, nùm præscribatur aliquo temporis spatio, in obser. ad decif. 61. n. 2. & 3. 87. & in obser. ad decif. 573. n. 1. 766
- Pactum de retrouendendo téporale, nùm fiat perpetuũ ex modicitate pretij, in d. obs. n. 1. circa medium. 87
- Pactum de retrouendendo temporale, an possit exerceri post lapsum tempus, si concurrat læsio in pretio, in obser. ad decif. 133. n. 3. 197. & in obser. ad dec. 573. n. 1. in medio. 766
- Pactum de retrouendendo temporale, nùm tempore elapso possit contra emptorem exerceri moram purgando intra modicum tempus, decif. 142. n. 2. 207
- Et an possit venditor purgare moram post longum tempus, d. n. 2.
- Et quid dicendum in venditione bonorum stabilium, in obser. ad d. decif. 142. n. 1. 208
- Pactum factum super eo, quod Partes disponere non possunt, licet fiat incontinenti post contractum, quem facere possunt, nùm vitietur, firmo remanente principali contractu, dec. 563. n. 2. in fine. 557

SSSfff 2 Pactum

Index Rerum,

- Pactum** in contractu appositum venditionis annuorum introituum, per quod liceat venditori intra certum tempus tantum redimere, & non ultra, vel sit dictum, ut census arbitrio emptoris maneat, an sit illicitum, & reprehensibile, in obser. ad dec. 573. n. 2. in fine. 766
- Pactum**, quod in instrumentis solet Indies apponi, ut solutio per testes probari non possit, sed solum per scripturas, nùm de iure sustineri possit, in obser. ad decif. 435. n. 2. 584
- Pactum**, ut non possit venditor intra certum tempus annuos redditus redimere, sed post, an licitè possit apponi, in obser. ad dec. 142. n. 2. 208.
- Paludes.*
- Paludes**, quæ sunt in testamento, & pertinentiis huius Ciuitatis Neapolis, an sint de Regio domanio, decif. 566. num. 1. 738
- Papa.*
- Papa**, seu Episcopus sciens aliquem esse ordinum incapacem, conferendo eidem ordines nùm censetur super incapacitate dispensare, in obser. ad dec. 473. num. 2. 587
- Papa** si primo vni beneficium conferat, idemquè deinde alteri, qui illius possessionem acquirit vter eorum sit in beneficio preferendus, decif. 446. n. 2. 597
- Papa** si vno eodemque die beneficium alicui conferat, ipsaque die, ut idem beneficium alteri conferretur mandauerit, nec constet de anterioritate datæ nùm preferatur ille, cui beneficium fuit collatum à Papa, tanquam habens in illo pinguius ius, decif. 508. n. 1. in fine 672. & in obser. n. 1. in medio. 673
- Paragium.*
- Paragio** in taxando in bonis feudalibus, nùm sint imputanda bona burgenatica, dec. 52. n. 4. 71
- Paragio** pro consequendo à fratre in aliquo feudo, an competat forori actio hypothecaria, vel personalis, in obser. ad dec. 91. n. 2. 337
- Paragium** an debeatur tam in bonis paternis, quam maternis, & tam in bonis feudalibus, quam allodialibus, dec. 417. n. 2. 556
- Et an debeatur vna cum fructibus à die mortis patris, vel solum debeantur alimenta, d. n. 2. & in obser. num. 1. 557
- Paragium** forminis debitum, quantum sit in obser. ad decif. 1. n. 7. 3
- Paragium** forminis debitum an sit præstandum in pecunia, in d. obser. n. 6. 3
- Et an audiatur frater primogenitus, qui in feudo successit, si pro paragio debito forori, velit illi correspondere tot annuos, vel assignare forori corpus allodiale pendente solutione sortis principalis, in d. obser. n. 6.
- Et quid dicendum si tractaretur de taxando paragio super bonis allodialibus, an possit cogi frater ad præstandum paragium in pecunia, in d. obser. n. 6. in medio.
- Paragium** filiarum, vel fororis nuptiarum, & dotatarum, à patre, vel ab extraneo, quomodo taxetur in bonis maternis, in obser. ad dec. 52. n. 3. 72
- Paragium** filiarum Magnatum, & Procerum Regni, & Monialium quantum sit, in obser. ad dec. 1. n. 7. 3. & in obser. ad decif. 52. n. 2. 71
- Paragium** an sit taxandum ad instar legitimæ. d. decif. 52. n. 1. & in obser. n. 1. 71
- Et quod tempus sit inspiciendum ad illud taxandum, nùm mortis fratris, vel Aui, in casu, quo paragium per Neptem peteretur à Patruo, vel à Nepotibus, d. dec. 52. n. 1. & 2. 71
- Parentes.*
- Parentum** nomine nùm solum veniant Ascendentes, vel etiam Collaterales, in obser. ad dec. 143. num. 6. 210
- Pars maior.*
- Pars maior** creditorum an præiudicet minori in concedenda dilatione debitori, in obser. ad dec. 128. n. 1. & num. 4. 190
- Pars maior** creditorum dissentiente minore, an possit statuere, ut communis debitoris patrimonium administraretur à duobus, vel tribus, aut quatuor ex ipsis, in d. obser. n. 4.
- Pars maior** nobilium de sede huius ciuitatis Neapolis an præiudicet minori in aggregando alium nobilem ad sedile, in obser. ad dec. 388. n. 2. in medio. 518
- Pars maior** an præiudicet aliis in actibus maræ voluntatis, dec. 130. n. 2. in fine 192. & dec. 432. n. 2. 580. & in obser. n. 2. 581
- Pars maior**, ut minori præiudicet nùm requiratur, ut omnes sint vocati, qui in Ciuitate reperiuntur, dec. 128. n. 2. 189
- Pars maior** nùm representet vniuersos, d. n. 2.
- Pars maior Vniuersitatis.*
- Pars maior** Vniuersitatis, vel collegij, ut præiudicet minori, quæ requirantur, in obs. ad dec. 128. n. 2. 190
- Pars maior** Vniuersitatis an sufficiat in his, quæ pluribus communia sunt, ut vniuersis, d. dec. 128. n. 1. & in d. obs. n. 1.
- Et an sufficiat in his, quæ pluribus communia sunt, ut singulis, d. n. 1. & in d. obser. n. 1.
- Et an in his, quæ sunt communia pluribus, ut singulis possit consensus separatim ad haberi, in d. obser. num. 3. 190
- Pars maior** Vniuersitatis, an liget minorem partem, & sic non consentientes in actibus maræ voluntatis, dec. 432. n. 2. 580. & in obs. n. 2. 581
- Et quid dicendum in donatiuis, quæ per Vniuersitatem sunt Domino Regi ob imminentes necessitates belli, in d. obser. n. 3. 581
- Pars maior** Vniuersitatis an, & quando præiudicet minori, decif. 398. num. 2. & in obser. n. 2. 518
- Et an præiudicet absentibus, & dissentientibus, d. num. 2. in fine.
- Et quænam requirantur, ut pars maior minori præiudicet, in d. obser. n. 3.
- Pars maior** Vniuersitatis an præiudicet minori in confirmatione Officialis, in d. obser. n. 2. in medio. 518
- Pars maior** Vniuersitatis an possit reuocare gesta per totam Vniuersitatem, dec. 128. n. 2. 189. & in obser. ad dec. 388. n. 4. 518
- Partem** non facit, qui non admittitur ad partem, nec sperat admitti, dec. 25. n. 2. 33
- Pater.*
- Pater** administrans bona filij aduenticia an teneatur conficere inuentarium, in obser. ad dec. 312. n. 1. 423
- Pater** donans filio feudum cum Regio assensu, si deinde decedat filius sine liberis, an in illo succedat pater, in obser. ad dec. 403. n. 5. 537
- Pater**, & filius si confiteantur recepisse dorem promissam filio, nùm præsumatur totam perussisse in posse patris, in obser. ad decif. 199. n. 3. 285
- Pater** feudum, quod possidet, an possit donare, vel obligare

gare filio primogenito absque assensu Regis, decif. 244.n.3. & in obser.n.1. 351

Pater feudum hæreditarium an possit donare, vel alienare in secundogenitum, inscio, vel ignorante primogenito, dec. 133.n.4. 197

Pater in feudo, vel Emphyteusi ipsius contemplatione quaesita, an possit filio præiudicare, tum contrahendo, tum delinquendo, decif. 375. numer. 2. in fine. 502

Pater in feudo à se refutato suo filio an succedat ipsi filio decedenti sine liberis, in obser. ad dec. 143. n. 2. in fine, 210. & in obser. ad dec. 403. n. 4. 537

Pater instituens filium hæredem, eique alium substituens si sine liberis decedat, an possit tacite, vel expressè prohibere illi detractionem falcidiæ, vel trebellianicæ, decif. 355. num. 2. 475. & in obser. n. 1. 476

Pater licet possit filio feuda refutare sine assensu, non potest absque illo aliquid sibi in refutatione reservare, decif. 294. num. 1. in medio 404. & in obser. num. 3. 405

Pater an possit denegare filio alimenta in omnibus illis casibus, in quibus potest eum exhæredare, dec. 80. n. 2. 116. & in obser. n. 4. 117

Pater propter famis necessitatem, num possit vendere filium, dec. 348. n. 2. in fine. 468

Pater si donet aliquid filio sua vita durante, & post eius mortem donet nepoti præsentati, & stipulanti pro se, & hæredibus, qui demum viuo eius patre primo donatario decessit relicto filio, & sic pro nepote donantis, an donatio debeatur pronepoti prædicto, decif. 183. n. 3. 263

Pater si duodecim sit oneratus liberis an sit exemptus ab omnibus gabellis, cæterisque muneribus realibus, & personalibus, dec. 113. n. 1. 168. & dec. 261. num. 2. 367

Et quid dicendum si sit oneratus quinque liberis, an habeat vacationem à muneribus personalibus, dec. 261. n. 2. in fine. 367

Et quid dicendum si inter duodecim liberos reperiantur aliqua filia femina nupta, d. decif. 261. num. 1. 367

Et quid dicendum respectu excusationis à muneribus personalibus, an prosint filia nupta, in obser. ad d. dec. 261. n. 2. 368

Et an præsent patri vacationem à muneribus personalibus ante supervenientiam liberorum susceptis, in obser. ad dec. 261. n. 3. 368

Et an in hac materia liberorum appellatione contineantur nepotes, in d. obser. n. 4.

Et an ista immunitas competat patri ipso iure, vel requiratur sententia declaratoria, vel satis sit patrem supplicasse pro immunitatis declaratione, dec. 113. n. 2. & in obser. n. 3. 169

Et an cesset immunitas prædicta, si vnus ex duodecim, vel quinque liberis postea moriatur, in d. obser. num. 1. 169

Et an cesset patre defuncto, in d. obser. numer. 2. 169

Pater si filio primogenito feudum refutet retento usufructu, an corruat tamen usufructus, quam refutatio, dec. 550. n. 2. 733

Et quid dicendum si reservaret sibi tantum habitationem, d. n. 2. in fine.

Pater si filium hæredem institutum grauet, vt post mortem hæreditatem restituat, an tacite intelligatur si sine liberis decesserit, in obser. ad decif. 183. num. 3. 264

Et quid dicendum si pater donet filio, vt post mortem donationem restituat, in d. obser. n. 3.

Et quid dicendum si filius hæres, vel donatarius sit

grauatus restituere ante mortem, in d. obser. n. 5.

Et quid dicendum si filius grauatus decederet cum filiis naturalibus tantum, in d. obser. n. 6. 264

Et an hæc tacita conditio intelligatur quoque in fideicommissis particularibus filio relicto, in d. obser. n. 7. 265

Pater si nupti tradens filiam stipuletur dotem restitui ipsi filia, hæredibusque suis, si postea ipsa filia decedat absque liberis superstitibus patre dotante, fratribus, & sororibus, quisnam in dote succedere debeat, an pater solus, vel omnes simul, decif. 531. n. 1. & 2. 707. & in obser. n. 1. 708

Et quid dicendum si pater efficiatur rebellis, an dos spectet ad fiscum, d. n. 2. in fine.

Pater si pactus sit dotem filia datam sibi, hæredibusque suis restitui, & ipsi filia præmoriatur, an censeatur pactum extinctum, ita vt filia possit ad libitum de dote disponere, in obser. ad decif. 531. n. 2. 708

Pater si refutet filio omnia bona feudalia, num præsumatur facta refutatio in fraudem fisci, ne releuium solvatur, decif. 564. n. 1. in fine. 756

Pater non soluens Canonem, num præiudicet filio in emphyteusi concessa pro se, & filiis, vt filiis, in obs. ad dec. 375. n. 2. 503

Pater soluere an teneatur datum filio, vt se aleret, in obser. ad dec. 30. n. 4. 39.

Pater vt legitimus administrator sui filij, an possit pro eo in iudicio agere, & conueniri, in obser. ad decif. 212. num. 5. 302

Patrimonium.

Patrium debitoris si sit decoctum, num in illo eligi debeant deputati, per quos administratur, accedente tamen consensu omnium creditorum, in obser. ad decif. 128. num. 5. 190

Patronus.

Patronus si prætendat ad se spectare ius præsentandi, num debeat sua iura proponere suo loco, & tempore, & interim non impedire executionem bullarum Sanctæ sedis Apostolicæ, dec. 485. n. 3. 643

Pater.

Pater an succedat Nepoti in feudo auito, vel paterno, decif. 137. n. 2. 201. & in obser. n. 1. 202

Et quid dicendum si inuestitura careat pro se, & hæredibus ex corpore legitime descendentibus, d. n. 2. in medio.

Et an succedat in feudo nouo, & ab ipso nepote quaesito, d. n. 2. in fine, & in d. obser. n. 2. 202

Paupertas.

Paupertas an præferatur proximitati circa assequendum factum mulieri pro matrimonio de quarterio, quæ sit pauperior, & proximior, dec. 237. n. 1. 341. & in obser. n. 2. 342

Paupertatis qualitas quomodo considerari debeat inter plures vocatos ad legatum factum mulieribus pauperioribus, & proximioribus de familia, vel de quarterio, d. n. 1. per totam, & n. 1. & 2. 342

Peccatum.

Peccatum nullum est tam paruum, quod ob inobedientiam non fiat maius, decif. 500. n. 2. in medio. 662

Index Rerum,

Peculatus iudicium, & pœna.

- Peculatus iudicium, de residuis, & reperfundarum an possit intentari contra hæredes delinquentis, decif. 440.n.2. & in obser.n.2. 590
Peculatus pœna an præscribat per lapsum quinquennij, dec. 226.n.2. circa medium 323. & in obs. num.2. 324
Peculatus pœna, qui teneantur, in obser. ad decif. 112. num.1. 168
Peculatus pœna nùm sit deportatio, decif. 104. num.2. 156

Pecunia.

- Pecunia anticipatè soluta ab arrendatoribus gabellarum, an censeatur in computum primi anni, vel primæ solutionis, an pro rata totius temporis, decif. 283.n.1. & 2. 391
Pecunia an dicatur intercepta, si prohibitus illà extrahere extra Regnum reperiatur cum pecunia in confinibus Regni, in obser. ad dec. 552. n.2. 738
Pecunia in banco existens in faciem Generalis Thesaurarij Regni, nùm præsumatur ficalis, vt banco decocto fiscus omnibus præferatur, decif. 74. num. 1. 108
Pecunia mea, vel mihi debita, si ad te perueniat ex causa lucratiua, an tenearis mihi restituere, decif. 149. num. 2. circa medium. 219
Pecunia mutuo accepta per debitorem, nùm veniat in obligatione generali omnium bonorum, decif. 372. num. 2. in fine. 498. & in obser. n. 3. 499
Et an veniat ipsamet pecunia ab eodem creditore accepta, cui bona obligantur, d.n.2. in fine, & in d. obser. n. 3. in medio.
Pecunia redacta ex feudi venditione, an efficiatur feudalis, in obser. ad dec. 202. n. 2. 288
Et quibus creditoribus sit liberanda, nùm illis, qui sunt cum assensu, licet qui sine assensu sunt, creditores sint anteriores, in d. obser. n. 2.
Pecunia redacta ex venditione rei patrimonialis, an efficiatur patrimonialis, in d. obser. num. 1. 288. & in obser. num. 3. 289
Pecunia si consignetur alicui in sacco suo signo signata, & consignatarius sigillum amouat, atque monetam expendat, an committat crimen falsi, decif. 234. num. 3. 336
Pecunia si sit depositata penès aliquem in sacco sigillato an possit Depositarium propria autoritate sacculus resignari, vel debeat coram iudice id fieri, aliisque personis honestis, d. num. 3. circa medium. 337.
Pecunia vt sit bona, quænam copulatiuè requirantur, d. decif. 234. n. 1. 336
Pecuniam consignans non iusti ponderis, vel falsam, puta plumbeam pro argentea, qua pœna puniatur, d. dec. 234. n. 1. & 2.
Pecuniam extra Regnum si quis prohibeatur extrahere, si cum pecunia repetiatur in ciuitate Caveræ nùm pecunia incidat in commissum, in obser. ad decif. 222. n. 2. 318
Et quid dicendum si repetiatur in confinibus Regni, in d. obser. n. 2.
Pecuniam extra Regnum prohibitus extrahere, an prohibeatur quoque extrahere pecuniam exteram, & aliorum Principum, quàm Regis nostri, in d. obs. num. 3. 318
Pecuniam impendens ad rem conseruandam, vel reficiendam, nùm tacitam super re illa habeat hypothecam cunctisque præferatur creditoribus, decif. 270. num. 1. 376
Pecuniæ dominium, quæ in bancis deponuntur, an

trāsferatur in nummularium, etiam ex tacita deponentium voluntate, in obser. ad dec. 74. n. 1. 108

Pedagium.

- Pedagium soluere an teneatur, quis pro se, quam portat ad vsum proprium, decif. 277. num. 2. in medio. 384
Et quid dicendum si portet rem deseruientem partim ad vsum proprium, partim pro aliis, d. n. 2. circa finem.

Pœna.

- Pœna à lege non determinata, nùm remittatur in arbitrium iudicis, dec. 242. n. 3. 348. & dec. 500. n. 2. in medio. 662
Pœna dicitur fructus Iurisdictionis, decif. 243. num. 2. 349
Pœna grauis nùm imponi possit pro leui contemptu, decif. 500. n. 2. in medio. 662
Pœna pecuniaria si imponatur pro delicto, nùm Reus detineri debeat in carceribus, vel satis sit præstare fideiussorem, decif. 26. n. 1. circa medium. 34
Pœnam pœnæ adiici æquitas non patitur, in obser. ad dec. 514. n. 3. 682
Pœnæ impostæ filiis ob patris delictum, an locum habeant in filiis emancipatis in obser. ad decif. 350. num. 1. 469
Pœnæ maleficiorū nùm censeantur esse in fructu, itavt spectent ad emptores gabellarum, dec. 28. num. 1. vers. *hac causa*, in medio, & in obser. n. 2. 36
Pœna maleficiorum nùm veniant in restitutione feudi nulliter alienati ob defectum assensus, itavt emptor eas restituere teneatur, in d. obser. n. 2.
Pœnæ maleficiorum nùm sint considerandæ in liquidatione releuij, in d. obser. n. 2. in medio.
Pœnæ pecuniariæ ex interceptis, & contrabannis prouenientes, vel ex incusatione instrumentorum, an censeantur remissæ per indultum generalem, decif. 549. n. 1. & 2. 732. & in obser. n. 1. & 2. 733
Pœnæ si plures impostæ sint à lege, nùm sit in Iudicis electione eligere, quam velit, vel debeat eligere, mitionem, dec. 180. n. 2. in fine. 260

Pensio.

- Pensio si sit concessa à Rege alicui ad vitam ob seruitia, si deinde velit concessionarius in religionem ingredi, & in illa professionem emittere, an possit in alterius beneficium illam renunciare, decif. 492. num. 1. & 2. 651. & in obser. n. 1. & 3. 652
Pensiones domorum, & similiarum, quomodo diuidantur, si inquilinus, vel colonus decedat ante, vel post calendas martij, decif. 246. numer. 1. & in obser. num. 1. 353

Perceptor Prouinciarum.

- Perceptor Prouinciarum si plus debito exigat, vel aliquid ab Vniuersitatibus extorqueat, qua pœna puniri debeat, dec. 260. n. 1. & in obser. n. 1. 367
Perceptores Prouinciarum an teneantur singulo quoque mense transmittere ad Regiam Cameram exactionum bilancia, in obser. ad decif. 181. num. 1. in medio. 261
Perceptores Prouinciarum, nùm sint propriè tributorum exactores, & ad id mandatum habeant à lege, dec. 257. n. 2. in fine. 364
Perceptores, seu Thesaurarij Prouinciarum ex mora, quam contrahunt in transmittendo ad Regiam Thesaurariam pecuniam ficalem, an & quando teneantur ad interesse, si pecunia illa fuerit deperdita,

dita, dec. 181. n. 1. & 2. & in d. obser. n. 1. 261. & dec. 182. n. 1. & 2. 262
 Et nùm teneantur quamprimum pecuniam prædictam exegerit statim ad Regiam Cameram transmittere, d. dec. 181. n. 1. 261
 Perceptorum Prouinciarum bona, nùm sint fisco tacite hypothecata pro pecuniarum ficalium exactione, decif. 65. n. 3. in fine. 92

Periurium, & Periurus.

Periurij exceptio an, & quando locum habeat, & possit opponi contra hæredem iurantis, decif. 238. n. 2. 343
 Et quodnam vinculum iuramenti transeat ad hæredes iurantis, d. n. 2. circa medium.
 Periurium licet in omnibus graue sit, in personis verò Principum, & Prælatorum grauissimum est, dec. 187. n. 2. in fine. 270
 Periurium nùm incurrat, qui contrauenit his, quæ promissa sunt sub verbo, & fide Regia, dec. 481. n. 1. in fine & in obser. n. 3. 639
 Periurus an possit petere absolutionem à iuramento, vel debeat prius petere absolutionem à periurio, in obser. ad decif. 238. n. 3. 344

Persona industria.

Personæ industriam esse electam, quomodo dignoscatur, in obser. ad dec. 206. n. 2. 294

Petitorium.

Petitorium nùm intentari possit, si super possessotio sit interpositum decretum, decif. 347. num. 2. circa medium. 465
 Petitorium vid. in verb. *Possessorium.*

Pignus.

Pignoris remissionem nùm inducat consensus creditoris ex necessitate præstitus, in obser. ad dec. 39. n. 1. in fine. 51
 Pignus nùm conualidetur, si succedat quis illi, qui eius rem, absque sua voluntate obligauit, decif. 565. n. 2. 757
 Pignus nunquam extinguitur, nisi rei dominium irrevocabiliter pertenerit ad creditorem, decif. 352. n. 1. circa medium. 223
 Pignus si à debitore vendatur de creditoris voluntate, nùm tollatur, dec. 402. n. 2. in medio. 534
 Et quid dicendum favore fisci nùm tollatur pignus si vendatur ex sola scientia creditoris, d. num. 2. in medio.

Polycastrium.

Polycastri Ciuitas per Regem Ferdinandum Primum concessa fuit Antonello de Petrucciis cum tertiaria, quæ dicitur vulgò (*del ferro, & acciaio*), aliisque iuribus, dec. 344. num. 1. 461

Positiones.

Positiones, vid. in verb. *Articuli.*

Possessio.

Possessio nùm amittatur per obliuionem, & negligentiam longi temporis, dec. 60. n. 2. circa finem. 86
 Possessio antiqua nùm valeat pro titulo colorato ad effectum, vt possessor huiusmodi, sit in illa manut-

endus lite pendente, etiam lege resistente, in obs. ad decif. 251. n. 1. 358. & in obser. ad decif. 566. n. 1. in fine. 759

Possessio Officij, in quo quis est nominatus virtute facultatis nominandi ex priuilegio concessæ an transeat in nominatum absque apprehensione, dec. 516. num. 3. 685

Possessio an probetur per Partium confessionem, dec. 279. n. 3. in fine. 387

Et an probetur per priuilegia, & instrumenta, quæ producuntur, in obser. ad d. decif. 279. n. 1. 387

Possessio probata per instrumentum antiquissimum, nùm dicatur continuata, & de præsentis, d. n. 3. in fine. 387

Possessio semper dicitur coadiuuata titulo colorato ad effectum, vt possessor lite pendente sit in ea manutendus, quamuis ius resistat, in obser. ad dec. 566. num. 1. in fine. 759

Possessio nùm transferatur per Principem disponentem mediante priuilegio, in obs. ad dec. 508. num. 1. 673

Et quid dicendum si disponat mediante contractu, in d. obser. n. 1.

Possessione sua priuari an quis debeat, quoties priuilegium, quo mediante possidet, est dubium, decif. 543. num. 2. circa finem. 723

Possessionem feudi habere nùm possit qui illius successionis, & domini incapax est, in obser. ad decif. 449. n. 2. *vers. ultimo ad pleniorum*, in medio. 601

Possessionem feudi fuisse traditam an probetur per inuestituram, quam producit Vassallus, in obser. ad decif. 279. n. 2. 387

Possessionem, qui prius adeptus est ex concessione Principis, an semper præferatur, si Princeps processit per viam contractus, vel priuilegij, in obser. ad decif. 508. n. 1. in medio. 673

Possessionem rei alterius propria autoritate apprehendere non prius citata Parte, an liceat quamuis per iudicis permisso, in obser. ad decif. 129. n. 1. 191

Possessionem rei, vel iuris, nùm quis acquirere possit, si eius proprietatem de iure habere non possit, decif. 449. num. 1. in fine. 600. & in obser. n. 2. *vers. ultimo ad pleniorum*, in medio. 601

Et quid dicendum in materia feudali, in d. obser. n. 2. *vers. ultimo ad.*

Possessionis recuperandæ remedia, nùm competant pro rebus incorporalibus, dec. 122. n. 2. in fine. 180

Possessionis, seu quasi manutentio, nùm sit concedenda illi lite pendente, cui ius resistit, si longissimam alleget possessionem, seu immemorabilem, decif. 313. num. 1. in medio. 426

Possessor, Possidens, & Possidere.

Possessor absque titulo à possessione abstinere debet lite pendente, dec. 344. n. 1. 461

Possessor bonæ fidei, vid. in verb. *Bona fidei possessor.*

Possessor bonorum fideicommissio subiectorum, & quo die teneatur restituere fructus perceptos, nùm à die purificati fideicommissi, vel potius à die litis motæ, in obser. ad dec. 560. n. 3. 751

Possessor bonorum, siue Iurium, quæ sine titulo possideri non possunt, provt sunt regalia, & domanialia, nùm cogi possit ad titulum ostendendum fisco instante, & nisi ostenderit, possit possessione priuari, decif. 566. n. 1. & in obser. n. 1. 758

Et an saltem de rigore iuris debeat à possessione abstinere lite pendente, in d. obser. n. 1. circa medium.

Et an debeat in possessione conseruari, si exceptionem opponat, & immemorabilem alleget possessionem, in d. obser. n. 1. in medio. 759

Possessor

Index Rerum,

- Possessor contra ius, sed titulo colorato, nùm sit in possessione manutendus lite pendente, in obser. ad decif. 251. n. 1.** 358
- Possessor malæ fidei, vid. in verb. *Male fidei possessor.***
- Possessor si condemnetur ad rem relaxandam, an sit pariter condemmandus ad restituendos fructus perceptos, in obser. ad dec. 560. n. 1.** 751
- Possessores bonorum, siue iurium, quæ sine titulo possideri non possunt, vid. in verb. *Possessor bonorum, seu Iurium.***
- Possessores lite pendente semper fuerunt per Regiam Cameram in eorum possessione conseruati, etiam in causis fisci, in obser. ad decif. 480. n. 1.** 638
- Possidens aliquid sine titulo, & iure resistente, si præscriptionem alleget immemorabile, nùm debeat lite pendente à possessione abstinere, dec. 136. n. 2.** 200
- Et quid si possideat iure non resistente, d. n. 2.**
- Possidens etiã contra ius, vt lite pendente sua non destituatur possessione an satis sit sola priuilegiorum confirmatio, dec. 543. n. 1. vers. *pro cuius*, circa finem.** 723
- Possidens rem aliquam an possit comparere in iudicio, & petere, vt sibi possessio confirmetur, dec. 577. num. 1. in medio.** 770
- Possidens rem ratione hypothecæ, relaxare non cogitur, nisi preuia solutione, non autem fideicommissorum præstatione, dec. 167. n. 2. in fine.** 243
- Et num relaxare cogatur, si creditum deponatur, d. num. 2. in fine.**
- Possidens tempore litis motæ nùm debeat in possessione conseruari licet ius commune resistat, vel iuris communis præsumptio contra eundem possidentem se offerat, in obser. ad decif. 252. n. 1. in fine.** 359
- Possidere nùm is dicatur, cuius nomine possidetur, dec. 373. num. 2.** 499

Possessorium.

- Possessorium adipiscendæ, seu recuperandæ an simul cum petitorio intentari possit, in obser. ad dec. 347. num. 2.** 466
- Possessorium, & petitorium an censeantur simul in libello deducta, si ipsius narratiua proprietatem respiciat, conclusio verò respiciat possessionem, dec. 175. n. 1. & 2. 253. & in obser. n. 1.** 254
- Possessorium retinendæ, & petitorium an simul cumulari possint, dec. 347. n. 1. & 2. & in obser. n. 1.** 465
- Et quid dicendum si super possessorio interpositum sit decretum, nùm possit intentari petitorium, d. n. 2. circa medium.**

Posterorum appellatione.

- Posterorum appellatione nùm veniant descendentes ex fœminis in priuilegio immunitatis ab oneribus publicis realibus, dec. 345. n. 2.** 463
- Et quid dicendum in qualibet alia materia, d. n. 2.**

Potestas.

- Potestas resistendi armata manu, & possessionem capiendi propria autoritate à Iudice concessa, nùm intelligatur modo Aduersarius non resistat, secus vero eo resistente dec. 160. n. 2. in fine.** 235
- Potestas si suos exequutores, vid. in verb. *Officialis si suos exequutores.***
- Potestatis verbo in priuilegio appposito, nùm contineatur merum, & mixtum imperium, dec. 468. n. 1.** 623

Pragmatica.

- Pragmatica edita Thori in 2. Capite, quæ tuetur possessores rerum concessarum à Regibus domus Aragoniæ nùm comprehendat illum, cui utilis Domi-**

nus & possessor feudum prædictum vendidit, cum consensu, & beneplacito dictorum serenissimorum Regum, dec. 452. n. 2. 603. & n. 2. & in obser. n. 2. 604

Et an præcitata Pragmatica locum habeat solum, quando Reges illi bona feudalia, vel allodialia aliquo iure, vel iniuria cœperunt, quæ vel penes se retinuerat, vel aliis concefferat, non autem, quando assensum præstiterunt venditioni rei feudalis, d. n. 2. in medio.

Pragmatica edita Thori in 2. Capite an tantum procedat, quando possessor rei, quæ ex titulo Regum Aragonum, detinetur eisdem Regibus viuentibus corporalem adeptus sit possessionem, decif. 160. n. 1. in fine. 234

Pragmatica edita Thori quid disponat, & an, comprehendat Ecclesiam, & Ecclesiasticas personas, decif. 232. num. 1. 332. & in obser. n. 1. 333. & in obser. ad decif. 543. n. 1. 723

Pragmatica edita Thori, quo casu procedat, decif. 129. num. 3. 191

Pragmatica sanctio edita Thori quatuor habet conclusiones, & quæ, in obser. ad dec. 31. n. 1. 40

Pragmaticæ sanctionis editæ Thori exceptio, nùm possit opponi contra fiscum, vel Ecclesiam, dec. 95. num. 2. 141. & in obser. n. 3. 142

Et nùm fiscus conuentus possit se tueri dispositione huius Pragmaticæ, in d. obser. n. 3. in fine.

Pragmaticæ sanctionis editæ Thori exceptio nùm possit opponi contra fiscum, si esset actor, & quætionem moueret contra illos causam habentes à Regibus Aragonis, decif. 543. n. 1. & 2. 722. & in obser. num. 1. 723

Et quid si fiscus esset conuentus à priuato, nùm possit se tueri exceptione huius pragmaticæ, in d. obser. num. 1.

Pragmaticæ sanctionis editæ Thori exceptio nùm possit opponi contra agentem actione hypothecaria pro recuperatione crediti, quod habet super re, quæ à tertio possidetur, dec. 533. n. 1. & 2. & in obs. n. 1. 711

Et nùm solum locum habeat quando actio infringit titulum, d. n. 1. & in d. obser. n. 1. & dec. 543. n. 2. circa finem. 722

Pragmatica à quo tempore ligare incipiat, decif. 434. num. 1. circa finem, & in obser. n. 3. 583

Pragmatica prohibens extractionem pecuniæ extra Regnum, an comprehendat exterum extrahentem pecuniam, quam secum duxit non animo expendendi in Regno, sed per modum transitus, dec. 441. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 591

Et nùm requiratur licentia Proregis, ad fraudes euitandas, in d. obser. n. 2.

Pragmatica, vulgò appellatur, de *Petro Piccolo* quæ formam ponit appetitorum, nùm comprehendat gabellas Vniuersitatum Regni, dec. 27. n. 2. 35

Pragmatica Regis Ferdinandi Primi, quæ incipit (*Magnifico viro Rentio de Afflicto*) quid disponat, & declaratur, d. dec. 27. n. 1. vers. *pro exteris.*

Pragmatica sexta §. *quarto de litteris Cambij* quid disponat, & an comprehendat Clericos, & in obser. ad decif. 232. n. 2. 333

Præcedentia materia.

Præcedentiæ materia apud quos Doctores videnda, in obs. ad dec. 446. n. 3. 597

Præda.

Præda quomodo hodie diuidatur, in obser. ad decif. 24. num. 1. 32

Prædæ quæ cum Regiis Tirimibus acquiruntur tam ex bonis furcarum, quam Maurorum, & Infidelium, quomodo de consuetudine Regni diuidantur inter Regium,

Regium fiscum, & capientes, d. dec. 24. n. 1. verſ. *di-*
ctum fuit. 32
Et quomodo diuidantur de conſuetudine iuris com-
munis, d. n. 1. verſ. *dictum in medio.*
Et an illa portio, quæ debetur Duci Claffis, illo ab-
ſente, adhuc ſit ei debita, vel potius eius vicegeren-
ti, in d. obſer. n. 1.
Et an portio tunc debeatur Duci Claffis, cum vi
armorum bona capiantur, ſecus ſi ex naufragio, in
d. obſer. n. 1. in medio.
Et an debeantur Magno Admirato Maris, ſi ex nau-
fragio capiantur, in d. obſer. n. 1. in medio. 32
Et quid dicendum ſi hoſtes metu noſtrarum Trire-
mium ad Terrâ appulerint, & ab incolis capiantur,
an debeantur Duci Claffis, in d. obſer. n. 1. in fine. 32

Pradium.

Prædia ſiſci, vel Reipublicæ locari an poſſint ſine ſub-
haſtationibus, dec. 278. n. 1. in medio. 385
Prædium pecunia dotali emptum, an fiat dotale & luc-
cedat loco pecuniæ datæ in dotem, in obſer. ad dec.
202. n. 5. 289

Pralatio, & Prælatuſ.

Prælationi nûm locus ſit in venditione, quæ ſit ſub ha-
ſta, dec. 278. n. 1. circa medium. 385. & in obſer. n. 3.
386
Prælatuſ Eccleſiæ, Papa inconſulto, nûm alienare poſſit
actionem perſonalem, quam habet ad rem immo-
bilem conſequendam, dec. 116. n. 2. 172

Præſcribere, & Præſcriptio.

Præſcribere non poteſt, qui ſuo nomine non poſſidet,
dec. 466. n. 2. in fine. 621
Præſcriptio centenaria, ſeu centum annorum, an in ac-
quirendo vim habeat tituli, dec. 33. n. 3. 122
Et an tollat omne ius, & inducat præſumptam con-
ceſſionem, dec. 328. n. 4. 442
Præſcriptio centenaria, nûm cenſeatur ſublata, ſi per
ſtatutum, vel pactum omnis tollatur præſcriptio, d.
num. 3. 122
Præſcriptio centenaria nûm cenſeatur excluſa, ſi nullo
vnquam tempore res aliqua poſſit præſcribi, in ob-
ſer. ad dec. 309. n. 3. 423
Præſcriptio centenaria an ſuffragetur, ſi conſtet de vi-
tio litigioſi, vel mala fides concurrat, dec. 427. n. 1.
in medio. 571. & in obſer. n. 1. 2. & 3. 572
Præſcriptio centenaria, vel immemorabilis quomodo
probetur, & de quibus debeant teſtes deponere, &
cuius ætatis debeant eſſe teſtes, dec. 328. n. 4. in fine,
& in obſer. n. 3. 442
Præſcriptio centenaria vim tituli habet, dec. 376. n. 1.
503. & dec. 408. n. 1. & 2. 543. & dec. 427. num. 1. in
medio. 571. & 572. & dec. 495. n. 1. 654. & in obſer.
num. 3. 655
Et an hæc præſcriptio ſit ad inſtar Priuilegij, d. n. 1.
in medio. 654
Et an in feudo, vel Emphyteuſi æquiparetur priuile-
gio, vel præſumptæ inueſtituræ, in obſer. ad decif. 376.
num. 1. 504
Præſcriptio nûm inducatur per centum, & tot annos,
dec. 333. n. 4. 448
Præſcriptio nûm detur cum mala fide, dec. 575. n. 2. 768
Præſcriptio in Regno contra Regem nûm procedat
ob eius abſentiam, in obſer. ad dec. 558. n. 1. in med. 747
Præſcriptio quadragenaria nûm ſatis ſit contra Eccle-
ſiam, dec. 328. n. 2. in medio. 441
Et an ſufficiat contra Eccleſiam Romanam, d. n. 2.
in medio.

D. De Marinis obſer. ad decif. D. Reuerter.

Et an cõtra quadragenariam præſcriptionem com-
petat Eccleſiæ reſtitutio in integrum, infra quod
tempus, & à quo die currere incipiat, d. dec. 328. n. 3.
& in obſer. n. 2. 442
Præſcriptio ſine poſſeſſione non procedit, dec. 466. n. 2.
in fine. 621. & dec. 558. n. 2. 747
Præſcriptio, vt maiori non currat tempore belli, an re-
quiratur eius proteſtatio, quod ſcilicet agere non
poſſit, vel ſine proteſtatione currat, dec. 286. n. 2. in
fine, & in obſer. n. 2. 395
Præſcriptione cetenaria tutus nûm alia indigeat proba-
tione tam reſpectu tituli, quàm reſpectu ſciētīe illius,
contra quem dicitur præſcriptum, dec. 376. n. 1. 503
Præſcriptione immemorabili tutus, ſi in Iudicio conue-
niatur, allegare non debet præſcriptionē, ſed conceſ-
ſionē, eamquē ad probandam tātum tempus immem-
orable afferre, in obſer. ad dec. 408. n. 2. 543
Præſcriptione innitens centenaria, nûm lite pendente,
ſit in poſſeſſione manutenendus, licet poſſideat, iure
cõmuni reſiſtētē, dec. 495. n. 1. 654. & in obſer. n. 3. 655
Præſcriptionem allegans, donec ea probetur, nûm de-
beat à poſſeſſione abſtinere, dec. 309. n. 2. 422
Præſcriptionem allegans, ſimulquē titulum adhuc du-
bium, an ſit manutenendus lite pendente, quamuis
aduerſarius fundatam habeat intentionem de iurē
cõmuni, in obſer. ad dec. 313. n. 1. 426
Et quid dicendum, ſi in ſola præſcriptione ſe fundet,
in d. obſer. n. 1.
Præſcriptionem allegare an poſſit pro futuris collectis,
& nouis impoſitionibus, qui per multum tempus
collectas Vniuerſitati non ſoluit, in obſer. ad dec. 469.
n. 1. & 2. 625
Præſcriptionem nûm inducat naturalis poſſeſſio, decif.
558. n. 2. 747
Præſcriptiones omnes, fundantes ſe in ſolo curſu tem-
poris, nûm hodiè ſint correctę, in obſer. ad d. dec. 558.
num. 1. in medio. 747
Præſcriptionis ex tempore decurſo, nûm deducendum
ſit tempus pupillaris ætatis, peſtis, & belli, dec. 19.
n. 4. 24. & dec. 286. n. 2. circa finem, & in obſer. n. 2.
395

Præſentatio.

Præſentatio in beneficio ſi ſit vnica, nûm conſtituat
præſentantem in quaſi poſſeſſione præſentandi in
futurum, ſi præſentatio fuerit ſuum effectum ſortita,
dec. 485. n. 2. & in obſer. n. 1. 643
Præſentatio vltima quoad ius præſentandi, an ſemper
ſit attendenda, d. n. 2. in medio.

Præſentia.

Præſentia Iudicis, Amicorum, & conſanguineorum,
omnem metum tollit, dec. 321. n. 2. & in obſer. n. 3.
485

Præteritio.

Præteritio filij, ſi non conſtet ex facie teſtamenti, nûm
poſſit impediri immiſſio hæredi ſcripto, dec. 555.
n. 2. in medio. 742

Pretium.

Pretij pars erogati à fratre primogenito in emptione
feudi noui, an competat fratri tertio genito, ſi in
feudo empto ſuccedat frater ſecundogenitus, in ob-
ſer. ad decif. 471. n. 2. 627
Pretij partem, quam erogauit pater in emptionem feu-
di noui, nûm teneatur filius primogenitus ſuccedens
in feudo prædicto conferre fratribus ſecundogeni-
tis, æqualiter in allodiis hæredibus inſtitutis, in ob-
ſer. num. 4. 627

TTTttt

Pretium

Index Rerum,

- Pretium an, & quando succedat loco rei, dec. 202. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 288. & in obser. n. 4. 289**
 Et an succedat loco rei in dote quoad hypothecam, decif. 204. n. 3. 291
- Pretium, quodnam soluere debeat fiscus, vel Regia Curia, cum ex aliqua causa cogit subditum, ad rem sibi vendendam, decif. 436. num. 1. 581. & in obser. num. 1. 586**
- Pretium quodnam sit soluendum ab Emptore ex consuetudine Ciuitatis Neapolitanæ, num illud, quod ab aliis offertur, an verò illud quod declarant Tabularij, seu experti, in d. obser. n. 2. 586**
- Pretium, quodnam sit soluendum in prælatione, quæ Agnatis competit in feudi venditione, num illud quod ab Emptore offertur, an verò illud, quod ab expertis æstimatur, in d. obser. n. 3.**
- Pretium quodnam sit soluendum, si moto iudicio super retractu, diu lis sit habita inter Partes, num illud, quo res valebat tempore venditionis, siue petitionis, aut litis contestationis, an verò tempore executionis sententiæ, in d. obser. n. 2. 586**
- Pretium redactum ex re mihi obligata, an sit pariter mihi obligatum, in obser. ad decif. 202. num. 1. circa finem. 288**
- Pretium redactum ex venditione feudi, an sit feudale, & in concursu sit liberandum creditoribus cum assensu, licet creditores sine assensu, tempore sint anteriores, in d. obser. n. 2. 288**
- Pretium rei certæ, si quis præstare teneatur, num liberetur, præstando ipsam rem, decif. 582. num. 1. circa medium. 778**
 Et quid dicendum si pretium esset incertum, sed certificandum per æstimationem rei, d. n. 1. in medio.
 Et an liberetur quis præstando rem, si ad illius pretium non teneatur ex legis dispositione, sed ex hominis conuentione, d. n. 1. in medio.
- Pretium rei venundandæ sub hasta, quodnam dicatur iustum; num illud, quod forsan ab extraneo inuenitur, vel potius illud, quod ab expertis, considerata rei qualitate & attentis redditibus, refertur, dec. 453. num. 1. & 2. 605. & in obser. n. 1. 606**
 Et quid dicendum, si tractetur de æstimandis bonis mobilibus, in d. obser. n. 2.
 Et quid dicendum si tractetur de æstimando nomine debitoris, in d. obs. n. 3. 606
- Prior.*
- Prior in administratione alicuius Officij, sed posterior in data priuilegij, per quod conceditur Officium, num sit præferendus priori in data sed posteriori in administratione, dec. 446. n. 1. & 2. & in obs. num. 2. 597. & dec. 447. n. 1. 598**
 Et vid. in verb. *Officium.*
- Primogenitus.*
- Primogeniti, vel secundogeniti si in aliqua dispositione mentio fiat, num intelligatur de eo, qui talis reperitur tempore mortis disponentis, dec. 551. num. 2. 735**
 Et quid dicendum si mentio fiat per nomen proprium primogeniti vel secundogeniti, & non per nomen appellatiuum, d. n. 2. in medio. 736
- Primogenitus, vid. in verb. *Filius*, & in verb. *Frater.***
- Primum, & secundum Beneficium.*
- Primum, & secundum beneficium num competatISCO, cæterisque priuilegiatis, in causis criminalibus, dec. 491. n. 2. & in obs. n. 1. 650**
 Et an etiam competat in termino repulsæ, in d. obs. num. 1.
- Primum, & secundum beneficium si petatur à muliere, vel minore, quoad ponenda de nouo tantum, non autem respectu deductorum, eoque concessio, num possit petere aduersarius, se velle uti eo tam super positus, quam super de nouo ponendis. dec. 174. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 253**
- Primum, & secundum beneficium, vid. in verb. *Restitutio in integrum.***
- Princeps.*
- Princeps bannitum plenariè restituere num possit, etiam in præiudicium proximiorum consanguineorum, quibus bannti bona fuerunt quæsitæ, in obser. ad decif. 554. n. 2. in medio. 742**
- Princeps corrigere an possit sententiam latam sub prætextu scripturarum nouiter repertarum, dec. 220. num. 2. circa medium. 314**
- Princeps de damnis à suis militibus illatis, num teneatur, dec. 119. n. 2. 163**
 Et quid dicendum attento mandato speciali ipsius Principis, d. n. 2.
- Princeps de plenitudine potestatis, num possit disporre contra ius Gentium, & Naturale, etiam sine causa, dec. 554. n. 2. in medio. 740**
 Et an peccet, si hoc faciat absque causa, d. num. 2. in fine. 741
- Princeps ex sua præeminentia, & potestate in his, quæ sunt iuris Gentium, & naturalis, an possit contra suum subditum disporre, d. dec. 554. n. 5. 740. & in obser. n. 1. 741**
- Princeps filium illegitimum post mortem patris, num legitimare possit in præiudicium venientium ab intestato, in obser. ad decif. 554. n. 2. 741**
- Princeps gratiam factam alicui, & rem donatam, num reuocare possit, etiam sine causa, dec. 183. n. 2. 263. & in obser. n. 2. 264**
- Princeps num habeat potestatem transferendi dominium ad sui libitum absque corporali possessione, vel traditione, eiusque contractus vim legis habeat, decif. 160. n. 2. in medio. 234**
- Princeps inhabilem ad officium exercendum, num possit facere habilem, dec. 437. n. 2. 587**
- Princeps indulgere delinquentibus absque Partis remissione num possit, publica aliqua suadente causa, in obser. ad dec. 437. n. 3. 646**
- Princeps ius, & dominium alterius auferre an possit sine causa, & si cum causa auferat, an teneatur soluere pretium, dec. 243. n. 2. 349. & in obser. ad dec. 554. num. 1. 741**
- Princeps legitimare an possit naturalem in præiudicium Agnatorum per quos hæreditas defuncti fuit adita, dec. 409. n. 3. 544. & in obser. n. 2. 546**
- Princeps licet suum teneatur seruare contractum, num tamen iusta superueniente causa reuocare possit, quod promissit, dec. 425. n. 2. circa medium. 569**
- Princeps modum acquirendi inductum à se, num tollere possit, etiam sine causa, sed ex sola eius voluntate, in obs. ad dec. 554. n. 1. in fine. 74**
- Princeps prohibere an possit frumenti Emptionem, causa illud reuendendi, dec. 217. n. 1. & 2. 310**
 Et vid. in verb. *Frumentum.*
- Princeps pro suo proprio negotio, num uti possit nauibus, plaustris, aliisque priuatorum, soluta tamen mercede, in obs. ad dec. 445. n. 2. 596**
- Princeps reuocare an possit priuilegium, quod transit in contractum, in obs. ad decif. 160. n. 2. 235**
 Et an possit reuocare priuilegium concessum ob seruitia, vid. in verb. *Priuilegium concessum.*
- Princeps sciens aliquem esse inhabilem, conferendo illi officium an videatur super inhabilitate dispensare, dec. 437. n. 2. & in obser. n. 1. 587**
- Princeps**

Princeps seruare an teneatur contractum cum subdito celebratum, in obser. ad dec. 54. n. 5. 76
 Et quid dicendum in successore Principis, nùm teneatur seruare contractum prædecessoris, in d. obs. n. 6.
 Princeps si benemeritum, qui filios legitimos habere non potest, quia Religiosus, vel in sacris, de feudo, vel Officio inueltiat pro se, & vno hærede, an videatur sensuisse de hærede extraneo, in obser. ad decif. 510. n. 1. 676
 Princeps si disponat per viam contractus, vel priuilegij, nùm transferat dominium sine traditione, possessionemquæ absque illius apprehensione, in obser. ad dec. 508. n. 1. 673
 Princeps si duobus rem aliquam concedat, vel vendat, quorum vni fuit tradita possessio, alteri verò non, vter eorum præferendus sit, decif. 201. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 287
 Et quid dicendum si concessio fieret per viam priuilegij, d. n. 2. & in d. obser. n. 1.
 Princeps si faciat gratiam alicui de condemnationibus factis, nùm gratia locum habeat, si condemnatio suum sit sortita effectum, dec. 228. n. 2. circa medium. 325
 Princeps si restituat aliquid ex falsa causa an nulla sit restitutio, decif. 512. n. 2. in fine. 678
 Princeps si in supplicatione sibi porrecta simpliciter respondeat per verbum (*fiat*, vel *placet*), nùm videatur respondere ad omnia contenta in illa, dec. 466. num. 2. 621
 Princeps tollere nùm possit contractum in initum cum suo subdito ex causa publicæ vtilitatis, dec. 409. n. 3. in fine. 545. & in obser. n. 3. 546
 Princeps vassallum priuatum feudo ex sententia, nùm possit ad illud restituere, dato quod proximiori Agnato fuerit per sententiam quæsitum, in obser. ad dec. 554. n. 2. in fine. 742
 Principem legem à se conditam seruare an, & quando conueniens sit, dec. 543. n. 2. in medio. 722
 Principi asserenti in aliquo priuilegio, an sit credendum, si in illo subscripti sint Consiliarij Regis, dec. 409. n. 4. 545. & in obser. n. 6. 546
 Principi Salerni, qui propter rebellionem commissam omnibus fuerat spoliatus bonis vigore tandem Capitulationis pacis omnia fuerunt illi restituta præter regalia, dec. 543. n. 2. in fine. 722
 Principi si factum integrum narretur, & simpliciter responderit, an sit necessaria clausula (*non obstante*) decif. 306. n. 3. 418
 Principis ex priuilegio ius quæritur prouiso sine possessione, decif. 201. n. 2. 287. & decif. 446. n. 2. 597. & decif. 447. n. 1. 598. & decif. 508.
 Principis priuilegium, vid. in ver. *Priuilegium Principis*.
 Principis supremi narratiua plene probat, dec. 285. n. 1. in fine. 393. & in obser. n. 2. 394

Principium.

Principium in delictis nùm sit attendendum, an verò finis, decif. 213. n. 2. 304

Priuilegia, Priuilegiati, & Priuilegium.

Priuilegia intuitu meritorum, seu seruitiorum, nùm intelligatur concessa, si de seruitiis in genere, & non in specie est facta mentio, dec. 409. n. 3. in medio. 545
 Et an satis sit seruitiorum expressio, vel aliunde ipsa sint probanda, d. n. 3. in medio.
 Priuilegia omnia à Rege nostro concessa ex dispositione Pragmaticæ, quæ est in viridi obseruantia, infra annum sunt præsentanda Domino Proregi, in obs. *D. De Marinis obseru. ad decif. D. Reuertet.*

ad decif. 404. n. 3. 539. & dec. 481. n. 1. 638. & in obs. num. 1. 639
 Priuilegia omnia concessa deposito nùm locum habeant in deposito confessato, & fisco, in obser. ad decif. 494. n. 1. in fine. 654
 Priuilegiatis primo, & secundo beneficio nùm sit permissum alios examinare testes etiam post didicta testificata, & non solum super eisdem articulis, sed etiam super aliis de directo contrariis, dec. 253. n. 1. 360
 Priuilegiatis post compilatum terminum Ordinarium, an concedatur restitutio in integrum ad pinguius probandum, d. n. 1. & in obser. n. 1. in fine. 361
 Priuilegiatus si non vtatur priuilegio, an, & quando amittat priuilegium, dec. 19. n. 6. 25
 Priuilegij confirmatio in forma communi, non plus iuris tribuit, quàm quod est in priuilegio, dec. 287. n. 2. in medio. 396. & in obs. n. 1. 397
 Et quomodo dicatur facta confirmatio in forma communi, d. n. 2. in medio.
 Priuilegij confirmatio quando dicatur facta in forma communi, & quando ex certa scientia, in d. obser. num. 2. 397. & dec. 376. n. 1. 503
 Priuilegiorum confirmatio nùm sufficiat, vt possidens, etiam contra ius, lite pendente sua non destituatur possessione, dec. 543. n. 1. ver. *pro cuius*, circa finem. 723
 Priuilegij data nùm sit attendenda, dec. 446. n. 2. 597. & dec. 447. n. 1. 598. & dec. 508. n. 1. 672
 Priuilegij verba si sint dubia, nùm semper recurrendum sit ad Principem pro illorum interpretatione, in d. obser. ad dec. 351. n. 3. 470
 Priuilegio renunciare quando quis censeatur per vnum solum actum contrarium, in obser. ad decif. 39. num. 2. 52
 Priuilegium an amittatur per non vsum decennale, dec. 19. n. 3. 24. & in obser. n. 2. 25. & dec. 33. n. 1. & in obser. n. 2. 43. & dec. 38. n. 3. 50
 Et quid dicendum si quis vti non potuit priuilegio, vel quia casus priuilegij non euenit, d. decif. 19. n. 6. in fine. 25
 Priuilegium an amittatur per non vsum, siue per contrarium vsum, quoties per illud translatum est dominium, dec. 328. n. 2. in medio. 441
 Priuilegium anterius nùm attendendum sit, si regitratum non reperitur in Regia Camera, dec. 467. n. 1. in fine. 622
 Priuilegium à Rege concessum Magno Domino vt possessori alicuius feudi, nùm transeat in singularem eiusdem feudi successorem inferioris conditionis, cui Rex non fuisset priuilegium illud concessurus, in obser. ad decif. 344. n. 2. 462
 Priuilegium concessum ad beneplacitum, nùm morte, concedentis extinguatur, dec. 38. n. 1. 49
 Priuilegium concessum à Ferdinando Primo Monasterio sanctissimæ Trinitatis Ciuitatis Cauæ in quo consistat, & nùm censeatur amissum per non vsum, dec. 33. num. 1. & 3. 43
 Priuilegium concessum à Principe suo subdito in seruitiorum remunerationem, nùm per ipsum reuocari possit, dec. 409. n. 2. 544
 Et nùm possit reuocari absque causa si sit concessum ob merita etiam mediante pecunia, decif. 551. num. 2. 677
 Priuilegium concessum doti an transeat ad hæredem extraneum mulieris, in obser. ad dec. 377. n. 7. 506
 Priuilegium concessum patri nùm transeat ad filium, dec. 395. n. 1. & in obs. n. 1. 526
 Priuilegium concessum pecunia mediante, si pecunia præponderet gratiæ, nùm censeatur gratuito concessum, dec. 409. n. 3. 545

Index Rerum,

- Priuilegium concessum per viam contractus, & ob nemerita, an possit per Principem reuocari, dec. 97. num. 2. 144
- Priuilegium concessum Vniuersitati, Ciuitati, loco vel officio semper erit reale, dec. 557. num. 2. circa finem. 746
- Priuilegium Ciuitati concessum, vt immunis sit ab aliqua gabella, nùm censetur sublatum, si constet aliquos Ciues gabellam soluisse, in obser. ad dec. 38. n. 2. 50. & in obser. ad dec. 97. n. 4. 145
- Priuilegium Ciuitati concessum exemptionis gabellarum, cum amplissimis Clausulis derogatoriis omnium aliorum priuilegiorum, & gratiarum factarum, & faciendarum, nùm censetur reuocatum per consimile priuilegium concessum alteri Ciuitati exigendi gabellas ab omnibus, & quibuscunque personis, ac Vniuersitatibus, d. dec. 97. n. 1. 3. & 4. 144. & in obser. n. 2. 145
- Et an requiratur expressa, & specialis mentio de clausula derogatoria existente in primo priuilegio, d. num. 3. 144
- Priuilegium datum rebus propter personam, mutata persona nùm extinguatur, dec. 60. n. 2. in fine. 86
- Priuilegium nùm etiam extendatur ad futura, si eius verba indefinite prolata sint, & agatur de solo præiudicio concedentis, in obser. ad decif. 311. n. 1. circa finem. 424
- Priuilegium exemptionis ab omnibus gabellis in omnibus Terris concedentis, nùm extendatur adhuc ad Terras post concessionem acquisitas, in d. obser. n. 1. in fine. 424
- Priuilegium extensionem, & interpretationem recipit ex vsu, & consuetudine, in d. obser. n. 1. in principio 424. & dec. 313. n. 1. in medio. 426
- Priuilegium generale nùm auferatur per speciale decif. 97. num. 4. 145
- Priuilegium habens effectum momentaneum, nùm amittatur per vnicum actum contrarium, in obser. ad decif. 39. n. 2. 52
- Et quid dicendum si effectum habeat successiuum, vt amittatur, quod tempus requiritur, quo priuilegio contrauentum sit, in d. obser. n. 2. in medio. 50
- Priuilegium habes exemptionis ab omnibus collectis, & datis, si patiat se describi in libris communium debentium, non aliter appellans infra decem dies, an sibi præiudicat, dec. 38. n. 4. 50
- Priuilegium habentes nimis largum, si ipso vtantur strictè, nùm eodem postea vti possint largè, d. decif. 38. n. 1. in fine. 49
- Priuilegium interpretari nùm possit à Iudice inferiore, si illius verba dubia sint, dec. 351. n. 2. 469
- Et quid dicendum si interpretatio fieret per modum correctionis, vel præsentem Principe concedente, d. n. 2. in medio. 470
- Priuilegium nùm interpretationem recipiat ex vsu, decif. 38. n. 2. 49. & in obser. n. 1. in fine. 50
- Priuilegium primum nunquam censetur reuocatum per secundum, nisi fiat in secundo expressa mentio de primo, dec. 184. n. 6. in medio. 266
- Priuilegium primum nùm derogetur per secundum, si in secundo non fiat expressa mentio de primo, in obser. ad dec. 467. n. 1. 622
- Priuilegium primum speciale, nùm tollatur per secundum generale, in obser. ad dec. 215. n. 6. circa medium. 309
- Priuilegium Principis plura continens capita, si fuerit falsum respectu vnius, an vitietur in totum, vel respectu tantum capituli falsi, dec. 319. n. 2. 432
- Priuilegium tacite hypothecæ competens mulieri pro suis dotibus, nùm transmitti possit in cessionarium, dec. 148. n. 2. 17. & in obser. n. 1. 218
- Priuilegium tacite hypothecæ, vt mulier pro dote præferatur omnibus viri creditoribus tacitam quoque hypothecam habentibus, etiam anteriorem, nùm transeat ad hæredes ipsius mulieris, vel solum ad filios, decif. 377. n. 2. circa medium. 505. & in obser. num. 6. 506
- Et an competat patri cum priuilegio, si mortua filia agat ad dotem recuperandam, d. n. 2. circa finem.

Probare, & Probatio.

- Probare an possit quis post didicita testificata ad primam probationem corroborandam, dec. 90. num. 3. circa medium. 135
- Probatio in iudicio nùm sit actus ipsius Iudicij formam respiciens, vel ius Partis, dec. 165. n. 2. in fine. 241
- Et an illius omisso sententiam annullet, d. num. 2. in fine.
- Probationes nouæ si admittantur post conclusionem, nùm censetur reuocata cõclusio, dec. 262. n. 2. 368

Processus.

- Processus nùm dicatur legitime compilatus cum procuratore, de cuius mandato non constat, si Principalis scientiam habuerit moti Iudicij, dec. 413. num. 2. circa finem, & in obser. n. 4. 552
- Et nùm acta conualidentur, si superueniat ratihabitio Principalis, dec. 200. n. 1. & 2. & in obs. n. 1. 286
- Processus, & sententia facta in vno Iudicio contra vnã personam, nùm probent in alio contra aliam, in obser. ad dec. 64. n. 5. in medio. 91
- Et quid dicendum in Iudicio discussionis inuentarij, in d. obser. n. 6.
- Et quid dicendum in causa status, in d. obser. n. 7.

Procurator.

- Procurator ab aliquo constitutus vt balio, vel tutore, re integra, an censetur extinctus, extincto baliato, vel tutela, dec. 413. n. 1. 551
- Procurator constitutus ad agendum, nùm censetur pariter constitutus ad defendendum, in obser. ad decif. 574. n. 1. 767
- Et an id procedat tam in procuratore actoris, quam rei, in d. obser. n. 1.
- Procurator constitutus ad agendum, exigendum, & gurbendum, an possit comparere in Iudicio, & defendere suum Principalem contra litem motam, d. dec. 574. n. 1. & in obser. n. 1. 767
- Procurator constitutus ad contrahendum si simpliciter contraxit non expresso procuratorio nomine, nùm censetur tali nomine contraxisse, dec. 176. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 255
- Et quid dicendum respectu tertij; d. n. 5.
- Procurator constitutus ad emendum, si emat proprio nomine, nùm teneatur ad tradendam rem emptam Domino constituenti actione mandati, ipseque Dominus actione cõtraria teneatur Procuratori ad solnendũ pretium, in obs. ad d. dec. 176. n. 1. in fine. 255
- Procurator constitutus ad omnes causas actiuas, & passiuas motas, & mouendas an possit agere causas feudales, in d. obser. n. 2. 767
- Procurator constitutus ad vendendum, an possit sibi ipsi vendere, dec. 78. n. 2. & in obser. n. 1. 113
- Procurator constitutus ad vendendum à Priuato, nùm possit fidem habere de pretio, in obser. ad dec. 484. num. 2. 642
- Procurator constitutus simpliciter ad vendendum, nùm possit pretium recipere, in d. obser. n. 4. 643
- Procurator

Procurator Cæsaris nùm quemcunque contractum facere possit in fauorem fisci, dec. 306. n. 4. 419

Procurator Cæsaris constitutus ad vendendum bona fisci, an possit habere fidem de pretio, licet sit Prorex, dec. 484. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 642

Et quid dicendum si esset constitutus procurator simpliciter absque limitata potestate, neque in causa, neque in tempore, neque in re, d. num. 2. in fine. 642

Et nùm possit habere fidem de pretio, si non impediat actus in quem pecunia illa debet conuerti, d. num. 2. in fine.

Et si vendat habita fide de pretio, & non presentia pecunia, an transferat dominium in Emptorem, decif. 13. n. 3. 17

Procurator Cæsaris est Iudex deputatus inter fiscum, & priuatum, dec. 7. n. 6. 11

Procurator Cæsaris solus de causis fiscalibus cognoscere potest, d. n. 6.

Procurator Cæsaris, vid. in verb. *Regia Camera.*

Procurator constitutus ad vendendum, & ad pretium recipiendum, si confiteatur pecuniam recepisse, quam forsan non accepit, an præiudicet Domino principali, ita vt emptor liberatus remaneat, decif. 10. n. 1. & in obser. n. 1. 547

Et quid dicendum si in mandato data sit potestas non solum pretium recipiendi, sed etiam illud recepisse confitendi, d. decif. 410. n. 2. 547

Et quid dicendum in Tutore, Curatore, exequutore, sindaco, ac in patre bonorum filij legitimo administratore, in d. obser. n. 2. 548

Procurator constitutus ad vendendum, si fidem habeat de pretio in casibus, in quibus habere non potest, nùm traditione transferat dominium, & contractus sustineatur. in obser. ad dec. 484. n. 3. 642

Procurator constitutus in iudicio cum potestate substituendi, si substituatur alium, cum quo fuit ad multa processum, si demùm substitutus non reperiatur, locusque ignoretur, nùm possit cum dicto procuratore substituente ad vteriora procedi, dec. 198. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 284

Procurator cum potestate substituendi si moriatur postquam substituit, nùm ceseatur extinctum mandatum in personam substituti, dec. 151. n. 1. & 2. 221. & in obser. n. 1. 222

Procurator generalis nùm possit vendere, & locare, decif. 127. n. 3. 188

Procurator iurisdictionem Iudicis ordinarij, vel Delegati an possit prorogare sine speciali mandato, in obser. ad dec. 31. n. 2. 41

Procurator quis constitutus an censeatur, si in Iudicio agat nomine alterius, illo sciente, præente, & patiente, dec. 200. n. 2. 286

Procurator substituens an teneatur de facto substituti, in obser. ad dec. 151. n. 1. in fine. 222

Et an possit citari, si cum substituto procedi non possit, in d. obser. n. 2. & dec. 198. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 284

Procurator substitutus, an, & quando possit alium substituere, in obser. ad dec. 198. n. 2. 284

Procurator vt respondere possit positionibus, & Domino principali præiudicare vel declarationem facere circa vsum, an debeat habere mandatum speciale, decif. 140. n. 2. 205. & in obser. n. 3. 206

Procuratores fisci prætendentes bona pertinentia ad fiscum, fuisse ab aliquo occupata, nùm debeant inra, quæ habere credunt proponere ordinariè & coram Iudice cõpetente, nec aliter possessorem possessione, priuari, nisi seruatis seruandis, in obser. ad decif. 480. n. 1. 638

Procuratori an debeat salarium, si à principio non

fuerit illi constitutum, vide in verb. *Salarium.*

Proditio.

Proditionis crimen committendum in Principe si quis non reuelet, an efficiatur reus læsæ maiestatis, licet tanti sceleris particeps non sit, dec. 41. n. 1. 54. & in obs. n. 1. & 2. 55

Prohibitus.

Prohibitus alienare vide in verb. *Alienare prohibitus.*

Promittens, & promissio.

Promittens aliquid facere intra certum tempus, & in casu non sequuti adimplementi aliud præstare, si infra dictum tempus adimplementum reddatur impossibile, an statim conueniri possit ad præstandum, vel sit expectandum vt tempus finiatur, decif. 489. n. 1. & in obser. n. 1. 648

Promittens non contrauenire pacto sub aliqua pœna si contra pactum illud porrexerit supplicationem Principi, an per hoc dicatur contrauenire pacto prædicto, dec. 291. n. 2. in fine. 402

Promittens non ædificare Turrim in fundo suo, si fundum vendat, an possit emptor Turrim ædificare, decif. 111. n. 2. 164

Promissio de renunciando futuræ filiorum successioni, quæ fieri solet à sponis in capitulis matrimonialibus, nùm sit vera renunciatio, vt succedente casu, successio denegetur, in obser. ad dec. 214. n. 4. 306

Promissio facta sub verbo, & fide Regis, cuius sit importantiæ, dec. 409. n. 4. 545

Promissio nominandi aliquem in officio, nùm sit vera nominatio, decif. 214. n. 1. & 2. 504. & in obser. n. 1. 505

Promissio, quæ continetur in priuilegio, licet exprimet personam priuilegiatam, si tamen causa priuilegij contineat dignitatem, an dicatur realis, & transeat in successorem, dec. 557. n. 2. in fine. 746

Promissio vendendi certo pretio, nùm sit vera venditio, dec. 214. n. 2. & in obser. n. 2. 505

Pronepotes.

Pronepotes nùm possint petere paragium ex persona eorum matris, dec. 418. n. 3. 558

Pronepotes an succedant simul cum nepotibus in bonis Patruj, vel Auunculi Magni, vide in verb. *Nepotes.*

Proreges, & Prorex.

Proreges assentiri an possint feudorum alienationibus, si feudatarius legitimo careat successore, decif. 274. n. 2. circa finem 381. & dec. 407. num. 2. 541. & decif. 577. n. 1. 770

Et an assentiri possint feudorum dispositionibus, quæ fiunt mutata feudi natura, dec. 532. n. 2. 709

Proreges nostri in ingressu Regni iurisdictionem non habent, sed cum ad Ciuitatem peruenerint, & instrumentum de bene administrando præstiterint, in obs. ad dec. 236. n. 2. 341. & vid. in verb. *Prorex nouus.*

Proreges reuersuri ad Curiam Regis nostri, nùm in conspectu successoris faciant gratias pro delictis, & conferant officia vacantia absque illius quærimonia, in obs. ad dec. 462. n. 1. in fine. 617

Proregi attestanti de aliquo satis est credendum, decif. 285. n. 2. in fine. 394

Proregis presentia, nùm sufficiat ad conualidandam feudorum alienationem, vel obligationem, dec. 244. n. 2. & in obser. n. 3. 351

Index Rerum,

- Proregum** potestas licet sit amplissima, tamen restringitur per instructiones, quæ ipsi dantur secreto per Regem, decif. 107. n. 2. in medio. 160
- Prorex** assensus præstare potest, Regis verò priuilegium confirmare non valet, decif. 319. n. 3. 432
- Prorex** assensum præstare feudatario circa feudi dispositionem, an, & quando possit, decif. 407. num. 2. in medio. 541
- Et an possit præstare assensum feudatario, volenti imponere fideicommissum super feudo, decif. 478. num. 3. 635
- Prorex** an habeat generale mandatum cum libera à Rege Gubernandi Regnum, decif. 215. nu. 1. circa medium. 307
- Prorex** in eligendis Iudicibus Magnæ Curie Vicariæ Auditoribus Prouinciarum, & Assessoribus Terrarum, & Ciuitatum Domanialium, an teneatur consulere Collaterale Consilium, in obser. ad decif. 114. num. 2. in fine. 171
- Prorex** nouus iurisdictionem in hoc Regno non habet nisi actualem possessionem accipiat, & iuramentum præster de benè, & fideliter administrando, in obser. ad decif. 462. n. 1. 617
- Et in cuius manibus, & vbi iuramentum hoc præstare debet, in d. obser. n. 1.
- Prorex** prouidere an possit officia Regia excedentia in emolumenta annuos ducatos centum, decif. 107. n. 2. circa medium, 160. & decif. 554. n. 3. 741
- Et an teneat hæc Proregis prouisio, si per Regem confirmetur, d. n. 3. circa medium. 741
- Prorex** rem Regis donare nùm possit absque speciali eius mandato, decif. 557. n. 1. in fine. 745
- Prorex** si constituatur à Rege Procurator ad vendendum bona fiscalia, an possit vendendo fidem habere de pretio, decif. 483. n. 1. & 2. 642
- Et vid. in verb. *Procurator Casaris.*

Prorogatio.

- Prorogatio** si fiat alicuius dispositionis, an remaneat prima dispositio, vel potius censeatur noua, dec. 235. num. 3. 338

Protestatio.

- Protestatio** Actoris, quæ fit ad declarandam propriam voluntatem, si fiat parte absente, nùm sit efficax, decif. 175. n. 3. & in obser. n. 2. 254
- Protestatio** si fiat in præsentia Partis consentientis per verba futuri temporis, nùm tollat actum sequentem, etiam initum ex interuallo, & incompatibilem cum protestatione, decif. 5. num. 5. 8

Provt dictio.

- Provt dictio**, in aliqua dispositione posita, quando stet relatiua casualiter, & quando conditionaliter, dec. 95. n. 3. 4. & 5. 141

Publicatio.

- Publicationis** actus, si in processu omittatur, nùm viuet processum, in obser. ad decif. 273. n. 2. 380

Puella, & Puer.

- Puella** in quo loco sit reponenda ad finem explorandi eius voluntatem, vbi educari, vel manere veller, decif. 132. n. 2. 195
- Et in quo loco esset reponenda, si tractaretur de matrimonio contrahendo, & patrem haberet, & nollet nubere illi, quem pater in sponsum destinauit, d. n. 2. & in obser. n. 1.

- Puella**, quæ generaliter se subscripsit in capitulis matrimonialibus, in quibus aliqua pro ea faciebant, aliqua verò non, an videatur subscripsisse ea, quæ sibi erant præiudicialia, in obser. ad decif. 235. n. 4. 339

- Puella** si audiatur exclamare, & deinde reperiatur flere, fracto vrceo, quem portabat in capite, nùm sit indicium vehemens illam fuisse osculatam, in obser. ad decif. 221. n. 1. 315

- Puellam** si quis per vim sit amplexatus, quæ poena puniatur, & in d. obser. n. 1. 315

- Pueri** duo minoris ætatis fuerunt Romæ furcis suspensi tempore Pij V. & quare, in obser. ad decif. 525. n. 1. in fine. 697

- Et de alio adolescente, qui etiam fuit suspensus per pedes tempore Gregorij XIII. in d. obser. n. 1. in fine.

Pupillus.

- Pupilli** aduersus delictum nùm restituatur, eisque competat fori electio, cæteraque priuilegia, l. unie. C. quando Imper. inter pupill. & vid. & c. in obser. ad decif. 491. n. 2. 650

- Pupilli** bona si cum iudicis decreto, aliisque solemnitatibus sint obligata, nùm possint absque alia solemnitate vendi, decif. 506. n. 2. in fine. 670

- Pupilli** prædium si vendatur, & de pretio ipsius creditoribus sit satisfactum, licet nulla sit venditio, & possit pupillus vindicare prædium, vna cum fructibus perceptis, nùm possit emptor illum repellere exceptione doli, donec pretium soluatur vna cum vsuris, decif. 215. n. 1. in fine. 307

- Pupillorum** bona, vt possint per Tutores legitime alienari, vel obligari, quæ de iure requirantur, dec. 211. n. 2. 300. & in obser. n. 1. 301

- Et an si nulla horum bonorum alienatio, si sequatur non seruatis seruandis, in d. obser. n. 1. 300

- Pupillus** nùm efficaciter comprehendatur in omni obligatione legali, decif. 269. num. 2. 375

Q

Qualitas.

- Qualitas** in vno legato apposita, in alio censeatur repetita, in obser. ad decif. 366. n. 4. 496

Quasi possessio.

- Quasi possessio** conferendi beneficium, vel præsentandi in illo, nùm per vnicam collationem, vel præsentationem, quæ tamen effectum sortita sit, acquiratur, in obser. ad decif. 485. n. 1. 643

- Quasi possessio** exigendi censum, nùm acquiratur per vnicam solutionem factam creditori à debitore ad finem manutenendi, in d. obser. n. 1. in fine. 644

Quadriennium.

- Quadriennium**, quod conceditur minori facto maiori, aliisque priuilegiatis ad petendam in integrum restitutionem, an currat ignoranti, vel solum scienti, in obser. ad decif. 269. n. 1. 375

- Et an incipiat currere à die scientiæ, decif. 573. n. 2. in medio. 766

- Quadriennium**, quod datur Ecclesiæ ad petendum restitutionem in integrum, an currat, si probabilem Ecclesia habeat ignorantiam, licet stetit per centum annos, decif. 83. n. 4. in fine, 122. & d. decif. 573. num. 2. in medio. 766

Qui.

Qui.

Qui non habet in ære, luat in corpore, decif. 14. numero 3. 19

Quietatio.

Quietatio cum clausulis generalibus, & generalissimis super vna re facta in aliquo contractu, nùm extendatur ad omnia, etiam in eo contractu specialiter non expressa, dec. 332. n. 1. 446. & in obser. n. 1. 447

Quoquomodo.

Quoquomodo, dictio, quid importet maximè in materia legatorum, decif. 72. num. 2. in fine, 105. & in obser. n. 4. 106

R

Ragusei.

Ragusei mercatores, & Nautæ pro causis ciuilibus, & maritimis, nùm solùm à consule nationis cognosci possint priuatiuè quoad Magnum Admiratum Maris, decif. 526. num. 1. & 2. 698

Ratificatio, & Ratihabitio.

Ratificatio alterius de actu gesto promissa ab eo, qui actum gessit, si non sequatur, nùm teneatur promittens ad pœnam inter partes conuentã, vel ad interesse loco pœnæ, in obser. ad decif. 211. n. 3. 301
Ratihabitio nùm retrotrahatur ad tempus celebrati contractus, si de tertij præiudicio non agatur, dec. 490. n. 20. in fine. 649

Ratiocinia.

Ratiociniis obligati, nùm repellantur ab ordinum susceptione, donec rationem reddant, in obser. ad dec. 29. num. 2. 3
Et quid dicendum de hærede administratoris, in obser. num. 2. in fine.

Rationales, & Ratio.

Rationales electi ad computa discutienda Administrantium Vniuersitates, nùm habeant prærogatiuam exequendi contra Administrantem realiter, & personaliter, in obser. ad decif. 518. num. 2. in fine. 688
Rationem reddere quicumque tenentur, nùm teneantur conficere libros, decif. 180. n. 1. 259
Et quo remedio contra illum agi possit, si iurauerit libros non confecisse, d. decif. 180. num. 1. & 2. in obser. n. 2. 260
Et quid dicendum si dicat, libros confecisse, & amississe, & an sit ei credendum, in d. obser. n. 2.

Rebellio, & Rebellis.

Rebellionis in crimine an, & quando agi possit interdicto recuperandæ possessionis, decif. 98. num. 2. & in obser. n. 1. 146
Rebellionis ob crimen nùm dominium vtile feudorum ipso iure acquiratur fisco, d. n. 2. in principio.
Rebellis an sit, qui cum sit ligius alicuius Regis, eique homagij iuramentum præstitit, tandem expulsi partes tuetur, decif. 83. n. 1. in medio. 263
Rebellis si sit à Principe restitutus per viam gratiæ ad pristinum statum, an recuperet bona, quæ penès fiscum non sunt; sed in tertium alienata, decif. 487. n. 1. 645. & in obser. n. 1. 646

Et quid dicendum si aliter declaretur intentio Principis, d. n. 1.
Et quid dicendum si restitutio fieret ob publicam, causam, in d. obser. n. 2. & 3.
Et an fiscus teneatur illis restituere pretium, in d. obser. n. 4.

Rebellis filij, vide in verb. *Filij.*
Rebellis vxor si decedat, an in bonis ipsius succedat fiscus, vel fratres mulieris, decif. 96. num. 1. & 2. 142
Rebellis si Princeps indulgeat, nùm censeatur, ac si nunquam delictum esset commissum, decif. 92. n. 1. in fine. 138

Reclamari, & Reclamatio.

Reclamare à sententia intra quod tempus quis possit, si obligatione sit adstrictus non reclamandi sub pœna, decif. 561. n. 1. 752
Reclamari nùm prohibeatur omninò à duabus sententiis Præfecti Prætorio ad fauorem vnus latis, in obser. ad decif. 420. num. 1. 563. & decif. 496. n. 2. 656
Et quid dicendum si prima sententia esset Tribunalis inferioris, in d. obser. n. 3.
Reclamatio an detur respectu decretorum latorum per Curiam Admiratis, si essent conformia decreti Sacri Consilij, in obser. ad decif. 496. n. 2. 657
Reclamatio an detur si remissio causæ per inquisitum petita, vel per carceratum, fuerit denegata per decretum Magnæ Curie Vicariæ confirmatum, deinde per Sacrum Consilium, in d. obser. num. 1. in medio.
Reclamatio an fiat deserta si per Reclamantem non steterit, quin causa expediretur, decif. 535. n. 1. 713
Et an requiratur, vt impetretur secundum fatale, vel vt saltem fiat protestatio, d. decif. 535. n. 2. & in d. obser. n. 1. & vid. in verb. *Appellatio.*
Reclamatio à sententia Præfecti Prætoris infra quot dies sit facienda, decif. 241. n. 1. 206
Et vt sententia exequi possit, nùm requiratur, vt victor fideiussionem præstet de restituendo in casu retractationis sententiæ, d. num. 1. & in obser. n. 1. 207
Et nùm Victor admittatur ad iuratoriam cautionem, si sit ita pauper, vt fideiussionem non inueniat, d. decif. 141. n. 2. & in d. obser. n. 2. 207
Reclamatio à sententia Sacri Consilij, nùm sit admittenda in causis criminalibus, si talis sententia sit conformis sententiæ Magnæ Curie, decif. 220. n. 1. 313. & in obser. n. 2. 314
Et quid dicendum in causis ciuilibus, d. decif. 220. num. 2. 313
Et quid dicendum in causa circa indultum, an scilicet reus illo gaudeat, vel non gaudeat, d. n. 1. & 2. 313. & in d. obser. n. 1. 314
Reclamatio an, & quando sit admittenda à duabus sententiis conformibus, si alia difformis lata sit intermedia, decif. 420. n. 1. & 2. 562. & in obser. n. 2. 563
Et quid dicendum si vltima sententia sit nulla, d. n. 2. 562
Reclamatio an sit admittenda in causis criminalibus à decreto Sacri Consilij Neapolitani confirmante decretum Magnæ Curie Vicariæ, decif. 496. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 656
Et an sit reclamatio admittenda à decreto eiusdem Sacri Consilij interposito in causa ciuili dependente à criminali, d. n. 1. & 2.
Et an hoc procedat in articulis ciuilibus dependentibus tamen à criminalibus, in d. obser. n. 1. in medio. 653

Reconuentio.

Index Rerum,

Reconuentio.

- Reconuentio nùm admittatur in iudicio summario, decif. 103. n. 2. in fine. 155
- Reconuentio per reum an possit opponi in quacunque parte iudicij, etiam post conclusum in causa, in obser. ad decif. 413. n. 1. & 2. 552
- Et si opponatur post conclusionem, nùm expeditio causæ conuentionis retardetur per reconuentionem, in d. obser. n. 2. in fine.
- Reconuentio post conclusum in causa, nùm possit opponi contra clericum actorem coram iudice seculari, in d. obser. n. 3. 552

Rektor.

- Rektor alicuius Ecclesiæ si bona ipsius Ecclesiæ alienauerit sine solemnitatibus, licet in euidentem Ecclesiæ utilitatem, nùm valeat alienatio, in obser. ad decif. 88. n. 2. 433

Rekursus.

- Rekursus ad superiorem, siue querela nùm tollatur in casibus, in quibus tollitur appellatio, decif. 220. num. 2. in fine, & in obser. n. 3. 314

Redditus.

- Redditus dicuntur deductis expensis, in obser. ad decif. 300. num. 3. in fine. 412

Refutans, & Refutatio.

- Refutans feudum, nùm possit super illo imponere seruitutem durantem ad vitam refutantis, dec. 550. n. 2. 735. & in obser. n. 3. 735
- Refutatio feudi an corruat, si pacta in eo apposta non subsistant defectu assensus, in obser. ad d. decif. 550. n. 2. in medio, 734. & in d. n. 2. in fine. 735
- Refutatio feudi facta à patre in filium primogenitum, in qua filius refutarius certam annuam quantitatem patri refutanti soluere promisit, an de iure subsistat absque Regio assensu super ea impetrato, d. decif. 550. n. 1. & 2. 733. & in obser. n. 1. 734
- Et quid dicendum si filius super feudo nullum ius patri constituat, sed tantum obligetur actione personali ad quantitatem præstandam in d. obser. n. 1.
- Et quid dicendum si refutans referuet sibi in feudo habitationem, d. n. 2. 733
- Et quid dicendum si refutatio firmata sit iuramento refutantis, d. n. 2. in fine. 734
- Refutatio feudi in proximè successurum, vt valeat sine assensu requiritur, vt fiat simpliciter, & pura, & nihil commoditatis remaneat penès refutantem, nullumque ius super feudo constituatur, in obser. num. 2. 734
- Refutatio feudi an præsumatur facta in fraudem fisci, ne scilicet releuium soluatur, si pater refutauerit filio omnia bona feudalia, decif. 564. num. 1. in fine, & in obser. n. 1. 756
- Et quid dicendum si huiusmodi refutatio esset facta à patre filio contemplatione matrimonij, in d. obser. n. 1. in fine.
- Refutatio feudi si stipuletur manu Notarij vassalli, nùm sit nulla, & inualida, in obser. ad decif. 550. n. 4. 735

Regalia.

- Regalia concessa alicui cum feudo, quod deinde deuoluitur ad Regem, si demùm illud alteri concedat cum iuribus, & pertinentiis, nùm intelligantur concessa etiam regalia prædicta, dec. 344. n. 2. 462

Et an Regalia spectent ad Regem vt Dominum feudi, vel vt Dominum Vniuersalem Regni, d. n. 2. in medio. 461

- Regalia licet non veniant in generali dispositione, veniunt tamen in amplissima in integrum restitutione, decif. 172. n. 2. 250
- Regalia omnia an sint de dominio, decif. 566. n. 1. 758
- Regalia possidens an teneatur ostendere titulum, alias possessione destituitur, decif. 299. n. 2. in fine, 410. & d. decif. 568. n. 1. & in obser. n. 1. 758
- Regalia possidere prætendens sine titulo, an lite pendente debeat ab eorum possessione se abstinere, in obser. ad decif. 111. n. 2. 166. & decif. 251. n. 2. 358
- Regalia possideri, an possint absque titulo, decif. 344. num. 1. 461. & decif. 543. n. 2. in medio. 723
- Regalia nùm veniant in generali concessione, vel de illis requiratur specialis concessio, d. decif. 344. n. 1. 461. & in obs. n. 1. 462

Regens.

- Regens supremi Italiae Consilij apud Regem nostrum existentis, si eligatur Regens in Collaterali Consilio huius Regni, an sit præferendus aliis Regentibus eiusdem Collateralis, eosque præcedat, decif. 446. n. 2. & in obser. n. 1. 597
- Regentes Regiam Cancellariam in causis sibi specialiter commissis à Rege, an dicantur iudices ordinarij, vel delegati, ita vt in secunda instantia amplius interuenire non possint, decif. 556. n. 1. 744
- Et quid dicendum si in Regis rescripto dicatur (*Committimus, dicimus, & præcipiendo mandamus*) dantes vices, & voces nostras, &c.) d. n. 1.
- Et quid dicendum si Rex mediante alio rescripto committat appellationis causam Domino Proregi, Regiam Cancellariam Regentibus, Regiis Consiliariis, & Regiæ Cameræ Præsidentibus, an hoc casu Domini Regentes interuenire possint, d. n. 1. in medio.

Regia Camera.

- Regia Camera Summaria Regni Neapolis an sit iudex competens, si quæstio sit inter fiscum, & Priuatum, decif. 7. n. 1. 10
- Et quid dicendum si causa sit de appendicibus causæ fiscalis inter duos Priuatos, d. decif. 7. n. 2.
- Et an sit iudex competens in causa, in qua fiscus de euitatione tenetur, licet causa sit inter duos Priuatos, d. decif. 7. n. 3.
- Regia Camera nùm sit iudex competens, si causa sit inter duos officiales de re pertinente ad eorum officium, & subintret interesse fisci, d. dec. 7. n. 4. 11
- Et nùm sit iudex quoque in criminalibus, d. decif. 7. num. 5. 11
- Et an iurisdictio Regiæ Cameræ abdicetur ab aliis Tribunalibus, d. decif. 7. n. 7. 11
- Regia Camera Regni Neapolis an possit cognoscere de scribis extraordinariis extra officium delinquentibus, in obser. ad d. decif. 7. n. 1. in fine. 11
- Et nùm possit cognoscere de veritate præcum, decif. 16. num. 1. 21
- Regia Camera Summaria nunquam consuevit priuare officiales, delinquentes in officio, nisi illis plenè auditis, & formato processu, dec. 516. n. 3. in medio. 685
- Regiæ Cameræ sententiæ, nùm faciant ius ad instar Præfecti Prætorio, decif. 222. n. 2. in fine. 317
- Et an ab ipsius sententiis possit appellari, vel solum ad idem Tribunal reclamari earumque; executio per supplicationem retardetur, in obser. ad dec. 7. n. 1. 11
- Et an sit præstanda per victorem idonea fideiussio de restituendo in causa retractationis provt fit in executione sententiarum Sacri Consilij, in d. obs. n. 1. Et

- Et quid dicendum si ab istis sententiis supplicetur ante, vel post decem dies, an, & quando præstanda sit fideiussio, vel absque ea executioni demandentur, dec. 178. n. 1. 257
- Regiæ Camere Tribunal supremum, & magnum dicitur, in obser. ad dec. 7. n. 1. 11. & d. dec. 178. n. 1. 257**
- Et cuius præminentia sit hoc Tribunal, in d. obs. n. 1. in medio, & in obs. ad d. dec. 178. n. 1. 258
- Regia Curia.*
- Regia Curia præsens non est eadem cum illa Regis Ferdinandi I. dec. 170. n. 2. 247**
- Regiæ Curia an liceat pro usu, & pascuis pecudum Apuleæ capere herbagia particularium personarum, aliaque bona capere particularia ex Reipublicæ causa, dec. 436. n. 1. 585. & in obser. n. 1. 586**
- Et quodnam pretium soluere teneatur Reg. Curia, num iustum, & commune, an verò quod inuenitur, d. n. 1. & in d. obser. n. 1.
- Et quodnam pretium soluendum sit pro territoriis, quæ pro herbagiis prædictis capta non reperiuntur tempore Alphonsi I. & Ferdinandi I. sed aliorum Regum, nempe Frederici I. Regis Catholici, & Caroli Cæsaris, d. n. 1. in medio. 585
- Regia decretationes.*
- Regiæ Decretationes, quod Magna Curia de Iustitia provideat, cuius sint vis, & efficaciam, in obser. ad decif. 306. n. 1. 419**
- Regina Ioanna.*
- Regina Ioanna prima condemnauit crimine læsæ Maiestatis, Occisores Andree de Isernia sui Consiliarij, in obser. ad dec. 416. n. 2. 555**
- Regius Consiliarius.*
- Regius Consiliarius cum ad tale munus assumitur sanctissime iurare debet in manibus Præsidentis, se nullam dedisse, aut promississe pecuniam &c. pro dicto officio assequendo in obs. ad dec. 182. n. 1. 262**
- Registrum.*
- Registrum num fidem faciat prout originale, & habeatur pro originali, dec. 363. n. 1. 485. & in obser. num. 1. 486**
- Regnicola, & Regnum.*
- Regnicolæ num per bannum prohiberi possint, ne ad Ciuitatē Neapolitanā accedant animo ibi perpetuò comorandi, dec. 218. n. 1. & 2. 311. & in obs. n. 1. 312**
- Regnum Neapolitanum spectat ad Regem Catholicū ex successione Alphonsi I. dec. 241. n. 2. in fine. 347**
- Regnum Neapolitanum num sit feudum Ecclesiæ, & subiectum Papæ, dec. 53. n. 3. 73**
- Regula Cancellaria.*
- Regula Cancellariæ de publicandis resignationibus an, & quando locum habeat, & quomodo intelligenda sit, dec. 94. n. 4. 140**
- Et num regula prædicta extendi possit ad commendam, d. n. 4.
- Reintegratio.*
- Reintegrationes ad sedilia Ciuitatis Neapolis an iustificetur non solum ex scripturis, & verbis enunciatis aliquem ex Ascendentibus illius, qui reintegrationem petit, gauisum esse honoribus, verum etiam ex testium depositionibus, dec. 428. n. 1. 572. & in obser. n. 1. 573**
- Et quot ad minus debeant esse scripturæ, siue instrumenta, d. n. 1. in medio. 573
- Et an iustificetur ex possessione domorum propè aliquod sedile, vel ex matrimoniis contractis cum nobilibus de sedile, d. n. 1. & in d. obser. n. 1.
- Relatum.*
- Relatum, non verò referens attendendum est, dec. 412. n. 2. in fine. 550**
- Releuium.*
- Releuia per errorem soluta ab eo, qui illa soluere non tenebatur, an fiscus teneatur restituere, dec. 558. n. 2. in fine. 747**
- Releuij in liquidatione, num expensæ, quæ fiunt pro Custodia Castri in anno mortis Baronis deducendæ sint ex fructibus, & introitibus Baronialibus, decif. 225. n. 2. 321. & in obser. n. 1. 322**
- Et an deducendum sit salarium, quod soluitur Aërariorum per Baronem pro fructibus feudi, in d. obs. n. 2. 322
- Et an deducendæ sint expensæ, quæ fiunt in meliorando feudum, puta pro construendis Molendinis, Barcheris, Charteris &c. pro rata scilicet redditus melioramenti, in d. obs. n. 3. & 4.
- Releuij in solutione num excomputanda si Adoha, quæ soluitur fisco illo anno, quo scilicet moritur Baro, dec. 247. n. 1. & in obs. n. 1. 354. & dec. 371. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 497**
- Et an excóputandum sit seruitium personale, quod præstatur Domino Regi à Barone in ipsomet anno, d. dec. 247. n. 1. in medio, & in obser. n. 1. 354
- Releuij in solutione, seu liquidatione, num fieri debeat aliqua expensarum deductio, in obser. ad decif. 300. num. 4. 412**
- Releuij in solutione, quæ onera deducenda sint, & an deducatur vita, & militia debita filiis secundogenitis in obser. ad dec. 371. n. 2. 498**
- Releuij solutio in Regno nostro moribus introducta est, non iure communi feudorum, dec. 419. n. 2. 561. & dec. 528. n. 2. 703**
- Releuium exigendi ius quo tempore per fiscum præscribi possit, dec. 558. n. 2. in medio. 747**
- Releuium an debeatur Regiæ Curia quando quis succedit in feudo non per mortem feudatarij, sed per eiusdem assumptionem ad Clericatum, dec. 564. n. 1. & 2. & in obser. n. 2. 756**
- Releuium num importet medietatem fructuum, qui percipiuntur eo anno, quo moritur feudatarius, in obser. ad dec. 371. n. 2. 498**
- Releuium quare soluatur, & num soluatur ratione nouæ inuestituræ, dec. 254. n. 2. & in obser. n. 1. 362**
- Releuium quod moribus introductum est in nostro Regno, num debeatur solum, cum quis succedit in feudo per mortem feudatarij, non verò per contractum tam donationis, quam simplicis refutationis, in obser. ad dec. 564. n. 1. 756**
- Releuium num sit soluendum ex refutatione facta à feudatario in proximè successurum, dec. 294. num. 1. 404. & in obser. n. 1. 405**
- Et quid dicendum si à patre fieret filio refutatio omnium feudorum, decif. 271. n. 2. circa medium 377. & in obser. n. 2. 378. & in d. n. 1. in medio. 404. & in d. obs. n. 2. 405
- Et quid dicendum si refutatio omnium feudorum fieret contemplatione matrimonij, d. n. 2. 377. & in d. obser. n. 2. 405
- Releuium an sit soluendum Regiæ Curia si pater donet filio feudum ex nunc pro tunc sequuta eius morte, Regio assensu super donatione impetrato, dec. 324. n. 1. & 2. 437**
- Et an releuium sit omnino soluendum, si in assensu clausula apponatur (*saluis scilicet Iuribus Regia Chæria exigendi releuium, sequuta morte donantis*), in obs. ad d. decif. 324. num. 4. 438. & decif. 404. num. 3. 538
- Releuium an sit soluendum ex feudi donatione facta filio primogenito à patre contemplatione matrimonij ex nunc pro tunc sequuta morte donantis, decif. 404. n. 1. & 2. 537. & n. 4. & in obser. n. 1. 538**
- Releuium an sit soluendum si quis succedat in feudo per donationem inter viuos, decif. 403. n. 2. & in obser. num. 1. 536**

Index Rerum,

- Et quid dicendum si super donatione nullus hominis impetretur assensus, d.n. 2.
- Releuium an sit soluendum si quis succedat in feudo potius ex lege contractus, quam uti hæres defuncti, decif. 343. n. 1. & 2. 460. & in obser. n. 1. 461**
- Et an sit soluendum releuium per successorem in feudo ex pacto, & prouidentia, dec. 254. n. 2. in fine, & in obser. n. 2. 362. & d. decif. 343. n. 2. 460
- Releuium an sit soluendum si feudatarius ingrediatur in religionem, in d. obser. n. 2. & in obser. ad decif. 564. n. 2. 756**
- Releuium an sit soluendum per mortem emptoris, qui decessit non adhuc impetrato Regio assensu, sed postea impetretur per venditorem, hærede emptoris ratum habente, dec. 490. n. 1. & 2. & in obs. n. 1. 649**
- Et quid dicendum si in impetratione assensus non concurreret hæredis consensus, neque dispositiuus, nec approbatiuus, in d. obser. n. 1. in fine.
- Releuium an sit soluendum per hæredem venditoris, si medio tempore, dum scilicet expectatur assensus, mors contingit ipsius, in d. obser. n. 2. 649**
- Releuium an sit soluendum, & per quem si feudum validè sit alienatum cum pacto de retrouendendo, & venditor vigore pacti prædicti reemerit infra annum mortis emptoris, decif. 338. n. 2. & 3. & in obs. n. 1. 455. & in d. obser. n. 3. 649. & n. 5. 650**
- Et an hæres emptoris teneatur ad integrum releuium, in d. obser. n. 1. 455
- Et quid dicendum si venditor decesserit, & eius hæres infra annum mortis feudum reemerit vigore pacti prædicti, in obser. ad decif. 338. n. 2. 455. & in d. obser. n. 4. 649
- Releuium an sit soluendum per legatarium, cui feudum est à defuncto legatum cum Regio assensu, decif. 248. num. 2. & in obs. n. 1. 355. & dec. 419. n. 1. 2. & 3. 561. & decif. 528. n. 1. & 2. 703. & in obser. num. 1. 704**
- Et quid dicendum si in præstatione assensus referuetur ius exigendi releuium, in d. obser. n. 1. 355
- Et an sit soluendum per mortem ipsius legatarij, d. decif. 248. n. 2. 355
- Releuium an sit soluendum per mortem feudatarij, qui Regio assensu mediante feudum in vita certæ personæ donauerat, vsusfructu tamen sibi. reseruato, decif. 271. n. 1. & 2. 377. & in obser. n. 1. 378**
- Releuium an sit soluendum per mortem viri, si illi sit datum feudum à muliere in dotem, decif. 45. n. 1. 60. & in obser. n. 1. & 2. 61**
- Et quid dicendum si feudum fuerit datum viro æstimatum, d. decif. 45. num. 3. & in obser. num. 2. 61. & num. 3. 62
- Releuium an sit soluendum per successorem in feudo, mediàte fideicommissio Regio assensu vallato, decif. 254. n. 2. & in obser. n. 1. 361**
- Releuium si solui non possit ex fructibus illius anni, quo moritur feudatarius, nùm debeat solui ex fructibus alterius anni, decif. 248. n. 2. circa finem. 355**
- Releuium soluens nùm possit prætere, se vtile feudi dominium acquisiuisse, decif. 560. n. 3. 750**
- Releuium soluere an teneatur filius per mortem patris, si feudum sit concessum sibi, & patri propriis nominibus, ita vt censeatur in dubio concessum filio propria sua contemplatione, & non patris, decif. 343. n. 2. & per totam. 460**
- Releuium soluere an teneatur hæres particularis in feudo, in obser. ad decif. 248. n. 2. 355**
- Releuium solui debet tantùm per successorem in feudo titulo vniuersali, puta hæreditario, dec. 528. n. 2. 703**
- Remedium.*
- Remedium canonis reintegrandæ 3. qu. 1. nùm com-**
- petat hæredi spoliati, si experire velit ex personâ defuncti, in obser. ad decif. 13. n. 3.
- Et an, & quando competat hoc remedium, vide in verb. *Spoliatus.*
- Remittens, & Remissio.*
- Remittens omne ius, quod habet, & habere sperat, an remittere censeatur ius fideicommissi de futuro, dato quod de illo notitiam habeat, decif. 553. n. 2. 739. & in obser. n. 1. 740**
- Remissio mercedis ob sterilitatem nùm fieri debeat conductori, si modica sit fructuum amissio, decif. 509. num. 1. 673**
- Et quanta debeat esse sterilitas, vt hæc mercedis remissio conductori fieri debeat, d. decif. 509. n. 2. 673. & in obser. n. 1. 674
- Et quod damnum conductoris requiratur, nùm intolerabile, vel magnum, vel arbitrio iudicis, d. n. 2.
- Remissio mercedis, vt fiat conductori per locatorem ob sterilitatem, nùm debeat conductor esse læsus in fructuum amissione, vltra dimidiam pensionis soluendæ, decif. 455. n. 1. 608**
- Et an id remittatur arbitrio iudicis, d. n. 1. in medio.
- Et an facienda sit remissio, si in instrumento locationis renunciatum sit omnibus excomputis, exceptis casibus pestis, & inuasionis Regni, d. n. 1. in medio.
- Renunciandi facultas, & Renunciatio.*
- Renunciandi facultatem qui obtinuit de aliquo officio ad alterius fauorem, an possit illud vendere, vel renunciare, accepta tamen pecunia, in obser. ad decif. 223. n. 2. 320**
- Renunciantis filiis, & filiæ an, & quando venire possint ad hæreditatem renunciatam ex propria eorum persona, si agatur de bonis allodialibus, in obser. ad decif. 40. n. 4. 53**
- Renunciari an possit appellationi, vid. in verb. *Appellationi.***
- Renunciari an possit iuri dicendi de nullitate, vid. in verb. *Iuri dicendi.***
- Renunciatio bonorum feudalium semper censeatur personalis, nisi fiat in manibus Domini, decif. 157. n. 3. & in obser. n. 2. 230**
- Renunciatio bonorum feudalium facta per filium primogenitum in manibus patris ad fauorem secundogeniti, vt valida sit, nùm debeat Regio assensu esse vallata, decif. 155. n. 1. & 2. 226. & in obser. n. 1. 227**
- Et an requiratur assensus, si deinde pater primogenito superuixerit, licet illic decesserit, d. n. 2. in fine. 227
- Renunciatio casuum fortuitarum, nùm comprehendat insolitos, & inopinatos, decif. 455. n. 1. in medio. 608**
- Renunciatio facienda de officio Regio ab eo, qui renunciandi habet facultatem nùm sit approbanda per Dominum Proregem, præuia tamen informatione, decif. 223. n. 2. circa finem. 319**
- Renunciatio facta à filia nubente patri, cum amplissimis clausulis, existentibus tamen renunciationis tempore filiis masculis, & sic fratribus renunciantis, illis demùm defunctis, an euanescat, ita vt ipsa filia renuncians possit cum aliis sororibus patri ab intestato succedere, dec. 581. n. 1. & 2. 776. & in d. obs. n. 1. 777**
- Et quid dicendum si hæc renunciatio fieret per aquilianam stipulationem, d. n. 2. in fine.
- Et an hæc renunciatio tacitam habeat conditionem, si masculus patri, vel fratri superueniat, in d. obser. n. 1. in medio. 777
- Et propter quas causas parentes has respiciunt filiarum renunciationes, in d. obser. n. 1. in principio.
- Renunciatio facta à filia, vel sorore, nùm tacitam conditionem habeat, si patris, vel matris hæreditas ei deferatur, dec. 40. n. 2. in medio vers. *Sed ad utrumque.* 52**
- Renunciatio facta à filia, vid. in verb. *Filia qua renunciat.***
- Renunciatio

Renunciatio facta vni, ad alium nùm extendatur, dec. 58. n. 3. 82. & in obser. n. 2. 83

Renunciatio matris, quæ renunciatio præmortua est, nùm obesse possit filiis, quominus venire non possint ad successionem materteræ ex propria persona, dec. 157. n. 2. vers. *quantum verò*, in medio, & in obser. n. 3. 230

Renunciatio officij facta tempore, quo quis sit de salute desperatus, an valeat, posita facultate renunciandi personæ sibi bene visæ, dec. 221. n. 2. 319
Et quot diebus antequam moriatur facta esse debeat ad hoc vt valeat, in obser. ad d. decif. 223. n. 1. 319

Renunciatio personalis, quæ scilicet contemplatione alicuius personæ fit, nùm euanescat extincta persona, in obser. ad decif. 145. n. 2. 213

Renunciatio, quæ fit à filiabus, vel sororibus, tempore quo nuptui traduntur, quantumvis amplissima, & quæ trahatur ad iura de futuro, nùm debeat restringi ad illa iura, quæ ex causa de præsentì competere possunt, in obser. ad dec. 553. n. 1. circa medium. 740
Et an hoc procedat quamvis iuri de futuro expressè sit renunciatum per pactum de non amplius petendo, in d. obser. n. 1. in medio.

Renunciatio, quæ fit à filia patri, eiusque hæredibus, dum nuptui traditur, potius dicitur extinctiua, quam translatiua alicuius iuris in renunciarios, in obser. ad decif. 155. n. 1. in medio. 228

Renunciatio, quæ fit à filia etiam iuri de futuro in forma pacti, licet de præsentì dependentiam non habeat, an valeat, in obser. ad decif. 444. numer. 1. 595

Renunciatio, quæ fit à matre bono paternorum, an obesse possit filiis, quin ad successionem Aui materni venire possint ex propria eorum persona, si mater ipsa reperitur præmortua, decif. 10. num. 2. vers. *sed ad utrumque*, 52. & in obser. n. 2. 53. & in obser. ad decif. 157. n. 3. 230

Renunciatio, quæ fit per mulierem de hypotheca super corpore sibi obligato, an, & quando valeat, in obser. ad decif. 148. n. 4. 218
Et nùm valeat si fiat cum iuramento priusquam promulgaretur Pragmatica de S. C. Velleiano, in d. obs. num. 5.

Renunciatio si fiat de omnibus excomputis in specie, & in genere, nùm veniant excomputa facienda ob sterilitatem, vel alios casus fortuitos, dec. 455. nu. 1. in medio. 608

Repetita, & Reperitio.

Repetita nùm censeantur in codicillis eum omnibus suis qualitatibus, quæ sunt disposita in testamento, si dispositum in codicillis referatur ad testamentum, decif. 237. n. 3. & in obser. n. 1. 342

Et an fiet repetitio, vbi dispositio vitaretur, d. n. 3. circa finem.

Reperitio qualitatis nùm fiet, si qualitas sequentis rei non congruat antecedenti rei, d. numer. 3. in medio.

Repulsa.

Repulsa, & repulsa repulsæ quænam sint, in obser. ad decif. 343. n. 1. 525

Et an in termino repulsæ repulsæ possit de directo contrarium articulari eius, quod in termino repulsæ articulatam fuit, in d. obser. n. 1. in principio.

Repulsa in quibus casibus deneganda sit, in d. obser. n. 1. in medio.

Repulsa testium, vid. in verb. *Testium repulsa.*

Res.

Rem suam vendere si lex, aut statutum aliquem compellat, quodnam pretium sit illi soluendum, an scilicet pretium iustum, & commune, dec. 436. num. 1. in medio. 585

D. De Marinis obseru. ad decif. D. Reuerterij.

Et quodnam pretium sit soluendum ab eo, qui in obligatione pretij, seu venditione rei præferatur alteri ex dispositione legis, vel statuti, d. n. 1. in medio. Et vid. in verb. *Pretium.*

Res ab vno auferri, & alteri dari, nùm possit ob bonum publicum, decif. 232. n. 2. 332

Res aliena incio, vel inuito Domino, nùm alteri obligari possit, decif. 568. n. 2. 757

Et quid dicendum accedente Domini rati habitio- ne, d. n. 2.

Res empta ab officiali pecunia Domini, an possit per Dominum in subsidium vendicari, in obser. ad dec. 71. num. 9. 105

Res empta ex pecunia militis, furiosi, vel Prodigij, nùm acquiratur Militi, Furioso, vel Prodigio, in d. obser. num. 7. & 8.

Res empta per prælatum Oeconomum, vel syndicum nomine proprio, sed pecunia Ecclesiæ an requiratur ipsi Ecclesiæ, vel ementi, in d. obser. n. 6.

Res empta per Tutorem, Curatorem, aliumvè administratorem nomine proprio, sed pecunia ipsius pupilli, minoris, &c. nùm possit vendicari per ipsum pupillum, minorenvè si velint, in d. obser. n. 5. 105

Res quælibet libera præsumitur, decif. 68. num. 4. in fine. 98

Res quælibet, si pereat casu fortuito, vel vi latronum, an Domini periculo pereat, decif. 182. n. 1. 261

Et quid dicendum si culpa præcedat casum, d. n. 1.

Res, quæ exercitui paratæ sunt, dato quod in exercitu non sint, nùm gaudeant vectigalium immunitate, decif. 189. num. 2. 272

Rescriptum.

Rescripta Regis in Curia obtenta, intra quod tempus præsentanda sint Domino Proregi, ne ipso iure nulla sint, decif. 223. n. 2. circa medium. 319

Rescriptorum geminatio nùm vim habeat clausulæ non obstante, &c. vel ex certa scientia, vel ex motu proprio, decif. 306. n. 2. in fine. 418

Rescriptum Principis nùm trahatur ad tempus, data, vel signata supplicationis, decif. 291. n. 2. 402

Rescriptum Principis an transeat in singularem successorem illius ad beneficium, cuius concessum est, dec. 334. n. 2. 449. & in obs. n. 3. 450

Et quid dicendum si rescriptum concessum sit dignitati, d. n. 2. in fine.

Rescriptum, quod Magna Curia super supplicatis iustitiam faciat, nùm vim habeat, vt Magna Curia reuocare possit, quod prius decreuerat, in obser. ad decif. 300. n. 1. 419

Et quid dicendum si in rescripto dicatur, quod fiat iustitia, aliis iudicibus adiunctis, in d. obs. n. 1. in med.

Rescriptum si sit impetratum, quod Magna Curia, vel Sacrum Consilium super supplicatis, de iustitia provideat, nùm censeantur reuocata aliæ iussiones, & obstacula impediencia, etiam quod de his in corpore supplicationis per supplicantem mentio facta sit, in d. obser. n. 2. 419

Et quid dicendum si decretatio clausulam haberet, non obstante, vel ex certa scientia, in d. obser. nu. 2.

Resignans, & Resignationes.

Resignans beneficium, vid. in verb. *Beneficium.*

Resignationes beneficiorum ab infirmis factæ, vt validæ sint per quot dies viuere debent resignantes, in obser. ad decif. 223. n. 1. 319

Resistentia.

Resistentia commissa non dicitur si ad manuum operationem deuentum non fuerit, in obser. ad decif. 545. num. 3. in medio. 726

Restitutio, & Restitutus.

Restitutio in integrum nùm concedenda sit fisco, in obser. ad decif. 341. n. 1. 458

V V V uuu 2 Restitutio

Index Rerum,

- Restitutio in integrum ex clausula generali, si quamvis ex ista causa &c.** nùm competat cuicumque maiori, 573. n. 2. 765
- Restitutio in integrum an competat Ecclesie contra prescriptionem quadragenariam,** dec. 328. n. 3. 442. & in obser. ad dec. 408. n. 1. 543
- Et quantum tempus detur ad hanc restitutionem petendam,** & quando incipiat currere, d. n. 3. in medio. 442. & dec. 573. n. 2. in medio. 766
- Et an competat Ecclesie aduersus centenariam prescriptionem,** dec. 408. n. 2. & in obser. n. 1. 543
- Et an competat fisco, & fisco, & Ecclesia equiparentur,** d. dec. 573. n. 2. in medio. 766
- Restitutio in integrum in causis criminalibus, & poenalis an cesset,** dec. 341. n. 1. in fine. 458
- Et quid dicendum si poena descendat ex contractu,** d. decif. 341. n. 2. circa finem.
- Restitutio in integrum dari an possit post centum annos,** dec. 33. n. 2. circa medium. 122
- Restitutio in integrum an possit ex misericordia concedi reo condemnato,** dec. 220. n. 3. circa mediũ. 314
- Restitutio in integrum an impediatur executionem sententiae, licet altiorum requiratur indaginem,** dec. 16. n. 4. & in obser. n. 2. 21
- Et quid dicendum in sententia Regia, in d. obs. n. 2.**
- Restitutio in integrum in Regno nostro, nùm appellatur primũ, & secundum beneficium,** dec. 115. n. 1. 117
- Et an, & quando competat minori,** d. n. 1. 117
- Restitutio in integrum, quam nos in Regno appellamus primum, & secundum beneficium, nùm sit concedenda fisco in criminalibus ad pinguius probandum, in obser. ad dec. 341. n. 2. 458**
- Et an similiter concedenda sit Vniuersitatibus, Ecclesiis, Collegiis, Montibus Piiis, sedilibus Ciuitatis, aliisque, in obs. ad dec. 156. n. 1. & 2. 229**
- Et an competat Vniuersitati, redactæ ad vnum foculare, in d. obser. n. 2.**
- Et an illis quibus hoc beneficium competit, possit tempus præfigi, intra quod petere hæc beneficia cogantur, in d. obser. n. 1.**
- Restitutio in integrum, quæ minori conceditur, nùm debeatur quoque maiori litis consorti, si versetur in diuiduis, siue diuisibilibus, dec. 164. n. 2. & in obser. num. 1. 240**
- Et quid dicendum si versetur in indiuiduis, siue in connexis, d. n. 2.**
- Restitutio in integrum, quæ datur ad pinguius probandum, si concedatur minori, atque mulieri quoad ponenda de nouo tantum, non autem respectu deductorum, nùm possit vti Aduersarius tam super positus, quam super de nouo ponendis, dec. 174. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 253**
- Restitutio in generali omnia veniunt præter alteri concessa, & fructus medio tempore percepti, decif. 172. n. 2. 250**
- Restitutus à Principe quamuis per plenissimam restitutionem, nùm recuperet fructus per alium perceptos, dec. 66. n. 1. 93. & in obser. n. 1. 94**
- Et vid. in verb. *Rebellis.***
- Retentio.*
- Retentio nùm detur pro expensis illiquidis, decif. 167. num. 2. in fine. 243**
- Et an detur retentio rei pro expensis factis in ipsa re, dec. 359. n. 2. in fine. 480**
- Retentio ratione hypothecæ, nùm denegetur, si res cum aliquo vitio peruenisset in posse Creditoris, in obser. ad dec. 559. n. 3. 749**
- Retentio rei possessæ ob hypothecam, quamuis anteriorem, nùm competat possessori ad finem, vt sententiae executionem impedire possit, d. decif. 559. n. 1. & 2. 748. & in d. obser. n. 3. 749**
- Retentionis exceptio nùm possit opponi in executione sententiae, illaque competat pro meliorationibus factis in re, vt possit retineri res, donec impensum soluatur, d. n. 2.**
- Retentionis ius an, & quando detur non solum respectu rei, quæ peritur pro aliquo debito, verũ etiã pro alio debito, dec. 359. n. 2. 480. & in obs. n. 3. 481**
- Et an Retentio competat pro re quasi debita, d. n. 2. in medio.**
- Et an cõpetat Retentio adhuc si res non sit hypothecata, & siue vitio peruenit ad retinendũ, d. n. 2. in fine.**
- Reuocatio.*
- Reuocatio alienationis feudi, re integra nùm possit fieri tam per Emptorẽ, quam per venditorẽ defectu Regij assensus non impetrati, dec. 498. n. 2. in medio, & in obser. num. 2. 659**
- Et nùm Reuocationi locus sit, vbi feudum est venditum, & emptori traditũ, adeo quod ex illo fructus percepit, propriisque Creditoribus cum Regis assensu illud idem hypothecæ submisit, d. n. 2. in medio.**
- Et an sit locus huiusmodi Reuocationi ob defectum assensus, si à principio pactum sit de non reuocando, vel ex post facto, & ex intervallo, d. n. 2. circa finem. 659. & in obser. n. 3. 660**
- Reus.*
- Reus compilato processu an possit petere terminum ad se defendendum aduersus scripturas ab Actore presentatas, in obser. ad dec. 90. n. 2. 136**
- Reus conuentus in iudicio an possit petere, vt actor suum declararet generalem libellum & replicationẽ, dec. 521. n. 1. & 2. 691. & in obser. n. 2. 692**
- Reus declarare an teneatur suam exceptionem, si sit obscura, in d. obser. n. 1. in fine.**
- Et quid dicendum, si exceptio dicat obstare actori notorium iuris defectum, in d. obser. n. 1. in fine.**
- Reus cedere an teneatur actori instrumenta ad eius intentionem fundandã, d. dec. 521. n. 2. in fine. 692**
- Et an teneatur edere ad eiusdem actoris replicationem fundandã, d. n. 2. in fine.**
- Rex.*
- Reges alienigenæ, qui in alterius Regno feuda possident, nùm sint immunes à solutione donatiui, & donanq; debita Regi, in cuius Regno dicta feuda possident, dec. 117. n. 3. & 4. 174**
- Reges Austriaci nostri nùm teneantur seruare Contractus, & priuilegia concessa à Ferdinando I. & II. ab Alphonsõ II. & Frederico Regibus Aragoneis, nisi fuerint per Imperatorem Carolum confirmata, in obser. ad dec. 33. n. 1. in medio 43. & dec. 286. n. 2. & in obser. n. 1. 395. & in obser. ad dec. 553. n. 2. 740**
- Et an tantum teneantur habere rata gesta per Alphonsum primum legitimũ Regem, in d. obs. n. 1. in medio, & in d. obs. ad dec. 553. n. 2. in fine. 740**
- Regis gratia alteri concessa, nùm equiparetur contractui, vel vltimæ voluntati, dec. 83. n. 4. circa medium. 122**
- Regi narranti in suo priuilegio standum est, & quare, dec. 285. n. 2. in fine. 394**
- Rex nùm adstringatur ad obseruantiam contractus onerosi, dec. 185. n. 3. 268**
- Rex Austriacus an teneatur seruare contractus initos per Reges Aragoneos, vid. in verb. *Reges Austriaci.***
- Rex Catholicus, cui successit Imperator Carolus mediante persona Reginae Ioannæ eius matris, an successerit Regi Ferdinando I. vel Regi Alphonsõ I. dec. 170. n. 2. 247. & dec. 305. n. 2. in fine. 417**
- Rex Catholicus confirmans priuilegia, valida confirmare censetur, non autem nulla, dec. 287. num. 2. in fine. 397**
- Et an confirmando priuilegia per Principem inferiorem concessa, censetur præstare assensum illo quarentibus, d. n. 2. in fine.**

Rex

Rex Catholicus nùm possit Vassallum, feudum tenentem immediatè à Regia Camera, subdere alicui Baroni, vt ipsum, & non Regem recognoscat, & ius ad hoc, & releuij Baroni soluat, dec. 19. num. 1. 24. & in obser. n. 1. 25

Rex concedendo delinquentibus indultum generalem ab omnibus patratís delictis, & pœnis, qua potestate id facere possit, nùm ordinaria, vel plenaria, dec. 546. num. 2. 727

Rex feudatario alienanti in quibus casibus assentire cogatur, dec. 274. n. 2. 381. & dec. 352. n. 2. 471

Et an teneatur omninò consentire alienationi rei feudalis concessæ à principio, cum facultate alienandi, Regio tamen assensu accedente, in obser. ad d. dec. 274. n. 1. 382

Et an teneatur assentiri alienationi feudi, quæ sit ob debitum feudatarij, decif. 503. n. 1. 666

Rex gestum per Prædecessorem tunc seruare tenetur, cum succedit in Regno per successionem, secus si per nouam armorum acquisitionem, vel electionem, decif. 33. n. 1. 43

Rex in præiudicium successorum nùm possit concedere Regalia, in obser. ad decif. 537. n. 2. 716

Rex necessitate exposcente, nùm possit reuocare, vel suspendere priuilegium subdito concessum, in obser. ad dec. 130. n. 2. 193

Rex noster contra possessores suarum rerum, quæ sine titulo possideri non possunt semper ordinariè sua iura proposuit, & nunquam de facto illos spoliavit, in obser. ad decif. 480. n. 1. in fine. 638

Rex noster Hispaniarum, an sit Monarcha in Regno & possit omnia facere, quæ potest Imperator in Imperio, decif. 53. n. 3. 73. & dec. 191. n. 1. in fine. 276

Rex rem meam nùm possit à me auferre, nisi pretio soluto, decif. 557. n. 1. 745

Rex si concedat castrum cum omnibus iuribus, & pertinentiis, nùm veniant tantùm illa, quæ competunt Regi, vt Domino, & non ea, quæ competunt Regi, vt Regi, dec. 537. n. 2. & in obser. n. 1. 716

Rex si concedat feudum alicui, eo expresso, quod possit illud vendere, vel inter viuos & causa mortis disponere, suo tamen Regio assensu, nùm teneatur assensum præstare, decif. 99. n. 2. circa medium. 147

Rex si disponendo nominat, vel scribit aliquam terram in baroniam, nùm teneatur illam in talem erigere, decif. 412. n. 2. in medio. 550

Rex si donauit in seruitiorum remunerationem illi, qui mediante stipendio seruiuit, nùm teneatur de euictione, si res donata sit euita, decif. 241. num. 2. 347

Rex si generaliter concedat, quod generaliter est peti- tum, omnibus generaliter videretur assentiri, dec. 231. num. 3. 330

Rex si mediante pecunia aliquid suo subdito elargia- tur, nùm illa largitio, siue concessio transeat in vim contractus, in obser. ad decif. 330. n. 1. 445

Rex si per triginta annos rem tenuerit in suo doman- io, an res illa dicatur de domanio, decif. 566. n. 1. 758

Rex si scienter inuestiat Clericum de feudo, nùm cen- scatur illi gratiam facere, vt feudum tenere possit, eique inferuire per substitutum, decif. 412. num. 2. in medio. 550. & in obser. n. 3. 551

Rex si simpliciter alicui aliquid concedat, non adiecto verbo (*in feudum*) nùm liberè dare censetur, decif. 391. num. 4. 522

Rex si vendat, seu concedat castrum cum gabellis, nùm veniant tantùm gabellæ, quæ sunt temporis reperiuntur impositæ, non verò, quæ de nouo impo- nuntur, decif. 537. n. 2. & in obser. n. 1. 716

Rex tuta conscientia nùm habilem facere possit Cle-

ricum feudorum incapacem, & inhabilem, vt suc- cedere possit in feudis per patrem relictis, esto quod ob illius incapacitatem successio sequenti in gradu delata fuerit, in obser. ad decif. 554. num. 1. in medio. 741

Rex Vassallos cum terra, & territorio, nùm possit in- uitos alienare, in obser. ad decif. 19. num. 1. circa me- dium. 25

S

Sacculus.

Sacculum signatum recipiens, si apertum restituat, nùm aduersus illum præsumatur de dolo. 234. num. 3. circa medium. 337

Sacrum Consilium.

Sacrum Consilium an possit de æquitate causam reui- dere ex eiusdem actis, si appellans appellationem non sit prosequutus ob aliquod impedimentum, ad- uersario tamen præueniente cum instantia, petendo appellationem declarari desertam, in obser. ad decif. 535. n. 3. in fine. 714

Salarium.

Salarium à principio non promissum, nec constitutum, nùm debeat bonorum alterius administratori, decif. 571. n. 1. & 2. 763. & in obser. n. 1. 764

Et quid dicendum in his, quæ gratis sunt, si is in cuius beneficium opus gestum est, reperiisset alium, qui gratis opus gessisset, d. n. 2.

Salarium constituere nùm spectet ad Regem, d. n. 2. in fine. 763

Salarium an debeat Officialibus Baronum deputatis pro iustitia administranda, licet à principio non fuerit eis constitutum, in d. obser. n. 1. in fine.

Salarium an debeat Procuratori, expleto mandato, cui à principio nullum fuit constitutum, in d. obser. num. 1. in medio. 764

Salarium an debeat, sequestro electo à partibus vel à iudice, d. n. 2. in medio. 763

Et quid dicendum si sequester ex tali negotio sibi commissio, pateretur damnum, aut tardium, d. n. 2. in medio.

Salarium an debeat Vicario Episcopi, expleto Of- ficio, quamuis à principio non fuisset constitutum, in d. obser. n. 1. in fine. 764

Salarium debeat ratione administrationis, & laboris, decif. 162. n. 2. & in obser. n. 2. 237

Salarium debitum Officiali supremo, puta Prorégi, eo defuncto infra annum, an transmittatur ad heredes pro integro illo anno, vel pro rata temporis, quo seruiuit, vel denique vsque ad diem mortis, dec. 507. num. 1. & 2. 671. & in obser. n. 1. 672

Et quid dicendum in iudice assessore, & magistra- tu, in d. obser. n. 1.

Et an istis debeat salarium ratione honoris, & di- gnitatis, non verò seruitij, d. n. 1. & 2.

Et quid dicendum in Doctore conducto ad legen- dum, vel in aduocato, aut medico à communitate conducto, d. n. 1. & 2.

Et quid dicendum in famulo, qui medio tempore infirmatur, vel moritur, an debeat totum sala- rium, vel pro rata temporis, in d. obser. n. 2. 672

Salarium integrum nùm debeat Officiali impuberi, qui officium exercuit per substitutum, si tempore collationis Officij nulla de impubertate fuit facta mentio, dec. 437. n. 1. & 2. 587

Et an saltem debeat ei salarium, quod dedit substi- tuto, d. n. 2. in fine.

Salarium tutori, & curatori an debeat, possitque iu- dex illis à principio constituere salarium, decif. 571. num. 2. in fine. 763. & in obser. n. 1. in medio. 764

Index Rerum,

- Saluum conductum, Sarnenses, & Satisfactio.*
 Saluum conductum, vid. in verb. *Securitas*.
 Sarnenses ciues, vid. in verb. *Nobiles Ciuitatis Sarni*.
 Satisfactio vid. in verb. *Fideiussio*.
- Scriptura.*
- Scripturas desumpta ex archiuio, nùm fidem faciat tanquam publica, decif. 363. n. 1. 485
 Scriptura relata est in referente, sed in genere, non in specie, decif. 344. n. 2. in fine. 482
 Scripturas in libello tamen indicatas, si actor præsentauerit post conclusum in causa, an denegabitur reo alius terminus ad impugnandum scripturas præditas, in obser. ad decif. 165. n. 1. in fine. 241
 Scripturæ ab actore præsentatæ, an sint notificandæ reo, itavt si notificatæ non fuerint, sententia inde sequuta sit nulla; d. decif. 165. n. 1. 240. & in d. obser. num. 1. 241
 Et quid dicendum si scripturæ sint in iudicio productæ, & in actis sciente aduersario remanserunt, d. decif. 165. n. 2.
 Scripturæ in Sacro Consilio præsentari possunt, etiam post conclusum in causa, & tempore illius expeditionis siue publicæ, siue priuatæ sint, non obitante ritu Magnæ Curie 238. & 239. & quare, in obser. ad dec. 210. n. 1. in medio. 299
- Secundogeniti.*
- Secundogeniti nùm hypothecam habeant super feudo nouo, vel antiquo pro vita, & militia consequenda, in obser. ad dec. 245. n. 2. 352
 Et vid. in verb. *Vita, & militia*.
- Securitas.*
- Securitas concessa alicui per Principem, nùm in omni casu sit seruanda, licet multum interesset Principi illam infringere, decif. 187. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 270
- Sedilia.*
- Sedilia in Ciuitate Neapolitana à quo Rege sint introducta, dec. 102. n. 4. circa medium. 153
- Semivari.*
- Seminari faciens victualia in defensis destinatis Regiæ Curie pro pasculis, qua pœna puniri possit, dec. 259. num. 1. 366
- Senex.*
- Senex, vt immunitate gaudeat, quod pro debitis capi non possit de persona nùm requiratur, quod annum excedat septuagesimum, vel sufficiat illum inchoasse, in obser. ad dec. 306. n. 3. 419
- Sententia.*
- Sententia absolutoria lata ad fauorem alicuius, nùm possit exequi contra alium non citatum, licet sit lata à Principe.
 Sententia, à qua est appellatum, si confirmetur, nùm deindè agatur ex sententia confirmante, vel confirmata, dec. 443. n. 2. 593
 Sententia contra Vniuersitatem lata, nùm afficiat ciues in particulari, dec. 432. n. 2. 580
 Et quid dicendum in gestis per Vniuersitatem congregato consilio, d. n. 2.
 Sententia contra, vid. in verb. *Sententia lata contra*.
 Sententia declaratoria nùm ferri possit in mortuam, quoties quis per legem, vel statutum priuatur aliqua re ipso iure, in obser. ad decif. 92. n. 3. 138
 Sententia declaratoria nùm requiratur in omni crimine, cui pœna imposita est ipso iure, in obser. ad dec. 72. n. 1. n. medio. 106. & dec. 516. n. 3. in medio, & in obser. n. 4. 685. & dec. 519. n. 2. 689
 Sententia declaratoria an requiratur in casibus, in quibus Vassallus priuatur feudo ipso iure, in d. obser. ad decif. 72. num. 2. 106. & dec. 92. n. 1. 137. & in obser. num. 1. 138
 Et an sententia requiratur declaratoria, quando feudum reuertitur ad Dominum, vel quia elapsum est tempus, ad quod fuit concessum, vel quia Vassallus decessit absque hæredibus, feudi capacibus, in d. obs. num. 2. in fine. 106
 Sententia declaratoria an requiratur, quoties à lege, vel statuto dominium transfertur in alium ipso iure, in obser. ad dec. 92. n. 1. 138
 Sententia foriudicationis quouis in delicto ferri non potest, nisi elapso anno à die contumaciæ, in obser. ad dec. 221. n. 1. 315
 Et an id procedat in osculante aliquam mulierem, in d. obser. n. 1.
 Sententia indiuidua est, & non potest pro parte valere, & pro parte non, dec. 496. n. 2. in fine. 656
 Sententia in causa status dignitatis, & nobilitatis, nùm faciat ius quoad omnes eiusdem sanguinis, & cognationis, in obser. ad dec. 428. n. 3. & 4. 574
 Sententia lata à iudice Ecclesiastico contra laicum, nùm sit exequenda, si laicus non opposuit iudicis incompetentiæ, in d. obser. ad dec. 267. n. 1. 374
 Sententia lata contra aliquem, nùm exequi possit contra suum hæredem, nisi summam eo citato constet, quod sit hæres, dec. 567. n. 2. 759
 Sententia lata contra Tutorem, an possit exequi contra eius fideiussorem, non citatum in computorum reditione, in obser. ad dec. 307. n. 3. 421
 Sententia lata contra venditorem, conuentum actione reiudicationis, an possit exequi contra emptorem possidentem, & scientem causam agi, in obser. ad decif. 307. n. 2. 420
 Sententia lata contra vnum, ad quem principaliter spectat causæ defensio, nùm possit exequi contra eum, ad quem defensio spectat in consequentiam, dec. 307. n. 2. in medio. 420
 Sententia lata contra vnum, an, & quando noceat non citatis, dec. 125. n. 5. 184. & in obs. n. 1. 184. & 185
 Et quid dicendum si sit lata contra contumacem, d. num. 5.
 Sententia lata contra vxorem in actione personali, an, & quando possit exequi in bonis dotalibus viro traditis, dec. 48. n. 1. 65. & in obser. n. 1. 66
 Sententia lata ex falsa causa an sit nulla ipso iure, & quid requiratur, vt nulla sit ipso iure, dec. 86. n. 1. & in obser. n. 1. 129
 Sententia lata ex maxima breuitate termini, an, & quando valeat, dec. 165. n. 2. circa finem. 241
 Sententia lata in possessorio, si adnexam habeat causam proprietatis, nùm pariat præiudicium in petitorio, decif. 540. n. 2. in fine. 719
 Sententia lata in possessorio, vel in iudicio summario, an pariat exceptionem rei iudicatæ in petitorio, vel in iudicio Ordinario, dec. 449. n. 1. & in obser. n. 1. 600
 Sententia lata inter duos, dictans tertium esse vni ex ipsis subiectum, an noceat illi tertio non citato, nec audito in iudicio, dec. 125. n. 2. & 3. 184
 Sententia lata instantia preempta nùm sit nulla, decif. 139. num. 1. 204
 Sententia lata nondum elapso termino, dato in causa, nùm sit nulla, dec. 413. n. 1. 551
 Et quid dicendum si Iudex videat in termino tam modicum remanere tempus, vt sit plusquam certum, nil posse vterius Partes probare, d. num. 1. in medio
 Sententia lata non facta prius relatione superiori, posito tamen mandato superioris, quod sibi fiat relatio, nùm sit ipso iure nulla, vel retractanda per appellationem, dec. 37. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 48
 Sententia lata relatione pendente quando sit nulla, d. num. 2. & in d. obser. n. 1.
 Sententia lata super sorte principali, nulla tamen facta mentione

mentionem de interesse, nùm actionem pariat pro interesse, dec. 298. n. 2. & in obser. n. 1. 408
 Sententia licet indivisibilis an possit per parte valore, & pro parte non, dec. 79. n. 3. & in obs. n. 3. 115
 Sententia notoriè nulla, nec exequutionem meretur, nec sententia dicitur, decif. 502. n. 2. & in obser. n. 1. in medio. 665
 Sententia nulla nùm dicatur, si sequatur ex scripturis ab actore præsentatis, & reo non notificatis, decif. 165. num. 1. 240. & n. 2. in medio. 241
 Sententia nulla an, & quando videatur approbari per Principis reclamationem, dec. 420. n. 2. in fine. 562
 Sententia nulla nùm sit, si terminus in causa non fuerit impartitus, dec. 273. n. 1. 379. & in obser. num. 1. 380
 Sententia nulliter lata, an possit per Partes confirmari, & valeat in vim pacti, dec. 231. num. 4. in fine. & in obser. num. 4. 331. & in obser. ad decif. 361. num. 2. 483
 Sententia nulla nùm sit si sit omiffa litis contestatio, dec. 273. n. 2. & in obser. n. 1. in fine. 380
 Et an sit nulla, si omittatur publicatio, vel monitio ad dicendum, in d. obser. num. 2. & n. 3. 380
 Et quid dicendum in curia Ecclesiastica in causis tamen beneficalibus & spiritalibus, in d. obs. n. 2. in fine.
 Et quid dicendum in causis Ordinarij, in d. obs. n. 2. in fine.
 Sententia per appellationem an, & quando non suspendatur, vid. in verb. *Appellatio*.
 Sententia plura continens capita, quorum vnum est liquidum, alterum verò illiquidum, an possit exequi respectu capitis liquidi, vel expectare liquidationem illiquidum, dec. 359. n. 1. 480
 Sententia nùm præsumatur ritè lata si nullatenus constet de eius iniustitia, & nullitate, dec. 502. n. 2. 665
 Sententia quando secum trahat suum effectum, vt suspendi nequeat per appellationem, in obser. ad dec. 49. n. 2. 3. & 4. 67
 Sententia Regiæ Camere paratam habet exequutionem, non obstante reclamatione, decif. 443. num. 2. 593
 Sententia si contineat plures summas, & in vna sit vera, & in alia falsa, an sit in totum falsa, dec. 256. num. 2. in fine. 363. & in obs. n. 1. 364
 Sententia si feratur per Magnam Curiam, & dicet, assistentiam esse præstandam vel à ducatis 150. infra, nùm suspendatur per appellationem, in obser. ad decif. 49. n. 3. 67
 Sententia si maiorem contineat summam, quam verè debeatur, nùm sit in totum nulla, in obs. ad dec. 256. num. 1. 364
 Sententia sine probationibus, & absque termino nùm ferri possit, dec. 165. n. 2. circa finem. 241
 Sententia si sit supplicatum Principi, vt eam à suo iudice latam reuocet, & Princeps responderit, quod fiat iustitia, an possit corrigi, dec. 306. n. 2. 418
 Sententia super implicite petitis, & per viam exceptionis nùm ferri possit, dec. 450. n. 1. in medio. 602.
 Sententia super probatis, sed in libello non deductis nùm ferri possit, in obs. ad d. dec. 450. n. 2. 602
 Sententia transacta in rem iudicatam; an retractetur prætextu scripturarum nouiter repertarum, dec. 220. num. 2. in fine. 314
 Sententiam, qui se reportauit si sit pauper & proinde in casu retractationis non possit fideiussoriam præstare cautionem, nùm sit admittendus ad cautionem iuratoriam, dec. 208. n. 1. in fine. 296
 Sententiam si quis habeat pro se, & in gradu appellationis postea succubuerit, nùm condemnari de-

beat in expensis, decif. 540. n. 2. in medio. 719. & in obser. n. 1. 726
 Sententiæ exequutionem an impediatur retentionis exceptio pro expensis factis in re, quæ in sententia continetur, dec. 167. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 243
 Et an impediatur illius exequutionem huiusmodi exceptio, si offeratur cautio de soluendis expensis prædictis, in d. obser. n. 1. in medio.
 Sententiæ nùm tot sint, quot sunt eius capita, dec. 359. num. 1. 480

Septuagenarius.

Septuagenarius grauatus ære alieno, si petat à Sacro Consilio, sibi expediti saluaguardiam, nè capi possit de persona, & Regia oriatur decretatio, quod Magna Curia iustitiam faciat, nùm possit ipsa Magna Curia concedere saluaguardiam sine cognitione causæ, in obs. ad decif. 306. n. 2. 419

Sepulchrum.

Sepulchri si plures sint Domini, & in eo velit inferri mortuus extraneus an debeant omnes consentire, nec sufficet maior Pars, in obs. ad dec. 128. n. 1. 190

Sequester, & Sequestrum.

Sequester an, & quando petere possit salariùm, vid. in verb. *Salariùm*.

Sequestro in feudo nùm sit locus, quando feudatarius sine prole, siue legitimo feudi successore decesserit, licet contra ipsum plura opponantur, quibus certò constare possit, eum in feudo non posse succedere, in obser. ad dec. 103. n. 1. 155

Sequestrum bonorum feudaliū vigore capit. ex præsumptuosa nùm locum habeat, si feudatarius fuerit Reus læsæ Maiestatis, dec. 157. n. 1. & 2. 229

Et quid dicendum si super crimine sequuta non fuerit sententia declaratoria.

Sequestrum in principio litis an fieri possit, si probabilis sit timor nè Partes veniant ad arma, d. n. 1. ver. & affirmatiue, & in obser. n. 1. 65

Et quænam requirantur, vt sequestrum fieri possit in principio litis, d. n. 1. ver. & affirmatiue.

Sequestrum in principio litis regulariter prohibitum est, dec. 47. n. 1. ver. & affirmatiue. 64

Sequestrum iudicium summarissimum est, dec. 103. n. 2. in fine. 155

Sequestrum iure communi prohibetur, dec. 103. n. 2. in fine. 154

Sequestrum vt in principio litis fieri possit, creditore instante bona debitoris sequestrari quatuor concurrere debeant, in obser. ad dec. 47. n. 2. 63

Seruitium, & seruitus.

Seruitium personale, quod præstatur Regi eo anno, quo contigit solui releuium, an sit excomputandum in solutione ipsius releuij, decif. 247. n. 1. & in obser. num. 1. 354

Seruitus ad feuda, qua præscriptio acquiratur, decif. 68. n. 4. circa medium. 98

Seruitus diurna nùm sit diuersa à seruitute nocturna, dec. 279. n. 1. 386

Seruitus, quænam dicatur habere causam discontinuam, & quo tempore seruitus hæc præscribatur, dec. 68. n. 4. & in obs. n. 1. 98

Seruitus semel constituta nùm possit immutari, & æque idonea constitui, decif. 582. num. 2. in fine. 779

Seruitus si sit acquisita, nùm intelligatur acquisita cum omnibus illis iuribus, sine quibus seruitus ipsa esset inutilis, dec. 445. n. 2. & in obs. n. 3. 596

Signans, & signum.

Signans alienos equos suo signo, nùm censeatur velle illos furto subtrahere, dec. 259. n. 1. 366

Signi per appositionem in aliqua re, nùm censeatur eiusdem rei facta traditio, d. n. 1.

Simulatio.

Index Rerum,

- Simulatio.*
- Simulatio in contractu, quibus ex causis censeatur, dec. 529. n. 2. & in obser. n. 1. 705
- Simulatio in contractu, nùm necessario sit probanda, d. n. 2. & in d. obser. n. 2.
- Simulatio, fraus, machinatio, &c. nùm consideretur in feudis, d. n. 2. in fine.
- Societas, & Socius.*
- Societas, nùm dicatur extincta, etiam quod superstites, si vnus ex sociis moriatur, decif. 524. num. 2. circa finem. 696
- Et an, & quando dicatur continuata mortuo socio, d. n. 2. in fine.
- Societas inter pupillum, & maiorem an possit iniri, d. n. 2. in medio. 695
- Et quid dicendum si Testator contrarium ordinasset, d. n. 2. in medio.
- Societas an, & quando morte dissoluatur, & quando dissoluta renouata dicatur, in obser. ad d. decif. 524. num. 2. 696
- Societas omnium bonorum nùm censeatur ordinata ex eo, quod pater, vel testator dixerit, quod filij, vel heredes per tot annos stent in communione victus, & vestiti, d. dec. 524. n. 1. & 2. 695. & in d. obser. n. 1. 696
- Societas omnium bonorum an contrahatur, nisi expressè dicatur, d. n. 2. in medio. 695
- Socij criminis dictum, quandonam faciat indicium ad torturam, & quando ad inquirendum, in obser. ad decif. 226. n. 2. 373
- Sociorum si vnus velit vti re communi ad vsum destinatum, nùm possit cæteris sociis contradicentibus, in obser. ad decif. 128. n. 1. in fine. 190
- Socius criminis nùm admittatur contra consocium, si aliter delictum probari non possit, decif. 42. n. 2. 56
- Socius criminis in ciuilibus semiplenam faciat probationem contra consocium, decif. 6. n. 1. in fine. 9
- Socius criminis in quibus casibus possit de consociis interrogari, decif. 42. n. 1. & in obser. n. 1. circa medium. 56
- Socius criminis, qui contra consocium deposuit cum iuramento, & ex interuallo confessionem reuocauit, atque aufugit, si vocetur à Principe cum saluo conducto an possit torqueri ad veritatem eruendam, decif. 226. n. 1. & 2. 372. & in obser. n. 1. 373
- Socius criminis, vt contra consocium iudicium faciat ad torturam quatuor concurrere debent, decif. 415. n. 1. in medio, & in obser. n. 2. 554
- Socius Imperialis liberalitatis, an, & quando per ius accrescendi consequatur portionem consocij, qui sine hærede decesserit, si sint coniuncti verbis, sed re disiuncti, decif. 194. n. 1. & 2. 279. & in obser. n. 1. 280
- Et quid dicendum si concessio sit facta sociis ad eorum vitam, d. n. 2. in fine. 280
- Et quid dicendum si socij essent re, & verbis coniuncti, d. n. 2. in fine.
- Et an hæc acquisitio fiat consocio iure successionis, an verò iure accrescendi, in d. obser. n. 2. & 3. 280
- Et an dispositio ista procedat in feudis, si scilicet plures fuerint de aliquo feudo inuestiti, dec. 195. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. & 2. 281
- Socius Imperialis liberalitatis, nùm consocij consequatur portionem, si consocius ipse moriatur ciuili-ter, in obser. ad decif. 194. num. 4. 280
- Soluens, & Solutionis exceptio.*
- Soluens alicui certam pecuniæ quantitatem per annos decem continuos nùm compellatur in futurum soluere, sicut in præteritum, in obser. ad decif. 68. num. 4. 99
- Et quæ requirantur, vt compelli possit, in d. obser. num. 4. & in obser. ad decif. 408. nu. 2. in medio. 544
- Solutionis exceptio facta post sententiam à victo debitoro creditori creditoris sui vincentis, nùm opponi possit ad impediendam executionem sententiæ, decif. 147. n. 2. in fine, & in obser. n. 3. 216
- Et quisnam terminus sit impartendus ad probandam solutionem post sententiam factam, d. dec. 147. num. 3. 216
- Solutionis exceptio, omnesque aliz modificatiuz, quæ executionem impediunt sententiæ, intra quot dies à die sententiæ late opponi debeant ad finem prædictum, in d. obser. n. 4. 216
- Solutionis exceptio nùm opponi possit post sententiam, vel in actu illius executionis, d. decif. 147. n. 1. & 2. 215. & in obser. n. 1. 216
- Soror.*
- Soror cum primo nubit, an possit petere à fratre tantummodo paragium, non verò illius interesse, in obser. ad decif. 366. n. 5. 491
- Soror dotata de paragio, nùm antequam nubat petere possit à fratre fructus paragij, vel solum alimentata, d. decif. 366. n. 4. 490
- Soror dotata à patre, nùm petere possit paragium in bonis matris, in obser. ad decif. 52. n. 4. 72
- Et quid dicendum si matris successioni non renunciauerit cum iuramento, & in forma valida, nùm prohibeatur petere paragium, vel legitimam in dictis bonis matris, in d. obser. n. 5. 72
- Soror dotata de bonis fratris feudatarij defuncti sine legitimo successore, nùm excludatur à fisco in feudi successionem, in obser. ad decif. 103. n. 2. 155
- Et quid dicendum si esset dotata à patre, in d. obser. n. 2.
- Et quid dicendum si superfit Patruus, & tractetur de successionem feudi antiqui, in d. obser. n. 2. in medio. 155
- Soror in Ciuitate nostra Neapolitana, nùm succedat fratri in bonis per eundem quæ sitis vel aliunde obuentis, quæ sunt in districtu Ciuitatis existentibus alijs fratribus, vel ascendencibus, decif. 417. n. 4. 556. & in obser. n. 2. 557
- Et an succedat fratri in bonis existentibus extra territorium huius Ciuitatis, d. n. 4. in fine, 557. & in obser. n. 3. 558
- Soror in feudo empto à fratre cum potestate nominandi sibi hæredem, nùm succedat tanquam à fratre tacite nominata, si ipse frater decesserit ab intestato nullo sibi nominato hærede, dec. 411. n. 2. & 3. 548. & in obser. n. 1. 549
- Soror quæ renunciauit amplissime bonis paternis, an excludatur à bonis fraternis, quæ fratri à patre perueniunt, decif. 145. n. 2. in medio, 212. & in obser. num. 3. 213
- Et an hoc procedat in sororibus viuentibus iure Longobardorum, vel iure Francorum, d. n. 2. circa medium. 212
- Soror, quæ renunciauit patris, vel fratris successioni, nùm prohibeatur quin à patre, vel fratre possit hæres institui, d. decif. 145. n. 2. in fine, 212. & in obser. num. 4. 213
- Et quid dicendum si renunciauerit etiam successioni ex testamento, an hoc non obstante possit persona, cui est renunciatum, renunciantem hæredem facere, d. n. 2. in fine. 212
- Soror, quæ renunciauit bonis paternis, maternis, & fraternis, an succedat fratri decedenti sine liberis, vel excludatur à fisco, d. n. 2. circa finem. 212
- Soror, quæ renunciauit patri, aut fratri, nùm ab eorum successionem ab intestato excludatur per collaterales, in obser. ad decif. 581. n. 1. in fine. 778
- Et vid. in verb. *Renunciatio.*
- Soror an succedat patri ex propria persona, vel ve hæres

hæres fratris, si frater, ad quem vti masculinum hæreditas spectabat, decesserit, non agnita patris hæritate, in obser. ad decif. 551. n. 3. in fine. 737
 Et si mater existat, an succedat simul cum matre, in d. obser. n. 3. in fine. 737
 Soror vtrinque coniuncta, licet minor natu, nùm præferatur sorori Consanguineæ natu maiori in successione fratris in feudo antiquo, dec. 532. n. 2. in medio, & in obser. n. 3. 710
 Soror vtrinque coniuncta, an succedat in feudo fratri decedenti absque liber., stante eius renunciatione, tempore, quo nuptui fuit tradita, decif. 145. num. 1. & 2. & in obser. n. 1. 212
 Soror vtrinque coniuncta, nùm succedat in bonis patris: ex persona fratris defuncti ante immixtionem, exclusa sorore consanguineæ, in obser. ad decif. 551. n. 3. in fine. 737
 Sorores succedentes in feudo cum sorore primogenita, nùm teneantur conferre dotes, & omnia alia, sibi data à patre, decif. 534. num. 1. & 2. & in obser. num. 1. 712

Spoliatus, & Spolium.

Spoliatus, quodnam remedium tribuat decretam, siue canon reintegranda 3. q. 1. in obs. ad dec. 13. n. 2. 18
 Spoliatus ante omnia restituendus est, licet spoliatus vellet incontinenti probare dominium ad se pertinere, in obser. ad decif. 493. n. 1. 653
 Et in quibus casibus hoc dictum limitetur, in d. obs. num. 1. 712
 Et quid dicendum, si de dominio spoliantis constaret per confessionem spoliati, in d. obser. n. 1. 712
 Spoliatus de facto à iudice, nùm possit agere interdicto recuperanda, ac si esset spoliatus à Priuato, dec. 122. n. 1. & 2. 179
 Spoliatus de facto possessione feudi, nùm gaudeat beneficio Canon. reintegranda 3. q. 1. decif. 13. n. 1. 17
 Et quid requiratur, vt hoc beneficium competat spoliato, d. decif. 13. n. 2. 17
 Spoliatus an obtineat restitutionem spoliij, si in libello titulum alleget omnino nullum, d. dec. 13. n. 3. 17
 Spoliatus restitui non debet, si eius possessio sit contrarius commune, nulloque titulo sit colorata, licet probet se fuisse spoliatum, decif. 309. n. 2. 422
 Spoliatus nùm teneatur suum iustificare titulum, in obser. ad decif. 13. n. 2. in medio. 18
 Spolium, quænam extrema probet, decif. 98. n. 1. 146
 Et an illi noceat, si titulum alleget, & deinde non probet, in d. obser. n. 2. in fine. 146

Sponsa.

Sponsa, vel vxor, si timeatur corrupenda, quo in loco sit collocanda, decif. 133. n. 2. & in obser. n. 1. 195

Spurius.

Spurij an sint feudorum capaces ex motu proprio Regis, decif. 250. n. 2. & in obser. n. 2. 357
 Spurius legitimatus, amplius spurcius non est, decif. 102. num. 2. 152

Status.

Status Barij, & Rossani quo iure, & in quo titulo spectauerunt ad Regem Philippum II. nùm iure legati, an verò iure refutationis, decif. 560. n. 1. 750

Statutum.

Statuta laicorum, an, & quando ligent Clericos, decif. 232. n. 2. 332
 Et quid dicendum, si disponat circa præparatoria iudiciorum, d. n. 2. & in obs. n. 1. circa finem. 333
 Et quid dicendum si disponat circa deciforia, in d. obser. n. 1. in fine. 333
 Statuto si caueatur, vt frater excludat sororem dotatam, an locum habeat si pater pro filia solum sponsalia contraxit, & dotem promisit, in obser. ad decif. 533. num. 3. 712

De Marinis obseru. ad decif. D. Reuerter.

Statuto si caueatur, vt liceat viro interficere adulterum, si eum reperiat in Camera cum vxore actus venereos exercentem, nempe oscula, an possit interficere, decif. 221. n. 2. 315

Statuto si caueatur, vt nemo bladum, vel victualia extra districtum Ciuitatis asportare possit, nùm ille, qui de alia Ciuitate per statuentium iurisdictionem asportat, vt ad alia loca conducat, an ligetur pœnis in statuto contentis, decif. 441. num. 2. 591

Statuto si caueatur, vt nullus extrahere possit frumentum de comitatu, nisi ad proprium vsum, si quis extraxerit ad proprium vsum, sed deinde mutato consilio verididerit, an incidat in pœnam statuti, decif. 277. n. 2. in fine. 384

Statuto si caueatur, vt quis vendere non possit rem suam; nec venditioni consentire, nùm prohibeatur vendere actionem ad ipsam rem, decif. 374. n. 2. in fine. 501

Statuto si caueatur, vt quilibet Baro suum teneatur custodire territorium, nè fiant furta, aliàs de furto teneatur, si deinde quis in vno territorio sit captus, & ligatus, in alio verò fuit disrobatus, quodnam territorium teneatur de furto, nùm illud, in quo quis fuit captus, & ligatus, an verò illud, in quo fuit disrobatus, decif. 213. n. 2. circa finem. 304

Statutum, & lex an ita æqualia esse debeant, vt ligent quoque statuentem, & condentem, decif. 543. n. 2. in medio. 722

Et an statutum liget statuentem, d. n. 2. 722

Statutum excludens fœminas à successione propter masculos, nùm sit odiosum, vel fauorabile, decif. 232. num. 2. 332

Statutum loquens de coniugatis, nùm comprehendat illos qui matrimonium contraxerunt de præsentis, copula tamen carnalis non sit sequuta, decif. 158. n. 2. 331. & in obser. n. 2. 332

Statutum Principis secularis nùm liget personas Ecclesiasticas in deciforiis, decif. 426. n. 2. in fine. 570

Et an liget eas in ordinariis iudicij, cõcernentibus compilationem processus, vel dantibus ordinem ipsi iudicio, d. n. 2. in fine, & in obser. n. 3. 571

Statutum si emanet Vniuersitas, nùm possit deinde illud tollere, vid. in verb. *Vniuersitas.*

Statutum si pro aliquo crimine certam imponat pœnam, & postea pro eodem crimine alia minor imponatur pœna per aliud statutum, an & quando censeatur recessum à priori pœna maiore, decif. 159. n. 2. in medio, & in obser. n. 1. 233

Statutum si sit emanatum per Vniuersitatem cum quadam solemnitate an ad illud tollendum requiratur eadem solemnitas, decif. 128. n. 2. circa finem. 189

Et quid dicendum si statutum sit contra ius commune, d. n. 2. circa finem.

Stipendia.

Stipendia duo, siue Salaria quis consequi non potest, nisi à Rege hoc expressè requiratur concessum, dec. 308. n. 2. & in obser. n. 1. 421

Et quid dicendum in magistratibus, in d. obser. n. 1. 421

Subfeudatarius, & Subinfeudatio.

Subfeudatarius, qui feudum immediate tenet à Regia Camera, nùm possit subdi Baroni, ita vt ipsi, & non Regiæ Cameræ Adhama soluat, & releuium, decif. 19. n. 1. & 4. 24

Subinfeudatio castri, quando castrum faciat feudum quaternatum, & quando planum, siue de tabula, in obser. ad decif. 69. num. 4. 101

Subinfeudatio resoluta per mortem feudatarij decedentis sine descendente masculino, nùm subsistere possit, XXXxxxi

Index Rerum,

- si subfeudatus velit domino seruire, in obser. ad dec. 522. n. 2. in fine.* 693
- Subinfeudatio ritè & rectè facta, an dicatur resoluta decedente feudatario sine descendantibus, in d. obser. ad decif. 522. n. 2. 693
- Et an possit expelli à feudo, si velit Domino seruire, in d. obser. n. 2.
- Subinfeudatio si fiat à feudatario alia lege, quàm ipse tegeat à Domino directo, nùm sit nulla, in d. obs. n. 1. 693
- Et quid dicendum si fieret personæ æquali, & æquè aptæ ad seruiendum, & sub eisdem pactis, & qualitatibus, quibus ipse subinfeudans habet, in d. obser. n. 1. in fine.
- Subinfeudatio si fiat animo fraudandi Agnatum successione feudi, quia fortè subinfeudans erat de prole desperatus, eo postea mortuo, nùm ipso iure resoluatur, in d. obser. n. 3. in medio. 694
- Subinfeudatio si fieret personæ non æquali, nec ea lege, qua primus infeudatus à Domino tenebat, an dicatur fraudulenta respectu Domini, in d. obs. n. 3. 694
- Et quando dicatur fraudulenta respectu Agnati, in obser. n. 3. 692
- Subinfeudatio num valida sit respectu Domini, si subinfeudationis tempore, subinfeudans de legitima prole erat desperatus, in d. obser. n. 3.
- Et quid dicendum respectu agnati, in d. obser. n. 3. 694
- Subreptio.*
- Subreptio an, & quando faciat rescriptum nullum in totum, vel in partem, dec. 317. n. 2. & in d. obser. n. 1. 430. & decif. 319. n. 2. in medio. 432
- Subreptio an dicatur, si id, quod tacetur, sit generale, & notorium, d. decif. 317. n. 2. 430
- Subreptio an tollatur per clausulam (*motu proprio*), d. decif. 319. num. 2. circa finem, 432. & in obser. n. 1. 433
- Subreptionis, & obreptionis vitium an, & quando dicatur, decif. 190. n. 2. 273
- Subrogatum.*
- Subrogatum naturam assumit eius, in cuius locum subrogatur, etiam in materia correctoria, dec. 137. n. 1. 101
- Subscribens.*
- Subscribens se in instrumento, quod prius non vidit, neque legit, nùm sibi afferat præiudicium, in obser. ad decif. 235. n. 3. 339
- Substituens, Substitutio, & Substitutum.*
- Substituens aliquem in sui locum in aliquo officio, &c. an teneatur de culpis & defectibus substituti, maxime si substitutum Domini Iudici exhibuerit, decif. 325. num. 1. 438
- Et an sit puniendus eadem pœna, qua puniendus est substitutus, in obser. ad decif. 325. n. 1. in fine. 439
- Substituentis potestas nùm expiret per mortem substituti re integra, in obser. ad decif. 339. n. 2. 456
- Substitutio facta si grauatus sine liberis decesserit, nùm verificetur, si grauatus ipse in Religione Franciscana professionem fecerit, nec expectari debeat mors naturalis illius, decif. 492. n. 2. in fine, 651. & in obser. 3. 652
- Substituti potestas nùm expiret per mortem substituentis re integra, decif. 339. n. 2. & in obs. n. 1. 456
- Et quid dicendum, si substituens potestatem substituendi non habebat ab homine, sed à lege, d. nu. 2. circa finem.
- Subuentiones.*
- Subuentiones, quæ debentur Baronibus ex Const. Regn. *quamplurimum*, nùm debeantur solum Baroni possidenti iurisdictionem ciuilem, non verò criminalem, in obser. ad decif. 85. n. 6. 126
- Succedendi ius, Successio, & Successor.*
- Succedendi ius quæsitum ex contractu, num transmitatur ad hæredem extraneum, decif. 56. n. 2. 78
- Successio de iure communi Romanorum in linea collateralis vsque ad quem gradum extendatur, in obs. ad decif. 334. n. 1. 450
- Successio in bonis antiquius feudalibus restricta vsque ad tertium gradum in linea collateralis, fuit in hac Ciuitate, & Regno prorogata, ampliata, & extensa vsque ad quartum gradum, in obser. ad dec. 351. n. 1. 470
- Successio in feudis de iure communi vltra septimum gradum, in linea collateralis non extenditur, & vltra tertium de iure Regni, decif. 334. n. 1. 449
- Successio nulla datur ratione affinitatis, decif. 517. n. 2. 696
- Successio ob delictum in personam defuncti, vel Domini commissum, an, & quando auferatur tam bonorum feudalium, quàm allodialium, in obser. ad decif. 519. n. 2. & 3. 589
- Et an, & quando fiet locus sequenti in gradu, vel spectet ad fiscum, in d. obser. n. 4. 689. & n. 5. 690
- Successor nominatus in feudo, vel officio, an possit illud habere absque qualitate hæreditaria, & minime teneatur ad onera hæreditaria, in obser. ad dec. 475. num. 1. 503
- Successor quisnam veniat, nùm vniuersalis, vel particularis si mentio fiat in iure de successore, decif. 419. n. 3. 561. & in obser. n. 1. 562
- Successorum appellatione vniuersales veniunt, & non singulares, in obser. ad decif. 281. n. 1. in fine, 390. & decif. 528. num. 2. in fine. 704
- Succumbens.*
- Succumbens in actione reali, an possit deinde agere actione personali, vel è contra, in obser. ad dec. 439. num. 1. 600
- Succurrente actore, vel reo in termino, nùm dicatur terminum cucurrisse, in obser. ad decif. 578. n. 3. 773
- Summus Pontifex.*
- Summus Pontifex beneficium iuris patronatus, absque Patronorum præsentatione nùm possit conferre, decif. 272. n. 2. in medio. 378
- Et nùm requiratur expressa mentio iuris patronatus, d. n. 2. in medio. 379
- Et quid dicendum si esset ius patronatus Regum, vel Principum supremorum, d. n. 2. in medio. 378
- Summus Pontifex pensionem super beneficiis de iure patronatus, nùm imponere possit absque consensum Patronorum, in obser. ad decif. 272. n. 2. 379
- Summus Pontifex plenam habet beneficiorum administrationem, d. decif. 272. num. 2. 378. & in d. obser. num. 1. 379
- Supplicatio.*
- Supplicatio aduersus sententiam Sacri Consilij, nùm semel permittatur, decif. 220. num. 2. circa medium. 314
- Et quid dicendum si sententia Sacri Consilij sit conformis sententiæ Magnæ Curie, d. num. 2. circa medium.
- Supplicatio porrecta in Regia Camera, vel in Sacro Consilio aduersus sententiam, an impediatur illius executionem, decif. 178. n. 1. 257
- Et an præstanda sit cautio in casu retractationis, vt possit sententia executioni demandari, si supplicatum fuerit infra dies decem, d. num. 2. circa finem.
- Symonia.*
- Symonia an erit si per Canonicos emanetur statutum, vt Canonicus nouiter electus de præbendis nihil habere possit, & electus non consentiet, decif. 121. n. 2. in fine. 179
- Symonia

simonia nùm sit, si inter Electores, & electos fiat conuentio de non percipiendis præbendis, d. n. 2. in fine.

Syndicus.

Syndicus Ciuitatis, si ex ipsius speciali mandato pecuniam mutuo accipiat, & ille in proprios vsus conuerterit, an teneatur Ciuitas ex dicto mutuo, decif. 109. n. 2. & in obser. n. 1. 163

Syndicus Vniuersitatis, nùm possit obligare bona ipsius Vniuersitatis generaliter, vel specialiter, contrahendo pro re ad communitatem spectante in casu licito, & permissio, dec. 255. n. 2. in fine. 362

T

Taberna.

TAberna quid sit, dec. 309. n. 2. in fine. 422

Taberna Sancti Iuliani in burgo Sancti Antoni immunis non est à gabella tertiariæ, si vinum vendat ad minutum non comedentibus, nec bitentibus in illa, dec. 311. n. 2. in fine. 424

Tabernæ quatuor in Ciuitate Neapolitana immunes sunt à gabella tertiariæ, & quænam sint, decif. 311. num. 1. 424

Et nùm hæc immunitas locum habeat siue vinum vendatur ibi concedentibus, & bibentibus, siue non, d. dec. 311. n. 2.

Tantum.

Tantum, dictio, licet sit exclusiua, tamen non excludit, sed potius includit, quæ dispositioni connexa sunt, dec. 330. n. 3. 444

Tantum, dictio, expressum includit, & reliqua excludit, in obser. ad d. decif. 330. n. 2. 445

Taxillorum ludus.

Taxillorum ludus, vid. in verb. *Ludus*.

Tempus.

Tempus antiquum an, & quando dici possit, in obser. ad decif. 412. n. 1. 550

Tempus à statuto præsumptum ad insinuandas scripturas, an currat ignorantibus, dec. 573. num. 2. in fine. 766

Tempus vnus in possidendo, nùm coniungi possit cum tempore alterius, cuius non sit successor circa præscriptionem complendam, decif. 344. num. 2. in fine. 462

Terminus.

Termini cursu pendente iudicis Officium conquiescit, dec. 413. n. 2. 551

Termini omissio nùm sit de substantialibus iudicij, ita vt reddat sententiam nullam, decif. 273. n. 2. 379. & in obser. n. 1. 380

Terminus ad deliberandum, & se præparandum reo dari ante litem contestatam, an consuetum sit in Regno, decif. 569. n. 1. in fine. 761. & in obser. n. 1. 762

Et vid. in verb. *Dilatio aliqua*.

Terminus datus facta conclusione in causa super conuentione, & reconuentione, vt ab eo tempore curreret in vtraque causa, an dicatur ritè, & legitime impartitus, dec. 313. num. 2. in medio. 551. & in obser. num. 1. 552

Terminus repulsæ an currat de momento ad momentum, in obser. ad dec. 262. n. 4. 369

Terminus secundus, vid. in verb. *Dilatio Secunda*.

Terminus si sit concessus in repulsæ repulsæ, an in eo articulari possit de directo contrarium, quod in termino repulsæ fuit articulatam, dec. 493. n. 2. 524. & in obser. n. 1. 525

Terra, & territorium.

Terra si per Regem ablata sit vni, & pro bono pacis *D. De Marinis obseru. ad decif. D. Reuerterij.*

fit concessa alteri, qui deinde efficitur Rebellis, nùm Terra ipsa deuoluatur ad Regem, vel sit restituenda illi, cui ablata fuit, decif. 477. n. 1. 633. & n. 2. in fine. 634.

Terra titulo aliquo decorata, si vendatur, nùm sufficiat assensus Proregis, vel requiratur proprius ipsius Regis, dec. 304. n. 2. & in obser. n. 2. 416

Et vid. in verb. *Feudum*.

Territorium si concedatur in feudum &c. nùm intelligatur quoque concessa iurisdictio, in obser. ad dec. 468. n. 1. in fine. 624

Tertiaria.

Tertiaria, quæ dicitur *del Ferro*, & *Acciaio*, an sit de Regalibus, dec. 344. n. 1. 461

Et an veniant in concessione generali iurium, & pertinentiarum, d. dec. 344. n. 2.

Ei vid. in verb. *Regalia*.

Tertius.

Tertius comparens in iudicio pro suo interesse, de illo docere debet, aliàs non auditur, dec. 278. n. 1. 385. & in obser. n. 4. 386

Tertius oppositor veniens ad causam vertentem inter alios petens audiri pro suo interesse, nùm impediatur exceptionem causæ, vel potius sint ei reseruanda sua iura, dec. 239. n. 1. & 2. 344

Et quid dicendum si iste tertius sit filius, d. n. 2.

Et quid dicendum si possessio sit vacans, d. num. 2. in medio, & in obser. n. 2. 345

Tertius possessor hypothecaria conuentus, offerendo creditum creditori, nùm audiendus sit, si solum æstimationem rei possessæ, & non integrum creditum offerat quamuis res possessa minoris sit valoris, in obser. ad dec. 482. n. 2. 640

Tertius veniens ad causam, processu iam concluso, si sit persona priuilegiata, nùm possit petere primum, & secundum beneficium, maximè si procuraret differre iudicium, decif. 323. n. 1. & 2. 436. & in obser. num. 1. 437

Tertius veniens ad causam, nùm possit impedire sententiæ executionem latæ contra possessorem, sed satis sit si, æstetur illi cautio à vincente, de qua *in l. is à quo, ff. de re indic.* decif. 115. numer. 2. in fine. 171

Et quid dicendum si iste tertius allegaret se Dominum esse illius rei, d. n. 2. in fine.

Testamentum, & Testator.

Testamenti nullitas ex causa præteritionis, vel exheredationis nùm effugiatur per clausulam codicillarem, in obser. ad dec. 555. n. 3. 743

Testamento se subscribens tanquam testis, nùm videatur illud approbare, decif. 235. num. 3. in fine. 338

Testamentum condens, qui antequam sit mutus, & surdus, si deinde talis efficiatur, an irritetur, dec. 407. num. 3. circa medium. 542

Testamentum nùm confirmetur per mortem ciuilem, puta si testator professionem faciat in religione Franciscana, dec. 492. n. 2. in fine. 651

Testamentum patris, in quo filius fuit nominatus, non verò institutus, nec exheredatus, an sit nullum, nec hæredi scripto iuari possit beneficium *l. fin. C. de edic. Diu. Adrian. toll.* dec. 555. n. 1. 2. & 3. 742

Et quid dicendum si essent instituti venientes ab intestato, d. n. 2. in fine.

Et quid dicendum si filius non allegauerit nullitatem, d. numer. 2. & in obser. numer. 1. in medio. 743

Testamentum patris an sit nullum, si in illo sit relicta legitima filio, sed non titulo honorabili institutionis

Index Rerum,

- nis, in d. obser. num. 2. 743
 Et an valeat si in illo sit apposita clausula, *omni modo meliori*, n. 3. in medio. 143
 Et quid dicendum si pater dixerit, lego centum filio pro legitima, in d. obser. n. 2. 743
Testamentum patris, vt valeat, an de necessitate debeat filius hæres institui, d. n. 3. circa finem. 743
 Et an sufficiat, quod tacite instituat hæres, d. n. 3. circa finem.
Testamentum nùm sit indiuiduum, decif. 79. num. 4. 115
Testator pro obseruantia sui contractus, nùm obligare possit bona futuri hæredis, decif. 565. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 757
Testator si iusserit, bona sua indiuisa ad proximiorum agnatum peruenire, si plures existant agnati proximiores in eodem gradu an omnes admittantur, in obser. ad decif. 478. n. 2. in fine. 636
 Et an diuisio fiat deinde in usufructu, vel in proprietate, in d. obser. n. 2. in fine.
 Et quid dicendum si forsitan Testator mandasset, vt bona sua indiuisè restituat vni ex proximioribus, & plures sint proximiores, an sit locus inter proximiores gratificationi, vel dignior, vel maior natu esset admittendus, in d. obser. n. 2. in fine. 636
Testator si mandauit, vel eius hæredes sint socij omnium bonorum omniaque bona communicent, an teneantur hæredes diuisionis tempore, etiam bona propria inter se æqualiter diuidere, in obser. ad dec. 524. num. 1. 696
Testator si ordinauit, vt hæres institutus totam suam alteri restituat hereditatem, an per hoc censeatur trebellianicam seu falcidiam prohibuisse, decif. 100. num. 3. 149. & in obser. n. 3. 150
Testator si vocauit ad legatum suos de linea, vel de quarterio, nùm qui sunt de quarterio censeantur vocati in defectum eorum, qui sunt de linea, decif. 237. num. 1. 341
 Et an concurrente pauperiore de quarterio, cum paupere de linea præferatur semper pauper de linea, d. n. 1. in fine.

Testes.

Testem producens licet non possit reprobare personam, quam videtur ex productione approbasse, nùm possit reprobare, & impugnare eius dictum tanquam falsum, in d. obser. ad decif. 210. num. 3. 299. & 300.
Testes affines, & consanguinei, an sint idonei in causa affinium, & consanguineorum, in d. obser. ad decif. 221. n. 1. in fine. 316
Testes alios post didicita testificata nùm examinare possint personæ priuilegiatæ primo, & secundo beneficio, non solum super eisdem articulis, sed super aliis de directo contrariis, dec. 253. n. 1. 360
Testes citati in termino post terminum elapsu an recipi possint ad finem, vt illi examinari valeant, in obser. ad dec. 262. n. 4. 369
Testes de auditu licet regulariter non probent, secus tamen est, quando sumus in antiquissimis, dec. 428. num. 1. in fine. 573
Testes domestici an sint idonei, si sumus in facto, de quo magis domestici, quàm alij informati sunt, in obser. ad dec. 385. n. 2. in fine. 515
Testes domestici, & vassalli, an esse possint, si actus per alios probari nequeant, dec. 236. n. 3. 340. & in obser. n. 3. 341
Testes examinati, Parte non citata nullum faciunt indicium, neque probationem, decif. 454. num. 2. in medio. 607. & in obser. n. 3. 608
 Et in quibus casibus plenam faciant probationem, in d. obser. n. 3.
Testes examinati non citato Authore laudato ad videndum iuramenta ipsorum, an, & quando dicantur legitimè recepti, dec. 119. n. 2. & 3. 176
Testes in causis feudalibus de iure Regni nostri, nùm examinari possint extra curiam, vel sint ad curiam producendi, expensis tamen producentis, decif. 203. num. 1. & 2. 289. & in obser. n. 1. 290
 Et an possint Partes consentire, vt destinetur in partibus commissarius ad recipiendum testes, d. num. 2. 289
 Et an, & quando sit locus pœnitentiæ de hac destinatione d. n. 2. in medio.
Testes in Regno ex præscripto Regiæ Pragmaticæ septem sunt examinandi in quolibet articulo, & decem in materia confinium, ac in antiquis, decif. 253. num. 1. & in obser. num. 1. 360. & decif. 209. num. 1. 297
 Et an totidem sint examinandi, vel minores in termino primi, & secundi beneficij, d. numer. 1. in fine.
Testes in Sacro consilio tam in causis feudalibus, quam in omnibus summam ducatorum quingentum excedentibus examinantur per vnum ex Regiis examinatorebus eiusdem Sacri concilij Partibus non suspectum, facta tamen nominatione testium in certis locis Regni in calce termini dati, in d. obser. n. 2. 290
 Et quomodo fiet electio talis Examinatoris, in d. obser. n. 2.
 Et quid dicendum si litigantes sint Neapolitani, siue huius Ciuitatis habitatores, nùm committeretur audientia testium Ordinario loci, seu viciniori, non suspecto, in d. obser. n. 3. 290
 Et quid dicendum in causis feudalibus & criminalibus, in d. obser. n. 3.
Testes iudici, nùm sint exhibendi ad finem, vt ab aduersario cognoscantur, dec. 209. n. 3. 298
Testes legitimi an sint domestici, familiares, & consanguinei, quando aliunde veritas haberi non possit, in obser. ad dec. 321. n. 1. 435
Testes legitimi an sint domestici, & familiares Abbatum, Prælatorum, & personarum nobilium, & quare, decif. 385. num. 2. circa finem, & in obser. num. 2. 515
Testes minus idonei, nùm habeantur pro idoneis, si veritas aliunde haberi non possit, in obser. ad dec. 221. num. 2. 316
Testes post didicita testificata an, & quando minor mulier, aut Rusticus possint producere, decif. 384. num. 2. in medio. 514
Testes produci an possint attestationibus publicis in prima, & secunda instantia super eisdem, vel directo contrariis articulis, decif. 341. num. 1. & 2. 458
Testes producti in termino summariissimo super articulis præsentatis, an possint iterum produci in causa principali, in obser. ad dec. 448. n. 1. 599
Testes producti post publicationem in termino dato ad concomitandum, an possint deponere tantum veritatem eorum, quæ in scriptura præsentata continentur, vel aliquid aliud extra ipsam scripturam, dec. 340. n. 2. & in obser. n. 1. 457
Testes pro Vniuersitate, an, & quando legitimi sint eius ciues, decif. 177. num. 2. & in obser. numer. 2. 256
Testes regulariter tam in causis ciuilibus magni momenti, quam criminalibus sunt coram iudice examinandi, dec. 542. n. 2. 721
Testes recepti vltra numerum septenarium ad alicuius

- alicuius instantiam, nùm peti possit, vt refrenentur aduersario contradicente, dec. 210. num. 3. & in obs. num. 3. 299
- Testes si sint legitimi, puta senes, valetudinarij &c. nùm possit destinari commissarius in partibus ad eos examinandos, si causa sit feudalis, vel criminalis, aut Civilis magni momenti, dec. 542. n. 1. & 2. & in obs. n. 1. 721
- Testes si producantur ad coadiuuandam, seu comprobendam scripturam in actibus præsentatam, nùm deponere possint vltra contenta in ipsa scriptura, in obser. ad decif. 340. n. 1. 457
- Testes si sint recepti Parte non citata, nùm de illis aliqua sit habenda ratio, dec. 122. n. 3. 180
- Testes si sint recepti vltra numerum septenarium in vnoquoque articulo nùm Pars eligere possit melius sibi visos, vel remaneant testes primo loco examinati, vel omnium annulletur depositio, decif. 209. n. 1. & 2. 297. & in obs. n. 2. 298
- Et an similis constitutio vigeat Gabellæ, & in quo differat à nostra Pragmatica, in d. obser. n. 1. 298
- Testes si sint socij criminis regulariter initium non faciunt ad torturam contra consocium, nisi quatuor concurrentibus, dec. 415. n. 1. in medio. 554
- Testes suadendi, vt contra veritatem dicant, an inquisitus habeat iustam causam, si id agat pro defensione patris sui, honori, famæ, & bonorum, d. num. 1. circa finem.
- Testes vigore Regiæ Pragmaticæ 50. sub tit. de off. Sacr. Reg. Confil. in quauis causa, an excedere possint numerum quadragenarium, & quandoque quinquagenarium, dec. 384. n. 1. & in obser. n. 1. 514
- Et quid dicendum si ob priuilegium petatur primum, & secundum beneficium, d. dec. 384. num. 2. & in d. obser. n. 1.
- Testi vni soli an credendum sit, licet sit Prorex, Cardinalis, vel legatus à latere, dec. 487. num. 1. in fine. 645
- Testi vni soli, vt credatur, nùm possit induci per pactum, vel per Principis, aut Vniuersitatis, vel collegij statutum, dec. 188. n. 2. & in d. obser. n. 1. 271
- Testibus duobus, deponentibus de metu magis credendum est, quàm mille attestantibus de spontanea voluntate, dec. 321. n. 2. in fine. 435
- Testis in quibus casibus torqueri possit, decif. 234. n. 3. in fine. 337
- Testis instrumentarius, si tempore testimonij domesticus sit, an audiri possit super his, quæ non nisi per testes instrumentarios probari possunt, in obser. ad decif. 321. n. 1. in fine. 435
- Testis in torturâ deponens, an probeat quamuis non sit omni exceptione maior, decif. 42. n. 1. in fine. 56
- Testium audientia, vid. in verb. *Audientia testium*.
- Testium depositiones, in vna causa receptorum, si præsententur in alia, & inter diuersas personas an, & quando idem faciant, decif. 454. n. 1. 606. & n. 2. & in obs. n. 1. 607
- Et quid dicendum si versaremur in antiquis, in d. obser. n. 1.
- Testium depositionibus in recipiendis, nùm semper citati debeat Aduersarius colligator ad videndum eorum iuramenta, in obser. ad decif. 119. n. 1. 177
- Et in quibus casibus colligans citari non debeat ad videndum iuramenta testium, in d. obs. n. 2.
- Testium nominatio, qua forma fieri debeat, in obs. ad decif. 203. n. 4. 290
- Testium nominatio tam de iure communi, quam Regni, nùm sit in omnibus causis admittenda, in obs. ad dec. 542. n. 1. 721
- Testium refrenatio, nùm peti possit post conclusum in causa, dec. 210. n. 1. & 2. 298
- L. De Marinis obser. ad decif. D. Reuerter.*
- Testium repulsa in prima instantia omiffa, an peti possit in causa appellationis, in obser. ad dec. 262. n. 3. 369
- Et an terminus repulsæ currat de momento ad momentum, in d. obser. n. 4.
- Testium repulsa an peti possit per minorem in termino primi beneficij facta conclusione, d. dec. 262. num. 1. & 2. 368. & in obser. n. 1. & 2. 369
- Testium repulsa saltem in actu conclusionis, cum scilicet notificetur peti debet, d. n. 1. in medio. 368
- Textus.*
- Textus in cap. ex presumpuose, nùm locum habeat quoties feudum in die mortis feudatarij, in eius non reperitur hæreditatem, sed in vita per eum alienatum, quamuis nulliter, in obser. ad dec. 315. n. 2. 428
- Textus in c. in Ciuitate, & in cap. nauiganti extra de usur. & in l. si ea lege, C. de usur. exornantur, in obser. ad dec. 59. n. 1. 85
- Textus in c. 1. §. his consequenter in tit. hic finitur lex &c. an locum habeat in fructibus ciuilibus, puta pensionibus domorum, & similibus, dec. 246. n. 1. & in obs. num. 1. 353. & dec. 265. n. 1. 371
- Textus in c. Regni, quod incipit *Comuentus*, an locum habeat in actione hypothecaria, dec. 150. n. 1. & 2. 220. & in obser. n. 1. 221
- Textus in l. ciuitas ff. si cert. pet. exornatur, dec. 201. n. 1. 287
- Textus in l. cum de in rem verso, ff. de usur. & l. si certis annis, C. de pact. nùm locum habeat in seruitute, & in qua, dec. 68. n. 3. in fine. 97. & in obser. n. 1. 98
- Et multa ad horum iurium ornatum, in d. obser. num. 4. 99
- Textus in l. cum Annus, ff. de condit. & demonstr. & textus in l. cum acutissimi, C. de fideicommiss. nùm procedant in donationibus inter viuos, in obser. ad decif. 183. num. 3. 264
- Et an procedant in hærede extraneo grauato, in d. obser. n. 4.
- Et an procedant si quis grauetur de restituendo ante mortem, in d. obser. n. 5.
- Et an procedant, si filius grauatus decesserit cum filiis naturalibus tantum in d. obser. n. 6.
- Et an procedant in fideicommissis particularibus, in d. obser. n. 7. 265
- Textus in l. fundi Trebatiani, ff. de usufr. legat. quid disponat, decif. 245. n. 2. in fine. 352
- Et multa ad eius materiam remissiuè, in obser. ad d. decif. 245. n. 3. 352
- Textus in l. in minorum, C. in quib. casib. restit. in integr. non est neces. exornatur, in obser. ad decif. 62. num. 3. 88
- Textus in l. inuermus, C. ad Velleian. an, & quando locum habeat, dec. 148. n. 2. 217
- Textus in l. per hanc, Codic. de tempor. appellat. & textus in C. fraternitatis de testib. nùm locum habeant in causa primi, & secundi beneficij, decif. 253. n. 1. 360. & in obser. n. 2. 361
- Textus in l. procula, ff. de probat. vt locum habeat, tria concurrere debent, & quæ decif. 135. n. 2. circa medium 199. & in obser. n. 1. 200
- Textus in l. quoties, C. de rei vendic. pluribus modis limitatur, in obser. ad decif. 107. à num. 3. vsque ad num. 8. 161
- Textus in l. quoties, C. de rei vendic. nùm locum habeat in Principis concessione, decif. 201. n. 1. 287
- Et an locum habeat in feudis, vel Emphyteusi, decif. 73. numer. 2. 106. & in obser. numer. 1. & 2. 107
- Et an locum habeat in contractu locationis, in d. obser. n. 3.

Index Rerum,

- Et nùm locum habeat in venditionibus, aut donationibus factis Ecclesiæ, vel piis locis, in d. obs. n. 5.
- Et an locum habeat si primus haberet titulum onerosum, alter verò lucratiuum, in d. obs. n. 6.
- Et quid dicendum si primo Emptori sit facta traditio per actum fictum, scilicet per constitutum, & præcarium, in d. obs. n. 7. 107
- Et quid dicendum si venditor pro obseruantia primi contractus rem ipsam primo emptori hypothecauerit, in d. obs. n. 7. vers. *quinto & tandem*, 108
- Et an locum habeat in officiis remissiuè, in d. obs. n. 8.
- Textus in *l. quoties, C. de rei vendic.* in quibus casibus non procedat, in d. obs. n. 4. 107
- Textus in *l. vnica, C. si liberalit. imperial. socius &c.* an procedat in feudis, dec. 195. n. 1. 281
- Thesaurarius Regius.*
- Thesaurarius Regius nùm possit à subditis accipere dona, & munera, & minimè comprehendatur sub Pragmaticis, prohibentibus officiali acceptionem hanc, in obs. ad dec. 12. n. 5. 17
- Thesaurarius Regius si pecuniam exactam, penès ipsum retineat, & fisco non soluat, peculatus crimine tenetur, dec. 475. n. 2. in medio. 632
- Et an possit pro hoc crimine officio priuari, d. n. 2. in medio.
- Titulatus, & Titulus.*
- Titulorum prærogatiuæ quot, & quæ sint, in obs. ad dec. 303. n. 1. 415
- Tituli dignitas, nùm sit adnexa feudo, vel personæ, dec. 303. n. 2. in medio. 415
- Titulus Codicis *plus valere quod agitur &c.* nùm locum habeat in feudis, in obs. ad dec. 529. n. 3. 705
- Titulus coloratus, quis dicatur, in obs. ad dec. 251. num. 1. 358
- Titulus feudi an, & quando transeat ad emptorem feudi, dec. 303. n. 2. in medio, & in obs. n. 1. 415
- Torqueri, & Tortura.*
- Torqueri an debeat reus, si ex probationibus possit condemnari, dec. 46. n. 1. 63
- Torqueri an possit Titius de vulnere, de quo inquiritur, & de quo sunt sufficientia indicia si vulneratus declaret non fuisse à Titio vulneratum, dec. 44. n. 2. 59. & in obs. n. 2. 60
- Tortura an, & quando in ciuilibus inferri possit, in obs. ad dec. 266. n. 1. 373
- Tortura nùm inferri possit ex processu informatiuo, concurrente solum confessione offensi, & inquisiti contumacia, dec. 276. n. 2. & in obs. n. 1. 383
- Tortura inferri non potest, nisi sufficientia præcedant indicia, dec. 365. n. 2. 488
- Et quid dicendum si concurrat fama publica, vel vehemens, d. dec. 365. n. 3. & in obs. n. 1. 488
- Et an tortura sit inferenda, si alia supersit via veritatem probandi, d. n. 2. circa finem.
- Tortura inferri ex processu informatiuo an, & quando possit, dec. 415. n. 1. 553. & in obs. n. 1. 554
- Tortura inferri nùm possit ex processu informatiuo in crimine Sodomix, in d. obs. n. 2. in medio. 554
- Tortura inferri vt possit, quænam indicia præcedere debeant, dec. 43. n. 1. 57. & in obs. n. 1. 58
- Tortura infligi an possit tantum in criminibus vltra relegationem, non verò infra, dec. 46. n. 2. 63
- Tortura in Regno an solum possit inferri in illis criminibus, in quibus pœna maior relegatione imponitur, dec. 400. n. 2. 531. & dec. 415. n. 1. 553
- Tortura vt possit inferri Neapolitanis, & Casalensibus, etiam Turris Oëtauæ, & Mileti ex processu informatiuo, an requiratur Regia dispensatio ex peculiari priuilegio Regis Catholici, & Imperatoris Caroli, in obs. ad d. dec. 415. n. 1. in medio. 554
- Torturam ad inferendâ nùm possit de iure prius deueniri nisi facta litis contestatione, testibus citata Parte repetitis, imò & processu publicato, in d. obs. n. 1.
- Et quid dicendum in Regno nostro in delictis atrocibus, in d. obs. n. 1.
- Torturæ locus an sit, si adsint indicia tam contra reum, quàm pro ipso reo, dec. 44. n. 3. 59
- Tracta.*
- Tracta concessa alicui per Regiam Cameram pro certo, loco, & pretio, nùm possit per concessionarium vendi alteri pro alijs locis, & cariori pretio, dec. 17. n. 1. & in obs. n. 2. 22
- Et quid dicendum, si locus in quem res ducitur sit de cõfederatis, & minimè prohibitus, d. dec. 17. n. 2.
- Tractarum concessio intrinsecam, & insitam habet naturam, & conditionem, modo scilicet Regnum remaneat munitum, & opus non habeat, in obs. ad dec. 425. n. 1. in fine. 569
- Tractas frumenti si Regia Camera alicui vendat, & deinde frugum succedat sterilitas, an possit illas prohibere, & à contractu recedere, d. dec. 425. n. 2. & in obs. num. 1. 569
- Et ad quod interesse teneatur cum restitutione pretij, si tractas prædictas prohibuerit, d. dec. 425. n. 3.
- Transfuga.*
- Trãsfuga nùm sit, qui ad hostes vadit, litteras, vel nunciũ mittit, vel qui cum ipsis alloquitur, dec. 67. n. 2. 96
- Transactio.*
- Transactio annullari an possit, si post ipsam initam sit supplicatum Principi de iustitiæ cõplemento, nulla, tamen de transactione facta mentione, Princeps verò rescribat, quod audiatur, & iustitiæ complementum administretur, dec. 306. n. 1. 418
- Transactio an sit nulla, vel saltem annullanda, si propter euidentem litigantis calumniam sit facta, dec. 540. num. 2. 719
- Transactio super vna re facta cum generalissimis clausulis an, & quando extendatur ad omnia, etiam specialiter contenta in eo contractu, in obs. ad dec. 332. num. 1. & 2. 446
- Transactio vt ritè dicatur facta an satis sit quod inter transigentes sit lis, & res super qua litigatur sit dubia, dec. 540. n. 2. 719
- Et quid dicendum si non sit lis, sed speretur etiam defacto, licèt non de iure, d. n. 2.
- Et an sufficiat, quod lis oriri possit etiam extraiudicialis, dec. 231. n. 4. circa finem. 331
- Transactionem ad faciendam, nùm opus sit mandato speciali, vel sufficiat generale cum libera, dec. 306. num. 4. 419
- Transactionis contractus an retractetur prætextu læsionis vltra dimidiam, dec. 231. n. 4. 330. & in obs. num. 3. 331
- Transumptum.*
- Transumptum factum à Notario, qui non fuit author originalis, licèt fiat ab originali alterius notarij, cum Iudice ad contractus, & testibus fidem non facit, nisi decretum Iudicis interueniat, & Partis citatio, dec. 312. n. 2. 425
- Transumptum Principis si requirat illius subscriptione, an, & quando probet eius exẽplum, d. n. 2. in fine.
- Transumptum si fiat, curia sedente pro Tribunali, plenam facit fidem, licèt Pars aduersa citata non sit, dec. 363. n. 1. & in obs. n. 1. 486
- Transumptum si fiat à Notario de scripturis ab ipso nõ confectis, nec custoditis nullam facit fidem, in d. obs. n. 3. 486
- Transumptum si producat post lapsum longissimi temporis, nùm præsumatur in illo solemnitate extinsecam interuenisse, dec. 312. n. 2. 425
- Et quid dicendum, si de magno tertij præiudicio ageretur, d. n. 2. in fine.

Transum

Transumptum, vt probet, quænam requirantur, in ob-
ser. ad dec. 363. n. 2. 486

Trebellianica.

Trebellianica an censeatur tacite prohibita, si pater filios
instituens, & eis aliquos substituens, mandauerit, vt
possint disponere de legitima in casu mortis absque
descendentibus, in obser. ad decif. 100. n. 3. in fine,
150. & in obser. ad decif. 355. n. 3. 476

Trebellianica prætendi an possit si hæreditas sit resti-
tuenda ex contractu, dec. 131. n. 2. circa mediū. 194

Et an prætendi possit si hæres scriptus sit institutus
in gratiam illius, qui hæreditas restitui debet, d. n. 2.
circa medium.

Trebellianica prohiberi an possit per testatorem, decif.
336. n. 3. 452

Trebellianicam an amittat filius grauatus, si inuenta-
rium non confecerit, in d. obser. ad dec. 355. n. 4. 476

Trebellianica, vid. in verb. *Falcidia.*

Trebellianicæ detractio, nùm possit prohiberi per pa-
trem filiis primi gradus tacite vel expresse, & etiam
coniecturis, decif. 355. n. 2. 475. & in obser. n. 1. 476

Trebellianicæ prohibitio, vt inducatur, verba testa-
menti necessario, & concludenter debent illam in-
ferre, in d. obser. n. 3. 476

Trebellianicæ tacita prohibitio an inducatur si pater
prohibuit alienationem bonorum fideicommissio re-
lictorum, vel si dixerit vt tota hæreditas substituto
sine diminutione restituatur, in d. obser. n. 2. 476

Tributa.

Tributis in præstandis attenditur tempus cuiuslibet
solutionis, decif. 333. n. 5. 448

Tributa vid. in verb. *Gabella*, & in verb. *Immunitas.*

Tunc, vel Tum.

Tunc, vel Tum dictio, cuius sit importantiæ, in obser.
ad decif. 489. num. 2. 648

Turca.

Turcæ capti per homines particulares in aliquibus Re-
gni partibus, & ab illis serui effecti, nùm spectent
ad ipsos capientes, vel ad Regiam Curiam, aut ad
Dominum Proregem, decif. 421. n. 2. 563. & in obs.
num. 2. 564

Et quid dicendum si Turcæ, eorumque bona passi
sint naufragium, & in naufragio sint capti, in d. obs.
num. 1. & 3. 564

Tutor, & Tutoris autoritas.

Tutor absens nùm possit nominare actorem, qui loco
sui tutelam administraret, confirmandum tamen iu-
dicis decreto, decif. 289. n. 2. in fine. 399

Tutor datus alicui pupillo, si absens fuerit Reipublicæ
causa, & à iudice detur contutor, an censeatur re-
motus tutor, vt nequeat administrare, d. decif. 289.
n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 399

Tutor licite an possit emere bona pupilli, & sibi ipsi
auth. dari, decif. 78. n. 2. in fine, & in obs. n. 3. 113

Et an emere possit per interpositam personam, d.
n. 2. in fine, & in obser. n. 4. 114

Tutor ob pupilli bona administrata nùm teneatur ad
vsuras, & interesse, decif. 131. n. 2. 194

Tutor pro tutelæ administratione an, & quando possit
petere Salarium, & an, & quando possit illud ei iu-
dex constituere, vid. in verb. *Salarium.*

Tutor pupillo existenti in potestate dari non potest,
decif. 354. n. 1. 474

Tutor si priusquam adimpleuerit de iure adimplenda,
gesserit aliqua in vtilitatem pupilli, nùm valida sint
gesta, decif. 563. n. 2. in medio, & in obser. n. 1. 755

Tutor testamentarius nùm præferatur legitimo, & da-
tuo, decif. 333. n. 1. 450. & n. 2. & 3. 451

Et quid dicendum si Tutor testamentarius sit miles,
vel Cardinalis, aut Episcopus, d. num. 1. 2. & 3. & in
d. obser. num. 2. & 3.

Tutoris autoritas metu præstita, an sit ipso iure nulla,
in obser. ad decif. 21. num. 2. in medio. 28

V

Variatio.

Variatio de nouo corpore debitoris obligato ad
aliud simpliciter obligatum, an, & quando cre-
ditori liceat, decif. 173. n. 2. & in obser. n. 1. 252

Vassallagium, & Vassallus.

Vassallagij ius, an, & quando per Dominum possit
præscribi, in obser. ad decif. 558. n. 1. 747

Et an Dominus debeat non solum allegare titulum
concessionis per ipsum eiusque successores factæ,
sed etiam probare, fuisse sibi à vassallo præstitum
seruitium vniforme per annos triginta, in d. obser.
num. 3. 748

Vassalli Baronum contrauenientes banno Magnæ Cu-
riæ contra receptantes bannitos, & contumaces, de-
linquentes in propria patria, & territorio Baronum
an sint remittendi ad ipsos Barones, vel potius sit
procedendum in Magna Curia Vicariæ, dato quod
Barones non amplissima habeant priuilegia, decif.
243. n. 1. & 2. 349. & in obser. n. 1. & 2. 350

Vassalli domaniales non citati, nec in iudicio auditi,
nùm afficiantur decreto lato contra alium citatum,
decif. 125. n. 1. & 4. 184

Vassalli, & Vniuersitates domanium petere an possint,
elapsis septem mensibus à die captæ possessionis feu-
di venditi, decif. 22. n. 1. 29. & in obser. n. 1. 30

Vassalli huius Regni omnes sunt ligij, & quare, decif.
191. n. 1. in fine. 276

Vassalli inuiti an, & quando alienari possint, & in
alium transferri, decif. 409. n. 2. 544. & n. 4. 545. &
decif. 488. n. 1. 646

Et quid dicendum si sint vassalli, domaniales, d. n. 1.
646

Et quid dicendum necessitate suadente, vel posita
consuetudine, quod possint transferri in alium etiam
non æqualem, d. n. 1. 646

Vassalli præstare Baronibus adiutorium pro maritan-
dis, vel monachandis, filiabus, soribus, & amitis an,
& quando teneantur, vid. in verb. *Adiutorium.*

Et quantum sit prædictum adiutorium, vid. in d.
verb. *Adiutorium.*

Vassalli pro eorum Barone an possint in Regno vali-
dè fideiubere, decif. 386. n. 1. & 2. 516

Et an ad hoc possint cogi, in obser. ad d. decif. 386.
num. 1. 516

Et an fideiubere possint pro Affictatore Baronis, in
d. obser. n. 2.

Vassallum ad petendam inuestituram infra annum, &
diem, quæ causæ, excusent, in obser. ad decif. 371.
num. 3. 498

Et an si causa esset infra annum, an vassallus habe-
bit integrum annum, vel illud, quod superest ad di-
ctam inuestituram petendam, in d. obser. n. 3.

Vassallus Angarius, & Parangarius, quisnam dicatur,
decif. 398. n. 2. 529

Vassallus meus si Dominum meum offenderit, cui ape-
riatur feudum, quod vassallus possidet, decif. 69.
num. 3. 100

Vassallus si feudo fuerit à Domino spoliatus, eo quod
titulum non habebat, si doceat de colorata posses-
sione, an sit restituendus, in obser. ad decif. 251. n. 1.
in fine. 358

Vassallus si feudum alienet, cum clausula *saluo assensu*
Domini, feudumque tradat, an incidat in commis-
sum, decif. 94. n. 2. in medio, & in obser. n. 2. 140

Et quid dicendum si in venditione dixerit; *Saluo*
assensu

Index Rerum,

- assensu Domini, nec aliter, nec alio modo*, d. num. 2. in medio. 140
- Vassallus si iurauerit occidere Dominum, nec aliud fecerit, nùm amittat feudū, dec. 56. n. 6. circa mediū. 79
- Vassallus si seruitium Domino præstiterit per annos triginta, nùm cogetur præstare in futurum, in obser. ad decif. 558. n. 1. 747. & n. 2. 748
- Vestigalia.*
- Vestigalia saltem tempore immemorabili præscribi possunt, in obser. ad decif. 309. n. 1. 423
- Et an possint præscribi contra fiscum, in d. obs. n. 4.
- Vendens, Vendere, & Vendi.*
- Vendens domum, & vineam cum pacto de retrouendendo, si velit tantum pactum exercere pro domo, an audiendus sit, decif. 278. n. 1. in fine. 386
- Vendens rem aliquam, ius tantum vendere videtur, quod habet in ipsa re, decif. 63. n. 2. 89. & decif. 295. n. 1. 405. & in obser. n. 1. 406
- Vendens, vel concedens rem super qua habet solum annum redditum, seu censum, an solum annuus redditus, seu census concessus intelligatur, d. decif. 295. n. 1. & 2. & in d. obser. n. 1.
- Vendere, & emere inuitus, an quis cogatur, decif. 284. num. 2. 392
- Et quid dicendum pro amplianda Ecclesia, d. n. 2. & in obser. n. 1.
- Vel pro ædificanda domo propè Ecclesiam, in qua possint clerici, siue Religiosi, Ecclesiæ inseruientes habitare, in d. obser. n. 2.
- Vel pro claustro, & domibus ædificandis de nouo, aut agendi necessariis pro monasterio virorum, & monialium, in d. obser. n. 2. in medio. 393
- Et quid dicendum pro ampliando atrio Ecclesiæ, in d. obser. n. 3. 393
- Vel pro construendo viridario monasterij, in d. obs. n. 4.
- Vel pro costruendo hospitio Religiosorum, in d. obs. n. 6.
- Et an his casibus cogatur vir nobilis vendere domum antiquam in familia, in d. obser. n. 5.
- Et an pro ampliatione Ecclesiæ cogatur quis vendere partem rei, in d. obser. n. 7.
- Vendere, & pignori dare, an differant inter se, decif. 506. n. 2. in medio. 670
- Vendere si quis cogatur rem suam fauore publico, nùm sit illi soluendum pretium absque deductione sextæ, in obser. ad decif. 402. n. 3. 535
- Et quodnam pretium sit illi soluendum, & an cogi possit ad habendam fidem de pretio, vid. in verb. *Pretium.*
- Vendi an possint res, super quibus mulier pro suis dotibus est assicurata, etiam vt se, virum, & filios alat, decif. 240. n. 2. 345. & in obser. n. 1. 346
- Et quæ requirantur vt venditio hæc fieri possit, d. num. 2. in fine. 346
- Vendita res.*
- Vendita res cum reseruatione dominij, si deinde pereat, cuius periculo pereat, in obser. ad decif. 8. n. 4. 12
- Vendita res stabili pro pretio taxando iuxta liquidationem introituum, an dominium transferatur in emptorem ex tunc à die venditionis, vel ex tunc à die liquidationis, decif. 547. n. 1. & in obser. n. 1. 729
- Et an dicatur venditio pura, & perfecta, vel conditionalis, in d. obser. n. 1.
- Vendita res si sit duobus, quisnam præferendus sit, in obs. ad dec. 107. n. 2. cum pluribus sequentibus. 161
- Et quid dicendum in venditione facta per Principem, decif. 201. n. 2. 287
- Vendita res sub conditione, si pendente conditione deterioretur, an erit periculum emptoris, vel venditoris, in obser. ad decif. 189. n. 1. 273
- Et quid dicendum si res pereat in totum, in d. obser. n. 1. circa finem.
- Vendita Terra, vel castro cum iuribus, & pertinentiis suis, ac integro statu, an venditæ censeantur functiones fiscales, quas Baro venditor ibi possidet, in obser. ad decif. 172. num. 1. 251
- Venditio.*
- Venditio ex quibus causis simulata censeatur, decif. 529. n. 2. & in obser. n. 1. 705
- Et vid. in verb. *Venditionis Contractus.*
- Venditio facta cum reseruatione dominij, donec pretium soluatur, eo soluto an habeatur ac si à die initi contractus dominium in emptorem esset translatum, in obser. ad decif. 189. n. 1. 273
- Venditio facta pro pretio declarando, an dicatur perfecta, in obser. ad decif. 547. n. 1. circa finem. 729
- Venditio mercium, earumque traditio si fiat sub conditione, vel ad diem incertam, sequuta conditione, vel certificata die, cui Gabelloto soluendum sit ius Dohanæ, qui reperiebatur tempore contractus, an qui reperitur tempore sequutæ conditionis, vel certificatæ diei, decif. 189. n. 2. in fine, 272. & in obser. num. 1. 273
- Venditio plurium rerum, vnico pretio facta, nùm rescindatur, si tantum vna res sit euicta, vel solum agi possit de euictione pro ea re, in obser. ad decif. 278. num. 2. 386
- Venditio rei si fiat à debitore voluntariè, & deinde reperitur alteri obligata, an venditor teneatur præstare fideiussionem de pretio restituendo, vna cum interesse damni emergentis, & lucri cessantis, in obs. ad decif. 208. n. 5. 297
- Venditio an rescindatur, si venditor, vel emptor vltra dimidiam iusti pretij læsus sit, dec. 453. n. 2. 605
- Et si venditio fiat per iudicem, an sufficiat læsio vltra sextam, vt possit rescindi, d. n. 2.
- Et quodnam pretium sit attendendum ad iudicandam læsionem, nùm illud, quod inuenitur, vel quod ab expertis refertur, d. n. 2. & in obser. n. 1. 606
- Venditio si fiat sub conditione, & conditione pendente res deterior fiat, purificata postea conditione, nùm deterioratio cedat damno emptoris, & in obser. ad decif. 547. n. 1. in fine. 729
- Venditio sub hasta an sit nulla, vel annullanda, si inter creditorem vendentem, & emptorem colludatur de pretio viliori, decif. 121. n. 2. in fine. 179
- Venditionis contractus nùm præsumatur ex modicitate pretij, maximè si remaneat possessio in venditore, decif. 61. n. 2. 86. & in obs. n. 1. 87
- Et quænam requirantur in hoc, in d. obs. n. 1.
- Venditor.*
- Venditor læsus an possit læsionis iudicium instituere, adhuc si res vendita non reperitur in posse illius, cui res fuit vendita, sed penès alium, causam habentem à primo emptore, in obser. ad dec. 453. n. 4. 606
- Venditor, qui vendidit habita fide de pretio, sed cum pacto, nè dominium transferatur, nisi pretio soluto, an præferatur in re vendita omnibus creditoribus emptoris, decif. 8. n. 1. & in obser. n. 1. 12
- Et quid dicendum, si nullum fiat pactum translationis dominij, d. decif. 8. n. 2. & in d. obser. n. 1.
- Et quid dicendum in venditione mercium facta in nundinis, in d. obser. n. 3.
- Venditor rem euictam an offerre possit emptori, non tamen deterioratam, & cum reseruatione interesse, & euitare sententiam condemnatoriam euictionis, in obser. ad decif. 582. n. 2. 779
- Venditor si simpliciter pactus sit, se nolle teneri de euictione, nùm teneatur ad pretij restitutionem, in obser. ad decif. 370. n. 2. 248
- Venditor an teneatur de euictione, si expressè sit conuentum, vt non teneatur ad illam neque ad pretij solutionem, nisi à se ipso, & habentibus causam ab

& Verborum.

- ab ipso, d. dec. 170. n. 1. & 2. & in obser. n. 1. 247
- Et quid dicendum si probetur, venditorem in contractu dolose fuisse versatum, in d. obs. n. 1. 247
- Venditori, vt de euietione teneatur, emptori, lis mota est denuncianda, nec sufficit sola scientia, dec. 264. num. 2. in fine. 370
- Venditori reuocanti venditionem an emptor restituere debeat rem, vna cum fructibus, & ipse venditor restituere debeat pretium emptori cum vsuris, decif. 527. n. 2. in medio. 702. & in obser. n. 2. 703
- Venetia, & Veneti.*
- Venetiarum Ciuitas libera est ex vera, & inueterata libertate, in qua Deus illam constituit, in obser. ad dec. 545. n. 5. 726
- Veneti locare an possint naues Iudeis pro asportandis mercibus ab Alexandria Aegipti, in d. obs. n. 5.
- Veneti superiorem non recognoscunt, tantaque est eorum autoritas, vt dedignentur viuere secundum leges imperiales, in d. obser. n. 5.
- Venerorum Respublica semper extitit ornamentum, & decus Italix, in d. obser. n. 8. 727
- Verbum.*
- Verba enunciatiua num disponant inter easdem personas, in obs. ad dec. 35. n. 4. 46
- Verba enunciatiua num in dubio probent contractum, d. dec. 35. num. 1. 45
- Et quid dicendum propter iuramentum, d. n. 1.
- Verbum ambiguum in vna parte testamenti, declaratur ex alia parte, vbi magis expressis testator loquitur, dec. 425. n. 2. circa finem. 569
- Vicinus.*
- Vicinus num cogatur vendere rem suam pro Ecclesia amplianda, vid. in verb. *Vendere.*
- Vicinus rei venditæ an possit illam retrahere iure prothomis eos, licet sit vedita cum alia re vnico pretio, cui ille non est vicinus, dec. 278. n. 1. in fine. 385
- Victualia.*
- Victualia emere, vt carius vendat, an cuique liceat absque peccato, dec. 217. n. 2. in fine. 311
- Victualium pretium, an remittatur arbitrio Iudicis, decif. 127. n. 1. in fine. 187
- Vidua.*
- Vidux aduersus delictum non restituuntur, sed habent fori electione, gaudentque priuilegio, *l. vnic. C. quand. Imper. inter pupill. & vid.* in obs. ad dec. 491. n. 2. 650
- Vinculum.*
- Vinculum iuramenti quodplex sit, & quodnam trãsit ad hæredes iurantis, dec. 238. n. 2. in medio. 343
- Vir.*
- Vir adulterum interficere an possit, vid. in verb. *statuto si caueatur.*
- Vir inducere an possit vxorẽ, vt testamentum cõdat ad eius beneficiũ, in obs. ad dec. 146. n. 7. v. *hinc satis.* 215
- Et quid dicendum si concurreret mulieris imbecillitas, aut eius indiscreta dispositio, in d. obser. n. 7. vers. *hinc satis.*
- Et quid dicendum si testamentum fieret in loco, in quo nullus adesset mulieris consanguineus, in d. obser. n. 7. vers. *hinc satis.*
- Et quid dicendum si legatum esset ita magnum, vt fraudarentur venientes ab intestato, in d. obser. n. 7. vers. *hinc satis.* in fine. 215
- Vir nobilis pro amplianda Ecclesia num cogatur ad vendendam domum antiquam in familia, in obser. ad dec. 284. n. 5. 393
- Vita, & militia.*
- Vita, & militia an æquiparetur vsufructui, vel legitimæ, dec. 80. n. 2. 116
- Vita, & militia an competat in linea collateralis, scilicet fratri, in bonis feudalibus fratris si à communi patre illam consequutus sit, decif. 471. n. 1. & 2. 626. & in obser. n. 1. 627
- Et quid dicendum si à fratre fuerit hæres turpis persona instituta, d. n. 1. in fine, vers. *Quoad primum.*
- Vita, & militia an debeatur Clerico constituto in sacris, dec. 401. n. 3. circa medium. 533
- Vita, & militia an extinguatur per rebellionem, vel potius debeatur fisco durante vita Rebellis, dec. 80. n. 1. & 2. 116. & in obser. n. 1. & 2. 117
- Vita, & militia an potius debeatur, vt fructus, quam vt fors principalis, dec. 66. n. 1. 93
- Vita, & militia pro consequenda an competat secundogenito actio hypothecaria, in obser. ad d. dec. 66. n. 4. 95. & decif. 91. n. 1. 136. & in obser. n. 1. 137. & dec. 576. n. 2. in medio. 769
- Vita, & militia quid sit, dec. 1. n. 1. vers. *Quoad primum.*
- Et an sit taxanda ad instar legitimæ, vt scilicet sit triens, vel semis, in obs. ad d. dec. 1. n. 2. 2. & in obs. ad dec. 366. n. 6. 491
- Et an sit taxanda ad instar paragij, d. dec. 366. n. 5. & in d. obser. n. 6.
- Et an sit subrogata in locũ legitimæ, vel alim entorũ, in obs. ad dec. 66. n. 2. & 3. 94. & dec. 471. n. 1. 626
- Vita, & militia an sit feudum, vel pars feudi, aut ius feudale, dec. 401. n. 3. in medio. 533
- Vita, & militia si ob rebellionem secundogeniti extinguatur ad fauorem primogeniti, superueniente demũ restitutione Principis, an reuiuiscat, d. num. 3. 532
- Vita, & militia si petatur à tertio possessore bonorum feudalium, & ipse excipiat de rebellionem petentis, an sit audiendus, dec. 91. n. 2. 136
- Vita, & militia interesse an debeatur à die mortis patris feudatarij, vel à die litis contestatæ, in obser. ad dec. 1. n. 5. 3
- Viuere.*
- Viuere in communi nemo cogitur, neque per pactum, dec. 163. n. 2. 237
- Vniuersitas.*
- Vniuersitas alicuius Ciuitatis, Terræ, vel Castri ad domanium prouocare an possit sine Regis assensu, offerendo pretium emptori, si tamen vendatur cum Regio assensu, dec. 358. n. 1. 479
- Et intra quod tempus petere possit domanium, & ad domanium prouocare, in obs. ad dec. 2. n. 1. & 2. 30. & in obs. ad dec. 488. n. 2. 647
- Et an prouocare possit ad domaniũ, si venditio fiat sub hasta, dec. 278. n. 1. circa medium 385. & in obser. num. 1. 386
- Vniuersitas ad domanium an possit prouocare in vna Terrarũ, si quis plures emerit Terras vnico pretio, & in vno eodẽquẽ instrumẽto, d. n. 1. circa med. 385
- Et an semper possit petere domanium, & preferri cuicumque Emptori, in obs. ad dec. 488. n. 1. 647
- Et an possit petere domanium, si emptio sit perfecta, & possessio tradita, d. dec. 488. n. 1. 646
- Et quid dicendum si venditio non sit perfecta, in d. obser. n. 2. 647
- Vniuersitas an, & quando veniat appellatione personæ, dec. 160. n. 2. in medio. 235
- Vniuersitas crimen perduellionis num possit committere, dec. 98. n. 3. & in obs. n. 2. 146
- Vniuersitas delinquere an, & quando dicatur, in d. obs. num. 3. in fine. 147
- Vniuersitas habens iurisdictionem civilem, si intendat emere criminalem, an in eius emptione præferatur, dec. 215. n. 3. 307. & in obs. n. 2. 308
- Vniuersitas immunis à solutione fiscalium ex Regio priuilegio, num debeat habere à curia illam salis quantitatem, solitam præstare singulis Ciuitatibus, & Terris, dec. 282. n. 3. 390. & in obser. n. 1. 391
- Vniuersitas immunis à solutione fiscalium, an sit etiam immunis à reparatione, & noua constructione murorum, in d. obser. n. 2. 391
- Et an immunis sit à donatiuis, quæ ex aliqua causa Regi

Index Rerum,

- Regi nostro fiunt, in d. obf. n. 3.
- Vniuersitas imponere an possit nouas gabellas pro suis necessitatibus absque Principis licentia, vel Regio assensu, dec. 388. n. 2. & in obser. n. 1. 518
Et quid dicendum in collectis, d. n. 2.
- Vniuersitas impotens an, & quando teneatur ad donatum factum Regi, dec. 161. n. 1. & 2. & in obf. n. 1. 2. 36
Et vid. in verb. *Donatum*.
- Vniuersitas in Regno non potest sua obligare bona absque Regio assensu, secus, si nullæ essent obligationes, dec. 255. n. 2. & in obser. n. 1. 362
Et num possint eius bona generaliter, vel specialiter obligari, d. n. 2. in fine.
- Vniuersitas intra quod tempus allegare possit venditionem Terræ, Castri &c. esse nullam, & ad domanium prouocare, in obf. ad dec. 22. n. 3. 30
- Vniuersitas an, & quando obligetur ex contractu celebrato per syndicum, electos, & 40. Ciues, non verò per maiorem partem, dec. 177. n. 1. & 2. 256
Et quid hodie in hoc requiratur, in obser. ad decif. 177. n. 1. 256
- Vniuersitas an præferatur omnibus in emptione iurisdictionis tam Ciuili, quam criminalis, Siclæ, Portulaniæ &c. in obser. ad dec. 488. n. 1. 647
- Vniuersitas, quæ domanio potitur ex priuilegio Regis concesso in seruitiorum remunerationem, si deinde alienetur à Rege an possit dicere de nullitate alienationis, dec. 409. n. 1. & 2. 544
Et quid dicendum, si domanium sit gratiosè concessum, d. dec. 409. n. 3.
- Vniuersitas si statutum emanet, num possit illud tollere, maximè tamen minori Parte contradicente, dec. 128. n. 2. 189. & in obser. n. 1. 190
- Vniuersitates, priuatorum, an possint exequi debitores suos realiter, & personaliter, dec. 518. n. 2. & in obf. num. 2. 688
Et quid dicendum in debitore ob administrationem rerum Vniuersitatis, in d. obf. n. 2.
- Vniuersitates, & Vassalli num præferantur emptoribus extraneis in venditionibus Ciuitatum, & Terrarum, in obser. ad dec. 22. n. 1. 30
- Vniuersitatis maior Pars, vid. in verb. *Pars maior Vniuersitatis*. *Voluntas*.
- Voluntas euidentis dicitur, quæ ex coniecturis deducitur, in obser. ad dec. 334. n. 1. 712
Votum.
- Votum suum, si Iudex propalauerit antequam ferat sententiam, an possit reculari, vt suspectus, in obser. ad dec. 219. n. 1. circa medium. 313
Vsurarius, & Vsuræ.
- Vsurarius an censeatur contractus, si quis vendat tot salmas olei, quod sit in herba, consignandas in proxima recollectione, ad rationem ducatorum tot pro qualibet salma, si tempore recollectionis plus valeat, decif. 59. n. 1. & 2. 84. & in obser. n. 1. 85
- Vsuræ debitæ ob pecuniam, an debeantur à die moræ, dec. 581. n. 1. in fine. 778
- Vsuræ rei iudicatæ vid. in verb. *Interesse rei iudicata*.
Vsfructuarius, & Vsusfructus.
- Vsfructuarius qui capere tenetur de vtendo, & fruendo arbitrio boni viri, si fideiussorem non inueniat, an admitti possit ad cautionem iuratoriam, in obf. ad dec. 208. n. 3. 297
Et quid dicendum si propter paupertatem fideiussorem non inueniat, dec. 141. n. 2. 206
- Vsumfructum si quis stipuletur pro se, & hærede, an deinde in persona hæredis dicatur nouus, decif. 70. n. 2. in fine, & in obser. n. 2. 103
- Vsusfructus licet sit personalissimus, si cõcedatur tamen pro se, & hæredibus, hæreditarius efficitur, & ad hæredem cum hac qualitate hæreditaria transit, quamuis nouus dicatur vsusfructus penes hæredem, in obser. ad dec. 185. n. 2. 268. & in obf. ad dec. 375. n. 1. circa finem. 503
- Vsusfructus sicut finitur morte naturali vsufructuarij, an etiam finiatu morte ciuili, dec. 492. n. 2. in fine. 651. & in obser. n. 2. 652
Vulnerans, & Vulneratus.
- Vulnerans an teneatur de occiso, vel tantum de vulnere, si medici deponant vulneratum decessisse sua culpa, & non ex vulnere, dec. 15. n. 2. 20
Et quid dicendum si vulnus fuerit læthale, in obser. ad d. dec. 15. n. 2. 20
- Vulneratus si declaret, vulnus non fuisse sibi illatum à Titio, qui de illo inquiritur, & contra quem sufficientia adsunt indicia, an Titius torqueri possit, decif. 44. n. 2. 59. & in obser. n. 2. 60
- Vulneratus, si in mortis articulo declaret sibi vulnus illatum esse à Petro, an talis inculpatio, & declaratio faciat indicium contra Petrum, d. dec. 44. n. 4. & in d. obf. n. 3. 60
Vxor.
- Vxor ob quas causas petere possit suarum dotium affectationem super bonis viri, in obf. ad dec. 292. n. 1. 403
- Vxor si confiteatur se recepisse pretium rei venditæ, num sibi præiudicet quoad maritum, vel quoad emptorem, in obser. ad decif. 199. n. 2. 285
- Vxor si simul cum viro in vno eodemque contractu sit confessa certam pecuniarum quantitatem recepisse, vel pro venditione rei, vel ex alia causa, an præsumatur totam peruenisse ad virum, in obf. ad dec. 148. n. 2. 218
- Vxor super bonis feudalibus viri an possit affectationem suæ dotis petere, si affectationis promissio non sit expressa in assensu, sed solum in instrumento dotis promissit vir, dotes saluas facere, dec. 205. n. 1. 292
Et quid dicendum si in assensu sit clausula *quoad expressa tantum*, d. n. 1. & in obser. n. 2. 293
- Vxor viro suo an debeat reuerentiam præstare, in obser. ad dec. 146. n. 4. 214
- Vxore Rebellis ab intestato defuncta, num succedat fiscus, vel hæres legitimus, supposito, quod excludantur filij, dec. 25. n. 1. & in obser. n. 1. 33
- Vxores Rebellium, an in morte teneantur relinquere fisco, relicta tamen legitima filiabus, bona donata sibi à viris, quæ tamen venirent restituenda fillis, dec. 23. num. 1. 30
- Vxori, quæ videns, maritum tenere cõcubinam ex mariti domo discessit, an sint ab eo extra domum alimenta præstanda, in obf. ad dec. 30. n. 5. 39
- Vxoris alicuius Rebellis in dote an succedere debeat fiscus, vel hæredes dotantis, dec. 233. n. 1. & 2. 333

F I N I S.

Soli Deo, immaculata Virginis Maria Conceptioni, & omnibus Sanctis honor & gloria per infinita secula seculorum. Amen.

ERRATE

Bibliopolæ ad Lectorem beneuolum.

Cum omnia nostra studia qua in huiusce operis editione impendere curauimus, tam ad satisfactionem meritis, & præclaris dotibus Authoris debitam, quam ad propriam nominis & fame existimationem, ope diligentiaquè Typographorum, & Correctorum destituta propemodum fuerint; Inde accidit ut Errata subsequenteria facile irrepserint: ad quod incuria illius qui apographum transcripsit, & summa distantia Authoris de cuius mente dum opus fuit super hac re nihil certi habuimus non parum conferre potuerunt: attamen non nihil solaminis nobis relinquitur cum pateat omnibus, nostro non pepercisse labori ut hac Errata deuitaremus. Et sciamus te paucos admodum huius magnitudinis libros reperturum qui longè pluribus non scateant mendis, Vale.

ERRATA	CORRIGE.
A bstinctur, <i>decif. 362. num. 2.</i> 484	Adstringitur.
Adnotatum reperiebatur, <i>in obser. ad decif. 60. num. 1.</i> 86	Adnotatum non reperiebatur.
Aduersariorum, <i>decif. 185. num. 1.</i> 267	Actuario:um.
Annus, <i>decif. 67. num. 5.</i> 96	Bannum.
Barcaris, <i>decif. 357. num. 1.</i> 477	Barenfis.
Baroin, <i>in obser. ad decif. 56. num. 1.</i> 79	Baronem.
Causæ, <i>decif. 267. num. 1.</i> 373	Cauz.
Consensus, <i>in obser. ad dec. 133. n. 4.</i> 198	Consensu.
Complectum, <i>in obser. ad dec. 253. n. 1.</i> 361	Compilatam.
Consensum, <i>decif. 129. num. 3.</i> 191	Concessum.
Credium differre, <i>dec. 482. in arg.</i> 640	Credium offerre.
Certam non placet, <i>dec. 541. n. 1. in fin.</i> 720	Certam non peter.
Delictum, <i>in obser. ad decif. 72. n. 3.</i> 106	Debitum.
Diffamato, <i>decif. 87. in argumento.</i> 131	Diffamator.
Dari proprietatè, <i>in obser. ad d. 367. n. 2.</i> 492	Dari prioritatè.
Doare, <i>in obser. ad decif. 133. num. 4.</i> 119	Donare.
Donationem fuerit, <i>decif. 295. n. 2.</i> 406	Donationem fecerit.
Diuus Thomas, <i>decif. 529. num. 1.</i> 704	Dictus Thomas.
Effecto, <i>decif. 21. num. 3. cir. fin.</i> 28	Effecto.
Explendi, <i>decif. 132. in argumento.</i> 194	Explendi
Enumeratiua, <i>decif. 356. n. 1. in med.</i> 477	Enunciatua.
Euidenter de Iustitia, <i>dec. 502. n. 2.</i> 665	Euidèter de Iniustitia.
Eius fiscum, <i>decif. 510. n. 2. in fin.</i> 676	Eius filium.
Feudum emit, <i>decif. 338. n. 2.</i> 455	Fundum emi.
Facta merito, <i>decif. 437. num. 1.</i> 587	Facta mentio.
Filio præfrito, <i>decif. 555. num. 2.</i> 742	Filio præfrito.
Finem de pretio, <i>in obser. 402. n. 3.</i> 535	Fidem de pretio.
Hæreditatem, <i>decif. 131. n. 1. & 2.</i> 194	Hæreditariam.
Hieronimi, <i>in obser. ad dec. 130. n. 4.</i> 193	Hieronimo.
In mandatum, <i>decif. 124. n. 1.</i> 183	An mandatum.
Instituto, <i>decif. 64. num. 1.</i> 90	Instituto.
Instantiz, <i>decif. 87. in argumento.</i> 131	Instantiz.
Imperfonalem, <i>decif. 127. num. 1.</i> 186	In perfoeam.
In vero, <i>decif. 213. n. 2.</i> 304	In vno.
Incertus perituri, <i>dec. 238. n. 2. cir. fin.</i> 343	Incurfus perituri.
In vero legato, <i>in obser. ad dec. 366. n. 4.</i> 490	In vno legato.
In decisionibus, <i>decif. 205. num. 1.</i> 292	In decif. 205.
Inuampidere, <i>dec. 559. in argumento.</i> 748	Impidire.
Lib. 2. C. de, <i>decif. 231. num. 4.</i> 331	L. 2. C. de.
Locum, <i>decif. 454. num. 2. in fin.</i> 607	Bellum.
	Magis Capitanei, <i>decif. 119. num. 1.</i> 176
	Magnificum, <i>decif. 127. num. 1.</i> 186
	Minandre, <i>in obser. ad decif. 248. n. 2.</i> 355
	Maicraticibus, <i>dec. 308. in argumento.</i> 421
	Magi, <i>decif. 356. num. 1. in med.</i> 477
	Nominatus si fuerit fiscus, <i>decif. 335. in argumento.</i> 501
	Non esse contractam, <i>in obser. ad dec. 558. num. 1.</i> 747
	Non venire, <i>in obser. ad dec. 476. n. 2.</i> 633
	Obnoxii, <i>decif. 196. in argumento.</i> 282
	Præscriptio, <i>decif. 219. in argumento.</i> 297
	Primogenitum, <i>decif. 220. num. 1.</i> 313
	Pro dotium restitutione viros, <i>dec. 229. num. 1.</i> 327
	Petitoris, <i>decif. 279. num. 3.</i> 387
	Prædictum, <i>decif. 363. num. 1.</i> 486
	Præsumptum, <i>ibidem.</i>
	Patribus, <i>decif. 204. num. 1.</i> 291
	Pignorantia, <i>decif. 95. in princ.</i> 141
	Quare bellu relata, <i>dec. 454. n. 2. in fi.</i> 607
	Quam in obser. ad decif. 143. num. 8. 210
	Renunciavit, <i>decif. 56. num. 6. in fine.</i> 78
	Reiudicatus, <i>decif. 296. num. 1.</i> 406
	Regina, <i>decif. 121. num. 1.</i> 178
	Referate, <i>in obser. ad decif. 130. n. 4.</i> 193
	Redamavit, <i>in obser. ad dec. 141. n. 2.</i> 207
	Reconuento casuum, <i>dec. 455. in arg.</i> 608
	Retenta recuperare, <i>in obser. ad dec. 536. num. 3.</i> 715
	Senerenissimi, <i>decif. 76. num. 1.</i> 110
	Semmariz, <i>in obser. ad dec. 130. n. 4.</i> 193
	Seratur, <i>decif. 748. num. 2.</i> 355
	Sumptum, <i>decif. 312. num. 2. in fine.</i> 425
	Scripturæ, <i>decif. 431. in argumento.</i> 578
	Sic profecurus, <i>dec. 200. in argum.</i> 286
	Speciali Comite, <i>decif. 558. num. 1.</i> 746
	Tridentiam, <i>in obser. ad dec. 101. n. 1.</i> 151
	Tractarum, <i>decif. 353. num. 1.</i> 473
	Vnicas, <i>decif. 83. n. 1.</i> 121
	Vicescereti, <i>decif. 381. num. 1.</i> 510
	Magni Capitanei
	Magnificum.
	Minad.
	Magistraticibus.
	Magni.
	Nominatus si fuerit filius.
	Non esse correctam.
	Se nolle venire.
	Obnoxium.
	Præscripto.
	Primogenitum.
	Ad dotium restitutio- nem pro Viris.
	Petitorij.
	Productum.
	Transumptum.
	Fratribus.
	Pignorantia.
	Quare relata.
	Quondam.
	Renunciarij.
	Reiudicationis.
	Regia.
	Referente.
	Reclamavit.
	Renunciatio casuum.
	Retenta repudiare.

Reliqua in typis errata, beneuolus corrigat lector.

*Sacrosanctæ, & indiuiduæ Trinitati Crucifixi Domini nostri Iesu Christi humanitati
Beatissimæ Virginis Mariæ seu unda integritati Sanctorum, ac Sanctarum omnium
vniuersitati sit sempiterna laus, honor & gloria. Amen.*

005645408

